

ALEGATA

do

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z trzeciej sesyi trzeciego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

**Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.**

Z r. 1872.

z indeksem tych alegatów.

Przytem :

Indeks osób.

Indeks przedmiotów.

418422

III 1872, 1-81

~~7479~~
III

I.

Spis alegatów.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS.

I.

Indeks alegatów.*)

Treść alegatów.

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozd.
I	Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem do reformy urzędzeń gminnych i powiatowych	13
II.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem ustanowienia syndykatu dla prawniczego zastępstwa funduszków i zakładów, będących pod zarządem Wydziału krajowego	13
III.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o uzupełnienie regulaminu sejmowego postanowieniami określającymi sposób postępowania z obszerniejszymi projektami do ustaw	13
IV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o utworzenie biura statystycznego przy Wydziale krajowym	13
V.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z obrotu funduszu zapomogi z r. 1866 w kwocie 300.000 złr. do końca r. 1871	14
VI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873	14
VII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1871	14
VIII.	Wnioski Wydziału krajowego do zmian obowiązującej uchwały sejmowej o etacie służby drogowej	14
IX.	Wnioski Wydziału krajowego wynikające z poglądu na rubr. X. budżetu krajowego (Wydatki drogowe)	14
X.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy rugulującej istniejące myta prywatne	14
XI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem do ustawy o nadzorach szkolnych	15
XII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu do ustawy o sądach pokoju	15
XIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wykupna mesznego, proskurnego skópczyni i innych danin kościelnych	15
XIV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie nagród dla nauczycieli szkół ludowych i stypendyów dla uczniów Seminarjów nauczycielskich	15
XV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie udzielenia urzędnikom i służom przy Wydziale krajowym dodatków z powodu drożyzny	15

*) Liczby porządkowe alegatów oznaczonych *, są w tekście sprawozdań stenograficznych bądź opuszczone, bądź mylnie podane.

Liczba alegatu.		Stronica sten- sprawozd.
XVI.	Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od sierpnia 1871 r. po koniec lipca 1872 r.	15
XVII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem zmiany uchwały sejmowej „O etacie osób i płac urzędników i sług Wydziału krajowego“ (o zmianie etatu kasowego)	16
XVIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szkolnych (fundusz szkół normalnych)	16
XIX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o darze z łaski dla b. dozorczy chorych Feliksa Bortnika	16
XX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o emeryturze dla b. prymaryusza Dra Franciszka Neuhausera	16
XXI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego względem przyznania Siostrom Miłosierdzia przy szpitalach krakowskich sumy 4750 zlr. wynagrodzenia za straty	16
XXII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia funduszków potrzebnych na dalszą budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie	16
XXIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zniesienia zakazu przyjmowania Izraelitów do lwowskiego szpitalu powszechnego	16
XXIV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o potrzebie zaciągnięcia pożyczki przez fundusz szpitalu lwowskiego, na budowę, pokrycie niedoborów i spłacenie zaliczek	16
XXV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o dodatkach z powodu drożyzny dla urzędników i sług przy szpitalach we Lwowie i w Krakowie	16
XXVI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o wykupnie prawa propinacyi	83
XXVII.	Przedłożenie rządowe z projektem do ustawy zawierającej postanowienia na wypadek że poseł sejmowy ulegnie kondemnacie sądowej lub zostaje pod śledztwem karnem	83
XXVIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy drogowej z 18. sierpnia 1866	83
XXIX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia wolnego okręgu celnego brodzkiego	84
XXX.	Sprawozdanie Wydziału krajowego względem zaprowadzenia wyrobu soli bydłczej, zniżenia cen soli w ogóle i pozwolenia na bezpłatne używanie źródeł solnych	84
XXXI.	Wniosek Rektora Uniwersytetu Dra Antoniego Małeckiego w przedmiocie uregulowania w kraju sprawy oświaty ludowej	84
XXXII.	Wniosek p. Ks. Króla, aby koszta szpitalne na kraj cały rozłożone zostały	87
XXXIII.	Wniosek p. Skwarczyńskiego o uchwalenie ustawy zawierającej dodatek do sejmowej ordynacyi wyborczej i znoszącej postanowienie ustawy z 20. września 1866 (o komplecie potrzebnym do uchwalania zmian w sejmowej ordynacyi wyborczej)	87
XXXIV.	Sprawozdanie Wydziału krajowego względem zwinięcia krajowych zakładów podrzutków we Lwowie i Krakowie	88
XXXV.	Wniosek p. Szujskiego w przedmiocie pozostawiania kandydatom stanu nauczycielskiego pobieranych stypendyów na rok po ukończeniu studyów pod warunkiem złożenia w ciągu roku egzaminu nauczycielskiego	88
XXXVI.	Wniosek p. Kabata o wybranie komisji do wypracowania projektów do ustaw w przedmiocie ksiąg hipotecznych	107
XXXVII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uznania szpitalu powiatowego w Podhajcach za powszechny i publiczny	108
XXXVIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o budowie dróg krajowych, które uznane zostały za nagląco potrzebne	108

Liczba alegatu.		Stronica sten. sprawozd.
XXXIX.	Przedłożenie rządowe z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za r. 1871	135
XL.	Przedłożenie rządowe z preliminarzem funduszków indemnizacyjnych na r. 1873	135
XLI.	Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem zmiany 2. ustępu §. 35. lit. b. statutu m. L w o w a (o komplecie potrzebnym do ważności niektórych uchwał Rady miejskiej) .	135
XLII.	Wniosek p. Czerkawskiego w sprawie urządzenia szkół ludowych i określenia stosunków nauczycieli pod względem ekonomicznym i służbowym	137
XLIII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego o pożyczce krajowej na budowę i rekonstrukcję dróg, tudzież celem zapobieżenia niedostatkowi z powodu nieurodzaju i klęsk elementarnych	145
XLIV.	Wniosek p. Szeptyckiego w przedmiocie uznania drogi z Rawy na Niemirów, Jaworów do Sądowej-Wiszni za drogę krajową	145
*XLV.	Sprawozdanie komisji drogowej o wnioskach Wydziału krajowego do zmian uchwały sejmowej o etacie służby drogowej	154
*XLVI.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej z wniosku Wydziału krajowego o władzach nadzorczych dla szkół ludowych	166
*XLVII.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przekroczenia budżetu żandarmeryi na r. 1872. i kredytu dodatkowego na r. 1873. (mylnie wydrukowano aleg. XLV.)	218
*XLVIII.	Sprawozdanie komisji wybranej w skutek wniosku p. ks. Czartoryskiego z projektem adresu do Najj. Pana (mylnie wydrukowano alleg. XLVI)	239
*XLIX.	Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu rządowym względem uchwalenia ustawy zawierającej postanowienia na wypadek, że członek Sejmu ulegnie kondemnacie sądowej lub zostaje pod śledztwem karnem	283
*L.	Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy drogowej z r. 1866 (mylnie powołano: alleg. XXVIII)	296
*LI.	Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie budowy domu obłąkanych w Kulparkowie (mylnie powołano: aleg. XXII)	318
*LII.	Sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku Wydziału krajowego o ustanowieniu Syndykatu (mylnie powołano: alleg. II.)	325
*LIII.	Sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku Wydziału krajowego o urządzeniu biura statystycznego przy Wydziale krajowym (mylnie powołano: alleg. IV)	332
*LIV.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o wnioskach Wydziału krajowego względem zwinięcia krajowych zakładów podrzutków (mylnie powołano: alleg. XXXIV)	337
*LV.	Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Skwarczyńskiego względem uchwalenia ustawy zawierającej dodatek do sejmowej ordynacji wyborczej i znoszącej postanowienie ustawy z 20. wrześnią 1866 l. 26 Dz. ust. kr. (mylnie powołano: alleg. XXXIII)	340
*LVI.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem uznania szpitalu powiatowego w Starem mieście przy Podhajcach za powszechny i publiczny (mylnie powołano: alleg. XXXVII)	341
*LVII.	Wniosek pp. Chrzanowskiego, Ziemiałkowskiego i Kabata do zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej w celu pomnożenia liczby posłów z miast (mylnie powołano: alleg. XLVII)	350
*LVIII.	Sprawozdanie komisji prawniczej o wnioskach Wydziału krajowego w przedmiocie traktowania obszerniejszych projektów do ustaw	351
*LIX.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu rządowym względem zwrotu kosztów szupasowych	386

Liczba alegatu.	Stronica sten. sprawozd.
*LX.	Sprawozdanie komisji drogowej o wnioskach Wydziału krajowego wynikających z po- glądu na rubr. X. budżetu krajowego (Wydatki drogowe) (mylnie powołano: alleg. IX) 390
*LXI.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wnioskach pp. Czerkawskiego, Pietruskiego i Małeckiego względem urządzenia szkół ludowych w kraju (mylnie powołano: alleg. XXXI) 402
*LXII.	Sprawozdanie komisji prawniczej z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wy- kupna mesznego skopczyzny i t. p. danin kościelnych (mylnie powołano alleg. XII) 482
*LXIII.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wnioskach pp. Pietruskiego, Szujskiego i Du- najewskiego, względem zasiłków z funduszu krajowego dla szkół ludowych publicznych i dodatków do płac nauczycieli 486
*LXIV.	Sprawozdanie komisji hipotecznej o wniosku p. Kabata w przedmiocie ksiąg hy- potecznych (mylnie powołano alleg. XXXVI) 490
*LXV.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie ustawodawstwa szkolnego (mylnie powołano alleg. XXXI) 516
LXVI.	Sprawozdanie komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego a. projektu dróg, których budowa za nagłą uznaną została; b. o wnioskach Wydziału krajowego co do wykonania tej budowy 569
LXVII.	Sprawozdanie komisji finansowej o wniosku p. E. Woleńskiego względem powię- kszenia dyet poselskich 623
LXVIII.	Sprawozdanie komisji finansowej z wniosku Wydziału krajowego udzielenia urzę- dnikom i sługom przy Wydziale krajowym z powodu drożyzny dodatku do płac 624
LXIX.	Sprawozdanie komisji finansowej z wniosku Wydziału krajo. udzielenie urzędnikom i sługom zarządu przy szpitalach dodatków do płac z powodu drożyzny . 624
LXX.	Sprawozdanie komisji budżetowej o wnioskach Wydziału krajowego w sprawie po- życzki na potrzeby szpitalu lwowskiego 629
LXXI.	Sprawozdanie komisji finansowej o funduszu zapomogi z roku 1866 w kw- cie 300.000 złr. 634
LXXII.	Sprawozdanie komisji prawniczej z wniosku Wydziału krajowego do ustawy o są- dach pokoju 635
LXXIII.	Sprawozdanie komisji edukacyjnej względem zaprowadzenia taksy spadkowej i taksy od ślubów małżeńskich na rzecz szkół ludowych publicznych 639
LXXIV.	Sprawozdanie komisji finansowej o zamknięciu rachunków funduszków indem niza- cyjnych za rok 1871 640
LXXV.	Sprawozdanie komisji finansowej o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1871 640
LXXVI.	Sprawozdanie komisji wybranej do zbadania czynności Wydziału krajo- wego za czas od sierpnia 1871 po koniec lipca 1872 650
LXXVII.	Sprawozdanie komisji finansowej o budżecie funduszu krajowego na rok 1873 . 654
LXXVIII.	Sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku p. Weissmana o zapobieżeniu wycinaniu lasów 689
LXXIX.	Sprawozdanie komisji finansowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych na rok 1873 727
LXXX.	Wnioski komisji finansowej o pożyczce na drogi i pożyczki powiatom 728
LXXXI.	Sprawozdanie komisji administracyjnej o wnioskach Wydziału krajowego w przed- miocie wykupna prawa propinacyi 740

II.

I n d e k s o s ó b .

II.

Indeks osób.

J. O. Książę **Sapieha Leon**, Marszałek krajowy.

J. W. **Ławrowski Julian** c. k. Radca wyższego Sądu krajowego Zastępca Marszałka.

Jego Ekscel. JW. hr. **Goluchowski Agenor**, c. k. Namiestnik.

JW. **Bartmański Oswald**, c. k. Radca dworu i Vice-Prezydent Namiestnictwa c. k. komisarz rządowy.

Wny. **Loebl Herman**, c. k. starosta, zastępca komisarza rządowego (dla spraw szkolnych).

A.

	Strona .
Agopsowicz de Hasso Kajetan , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji drogowej	27
Przemawiał: w sprawie formalnego traktowania petycji Abrahamowiczowej i Agopsowicza	
o myto przewozowe	420
— Jako sprawozdawca komisji drogowej: o kopytkowem dla m. Brodów	287—289
— o kopytkowem dla m. Tarnopola	363—365
— w przedmiocie rekursu gminy Waręża w sprawie drogowej	365—366
— w przedmiocie przedstawienia skarbu państwa Dębicy w sprawie myta przewozowego	367
Uwaga do porządku dziennego	319

B.

Badeni Władysław , hrabia, właściciel dóbr.	
Wybrany: do komisji drogowej	27
— zastępcą członka Wydziału krajowego	617
Złożył mandat delegata do Rady państwa	134
Bartoszewski Karol , c. k. Notaryusz	
Wybrany sekretarzem sejmowym przez aklamację (jako sekretarz z poprzedniej sesji sejmowej)	3
Bartmański Oswald , j. w. c. k. komisarz rządowy.	
Przedstawiony przez J. E. Namiestnika jako komisarz rządowy	2
Odpowiadał na interpelację: p. Chrzanowskiego w sprawie niesankcjonowania niektórych ustaw	7, 268
— p. Skrzyńskiego w sprawie dodatku do krajowej ordynacji wyborczej (o komplecie do uchwalania zmian tejże ordynacji)	8

	Strona.
Odповідаł na interpel.: p. Czerkawskiego w sprawie projektu o urządzeniu szkół lud.	8, 137
— p. Bauma w przedmiocie zwrotu zapomogi z r. 1847	9, 687
— p. Szumańczowskiego w sprawie klęsk elementarnych, jakie dotknęły powiaty kra- kowski, brzeski i chrzanowski	148, 362
— p. Polanowskiego w przedmiocie śledztwa przeciw Pasiecznemu, sędziemu w Śniatynie .	164
— p. Skrzyńskiego w sprawie języka polskiego w urzędach skarbowych	348
— p. Szaszkiewicza w przedmiocie wakujących kanonij w gr. kat. kapitule lwowskiej .	349
— p. Czerkawskiego w sprawie języka urzędowego na uniwersytecie lwowskim	383
— p. Krzyżanowskiego w sprawie posady katechety gr. kat. przy lwowskim gimna- zjum Franciszka Józefa	522
— p. Janowskiego w przedmiocie podzielenia lwowskiej Archidiecezyi gr. kat. na dyecezye: lwowską i stanisławowską	523
— p. Tetmajera w przedmiocie szkód wyrządzonych przez wojsko w Nowym Targu w r. 1849	523
— p. Żaklińskiego w przedmiocie używania łacińskich liter w ruskich pismach urzędowych	623
— p. Wereszczyńskiego w przedmiocie rozbojów i kradzieży w powiecie Rohatyńskim .	675
Przemawiał: ku uzasadnieniu wniosku rządowego o kosztach szupasowych	165
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskiem o władzach nadzorczych dla szkół	168, 175
— przy rozprawie nad §. 6tym tegoż wniosku	182
— przy rozprawie ogólnej nad projektem adresu do tronu	268
— przy rozprawie nad art. 8. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	432
— przy rozprawie nad art. 26. tejże ustawy, żądając głosu dla c. k. starosty p. Loebła jako zastępcy swojego	465, 467
— przy rozprawie nad art. 27. w przedmiocie uzyskania zasobów na subwencyonowanie okręgowych funduszków szkolnych	471
— w przedmiocie wniosku o sądach pokoju	636, 638
Baum Józef , baron, właściciel dóbr.	
Wybrany: do komisji administracyjnej	27
— do komisji dla zbadania sprawozdania z czynności Wydziału kraj.	67
Interpelacya: do komisarza rządowego w przedmiocie zwrotu zapomogi udzielonej w r. 1847 z powodu nieurodzaju	9
— Do komisarza rząd. w przedmiocie ustalenia zakresu działania Namiestnictwa a Wydziału krajowego w sprawach fundacyj stypendyjnych	347
Przemawiał: w sprawie formalnego traktowania petycji o subwencję na gimnazjum żeńskie w Wadowicach	31
— o przyjęcie en bloc części ustawy o nadzorach szkolnych	192
— do art. 3. ustawy o pożyczce krajowej na drogi i dla powiatów	731
Wniosek: o podwyższenie liczby członków komisji drogowej na 11 (przyjęty)	25
— O uznanie drogi Susko-Zatorskiej za krajową i rozpoczęcie budowy onejże	34
Baworowski Włodzimierz , hrabia, właściciel dóbr.	
Beust Frydryk , hrabia, J.E. c. k. Ambasador.	
Urlop otrzymał	32, 33
Bilous Teodor , c. k. Dyrektor gimnazjum.	
Bodnar Iwan , włościanin.	
Przemawiał przy rozprawie nad art. 18. projektu ustawy o urządzeniu szkół ludowych, z po- prawką (niepoparta)	455
Bogdanowicz Krzysztof , właściciel dóbr.	
Breuer Józef , Prezes Izby handlowej lwowskiej.	

Całkowski Wasyl, włościanin.

Interpelował komisarza rząd. w sprawie nieprawego wykonywania wyszynku przez dzierżawcę myta, Rozenraucha w Jamnicy	324
Głos przy rozprawie nad §. 21 ustawy o nadzorach szkolnych	203
Uwaga w przedmiocie ustaw zezwalających gminom pobierać wyższe dodatki do podatków	22

Chrapek Franciszek, młynarz.

Wybrany do komisji drogowej	27
---------------------------------------	----

Chrzanowski Leon, literat.

Wybrany: do komisji edukacyjnej	27
Interpelował komisarza rząd. w przedmiocie ustaw niesankcjonowanych	6
Przemawiał: w sprawie wyboru jednego członka komisji adresowej	67
— co do formalnego traktowania ustawy o nadzorach szkolnych	192
— przy rozprawie: nad §. 21 tejże ustawy	204
— nad wnioskiem o zamieszczanie na porządku dziennym sprawozdań o petycjach ważniejszych	290
— ku uzasadnieniu własnego wniosku o pomnożenie liczby posłów z miast	350
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskami o urządzeniu szkół ludowych	406, 418
— przy rozprawie szczegółowej nad art. 1, 8, 14, 24 i 27 ustawy o urządzeniu szkół ludowych	423, 424, 433, 438, 464, 470 i 472
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	518
— przy rozprawie nad art. 1, 2 i 16 tejże ustawy	525, 531 i 561, 545 i 546
— przy rozprawie nad §. 2 ustawy o sieci dróg krajowych	591
— przy rozprawie nad wnioskami o kolejach wicynalnych	600, 605
— przy rozprawie nad zamknięciem rachunków fund. kr. za r. 1871	646
— przy rozprawie nad rubr. X. budżetu (o drogach) z wnioskiem form.	702
— przy rozprawie nad uchwałą finansową na r. 1873 (z poprawką)	735
— jako sprawozdawca komisji: o wnioskach pp. Pietruskiego, Dunajewskiego i Szujskiego w przedmiocie zasiłku dla szkół ludowych	486—490
— z wniosku p. Pietruskiego o zaprowadzenie taksy spadkowej i od ślubów małżeńskich na rzecz szkół (protest przeciw uchwale)	639
Wniosek: o wybranie osobnej komisji dla spraw gminnych (upadł)	12, 13
— o wybranie komisji z 5 członków do zbadania czynności Wydziału kr.	15
— o odczytanie w izbie petycji m. Krakowa w sprawie szkół	31
— o odczytanie takiejże petycji m. Lwowa (upadł)	133
— o zmianę §. 3 statutu krajowego (pomnożenie posłów z miast)	295
Czajkowski Jan , Dr. praw, adwokat krajowy i właściciel dóbr.	
Wybrany: do komisji petycyjnej (przewodniczący)	27
— do komisji hipotecznej (przewodniczący)	137
Głos: przy rozprawie względem subwencji na gimnazjum w Jaśle	126
— przy rozprawie nad wnioskiem o zamieszczanie na porządku dziennym sprawozdań komisji sejmowych o petycjach	290
— w sprawie formalnego traktowania petycji gminy Mrowli o zniesienie mesznego	322
— z poprawką do art. 4. ustawy o pożyczce krajowej na drogi (cofnięta)	732, 733
— imieniem komisji petycyjnej: o odstąpieniu niektórych petycji do innych komisji	134, 283, 324
— o uwolnienie p. Kabata od czynności w komisji hipotecznej	164
— z wnioskiem o przekazanie Wydziałowi krajowemu petycji nie załatwionych w Sejmie	728

Czartoryski Jerzy, książę, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji budżetowej	26
Przemawiał: ku uzasadnieniu nagłości wniosku własnego o uchwalenie adresu	34
— w sprawie formalnego traktowania petycji Sidorowicza o subwencję	139
— przy rozprawie jeneralnej nad adresem, za przejściem do porządku dziennego a względnie z poprawkami	251—255
— przy rozprawie szczegółowej nad adresem (za poprawką własną)	276, 279
— jako sprawozdawca komisji o zamknięciu rachunków funduszy krajowych za rok 1871	640—650
Wniosek nagły o uchwalenie adresu do Najj. Pana i o wybór osobnej komisji adresowej	33

Czerkawski Euzebiusz, dr. filozofii c. k. profesor uniwersytetu.

Wybrany: do komisji edukacyjnej	27
— ponownie delegatem do Rady państwa	562
Interpelacja: do komisarza rząd. w przedmiocie projektu o urządzeniu szkół ludowych	8
— w przedmiocie języka polskiego jako urzędowego w uniwersytecie lwowskim	383
Sprawozdawca komisji edukacyjnej z wniosku własnego o urządzeniu szkół ludowych	402, 412—416, 422, 426—473, 480—481
Wniosek o uchwalenie ustawy urządzającej szkoły ludowe i stosunki nauczycieli według projektu Rady szkolnej krajowej	58
Złożył mandat do Rady państwa	71

D.

Dąbrowski Wacław, właściciel realności.

Drozd Józef, właścicielin.

Głos: w sprawie formalnego traktowania petycji gmin Dzikowa i Sokolnik w sprawie drogowej	421
— co do formalnego traktowania petycji gmin Krawce, Jamnica i Stany o zniesienie ustawy drogowej	477
— w sprawie budowy drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia	613

Dunajewski Julian, dr. c. k. profesor uniwersytetu.

Wybrany: do komisji administracyjnej	27
— do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	27
Przemawiał: przy rozprawie nad projektem reformy ustawy drogowej	312
— w sprawie nadania gminie nowego Sącza prawa do pobru kopytkowego	495
— przy rozprawie nad art 16 i 50 ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	545, 575
— jako sprawozdawca komisji administracyjnej z wniosku Wydziału krajowego o ustanowienie syndykatu	325, 330
— tudzież o urządzeniu biura statystycznego przy Wydziale krajowym	332, 336
Wniosek: w przedmiocie urządzenia burs dla kandydatów stanu nauczycielskiego	106
— w przedmiocie płac dla nauczycieli, którzy z dobrym skutkiem pokończyli kursa w seminariach	106

Dzwonkowski Edward, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji petycyjnej	27
Przemawiał: przy rozprawie względem subwencji na gimnazjum w Jaśle	125
— przy rozprawie nad wnioskiem p. Ławrowskiego, o kwalifikacji inspektorów dla szkół w okręgach z narodowością polską i ruską	220

	Strona.
Przemawiał: przy rozprawie nad §. 26. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	468
— w przedmiocie własnego wniosku o drogach wojskowych	325, 596
Sprawozdawca komisji: o petycji Julii Gromnickiej o wsparcie	128
— w przedmiocie petycji Köstlicha o subwencję na szkołę wojskową	228
— w przedmiocie petycji Józefy Blauth o wsparcie	229
Wniosek: o wzmocnienie komisji adresowej o dwóch członków (upadł)	65, 66
— ażeby drogi wojskowe utrzymywane były kosztem rządu	323

F.

Fecak Elias włościanin.

Przemawiał: w przedmiocie uznania szpitalu w Staremmieście przy Podhajcach za publiczny i powszechny	341
— przy rozprawie nad art. 23. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	461
— w sprawie pożyczki dla pogorzalców gminy Uwsie (z wnioskiem)	724

Fierich Edward, dr. Rektor uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wybrany do komisji prawniczej	26
Urlop otrzymał	71

Firlej Szczesny c. k. Rotmistrz.

Wybrany do komisji petycyjnej	27
Sprawozdawca komisji w przedmiocie ustanowienia stacji żandarmeryi w Kańczudze, i w sprawie podwyższenia plantatorom zapłaty za tytoń	229

Fortuna Bazyli ks. gr. kat. pleban.

Wybrany: Rewidentem (jako zeszłoroczny)	3
— do komisji administracyjnej	27
Przemawiał przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o wyjednanie dotacji na potrzeby kościelne (z wnioskiem)	370
Wniosek w przedmiocie rozdziału majątku kościelnego od parafialnego i o rewizję ustawy o konkurencji kościelnej	377
Urlop otrzymał	71

G.

Galecki Junosza Antoni, ksiądz, dr. teologii, Biskup obrz. łac.

Zawiadomienie, że na posiedzenia Sejmu przybyć nie może	33
---	----

Garbaczynski Piotr, właściciel dóbr.

Gawronek Tomasz, włościanin.

Glogowski Artur, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji drogowej	27
Sprawdzenie wyboru na posła	35
Przyrzeczenie	44

Gniewosz Edward c. k. Radca Namiestnictwa, właściciel dóbr.

Wybrany: do komisji administracyjnej	27
— do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	67
Przemawiał: przy rozprawie ogólnej nad wnioskiem o nadzorach szkolnych	171
— przy rozprawie nad §. 6. i 26. tejże ustawy	182, 207
— przy rozprawie nad projektem reformy ustawy drogowej	310

	Strona.
Przemawiał: przy rozprawie nad wnioskiem utworzenia Syndykatu przy Wydziale krajowym	327
— przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o stałą dotację na potrzeby kościelne	371
— przy rozprawie specjalnej nad wnioskami o wydatkach na drugi	398
— przy rozprawie nad wnioskiem o zmianę etatu kasy krajowej	736
Golejewski Antoni , hrabia, właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Przemawiał: przy rozprawie nad adresem o przyjęcie en bloc projektu komisji	275
— przy rozprawie jeneralnej o reformie ustawy drogowej (o odroczenie)	317
— w przedmiocie petycji gminy Wołczysszczowicz, w sprawie podatków	368
— przy rozprawie w przedmiocie rekursów wnoszonych do Sejmu przeciw orzeczeniom Wydziału krajowego	373, 374
— przy rozprawie nad wnioskami Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	393
— przy rozprawie nad zamknięciem rachunków funduszu krajowego za r. 1871	646
Sprawozdawca komisji z petycji Towarzystwa opieki narodowej o wsparcie	284—287
Goluchowski Agenor , hrabia, J. E. c. k. Namiestnik, właściciel dóbr.	
Przemowa przy otwarciu Sejmu (jako Namiestnik)	1
Zawiadomienie o podziękowaniu Najj. Pani dla Sejmu, za wyrażone życzenia z powodu imienin (jako Namiestnik)	189
Przemawiał: przy rozprawie nad §. 21. ustawy o władzach nadzorczych dla szkół, z poprawką o pomnożenie okręgów szkolnych	203, 204
— przy rozprawie nad §§. 26. i 31. tejże ustawy	208, 210
— przy rozprawie nad wnioskiem p. Ławrowskiego co do kwalifikacji inspektorów dla szkół w okręgach z mieszaną narodowością	219
Grocholski Kazimierz , właściciel dóbr.	
Wybrany: do komisji administracyjnej (przewodniczący)	27
— do komisji adresowej	66
Przemawiał: w sprawie protokołu z ostatniego posiedzenia zeszlatorocznego	3
— w sprawie ważności wyboru na posła p. Jędrzejewskiego a Lisinieckiego	41
— w sprawie subwencji dla gimnazjum w Jaśle (z wnioskiem)	125
— w sprawie petycji woźnych Wydziału krajowego o podwyższenie płacy	127
— przy rozprawie jeneralnej nad adresem (za)	263, 266
— o odroczenie rozpraw nad reformą ustawy drogowej	290
— przy rozprawie nad wnioskiem p. H. Wodzickiego o zamieszczanie na porządku dziennym sprawozdań komisji o petycjach	290
— przy rozprawie nad wnioskiem o ustanowienie Syndykatu przy Wydziale kraj.	328
— przy rozprawie nad wnioskiem o utworzenie krajowego biura statystycznego	337
— przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o stały datek na pokrycie potrzeb kościelnych	369
— przeciw uznaniu nagłości wniosku p. A. Sapięhy o rewizję ustawy drogowej	376
— w przedmiocie wniosku p. Kowalskiego o rewizję ustawy o konkurencji kościelnej	377
— przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	391
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskiem do ustawy o urządzeniu szkół ludowych z zapowiedzeniem poprawek	409, 411
— przy rozprawie nad art. 12, 14, 15, 18, 22, 25, 26 i 27 ustawy o urządzeniu szkół ludowych (z poprawkami)	434, 435, 440, 451, 453, 459, 465, 466, 468, 469 i 471
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	518

	Strona.
Przemawiał: przy rozprawie nad art. 21, 46, 50 i 2 teje ustawy	549, 555, 557, 560 i 561
— przy rozprawie nad §. 1. i 2. ustawy o sieci dróg krajowych	583, 588, 591
— w sprawie formalnego traktowania wniosku p. Tetmajera o drogę Nowy Targ-Piekielnik	590
— w sprawie druku prywatnego rozdanego w Sejmie (okręg celny Brodzki)	605
— w sprawie dodatku do płac dla urzędników Wydziału krajowego	624
— przy rozprawie nad wnioskiem o taksach spadkowych i od ślubów małżeńskich na rzecz szkół ludowych (o przejście do porządku dziennego)	639
— przy rozprawie nad zamknięciem rachunków funduszu krajowego za rok 1871 (w sprawie formalnej)	640
— w sprawie zapomogi rządowej udzielonej gminom w r. 1846 i 1847	688
— w przedmiocie subwencji dla krajowych komisji dla wystawy Wiedeńskiej	696
— przy rozprawie nad art. 4. ustawy o pożyczce krajowej na drogi	732
Zawiadomienie o odstąpieniu niektórych petycyj z komisji administracyjnej do innych	349, 384
Gross Piotr , Dr. filozofii, właściciel dóbr, (Członek Wydziału krajowego).	
Przemawiał: przy rozprawie nad wyborem komisji budżetowej	13
— z wyjaśnieniem co do klęsk elementarnych w zachodnich powiatach	144
— przy rozprawie nad wnioskiem o zmianę etatu służby drogowej	156, 157
— przy rozprawie nad wnioskiem o zapomogę dla Jaryczowa	77
— w sprawie formalnego traktowania wniosków o wykupnie propinacji	83
— w przedmiocie rekursów wnoszonych do Sejmu od orzeczeń Wydziału krajowego	374
— w przedmiocie odroczenia rozpraw nad wnioskami o reformę nstawy drogowej i wniosku p. Torosiewicza	291
— przy dyskusji jeneralnej nad wnioskami reformy ustawy drogowej, o przyjęcie za podstawę obrad, wniosków Wydziału krajowego	298—301
— przy dyskusji nad wnioskami o wydatkach na drogi	395, 400
— przy dyskusji ogólnej nad wnioskami o sieci dróg krajowych	570—577
— przy rozprawie nad §. 1 ustęp. 4. i 8. tychże wniosków	581, 584, 588
— co do formalnego traktowania wniosku p. Tetmajera o drogę z Nowego Targu do Piekielnika	590
— przy rozprawie nad §. 2 ustawy o sieci dróg krajowych	591
— z poprawką do rezolucyj: w przedmiocie dróg budowanych kosztem rządu i co do kierunku drogi z Kopyczyniec do Smykowiec	593
— z poparciem wniosku p. Dzwonkowskiego o drogach wojskowych	596
— przy rozprawie nad wnioskami o kolejach wicynalnych	601, 603, 605
— w przedmiocie budowy dróg z Halicza do Monastérzysk, z Baligrodu do Ustrzyk i dróg Międzybrodzkiej, Podhorskiej i Paleśnickiej	610, 611
— w przedmiocie budowy drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia	613, 615
— przy dyskusji nad zamknięciem rachunków funduszu krajowego za r. 1871	641, 648
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	653
— przy rozprawie nad budżetem krajowym, (subwencje na drogi)	701, 702
— przy rozprawie nad budżetem krajowym (szpital lwowski)	705, 707
— w sprawie pożyczki krajowej na drogi i dla powiatów (z poprawkami)	730, 732, 733
— przy rozprawie nad uchwałą finansową na r. 1873 (ustęp II)	735
Odpowiedź: imieniem Wydziału krajowego na interpelację p. Ozarkiewicza względem komunikacji między Śniatynem a Załuczem	64

	Strona.
Sprawozdawca Wydziału krajowego: z wniosków o zmianie etatu służby drogowej,	
o wydatkach na drogi i o mytach przywrotnych	14, 15
— o wnioskach względem udzielenia prawa poboru myt i kopytkowego	52—58, 149—153, 220—428, 491—511, 676—678
— z wniosku o zniesienie wolnego okręgu celnego m. Brodów	84
— z wniosku o zmianę ustawy drogowej z r. 1866	83
— z wniosku o budowę dróg, których budowa uznana za nagłą	108
— o pożyczce krajowej na budowę dróg i w celu zapobieżenia niedostatkwi w skutek nieurodzaju i klęsk elementarnych	150—152
Wniosek: w sprawie formalnego traktowania przedłożeń Wydziału krajowego mniejszej wagi (bez drukowania i odsełania do komisji)	3
— o wybranie komisji edukacyjnej z 9. członków	10
— o wybranie komisji drogowej z 9. członków	14, 15
— o odczytanie petycji z Białej w sprawie języka polskiego	63
Uwaga: w celu sprostowania myłek drukarskich w sprawozdaniach Wydziału krajowego o drogach	15, 108
— przeciw wnioskowi p. Wereszczyńskiego o wzmocnienie komisji adresowej	66

H.

Hajdamacha Teodor, włościanin.

Halka Ignacy, ksiądz, gr. kat. pleban.

Haller Cezary, właściciel dóbr. (Członek Wydziału krajowego)

Przemawiał: przy rozprawie nad art. III. wniosku do ustawy o zwinięciu krajowych zakładów podrzuktów	338
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskami o wydatkach na drogi krajowe	393
— w sprawie podwyższenia płac dla urzędników i lekarzy szpitalnych	625
— w sprawie pożyczki na potrzeby szpitalu lwowskiego	629, 631, 632, 633
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	653
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu krajowego poz. 39, 50, 53. 704, 707, 711—713	
— przy rozprawie nad sposobem pokrycia niedoboru szpitalu lwowskiego	715
— do punktu 1. rezolucyj proponowanych przez komisję w sprawie szpitalu	718
— w sprawie posad chemika i prosektora przy szpitalach krakowskich	720

Sprawozdawca Wydziału krajowego o wnioskach: względem daru z łaski dla Bortnika, emerytury dla Dra Neuhausera, przyznania siostrom Miłosierdzia w Kra- kowie 4750 złr.; funduszów na budowę zakładu obłąkanych; przyjmowania izraeli- tów do lwowskiego szpitalu powszechnego; pożyczki na budowę przy szpitalu lwowskim; dodatków do płac urzędników szpitalnych	16
— względem zwinięcia krajowych zakładów podrzuktów	88
— w sprawie uznania szpitalu w Staremmieście za powszechny	108

Hirschler Maciej, ksiądz, Dr. teologii, Biskup obrz. łącz.

Zawiadomienie, że na Sejm nie przybędzie	134
--	-----

Hoppen Apolinary, właściciel dóbr.

Wybrany: do komisji drogowej	27
Wniosek w przedmiocie dozwolenia gminom bezpłatnego używania surowicy (Głos co do traktowania tego wniosku) ;	480

Horodyski Tomasz, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji administracyjnej	27
---	----

Hoszard Franciszek, Dr. medycyny.

Wybrany: do komisji administracyjnej	27
— Delegatem do Rady państwa	563
Interpelował Wydział krajowy, w przedmiocie fundacji stypendyjnej Kazimierza Petryczyzna	9
Przemawiał: co do formalnego traktowania wniosku p. Torosiewicza o zmianę ustawy drogowej	291
— w sprawie dodatków do płac urzędników szpitalnych (z poprawką)	625
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	652
— przy rozprawie nad Rubr. XI. budżetu kraj. (emerytura Neuhausera)	708

Hubar Kirylo, włościanin.

I.

Iwaniszów Danyło, włościanin.

Przemawiał: przy rozprawie ogólnej nad adresem (przeciw)	255
— przy rozprawie ogólnej nad projektem zmiany ustawy drogowej	312
Wniosek o zaprowadzenie urzędowych certyfikatów dla koni	402

J.

Janowski Ambroży, Dr. c. k. Radca szkolny.

Interpelacja do komisarza rządowego w przedmiocie podzielenia lwowskiej gr. k. archidiecezyi, na dyecezye: lwowską i stanisławowską	144
Żądał głosu przy rozprawie nad art. 8. ustawy o urządzeniu szkół	433

Jasiński Aleksander, c. k. Notarjusz, Viceprezydent m. Lwowa.

Wybrany: do komisji petycyjnej	27
— do komisji hipotecznej	137
Przemawiał w przedmiocie układu między gminą miasta Lwowa a Wydziałem kraj. o szpital lwowski, przy rozprawie nad pożyczką dla tegoż szpitalu	631
Sprawdzenie wyboru na posła i przyrzeczenie poselskie	37—38, 44

Jasiński Józef, c. k. radca sądowy.

Mianowany tymczasowo sekretarzem sejmowym	1
Zatwierdzony sekretarzem sejmowym	3
Wybrany: do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	67
— do komisji hipotecznej	137
Przemawiał: w sprawie formalnego traktowania petycji pocztmistrzów o przyznanie im prawa wybieralności do sejmu	6
— w sprawie formalnego traktowania wniosku p. Hóppena o soli	480
— w celu sprostowania myłki w sprawozdaniu komisji hipotecznej	516
— przy rozprawie jeneralnej nad zamknięciem rachunków funduszu krajowego za rok 1871	643
— w sprawie petycji m. Krosna o subwencję z powodu klęski pożaru	723
Sprawozdawca komisji o czynnościach Wydziału krajowego po końcu lipca 1872	650—654

Jaworski Apolinary, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji drogowej	27
Sprawozdawca tejże komisji z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie sieci dróg, których budowa za nagłą uznana została	569—617

Jaworski Paweł, ksiądz, gr. kat. pleban.

Przemawiał co do formalnego traktowania petycji gminy Lubaczów w sprawie drogowej	383
Jędrzejowski Bazyl , włościanin.	
Uznanie ważności wyboru na posła	38—43
Przyrzeczenie poselskie	184
Przemawiał w sprawie formalnego traktowania własnego wniosku w przedmiocie drogi Zimnawoda-Hoszany	522
Wniosek: w przedmiocie zniesienia lub znizzenia podatku spadkowego i sporządzania aktów zejścia	384
— o uznanie drogi Zimnawoda-Hoszany za drogę krajową	512

K.

Kabat Maurycy, Dr. praw, adwokat krajowy.

Wybrany do komisji prawniczej (przewodniczący)	26
— do komisji hipotecznej (z której następnie uwolniony)	137, 164
Przemawiał: ku nzasadnieniu własnego wniosku o wybranie komisji hipotecznej	107
— w sprawie uwolnienia siebie od czynności w komisji hipotecznej	164
— w przedmiocie ustawy o sądach pokoju	637
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu krajowego (emerytura Neuhausera)	710
Wniosek o wybranie komisji z 5. członków dla sprawy ksiąg hipotecznych	67
— o zmianę § 3 statutu kraj. (pomnożenie posłów z miast)	295

Kaczala Stefan, ksiądz, gr. kat. pleban.

Wybrany do komisji budżetowej	26
Przemawiał: przy rozprawie ogólnej nad adresem (przeciw)	245—251
— przy rozprawie nad petycją o subwencję dla szkoły rolniczej w Stanisławowie	661

Kallir Natan, bankier.

Przemawiał w sprawie formalnego traktowania:	
— petycji brodzkiej komisji dla wystawy powszechnej we Wiedniu	105
— petycji zborów izraelskich w przedmiocie funduszu szkół normalnych	217
— wniosku o nadanie m. Brodom prawa poboru kopytkowego	221
Urlop otrzymał	322

Kamiński Ignacy, Dr. praw, burmistrz m. Stanisławowa.

Wybrany do komisji budżetowej	26
Przemawiał: co do formalnego traktowania petycji Towarzystwa pedagogicznego o subwencję dla szkół żeńskich	71
— w sprawie przyjęcia en bloc niektórych §§. ustawy o nadzorach szkolnych	175
— przy rozprawie nad adresem, przeciw przyjęciu takowego en bloc	676
— o przyjęcie en bloc tytułów III. i IV. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	550
— przy rozprawie nad wnioskiem o podwyższenie dyet poselskich	623
— przy rozprawie nad petycją Wydziału powiatowego w Stanisławowie o zasiłek dla tamtejszej szkoły rolniczej z (poprawką)	659, 662
Sprawozdawca komisji z rubr. X. budżetu kraj. (sprawy szpitalne)	703—721

Kaszewko Maciej, c. k. adjunkt sądowy.

Wybrany do komisji budżetowej	26
-------------------------------	----

Kerepin Iwan, włościanin.

Przemawiał co do formalnego traktowania petycji pogorzalców gminy Uwsie o zapomogę	217
--	-----

	Strona.
Wniosek o uznanie dróg z Baligroda do Liska i z Lutowiska do Ustrzyk za drogi krajowe	71
Kirchmajer Juljan , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji drogowej (przewodniczący)	27
Przemawiał: w sprawie formalnego traktowania petycji Brzeska i Kniażego o myta, i petycji o „kopytkowe“	188
— w odpowiedzi p. Szottowi, w sprawie petycji Wydziału powiatowego w Mościskach o zapomogę na drogi	476
— przy rozprawie nad wnioskiem o kolejach wicynalnych	607
— przy rozprawie nad ustawą o pożyczce krajowej na drogi	732
Sprawozdawca komisji z wniosków Wydziału krajowego o zmianę ustawy drogowej z r. 1866	296
Kobylarz Jędrzej , włościanin.	
Wniosek o uznanie za krajową, i rozpoczęcie budowy drogi z Rzeszowa do Machowa	59
Przemawiał przy rozprawie nad wnioskiem komisji co do tej drogi	608, 609
— w sprawie formalnego traktowania petycji z powiatu Kolbuszowskiego o drogi	105
Kocko Bazyli , c. k. sekretarz powiatowy.	
Kocylowski Piotr , włościanin.	
Wybrany do komisji administracyjnej	27
Przemawiał: co do formalnego traktowania petycji gm. Brzozowa w sprawie szkół ludowych	105
— co do formalnego traktowania petycji gminy Falejówki w sprawie drogowej	382
— przy dyskusji ogólnej w sprawie zmiany ustawy drogowej	309
— przy rozprawie nad art. 15 ustawy o urządzeniu szkół ludowych	446
Konopka Henryk , baron, właściciel dóbr.	
Przemawiał: przy rozprawie nad art. I. ustawy o urządzeniu szkół ludowych (z poprawką)	425
Urlop otrzymał	6
Złożył mandat do Rady państwa	71
Kowalski Bazyli , c. k. radca sądu krajowego (zastępca członka Wydziału krajowego).	
Wybrany do komisji prawniczej	26
Przemawiał: przeciw wnioskowi Wydziału krajowego o unieważnienie wyboru p. Lisienieckiego, a powołanie p. Jędrzejewskiego	40
— w sprawie osobistej	43
— w sprawie zapomogi dla pogorzalców m. Jaryczowa	80
— w sprawie petycji gminy Bortnik o przydzielenie do Żydaczowa	133
— ku uzasadnieniu własnego wniosku o bezpośrednich wyborach	145
— w sprawie formalnego traktowania wniosku do ustawy o nadzorach szkolnych i z poprawkami do §. 9. tegoż wniosku	193
— przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o dotację na potrzeby kościelne (z wnioskiem).	371
— w sprawie wyboru zastępcy członka Wydziału krajowego	689
— przy rozprawie nad nad rubr. XI. budżetu krajowego (emerytura Neuhausera)	710
Sprawozdawca komisji w sprawie wykupna mesznego i t. p. danin	482—486
Wniosek: w przedmiocie pomnożenia liczby członków Rady państwa i o wybory bezpośrednie do tejrże	106
— o sposobie traktowania ustaw o dodatkach do podatków dla gmin	94
— o przejściu do porządku dziennego nad projektem ustawy zezwalającej gminie Rzędzin pobierać 86% dodatków do podatków	95, 97
— o polecenie Wydziałowi kraj. rewizji ustawy o konkurencji kościelnej (cofnięty)	377, 378
— tenże z dodaniem wniosku o rozdzielenie majątku kościelnego od parafialnego	477, 479

Kozanowicz Michał, ksiądz gr. kat.

Koziebrodzki Szczesny, hrabia. właściciel realności.

Wybrany do komisji administracyjnej 27

Kraiński Maurycy, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji administracyjnej 27

Przemawiał: jako sprawozdawca komisji o wniosku Wydziału krajowego względem uznania szpitalu w Podhajcach za powszechny i publiczny 341

— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego 651

Odpowiadał z podziękowaniem za wyrażenie uznania zasług swoich ze strony Sejmu 691

Krasicki Józef, ksiądz gr. kat.

Przemawiał: przy rozprawie nad ustępem 2 wniosku o zmianę etatu służby drogowej o przejście do porządku dziennego 155, 156

— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych 175, 178, 192, 206, 209

— przy rozprawie ogólnej nad reformą ustawy drogowej (o przejście do porządku) 303—305

— co do formalnego traktowania petycji gminy Grabówki w sprawie katastru 421

Wniosek o zapomogę dla pogorzalców Jaryczowa i przemowy w tej sprawie 11, 78

— o udzielenie subwencji dla czasopisma „Uczytel.“ 663

Król Michał, ksiądz, kanonik rzym. kat.

Przemawiał: co do formalnego traktowania własnego wniosku o kosztach leczenia ubogich chorych 87

— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych 168, 200

— przy rozprawie nad wnioskiem p. Ławrowskiego o kwalifikacji inspektorów dla szkół w okręgach z narodowością polską i ruską 219

— przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o dotację stałą na potrzeby kościelne 369

— przy rozprawie nad art. 14 ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli 544

Protest przeciw uchwale o wykupnie mesznego (cofnięty) 620

Wniosek o zatwierdzenie zeszłorocznych rewidentów sejmowych 3

— o rozłożenie na kraj kosztów leczenia ubogich chorych 11

Krzeczunowicz Kornel, właściciel dóbr

Wybrany: do komisji administracyjnej 27

— do komisji adresowej 66

Przemawiał: przy rozprawie nad liczbą członków komisji budżetowej 14

— w sprawie komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego 52

— w sprawie zapomogi dla dotkniętej nieurodzajem ludności 123

— przy rozprawie nad petycjami o zapobieżenie pijaństwu 286

— w sprawie petycji gminy Wołczyszczowice o rozłożenie podatków na 3 lata 368

— co do formalnego traktowania wniosku p. Sapięhy o rewizję ustawy drogowej z r. 1866. 377

— przy rozprawie nad wnioskiem względem zwrotu kosztów szupasowych 387, 388

— przy rozprawie nad wnioskami o wydatkach na drogi 391, 399

— przy rozprawie nad projektem ustawy o urządzeniu szkół ludowych. 422, 423, 427, 428, 431, 433, 434, 437, 447, 449, 464, 469, 471

— przy rozprawie nad §. 2 projektu ustawy o wykupnie mesznego 484

— przy rozprawie nad wnioskiem p. Pietruskiego i innych o datku jednorazowym na szkoły , 487

— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli... 527, 534, 542, 545, 547, 548, 553, 556

Przemawiał: ku poparciu wniosku p. Smarzewskiego w przedmiocie zwołania nadzwyczajnej sesyi sejmowej	569
— przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych	573, 584, 594
— przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajowego o sądach pokoju	635
— w przedmiocie zamknięcia rachunków funduszów indemn. za r. 1871	640
— w sprawie subwencji dla krajowych komisyj dla wystawy wiedeńskiej	694, 696
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu krajowego (lekarstwa dla szpitali)	713
Sprawozdawca komisji z wniosku p. Czartoryskiego o uchwalenie adresu	239, 269, 275—280
Wniosek: o udzielenie pogorzelncom Jaryczowa pożyczki na odbudowanie	76, 78
— o wybranie osobnej komisji propinacyjnej	83
— w przedmiocie załatwiania ustaw nadających prawo poboru myta	65
Krzyżanowski Gabriel , ksiądz, Dr. teologii.	
Interpelacya do komisarza rządowego w przedmiocie obsadzenia posady katechety obrz. gr. kat. przy gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie	325
Kulczycki Józef , ksiądz, kanonik gr. kat.	
Przemawiał przy rozprawie nad §. 21. ustawy o nadzorach szkolnych	202, 203
— przy rozprawie nad §. 1. ustawy o wykupnie mesznego	484
Wniosek o motywowanie wniosków względem pozwolenia poboru dodatków gminnych do podatków, wyżej 50%	23, 89
Kuzara Jędrzej , włościanin.	

L.

Laskorz Jakób , włościanin.	
Przemawiał: przy rozprawie nad wnioskiem o zmianę etatu służby drogowej	156
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	411, 425
— w sprawie subwencji dla teatru polskiego we Lwowie	666
— w przedmiocie odroczenia dyskusji nad sprawą wykupna prawa propinacji	740
Lisiewicz Teodor , ksiądz gr. kat.	
Sprawdzenie wyboru i przyrzeczenie poselskie	36, 44
Przemawiał przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych (z poprawkami) 169, 175, 180, 197, 202, 205—206	
— co do formalnego traktowania petycji gminy Zaleszczyk o kopytkowe	383
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych (z poprawkami)	405; 457
— przy rozprawie nad ustawą o wykupnie mesznego	483
— przy rozprawie nad art. 11. i 14. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli 541, 543	
Lisiniecki Paweł , c. k. adjunkt sądowy.	
Wybrany Rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
Unieważnienie wyboru na posła	38—43
Loebl Herman , c. k. Starosta (Zastępca komisarza rządowego).	
Przedstawiony przez c. k. komisarza rządowego jako referent spraw szkolnych	465
Przemawiał w zastępstwie komisarza rządowego: przy rozprawie nad art. 26. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	365, 467
— przy rozprawie nad 4. i 14. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	537, 544

Ł.

Ławrowski Julian, c. k. Radca wyższego sądu krajowego (Vicemarszałek sejmowy i członek Wydziału krajowego).

	Strona.
Wybrany do komisji adresowej	66
— do komisji dla sprawy ksiąg hipotecznych	137
Przemawiał: w sprawie uchwalania w Sejmie ustaw zezwalających gminom pobierać wyższe dodatki do podatków	22
— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	163, 210, 211
— przy rozprawie nad wnioskiem o ustanowienie syndykatu prawniczego przy Wydziale krajowym	329
-- przy rozprawie nad sprawą sieci dróg krajowych	580
— w przedmiocie subwencji dla teatru ruskiego (z poprawką)	667
— w przedmiocie wyboru Zastępcy członka Wydziału krajowego	689
— w sprawie subwencji dla krajowych komisji dla wystawy wiedeńskiej	692
— imieniem Wydziału krajowego: w odpowiedzi na interpelację p. Skrzyńskiego w przedmiocie krajowej Rady górniczej	322
— w sprawie odczytania w Sejmie sprawozdania komisji o zamknięciu rachunkowem funduszu krajowego za r. 1871	641, 645
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	654
Wniosek: co do formalnego traktowania petycji „Proświty“ o subwencyę	133
— o uchwalenie wezwania do Rządu w przedmiocie kwalifikacyi okręgowych inspektorów szkolnych, dla okręgów z mieszaną narodowością	219—220
— o przejście do porządku dziennego nad projektem adresu do tronu	239, 268
Przewodniczył Sejmowi w zastępstwie Marszałka..	54—57, 221—226, 496—499, 537—541, 640—641, 701—703

Łoś August, hrabia, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji petycyjnej	27
Wyboru na Zastępcę członka Wydziału krajowego nieprzyjął	617, 689
Przemawiał jako sprawozdawca komisji. o petycjach gmin: Kołodziejów, Sobotów i Dorohów o przydzielenie do Starostwa w Kałuszu; — woźnych Wydziału krajowego o polepszenie płacy; — Zarańskiego o subwencyę na wydawnictwo dzieł. (w tekście sprawozdań stoi mylnie Jaworski)	126—128

Łoś Włodzimierz, hrabia, właściciel dóbr.

M.

Madejski Marcei, Dr. praw i adwokat krajowy.

Wybrany do komisji administracyjnej	27
Sprawdzenie wyboru na posła i przyrzeczenie poselskie	35, 44
Przemawiał: co do formalnego traktowania sprawy zniesienia wolnego okręgu celnego Brodów	84
— przy rozprawie nad art. 3. ustawy o zniesieniu zakładów podrzutków	338
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskami Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	394
— przy rozprawie nad art. 14. ustawy o urzędzeniu szkół ludowych	441
— co do formalnego traktowania ustawy o stosunkach praw. nauczycieli	517
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu kraj. (szpital lwowski)	715
— co do formalnego traktowania projektu ustawy o zmianie statutu miasta Lwowa	135
Sprawozdawca komisji w sprawie uregulowania swrotu kosztów szupasowych	386—390
— w sprawie wykupna prawa propinacyi	740

Majer Józef, Dr., c. k. profesor uniwersytetu.

Wybrany do komisji edukacyjnej (przewodniczący) ,	27
---	----

Przemawiał: co do formalnego traktowania petycji miasta Krakowa o subwencję na szkołę żeńską	70
— w sprawie petycji Zarańskiego o subwencję na wydawnictwo dzieł	127
— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych §§. 6., 10. i 18.	182, 196, 200
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	411, 428, 442
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	518, 534, 545
— w sprawie subwencji dla komisji dla wystawy powszechnej	693
— Imieniem komisji edukacyjnej: w przedmiocie wniosku p. Małeckiego w sprawie oświaty ludowej	86
— o petycyach odstąpionych do innych komisji	349, 421, 566
Przemowa: w przedmiocie oddania hołdu pamięci Wincentego Pola	523
— Imieniem Izby z podziękowaniem dla Marszałka przy zamknięciu sessji sejmowej	741
Małecki Antoni , Dr. filozofii, rektor uniwersytetu lwowskiego.	
Wybrany do komisji edukacyjnej	27
Przyrzeczenie jako nowy członek Sejmu	44
Przemawiał: ku poparciu własnego wniosku w sprawie oświaty ludowej	84
— przy rozprawie nad art. I. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	426
— o wyjaśnienie niektórych ustępów protokołu z 20 posiedzenia	666
Sprawozdawca komisji z wniosku o stosunkach prawnych nauczycieli	516—518, 524—561
Wniosek o uchwalenie ustawy o urządzeniu szkół ludowych i o stosunkach prawnych nauczycieli	10
Mandczewski Kornel , ksiądz gr. kat.	
Mianowany tymczasowo sekretarzem sejmowym (jako zeszlóroczny)	1
Zatwierdzony sekretarzem sejmowym	3
Zastąpiony z powodu nieobecności przez p. Zaklińskiego	6
Urlop otrzymał	65
Michalski Antoni , właściciel gruntów.	
Wybrany do komisji drogowej	27
Głos w sprawie formalnego traktowania petycji gminy Jasła o przyjęcie na kraj kosztów leczenia ubogich	187

O.

Oskard Jan, włościanin.

Przemawiał przy rozprawie ogólnej nad ustawą o nadzorach szkolnych	168
--	-----

Ozarkiewicz Jan, ksiądz gr. kat.

Wybrany do komisji petycyjnej	27
Interpelacja do Wydziału krajowego w przedmiocie komunikacji między Śniatynem a Załuczem	64
Wniosek o uznanie drogi ze Śniatyna do Kossowa za drogę krajową	107

P.

Paszkowski Franciszek, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji administracyjnej	27
Przemawiał przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	169, 178, 199

	Strona.
— w przedmiocie rekursów do Sejmu, od orzeczeń Wydziału krajowego	374
— przy rozprawie nad art. 42. i 2. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	553, 561
Sprawa z dawa komisji z wniosków o urządzeniu szkoły leśnictwa w kraju	481—482
— z wniosku p. Weissmana o zapobieżenie niszczeniu lasów	689—691
Pawlików Teofil , ksiądz gr. kat.	
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Przemawiał: przy rozprawie nad petycją malarza Sidorowicza o subwencję	139
— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych . 166, 174, 175, 177, 178. 181, 197	209 i 213
— przy rozprawie nad petycją gminy Wareża w sprawie drogowej	366
— co do formalnego traktowania własnego wniosku o języku ruskim w szkołach	386
— co do formalnego traktowania petycji ks. Szwedzickiego o subwencję na potrzeby cerkwi we Lwowie	477
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych: 403, 429, 430, 458, 459, 460	460
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli . 516, 517, 518, 532	535, 536, 537, 538, 539, 540
Wniosek o zaprowadzenie języka ruskiego do wykładu w szkole wzorowej i w gimnazjum akademickiem we Lwowie	385, 386
Pelech Jan , ksiądz gr. kat.	
Przemawiał: przy rozprawie nad §. 9. ustawy o nadzorach szkolnych	193
— przy rozprawie nad ustawą o podatku od psów we Lwowie	353
— przy rozprawie nad ustawą o kosztach szupasowych	389
— przy rozprawie nad art. 18. i 19 ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	547, 549
Zapytanie w sprawie subwencji dla teatru ruskiego	667
Pfeiffer Emil , Dr. praw, adwokat krajowy (zastępca członka Wydziału krajowego).	
Złożył mandat na zastępcę członka Wydziału krajowego	68
Pietruski Oktaw , c. k. Radca wyższego sądu krajowego (członek Wydziału krajowego i zastępca Marszałka w Wydziale krajowym).	
Przemawiał: w przedmiocie powołania do Sejmu p. Jędrzejewskiego w miejsce p. Lisie-	
— nieckiego którego wybor na posła unieważniono	41
— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych 169, 195, 199,	204
— przy rozprawie nad wnioskiem o ustanowienie syndykatu prawniczego przy Wy-	
— dziale krajowym	326
— w sprawie petycji gminy Wołczyszczowiec o rozłożenie podatków	368
— przy rozprawie nad petycją proboszczów lwowskich o dotację na potrzeby kościelne (z poprawką)	369, 372
— przy rozprawie nad petycją gminy Winnik o dzierżawę propinacji, z wyjaśnieniem co do rekursów wnoszonych do Sejmu od orzeczeń Wydziału krajowego	373, 374
— przeciw uznaniu nagłości wniosku p. Kowalskiego o rewizję ustawy o konkurencji kościelnej	378, 479, 480
— przy rozprawie nad art. 21, 23, 26 ustawy o urządzeniu szkół ludowych: 458, 460, 468	468
— ku uzasadnieniu własnego wniosku o jednorazowym datku na szkoły	486, 488
— przy rozprawie nad art. 1, 2, 42 ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli: 525, 529, 553	553
— przy rozprawie nad rubr. VII. budżetu krajowego (zasiłki na cele naukowe stypendya etc.)	658
— w sprawie subwencji dla teatru polskiego we Lwowie	665
— w sprawie subwencji dla teatru ruskiego	667
— przy rozprawie nad rubr. XI budżetu kraj. (emerytura Neuhausera)	709

	Strona
— przy rozprawie nad sposobem pokrycia niedoboru lwowskiego szpitalu	716
— w sprawie petycji adjunkta Iwanickiego o całoroczną zaliczkę na płacę	627, 628
— w sprawie alimentacji dla sierot po archiwście Wydziału krajowego Szczęsnowiczu	656
Imieniem Wydziału krajowego: w odpowiedzi na Interpelację p. Hoszarda w sprawie fundacji Petryczyna	72
— — z wyjaśnieniem dla p. Pawlikowa o sposobie załatwiania rekursów w Wydziale krajowym	366
— — z zapytaniem co do sposobu załatwienia petycji przekazanych Wydziałowi krajowemu przez Sejm	728
Sprawozdawca Wydziału krajowego z wniosków: o nadzorach szkolnych; o sądach pokoju; o wykupnie mesznego; o nagrodach dla nauczycieli; o dodatkach do płacy urzędników i służ Wydziału krajowego; o zmianie etatu kasy krajowej; o funduszach szkolnych i sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego	15, 16
— — o wyborach posłów	34—44, 238—239
Wniosek o wybranie komisji edukacyjnej z 9 członków	15
— z projektem do ustaw 1. o urządzeniu szkół ludowych i stosunków nauczycieli; 2. o podatku na utrzymanie szkół ludowych, 3. o jednorazowym datku na wsparcie szkół ludowych	71
Pietruszewicz Antoni , ksiądz, kanonik gr. kat.	
Piliński Konstanty , właściciel dóbr.	
Wybrany: do komisji petycyjnej	27
Sprawdzenie wyboru na posła i przyrzeczenie poselskie	37, 44
Przemawiał: przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	423
— przy rozprawie nad art. 14. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	543
Sprawozdawca komisji petycyjnej: w przedmiocie zapomogi dla dotkniętych klęską nieurodzaju zachodnich powiatów	120—123
— — w sprawie subwencji na gimnazjum w Jaśle (w sprawozdaniu stenogr. mylnie wydrukowano: Jaworski,)	124—126
— — o petycyach w sprawie zwrotu zapomogi z r. 1846. i 1847.	686—688
Piotrowski Gustaw , Dr. c. k. profesor uniwersytetu.	
Wybrany: rewidentem sejmowym (jako zesłoroczny)	3
— do komisji petycyjnej	27
Sprawozdawca komisji z petycji pocztmistrzów o podwyższenie płac	139
Podlewski Waleryan , właściciel dóbr, (zastępca członka Wydziału krajowego)	
Interpelacja do komisarza rząd. w sprawie wydalenia z kraju wychodźców	188
Głos przy rozprawie nad subwencją dla lwowskiego teatru polskiego	666
Pohorecki Feliks , właściciel dóbr.	
Przemawiał: przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	169, 173
	193, 196, 205, 207, 213
Polanowski Stanisław , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji drogowej	27
Interpelacja do komisarza rząd. w przedmiocie śledztwa przeciw sędziemu Karolowi Pa-siecznemu	163
Głos przy rozprawie nad wnioskiem o kolejach wicynalnych	598
Wniosek w przedmiocie zatrzymania istniejącego sposobu opodatkowania spirytusu (uchwalony)	621
Popiel Michał , obywatel miejski.	
Przemawiał: przy rozprawie nad ustawą pozwalającą pobierać gminie Rzędzin 86% dodatków do podatku	96

	Strona.
— przy rozprawie nad projektem reformy ustawy drogowej	307
— przy rozprawie nad art. 26 ustawy o urządzeniu szkół ludowych	476
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu krajowego (szpital lwowski)	704—707
Napomniany przez Marszałka	707
Potocki Alfred , hrabia, właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji budżetowej (przewodniczący)	26
— do komisji adresowej (przewodniczący)	66
Przemawiał: przy rozprawie nad adresem	277, 278
— przy rozprawie nad art. 8. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	431, 433
— przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych (z poprawką)	582, 583
— w sprawie subwencji dla krajowych komisji dla wystawy wiedeńskiej	695
— co do formalnego traktowania wniosku o nadzorach szkolnych	192
— co do formalnego traktowania petycji o datki i zapomogi	294
— co do formalnego traktowania sprawy pożyczki na budowę dróg	623
Wniosek o odroczenie dyskusji nad projektem reformy ustawy drogowej	317
— o odroczenie sprawy wykupna propinacyi	740
Pukalski Alojzy Józef , baron, ksiądz biskup obrz. łac.	

R.

Butowski Klemens, Dr. praw i właściciel dóbr.

Przemawiał co do formalnego traktowania petycji zboru izraelickiego w Tarnowie, w sprawie tamtejszego szpitalu	187
— co do formalnego traktowania petycji gminy Radomyśla w sprawie siedziby sądu Zasowskiego	236, 237
— co do formalnego traktowania petycji Wydziału pow. w Tarnowie o pożyczkę na wybudowanie szkoły	421

Bydzowski Andrzej, Dr. praw i adwokat krajowy.

Wybrany do komisji prawniczej	26
— do komisji hipotecznej	190
Przemawiał co do formalnego traktowania petycji Wydziału powiatowego w Gorlicach w sprawie kolei żelaznej Tarnów-Leluchów	421
— co do formalnego traktowania, przy rozprawie nad art. 19. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	490

Rylski Eustachy, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji drogowej	27
---------------------------------------	----

S.

Sapieha Adam, ksiązę, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji edukacyjnej	27
— delegatem do Rady państwa	563
Przemawiał co do wybrania siebie do komisji edukacyjnej	26, 27
— przeciw wnioskowi o wzmocnienie komisji adresowej	66
— przy rozprawie nad adresem	256—259, 278
— w sprawie formalnej w przedmiocie wniosku o reformę ustawy drogowej	298

	Strona.
Przemawiał przy rozprawie nad wnioskiem o zmianę etatu służby drogowej	157
— ku uzasadnieniu własnego wniosku o rewizję ustawy drogowej	376, 377
— co do formalnego traktowania petycji Kisielewskiego o subwencyę na wydawnictwo pisma dla dzieci	477
— przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych i o kolejach wicynalnych	575, 599 606 i 607
— przy rozprawie nad wnioskiem pożyczki dla szpitalu lwowskiego	632
— przy rozprawie nad budżetem (rubr. XI. szpital lwowski)	706
Wniosek o przejście do porządku dziennego nad wnioskami reformy ustawy drogowej a o przystąpieniu do rewizji ustawy z r. 1866	375
Sapieha Leon , ksiądz, właściciel dóbr (Marszałek krajowy).	
Przemowa przy zagajeniu sesji sejmowej	1
— z powodu imienin Najjaśniejszej Pani	183
— przy zamknięciu sesji sejmowej	741
Oświadczenie co do sposobu traktowania petycyj należących do różnych komisyj	131
Wyjaśnienie regulaminowe z powodu protestu p. ks. Krola	621
— regulaminowe z powodu protestu p. Chrzanowskiego	640
Wniosek o odesłanie do Wydziału krajowego petycyj wniesionych w dniu zamknięcia Sejmu	675
Uwaga z powodu wniosku p. Kulczyckiego względem dodatków gminnych	23
— z powodu żądania p. Zyblikiewicza co do traktowania petycyj będących w związku z budżetem	123
— w sprawie formalnego traktowania petycyj o zapomogi i datki	294
— z powodu przemówienia p. Popiela w kwestyi szpitalu	707
Sawczyński Zygmunt , dyrektor seminarjum nauczycielskiego,	
Wybrany do komisji edukacyjnej	27
Przemawiał przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	171
— w przedmiocie wniosku p. Ławrowskiego względem kwalifikacji inspektorów szkół, w okręgach z ludnością polską i ruską	219
— przy rozprawie nad art. 21. ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	549
— przy rozprawie nad rub. VII. budżetu krajowego z poprawką	657
— imieniem komisji edukacyjnej o odesłanie petycyj niezalatwionych w Sejmie, do Wydziału krajowego	728
Sembratowicz Józef , ksiądz, Dr. teologii, arcybiskup lwowski, metropolita halicki obrz. gr. kat.	
Serwatowski Maciej Zenon , właściciel dóbr.	
Mianowany tymczasowo sekretarzem sejmowym	1
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Sprawozdawca komisji o subwencyi dla malarza Sidorowicza	138, 139
Sprawdzenie wyboru na posła i przyrzeczenie poselskie	35, 44
Siemieński—Lewicki Wilhelm , hrabia, właściciel dóbr.	
Siwiec Antoni , włościanin.	
Petycja o obrócenie pewnych korzyści z wykupna prawa propinacyi na rzecz szkół ludowych	142
Wniosek o uznanie dróg: Międzybrodzkiej, Podhorskiej i Paleśnickiej za drogi krajowe	59
Przemawiał ku poparciu powyższego wniosku	61
— w sprawie dodatku z powodu drożyzny dla urzędników Wydziału krajowego	624
Skrzyński Ludwik , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji budżetowej	26

Interpelacya: do komisarza rząd. w sprawie zaprowadzenia języka polskiego w urzędach skarbowych	33
— do Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej Rady górniczej	322
Przemawiał w sprawie wyboru jednego członka komisji budżetowej	65
— przeciw wnioskowi o wzmocnienie komisji adresowej	66
— co do formalnego traktowania projektu wykupna prawa propinacji	83
— przy rozprawie nad zapomogą dla pogorzalców Jaryczowa	79
— przy rozprawie nad adresem	241—244, 267
— w sprawie formalnej w przedmiocie wniosku o zmianę ustawy drogowej	298
— przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajow. o kosztach na budowę dróg 392, 400	
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych: 407, 416, 431, 436, 439, 451, 452, 463	
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	530, 550
— przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych	569, 573, 586, 587, 592
— przy rozprawie nad wnioskiem o kolejach wicynalnych	601, 603
— przy rozprawie nad petycją Wydziału powiatowego w Stanisławowie o subwencję dla tamtejszej szkoły rolniczej	660
Sprawozdawca komisji budżetowej (Rubr. X. drogi krajowe)	700—703
Odmówienie głosu do interpelacyi z powodów regulaminowych	294
Skwarczyński Paweł , Dr. praw, adwokat krajowy (zastępca członka Wydziału krajowego).	
Wybrany członkiem Wydziału krajowego	563
Interpelacya do komisarza rządowego w przedmiocie ustawy o komplecie potrzebnym do uchwalania zmian w krajowej ordynacyi wyborczej	7
Przemawiał przy rozprawie nad wnioskiem o zapomogę dla Jaryczowa (w sprawie policji ogniowej)	79, 81
— w sprawie własnego wniosku o dodatek do krajowej ordynacyi wyborczej	87
— przy rozprawie na petycją woźnych Wydziału kraj. o podwyższenie płac	127
— przy rozprawie nad §. 21. ustawy o nadzorach szkolnych	211
— w sprawie formalnego traktowania petycji gminy Radomyśla o przeniesienie siedziby sądu w Zassowie	237
— w sprawie petycji gminy Falejówki (drogi)	382
— w sprawie ustanowienia syndykatu prawniczego przy Wydziale krajowym	325, 330
— w sprawie utworzenia biura statystycznego przy Wydziale krajowym	335
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	471
— przy rozprawie nad pożyczką na potrzeby szpitala lwowskiego	632
— w sprawie subwencji dla Stanisławowskiej szkoły rolniczej	661
— w sprawie wyboru zastępcy członka Wydziału krajowego	691
Sprawozdawca Wydziału krajowego z wniosków: o reformie ustawy gminnej; o ustanowieniu syndykatu prawniczego; o uzupełnienie regulaminu sejmowego i zmianę statutu; o urządzeniu biura statystycznego; o zamknięciu rachunków za r. 1871.; o budżecie na rok 1873. i o zamknięciu rachunków zapomogi z r. 1866	12—14
— o wnioskach do ustaw pozwalających gminom pobierać wyższe dodatki do podatków: 16—25, 88—100, 108—120, 230—232, 354—362, 511—516, 678—686, 737—740	
— o zmianie §. 35. lit. b. statutu m. Lwowa	135—137
— o wniosku w przedmiocie wykupna prawa propinacyi	83
— o wniosku co do subwencji dla szkoły rolniczej w Stanisławowie	87
— w sprawie formalnego traktowania ustaw pozwalających gminom pobierać wyższe dodatki do podatków	23, 89, 94

	Strona.
Sprawozdawca Wydziału kraj. o wniosku do ustawy zezwalającej na pobór opłaty od psów w obrębie gminy m. Lwowa	352—353
— o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Koniuszkach siemianowskich prawa poboru myta mostowego	153
Wniosek do ustawy zawierającej dodatek do krajowej ordynacji wyborczej (o komplecie potrzebnym do uchwalania zmian w tejże ordynacji)	11
Wnioski o wybranie komisji: dla spraw administracyjnych, prawniczej i budżetowej	12—14
Uwaga przy rozprawie nad ustawą o kosztach szupasowych	389
Słonecki Zenon , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Sprawozdawca komisji w przedmiocie: budowy mostu pod Kadczą na drodze z Tarnowa do Niedzicy; — zaliezynia szkód wyrządzonych przez mróz, do rzędu tych, które uprawniają do odpisania podatków; — petycji Semkowicza o emereturę	367
Smarzewski Seweryn , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	27
— do komisji administracyjnej	27
— Delegatem do Rady państwa	562
Przemawiał: przeciw wnioskowi o wzmocnienie komisji adresowej	66
— przy rozprawie nad wnioskiem o zapomogę dla Jaryczowa	81
— przy rozprawie nad projektem ustawy zezwalającej gminie Rzędzin pobierać 86% dodatków do podatków	96
— co do formalnego traktowania wniosku p. Dzwonkowskiego w przedmiocie dróg wojskowych	323
— przy rozprawie nad ustawą o urzędzeniu szkół ludowych 448, 449, 463, 472, 473	650
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	650
Sprawozdawca komisji z wniosku o zwinięcie zakładów podrzutków	337—340
Wniosek o przyjęcie en bloc części ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli	550
— nagłący w przedmiocie zwołania nadzwyczajnej sessji Sejmu	567, 568
— o odczytanie w Sejmie całego sprawozdania komisji o zamknięciu rachunkowem za r. 1871.	640
Smolka Franciszek , Dr. praw, adwokat krajowy (Członek Wydziału krajowego)	
Interpelacya do komisarza rząd. w sprawie funduszów indemnizacyjnych	296
Przemawiał: co do formalnego traktowania wniosku o kosztach szupasowych	166
Sprawozdawca Wydziału krajowego: z wniosku o zniżenie cen soli	84
— — z wniosków w przedmiocie budżetu żandarmerji	217
Splawiński Jan , c. k. sędzia powiatowy.	
Wybrany: Rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
— do komisji prawniczej	26
Przemawiał: w sprawie formalnej co do wybrów komisji	25
— przy rozprawie nad petycją woźnych Wydziału krajowego o podwyższenie płac	127
— co do formalnego traktowania kilku petycji wniesionych do Sejmu	163
— przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	189, 209
— przy rozprawie nad wnioskiem o wykupnie mesznego	484
Sprawozdawca komisji z wniosku do ustawy na wypadek jeżeli poseł sejmowy ulegnie kondemnacie	283—284
— z wniosku p. Skwarczyńskiego względem dodatku do kraj. ordynacji wyborczej i zmiany statutu krajowego	340

	Strona.
Wniosek o wybranie jednego członka komisji budżetowej	65
— w przedmiocie formalnego traktowania sprawy zniesienia wolnego okręgu celnego w Brodach	84
— o przejście do porządku dziennego nad petycją o zapomogę na gimnazjum w Jaśle	125
Strzygowski Franciszek , właściciel fabryki.	
Głos przy rozprawie nad §. 2. ustawy o nadzorach szkolnych	176
Wniosek w sprawie formalnego traktowania petycji m. Biały o subwencję na szkołę	103—105
Urlop otrzymał	350
Stupnicki Jan Saturnin , ksiądz biskup gr. kat.	
Wybrany do komisji edukacyjnej	27
— do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	27
Uwolniony od czynności w tej ostatniej komisji	52
Przyrzeczenie jako nowy członek Sejmu	44
Szaszkiewicz Grzegorz , ksiądz kanonik gr. kat.	
Interpelacya do komisarza rządowego w sprawie wakujących kanonij gr. kat. kapituły lwowskiej	237
Przemawiał przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	176, 192, 194, 198, 201, 205
— przy rozprawie ogólnej nad adresem	244—245
— co do formalnego traktowania wniosku p. Torosiewicza o reformę ustawy drog.	291
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	430, 438, 450, 451, 457, 459
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	534, 538, 553, 555, 560
Wniosek co do formalnego traktowania ustaw zawierających zezwolenia dla gmin na pobór wyższych dodatków do podatków	94
Szczepański Mieczysław , c. k. starosta.	
Wybrany rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
— do komisji petycyjnej	27
Przemawiał przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajowego o wydatkach na drogi .	391
Sprawozdawa komisji o petycjach: gminy Wołczyszczowiec w sprawie podatków, — Wiedeńskiego towarzystwa akademiczków o subwencję, — proboszczów lwowskich o dotacje na potrzeby kościelne, — i gminy Winnik w sprawie wydzierzawienia propinacyi tamtejszej	368—374
Urlop otrzymał	65
Szemelowski Julian , c. k. notaryusz (zastępca członka Wydziału krajowego).	
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Szeptycki Jan , właściciel dóbr.	
Wybrany rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
Wniosek o uznanie drogi z Rawy do Sądowej Wiszni za drogę krajową	68
Przemowa ku poparciu tego wniosku	145
Szott Władysław , włościanin.	
Przemawiał: w sprawie petycji Wydziału pow. w Mościskach o zapomogę na budowę drogi	476
— o odczytanie jednej z petycyj o wykupno mesznego	485
Szujski Józef , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji edukacyjnej	27
Przemawiał: co do formalnego traktowania własnego wniosku o stypendyach dla kandydatów stanu nauczycielskiego	88

	Strona.
Przemawiał co do formalnego traktowania wniosków p. Dunajewskiego o bursach dla nauczycielskich kandydatów i o płacach nauczycieli	106
Wniosek w przedmiocie pozostawiania stypendyów kandydatom stanu nauczycielskiego na rok od ukończenia studyów	59
Urlop otrzymał	189
Szumańczowski Ludwik , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji drogowej	27
Interpelacya do komisarza rządowego w przedmiocie klęsk, jakie dotknęły powiaty Krakowski, Chrzanowski i Brzeski	143
Szurlej Stanisław , włościanin.	
Szymonowicz Grzegorz , ksiądz, Arcybiskup obrz. orm.	

T.

Tarnowski Jan , hrabia, właściciel dóbr.	
Wniosek o zawezwanie Rządu, aby dla dania zarobku ludności dotkniętej klęskami, rozpoczął budowę kolei żelaznych	342
Zawiadomienie, że na Sejm przybyć nie może	65
Tarnowski Stanisław , hrabia, właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji edukacyjnej	27
Przemawiał: przy rozprawie nad ustawą zawierającą postanowienia na wypadek jeśli poseł sejmowy ulegnie kondemnacie	283
— co do form. traktowania przy rozprawie nad ustawą o stosunkach nauczycieli	518
— w sprawie budowy drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia	613—616
— w sprawie subwencji dla lwowskiego teatru polskiego	664
Sprawozdawca komisji z wniosku o nadzorach szkolnych 166—183, 190—214, 218—220.	
Tettmajer Adolf , właściciel dóbr.	
Interpelacya do komisarza rząd. w sprawie wynagrodzenia za szkody wyrządzone w Nowym Targu przez wojska w r. 1849	348
Przemawiał: przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych	589, 590.
— przy rozprawie nad wnioskiem komisji co do sposobu załatwienia petycyj w sprawach drogowych	612
Torosiewicz Emil , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji petycyjnej	27
Przemawiał: w sprawie formalnego traktowania petycji o subwencję dla teatru lwowskiego	163
— przy rozprawie ogólnej nad wnioskiem reformy ustawy drogowej	302
Wniosek: co do budowy części drogi z Halicza do Manastérzysk (cofnięty)	143, 610
— w przedmiocie zmiany ustawy drogowej z r. 1866	291
Torosiewicz Franciszek , właściciel dóbr.	
Wybrany: rewidentem sejmowym (jako zeszłoroczny)	3
Urlop otrzymał	33
Trzeciecki Franciszek , właściciel dóbr.	
Przemawiał: przy rozprawie nad zapomogą dla Jaryczowa	81
— w sprawie subwencji dla gimnazjum w Jaśle	125
— przy rozprawie nad adresem (za)	255
— w sprawie petycji Wydziału powiatowego w Limanowej o zapomogę dla gmin zagrożonych głodem	346

	Strona.
Przemawiał w sprawie subwencji dla lwowskiego teatru polskiego	665
— w sprawie wniosku p. Weissmana o zapobieżenie niszczeniu lasów	690
Turezyn Jan , naczelnik gminy.	
Wybrany: do komisji administracyjnej	27
Tyszkowski Józef , właściciel dóbr.	
Urlop otrzymał	11

W.

Weigel Ferdynand , Dr. praw, sekretarz izby handlowej.	
Wybrany: do komisji budżetowej	26
Przemawiał: za urządzeniem biura statystycznego przy Wydziale krajowym	332, 335, 337
— w sprawie zniesienia krajowych zakładów podrzutków	338
— przy rozprawie co do sieci dróg krajowych i kolei wicynalnych	574, 601
Sprawozdawca komisji z wniosków: o dodatkach do płac dla urzędników przy szpitalach; — co do petycji Iwanickiego o zaliczkę, — Bobrzyńskiej o datek z Łaski	625—728
Wniosek o udzielenie subwencji szkole żeńskiej p. Zdrojkowskiej	669
Urlop otrzymał	65
Weissmann Edward , właściciel dóbr.	
Wybrany do komisji budżetowej	26
Przemawiał: przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	390
— ku poparciu własnego wniosku o zapobieżenie niszczeniu lasów	690
Sprawozdawca komisji o preliminarzu funduszów samoistych	737
Wniosek w przedmiocie ścisłego przestrzegania i rewizji ustawy lasowej	128
Wereszczyński Józef , Dr. praw, właściciel dóbr.	
Mianowany tymczasowo sekretarzem sejmowym	1
Zatwierdzony sekretarzem sejmowym	3
Wybrany zastępcą członka Wydziału krajowego	741
Interpelacya do komisarza rządowego w sprawie rozbojów i kradzieży w powiecie roha- tyńskim	675
Głos przy rozprawie nad §. 1. ustawy o sieci dróg krajowych (z poprawką)	582
— co do formalnego traktowania wniosku do ustawy stanowiącej w przypadkach, jeśli poseł ulegnie kondemnacie	83
— o wzmocnienie komisji adresowej o jednego członka	66
Wesołowski Józef , Dr. praw, adwokat krajowy (zastępca członka Wydziału krajowego).	
Wybrany rewidentem (jako zeszlóroczny)	3
— do komisji prawniczej	26
Przemawiał przy rozprawie ogólnej nad adresem	266
— przy rozprawie nad projektem reformy ustawy drogowej	305
— w sprawie subwencji dla krajowych komisji dla wystawy wiedeńskiej	693
Sprawozdawca komisji z wniosku o sądach pokoju	635
Złożył mandat na zastępcę członka Wydziału krajowego	71
Wierzchlejski Franciszek Ksawery , J. E. ksiądz arcybiskup, metropolita lwowski obrz. łac.	
Uwaga przy dyskusji nad §. 3. ustawy o nadzorach szkolnych	178
Wiśniowski Jan , włościanin.	
Włodek Maciej , włościanin.	

Wodzicki Henryk, hrabia, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji budżetowej	26
— do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego (przewodniczącym)	27
Przemawiał: o wzmocnienie komisji do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	52
— przy rozprawie nad zapomogą dla pogorzalców m. Jaryczowa	77
— przy rozprawie nad zapomogą dla zachodnich powiatów	123
— przy rozprawie nad adresem	262, 276, 277
— w sprawie formalnego traktowania petycji Wydziału powiatowego w Krośnie, w przedmiocie śledztw w sprawach pożarów	237
— przy rozprawie nad wnioskiem o urządzenie biura statystycznego krajowego	335
— przy rozprawie nad wnioskami Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	398
— przy rozprawie nad ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli	557
— przy rozprawie nad §. 1. ustawy o sieci dróg krajowych	588
— co do formalnego traktowania wniosku o sądach pokoju	636
— co do formalnego traktowania sprawozdania komisji o zamknięciu rachunkowem funduszu krajowego za r. 1871	641
— w sprawie subwencji dla szkoły rolniczej w Stanisławowie	661
— w sprawie subwencji dla kraj. komisji dla wystawy wiedeńskiej	694
Sprawozdawca komisji o funduszu zapomogi z r. 1866	634—635
— o budżecie krajowym (rubr. IX. żandarmerja)	699
— komisji o pożyczce krajowej na drogi i dla powiatów	728—734
Wniosek o zamieszczanie na porządku dziennym treści wniosków komisji o petycjach ważniejszych	289, 290
— o wyrażenie uznania dla zasług byłego członka Wydziału krajowego p. Kraińskiego	691

Wodzicki Ludwik, hrabia, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji budżetowej	26
— do komisji adresowej	66
Przemawiał: przy rozprawie szczegółowej nad adresem	277
— przy rozprawie nad wnioskami o wydatkach na drogi	393
— przy rozprawie nad art. 27. ustawy o urządzeniu szkół ludowych	472
— w sprawie sieci dróg krajowych i kolei wicynalnych	571, 598, 604, 606
— w sprawie petycji Iwanickiego o całoroczną zaliczkę na płacę	627, 628
— w sprawie subwencji dla teatru polskiego	665
Sprawozdawca komisji o pożyczce na budowę domu obłąkanych	318
— komisji o pożyczce na potrzeby szpitalu lwowskiego	629—634

Wolański Erazm, właściciel dóbr.

Interpelacya do komisji administracyjnej co do załatwienia sprawy propinacyi	390
Przemawiał co do formalnego traktowania petycji z Borszczowa w sprawie szkolnej	105
— przy rozprawie nad adresem	276
— przy rozprawie nad wnioskiem o zmianę ustawy drogowej	315
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	472
— co do formalnego traktowania petycji J. Dzieduszyckiego w sprawie podniesienia chowu koni	477
— przy rozprawie nad ustawą o sieci dróg krajowych	588, 594
— przy rozprawie nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego	652, 654
— przy rozprawie nad projektem pożyczki krajowej na drogi i dla powiatów	729
Wniosek w przedmiocie pomnożenia liczby ogierów rządowych w kraju	190
— o podwyższenie dyet poselskich	158

	Strona.
Urlop otrzymał	6
Wolański Mikołaj , właściciel dóbr.	
Wybrany rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
Wolski Ludwik , Dr. praw i adwokat krajowy.	
Wybrany: Rewidenten (jako zeszlóroczny)	3
— do komisji prawniczej	26
Przemawiał: co do form. traktowania §. 9. ustawy o nadzorach szkolnych (wniosek upadł)	194
— co do formalnego traktowania petycji m. Brzeżan w sprawie kwaterowania wojsk	237
Sprawozdawca komisji prawniczej z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia regulaminu sejmowego	351, 362—363
— o wyborach na zastępców członków Wydziału krajowego	678, 686, 688, 691, 741

Z.

Zakliński Aleksy, ksiądz gr. kat.

Mianowany tymczasowym sekretarzem sejmowym	6
Wybrany: Rewidentem sejmowym (jako zeszlóroczny)	3
Sprawdzenie wyboru na posła i przyrzeczenie poselskie	43, 44
Interpelacya do komisarza rządowego w przedmiocie używania liter łacińskich w ruskich pismach urzędowych	622
Przymawiał: przy rozprawie nad ustawą o nadzorach szkolnych	193, 199, 209
— w sprawie wniosków o zmianę ustawy drogowej	291, 314
— przy rozprawie nad ustawą o urządzeniu szkół ludowych	441, 461

Zamojski Stefan, hrabia, właściciel dóbr.

Wybrany do komisji drogowej	27
Sprawozdawca komisji z wniosku Wydziału krajowego o zmianę etatu służby drogowej	154 - 158
— — z wniosków Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	390—402
Wyboru na zastępcę członka Wydziału krajowego nieprzyjął	691

Zawadowski Józef, ksiądz gr. kat.

Sprawdzenie wyboru na posła	238
Przyrzeczenie poselskie	283

Ziemiakowski Florjan, Dr. praw, Prezydent m. Lwowa.

Wybrany do komisji administracyjnej	27
— do komisji dla sprawozdania z czynności Wydziału krajowego	27
— do komisji adresowej	66
Interpelacya do komisarza rządowego w przedmiocie pomijania prawa polskiego przy prawniczych egzaminach ścisłych	567
Przemawiał przy rozprawie: nad wnioskiem pożyczka dla szpitalu lwowskiego	630, 633
— — nad zamknięciem rachunków funduszu krajowego za r. 1871	642, 644
— — w przedmiocie subwencji dla krajowych komisji dla wystawy wiedeńskiej	692
— — nad rubr. XI. budżetu (pokrycie niedoboru szpitalu lwowskiego)	714, 716
— w sprawie wyboru zastępców członków Wydziału krajowego	689
Wniosek o zatwierdzenie zeszlórocznych sekretarzy sejmowych	2
— w sprawie formalnego traktowania petycji straży ochotniczej ogniowej	132—133
— o zmianę §§. 2 i 3 statutu krajowego (zwiększenie liczby posłów z miast	295

Zybliekiewicz Mikołaj, Dr. praw i adwokat krajowy.

Wybrany: do komisji budżetowej	26
--	----

	Strona.
Wybrany do komisji adresowej	67
Przemawiał: w przedmiocie formalnego traktowania sprawy zapomogi dla dotkniętej kłeskami zachodniej części kraju	123
— przy rozprawie ogólnej nad adresem	259—262
— co do formalnego traktowania wniosku p. Sapięhy o rewizję ustawy drogowej	377
— co do form. traktowania wniosku p. Kowalskiego o rewizję ustawy o konkurencyi kościelnej	378
— przy rozprawie nad wnioskiem Wydziału krajowego o wydatkach na drogi	394
— w sprawie petycji adjunkta Iwanickiego o zaliczkę na płacę	627
— w sprawie zamknięcia rachunków funduszu krajowego za rok 1871	644, 649
— w sprawie formalnego traktowania wniosku o sądach pokoju	636, 638
— w sprawie wyboru zastępców członków Wydziału krajowego	689, 691
— przy rozprawie nad rubr. XI. budżetu (emerytura dla Neuhausera)	709
Sprawa z dawca komisji budżetowej: z wniosku o zapomogę dla Jaryczowa	76—83
— — o wniosku p. Wolańskiego względem podwyższenia dyet poselskich	623
— — o dodatku do plac urzędników i sług Wydziału krajowego	624
— — o zamknięciu rachunków funduszy indemnizacyjnych za rok 1871	640
— — o budżecie funduszu krajowego na rok 1873 rnbr. I. do VIII. 654—671, 692—699	
— — o budżecie funduszu krajowego na rok 1873 rubr. XII. i o petycjach będących w związku z budżetem	722—727
— — o budżecie funduszy indemnizacyjnych na rok 1873	727—728
— — o uchwale finansowej na rok 1873	735
— — z wniosku Wydziału krajowego o zmianę etatu kasy krajowej	736—737
Wniosek co do sposobu traktowania sprawozdań Wydziału krajowego	12
— o wybranie komisji budżetowej z 9. członków.	13, 14

Ż.

Żołędź Szczepan, włościanin.

III.

Indeks przedmiotów.

III.

Indeks przedmiotów.

A.

	Strona.
Abramowicz Rozalia i Agopsowicz Antoni. Petycja o udzielenie prawa poboru myta przewozowego na Prucie pod Zabłotowem (odesłana na wniosek p. Agopsowicza do Wydziału krajowego)	420
Sprawozdanie Wydziału krajowego i uchwalenie ustawy	677—678
Absolutoryum (udzielone Wydziałowi krajowemu z rachunków za r. 1871 (ob. Budżet)	648
Administracya (kraju) (Obacz petycye w sprawach administracyjnych: Biecz.—Bortniki.—Czarnawieś.—Dobromil.—Dorohów.—Kołodziejów.—Nisko.—Radomyśl.—Romanówka.—Sobotów.—Zwiernik.)	
Adres. Nagłący wniosek p. ks. Czartoryskiego o uchwalenie adresu do Najj. Pana i o wybór osobnej komisji z 7 członków do ułożenia adresu	33
Przemowa wnioskodawcy ku uzasadnieniu nagłości wniosku i uznanie nagłości przez Sejm	34
Wniosek p. Dzwonkowskiego o wzmocnienie komisji (upadł)	65, 66
Wybór komisji adresowej i rezultat wyboru	66
Wniosek p. Wereszczyńskiego o wzmocnienie komisji o jednego członka	66
Wybór nzupełniający i rezultat onego	67
Ukonstytuowanie się komisji	67, 75
Sprawozdanie komisji i projekt adresu (aleg. XLVI.)	239
Dyskusya ogólna. Wniosek p. Ławrowskiego o umotywowane przejście do porządku dziennego	239—241
Głos p. Czartoryskiego z zapowiedzeniem poprawek	251
Głos p. Adama Sapiehy z zapowiedzeniem poprawek	256
Głos p. Wesołowskiego z zapowiedzeniem poprawek	266
Uwagi komisarza rządowego	268
Odrzucenie wniosku p. Ławrowskiego	275
Wniosek p. Golejewskiego o przyjęcie en bloc projektu komisji	275
Odrzucenie tego wniosku, rozprawa szczegółowa, i uchwalenie pierwszego ustępu projektu komisji	276
Poprawka p. Czartoryskiego (jako ustęp 2gi adresu)	276
Odrzucenie tej, tudzież poprawki p. Adama Sapiehy i przyjęcie ustępu 2go i 3go według projektu komisji zaś ustępu 4go z poprawką p. Potockiego	278
Przyjęcie ustępu 5go, tudzież (po odrzuceniu poprawek pp. Wesołowskiego i Czartoryskiego) ustępu 6go według projektu komisji	279
Uchwalenie ostatniego ustępu i tytułu	279—280
Przyjęcie całego adresu w 3 czytaniu	280

Agopsowicz (obacz: Abramowicz.)

Akademia techniczna. Petycja grona profesorów lwowskiej akademii technicznej o subwencję dla 5 profesorów, celem zwiedzenia wystawy wiedeńskiej 186
Załatwiona odmownie 698

Akademicy. Petycja wiedeńskiego stowarzyszenia, ku pielęgnowaniu chorych akademików, o udzielenie subweucyi 142
Załatwiona 369

— Petycja słuchaczy akademii technicznej lwowskiej o subwencję celem zwiedzenia wystawy powszechnej we Wiedniu 346
Załatwienie odmowne 698

Asekuracja od pożarów (obacz: Kolbuszowa. Trembowla. Żywiec.)

Asenterowanie żydów (obacz: Kolbuszowa.)

Asygnacje. Upoważnienie dla Wydziału krajowego do wydawania asygnacyj na rachunek budżetu roku ubiegłego 648

B.

Babińce (obacz: Rohatyn.)

Baligród. Petycja mieszkańców tamtejszych w sprawie budowy drogi dojazdowej z Liska do kolei żelaznej w Łukawicy 187
Przekazana Wydziałowi krajowemu (Uchwałą 2; petycji l. 378.) 612

Balażówka (obacz: Podatek)

Bania (obacz: Podatek.)

Barański Heliedor. Petycja o wyjednanie dlań służby przy salinach 566

Baryczka (obacz: Podatek.)

Bazylianki. Petycja klasztoru pp. Bazylianek w Jaworowie o subwencję dla tamtejszej szkoły żeńskiej unickiej 70
Załatwiona 726

Bąkowiec (obacz: Podatek.)

Benedyktynki. Petycja klasztoru pp. Benedyktynek we Lwowie o subwencję na odbudowanie szkoły i klasztoru 102
Odstąpiona z komisji petycyjnej do edukacyjnej 216
Uchwałą co do sposobu załatwienia 726
— (obacz: Hammermüller.)

Bereźnica szlachecka; **Berezów** niżny (obacz: Podatek.)

Bezpośrednie wybory (obacz: Rada państwa. Biała.)

Biała. Petycja komitetu dla budowy szkoły katolickiej w Białej o pożyczkę 33.000 złr. na wybudowanie szkoły 102
Odczytana w Sejmie na wniosek p. Strzygowskiego i odesłana do komisji budżetowej 103—105

	Strona.
Uchwała co do sposobu załatwienia	726
— Petycja 46 gmin powiatu Bialskiego 1. o reformę ustawy drogowej, 2. o zniesienie przymusu propinacyjnego, 3. o ponoszenie kosztów szpitalnych, 4. o połączenie obszarów dworskich z gminą, 5. o bezpośrednie wybory do Rady państwa	162
Odesłana co do żądań 1, 2, 3 i 4 do komisji administracyjnej	216
— (Petycja mieszkańców w sprawie języka polskiego (obacz: Zbrożek.)	
— (Obacz: Podatek.)	
Biecz. Petycja gminy o odłączenie gmin wiejskich Harty, Relny i Przedmieście od gminy miejskiej Bieckiej	102
— (Obacz: Gorlice.)	
Bircza (obacz: Złoczów.)	
Biskupstwo stanisławowskie (obacz: Interpelacja p. Janowskiego.)	
Bistuszowa (obacz: Podatek.)	
Blauth Józefa. Petycja o datek z łaski lub zapomogę	6
Sprawozdanie, wniosek komisji i uchwała odmowna	229
Blisne (obacz: Mszana.)	
Błonie (obacz: Podatek. — Tarnów.)	
Błudniki (myto, obacz: Drogi.)	
Bobrek (myto, obacz: Drogi.)	
Bóbrka. Petycja Wydziału powiatowego o pozostawienie drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej w jej dotychczasowej kategorii i uchwalenie budowy drogi krajowej z Bóbrki do kolei w Chlebowicach	217
— Zbiorowa petycja właścicieli dóbr ziemskich i gmin powiatu bobreckiego o toż samo	217
— Petycja Wydziału powiatowego o budowę drogi krajowej z Brzeżan na Rohatyn do Chodorowa	420
Bobrzyńska Zofia wdowa po lekarzu szpitali krakowskich. Petycja o udzielenie pensji na wychowanie córki	217
Odstąpiona z komisji petycyjnej do budżetowej	283
Załatwiona przychylnie	628
Bochnia. Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	30
— Petycja Wydziału powiatowego w przedmiocie okręgów gminnych	30
— Petycja Wydziału powiatowego o zapomogę dla powiatu z powodu nieurodzaju i wylewów, o wyjednanie pożyczki i o uregulowanie brzegów Wisły i Raby	102
Odstąpiona z komisji petycyjnej do budżetowej	134
Przekazana Wydziałowi krajowemu	734
Boczula Franciszek. Petycja o zapomogę dla pogorzalców gminy Sokolnik	294
Bojarska Genowefa wdowa po sekretarzu. Petycja o zapomogę	162
Załatwiona	725
Bojarski Jan. Petycja pozostałych po nim sierot, o pozostawienie im pensji, którą pobierała zmarła ich matka jako wdowa	346

	Strona.
Załatwiona	726
Borki. Petycja gmin: Borki, Dąbrówka, Kurszyna wielka i mała w sprawie zniesienia przymusu propinacyjnego	522
Borszczów. Petycja Wydziału powiatowego o utworzenie okręgów gminnych	103
— Odstąpiona komisji administracyjnej	134
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie podatku na szkoły	103
— Odesłana na wniosek p. Wolańskiego do komisji edukacyjnej	105
Bortnik Feliks. Sprawozdanie Wydziału krajowego o darze z łaski dla niego (aleg. XIX. pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej)	16
— Załatwione przez uchwalenie w budżecie poz. 28 tytułu c. szpitalu lwowskiego (oddział obłąkanych)	717
Bortniki. Petycja gminy o uznanie drogi z Bortnik do Holeszowa za powiatową i o uwolnienie od grzywny	132
— Uchwałą 2, jako petycja l. 260, przekazana Wydziałowi krajowemu	612
— Petycja gminy o przyłączenie jej do c. k. Starostwa w Żydaczowie	132
— Odesłana do komisji administracyjnej	133
Boryczówka (obacz: Podatek.)	
Bratkowce (obacz: Podatek.)	
Brody. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zniesienia wolnego okręgu celnego miasta Brodów (aleg. XXIX.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji prawniczej	84
— Druk prywatny w tej sprawie rozdany w Sejmie	605
— Petycja Wydziału powiatowego o zaliczenie do sieci dróg krajowych drogi z Brodów na Załoście do Tarnopola	162
— Petycja mieszkańców m. Brody w sprawie zniesienia wolnego okręgu celnego Brodów	236
— Odstąpiona z komisji administracyjnej do prawniczej	384
— Sprawozdanie Wydziału krajowego o nadaniu gminie Brodów prawa do pobierania kopytkowego (pierwsze czytanie)	220—221
— Sprawozdanie komisji i uchwalenie ustawy bez rozpraw	287—289
Bruntki. Petycja prezesa lwowskiej Rady powiatowej i kilku innych obywateli o pozostawienie drogi Zimnawoda-Hoszany w rzędzie dróg krajowych	162
Brzesko. Petycja rady gminnej o uregulowanie stosunków szkół ludowych	63
— Petycja zwierzchności gminnej o zezwolenie na omycenie mostu na drodze z Brzeska do Okocimia	132
— Odesłana na wniosek komisji drogowej do Wydziału krajowego	188
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	132
— Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie gmin zbiorowych	132
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie kosztów leczenia ubogich chorych	142
— Petycja Wydziału powiatowego o wydanie ustawy zabezpieczającej byt materyalny i przyszłość urzędników rad powiatowych	142
— Petycja Wydziału powiatowego o budowę drogi z Słotwiny do Ujścia solnego w celu dania zarobku ludności	236
— Przekazana Wydziałowi krajowemu (Uchwałą 2, jako petycja l. 426)	612

—	Petycja Wydziału powiatowego o zezwolenie na pobór myta przy drodze powiatowej Bogumiłowicko - Zakliczyńskiej	382
Brzeżany.	Petycja gminy o urządzenie szkół ludowych	63
—	Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie szkół w każdej gminie	102
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie uwolnienia od służby wojskowej jednaka, syna wdowy powtórnie zameężnej	102
—	Petycja gminy w sprawie kwaterowania c. k. wojska	236
	Odesłana na wniosek p. Wolskiego do komisji administracyjnej	237
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie budowy drogi z Brzeżan na Rohatyn do Chodorowa	322 i 294
	(Dyskusya i uchwała co do tej drogi)	582—585
—	Ustawa pozwalająca gminie pobierać dodatek do podatku konsumcyjnego (obacz: Podatek)	17
Brzezina (obacz: Gródek.)		
Brzeźnica , myto mostowe tamże (obacz: Drogi.)		
Brzozów.	Petycja zwierzchności gminnej w sprawie szkół ludowych	103
	Na wniosek p. Kocyłowskiego odczytana w Sejmie i odesłana do komisji edukacyjnej	105
Buczacz.	Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie gmin zbiorowych	142
—	Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie nowych urzędzeń w przedmiocie policyi polowej	142
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie wykupna propinacyi	476
Budżet.	Przedłożenie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszu krajowego za rok 1871, (aleg. VI.) pierwsze czytanie	14
	Sprawozdanie i wnioski komisji budżetowej (aleg. LXXV.)	640
	Wnioski p. Grocholskiego o uwolnienie sprawozdawcy od czytania sprawozdania i umotywowany wniosek przeciwny p. Smarzewskiego	640
	Rozprawa ogólna	640—648
	Poprawka p. Grossa do 2go ustępu wniosków komisji (ostatni termin wydawania i realizowania asygnacyj na rachunek roku ubiegłego, po upływie onego)	641
	Rozprawa szczegółowa i uchwalenie wniosków komisji z poprawką p. Grossa (Absolutoryum i asygnacye na rachunek budżetu z ubiegłego roku)	648—650
—	Przedłożenie Wydziału krajowego o budżecie na rok 1873 (aleg. VIII.) (pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej)	14
	Sprawozdanie i wnioski komisji (aleg. LXXVI.)	654
	Przyjęcie bez dyskusji preliminarza dochodów i pierwszych 6 rubryk preliminarza wydatków według wniosków komisji	655—657
	Rozprawa nad rubr. VII. Przyjęcie bez dyskusji poz. 1 i 2	657
	Poprawka p. Sawczyńskiego do poz. 3. (na stypendya 18.000 zhr. na cele ogólne wychowania i oświaty 4.000 zhr.)	657
	Przyjęcie pierwszej części tej poprawki	658
	Odrzucenie części drugiej	659
	Przyjęcie bez rozpraw poz. 5, 6, 7 i 8 rubr. VII. Poprawka p. Kamińskiego do tego działu. (Subwencya dla szkoły rolniczej w Stanisławowie)	659
	Odrzucenie tej poprawki	662
	Poprawka p. Krasickiego. (Subwencya dla pisma „Uczytel“)	663

Odrzucenie tej poprawki i przyjęcie poz. 10 i 11 rubr. VII.	664
Przyjęcie poz. 12 (teatr krakowski) z zastrzeżeniem proponowanym przez komisję	664
Wnioski komisji co do subwencji dla lwowskiego teatru polskiego (poz. 13), uchwalenie ustępu a. i poprawka p. S. Tarnowskiego do ustępu b. tej pozycji	664
Przyjęcie ustępu b. poz. 13 po odrzuceniu poprawki p. Tarnowskiego w imiennym głosowaniu	667
Zapytanie p. Pełecha do Wydziału krajowego w sprawie teatru ruskiego i odpowiedź p. Ławrowskiego z poprawką do poz. 14.	667
Przyjęcie poz. 14. z poprawką p. Ławrowskiego i poz. 15, 16 i 17 bez rozpraw	668
Rozprawy nad poz. 18, 19, 20 i uchwalenie takowych według wniosków komisji 669—670	668
Przyjęcie bez rozpraw poz. 21, 22 rubr. VII.	692
Wnioski komisji o subwencjach dla krajowych komisji dla wystawy powszechnej we Wiedniu (poz. 23, 24, 25) i poprawki p. Ziemiałkowskiego do tych pozycji	692
Poprawka p. Majera	693
Uchwalenie poz. 23, 24 i 25 rubr. VII. według wniosku p. Ziemiałkowskiego	697
Przyjęcie bez rozpraw reszty poz. rubr. VII. (poz. 26—30)	698
Przyjęcie bez rozpraw rubr. VIII. (pomniki historyczne) i IX. (żandarmerya) według wniosków komisji	699
Rubr. X. Przyjęcie bez rozpraw pozycji obejmujących koszta zarządu, wydatki na budowę i utrzymanie dróg	700
Poprawka p. Grossa do wniosku komisji o zasiłkach dla dróg powiatowych i przyjęcie dotyczących pozycji z poprawką	701—702
Przyjęcie ogólnej sumy wydatków na drogi	703
Uchwała względem zaległości konkurencyjnych drogowych	703
Sprostowania sprawozdawcy do rubr. XI. (szpitale)	703
Przyjęcie bez dyskusji preliminarza dochodów oddziału chorych szpitalu lwowskiego	704
Poprawka p. Hallera do poz. 39 wydatków	704
Cofnięcie tej poprawki	707
Przyjęcie bez zmian poz. 1—26 i 28—49 wydatków	708
Wnioski komisji o niższenie poz. 27 (emerytura Neuhausera)	708
Poprawka p. Hoszarda poparta przez p. Pietruskiego do poz. 27	708
Przyjęcie poz. 27. rubr. XI. według wniosku komisji	711
Wniosek komisji o niższenie poz. 50 a. rubr. XI. i poprawka p. Hallera	711
Przyjęcie wniosku komisji po odrzuceniu poprawki, tudzież bez rozpraw poz. 50 b. i c. poz. 51 i 52	712
Poprawka p. Hallera do poz. 53 (lekarstwa)	712
Przyjęcie poz. 53 po odrzuceniu poprawki	713
Przyjęcie bez dyskusji poz. 54, 55, 56 i 57	714
Poprawka p. Ziemiałkowskiego co do sposobu pokrycia niedoboru szpitalu lwowskiego	714
Poprawka p. Madejskiego w tejże samej sprawie	715
Odrzucenie obu poprawek i przyjęcie wniosku komisji	716—717
Wniosek p. Hallera o uchwalanie dalszego ciągu budżetu całymi tytułami (przyjęty)	717
Uchwalenie bez dyskusji tytułów: szpital główny we Lwowie, oddział położnic i oddział obłąkanych	717—718
Przyjęcie rezolucyj wniesionych przez komisję w sprawach szpitalnych	719
Przyjęcie bez dyskusji preliminarzy funduszu podrzutków, szpitalu św. Łazarza i św. Ducha, oraz zestawienia sumarycznego całej rubryki XI.	719—721

	Strona.
Przyjęcie bez rozpraw rubryki XII. (rozmaite)	722
Przyjęcie bez dyskusji zestawienia sumarycznego budżetu krajowego i ustępu Iszego uchwały finansowej	735
Dodatek posła Chrzanowskiego do ustępu II. uchwały	735
Przyjęcie II. ustępu uchwały finansowej a odrzucenie dodatku p. Chrzanowskiego i przyjęcie całej uchwały finansowej w trzeciem czytaniu	736
Przyjęcie en bloc preliminarzy funduszków samoistnych tudzież rezolucyi o fruktyfikacji takowych	737
Budżet. Przedłożenie rządowe o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1871 (all. XXXIX.) wniesione przez Namiestnika	2
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej	135
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXIV.) i uchwalenie wniosków tejże	640
— Przedłożenie rządowe o preliminarzu funduszków indemnizacyjnych na r. 1873 (aleg. XL)	2
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej	135
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXIX.) i uchwalenie jej wniosków	727
Rezolucya względem oddania funduszków indemnizacyjnych w zarząd repr. krajowej	728
— (Obacz petycye odnoszące się do budżetu: Akademia. — Akademicy. — Babince. — Benedyktynki. — Bazylianki. — Biała. — Blauth. — Bobrzyńska. — Bochnia. — Boczula. — Bojarska. — Dąbrowa. — Dobromil. — Drożnicy. — Duszkiewicze. — Franciszkanie. — Głuchoniemi. — Gromnicka. — Hammermüller. — Iwanicki. — Jaryczów. — Jaśliny. — Jasło. — Jaworów. — Karmelitanki. — Kirczów. — Kisielewski. — Kłodnicka. — Kolbuszowa. — Köstlich. — Kraków. — Krasuski. — Krosno. — Lekarze. — Limanowa. — Mielec. — Miłkaszewski. — Mszana. — Myślenice. — Niwiska. — Nowy Sącz. — Ogniowa straż. — Opieka narodowa. — Pawulski. — Pietruska. — Prasałowiczowa. — Proświta. — Przyłęcka. — Radwański. — Salwicki. — Sidorowicz. — Śliwińska. — Starkel. — Semkowicz. — Swoboda. — Szczęsnowicz. — Tarnobrzeg. — Tarnow. — Teatr. — Tomaszewska. — Towarzystwo. — Turka. — Uwsie. — Wadowice. — Wieliczka. — Wisłocki. — Woźni. — Wystawa. — Zarański. — Zdrojkowska. — Żywiec.)	
— (obacz: Żandarmerya.)	
Budzyń (obacz Zwiernik.)	
Bursa Władysław. Petycya z projektem do zakładania gminnych kas pożyczkowych	346
Bursy , czyli internaty dla kandydatów stann nauczycielskiego (obacz Szkoły.)	
Bursztyn (obacz: Podatek),	
Burzyn (obacz: Podatek).	

C.

Certyfikaty dla koni (obacz: Konie).	
Chemik (Uchwała względem nadania posady chemika przy szpitalach krakowskich)	720

- Chrzanów.** Petycja rady gminnej o pozwolenie na pobór 20₀/₀ dodatku do podatku konsumcyjnego od napojów (obacz: Podatek.)
 — Sprawozdanie Wydziału krajowego o omyceniu drogi z Chrzanowa ku Wiśle na rzecz Chrzanowskiego Wydziału powiatowego i uchwalenie ustawy 496—498
- Chlebiczyn leśny** (obacz: Podatek.)
- Chocin, Chodakówka, Chwaliboga,** (obacz: Podatek.)
- Cerkiew** (obacz: Szwedzicki.)
- Cikowce,** myto tamże (obacz: Drogi.)
- Cisowlas** (obacz Nisko.)
- Cło** (obacz: Brody.)
- Ćwitowa,** (obacz: Podatek.)
- Czarnawies.** Petycja gminy o przyłączenie napowrót do Krakowa. (Odesłana do Wydziału krajowego) 674
- Czernelica** (obacz Podatek.)
- Czortków** (zezwozenie na pobór dodatków do podatków, obacz: Podatek.)

D.

- Darachów** (obacz: Podatek.)
- Dąbrowa.** Petycja wydziału powiatowego o zaprowadzenie sądów pokoju 30
 — Petycja wydziału powiatowego o uznanie drogi z Tarnowa przez Dąbrowę do Szczucina za drogę krajową 30
 Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia (pod l. 77) 612
 — Petycja Wydziału powiatowego o wydanie ustawy w sprawie wyższego szkolnictwa krajowego 30
 — Petycja Wydziału powiatowego o pożyczkę 50.000 złr. dla zagrożonych głodem rolników 31
 Sprawozdanie o niej komisji petycyjnej 122
 Odesłanie do komisji finansowej 123
 Przekazana Wydziałowi krajowemu 734
- Dąbrówka** (obacz Borki.)
- Dąbrówka** infułacka, szczepanowska (obacz: Podatek.)
- Debesławice, Demytze, Dereżyce** (obacz: Podatek.)
- Dęba,** (obacz: Wola Tarnowska.)
- Dębica.** Petycja Leona Parkierowicza imieniem państwa Dębicy, przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia taryfy przewozowej na Wisłoce w Kandzierzu i Zawierźbie 186

Odstąpiona na wniosek komisji drogowej Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia	367
Dębno. Petycja gmin: Dębno, Jasień, Jadowniki, Jastew, Sufczyn, Zamoście, Łopow i Łukonowice w sprawie kosztów szupasowych	30
Dębów, (obacz: Podatek.)	
Dewinkułacya, (obacz: Renta).	
Diatkowice, (obacz: Podatek).	
Dietl, (obacz: Kraków).	
Dobromil. Petycja komitetu dla niesienia pomocy pogorzelcom, o udzielenie mieszkańcom tamtejszym zapomogi i pożyczki	216
Uchwalenie przejścia do porządku dziennego	722
Petycja zwierzchności gminnej o przeniesienie starostwa z Birczy do Dobromila	281
— Pismo Namiestnika w sprawie powyższej petycji	569
Dobrynia. Petycja gminy o odwołanie egzekucji nałożonej z powodu wzbraniania się naprawy drogi	186
Dobrzechów, (obacz: Podatek).	
Dodatki do plac, (obacz: Wydział krajowy; Towarzystwo pedagogiczne, Lekarze, Szpital).	
Dodatki do podatków, (obacz: Podatek).	
Dolina. Petycja zwierzchności gminnej o budowę drogi z Wełdzierza na Wygodę, Nowosielice do Doliny	142
— Uchwałą 2, jako petycja l. 292, przekazana Wydziałowi krajowemu	612
— Petycja mieszczan tamtejszych o zmianę ustawy drogowej	620
Dothe. Dolhopole (obacz: Podatek).	
Dorohów. Petycja przełożonego obszaru dworskiego o przyłączenie do starostwa w Kałuszu	142
— Petycja gminy, o wcielenie jej do starostwa w Kałuszu	62
Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia	126
Dorożów, (myto tamże; obacz: Drogi).	
Drahasymów, (obacz: Podatek.)	
Drogi. Wniosek Wydziału krajowego o zmianie etatu służby drogowej (aleg. VIII.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji drogowej	14—15
Sprawozdanie i wnioski komisji (aleg. XLV.)	154
Wniosek p. Krasickiego o przejście do porządku dziennego nad ustępem 2 wniosku (podwyższenie plac inżynierów)	155
Uchwalenie wniosków komisji	158
— Wniosek Wydziału krajowego o wydatkach na drogi (alegat IX.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji drogowej	14
Sprawozdanie komisji (aleg. LX.) i rozprawa ogólna	390

	Strona.
(Drogi.) Poprawka p. Weismana	390—391
Wniosek p. Golejewskiego o wzięcie za podstawę do obrad wypracowanego przez Wydział krajowy budżetu drogowego	393
Rozprawa szczegółowa	397
Przyjęcie punktu 1. wniosków komisji po odrzuceniu poprawki p. Weismana	398
Poprawka p. H. Wedzickiego do punktu 2:	398
Poprawka posła Krzeczunowicza do tegoż punktu	399
Przyjęcie punktu 2. wniosków komisji po odrzuceniu obu poprawek	401
Przyjęcie punktu 3, bez rozpraw i uchwalenia wszystkich w trzecim czytaniu	402
— Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o zmianę ustawy drogowej z r. 1866 (alegat XXVIII.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji	84
Odroczenie rozpraw nad sprawozdaniem komisji zamieszczonem na porządku dziennym, z powodu wniosku posła Torosiewicza w tej samej materji.	290—291
Sprawozdanie komisji dzogowej nad wnioskami Wydziału krajowego i p. Torosiewicza o zmianę ustawy drogowej (alegat L.)	296
Sprostowanie myłek drukarskich przez Referenta	297
Rozprawa co do formalnego traktowania	298
Wniosek p. Grossa o przyjęcie za podstawę obrad wniosku Wydziału krajowego	298—301
Wniosek p. Torosiewicza e przyjęcie za podstawę obrad jego wniosku	302—303
Wniosek p. Krasickiego o przejście do porządku dziennego, a ewentualnie o odesłanie do Wydziału krajowego	303—305
Zapowiedzenie poprawek p. Wesołowskiego	305—307
Wniosek p. E. Wolańskiego o polecenie komisji, ażeby zaprojektowała tylko potrzebne zmiany w terażniejszej ustawie	315
Wniosek p. Potockiego o odroczenie dyskusji specjalnej	317
Przyjęcie tego wniosku w imiennem głosowaniu	318
— Przedłożenie Wydziału krajowego w przedmiocie:	
a) projektu dróg, których budowa uznana została jako nagląca,	
b) wykonania tejeż budowy (alegat XXXVIII.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji	108
Sprawozdanie i wnioski komisji drogowej (alegat LXVI.) Rozprawa ogólna	569
Rozprawa specjalna. Poprawka p. Grossa do punktu 4. §. 1. ustawy	580
Poprawka p. Wereszczyńskiego do tegoż punktu 4. §. 1.	582
Przyjęcie punktu 1. i 2. §. 1, i poprawka p. Potockiego do p. 3.	583
Przyjęcie punktu 3. po odrzuceniu poprawki	584
Przyjęcie punktów 4, 5, 6, 7, 8 i 9, §. 1 po odrzuceniu poprawek	584—589
Dodatek p. Tettmajera do §. 1. (uchylony)	589, 591
Przyjęcie §. 2. i 3. tudzież tytułu ustawy w drugim i całej ustawy w 3. czytaniu	592
Przyjęcie proponowanej przez komisję rezolucji w przedmiocie dróg budowanych kosztem rządu z dodatkiem p. Grossa o drogach strategicznych	593
Wniosek komisji w przedmiocie kierunku drogi z Kopeczyniec do Smykowiec i poprawka p. Grossa	593

	Strona.
(Drogi.) Przyjęcie tej poprawki a odrzucenie wniosku komisji	596
Wniosek p. Dzwonkowskiego względem utrzymywania dróg wojskowych kosztem rządu (przyjęty)	596
Wnioski komisji o kolejach wicynalnych	596
Poprawki p. L. Wodzickiego	597—599
Poprawki p. Polanowskiego	598
Poprawki p. A. Sapięhy (o wolnej konkurencji i gwarancji kraju)	599
Poprawka p. Chrzanowskiego (o szerokości toru)	601
Przyjęcie ustępów a) i b) wniosków komisji	603
Przyjęcie ustępu c) z poprawką p. Wodzickiego	604
Rozprawa nad ustępem 2 wniosków komisji o kolejach wicynalnych i poprawka p. Wodzickiego do tego ustępu	604
Nowa stylizacja wniosków komisji drogowej o kolejach wicynalnych w skutek przyjęcia poprawki p. Wodzickiego	605
Cofnięcie i poprawienie zapadłych już uchwały uchwalenie nowej stylizacji z opuszczeniem niektórych ustępów	606—608
Uchwalenie bez rozpraw wniosków komisji o drodze Weldziskiej	608
Przyjęcie wniosków komisji o drodze z Rzeszowa na Głogów do Machowa po odrzuceniu wniosków pp. Kobylarza i Grossa	610
Cofnięcie wniosku p. Terosiewicza o drodze z Halicza do Manasterzysk	610
Uchwalenie przejścia do porządku nad wnioskami o drogach z Baligroda do Liska i Międzybrodzkiej, Podhorskiej i Paleśnickiej	611—612
Uchwalenie proponowanego przez komisję sposobu załatwienia 30 petycji w sprawach drogowych (przekazane Wydziałowi krajowemu)	612
Wniosek komisji o przejście do porządku nad petycjami o budowę drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia	612
Wniosek p. Tarnowskiego o wykonanie budowy tej drogi uchwalony w imiennem głosowaniu	616
— Wniosek p. Bauma o uznanie drogi Susko-Zatorskiej za krajową i o rozpoczęcie budowy onej	34
Załatwiony przez ustawę	593
— Wniosek p. Kobylarza o uznanie za krajową drogi z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszową i Majdan do Machowa	59
Uchwalenie przejścia do porządku dziennego	608—610
— Wniosek p. Kerepina o uznanie za krajowe dróg z Baligroda do Liska i z Lutowiska do Ustrzyk	71
Przejście do porządku dziennego nad tym wnioskiem	611
— Wniosek p. Siwca o uznanie za krajowe dróg powiatowych Międzybrodzkiej, Podhorskiej i Paleśnickiej	49
Uchwalenie przejścia do porządku dziennego	611
— Wniosek p. Szeptyckiego o uznanie za krajową drogi z Rawy na Niemirów, Jaworów do Sądowej Wiszni (alegat XLIV.)	68
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji drogowej	145

(Drogi.) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie ponownych petycyj względem budowy nowych dróg krajowych a to: z Rawy na Niemirów, Jaworów do Sądowej Wiszni, — Frysztacko-Stryzowskiej, — Warzycko Lubelskiej, — z Jarosławia do Sieniawy i z Załucza do Kossowa. (Odesłano do komisji drogowej)	152
Przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia według uchwały 2.	612
— Wniosek p. Ozarkiewicza o uznanie za krajową drogi ze Śniatyna do Kosowa (odesłany do komisji drogowej)	107
— Wniosek p. Emila Torosowicza o rozpoczęcie budowy drogi od Halicza do Horożanki. Cofnięty	143
— Wniosek p. Jędrzejewskiego o uznanie drogi Zimnawoda-Hoszany za drogę krajową (odesłany do komisji drogowej)	610
— Interpelacya p. Kocylowskiego w sprawie komunikacyi między Śniatynem a Załuczem i odpowiedź p. Grossa imieniem Wydziału krajowego	512
— Wniosek p. Dzwonkowskiego, ażeby drogi wojskowe kosztem rządu były utrzymane (odesłany do komisji drogowej)	64
Załatwiony przez uchwalenie rezolucyi (obacz wyżej)	323
— Wniosek p. E. Torosiewicza o reformie ustawy drogowej (uznany za nagły i odesłany do komisji drogowej)	596
Traktowany wspólnie z wnioskami Wydziału kraj. w tej samej materji (obacz wyżej)	291
— Wniosek p. Adama Sapięhy o zaniechanie reformy, a o przedsięwzięcie rewizyi ustawy drogowej (uznany za nagły i odesłany do komisji drogowej)	2965
— Wniosek Wydziału krajowego o mytach prywatnych (alegat X.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji drogowej	375—377
— Uchwalenie bez dyskusyi w drugim i trzecim czytaniu ustaw, pozwalających pobierać myto :	14
w Błudnikach, tamtejszemu obszarowi dworsk., przewozowe na rzece Łomnicy	500—502
w Brzeznicy, tamtejszej gminie, mostowe na rzece Brzeznicy	226—228
w Cikowcach, zarządowi dóbr Niepłomie, przewozowe na Rابية	55—56
w Dorozowie, tamtejszej gminie, mostowe na Bystrzycy	403—50
w Ilincach i Zabłotowie tamtejszym obszarom dworsk. przewozowe na Prucie	677—678
w Książem, tamtejszej gminie mostowe na Czeremoszu	506—507
w Koniuszkach siemianowskich, tamtejszemu obszarowi dworskiemu, mostowe na drodze do Hordyni na dawnym korycie Dniestru	153—154
w Ładzinie, Wydziałowi powiatowemu w Sanoku, mostowe na drodze z Rymanowa do Haczowa	498—500
w Libiążu i Bóbrku, Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie, na rzecz funduszu drogowego na drodze z Chrzanowa ku Wiśle	496—498
we Lwowie, gminie miasta Lwowa, drogowe i rogatkowe (podwyższone)	491—493
w Lubatówce, obszarowi dworskiemu w Rogach, mostowe na rzece Lubatówce	508—509
w Nadolanach, tamtejszej gminie i obszarowi dworskiemu mostowe	509—511
w Niepołomicach, tamtejszemu zarządowi dóbr skarbowych przewozowe, na Wiśle, tudzież w Cikowcach na Rابية	55—56

w Ryglicach, Tarnowskiej radzie powiatowej, na rzecz funduszu powiatowego na drodze Tuchowsko-Ryglicko-Jodłowskiej	222—223
w Spasie, tamtejszemu obszarowi dworskiemu mostowe na Dniestrze	56— 57
w Strzyżowie, Rzeszowskiej Radzie powiatowej na rzecz funduszu powiatowego na drodze Strzyżowsko-Domaradzkiej	225—226
w Surochowie, tamtejszej gminie i obszarowi dworsk. mostowe na rzece Szkło 676—678	
w Swarzyczowie, tamtejszej gminie i obszarowi dworsk. mostowe na rzece Dubie 502—503	
w Taszycach, Radzie pow. w Wieliczce na drodze z Wieliczki do Dobczyce 223—225	
w Ulwówku tamtejszemu obszarowi dworskiemu przewozowe na Bugu	54— 55
w Zazulińcach tamtejszemu obszarowi dworskiemu przewozowe na Dniestrze 149—150	
w Żarnowie tamtejszemu obszarowi dworskiemu przewozowe na Wisłocze	52— 53
— Uchwalenie bez rozpraw ustawy o znizeniu opłaty mytniczej od osób za przewóz na Sanie pod Leskiem	505—506
— Wniosek Wydziału krajowego względem pożyczki krajowej na rekonstrukcyę dróg, (obacz: Pożyczka.)	
— Uchwały powzięte przy rozprawie nad rubr. X. budżetu krajowego na rok 1873 (o wydatkach na drogi)	700—803
— (obacz „Kopytkowe“).	

Drogi: (obacz petycje w sprawach drogowych: Abramowicz. — Baligród. — Biała. — Bóbrka. — Bortniki. — Brody. — Brunicki. — Brzesko. — Brzeżany. — Dąbrowa. — Dobrynia. — Dolina. — Drożnicy. — Dubsza. — Dzików. — Dzikowiec. — Falejówka. — Gorlice. — Gródek. — Humniska. — Jabłonka. — Jamnica. — Jasło. — Jaworów. — Jeleń. — Kamionka strumiłowa. — Książ. — Kolbuszowa. — Konkolowski. — Krosno. — Kupno. — Limanowa. — Lisko. — Lubaczów. — Łukawica. — Majdan. — Małów. — Marjampol. — Medenice. — Mielec. — Mościska. — Mszana. — Niwiska. — Nowy Sącz. — Nowy Targ — Parkierowicz. — Płazówka. — Poncet. — Poręby. — Posada. — Przeworsk. — Radłów. — Radomyśl. — Rohatyn. — Rozwadów. — Rudki. — Rzeszów. — Semenów. — Sniatyn. — Sokal. — Sokolniki. — Stale. — Staromieście. — Tarnobrzeg. — Tarnów. — Towarzystwo gospod. — Turka. — Uście zielone. — Uznański. — Wareż. — Widelki. — Zator. — Żywiec).

Drogowe zaległości konkurencyjne. Uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu windykowanie takowych na rzecz funduszu drogowego. 703

Drożnicy. Petycja drożników przy drogach krajowych z Brzeżan do Złoczowa i Podwołoczysk, o podwyższenie płacy. 30

Drożynna. Wnioski i petycje z powodu drożyny, (obacz: Wydział krajowy. — Towarzystwo pedagogiczne. — Lekarze. — Szpital)

Druk prywatny rozdany w Sejmie, w przedmiocie zniesienia wolnoctwowego okręgu Brodzkiego. 605

Drzewa przy drogach, (obacz Rzeszów).

Dubsza. Petycja gmin Dubsza i Zarąbek o uznanie za krajową drogi Rzeszowsko-Tarnobrzeskiej . 294

Duszkiewicz Jan, Marcin i Mikołaj. Petycja o zapomogę głodową. 283

Dycezya (obacz: Interpelacya p. Janowskiego).

Dyety, (obacz: Posłowie).

	Strona.
Dzieduszycki Juliusz. Petycja w przedmiocie chowu koni	476
Odesłana do Komisji administracyjnej	477
Dzików. Petycja gminy o zmianę ustawy drogowej, zniesienie sądów nadopiekńczych sierocińskich, oddanie propinacyi w zarząd gmin i zapobieżenie niszczeniu lasów przez dwory.	420
Odesłana na wniosek p. Drozda do Komisji drogowej.	421
Dzikowiec. Petycja gmin Dzikowiec, Wildental, Makowiec i Płazówka, o uznanie za krajową drogi z Rzeszowa do Nadbrzezia.	162

E.

Egzekucya, (obacz: Dobrynia).

Egzamina ścisłe, (obacz: Mikłaszewski. — Stypendia. — Interpelacya p. Ziemiałkowskiego).

Elementarne szkody. Wniosek naglący p. J. Tarnowskiego o zawezwanie Rządu, ażeby dla dania zarobku ludności, dotkniętej klęskami elementarnymi w zachodnich powiatach, przyspieszył budowę kolei żelaznych. Uznany za nagły i uchwalony jednomyślnie . 342

— (Obacz również: Interpelacya (p. Szumanczowskiego). — Kraków — Myślenice. — Regulacya rzek. — Towarzystwo rolnicze. — Turka. — Pożyczka. — Żywiec.)

Emerytura. Petycja lwowskiego Towarzystwa pedagogicznego, o utworzenie funduszu emerytalnego dla nauczycieli 62

Załatwiona 490

— (Obacz: Jasło. — Neuhauser. — Pawulski. — Semkowicz. — Szafrańska. — Urzędnicy Rad powiatowych).

Etat służby drogowej, (obacz: Drogi).

— Kasy krajowej, (obacz: Wydział krajowy).

F.

Falejówka. Petycja gminy o uwolnienie jej od budowy drogi w nowym kierunku przez wieś Falejówkę zarządzonej 382

Odesłana do Wydziału krajowego 383

— (Obacz: Podatek).

Fatowce, (obacz: Podatek)

Feliński Adam, (obacz: Stratyn).

Fereskula, (obacz: Podatek).

Finansowa uchwała na r. 1873, (obacz: Budżet). 735

Formalne traktowanie. Wniosek p. Grossa, aby sprawy mniejszej wagi z pominięciem formalności przedstawiane były wprost z Wydziału krajowego (uchwalony) . . . 3

— Wniosek p. Zyblikiewicza, aby członkowie Wydziału krajowego jako referenci uwolnieni byli od czytania w Sejmie sprawozdań Wydziału krajowego, i aby proponowali dalszy sposób traktowania tych sprawozdań, (przyjęty) 12

- Wniosek p. Potockiego o odstąpienie od przepisów regulaminowych przy traktowaniu sprawy pożyczki krajowej (uchwalony) 623

— (Obacz : Petycyje).

- Franciszkanie.** Petycja przełożonego klasztoru OO. Fraciszkanów we Lwowie o subwencję na odbudowanie zgorzałego kościoła w Krośnie. 142
 Odstąpiona z komisji petycyjnej do budżetowej 216
 Załatwiona przychylnie 699

— (Obacz : Krosno).

Fundacye, (obacz : Interpelacya p. Bauma).

- Fundusze** samoistne (niedotowane) załatwienie preliminarzy na r. 1873 737

- Fundusze** szkół normalnych. Wniosek Wydziału krajowego o funduszach szkolnych, (aleg. XVIII) odesłany do komisji edukacyjnej 16

- Odstąpiony do komisji prawniczej 421

— (Obacz : Izraelici).

G.

Garbek, (obacz : Podatek).

Gimnazjum, (akademickie, obacz : Język ruski).

- Franciszka Józefa we Lwowie. (Posada katechety gr. kat.; obacz : Interpelacya p. Krzyżanowskiego).

- (Petycyje, obacz : Jasło. Kraków. Nowy Targ. Towarzystwo pedagogiczne. Wadowice).

Głodowa zapomoga (obacz : Zapomoga).

- Głosowanie** imienne. W sprawie subwencji dla malarza Sidorowicza 139

- Przy rozprawie szczegółowej nad § 2 ustawy o nadzorach szkolnych 177

- Przy rozprawie ogólnej nad projektem reformy ustawy drogowej 317

- Nad poprawkami pp. Grocholskiego i Skrzyńskiego do art. 14. ustawy, o urządzeniu szkół ludowych. 445, 446

- Nad punktem 1. wniosku, o jednorazowym datku na rzecz szkół ludowych 489

- W sprawie budowy drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia 616

- W sprawie subwencji dla teatru polskiego we Lwowie 667

- Głuchoniemi.** Petycja dyrekcyi zakładu głuchoniemych, o przyjęcie plac nauczycieli tego zakładu na fundusz krajowy 161

- Odstąpiona do komisji edukacyjnej 216

Głuszków, (obacz : Podatek).

Gmina. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem do reformy urzędzeń gminnych i powiatowych (aleg. I). Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji administracyjnej 12, 13

Wniosek p. Chrzanowskiego, o wybranie osobnej komisji dla spraw gminnych (upadł). 12, 13

— (Obacz : Okręgi gminne. Obszary dworskie).

Gminy zbiorowe, (obacz : Brzesko. Buczac. Jasło. Lisko. Staremiasto).

Golonka, (obacz : Podatek).

- Gorlice.** Petycja Rady miejskiej w sprawie szkół ludowych 137

—	Petycja Wydziału powiatowego i rad miejskich w Gorlicach i Bieczu, o zmianę trasy kolei żelaznej Tarnowsko-Leluchowskiej i ustanowienie głównej stacji w Gorlicach zamiast w Grybowie	420
	Odesłana do komisji prawniczej	421
Górnica Rada krajowa, (obacz: Interpelacja p. Skrzyńskiego).		
Grabówka.	Petycja gminy Grabówki i innych, ażeby mylny katastr z r. 1845 nie służył za podstawę do urzędowych czynności	420
	Odesłana do komisji administracyjnej	421
— (Obacz: Podatek).		
Gródek.	Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie uwolnienia od służby wojskowej jedynaka, syna wdowy powtórnie zamężnej	30
—	Petycja Wydziału powiatowego, o zaprowadzenie przymusu szkolnego i przyjęcie wydatków na szkoły na fundusz krajowy	30
—	Petycja zwierzchności gminnej w sprawie szkół ludowych	102
—	Petycja Wydziału powiatowego, o pozostawienie drogi Zimnawoda-Hoszany w rzędzie dróg krajowych	163
—	Petycja Wydziału powiatowego, o budowę drogi z Jaryny do Gródka	236
	Przekazana Wydziałowi krajowemu. (Uchwałą 2, jako petycja l. 449).	612
—	Petycja gmin Gródek, Kobyle, Rosztok, Rożnów, Tropie i Wiatrowice, o subwencję na drogę do granicy powiatu Brzeskiego	294
	Odstąpiona do komisji drogowej	324
Gromnicka Julia.	Petycja, o jednorazową zapomogę	30
	Przejsie do porządku dziennego	128
Gruntowe księgi, (obacz: Hipoteczne).		
Grybów.	Petycja Wydziału powiatowego, o wykonanie rozporządzenia ministeryalnego w sprawie języka polskiego w urzędach i sądach	30
Grzęska. Gunniska, (obacz: Podatek).		
Gwarancja	reprezentacji krajowej dla pożyczki dla m. Krosna i gminy Uwsie	724
Gwiazda.	Petycja stowarzyszenia „Gwiazda“ w Stanisławowie w sprawie szkół ludowych i płac nauczycieli	476
Gwoździec, (obacz: Nisko).		
Grześków Bartek.	Petycja o uwolnienie syna jego od służby wojskowej	382

H.

Halenów, (obacz: Podatek).

Hammermüller Leonarda.	Petycja ksieni zakonu Benedyktynek, o pożyczkę 8,000 złr. na rozszerzenie gmachu szkolnego w Przemyślu.	282
	Odesłana do komisji edukacyjnej	283
	Załatwienie przychylnie (z zastrzeżeniem).	698

Hanunin, (obacz: Podatek).

Harty, (obacz: Biecz).

	Strona.
Hipoteczne księgi. Wniosek p. Kabata, o wybranie komisji z 5 członków, do rozpoznania sprawy ksiąg hipotecznych i wypracowania wniosków	67
Pierwsze czytanie i uchwalenie tego wniosku, (aleg. XXXVI).	107
Wybór komisji i rezultat wyboru	137
Ukonstytuowanie się komisji.	159
Wniosek o wybranie jednego członka tej komisji w miejsce p. Kabata	164
Wybór tego członka i rezultat wyboru	190
Sprawozdanie komisji, (aleg. LXIV) i przyjęcie jej wniosków bez rozpraw	490
Sprostowanie myłki drukarskiej w sprawozdaniu komisji	516
Horodenka. Petycja Wydziału powiatowego w sprawie uwolnienia od wojska jedynaka syna wdowy powtórnie zamężnej	216
Odstąpiona z administracyjnej do komisji petycyjnej	350
— Petycja Wydziału powiatowego, o przeniesienie kosztów leczenia ubogich chorych na fundusz krajowy	216
Hucisko ad Góra, (obacz: Niwiska).	
Humniska , (obacz: Podatek. — Semenów).	
Husiatyn. Petycja gminy, o nadanie prawa poboru kopytkowego	476
Hyszów , (obacz: Podatek).	

I.

Illice , (obacz: Podatek. — Drogi).	
Indemnizacya , (obacz: Budżet. — Interpelacya p. Smolki).	
Inspektorowie szkół ludowych. Wniosek p. Ławrowskiego, o ich kwalifikacyi, (obacz: Szkoła).	
Internaty czyli Bursy dla kandydatów stanu nauczycielskiego, (obacz: Szkoła).	
Interpelacya. P. Bauma do komisarza rząd. w przedmiocie zwrotu zapomóg udzielonych w r. 1847 z powodu nieurodzaju	9
Odpowiedź komisarza rządowego	687
— P. Bauma do komisarza rządowego w przedmiocie ustalenia zakresu działania c. k. Namiestnictwa a Wydziału krajowego w sprawach stypendyjnych	347
Odpowiedź tymczasowa komisarza rządowego	348
— P. Całkowskiego do komisarza rządowego w sprawie nieprawnego wykonywania wyszynku na gruncie rustykalnym w Jamnicy	324
— P. Chrzanowskiego do komisarza rządowego w sprawie niesankcyonowania uchwalonych przez Sejm ustaw	6
Odpowiedzie komisarza rządowego	7, 268, 269
— P. Czerkawskiego do komisarza rządowego w przedmiocie projektu urządzenia szkół ludowych, wypracowanego przez Radę szkolną.	8
Odpowiedź komisarza rządowego	137
— P. Czerkawskiego do komisarza rząd., w sprawie zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w Uniwersytecie lwowskim	383
Odpowiedź komisarza rządowego	384

Intereplacya. P. Hoszarda do Wydziału krajowego w przedmiocie fundacyi stypendyjnej Kazmierza Petryczyna	9
Odpowiedź p. Pietruskiego imieniem Wydziału krajowego	72
— P. Janowskiego do komisarza rządowego, w przedmiocie podzielenia gr. katolickiej Archidiecezyi lwowskiej na Stanisławowską i Lwowską	144
Odpowiedź komisarza rządowego	523
— P. Kocyłowskiego do Wydziału krajowego względem komunikacyi między Śniatynem i Załuczem; i odpowiedź p. Grossa imieniem Wydziału krajowego	64
— P. Krzyżanowskiego do komisarza rząd. w przedmiocie posady gr. kat. katechety przy gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie	325
Odpowiedź komisarza rządowego	523
— P. Podlewskiego do komisarza rządowego w sprawie wydalania z kraju wychodźców z pod zaboru moskiewskiego	188
Odpowiedź komisarza rządowego	189
— P. Polanowskiego do komisarza rząd., w sprawie śledztwa przeciw sędziemu powiatowemu w Śniatynie K. Pasiecznemu	163
Odpowiedź komisarza rządowego	164
— P. Skrzyńskiego do Wydziału krajowego, w sprawie urządzenia krajowej Rady górniczej, i odpowiedź p. Ławrowskiego imieniem Wydziału krajowego	322
— P. Skrzyńskiego do komisarza rządowego, w sprawie zaprowadzenia języka polskiego w c. k. urzędach skarbowych	33
Odpowiedź komisarza rządowego	348
— P. Skwarczyńskiego do komisarza rząd., w przedmiocie sankcyi ustawy, zawierającej dodatek do kraj. ordynacyi wyborczej i statutu krajowego, o komplecie do uchwalania zmian w ordynacyi wyborczej	7
Odpowiedź komisarza rządowego	8
— P. Smolki do komisarza rząd., w przedmiocie oddania funduszków indemnizacyjnych w zarząd reprezentacyi krajowej	296
— P. Szaszkiewicza do komisarza rząd., w sprawie obsadzenia wakujących 5 kanonij kapituły gr. kat. we Lwowie	237
Odpowiedź komisarza rządowego	349
— P. Szumańczowskiego do komisarza rząd., w przedmiocie klęsk powodzi i gradobicia jakie dotknęły powiaty Krakowski, Brzeski i Chrzanowski; tymczasowo odpowiedź komisarza rządowego i oświadczenie p. Grossa imieniem Wydziału kraj. 143, 144 Stanowcza odpowiedź komisarza rządowego	362
— P. Tetmajera do komisarza rząd., w przedmiocie wynagrodzenia m. Nowego Targu za szkody wyrządzone w r. 1849 przez obozowanie korpusu wojsk Rüdigerera	348
— Odpowiedź komisarza rządowego.	523
— P. Wereszczyńskiego do komisarza rząd., w przedmiocie kradzieży i rozbojów w powiecie Rohatyńskim i odpowiedź komisarza rządowego	675
— Wolańskiego do sejmowej komisji administracyjnej, względem załatwienia sprawy propinacyjnej i odpowiedź przewodniczącego komisji.	390
— P. Zaklińskiego w przedmiocie używania liter łaćnińskich w pismach urzędowych ruskich i odpowiedź komisarza rządowego	622
— P. Ziemiałkowskiego do komisarza rząd., w przedmiocie pomijania prawa polskiego prywatnego w programie rygorozów prawnych	567

Inwalidzi, (obacz: Olszewski).

	Strona.
Iwanicki Karol, adjunkt rachunkowy. Petycja o całoroczną zaliczkę na płacę	322
Załatwiona.	627
Izraelici. Petycja Zboru izr. w Tarnowie, o uznanie tamtejszego szpitalu izraelickiego za szpital powszechny lub za filię tamtejszego szpitala powszechnego	186
Odesłana do komisji administracyjnej	187
— Przyjmowanie Izraelitów do lwowskiego szpitalu, (obacz: Szpital).	
— Assenterowanie takowych, (obacz: Kolbuszowa).	
— Petycja zboru izraelitów we Lwowie w przedmiocie wniosku, o zlanie w jedną całość żydowskiego funduszu szkół normalnych z galicyjskim i krakowskim, (odesłana na wniosek p. Kallira do komisji edukacyjnej)	217
Odstąpiona wraz z innymi w tym samym przedmiocie do komisji prawniczej	421
Poparcie powyższej petycji przez inne zbory izraelickie w petycjach wniesionych na ręce p. Kallira	294, 322, 382, 566

J.

Jablonica, (obacz: Podatek).

Jablonka. Petycja gmin Jablonka i Nozdrzec, w przedmiocie oddania im dostawy szutru na drodze z Rzeszowa do Sanoka	217
Odstąpiona z petycyjnej do komisji drogowej	283

Jadam Wola, (obacz: P o d a t e k).

Jadowniki, (obacz: Dębno).

Jagodnik, (obacz: Kolbuszowa).

Jamnica. Petycja Rady szkolnej miejscowej z zażaleniem przeciw Radzie szkolnej okręgowej i Wydziałowi powiatowemu w Stanisławowie, że jej wzbraniają używania języka ruskiego, i że pieniądze z kar niebывают używane na cele szkolne	162
Odstąpiona do komisji edukacyjnej	216
— Petycja gmin Jamnica, Krawce i Stany, o zmianę ustawy drogowej	476
Odesłana na wniosek p. Drozda do komisji drogowej	477
— (Obacz: Interpelacya p. Całkowskiego).	

Janowice. Janówka, (obacz: Podatek).

Jaryczów. Wniosek p. Krasickiego, o udzielenie dla pogorzalców tego miasteczka zapomogi z funduszków krajowych	11
Uznany za nagły i odesłany do komisji budżetowej	12
Sprawozdanie komisji i wnioski 1) o udzielenie zapomogi 5000 złr.; 2) o wezwanie Namiestnictwa, aby czuwało nad przestrzeganiem przepisów ogniowo-policyjnych	76
Wniosek p. Grossa, o przejście do porządku dziennego (uchylony)	77
Poprawka p. Krasickiego	78
Poprawka p. Kowalskiego	80
Wniosek p. Skwarczyńskiego, o przejście do porządku nad ustępem 2 wniosku komisji.	79
Poprawka p. Trzecieckiego do tegoż ustępu	81
Cofnięcie tego ustępu przez sprawozdawcę, a uchwalenie reszty wniosku po odrzuceniu poprawek	83

—	Wniosek p. Krzeczunowicza, o udzielenie pogorzelcom m. Jaryczowa pożyczki z funduszu zapomogowego z r. 1866	76
	Uznany za nagły i odesłany do komisji finansowej	78
	Przejsie do porządku dziennego	722
—	Petycja komitetu pomocy dla pogorzelców Jaryczowa, o udzielenie tymże znaczniejszego wsparcia z funduszu krajowego	70
	Przejsie do porządku dziennego	722

Jasień, (obacz: Dębno).

Jaśliny.	Petycja gminy, o subwencję na budowę szkoły tamże	420
	Uchwała co do sposobu załatwienia	726, 727

Jaślo.	Petycja Rady powiatowej, o subwencję dla gimnazjum w Jaśle	62
	Sprawozdanie komisji petycyjnej i odesłanie petycji do komisji edukacyjnej	124, 126
	Odstąpiona z edukacyjnej do komisji budżetowej	421
	Uchwała co do sposobu załatwienia	726

—	Petycja Wydziału powiatowego, o przyznanie prawa do emerytury urzędnikom rad powiatowych	62
—	Petycja Wydziału powiatowego, o zaprowadzenie języka polskiego w urzędach skarbowych.	62
—	Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie kosztów leczenia ubogich	63
—	Petycje Wydziału powiatowego w sprawie oświaty ludowej (Nr. 69, 72).	63
—	Petycja Wydziału powiatowego o wyjednanie zmiany ustawy rekrutacyjnej	63
—	Petycja Wydziału powiatowego o urządzenie gmin zbiorowych	63
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie policyi polowej	63
	Odstąpiona do komisji administracyjnej	134
—	Petycja Rady gminnej o urządzenie szkół ludowych	63
—	Petycja zwierzchności gminnej o przyjęcie kosztów leczenia ubogich na fundusz krajowy	186
	Odesłana do komisji administracyjnej	187
—	Petycja gminy o subwencję na budowę gmachu ua umieszczenie gimnazjum	281
	Odstąpiona z edukacyjnej do komisji budżetowej	421
	Uchwała co do sposobu załatwienia	726
—	Petycja wydziału powiatowego o uznanie za krajowe dróg powiatowych Frysztacko-Strzyżowskiej i Warzycko-Lubelskiej	282
	Przekazana Wydziałowi krajowemu (uchwałą 2, jako petycja l. 477)	612
—	Petycja zwierzchności gminnej o uchwalenie prawa wyboru osobnego posła z miasta Jaśla (odesłana do Wydziału krajowego)	675

Jastew, (obacz: Dębno).

Jastkowce, (obacz: Nisko).

Jaworów.	Petycja zwierzchności gminnej o zmianę ordynacji wyborczej	70
—	Petycja tamtejszego klasztoru Bazylianek o subwencję, (obacz: Bazylianki).	
—	Petycja Wydziału powiatowego o uznanie drogi z Rawy na Niemirów i Jaworów do kolei żelaznej za drogę krajową	162
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie urządzenia szkół krajowych	217
—	Petycja Wydziału powiatowego o ustanowienie powiatowej straży polowej.	217

—	Petycja Wydziału powiatowego w przedmiocie wykupna prawa propinacyi, tudzież co do sposobu administracyi dochodów z tegoż	294
—	Petycja gminy wniesiona za pośrednictwem Namiestnika, w sprawie budowy drogi z Rawy na Niemirów do Sądowej Wiszni, odstąpiona Wydziałowi krajowemu.	675
Jedliński	Jan. Petycja urzędu parafialnego w Samborze, w sprawie ściągania zaległości mesznego	346
Jedynak.	Petycyę, o zmianę ustawy rekrutacyjnej w takim kierunku, ażeby jedynak, syn wdowy, która powtórnie zamąż wyszła, uwolniony był od służby wojskowej, (obacz: Brzeżany. — Gródek. — Horodenka. — Jasło. — Trembowla. — Żywiec).	
Jeleń.	Petycyę zwierzchności gminnej, o zmianę ustawy drogowej	61
Język polski,	(obacz: Interpelacye p. Czerkawskiego, Skrzyńskiego; — tudzież petycyę w sprawie języka polskiego: Grybów. — Jasło. — Kolbuszowa — Sanok. — Trembowla. — Zbrożek. — Żywiec).	
Język ruski.	Wniosek p. Pawlikowa, o zaprowadzenie języka ruskiego w lwowskiej szkole głównej t. z. gr. kat.	385
	Odesłany na żądanie wnioskodawcy do komisji edukacyjnej	386
—	Wniosek p. Pawlikowa, o zaprowadzenie języka ruskiego, jako wykładowego w 4ch wyższych klasach lwowskiego gimnazjum akademickiego. (Odesłany do komisji edukacyjnej)	386
—	Interpelacya p. Zaklińskiego w przedmiocie używania liter łacińskich w ruskich pismach urzędowych, i odpowiedź komisarza rządowego	622
Języki krajowe.	Wezwanie do Rządu, ażeby przy obsadzaniu posad inspektorów szkół ludowych, dla okręgów z ludnością polską i ruską, miano wzgląd na znajomość obu języków krajowych, (obacz: Szkoła)	219, 220
K.		
Kalicki	Kotwicz. Petycyę o wyjednanie pozwolenia do wykonywania praktyki lekarskiej.	236
Kalwarya.	Petycyę gminy, o zezwolenie na pobór opłat od trunków propinacyjnych, w obręb gminy wprowadzanych	420
	Załatwiona przez uchwalenie ustawy, (obacz: P o d a t e k)	512
Kamionka strumiłowa.	Petycyę wydziału powiatowego o uchwalenie budowy drogi ze Lwowa do Stojanowa.	94
	Uchwałą 2, jako petycyę l. 200, przekazana Wydziałowi krajowemu	612
Kamionki wielkie,	(obacz: P o d a t e k).	
Kańczuga.	Petycyę okolicznych mieszkańców, o zaprowadzenie stacyi żandarmeryi ze stałą siedzibą w Kańczudze	102
	Odstąpiona c. k. Namiestnictwu do uwzględnienia	229
Kandydaci	stanu nauczycielskiego, (obacz: Stypendia. — Bursy).	
Kanonicy	kapituły gr. kat. lwowskiej, (obacz: Interpelacya p. Szaszkiewicza).	

	Strona.
Karmelitanki. Petycja klasztoru Karmelitanek w Krakowie o zaliczkę zwrotną z funduszu krajowego lub od rządu	236
Odstąpiona z petycyjnej do komisji budżetowej	283
Załatwiona	725
Karwodrza (obacz: Podatek.)	
Kary pieniężne, ich użycie. (obacz: Jamnica.)	
Kasa krajowa zmiana etatu kasowego (obacz: Wydział krajowy.)	
Kasinka (obacz: Mszana.)	
Kasy pożyczkowe (obacz: Bursa.)	
Katastr (obacz: Grabówka.)	
Katechety obrz. gr. kat. posada przy gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie (obacz: Interpelacya p. Krzyżanowskiego.)	
Kęty. Petycja tamtejszej Rady szkolnej o przeniesienie szkół ludowych na fundusz krajowy i pod zarząd kraju	70
— (obacz: Podatek.)	
Kielanowice. Kielnarowa. Kielichów (obacz: Podatek.)	
Kirezów Tomasz nauczyciel w Korczyniu. Petycja o zapomogę	382
Kisielewski Aleksander. Petycja o subwencyę dla wydawnictwa pisemka „Opiekun dzieci“	476
Odesłana do komisji edukacyjnej	477
Klaryski (obacz: Stary Sącz.)	
Klinkówka. Kłokowa. (obacz: Podatek.)	
Klub postępowy polski. Petycja o odnowienie rezolucyi z 24. września 1868	162
Kluczów mały (obacz: Podatek.)	
Kłodnicka Marya wdowa po adjunkcie powiatowym. Petycja o zapomogę	382
Kniaźdwór (obacz: Podatek.)	
Kiaże. Petycja gminy o zezwolenie na pobór myta na Czeremoszu	162
Przekazana na wniosek komisji drogowej Wydziałowi krajowemu	188
Załatwiona przez uchwalenie ustawy	506—507
Kobyle (obacz: Gródek.)	
Koestlich Ferdynand. Petycja o subwencyę na urządzenie przygotowawczego zakładu wychowawczego wojskowego	62
Sprawozdanie komisji i uchwalenie subwencyi na 2 lata	228—229
Zamieszczenie w budżecie tej subwencyi	698
Kolbuszowa. Petycje Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	102
— Petycja Wydziału powiatowego o zaliczenie drogi z Rzeszowa do Tarnobrzega do sieci dróg krajowych	103

	Strona.
Odesłana do komisji drogowej	105
— Petycja gmin: Trzęsowska, Siedlanka, Kossowa, Jagodnik i Ostrowy Baranowskie o uznanie drogi powiatowej od Głogowa do Majdanu za krajową	103
Odesłana do komisji drogowej	105
— Petycja Wydziału powiatowego o udzielenie zapomogi głodowej	103
Odstąpiona z petycyjnej do komisji budżetowej	134
Przekazana Wydziałowi krajowemu	734
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie uwolnienia jedynaka, syna wdowy powtórnie zamężnej, od służby wojskowej	132
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie zapobieżenia pijaństwu	132
Załatwiona	285
— Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie polowej straży powiatowej	132
— Petycja zwierzchności gminnej o wybudowanie drogi z Rzeszowa na Głogów itd. do Wisły	132
— Petycja Wydziału powiatowego o zabezpieczanie od ognia majątków naczelników gmin	142
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie języka polskiego w urzędach	142
— Petycja Wydziału powiatowego o zabezpieczenie emerytury urzędnikom rad powiatowych	142
— Petycja Wydziału powiat. z prośbami 17 gmin o udzielenie zapomogi głodowej	162
Odesłana do komisji budżetowej	163
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	734
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie asenterowania żydów	236
Kolbuszowa górna. Petycja gminy o uchwalenie drogi krajowej z Rzeszowa przez Kol- buszowę ku Wiśle	103
Odesłana do komisji drogowej	105
Kolbuszowa dolna. Petycja o toż samo jak powyższa	132
Kolej żelazna tarnowsko-leluchowska (obacz: Grybów.)	
Koleje żelazne wicynalne (obacz: Drogi.)	
— (obacz: Elementarne szkody.)	
Kołodziejów. Petycja tamtejszej gminy i obszaru dworskiego o wcielenie ich do powiatu Kałuskiego	62
Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia	126
Kołomyja. Petycja gminy w sprawie kwaterowania wojsk	62
— Petycja Wydziału powiatowego z prośbą plantatorów tytoniu w sprawie podwyższenia cen tego produktu	102
Odstąpiona Namiestnictwu z poparciem	230
— Petycja gminy o objęcie przez Wydział krajowy zarządu tamtejszego szpitalu	282
Komańcza. Komarówka (obacz: Podatek.)	
Komisye: (Administracyjna.) Wniosek p. Skwarczyńskiego o wybranie takowej z 15tu członków (przyjęty)	12, 13
Wniosek p. Bauma o pomnożenie liczby członków na 17 (przyjęty)	25

	Strona
Wybór tej komisji	26
Rezultat wyboru	27
Ukonstytuowanie się tej komisji	32
— (Adresowa obacz: Adres.)	
— (Budżetowa czyli finansowa.) Wniosek p. Skwarczyńskiego o wybranie tejże z 9ciu członków (przyjęty)	15
Wniosek p. Bauma o wzmocnienie jej o dwóch członków (uchwalony)	25
Wybór tej komisji	25
Rezultat wyboru	27
Ukonstytuowanie się komisji	32
— (Drogowa.) Wniosek p. Grossa o wybranie takowej z 9ciu członków	15
Wniosek p. Bauma o wzmocnienie onej na 11 członków (przyjęty)	25
Wybór tej komisji	25
Rezultat wyboru	27
Ukonstytuowanie się tej komisji	32
— (Edukacyjna.) Wniosek p. Grossa o wybranie takowej z 9ciu członków	10
Wniosek p. Pietruskiego o wybranie tej komisji z 9ciu członków (przyjęty)	15
Wybór komisji	26
Rezultat wyboru	27
Ukonstytuowanie się tejże	32
— (Hipoteczna) (obacz: Hipoteczne księgi.)	
— (Petycyjna.) Wniosek o wybranie takowej z 15 członków (przyjęty)	25
Wybór tej komisji	26
Rezultat wyboru	27
Ukonstytuowanie się tej komisji	32
— (Prawnicza.) Wniosek p. Skwarczyńskiego o wybraniu takowej z 7 członków przyjęty	13
Wybór tej komisji	25
Rezultat wyboru	26
Ukonstytuowanie się tej komisji	32
— (Dla Sprawozdania z czynności Wydziału krajowego obacz; Wydział krajowy.)	

Komisye krajowe dla Wystawy powszechnej, (obacz: Wystawa.)

Komitet pomocy dla pogorzalców (obacz: Dobromil. — Jaryczów.)

Komplet, brak onego w Sejmie 671

— potrzebny do uchwalania zmian w krajowej ordynacyi wyborczej, (obacz: Statut.)

Kondemnata pośta (obacz: Poślowie.)

Konie. Wniosek p. E Wolańskiego w przedmiocie pomnożenia ogierów rządowych w kraju . 189

Odesłany do komisji administracyjnej 190

— Wniosek p. Iwaniszowa o zapobieżenie wzmagającej się kradzieży koni przez zaprowadzenie certyfikatów. Odesłany do komisji administracyjnej 402

— (obacz: Dzieduszycki.)

Konin (obacz: Podatek.)

Koniuszki siemianowskie. Udzielenie prawa poboru myta (obacz: Drogi.)

	Strona
Konkolowski Marcin. Petycyja o naprawę drogi z Kosiny do Białobrzega	132
Konkurencyja kościelna. Wniosek p. Fortuny o rewizyę ustawy z r. 1866 o konkurencyi kościelnej (uchylony)	370
— Takiż wniosek p. Kowalskiego (uchylony)	371
— Tenże sam wniosek jako samoistny (cofnięty)	377
— Wniosek pp. Kowalskiego i Fortuny o rewizyę powyższej ustawy i o dokonanie rozdziału majątku kościelnego od parafialnego (Odesłany do Wydziału krajowego) 477—480	
Konkurencyjne zaległości drogowe (obacz: Drogowe zal.)	
Konstantynówka , (obacz: Podatek).	
Kopytkowe . Uchwała iż sprawy dotyczące się kopytkowego mają być z komisyj wnoszone w Sejmie bez drukowania	188
— (obacz: Brody. — Husiatyn. — Manasterzyska. — Nowy Sącz. — Tarnopol. — Zaleszczyki.)	
Korabin , (obacz: Nisko.)	
Kościół . (Sprawy dotyczące się kościoła, obacz: Konkurencyja. — Proboszczowie. — Struszkiewicz. — Szwedzicki.)	
Kossów . Petycyja Rady powiatowej o reformę ustawy gminnej	70
— Petycyja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	70
— Petycyja Wydziału powiatowego o przeniesienie kosztów leczenia ubogich chorych na fundusz krajowy	70
— Petycyja Wydziału powiatowego o uznanie urzędników Rad powiatowych za urzędników krajowych	70
Kossowa , (obacz: Kolbuszowa.)	
Koszta podróży dla członków rad powiatowych (obacz Żywiec.)	
Koszyce małe i wielkie (obacz: Podatek).	
Kraiński poseł. Wyrażenie przez Sejm uznania dla zasług jego dla kraju, położonych na stanowisku członka Wydziału krajowego	691
Kraków . Petycyja miasta w sprawie szkół ludowych	30
Odczytana w Sejmie i odesłana do komisji edukacyjnej	31
— Petycyja Wydziału powiatowego w sprawie oświaty ludowej	62
— Petycyja prezydenta Dietla o stałą subwencyę roczną 2.500 zlr. na utrzymanie 8klasowej szkoły żeńskiej w Krakowie	70
Załatwiona przychylnie przy rozprawie budżetowej	692
— Petycyja Wydziału powiatowego o wczesne obmyślenie funduszków dla zapomożenia okolie dotkniętych różnemi klęskami	322
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	724
— (obacz: Towarzystwo gospodarcze.)	
Krassuski Franciszek. Petycyja o wynagrodzenie za czynności w komisji dla spraw katastr.	522
Krawce , (obacz: Jamnica).	

Krosno. Petycja Wydziału powiatowego o subwencję z funduszu krajowego dla pogorzalców miasta Krosna i na restaurację kościoła Franciszkanów	186
Załatwiona	699, 722—724
— Petycja gminy o zapomogę dla zniszczonych przez pożar mieszkańców	216
Załatwiona	722—724
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie wymiaru podatku dochodowego	186
Odstąpiona z petycyjnej do komisji administracyjnej	216
— Petycja Wydziału powiatowego o wyjednanie rozporządzeń w celu ścisłego dochodzenia sądowego w sprawach pożarów	236
Odosłana do komisji prawniczej	237
— Petycja Wydziału powiatowego o subwencję na drogę Kombornia-Żmigrod	282
Odstąpiona do komisji drogowej	324

Krzyż, (obacz: Podatek).

Księgi gruntowe, (obacz: Hipoteczne).

Kulparkowski zakład dla obłąkanych (obacz: Szpital).

Kultura krajowa, (obacz: Lasy).

Kulaczyn, (obacz: Podatek).

Kupno. Zwierzchność gminy Kupno z petycją o budowę drogi z Rzeszowa ku Tarnobrzęgowi 132

Kurszyna, (obacz: Borki).

Kustyń, Kutkorz Kutkowce (obacz: Podatek).

Kwaterowanie wojska. (Petycje, obacz: Brzeżany. — Kołomyja. — Nowy Sącz — Przemyśl. — Sanok. — Tarnopol. — Tarnow. — Wadowice. — Złoczów.)

L.

Landestreu, (obacz: Podatek).

Lariss Edmund Br. Petycja z protestem przeciw podwyższeniu opłaty konsumcyjnej od trunksów na rzecz gminy Kęty 566

Lasy. Wniosek p. Weissmana w przedmiocie ścisłego przestrzegania ustawy lasowej i rewizji tejże. Odesłany do komisji administracyjnej 128

Sprawozdanie komisji (alegat LXXVIII.) i uchwalenie jej wniosków 689—691

— (obacz: Dzików. — Sokolniki. — Towarzystwo gospodarcze).

Lekarska praktyka (obacz: Kalieki).

Lekarze. Petycja lekarzy szpitalu lwowskiego o przyznanie im dodatku do płacy z powodu drożyzny i zrównanie płacy prymaryusza oddziału położnic z płacą innych prymar. 186

Odstąpiona z komisji administracyjnej do budżetowej 350

Przejsie do porządku dziennego 627

— Petycja grona lekarzy szpitalu lwowskiego o wybudowanie nowego zakładu krajowego dla położnic 186

- Petycja lekarzy szpitali krakowskich o przyznanie im dodatku do płac z powodu drożyzny 216
Przejsie do porządku dziennego 627

Leśnictwo (obacz: Las y. — T o w a r z y s t w o g o s p o d a r s k i e)

Lichwin, (obacz: P o d a t e k).

Libiaż (myto, obacz: D r o g i).

- Limanowa.** Pe'tycya Wydziału powiatowego w sprawie zniesienia prawa propinacyi 30
— Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie okręgów gminnych 30
— Petycja Wydziału pow. o wyznaczenie po 60,000 zł. na budowę dróg pow. i gminnych 30
Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia (pod l. 88) 612
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych 31
— Petycja Wzdziału powiatowego w sprawie nadzorów dla szkół ludowych 31
Załatwiona przez uchwalenie ustawy 219
— Petycja Wydziału powiatowego o udzielenie pomocy dla zagrożonych głodem gmin
tamtejszego powiatu 346
Odesłana do komisji budżetowej 347
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia 734
— Petycja Wydziału powiatowego w sprawie budowy mostu na Dunajcu (ob.: Nowy Sącz).

Liski, (obacz: P o d a t e k).

- Lisko.** Petycja Wydziału powiatowego o zaprowadzenie gmin zbiorowych 70
— Petycja Wydziału powiatowego o uznanie drogi Baligrodzkiej za krajową 142
Przekazana Wydziałowi krajowemu (Uchwałą 2. petycja l. 301) 612
— Petycja Wydziału powiatowego o zapomogę dla powiatu Nisko i o budowę drogi od
Rzeszowa do Nadbrzezia , 142
— (obacz : P o d a t e k).

Lubaczów. Petycja zwierzchności gminnej o budowę drogi z Rawy do Oleszyc. (Odesłana
do komisji drogowej 382—383

Lubatówka (myto, obacz : D r o g i).

Lubomierz (obacz : M s z a n a).

Lubycza. Petycja zwierzchności gminy Lubyczy i przyległych o ustanowienie posterunku żan-
dameryi tamże 476

- Lwów.** Petycja mieszkańców miasta Lwowa w sprawie szkół ludowych 132
Wniosek p. Chrzanowskiego o odczytanie jej w Sejmie (upadł) 133
— Przedłożenie Wydziału krajowego o zmianę §. 35 lit. b) statutu król. miasta Lwowa
(O komplecie potrzebnym do ważności niektórych uchwał.) Uchwalenie ustawy pro-
ponowanej bez dyskusji 135—137
— Petycja gminy w sprawie zaprowadzenia szkół i uregulowania płac nauczycieli 142
— Wniosek Wydziału kraj. o uchwalenie ustawy zezwalającej na pobór opłaty gminnej
od psów w obrębie m. Lwowa. Przyjęcie ustawy w drugim i trzecim czytaniu 352—354
— Sprawozdanie Wydziału krajowego o zmianie taryfy na opłatę myta drogowego we
Lwowie i uchwalenie ustawy 491—493

Ładzina (myto tamże, obacz: Drogi).

Łapanów (obacz: Podatek).

Łastówka (obacz: Mszana).

Łęg (obacz: Tarnów).

Łękawica (obacz: Podatek).

Łopów (obacz: Dębno.)

Łopuszka wielka. Petycja Rady gminnej w sprawie szkół ludowych 102

Łowczów, Łubkowiec, Łuka (obacz: Podatek).

Łukanowice (obacz: Dębno.)

Łukawica. Petycja gminy o uznanie za krajową drogi dojazdowej do dworca kolei w Łukawicy 187
Przekazana Wydziałowi krajowemu (uchwałą 2. jako petycja l. 379) 612

M.

Majdan. Petycja gminy o uznanie za krajową drogi od Rzeszowa no Głogów i t.d. do Wisły 162
— (obacz: Podatek).

Małów (obacz: Semenów. — Podatek).

Małówka (obacz: Podatek.)

Manasterzyska. Petycja zwierzchności gminnej w sprawie szkół ludowych 294
— Petycja gminy e udzielenie prawa poboru kopytkowego 294

Matyjowice. (obacz: Podatek).

Marjampol. Petycja zwierzchności gminnej o budowę drogi z Halicza na Marjampol i Uście
zielone do Korościatyna 346

Medenice. Petycja obszaru dworskiego o zmianę ustawy drogowej 186

Meszne. Wniosek Wydziału krajowego o wykupnie mesznego skópczyny i t. p. danin (Aleg.
XIII.) Odesłany do komisji prawniczej 15
Sprawozdanie komisji (aleg. LXII), sprostowanie myłek drukarskich i rozprawa
jeneralna 482
Rozprawa specyjalna 483
Przyjęcie §. 1. według wniosku komisji 484
Wniosek p. Splawińskiego o przyjęcie reszty §§. en bloc 484
Poprawka p. Krzeczunowicza do §. 2 (upadła) 484
Uchwalenie reszty §§. en bloc i ustawy w trzecim czytaniu 485
Protest p. ks. Króla przeciw tej uchwale (cofnięty) 620
— (obacz: Jedliński. — Mościska. — Mrowla. — Rudniki. — Sułkowszczyzna.
Zakościele.)

Michałków. (obacz: Podatek).

	Strona.	
Mielec. Petycja Wydziału powiatowego w przedmiocie wykupna prawa propinacyi	132	
— Petycja komitetu budowy tamtejszej szkoły o jednorazowy datek na wystawienie budynku szkolnego	132	
Odstąpiona z komisji edukacyjnej do budżetowej	567	
— Petycja Wydziału powiatowego o subwencję 15,000 zł. na budowę drogi Mielecko-Radomyskiej	283	
Przekazana Wydziałowi krajowemu	734	
— Petycja Wydziału powiat. o bezzwrotną zapomogę głodową dla gmin tamtejszego powiatu lub o pożyczkę bezprocentową	283	
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	734	
Mierzvice. (obacz: Podatek).		
Miklaszewski Karol. Petycja o subwencję na taksy od egzaminów ścisłych	186	
Mikołajowice. (obacz Tarnów).		
Mikulince. (obacz. Podatek).		
Mikuszowice. Mirocin. Młyniska. Mokra strona. Monaster dereżycki, (obacz: Podatek).		
Mościska. Petycja Wydziału powiat. o subwencję i pożyczkę na wykończenie budowy drogi dojazdowej z Mościsk do kolei żelaznej oraz o przyzwolenie na pobór myta na tej drodze	62	
Zapytanie p. Szotta o załatwienie tej petycji i odpowiedź przewodniczącego komisji drogowej	476	
Przekazana (pod l. 144) do załatwienia Wydziałowi krajowemu	612	
— Petycja Wydziału powiat. o wybudowanie drogi z Rawy na Niemirów do Sądowej Wiszni i o uznanie drogi z Mościsk na Krukienice do Sambora za krajową	142	
Przekazana pod l. 281 do załatwienia Wydziałowi krajowemu	612	
— Petycja mieszkańców tamtejszych w sprawie wykupna mesznego	142	
Odstąpiona z administracyjnej do komisji prawniczej	350	
Załatwiona	485	
Mosty wielkie (obacz: Podatek.)		
Mróz. (Szkody przez mróz wyrządzone, obacz: Turka).		
Mrówla. Petycja zwierzchności gminnej o zniesienie mesznego	322	
Załatwiona przez ustawę	485	
Mszana. Petycja gmin. Mszana górna i dolna, Blisne, Kasinka, Lubomierz, Łastówka, Olszówka, Poręba, Słomka i Raba niżna wraz z obszarami dworskimi i urzędami parafialnymi o zapomogę na wybudowanie dwóch mostów na rzece Rابية		382
Muzyczne Towarzystwo. (obacz: Towarzystwo m.)		
Myślenice. Petycja Wydziału powiatowego z prośbą 11 gmin o pożyczkę z powodu klęsk elementarnych	236	
Przekazana Wydziałowi kraj. do uwzględnienia	734	
Myszyna. (Obacz: Podatek).		

Myta, (obacz: Drogi).

- Na wniosek p. Grossa uchwalono iż wnioski o pozwolenie poboru myta mają być traktowane w Sejmie bez drukowania i odsyłania do komisji 3

N.

Nadolany, (myto; obacz: Drogi).

Nadopiekuńcze sądy, (obacz: Dzików. — Sokolniki.)

Nadworna, (obacz: Podatek).

Nadzory szkolne, (obacz: Szkoła, — Towarzystwo pedag. — Limanowa.)

- Nagrody** dla nauczycieli. Wniosek Wydziału krajowego w przedmiocie nagród dla nauczycieli szkół ludowych i stypendyów dla uczniów seminariów nauczycielskich (aleg. XIV.) 15
Załatwienie tego przedmiotu przy rozprawie nad rubr. VII. budżetu 657—659

Najjaśniejsza Pani (obacz: Sejm.)

Należytości spadkowe (wniosek p. Jędrzejewskiego; obacz: Podatek).

- Namiestnik.** Przemowa c. k. Namiestnika przy zagajeniu Sejmu 1
— Pismo c. k. Namiestnika z wezwaniem o zarządzenie wyborów uzupełniających do Rady Państwa 347
— Pismo c. k. Namiestnika o zamknięciu sesji sejmowej 477
— Pismo c. k. Namiestnika w sprawie petycji gminy Jaworowa w przedmiocie drogi z Rawy do Sądowej Wiszni (obacz: Jaworów).
— Zawiadomienie c. k. Namiestnika o podziękowaniu dla Sejmu za wyrażenie życzeń w dniu imienin Najjaśniejszej Pani 189

- Napomnienie** przez Marszałka dane p. Popielowi 707

Narty, (obacz: Nisko.)

Nauczyciele (obacz: Nagrody. — Szkoła. — Towarzystwo pedag.)

Nauczycielki (obacz: Onyszkiewicz. — Szkoła. — Towarzystwo pedag.)

Nauczycielskiego stanu kandydaci (ob. Nagrody. — Stypendia. — Bursy.)

- Nawrocki** Ananiasz. Petycja o wyjednanie zwrotu rat odciąganych z pensji emerytalnej . 476

- Neuhauser** Dr. Feliks. Przedłożenie Wydziału krajowego o emeryturze dla niego, (aleg. XX.)
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej 16
Załatwienie przy rozprawie nad rubr. XI. poz. 27 budżetu 708—711

Niepołomice (myto; obacz: Drogi).

- Nisko.** Petycja Wydziału powiat. o przyłączenie gmin: Narty stare i nowe, Gwoździec, Cisowlas, Korabin i Przyszów do Starostwa i Sądu w Nisku, zaś gminy Jastkowiec do sądu w Ulanowie 162
— Petycja Wydziału powiatowego w przedmiocie zakładania i uposażenia szkół ludowych i przymusu szkolnego 162

Niwiska.	Petycja gmin Niwiska i Hucisko o zaliczenie drogi od Rzeszowa przez Głogów i t. d. ku Wiśle, do sieci dróg krajowych	103
—	Petycja gmin Niwiska i Trześć o odpisanie podatku i o zapomogę z funduszu krajowego	162
Niżniów górny.	Petycja gminy o zaniechanie sekwestracji za dawne pożyczki głodowe i daniny urbaryalne, tudzież o odpisanie samychże należności	217
Normalnych szkół fundusz, (obacz: Fundusze).		
Nowy Sącz.	Petycja Wydziału powiatowego o utworzenie okręgów gminnych	6
—	Petycja rady gminnej o uregulowanie sprawy szkół ludowych	30
—	Petycja zwierzchności gminnej o przyjęcie tamtejszego szpitalu jako krajowego pod bezpośredni zarząd Wydziału krajowego	30
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie zapobieżenia pijaństwu	30
	Załatwiona	285
—	Petycja Wydziałów powiat. Nowosądeckiego i Limanowskiego w sprawie budowy mostu na Dunajcu pod Gołkowicami	102
	Odstąpiona z petycyjnej do komisji drogowej	134
	Załatwiona	397
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	186
—	Petycja Wydziału powiatowego o subwencyę 5000 zł. na budowę dróg	186
	Odstąpiona do komisji drogowej	216
	Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia (pod l. 362)	612
—	Petycja gminy w przedmiocie kwaterowania wojska	217
—	Petycja Wydziału powiat. o subwencyę 11.000 zł. na budowę dróg	236
	Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia (pod l. 428)	612
—	Petycja Wydziału powiat. o subwencyę dla trzech nauczycieli szkoły żeńskiej w klasztorze pp. Klarysek w Starym Sączu	382
	Odstąpiona Wydziałowi krajowemu	698
—	Petycja Wydziału pow. o wyznaczenie dotacyi dla urzędnika do spraw drogowych	476
—	Sprawozdanie Wydziału krajowego o nadaniu gminie m. Nowego Sącza prawa poboru kopytkowego i uchwalenie bez dyskusyi ustawy przyzwalającej	493—496
Nowy Targ.	Petycja Wydziału powiat. o wcielenie drogi z Nowego Targu przez miasteczko Czarny Dunajec ku Węgrom do sieci dróg krajowych.	31
	Uchwałą 2, jako petycja N. 91, przekazana Wydziałowi krajowemu	612
—	Petycja Wydziału pow. o zaprowadzenie w Nowym Targu niższego gimnazjum realnego	31
—	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie podzwignięcia szkół początkowych	31
—	Petycja Wydziału powiatowego o zmianę ustawy gminnej	31
—	Petycja Wydziału pow. o przeniesienie kosztów leczenia ubogich na fundusz krajowy	142
—	Petycja zwierzchności gminnej w przedmiocie zaprowadzenia tamże sądu kollegialnego	322
—	Sprawa wynagrodzenia szkód wyrządzonych miastu Nowy Targ przez obozowanie wojsk w roku 1849, (obacz: Interpelacya p. Tettmajera)	

Nozdrzec (obacz: Jabłonka).

O.

Oblakanych zakład (obacz: Szpital).

Obszary dworskie. (Połączenie takawych z gminą, obacz: Biała).

- Obydów. Odaje.** (obacz: Podatek).
- Ogiery,** (obacz: Konie.)
- Ogniowa straż** ochotnicza (obacz: Sokół).
- Ogniowo-policyjne** przepisy, (obacz: Jaryczów. — Krosno).
- Okręgi gminne.** (Petycyje w tym przedmiocie; obacz: Bochnia, — Borszczów. — Limanowa. — Nowy Sącz. — Pilzno. — Stare miasto. — Trembowla).
- Oleszków** (obacz: Podatek).
- Olszewski** Stanisław. Petycyja o przypuszczenie do udziału w fundacyi Pelagii Rusanowskiej przeznaczonej dla inwalidów polskich 382
- Olszówka,** (obacz: Mszana).
- Onyszkiewicz** Zdzisław. Petycyja z wnioskiem o przyjmowanie kobiet posiadających uzdolnienie odpowiednie, na posady nauczycielskie w szkołach ludowych 420
- Opieka narodowa.** Petycyja Towarzystwa op. nar. o jednorazową subwencyę 162
Sprawozdanie komisji petycyjnej i uchwalenie datku 1000 złr. 284
- Opiekun** dzieci, pismo. (Obacz: Kisielewski).
- Opuszczonych** chłopców, zakład, (obacz: Stanisławów.)
- Oplaty prawne** (obacz: Stemple).
- Ordynacya** wyboreza (obacz: Jaworów. — Statut.)
- Ordynaryaty** biskupie (obacz: Wierzchlejski).
- Organiści.** Petycyja organistów z dyecezyj: Lwowskiej, Przemyskiej, Tarnowskiej i Krakowskiej o zaprowadzenie instytutów dla kształcenia kandydatów na organistów i uregulowanie płac 102
- Ostrów.** Petycyja gminy o pożyczkę głodową zwrotną w 10 latach, (odesłana do Wydziału kraj.) 674
- Ostrowy** Baranowskie, (obacz: Kolbuszowa).
- Oświata** ludowa, (obacz: Szkoła).
- Otynia; Owieczka.** (obacz: Podatek).

P.

- Pantalowice,** (obacz: Podatek.)
- Parkierowicz,** (obacz: Dębica).
- Pasieczny,** (obacz; Interpelacya posła Polanowskiego).
- Pawulski** Jan. Petycyje o polepszenie pensyi emerytalnej 70—103

Peczeńżyn ; Perekosy, Petronka (obacz: Podatek).

Petryczyn (fundacya stypendyjna, obacz: Interpelacya p. Hoszarda).

Petycye. Wniosek p. H. Wodzickiego, ażeby spis petycyj ważniejszych, które mają być z komisij w Sejmie referowane podawany był przy porządku dziennym do wiadomości Izby. 289
Rozprawa i uchwalenie tego wniosku 290
— Wniosek p. Potockiego, ażeby wszystkie petycye o wsparcie i datki, odsełane były wprost do komisji finansowej 294
Uwaga Marszałka z powodu tego wniosku 295
-- (niezałatwione). Uchwała o odesłanie wszystkich w Sejmie niezałatwionych petycyj do Wydziału kraj. do ostatecznego załatwienia choćby po za zakresem jego działania 728

Piadyki (obacz: Podatek).

Pietruska Balbina. Petycyja o jednorazową zapomogę 294
Odstąpiona z petycyjnej do komisji edukacyjnej 324
Załatwiona 726

Pijaństwo. Wezwanie do c. k. rządu o wydanie ustawy w celu zapobieżenia szerszącemu się pijaństwu 285

— (petycyje; obacz: Kolbuszowa. — Nowy Sącz. — Żywiec.)

Pilzno. Petycyja Wydziału powiatowego o reformę ustawy gminnej i zaprowadzenie okręgów gminnych 6

— Petycyja zwierzchności gminnej w sprawie szkół ludowych 70

Piotrkowice (obacz: Podatek).

Piotrowski Adolf. Petycyja o udzielenie veniam aetatis w celu kompetowania o posadę przy Wydziale krajowym 236

Pisarze gminni (obacz: Żywiec).

Plazówka (obacz: Dzikowiec).

— Petycyja gminy o uchwalenie drogi z Głogowa, na Kolbuszowę, Majdan, do Dzikowa 132

Pleśna ; Płowce (obacz: Podatek).

Pocztmistrzów stowarzyszenie. Petycyja o przyznanie pocztmistrzom wybieralności do rad gminnych (odesłana do komisji prawniczej) 6
— Petycyja w sprawie podwyższenia płac dla pocztmistrzów 6
Odstąpiona c. k. Rządowi do uwzględnienia 139—140

Podatek. Wniosek p. Grossa, ażeby przedłożenia Wydziału krajowego zawierające projekta do ustaw zezwalających gminom pobierać wyższe dodatki do podatków, traktowano z pominięciem zwykłych formalności (uchwalony) 3

— Wniosek p. Kulczyckiego o podawanie motywów, jeżeli projekt ustawy dąży do przyzwolenia poboru dodatków nad 50 % (uchylony) 23, 89—90

— Wniosek p. Szaszkiwicza, ażeby przy uchwalaniu ustaw o dodatkach do podatków nieczytano w Sejmie całego tekstu ustawy lecz tylko cyfrę oznaczającą wysokość dodatku (uchylony) 94

— Wniosek p. Kowalskiego, ażeby ustawy takie (o dodatkach), uchwalać dla kilku gmin w jednej ustawie (uchylony) 94

Podatek. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy, zezwalającej na pobór opłaty gminnej od psów w obrębie m. Lwowa, (uchwalenie ustawy) 352—354

— Wniosek p. Jędrzejewskiego, o zwrócenie uwagi rządu, na potrzebę reformy ustaw o należnościach prawnych, szczególnie spadkowych, i poruczenie gminom sporządzania aktów pośmiertnych 384

Odesłany do komisji prawniczej 385

— Wniosek p. Polanowskiego, w przedmiocie utrzymania dotychczasowego sposobu opodatkowywania spirytusu 621

Uchwalony z pominięciem zwykłego formalnego traktowania. 622

— Petycja gminy m. Chrzanowa, o pozwolenie na pobór 20% dodatku do podatku konsumcyjnego od napojów spirytusowych i piwa na rzecz gminy 162

Odesłana do Wydziału krajowego dla zdania sprawy 163

Sprawozdanie Wydziału krajowego i uchwalenie ustawy 737—740

— Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem, o udzielenie pozwolenia pobierać wyższe dodatki gminne 38 gminom, a między temi gminie Rzędzin w wysokości 86% podatków bezpośrednich 88

Projekt ustawy i odczytanie motywów na wniosek p. Kowalskiego 95

Wniosek p. Kowalskiego, o przejście do porządku dziennego nad tym projektem (upadł) 96

Przyjęcie ustawy w drugim i 3 czytaniu. 97, 100

— Sprawozdania Wydziału krajowego, względem pozwolenia na pobór wyższych dodatków do podatków na rzecz gmin . 17—21, 45, 88, 108, 109, 111, 112, 115, 117, 119, 230, 232, 356, 358, 513, 515, 678, 681, 685

— Uchwalenie bez dyskusji w 2 i 3 czytaniu ustaw, pozwalających pobierać gminie :

Brzeżany, 60% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina. 17

Bursztyn, 34% dodatku do podatku domowo-klasycznego i 26% dodatku do wszystkich innych podatków. 17

Czortków, 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa. 354, 362

Kalwarii, opłaty gminne od wprowadzanych napojów gorących 512, 516

Kęty, podwyższone opłaty od napojów gorących 511, 516

Mikulicze, 75% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina 513, 516

Nadworna, opłaty od wprowadzanych napojów spirytusowych. 355, 362

Strzyżów, opłaty od wprowadzanych napojów spirytusowych 108, 120

Wadowice, 75% dodatków do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina 109, 120

Wieliczka, podwyższone opłaty od wprowadzanych napojów gorących 354, 362

— Uchwalenie bez dyskusji w drugim i trzecim czytaniu ustaw, zezwalających na pobór dodatków gminnych do wszystkich podatków bezpośrednich (z wyjątkiem nadzwyczajnych dodatków) w wysokości przenoszącej 25%, na rzecz gmin :

	Strona.		Strona
Baczyna	112, 120	Biała	90, 100
Bałażówka	50, 52 i 683, 686	Bistuszowa	90, 100
Bania	360, 362	Błonie.	89, 100
Baryczka	682, 686	Boryczówka.	48, 52
Bąkowiec z Suszycą	48, 52	Bratkowce	111, 120
Berezów niżny	112, 120	Burzyn.	89, 100
Bereźnica szlachecka	679, 686	Chlebczyn lesny.	112, 120

	Strona.		Strona.
Chocin	362	Konstantynówka	110, 120
Chodakówka	230, 233	Koszyce małe	99, 100
Chwaliboga	113, 120	Koszyce wielkie	100
Ćwitowa	361, 362	Krzyż	92, 100
Czernelice	24	Kułaczyn	46, 52
Darachów	17, 18	Kustyń	20
Dąbrówka infułacka	91, 100	Kutkorz	685, 686
Dąbrówka szczepanowska	90, 100	Kutkowce	514, 516
Debesławce	113, 120	Landestreu	361, 362
Demycze	19	Lichwin	93, 100
Dereżyce	48, 52	Liski	114, 120
Dębów	230, 233	Lisko	119, 120
Diatkowce	115, 120	Łapanów	682, 686
Dobrzeczków	682, 686	Łękawica	93, 100
Dołhe	683, 686	Łowczów	93, 100
Dołhopole	50, 52	Łubkowce	686
Drahasymów	45, 52	Łuka	680, 686
Falejówka	356, 362	Majdan	680, 686
Fatowce	113, 120	Majdan stary	118, 120
Fereskula	49, 52	Małów	47, 52
Garbek	91, 100	Małówka	682, 686
Głuszków	21, 22	Matyjowce	115, 120 i 232, 233
Golonka	91, 100	Michałków	114, 120
Grabówka	359, 362	Mierzvice	119, 120
Grzęska	230, 233	Mikuszowice	116, 120
Gumniska	91, 100	Mirocin	231, 233
Halenów	117, 120	Młyniska	47, 52
Hanunin	118, 120	Mokra strona	231, 233
Humniska	17, 18	Monaster dereżycki	48, 52
Hyszów	92, 100	Mosty wielkie	119, 120
Ilince	92, 100	Myszyna	232, 233
Jabłonica	49, 52	Obydów	117, 120
Jadam Wola	50, 52 i 683, 686	Odaje	110, 120
Janowice	92, 100	Oleszków	116, 120 i 685, 686
Janówka	514, 516	Otynia	110, 120
Jaworówka	395, 362 i 680, 686	Owieczka	684, 686
Kamionki wielkie	113, 120	Pantalowice	231, 233
Karwodrza	92, 100	Peczyniżyn	114, 120
Kielanowice	92, 100	Perekosy	681, 686
Kielichów	46, 52	Petronka	360, 362
Kielnarowa	685, 686	Piadyki	115, 120
Klimkówka	356, 362	Piotrkowice	93, 100
Kłokowa, (obacz niżej: Swiebodzin).		Pleśna	94, 100
Kuczów mały	114, 120	Płowce	357, 362
Kniaźdwór	115, 120	Podhorki	679, 686
Komańcza	357, 362	Podlesie dębowe	95, 100
Komarówka	111, 120	Pogórska Wola	94, 100
Konin	683, 686	Polanki	49, 52

	Strona.		Strona.
Połomya	685, 686	Świdnik	683, 686
Poreba radlna	93, 100	Świebodzin z Kłokową	97, 100
Porebka	116, 120	Szczawa	684, 686
Posada Sanocka	457, 362	Szczepanowice	97, 100
Prełuki	357, 362	Szufnarowa	51, 52
Proszowa	515, 516	Targowica	22, 23
Przysłup	679, 686	Tarnowiec	98, 100
Przyszowa	51, 52 i 684, 686	Tiutkow	47, 52
Puźniki	110, 120	Topolsko	358, 362 i 679, 686
Radlna	97, 100	Toporowce	24
Raszkowa	23	Trzemeśna	98, 100
Romanówka	119, 120	Tuczapy	46, 52
Roztoki	49, 52	Tuława	47, 52
Roźniów	51, 52	Tułuków	46, 52
Roźnów	45, 52	Tużyłów	360, 362 i 681, 686
Ruda Brodzka	51, 52	Uhrynów dolny	117, 120
Rusianówka	514, 516	Uniż	23
Rypianka	360, 362	Widynów	686
Rzuchowa	95, 100	Wielkie mosty (obacz wyżej : Mosty w.)	
Sabinówka	118, 120	Wiesenburg	120
Sapieżanka	118, 120	Witkowa	51, 52
Semenówka	22	Wojniłów	681, 686
Serafińce	21	Wola Batorska	109, 120
Siedliska	97, 100	Worona	111, 120
Siemiakowce	114, 120	Wróblowice	98, 100
Siennów	231, 233	Zabłędza	99, 100
Siołko	361, 362	Zagórze	361, 362
Sliwki	680, 686	Zagrobela	515, 516
Słobódka	359, 362 i 680, 686	Zaleszczyki stare	50, 52
Słobódka Janowska	48, 52	Zaścianka	515, 516
Smarzów	20	Zawada	99, 100
Smolnica	18	Zawadka ad Bukowska	358, 362
Stebne	50, 52	Zawale	46, 52
Studziana	231, 233	Zbytłowska góra	99, 100
Studzianka	360, 362	Zdzary	98, 100
Strzemilcze	20	Żuklin	332—233
Strzylcze	24	Żukowice stare	99, 100
Suszyna (obacz wyżej : Bąkowice).		Żywaczów	24, 25

Podatek. Petycja Wydziału powiat. w Żywcu przeciw zamierzonemu opodatkowaniu członków
zwierzchności gminnych 280

— (Inne petycje w sprawach podatkowych obacz : Kalwarya. — Krosno. — Lariss.
Niwiska. — Wołoszczowice).

Podbuż. Petycja gminy w sprawie zakładania szkół ludowych 216

Podhajce. Petycja zwierzchności gminnej, w sprawie szkół ludowych 294
— (Obacz : Szpital).

Podlesie dębowe, (obacz : Podatek).

Podrzutki. Sprawozdanie Wydziału krajowego względem zwinienia krajowych zakładów podrzutek w Lwowie i w Krakowie (aleg. XXXIV.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji administracyjnej	88
Sprawozdanie komisji (aleg. LIV.) z wnioskiem do ustawy i uchwały; przyjęcie art. I. i II. ustawy bez rozpraw	337
Dyskusya nad art. III. ustawy	338
Przyjęcie tego i reszty artykułów, tudzież tytułu ustawy	339
Dyskusya nad projektem uchwały	339
Przyjęcie uchwały i ustawy w trzecim czytaniu	340
— (obacz: Salwicki.)	
Pogórska Wola (obacz: Podatek).	
Pogorzelcy (obacz: Babińce. — Boczula. — Franciszkanie. — Jaryczów — Krosno. — Radomski. — Rohatyn. — Uwsie.)	
Pogwizdów, (obacz: Tarnów.)	
Pol Wincenty. Oddanie hołdu pamięci zmarłego wieszczka. (Na wniosek p. Majera)	523
Polanki (obacz: Podatek).	
Polecenia Sejmu (obacz: Uchwały.)	
Policya ogniowa. (obacz: Jaryczów. — Krosno.)	
— polowa. (obacz: Buczacz. — Jasło. — Trembowla. — Żywiec.)	
Polowa straż powiatowa. (obacz: Jaworów. — Kolbuszowa. — Staremiasto.)	
Polomyja (obacz: Podatek.)	
Połóżnic zakład (obacz: Lekarze.)	
Poncet Józef. Petycyja o budowę drogi z Halicza do Manasterzysk	282
Przekazana Wydziałowi krajowemu. (Uchwałą 2, jako petycyja l. 466.)	612
Poręba (obacz: Mszana.)	
Poręba radlna. Porębka. (obacz: Podatek.)	
Pręby dymarskie. Petycyja gminy o uchwalenie drogi krajowej z Głogowa, na Kolbuszową, Majdan do Dzikowa	132
Porządek dzienny. Zamieszczanie na takowym sprawozdań komisji sejmowych o ważniejszych petycyjach (obacz: Petycyje.)	
Posada liska. Petycyja gminy o uznanie za krajową drogę łączącą Birceką drogę powiatową z gościńcem cesarskim, drogą Baligrodzką i dworcem kolejowym	236
Przekazana Wydziałowi krajowemu. (Uchwałą 2, jako petycyja l. 437)	612
Posada sanocka (obacz: Podatek).	
Posłowie. Sprawozdania Wydziału krajowego o nowych wyborach posłów	34—43, 238
— Uznanie ważności wyboru posłów:	
Głogowskiego	35
Jasińskiego Aleksandra	37- 38

	Strona.
Jędrzejewskiego	38—43
Lisiewicza	36
Madejskiego	35
Pilińskiego	37
Serwatowskiego	35
Zaklińskiego	43—44
Zawadowskiego	238—239
— Unieważnienie wyboru p. Lisienickiego, a powołanie w miejsce jego p. Jędrzejewskiego	38—43
— Przyznaczenie poselskie nowych członków Sejmu	44, 184, 283
— Urlop otrzymali lub usprawiedliwili nieobecność swoją:	
Beust	32
Ks. Gałęcki, p. Torosiewicz Franciszek	33
Konopka; Wolański Erazm	6
Tyszkowski	11
Ks. Mandyczewski, Szczepański, Tarnowski Jan, Weigel	65
Fierich, Fortuna	71
Ks. Hirschler	134
Szujski	189
Kallir	322
Strzygowski	350
— Przedłożenie rządowe z projektem do ustawy na wypadek, że członek Sejmu ulegnie kondemnacie sądowej lub popadnie w śledztwo	2
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji prawniczej (aleg. XXVII.)	83
Sprawozdanie komisji (aleg. XLIX.) i uchwalenie ustawy bez rozpraw	283—284
— Wniosek p. E. Wolańskiego o podniesienie dyet poselskich z 3 na 5 zfr. (Uznany za nagły i odesłany do komisji budżetowej)	158
Sprawozdanie komisji (aleg. LXVII.) i uchwalenie wniosku	623
— Wniosek pp. Chrzanowskiego, Ziemiałkowskiego i Kabata o powiększenie liczby posłów z miast (obacz: Statut krajowy.)	
Pośmiertne akta. Wniosek p. Jędrzejewskiego w sprawie poruczenia sporządzania takowych gminom. (obacz: Podatek.)	
Postęp. Telegram stowarzyszenia rękodzielników „Postęp“ w Krakowie z podziękowaniem dla Sejmu za uchwalenie ustaw szkolnych	675
Postępowy klub. (obacz: Klub.)	
Pożary. (obacz: Krosno. — Jaryczów. — Trzeszczakowski.)	
Pożyczka krajowa. Przedłożenie Wydziału krajowego w sprawie zaciągnięcia pożyczki krajowej na budowę i rekonstrukcję dróg i celem zapobieżenia niedostatkwowi spowodowa- nemu przez nieurodzaj i klęski elementarne (aleg. XLIII.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji budżetowej	145
Wniosek p. Potockiego co do form. traktowania tej sprawy	623
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXX.) i wyjaśnienia sprawozdawcy	728
Uchwalenie art. 1. bez rozpraw i art. 2. według poprawki p. Grossa	730
Poprawka p. Grossa do art. 3.	730
Przyjęcie art. 3. po odrzuceniu tej poprawki	731

	Strona.
Poprawki pp. Czajkowskiego i Grossa do art. 4.	732
Cofnięcie tych poprawek i uchwalenie art. 4. i całej ustawy w 3 czytaniu; tudzież rezolucyj względem wykonania traktatu z królestwem polskiem o regulację rzek, i o uwolnienie od należytości stemplowych aktów tyczących się pożyczki	733—734
Przekazanie Wydziałowi krajowemu petycji o pożyczkę	734
— Uchwała Sejmowa o gwarancyi kraju dla pożyczki m. Krosna i gminy Uwsie	723—724
— Sprawa pożyczki dla lwowskiego szpitalu i zakładu obłąkanych w Kulparkowie. (obacz: Szpital.)	
— (petycyje w sprawach pożyczki; obacz: Biała. — Bochnia. — Dąbrowa. — Do- bromil. — Hammermüller. — Jaryczów. — Karmelitanki. — Kolbu- szowa. — Mielec. — Myślenice. — Niżniów górny. — Ostrów. — Tar- nów. — Tarnobrzeg. — Towarzystwo gosp.)	
Pożyczkowe kasy (obacz: Bursa.)	
Praszalowiczowa Antonina. Petycja o roczny datek lub jednorazową zapomogę	476
Prawo prywatne polskie. (obacz: Interpelacya p. Ziemiałkowskiego.)	
Preluki. (obacz: Podatek.)	
Proboszczowie lwowscy. Petycja 4 proboszczów lwowskich obrz. łac. o wyjednanie u Rządu stałego datku na potrzeby kościelne	162
Sprawozdanie komisji i załatwienie petycji	369—372
Profesorowie (obacz: Akademia.)	
Prosektor. Uchwała względem obsadzenia posady prosektora przy szpitalach krakowskich	720
Propinacya. Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem wykupna prawa propinacyi (aleg. XXVI.) Pierwsze czytanie	83
Interpelacya p. E. Wolańskiego do komisji administracyjnej o stanie sprawy propi- nacyjnej i odpowiedź p. Grocholskiego jako przewodniczącego komisji	390
Sprawozdanie komisji i jej wnioski (aleg. LXXXI.) Poprawka p. Golejewskiego i wniosek odraczający p. Potockiego	740
Odroczenie sprawy propinacyi	741
— Petycja Antoniego Siwca i innych posłów z gmin wiejskich, ażeby wykupno prawa propinacyi za wynagrodzeniem przez gminy, na korzyść funduszu szkół ludowych obrócone być mogło	142
— (petycyje w sprawie propinacyi; obacz: Biała. — Borki. — Buczac. — Dzików. Jaworów. — Limanowa. — Mielec. — Sokolniki. — Struszkiewicz. Winniki. — Zbaraż.)	
Proświta. Petycja Towarzystwa „Proświta“ o subwencyę 5.000 złr. na r. 1873	132
Odesłana do komisji finansowej	133
Załatwiona przychylnie	698
Proszowa (obacz: Podatek.)	
Protest p. ks. Króla przeciw uchwale o wykupnie mesznego i cofnięcie takowego w skutek wyjaśnień Marszałka	620

— p. Chrzanowskiego z powodu przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem o zaprowadzenie taksy od ślubów i spadków na rzecz szkół ludowych	639
— (obacz: Lariss.)	
Protokół. Głos p. Grocholskiego w sprawie odczytania protokołu z ostatniego posiedzenia przeszłej sesji sejmowej	3
— Wyjaśnienia ustępów protokołu z 20 posiedzenia zażądane przez dr. Małeckiego	566
Prymaryusz (obacz: Lekarze.)	
Przedłożenia rządowe. Preliminarze i zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych (obacz: Budżet.)	
— Projekt do ustawy na wypadek zasądzenia posta (obacz: Posłowie.)	
— Projekt do ustawy względem zwrotu kosztów szupasowych (obacz: Szupaśnictwo.)	
Przemysł. Petycja gminy w przedmiocie wynagrodzenia za kwatowanie wojska, podwoły itp.	566
— Petycja gminy w sprawie szkół ludowych	566
— (obacz: Złoczów.)	
Przemysłany. Petycja Wydziału powiatowego w sprawie zakładania szkół i uregulowania płac nauczycieli	102
Przeworsk. Petycja miejscowej Rady szkolnej o uznanie tamecznej szkoły żeńskiej za główną i o jej organizację	142
— Petycja mieszkańców Przeworska i okolicy o budowę drogi od Przeworska do Gniewczyny i Kańczugi	142
Przekazana Wydziałowi krajowemu (Uchwałą 2. jako petycja l. 300)	612
Przyłęcka Aniela. Petycja o jednorazowe wsparcie	283
Przymus szkolny. (Petycje o zaprowadzenie takowego; obacz: Gródek. — Nisko. Żywiec.)	
Przysłup. (obacz: Podatek.)	
Przyszowa. (obacz: Nisko. — Podatek.)	
Psy (opłata od takowych; obacz: Lwów.)	
Puźniki (obacz: Podatek.)	

R.

Raba niżna (obacz: Mszana.)	
Rachunkowość (obacz: Wydział krajowy).	
Rada górnicza (obacz: Interpelacja p. Skrzyńskiego.)	
Rada państwa. Wniosek p. Kowalskiego w przedmiocie pomnożenia liczby członków Rady państwa i zaprowadzenie bezpośrednich do tej Rady wyborów. (Przemowa wnioskodawcy ku uzasadnieniu nagłościi tego wniosku)	106
Odrzucenie nagłościi przez Sejm	107

	Strona.	
Pierwsze czytanie tego wniosku; przemowa wnioskodawcy o odesłanie do komisji administracyjnej	145	
Odrzucenie tego wniosku	149	
— Złożenie mandatów do Rady państwa pp. Czerkawskiego, Konopki i hr. Badeniego	71, 134	
— Pismo c. k. Namiestnika wzywające do zarządzenia nowych wyborów do Rady państwa	347	
— Wybory czterech delegatów do Rady państwa (Rezultat, pp. Czerkawski, Hoszard, ks. A. Sapieha, Smarzewski)	561—563	
— (obacz Biała.)		
Rada szkolna krajowa (obacz: Starkel).		
Badlna (obacz: Podatek).		
Radłów. Petycja gminy Radłowa i innych o zmianę ustawy drogowej	420	
Radomski Jan. Petycja o wsparcie z powodu dwukrotnej pogorzeli	102	
Radomyśl. Petycja zwierzchności gminnej o przeniesienie siedziby Sądu z Zassowa do Radomyśla	236	
Odesłana na wniosek p. Rutowskiego do Wydziału kraj.	237	
— Petycja gminy Radomyśla i innych z przedstawieniem przeciw uchwalić się mającym szarwarkom krajowym	476	
Rady powiatowe. Petycja o przyznanie kosztów podróży dla członków Rad powiatowych (obacz: Żywiec).		
Raszków, (obacz: Podatek).		
Ratajowice. (obacz: Gródek).		
Regulacya rzek. Uchwała o wezwaniu do Rządu w przedmiocie wykonania traktatu z Królestwem Polskiem o regulacyę i splawność rzek Wisły, Sanu i Dunajca		733
Regulamin. (obacz: Statut.)		
Rekrutacyjna ustawa. Petycje o zmianę ustawy rekrutacyjnej w tym kierunku, ażeby jednak, syn wdowy powtórnie zameężnej, wolny był od służby wojskowej. (Obacz: Brzeżany. — Gródek. — Horodenka. — Jasło. — Kolbuszowa. — Trembowla. — Żywiec.)		
Rekursa wnoszone do Sejmu przeciw orzeczeniom Wydziału krajowego w sprawach administracyjnych. (Dyskusya w tym przedmiocie z powodu petycji gminy Winnik.)		373—374
Relny. (obacz: Biecz.)		
Reprezentacya Państwa. (obacz: Rada p.)		
Renta państwowa. Polecenie dla Wydziału krajowego, o dewinkulacyę Renty państwowej będącej własnością samoistnych funduszków		737
Rewideńci sejmowi. Zatwierdzenie tych samych posłów, którzy byli Rewidentami w przeszłej sesji sejmowej. (ks. Fortuna, Lewicki, Lisieniecki, Spławiniński, Szczepański, Szeptycki, Wesołowski, Wolański Mikołaj, Wolski, Piotrowski, Torosiewicz Franciszek, Zakliński.)		3

Rezolucya sejmowa z r. 1868 (obacz: Klub).

Rezolucye do Rządu (obacz: Wezwania.)

Roboty publiczne. (obacz: Elementarne szkody. — Towarzystwo gosp.)

Rohatyn. Petycya tamtejszego Towarzystwa przyjaciół oświaty ludowej w sprawie szkół ludowych i dotacyj nauczycieli 31

— Petycya gminy o zarządzenie budowy drogi z Brzeżan na Rohatyn do Chodorowa . 282

Przekazana Wydziałowi kraj. (Uchwałą 2, jako petycya l. 471). 612

— Petycya Zwierzchności gminnej o budowę drogi z Brzeżan na Rohatyn do Chodorowa. 346

— Petycya Wydziału powiat. o budowę tejże drogi 346

— Petycya Zwierzchności gminnej o zapomogę bezzwrotną dla pogorzaleców przedmieścia Babiniec 382

Zołatwiona 724

— (obacz: Interpelacya p. Wereszczyńskiego).

Romanówka. Petycya gminy o przydzielenie jej do Sądu powiatowego w Tarnopolu . . . 294

— (obacz: Podatek.)

Rosenrauch. (obacz: Interpelacya p. Całkowskiego).

Rosztok. (obacz: Gródek.)

Rozboje. (obacz: Interpelacya p. Wereszczyńskiego.)

Roźniów. (obacz: Podatek. — Gródek.)

Roźniatów. Petycya Zwierzchności gminnej o wydanie o 20,000 sztuk topek soli więcej z żupy Bolechowskiej dla Roźniatowa i okolicy 322

Roztoki. (obacz: Podatek.)

Rozwadów. Petycya Zwierzchności gminnej o budowę drogi z Rzeszowa do Nadbrzezia . 181

Przekazana Wydziałowi kraj. (uchwałą 2. jako petycya l. 457.) 612

Ruda. Petycya gminy o uwolnienie od zwrotu zapomogi z r. 1846. 287

Załatwienie 686—688

Ruda Brodzka (obacz: Podatek.)

Rudniki. Petycya gmin Rudniki i Zakościele o wykupno mesznego 62

Odstąpiona z administracyjnej do komisji prawniczej 350

Załatwiona 485

Rudki Petycya Wydziału powiat. o zatrzymanie nadal drogi Zimnawoda-Hoszany jako krajowej 236

Rusianówka (obacz: Podatek.)

Ruski język i pismo (obacz: Język.)

Ruszanowskiej Pelagii fundacya (obacz: Olszewski).

Ryglice. Prawo pobierania myta tamże. (obacz: Drogi.)

Rygorza. (obacz: Mikłaszewski. — Stypendia. — Interpelacya p. Ziemiałkowskiego.)

Rypianka (obacz: Podatek).

Rzeki (obacz: Regulacja).

Rzędzin (obacz: Podatek.)

Rzeszów. Petycja Wydziału powiatowego, ażeby gminy odpowiedzialnemi uczynić za złośliwe uszkodzenie drzewek przy drogach 61
 Odstąpiona z administracyjnej do komisji drogowej 350
 — Petycja Wydziału powiatowego w sprawie oświaty ludowej 62
 — Petycja Wydziału powiatowego o budowę drogi z Rzeszowa na Sokołów do Nadbrzezia 322

Rzuchowa (obacz: Podatek).

S.

Sabinówka (obacz: Podatek).

Salwicki Nikodem. Petycja o udzielenie odprawy i remuneracji za nadzwyczajne czynności przy zakładzie podrzótków 142
 Załatwiona odmownie 286

Sambor (obacz. Jedliński.)

Samoistne fundusze (niedotowane z funduszu krajowego). Przyjęcie en bloc preliminarza tychże na r. 1873 737

Sankcja ustaw (obacz: Interpelacja p. Chrzanowskiego).

Sanok. Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych 162
 — Petycja Wydziału powiat. o zaprowadzenie języka polskiego we wszystkich urzędach . 162
 — Petycja Wydziału powiat. w sprawie zakładania szkół ludowych i uregulowania płac nauczycieli 282
 — Petycja gminy o przeniesienie kosztów leczenia ubogich chorych na fundusz krajowy 294
 — Petycja gminy o podwyższenie czynszów za kwatery dla oficerów tudzież za koszary wojskowe 476
 — Sprawozdanie Wydziału krajowego o nadaniu Wydziałowi powiatowemu w Sanoku prawa do poboru myta mostowego na drodze z Rymanowa do Hoszowa i uchwalenie ustawy 498—500

Sapieżanka (obacz: Podatek.)

Sąd. Petycje o przeniesienie siedziby Sądów, o wcielenie do innych okręgów sądowych i. t. p. (obacz: Nisko. — Nowy Targ. — Radomyśl. — Romanówka. — Zwiernik.)

Sądy nadopiekuńcze (obacz: Dzików. — Sokolniki.)

Sądy pokoju. Wniosek Wydziału kraj. o utworzenie Sądów pokoju (aleg. XII.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji prawniczej 15
 Sprawozdanie komisji (aleg. LXXII.) 635
 Zastrzeżenie komisarza rządowego, wniosek odraczający p. Zyblikiewicza i wniosek p. H. Wodzickiego o przyjęcie ustawy en bloc 636
 Przyjęcie en bloc ustawy wedle wniosku komisji w 2 i 3 czytaniu 638

— (Petycyę, obacz : Dąbrowa: Zbaraż.)	
Sejm. Zagajenie Sejmu przez Marszałka, przemowa tegóż i c. k. Namiestnika	1
— Wniosek Wydziału kraj. o uzupełnienie regulaminu sejmowego (obacz : Statut.).	
— Uczczenie dnia imienin Najj. Pani przez wyrażenie uczuć Sejmu za pośrednictwem Namiestnika	183
— Podziękowanie Najj. Pani	189
— Stanowisko Sejmu wobec rekursów wnoszonych przeciw orzeczeniom Wydziału kraj. w sprawach administracyjnych (obacz : Rekursa.).	
— Pismo c. k. Namiestnika do Marszałka kraj. o zamknięcie sesji sejmowej	477
— Oddanie hołdu pamięci Wincentego Pola	524
— Wniosek naglący p. Smarzewskiego w przedmiocie zwołania nadzwyczajnej sesji Sejmu. (Uchwalony jednomyślnie)	567—569
— Telegram stowarzyszenia „Postęp“ z podziękowaniem dla Sejmu za uchwalenie ustaw o szkołach ludowych	675
— Wyrażenie uznania dla zasług b. członka Wydziału krajowego p. Kraińskiego	691
— Przemowy Marszałka i p. Majera przy zamknięciu sesji sejmowej	741
— Zamknięcie sesji sejmowej	742
Semenów. Petycyę gmin Semenów Małow i Humniska o uwolnienie ich od opłaty mytniczej na moście przez rzekę Seret	282
Semenówka (obacz: Podatek.)	
Semkowicz Jan. Petycyę o wyznaczenie emerytury	236
— Załatwiona odmownie	367
Serafince (obacz: Podatek.)	
Selingerowa Julia. Podanie z podziękowaniem za udzieloną jej subwencyę dla zakładu wychowawczego żeńskiego	187
Seminarya duchowne. Przyjmowanie uczniów do takowych (obacz: Wierzchlejski).	
— nauczycielskie (obacz: Bursy).	
Sidorowicz Zygmunt. Petycyę o wsparcie dla kształcenia się za granicą w malarstwie	6
— Sprawozdanie komisji i wnioski o udzielenie 500 złr.	138
— Poprawka p. Czartoryskiego co do formalnego traktowania i uchwalenie wniosku komisji wimiennem głosowaniu	139
Siedlanka (obacz: Kolbuszowa).	
Siedliska. — Siemiakowce. — Siennów (obacz: Podatek.)	
Sierakowice (obacz: Tarnów.)	
Siólko (obacz: Podatek.)	
Słostry miłosierdzia. Wniosek Wydziału krajowego o przyznanie śś. miłosierdzia przy szpitalach krakowskich sumy 4.750 złr.	16

—	Petycja lwowskiego instytutu śś. miłosierdzia u św. Kazimierza o zapomogę dla za- kładu sierot przy tymże instytucie	620
—	(obacz rozprawy budżetowe. Rubr. VI.)	656
Siwiec	Antoni i inni posłowie z gmin wiejskich. Petycja o obrócenie korzyści z wykupna pro- pinacyi na rzecz szkół ludowych	142
Sekretarze sejmowi.	Tymczasowe mianowanie sekretarzy sejmowych przez Marszałka 1, 6	
—	Zatwierdzenie zeszłorocznych na wniosek p. Ziemiałkowskiego	3
Skalał.	Petycja Wydziału powiatowego w sprawie szkół ludowych	282
Skupeczyna	(obacz: Meszne).	
Sliwińska Albina.	Petycja o zapomogę	322
Sliwki. Słobódka	(obacz: Podatek).	
Słomka	(obacz: Mszana).	
Smarzów. Smolnica	(obacz: Podatek).	
Śniatyn.	Petycja Rady gminnej w sprawie szkół ludowych	102
—	Petycja Rady pow. o wybudowanie mostu na Prucie na drodze Śniatyn-Horodenka . 186	
	Przekazana Wydziałowi krajowemu (uchwałą 2, jako petycja l. 350)	612
—	Petycja Rady powiatowej o uznanie drogi od stacji kolei żelaznej ze Śniatyna do Kossowa za drogę krajową lub o subwencyę na naprawę tejże	186
	Przekazana Wydziałowi krajowemu (uchwałą 2, jako petycja l. 351)	612
Sobotów,	Petycja gminy o wcielenie jej do starostwa w Kałuszu	62
	Przekazana Wydziałowi krajowemu do załatwienia	126
Sokal.	Petycja gminy o uchwalenie, że ustawa drogowa w niczem nie narusza praw służących gminom, i że koszta utrzymania dróg gminnych wolno im pokrywać z dochodów gminnych	282
Sokolniki.	Petycja gminy o zmianę ustawy drogowej, zniesienie sądów nadopiekuńczych sierocińskich, oddanie propinacyi w zarząd gmin i zapobieżenie niszczeniu lasów . 420	
	Odesłana na wniosek p. Drozda do komisji drogowej	421
—	(obacz: Boczula).	
Sokół:	Petycja straży ogniowej ochotniczej „Sokoła“ o subwencyę tudzież o niektóre zarządzenia w celu zapobieżeniu pożarom. (Odczytana w Sejmie i odesłana do komisji administrac. 132—133	
	Odstąpiona do komisji finansowej	384
	Załatwiona	725
Sól.	Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zniżenia cen soli i bezpłatnego używania źródeł solnych. (Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji administracyjnej)	84
—	Wniosek p. Hóppena w przedmiocie dozwolenia gminom bezpłatnego używania źródeł solnych i sprzedaży surowicy. (Odesłany na wniosek p. Jasińskiego do kom. admin. 480	
—	(Petycje: obacz: Mrówla. — Trościaniec)	

Spadkowe należitości. (Wniosek p. Jędrzejowskiego; obacz: P o d a t e k.)

Spas (myto tamże; obacz: D r o g i).

Splawność rzek, (obacz: R e g u l a c y a).

Sprawozdania Wydziału krajow, Wniosek p. Zybliekiewicza w sprawie formalnego traktowania takowych (przyjęty) : : : : 12
 — (obacz: Wnioski Wydziału kraj).

Stale. Petycyja gminy z przedstawieniem przeciw uchwalić się mającym szarwarkom krajowym 522

Stanisławów. Petycyja gminy w sprawie szkół ludowych 63
 — Sprawozdanie Wydziału kraj. z petycją stanisławowskiego Wydziału powiatowego o udzielenie tamtejszemu zakładowi dla opuszczonych chłopców, jako ludowej szkole rolniczej, jednorazowej subwencji 2.000 złr. (Odesłane do komisji budżetowej) | 87, | 88
 Załatwione odmownie przy uchwalaniu budżetu 659—662

Stanisławowska gr, kat. Dyecezya (obacz: I n t e r p e l a c y a p. Janowskiego).

Stany (obacz: J a m n i c a).

Staremiasto. Petycyja Wydziału powiatowego o utworzenie okręgów gminnych 102
 Odstąpiona komisji administracyjnej 134
 — Petycyja Wydziału powiatowego w sprawie zakładania szkół początkowych w całym kraju kosztem funduszu krajowego 187
 — Petycyja Wydziału powiatowego w sprawie zaprowadzenia szkół ludowych, urządzenia gmin zbiorowych; leczenia ubogich chorych kosztem kraju 187
 Odstąpiona z petycyjnej do komisji administracyjnej 216
 — Petycyja Wydziału powiatowego względem zaprowadzenia powiatowej straży polowej . 187
 — przy Podhajcach (obacz: S z p i t a l).

Starkel Juliusz. Petycyja o podwyższenie wynagrodzenia za czynności w krajowej Radzie szkolnej 217
 Odstąpiona z petycyjnej do komisji edukacyjnej a następnie do komisji budżetowej 283, 349
 Załatwiona 668

Staromieście. Petycyja zwierzchności gmiuney o zmianę planu budowy drogi z Rzeszowa na Sokołów 142
 Przekazana Wydziałowi krajowemu (uchwałą 2, jako petycyja l. 293) 612

Starostwo. Petycyje gmin o przedzielenie ich do innych starostw jako okręgów administracyjnych i t. p. (obacz: B o r t n i k i. — D o b r o m i l. — D o r o h ó w — K o ł o d z i e j ó w — N i s k o. — S o b o t ó w.)

Stary Sącz. Petycyja Wydziału pow. w Nowym Sączu o subwencyę dla nauczycieli szkoły żeńskiej w Starym Sączu 352
 Odstąpiona Wydziałowi krajowemu 698

Statut m. Lwowa (obacz: L w ó w).

Statut krajowy. Wniosek p. Skwarczyńskiego względem uchwalenia ustawy zawierającej dodatek do Sejmowej ordynacji wyborczej i znoszącej postanowienie ustawy z 30. września 1866 r. l. 26 Dz. ust. kr. (aleg. XXXIII.) (o komplecie do uchwalania zmian w tejże ordynacji)	11
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji prawniczej	87
Sprawozdanie komisji (alegat LV.) i przyjęcie bez rozpraw ustawy w drugim i trzecim czytaniu	340
— Wnioski Wydziału krajowego o uzupełnienie regulaminu Sejmowego postanowieniami określającymi sposób postępowania z obszerniejszymi projektami do ustaw (aleg. III.)	
Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji prawniczej	13
Sprawozdanie komisji (aleg. LVIII.), i uchwalenie bez dyskusji dodatku do regul. 351—352	
Uchwalenie bez dyskusji ustawy zmieniającej ustęp lit. b) §. 35 statutu krajowego w drugim i trzecim czytaniu	362—363
— Wniosek pp. Chrzanowskiego, Ziemiałkowskiego i Kabata o zmianę §. 3. statutu kraj. i §§. 2. i 3. ordynacji wyborczej (powiększenie liczby posłów z miast)	295
Pierwsze czytanie tego wniosku (aleg. XLVII.) i odesłanie do komisji prawniczej	350
— (obacz: Interpelacya p. Skwarczyńskiego. — Jasło. — Jaworów).	
Statystyka. Wniosek Wydziału krajowego o urządzenie krajowego biura statystycznego (alegat IV.) Odesłany do komisji administracyjnej	13
Sprawozdanie komisji z wnioskiem odraczającym (alegat LIII.)	332
Wniosek p. Weigla o przeznaczenie pewnej kwoty na tymczasowe urządzenie takiego biura	332
Odrzucenie tego wniosku a uchwalenie wniosków komisji	337
Stebne (obacz: Podatek).	
Stemple. Uchwała polecająca Wydziałowi krajow. ażeby postarał się o nwołnienie od opłaty stemplów i innych należności, wszystkich aktów dotyczących się pożyczki krajowej	734
Stratyn. Petycyja gminy w sprawie usunięcia tamtejszego nauczyciela Adama Felińskiego	566
Straż ogniowa (obacz: „Sokół“).	
Straż polowa (obacz: Polowa).	
Struszkiewicz January. Petycyja o usunięcie obowiązku kolatorów do ponoszenia szóstej części kosztów budowy i naprawy budynków kościelnych i parafialnych	70
— Petycyja z projektem zniesienia prawa propinacyi	102
Odstąpiona do komisji administracyjnej	134
— Petycyja z projektem polepszenia istniejących szkół parafialnych	102
Stryj. Petycyja Zwierzchności gminnej w sprawie szkół ludowych	132
Strzyżów (obacz: Drogi (myto) — Podatek).	
Strzemilcze. Strzylcze. Studziąna. Studzianka. (obacz: Podatek).	
Stypendia. Wniosek p. Szujskiego o rozszerzenie na kandydatów stanu nauczycielskiego przepisu co do pozostawienia stypendyów na rok od ukończenia studyów uniwersyteckich	59

Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji edukacyjnej	88
— Dla uczniów seminariów nauczycielskich (obacz: Nagrody. — Budżet (rubr. VII.)	
— (obacz: Interpelacje p. Bauma i Hoszarda.	
Sufezyn (obacz: Dębno.)	
Sulkowszczyzna. Petycja gospodarzy tamtejszych w sprawie zniesienia mesznego	62
Odstąpiona do komisji prawniczej	350
Załatwiona	485
Surochów (myto; obacz: Drogi.)	
Surowica (obacz: Sól).	
Suszyca (obacz: Podatek).	
Swaryczów (myto; obacz: Drogi).	
Swidnik, Świebodzin (obacz: Podatek).	
Swoboda Marja. Petycja o podwyższenie zaopatrzenia, które pobiera jako była akuszerka szpitalu lwowskiego. (Odesłana do Wydziału krajowego)	675
Syndykat. Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o ustanowienie syndykatu dla prawniczego zastępstwa funduszów i zakładów będących pod zarządem Wydziału kraj. (aleg. II). Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji administracyjnej	13
Sprawozdanie komisji (aleg. LII.) z wnioskiem przejścia do porządku dziennego	325
Dyskusja ogólna i przyjęcie wniosku komisji	325—332
Szafrańska Tekla wdowa po nauczycielu. Petycja o zarządzenie wypłacenia jej pensji wdowej i zaległości	382
Szarwarki (obacz: Radomyśl.—Stale.)	
Szczawa, Szczepanowice (obacz: Podatek).	
Szczęsnowiczowa Julia. Petycja o wyznaczenie corocznego datku dla sierot pozostałych po b. archiwście Wydziału kraj.	216
Odesłana na wniosek p. Pietruskiego do komisji finansowej	217
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	656
Szkoła. Interpelacja p. Czerkawskiego w przedmiocie wypracowanego przez Radę szkolną projektu do urządzenia szkół ludowych	8
Odpowiedź komisarza rządowego	8, 137
— Wniosek Wydziału krajowego o władzach nadzorczych dla szkół ludowych (aleg. XI.) Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji edukacyjnej	15
Sprawozdanie i wnioski komisji (aleg. XLVI). Rozprawa ogólna	166—175
Przemowa p. Pawlikowa z wnioskiem odraczającym	166
Wniosek p. Pohoreckiego o przejście do porządku dziennego	169
Odrzucenie tego wniosku i przejście do rozprawy specjalnej	175
Wniosek p. Kamińskiego o przyjęcie en bloc niektórych §§. Uwaga komisarza rządowego z powodu tego wniosku	175
Wniosek odraczający p. Lisiewicza (odrzucony jak poprzednie)	175
Rozprawa szczegółowa	176—183, 190—219
Przyjęcie §. 1. i ustępu pierwszego §. 2 bez rozpraw	176

(Szkoła.) Wniosek p. Szaszkiewicza o uchylenie ustępu drugiego §. 2, poprawka tegóż i p. Strzy- skiego (niepoparta)	176
Odrzucenie wniosku p. Szaszkiewicza, imienne głosowanie nad poprawką i odrzucenie teżé po uchwaleniu §. 2.	177
Poprawki pp Krasickiego i Pawlikowa do §. 3.	178
Odrzucenie tychże i uchwalenie częściami całego §. 3.	179
Przyjęcie §. 4. z poprawką p. Lisiewicza do ustępu 2.	180—181
Przyjęcie §. 5. po uchyleniu poprawki p. Pawlikowa	181
Poprawki pp. Pawlikowa i Majera, tudzież uwagi komisarza rządowego i p. Gnie- wosza do §. 6.	181—182
Przyjęcie §. 6. z poprawką p. Majera	183
Poprawki poczynione przez samą komisję edukacyjną	190
Przyjęcie bez rozpraw §. 7 i 8.	191
Wniosek p. Bauma o przyjęcie reszty §§. en bloc (upadł)	192—193
Przyjęcie §. 9. po odrzuceniu poprawek pp. Kowalskiego, Zaklińskiego i Szasz- kiewicza	191—195
Przyjęcie §. 10 bez rozpraw	195
Przyjęcie §. 11 po odrzuceniu poprawki p. Pohoreckiego	195—196
Uchwalenie §. 12 bez rozpraw	196
Przyjęcie §. 13 po odrzuceniu poprawek pp. Lisiewicza i Pawlikowa	197
Przyjęcie §. 14 bez rozpraw, §. 15 po odrzuceniu poprawki p. Szaszkiewicza i §. 16 bez rozpraw	198
Przyjęcie §. 17 po odrzuceniu poprawki p. Paszkowskiego do alinei 2.	198—200
Przyjęcie §. 18 po odrzuceniu poprawki p. Króla	200
Uchwalenie §. 19 po odrzuceniu poprawek p. Szaszkiewicza i §. 20 bez rozpraw	201
Wniosek p. Gołuchowskiego do §. 21 i odesłanie takowego i §. 21 na wniosek p. Pie- truskiego do komisji	203—204
Przyjęcie §. 22 z poprawką p. Szaszkiewicza i §. 23 bez rozpraw	205
Przyjęcie bez rozpraw §§. 24 i 25.	206
Uchwalenie §. 26 po odrzuceniu poprawek pp. Krasickiego i Gniewosza	206—208
Przyjęcie bez rozpraw §. 27 i wniosek p. Splawińskiego o przyjęcie en bloc reszty §§. (upadł)	209
Przyjęcie bez rozpraw §§. 28, 29 i 30	210
Uchylenie poprawki p. Ławrowskiego do §. 31 i przyjęcie tego §.	211
Przyjęcie bez rozpraw §§. 32 do 38	211—213
Przyjęcie §. 39 po odrzuceniu poprawki p. Pawlikowa	213
Uchwalenie bez rozpraw §. 40 i 42 (w miejsce pierwotnego §. 41) tudzież tytułu ustawy	214
Przyjęcie bez rozpraw §. 21 w treści zmienionej przez komisję w myśl wniosku p. Go- łuchowskiego	218
Uwaga sprawozdawcy o stylizacji §. 5.	218
Przyjęcie tej stylizacji i całej ustawy w trzecim czytaniu	219
— Wniosek p. Ławrowskiego o wezwanie do c. k. Rządu o przestrzeganie, ażeby okręgowi Inspektorowie szkół ludowych dla okręgów z mieszaną narodowością, posiadali oba języki krajowe. Rozprawy i uchwalenie tego wniosku	219—220
— Wniosek p. Małeckiego o ułożenie ustawy w przedmiocie zakładania i utrzymywania szkół ludowych, tudzież uregulowania stosunków prawnych nauczycieli	10

(Szkoła.) Pierwsze czytanie tegoż, przemowa wnioskodawcy i odesłanie wniosku do komisji edukacyjnej. (Wniosek o zalecenie komisji pospiechu upadł)	84—86
(Załatwienie tego wniosku razem z wnioskiem p. Czerkawskiego obacz niżej.)	
— Wniosek p. Pietruskiego z projektem do ustaw 1) o urządzeniu szkół ludowych i stosunków nauczycieli, 2) o podatku na utrzymanie szkół ludowych, 3) o jednorazowym datku na wsparcie szkół ludowych. (Odesłany bez czytania do komisji edukacyjnej)	71
(Załatwiony co do 1. razem z wnioskami p. Czerkawskiego co do 2 i 3 z wnioskiem pp. Dunajewskiego i Szujskiego; obacz niżej)	
— Wniosek p. Czerkawskiego o uchwalenie ustawy urządzającej szkoły ludowe i stosunki nauczycieli, wedle projektu Rady szkolnej kraj.	58
Pierwsze czytanie onego (aleg. XLII), oświadczenie komisarza rządowego, i odesłanie wniosku do komisji edukacyjnej	137—138
Sprawozdanie komisji edukacyjnej o powyższych wnioskach pp. Czerkawskiego i Pietruskiego i Małeckiego (aleg. LXI.) sprostowanie myłek drukarskich przez sprawozdawcę i rozpoczęcie rozprawy ogólnej	402
Przemowa p. Pawlikowa z wnioskiem o odroczenie rozpraw na 3 dni	403—405
Odrzucenie tego wniosku po zamknięciu rozprawy ogólnej, i odroczenie rozprawy szczegółowej do następnego posiedzenia	416
Rozprawa szczegółowa; zmiany poczynione przez komisję w skutek dyskusji jeneralnej	422
Przemowa p. Pilińskiego przeciw zasadzie art. I. z poprawką	423, 425
Poprawka p. Konopki do art. I.	425
Przyjęcie art. I. po odrzuceniu obu poprawek i art. 2 i 3 bez rozpraw	427
Przyjęcie art. 4. po uchyleniu poprawki p. Krzeczunowicza i poprawka tegoż do art. 5.	428
Uchwalenie art. 5 z poprawką p. Krzeczunowicza	429
Przyjęcie bez rozpraw art. 6 i 7.	430
Poprawka pp. Pawlikowa i Szaszkiwicza do art. 8.	430
Poprawki pp. Potockiego, Krzeczunowicza i Skrzyńskiego do art. 8.	431
Przyjęcie ustępu 1. art. 8 z poprawką p. Skrzyńskiego, ustępu 2 podług wniosku komisji, ustępu 3 z poprawką p. Pawlikowa	432
Uwaga komisarza rząd. do ustępu 4 art. 8	432
Przyjęcie ustępu tego według stylizacji komisji	433
Przyjęcie bez rozpraw art. 9, 10 i 11.	433—434
Uchwalenie art. 12. po odrzuceniu poprawki p. Grocholskiego i artykułu 13. podług wniosku komisji	434—435
Rozprawy nad art: 14	435—445
Poprawki pp. Grocholskiego	435
Skrzyńskiego	436
Krzeczunowicza	437
Szaszkiwicza	438
Odrzucenie w imiennem głosowaniu poprawki p. Grocholskiego do ustępu 1. art. 14 i przyjęcie tego ustępu w stylizacji komisji, tudzież ustępu 2 z poprawką p. Krzeczunowicza przyjętą przez komisję	445
Odrzucenie w imiennem głosowaniu poprawki p. Skrzyńskiego do ustępu 3 art. 14. i przyjęcie tego ustępu podług wniosku komisji	445—446
Przyjęcie ust. 4 i 5 art. 14 po podrzuceniu poprawki p. Grocholskiego	446

(Szkoła.) Odroczenie rozpraw nad art. 15. na wniosek p. Krzeczunowicza i przyjęcie art. 16. według wniosku komisji	447
Poprawka p. Smarzewskiego do art. 17.	448
Przyjęcie jednomyślne tej poprawki i uchylenie tym sposobem ewentualnej poprawki p. Szaszkiewicza, trzech ostatnich ustępów art. 17 i całego art. 18 wniosku komisji	450
Podjęcie na nowo dyskusji nad art. 15	450
Zawieszenie rozpraw nad ustępem c. i poprawka p. Skrzyńskiego do ust. d.	451
Przyjęcie ustępów a, b, d, art. 15 według wniosku komisji	453
Dyskusja nad art. 18. Poprawki p. Grocholskiego do tego art.	453
Zawieszenie posiedzenia na pół godziny. — Wniosek komisji zmieniony w skutek poprawki p. Grocholskiego	455
Poprawka p. Bednara do art. 18 (niepoparta)	455
Przyjęcie art. 18 i 19 i poprawka p. Lisiewicza do art. 20	456
Przyjęcie art. 20 po odrzuceniu poprawki	457
Wniosek p. Szaszkiewicza o opuszczenie art. 21	457
Przyjęcie art. 21 po odrzuceniu wniosku p. Szaszkiewicza, zaś art. 22 po odrzuceniu poprawek pp. Pawlikowa i Grocholskiego	459
Poprawka p. Szaszkiewicza do art. 23	459—460
Przyjęcie tego art. po odrzuceniu poprawki	462
Poprawka p. Smarzewskiego do art. 24 (przyjęta przez komisję)	463
Przyjęcie tego art. z poprawką p. Smarzewskiego, zaś art. 25 z dodatkiem p. Grocholskiego	465
Wyjaśnienia zastępcy komisarza rządowego do art. 26.	454 i 467
Wniosek p. Grocholskiego o opuszczenie tego art.	466
Przyjęcie art. 26 według wniosku komisji	468
Poprawki p. Grocholskiego do art. 27 (stylistyczna i zasadnicza)	468—469
Wniosek p. L. Wodzickiego o odesłanie art. 27 do komisji, i przyjęcie art. z poprawką stylistyczną p. Grocholskiego	472
Wniosek p. Smarzewskiego o przyjęcie en bloc reszty artykułów ustawy	472
Uchwalenie tego wniosku i przyjęcie ustępu c art. 15 bez rozpraw, i odroczenie trzeciego czytania ustawy, na wniosek p. Smarzewskiego, do posiedzenia następnego	473
Zmiana stylizacji art. 5 i przyjęcie całej ustawy w trzecim czytaniu	480—481
— Sprawozdanie komisji edukacyjnej odnoszące się do drugiej połowy wniosków pp. Czerkawskiego i Pietruskiego, o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (aleg. LXV.)	
Sprostowanie myłek drukarskich przez sprawozdawcę	517
Wniosek p. E. Wolańskiego, o uchwalanie ustawy tytułami, (przyjęty)	517
Wniosek p. Pawlikowa o opuszczenie ustępu drugiego art. I.	518
Odroczenie dalszej rozprawy na wniosek p. Grocholskiego do następnego posiedzenia	518
Podjęcie na nowo dyskusji nad art. I. Wniosek p. Zaklińskiego o opuszczenie ustępu drugiego tego art.	524
Przyjęcie art. I. według wniosku komisji. Zmiany stylistyczne poczynione przez komisję w art. 2.	527
Poprawki p. Krzeczunowicza do art. 2.	527
Poprawki p. Pawlikowa do art. 2.	532
Poprawka posła Szaszkiewicza i zawieszenie dyskusji nad art. 2. na wniosek p. Krzeczunowicza	534

	Strona.
(Szkoła.) Przyjęcie bez rozpraw art. 3. Poprawki p. Pawlikowa do art. 4.	535
Uwagi komisarza rządowego przeciw tej poprawce	536
Przyjęcie art. 4. i 5. po odrzuceniu stawianych poprawek	537
Przyjęcie art. 6. po odrzuceniu poprawek pp. Szaszkiewicza i Pawlikowa	538
Przyjęcie art. 7. po odrzuceniu poprawki p. Pawlikowa	539
Przyjęcie art. 8. po odrzuceniu poprawek, zaś 9 i 10 bez rozpraw	540
Sprostowanie ustępu 2. art. 10. przez sprawozdawcę i przyjęcie art. 11. i 12. według wniosku komisji	541
Przyjęcie art. 13. po uchyleniu poprawki p. Krzeczunowicza	542
Przyjęcie art. 14. po odrzuceniu poprawek pp. Pilińskiego i Lisiewicza	543—545
Przyjęcie bez rozpraw art. 15. i poprawka p. Krzeczunowicza do art. 16.	545
Przyjęcie art. 16. w myśl poprawki p. Krzeczunowicza	546
Przyjęcie art. 17. i 18. podług stylizacji komisji	547
Poprawka p. Krzeczunowicza do art. 19.	548
Przyjęcie art. 19. po odrzuceniu tej poprawki i art. 20. bez rozpraw	549
Poprawka p. Grocholskiego do art. 21 (o płacach nauczycielek)	549
Przyjęcie art. 21. po odrzuceniu powyższej poprawki. Wniosek p. Smarzewskiego o przyjęcie en bloc tytułu III. i wnioski p. Kamińskiego o także przyjęcie tytułu III. i IV. ustawy	550
Przyjęcie en bloc tytułu III. ustawy; uwaga sprawozdawcy o treści tytułu IV. i przyjęcie bez rozpraw art. 34 ustawy	551
Przyjęcie bez rozpraw art. 35 do 41	552
Przyjęcie art. 42. po odrzuceniu poprawek pp. Paszkowskiego i Pietruskiego	554
Przyjęcie bez rozpraw art. 43, 44 i 45	554
Przyjęcie art. 46 według wniosku komisji i art. 47 tudzież 48 bez rozpraw	555
Przyjęcie art. 49 i wniosek p. Krzeczunowicza o opuszczenie ustępu c. art. 50	556
Przyjęcie art. 50 z opuszczeniem ustępu c.	558
Przyjęcie art. 51 do 56 bez rozpraw	558—559
Podjęcie na nowo dyskusji nad art. 2. Wniosek komisji	559
Poprawka p. Grocholskiego do ustępu 4go tego art. (cofnięta)	560
Przyjęcie art. 2 i tytułu ustawy według wniosku komisji, tudzież całej ustawy w trzecim czytaniu	561
— Wniosek pp. Dunajewskiego i Szujskiego w przedmiocie wysokości pensyj tych nauczycieli, którzy z dobrym postępem skończyli seminaria nauczycielskie (odesłany do komisji edukacyjnej)	106
Sprawozdanie komisji o tym wniosku, tudzież o wniosku p. Pietruskiego (obacz wyżej) o jednorazowym datku na wsparcie szkół ludowych (aleg. LXIII.)	486
Poprawka p. Krzeczunowicza do punktu 1. projektowanej przez komisję uchwały (upadła)	487, 488
Przyjęcie punktu tego w imiennym głosowaniu tudzież reszty punktów bez rozpraw	489
Przyjęcie całej uchwały w trzecim czytaniu	490
— Wniosek p. Pietruskiego o zaprowadzenie taksy spadkowej i taksy od ślubów małżeńskich na rzecz szkół ludowych (odesłany do komisji edukacyjnej)	71
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXIII.) i uchwalenie przejścia do porządku dziennego na wniosek p. Grocholskiego	639

	Protest sprawozdawcy p. Chrzanowskiego przeciw tej uchwale (uchylony)	639—640
—	Wniosek p. Dunajewskiego o wygotowanie projektu urządzenia burs czyli internatów dla uczniów seminariów nauczycielskich (odesłany do komisji edukacyjnej)	106
—	Telegram krakowskiego stowarzyszenia rękodzielników „Postęp“ z podziękowaniem dla Sejmu za uchwalenie ustaw szkolnych	675
—	(Petycje dotyczące się szkół, wychowania publicznego itp.; obacz: Bazylianki. — Benedyktynki. — Biała. — Bochnia. — Borszczów. — Brzeżany. — Brzesko. — Brzozów. — Dąbrowa. — Gimnazjum. — Gorlice. — Gródek. — Gwiazda. — Hammermüller. — Jamnica. — Jaśliny. — Jasło. — Jaworów. — Kęty. — Kolbuszowa. — Kraków. — Leśnictwo. — Limanowa. — Lwów. — Łopuszka. — Manasterzyska. — Mielec. — Nisko. — Nowy Sącz. — Nowy Targ. — Organiści. — Pilzno. — Podbuż. — Podhajce. — Przemyśl. — Przemyślany. — Przeworsk. — Rohatyn. — Rzeszów. — Sanok. — Siwiec. — Skala. — Śniatyn. — Stanisławów. — Staremiasto. — Stryj. — Tarnopol. — Tarnów. — Towarzystwo pedag. — Trembowla. — Wadowice. — Winniki. — Zaleszczyki. — Zbaraż. — Zdrojkowska. — Złoczów. — Żurawno. — Żydaczów. — Żywiec.)	
—	(obacz: Język.)	
—	Uchwała co do sposobu załatwienia petycji żądających subwencji na szkoły	726
—	czasopismo. Uchwalenie subwencji dla czasopisma „Szkoła“	664
—	katolicka (obacz: Biała.)	
—	leśnictwa (obacz: Lasy.)	
—	rolnicza (obacz: Stanisławów.)	
—	wydziałowa (obacz: Wieliczka.)	
Szkoły	parafialne (obacz: Struszkiewicz.)	
—	żeńskie średnie (obacz: Gimnazya. — Selingerowa. — Towarzystwo pedagogiczne. — Zdrojkowska.)	
Szkolne fundusze	(obacz: Fundusz.)	
Szpital.	Wniosek Wydziału krajowego o pożyczce na budowę przy szpitalu lwowskim (aleg. XXIV.) Odesłany do komisji budżetowej	16
	Sprawozdanie i wnioski komisji (aleg. LXX.) i poprawka p. Hallera do punktu 1go tychże wniosków	629
	Przyjęcie wniosków komisji bez zmian	633—634
—	Wniosek Wydziału krajowego o funduszach na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie (aleg. XXII.) Odesłany do komisji budżetowej	16
	Sprawozdanie komisji (aleg. LI.) i uchwalenie jej wniosków	318
—	Wniosek Wydziału krajowego o przyjmowaniu Izraelitów do lwowskiego szpitalu powszechnego (aleg. XXIII.) Odesłany do komisji administracyjnej. (Nie przyszedł pod obrady)	16
—	Wniosek Wydziału krajowego względem uznania szpitalu w Staremmieście przy Podhajcach za publiczny i powszechny (aleg. XXXVII.) Odesłany do komisji administracyjnej	103

	Strona
Sprawozdanie komisji (aleg. LVI.) i uchwalenie wniosków tejże	341
— Wniosek Wydziału krajowego o dodatkach do płac urzędników i służ przy szpitalach we Lwowie i w Krakowie (aleg. XXV.)	16
Sprawozdanie komisji budżetowej (aleg. LXIX.) i jej wnioski	624
Poprawka p. Hoszarda do punktu 1go tych wniosków	625
Przyjęcie wniosków komisji po odrzuceniu poprawki	627
— Sprawozdanie Wydziału kraj. względem przyznania śś. Miłosierdzia przy szpitalach Krakowskich wynagrodzenia 4750 złr. (aleg. XXI.) Odesłane do komisji budżetowej (nie przyszło pod obrady Sejmu)	16
— Wniosek p. ks. Króla o rozłożenie kosztów leczenia ubogich chorych w szpitalach na kraj cały	11
Pierwsze czytanie (aleg. XXXII.) i odesłanie do komisji administracyjnej (pozostał niezalutwiony)	87
— Rozprawy nad Rubr. XI. budżetu kraj. (Szpitale)	703—721
— Sprawy będące w związku ze szpitalem (obacz: Bortnik. — Neuhauser. — Tomaszewska.)	
— Petycyja w sprawach szpitalnych (obacz: Biała. — Brzesko. — Horodenka. — Izraelicj. — Jasło. — Kołomyja. — Kossów. — Lekarze. — Nowy Sącz. — Nowy Targ. — Sanok. — Śliwińska. — Staremiasto. — Trzcina. — Zbaraż. — Żywiec.)	

Szufnarowa (obacz: Podatek.)

Szupaśnictwo. Przedłożenie rządowe z projektem do ustawy względem zwrotu kosztów szupasowych	133
Pierwsze czytanie onego, przemowa Komisarza rządowego i odesłanie do komisji administracyjnej	164—166
Sprawozdanie i wnioski komisji (aleg. LIX.)	386
Poprawka p. Krzeczunowicza do ustępu I. wniosków komisji	387
Przyjęcie tego ustępu z poprawką powyższą	388
Przyjęcie bez rozpraw reszty ustępów, tudzież całej ustawy w trzecim czytaniu jakoteż reszty wniosków komisji	388—390

Szwedzicki Jakób. Petycyja o zasiłek na pokrycie potrzeb cerkwi u św. Pietnic i św. Mikołaja we Lwowie	476
Odesłana do komisji administracyjnej	477

T.

Targowica (obacz: Podatek.)

Tarnobrzeg. Petycyja Wydziału powiatowego, o zabezpieczenie gołbami nadbrzeży tamtejszej okolicy	31
— Petycyja Wydziału powiatowego, o fundusze na wykończenie drogi z Tarnobrzega do Nadbrzezia	70
Zalutwienie	612—616

	Strona.
— Petycyja Wydziału powiatowego, o zarządzenie wypłaty należności za grunta zabrane w powiecie Tarnobrzeskim, pod drogę krajową	282
Przejsie do porzadzku dziennego nad tą petycyą	617
— Petycyja Wydziału powiatowego, o pożyczkę głodową dla powiatu	232
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	734
Tarnopol. Wniosek Wydziału krajowego, o udzielenie gminie m. Tarnopola prawa do poboru „kopytkowego“	57
Odesłany do komisji drogowej	58
Sprawozdanie komisji i uchwalenie ustawy bez rozpraw	363—365
— Petycyja gminy m. Tarnopola, o wydanie ustawy regulującej stosunki szkół ludowych. 162	
— Petycyja teje gminy w sprawie kwaterowania wojska	420
Tarnów. Petycyja zbiorowa właścicieli dóbr, kupców i przemyslowców tamtejszych, o wybudowanie reszty drogi krajowej Tarnowsko-Niedzieckiej od Zakliczyna do Zgłobic . 142	
Przekazana Wydziałowi krajowemu, (uchwałą 2, jako petycyja l. 304)	612
— Sprawozdanie Wydziału krajowego, o omycieniu drogi Tuchowsko-Ryglicko-Jodłowskiej na rzecz funduszu powiatowego i uchwalenie ustawy bez rozpraw	222—223
— Petycyja gminy w sprawie urzadzzenia szkół ludowych.	216
— Petycyja Wydziału powiatowego, o pożyczkę 40,000 złr. na budowę gmachu szkolnego (odesłana do komisji budżetowej)	420
Uchwała względem sposobu załatwienia	726—727
— Petycyja gminy w przedmiocie kwaterowania wojska	216
— Petycyja Wydziału powiatowego, o uwolnienie gminy Błonie i kilku innych od zwrotu zapomogi, udzielonej w r. 1846	282
Załatwienie tej i następných trzech petycyj w tej samej sprawie	686—688
— Petycyja Wydziału powiatowego, z prośbą gminy Zgłobice, o uwolnienie jej od zwrotu zapomogi z r. 1846	420
— Petycyja Wydziału powiatowego, z prośbą gmin: Łęg i Pogwizdów, o uwolnienie ich od zwrotu zapomogi z r. 1846	477
— Petycyja Wydziału powiatowego, z taką prośbą gmin: Zbytowska góra, Mikołajowice i Sierakowice	566
Tarnowiec, (obacz: Podatek).	
Taszyce. Udzielenie prawa poboru myta tamże (obacz: Drogi).	
Teatr polski we Lwowie. Petycyja pp. Podlewskiego, Smochowskiego, Łosia, Dobrzańskiego, Halskiego i Moszyńskiego, o udzielenie subwencji 15,000 złr. dla lwowskiego teatru polskiego	162
Odesłana na wniosek p. Torosiewicza do komisji budżetowej.	163
Załatwiona przy rozprawie budżetowej	664—667
— polski w Krakowie. Uchwalenie subwencji z zastrzeżeniem co do sposobu wypłaty	664
— ruski. Uchwalenie subwencji przy rozprawie budżetowej	667—668
Technicy. Techniczna akademja, (obacz: Akademicy. — Akademia).	
Tiutków, (obacz: Podatek).	

Tomaszewska Marja , wdowa po woźnym lwowskiego szpitalu. Petycyja o podwyższenie pensyi wdowiej.	142
— Przyzwolenie jednorazowej subwencyi 100 złr.	287

Topolsko. Toporowce, (obacz: Podatek).

Towarzystwo (Gospodarskie). Petycyja komitetu galic. Towarzystwa gospod., o urządzenie szkoły leśnictwa w Galicyi.	31
Załatwienie.	481—482
— (Gospodarczo-rolnicze w Krakowie). Petycyja, o fundusze na udzielanie pożyczek dla dotkniętej klęską nieurodzaju ludności zachodniej części kraju, i o zarządzenie robót publicznych.	62
Sprawozdanie i wnioski komisji petycyjnej, i odesłanie petycyi na wniosek p. Zyblikiewicza do komisji funduszowej.	120—123
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.	734
— (Gospodarcze, oddział Rudeńsko-Gródecki). Petycyja o uchylenie wniosku Wydziału krajowego, o zmianę drogi Zimnawoda-Hoszany, na drogę powiatową.	162
— (Muzyczne). Petycyja galic. Towarzystwa muzycznego, o podwyższenie rocznej subwencyi z funduszów krajowych.	346
Załatwienie.	668
— (Opieki Narodowej). Petycyja tego Towarzystwa, o subwencyę jednorazową.	162
Uchwalenie subwencyi 1000 złr.	284
— (Pedagogiczne we Lwowie). Petycyja o dodatek, z powodu drożyzny dla nauczycieli ludowych i utworzenie funduszu emerytalnego.	62
Załatwiona.	490
— Petycyja tegoż Towarzystwa, o urządzenie stosunków szkół ludowych.	63
— Petycyja tegoż Towarzystwa, o subwencyę 2700 złr. dla średnich szkół żeńskich w Tarnowie, Stanisławowie, Rzeszowie, Jarosławiu i Złoczowie.	70
Załatwiona.	670
— Petycyja tegoż Towarzystwa w sprawie projektu do ustawy, o władzach nadzorczych dla szkół.	187
Załatwiona przez ustawę.	219
— Petycyja tegoż Towarzystwa, o przyznanie znaczniejszych subwencyi miastom i korporacyom utrzymującym średnie szkoły żeńskie i o zakładanie takich szkół w miastach liczących 10000 mieszkańców.	187
Załatwienie.	670—671
— Petycyja tegoż Towarzystwa, o dozwole nie nauczycielkom, kwalifikowanym udzielania nauki we wszystkich szkołach ludowych mieszanych.	187
— Petycyja oddziału krakowskiego tegoż Towarzystwa, w sprawie uregulowania szkół ludowych i płac nauczycieli.	294
— (Przyjaciół oświaty ludowej w Rohatynie, obacz: Rohatyn).	
— (Pielęgniowania chorych akademików, obacz: Akademicy).	
— (Obacz: Proświta. — Złoczów).	

Traktat z Królestwem Polskiem, o regulacyę rzek, (obacz: Regulacya).

Trembowla . Petycyja Wydziału powiatowego, w sprawie języka polskiego w urzędach.	62
--	----

	Strona.
— Petycja Wydziału powiatowego, o ustanowienie okręgów gminnych.	62
— Petycja Wydziału powiatowego, o uznanie urzędników Rad powiatowych za krajowych.	62
— Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie dodatku do ustawy rekrutacyjnej, aby jeden syn wdowy, zawierającej powtórne śluby małżeńskie, wolny był od służby wojskowej	62
— Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie zakładania szkół i uregulowania płac nauczycieli	62
— Petycja Wydziału powiatowego, w przedmiocie policyi polowej	62
Odstąpiona do komisji administracyjnej	134
— Petycja Wydziału powiatowego, względem przymusowej asekuracji budynków naczelników gminy	62
Tropie , (obacz: Gródek).	
Tróścianiec . Petycja gminy, o nadanie prawa bezpłatnego poboru surowicy ze źródła tamecznego	
Sprawozdanie i wnioski komisji i uchwała Sejmu	285
Trzcinią . Petycja gminy Trzcinią i innych, o przeniesienie kosztów leczenia ubogich chorych, na fundusz krajowy	
	282
Trzemeśna , (obacz: Podatek).	
Trześń , (obacz: Niwiska).	
Trzeszczakowski . Petycja w przedmiocie zarządzeń ku zapobieganiu pożarom.	
	477
Trzesówka , (obacz: Kolbuszowa).	
Tuczapy. Tułuków. Tutawa , (obacz: Podatek).	
Turka . Petycja Wydziału powiatowego, o równe traktowanie szkód, wyrządzonych w ziemio- płodach przez mróz z innymi szkodami elementarnymi	
Załatwiona przez uchwalenie odpowiedniego wezwania do Rządu	367
— Petycja Wydziału powiatowego, o subwencję na zabezpieczenie i uregulowanie rzek i budowę dróg	102
Odstąpiona z petycyjnej do komisji drogowej	134
Tużyłów , (obacz: Podatek).	
Tytoń . Petycja o podwyższenie zapłaty plantatorom, (obacz: Kołomyja).	

U.

Uchwała , przeznaczająca dla pogorzalców Jaryczowa 5000 złr., (obacz: Jaryczów).	
— Przeznaczająca subwencję 500 złr. dla malarza Sidorowicza, (obacz: Sidorowicz).	139
— Względem subwencji na szkołę wojskową (obacz: Koestlich).	
— Względem subwencji dla „Opieki narodowej“, (obacz: Towarzystwo).	
— Względem jednorazowego datku dla M. Tomaszewskiej, (obacz: Tomaszewska).	
— Przyznająca Zofii Bobrzyńskiej datek z łaski, na wychowanie, (obacz: Bobrzyńska).	
— Względem przedłożenia adresu do Najj. Pana, (obacz: Adres)	280

	Strona.
(Uchwała). O zmianie etatu służby drogowej, (obacz: Drogi)	. 158
— O wydatkach na drogi 402
— Względem budowy kolei wicynalnych; względem drogi Wełdziskiej; — względem drogi z Rzeszowa do Machowa, (obacz: aleg. I) do sprawozd. z 21. posiedzenia	. 616
— W sprawie stanowczego uregulowania szupaśnictwa 390
— W sprawie funduszu zapomogi z r. 1866 635
— W sprawie budowy domu obłąkanych na Kulparkowie 318
— O uznaniu szpitalu w Staremieście przy Podhajcach za powszechny i publiczny	. 342
— W sprawie pożyczki na potrzeby szpitalu lwowskiego 634
— O udzieleniu dodatku do płac dla urzędników i sług przy szpitalach (obacz: Szpital)	. 627
— O zwinięciu krajowych zakładów podrzutek 340
— Zmieniająca etat kasy krajowej 736
— O dodatkach do płac urzędników i sług przy Wydziale krajowym 624
— O przyjęciu do wiadomości sprawozdania z czynności Wydziału krajowego (obacz: Wydział krajowy)	. 654
— Względem kredytu 2000 złr. na urządzenie biura statystycznego przy Wydziale krajowym (obacz: Statystyka)	. 337
— O udzieleniu Wydziałowi krajowemu absolutorium za rok 1871 648
— Względem zmiany regulaminu sejmowego (obacz: Statut).	
— Względem podniesienia dyet poselskich (obacz: Posłowie).	
— Względem zasiłku na potrzeby szkół ludowych (obacz: Szkoła)	. 490
— Względem zasiłku dla szkoły leśnictwa (obacz: Lasy.)	
— Upoważnienie dla Wydziału kraj. do załatwienia petycyj niezadowolonych w Sejmie	. 728
— Finansowa (obacz: Alegat 4. do sprawozdania z 23. posiedzenia)	. 736

Uczytel. Wniosek p. Krasickiego o wyznaczenie dla czasopisma „Uczytel“ subwencji 500 złr. (odrzucony) 663—664

Uhrynów (obacz: Podatek).

Ujsol (obacz: Żywiec).

Ulwułek myto tamże (obacz: Drogi).

Uniwersytet. Język urzędowy w Uniwersytecie lwowskim (obacz: Interpelacya posła Czerkawskiego).

Uniż (obacz: Podatek).

Urzednicy. Petycyje o uznanie urzędników Rad powiatowych za urzędników krajowych i zabezpieczenia ich bytu (obacz: Brzesko. — Jasło. — Kolbuszowa. — Kossów. — Trembowla. — Zywiec).

— Wydziału krajowego (obacz: Wydział).

— przy szpitalach (obacz: Szpital).

Urlopy (obacz: Posłowie).

Uście Zielone. Petycyja gminy tamtejszej o budowę drogi krajowej z Halicza na Marjampol i Uście zielone do gościńca w Korościatynie	61
Przekazana Wydziałowi kraj. (Uchwałą 2. jako petycyja l. 101)	612
Ustawa. Zawierająca zmianę statutu m. Lwowa. — Pozwalająca gminie miasta Lwowa na pobór opłaty od psów (obacz: Lwów).	
— O zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych	481
— O stosunkach prawnych nauczycieli przy publicznych szkołach ludowych	561
— O władzach nadzorczych dla szkół ludowych	219
— Zawierająca postanowienia, jeśli poseł ulegnie kondemnacie (obacz: Posłowie)	
— Zawierająca dodatek do sejmowej ordynacyi wyborczej. — Zmieniająca ustęp b) §. 35 statutu krajowego (obacz: Statut).	
— O zwinięciu krajowych zakładów podrzutków (obacz: Podrzutki)	340
— O zwrocie kosztów szupasowych (obacz: Szupaśnictwo)	389
— O wykupnie mesznego, skópczyny i t. p. danin (obacz: : Meszne)	485
— O sądach pokoju (obacz: Sąd).	
— O sieci dróg krajowych; (obacz: aleg. 1 do sprawozdania z 21. posiedzenia)	616
— O zaciągnięciu pożyczki na budowę dróg i dla powiatów (obacz: alegat 1. do sprawozdania z 23. posiedzenia)	733
Ustawy zezwalające gminom pobierać dodatki do podatków (obacz: Podatek).	
— o mytach prywatnych (obacz: Drogi.)	
— o kopytkowem (obacz: Brody. — Nowy Sącz. — Tarnopol).	
Uwsie. Petycyja pogorzelołów tej gminy o zapomogę z funduszu krajowego	217
Załatwiona	724
Uznański Adam. Petycyja o zmianę ustawy drogowej	30
W.	
Wadowice. Petycyja grona nauczycieli o subwencję dla tamtejszego gimnazjum żeńskiego	30
Odesłana do komisji budżetowej	31
Załatwiona przy rozprawie budżetowej	692
— Petycyja Rady gminnej o uregulowanie stosunków szkół ludowych	102
— Petycyja Zwierzchności gminnej w sprawie kwaterowania wojska	186
— Petycyja Zwierzchności gminnej o bezprocentową pożyczkę na budowę szkoły	522
Uchwała co do sposobu załatwienia	726
Waksmund. Petycyja członków gminy w sprawie sprzeniewierzenia majątku gminnego	186
Wareż. Petycyja gminy o uwolnienie od obowiązku rozszerzania drogi z Winnic do Uśmierza	186
Odstąpiona do komisji drogowej	216
Sprawozdanie komisji i uchwała przejścia do porządku dziennego	365—366
Weterynarze powiatowi (obacz: Żywiec).	
Wezwania do Rządu: Względem kwalifikacyi inspektorów dla szkół w okręgach z ludnością polską i ruską	219—220

— O wydanie ustawy w celu zapobieżenia szerzącemu się pijaństwu	286
— O przyspieszenie budowy kolei żelaznych celem dania zarobku ludności zagrożonej głodem	342
— O zaliczenie szkód przez mróz wyrządzonych do rządu tych, które uprawniają do odpisania podatków	367
— Rezolucya w sprawie zwrotu kosztów szupasowych	390
— Względem przedłożenia projektu do ustawy o założeniu ksiąg gruntowych	490
— Względem budowy dróg w ogóle a w szczególności strategicznych	596
— Względem zwołania nadzwyczajnej sesyi Sejmu	: 567—569
— W sprawie oddania zarządu funduszków indemnizacyjnych do rąk reprezentacji krajowej	728
— Względem przestrzegania ustawy lasowej	690
— O wprowadzenie w wykonanie traktatu z królestwem Polskiem względem regulacyi i spławności rzek	733

Wiatrowice (obacz: Gród e k).

Widelki. Petycyja tamtejszej zwierzchności gminnej o uznanie za krajową drogi z Rzeszowa przez Głogów, Majdan do Nadbrzezia	186
--	-----

Wieliczka. Petycyja gminy o subwencyę dla szkoły wydziałowej	186
Odstąpiona Radzie szkolnej krajowej	698
— Petycyja Wydziału powiatowego o zapomogę głodową dla powiatu	346
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia	734
— Sprawozdanie Wydziału krajowego o omycieniu drogi powiatowej Wielicko-Dobczyckiej i uchwalenie ustawy	223—225
— Zezwolenie na pobór opłat od napojów gorących (obacz: P o d a t e k).	

Widynów. Wielkie mosty. Wiesenberg (obacz: P o d a t e k).

Wierzchlejski Franciszek. Petycyja o dozwoleńie ordynarjatom przyjmowania do seminaryów ukończonych uczniów gimnazyalnych, chociażby w czasie nauk do wojska wzięci byli 322	
---	--

Wildental (obacz: D z i k o w i e c),

Winnki. Petycyja gminy o podwyższenie dotacyi dla tamtejszej szkoły	216
Odstąpiona Radzie szkolnej krajowej	689
— Petycyja o przydłużenie kontraktu dzierzawy propinacyi celem zaprowadzenia targów i jarmarków w Winnikach	217
Sprawozd. komisyi petycyjnej i uchwalenie przejścia do porządku nad petycyą	373—374

Wisłocki Emil. Petycyja o subwencyę na wydanie dzieła p. t. <i>Historya Napoleona Bonapartego</i>	236
Odstąpiona z edukacyjnej do komisyi petycyjnej	431
Załatwiona	727

Witków (obacz: P o d a t e k).

Wnioski samoistne : P. Bauma o uznanie drogi Susko-Zatorskiej za krajową i rozpoczęcie budowy onejże (obacz: Drogi).

- Pp. Chrzanowskiego, Ziemiałkowskiego i Kabata o zmianę statutu kraj. i sejmowej ordynacji wyborczej (obacz: Statut).
- P. Czerkawskiego o uchwalenie ustawy zarządzającej szkoły ludowe i określającej stosunki prawne nauczycieli (obacz: Szkoła).
- P. ks. Czartoryskiego o uchwalenie adresu do tronu (obacz: Adres.)
- P. Dunajewskiego w sprawie urządzenia burs czyli internatów dla kandydatów stanu nauczycielskiego (obacz: Szkoła).
- Pp. Dunajewskiego i Szujskiego w przedmiocie pensyj tych nauczycieli, którzy z dobrym skutkiem pokończyli kursa w seminariach nauczycielskich (obacz: Szkoła).
- P. Dzwonkowskiego, ażeby drogi wojskowe kosztem Rządu były utrzymywane (obacz: Drogi).
- P. Hóppena w przedmiocie bezpłatnego używania źródeł solnych (obacz: Sól).
- P. Iwaniszowa o zaprowadzenie urzędowych certyfikatów dla koni (obacz: Konie).
- P. Jędrzejowskiego w przedmiocie należyłości od spadków (obacz: Podatek).
- P. Jędrzejowskiego o uznanie za krajową drogi Zimnawoda - Hoszany (obacz: Drogi).
- P. Kabata o wybranie osobnej komisji dla opracowania sprawy ksiąg hipotecznych (obacz: Hipoteczne księgi).
- P. Kerepina o uznanie za krajową drogi z Baligroda do Liska i z Lutowiska do Ustrzyk (obacz: Drogi).
- P. Kobylarza o uznanie za krajową drogi z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszowę i Majdan do Machowa (obacz: Drogi).
- P. Kowalskiego w przedmiocie pomnożenia liczby członków Rady państwa i zaprowadzenie bezpośrednich wyborów do tejże (obacz: Rada państwa).
- P. Kowalskiego i Fortuny w przedmiocie rewizji ustawy o konkurencji kościelnej i o oddzielenie majątku kościelnego od parafialnego (obacz: Kościół).
- P. Krasieckiego o zapomogę dla pogorzalców Jaryczowa (obacz: Jaryczów).
- P. Króla o rozłożenie kosztów szpitalnych na cały kraj (obacz: Szpital).
- P. Ławrowskiego o uchwalenie rezolucji do Rządu, aby inspektorowie szkół dla okręgów z ludnością polską i ruską posiadali oba języki krajowe (obacz: Szkoła.)
- P. Małeckiego w przedmiocie uregulowania sprawy oświaty ludowej (obacz: Szkoła).
- P. Ozarkiewiczza o przyznanie drodze Sniatyńsko - Kosowskiej charakteru drogi krajowej (obacz: Drogi.)
- P. Pawlikowa o zaprowadzenie języka ruskiego jako wykładowego w dwóch zakładach naukowych lwowskich (obacz: Język.)
- P. Pietruskiego z projektem: 1. do ustawy zarządzającej szkoły ludowe i stosunki nauczycieli; 2. do ustawy o podatku na utrzymanie szkół ludowych; 3. o jednorazowym datku na wsparcie szkół ludowych (obacz: Szkoła.)

- P. Polanowskiego o zatrzymanie dotychczasowego sposobu opodatkowania spirytusu 621—622
- P. Sapięhy o zaniechanie reformy, a o rewizję ustawy drogowej z r. 1866 (obacz: Drogi.)
- P. Siwca o uznanie za krajowe dróg powiatowych: Międzybrodzkiej, Podhorskiej i Paleśnickiej (obacz: Drogi.)
- P. Skwarczyńskiego względem dodatku do ordynacyi wyborczej i zmiany §. 35. b. statutu krajowego (obacz: Statut.)
- P. Smarzewskiego w przedmiocie zwołania nadzwyczajnej sesyi Sejmu krajowego (obacz: Sejm.)
- Szeptyckiego o uznanie za krajową drogi z Rawy na Niemirów, Jaworów do Sądowej Wiszni (obacz: Drogi.)
- P. Szujskiego o rozszerzenie na kandydatów stanu nauczycielskiego przepisu względem pozostawiania stypendyów na rok po ukończeniu studyów uniwersyteckich (obacz: Stypendya.)
- P. Tarnowskiego Jana o wezwanie do Rządu, aby dla dostarczenia zarobku ludności zagrożonej głodem, rozpoczął budowę uchwalonych kolei żelaznych (obacz: Elementarne szkody.)
- P. Tettmajera o uznanie za krajową drogi z Nowego Targu do Piekielnika (obacz: Drogi) 590
- P. Torosiewicza Emila o reformę ustawy drogowej; tudzież: o wybudowanie drogi z Halicza do Horożanki (obacz: Drogi.)
- P. Weissmana w przedmiocie ścisłego przestrzegania i rewizyi ustawy lasowej (obacz: Lasy.)
- P. Wolańskiego Erazma o podwyższenie dyet poselskich (obacz: Posłowie.)

Wnioski Wydziału krajowego. Projekt reformy urzędzeń gminnych i powiatowych (obacz: Gmina.)

- O ustanowienie syndykatu dla prawniczego zastępstwa funduszów i zakładów krajowych (obacz: Syndykat.)
- O uzupełnienie regulaminu sejmowego, o postępowaniu z obszerniejszymi projektami do ustaw (obacz: Statut.)
- O utworzeniu biura statystycznego przy Wydziale krajowym (obacz: Statystyka.)
- O funduszu zapomogi z r. 1866 (obacz: Zapomoga.)
- O budżecie krajowym na r. 1873; — i o zamknięciu rachunków za r. 1871 (obacz: Budżet.)
- O zmianie etatu służby drogowej; — o wydatkach na drogi; — o uregulowaniu myt prywatnych (obacz: Drogi.)
- O władzach nadzorczych dla szkół ludowych (obacz: Szkoła.)
- O sądach pokoju (obacz: Sąd.)
- O wykupnie mesznego i innych podobnych danin (obacz: Meszne.)
- O nagrodach dla nauczycieli i stypendyach dla uczniów seminaryów nauczycielskich (obacz: Nagrody.)

- O dodatkach do płacy urzędników i służ przy Wydziale krajowym; — o zmianie etatu kasowego; — Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego (obacz: Wydział krajowy.)
- W przedmiocie funduszów szkolnych (obacz: Fundusz.)
- O datku z łaski dla Bortnika byłego dozorca w szpitalu (obacz: Bortnik.)
- O emeryturze dla dr. Neuhausera (obacz: Neuhauser.)
- O wynagrodzeniu dla śś. Miłosierdzia w Krakowie w kwocie 4.750 złr. (obacz: Siostry Miłosierdzia.)
- O funduszach na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie; — o przyjmowaniu Izraelitów do lwowskiego szpitalu powszechnego; — o pożyczce na budowę przy lwowskim szpitalu; — o dodatkach do płac urzędników i służ przy szpitalach we Lwowie i w Krakowie (obacz: Szpital.)
- O wykupnie prawa propinacyi (obacz: Propinacya.)
- W przedmiocie zmiany ustawy drogowej z r. 1866 (obacz: Drogi.)
- O zniesieniu wolnego okręgu celnego m. Brodów (obacz: Brody.)
- O niższeniu cen soli i bezpłatnem używaniu surowicy (obacz: Sól.)
- O zwinięciu krajowych zakładów podrzutków (obacz: Podrzutki.)
- W sprawie uznania szpitalu w Staremieście przy Podhajcach za publiczny i powszechny (obacz: Podhajce. Szpital.)
- W sprawie dróg, których budowa za nagłą uznaną została (obacz: Drogi.)
- W sprawie częściowej zmiany §. 35 statutu m. Lwowa (obacz: Lwów.)
- O pożyczce na budowę dróg, i celem zapobieżenia niedostatkowi z powodu klęsk elementarnych (obacz: Pożyczka.)
- Względem przekroczenia budżetu żandarmeryi (obacz: Żandarmerya.)
- Z projektami do ustaw zezwalających różnym gminom pobierać wyższe dodatki do podatków (obacz: Podatek.)
- O wyborach do Sejmu (obacz: Posłowie)
- Względem udzielenia subwencji stanisławowskiej ludowej szkole rolniczej (obacz: Stanisławów.)
- Względem udzielenia zasiłków krajowym komisjom dla wystawy Wiedeńskiej (obacz: Wystawa.)
- Względem ponownych petycyj o budowę nowych dróg krajowych (obacz: Drogi.)
- Względem nadania prawa poboru myta (obacz: Drogi.)
- O nadanie prawa poboru „kopytkowego“ (obacz: Brody. — Nowy Sącz. — Tarnopol.)

Wójci. Petycyje o zabezpieczenie ich majątków od ognia (obacz: Assekuracya.)

Wojnilów (obacz: Podatek.)

Wojsko. Petycyja o uwolnienie od służby wojskowej (obacz: Grześków. — Jedynek.)

— (obacz: Köstlich. — Kwaterowanie. — Wierzchlejski.)

Wola batorska (obacz: Podatek.)

Wola Tarnowska. Petycja gmin Wola Tarnowska i Dęba wraz z obszarami dworskimi o uznanie drogi z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszową do Machowa za krajową .	162
Woloszczowice. Petycja gminy i Rady szkolnej miejscowej o zasystowanie ściągania podatków na lat 3 i rozłożenie spłaty tychże na raty	: 186
Załatwiona 368
Worona (obacz: Podatek.)	
Woźni przy Wydziale krajowym (obacz: Wydział.)	
Wróblowice. (obacz: Podatek.)	
Wybory (obacz: Komisye. — Posłowie. — Rada państwa. — Wydział krajowy.)	
Wydział krajowy. Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego po koniec lipca 1872 (aleg. XVI.) Pierwsze czytanie	15
Wniosek p. Chrzanowskiego o wybranie osobnej komisji dla tego sprawozdania z 5 członków	15
Wybór tej komisji i rezultat wyboru	26
Prośba o uwolnienie z jej składu p. ks. Stupnickiego, i wniosek p. H. Wodzickiego o wzmocnienie komisji o dwóch członków	52
Wybór uzupełniający i rezultat wyboru	67
Ukonstytuowanie się komisji	75
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXVI.) rozprawa nad takowem i uchwalenie wniosków komisji	650—654
— Wniosek Wydziału krajowego o ustanowienie syndykatu prawniczego przy Wydziale krajowym dla zastępstwa funduszków i zakładów krajowych (obacz: Syndykat.)	
— Wniosek o urządzenie przy Wydziale krajowym statystycznego biura (obacz: Statystyka.)	
— Odwoływanie się do Sejmu przeciw orzeczeniom Wydziału krajowego. (Dyskusya w tym przedmiocie; obacz: Rekursa)	
— Urządzenie rachunkowości przy Wydziale krajowym (obacz: rozprawy nad zamknięciem rachunków za r. 1871 i nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego)	640—654
— Wniosek Wydziału krajowego o dodatkach do płacy urzędników i sług przy Wydziale krajowym (aleg. XV.) odesłany do komisji budżetowej	15
Sprawozdanie komisji (aleg. LXVIII.) i uchwalenie jej wniosków	624
— Wniosek o zmianę etatu kasowego przy Wydziale krajowym (aleg. XVII.) odesłany do komisji budżetowej	16
Sprawozdanie komisji i uchwalenie jej wniosków	736—737
— Petycja woźnych przy Wydziale krajowym o podwyższenie płacy	62
Odesłana Wydziałowi krajowemu do urzędowania	127
— Założenie mandatu na zastępcę członka Wydziału krajowego. pp. Pfeiffera i Wesolowskiego	68 i 71

	Strona.
— Wybór jednego członka Wydziału krajowego (p. Skwarczyński)	563
— Wybór dwóch zastępców. (Rezultat pp. Badeni, Łoś August)	617
Ponowny wybór, z powodu rezygnacji p. Łośia zarządzony	675
Rezultat wyboru (p. Serwatowski) i zarządzenie wyboru drugiego zastępcy	678
Rezultat (głosy rozstrzelone)	686
Ponowny takiż rezultat i ponowne wybory	688 i 689
Rezultat takiż i zaniechanie dalszych wyborów	691
Ponowny wybór jednego zastępcy	737
Rezultat onego (p. Wereszczyński)	741
— Wniosek p. Zyblikiewicza co do formalnego traktowania przedłożeń Wydziału krajowego (przyjęty)	12
Wystawa wiedeńska. Petycja krakowskiej komisji krajowej dla wystawy powszechnej we Wiedniu, o wyznaczenie subwencji 6000 złr.	
	62
Odstąpiona z petycyjnej do komisji budżetowej	134
— Petycja takiejże komisji w Brodach, o subwencję 10000 złr.	102
Odesłana do komisji budżetowej	105, 134
— Sprawozdanie Wydziału krajowego, w przedmiocie petycji lwowskiej komisji krajowej dla spraw wystawy powszechnej, o udzielenie zasiłku na cele wystawy. Pierwsze czytanie i odesłanie do komisji finansowej	150—152
Załatwienie przy rozprawie nad Rubr. VII. budżetu (poz. 22, 23, 24)	692—697
— (Obacz: Akademia. — Akademy).	
Z.	
Zabezpieczenie (obacz: Asekuracja.)	
Zabłędza. Zagórze. Zagrobela (obacz: Po datek.)	
Zabłotów myto tamże (obacz: Drogi.)	
Zakościele. Petycja gospodarzy tamtejszej gminy w sprawie wykupna mesznego	62
Odstąpiona z administracyjnej do komisji prawniczej	350
Załatwiona	485
Zaległości konkurencyjne drogowe. Uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu windykować takowe na rzecz funduszu drogowego	703
Zaleszczyki. Petycja zwierzchności gminnej w sprawie zakładania szkół ludowych i uregulowania płac nauczycieli	346
— Petycja zwierzchności gminnej, o dozwoleńie poboru „kopytkowego“	382
Odesłana do komisji drogowej	383
Zaleszczyki stare, (obacz: Po datek).	
Zapomoga z r. 1866. Sprawozdanie Wydziału krajowego, o zamknięcie rachunków funduszu zapomogi z r. 1866, (aleg. V.) Odesłane do komisji budżetowej	13
Sprawozdanie komisji (aleg. LXXI) i uchwalenie bez rozpraw jej wniosków	634

- **Z roku 1846 i 1847**, (obacz: Interpelacya p. Bauma, tudzież petycye: Ruda. — Tarnów).
Załatwienie tej sprawy 686—688
- **Głodowa**, (obacz: Duszkiewicz. — Jaryczów. — Kraków. — Limanowa. — Mielec. — Pożyczka. — Wieliczka).
- Zarański** Stanisław. Petycya, o subwencyę na wydawnictwo dzieł treści pedagogicznej . . . 30
Sprawozdanie komisji i uchwalenie jej wniosków 127—128
- Zarąbek**, (obacz: Dubsza).
- Zaścianka**, (obacz: Podatek).
- Zastępstwo** prawne funduszów, będących w zarządzie Wydziału kraj. (obacz: Syndykat).
- Zator**. Petycya gminy m. Zatora wspólnie z sąsiednimi gminami i obszarami dworskimi, o jaknajrychlejsze rozpoczęcie budowy drogi krajowej z Zatora na Wadowice do Suhej 236
Przekazana Wydziałowi krajowemu. (Uchwałą 2., jako petycya l. 443) 612
- Zawada. Zawadka. Zawale**, (obacz: Podatek).
- Zazulińce**, (myto przewozowe tamże, (obacz: Drogi).
- Zbaraż**. Petycya Wydziału powiatowego, w sprawie urządzenia szkół ludowych i uregulowania płac nauczycieli 217
— Petycya Wydziału powiatowego w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi 217
— Petycya Wydziału powiatowego, względem przeniesienia kosztów leczenia ubogich chorych na fundusz krajowy 217
— Petycya, o zaprowadzenie sądów pokoju 217
- Zbór Izraelitów**, (obacz: Izraelici).
- Zbrożek** Ignacy i inni mieszkańcy miasta Białej. Petycya w sprawie języka polskiego w urzędach i szkołach 62
Odczytana w Sejmie na wniosek p. Grossa. 63
- Zbytowska góra**, (obacz: Podatek. — Tarnów).
- Zdrojkowska** Kaźmira. Petycya, o subwencyę na utrzymanie pensjonatu żeńskiego w Rzeszowie 282
Odstąpiona z petycyjnej do komisji szkolnej 324
Wniosek p. Weigla, o udzielenie subwencyi (upadł) 669—670
- Zdzary**, (obacz: Podatek).
- Zglobice**, (obacz: Tarnów).
- Zimnawoda - Hoszany** droga, (obacz: Brunicki. — Drogi. — Towarzystwo gospodarskie. — Gródek).
- Złoczów**. Petycya zwierzchności gminnej, w sprawie kwaterowania wojska 282

- Petycja gmin: Złoczowa i Birczy, członków Towarzystwa pedagogicznego i mieszkańców Przemysła, w sprawie zakładania szkół ludowych i płac nauczycieli . . . 294

Źródła solne, (obacz: Sól).

- Zwiernik.** Petycja gmin: Zwiernik i Budzyń, o przydzielenie ich do c. k. sądu w Pilźnie . 322

Ż.

- Żandarmerya.** Sprawozdanie Wydziału krajowego względem przekroczenia budżetu żandarmeryi na r. 1872 i dodatkowego preliminarza do kwaterunkowego żandarmeryi na r. 1873 (odesłane do komisji finansowej) 217—218
Załatwienie 699

Żarnów (myto tamże, obacz: Drogi)

Żeńskie szkoły, (obacz: Bazyliański. — Selingerowa. — Towarzystwo pedagogiczne. — Zdrajowska.)

Żuklin. — **Żukowice**, (obacz: Podatek.)

- Żurawno.** Petycja rady gminnej w sprawie organizacyi szkół ludowych 102

- Żydaczów.** Petycja Wydziału powiatowego, o wydanie ustawy regulującej stosunki szkół ludowych 62

Żywaczów, (obacz: Podatek.)

- Żywiec.** Petycja Wydziału powiatowego, o urządzenie szkół ludowych 132
— Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie zapobieżenia pijaństwu 132
Załatwiona. 285
— Petycja Wydziału powiatowego, o udzielenie zapomogi gminom: Ujsol i Żywiec stary, dotkniętym klęskami elementarnymi 282
Przekazana Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia 734
— Petycja Wydziału powiatowego, o zaprowadzenie języka polskiego w c. k. urzędach . 282
— Petycja Wydziału powiatowego, o zaprowadzenie weterynarzy powiatowych . . . 282
— Petycja Wydziału powiatowego, o uznanie urzędników Rad powiatowych, za urzędników krajowych 282
— Petycja Wydziału powiatowego, ażeby gminy utrzymywały zdatnych pisarzy . . . 282
— Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie ubezpieczenia od ognia majątków naczelników gmin 282
— Petycja Wydziału powiatowego, o zaprowadzenie szkół ludowych, przymusu szkolnego i o podwyższenie płac dla nauczycieli 282
— Petycja Wydziału powiatowego, w sprawie uwolnienia od wojska jedynaka, syna wdowy, która powtórnie za mąż wyszła 282
— Odstąpiona komisji petycyjnej 384

—	Petycja Wydziału powiatowego, przeciw zamierzonemu opodatkowaniu członków zwierzchności gminnych	282
—	Petycja Wydziału powiatowego, o zmianę ustawy polowej	282
—	Petycja Wydziału powiatowego, o przeniesienie kosztów leczenia ubogich chorych w szpitalach powiatowych na fundusz krajowy	282
—	Petycja Wydziału powiatowego, o subwencję na utrzymanie dróg powiatowych i drogi gminnej w Ujsolach, tudzież, o uznanie za krajowe dróg: Międzybrodzkiej, Podhor- skiej i Paleśnickiej	282
	Odstąpiona Wydziałowi krajowemu	703
—	Petycja Wydziału powiatowego, o przyznanie członkom Rad powiatowych, przybywa- jącym na posiedzenia Rady, wynagrodzenia kosztów podróży	322

Alegat I.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do reformy urzędzeń gminnych i powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Wkrótce upływie drugi okres wyborczy reprezentacyj gminnych i powiatowych, utworzonych na mocy ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. i będących z nią w związku ustaw o obszarach dworskich i o reprezentacji powiatowej.

Rady gminne i zwierzchności gminne, otrzymały na podstawie tych ustaw obszerny zakres działania, nie rozporządzają jednak po największej części odpowiednimi zasobami sił materyalnych i umysłowych, dla tego też nie mogą podołać obowiązkom swoim, w skutek czego upada, zwłaszcza po wsiach ład i porządek.

Rady i wydziały powiatowe skupiają wprawdzie większy zasób oświaty i znaczniejszymi rozporządzać mogą funduszami. Ustawa ubezwładniła je atoli, odejmując możność skutecznego działania i czyniąc wykonanie ich zarządzeń zależnem od obcych czynników, od dobrej woli podwładnych i uprzejmości władz rządowych. Chcąc bowiem wymóżyć spełnienie rozporządzenia przez się wydanego, poddawać muszą ocenieniu władzy rządowej samą nawet istotę postanowienia swego, chociażby takowe od dawna było prawomocnem.

Również rażąca jest także niejasność i zawiłość toku licznych instancyj powołanych do stanowienia w sprawach gminnych. Władzom rządowym przyznano prawo rozstrzygania zażaleń wnoszonych przeciw postanowieniom reprezentacyj gminnych i powiatowych nawet w sprawach własnego zakresu działania, jeżeli tylko ustawy naruszone lub błędnie zastosowane zostały; w ten sposób uzasadniono właściwość władz rządowych do rozstrzygania wszelkich bez wyjątku rekursów, a wyższe władze autonomiczne nie tylko pozbawione są władzy wykonawczej, lecz nadto spotkać się mogą przy każdym orzeczeniu z zarzutem, że przekroczyły swój zakres działania.

Skutki tej wadliwości ustawy czuć się dają dotkliwie. W gminach panuje zwykle zupełny bezzład; majątki gminne marnieją; policya miejscowa albo wcale nie jest wykonywaną, albo tylko bardzo niedostatecznie; drogi w najgorszym są stanie; liczba popełnianych zbrodni wzrasta z każdym rokiem w sposób przerażający, a wyższe autonomiczne władze martwieją w poczuciu bezsilności swojej.

Powszechnem jest zdanie, a nie można mu odmówić słuszności, że przyczyna wadliwości ustaw z dnia 12. sierpnia 1866. tkwi w okoliczności, iż oparte być musiały na zasadniczych postanowieniach ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862. pisanej dla obcych krajowi naszymu stosunków, dla gmin roz-

porządzających znaczniejszymi siłami umysłowymi i materyalnemi. Z wyboru takich gmin wychodzące władze nie tylko podołać mogą obszernemu zakresowi działania, ustawą im przykazanemu, lecz oraz poczuwają się do obowiązku wypełniania prawomocnych rozporządzeń przełożonych władz autonomicznych. W takich stosunkach mają władze autonomiczne wyższego rzędu w zwierzchnościach gminnych podwładne organa, przez które wprowadzają w życie postanowienia swoje. U nas zaś nie tylko niemożliwym było wlać w gminę utworzoną w granicach powyższych zasadniczych postanowień dostatecznego zasobu sił żywotnych do podołania licznym i ważnym zadaniom jej przekazanym, lecz nadto przez wzgląd na stosunki krajowe zmuszonym był ustawodawca osłabić i tak wątłe jej siły wydzieleniem z niej obszaru dworskiego.

Ówczesny Sejm czuł dotkliwie pęta ustawą państwową z dnia 5. marca 1862. sobie narzucone i usiłował równocześnie z uchwaleniem ustawy z dnia 12. sierpnia 1866. wyswobodzić krajowe ustawodawstwo gminne od tej zależności. Uchwała sejmowa nie odniosła wprawdzie na razie pożądanego skutku. Lecz wedle postanowień §§. 11. i 12. ustawy zasadniczej reprezentacji Państwa z dnia 21. grudnia 1867. przestała jednak Rada Państwa być ustawodawczą w sprawach gminnych, a tem samem zostało w myśl ustępu III. §. 18. statutu krajowego ustawodawstwo w sprawach gminnych uznanem w całej pełni za sprawę krajową. Dlatego też obecnie nie tylko ustawy z dnia 12. sierpnia 1866., lecz także ustawa państwowa z dnia 5. marca 1862. jedynie tylko w drodze ustawodawstwa krajowego zmienionemi być mogą.

Z tego rozszerzonego zakresu działania korzystało już nawet ustawodawstwo krajowe, stanowiąc w statucie dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia 14. października 1870. wbrew artykułowi XI. państwowej ustawy z dnia 5. marca 1862., że wybór rady gminnej ma się odbywać w jednym kole wyborczem bez względu na różnicę wysokości opłacanych podatków i w ogóle bez rozróżnienia tytułu uprawniającego do wyboru. Także Sejmiki innych królestw i krajów w Radzie Państwa zastąpionych, korzystały z rozszerzonego w ten sposób zakresu ustawodawczego i pochwalały daleko dalej idące zasadnicze zmiany w postanowieniach ustawy gminnej sprzeczne z państwową ustawą z dnia 5. marca 1862.; te zmiany otrzymały jednak najwyższą Sankeyę i stały się obowiązującymi ustawami.

W tym kierunku ma za to obecnie ustawodawstwo krajowe niczem nieograniczony zakres działania i nie jest już krępowane postanowieniami ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862.

Dalszą przyczyną obecnego rozstroju administracyjnego jest niewątpliwie dualizm władz rządowych i autonomicznych i pewnem jest, że tylko przez usunięcie tej przyczyny dałby się wprowadzić zupełny porządek w toku administracji. Teraźniejsze c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy, jakoteż teraźniejsze c. k. starostwa i wydziały powiatowe należałoby zastąpić mieszanymi organami administracyjnymi złożonymi z żywiołów rządowych i z żywiołów wypływających z ciał reprezentacyjnych krajowych, które będąc równocześnie organami rządowymi łączyłyby całą władzę w swym ręku.

Jednakowoż do zaprowadzenia takiego ustroju władz administracyjnych w kraju naszym potrzeba, ażeby urządzenie krajowych władz administracyjnych należało do ustawodawstwa krajowego. Do tego dążymy nieustannie, ale pokąd tego nie osiągniemy, nie w naszej mocy uchylić ten dualizm.

Niepodobna wymagać od kraju, ażeby wyzuł się z tych aczkolwiek mało znaczących atrybucyj, jakie mu przyznane zostały i dzielił się wpływem na tok spraw wyłącznie autonomicznych z władzami rządowymi, zupełnie niezależnymi od reprezentacji krajowej. Ta myśl była jedną z przyczyn włożenia w pamiętnej uchwale z dnia 24. września 1868. r. między postulata krajowe rządu krajowego Sejmowi odpowiedzialnego.

Jakkolwiek głosy o reformę urzędzeń gminnych stawały się coraz liczniejszymi i żadne ze zgromadzeń wys. Sejmu nie przeminęło bez poruszenia tej sprawy, jednakowoż przekonanie, iż bez dalszego rozszerzenia atrybucji reprezentacji krajowej każda reforma w urządzeniach gminnych będzie tylko połowiczną, i nadzieja, że wkrótce spełnią się słuszne życzenia kraju wyrażone w uchwale z dnia 24. września 1868. były przyczyną, że odraczano z roku na rok tę tak żywotną sprawę, i stało się, iż chęć dokonania dzieła najodpowiedniejszego naszym stosunkom nie dozwoliła przeprowadzić tymczasem tych nawet ulepszeń, które już teraz w życie wprowadzić można.

Kilkuletnie doświadczenie poucza nas jednak, że bezład wzrasta coraz bardziej. Gdy zatem zupełnie odpowiedniego gmachu wzniesić nie możemy w dotychczasowym budynku, zaś w takim stanie, w jakim obecnie znajduje się, dłużej pozostać nie podobna, przeto powinniśmy dom ten podeprzeć i w taki sposób urządzić, ażebyśmy w nim dogodnie i bezpiecznie doczekać mogli chwili, w której przystąpimy do nowej budowy.

Działając w ten sposób nie tylko nie opóźnimy nadejścia tej pożądanej chwili, ale i owszem, nabierając społecznego hartu i siły, wykazując, że najlepiej znamy nasze stosunki i najodpowiedniej je urządzać umiemy, zdołamy przyspieszyć jej nadejście.

Wyświeciwszy w ten sposób granice ustawodawczej kompetencji naszej, określiwszy naturę nieodzownych reform, wskazaliśmy zarazem, że główny ich kierunek wytkniętym jest przytoczonymi niedostatkami dotychczasowych urzędzeń.

Wypadnie przeto:

- 1) wprowadzić sprężysty zarząd tych spraw, których załatwianie przekracza siły gmin naszych;
- 2) zapewnić exekutywę dla postanowień władz autonomicznych;
- 3) ustalić, a wedle możności także skrócić tok instancyj, wreszcie
- 4) przeprowadzić równocześnie inne zmiany, których potrzebę i stosowność wykazało dotychczasowe doświadczenie.

I. Okręgi gminne dla sprawowania policji miejscowej i przekazanego zakresu działania.

Już przy uchwaleniu ustawy gminnej z roku 1866. przewidywano, że rady i zwierzchności gminne nie podolają zadaniu swojemu. Chcąc temu zaradzić wystąpiła mniejszość komisji gminnej z projektem gminy zbiorowej. Projekt ten nie utrzymał się atoli, nie będąc zgodnym z postanowieniami zasadniczej ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862.

Jakkolwiek zasady w tej ustawie wypowiedziane nie krępują już obecnie ustawodawstwa krajowego w sprawach gminnych, przecież nie byłoby odpowiednem wracać nanowo do tego projektu. Gmina jest bowiem organicznym ogniwem w ustroju społecznym, jest wynikiem istniejących stosunków i potrzeb ludności, faktem uswięconym przez byt długoletni. Każda niemal gmina oddzielny posiada majątek; w każdej korzystają członkowie ze wspólnego dobra i wspólnych zakładów gminnych; poczucie się członkiem gminy jest najsilniejszym, najżywotniejszym, zrosło się bowiem z życiem ludu naszego.

Gminę zbiorową spotkałyby zatem w progu istnienia swego żal za dawną gminą i niechęć podtrzymywana tysiącami faktami i stosunkami, przez wydanie nowej ustawy zatrzeć się nie dającemi, a przypominającemi zniesioną dotychczasową gminę.

To przywiązanie ludu do dawnej gminy i wstręt do zacierania jej odrębności objawia się niekorzystaniem z dozwolonego zlewania się kilku gmin w jedną i niełączeniem się nawet dla wspólnego załatwiania sprawami, pomimo, że tą drogą gminy dójść mogłyby do sprężystej administracji przy równoczesnem zaoszczędzeniu wydatków. Wobec takiego usposobienia ludności, niestosownem byłoby przekraczać granice nieodzownej potrzeby w kierunku uszczuplania zakresu działania gmin dotychczas istniejących.

Działalność władz gminnych chroma najbardziej w sprawowaniu policji i przekazanego zakresu działania. Dla tego też ograniczyć się należy do rozpatrzenia, czy i pod jakimi warunkami takowe władzom gminnym odjąć i komu sprawowanie ich przekazać wypada.

Z samego pojęcia przekazanego zakresu działania wypływa, że zwierzchności gminne działają w nim tylko z ramienia i w zastępstwie innych władz, właściwie powołanych do działania w tym kierunku.

Poruczenie załatwienia takich spraw jest więc właściwie ciężarem gminom narzuconym a wyjęcie tych spraw z zakresu działania zwierzchności gminnych, ani nie odejmie gminom charakteru gminy, ani

też nie uszczupli atrybucyj z pojęcia gminy nieodzownie wypływających. W §. 96. ust. gm. wyrzeczono, że gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wypływających z przekazanego zakresu działania (§. 28.) mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą ustawy krajowej połączone z innymi gminami tego samego politycznego powiatu, jakoteż, że sposób wspólnego zawiadywania temi sprawami oznaczony będzie ustawą krajową.

Sprawowanie policji nie jest także nieodzowną cechą gminy i może być nie tylko wedle ogólnych pojęć, ale także wedle ustawy gminnej z r. 1866. gminie odjętem bez odjęcia jej charakteru gminy. Końcowy ustęp §. 27. stanowi bowiem, że pewne czynności policji miejscowej mogą w drodze ustawy przekazane być osobnym organom rządowym. Gminom nie przyznano zatem bezwarunkowo sprawowania policji miejscowej, lecz w samej ustawie powołującej je do sprawowania takowej, przewidzianą i zastrzeżoną została możność odjęcia jej i przekazania osobnym organom. To postanowienie słusznem i uzasadnionem jest, bo nie tylko gminom, lecz całemu społeczeństwu zależy na energicznem sprawowaniu policji.

Gdy zatem obecnie policja miejscowa albo wcale sprawowaną nie jest, albo tylko bardzo niedostatecznie, więc społeczeństwo ma zupełne prawo, a nawet obowiązek zaradzenia przerażającemu wzrostowi liczby popełnianych zbrodni, wystąpienia w obronie swego istnienia przeciw zagrażającemu rozkładowi i przekazania w tym celu policji miejscowej odrębnym organom; czyniąc to, nie powinno jednak naruszać ani istoty gmin w ogóle, ani obecnego zakresu działania tych gmin, które zdolne są do pełnienia obowiązków swoich.

Z tego zapatrywania wychodząc, oświadcza się prawie powszechna opinia kraju za utworzeniem okręgów gminnych, obejmujących odpowiednią ilość gmin i obszarów dworskich, jakoteż za przekazaniem zwierzchnościom okręgowym sprawowania w całym okręgu gminnym policji miejscowej i poruczonego zakresu działania.

Powyżej przytoczone wady urządzeń gminnych spowodowały posłów Ziemiańkowskiego, Kabata i Chrzanowskiego do przedłożenia wys. Sejmowi na przeszłorocznem zebraniu wniosku, ażeby przenieść sprawowanie policji miejscowej i tak zwany poruczony zakres działania na okręg gminny, w tym celu utworzony z gmin i obszarów dworskich. Komisya do rozpoznania tego wniosku wybrana, zgodziła się w sprawozdaniu z dnia 15. października 1871. z myślą wnioskodawców.

Z powodu zamknięcia sesji sejmowej nie przyszły jednak wnioski komisji pod obrady wysokiego Sejmu.

Od tego czasu wniosło trzydzieści ośm reprezentacyj powiatowych do Wydziału krajowego petycyę o utworzenie okręgów gminnych.

Utworzenie okręgów gminnych dla sprawowania policji miejscowej i tak zwanego poruczonego zakresu działania gmin nie tylko zaradzi brakowi policji miejscowej i niedostatkowi w sprawowaniu poruczonego zakresu działania, lecz zarazem przyczynić się może do wytworzenia silniejszych, bardziej żywotnych gmin, aniżeli jest przeważna część istniejących. Wytworzenie bowiem pewnej spójności interesów między gminami i obszarami dworskimi w okręg gminny połączonemi, bardzo łatwo z czasem stać się może zarodem gmin zbiorowych. Gminy zbiorowe zaś w ten sposób powstające bezsprzeczną mieć będą wyższość nad gminami zbiorowemi z góry narzuconemi. Gdyby nawet do powstania gmin zbiorowych przyjść nie miało, to w każdym razie przypuszczać można, że utworzenie okręgu gminnego przez zniesienie dwóch odrębnych zarządów policji w tej samej miejscowości przynajmniej tę społeczną korzyść przynieść zdoła, iż zatrze resztki antagonizmu pomiędzy gminami a obszarami dworskimi i przez zlanie się obu w jedną organiczną całość doprowadzi do utworzenia silniejszej miejscowej gminy, rozporządzającej także zasobami umysłowemi i materyalnemi obecnie wyłączonego obszaru dworskiego. Korzyści te ze wszech miar pożądane, nie mogą atoli być celem utworzenia okręgów gminnych: — osiągnięcie ich pozostawić należy naturalnemu rozwojowi stosunków krajowych, a to z obawy, ażebyśmy, chcąc podwójny cel osiągnąć, obu nie utracili przy urządzeniu okręgów gminnych, przeto z oka spuszczać nie można pierwotnego celu, to jest zapewnienia należytego sprawowania policji miejscowej i przekazanego zakresu

działania, a przyszłe okręgi przedewszystkiem w ten sposób urządzić należy, ażeby dopięcie tego celu zapewnionem zostało.

Dotychczasowe gminy pozostają więc w terażniejszym ustroju swoim, a nawet te, którym odjętem zostaje sprawowanie policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania, zachowują w całej pełni prawo stanowienia o sprawach czysto gminnych, to jest ze spraw własnego zakresu działania w §. 27. wyliczonych:

- 1) lit. a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw odnoszących się do związku gminy;
- 2) lit. i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnemi gminy i zapobieganie żebractwu;
- 3) lit. l) ustawą oznaczony wpływ na szkoły średnie przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe, — staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;
- 4) lit. m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych; — nareszcie
- 5) lit. n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Natomiast odjąć należy tym gminom, które nie posiadają dostatecznych zasobów do podołania swemu zakresowi działania w całej pełni, jakoteż obszarom dworskim:

A sprawowanie policyi miejscowej, to jest ze spraw własnego zakresu działania w § 27. wyliczonych:

- 1) lit. b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- 2) lit. c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacyi po drogach i wodach;
- 3) lit. d) policyę polową;
- 4) lit. e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- 5) lit. f) policyę zdrowia;
- 6) lit. g) policyę nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi słuźbowej;
- 7) lit. h) policyjny nadzór nad obyczajnością publiczną;
- 8) lit. k) policyę ogniową, policyę budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy; — niemniej

B cały poruczony zakres działania.

Sprawowanie tych czynności wyjętych z zakresu działania gmin przeszłoby na okręgi gminne.

Z samej natury spraw tych wypływa, że władza zwierzchnicza okręgu gminnego, — zwierzchność okręgowa, powołana do pełnienia powyższych spraw policyjnych i w ogóle administracyjnych ma być organem wykonawczym, administracyjnym. Stąd też zbytby było, tworzyć przy zwierzchności gminnej ciało obradujące, radę okręgową. Rada taka pomnożyłaby znaczną liczbę ciał obradujących, a działalność jej musiałaby z natury rzeczy ograniczać się do wyboru zwierzchności, stanowienia preliminarza wydatków i sprawdzania złożonych rachunków, jej zakres działania byłby zatem bardzo ograniczonym. Dla tego najodpowiedniejszym będzie, poprzestać na utworzeniu zwierzchności okręgowej bez dodania jej organu obradującego. W ten sposób zachowamy dla zwierzchności okręgowej właściwą cechę wyłącznie administracyjną i w ten sposób ułatwimy zwinienie kiedyś władz okręgowych, jak tylko gminy nabiorą sił dostatecznych do objęcia napowrót całego pierwotnego zakresu działalności swojej, — co trudniejszym byłoby, gdybyśmy władzy okręgowej, przez utworzenie rady okręgowej i wydanie okręgowej ordynacyi wyborczej nadali cechę instytucyi społecznej.

Gdy sprawy wchodzące w zakres działania zwierzchności okręgowej nieodzownie wymagają sprężystego i energicznego działania, przeto całą działalność skoncentrować należy w jednym ręku naczelnika okręgu, dodając mu potrzebną służbę i zastępcę, powołanego do urzędowania jedynie w razach przeszkody naczelnika

Objawiają się wprawdzie zdania, że odpowiednem byłoby dodać naczelnikowi ławników do współdziałania przy nakładaniu kar i stanowieniu wynagrodzenia za szkody polowe.

Starostowie i sędziowie powiatowi wyrokują jednak w daleko ważniejszych sprawach, chociaż nie mają dodanego kolegium sędziów. Nadto pomijając nawet praktyczne trudności zebrania się w każdym częstokroć nagłym wypadku naczelnika i dwóch ławników, potrzebnych do wydania wyroku, uczynilibyśmy przez

wprowadzenie dwojakiego trybu postępowania i dwojakiej kompetencji, działalność władzy okręgowej zawilszą a tem samem ociążalszą. Dlatego nie należy dodawać ławników zwierzchności okręgowej.

W celu utrzymania łączności między naczelnikiem okręgu a gminami i obszarami dworskimi, stanowiącemi okręg gminny — i dla dodania tej zwierzchności podwładnych organów w całym okręgu, stosownem będzie w sprawach wchodzących w zakres działania okręgu gminnego, nadać naczelnikom gmin i przełożonym obszarów dworskich charakter delegatów zwierzchności okręgowej z temi samemi prawami i obowiązkami, jakoteż z tem samem stanowiskiem wobec naczelnika okręgu, jakie w §. 53 ust. gm. przyznane są delegatom gminnym. W nagłych wypadkach jednak delegat taki obowiązany będzie, niezwłocznie zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej, donosząc o tem równocześnie naczelnikowi okręgu.

Dla ułatwienia porozumienia, wysłuchania sprawozdań, wydania pouczeń i bezpośredniego załatwienia w krótkiej drodze spraw tego rodzaju zgromadzać się będą tacy delegaci w pewnych z góry oznaczonych terminach, jakoteż prócz tego, ilekroć naczelnik okręgu uzna za stosowne zezwalać ich na nadzwyczajne zebranie.

Z związku okręgowego wyłączyć należy nietylko te miasta, które mają własne statuta, ale także wszystkie gminy posiadające odpowiedni zasób sił materyalnych i umysłowych.

Do wyłączenia pewnej gminy ze związku okręgowego nieodzownem byłoby zezwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Granice okręgu gminnego i urzędową siedzibę naczelnika oznaczać należy w drodze administracyjnej z uwzględnieniem ludności, przestrzeni, jakoteż stosunków ekonomicznych i społecznych, a prawo stanowienia o tem pozostawić orzeczeniu Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa, po wysłuchaniu zdań rady powiatowej i c. k. starostwa. W ten sposób zapewnioną byłaby jednolitość kierunków zarządzeń w tej mierze wychodzących, a zarazem należyte uwzględnienie stosunków miejscowych, odpada zatem potrzeba stanowienia pewnego maximum w tej mierze.

Wybór naczelnika okręgu i jego zastępcy odpowiednem byłoby przekazać radzie powiatowej z zastrzeżeniem zatwierdzenia wyboru przez polityczną władzę krajową.

Peryod urzędowania naczelnika okręgu i jego zastępcy trwałby lat pięć.

Rada powiatowa stanowiłaby również o ilości i płacy pomocników i sług dodanych naczelnikowi okręgu; uchwała rady powiatowej w tym kierunku wymagałaby jednak zatwierdzenia przez Wydział krajowy dla zapewnienia jednolitości w tym kierunku. Również stanowiłaby rada powiatowa o wysokości wydatków połączonych z urzędowaniem naczelnika okręgu które ponosiliby opłacający podatki w odnośnym okręgu.

Na pokrycie tych wydatków uchwaliby rada powiatowa dodatki do podatków na potrzeby okręgu, niemniej układałaby preliminarze wydatków połączonych z urzędowaniem naczelnika okręgu, sprawdzałaby złożone rachunki i wydawałaby absolutorya.

Pomocników i sługi mianowałby naczelnik okręgu pod warunkami przez radę powiatową ustanowionemi.

Okręgi gminne w ten sposób urządzone, mogłyby o tyle zapewnić odpowiednie sprawowanie policyi miejscowej i spraw przekazanego zakresu działania, o ile to możliwem jest w naszych obecnych stosunkach i w granicach terażniejszej kompetencji ustawodawstwa krajowego.

A. Te postanowienia objęte są w noweli pod **A.** załączonej, zawierającej postanowienia o okręgach gminnych jako dodatek do ustawy gminnej, do ustawy o obszarach dworskich i do ustawy o reprezentacyi powiatowej.

II. Zapewnienie wykonalności (egzekutywy) dla postanowień wyższych władz autonomicznych.

Wydział powiatowy ma być wprawdzie organem wykonawczym (§. 29. ust. o repr. pow.); ustawa nie wyświeca jednak bliżej, jakie kroki przedsiębrać mocen jest celem wykonania postanowień swoich i Rady powiatowej.

Wydziały powiatowe udają się przeto w razie oporu do władz rządowych o egzekucję.

Lecz ściśle biorąc władze rządowe nie mają obowiązku egzekwowania postanowień Rad i Wydziałów powiatowych, mogłyby zatem zupełnie uchylić się od pomocy, Wydziałom powiatowym dotychczas dawanej.

Zresztą rozpatrują c. k. Starostwa przed zarządzeniem kroków przymusowych samą istotę rozporządzenia wykonaniem być mającego i odmawiają nieraz egzekucyi postanowieniom oddawna prawomocnym.

Dziwić zatem nie powinno, iż Wydziały powiatowe są bezwładnemi i nie zdołają utrzymać porządku w administracyi, innego skutku działania spodziewać się nie można od władz wykonawczych, już z góry ubezwładnionych i pozbawionych możności wykonania swoich postanowień.

Temu tak dotkliwie czuć się dającemu niedostatkowi zaradziły ustawy dla innych krajów o reprezentacyach powiatowych wydane; mianowicie: Tyrolska z dnia 29. listopada 1868. l. 56. dz. ust. kr. w §. 42. a, — Bukowińska z dnia 12. grudnia 1869. l. 7/1870. Dz. ust. kr. w §. 67. przyznając Wydziałom powiatowym prawo.

- a) dla przeprowadzenia swoich orzeczeń i rozporządzeń nakładać kary pieniężne do 20 złr. lub aresztu do dni czterech.
- b) celem ściągnięcia tych kar, jakoteż wykonania orzeczeń i rozporządzeń swoich, któremi w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw gminom, korporacyom lub osobom prywatnym nałożyły kary pieniężne lub inne prestacje, korzystać z praw władzom rządowym przyznanych w §§. 2. 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 l. 96. Dz. ust. p. bez współudziału władzy rządowej; nareszcie
- c) prawo udawania się o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej, jeżeli nie wystarczają własne siły Wydziału powiatowego. Tym sposobem podano Wydziałom powiatowym możność wykonania postanowień swoich, uczyniono rzeczywistemi władzami wykonawczemi i wskazano drogę, jaką postępywać mają dla przeprowadzenia i wykonania orzeczeń i rozporządzeń swoich.

W §. 65 powołanej ustawy dla Bukowiny włożono nadto na naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich obowiązek wykonywania uchwał i rozporządzeń Wydziału powiatowego.

Prócz braku egzekutywy grozi każdemu postanowieniu Wydziału powiatowego, jak miecz Damoklesa, zawieszenie przez polityczną władzę powiatową, w skutek czego wydarza się, że postanowienia władz autonomicznych ze strony władz politycznych dopiero wówczas znoszone bywają, gdy już dawno prawomocnemi stały się, i rozchodzi się o wykonanie takowych. Każdy uzna, ile na tem cierpi powaga Wydziałów powiatowych; a zaiste, trudno od nich wymagać sprężystości w działaniu, będącej koniecznym warunkiem dobrej administracyi, gdy za każdym krokiem obawiać się muszą podobnej przeszkody.

Niepodobna wprawdzie odmówić Rządowi prawa zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej przekraczających jej zakres działania lub sprzeciwiających się ustawom; z drugiej strony jednak niewątpliwie słusznem jest, ażeby ograniczyć to prawo przez ustanowienie pewnego prekluzyjnego terminu, w którym jedynie to prawo mogłoby być wykonanem. Chcąc atoli prawo zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej ograniczyć do pewnego terminu, musimy podać Rządowi sposobność powzięcia wiadomości o tych uchwałach, i termin ten liczyć od dnia, w którym uchwała doszła do wiadomości Rządu.

Tym celem najodpowiedniejszym byłoby, rozciągnąć prawo przełożonego politycznej władzy powiatowej bywania osobiście lub przez swego delegowanego na posiedzeniach Rady powiatowej, także na posiedzeniu Wydziałów powiatowych i zmienić w obowiązek to prawo władz rządowych. Tym sposobem nie tylko podalibyśmy Rządowi najlepszą sposobność poinformowania się o wszelkich uchwałach reprezenta-

cyi powiatowej, ale nadto utorowalibyśmy drogę do porozumiewania się władz rządowych z władzami autonomicznymi najkrótszym sposobem, bo ustnie, a tem samem byłoby ułatwionem i niejako zapewnieniem ich zgodne współdziałanie. Ten krok byłby pierwszą próbą do przeprowadzenia tak powszechnie uprawnionego zlania władz autonomicznych z rządowymi w organa Rządu krajowego, zostającego pod wpływem Reprezentacyi krajowej.

Ponieważ jednak w urzędzeniu władz rządowych mieszać się, nie możemy, a tem samem nie mamy prawa narzucać politycznym władzom powiatowym obowiązku uczęszczania na posiedzenia reprezentacyi powiatowej, przeto zmuszonymi jesteśmy poprzestać tą razą na podaniu władzom rządowym możliwości uczęszczania przez c. k. Starostów lub delegowanych tychże na posiedzenia reprezentacyi powiatowej. — w nadziei, że Rząd uznając obopólne korzyści nieomieszka zarządzić, ażeby polityczne władze powiatowe korzystały z tego uprawnienia.

Gdy jednak pewności niema, że polityczne władze powiatowe będą brać udział we wszystkich posiedzeniach reprezentacyj powiatowych, a dla ograniczenia terminu zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej, koniecznem jest, ażeby polityczne władze powiatowe wiedziały o wszelkich uchwałach reprezentacyi powiatowej, przeto wypada udzielać politycznym władzom powiatowym odpisy protokołów tych posiedzeń reprezentacyi powiatowej, na których nie byli obecnymi reprezentanci tej władzy.

Wedle postanowień projektowanej reformy urzędzeń gminnych i powiatowych, otrzymują reprezentacje powiatowe nie pozorny tylko, lecz rzeczywisty, i o wiele szerszy zakres działania. Rada powiatowa wybiera naczelników okręgu; stanowi preliminarze; załatwia rachunki okręgowe; — Wydział powiatowy pełni władzę dyscyplinarną nad naczelnikami okręgowymi i nad zwierzchnościami gminnymi i mocen jest zarządzać z własnego ramienia kroki egzekucyjne dla przeprowadzenia postanowień swoich. Słusznem zatem, ażeby dla upewnienia społeczeństwa, iż Wydziały powiatowe należycie wypełniać będą te tak ważne funkcye, poddać je ściślejszemu nadzorowi Wydziału krajowego; — włożyć na nie obowiązek wprowadzenia w życie poleceń Wydziału krajowego i wykonywania zarządzeń jego, a nawet przyznać Wydziałowi krajowemu prawo, wstępowania w razie uznanej potrzeby w atrybucye Wydziału powiatowego. W innych krajach (§. 59) Tyrol — §. 80. Bukowina) ma Wydział krajowy nie tylko te wszystkie prawa, lecz dzierży władzę dyscyplinarną nad członkami Wydziałów powiatowych, jest uprawnionym karać ich, jeżeli zaniedbują obowiązki swoje grzywnami do wysokości 100 złr. w. a. a nawet składać ich z urzędu w porozumieniu z polityczną władzą krajową.

Te zmiany objęte są w nowelach pod *B*, *C*, *D*, i *E* załączonych, z których:

- 1) nowela *B* zawiera postanowienia o sposobie wykonywania uchwał i rozporządzeń reprezentacyi powiatowej;
- 2) nowela *C* zawiera postanowienia o nadzorze władz autonomicznych nad gminami i reprezentacyami powiatowymi;
- 3) nowela *D* postanowienia o wykonywaniu uchwał i rozporządzeń wyższych władz autonomicznych przez zwierzchności gminne i Wydziały powiatowe; — nareszcie
- 4) nowela *E* postanowienia o nadzorze Rządu nad reprezentacją powiatową.

III. Ustalenie toku instancyj.

We wszystkich sprawach własnego zakresu działania wnosić można wedle obowiązujących obecnie postanowień zażalenia równie do władz rządowych, jak do władz autonomicznych, na czem cierpią sprawy, gdyż ta zawilść nieodzownie przyczyniać się musi do przewlekania ich ostatecznego załatwienia. Nadto zdarzyć by się mogło, iż w tej samej sprawie władze rządowe odmiennego byłyby zdania od władz autonomicznych, w skutek czego rzecz wprowadzoną zostałaby w niemalfy zamęt co nieodzownie utrudniać musi spieszne i jednostajne załatwianie spraw tego rodzaju.

Stąd też najodpowiedniejszym będzie tok instancyj w taki sposób urządzić, ażeby wszelkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania wyłącznie tylko do władz autonomicznych wnoszonemi być

mogły, tak jak to już postanowionem jest dla kilku innych krajów, a mianowicie także dla Bukowiny w §§. 38. 92. i 81. ustaw krajowych z dnia 9. i 12. grudnia 1869. l. 2. i 7. Bukow. Dz. ust. kraj.

Stosownie do powyższej zasady zmienić należy odpowiednie prawo rozstrzygnięcia w razie zawieszenia uchwał rady gminnej lub rady powiatowej przez przewodniczącego, tudzież prawo zarządzania środkami zaradczymi na koszt gminy lub powiatu, niemniej przyznać wydziałom powiatowym prawo zawieszenia samodzielnie uchwał rady gminnej. powziętych w sprawach własnego zakresu działania, bądź to przekraczających ten zakres, bądź też błędnie zastosowujących ustawy.

Te zmiany objęte są w nowelach pod *F*, *G*, *H*, *I*, *K* i *L* załączonych, z których:

- 1) nowela *F* zawiera postanowienia o właściwości (kompetencji) władz do rozstrzygnięcia rekursów w sprawach gminnych i powiatowych;
- 2) nowela *G* postanowienia co do rozstrzygnięcia rekursów od orzeczeń zwierzchności gminnych, nakładających karę;
- 3) nowela *H* postanowienia o wykonywaniu i zawieszaniu uchwał rady gminnej;
- 4) nowela *I* postanowienia o zawieszaniu uchwał reprezentacji powiatowej przez prezesa;
- 5) nowela *K* postanowienia o władzy dyscyplinarnej nad członkami zwierzchności gminnej i o zarządzeniu środków zaradczymi na koszt gminy; nareszcie
- 6) nowela *L* postanowienia o zarządzeniu środków zaradczymi na koszt powiatu.

F
G
H
I
K
L

IV. Inne zmiany ustawy gminnej i ustawy o reprezentacji powiatowej.

Przeprowadzając reformę urzędów gminnych i powiatowych, niepodobna pozostawić nadal tego anormalnego stosunku, że stanowi się w drodze administracyjnej o odpowiedzialności gmin za szkody z powodu zaniedbania obowiązków na nich ciężących (§. 34. ust. gm.), gminy zaś pretensyj swoich z powyższego tytułu przeciw członkom zwierzchności dochodzić mają w zwykłej drodze prawa (§. 64. ust. gm.). Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *M* załączonej. Niemniej odpowiednim będzie, ażeby Wydział krajowy otrzymał prawo stanowienia w tych wypadkach o wysokości dodatków do podatków, w których obecnie wymagana jest ustawa krajowa.

M

Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *N* przedłożonej.

N

Równie stosownem będzie bliżej określić uchwały rady gminnej, które wymagają do swej prawomocności zatwierdzenia przez radę powiatową i zastrzedz jej prawo stawania w ochronie interesów gminy, w budżety gminne należytości od gmin niewątpliwie należących się. Odnośne postanowienia zawiera nowela pod *O* przedłożona.

O

Także należy orzec o zastępstwie naczelnika gminy i prezesa rady powiatowej w razach, w których równocześnie ani oni, ani ich zastępcy urzędować nie mogą. Postanowienia te zawarte są w noweli pod *P* przedłożonej.

P

Niemniej ułatwić można doraźne załatwianie spraw potocznych w wydziałach powiatowych, przeniesieniem na nie prawa dotychczas radom powiatowym zastrzeżonego, stanowienia jakie sprawy prezes rady powiatowej mocen jest załatwiać potocznie pod własną odpowiedzialnością. To postanowienie zawarte jest w noweli pod *R* przedłożonej.

R

Nareszcie wymaga równie interes większości w gminie, jak sprawiedliwość, ażeby przy wyborze członków rady gminnej i zastępców doliczano głosy, jakie kto w tem samym kole wyborczem otrzyma na radnego, które jednak niedostatecznymi były do wybrania go radnym, do głosów, które otrzymał w tem samym kole wyborczem na zastępcę.

Niema bowiem wątpliwości, że ten, kto otrzymał w pewnym kole wyborczym n. p. 14 głosów na zastępcę, a prócz tego 10 głosów na radnego i większem zaufaniem i od większej liczby wyborców obdarzony jest, a niżeli ten, kto w tem samym kole wyborczym otrzyma 15 głosów na zastępcę, a żadnego na radnego. Podług dotychczasowych postanowień staje się jednak drugi zastępcą radnego przed pierwszym i wyklucza wybór osoby większem zaufaniem i od większej liczby wyborców obdarzonej.

S Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *S* załączonej.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawy pod *A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, R, i S* dołączone.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 16. sierpnia 1872. r.

W zastępstwie J. O. księcia Marszałka krajowego

Oktaw Pietruski w. r.

Przewodniczący.

Sprawozdawca

Paweł Skwarczyński w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
zawierająca postanowienia o okręgach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 96. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w dotychczasowym ich brzmieniu. W ich miejsce wchodzi w życie, jako dodatek do ustawy gminnej, do ustawy o obszarach dworskich, i do ustawy o reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866. (l. 19. 20. i 21. Dz. u. kr.) ustawa o okręgach gminnych.

Art. II.

Dopokąd naczelnicy okręgowi nie rozpoczną urzędowania, zachowują reprezentacje gminne i przełożeni obszarów dworskich cały dotychczasowy swój zakres działania, i załatwiają sprawy wedle postanowień dotychczas obowiązujących.

Sprawy z dniem rozpoczęcia urzędowania naczelnika okręgu prawomocnie nie załatwione, przechodzą w zakres działania okręgów gminnych i władz nad nimi przełożonych, i załatwiane będą wedle postanowień ustawy o okręgach gminnych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

o okręgach gminnych

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O okręgach gminnych.

Okrąg gminny.

§. 1.

Dla wspólnego załatwienia spraw policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania w gminach i obszarach dworskich tworzy się okręgi gminne.

Tylko w tym samym powiecie politycznym położone miejscowości wchodzi w skład okręgu.

Tworzenie okręgów gminnych.

§. 2.

Z uwzględnieniem zaludnienia, obszaru, zamożności, sił umysłowych i innych miejscowych stosunków, a wysłuchawszy wniosków rady powiatowej i politycznej władzy powiatowej, podzieli Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa powiat na okręgi, orzekną, które gminy wyłączają się ze związku okręgowego, i ustanowią siedziby urzędowe naczelników okręgowych.

Miasta mające własne statuta wyjęte są ze związku okręgowego. Inne miasta, miasteczka i gminy połączone w myśl §§. 2. 95. ust. gm. i §. 2. ust. o obszarach dworskich mogą być wyjęte ze związku okręgowego, jeżeli ich zamożność i siły umysłowe dają rękojmię należytego pełnienia obowiązków.

Zarządzenia te mogą w miarę potrzeby ulec zmianie, jeżeli po wysłuchaniu zdania Rady powiatowej zgodzą się na to Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa.

Dział II.

O naczelniku okręgu.

Naczelnik okręgu.

§. 3.

Sprawy wchodzące w zakres działania okręgu gminnego, załatwia naczelnik okręgu.

Naczelnik okręgu ma w swych urzędowych czynnościach charakter organu władzy publicznej.

Naczelnikowi okręgu dodanym jest zastępca.

Wybor naczelnika okręgu.

§. 4.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera rada powiatowa na wniosek wydziału powiatowego.

Wybór naczelnika okręgu i zastępcy jego potrzebuje do swej ważności zatwierdzenia politycznej władzy krajowej.

Peryod wyborczy.

§. 5.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera się na lat pięć. Mogą wszelako po upływie tego peryodu być nanowo wybrani; wszakże w razie wyboru innych osób, winni ustępujący sprawować czynności swoje aż do wstąpienia nowoobраниch.

Obieralność.

§. 6.

Naczelnikiem okręgu może być obrany każdy własnowolny mężczyzna, który ukończył dwudziesty czwarty rok życia, jest obywatelem Państwa austriackiego, i posiada odpowiedni stopień wykształcenia.

§. 7.

Nie mogą być obranymi:

- a) duchowni wszelkiego wyznania, nauczyciele publiczni;
- b) urzęduicy i słudzy c, k. Dworu państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów, korporacyj, funduszków publicznych, i osób prywatnych, dopokąd w służbie zostają;
- c) wojskowi będący w czynnej służbie

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 8.

Wykluczeni są od obieralności:

- a) wedle ustawy z dnia 15 listopada 1867. (Dz. u. p. l 131.) skazani na karę za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, i oszustwa (§§. 460., 461., 463. i 464. ust. kar.), a to aż do ubiegu czasu oznaczonego w drugim i w ostatnim ustępie §. 6. wspomnianej ustawy;
- b) zostający pod śledztwem z powodu czynów karygodnych, pod a) wymienionych, przez czas trwania śledztwa;
- c) osoby, do których majątku ogłoszono konkurs wierzycieli (upadłość), jak długo trwa rozprawa konkursowa;
- d) osoby, które w skutek czynu popełnionego z chęci zysku w drodze dyscyplinarnego postępowania zostały usunięte z urzędu lub ze służby publicznej a to przez trzy lata po ich usunięciu.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 9.

Uchylić się mogą od przyjęcia wyboru:

- a) wojskowi nie pełniący czynnej służby;
- b) liczący przeszło sześćdziesiąt lat życia;
- c) ci, którzy już piastowali urząd naczelnika okręgu przez cały peryod wyborczy;
- d) zamieszkali poza granicami powiatu.

Rada powiatowa może także z innych ważnych powodów zwalniać od obowiązku przyjęcia wyboru.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjętego urzędu dalej sprawować nie chce, podpada karze pieniężnej, którą wymierza wydział powiatowy aż do wysokości 100 zł. w. a.

Od takiego orzeczenia odwołać się można do Wydziału krajowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy powiatowej.

Utrata posady.

§. 10.

Naczelnik okręgu i zastępca jego traci posadę, jeżeli znajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności stała na przeszkodzie.

Zastępstwo i wybor uzupełniający.

§. 11.

W razie śmierci, ustąpienia z posady w ciągu peryodu wyborczego,

lub niemożności pełnienia obowiązków, zastępuje naczelnika okręgu zastępca jego.

W tym razie przechodzą wszelkie prawa i obowiązki naczelnika na jego zastępcę.

Stale ustępującego naczelnika okręgu lub zastępcy jego zastąpi na dalszy czas peryodu wyborczego rada powiatowa nowym wyborem na najbliższym zgromadzeniu, które po nagłych wypadkach umyślnie w tym celu zwołać należy.

Przyrzeczenie.

§. 12.

Naczelnik okręgowy i zastępca jego winien przy objęciu urzędu złożyć w ręce naczelnika władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż zachowa Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będzie ustaw, i sumiennie wypełniać obowiązki swoje.

Płaca.

§. 13.

Wysłuchawszy zdania rady powiatowej, wyznaczy Wydział krajowy dla każdego okręgu wysokość płacy i ryczałtów dla naczelnika okręgu i zastępcy jego. Ten ostatni wszakże tylko za czas rzeczywistego urzędowania wynagradzanym być może.

Dział III.

O zakresie działania naczelnika okręgu i traktowaniu spraw.

Zakres działania.

§. 14.

Do zakresu działania naczelnika okręgu należą wszystkie sprawy własnego i poruczonego zakresu działania, które załatwiać mogą wedle obowiązujących ustaw zwierzchność gminna, rada gminna i przełożony obszar dworskiego z wyjątkiem spraw poszczególnionych w ustępach lit. a, i, l, m, i n, §. 27. ust. gm. z dnia 12 sierpnia 1866. (l 19. Dz. u. kr.)

Przy sprawowaniu tych czynności przechodzą wszelkie prawa i obowiązki zwierzchności gminnej, rady gminnej i przełożonego obszaru dworskiego na naczelnika okręgu.

W wypadkach, w których w ustawie wypowiedzianą jest odpowiedzialność gminy lub obszaru dworskiego, odpowiada powiat za działalność na-

czelnika okręgu i podwładnych jemu organów, wszakże z prawem regresu do naczelnika okręgu (§. 21).

Orzeczenie względem obowiązku powiatu do wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza krajowa. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia między powiatem a uszkodzonym nie nastąpi porozumienie, orzekną sądy.

Służba.

§. 15.

Naczelnik okręgu ma dodaną służbę, potrzebną do sprawowania czynności urzędowych. Rada powiatowa oznacza liczbę pomocników i sług. Ona ustanawia warunki mianowania i określa obowiązki służbowe. Wydział krajowy zatwierdzi te postanowienia lub poczyni odpowiednie zmiany.

W granicach tych postanowień mianuje Naczelnik okręgu pomocników i sługi, i ma nad nimi władzę dyscyplinarną.

Delegaci.

§. 16.

Każdy naczelnik gminy i każdy przełożony obszaru dworskiego jest na swoim obszarze podwładnym organem wykonawczym naczelnika okręgu w sprawach wchodzących w tegoż zakres działania, i zajmuje wobec niego stanowisko delegata z prawami i obowiązkami delegatów zwierzchności gminnych, określonymi w §. 53. ust. gm.

W wypadkach nagłych, nie cierpiących zwłoki, obowiązany jest jednak delegat taki w granicach swego obszaru bezzwłocznie wszystko to zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej i zdać o tem sprawę naczelnikowi okręgu.

Zebranie delegatów.

§. 17.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich zgromadzają się co miesiąca na dniu przez naczelnika okręgu z góry oznaczonym w miejscu jego urzędowej siedziby dla odbierania poleceń i instrukcyj, wysłuchania zarządzeń naczelnika okręgu, i zdania mu sprawy z czynności przedsięwziętych w charakterze delegatów okręgowych. W wypadkach nagłych zwołuje naczelnik okręgowy nadzwyczajne zebrania.

Władza dyscyplinarna nad delegatami.

§. 18.

Delegatów nie uczęszczających na takie zebrania, zaniedbujących albo też przekraczających swe obowiązki, npomina naczelnik okręgu.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, doniesie o tem naczelnik okręgu wydziałowi powiatowemu, jeżeli sprawa tyczy się własnego zakresu działania, a politycznej władzy powiatowej, jeżeli sprawa odnosi się do poruczonego zakresu działania, — celem zarządzenia środków w myśl ustawy gminnej.

Środki przymusowe.

§. 19.

Dla ściągnięcia kar przez się nałożonych, przeprowadzenia orzeczeń i wykonania postanowień swoich rozporządza naczelnik okręgu przeciw gminom, korporacyom i osobom prywatnym swojej władzy podległym, również we własnym, jako też w poruczonym zakresie działania temisamemi środkami, jakie służą władzom rządowym z mocy §§. 2 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. (68. Dz. u. p). Jeżeli własne siły i środki nie wystarczą, uda się naczelnik okręgu o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej.

Pokrywanie wydatków.

§. 20.

Koszta połączone z załatwianiem spraw wchodzących w zakres działania okręgu gminnego ponoszą opodatkwani w gminach i na obszarach dworskich do okręgu wcielonych, w stosunku do wysokości opłacanych bezpośrednich podatków.

Naczelnik okręgu układa corocznie preliminarz wydatków, składa rachunki, i przekłada je wydziałowi powiatowemu.

Najmniej na czternaście dni przed przedłożeniem wydziałowi powiatowemu muszą tak preliminarz, jak rachunki podane być do przejrzenia przez opodatkwanych w okręgu.

Termin tego publicznego złożenia ma być w okręgu ogłoszony za pośrednictwem naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkwanych przedłożone będą wydziałowi powiatowemu do wzięcia pod rozwagę przy uchwalaniu preliminarza i załatwianiu rachunków.

Rada powiatowa rozpoznaje preliminarz wydatków, ułożony przez naczelnika okręgu na podstawie sprawozdania wydziału powiatowego, — zatwierdza go lub czyni w nim odpowiednie zmiany, i nakłada odpowiednie dodatki do bezpośrednich podatków w okręgu opłacanych.

Dodatki na cele administracji okręgowej mogą być nakładane tylko do podatków bezpośrednich, i nie mogą bez wyższego przyzwolenia przewyższać 20% tego podatku.

Przyzwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków udziela Wydział krajowy.

Te dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane zapomocą tych samych środków co podatki.

Rada powiatowa rozpoznaje na podstawie sprawozdania wydziału powiatowego rachunki przez naczelnika okręgu corocznie składane, i wydaje mu absolutorium.

§. 21.

Na wydatki nie cierpiące zwłoki, które całkowicie lub w części nie mają pokrycia w dotyczącej rubryce preliminarza, potrzebne jest przyzwolenie wydziału powiatowego

W razach bardzo nagłych atoli, w których nie można bez wielkiej szkody czekać na przyzwolenie wydziału powiatowego, mocen jest naczelnik okręgu opędzić potrzebny wydatek na własną odpowiedzialność, winien jednak w przeciągu dni trzydziestu odnieść się o zatwierdzenie wydziału powiatowego.

Odpowiedzialność.

§. 22.

Naczelnik okręgu odpowiada radzie powiatowej za swoje czynności urzędowe, tyżące się własnego zakresu działania, i zdaje co trzy miesiące wydziałowi powiatowemu sprawę z działalności swojej i podwładnych organów w tym kierunku.

Co do poruczonego zakresu działania, odpowiada naczelnik okręgu Rządowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna władza krajowa.

Postanowienia §. 64. ust. gm. mają tu analogiczne zastosowanie.

Udzielanie zdania i wypełnianie poleceń.

§. 23.

Naczelnik okręgu winien udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd, Sejm, Wydział krajowy, rada powiatowa, albo wydział powiatowy jego zdania zasiąga: winien mianowicie na wezwanie Wydziału krajowego lub wydziału powiatowego przeprowadzać dochodzenia we wszystkich sprawach, wchodzących w ich zakres działania i wykonywać polecenia od nich otrzymane.

Dział IV.

⊙ nadzorce nad naczelnikiem okręgu. Środki zaradcze i dyscyplinarne.

§. 24.

Wszystkie środki zaradcze i dyscyplinarne, przyznane władzom rządowym, wydziałom powiatowym, i Wydziałowi krajowemu nad zwierzchnościa-

mi gminnymi i przełożonymi obszarów dworskich służą tym władzom w tej samej rozciągłości także względem naczelników okręgu z tą różnicą, że wysokość kary pieniężnej sięgać może do kwoty 50 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy powiatowej.

Jeżeli naczelnik okręgu zaniedbuje, albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących, a niniejszą ustawą na okręg gminy przeniesionych, i jeżeli wydział powiatowy na wezwanie temu nie zaradzi, ma polityczna władza powiatowa zarządzić środki zaradcze na koszt i stratę powiatu (§§. 107. i 108. ust. gm.)

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 25.

W sprawach w których rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej (§. 37. ust. gm.) powołanym jest Wydział powiatowy, a w ostatniej instancji Wydział krajowy do rozstrzygania zażaleń przeciw rozporządzeniom naczelnika okręgu.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sposobie wykonywania uchwał i rozporządzeń Reprezentacyi powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 31. ustawy o reprezentacyi powiatowej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 21, Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają zobowiązywać następujące postanowienia:

Prace przygotowawcze.

Wykonywanie uchwał.

§. 31.

Wydział przygotowuje przedmioty do obrad rady i wykonywa jej uchwały. Wydział powiatowy ma prawo, celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń reprezentacyi powiatowej (rady powiatowej i wydziału powiatowego) nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., a w razie niemożności ich uiszczenia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Celem ściągnięcia tych kar, niemniej celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń, któremi wydział powiatowy nakłada w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw, na gminy, korporacye lub prywatne osoby pieniężne lub inne prestacye, służą wydziałowi powiatowemu te same prawa, które postanowienia §§. 2., 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. n. 96. Dz. u. p. przyznają władzom rządowym. Przytem postępuje wydział powiatowy samodzielnie, bez współdziałania politycznej władzy powiatowej. Jeżeliby jednak własne siły i środki wydziału powiatowego niedostatecznymi były, ma się udać o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o nadzorze Władz autonomicznych nad gminami i Reprezentacyami powiatowemi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 98. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. n. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 98.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie wydział powiatowy czuwa nad tem, aby gminy, ich reprezentacye i organa służbowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciężące, niemniej, aby majątek, dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone, i przekonuje się o tem w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy.

Delegat wydziału powiatowego ma prawo być obecnym na posiedzeniach rady gminnej, i zabierać głos, w głosowaniu jednak tylko wtenczas ma udział, jeżeli jest członkiem rady gminnej.

Wydziałowi powiatowemu służy prawo żądania od zwierzchności gminnej przedłożenia aktów i potrzebnych wyjaśnień, niemniej prawo rewidowania kas, przekonywania się o stanie spraw i majątków tak gminnych, jak zakładowych (funduszowych), tudzież o sposobie prowadzenia spraw gminy i zarządu dochodami jej. Wydział krajowy wstępuje w razie uznanej przez się potrzeby w zakres działania wydziału powiatowego, określony w niniejszem postanowieniu.

W takim wypadku dotycząca czynność wydziału powiatowego nastaje od chwili uwiadomienia go o tem przez Wydział krajowy.

Art. II.

Postanowienia §. 48. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 24. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Prawa Reprezentacji krajowej.

§ 48.

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby Reprezentacye powiatowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciążące, niemniej ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Art. III

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o udzielaniu zdań przez rady gminne i powiatowe i o wykonywaniu uchwał
wyższych władz autonomicznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 36. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Udzielanie zdań i wykonywanie uchwał wyższych władz autonomicznych.

§. 36.

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie rady powiatowej lub wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

Zwierzchność gminna jest obowiązana wykonywać wszelkie polecenia i rozporządzenia wydziału powiatowego i Wydziału krajowego w sprawach wchodzących w ich zakres działania, jakoteż przeprowadzać wszelkie dochodzenia przez te władze zarządzane.

Art. II.

Postanowienia §. 28. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Udzielanie zdań, stawianie wniosków i wykonywanie uchwał Wydziału krajowego.

§. 28.

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm, albo Wydział krajowy jej zdania zasięga.

Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi, Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

Wydział powiatowy jest obowiązany na wezwanie Wydziału krajowego we wszystkich, w jego zakres działania wchodzących sprawach przeprowadzać dochodzenia i wykonywać jego polecenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o nadzorze rządu nad reprezentacją powiatową.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §. 50. tudzież ustępów 2. i 3. §. 51. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. ust. k. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Prawa władz rządowych.

§. 50.

Rządowi służy prawo nadzoru nad reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta reprezentacja nie przekraczała swego zakresu działania i nie działała przeciw istniejącym ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza krajowa przez polityczną władzę powiatową, znajdującą się w siedzibie reprezentacji powiatowej. Polityczna władza powiatowa może w tym celu żądać udzielania sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach tak Rady powiatowej, jak wydziału powiatowego, i każdego czasu zabierać głos, wszelako nie przyrywając mówiącemu.

Jeżeli ani przełożony politycznej władzy powiatowej, ani jego delegowany nie jest obecnym na posiedzeniu rady lub wydziału powiatowego, udzielić mu należy odpis protokołu obrad.

§. 51.

Jeżeli reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się ustawom, polityczna władza powiatowa

ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wykonanie do dni ośmiu, nie wliczając w nie dnia, w którym doszła do wiadomości o tej uchwale bądź przez obecność przełożonego, lub jego delegowanego na posiedzeniu, bądź też przez udzielenie odpisu protokołu obrad

Polityczna władza powiatowa jednak obowiązana jest niezwłocznie przedłożyć pytanie, czy uchwała może być wykonana, czy nie, — politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu Władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Uchwała reprezentacji powiatowej, w powyższym ośmiodniowym terminie nie zawieszona, staje się wykonalną, a tylko w skutek upoważnienia politycznej Władzy krajowej, i za przyzwoleniem Wydziału krajowego zawieszoną być może.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
od właściwości (kompetencyi) władzy do rozstrzygania rekursów
w sprawach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§ 37. i 106. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19.
Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają
odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione na ręce naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie dni czternastu od dnia ogłoszenia dotyczącego rozporządzenia lub zawiadomienia o niem.

Rekursą do władz rządowych.

§. 106.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Art. II.

Postanowienia §. 49. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21.
Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 49.

Rekursa od uchwał reprezentacji powiatowej (rady powiatowej i wydziału powiatowego) rozstrzyga wydział krajowy.

Rekurs ma być wniesiony do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni czternastu od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały.

Art. III.

Postanowienia pierwszego ustępu §. 51. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 21. Dz. u. kr. w dotychczasowym brzmieniu uchylają się zupełnie.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o toku instancyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 61. ust. gm. z d. 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Tok instancyi.

§. 61.

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można w sprawach własnego zakresu działania do wydziału powiatowego, a w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego, albo osób wchodzących bez wyboru do rady gminnej (§. 16.), natenczas winien uaczelnik przedłożyć to orzeczenie w sprawach własnego zakresu działania wydziałowi powiatowemu, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o wykonaniu i zawieszeniu uchwał rady gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. §. 55. i 105. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.

§. 55.

Naczelnik przygotowuje przedmioty pod rozpoznanie rady.

Uchwały rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się bezzwłocznie o rozwiązanie wątpliwości, w sprawach własnego zakresu działania do wydziału powiatowego, w sprawach zaś poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Władze te winny rozstrzygnąć sprawę w ciągu dni ośmiu.

Wstrzymanie uchwał.

§. 105.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez radę gminną w sprawach poruczonego zakresu działania, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania rady lub sprzeciwia

się ustawom: to samo prawo służy wydziałowi powiatowemu w sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs w sprawach poruczonego zakresu działania do Wydziału krajowego.

Jeżeli ani polityczna władza powiatowa, ani wydział powiatowy do dni czterech od powzięcia wiadomości o zapadłej uchwale nie zakażą jej wykonania, potrzebnem jest do zawieszenia jej upoważnienie politycznej władzy krajowej, względnie Wydziału krajowego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zawieszeniu uchwał reprezentacyi powiatowej przez prezesa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 44. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Zawieszanie uchwał.

§. 41.

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się ustawom, obowiązującym jest zawiesić uchwałę, i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, bezzwłocznie udać się do Wydziału krajowego, który przed rozstrzygnięciem porozumieć się ma z polityczną władzą krajową.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o władzy dyscyplinarnej nad członkami zwierzchności gminnej i o środkach
zaradczych na koszt gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §§. 102. 107. i 108 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Władza dyscyplinarna nad zwierzchnością gminy.

§. 102.

W sprawach własnego zakresu działania może wydział powiatowy członkom zwierzchności gminnej udzielać napomnienia i nagany, i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., lub w razie niemożności ściągnięcia — aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną władzą powiatową.

W razie niezgodności tych władz orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną władzą krajową.

Wydział powiatowy może także dla ochrony gminy od strat groźących, lub na żądanie przynajmniej dwóch trzecich części rady gminnej w porozumieniu z polityczną władzą powiatową zawiesić (zasuspendować) w urzędowaniu członków zwierzchności gminnej, i zarządzić chwilowe zastępstwo tymczasowo usuniętego członka.

Przeprowadzenie śledztwa dyscyplinarnego przeciw naczelnikowi lub innemu członkowi zwierzchności gminnej należy do wydziału powiatowego.

Koszta dochodzenia ponosi członek zwierzchności gminnej za winnego uznany.

Władza dyscyplinarna, w pierwszym ustępie niniejszego §fu wspomniana służy wydziałowi powiatowemu także po ustąpieniu członka zwierzchności gminnej z posady w tym celu, ażeby go zagnić do oddania urzędu i złożenia rachunków z czasu urzędowania swego.

Srodki zaradcze na koszt gminy.

§. 107.

Jeżeli gmina, jej reprezentacya, lub pojedynczy tejże członek, urzędnik lub sługa gminny zaniedbuje, lub wzbraia się w sprawach własnego zakresu działania, dopełnić obowiązków wynikających z ustaw, wydział powiatowy po bezskutecznem upomnieniu zwierzchności gminnej zarządzi środki zaradcze na koszt i stratę gminy.

To samo prawo służy politycznej władzy powiatowej przeciwko gminie zaniedbującej, lub wzbraiającej się dopełnić obowiązków poruczonego zakresu działania.

Wydział powiatowy i polityczna władza powiatowa zawiadomią się nawzajem o zarządzeniach w tym kierunku przez się uskuteczionych.

§. 108

W sprawach poruczonego zakresu działania może polityczna władza powiatowa członkom zwierzchności gminnej udzielić napomnienia i nagany i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. a. w. lub w razie niemożności ściągnięcia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną władzę powiatową, w porozumieniu z wydziałem powiatowym.

W razie niezgodności tych władz orzeka polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
o środkach zaradczych na koszt powiatu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia § 52. ustawy o reprezentacyi powiatowej z d. 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia.

Środki zaradcze.

Jeżeli rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych ustaw, a Wydział krajowy temu nie zaradzi, ma polityczna władza krajowa zarządzić co należy w sposób odpowiedny na koszt i stratę powiatu.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o odpowiedzialności gminy i członków zwierzchności gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 34 i 64. ust. gm. z d. 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Odpowiedzialność gminy.

§. 34.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policyi miejscowej na niej ciężących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza powiatowa.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi. Obok tej odpowiedzialności naczelnika pozostaje nienaruszoną odpo-

działność względem gminy innych członków zwierzchności gminnej, i delegatów (§. 53). za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności im przekazanych.

O obowiązku wynagrodzenia szkód wyrządzonych gminie lub należącym do niej zakładom, przez któregośkolwiek z członków zwierzchności gminnej, albo przez inną osobę sprawującą swe czynności z ramienia gminy, orzeka w sprawach własnego zakresu działania wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza powiatowa, jeżeli przyczyną szkody jest przewinienie urzędowe lub służbowe, z wyjątkiem wypadków, w których przyczyną szkody jest czyn podlegający ustawie karnej, a sąd karny orzekł o obowiązku wynagrodzenia szkody. O wysokości wynagrodzenia orzekają c. k. sądy, jeżeli porozumienie nie przyszło do skutku.

Gdy jednak żądanie o wynagrodzenie szkody przeciw osobom w tym paragrafie wspomnianym nie zostaje wniesione najdalej do trzech lat od ustąpienia z posady, należy nie tylko ustanowienie wysokości wynagrodzenia, ale także orzeczenie o obowiązku uiszczenia tego wynagrodzenia, do drogi prawa

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o prestacyach, dodatkach do podatków i innych opłatach na cele gminne, i o
dodatkach do podatków na cele powiatowe.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §§. 77., 80., 81. i 100. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

2. Prestacye.

§. 77.

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków wspomnianych w ustępie a);
- c) posługi i roboty na potrzeby gminy.

§. 80.

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich lub 20% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu potrzebne jest przyzwolenie rady powiatowej. Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia podatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do naczelnika gminy, najpóźniej w ośm dni po tem posiedzeniu.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku

konsumcyjnego od mięsa wina i moszczu mogą być nakładane tylko za przyzwoleniem Wydziału krajowego.

b. Inne opłaty.

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu, niemniej do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat potrzeba ustawy krajowej.

§. 100.

Uchwały rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego lub Sejmu, mają być podawane do rady powiatowej, która je wraz ze swoim zdaniem przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Art. II.

Postanowienia §. 23. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w terażniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Dodatki do podatków.

§. 23.

Na wydatki nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może rada powiatowa nakładać i odbierać dodatki od podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% od podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Inne opłaty i repartyce mogą być nałożone tylko na mocy ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane zapomocą tych samych środków, co podatki.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zatwierdzaniu uchwał rady gminnej przez radę powiatową i prawie rady
powiatowej wstawiania niewątpliwych należitości w budżet gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia § 99. ustawy gminnej z d. 12 sierpnia 1866. l. 19 Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Zatwierdzenie przez radę powiatową.

§. 99.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 24, 80, 85, i 95 także następujące:

a) pozbywanie i zamiana, przeistoczenie, zastawienie lub stałe obciążenie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru wynikającego z zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

d) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego z tego wydatku potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę rozkładami;

e) wydzierżawienie na dłuższy czas niż lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację;

f) opuszczenie czynszu najmu lub dzierżawy w części, lub w całości.

Rada powiatowa ma oraz prawo i obowiązek, gdyby gmina tego sama

nie uczyniła, wstawić w budżet gminy do pokrycia takie należności, które gmina uiścić jest obowiązana na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia w moc ustawy, lub też umowy ujętej w formę dokumentu, która wymagała, i uzyskała zatwierdzenie wyższej Władzy autonomicznej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zastępowaniu przewodniczącego w radzie gminnej i w radzie powiatowej na
czas równoczesnej przeszkody naczelnika gminy lub prezesa rady powiatowej
i zastępcy jego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 22. ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust.
kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązy-
wać następujące postanowienia:

Wybory uzupełniające.

§. 22.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy, jego zastępcy, asesora lub
przysiężnego, winna rada najpóźniej do dnia 14 wybrać w jego miejsce innego na
czas jeszcze pozostały trzechletniego peryodu.

Gdyby jednocześnie naczelnik gminy i jego zastępca z powodu jakiegokolwiek
przeszkody urzędować nie mogli, zastępuje ich na czas trwania tej przeszkody
najstarszy wiekiem asesor lub przysiężny.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub nie mogącego
czasowo brać udziału w czynnościach rady, powoła naczelnik gminy do rady tego
zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem,
w którym radny, mający być zastąpionym, wybrany został.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tylu radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wybor-
cze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie
mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie, na pod-
stawie ostatniej listy wyborczej, wybor uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Art. II.

Postanowienia §. 16. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w dotychczasowem brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Powołanie zastępców i wybór uzupełniający do wydziału.

§. 16.

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą radę wybranego, może wydział, w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą radę wybranych. (§. 33. ordyn. wyb. pow.).

Stale ustępującego członka wydziału zastąpi rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdyby z powodu słabości lub innych ważnych przeszkód jednocześnie ani prezes, ani jego zastępca nie mógł brać udziału w czynnościach urzędowych, wybierze wydział powiatowy, zwołany przez najstarszego wiekiem członka wydziału powiatowego, ze swego grona przewodniczącego swego na czas trwania tej przeszkody, i doniesie o tem Wydziałowi krajowemu i politycznej władzy powiatowej.

W miejsce członka wydziału do przewodniczenia powołanego, wstępuje jego zastępca.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego, winna zastąpić rada najdalej do dni 30 nowym wyborem, na dalszy czas peryodu wyborczego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o załatwianiu spraw i powzięciu uchwał w wydziale powiatowym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 46. ust. o reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Załatwianie spraw, i powzięcie uchwał w wydziale.

§. 46.

Prezes rady przewodniczy wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynnościami.

W razie przeszkody prezesa wchodzi w jego prawa i obowiązki jego zastępca.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność prezesa, lub w razie przeszkody jego zastępcy i przynajmniej trzech członków wydziału,

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał wydziału.

Wydział powiatowy może oznaczyć sprawy, które prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U.S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR

1914

THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE

Published by the National Geographic Society, Washington, D.C.

Subscription prices: Single copies, 10 cents; Annual, \$3.00 in advance.

Entered as Second-Class Matter, October 3, 1877, under Post Office No. 109, at Washington, D.C.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Act of October 3, 1917, authorized on July 1, 1918.

Postage paid at Washington, D.C., and at additional mailing offices.

Copyright, 1914, by National Geographic Society.

Printed and Published by the National Geographic Society, Washington, D.C.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem:
o obliczeniu głosów przy wyborze Radnych gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin z d. 12. sierpnia 1866. n. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 26.

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na radnych, mają być uznani radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

Przy obliczeniu głosów na zastępcę mają być jednak policzone i te głosy, które w tem samym kole wyborczem oddane zostały na tę samą osobę jako na radnego, lecz nie stanowiły większości głosów potrzebnej do wyboru na radnego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Projekt

ustawy gminnej, ustawy o obszarach dworskich i ustawy o reprezentacyi powiatowej ze zmianami, które wnosi Wydział krajowy w swems prawozdaniu z d. 16. sierpnia 1872. I. 13214.

U w a g a.

Poszczególne paragrafy, których zmianę projektuje Wydział krajowy są odbite drukiem większym. Przy każdym zmienionym paragrafie jest odsyłacz, który wskazuje na text pierwotny niżej umieszczony.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

o urządzeniu gmin i o Ordynacyi wyborczej dla gmin.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862. r. L. 18. D. p. P. załączoną Ustawę gminną i w związku z nią zostającą Ordynacyę wyborczą dla gmin, i rozporządzam, co następuje :

A r t y k u ł I.

Niniejsza Ustawa gminna i w związku z nią zostająca Ordynacya wyborcza dla gmin obowiązują wszystkie gminy Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wyjąwszy stołeczne miasto Lwów, miasto Kraków i te gminy, dla których osobne statuta wydane zostaną.

A r t y k u ł II.

Ustawa gminna i Ordynacya wyborcza dla gmin wejđą w wykonanie po upływie 60 dni od dnia ich obwieszczenia.

A r t y k u ł III.

Dopóki Reprezentacya powiatowa zaprowadzoną nie będzie, Wydział krajowy ma wykonywać prawa, Radzie powiatowej i Wydziałowi powiatowemu Ustawą gminną zastrzeżone.

A r t y k u ł IV.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu. Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :

Bernard kawaler de **Meyer** m. p.

I.

Ustawa gminna

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O gminie w ogólności.

Gmina.

§. 1.

Osada (wieś, miasteczko, miasto), mająca obecnie własny zarząd gminny, stanowi gminę.

Łączenie.

§. 2.

Gminy, do tego samego powiatu politycznego należące, mogą się za przyzwoleniem Rady powiatowej łączyć w jedną gminę tak, aby jako osobne gminy istnieć przestały, jeżeli polityczna władza krajowa ze względów publicznych nie przeciw temu nie zarzuci.

Gminy, połączyć się mające, winny jednak poprzednio zawrzeć umowę co do posiadania i użytkowania swej własności, tudzież swych zakładów i funduszów.

Rozłączenie.

§. 3.

Osady, w jedną gminę połączone, tylko mocą Ustawy krajowej rozłączone być mogą.

Zmiana granic.

§. 4.

Do zmiany granic gminy potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzielone być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

§. 5.

Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej gminy.

Wyjęte są: rezydencje, zamki i inne budynki z przynależnemi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego Dworu.

Stosunki obszarów dworskich określone są Ustawą z dnia 12. Sierpnia 1866. r. o Obszarach dworskich.

Dział II.

O członkach gminy.

Członkowie gminy
i obcy.

§. 6.

Członkami gminy są:

a) osoby, mające w gminie prawo przynależności (przynależni do gminy);

b) uczestnicy, t. j. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od

przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie opłacają.

Pod temi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 7.

Stosunki przynależności do gminy określone są Ustawą z dnia 3. Grudnia 1863. r. Dz. p. P. L. 105.

Za nadanie prawa przynależności do gminy (przyjęcie do związku gminy) może gmina pobierać opłatę, nie przewyższając sumy 10 złr. w. a.

§. 8.

Obywatelami miejskimi są ci, którym gmina miasta prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Obywatele miejsca i honorowi.

Gminy miast mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego.

§. 9.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział, podług postanowień niniejszej Ustawy, tak w prawach i korzyściach, jakoteż w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i nieudolności do pracy prawo do wsparcia, stosownie do Ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. r. (Dz. pr. P. L. 105).

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacjach, i zakładach, osobno dla nich utworzonych.

Prawa i obowiązki członków gminy.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawo uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

§. 10.

Obcym, którzy się z swej przynależności do pewnej gminy wykażą lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu swej przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni, jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tej mierze czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

§. 11.

Niniejsza Ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź pojedynczym członkom gminy, bądź też pojedynczym miejscowościom, częściom gminy, lub całym klasom mieszkańców.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

Dział III.

O reprezentacji gminnej.

§. 12.

Gminę reprezentuje w jej sprawach Rada gminna i Zwierzchność gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 13.

Rada gminna składa się z członków wybranych i z członków bez wyboru do niej należących (Radnych).

W miastach jednak Rada składa się tylko z członków wybranych.

Liczba Radnych wybranych.

§. 14.

W gminach, w których liczba członków do wyboru uprawnionych nie przynosi 50, wybieranych będzie 8 Radnych, w gminach zaś liczących

51 do 200	do wyboru uprawnionych członków	12
201 „ 400	„ „ „ „	18
401 „ 600	„ „ „ „	24
601 „ 1000	„ „ „ „	30
a nad 1000	„ „ „ „	36 Radnych.

Do zastępowania Radnych ubytych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady, wybrani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby Radnych.

Wybór Radnych.

§. 15.

Radnych i ich zastępców (§. 14.) obierają członkowie gminy, uprawnieni do wyboru.

Blizsze postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera Ordynacya wyborcza dla gmin.

Radni bez wyboru.

§. 16.

Każdy członek gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich, w gminie do opłaty przepisanych, niemniej każdy posiadacz wcielonej do gminy majątności ziemskiej, jako osobne ciało w tabuli krajowej zapisanej, chociażby wspomnianej ilości podatków w gminie nie opłacał, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem Państwa Austriackiego, i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność, wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w §§. 3., 10., 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą — wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą — je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego zpośród siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem Państwa Austriackiego, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności, wykluczające lub wyłączające, w §§. 3., 10., 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin wskazane.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

§. 17.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby Radnych w §. 14. ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przysługującego mu podług §. 16.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 18.

Zwierzchność gminna składa się z Naczelnika gminy (Burmistrza, Wójta) i przynajmniej z dwóch Radnych jemu przydanych (asesorów, przysiężnych).

Gdzie tego rozmiar czynności i stosunki wymagają, może Rada gminna liczbę asesorów lub przysiężnych odpowiednio powiększyć, wszakże o tyle tylko, ażeby ich liczba trzeciej części liczby Radnych nie przewyższała.

Członkowie Zwierzchności gminnej należą także do Rady gminnej, i są objęci w liczbie jej członków.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 19.

Naczelnika gminy, tudzież asesorów lub przysiężnych wybiera Rada gminna z grona swojego.

Zastępcę Naczelnika gminy wybiera Rada gminna z grona asesorów lub przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera Ordynacya wyborcza dla gmin.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady gminnej lub tegoż zastępcę, bądź na członka Zwierzchności gminnej.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko :

- a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym ;
- b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszów publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają ;
- c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym ;
- d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia ;
- e) tym, którzy przez cały jeden peryod wyborczy piastowali posadę w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na peryod bezpośrednio następujący ;
- f) tym, którym ułomności fizyczne, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie dozwalają obowiązków urzędowych wykonywać ;
- g) tym, którzy z powodu z wykłęgo zatrudnienia corocznie często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni ;
- h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli ;
- i) tym, którzy podług §. 16. mają prawo należeć bez wyboru do Rady gminnej.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 50 zfr. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej.

Peryod wyborczy.

§. 21.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminnej obierani będą na lat trzy. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacyi gminnej.

Ustępujący mogą być na nowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 22*)

Wrazie opróżnienia posady Naczelnika gminy, jego zastępcy asesora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14. wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały trzechletniego peryodu.

Gdyby jednocześnie Naczelnik gminy i jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody urzędować nie mogli, zastępuje ich na czas trwania tej przeszkody najstarszy wiekiem asesor lub przysiężny.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub niemogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym Radny, mający być zastąpionym, wybrany został.

W razie równości głosów rozstrzyga los. Gdyby jednak tylu Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych, nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie, na podstawie ostatniej listy wyborczej, wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Przyrzeczenie.

§. 23.

Naczelnik gminy, tudzież asesorowie lub przysiężni, winni w miejsce przysięgi złożyć przy objęciu urzędu w ręce Naczelnika władzy powiatowej, lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego i delegatów Rady gminnej przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw, i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

Płaca.

§. 24.

Urząd Radnego i jego zastępcy jest bezpłatny.

Rada gminna uchwali, czy i jakie wynagrodzenie od gminy pobierać mają: Naczelnik, jego zastępca i asesorowie lub przysiężni.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy wynagrodzenie za wszelkie wydatki, połączone z ich urzędowaniem.

§. 22.*)

W razie opróżnienia w ciągu trzechletniego peryodu posady Naczelnika gminy, jego zastępcy, asesora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14. wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce Radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub niemogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym Radny, mający być zastąpionym, wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga głos.

Gdyby jednak tylu Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Ustąpienie z posady.**§. 25.**

Za przyzwoleniem Rady gminnej może każdy członek Reprezentacji gminnej urząd swój złożyć.

Członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca traci swój urząd, jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu na członka Rady bez wyboru stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych w §§. 3. i 11. Ord. wyb. dla gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Dział IV.**O zakresie działania gminy.****Rozdział I.****O zakresie działania gminy w ogólności.****§. 26.**

Zakres działania gminy jest:

- a) własny i
- b) poruczony.

§. 27.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem Ustaw samodzielnie zarządza i rozporządza może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy, i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonem być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

- a) wolny zarząd majątkiem gminnym, i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy;
- b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;
- d) policja polowa;
- e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- f) policja zdrowia;
- g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;
- h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;
- i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;
- k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

Własny zakres działania.

l) Ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminę utrzymywane, i na szkoły ludowe, staranie o zakładanie, uposażanie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych gminach w drodze Ustawy przekazane być osobnym organom rządowym.

§. 28.

Poruczony zakres
działania.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Rozdział II.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 29.

Rada gminna jest w sprawach gminnych organem uchwalającym i nadzorującym.

Władza wykonawcza jej nie przysłuża.

§. 30.

Sprawy gospodarstwa
gminy.

W sprawach gospodarstwa gminy należą do obrad i uchwał Rady:

a) wszelkie rozporządzenia względem zakładowego majątku i dobra gminy;

b) postanowienie o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra, wdzierżawianie, wynajmowanie, lokowanie kapitałów;

c) uchwalanie budżetu rocznego, staranie o pokrycie niedoboru;

d) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;

f) w ogóle wszelkie sprawy, nienależące do zwyczajnego zarządu majątkiem, i te, które sobie Rada względem tego zarządu zastrzeże.

§. 31.

Ustanawianie służby.

Rada winna przydać Zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności, wypływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania, i o ich zaopatrzeniu.

§. 32.

Sprawy policyi miejscowej.

O ile sprawowanie policyi miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada w granicach istniejących ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy, tyczące się policyi miejscowej, i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do

wysokości 15 złr., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 5. dni.

§. 33.

Rada winna uchylać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policyi miejscowej, i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność
gminy.

§. 34*)

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policyi miejscowej na niej ciężających, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza powiatowa.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubo-
gich.

§. 35.

Rada winna czuwać nad tem, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli.

Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki, i może oznaczyć sposób ich użycia.

Udzielanie zdań i
wykonywanie uchwał
wyższych Władz au-
tonomicznych.

§. 36**)

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

Zwierzchność gminna jest obowiązana wykonywać wszelkie polecenia i rozporządzenia Wydziału powiatowego i Wydziału

§. 34.*)

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policyi miejscowej na niej ciężających, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa, za poprzedniem wysłuchaniem wydziału powiatowego. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

§. 36.**)

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

krajowego w sprawach wchodzących w ich zakres działania, jakoteż przeprowadzać wszelkie dochodzenia przez te władze zarządzane.

Rozstrzygnięcie za- żaleń.

§. 37*)

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione na ręce Naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia ogłoszenia dotyczącego rozporządzenia lub zawiadomienia o niem.

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 38.

Rada nadzoruje urzędowanie Zwierzchności gminnej.

Rada ma prawo ustanawiać osobne komisje tak w tym celu, jakoteż do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, niemniej do udzielania zdań i przedstawienia wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji powoływać może Rada także mężów zaufania z poza grona swego.

Rada winna zarządzać w ciągu roku kilkakrotnie rewizję kasy.

Zakłady gminne.

§. 39.

Postanowienia §§. 30., 31. i 38. dotyczą także zakładów gminy, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Dalsze uchwały Ra- dzie zastrzeżone.

§. 40.

Do zakresu działania Rady należy dalej:

- a) wybór członków Zwierzchności gminnej;
- b) nadawanie prawa przynależności do gminy, nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego (§§. 7. i 8.);
- c) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, nadawanie miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając jednak prawom, na różnicy wyznań opartym;
- d) uchwalanie w sprawach, odnoszących się do umów gminy z innymi gminami lub z posiadaczami obszarów dworskich co do stosunków, wskazanych w §§. 2., 3., 4., 95., 96., 97. tej Ustawy, i w §§. 2. i 3. Ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866. r. o obszarach dworskich;
- e) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 27. 2. lit. m).

Zwoływanie Rady.

§. 41.

Rada zbiera się na posiedzenia, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej jednak raz na kwartał.

Naczelnik gminy, lub w razie przeszkody jego zastępca, zwołuje Radę na posiedzenie; każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej

§. 37.*)

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna władza powiatowa rozstrzega, stanowi §. 106.

trzecia część Radnych, lub polityczna władza powiatowa, albo też Rada powiatowa, lub Wydział powiatowy. O nastąpić mającym posiedzeniu Naczelnik w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych Radnych.

Komplet do uchwał.

§. 42.

Rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa Radnych nie jest na posiedzeniu obecna. Do uchwały stanowiącej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części Radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość Radnych, potrzebna do powzięcia uchwał, winien Naczelnik gminy zwołać Radę powtórnie i zarazem zawezwać zastępców.

Na każdego Radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie, i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, może Naczelnik orzec karę pieniężną aż do wysokości 10 złr. w. a. i takową na rzecz gminy ściągnąć,

Przeciw takiemu orzeczeniu Naczelnika służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

O komplecie Rady potrzebnym do wyboru Zwierzchności gminnej stanowi Ordynacya wyborcza dla gmin.

§. 43.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

Jeżeli przedmiotem obrady i uchwały jest urzędowanie członka Zwierzchności gminnej lub Rady gminnej, winien członek ten wstrzymać się od głosowania, a na żądanie Rady oddalić się przed głosowaniem, musi jednak na wezwanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych objaśnień.

§. 44.

Członek Zwierzchności lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowacanych.

§. 45.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

Na posiedzeniach przewodniczy Naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Posiedzenie, bez zachowania tego przepisu odbyte, jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Warunki ważności uchwał.

§. 46.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych Radnych. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględną otrzymało.

Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 47.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki, są w każdym razie publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim

bezsuktecznem napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Księga uchwał.

W domach szynkowych posiedzeń Rady odbywać nie wolno.

§. 48.

Uchwały Rady z każdego posiedzenia będą zapisywane w księgi uchwał. Zapis ten ma być stwierdzonym podpisem Przewodniczącego, dwóch Radnych i pisarza; każdemu członkowi gminy wolno jest przeglądać tę księgę.

Regulamin.

§. 49.

Rada ma prawo w granicach Ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędów gminnych.

Rozdział III.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 50.

Zwierzchność gminna jest w sprawach gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

Władza Naczelnika gminy w ogólności.

§. 51.

Naczelnik gminy kieruje czynnościami Zwierzchności gminnej, i nadzoruje takowe.

Asesorowie lub przysiężni winni są Naczelnikowi pomoc w urzędowaniu, i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Jeżeli dla jakiegokolwiek przeszkody Naczelnik nie urzęduje, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

Władza dyscyplinarna.

§. 52.

Naczelnikowi podlegają urzędnicy i słudzy gminy, on wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną.

Naczelnik może suspendować w urzędowaniu nawet takich urzędników i takie sługi, których mianowanie Rada sobie zastrzegła; prawo jednak oddalenia ich ze służby ma tylko Rada.

Mianowanie delegatów.

§. 53.

Do łatwiejszego sprawowania czynności policyi lub innych spraw miejscowych, może Rada dla pojedynczych części gminy mianować delegatów z pomiędzy członków gminy tamże zamieszkałych, do Rady obieralnej, którzyby Naczelnika w załatwianiu tych czynności wspierali.

Delegatów mianuje Rada na wniosek Naczelnika gminy lub trzech Radnych.

Co do przyjęcia lub nieprzyjęcia tego mianowania obowiązują przepisy §. 20.

Delegaci mają zastosować się przy sprawowaniu czynności do zarządzeń Naczelnika.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 54.

Naczelnik reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, muszą być podpisane przez Naczelnika i jednego asesora lub przysiężnego.

Dokument, dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisany przez dwóch Radnych, i powołać się do tegoż przyzwolenia lub zatwierdzenia.

W każdym razie dokument, wydany imieniem gminy, musi być zaopatrzony pieczęcią gminy.

Wykonywanie i zawieszenie uchwał.

§. 55*)

Naczelnik przygotowuje przedmioty pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się bezzwłocznie o rozwiązanie wątpliwości, w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału powiatowego, w sprawach zaś poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy powiatowej.

Władze te winny rozstrzygnąć sprawę w ciągu dni ośmiu.

Zarząd majątku.

§. 56.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi, i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych, nie należących do zakresu działania Rady.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi, i nadzoruje zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ścisłym wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

§. 57.

Sprawowanie policji miejscowej.

Do Naczelnika gminy należy odpowiednie ustawom i przepisom sprawowanie policji miejscowej (§. 27.), o ile pojedyncze czynności tejsze nie są przekazane w drodze Ustawy organom rządowym.

§. 55.*)

Naczelnik przygotowuje przedmioty, przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady powzięte w sposób zgodny z ustawami winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe onych zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się do politycznej władzy powiatowej o rozstrzygnięcie pytania, czy powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom (§. 105).

Polityczna władza powiatowa winna wydać to rozstrzygnięcie w ośmiu dniach, i jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, zawiadomić równocześnie o rozstrzygnięciu Wydział powiatowy.

Jest on obowiązany zarządzić wszystko, czego wymaga wykonanie policji miejscowej, i postarać o potrzebne do tego środki pieniężne.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p., ma Naczelnik prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego, i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policji miejscowej w gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemii), lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, Naczelnik winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną Władzę powiatową.

Poruczony zakres działania.

§. 58.

Naczelnik załatwia wszystkie sprawy, należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany, lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, Naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdzieby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może Naczelnik działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania, w całości lub w części, na swój koszt organom własnym.

Zagrażanie karami.

§. 59.

Naczelnik ma wyjątkowo (§. 32.) prawo zagrożenia karą pieniężną do 3 złr., lub w razie niemożności uiszczenia tej kary, karą aresztu do 24. godzin, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej. nie dopuszczającego zwłoki.

§. 60.

Wykonywanie władzy karnej.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej, należącej do zakresu działania gminy (§. 27.) wyrzeczona jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy Naczelnikowi gminy wspólnie z dwoma asesorami lub przysiężnymi prawo orzekania kar za takie przekroczenia.

W ten sam sposób mają być także orzekane kary, zagrożone przez Radę gminną (§. 32.), lub przez Naczelnika gminy (§. 59.).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia, kary aresztu, mogą być orzekane.

Orzeczenie kary zapada większością głosów. W nagłych przypadkach może Naczelnik sam orzec karę, jednak tylko karę pieniężną.

Wszystkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancji.

§. 61*)

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału powiatowego,

§. 61.*)

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można do politycznej Władzy powiatowej.

a w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego, albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16.), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie w sprawach własnego zakresu działania Wydziałowi powiatowemu, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś politycznej Władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Przeznaczenie kar pieniężnych.

§. 62.

Kary pieniężne orzeczone podług §§. 60. i 61. wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

§. 63.

Przeszkody urzędowania.

Członek Zwierzchności gminnej nie może brać udziału w załatwianiu sprawy, dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Odpowiedzialność.

§. 64*)

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53.) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności im przekazanych. O obowiązku wynagrodzenia szkód wyrządzonych gminie lub należącym do niej zakładom, przez któregośkolwiek z członków Zwierzchności gminnej, albo przez inną osobę sprawującą swe czynności z ramienia gminy, orzeka w sprawach własnego zakresu działania Wydział powia-

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16.), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

§. 64.*)

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków Zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53.) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez Naczelnika im przekazanych.

Pretensje gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

towy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza powiatowa, jeżeli przyczyną szkody jest przewinienie urzędowe lub służbowe, z wyjątkiem wypadków, w których przyczyną szkody jest czyn podlegający ustawie karnej, a Sąd karny, orzekł o obowiązku wynagrodzenia szkody. O wysokości wynagrodzenia orzekają c. k. Sądy, jeśli porozumienie nie przyszło do skutku.

Gdyby jednak żądanie o wynagrodzenie szkody przeciw osobom w tym §. wspomnianym nie zostało wniesione najdalej do trzech lat od ustąpienia z posady, należy nietylko ustanowienie wysokości wynagrodzenia, ale także orzeczenie o obowiązku uiszczenia tego wynagrodzenia do drogi prawa.

Dział V.

O gospodarstwie gminnem i o zakładaniu ciężarów na gminę.

Inwentarz majątku.

§. 65.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów, winne być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy, każda następna zmiana ma być w nim uwiidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

§. 66.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

§. 67.

Majątek gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś nad ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli, i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

Użytkowanie z majątku gminnego.

Użytkowanie z dobra gminnego.

Rok administracyjny.**§. 69.**

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Budżet i rachunki roczne.**§. 70.**

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjny.

Rada ma ten budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy i zakładów gminnych winien Naczelnik najpóźniej we dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozpoznania i załatwienia.

Tak budżet jako i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winne być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy, tych zaś spostrzeżenia będą przy rozpoznaniu wzięte pod rozwagę.

§. 71.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrywanie wydatków.**§. 72.****1. Z dochodów.**

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.**§. 73.**

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przede wszystkim dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

W gminach złożonych z kilku osad.**§. 74.**

W gminach złożonych z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, wydatki przypadające na taką osadę lub miejscowość, która posiada własność swoją odrębną, opędzane będą dochodami z odrębnej własności, do niej należącej, nadwyżka zaś z tych dochodów pozostaje jej wyłączną własnością.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.**§. 75.**

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy, z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody, z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.**§. 76.**

Wydatki dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają

być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.

§. 77*)

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków wspomnianych w ustępie a);
- c) usługi i roboty na potrzeby gminy.

a) Dodatki do podatków.

§. 78.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj na wszystkie w gminie przepisane podatki bezpośrednie, i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej) rozkładane.

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 83., 84. i 85.

§. 79.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 80**)

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich lub 20% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej. Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia podatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika gminy, najpóźniej w 8. dni po tem posiedzeniu.

§. 77.*)

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) usługi i roboty na potrzeby gminy.

§. 80.**)

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich, lub 20% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków, przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika gminy, najpóźniej w 8. dni po tem posiedzeniu.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego mogą być tylko na mocy Ustawy krajowej nakładane.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu mogą być nakładane tylko za przyzwoleniem Wydziału krajowego.

b) Inne opłaty.

§. 81*)

Do zaprowadzenia opłat nienależących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu, niemniej do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat potrzeba ustawy krajowej.

c) Posługi i roboty.

§. 82.

Za uchwałą Rady mogą być wymagane posługi i roboty, tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna corocznie, na rok administracyjny następujący, ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi i roboty będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki, wskazane w §. 57., wolno jest każdemu, wymagane od niego posługi lub roboty albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminnej ich wartość obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

§. 83.

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

- a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, kraju, gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów;
- b) pasterze dusz co do ich kongruy.

§. 84.

W gminie złożonej z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, prestacye na odrębne potrzeby jednej z tych osad mają być rozkładane tylko na obowiązanych w tej osadzie.

Na pokrycie wspólnych wydatków takiej gminy, dodatki do podatków bezpośrednich o tyle tylko rozkładane być mogą na osadę lub miejscowość, mającą swą odrębną własność, o ile dochód z tejże nie pokryje przypadającej na taką osadę lub miejscowość części wspomnianych wydatków.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

§. 85.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, jeżeli nie zachodzi przypadek w §. 84. wskazany.

§. 86.

Ogłoszenie uchwał, dotyczących prestacyi.

Uchwała Rady, dotycząca prestacyi, musi być w gminie ogłoszona.

§. 81.*)

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, potrzeba Ustawy krajowej.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasiąganiu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór dodatków.

§. 87.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Inne należności pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej Ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia wciąga je w drodze exekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, Naczelnik poleci wykonanie rzeczonyj posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego, i ściągnie ten koszt w sposób przepisany dla ściągania innych należności pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 57. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.

§. 88.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych Ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

Dział VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

§. 89.

W gminach, składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelskiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelska ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszy, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one nadal z tychże dochodów być opędzane.

§. 90.*)

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 91.), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Reprezentacji gminnej, zawiadywane będą przez tę Reprezentację podług przepisów ustawy gminnej, z tem jednak ograniczeniem, że izraelicy członkowie Reprezentacji (Rady i Zwierzchności) gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednakże chrześcijańscy członkowie Rady gminnej nie stanowili przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrześcijańscy

*) Tekst zmieniony w myśl ustawy z dnia 19. listopada 1868 l. 30. Dz. ust. kr.

wyborcy gminy w sposób ordynacją wyborczą oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej tylu chrześcian, ilu będzie potrzeba do uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał w sprawach chrześcijańskiej ludności potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady, i bezwzględna większość głosów członków obecnych.

Jeżeli naczelnikiem gminy jest niechrześciani, wybierze chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego, któremu przysługiwać będą co do załatwienia specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy przysługują naczelnikowi gminy.

§. 91.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

- a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe; wykonywanie prawa patronatu; prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religii i służ kościelnych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla chrześcian, lub na cele, w których tylko chrześciani udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 92.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

- a) sprawy bożnic, smentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabbinów, kaznodziei, nauczycieli religii i służ obrzędowych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla izraelitów, lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 93.

Prawo Reprezentacji gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy Ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 91. i 92. wymienionych.

§. 94.*)

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacyj (§. 67.) na członków gminy, na cele w §§. 91. i 92. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile Ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej, nie ma $\frac{2}{3}$ chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyj na chrześcijańskich członków gminy na cele w §. 91. wskazane, nastąpić może za przyzwoleniem Wydziału powiatowego.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej.

Prawo Reprezentacji gminy.

*) Tekst zmieniony w myśl ustawy z dnia 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kr.

Przeciw uchwałom w tej mierze tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego służyć te same środki prawne, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

Dział VIII.

O łączeniu gmin dla wspólnego zawiadywania sprawami.

Dobrowolne łączenie.

§. 95.

Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno est łączyć się z innymi gminami lub też i z obszarami dworskimi dla wspólnego zawiadywania wszystkimi, albo tylko niektórymi sprawami tak własnego (§. 27.), jako też poruczonego (§. 28.) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

Konieczne połączenie.

§. 96*)

Zamiast postanowień tego paragrafu, projektuje Wydział krajowy ustawę o okręgach gminnych, która umieszczoną jest przy końcu po §. 109.

§. 97.

Jeżeli gminy łączą się z innymi gminami lub z obszarami dworskimi dla wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, wolno jest interesowanym stronom ustanowić organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami, i oznaczyć zakres działania tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenia.

Przepisy tej Ustawy, odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Dział VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 98**)

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby gminy, ich Reprezentacye i organa służbowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciążące, niemniej, aby majątek, dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone, i przekonuje się o tem w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy.

§. 96*)

Gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wpływających z poruczonego zakresu działania (§. 28.), mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą Ustawy krajowej połączone z innymi gminami tego samego politycznego powiatu.

Sposób wspólnego zawiadywania sprawami będzie Ustawą krajową oznaczony.

Jeżeli co do rozkładu dotyczących kosztów nie przyjdzie między połączonymi stronami do porozumienia, rozstrzyga Rada powiatowa.

§. 98**)

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Delegat Wydziału powiatowego ma prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, i zabierać głos, w głosowaniu jednak tylko wtenczas ma udział, jeżeli jest członkiem Rady gminnej.

Wydziałowi powiatowemu służy prawo żądania od Zwierzchności gminnej przedłożenia aktów i potrzebnych wyjaśnień, niemniej prawo rewidowania kas, przekonywania się o stanie spraw i majątków, tak gminnych jak zakładowych (funduszowych), tudzież o sposobie prowadzenia spraw gminy i zarządu dochodami jej.

Wydział krajowy wstępuje w razie uznanej przez się potrzeby w zakres działania Wydziału powiatowego, określony w niniejszem postanowieniu.

W takim wypadku dotycząca czynność Wydziału powiatowego ustaje, od chwili uwiadomienia go o tem przez Wydział krajowy.

§. 99*)

Zatwierdzanie przez
Radę powiatową.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej, muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §.§. 2, 4, 80, 85 i 95, także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nienależące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę rozkładami;

d) wydzierżawienie na dłuższy czas, niż lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację;

e) opuszczenie czynszu najmu lub dzierżawy w części, lub całości.

§. 99*)

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §.§. 2., 4., 80., 85. i 95. także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowania zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nienależące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę rozkładami;

d) wydzierżawianie na dłuższy czas niż na lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację.

Rada powiatowa ma oraz prawo i obowiązek, gdyby gmina tego sama nie uczyniła, wstawić w budżet gminy do pokrycia takie należności, które gmina uścić jest obowiązana na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia w moc ustawy, lub też umowy ujętej w formę dokumentu, która wymagała, i uzyskała zatwierdzenie wyższej Władzy autonomicznej.

§. 100*)

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego lub Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz ze swoim zdaniem przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 101.

Wydział powiatowy rozstrzega rekursa przeciw uchwałom Rady gminnej we wszystkich sprawach, gminie od Państwa nie poruczonych.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs o tyle zanoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość Ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony na ręce Naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały, lub zawiadomienia o niej.

§. 102*)

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminy.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy członkom Zwierzchności gminnej udzielać napomnienia i nagany, i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., lub w razie niemożności ściągnięcia aresztu do dni 4.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Wrazie cięższego przekraczania, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez Wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną Władzą powiatową.

Wrazie niezgodności tych Władz orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną Władzą krajową.

Wydział powiatowy może także dla ochrony gminy od

§. 100.*)

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

§. 102.*)

Wydział powiatowy może na członka Zwierzchności gminnej, przekraczającego lub zadniebującego swe obowiązki w sprawach własnego zakresu działania gminy, nakładać kary aż do 20 złr. Kary te wpływają do kasy gminnej.

Wrazie cięższszo przekraczania lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną władzę krajową, w porozumieniu z wydziałem powiatowym.

strat groźących, lub na żądanie przynajmniej dwóch trzecich części Rady gminnej w porozumieniu z polityczną Władzą powiatową zawiesić (zasuspendować) w urzędowaniu członka zwierzchności gminnej i zarządzić chwilowe zastępstwo tymczasowo usuniętego członka. Przeprowadzenie śledztwa dyscyplinarnego przeciw naczelnikowi lub innemu członkowi Zwierzchności gminnej należy do Wydziału powiatowego.

Koszta dochodzenia ponosi członek zwierzchności gminnej za winnego uznany.

Władza dyscyplinarna w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu wspomniana służy Wydziałowi powiatowemu także po ustąpieniu członka Zwierzchności gminnej z posady w tym celu, ażeby go znaglić do oddania urzędu i do złożenia rachunków z czasu urzędowania swego.

Mianowanie zastępcy
dla gminy.

§. 103.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy lub pojedynczemi jej członkami, Rada gminna ze względu na prywatny interes Radnych nie byłaby bezstronną, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nad-
zoru i do wstrzymy-
wania uchwał.

§. 104.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby takowe swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew Ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć Ustawy, lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 105*)

Polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez Radę gminną w sprawach poruczonego zakresu działania, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom; to samo

§. 105.*)

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek, zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się Ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

prawo służy Wydziałowi powiatowemu w sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy krajowej, zaś w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału krajowego.

Jeżeli ani polityczna Władza powiatowa ani Wydział powiatowy do dni czternastu od powzięcia wiadomości, o zapadłej uchwale nie zakażą jej wykonania, potrzebnem jest do zawieszenia jej, upoważnienie politycznej Władzy krajowej, względnie Wydziału krajowego.

§. 106*)

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej Władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 107**)

Jeżeli gmina, jej Reprezentacya, lub pojedynczy tejże członek, urzędnik lub sługa gminny zaniedbuje lub wzbrania się w sprawach własnego zakresu działania dopełnić obowiązków wynikających z ustaw, Wydział powiatowy po bezskutecznem upomnieniu Zwierzchności gminnej zarządzi środki zaradcze na koszt i stratę gminy.

To samo prawo służy politycznej Władzy powiatowej przeciwko gminie zaniedbującej lub wzbraniającej się dopełnić obowiązków poruczonego zakresu działania.

Wydział powiatowy i polityczna Władza powiatowa zawiadomią się nawzajem o zarządzeniach w tym kierunku przez się skutecznionych.

§. 106.*)

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej, naruszającym lub mylnie zastosowującym Ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego. (§. 101.).

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

§. 107.**)

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc Ustaw na gminie ciężących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie chodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z wydziałem powiatowym.

§. 108*)

W sprawach poruczonego zakresu działania może polityczna Władza powiatowa członkom Zwierzchności gminnej udzielić napomnienia i nagany i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 złr. w. a. lub w razie niemożności ściągnięcia. aresztu do dni 4.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej. W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną Władzę powiatową, w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

W razie niezgodności tych Władz orzeka polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna Władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Reprezentacji gminnej.

§. 109.

Namiestnik może rozwiązać Reprezentację gminną.

Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem powiatowym, zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw aż do wprowadzenia nowej Reprezentacji gminnej.

§. 108.*)

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na Naczelnika gminy, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 złr. Kara ta wpływa do kasy gminnej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione Naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności. Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem

zawierająca postanowienia o okręgach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §. 96. ust. gm. z dnia 12. Sierpnia 1866.
(L. 19. ust. kr.) znosi się w dotychczasowem ich brzmieniu.
W ich miejsce wchodzi w życie, jako dodatek do ustawy gminnej,
do ustawy o obszarach dworskich, i do ustawy o reprezentacyi
powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. (L. 19. 20. i 21. Dz. u.
kr.) ustawa o okręgach gminnych.

Art. II.

Dopokąd Naczelnicy okręgowi nierozpoczną urzędowania; za-
chowują Reprezentacye gminne i Przełożeni obszarów dworskich
cały dotychczasowy swój zakres działania, i załatwiają sprawy
wedle postanowień dotychczas obowiązujących.

Sprawy z dniem rozpoczęcia urzędowania Naczelnika okręgu
prawomocnie nie załatwione, przechodzą w zakres działania okrę-
gów gminnych i władz nad nimi przełożonych, i załatwiane będą
wedle postanowień ustawy o okręgach gminnych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw
wewnętrznych.

U s t a w a

o okręgach gminnych

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O okręgach gminnych w ogóle.

Okrąg gminny.

§. 1.

Dla wspólnego załatwiania spraw policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania w gminach i obszarach dworskich tworzą się okręgi gminne.

Tylko w tym samym powiecie politycznym położone miejscowości wchodzą w skład okręgu.

Tworzenie okręgów
gminnych.

§. 2.

Z uwzględnieniem zaludnienia, obszaru, zamożności, sił umysłowych i innych miejscowych stosunków, a wysłuchawszy wniosków Rady powiatowej i politycznej Władzy powiatowej, podzieli Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa powiat na okręgi, — orzekną, które gminy wyłącza się ze związku okręgowego, i ustanowią siedziby urzędowe Naczelników okręgowych.

Miasta mające własne statuta wyjęte są ze związku okręgowego. Inne miasta, miasteczka, i gminy połączone w myśl §§. 2. i 95. ust. gm. i §. 2. ust. o obszarach dw. mogą być wyjęte ze związku okręgowego, jeżeli ich zamożność i siły umysłowe dają rękojmię należytego pełnienia obowiązków.

Zarządzenia te mogą w miarę potrzeby uleść zmianie, jeżeli po wysłuchaniu zdania Rady powiatowej i politycznej Władzy powiatowej zgodzą się na to Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa.

Dział II.

O Naczelniku okręgu.

Naczelnik okręgu.

§. 3.

Sprawy wchodzące w zakres działania okręgu gminnego, załatwia Naczelnik okręgu.

Naczelnik okręgu ma w swych urzędowych czynnościach charakter organu Władzy publicznej.

Naczelnikowi okręgu dodanym jest zastępca.

Wybór Naczelnika
okręgu.

§. 4.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera Rada powiatowa na wniosek Wydziału powiatowego. Wybór Naczelnika okręgu i zastępcy jego potrzebuje do swej ważności zatwierdzenia politycznej Władzy krajowej.

Peryod wyborczy.

§. 5.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera się na lat pięć. Mogą wszelako po upływie tego peryodu być na nowo wybrani; Wszakże w razie wyboru innych osób, winni ustępujący sprawować czynności swoje aż do wstąpienia nowoobraných.

Obieralność.

§. 6.

Naczelnikiem okręgu może być obrany każdy własnowolny mężczyzna, który ukończył dwudziesty czwarty rok życia, jest obywatelem Państwa austriackiego, i posiada odpowiedni stopień wykształcenia.

Nie mogą być
obranymi:

§. 7.

- a) duchowni wszelkiego wyznania, nauczyciele publiczni;
- b) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów, korporacyj, funduszków publicznych i osób prywatnych, dopokąd w służbie zostają;
- c) wojskowi będący w czynnej służbie.

§. 8.

Wykluczenie w skutek
czynów karygodnych.

Wykluczeni są od obieralności:

- a) wedle ustawy z dnia 15. listopada 1867. (dz. u. p. l. 131) skazani na karę za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, i oszustwa (§.§. 460, 461, 463 i 464 ust. kar.), a to aż do ubiegu czasu oznaczonego w drugim i w ostatnim ustępie §. 6. wspomnianej ustawy;
- b) zostający pod śledztwem z powodu czynów karygodnych, pod a) wymienionych, przez czas trwania śledztwa;
- c) osoby, do których majątku ogłoszono konkurs wierzycieli (upadłość), jak długo trwa rozprawa konkursowa;
- d) osoby, które w skutek czynu popełnionego z chęci zysku w drodze dyscyplinarnego postępowania zostały usunięte z urzędu lub ze służby publicznej, a to przez trzy lata po ich usunięciu.

§. 9.

Obowiązek przyjęcia
wyboru.

Uchylić się mogą od przyjęcia wyboru:

- a) wojskowi nie pełniący czynnej służby;
- b) liczący przeszło sześćdziesiąt lat życia;

c) ci którzy już piastowali urząd naczelnika okręgu przez cały peryod wyborczy;

d) zamieszkali po za granicami powiatu.

Rada powiatowa może także z innych ważnych powodów uwalniać od obowiązku przyjęcia wyboru.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się Przyjmując wybór, lub przyjętego urzędu dalej sprawować nie chce, podpada karze pieniężnej, którą wymierza Wydział powiatowy aż do wysokości 100 złr. w. a.

Od takiego orzeczenia odwołać się można do Wydziału krajowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy powiatowej.

Utrata posady.

§. 10.

Naczelnik okręgu i zastępca jego traci posadę; jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności stała na przeszkodzie.

Zastępstwo i wybór
uzupełniający.

§. 11.

W razie śmierci, ustąpienia z posady w ciągu peryodu wyborczego, lub niemożności pełnienia obowiązków zastępuje Naczelnika okręgu zastępca jego.

W tym razie przechodzą wszelkie prawa i obowiązki Naczelnika na jego zastępcę.

Stale ustępującego Naczelnika okręgu lub zastępcę jego zastąpi na dalszy czas peryodu wyborczego Rada powiatowa nowym wyborem na najbliższem zgromadzeniu, które po nagłych wypadkach umyślnie w tym celu zwołać należy.

Przyrzeczenie.

§. 12.

Naczelnik okręgowy i zastępca jego winien przy objęciu urzędu złożyć w ręce Naczelnika Władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejsce przysięgi: iż zachowa Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będzie ustaw i sumiennie wypełniać obowiązki swoje.

Płaca.

§. 13.

Wysłuchawszy zdania Rady powiatowej, wyznaczy Wydział krajowy dla każdego okręgu wysokość płacy i ryczałtów dla Naczelnika okręgu i zastępcy jego. Ten ostatni wszakże tylko za czas rzeczywistego urzędowania wynagradzanym być może.

Dział III.

O zakresie działania Naczelnika okręgu i traktowaniu spraw.

Zakres działania.

§. 14.

Do zakresu działania Naczelnika okręgu należą wszystkie sprawy własnego i poruczonego zakresu działania, które załatwiać mają wedle obowiązujących ustaw Zwierzchność gminna, Rada gminna i Przełożony obszaru dworskiego z wyjątkiem spraw poszczególnionych w ustępach lit. a, i, l, m, i n, §. 27. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866 (l. 19. Dz. u. kr.)

Przy sprawowaniu tych czynności przechodzą wszelkie prawa i obowiązki Zwierzchności gminnej, Rady gminnej i Przełożonego obszaru dworskiego na Naczelnika okręgu.

W wypadkach, w których w ustawie wypowiedziana jest odpowiedzialność gminy lub obszaru dworskiego, odpowiada powiat za działalność Naczelnika okręgu i podwładnych jemu organów, wszakże z prawem regresu do Naczelnika okręgu (§. 21).

Orzeczenie względem obowiązku powiatu do wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza krajowa. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia między powiatem a poszkodowanym nie nastąpi porozumienie orzekną Sądy.

Służba.

§. 15.

Naczelnik okręgu ma dodaną służbę, potrzebną do sprawowania czynności urzędowych.

Rada powiatowa oznacza liczbę pomocników i sług. Ona ustanawia warunki mianowania i określa obowiązki służbowe. Wydział krajowy zatwierdzi te postanowienia lub poczyni odpowiednie zmiany.

W granicach tych postanowień mianuje Naczelnik okręgu pomocników i sługi, i ma nad nimi władzę dyscyplinarną.

Delegaci.

§. 16.

Każdy Naczelnik gminy i każdy Przełożony obszaru dworskiego jest na swoim obszarze podwładnym organem wykonawczym Naczelnika okręgu w sprawach, wchodzących w tegoż zakres działania, i zajmuje w obec niego stanowisko delegata z prawami i obowiązkami delegatów Zwierzchności gminnych, określonymi w §. 53. ust. gm.

W wypadkach nagłych, nie cierpiących zwłoki, obowiązany jest jednak delegat taki w granicach swego obszaru bezwzględnie wszystko to zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej i zdać o tem sprawę Naczelnikowi okręgu.

Zebranie delegatów.

§. 17.

Naczelnicy gmin i Przełożeni obszarów dworskich zgromadzają się co miesiąca na dniu przez Naczelnika okręgu z góry oznaczonym w miejscu jego urzędowej siedziby, dla odbierania poleceń i instrukcyj, wysłuchania zarządzeń Naczelnika okręgu, i zdania mu sprawy z czynności przedsięwziętych w charakterze delegatów okręgowych. W wypadkach naglących zwołuje Naczelnik okręgowy nadzwyczajne zebrania.

Władza dyscyplinarna nad delegatami.

§. 18.

Delegatów nie uczęszczających na takie zebrania, zaniedbujących albo też przekraczających swe obowiązki, upomina Naczelnik okręgu.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, doniesie o tem Naczelnik okręgu Wydziałowi powiatowemu, jeżeli sprawa tyczy się własnego zakresu działania, a politycznej Władzy powiatowej, jeżeli sprawa odnosi się do poruczonego zakresu działania, celem zarządzenia środków w myśl ustawy gminnej.

Środki przymusowe.

§. 19.

Dla ściągnięcia kar przez się nałożonych, przeprowadzenia orzeczeń i wykonania postanowień swoich rozporządza Naczelnik okręgu przeciw gminom, korporacyom i osobom prywatnym swojej władzy podległym, równie we własnym, jako też w poruczonym zakresie działania temi samymi środkami, jakie służą Władzom rządowym z mocy §§. 2, 3, i 5. Ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. (L. 68. Dz. u. p.) Jeżeli własne siły i środki nie wystarczają, uda się Naczelnik okręgu o pomoc (asystencyę) do politycznej Władzy powiatowej.

Pokrywanie wydatków.

§. 20.

Koszta, połączone z załatwianiem spraw, wchodzących w zakres działania okręgu gminnego ponoszą opodatkowani w gminach i na obszarach dworskich, do okręgu wcielonych w stosunku do wysokości opłacanych bezpośrednich podatków.

Naczelnik okręgu układa corocznie preliminarz wydatków składa rachunki, i przedkłada je Wydziałowi powiatowemu.

Najmniej na czternaście dni przed przedłożeniem Wydziałowi powiatowemu muszą tak preliminarz, jak rachunki podane być do przejrzenia przez opodatkowanych w okręgu.

Termin tego publicznego złożenia ma być w okręgu ogłoszony za pośrednictwem Naczelników gmin i Przełożonych obszarów dworskich. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkowanych przedłożone będą Wydziałowi powiatowemu do wzięcia pod rozwagę przy uchwalaniu preliminarza i załatwianiu rachunków.

Rada powiatowa rozpoznaje preliminarz wydatków, ułożony przez Naczelnika okręgu na podstawie sprawozdania Wydziału powiatowego, zatwierdza go lub czyni w nim odpowiednie zmiany, i nakłada odpowiednie dodatki do bezpośrednich podatków w okręgu opłacanych,

Dodatki na cele administracji okręgowej mogą być nakładane tylko do podatków bezpośrednich, i nie mogą bez wyższego przyzwolenia przewyższać 20% tego podatku.

Przyzwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków udziela Wydział krajowy.

Te dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Rada powiatowa rozpoznaje na podstawie sprawozdania Wydziału powiatowego rachunki przez Naczelnika okręgu corocznie składane, i wydaje mu absolutorium.

§. 21.

Na wydatki, nie cierpiące zwłoki, które całkowicie lub w części nie mają pokrycia w dotyczącej rubryce preliminarza potrzebne jest przyzwolenie Wydziału powiatowego.

W razach bardzo nagłych atoli, w których nie można bez wielkiej szkody czekać na przyzwolenie Wydziału powiatowego, mocen jest Naczelnik okręgu opędzić potrzebny wydatek na własną odpowiedzialność, winien jednak najdalej w przeciągu dni trzydziestu odnieść się o zatwierdzenie do Wydziału powiatowego.

§. 22.

Od odpowiedzialności.

Naczelnik okręgu odpowiada Radzie powiatowej za swoje czynności urzędowe, tyczące się własnego zakresu działania, i zdaje co trzy miesiące Wydziałowi powiatowemu sprawę z działalności swojej i podwładnych organów w tym kierunku.

Co do poruczonego zakresu działania odpowiada Naczelnik okręgu Rządowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna Władza krajowa.

Postanowienia §. 64. u. g. mają tu analogiczne zastosowanie.

§. 23.

Udzielanie zdania i wypełnianie poleceń.

Naczelnik okręgu winien udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd, Sejm, Wydział krajowy, Rada powiatowa, albo Wydział powiatowy jego zdanie zasięga, winien mianowicie na wezwanie Wydziału krajowego lub Wydziału powiatowego przeprowadzać dochodzenia we wszystkich sprawach,

wchodzących w ich zakres działania i wykonywać polecenia od nich otrzymane.

Dział IV.

O nadzorze nad Naczelnikiem okręgu.

Środki zaradcze
i dyscyplinarne.

§. 24.

Wszystkie środki zaradcze i dyscyplinarne, przyznane Władzom rządowym, Wydziałom powiatowym i Wydziałowi krajowemu nad Zwierzchnościami gminnymi i Przełożonymi obszarów dworskich służą tym Władzom w tej samej rozciągłości także względem Naczelników okręgu z tą różnicą, że wysokość kary pieniężnej sięgać może do kwoty 50 złr. w. a.

Kary te wpływają do kasy powiatowej.

Jeżeli Naczelnik okręgu zaniedbuje, albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących, a niniejszą ustawą na okrąg gminy przeniesionych, i jeżeli Wydział powiatowy na wezwanie temu nie zaradzi, ma polityczna Władza powiatowa zarządzić środki zaradcze na koszt i stratę powiatu (§§. 107 i 108 ust. gm.)

Rozstrzyganie za-
żaleń.

§. 25.

W sprawach, w których Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej (§. 37. ust. gm.) powołanym jest Wydział powiatowy, a w ostatniej instancji Wydział krajowy do rozstrzygania zażaleń przeciw rozporządzeniom Naczelnika okręgu.

II.

Ordynacya wyborcza dla gmin

w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady gminnej.

Rozdział I.

O prawie wybierania i obieralności.

Prawo wybierania.

§. 1.

Prawo wybierania mają:

1. Członkowie gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, jeżeli są obywatelami Państwa Austryackiego.

2. Z pomiędzy przynależnych do gminy, bez względu na opłatę podatków:

- a) obywatele miejscy;
- b) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;
- c) rabini, kaznodzieje starozakonni;
- d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych;
- e) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeśli są przeniesieni w stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego;
- f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające czy pensyonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający czy pensyonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;
- g) adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademiczny na jednym z uniwersytetów austryackich, magistrowie chirurgii i farmacyi;
- h) przełożeni profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych.

3. W miastach obywatele honorowi.

4. Państwo, kraj, korporacje, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundusze, jeżeli opłacają w gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie 1. wymienionych.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są zostający w służbie:

- a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, o ile nie należą do członków gminy, wspomnianych w §. 16. Ustawy gminnej;

Wyjątek co do
wojskowych.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

- b) wojskowi, należący do szeregowców i strony wojskowej niższych stopni, z wyjątkiem jednak rezerwistów nie powołanych.

§. 3.

Dopóki Ustawą karną postanowionem nie będzie, czyli i na jak długo wyrokiem karnym orzeczoną ma być utrata prawa wybierania i obieralności, zostaje wykluczonym od prawa wybierania;

- a) kto został uznany winnym zbrodni;
 b) kto z powodu zbrodni został pociągniętym do śledztwa, dopóki śledztwo trwa;
 c) kto został uznany winnym przestępstwa kradzieży, oszustwa, przeniewierzenia lub udziału w jednym z tych przestępstw (§§. 460., 461., 464. Ust. kar.).

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego pravidła są następujące:

1. Za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy.
2. Za żonę żyjącą z mężem głosuje mąż, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy.
3. Oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli należą do członków gminy, w §. 16. Ust. gm. wspomnianych, mogą, dopóki w służbie zostają, głosować tylko przez pełnomocników.
4. Osoby nieobecne w gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, mogą głosować przez pełnomocników.
5. Posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego mogą, jeżeli są w innej gminie osiedleni, upoważnić do głosowania w ich imieniu ustanowionego przez nich rządcę lub zawiadowcę.

§. 5.

Państwo, kraj, zakłady i fundusze publiczne głosują przez osoby; które dotycząca władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacje, stowarzyszenia i spółki głosują ich prawni, lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos, i umocowują do głosowania jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austriackiego, lub nie używa własnowolności, albo też jest wyjątkiem lub wykluczonym od prawa wybierania (§§. 2. i 3.).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego, i winien wykazać się pełnomocnictwem.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany członkiem Rady gminnej lub zastępcą członka, jeżeli ma prawo wybierania, 24 lat życia ukończył, i używa własnowolności.

Wyjątki.

§. 10.

Nie mogą być obranymi :

1. Urzędnicy przełożonych władz politycznych i urzędujących w gminie rządowych władz policyjnych.
2. Urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki, przez nich w skutek stosunku służbowego zdawane.
3. Ubodzy, pobierający wsparcie z funduszów publicznych, czeladź służebna, osoby, które jak żyjące z dziennego zarobku, lub jako pomocnicy przy rzemiosłach, nie mają samoistnego utrzymania.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3, wykluczone są także od obieralności: osoby,

- a) uznane winnymi przekroczenia, popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej;
- b) uznane winnymi przestępstwa, popełnionego z chciwości, lub wskazanego w §§. 501., 504., 511., 512., 515. i 516. Ust. kar. przestępstwa przeciw obyczajności publicznej;
- c) do których majątku ogłoszono konkurs, lub względem których majątku zarządzono postępowanie ugodne, dopóki trwa postępowanie konkursowe lub ugodne, a po ukończeniu takiego postępowania, jeżeli dłużnik został uznany winnym przekroczenia podług §. 486. Ust. kar.;
- d) złożone z urzędu lub oddalone ze służby publicznej, za przekroczenie dyscyplinarne, popełnione z chciwości.

Rozdział II.

O przygotowaniu do wyborów.

Spis wyborców.

§. 12.

Przed wyborami do Rady gminnej ma Naczelnik gminy ułożyć spis członków gminy, uprawnionych do głosowania.

Na czele tego spisu umieszczeni być mają obywatele honorowi; dalej ci do gminy przynależni, którzy według §. 14. należą do pierwszego koła wyborczego; następnie członkowie gminy (§. 1. pod 1., 2. i 4.) którzy opłacają w gminie podatek bezpośredni, a to w takim porządku, w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości, poczynając od najwyższej; nakoniec owi do gminy przynależni, a według §. 1. pod 2. do głosowania uprawnieni, którzy żadnego w gminie podatku nie opłacają, i do pierwszego koła wyborczego nie należą.

Obok nazwiska każdego uprawnionego, ma być wyrażona przypisana jemu w gminie roczna należność podatkowa.

Jeżeli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego. Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe, przez wszystkich uprawnionych opłacane.

Koła wyborcze.

§. 13.

Na podstawie spisu wyborców będą tworzone koła wyborcze.

W gminach, w których liczba wyborców nie przenosi 50, będą utworzone dwa, we wszystkich innych gminach trzy koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie w pierwszym razie na dwie, w drugim razie na trzy równe części podzielona.

Jeżeli są tylko dwa koła wyborcze, ci do głosowania uprawnieni członkowie gminy, którzy według porządku, w jakim są spisani, opłacają pierwszą połowę sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, wszyscy inni do drugiego koła wyborczego.

Jeśli są trzy koła wyborcze, natenczas ci wyborcy, którzy według porządku, w jakim są w spisie umieszczeni, opłacają pierwszą część sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, ci, którzy drugą część opłacają, należą do drugiego, nakoniec ci, którzy opłacają część trzecią, należą do trzeciego koła wyborczego.

Jeśli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczoną, należy takiego uprawnionego zaliczać do tego koła wyborczego, na które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

§. 14.

Zaliczenie uprawnionych bez względu na podatek.

Obywatele honorowi i z pomiędzy przynależnych w §. 1. pod 2. wymienionych, duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów rabini starozakonni, ppzełożeni zakładów naukowych, i profesorowie, adwokaci, notaryusze, osoby posiadające stopień akademiczny, niemniej należący do IX., lub wyższej klasy dyet urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, należą do pierwszego koła wyborczego.

Inne osoby w §. 1. pod 2. wymienione będą zaliczone do ostatniego koła wyborczego, jeśli z powodu opłacanej kwoty podatkowej nie należą do jednego z kół wyższych.

§. 15.*)

Ilość Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w niem głosujących, wybiera, jeśli są dwa koła, połowę, jeśli są trzy koła, trzecią część oznaczonej w §. 14. Ustawy gminnej liczby Radnych i zastępców.

§. 16.

Naczelnik gminy ułoży dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców, do tego koła należących. t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12.) mają być najpóźniej na cztery tygodnie przed wyborami złożone w miejscu urzędowania Zwierzchności gminnej; każdemu członkowi gminy służy prawo przeglądania takowych; wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w gminie obwieszzone z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyj. Komisya złożona z Naczelnika gminy, jako przewodniczącego; i z czterech członków przez Radę z własnego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygnąć reklamacye, przed upływem przepisanego terminu wniesione, i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki, przez nią za stosowne uznane. Przeciw odmownej uchwale komisji przysługują reklamującemu prawo odwołania się do poli-

Lista wyborcza.
Reklamacye.

*) Ustawa krajowa z dnia 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kraj. zniosta 2gi ustęp §. 15.

tycznej władzy powiatowej. Odwołanie takie winno być w przeciągu dni trzech, od uwiadomienia reklamującego o uchwale odmownej, wniesione do komisji, która ma przedłożyć je niezwłocznie politycznej władzy powiatowej. Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnięcie politycznej władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Przy pierwszych wyborach po wejściu w życie niniejszej Ordynacji, w gminach, nie mających Rady gminnej, komisja składać się będzie z Naczelnika gminy i czterech obieralnych członków gminy, których Naczelnik powoła.

Obwieszczenie terminu wyborów.

§. 17.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, Naczelnik gminy obwieści termin ich rozpoczęcia, z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tem Naczelnik polityczną władzę powiatową.

Czuwanie władzy politycznej.

§. 18.

Polityczna władza powiatowa winna czuwać nad tem, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześniej tak, aby z upływem peryodu wyborczego, nowa Reprezentacya gminna mogła działalność swoje rozpocząć.

Rozdział III.

O przedsięwzięciu wyborów.

Komisja wyborcza.

§. 19.

Przy wyborach przewodniczy komisja wyborcza, złożona z Naczelnika gminy, albo jednego z asesorów lub przysiężnych, jako Prezydującego i z czterech, do tego przez naczelnika gminy powołanych wyborców, posiadających warunki obieralności.

Polityczna władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem ustawy i utrzymania spokoju i porządku.

Kolej wyborów w kołach.

§. 20.

Każde koło wyborcze zgromadza się osobno. Najpierw wybiera trzecie, potem drugie, nakoniec pierwsze koło.

Każdy wyborca może wybierać z całego grona obieralnych członków gminy, bez względu na to, do którego koła należą.

Jawność. Zagajanie wyborów.

§. 21.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania Przewodniczący komisji wyborczej wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności objęte w §. 9., 10. 11. niniejszej Ordynacji, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów, i wezwie wyborców, aby według własnego przekonania, niezawisłe od wszelkich pobocznych względów i tak głosowali, jak tego według ich sumiennego zdania dobro gminy wymaga.

Głosowanie.

§. 22.

W każdym kole wyborczem głosują najpierw ci członkowie komisji wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tem kole. Potem jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować, i ma w tym celu zgłosić się do komisji wyborczej.

Głosowanie ustne
lub pisemne.

§. 23.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca, ustnie głosujący, ma wymienić nazwiska osób, które na Radnych, i te, które na zastępców wybiera, w liczbie jednak nie przenoszącej liczby Radnych i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca, głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać Radnymi, a osobno nazwiska osób, mających zostać zastępcami w liczbie odpowiedniej.

Nazwiska, przenoszące liczbę Radnych i zastępców, przypadającą na dotyczące koło, nie będą liczone przy obliczaniu głosów.

Zapisywanie głosów.

§. 24.

Przy ustnem głosowaniu, trzymający pióro wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienione przez głosujących nazwiska wpisane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdym następnem tego nazwiska wymienieniem będzie dodana do niego porządkowa liczba 2, 3, i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w naczyniu do którego je wyborcy składają.

Zamknięcie głosowania.
Obliczenie
głosów.

§. 25.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, Prezydujący w komisji wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisya porówna, co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy, co do głosowania kartkami, liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości, powstałe z dostrzeżonych może pomyłek, i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisji odczytywać będzie nazwiska na kartkach spisane, drugi zaś każde pierwsze raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdym powtórnem, tego samego nazwiska wymienieniem doda liczbę porządkową 2, 3 i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, a Prezydujący i członkowie komisji listę podpiszą.

§. 26.*)

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą

§. 26.*)

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany Radnym lub Zastępcą, rozstrzyga los.

ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany Radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

Przy obliczeniu głosów na Zastępcę mają być jednak policzone i te głosy, które w tem samym kole wyborczem oddane zostały na tę samą osobę jako na Radnego, lecz nie stanowiły większości głosów potrzebnej do wyboru na Radnego.

§. 27.

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

Jeżeli wybrany Radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmuje wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczem po wybranych Radnych, lub względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał.

Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nieprzyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie §. 20. Ustawy gminnej stosuje.

§. 28.*)

Głosy stracone.
Obranie zastępcy Radnym.

§. 29.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole głosować mającem przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy padające na wybranego już winnem kole Radnego, również głosy przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w innem kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeśli wybrany już zastępca zostanie przez następnie głosujące kole obrany Radnym, natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów, danych na zastępców.

§. 30.

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

Skoro wybory we wszystkich kolech wyborczych dokonane zostały, komisya odda do przechowania Zwierzchności gminnej listy głosujących wraz z kartkami, jeśli takowe dawano.

Naczelnik ogłosi w gminie nazwiska wybranych, i przedłoży spis tych nazwisk politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa winna wybory, które padły na osoby, nie posiadające warunków obieralności (§§. 9., 10. i 11.), w przeciągu 14 dni unieważnić, jako niezgodne z Ustawą, zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

§. 31.

Zarzuty pyzeciw postępowaniu przy wyborach mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione do Naczelnika gminy, który w przeciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

*) Ustawa krajowa z 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kr. zniósła §. 28.

Jeśli w przeciągu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeśli wniesione zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana Rada gminna przystąpi do wyboru Zwierzchności gminnej.

Dział II.

O wyborze Zwierzchności gminnej.

Wezwanie do wyboru.

§. 32.

Na wezwanie najstarszego wiekiem członka nowowybranej Rady zbiorą się jej członkowie w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania Zwierzchności gminnej.

Członkowie Rady, którzy się albo wcale nie stawiają, albo przed ukończeniem wyboru oddalają, nie usprawiedliwiwszy dostatecznie swej nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą Rada może aż do wysokości 20 zlr. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu tej kary służy odwołanie się do wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

Zawiadomienie politycznej władzy powiatowej.

§. 33.

Naczelnik politycznej władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawnością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesłać swego delegowanego.

Naczelnik gminy winien przeto wcześniej zawiadomić Naczelnika tej władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 34.

Najstarszy wiekiem członek nowowybranej Rady przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

§. 35.*)

Obieralność i wyjątki.

Tylko członek Rady gminnej może być obrany członkiem Zwierzchności gminnej.

Nie może być jednak obranym :

1. Kto nie jest w gminie stale zamieszkałym.
2. Kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów lub funduszy publicznych.
3. Kto z obranym już członkiem Zwierzchności gminnej jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub spowinowaconym.
4. Duchowny jakiegokolwiek wyznania, i nauczyciel szkoły miejscowej.

§. 36.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady i bezwzględna większość głosów obecnych.

Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie, czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma, głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 24. i 25.

*) Ustawa krajowa z 19. listopada 1868. l. 30. Dz, ust. kr. zniósła ostatni ustęp §. 35.

Wybór Naczelnika gminy.

§. 37.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór Naczelnika. Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeśli przy powtórnym głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągnięta, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnym głosowaniu otrzymali, największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos przy trzecim głosowaniu dany za członkiem, do wyboru nie przedstawionym, jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

§. 38.

Wybór asesorów lub przysiężnych.

Skoro Naczelnik wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków Zwierzchności. Głosowanie na każdego członka Zwierzchności odbywa się osobno w sposób przepisany §. 37.

§. 39.

Wybór nieważny.

Jeśli członkiem Zwierzchności obrany został taki członek Rady, który według §. 35. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

§. 40.

Wybór zastępcy Na- czelnika.

Po dokonany wyborze członków Zwierzchności, Rada niezwłocznie przystąpi do wyboru zastępcy Naczelnika gminy z grona asesorów lub przysiężnych, w sposób przepisany §. 37.

§. 41.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomie- nie władz.

Rezultat wyboru Zwierzchności gminnej ma być zapisany w księdze uchwał, i tamże podpisami Przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących Radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej władzy powiatowej, jakoteż wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany.

§. 42.

Wybory uzupełnia- jące.

Przepisy objęte §§. 32—39. mają być zastosowane do wyborów przedsiębranych w ciągu peryodu wyborczego, w skutek opróżnienia posady Naczelnika lub innego członka Zwierzchności.

W pierwszym wypadku zastępca Naczelnika, w drugim Naczelnik winien zwołać Radę, i przewodniczyć jej podczas wyboru.

Nr. 20.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem,

Obszary dworskie.

O obszarach dworskich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Posiadłość ziemską, niegdyś dominikalną, obecnie do związku gminnego nie należąca, pozostanie i na dal wyłączoną ze związku gminnego.

Każda taka, ze związku gminnego wyłączoną posiadłość, stanowi obszar dworski. Posiadłości jednak dominikalne, położone w obrębie miasta, winne być wcielone do związku gminy tego miasta.

§. 2.

Wcielenie do gminy.

Obszar dworski może na żądanie posiadacza i za zgodą gminy zostać do gminy wcielonym, jeśli posiadacz obszaru dworskiego wniesie takie żądanie do politycznej władzy powiatowej w przeciągu dni 60 od ogłoszenia niniejszej Ustawy, lub jeśli przeciw takiemu żądaniu, wniesionemu po upływie wyżej oznaczonego terminu, ani polityczna władza krajowa ze względów publicznych, ani Wydział krajowy nic nie zarzuci.

§. 3.

Umowa z gminą.

Żądający wcielenia posiadacz obszaru dworskiego może z gminą zawrzeć umowę względem wymiaru ciężarów i sposobu uiszczania powinności, mających ze związku gminnego przypaść na obszar dworski. Do ważności takiej umowy potrzebnem jest zatwierdzenie politycznej władzy krajowej, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 4.

Zarządzenie wcielenia.

Skoro dopełnione zostaną warunki w §. 2. wskazane, polityczna władza krajowa zarządzi, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wcielenie obszaru dworskiego do gminy.

§. 5.

Wyłączenie wcielonej posiadłości.

Wyłączenie ze związku gminnego wcielonej do gminy posiadłości, niegdyś dominikalnej, może tylko w drodze Ustawy krajowej nastąpić.

§. 6.

Wierzyciele, na posiadłości ziemskiej hypotekę mający, lub te osoby, na które ta posiadłość przejść ma, nie mają żadnego wpływu na rozstrzygnięcie pytania, czy ta posiadłość ma pozostać wyłączoną ze związku gminnego, lub być do niego wcieloną, ani też, czy wcielona do gminy posiadłość ma być z niej wyłączoną.

§. 7.

Zakres działania
Obszaru.

Obszar dworski winien jest wypełniać w swoim obrębie wszelkie obowiązki i powinności gminy.

Wszakże w karczmach i szynkowniach, znajdujących się na parcelach nie graniczących zresztą obszaru dworskiego, sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy.

§. 8.

Przełożony.

Każdy obszar dworski ma Przełożonego, dla załatwiania spraw, ustawami obszarom dworskim przydzielonych. Posiadacz obszaru dworskiego może albo sam objąć urząd Przełożonego, albo też zdać ten urząd pod swoją odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze mianują Przełożonym jednego zpośród siebie, albo inną osobę.

Za osoby, nie używające własnowolności, wykonywa prawa powyższe ich zastępca prawny.

§. 9.

Można być Przełożonym w kilku obszarach dworskich, jeśli takowe leżą w jednym i tym samym powiecie.

Warunki osobiste.

§. 10.

Przełożonym może być tylko obywatel Państwa Austriackiego, używający własnowolności, względem którego nie zachodzi żadna z okoliczności wykluczających, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin wskazanych.

Przełożony winien mieć stałe zamieszkanie w miejscu, wymaganiom urzędowania odpowiedniem.

Mianowanie przez
Rząd.

§. 11.

Nazwisko i stałe zamieszkanie Przełożonego ma być podane do wiadomości politycznej władzy powiatowej i wydziału powiatowego.

Jeśli Przełożony nie posiada warunków, według §. 10. wymaganych, polityczna władza powiatowa wezwie posiadacza obszaru dworskiego, aby innego Przełożonego zamianował, a jeśli posiadacz mimo powtórnego napomnienia takiemu wezwaniu zadość nie uczyni, lub w ogóle nie poda nazwiska Przełożonego w naznaczonym przez władzę terminie, polityczna władza powiatowa na koszt i stratę posiadacza zamianuje Przełożonego.

Przyrzeczenie w
miejsce przysięgi.

§. 12.

Przełożony winien złożyć w ręce Naczelnika politycznej władzy powiatowej przepisane dla Naczelnika gminy (§. 23. Ustaw. gmin.) przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Zakres działania
przełożonego.

§. 13.

W celu załatwienia spraw przydzielonych obszarowi dworskiemu, wstępuje Przełożony w zakres działania Naczelnika gminy, a co do policyi miejscowej, także w prawa przysługujące Radzie gminnej według §. 32. Ustaw. gmin.

Prawo karania, przyznane Ustawą gminną Naczelnikowi gminy, nie przysłuży jednak Przełożonemu obszarowi dworskiemu.

Prawo to wykonywa polityczna władza powiatowa.

§. 14.

Przełożony zastępuje obszar dworski nazewnątrz we wszystkich sprawach, Ustawami obszarom dworskim przydzielonych.

Wszelako jeżeli sam posiadacz obszaru dworskiego nie jest oraz jego Przełożonym, nie może Przełożony bez przyzwolenia posiadacza przyjmować stałych na ten obszar zobowiązań.

§. 15.

Utrata urzędu.

Posiadacz obszaru dworskiego może w każdym czasie oddalić osobę, która za niego urząd Przełożonego sprawuje; winien jednak zawiadomić o tem polityczną władzę i wydział powiatowy.

Przełożony traci urząd, jeśli zaszła lub wiadomą się stała okoliczność, dla której nie mógłby być dopuszczonym być do objęcia urzędu, może jednak objąć urząd nanowo po usunięciu przeszkody.

Za ciężkie przekroczenie lub ciągle zaniedbywanie obowiązków może Przełożony być usuniętym od urzędowania czasowo przez polityczną

władzę powiatową w porozumieniu z wydziałem powiatowym, na zawsze przez polityczną władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ponoszenie wydatków.

§. 16.

Obszar dworski winien ponosić wszelkie, połączone z obowiązkami jego wydatki, o ile Ustawy nie nakładają tych wydatków na inne osoby.

Stali lub czasowi mieszkańcy obszaru dworskiego o tyle tylko mogą być z powodu tych wydatków pociągani do opłat i prestacyj, o ile są do tego obowiązani z prywatnych tytułów prawnych, lub z mocy specjalnych Ustaw.

Odpowiedzialność.

§. 17.

Obszar dworski jest odpowiedzialnym za wypełnianie obowiązków, Ustawami na niego włożonych.

Względem pretensyj do obszaru dworskiego, z tytułu tej odpowiedzialności roszczonych, orzeka polityczna władza powiatowa w porozumieniu z wydziałem powiatowym, a w drugiej i ostatniej instancji polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Prawomocne orzeczenia wykonywane będą w drodze administracyjnej.

Użycie środków zaradczych przez władzę Rządową.

§. 18.

Jeżeli Przełożony wzbrania się, lub pomimo napomnienia zaniedbuje wypełniać obowiązki, nałożone Ustawami na obszar dworski, ma polityczna władza powiatowa na koszt i stratę obszaru dworskiego zarządzić odpowiednie środki zaradcze.

Podleganie władzom.

§. 19.

Co do podlegania obszaru dworskiego władzom Rządowym i Reprezentacyi, czy to powiatowej, czy krajowej, niemniej co do rekursów przeciw jego rozporządzeniom lub orzeczeniom, mają być według analogii zastosowane postanowienia Ustawy gminnej.

§. 20.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866. r.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :

Bernhard kawaler de **Meyer** m. p.

21.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem,

O reprezentacyi powiatowej i o Ordynacyi
wyborczej powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję na podstawie Ustawy z dnia
5. Marca 1862. L. 18. Dz. pr. P. załączoną Ustawę o Reprezentacyi
powiatowej, i w związku z nią zostającą Ordynacyę wyborczą powiatową,
i rozporządzam, co następuje :

A r t y k u ł I.

Niniejsza Ustawa o Reprezentacyi powiatowej, i w związku z nią
zostająca Ordynacya wyborcza powiatowa wejdą w wykonanie od czasu,
gdy nowe Reprezentacye gmin na mocy Ustawy z dnia 12. Sierpnia
1866. roku wybrane zostaną.

A r t y k u ł II.

Wykonanie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866. r.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :

Bernard kawaler de **Meyer** m. p.

I. U s t a w a

o Reprezentacji powiatowej

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O ustanowieniu Reprezentacji powiatowej.

W ogólności.

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanawiają się Reprezentacje powiatowe.

Reprezentacją powiatową jest: Rada powiatowa i wydział powiatowy.

Obszar, na który rozciąga się zakres działania Reprezentacji powiatowej.

§. 2.

Zakres działania Reprezentacji powiatowej rozciąga się do wszystkich Gmin i Obszarów dworskich, do powiatu należących.

Gminy, mające własne statuta, podlegają wprawdzie w swoich sprawach gminnych Wydziałowi krajowemu, względnie Sejmowi, a co do poruczonego zakresu działania, politycznej władzy krajowej; w innych jednak sprawach, wchodzących w zakres działania Reprezentacji powiatowej, należą one do związku powiatowego.

Stolica kraju Lwów i miasto Kraków wyjęte są pod każdym względem od tego związku.

§. 3.

Po upływie lat trzech od zaprowadzenia Reprezentacyj powiatowych, Obszar, na który rozciąga się zakres działania tych Reprezentacyj, może być zmieniony tylko w drodze Ustawy krajowej.

Siedziba Reprezentacji powiatowej.

§. 4.

Siedziba politycznego urzędu powiatowego jest także siedzibą Reprezentacji powiatowej.

Skład Rady powiatowej.

§. 5.

Rada powiatowa składa się z reprezentantów następujących, podług interesów utworzonych grup:

- a) większych posiadłości ziemskich;
- b) najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu;
- c) Gmin miejskich;
- d) Gmin wiejskich,

o ile grupy te znajdują się w powiecie.

§. 6.

Do pierwszej grupy (§. 5. a) należą ziemskie posiadłości tabularne, położone w powiecie.

Do drugiej grupy (§. 5. b) należą ci dzierżyciele przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie,

którzy od takiego przedsiębiorstwa i od przeznaczonych do tego realności opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do trzeciej grupy (§. 5. c) należą wszystkie w powiecie leżące miasta i miasteczka, teraz prawnie jako takie uznane.

Do czwartej grupy (§. 5. d) należą wszystkie inne Gminy w powiecie.

Liczba członków Rady.

§. 7.

Rada powiatowa składa się z 26 członków.

Rozdzielenie liczby członków Rady na grupy.

§. 8.

Ogólna liczba wybrać się mających członków Rady powiatowej rozdzieloną będzie na istniejące w powiecie grupy w tym stosunku, w jakim się ma ogólna suma podatków bezpośrednich w powiecie do sumy podatków bezpośrednich, opłacanej przez każdą pojedynczą grupę.

Przytem mają jednak być zachowane następujące prawidła :

a) przy grupie większych posiadłości ziemskich policzone będą nie tylko ciężące na nich podatki bezpośrednie (od gruntów, domów, propinacyi i t. p.), lecz także i podatki bezpośrednie od przemysłowych, górniczych i innych przedsiębiorstw, w tych posiadłościach wykonywanych, z wyjątkiem jednak podatków, opłacanych przez trzecie osoby, i policzonych przy grupie najwyższej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu ;

b) jeżeli kwota podatkowa osób, należących do grupy najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, nie dosięga połowy onej kwoty, jaka się okaże z podzielenia ogólnej sumy podatków bezpośrednich w powiecie przez wskazaną w §. 7. liczbę członków Rady powiatowej, wtedy grupa ta nie będzie obierać osobnego członka Rady, a podatki przez nią opłacane policzone będą podług miejscowości, w których wykonywują się przedsiębiorstwa, przy grupie miast i miasteczek, albo przy grupie Gmin wiejskich, albo też przy grupie posiadłości większych ;

c) grupa miast i miasteczek obiera przynajmniej jednego członka Rady, bez względu na kwotę podatkową, jaką ta grupa opłaca, chociażby w powiecie znajdowało się tylko jedno miasto lub miasteczko ;

d) przy grupie miast i miasteczek, jakoteż przy grupie Gmin wiejskich, policzone będą tylko te kwoty podatkowe, które nie są już policzone przy grupach większych posiadłości i najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu ;

e) liczba członków Rady powiatowej, na jedną grupę przypadająca, nie może nigdy przenosić 12.

Jeżeli jednak w powiecie są tylko dwie grupy do wyboru uprawnione, wtedy każda z nich wybierze połowę członków Rady.

§. 9.

Jeżeli między Gminami miejskimi w powiecie jest miasto, wybierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wtedy liczba członków Rady na grupę Gmin miejskich przypadająca, rozdzieloną będzie między to miasto i inne Gminy miejskie, w stosunku do sumy podatków bezpośrednich, przez wspomniane miasto z jednej strony, a przez inne Gminy miejskie z drugiej strony opłacanych.

§. 10.

Podług postanowień §§. 8. i 9. Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym dokona rozdziału liczby członków Rady naprzód na każdy peryod wyborczy.

§. 11.

Bliższe postanowienia względem wyboru członków Rady powiatowej zawiera Ordynacya wyborcza powiatowa.

§. 12.

Należący do Rady powiatowej posiadacze większych posiadłości, najwyżej opodatkowani z kategorii przemysłu i handlu, jeżeli nie mają w powiecie stałego zamieszkania, mogą dać się zastąpić w tej Radzie przez pełnomocników.

Pełnomocnik może zastępywać tylko jedną osobę.

Nie może być pełnomocnikiem, kto nie jest obieralnym, lub już do Rady powiatowej należy.

§. 13.

Wydział powiatowy składa się z Prezesa i sześciu innych członków, włącznie z zastępcą Prezesa.

Członkowie wydziału będą mieć zastępców.

Postanowienia względem wyboru Prezesa, członków wydziału powiatowego i ich zastępców zawiera Ordynacya wyborcza powiatowa.

Wybór Prezesa i jego zastępcy potrzebuje zatwierdzenia cesarskiego.

§. 14.

Rada powiatowa wybiera się na lat trzy. Wyjąwszy przypadek, przewidziany w §. 53., Rada sprawować winna swoje czynności aż do wstąpienia nowo obranej Rady.

Wydział powiatowy obierany będzie na cały peryod wyborczy Rady powiatowej i urzęduje, aż do wstąpienia nowego wydziału.

§. 15.

W miejsce członka Rady, ustępującego przed upływem peryodu wyborczego, obrany będzie niezwłocznie z grupy, do której należał, na dalszy czas tego peryodu, członek nowy do Rady.

§. 16.*)

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka Wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą radę wybranego, może Wydział, w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą Radę wybranych (§. 33. ordn. wyb. pow.)

§. 16.*)

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą Radę wybranego, może wydział w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą Radę wybranych (§. 33. Ordynacji wyb. pow.).

Stale ustępującego członka wydziału zastąpi Rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego winna zastąpić Rada najdalej do dni 30 nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Stale ustępującego członka Wydziału zastąpi Rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdyby z powodu słabości lub innych ważnych przeszkód jednocześnie ani Prezes, ani jego zastępca nie mógł brać udziału w czynnościach urzędowych, wybierze Wydział powiatowy, zwolany przez najstarszego wiekiem członka Wydziału powiatowego, ze swego grona przewodniczącego swego na czas trwania tej przeszkody, i doniesie o tem Wydziałowi krajowemu i politycznej Władzy powiatowej.

W miejsce członka Wydziału do przewodniczenia powołanego, wstępuje jego zastępca.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego, winna zastąpić Rada najdalej do dni 30. nowym wyborem, na dalszy czas peryodu wyborczego.

Przyrzeczenie, zastępujące miejsce przysięgi.

§. 17.

Prezes i jego zastępca mają złożyć w ręce Namiestnika lub jego delegata w miejsce przysięgi przyrzeczenie, „iż zachowają Jego Cesarsko-Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegając będą Ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje“.

Takież przyrzeczenie złożą i inni członkowie wydziału w ręce Prezesa.

Wynagrodzenie.

§. 18.

Posada członka Reprezentacyi powiatowej jest bezpłatną.

Prezes i członkowie wydziału powiatowego mogą jednak żądać wynagrodzenia z funduszów powiatu za wydatki w gotowych pieniądzech, z ich urzędowaniem połączone. O sposobie i wysokości tego wynagrodzenia orzeka Rada powiatowa.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Członek Reprezentacyi powiatowej traci posadę, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu do wstąpienia w grono Rady stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacyi powiatowej popadnie w śledztwo z powodu jakiego z czynów karygodnych, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa to postępowanie karne, konkursowe, lub ugodne.

Dział II.

O zakresie działania Reprezentacyi powiatowej.

A.

O zakresie działania Rady powiatowej.

W ogólności.

§. 20.

Do zakresu działania Rady powiatowej należą wszystkie sprawy

wewnętrzne, odnoszące się do wspólnych interesów powiatu i jego przynależnych.

Rada powiatowa jest w tych sprawach organem obradującym i uchwalającym. Władza wykonawcza jej nie przysłuży.

Sprawy ekonomiczne.

§. 21.

Do Rady powiatowej należy w szczególności zarząd ekonomiczny powiatu. Zarząd ten obejmuje wspólny majątek i wspólne potrzeby powiatu i jego zakładów.

Zakładami powiatowymi są wszelkie wspólne instytucje i urzędnia, które na mocy Ustawy, lub w skutek uchwały Rady powiatowej, w obrębie Ustaw powziętej, utrzymywane są z funduszków powiatu. Tu należą szczególnie uposażone z funduszków powiatu zakłady dla kultury krajowej, zakłady zdrowia, zaopatrzenia ubogich i inne dobroczynne, niemniej w obrębie Ustaw, instytucje i urzędnia w celu podniesienia oświaty.

Dla łatwiejszego osiągnięcia celów tu wskazanych mogą dwie lub więcej Rad powiatowych połączyć się dla utworzenia wspólnych instytucyj, lub zaprowadzenia wspólnych urzędów.

§. 22.

Rada powiatowa obraduje i uchwała we wszystkich sprawach ekonomicznych powiatu, nie należących do zwykłego zarządu majątkiem.

Do niej należy rozpoznawanie i ustanowienie rocznego budżetu, jakoteż rozpoznawanie i załatwianie rocznych rachunków, odnośnie do dochodów i wydatków powiatu i zakładów powiatowych.

Rok administracyjny powiatu zaczyna się i kończy równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

§. 23.*)

Dodatki do podatków.

Na wydatki, nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może Rada powiatowa nakładać i pobierać dodatki do podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% do podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą Rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Inne opłaty lub repartyce mogą być nałożone tylko na mocy ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

§. 23.*)

Na wydatki nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może Rada powiatowa nakładać i pobierać dodatki do podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% aż do 20% od podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą Rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Dodatki do podatków bezpośrednich, przenoszące 20%, lub inne opłaty, i repartyce, mogą być nałożone tylko na mocy Ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

Pożyczki.

§. 24.

Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa 5% podatków bezpośrednich, w powiecie przepisanych.

Do zaciągania pożyczek, lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne, jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacji kredytowych, potrzebną jest Ustawa krajowa.

Utrzymanie majątku.

§. 25.

Rada powiatowa winna starać się o utrzymanie majątku powiatu i zakładów powiatowych, i wykonywać nadzór nad zarządem tego majątku.

Do ważności uchwały Rady powiatowej, dotyczącej pozbycia, zamiany stałego obciążenia lub zastawienia majątku zakładowego, potrzebne jest zatwierdzenie Wydziału krajowego.

Ustanawianie służby.

§. 26.

Rada powiatowa uchwała liczbę, płacę i zaopatrzenie urzędników i sług potrzebnych dla wydziału powiatowego lub dla pojedynczych przedmiotów administracji; stanowi również o warunkach i sposobie ich mianowania i o dyscyplinarnem postępowaniu z nimi, niemniej uchwała zarysy instrukcyi służbowej dla tych urzędników i sług.

W sprawach gminnych.

§. 27.

Ustawy postanawiają zakres działania Rady powiatowej w sprawach Gmin i Obszarów dworskich.

Udzielanie zdań. Stawianie wniosków.

§. 28.*)

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm albo Wydział krajowy jej zdania zasięga.

Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi, Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

Wydział powiatowy jest obowiązany na wezwanie Wydziału krajowego we wszystkich, w jego zakresie działania wchodzących sprawach przeprowadzać dochodzenia i wykonywać jego polecenia

B.

O zakresie działania Wydziału powiatowego.

W ogólności.

§. 29.

Wydział powiatowy jest w sprawach powiatu organem zarządzającym i wykonawczym.

§. 28.*)

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm albo Wydział krajowy jej zdania zasięga. Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

W sprawach ekonomicznych.

§. 30.

Wydział załatwia sprawy zwykłego zarządu majątkiem powiatowym; on kieruje i zawiaduje zakładami powiatowymi, a nadzoruje zakłady powiatowe, mające własny zarząd.

Wydział powiatowy układa corocznie budżety i rachunki.

Najmniej na 14 dni przed rozpoznaniem w Radzie muszą być tak budżety, jak rachunki złożone w wydziale do przejrzenia przez opodatkowanych w powiecie.

Termin tego publicznego złożenia ma być ogłoszony. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkowanych mają być wzięte pod rozwagę przy rozpoznawaniu budżetów i rachunków rocznych.

Prace przygotowawcze. Wykonywanie uchwał.

§. 31.*)

Wydział powiatowy przygotowuje przedmioty do obrad Rady i wykonuje jej uchwały.

Wydział powiatowy ma prawo, celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) nakładać kary pieniężne do wysokości 20 złr. w. a., a w razie niemożności ich uiszczenia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Celem ściągnięcia tych kar, niemniej celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń, któremi Wydział powiatowy nakłada w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw na gminy, korporacje lub prywatne osoby, pieniężne lub inne prestacje, służą Wydziałowi powiatowemu te same prawa, które postanowienia §. §. 2, 3, i 5, ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 N. 96. Dz. u. P. przyznają władzom rządowym. Przy tem postępuje Wydział powiatowy samodzielnie, bez współdziałania politycznej Władzy powiatowej. Jeżeliby jednak własne siły i środki Wydziału powiatowego niedostatecznymi były, ma się udać o pomoc (asystencyę) do politycznej Władzy powiatowej.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 32.

Wydział powiatowy reprezentuje Radę powiatową na zewnątrz i we wszystkich sprawach prawnych, i pośredniczy w jej korespondencyach.

Dokumenty, wydawane w imieniu Reprezentacji powiatowej, mają być podpisywane przez Prezesa lub jego zastępcę, i przez dwóch członków Wydziału powiatowego.

Władza dyscyplinarna.

§. 33.

Wydziałowi powiatowemu podlegają urzędnicy i słudzy, jemu przydzieleni, lub dla pojedynczych przedmiotów administracyjnych mianowani.

Wydział wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną, w miarę przyznanego sobie upoważnienia (§. 26.).

§. 31.*)

Wydział powiatowy przygotowuje przedmioty do obrad Rady i wprowadza w wykonanie uchwały Rady.

Odpowiedzialność.

§. 34.

Wydział powiatowy jest odpowiedzialny Radzie powiatowej za swoje urzędowe czynności, i winien zdawać jej sprawę z tych czynności.

§. 35.

Instrukcje wydawane przez Radę.

Rada powiatowa ma prawo wydania szczegółowych instrukcyj co do spraw, należących do Wydziału powiatowego, i co do sposobu ich załatwiania.

W sprawach gminnych.

§. 36.

Ustawy postanawiają zakres działania wydziału powiatowego w sprawach Gmin i Obszarów dworskich.

Jeżeli sprawa, do której według ustaw potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, tak jest naglącą że jej załatwienie bez szkody dla Gminy, lub dla Obszaru dworskiego nie może być odroczone aż do zebrania się Rady powiatowej, natenczas wchodzi wydział powiatowy w atrybucye Rady powiatowej, której w swoim czasie winien zdać sprawę z powziętej uchwały.

Specjalne komisye.

§. 37.

Wydział może pod własną odpowiedzialnością poruczać poszczególne sprawy specjalnym komisjom, lub pojedynczym osobom.

Dział III.

O traktowaniu spraw.

Zwołanie Rady powiatowej.

§. 38.

Rada powiatowa zbiera się na wezwanie Prezesa co kwartał na zwyczajne zgromadzenie.

W ważnych i nagłych przypadkach, albo na żądanie politycznej władzy krajowej, lub Wydziału krajowego, winien Prezes zwołać zgromadzenie nadzwyczajne.

Zgromadzenie, które nie jest zwołane przez Prezesa, lub w razie przeszkody przez jego zastępcę, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Załatwianie spraw i przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 39.

Rada powiatowa, zebrana w skutek należytego zwołania, obraduje i załatwia sprawy, należące do jej zakresu, na posiedzeniach.

Prezes, a w razie przeszkody jego zastępca przewodniczy na posiedzeniach Rady, zarządza, otwiera i zamyka posiedzenia.

Jawność posiedzeń.

§. 40.

Posiedzenia Rady powiatowej są jawne. Wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne na żądanie Przewodniczącego, albo pięciu członków Rady.

Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżety lub rachunki powiatowe, muszą być jawne.

Gdyby publiczność przeszkadzała obradom, lub swobodę ich tamowała, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim i bezskutecznem napomnieniu, nakazać ustąpienie publiczności.

Porządek przedmiotów.

§. 41.

Przewodniczący w Radzie oznacza porządek przedmiotów obrad, i winien wykluczyć od obrad sprawy, nienależące do zakresu czynności

Rady. Zażalenia przeciw takiemu wykluczeniu rozstrzyga polityczna Władza krajowa, za poprzedniem porozumieniem się z Wydziałem krajowym.

Powzięcie uchwał w Radzie.

§. 42.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków Rady.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przewodniczący głosuje przy wyborach; prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu, większość bezwzględną otrzyma.

Głosowanie.

§. 43.

Głosowanie odbywa się jawnie. Przy wyborach i obsadzeniu posad odbywa się głosowanie kartkami.

Zawieszenie uchwał.

§. 44.*)

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała Rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, bezzwłocznie udać się do Wydziału krajowego, który przed rozstrzygnięciem porozumieć się ma z polityczną Władzą krajową.

Protokoły posiedzeń.

§. 45.

Uchwały Rady powiatowej zaciągane będą w protokoły. Protokół z każdego posiedzenia podpisuje Przewodniczący i sekretarz.

Przejrzanie protokołów każdemu jest dozwolone.

Załatwianie spraw i powzięcie uchwał w Wydziale.

§. 46.**)

Prezes Rady przewodniczy Wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynnościami.

W razie przeszkody Prezesa wchodzi w jego prawa i obowiązki jego Zastępca.

§. 44.*)

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała Rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się Ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę, i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, udać się przez polityczną władzę powiatową do politycznej władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma porozumieć się z Wydziałem krajowym.

§. 46.**)

Prezes Rady przewodniczy wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynności.

W razie przeszkody Prezesa, wchodzi w jego prawa i obowiązki jego zastępca.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność Prezesa, lub w razie przeszkody jego zastępcy, i przynajmniej trzech członków wydziału.

Do ważności uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał wydziału.

Rada powiatowa może oznaczyć sprawy, które Prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie. Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność Prezesa, lub wrazie przeszkody jego zastępcy i przynajmniej trzech członków Wydziału.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał Wydziału.

Wydział powiatowy może oznaczyć sprawy, które Prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Obwieszczenia Wydziału.

§. 47.

Wydziałowi powiatowemu wolno wydawać obwieszczenie tylko w sprawach administracyjnych, do jego zakresu działania należących.

Dział IV.

O nadzorze nad Reprezentacją powiatową.

Prawa Reprezentacji krajowej.

§. 48.*)

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby Reprezentacye powiatowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciążące, niemniej, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy, wrazie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

§. 49.**)

Rekursa od uchwał Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) rozstrzyga Wydział krajowy.

§. 48.*)

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy wrazie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

§. 49.*)

Rekursa przeciw uchwałom Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i wydziału powiatowego) rozstrzyga Wydział krajowy, wyjąwszy w razach w §. 51. przewidzianych.

Rekurs ma być wniesiony w ciągu 14-dniowego prekluzyjnego terminu, od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały, do wydziału powiatowego, który go przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Rekurs ma być wniesiony do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14. od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały.

Prawa władz rządowych.

§. 50.*)

Rządowi służy prawo nadzoru nad Reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta Reprezentacja nie przekraczała swego zakresu działania i nie działała przeciw istniejącym ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna Władza krajowa przez polityczną Władzę powiatową znajdującą się w siedzibie Reprezentacji powiatowej. Polityczna Władza powiatowa może w tym celu żądać udzielenia sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej Władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach tak Rady powiatowej, jak Wydziału powiatowego, i każdego czasu zabierać głos, wszelako nie przerywając mówiacemu.

Jeżeli ani Przełożony politycznej Władzy powiatowej, ani jego delegowany nie jest obecnym na posiedzeniu Rady lub Wydziału powiatowego. udzielić mu należy odpis protokołu obrad.

§. 51.)**

Jeżeli Reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się ustawom, polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wy-

§. 50.*)

Rządowi służy prawo nadzoru nad Reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta reprezentacja nie przekraczała swojego zakresu działania, i nie działała przeciw istniejącym Ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza krajowa przez polityczną władzę powiatową, znajdującą się w siedzibie Reprezentacji powiatowej. Polityczna władza powiatowa może w tym celu żądać udzielenia sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady powiatowej, i każdego czasu, wszelako bez przerywania mowcy, zabierać głos; w głosowaniu jednak wtenczas tylko ma udział, jeżeli jest członkiem Rady powiatowej.

§. 51.)**

Polityczna władza krajowa rozstrzyga rekursa przeciw takim uchwałom Reprezentacji powiatowej, przez które istniejące Ustawy są naruszone, lub błędnie zastosowane.

Jeżeli Reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się Ustawom, polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wykonanie, niezwłocznie jednak przedłożyć powinna pytanie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu politycznej władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

konanie do dni ośmiu, nie wliczając w nie dnia, w którym doszła do wiadomości o tej uchwale bądź przez obecność Przełożonego, lub jego delegowanego na posiedzeniu, bądź też przez udzielenie odpisu protokołu obrad.

Polityczna Władza powiatowa jednak obowiązana jest niezwłocznie przedłożyć pytanie, czy uchwała może być wykonana, czy nie, politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu Władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Uchwała Reprezentacji powiatowej, w powyższym ośmiodniowym terminie niezawieszona staje się wykonalną, a tylko wskutek upoważnienia politycznej władzy krajowej, i za przyzwoleniem Wydziału krajowego zawieszoną być może.

§. 52.*)

Jeżeli Rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych ustaw a Wydział krajowy temu nie zaradzi, ma polityczna Władza krajowa zarządzić co należy w sposób odpowiedni na koszt i stratę powiatu.

Rozwiązanie Rady powiatowej.

§. 53.

Namiestnik może rozwiązać Radę powiatową.

Radzie służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu Rady musi być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem krajowym przedsięwzięmie środki potrzebne dla tymczasowego załatwienia spraw aż do ustanowienia nowej Rady powiatowej.

§. 52.*)

Jeżeli Rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych Ustaw, polityczna władza krajowa ma zarządzić temu w sposób odpowiedni na koszt i stratę powiatu.

II.

Ordynacya wyborcza powiatowa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady powiatowej.

Prawo wybierania.

a) W grupie większych posiadłości.

§. 1.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie większych posiadłości mają obywatele Państwa Austriackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają z nich rocznie przynajmniej 100 zhr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do tych podatków wliczone będą podatki, wspomniane w §. 8. lit. a) Ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Posiadanie dwóch lub więcej dóbr tabularnych, w powiecie położonych, z których razem opłaca się wspomniona kwota podatkowa, uprawnia także do wyboru.

§. 2.

Uprawnienie do wyboru w grupie większych posiadłości ziemskich mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników.

Za Gminy, posiadające dobra, których posiadanie uprawnia do wyboru w grupie większych posiadłości, wykonywa prawo wybierania Naczelnik Gminy lub jego zastępca.

Za osoby nie mające własnowolności, wykonywają prawo wybierania ich prawni zastępcy, lub mianowani przez tychże pełnomocnicy.

Za żonę żyjącą z mężem wykonywa to prawo mąż, za inne niewiasty ich pełnomocnicy.

Co do wykonywania prawa wybierania, niemniej co do zastępców i pełnomocników, mają także być zastosowane §§. 5. do 8. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

§. 3.

Jeżeli w grupie większych posiadłości liczba osób do wyboru uprawnionych jest równie wielką lub mniejszą, niż liczba członków Rady powiatowej, na tę grupę przypadająca, wtedy każda z tych osób, jeżeli jest obieralna, ma prawo wstąpić bez wyboru do Rady powiatowej, lub dać się zastąpić przez pełnomocnika (§. 12. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej).

Gdyby tym sposobem liczba członków Rady, na tę grupę przypadająca, nie była uzupełnioną, uprawnieni w tej grupie mają uzupełnić ją wyborem innych osób.

b) W grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

§. 4.

Prawo wybierania w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu mają obywatele Państwa Austriackiego, którzy są dzierżycielami przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie, i od takiego przedsiębiorstwa, jakoteż od przeznaczonych do tego realności, opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Uprawnieni do wyboru w tej grupie mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników, jeżeli nie są obecnymi w powiecie.

Co do prawa wybierania i wykonania tego prawa, stosują się tu postanowienia §. 3. niniejszej Ustawy, jakoteż §. 4. punkt 1. i 2., i §§. 5., 6. i 8. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

c) W grupie gmin miejskich.

§. 5.

Miasto obierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wybiera także osobno członków Rady powiatowej na nie przypadających (§. 9. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej). Wybór ten wykonywa Rada gminna.

Jeżeli w powiecie jest tylko jedna Gmina, do grupy Gmin miejskich należące, członków Rady powiatowej, na tę grupę przypadających, wybiera Rada gminna.

§. 6.

Inne Gminy miejskie obierają wspólnie członków Rady powiatowej. Uprawnionymi do wyboru w tych Gminach są: Naczelnicy gminy i z każdej Gminy przynajmniej dwóch delegatów, obranych przez Radę gminną ze swojego grona.

W gminie mającej więcej niż 500 ludności, do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde, 250 ludności.

§. 7.

d) W grupie gmin wiejskich.

Prawo wybierania w grupie gmin wiejskich mają Naczelnicy Gmin i z każdej Gminy przynajmniej jednego delegat, którego Rada gminna obiera ze swojego grona. W Gminie mającej więcej niż 500 ludności, do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde 500 ludności.

§. 8.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie Gmin wiejskich mają także obywatele Państwa Austriackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają rocznie mniej niż 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Co do wykonania tego prawa, mają być zastosowane postanowienia §. 2.

§. 9.

Ograniczenie prawa wybierania.

Kto ma prawo wybierania w dwóch lub więcej grupach, może to prawo wykonywać tylko w tej grupie, która w §. 5. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej przed innymi jest wymienioną.

Kto w kilku Gminach miejskich jest członkiem Rady gminnej, może wykonywać prawo wybierania tylko za tę Gminę, w której ma zwykle zamieszkanie, a gdyby w żadnej nie miał zwykłego zamieszkania, tylko za tę, w której najwyżej jest opodatkowany. Postanowienie to stosuje się także do grupy Gmin wiejskich.

Obieralność.

§. 10.

Obieralnym na członka Rady powiatowej jest, z wyjątkiem niewiast, każdy obywatel Państwa Austriackiego, jeżeli

- a) ukończył 24 lat wieku;
- b) używa własnowolności, i
- c) albo ma prawo wybierania w grupie większych posiadłości, lub w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, lub ma prawo wybierania na mocy §. 8., albo obieralnym jest do Rady gminnej w jednej z Gmin powiatu, albo jest Przełożonym jednego z Obszarów dworskich, położonych w powiecie, albo też przynajmniej od roku opłaca w powiecie jakikolwiek podatek bezpośredni.

§. 11.

Te same powody, które wyłączają albo wykluczają od prawa wybierania lub od obieralności do Rady Gminnej, wyłączają albo wykluczają także od prawa wybierania lub od obieralności do Rady powiatowej (§§. 2., 3., 10. i 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin).

Oficerowie w służbie będący, i inne osoby wojskowe z tytułem oficerskim, w służbie zostające, jeżeli należą do grupy większych posiadłości ziemskich, mają wprawdzie prawo do wybierania, nie są jednak obieralnymi, prawo zaś wybierania mogą wykonywać tylko przez pełnomocników.

§. 12.

Koła wyborcze i miejsce wyborów.

- a) Dla dwóch pierwszych grup.

Uprawnieni do wyboru w grupie większych posiadłości wybierają w jednym kole wyborczem.

Miejsce wyborów jest siedziba Reprezentacyi powiatowej.

Te same postanowienia stosują się także do grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

§. 13.

- b) Dla gmin miejskich.

W gminie miejskiej, mającej dla siebie wybierać osobnych członków Rady powiatowej, odbywa się wybór w tejże Gminie.

Wyborcy dwóch lub kilku Gmin miejskich, połączonych dla wspólnego wyboru, tworzą jedno koło wyborcze. Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

- c) Dla gmin wiejskich.

§. 14.

Uprawnieni do wyboru z grupy Gmin wiejskich (§§. 7. i 8.) tworzą jedno koło wyborcze.

Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

Rozpisanie wyborów.

§. 15.

Namiestnik rozpisuje wybory do Rady powiatowej, i zarazem oznacza dzień wyboru tak, ażeby przed tym dniem ukończone być mogły potrzebne przygotowania.

Ogólne wybory rozpisują się w ten sposób, ażeby najpierw obrani byli członkowie Rady z grupy Gmin wiejskich, a następnie z grupy Gmin miejskich; potem z grupy najwyżej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu, nakoniec z grupy większych posiadłości ziemskich.

Rozpisanie wyborców ma być we wszystkich Gminach powiatu plakatami ogłoszone, i do wiadomości Przełożonych Obszarów dworskich podane.

§. 16.

Spisy wyborców i karty legitymacyjne:

a) Dla dwóch pierwszych grup.

Dla koła wyborczego większych posiadłości, niemniej dla koła wyborczego najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, sporządza polityczna władza powiatowa listy wyborców, składa takowe do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu czternastodniowego do wnoszenia reklamacyj.

§. 17.

Reklamacje w terminie wniesione rozstrzyga polityczna władza powiatowa w przeciągu trzech dni, i czyni niezwłocznie sprostowania za słuszne uznane, i z Ustawą zgodne.

W razie odmówionego sprostowania służy odwołanie się do politycznej władzy krajowej. Odwołanie takie najdalej w przeciągu trzech dni od zawiadomienia o rozstrzygnięciu odmownem, wniesionem być ma do politycznej władzy powiatowej, która winna przedłożyć je niezwłocznie politycznej władzy krajowej do ostatecznego rozstrzygnięcia.

§. 18.

Skoro listy wyborców, po rozstrzygnięciu wniesionych w terminie reklamacyj, zostaną stanowczo ułożone, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa pojedynczym wyborcom karty legitymacyjne, zawierające numer bieżący listy wyborców, nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, dzień i godzinę wyborów.

§. 19.

Polityczna władza powiatowa winna każdego Naczelnika Gminy miejskiej, do wspólnego wyboru z innymi Gminami połączonej, zawiadomić o liczbie delegatów obrać się mających, i polecić mu, ażeby zarządził wybór przez Radę gminną.

Co do warunków ważności tego wyboru, niemniej co do postępowania przy wyborze i głosowaniu, obowiązują §§. 36. i 37. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Protokół wyborczy ma być przedłożony politycznej władzy powiatowej.

Władza ta winna skonstatować legalność aktu wyborczego w każdej Gminie, i zaciągnąć delegatów wybranych i Naczelników Gmin do listy uprawnionych do wyboru.

Jeżeli zaś okaże się potrzeba nowego wyboru delegatów, wybór ten ma być nakazany natychmiast z podaniem powodów.

§. 20.

Skoro lista uprawnionych do wyboru (§. 19.) zostanie uzupełniona przez wybór delegatów we wszystkich gminach tej grupy, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa wszystkim uprawnionym do wyboru karty legitymacyjne, w §. 18. wskazane.

b) Dla grupy gmin miejskich.

c) Dla grupy gmin wiejskich.

§. 21.

Postanowienia §. 19. stosują się także do wyborów z Gmin wiejskich.

§. 22.

Polityczna władza powiatowa układa spis osób, do wyboru w grupie Gmin wiejskich, na mocy §. 8. uprawnionych, składa ten spis do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu 14-dniowego do wniesienia reklamacyj.

Postanowienia §. 17. znajdują tu zastosowanie.

Po zapadłym rozstrzygnięciu reklamacyj, ułoży polityczna władza powiatowa spis tych wyborców, i wciągnie ich do głównej listy wyborców z grupy Gmin wiejskich.

§. 23.

Skoro lista wyborców zostanie uzupełnioną przez wybór delegatów we wszystkich Gminach wiejskich, i przez wciągnięcie do niej wyborców w §. 22. wskazanych, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa wszystkim wyborcom karty legitymacyjne, w §. 18. wskazane.

§. 24.

Wyborami kieruje komisya wyborcza, złożona, jak następuje:

1. Dla grupy większych posiadłości ziemskich składa się komisya z trzech mężów zaufania, których wyborcy z swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania wybierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

2. W ten sam sposób składa się komisya wyborcza dla grupy najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

3. Dla Gminy miejskiej, wybierającej dla siebie osobno członków Rady powiatowej, składa się komisya wyborcza z Naczelnika Gminy jako Przewodniczącego i z dwóch członków, przez Radę gminną z jej grona wybranych.

4. Dla Gmin miejskich, połączonych do wspólnego wyboru, składa się ta komisya z 5 mężów zaufania, których wyborcy z swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania obierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

5. Dla grupy Gmin wiejskich składa się komisya wyborcza w sposób pod 4. wskazany.

Przy akcie wyborczym ma być obecny komisarz rządowy dla czuwania nad zachowaniem ustaw i nad utrzymaniem porządku.

§. 25.

Przedsiębranie wyborów.

Wybór z Gminy miejskiej, mającej wybierać dla siebie członków Rady powiatowej, odbywa się podług postanowień, zawartych w §§. 36. i 37. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Wybory innych członków Rady powiatowej odbywają się w dniach godzinach i miejscach do tego oznaczonych, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców. Przy tych wyborach zastosowane być mają analogiczne postanowienia §§. 35. i 37., aż włącznie do §. 48. sejmowej Ordynacyi wyborczej; jednakże komisya wyborcza może także zarządzić głosowanie kartkami.

§. 26.

Pełnomocnik dopuszczony być może do głosowania w imieniu uprawnionego do wyboru tylko w przypadkach, niniejszą Ustawą dozwolonych, i tylko wtedy, gdy się wykaże należytem pełnomocnictwem.

Protokół wyborczy.

§. 27.

Z każdego aktu wyborczego spisuje się protokół.

Po wybraniu potrzebnej liczby członków Rady powiatowej zamyka się protokół wyborczy, i podpisany przez członków komisji wyborczej i przez komisarza rządowego oddaje się z wszystkimi załącznikami Przełożonemu politycznej władzy powiatowej.

Certyfikaty wyborcze.

§. 28.

Przełożony politycznej władzy powiatowej wydaje po przejrzaniu aktów wyborczych certyfikat wyborczy każdemu wybranemu członkowi Rady, przeciw któremu niema żadnego z powodów od wybieralności wykluczających, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin wskazanych.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu do Rady powiatowej, i stanowi domniemanie ważności jego wyboru, dopóki Rada powiatowa nie orzecze inaczej.

Udzielenie aktów wyborczych Radzie.

§. 29.

Wszystkie akta wyborcze, do których należą także akta wyboru delegatów z Gmin, winien Przełożony politycznej władzy powiatowej udzielić zgromadzeniu wybranych członków Rady, certyfikatami wyborczymi zaopatrzonych. Zgromadzenie to, pod przewodnictwem członka, z swego grona obranego, rozpoznaje akta wyborcze, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych. Skoro wybory więcej niż połowy członków Rady zostaną sprawdzone, Rada uważa się za ukonstytuowaną.

Akta wyborcze z wyborów uzupełniających rozpoznaje Rada powiatowa, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych.

Dział II.

O wyborach Wydziału powiatowego.

§. 30.

Rada powiatowa wybiera z grona swego, pod przewodnictwem członka przez siebie obranego, swego Prezesa, jego zastępcę i swój wydział.

§. 31.

Wybór Prezesa następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli przy pierwszym i powtórnym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzymał, nastąpi wybór między temi dwoma członkami, którzy przy powtórnym głosowaniu najwięcej głosów otrzymali.

Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma być do wyboru między dwoma przedstawionymi.

Głos dany przy trzecim głosowaniu na członka do wyboru nie przedstawionego, jest nieważny.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

W ten sam sposób wybiera się i zastępcę Prezesa.

§. 32.

Dla każdej grupy interesów w Radzie reprezentowanej, wybierają członkowie, z tej grupy obrani, z grona Rady jednego członka wydziału.

Resztę członków wydziału obiera pojedynczo cała Rada.

Każdy z tych wyborów następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli taka większość nie da się osiągnąć, natenczas postąpić należy podług postanowień §. 31.

§. 33.

Dla każdego członka wydziału wybiera się zastępca w sposób w §. 32. przepisany.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem ustanowienia syndykatu dla prawniczego zastępstwa funduszków i zakładów, będących pod zarządem Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Instrukcyja fiskalna z dnia 15. marca 1801. (Pill. XIII. z roku 1803.), rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 13. sierpnia 1851. do l. 188. Dz. u. p., oparte na najwyższym postanowieniu z dnia 21. grudnia 1850, równie jak rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 16. lutego 1855. do l. 34. Dz. u. p. i z dnia 19. grudnia 1855. do l. 19,000. wkładały na c. k. Prokuratorę skarbową obowiązek prawniczego zastępowania wszelkich funduszków i zakładów publicznych. To prawnicze zastępstwo obejmowało równie obronę przed Sądem, jak udzielanie opinii i współdziałanie przy sporządzaniu ważniejszych aktów.

Po przejściu funduszków i zakładów krajowych pod zarząd Wydziału krajowego, zastępywała c. k. Prokuratora skarbową te fundusze przed Sądami; udzielanie opinii i wszelkie dalsze współdziałanie c. k. Prokuratora Skarbowej w zarządzie tych funduszków ustało jednakowoż

Wkrótce potem wyrzekło c. k. Namiestnictwo w reskrypcie z dnia 13. grudnia 1868. do L. 67,997, z powodu specjalnego wypadku do c. k. Prokuratora Skarbu wystosowanym, że nie ma wdawać się w obronę przed Sądem spraw dotyczących się tych zakładów i funduszków, których zarząd oddano Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy mniemał jednak, że c. k. Prokuratora Skarbową instrukcyą fiskalną z dnia 15. marca 1801. i najwyższym postanowieniem z dnia 21. grudnia 1850. obowiązana jest do zastępowania funduszków publicznych w ogóle, nie wyłączając tych funduszków, których zarząd oddano krajowi. Nadto podniósł Wydział krajowy okoliczność, że wedle instrukcyi służbowej dla c. k. Prokuratora Skarbowej wątpliwości co do jej kompetencji nie c. k. Namiestnictwo, lecz c. k. Ministerstwo Skarbu rozstrzygać powołaniem jest. Namiestnictwo obstało jednak przy swem zapatrywaniu, i nie udzieliło c. k. Prokuratora Skarbowej upoważnienia do zastępowania odnośnego funduszu krajowego przed Sądem, choćby tylko na tak długo, pokaż sprawa kompetencyjna ostatecznie i zasadniczo załatwioną nie zostanie.

Prokuratora Skarbową nie zastosowała się wprawdzie we wszystkich sprawach do powyższego zapatrywania c. k. Namiestnictwa. Wydział krajowy widział się jednak przynaglonym, wejść z powyższego powodu pod względem prawniczego zastępstwa zakładów i funduszków krajowych w stosunki z adwokatami: D^{rem} Marcelim Madejskim we Lwowie, D^{rem} Feliksem Szlachtowskim w Krakowie, i w pojedynczych wypadkach udawać się o pomoc prawną, także do innych adwokatów, w siedzibach rozmaitych Sądów zamieszkałych.

Po zawiązaniu tych stosunków otrzymał Wydział krajowy uwiadomienie, że c. k. Ministerstwo Skarbu rozporządzeniem z dnia 8. lipca 1869. do L. 21.455. zezwoliło, ażeby c. k. Prokuratora Skarbowa w wypadkach, w których Wydział krajowy do niej uda się, stosownie do obowiązujących postanowień, prawnej pomocy udzielała, wszelako pod warunkiem, aby dotyczący fundusz stosunkowo przyczyniał się do pokrycia wydatków na utrzymanie Prokuratury Skarbowej.

Wedle odezwy Prezydium c. k. krajowej Dyrekcji Skarbowej z dnia 31. października 1870. do L. 1198. Prez. mogłoby to przyczynianie się zakładów krajowych do pokrywania wydatków na utrzymanie Prokuratury Skarbowej w trojaki sposób określonym być; a to, lub

- a) przez obliczenie po ukończeniu zastępstwa w pewnej sprawie, lub też
- b) w stosunku wypracowanych przez Prokuratorę Skarbowa i jej expozyturę w sprawach pewnego funduszu exhibitów, do kosztów utrzymania i exhibitów tych władz skarbowych w ogóle, — lub nareszcie
- c) ryczałtowo, w którym to razie stosunek przyczyniania się należałoby pierwszym razem obliczyć w sposób w ustępie b) określony, a następnie bez względu na objętość czynności co roku tą samą kwotą przyczyniać się do kosztów utrzymania Prokuratury Skarbowej, jaka w pierwszym roku wypadła.

Pierwszy sposób wymagałby po przeprowadzeniu każdego sporu porozumiewania się co do wysokości wynagrodzenia za czynności w tej sprawie przez Prokuratorę Skarbowa przedsiębrane, wywoływałby więc dalszą korespondencję, a nawet mógłby stać się powodem nowych sporów, gdyby niemożliwym było porozumieć się o wysokość wynagrodzenia.

Obliczenie przeprowadzone na podstawie drugiego sposobu wykazało, że wynagrodzenie za czynności Prokuratury Skarbowej, przedsiębrane w sprawach funduszków i zakładów krajowych w roku 1869. wynosiłoby sumę 1.100 złr. w. a.; jakkolwiek właśnie w tym roku Prokuratora poczęła uchylać się od bronięcia przed Sądem spraw zakładów i funduszków krajowych, a tem samem czynności Prokuratury Skarbowej mniejszymi były, a niżeli przy normalnych stosunkach.

Przy obliczeniu wedle trzeciego sposobu wydarzyłoby się mogło, że takie fundusze przyczyniałyby się do ponoszenia kosztów utrzymania Prokuratury Skarbowej, które przez cały rok nie weszłyby wcale w połozenie korzystania z jej zastępstwa.

Prócz trudności porozumienia się o sposób przyczyniania się do kosztów utrzymania Prokuratury Skarbowej, pominać nie można tej okoliczności, że Prokuratora Skarbowa, bezpośrednio zawisła od władz rządowych, daleko więcej zajmować się będzie interesami Skarbu Państwa i rządu, a niżeli sprawami kraju, funduszków i zakładów krajowych, że sprawy rządowe zawsze będą miały pierwszeństwo, a obawiać się należy, ażeby sprawy krajowe niejako z łaski tylko po macoszemu traktowanemi nie były. W każdym razie atoli nie podlegałaby c. k. Prokuratora Skarbowa Wydziałowi krajowemu, który nie będąc w połozeniu udzielania jej poleceń, do którychby bezwarunkowo zastosować się musiała, nie mógłby przyjąć pełnej odpowiedzialności za czynności c. k. Prokuratury Skarbowej.

Co najważniejsza jednak, Prokuratora Skarbowa ograniczała wedle dotychczasowej praktyki współdziałanie swe w sprawach funduszków i zakładów krajowych od chwili przejścia ich pod zarząd Wydziału krajowego do ścisłej obrony przed Sądem, a nie udzielała Wydziałowi krajowemu opinii, ani też współdziałała przy sporządzeniu ważniejszych aktów. Taki współdziałanie i udzielanie opinii stanowi zaś, jeżeli nie ważniejszy, to co najmniej równie ważny czynnik zastępstwa prawniczego, a niżeli obrona przed Sądem w ścisłym znaczeniu tego słowa. Podanie ciała administracyjnemu możności zasiągnięcia w pewnych wypadkach opinii prawnej, jakoteż zapewnienia sobie współdziałania prawniczego fachowego organu, jest równie nieodzownym warunkiem dobrej i odpowiedniej administracji, jak zapewnienie możności zasiągnięcia zdania technicznego, rachunkowego lub lekarskiego, jakoteż współdziałania fachowych organów technicznych, rachunkowych, lub lekarskich.

Nareszcie częstokroć zachodzi — szczególnie w obecnych przejściowych stosunkach — kolizya pomiędzy interesami państwowemi, a krajowemi, — pomiędzy sprawami zakładów i funduszków przez Rząd administrowanych, a sprawami zakładów i funduszków krajowych. Otóż w takich wypadkach Wydział krajowy na

pomoc i prawnicze zastępstwo Prokuratury Skarbowej wcale liczyć nie mógłby, i dla takich przynajmniej spraw musiałby mieć oddzielne organa prawnicze sobie dodane.

Równie nieodpowiednim jest dotychczasowy sposób powierzania pojedynczych spraw różnym adwokatom. Na tem cierpi bowiem nie tylko jednolitość kierunku; nie tylko w razie śmierci mogłyby zajść trudności w odszukaniu aktów, które w wielu wypadkach doradcy prawnemu nieodzownie udzielane być muszą; ale nadto, co najważniejsza, odbywa się porozumiewanie Wydziału krajowego z prawnymi zastępcami funduszków i zakładów krajowych w drodze pisemnej korespondencji, staje się przez to ociężałem, rozwlekłem; która to okoliczność lub spaźnia przebieg sprawy, lub też przymusza Wydział krajowy, w razach nie cierpiących zwłoki, do obejścia się bez opinii prawniczej, jakkolwiek pożądaną jest i jakkolwiek niewątpliwie zasięgniętą byłaby, gdyby sprawa nie była tak naglącą.

Te wszystkie okoliczności przemawiają usilnie za utworzeniem oddziału prawniczego, czyli tak zwanego syndykatu, również jak Wydziałowi krajowemu dodane zostały oddział rachunkowy, oddział techniczny i fachowa pomoc inspektora szpitali, z temi jedynie zmianami, które wskazane są samą naturą rzeczy i danymi okolicznościami.

Wedle obowiązujących ustaw w sprawach spornych z nielicznymi wyjątkami tylko adwokaci przed Sądem występować mogą; przeto najodpowiedniejszym będzie nie mianować urzędnika stałe naczelnikiem syndykatu, lecz powierzyć adwokatowi za kontraktem to stanowisko, obowiązując go jednak do stałego urzędowania w Wydziale krajowym.

Wydział krajowy przedstawia zatem załączony wniosek./, który Wysoki Sejm w uchwałę zmienić raczy.

We Lwowie dnia 21. maja 1872.

Leon książę Sapieha

Marszałek Sejmowy.

Paweł Skwarczyński

Zastępca Członka Wydziału krajowego.

Sprawozdawca.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Large block of faint, illegible text in the middle of the page, likely bleed-through from the reverse side.

u de
o

Uchwała

o ustanowieniu oddziału prawniczego czyli syndykatu przy Wydziale krajowym.

Artykuł I.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem upoważnia Wydział krajowy do utworzenia oddziału prawniczego, czyli syndykatu dla prawniczego zastępowania spraw, zakładów i funduszów krajowych na wezwanie Wydziału krajowego przed Sądami i innemi Władzami, dla współdziałania przy sporządzaniu aktów prawnych i dla udzielania opinij, przez Wydział krajowy zażądanych. Oddział ten umieszczonym będzie w lokalnościach przez Wydział krajowy zajmowanych.

Artykuł II.

Kierunek syndykatu powierzy Wydział krajowy adwokatowi za wypowiedzialnym kontraktem i rocznem wynagrodzeniem w kwocie Dwóch tysięcy (2000) złr. w. a.

Artykuł III.

Do powyższego kontraktu przystąpić mają, jako pierwszy i jako drugi zastępca syndyka dwaj, z porozumieniem Wydziału krajowego i syndyka mianowani adwokaci. Zastępcy przyjmują obowiązek, zastępowania syndyka w razach nieobecności, słabości lub innej przeszkody, bez prawa do wynagrodzenia z funduszów krajowych, a to przedewszystkiem pierwszy, drugi zaś, gdyby pierwszy tego obowiązku pełnić nie mógł.

W razie śmierci, dobrowolnego lub przymusowego ustąpienia syndyka, czy to z téj posady, czy téż w ogóle z posady adwokata, wstępuje zastępca na tak długo w jego prawa i obowiązki, pokąd syndyk ustanowionym nie będzie.

Artykuł IV.

Syndyk obowiązany jest przedsiębrać na wezwanie Wydziału krajowego podróże w sprawach zakładów i funduszów krajowych, za opłatą dyet i wynagrodzeniem kosztów podróży, wedle prawideł ustanowionych dla urzędników pierwszej klasy.

Artykuł V.

Wydział krajowy wyda instrukcyę dla syndykatu.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o uzupełnienie regulaminu Sejmowego postanowieniami określającymi sposób postępowania z obszerniejszemi projektami do ustaw.

Wysoki Sejmie!

Regulamin sejmowy, prowizorycznie przyjęty na posiedzeniu z dnia 27. listopada 1863., nie zawiera wyjątkowych postanowień o sposobie postępowania z obszerniejszemi projektami do ustaw.

Poprawki, dorywczo wnoszone w toku specjalnych rozpraw, sięgają częstokroć głębiej w sam rdzeń sprawy, a niżeli na pierwszy rzut oka wydaje się. Dlatego też sprawozdawca łatwo przeoczyć może, iż wniesiona poprawka tak daleko odbiega od przewodniej myśli projektu, że w razie przyjęcia jej także inne postanowienia ustawy zastosować należałoby do kierunku wskazanego przez uchwalenie tej poprawki. Bez takiego przekształcenia traci projekt na jednolitości, — przestaje być wypływem jednej myśli, jednej kierującej zasady.

Im obszerniejszym jest projekt, tem łatwiej zwichniętym być może w toku ożywionej rozprawy poprawkami tego rodzaju. Wówczas nie pozostaje, jak tylko w trzecim czytaniu dać upaść projektowi, pomimo wyczerpnących rozpraw, w komisji i w Wysokim Sejmie nad tym przedmiotem przeprowadzonych.

Tym niedogodnościom zaradzić mogłyby:

- a) ułatwienie w wzajemnem porozumiewaniu się członków Wysokiej Izby i komisji co do sprawy będącej przedmiotem projektu, przed wniesieniem go do Wysokiego Sejmu;
- b) podanie sposobności do wszechstronnie wyczerpującego rozbioru przedmiotu w stadyum rozpraw komisyjnych;
- c) możliwość poddawania przedwstępnie zasad mających być podstawą obróbenia przedmiotu pod rozprawy i uchwały Wysokiego Sejmu;
- d) wyrwanie prac komisyjnych nad obszerniejszemi projektami do ustaw z błędnego koła, w którem obecnie obracają się, gdy przy każdym zebraniu się Wysokiego Sejmu nowa komisja do tego samego przedmiotu wybierana być musi, — każda zaś nowo wybrana komisja czynność swoją na nowo rozpoczyna, — takowej dla krótkości kadencji Sejmowej przez wszystkie stadya rozpraw przeprowadzić nie może, a prace przygotowawcze komisji wybranej na poprzedzającej kadencji Sejmowej, następnej tylko za materiał służyć mogą; — nareszcie
- e) odsyłanie przedmiotu po przeprowadzonej specjalnej rozprawie raz jeszcze do komisji, dla zbadania całej doniosłości przyjętych poprawek, i zaprojektowania w razie zachodzącej potrzeby pewnych zmian w uchwalonym projekcie, któreby w skutek przyjęcia poprawek odpowiednemi być się okazały dla nadania jednolitości całemu projektowi.

Tym wymaganiom starał się Wydział krajowy zadość uczynić w załączonym ./- projekcie do Dodatku do regulaminu.

Projektowane jednak w §. 5. tego Dodatku postanowienie, wedle którego komisya nie kończy zadania swego z zamknięciem posiedzeń Sejmowych, lecz przerywa je tylko, a rozpoczyna na nowo z nowem zebraniem się Sejmu, z którego wybraną została, nie daje się pogodzić z brzmieniem §. 35. lit. b) statutu krajowego, że tylko takie wydziały specjalne, czyli komisye, które przez wybór Wysokiego Sejmu i podczas jego funkcyi utworzone zostały, wnosić mogą przedłożenia do Wysokiego Sejmu.

Projektowane więc powyższe postanowienie tylko w tym wypadku może stać się obowiązującym, jeżeli jako zmiana statutu krajowego, w obecności przynajmniej trzech czwartych części członków Wysokiego Sejmu, większością dwóch trzecich części obecnych posłów uchwalonem zostanie, i uzyska najwyższą sankcyę.

Dlatego też przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w załączeniu ./: postanowienia zawarte w §. 5. dodatku do regulaminu, we formie Dodatku do statutu krajowego, jako oddzielny przedmiot, który w razie uchwalenia przez Wysoki Sejm w obecności trzech czwartych części członków Wysokiej Izby większością dwóch trzecich, do najwyższej sankcyi przedłożonym być winien, — i który tak długo mocy obowiązującej mieć nie będzie, pokąd nie uzyska najwyższej sankcyi.

Artykuł II. tego dodatku do statutu krajowego z tego jedynie powodu także w projektowanym Dodatku do regulaminu jako §. 5. przytoczonym jest, ponieważ stanowi z nim jedną całość. Przy tym §. 5. uwi- doczniono jednak wyraźnie, że jest właściwie dodatkiem do statutu krajowego, — z czego wypływa, że tylko pod takimi warunkami zmiana uledez może, pod jakimi przypuszczalnemi są zmiany statutu krajowego.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Prowizoryczny regulamin Sejmowy z dnia 27. listopada 1865. uzupełnionym zostaje załączonym ./-
Dodatkiem o sposobie postępowania z obszerniejszemi projektami do ustaw, z tem jednak zastrzeżeniem, iż postanowienia §. 5. tego Dodatku tylko w razie otrzymania najwyższej sankcyi mają mieć moc obowiązującą.“

Leon książę Sapieha wł. r.

Marszałek krajowy.

Piotr Skwarczyński wł. r.

Zastępca Członka Wydziału krajowego,
Sprawozdawca.

Dodatek

do prowizorycznego regulaminu Sejmowego z dnia 27. listopada 1865, określający sposób postępowania z obszerniejszemi projektami do ustaw.

§. 1.

Sejm może uchwalić, że z pewnym obszerniejszym projektem ustawy postąpić należy wedle postanowień zawartych w niniejszym Dodatku do regulaminu.

§. 2.

W takim wypadku Sejm prócz tego polecić może komisji, ażeby przedwstępnie o zasadach projektu oddzielne przedłożyła sprawozdanie.

Komisya może atoli, — chociażby nie otrzymała takiego polecenia, — także z własnego popędu wnieść przedwstępne sprawozdanie o zasadach projektu.

W obu wypadkach postąpić należy z przedwstępnem sprawozdaniem wedle ogólnych postanowień obowiązującego regulaminu.

§. 3.

Na posiedzeniach komisyj, wybranych do opracowania takich projektów, każdy z posłów obecnym być może; każdemu z nich wolno przedkładać komisji pisemne wnioski lub poprawki, i uzasadniać je czy to na piśmie, czyli téż ustnie. W dalszych jednak rozprawach tylko za uchwałą komisji może brać udział.

Komisya obowiązana jest poddać te wnioski i poprawki rozprawom, powyżać nad niemi uchwały, a nawet na żądanie wnioskodawcy, — przytoczyć w sprawozdaniu swem powody, które skłoniły ją do odrzucenia wniosku lub poprawki.

§. 4.

Jeżeli Sejm przyjmie w drugiem czytaniu jakiegokolwiek poprawki, wraca uchwalony projekt do komisji, która przedstawić może przed trzecim czytaniem zmiany, jakie z powodu przyjęcia powyższych poprawek za odpowiednie uzna, i uzasadnić je w oddzielnem sprawozdaniu.

Rozprawa nad tem sprawozdaniem ogranicza się tylko do zmian przez komisję w projekcie proponowanych.

Po powyżeniu uchwał nad wszystkiemi, przez komisję wniesionemi zmianami, lub gdy komisya żadnych zmian nie wnosi, następuje trzecie czytanie projektu.

§. 5.

Zamknięcie posiedzeń Sejmu zawiesza jedynie działalność komisji, powołanej do ułożenia obszerniejszego projektu ustawy. Równocześnie z otwarciem posiedzeń Sejmu zbiera się komisya w dotychczasowym składzie swoim, i zajmuje się tak długo przerwana pracą, pokąd nie wywiąże się zupełnie z poruczonego sobie zadania.

Tylko tych członków komisji, którzy przestali być posłami, lub z jakichkolwiek przyczyn przez dłuższy czas w pracach komisji udziału brać nie mogą, nowym wyborem zastąpić należy.

Z upływem sześcioletniego peryodu Sejmowego, albo też z chwilą rozwiązania Sejmu, ustaje działalność komisji chociażby przed ukończeniem poruczonego jej zadania. (Dodatek do statutu krajowego).

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem,

zmieniająca ustęp lit. b) §u 35. statutu krajowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Naszego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem stanowimy, co następuje:

Artykuł I.

Postanowienie ustępu lit. b) §. 35 statutu krajowego:

„Pojedyncze przedmioty obradowania wchodzą przed Sejm krajowy: — b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego, lub wydziału specjalnego, przez wybór ze Sejmu krajowego i podczas funkcyi jego utworzonego“ uchyla się, a natomiast obowiązuje odtąd, jako ustęp litera b. §. 35. statutu krajowego, następujące postanowienie:

„Pojedyncze przedmioty obradowania wchodzą przed Sejm krajowy

b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego, lub wydziału specjalnego przez wybór ze Sejmu krajowego, podczas jego funkcyi utworzonego, lub też na jednej z poprzedzających sesyj tegoż samego peryodu Sejmowego, osobną uchwałą powołanego do ułożenia obszerniejszego projektu ustawy.“

Artykuł II.

Zamknięcie posiedzeń Sejmu zawiesza jedynie działalność komisji powołanej do ułożenia obszerniejszego projektu ustawy. Równocześnie z otwarciem posiedzeń Sejmu zbiera się komisja w dotychczasowym składzie swoim, i zajmuje się tak długo przerwana pracą, pokąd nie wywiąże się zupełnie z poruczonego sobie zadania:

Tylko tych członków komisji, którzy przestali być posłami, lub z jakichkolwiek przyczyn przez dłuższy czas w pracach komisji udziału brać nie mogą, nowym wyborem zastąpić należy.

Z upływem sześcioletniego peryodu Sejmowego, albo też z chwilą rozwiązania Sejmu ustaje działalność komisji, chociażby przed ukończeniem poruczonego jej zadania.

Artykuł III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Magazyn IV

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o utworzenie biura statystycznego przy
Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

We wszystkich niemal krajach istnieją osobne organa, znane pod nazwą biur statystycznych, które mają wyłączne zadanie zbierać przy pomocy władz, i zestawiać wiadomości o wszelkich stosunkach społecznych, wykazywać zachodzące w nich zmiany, i śledzić przyczyn takowych. Prace biur statystycznych pozwalają wglądać z całą ścisłością nawet w takie stosunki społeczne, których zbadanie dotychczas niemożliwym było, lub o których tylko bardzo niejasne miano wyobrażenie. Te prace stanowią nie tylko we wszystkich kierunkach życia społecznego przedmiotową, a więc najpewniejszą podstawę do osądzenia, jak w danym wypadku działać należy, ale służą także do sprawdzenia wyników dotychczasowych czynności i ocenienia osiągniętych skutków.

Równie Wysoki Sejm, jak Wydział krajowy są ważnymi czynnikami w ustawodawstwie i w administracji krajowej, i Wysoki Sejm ma prócz tego prawo uchwalania wniosków o takie zmiany w ogólnych ustawach, jakich wymagają właściwe potrzeby i stosunki kraju naszego, które pod wielu względami są zupełnie odrębnymi od stosunków innych krajów. Dlatego też potrzebują Wysoki Sejm i Wydział krajowy ciągle i nieodzownie szczegółowych i dokładnych wiadomości o najrozmaitszych stosunkach krajowych, odnoszących się do każdej z tych sfer działania.

Wykazy centralnej komisji statystycznej i biura statystycznego we Wiedniu nie są w stanie zadość uczynić potrzebom Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego. Te prace obejmują bowiem wszystkie królestwa i kraje w Radzie Państwa przedstawione, jako jedną całość, i odnoszą się do pewnych tylko działów życia społecznego, które mają bezpośrednią wartość dla tych wszystkich królestw i krajów, jako jednej całości. Nawet w tych działach życia społecznego, których znajomość szczególnie potrzebną jest dla reprezentacji krajowej, owe prace przeznaczone są służyć potrzebom naczelnego rządu, a zatem kierunek tych prac stosować się musi do tego celu, pomija przeto właśnie te szczegóły, które ważne są dla kraju naszego, a wszelkie właściwości i odrębności nasze gubią się w szeregu ogólnych poglądów.

Gdy brak ścisłych i należyte udowodnić się dających informacji o stosunkach krajowych coraz dotkliwiej czuć się daje, nie pozostaje przy takim składzie rzeczy, jak tylko utworzyć przy Wydziale krajowym krajowe biuro statystyczne. Zadaniem tego biura będzie: dostarczać reprezentacji krajowej podstaw do prac ustawodawczych, wykazywać wyniki istniejących i nowo zaprowadzić się mających urzędzeń, i badać przyczyny oddziaływające na pomyślniejszy lub mniej pomyślny rozwój stosunków krajowych.

Samo utworzenie krajowego biura statystycznego nie będzie jednak dostatecznym do osiągnięcia powyższych celów. Biuro to bowiem nie może bezpośrednio zajmować się zbieraniem materiału nieodzownego do prac swoich. Zachodzi więc potrzeba obmyślenia, jakie organa dostarczać mają materiału dla krajowego biura statystycznego.

Wydział krajowy uznaje wprawdzie, że badania przedsiębrane w niektórych działach statystyki przez osoby prywatne lub stowarzyszenia bardzo cennymi i wielce pożytecznymi być mogą; mniema jednakowoż, że najważniejsza część badań statystycznych tylko w drodze urzędowej, przez organa władzy wykonawczej z powodzeniem przeprowadzoną być może.

Wydział krajowy nie dźwierży jak tylko stosunkowo bardzo małą część władzy wykonawczej, i nie ma prawie żadnych, w całym znaczeniu tego słowa podwładnych organów wykonawczych.

Wiadomości w dziedzinie statystyki krajowej, od osób prywatnych i od stowarzyszeń zbierane, jakoteż za pośrednictwem organów autonomicznych otrzymywane, będą wprawdzie bardzo ważnym czynnikiem dla krajowego biura statystycznego, a mianowicie posłużą mu do kontrolowania i sprawdzania informacji w urzędowej drodze otrzymanych, jakoteż sposobu zbierania takowych; przyczynią się zatem nie mało do osiągnięcia coraz dokładniejszych, coraz ściślejszych wyników badań statystycznych. Wielce pożądanem byłoby jednak, gdyby wiadomości na tej drodze zebrane nie stanowiły jedyne źródła, z którego czerpałoby krajowe biuro statystyczne materiały nieodzowne do swoich prac i badań statystycznych.

Tworzenie osobnych pośrednich organów, przeznaczonych do zbierania materiału dla biura statystycznego pociągnęłoby za sobą niemałe koszty. Obranie tej drogi zatem, jeżeli nie z innych powodów, to ze względu na nieodzowną oszczędność w wydatkach obarczających budżet krajowy nie jest możliwym.

Ze wszech miar zatem pożądanem byłoby, gdyby powiodło się zapewnić krajowemu biurowi statystycznemu korzystanie z materiałów, przygotowywanych przez władze rządowe dla centralnego biura statystycznego. W tym kierunku jednak nie byłoby dostatecznym, jeśliby ograniczano krajowe biuro statystyczne do czerpania dat, odnoszących się do kraju naszego z urzędowych publikacji materiałów statystycznych. Zadaniem krajowego biura statystycznego powinno być i owszem, jeżeli krajowi rzeczywisty pożytek przynieść ma przerabianie surowego materiału, który dostarczają rozmaite organa rządowe, przedsiębiorając badania z góry nakazane, czy też przedkładając wykazy czynności swoich, — zarządzanie badań w nowych, dotychczas odłożonym leżących, a dla kraju ważnych kierunkach, jakoteż kontrolowanie działalności urzędowych władz w gromadzeniu materiałów, wyświecanie usterków w tej mierze przez się spostrzeganych, i wskazywanie sposobów unikania takowych.

Nader ważnem byłoby, gdyby surowy materiał statystyczny w pierwotnym stanie, przez pośrednie władze wcale nieobrabiany dostawać się mógł do krajowego biura statystycznego. Tym sposobem weszłoby to biuro najłatwiej w położenie ocenienia wiarygodności materiału, wykrycia i sprostowania pomyłek, i ochronienia pracy swojej od błędów, w jakie popadają osoby niefachowe przy zestawieniu dat statystycznych, które mimowoli wciskałoby się musiały w zestawienia biura, jeżeli ograniczonym byłoby do korzystania z materiałów, przez osoby niefachowe przerabianych.

Krajowe biuro statystyczne mogłoby natomiast zestawiać z dostarczonego mu materiału także te wykazy, które dotąd naczelnym władzom państwowym, a mianowicie centralnej komisji statystycznej z kraju przesyłane bywają. Takim układem rząd nie tylko oszczędziłby sobie kosztów położonych na zestawienie tych wykazów, ale, — co daleko ważniejsza, — otrzymywałby wykazy umiejętnie zestawiane, i dające większą rękojmię zgodności z istotnym stanem stosunków krajowych. Zbliżenie bowiem fachowego badacza do badanego przedmiotu ułatwia krytykę również zbieranych wiadomości, jakoteż sposobu zbierania takowych, i doprowadza do coraz większej dokładności w zbieraniu materiałów, co przyniesie równe korzyści dla państwa, jak dla kraju.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- a) Wydział krajowy utworzy jako swój organ pomocniczy krajowe biuro statystyczne, nadając mu tymczasową organizację, i pokrywając wydatki z tem połączone z kredytu w sumie 6000 zł. w. a.
- b) Zwierzchności gminne i wydziały powiatowe obowiązane są dostarczać krajowemu biurowi statystycznemu materyałów przez Wydział krajowy zażądanych.
- c) Wydział krajowy przeprowadzi z rządem rokowania o udzielanie krajowemu biurowi statystycznemu materyałów statystycznych, przez władze rządowe zbieranych; nareszcie
- d) Przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na najbliższem zebraniu plan stanowczej organizacji krajowego biura statystycznego.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. lipca 1872.

Leon książę Sapieha wł. r.

Marszałek krajowy.

Paweł Skwarczyński wł. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego,
Sprawozdawca.

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

- a) Wzrost i rozwój człowieka
- b) Wzrost i rozwój człowieka
- c) Wzrost i rozwój człowieka
- d) Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Wzrost i rozwój człowieka

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z obrotu funduszu zapomogi z roku 1866.
w kwocie 3,000.000 zł. w. a. do końca 1871. roku.

Wysoki Sejmie!

Na mocy ustawy krajowej z dnia 6. stycznia 1866. zaciągnięta została pożyczka krajowa w kwocie	3,000.000 zł.
na zapomożenie głodem dotkniętej ludności Galicyi	
Część tej pożyczki w kwocie	500.000 zł.
otrzymano w gotówce od c. k. skarbu Państwa, resztę zaś uzyskano przez wydanie obligacyj 7% ₀ ej pożyczki krajowej imiennej wartości 2,500.000 zł. za które otrzymano od Zakładów kredytowych wiedeńskich po $\frac{93}{100}$ gotówkę w kwocie	2,325.000 zł.
Razem więc kapitał przeznaczony na zapomogę zwrotną wynosił	2,825.000 „

Ze sumy tej wydano:

1. na zapomogę zwrotną z doliczeniem kosztów transportu i zakupna zboża (ogólnego rach. pod % wydat. poz. 1.)	1,789.236 zł. 80 $\frac{1}{2}$ ct.
2. na zapomogę bezzwrotną jako oprocentowaną zaliczkę, zwrotną z funduszu krajowego (tegoż rachunku poz. 2)	124.754 „ 53 $\frac{1}{2}$ „
3. na koszta administracyjne w ciągu roku 1866.	17.450 „ 62 $\frac{1}{2}$ „
4. na wypłatę kuponów od obligacyj w tymże roku	87.444 „ —
Razem	2,018.885 zł. 96 $\frac{1}{2}$ ct.
Z porównania ze sumą otrzymanej pożyczki	2,825.000 „ —
okazuje się pozostałość	806.114 zł. 3 $\frac{1}{2}$ ct.

której użyto częścią na zakupno obligacyj pożyczki (poz. 11. wydatk.) częścią na spłacenie pierwszej raty pożyczki c. k. skarbowi Państwa przypadłej 1. stycznia 1867. zatem przed terminem zwrotu pierwszej raty od zapomożonych, który na dzień 1. lutego 1867. oznaczonym został, dalej na wypłatę kuponów od obligacyj, przypadających 1. stycznia 1867; resztę zaś zbywającą lokowano w bankach na procencie.

Do kapitału rozdanego na zapomogę zwrotną, doliczono dłużnikom po odtrąceniu kosztów transportu i zakupna zboża $\frac{753}{100}$ % kosztów emisji, wskutek czego cała, przez zapomożonych zwrócić się mająca

należność w kapitale wraz z emisją wynosiła (ogól. rach. doch. poz. 4)	1,881.538 zł. 89 ¹ / ₂ ct.
doliczywszy do tego przypisane dłużnikom do zwrotu:	
1. 7% odsetki	474.681 " 44 ¹ / ₂ "
2. Koszta zakupna zboża	27.020 " 31 "
3. 2% kosztów administracyjnych	37.298 " 32 "
Spłacić mieli zapomożeni w ogóle	2,420.538 " 97 "
Na to uiszcili do końca r. 1871.:	
1. w kapitale (doch. poz. 4.)	1,837.117 zł. 72 ct.
2. w odsetkach (doch. poz. 6. f.)	471.585 " 97 ¹ / ₂ "
3. w kosztach admin. (doch. poz. 7.)	33.233 " 90 "
4. w kosztach zbożowych (doch. poz. 8.)	21.357 " 75 "
razem	2,363.295 " 34 ¹ / ₂ "
spłacić jeszcze mają	57.243 zł. 62 ¹ / ₂ ct.
(patrz rubrykę „pozostałość“ w dochodach poz. 4. 6. f. 7. i 8.)	
Kapitał rozdany na zapomogę bezzwrotną, zwrócony został przez fundusz krajowy wraz z 6% odsetkami (doch. poz. 3. i 6. b.).	
Kapitały dłużne spłacone zostały w sposób następujący:	
Dług zaciągnięty z c. k. skarbu Państwa zwrócono w trzech ratach wraz z 5% odsetkami (wyd. poz. 3. i 5. c.).	
Spłata puszczonej w obieg obligacyji imiennej wartości 2,500.000 zł. odbywała się w ten sposób, iż podzielono takowe na cztery serye, oznaczone literami A. B. C. i D. poczynawszy od roku 1868. losowano co roku na dniu 1. marca jedną seryę, t. j. jedną czwartą część wynoszącą 625.000 zł. i wypłacono takową poczynawszy od 1. lipca tegoż roku.	
Tak więc ostatnie losowanie odbyło się na dniu 1. marca 1871. roku.	
Na rachunek powyższego kapitału dłużnego w kwocie	2,500.000 zł.
spłacił fundusz zapomogi po koniec roku 1871. (wydatk. poz. 4)	2,493.940 "
pozostało więc do spłacenia	6.060 "
Należność 7% kuponów od powyższych obligacyj za czas od 1. lipca 1866. do tegoż dnia 1871. z uwzględnieniem losowań wynosiła	700.000 zł.
wypłacono po koniec roku 1871 (wydatk. poz. 5)	700.000 "
Nie pozostało przeto żadna zaległość w kuponach, przeciwnie nadpłacono nawet w kuponach (wyd. poz. 5. b.) kwotę	1.494 zł. 10 ct.
która jednakże potrąconą zostanie od kapitału przy wypłacie obligacyj zostających jeszcze w obiegu.	
2% od należności kuponowej poniósł ck. skarb Państwa, który to dochód wynoszący 200.000 zł. uwidoczniiony jest w rach. ogólnym w dochodach pod poz. 6. a).	
Na wypłatę kuponów udzielano stosownie do zawartego kontraktu zaliczki bankom wiedeńskim — z końcem roku 1871. pozostała w Zakładzie kredytowym dla handlu i przemysłu reszta niewyrachowanej zaliczki (dochod. poz. 13).	
zaś bank Anglo-Austryacki wyczerpawszy w całości udzieloną mu zaliczkę, poczynił wydatki w zastępstwie funduszu i antycypował w ten sposób kwotę (wydatk. poz. 10).	2.262 zł. 21 ct.
Wszelką rozporządzalną gotówkę, jaka się okazywała co miesiąca z wpływów od dłużników po odtrąceniu wydatków, lokowano bądź w asygnatach bankowych, bądź też na rachunku bieżącym w bankach, część ulokowano w 4% galic. listach zastawnych (10.000 zł.) i w obligacyach własnych, których w roku 1870. kupiono na 50.000 zł.	
Zapas kapitałów lokowanych w bankach, wynosi z końcem roku 1871	62,867 zł. 21 ct.
Oprócz funduszu w mowie będącego, przyłączono do rachunku pożyczki krajowej, datki dobroczynne, zebrane ze składek dobrowolnych.	
Dochód w tym dziale wynosił (doch. poz. 11)	24.838 zł. 32 ¹ / ₂ ct.
ze sumy tej rozdano gminom i osobom niedostatkiem dotkniętym (poz. wyd. 8.)	24.835 " 28 ¹ / ₂ "
pozostało do wydania	3 " 4 "

Tak więc według rachunku ogólnego za cały czas istnienia funduszu zapomogi okazuje się z końcem roku 1871. następujący stan tegoż funduszu:

A. Stan czynny.

1. zapas gotówki w kasie krajowej	5.787 zł. 57 ¹ / ₂ ct.
2. pozostałość kapitałów lokowanych w bankach	62.867 " 21 "
3. należność czynna od zapomożonych	57.243 " 62 ¹ / ₂ "
4. reszta zaliczki udzielonej bankom na wypłatę kuponów	1.459 " 15 "
5. listy zastawne wart. imiennej 10.000 zł. po 75. 10 ct.	7.510 " — "
Suma stanu czynnego	<u>134.867 " 56 "</u>

B. Stan bierny.

1. niespłacone obligacye wylosowane	6.060 zł.
2. zwrot antycypacji bankowi anglo-austryackiemu	2.262 " 21 ct.
3. datki dobroczynne	3 " 4 "
Suma stanu biernego	<u>8.325 " 25 "</u>
w porównaniu ze sumą stanu czynnego	<u>134.867 " 56 "</u>
okazuje się czysty stan czynny czyli zysk z ogólnego obrotu	<u>126.542 " 31 "</u>

Zysk ten wynikł:

1. z zakupu znacznej ilości obligacyj po kursie niżej wartości imiennej.	
2. z odsetków od obligacyj na własność funduszu nabytych.	
3. z odsetków od kapitału wydanego na zapomogę bezwrotną opłaconych przez fundusz krajowy.	
4. z odsetków uzyskanych z lokacyj chwilowych gotówki rozporządzałnej.	
5. a nakoniec z kosztów administracyjnych—wydatek bowiem w tej rubryce wynosi	27.778 zł. 44 ¹ / ₂ ct.
zaś dochód przypisany od zapomożonych	<u>37.298 " 32 "</u>

Wynika przeto zysk

9.519 " 87¹/₂ "

który jednakowoż zmniejszy się, albowiem czynność administracyjna przy tym funduszu nie jest jeszcze ukończoną.

Sprawa pożyczki przez kraj w roku 1866. na zapomogę zaciągniętej, nawet dotychczas nie jest zupełnie rozwikłaną; ponieważ dotąd pomimo powtarzanych przypomnień Wydziału krajowego do władz rządowych nie zdołano ściągnąć wszelkich zaległości tego funduszu od zapomożonych, a znajdują się jeszcze w obiegu obligacye pożyczki głodowej, które wcześniej lub później zrealizowane być muszą. Dlatego też Wydział krajowy nie może przedłożyć wysokiemu Sejmowi ostatecznego rachunku z obrotu tego funduszu ani też przedstawić wniosków względem rozrządzenia funduszami uzyskanymi z obrotów kapitału pożyczkowego.

Powyższe przytoczone cyfry wykazują jednak, że suma zyskanego kapitału, nawet po odliczeniu od niej kwoty przez zapomożonych uiszczonej na koszt administracyi, wynosi około 90.000 złr. wa.

Zważywszy, że suma osiągniętego zysku, czy to w papierach publicznych, czy też w bankach na rachunku bieżącym lokowana, przysparza wprawdzie dochodów, nie wpływa jednak produkcyjnie na kraj; a przez udzielanie pożyczek, oprocentowanych, w ratach spłacalnych na cele produkcyjne, np. na budowanie dróg, na sypanie ochronnych wałów, itp. nadto i ta korzyść osiągnąćby się dała, że podanoby uboższej ludności sposobność do zarobku, najwięcej zbliżając użycie wspomnianego kapitału na cele podobne temu, z którego powstał, — uchwalił Wydział krajowy na dniu 10. lutego 1872 do L. 2.138.

a. skoro sprawa pożyczki krajowej z roku 1866. ostatecznie zakończoną zostanie, uczynić wysokiemu Sejmowi wniosek względem stosownego użycia kapitału uzyskanego z operacyj finansowych kapitałem pożyczkowym, — a zanim to nastąpić będzie mogło

b. ogólną kwotę opłaconą przez zapomożonych tytułem z wrotu kosztów administracyjnych wydzielić od innych istotnych zysków z obrotów czysto finansowych, a

c. z pozostającego kapitału pochodzącego li tylko z finansowych operacyj, wydzielić kwotę 50.000 zł.

wa. i używać jej tymczasowo na udzielanie oprocentowanych, w ratach spłacalnych pożyczek, jakie rady powiatowe imieniem całych powiatów zasiągnąby zamierzały w celach produkcyjnych takich przedewszystkiem okolic, w których z powodu elementarnych wypadków, uboższa ludność nadzwyczajnego zarobku potrzebuje, wszakże z zastrzeżeniem wcześniejszego doraźnego zwrotu, w razie, gdyby wysoki Sejm funduszowi temu inny cel wyznaczył;

d.) nareszcie funduszowi temu nadać nazwę rezerwowego funduszu zapomogi z roku 1866.

Gdy jak wyżej wykazano, ostateczny rachunek obecnie przeprowadzonym być nie może, a suma czystego zysku 126.542 zł. 31 ct.
po odliczeniu od niej kwoty przez zapomożonych uiszczonej na koszta administracyi 37.298 „ 32 „
wynosi kwotę 89.243 „ 99 „

która powiększyć się musi przyrostem dochodów z tej sumy otrzymanych; przeto wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm przyjmując do wiadomości powyższe zarządzenie Wydziału krajowego raczy uchwalić:

Wydział krajowy wydzieli z czystego zysku obrotów finansowych pożyczki przez kraj w kwocie 3,000.000 zł. wa. w roku 1866. na zapomogę zaciągniętej kwotę 90.000 zł. pod nazwą rezerwowego funduszu zapomogi z roku 1866. i upoważnionym jest używać jej na udzielanie oprocentowanych, w ratach spłacalnych pożyczek, jakie rady powiatowe imieniem całych powiatów zasiągnąby zamierzały w celach produkcyjnych takich przedewszystkiem okolic, w których z powodu elementarnych wypadków, uboższa ludność nadzwyczajnego zarobku potrzebuje.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. września 1872. r.

Leon Książę Sapieha

Marszałek sejmowy.

Sprawozdawca

Paweł Skwarczyński w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Fundusz zapomogi z r. 1866.

(3,000.000 zł.)

Rachunek ogólny

za czas

od 1. stycznia 1866. do 31. grudnia 1871.

		Należyność		U i s z			
				1866.		1867.	
		zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Dochody.							
A. Rzeczywiste.							
1	Pożyczka otrzymana od c. k. Skarbu Państwa	500.000	.	500.000	.	.	
2	" " " " Banków wiedeńskich	2,325.000	.	2,325.000	.	.	
3	Od funduszu kraj. zwrot kapitału wydanego na zapomogę bezzwrotną	124.754	53 ¹ / ₂	.	.	41.608 .	
4	Zwroty kapitałów od zapomożonych	1,881.538	89 ¹ / ₂	530	.	12.340 12	
5	Wylosowane obligacye własne	605.340	
6	Odsetki: a) 2% od c. k. Skarbu Państwa	200.000	.	25.000	.	50.000 .	
	b) od funduszu kraj. od kapitału poz. 3	12.471	97 ¹ / ₂	.	.	6.242 .	
	c) " obligacyj pożyczki krajowej	125.472	20	.	.	625 10	
	d) " listów zastawnych (10.000 zł.)	1.800	
	e) " kapitałów lokowanych	60.345	41 ¹ / ₂	16.748	06	14.278 40	
	f) " zapomożonych	474.681	44 ¹ / ₂	79	23	131.722 68	
7	Zwrot kosztów administracyjnych od zapomożonych	37.298	32	.	.	.	
8	Zwrot kosztów zakupu zboża od zapomożonych	27.020	31	.	.	.	
9	Zysk z eskontowania obligacyj wylosowanych	1.751	50	.	.	.	
10	Rozmaite dochody (sprzedaż zboża pozostałego)	1.304	50	1.304	50	.	
	<u>Suma dochodów rzeczywistych</u>	<u>6,378.779</u>	<u>09¹/₂</u>	<u>2,868.661</u>	<u>79</u>	<u>256.816 30</u>	
B. Przenośne.							
11	Datki dobroczynne	24.838	32 ¹ / ₂	16.089	38 ¹ / ₂	8.672 64	
12	Lokowane kapitały odebrane z banków	2,684.633	57	61.134	11 ¹ / ₂	519.590 28	
13	Zaliczki zwrócone i wyrachowane	950.442	94 ¹ / ₂	.	.	126.110 61	
14	Dochód ze sprzedaży asygnat bankowych	392.500	
15	Efekta kupione, zamieniane, wylosowane i wyeskontowane	3,512.135	60	450.000	.	70.720 .	
16	Depozyta	240.046	60	240.046	60	.	
	<u>Suma dochodów przenośnych</u>	<u>7,804.597</u>	<u>04</u>	<u>767.270</u>	<u>10</u>	<u>725.093 53</u>	
	Do tego suma dochodów rzeczywistych	6.378.779	09 ¹ / ₂	2,868.661	79	256.816 30	
	<u>Suma wszystkich dochodów</u>	<u>14,183.376</u>	<u>13¹/₂</u>	<u>2,935.931</u>	<u>89</u>	<u>981.909 83</u>	

c z e n i e w r o k u										Pozostałość z końcem roku 1871.	
1868.		1869.		1870.		1871.		Razem		zł.	ct.
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
								500.000			
								2,325.000			
41.608		41.538	53 ¹ / ₂					124.754	53 ¹ / ₂		
456.458	77	476.389	36 ¹ / ₂	474.105	10	417.294	36 ¹ / ₂	1,837.117	72	44.421	17 ¹ / ₂
214.180		90.820		105.120		195.220		605.340			
50.000		37.500		25.000		12.500		200.000			
4.160	78	2.069	19 ¹ / ₂					12.471	97 ¹ / ₂		
70.105	70	23.552	20	17.523	80	13.665	40	125.472	20		
600		400		400		400		1.800			
12.665		7.900	26 ¹ / ₂	3.033	41	5.720	28	60.345	41 ¹ / ₂		
136.411	68	100.782	31	66.959	44	35.630	63 ¹ / ₂	471.585	97 ¹ / ₂	3.095	47
43	86 ¹ / ₂	49	01 ¹ / ₂	176	43	32.964	59	33.233	90	4.064	42
						21.357	75	21.357	75	5.662	56
282	84			1.468	66			1.751	50		
								1.304	50		
986.516	63 ¹ / ₂	781.000	88 ¹ / ₂	693.786	84	734.753	02	6,321.535	47	57.243	62 ¹ / ₂
75	62		62		6			24.838	32 ¹ / ₂		
724.576	89	380.002	05 ¹ / ₂	441.557	97	494.905	05	2,621.766	36	62.867	21
343.288	28	52.193	80	71.744	91	355.646	19 ¹ / ₂	948.983	79 ¹ / ₂	1.459	15
227.500		141.000		24.000				392.500			
829.100	60	821.775		666.360		674.180		3,512.135	60		
								240.046	60		
2,124.541	39	1,394.971	47 ¹ / ₂	1,203.662	94	1,524.731	24 ¹ / ₂	7,740.270	68	64.326	36
986.516	63 ¹ / ₂	781.000	88 ¹ / ₂	693.786	84	734.753	02	6,321.535	47	57.243	62 ¹ / ₂
3,111.058	02 ¹ / ₂	2,175.972	36	1,897.449	78	2,259.484	26 ¹ / ₂	14,061.806	15	121 569	98 ¹ / ₂

		Należyność		U i s z			
				1866.		1867.	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Wydatki.							
A. Rzeczywiste							
1	Rozdana zapomoga zwrotna wraz z kosztami zakupna i transportu zboża	1,789.236	80 ¹ / ₂	1,788.964	80 ¹ / ₂	272	.
2	Rozdana zapomoga bezzwrotna	124.754	53 ¹ / ₂	124.749	03 ¹ / ₂	5	50
3	Zwrot kapitału c. k. Skarbowi Państwa	500.000	.	.	.	166.668	.
4	Splata kapitału pożyczkowego (obligacje wylosowane)	2,500.000
5	Odsetki: a) kupony od obligacyj	700.000	.	87.444	.	141.431	30
	b) " nadpłacone, a od wartości obligacyj potrącić się mające	1.494	10
	c) c. k. Skarbowi Państwa 5% od pożyczki 500.000 zł.	40.224	89 ¹ / ₂	.	.	15.224	99 ¹ / ₂
6	Koszta administracyjne	27.778	44 ¹ / ₂	17.450	62 ¹ / ₂	1.640	44 ¹ / ₂
7	Rozmaite wydatki	210	52
<u>Suma wydatków rzeczywistych</u>		5,683.699	30	2,018.608	46 ¹ / ₂	325.242	24
B. Przenośne.							
8	Rozdane datki dobroczynne	24.838	32 ¹ / ₂	14.276	59	8.780	.
9	Lokowane kapitały w bankach	2,682.023	58	464.486	57	383.933	21 ¹ / ₂
10	Zaliczki	950.442	94 ¹ / ₂	29.166	67	126.110	61
11	Wydana gotówka na zakupno efektów	971.157	47 ¹ / ₂	416.045	56	67.255	¹ / ₂
12	Wydane efekta do zrealizowania i zamiany	1,208.195	60
13	" depozyta	240.046	60	42	79	240.003	81
<u>Suma wydatków przenośnych</u>		5,876.704	52 ¹ / ₂	924.018	18	826.082	64
Do tego suma wydatków rzeczywistych		5,683.699	30	2,018.608	46 ¹ / ₂	325.242	24
<u>Suma wszystkich wydatków</u>		11,560.403	82 ¹ / ₂	2,942.626	64 ¹ / ₂	1,151.324	88
Do tego zapas kasowy z końcem r. 1871.
<u>Razem zgodnie z sumą dochodów</u>	
<p>UWAGA. Zapas kasowy mieści w sobie gotówkę 5.787 zł. 57¹/₂ ct., gal. listy zastawne 10.000 zł., oblig. wylosowane 2,493 940 zł.</p>							

c z e n i e w r o k u										Pozostałość z końcem roku 1871.	
1868.		1869.		1870.		1871,		Razem		zł.	ct.
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		
.	1,789.236	80 ¹ / ₂	.	.
.	124.754	53 ¹ / ₂	.	.
166.666	.	166.666	500.000	.	.	.
561.860	.	641.540	.	616.360	.	674.180	.	2,493.940	.	6.060	.
207.347	70	133.326	90	89.995	50	40.454	60	700.000	.	.	.
.	1.494	10	1.494	10	.	.
16.666	60	8.333	30	40.224	89 ¹ / ₂	.	.
2.520	04	1.915	51	1.908	81	2.343	01	27.778	44 ¹ / ₂	.	.
.	210	52	210	52	.	.
955.060	34	951.781	71 ¹ / ₂	708.264	31	718.682	23	5,677.639	30	6.060	.
1.778	69 ¹ / ₂	24.835	28 ¹ / ₂	3	04
578.406	12	312.229	42 ¹ / ₂	396.516	97	546.451	28	2,682.023	58	.	.
334.961	61	45.709	60	71.972	43	340.259	81 ¹ / ₂	948.180	73 ¹ / ₂	2.262	21
268.520	64	170.321	.	49.015	27	.	.	971.157	47 ¹ / ₂	.	.
442.000	60	241.855	.	129.120	.	195.220	.	1,008.195	60	.	.
.	240.046	60	.	.
1,625.667	66 ¹ / ₂	770.115	02 ¹ / ₂	646.624	67	1,081.931	09 ¹ / ₂	5,874.439	27 ¹ / ₂	2.265	25
955.060	34	951.781	71 ¹ / ₂	708.264	31	718.682	23	5,677.639	30	6.060	.
2,580.728	00 ¹ / ₂	1,721.896	74	1,354.888	98	1,800.613	32 ¹ / ₂	11,552.078	57 ¹ / ₂	8.325	25
.	2,509.727	57 ¹ / ₂	.	.
.	14,061.806	15	.	.

Lp. Nr	Kod	Nazwa	Wykaz dochodów i wydatków	Lp. Nr
Fundusz zapomogi				
z r. 1866.				
(3,000.000 zł.)				
Rachunek				
za rok 1871.				

Liczba		Wynikłość z roku 1871.		
ru- bryki	pozy- cyi	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
budżetu				
S u m a r y u s z.				
W y d a t k i.				
I.	1	Splata kapitału dłużnego	674.180	674.180
II.	2	Odsetki od kapitałów dłużnych	41.948 70	41.948 70
III.	3	Koszta administracyjne	2.343 01	2.343 01
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	210 52	210 52
		Suma wydatków	718.682 23	718.682 23
Oprócz tego wykazano w ogólnym ra- chunku obrotów za rok 1871. wydatki przenośne, a to:				
a) zaliczki na wykupno obligacyj i ku- ponów 340.259 zł. 81 ¹ / ₂ c.				
b) kapitały chwilowo lo- kowane 741.671 „ 28 „				
c) zapas ostateczny w gotówce 5.787 zł. 57 c.				
w oblig. wyloso- wanych 2,493.940 „ — „				
w listach zastaw- nych . 10.000 „ — „ 2,509.727 „ 57 ¹ / ₂ „				

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871.			Wynikłość jest zatem:					
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą
625.000	.	625.000	.	.	49.180	.	.	49.180
43.750	.	43.750	1.801	.	.	.	1.801	.
2.515	.	2.515	172	.	.	.	172	.
.	210	.	.	210
671.265	.	671.265	1.973	.	49.390	.	1.973	49.390
								47.417

Liczba		Wynikłość z roku 1871.			
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
budżetu					
Sumaryusz.					
Dochody.					
I.	1	Zwroty kapitału pożyczkowego . . .	417.294 36 ¹ / ₂	.	417.294 36 ¹ / ₂
II.	2	Wylosowane obligacye	195.220	.	195.220
III.	3	Odsetki	55.416 31 ¹ / ₂	.	55.416 31 ¹ / ₂
IV.	4	Dodatki z funduszów publicznych . .	12.500	.	12.500
V.	5	Zwroty kosztów od zapomożonych . .	54.322 34	.	54.322 34
Suma dochodów . .			734.753 02	.	734.753 02
Oprócz tego wykazano w ogólnym ra- chunku obrotów za rok 1871. dochody przenośne, a to:					
a) zaliczki wyrachowane i zwrócone 355.646 zł. 19 ¹ / ₂ c.					
b) odebrane z lokacyi ka- pitały 494.905 " 5 "					
c) wylosowane i z obiegu ściągnięte obligacye . 674.180 " — "					
d) zapas początkowy w gotówce 25.876 zł. 63 ¹ / ₂ c. w obli- gacyach 2,014.980 " — " w listach zasta- wnych 10.000 " — " 2,050.856 " 63 ¹ / ₂ c.					

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11 Paźdz. 1871.			Wynikłość jest zatem:					
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą
407.335	.	407.335	9.959	.	.	.	9.959	.
145.220	.	145.220	50.000	.	.	.	50.000	.
43.079	.	43.079	12.337	.	.	.	12.337	.
12.500	.	12.500
52.573	.	52.573	1.750	.	.	.	1.750	.
660.707	.	660.707	74.046	.	.	.	74.046	.

Liczba			Wynikłość z roku 1871.			
ru- bryki	pozy- cyi		budżetu	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
budżetu						
Wydatki.						
I.		Splata kapitalu dłużnego.				
	1	Czwarta rata pożyczki, t. j. obligacje wylosowane serya <i>D.</i> i zaległości z innych seryj	674.180	.	.	674.180
II.		Odsetki od kapitalów lokowanych.				
	2	Kupony od obligacyj pożyczki krajowej zrealizowane	41.948 70	.	.	41.948 70
III.		Koszta administracyjne.				
	3	Trzem pisarzom dziennym	1.367 50	.	.	1.367 50
	4	Inseraty i rozmaite inne	52 96	.	.	52 96
	5	Prowizye bankom za wypłaty:				
		<i>a)</i> obligacyj $\frac{1}{4}\%$ i eskont	712 05	.	.	712 05
		<i>b)</i> kuponów $\frac{1}{2}$ „ „	210 50	.	.	210 50
		Suma rubryki III.	2.343 01	.	.	2.343 01
IV.	6	Rozmaite nieprzewidziane.				
		Bankowi anglo-austr. za podwójnie wypłacone kupony z prowizyą	210 52	.	.	210 52

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11 Paźdz. 1871.			Wynikłość jest zatem:					
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą
625.000	.	625.000	.	.	49.180	.	.	49.180
43.750	.	43.750	1.801	.	.	.	1.801	.
1.643	.	1.643	275	.	.	.	275	.
112	.	112	59	.	.	.	59	.
590	.	590	.	.	122	.	.	122
170	.	170	.	.	40	.	.	40
2.515	.	2.515	334	.	162	.	334	162
.	210	.	172	210

Liczba		Wynikłość z roku 1871.		
ru- bryki	pozy- cy	zwyczajne		razem
budżetu				
Dochody.				
I.	Zwroty kapitału pożyczkowego.			
1	Czwarta i ostatnia rata od zapomożonych przypadająca 1. Lutego 1871.		417.294 36 ¹ / ₂	417.294 36 ¹ / ₂
II.	Wylosowane obligacye.			
2	Zrealizowane obligacye własne ser. D.		195.220 .	195.220 .
III.	Odsetki.			
3	Od galic. listów zastawnych im. wart. 10.000 zł. 4%		400 .	400 .
4	Od oblig. pożyczki krajowej im. wart. 195.000 zł. 7%		13.665 40	13.665 40
5	Od kapitałów lokowanych w bankach		5.720 28	5.720 28
6	Od rozdanej zapomogi, ostatnia rata przypadająca 1. Lutego 1871.		35.630 63 ¹ / ₂	35.630 63 ¹ / ₂
	Suma rubryki III.		55.416 31 ¹ / ₂	55.416 31 ¹ / ₂
IV.	Dodatki z funduszków publicznych.			
7	Od c. k. Skarbu Państwa 2% od reszty kapitału pożyczkowego 625.000 zł.		12.500 .	12.500 .
V.	Zwroty kosztów od zapomożonych.			
8	Koszta administracyjne		32.964 59	32.964 59
9	Koszta zakupna zboża		21.357 75	21.357 75
	Suma rubryki V.		54.322 34	54.322 34

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11 Paźdz. 1871.			Wynikłość jest zatem :					
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle	
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą
407.335	.	407.335	9.959	.	.	.	9.959	.
145.220	.	145.220	50.000	.	.	.	50.000	.
400	.	400
10.165	.	10.165	3.500	.	.	.	3.500	.
4.000	.	4.000	1.720	.	.	.	1.720	.
28.514	.	28.514	7.117	.	.	.	7.117	.
43.079	.	43.079	12.337	.	.	.	12.337	.
12.500	.	12.500
30.416	.	30.416	2.549	.	.	.	2.549	.
22.157	.	22.157	.	.	799	.	.	799
52.573	.	52.573	2.549	.	799	.	2.549	799
							1.750	

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873.

Wysoki Sejmie!

W myśl §. 18. Statutu krajowego i §. 7. lit. b. instrukcyi wydanej dla Wydziału krajowego przedkładamy pod A. budżet krajowy z dołączeniem 15-tu preliminarzy specjalnych funduszków krajowych.

Do tego czyni się uwagi następujące:

1. W preliminarzu funduszu krajowego skoncentrowano w dziale wydatków (potrzeb str. 18. rub. X1. poz. 108—111) wszystkie niedobory, które w preliminarzach Zakładów krajowych na rok 1873. okazują się i dodatkami do podatków pokryte być muszą; nadwyżki zaś dochodów tychże Zakładów wciągnięto do rubryki dochodów tegoż funduszu krajowego (str. 20. poz. 4.).
2. Projekt budżetu krajowego lit. A. wykazuje dochody własne w kwocie 135.245 zł.
z porównania ze sumą wydatków 1,652.618 „
okazuje się niedobór w kwocie 1,517.373 „

który pokrytym być musi dodatkami do podatków.

Podatki wynoszą wedle zapisków Oddziału rachunkowego i wyjaśnień do preliminarza dołączonych 6,440.326 zł. 91 1/2

Uwzględniwszy jednak coroczny ubytek z powodu wypadków elementarnych, ubóstwa, porzucenia rzemiosł, zaniechania przedsiębiorstw i t. p., wreszcie uwzględniwszy wynikłości lat ostatnich, a szczególnie roku obserwacyjnego, zaokrągliła się suma należności podatków stałych na 6,000.000 zł.

i oblicza od takowej na pokrycie wyż wykazanego niedoboru po 25 1/2 centów dodatków, od każdego złotego austr., co czyni razem 1,530.000 „

Z porównania tej kwoty z wspomnianym niedoborem, okazuje się nadwyżka dochodów o 12.627 „

W budżecie jednak krajowym nie jest zawartą potrzebę na pokrycie niedoboru okazującego się na rok 1872. przy szpitalu głównym we Lwowie w oddziale chorych, w którejto mierze Wydział krajowy osobne sprawozdanie na stół sejmowy składa (patrz LW. 13.416/1872).

Zapas kasowy przyjęty do tegorocznego budżetu w kwocie 4.668 „

rezultuje z porównania rzeczywistych dochodów i wydatków wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1871; w porównaniu z zapasem umieszczonym w budżecie na rok 1872. w kwocie 135.000 „

okazuje ubytku 130.332 „

Dalsze, z porównania budżetu obecnego z budżetem na rok 1872. zachodzące zmiany ważniejsze są:

I. W dochodach:

- a) Po zupełnem wyczerpaniu chwilowo ulokowanych dawniej zapasów pieniędzy rozporządzalnych, zmniejszyły się dochody odsetków od lokowanych pieniędzy obrotowych,

	preliminuje się zatem w tej pozycji mniej aniżeli w roku 1872. o	9.000 zł.
b)	Nadwyżek dochodów od funduszków dotowanych preliminuje się na podstawie preli- minarzy specjalnych mniej o	2.945 „
	natomiast powiększono pozycję dochodów z myt na drogach krajowych o	5.600 „

II. W y d a t k a c h

zwiększyły się kwoty:

c)	Przy rubryce I. Koszta reprezentacji kraju o	2.800 „
d)	przy rubryce II. „Koszta zarządu“ o	26.074 „
	z powodu pomnożenia liczby dyurnistów i służ dla zwiększonych czynności Wydziału krajowego; z powodu projektowanego osobnem sprawozdaniem do LW. 14.820/1872 dodatku do płac, dla nadzwyczajnej drożyzny; z powodu wyższej opłaty czynszu za odnajem ubikacyj dla Wydziału krajowego, pod- wyższenia płacy syndykowi Wydziału, wedle osobnego wniosku do LW. 4.279/1872, i zwiększenia kosztów kancelaryjnych;	
e)	przy rubryce III. „Koszta leczenia ubogich chorych“ o	39.450 „
	z powodu podwyższonych taks dla wszystkich prawie szpitali krajowych i zagran- icznych;	
f)	przy rubryce V. „Koszta sanitarne“ o	12.000 „
	z powodu zwiększonych kosztów strzeżenia granic kraju i miejsc poszczególnych w czasie zarazy na bydło;	
g)	przy rubryce VII. „Zasiłki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego“ o	9.000 „
	ponieważ dodano jako pozycję stałą, stypendya dla seminarzystów nauczycielskich, uchwalone na rok 1872. jako osobny wydatek na posiedzeniu 11. Października 1872. Wniosek osobny w tym przedmiocie składa Wydział krajowy na stół sejmowy do LW. 13.164/1872.	
h)	przy rubryce IX. „Kwaterunkowe żandarmeryi“ o	5.395 „
	z powodu pomnożenia stacyj posterunkowych;	
i)	przy rubryce XI. „Dotacje dla Zakładów krajowych“ przy Oddziale chorych w szpi- talu głównym we Lwowie o	30.625 „
	z powodu zwiększonych potrzeb Zakładu, przy ulepszeniu bytu chorych i urządzeń szpitalu; — wydatek ten wszakże zmniejszonym został w innych szpitalach i Zakła- dach z przyczyny podwyższonych taks leczenia i zwiększenia wydatków przy rubryce III., przez co suma potrzeb w rubryce XI. w ogóle zmniejszyła się o 5.372 zł.	
k)	przy rubryce XII. „Rozmaite“ o	2.700 „
	z powodu zwiększonych potrzeb na koszta szupaśnictwa. Natomiast opuszczono zasiłki: Dla Zakładu żeńskiego p. Selingerowej	500 „
	ponieważ uchwalony na posiedzeniu sejmowym z dnia 30. Października 1869. trzyletni czas do- towania skończył się w roku 1872.; dla profesora Nowickiego na wydawnictwo Zoologii	1.500 „
	ponieważ zasiłek ten uchwałą sejmową z dnia 16. Października 1871. tylko jednorazowo przyznano. Główne jednak zmiany zachodzą przy rubryce X. „Drogi krajowe“. Podwyższa się płace inżynierom, pomnaża się liczbę drożników; — na koszta nowych budowli dróg zamieszcza się ze względu na zwiększające się potrzeby innych rubryk, tylko minimalne kwoty, a kierując się tym samym względem przy kosztach rekonstrukcyj i utrzymania dróg, przyjęto tylko kwotę jako uzupełniającą smę tamtorocznie dla całej rubryki X., preliminowanej kwoty ogólnej	436.850 „ 756.000 „
	w rzeczywistości bowiem koszta rekonstrukcyj i utrzymania obliczone wedle ścisłej potrzeby i poparte dokładnie opracowanymi planami, wynoszą	1,487.227 „
	brak zatem w porównaniu z preliminowaną kwotą, wynosi	1,050.377 „

W osobnem do L. W. 10.938/1872. sporządzonem, i na stół sejmowy złożonem spra-
wozdaniu, udowadnia Wydział krajowy potrzebę zaciągnięcia odpowiedniej pożyczki, przekaza-

nia utrzymywania niektórych przestrzeni drogowych gminom lub powiatom, lub obmyślenia stosownych środków, dla przyprowadzenia dróg istniejących do stanu dobrego, inaczej zupełnych destrukcyj dróg rzeczonych obawiać się należy.

Zarazem stawia się wniosek, przywrócenia możności przenoszenia oszczędności na potrzeby rubryk innych, ponieważ odnośna uchwała, zabraniająca podobnego przenoszenia, zbyt utrudnia działanie w gospodarce, a częstokroć uniemożliwia konieczne roboty drogowe.

W razie zawotowania pożyczki, kwota 436.850 zł., preliminowana na utrzymanie dróg, posłuży częściowo na wypłatę należności zlikwidowanych, wedle obrachunków ostatecznych, częściowo zaś na amortyzację zaciągnięć mającej pożyczki z odsetkami. W razie nieprzyzwolenia pożyczki, kwota preliminowana nie wystarczy nawet na chwilowe podtrzymanie dróg w stanie użytku; wyniknie zatem konieczność zaradzenia potrzebom w sposób inny.

Z ogółu wyż przedstawionych spraw wynika, że Wydział krajowy ograniczał ile możności cyfry wydatków, że jednak ubytek niektórych źródeł dochodów z jednej, a powiększające się ciągle wydatki z drugiej strony, zmuszają do podwyższenia dodatków na rok 1873. o $4\frac{1}{2}$ cent. od każdego złotego austriackiego. W funduszach samoistnych (niedotowanych), obejmujących dochody i wydatki funduszów: domestykalnego — kultury krajowej — szkoły weterynaryi i A. hr. Stadnickiego, okazują się przeważnie nadwyżki dochodów, które po upływie roku przedmiotowego w miarę możności zostaną skapitalizowane.

Do działu funduszów samoistnych należał dotychczas także fundusz budowy domu obłąkanych w Kulparkowie, powstały z loteryi rządowej, odbytej w r. 1862. Zasoby tego funduszu w ciągu roku bieżącego zostaną wyczerpane całkowicie, a chcąc budynki Zakładu w r. 1873. przynajmniej o tyle wykończyć, ażeby mogły być oddane do użytku, potrzeba, wedle orzeczenia architekta, kierującego tą budową, kwoty

120.000 zł.

Wydział krajowy przewidywał już dawniej ewentualność podobną, i dla tego już w budżecie na rok 1868. zamieścił był kwotę 30.000 zł. na utworzenie funduszu rezerwowego dla tej budowy (L. W. 13.535/867.). Wysoki Sejm jednakże podówczas nieprzyjął odnośnego wniosku. — Obecnie przez wzgląd na projektowane podwyższenie stopy dodatkowej i z powodu innych potrzeb, Wydział krajowy nie zamieszcza w budżecie krajowym potrzebnej w roku 1873. na tę budowę kwoty 120.000 zł., lecz przedkłada Wysokiej Izbie do L. W. 14.400/872 osobny wniosek, celem zaciągnięcia pożyczki z majątku zarodowego funduszów: domestykalnego, kucia koni i kultury krajowej, wraz z planem umorzenia i projektem sprzedania tej części budynku, która przy szpitalu głównym we Lwowie jest dotąd własnością funduszu obłąkanych, a po przeniesieniu Zakładu do Kulparkowa, stanie mu się niepotrzebną.

Nakoniec się nadmienia, że, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1871., w budżecie krajowym odłączono wynikiłości zwyczajne od nadzwyczajnych, wedle wzoru preliminarzy c. k. Rządu, i wedle tegoż wzoru uzasadnienia poszczególnych pozycji osobno przedstawiono.

Na podstawie wyluszczonego stanu rzeczy, Wydział krajowy wnosi:

I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić „na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok 1873. dodatek do podatków stałych wraz z $\frac{1}{3}$ częścią dodatków po $25\frac{1}{2}$ centów od każdego złotego austriackiego.“

II.

Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy „do przenoszenia oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryk innych.“

Lwów, dnia 20. Sierpnia 1872.

Zastępca JO. Księcia Marszałka
Oktaw z Siemuszowy Pietruski,
Przewodniczący.

Paweł Skwarczyński,
Sprawozdawca.

L. W. 13.793
1872

Lit. A.

PROJEKT

budżetu krajowego

na rok 1873.

L. p.	Rubr.	A. Fundusze i Zakłady dotowane z funduszu krajowego	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
					Nadwyżka dochodu	Niedobór
1		Fundusz krajowy.				
	I.	Koszta reprezentacji kraju	—	92.400	—	—
	II.	„ zarządu	—	149.030	—	—
	III.	„ leczenia ubogich chorych	—	209.450	—	—
	IV.	„ szczepienia	—	21.326	—	—
	V.	„ sanitarne	—	30.000	—	—
	VI.	Zasiłki dla Zakładów dobroczynności	—	6.422	—	—
	VII.	„ „ Zakładów naukowych	—	62.510	—	—
	VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	—	8.500	—	—
	IX.	Kwaterunki żandarmeryi	—	39.742	—	—
	X.	Drogi krajowe	—	756.000	—	—
	XI.	Dotacje dla Zakładów krajowych	—	243.938	—	—
	XII.	Różne	—	33.300	—	—
	1	Odnajem ubikacyj sejmowych	1.300	—	—	—
	2	Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy	5.000	—	—	—
	3	Dochód z myt na drogach krajowych	120.000	—	—	—
	4	Nadwyżki dochodów od funduszy i Zakładów dotowanych	4.277	—	—	—
	5	Zapasy kasowe z r. 1871.	4.668	—	—	—
	6	Dotacje do podatków po 25 1/2 ct. od 1. zł. a. w.	1,530.000	—	—	—
		Suma funduszu krajowego	1,665.245	1,652.618	12.627	—
2		Szpital główny we Lwowie.				
	a)	Oddział chorych	68.190	154.334	—	86.144
	b)	„ położnic	991	13.284	—	12.293
	c)	„ obłąkanych	12.171	71.511	—	59.340
3		Fundusz podrzutek	200	54.788	—	54.588
4		Szpital św. Łazarza w Krakowie.				
	a)	Oddział chorych	50.683	48.822	1.861	—
	b)	„ położnic i podrzutek	11.833	40.871	—	29.038
5		Szpital św. Ducha w Krakowie.				
	a)	Oddział obłąkanych	13.814	16.349	—	2.535
	b)	„ syfilitycznych	25.939	25.227	712	—
6		Fundusz policji krajowej	5.455	3.751	1.704	—
		Suma ogólna funduszy i Zakładów dotowanych z funduszu krajowego	1,854.521	2,081.555	16.904	243.938

L. p.	Rubr.	B. Fundusze samoistne (niedotowane).	Dochody	Wydatki	Z porównania okazuje się	
					Nadwyżka dochodu	Niedobór
7		Fundusz domestykalny	4.111	3.800	311	—
8		„ kultury krajowej	5.940	5.527	413	—
9		„ stanowy sierot	1.500	1.410	90	—
10		„ A. hr. Stadnickiego	1.335	1.287	48	—
11		„ szkoly kucia koni	2.475	—	2.475	—
		Suma funduszków samoistnych .	15.361	12.024	3.337	—
		Rekapitulacya.				
	A.	Suma ogólna funduszków i Zakładów dotowanych z funduszu krajowego	1,854.521	2,081.555	16.904	243.938
	B.	Suma funduszków samoistnych	15.361	12.024	3.337	—
		Razem	1,869.882	2,093.579	20.241	243.938

L. W. 13.793

1872.

Alegat **B.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873.

Lit. B.

Fundusz krajowy w ścisłym znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok słoneczny 1873.

Fundusz krajowy.

S u m a r y u s z.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Koszta reprezentacji kraju	92.400	—	92.400
II.		Koszta zarządu	149.030	—	149.030
III.		Koszta leczenia ubogich	209.450	—	209.450
IV.		Koszta szczepienia	21.326	—	21.326
V.		Wydatki sanitarne	30.000	—	30.000
VI.		Zasilki dla Zakładów dobroczynności	6.422	—	6.422
VII.		Zasilki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego	62.510	—	62.510
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	3.500	5.000	8.500
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	39.742	—	39.742
X.		Drogi krajowe	611.000	145.000	756.000
XI.		Dotacje dla Zakładów krajowych	243.938	—	243.938
XII.		Różne	33.300	—	33.300
		Suma	1,502.618	150.000	1,652.618
D o c h o d y.					
1		Dochody z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.300	—	1.300
2		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	5.000
3		Dochody z myt na drogach krajowych	120.000	—	120.000
4		Nadwyżki dochodów od Zakładów dotowanych z funduszu krajowego.	4.277	—	4.277
5		Zapas kasowy z roku 1872	4.668	—	4.668
6		Dodatki do podatków	1,530.000	—	1,530.000
		Suma	1,665.245	—	1.665.245

Fundusz krajowy.

Rubryka I. Koszta reprezentacyi kraju.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Sejm i Wydział krajowy	92.400	—	92.400
Poszczególzenie.					
A. Sejm krajowy.					
	1	Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych	4.000	—	4.000
	2	Koszta podróży pp. Posłów	6.400	—	6.400
	3	Dyety pp. Posłów	38.600	—	38.600
	4	Koszta druków	9.000	—	9.000
	5	Spisywanie sprawozdań	6.000	—	6.000
	6	Urządzenie sali, pisarze dzienni, opał, oświetlenie itp.	3.200	—	3.200
		Razem	67.200	—	67.200
B. Wydział krajowy.					
		a) Marszałek krajowy.			
	7	b) Sześciu pp. Wydziałowych po 3.000 zł.	4.200	—	4.200
		c) Zastępcy	18.000	—	18.000
		Razem	3.000	—	3.000
		Suma Rubryki I. jak wyżej	25.200	—	25.200
			92.400	—	92.400

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
II.		Koszta zarządu	149.030	-	149.030
Poszczególnienie.					
9		<p align="center">Płace urzędników, sług i dyurnistów</p> <p align="center">A. Oddział konceptowy.</p> <p align="center"><i>Sekretarze.</i></p> <p>a) 2-ch płaca po 1.800 zł., dodatek na mieszkanie po 400 4.400</p> <p>b) 2-ch " " 1.600 " " " " " 300 3.800</p> <p>c) 2-ch " " 1.400 " " " " " 300 3.400</p> <p align="center"><i>Konceptiści.</i></p> <p>d) 3-ch płaca po 1.000 zł., dodatek na mieszkanie po 200 3.600</p> <p>e) 3-ch " " 800 " " " " " 200 3.000</p> <p align="center"><i>Praktykańci.</i></p> <p>f) 4-ch płaca po 500 zł., dodatek na mieszkanie po 100 2.400</p> <p align="right">Razem 20.600</p> <p align="center">B. Oddział rachunkowy.</p> <p>a) Dyrektor, płaca 2.000 zł.</p> <p>Dodatek na mieszkanie 400 "</p> <p>b) Zastępca Dyrektora, płaca 1.600 "</p> <p>Dodatek na mieszkanie 300 "</p> <p>c) Adjunkci:</p> <p>4-ch płaca po 1.000 4.000 "</p> <p>5-ciu " " 900 4.500 "</p> <p>5-ciu " " 800 4.000 "</p> <p>Dodatek na mieszkanie dla 14 stu po 180 zł. 2.520 "</p> <p>d) Woźny, płaca 315 zł., dodatek na mieszkanie 80 " 395</p> <p align="right">Razem 19.715</p> <p align="right">do przeniesienia 40.315</p>			

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	40.315	—	40.315
II.		C. Oddział kasowy.			
		a) Kasyer, płaca 1.400 zł.			
		Dodatek na mieszkanie 300 "	1.700	—	1.700
		b) Kontrolor, płaca 1.200 "			
		Dodatek na mieszkanie 200 "	1.400	—	1.400
		c) Adjunkci:			
		2-ch płaca po 900 zł. 1.800 "			
		2-ch " " 800 " 1.600 "			
		Dodatek na mieszkanie dla 4-ch po 180 720 "	4.120	—	4.120
		d) Woźny, płaca 400 "			
		Dodatek na mieszkanie 80 "	480	—	480
		Razem	7.700	—	7.700
		D. Oddział techniczny.			
		a) Nadinżynier, płaca 3.000 zł.			
		Dodatek na mieszkanie 400 "	3.400	—	3.400
		b) Inżynierowie:			
		1 płaca 1.800 "			
		1 " " 1.600 "			
		Dodatek na mieszkanie po 300 "	4.000	—	4.000
		c) 2-ch pomocników po 600 zł. 1.200 "			
		Dodatek na mieszkanie 400 "	1.600	—	1.600
		Razem	9.000	—	9.000
		E. Oddział sanitarny.			
		Inspektor szpitali, płaca 1.600 zł.			
		Dodatek na mieszkanie 300 "	1.900	—	1.900
		do przeniesienia	58.915	—	58.915

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	58.915	—	58.915
II.		F. Oddział manipulacyjny.			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	1.400	—	1.400
		b) Protokolista, płaca 1.000 zł.	1.180	—	1.180
		Dodatek na mieszkanie 180 "	1.180	—	1.180
		c) Archiwista, płaca 1.000 "	1.180	—	1.180
		Dodatek na mieszkanie 180 "			
		d) Kanceliści:			
		3-ch płaca po 800 zł. 2.400 "			
		3-ch " " 700 " 2.100 "			
		Dodatek na mieszkanie dla sześciu po 160 960 "	5.460	—	5.460
		e) Odźwierny, płaca 400 "			
		f) Portyer " 300 "			
		g) 4-ch woźnych po 300 1.200 "			
		Dodatek na mieszkanie dla 4-ch po 80 320 "	2.220	—	2.220
		Razem	11.440	—	11.440
		G. Dyurniści.			
		a) Dla Oddziału rachunkowego:			
		10 po 1 zł. 50 ct.	5.475	—	5.475
		9 " 1 "	3.285	—	3.285
		b) dla Oddziału technicznego:			
		4 po 1 zł. 50 ct.	2.190	—	2.190
		4 " 1 "	1.460	—	1.460
		c) dla Oddziału conceptowego:			
		3 po 2 zł.	2.190	—	2.190
		d) dla Oddziału manipulacyjnego:			
		1 po 2 zł.	730	—	730
		14 " 1 "	5.111	—	5.111
		e) na zastępstwa urzędników	1.000	—	1.000
		Razem	21.441	—	21.441
		do przeniesienia	91.796	—	91.796

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia	91.796	—	91.796
II.	10	Zasługi.			
		a) Pięciu stróżom po 180 zł.	900	—	900
		Dodatek na mieszkanie dla 5ciu po 24 zł. 120 „	1.020	—	1.020
		b) Froter	450	—	450
		Razem	1.470	—	1.470
	11	Emolumenta.			
		a) Dyrektor kancelaryi:			
		na fiakra	50	—	50
		na opał (6 sągów drzewa po 15 zł.)	90	—	90
		b) Ubranie urzędowe dla odźwiernego i 6 woźnych po 50 zł	350	—	350
		Ubranie dla portyera	100	—	100
		c) Opał dla odźwiernego i portyera (po 2 sągi drzewa	—	—	—
		po 15 zł.)	60	—	60
		d) Dodatek z powodu drożyzny dla urzędników 20%	11.763	—	11.763
		Razem	12.413	—	12.413
	12	Najem pomieszkania.			
		1) Na kancelarye Wydziału krajowego	11.200	—	11.200
		2) „ biuro statystyczne, kancelarye Zakładu pod-			
		rzutków i dla rysowników dróg trasować się			
		mających	2.800	—	2.800
		Razem	14.000	—	14.000
	13	Remuneracye.			
		<i>I. Stałe.</i>			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	2.000	—	2.000
		b) Tłumacz języka ruskiego	300	—	300
		c) „ „ języków obcych	300	—	300
		d) Odźwierny Prokopowicz:			
		dodatek do płacy	120	—	120
		<i>II. Niestale.</i>			
		e) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	2.000	—	2.000
		Razem	4.720	—	4.720
		do przeniesienia	124.399	—	124.399

Fundusz krajowy.

Rubryka II. Koszta zarządu.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	124.399	—	124.399
II.	14	Potrzeby kancelaryjne.			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.000	—	5.000
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	2.000	—	2.000
		c) Potrzeby do pisania	1.200	—	1.200
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.000	—	2.000
		e) Oprawa ksiąg i druków	1.000	—	1.000
		f) Oświetlenie	250	—	250
		g) Opał	1.000	—	1.000
		h) Uzupienienie biblioteki Wydziału krajowego	600	—	600
		i) Rozmaite	700	—	700
		Razem	13.750	—	13.750
	15	Koszta podróży i diety.			
		a) Dla urzędników w ogóle	4.000	—	4.000
		b) „ inspektora szpitali	400	—	400
		Razem	4.400	—	4.400
		Pensye i zaopatrzenia.			
		a) Mochnacka Eleonora	280	—	280
		b) Bojarska Genowefa	420	—	420
		c) Jankowska Karolina	400	—	400
		d) Pawulski Jan	1.300	—	1.300
		e) Wagilewiczowa Amelia	200	—	200
		f) Klimowscy, sieroty po woźnym	1	—	1
		g) Madejski Wojciech, były protokolista	1.200	—	1.200
		h) Tarczyński Józef, były archiwista	1.200	—	1.200
		i) Karatnicka Izydora, wdowa po sekretarzu	600	—	600
		Razem	5.601	—	5.601
	17	Dary z łaski.			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa, Adolfiną i Gabryela po 52 zł. 50 ct.	210	—	210
		b) Rzepińska Ludwika Franciszka	120	—	120
		c) Sieroty po naczelniku Nowakowskim	400	—	400
		d) Rudnicki Michał	150	—	150
		Razem	880	—	880
		Suma rubryki II.	149.030	—	149.030

Fundusz krajowy. 73 75

Rubryka III. Koszta leczenia ubogich.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
III.		Koszta leczenia ubogich	209.450	—	209.450

Poszczególnienie.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
	18	Koszta leczenia ubogich.			
		a) Dla szpitali krajowych, zagranicznych i wojskowych w ogóle 189.450 zł. a mianowicie:			
		1 Szpital w Biale 2.700 „			
		2 „ w Bochni 3.700 „			
		3 „ w Brodach 1.700 „			
		4 „ w Brzeżanach 3.900 „			
		5 „ w Drohobyczy 1.600 „			
		6 „ w Jaśle 3.500 „			
		7 „ w Kołomyi 2.700 „			
		8 „ w Przemyślu 3.000 „			
		9 „ w Rzeszowie 4.150 „			
		10 „ w Samborze 4.200 „			
		11 „ w Sanoku 2.350 „			
		12 „ w Sączu Nowym 4 700 „			
		13 „ w Śniatynie 600 „			
		14 „ w Stanisławowie 7.300 „			
		15 „ w Stryju 2.700 „			
		16 „ w Tarnopolu 2.100 „			
		17 „ w Tarnowie 6.600 „			
		18 „ w Wadowicach 1.000 „			
		19 „ w Zaleszczykach 550 „			
		20 „ w Złoczowie 3.500 „			
		21 „ w Żółkwi 1.350 „			
		22 „ główny we Lwowie 30.000 „			
		23 „ Św. Łazarza w Krakowie 40.300 „			
		24 „ Św. Ducha w Krakowie 33.000 „			
		25 „ na klinice w Krakowie 3.500 „			
		26 Szpitale obcokrajowe 16.000 „			
		27 „ wojskowe 800 „			
		28 Szpital Sióstr Miłosierdzia we Lwowie 1.950 „			
		Razem jak wyżej	189.450	—	—
		b) Na zaległe należitości	20.000	—	—
		Suma rubryki III.	209.450	—	209.450

Fundusz krajowy.

Rubryka IV. Koszta szczepienia.

Liczba		Wydatki	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
IV.		Koszta szczepienia	21.326	—	21.326
Poszczególne.					
	19	Remuneracya dla chirurga miejskiego we Lwowie za utrzymywanie i odświeżanie krowianki . . .	126	—	126
	20	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia	21.200	—	21.200
		Razem . . .	21.326	—	21.326

Fundusz krajowy.

Rubryka V. Wydatki sanitarne.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
V.		Wydatki sanitarne	30.000	—	30.000
Poszczególnienie.					
	21	Koszta podróży lekarzy z powodu czynności sanitarnych	20.000	—	20.000
	22	Koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło, i zamknięcie miejsc zarazy	10 000	—	10.000
		Razem	30.000	—	30.000

Fundusz krajowy.

Rubryka VI. Zasilki dla Zakładów dobroczynności.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
VI.		Zasilki dla Zakładów dobroczynności.	6.422	—	6.422
Poszczególzenie.					
	23	Szpital Sióstr Miłosierdzia we Lwowie	840	—	840
	24	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424	—	5.424
	25	Szpital Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie	158	—	158
		Razem	6.422	—	6.422

Fundusz krajowy.

Rubryka VII. Zasiłki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
VII.		Zasiłki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego	62.510	—	62.510
Poszczególności.					
A. Stypendya.					
26		Dla dwóch uczniów weterynaryi po 200 zł.			
		i na koszta podróży 60 „	460	—	460
27		Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublinach	1.000	—	1.000
28		Dla uczniów seminariów nauczycielskich	16.000	—	16.000
		Razem	17.460	—	17.460
B. Zasiłki.					
29		Szkoła rolnicza w Dublinach	5.000	—	5.000
30		Szkoła rolnicza w Czernichowie	5.000	—	5.000
31		Zakład głuchoniemych we Lwowie	1.050	—	1.050
32		Zakład ciemnych we Lwowie	1.000	—	1.000
		Razem	12.050	—	12.050
C. Na cele naukowe i wykształcenia.					
33		Komisya fizyograficzna w Krakowie	1.500	—	1.500
34		Czasopismo „Szkoła“	500	—	500
35		Szkoła gimnastyczna „Sokół“	1.000	—	1.000
36		Teatr polski w Krakowie	5.000	—	5.000
37		„ we Lwowie	4.200	—	4.200
38		„ ruski we Lwowie	3.000	—	3.000
39		Towarzystwo muzyczne we Lwowie	1.000	—	1.000
40		Sześciu członków Rady szkolnej po 1.200 zł.	7.200	—	7.200
41		Na cele wychowania i oświaty	6.000	—	6.000
42		Gimnazjum żeńskie w Tarnowie	800	—	800
43		„ w Rzeszowie	400	—	400
44		„ w Stanisławowie	400	—	400
45		Na poparcie wystawy w Wiedniu	2.000	—	2.000
		Razem	33.000	—	33.000
Suma rubryki VII. jak wyżej			62.510	—	62.510

Fundusz krajowy.

Rubryka VIII. Utrzymanie pomników historycznych.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	3.500	5.000	8.500
Poszczególnienie.					
	46	Odnowienie „Sukiennic“ w Krakowie	—	5.000	5.000
	47	Restauracya pomników w ogóle	3.000	—	3.000
	48	Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmien- nych i archeologicznych:	—	—	—
		a) dla Towarzystwa naukowego krakowskiego . . .	250	—	250
		b) dla Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich .	250	—	250
		Razem	3.500	5.000	8.500

Fundusz krajowy.

Rubryka IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	39.742	—	39.742
Poszczególnienie.					
	49	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalenie lamp i dostarczenie mioteł	3.468	—	3.468
	50	Oświetlenie koszar	1.323	—	1.323
	51	„ stajen, utrzymywanie i sprawienie sprzętów stajennych,	12	—	12
	52	Utrzymywanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	325	—	325
	53	Utrzymywanie i uzupełnienie sprzętów żołnierzy	15	—	15
	54	Utrzymywanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	1.315	—	1.315
	55	Utrzymanie i uzupełnienie naczyń kuchennych	430	—	430
	56	Pranie bielizny pościelnej dla szeregowców, furyerów i woźnych	1.573	—	1.573
	57	Naprawa bielizny pościelnej	137	—	137
	58	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych, i słomą wypchanych.	366	—	366
	59	Świeże napełnienie i dopełnienie sienników i poduszek słomianych	858	—	858
	60	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	3.393	—	3.393
	61	Opał i oświetlenie kancelaryj skrzydłowych i plutonowych	478	—	478
	62	Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych.	686	—	686
	63	Różne inne wydatki	350	—	350
		Razem	14.729	—	14.729
		Odrąciwszy część przypadającą na Bukowinę, co do kosztów sztabu i składu skrzydłowego	39	—	39
		Pozostaje	14.690	—	14.690
	64	Najem pomieszczeń i koszar	23.052	—	23.052
	65	Na urządzenie i utrzymanie nowych stacyj utworzyć się mających	2.000	—	2.000
		Razem	39.742	—	39.742

Fundusz krajowy.

Rubryka X. D r o g i k r a j o w e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	114.150	—	114.150
X.		B. Nowe budowy dróg.			
	73	Dębicko-Nadbrzeźniańsko-Tarnobrzaska	—	80.000	—
	74	Tarnów-Niedziecka	—	30.000	—
	75	Sniatyn-Zalucze	—	15.000	—
	76	Most w Szczawnicy, przekroczony kredyt	—	20.000	145.000
		C. Utrzymanie dróg.			
	77	Prusko-Szlazka	18.467	—	—
	78	Kraków-Barańska	4.936	—	—
	79	Czyżyny-Cło (Lubelska)	4.384	—	—
	80	Słotwina-Brzesko-Sandecka	15.122	—	—
	81	Dębicko-Nadbrzeźniańska	23.083	—	—
	82	Czorsztyn-Nowy Targ-Zabornia	13.893	—	—
	83	Krościenko-Szczawnicka	1.964	—	—
	84	Tarnów-Sącz-Niedzicka	27.215	—	—
	85	Mszanka-Gorlice-Konieczniańska	9.426	—	—
	86	Sanok-Przemyska	22.636	—	—
	87	Sanok-Rzeszowska	16.104	—	—
	88	Bełzec-Jaroslawska	24.718	—	—
	89	Sędziszowska	193	—	—
	90	Zimnowoda-Hoszańska	10.676	—	—
	91	Zólkiew-Mosty	8.506	—	—
	92	Lwowsko-Rohatyńska	22.693	—	—
	93	Stanisławów-Bursztyńska	13.223	—	—
	94	Sielec-Zaleszczycka	31.171	—	—
	95	Sniatyn-Horodeńska	8.977	—	—
	96	Tyśmienica-Kołomyjska	15.753	—	—
	97	Brzeżany-Złoczowska	13.395	—	—
	98	Brzeżany-Podwołoczyska	32.201	—	—
	99	Strusów-Buczacka	14.405	—	—
	100	Czortków-Monasterzyska	15.812	—	—
	101	Tłuste-Buczacka	12.820	—	—
	102	Husiatyn-Kopieczyniecka	8.301	—	—
	103	Skala-Czortkowska	11.839	—	—
	104	Skala-Zaleszczycka	18.096	—	—
	105	Borszczów-Okopy-Mielnicka	13.209	—	—
	106	Iwanie-Mosorowska	3.632	—	536.850
	107	Zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	60.000	—	60.000
		Razem	611.000	145.000	756.000

Fundusz krajowy.

0.5 75

Rubryka XI. Dotacje dla Zakładów krajowych.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
XI.		Dotacje dla Zakładów krajowych . .	243.938	—	243.938

Poszczególnienie.

108	Szpital główny we Lwowie:				
	a) Oddział chorych		86.144	—	86.144
	b) " położnic		12.293	—	12.293
	c) " obłąkanych		59.340	—	59.340
109	Zakład podrzutek we Lwowie		54.588	—	54.588
110	Szpital św. Łazarza w Krakowie.				
	Oddział położnic i podrzutek		29.038	—	29.038
111	Szpital św. Ducha w Krakowie:				
	a) Oddział obłąkanych		2.535	—	2.535
	b) " syfilitycznych		—	—	—
		Razem	243.938	—	243.938

F u n d u s z k r a j o w y .

Rubryka XH. R o z m a i t e .

Liczba		W y d a t k i .	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie.		
XII.		Rozmaite.	33.300	—	33.300
Poszczególnienie.					
	112	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	—	30.000
	113	Utrzymanie słupów granicznych	300	—	300
	114	Różne nieprzewidziane	3.000	—	3.000
		Razem . . .	33.300	—	33.300

Fundusz krajowy.

Liczba		Dochody.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		Dochody	1,665.245	—	1,665.245
Poszczególnienie.					
1		Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.300	—	1.300
2		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	5.000
3		Z myt na drogach krajowych	120.000	—	120.000
4		Nadwyżki dochodów od Zakładów dotowanych:			
		a) Od szpitalu św. Łazarza w Krakowie			
		Oddział chorych	1.861	—	1.861
		b) Od funduszu policyi krajowej	1.704	—	1.704
		c) „ szpitalu św. Ducha, Oddział syfilitycznych	712	—	712
5		Zapas kasowy z roku 1872.	4.668	—	4.668
6		Dodatki do podatków	1.530.000	—	1,530.000
		Razem ,	1,665.245	—	1,665.245

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	P r e l i m i n o w a n o na rok 1873.			U c h w a l o n o na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.		Koszta reprezentacji kraju	92.400	—	92.400	89.600	—	89.600
II.		„ zarządu	149.030	—	149.030	123.556	—	123.556
III.		„ leczenia	209.450	—	209.450	170.000	—	170.000
IV.		„ szczepienia	21.326	—	21.326	21.126	—	21.126
V.		Wydatki sanitarne	30.000	—	30.000	18.000	—	18.000
VI.		„ dla Zakładów dobroczynności	6.422	—	6.422	6.422	—	6.422
VII.		„ dla Zakładów naukowych i wy- chowania publicznego	62.510	—	62.510	63.510	—	63.510
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	3.500	5.000	8.500	8.500	—	8.500
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	39.742	—	39.742	34.347	—	34.347
X.		Drogi krajowe	611.000	145.000	756.000	756.000	—	756.000
XI.		Dotacje dla Zakładów krajowych	239.345	—	239.345	244.717	—	244.717
XII.		Rozmaite	33.300	—	33.300	30 800	—	30.800
		Suma . . .	1,498.025	150.000	1,648.025	1,566.578	—	1,566.578
D o c h o d y.								
1		Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.300	—	1.300	1.200	—	1.200
2		Odsetki od pieniędzy chwilowo lo- kowanych	5.000	—	5.000	14.000	—	14.000
3		Drogi krajowe:						
4		Dochody z myt.	120.000	—	120.000	114.400	—	114.400
5		Nadwyżki dochodów od Zakładów do- towanych	4.277	—	4.277	7.222	—	7.222
6		Zapas kasowy	4.668	—	4.668	135.000	—	135.000
		Dodatki do podatków	1,530.000	—	1,530.000	281.000	—	1,281.000
		Suma . . .	1,665.245	—	1,665.245	552.822	—	1,552.822

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
2.800	—	—	—	2.800	—	
26.000	—	—	—	26.000	—	
39.450	—	—	—	39.450	—	
100	—	—	—	100	—	
12.000	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	1.000	—	—	—	1.000	
—	—	—	—	—	—	
5.395	—	—	—	5.395	—	
—	—	—	—	—	—	
—	5.372	—	—	—	5.372	
2.500	—	—	—	2.500	—	
88.245	6.372	—	—	88.245	6.372	
100	—	—	—	100	—	
—	9.000	—	—	—	9.000	
6.000	—	—	—	6.000	—	
—	2.945	—	—	—	2.945	
—	130.332	—	—	—	130.332	
249.000	—	—	—	249.000	—	
255.100	142.277	—	—	255.100	142.277	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza				
I.	1	Najem ubikacyj sejmowych 4.000 zł.	Preliminuje się na podstawie kontraktu zawartego z administracją hr. Skarbka do L. W. 15.993/69	4.000 4.000
	2	Koszta podróży pp. Posłów 6.400 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872. . . Wynikłość przeciętna wynosi 6.292 zł.	6.140 6.400
	3	Dyety pp. Posłów 38.600 zł.	Za podstawę przyjęto trzymiesięczną kadencję. Należytość dla 143 pp. Posłów wynosi 38.610 zł.	19.706 38.000
	4	Koszta druków 9.000 zł.	Wynikłość z roku 1839 . . 6.980 zł. " " 1870 . . 6.295 " " " 1871 . . 8.997 " razem . 22.272 zł. przeciętnie . 7.424 " z powodu wzrastającej ceny druków preliniuje się kwotę wydatku z roku obserwacyjnego (1871) w zaokrągleniu.	8.997 8.000
	5	Spisywanie sprawozdań 6.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872 . . .	2.656 6.000
	6	Urządzenie sali sejmowej i inne rozmaite 3,200 zł.	Wynikłość z roku 1869 . . 3.096 zł. " " 1870 . . 3.900 " " " 1871 . . 2.421 " razem . 9.417 zł. przeciętnie . . 3.139 " preliniuje się w zaokrągleniu.	2.421 3.000
	7 a. b.	Marszałek krajowy i 6 Członków Wydziału.	Wedle uchwał sejmowych (1866/871) .	21.250 22.200
	7 c.	Zastępcy 3.000 zł.	Preliminuje się w zaokrągleniu wynikłość z roku 1871.	2.900 2.000
II.	A.	Plące : Oddział konceptowy 20.600 zł.	Preliminuje się potrzeb ustanowioną uchwałami Wysokiego Sejmu z roku 1866/871. i wedle faktycznego stanu	18.000 20.600

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza				
II.	B.	Płace. Oddział rachunkowy 19.715 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872. wedle uchwał sejmowych z dnia 27. Marca i 22 26 Grudnia 1866.	16.000 19.715
	C.	Oddział kasowy 7.700 zł.	dtto dtto	5.000 7.700
	D.	Oddział techniczny 9.000 zł.	Jak na rok 1872., z dodatkiem jednak kwoty 400 zł. na pomieszkanie rysownikom technicznym. Patrz sprawozdanie Wydziału kr. do L. W. 15.800.	6.501 8.600
	E.	Oddział sanitarny 1.900 zł.	Wedle uchwały W. Sejmu z dnia 16 Października 1871.	— 1.900
	F.	Oddział manipulacyjny 11.440 zł.	Wedle uchwały W. Sejmu z 27 Marca i 26 Grudnia 1866.	11.140 11.440
	G.	Dyurniści 21.440 zł.	Preliminuje się wedle rzeczywistego stanu z uwzględnieniem często zdarzającej się potrzeby zarządzania zastępstwa, z powodu delegowania urzędników do rozmaitych komisyj, tudzież z powodu chorób i urlopowania.	17.745 19.045
		Zasługi 1.470 zł.	Preliminuje się więcej o jednego stróża, potrzebnego dla Oddziału rachunkowego. Podwyższono także płacę frotera z powodu rozszerzenia biur Wydziału krajowego.	1.212 1.120
		Emolumenta 12.413 zł.	Oprócz zwykłych emolumentów preliminuje się 20% od płac stałych, jako podwyższenie dla urzędników i sług z powodu drożyzny, na podstawie sprawozdania osobnego do L. W. 14.820.	
		Najem pomieszkania 14.000 zł.	Suma ogólna płac wynosi: 58.815 zł.	
			Preliminuje się zwiększoną kwotę, ponieważ: a) Czynnosc za mieszkania Wydziału krajowego podwyższonym został umową do L. W. 14.167/872 na kwotę 10.000 zł. b) Teraźniejsze ubikacye są nadto szczupłe i zachodzi konieczność donajęcia lokalności obszerniejszych.	6.300 7.200
		Remuneracye 4.720 zł.		2.650 3.320

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł		Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
II.	a.	Rzecznik prawny.	Podwyższoną remunerację dla rzecznika prawnego prelininuje się na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego do L. W. 4.279/1872.		
		Tłumacz i odźwierny.	Jak na rok 1872.		
		Potrzeby kancelaryjne.	Wynikłość z roku 1870. wynosiła 4.806 zł.		
	a.	Wydawnictwo rozporządzeń krajowych 5.000 zł.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie na rok 1872. uchwalonej.	3.212	5.000
	b.	Sprawienie i odnowienie sprzętów 2.000 zł.	Z powodu powiększającej się ilości urzędników, okazuje się ciągła potrzeba dokupowania sprzętów; nadto zachodzi potrzeba odnowienia sprzętów w biurach Marszałka, Departamentów i innych Oddziałów, prelininuje się przeto więcej o 1.000 zł. jak na rok 1872.	778	1.000
	c.	Potrzeby do pisania 1.200 zł.	Jak na rok 1872.	845	1.200
	d.	Papier do druku i drnk 2.000 zł.	Jak na rok 1872.	1.662	2.000
	e.	Oprawa ksiąg i druków 1.000 zł.	Z powodu przyrostu nowych funduszw i mnożących się ciągle czynności Wydziału krajowego, wzrasta potrzeba tej rubryki; już w pierwszym półroczu 1872. wypłacono z teje przeszło 1.100 zł., prelininuje się przeto prawdopodobną potrzebę w kwocie 1.000 zł.	343	600
	f.	Oświetlenie 250 zł.	Preliminuje się stosunkowo więcej jak na rok 1872. z powodu rozszerzenia lokalności na kancelarye Wydziału krajowego.	131	200
	g.	Opał 1.000 zł.	Preliminuje się potrzeb prawdopodobną . .	1.111	1.200
	h.	Uzupełnienie biblioteki 600 zł.	Jak na rok 1872.	492	600
	i.	Rozmaite 700 zł.	Preliminuje się więcej jak na rok 1872. na podstawie wynikłości z roku 1872 i z pierwszego półrocza 1872., która wynosi 341 zł.	738	300

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
	Preliminarza			
II.		Koszta podróży i dyety 4.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872.	2.236 4.400
		Pensye i zaopatrzenia 5.601 zł.	Preliminuje się jak narok 1872. z uwzględnieniem zastanowionej wypłaty pensyi dla sierot Klimowskich z dniem 6 Stycznia 1873.	3,929 5.653
		Dary z łaski 880 zł.	Preliminuje się wedle rzeczywistego stanu.	766 880
III.		Koszta leczenia ubogich 209.450 zł.	Za podstawę do tej pozycyi przyjęto obok wynikłości przeciętnej także i podwyższenie taks w szpitalach krajowych; tudzież preliminarze specjalne szpitalu lwowskiego i krakowskich.	137.433 170.000
IV.		Koszta szczepienia, utrzymywania krowianki 126 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872. wedle uchwał sejmowych z dnia 27 Marca i 26 Grudnia 1866.	110 126
		Koszta podróży i dyety lekarzy 21.200 zł.	Wynikłość z roku 1869 . . . 21.394 zł. " " " 1870 . . . 20.548 " " " " 1871 . . . 21.455 " Razem . 63.397 " Przeciętnie . 21.132 " preliminuje się w zaokrągleniu 21.200 zł.	21.454 21.000
V.		Wydatki sanitarne.	Preliminuje się kwotę wynikłości z roku obserwacyjnego (1871)	20.000 12.000
		Koszta podróży lekarzy 20.000 zł.		
		Zamknięcie granic i miejsc zarazy 10.000 zł.	dtto. dtto	10.000 6.000
VI.		Zasiłki dla Zakładów dobroczynności.	Preliminuje się jak na rok 1872, stosownie do uchwał W. Sejmu z dnia 30 Października i 2 Listopada 1869.	6.264 6.422

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza				
VII.		Zasiłki naukowe.		
A.		Stypendya 17.460 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872, stosownie do uchwał W. Sejmu z 30 Października i 2 Listopada 1869. i z odwołaniem się do sprawozdania Wydziału kr. L. W.	3.400 13.460
B.		Zasiłki dla Zakładów 12.050 zł.	Zasiłki uchwałami Wysokiego Sejmu z lat 1866—1871 przyznane.	12.550 12.050
C.		Na cele naukowe, Komisya fizyograficzna 1.500 zł.	dtto dtto	1.500 1.500
		Czasopismo „Szkola” 500 zł.	dtto dtto	500 500
		Szkola gimnastyczna „Sokół” 1.000 zł.	dtto dtto	1.000 1.000
		Teatr polski w Krakowie 5.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872	5.000 5.000
		Teatr polski we Lwowie 4.200 zł.	dtto dtto	4.200 4.200
		Teatr ruski we Lwowie 3.000 zł.	dtto dtto	3.000 3.000
		Towarzystwo muzyczne 1.000 zł.	dtto dtto	1.000 1.000
		Członkowie Rady szkolnej 7.200 zł.	dtto dtto	6.200 7.200
		Na cele wychowania i oświaty.	Wedle uchwał sejmowych z lat 1866—1871 i na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego do L. W. 13.164.	9.700 10.000
		Gimnazjum żeńskie w Tarnowie 800 zł.	Wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16 Października 1871.	800
		Gimnazjum żeńskie w Rzeszowie 400 zł.	dtto dtto	400
		Gimnazjum żeńskie w Stanisławowie 400 zł.	dtto dtto	400
		Na cele wystawowe 2.000 zł.	Preliminuje się w skutek uchwały Wydziału krajowego do L. W. 13.738 na poparcie odnośnych komitetów wystawy wiedeńskiej, na który to cel wydano w pierwszym półroczu 1872 kwotę 1.300 zł. (L. W. 4976 i 11.946/1872.)	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
	Preliminarza			
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych „Sukiennice“ 500 zł.	Uchwałą Sejmu z dnia 23. Sierpnia 1870. udzielono zasiłek ten na lat sześć . . .	5.000 5.000
		Restauracye w ogóle 3.000 zł.	Preliminuje się jak na rok 1872. . .	3.000 3.000
		Badanie i ocalanie zabytków 500 zł.	Wedle uchwały Sejmu z dnia 16. Października 1871.	— 500
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi 37.742. zł.	Za podstawę do obliczeń potrzeb korpusu całego, służy prawo organiczne c. k. żandarmeryi z dnia 18. Stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materyałów i sprzętów, stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866. i 1869. . . . Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej: 1 komendant podpułkownik. 1 adjutant. 3 rotmistrzów. 3 poruczników. 4 podporuczników. 1 rachmistrz podporucznik. 1 wachmistrz nadliczbowy. 1 pisarz. 2 woźnych. 77 wachmistrzów. 139 kaprali. 889 szeregowców. 13 sług oficerskich. 23 żon żołnierskich. 5 koni oficerskich. 210 stacyj posterunkowych. 7 „ plutonowych. 3 „ skrzydłowe.	34.099 34.347

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł		Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
IX.	Preliminarza				
		<p align="center">T y t u ł</p>	<p>Preliminarz szczegółowy potrzeb na rok 1873. sporządziła i przedłożyła c. k. Komenda żandarmeryi do L. W. 8.044/872.</p> <p>Wedle sprawdzonej przez Oddział rachunkowy tabeli dyslokacyjnej c. k. Komendy żandarmeryi, wynosi należność czynszów ubikacyjnych na rok 1873 . 37.131 zł. odtrącając od tego:</p> <p>a) dodatek przypadający na Bukowinę w kwocie . . . 99 zł. 91 ct.</p> <p>b) za kwatery . . . 1.605 „ 13 „</p> <p>c) niższych stopni noclegowe . 12.374 „ 75 „ 14.079 zł. 79 ct.</p> <p>Pozostaje należność przypadająca na fundusz krajowy . . . 23.051 zł. 96 ct. którą się w zaokrąglonej sumie pod pozycją 65. zamieszcza.</p> <p>Wedle udzielonych z c. k. Komendy żandarmeryi do L. W. 12.391 13.252/3 wiadomości, już obecnie cztery nowych stacyj utworzyć się ma.</p> <p>Preliminuje się zatem na utrzymanie tych posterunków i na dalsze potrzeby dodatkowo kwotę 2.000 zł.</p>		
		<p>Kwaterunkowe żandarmeryi. Dodatek 2.000 zł.</p>			

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	T y t u ł	Rubryka X.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
			Sprawozdanie drogowe.		
XI.		Dotacje dla Zakładów krajowych 239.345. zł.	Rubryka XI.		
			Wedle specjalnych preliminarzy funduszw szpitalu głównego we Lwowie.		
			Oddział chorych " 	126.789	125.912
			" położnic " 	11.260	11.834
			" obłąkanych " 	68.776	69.270
			" podrzutków " 	55.707	59.247
			Szpitala św. Łazarza i Ducha w Krakowie.		
			Oddział położnic " 	43.496	45.321
			" obłąkanych " 	11.311	9.261
			" syfilitycznych " 	17.491	16.395
XII.		Rozmaite.			
		a) do rozporządzalności Wydziału krajowego 30.000 zł.	Wedle instrukcyi odnośnej	22.672	30.000
		b) Utrzymanie słupów granicznych 300 zł.	Wedle prawdopodobnej potrzeby	—	300
		c) Różne nieprzewidziane 3.000 zł.	Wedle rzeczywistej potrzeby, szczególnie na pokrycie kosztów, należących innym krajom za odstawianie szupaśników . . .	907	907

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	T y t u ł	D o c h o d y.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
1	Odnajem ubikacyj sejmowych 1.300 zł.		Dochód wynosił w 1869. " " 1870. " " 1871. . . . 1538 zł.	1.538	1.200
2	Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy 5.000 zł.		Przecięcie. Wydatki asygnowane do wypłaty w c. k. Kasach poborowych ciągle się wzmagają, przeto nadwyżki dochodów stosunkowo się zmniejszają, a częstokroć z miesięcznych obrachunków z c. k. Kasą główną okazuje się niedobór, który musi być pokrytym z zasobów kasy krajowej. Nadto wyczerpane zostały w ciągu 1871. prawie wszystkie lokowane zapasy, więc na rok 1873. spodziewać się należy bardzo małych dochodów z tej rubryki. Preliminaryje się zatem prawdopodobny dochód w kwocie 5.000 zł.	13.239	14.000
3	Z myt na drogach krajowych 120.500 zł.		Należytość roczna ze wszystkich stacyj mytnicznych wynosi . 124.387 zł. 62 ¹ / ₂ ct. Kwota uiszczonych w r. 1871. myt wynosi 123.164 " 73 ¹ / ₂ " Przedpłata zaś na r. 1872. 579 " 88 ¹ / ₂ " Razem . . . 123.744 zł. 62 ct. Od tego odtrąca się wydatki poniesione na najem, reperacje it. p. 246 " 66 " pozostaje zatem dochód czysty w kwocie 123.497 " 96 " Sumę tę ze względu na możliwe defalki i inne wypadki zao-krągła się na . . .	123.498	114.000
4	Nadwyżki od funduszków dotowanych.		Na podstawie preliminarzy specjalnych tych funduszków.		9.307
a.	Szpital Św. Łazarza 1821 zł.			12.450	1.259
b.	Fundusz policyi krajowej 704 zł.			2.671	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1875.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	D o c h o d y.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
	5	Zapas kasoww z roku 1871. 4.668 zł.	Na podstawie specjalnego zamknięcia rachunku funduszu krajowego na rok 1871.	4.668	190.310
	6	Dodatki do podatków.	<p>Należytość podatków stałych wynosi:</p> <p>Podatku gruntowego 3,739.144 zł. 78 ct.</p> <p>„ czynszowo domowego 282.902 „ 7 „</p> <p>„ „ klasowego 1,417.452 „ 84¹/₂ „</p> <p>„ zarobkowego 328.156 „ 29 „</p> <p>„ dochodowego 731.526 „ 50 „</p> <hr/> <p>Suma 6,499.182 zł. 48¹/₂ ct.</p> <p>odtrąciwszy od tego należytość z funduszn religijnego 58.855 „ 56— ct.</p> <hr/> <p>Zostaje . 6,440.326 zł. 92¹/₂ ct.</p> <p>Ze względu na wypadki elementarne i inne, wynikłością mniejszą z roku 1871. poparte okoliczności nieprzewidziane, zaokrąglą się powyższą sumę na 600.000 zł. Licząc dodatku po 25¹/₂ ct. od każdego złotego austriackiego, wypadnie kwota ogólna dodatku 1,530.000 zł.</p>		

Lit. C.

Szpital główny we Lwowie.

Fundusz chorych.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz chorych.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Płace urzędników, lekarzy i służ	31.206	—	31.206
II.		Odstawne	58	—	58
III.		Adjuta	1.800	—	1.800
IV.		Substytucye	500	—	500
V.		Dyurny	1.276	—	1.276
VI.		Pensye	1.866	—	1.866
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	259	—	259
VIII.		Odprawy i spłaty kwartałów	300	—	300
IX.		Emolumenta	1.539	—	1.539
X.		Wydatki kapliczne	200	—	200
XI.		Najem pomieszkania	8.449	—	8.449
XII.		Potrzeby kancelaryjne	629	—	629
XIII.		Remuneracye i zapomogi	1 000	—	1.000
XIV.		Koszta gospodarcze	98.208	—	98.208
XV.		Zwrot kosztów utrzymania chorych	1.473	—	1.473
XVI.		Utrzymanie budynków	5.111	—	5.111
XVII.		Rozmaite	460	—	460
		Razem	154.334	—	154.334
D o c h o d y.					
I.		Odsetki	—	—	—
II.		Zapisy i legaty	3.170	—	3.170
III.		Dochód z realności	641	—	641
IV.		Dodatki	21.798	—	21.798
V.		Zwrot kosztów leczenia	42.300	—	42.300
VI.		Rozmaite	281	—	281
		Razem	68.190	—	68.190
		w porównaniu z wydatkiem	154.334	—	154.334
		okazuje się niedobór,	86.144	—	86.144

Fundusz chorych.

Wydatki w szczególności.

Liczba		Przedmiot.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Place urzędników, lekarzy i sług.			
	1	Dyrektor z rocznych 1.600 zł.	1.334	—	—
	2	Zarządca " 1.000 "	834	—	—
	3	Kasyer " 800 "	667	—	—
	4	Rachmistrz " 600 "	500	—	—
	5	2 pisarzy po 500 zł. " 1.000 "	834	—	—
	6	Maszynista " 480 "	400	—	—
	7	Woźny " 300 "	250	—	—
	8	Odźwierny " 250 "	225	—	—
	9	35 Sióstr Miłosierdzia po 80 zł. razem " 2.800 "	2.335	—	—
	10	2 kapelanów po 600 zł. razem " 1.200 "	1.000	—	—
	11	Posługacze, służba domu wraz z żywnością	10.000	—	—
	12	5 prymaryuszów po 1.200 zł.	6.000	—	—
	13	2 profesorów " 630 "	1.260	—	—
	14	Prosektor z rocznych 1.200 "	1.000	—	—
	15	Chemik patologii " 800 "	667	—	—
	16	5 sekundaryuszów po 600 zł.	3.000	—	31.206
II.		Odstawne.			
	17	Gras Maciej, kwieskowany pisarz z rocznych 70 zł.	58	—	58
III.		Adjuta.			
	18	2 asystentów po 300 "	600	—	—
	19	3 praktykantów po 400 "	1.200	—	1.800
IV.	20	Substytucye.	500	—	500
V.		Dyurny.			
	21	1 pisarz dzienny po 1 zł. 30 ct. — 474 zł. 50 ct.			
		2 " " " 1 " 00 " — 730 " 00 "			
		1 " " " 0 " 60 " — 219 " 00 "			
		Dla 3 pisarzy dodatek na drożyznę po 36 zł. 108 „ 00 „			
		Razem z rocznych 1.531 „ 50 „	1.276	—	1.276
		do przeniesienia	34.840	—	34.840

Fundusz chorych.

Wydatki.					
Liczba		Przedmiot.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia	34.840	—	34.840
VI.		Pensye.			
	22	Wagner Ludwika, wdowa po prymaryuszu, z rocznych 105 zł.	105	—	—
	23	Grund Ludwika, wdowa po zarządcy, z rocznych 201 „	176	—	—
	24	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych 175 „	146	—	—
	25	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcey domu, z rocznych 105 „	88	—	—
	26	Popławski Jan, były odźwierny, z rocznych 168 „	151	—	—
	27	Dr. Neuhauser Franciszek, były prymaryusz, z rocznych 1.200 „	1.200	—	1.866
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski.			
	28	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych 63 „	53	—	—
	29	Hammer Joanna, sierota po pisarzu, z rocznych 63 „	53	—	—
	30	Tomaszewska Marya, wdowa po wóznym, dziennie po 14 ct., z rocznych 51 „	43	—	—
	31	Drabikowska Elżbieta, była dozoreczni chorych, dziennie 30 ct. z rocznych 109 „ 80 ct.	110	—	259
VIII.	32	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.	300	—	300
		do przeniesienia	37.265	—	37.265

Fundusz chorych.

Wydatki.

Liczba		Przedmiot.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	37.265	—	37.265
IX.		Emolumenta.			
	33	Na pomieszkanie dla dyrektora, z rocznych 300 zł.	250	—	—
	24	Na pomieszkanie dla zarządcy, z rocznych . 200 „	167	—	—
	35	Na pomieszkanie dla kasyera, z rocznych . 200 „	167	—	—
	36	Na pomieszkanie dla rachmistrza, z rocznych 120 „	100	—	—
	37	Na pomieszkanie dla asystenta kliniki	150	—	—
	38	Na pomieszkanie dla dwóch kapelanów, po 200 zł. z rocznych 400 „	334	—	—
	39	Na fiakra dla zarządcy szpitalu	100	—	—
	40	Na opał dla zarządy 12 sągów drzewa, z rocznych 163 zł. 20 ct.	136	—	—
	41	Na opał dla maszynisty 3 sągi drzewa z rocznych 41 zł.	34	—	—
	42	Na ubiór dla woźnego i odźwiernego, po 60 zł., z rocznych 120 „	101	—	1.539
X.	43	Wydatki kapliczne	200	—	200
XI.		Najem pomieszkania.			
	44	Czynsz za najem filii Hofmana	8.000	—	—
	45	Czynsz za najem filii Höflicha, z rocznych 1.900 zł.	449	—	8.449
XII.		Potrzeby kancelaryjne.			
	46	Rycałt	94	—	—
	47	Rozmaite	535	—	629
XIII.		Remuneracye i zapomogi.			
	48	Za sprawdzanie recept	278	—	—
	49	Remuneracye zmienne i zapomogi	722	—	1.000
		do przeniesienia . . .	49.082	—	49.082

Fundusz chorych.

Wydatki.

Liczba		Przedmiot.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	49.082	—	49.082
XIV.		Koszta gospodarcze.			
	50	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki 48.600 zł.			
		b) pieczywo 4.260 „			
		c) wino 930 „	53.790	—	—
	51	Wikt dla Sióstr Miłosierdzia, z rocznych 7.000 „	5.838	—	—
	52	Wikt dla lekarzy dyżurnych	480	—	—
	53	Lekarstwa	15.000	—	—
	54	Sanitarne	2.800	—	—
	55	Instrumenta chirurgiczne	400	—	—
	56	Sprzęty	3.000	—	—
	57	Bielizna i pościel	7.000	—	—
	58	Słoma do leży	670	—	—
	59	Drzewo opałowe	8.000	—	—
	60	Oświetlenie	1.190	—	—
	61	Koszta pogrzebowe	40	—	98.208
XV.	62	Zwrot kosztów utrzymania chorych Zakładowi klinicznemu i położnic	1.473	—	1.473
XVI.		Utrzymanie budynków.			
	63	Konserwacja i reparacja	4.246	—	—
	64	Zapuszczenie podłóg po salach 1.000 zł.	641	—	—
	65	Kominiarze i straż ogniowa	224	—	5.111
XVII.		Rozmaite.			
	66	Przypadkowe	460	—	460
		Suma wydatków	154.334	—	154.334

Fundusz chorych.

W s z c z e g ó l e.

Liczba		Dochody.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.	1	Odsetki od kapitałów	—	—	—
II.	2	Zapisy i legaty	3.170	—	3.170
III.		Dochód z realności.			
	3	Czynsz z najmu lokalności na Zakład kliniczny, z rocznych 1.000 zł.	641	—	641
IV.		Dodatki.			
	4	Od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa opałowego .	1.744	—	—
	5	Z kasy miejskiej:			
		a) 1/8 dochodu z rogatki (kopytkowe)	20.000	—	—
		b) na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł. . .	54	—	21.798
V.		Zwroty kosztów leczenia.			
	6	Od samopłacących	11.000	—	—
	7	„ funduszków obcokrajowych	1.000	—	—
	8	„ funduszu krajowego galicyjskiego	30.000	—	—
	9	„ gminy Lwowskiej za leczenie chorych z domu ubogich św. Łazarza	300	—	42.300
	10	„ teźże za leczenie ubogich chorych miasta Lwowa	—	—	—
VI.		Rozmaite.			
	11	Ze sprzedaży wybrakowanych sprzętów, i inne mniejsze dochody	150	—	—
	12	Od funduszu klinicznego, za 15 sągów drzewa opałowego	131	—	281
		Suma dochodów	68.190	—	68.190

Wydatki		Dochody		Wzrost	Spadek
1872	1873	1872	1873		
Szpital główny we Lwowie.					
Wyjaśnienia					
do					
preliminarza funduszu chorych					
n a r o k					
1873.					
1000	1000	1000	1000		
2000	2000	2000	2000		
3000	3000	3000	3000		
4000	4000	4000	4000		
5000	5000	5000	5000		
6000	6000	6000	6000		
7000	7000	7000	7000		
8000	8000	8000	8000		
9000	9000	9000	9000		
10000	10000	10000	10000		
11000	11000	11000	11000		
12000	12000	12000	12000		
13000	13000	13000	13000		
14000	14000	14000	14000		
15000	15000	15000	15000		
16000	16000	16000	16000		
17000	17000	17000	17000		
18000	18000	18000	18000		
19000	19000	19000	19000		
20000	20000	20000	20000		

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	Wydatki	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	^{1/} ₁₅	Płace	31.206	—	31.206	24.806	—	24.806
II.	16	Odstawne	58	—	58	58	—	58
III.	^{17/} ₁₉	Adjuta	1.800	—	1.800	3.600	—	3.600
IV.	20	Substytucye	500	—	500	—	—	—
V.	21	Dyurny	1.276	—	1.276	912	—	912
VI.	^{22/} ₂₇	Pensye	1.866	—	1.866	666	—	666
VII.	^{25/} ₃₁	Zaopatrzenia i dary z łaski	259	—	259	259	—	259
VIII.	32	Odprawy i spłaty kwartałów	300	—	300	100	—	100
IX.	^{33/} ₄₄	Emolumenta	1.539	—	1.539	3.784	—	3.784
X.	45	Wydatki kapliczne	200	—	200	15	—	15
XI.	^{46/} ₄₇	Najem pomieszkania	8.449	—	8.449	6.449	—	6.449
XII.	^{48/} ₄₉	Potrzeby kancelaryjne	629	—	629	576	—	576
XIII.	^{50/} ₅₁	Remuneracye i zapomogi	1.000	—	1.000	1.000	—	1.000
XIV.	^{52/} ₆₁	Koszta gospodarze	98.208	—	98.208	74.580	—	74.580
XV.	62	Zwrot kosztów utrzymania chorych	1.473	—	1.473	1.600	—	1.600
XVI.	^{63/} ₆₄	Utrzymanie budynków	5.111	—	5.111	3.224	—	3.224
XVII.	65	Rozmaite	460	—	460	500	—	500
Suma wydatków . .			154.334	—	154.334	122.129	—	122.129
D o c h o d y.								
I.		Odsetki od kapitałów	—	—	—	2.310	—	2.310
II.		Zapisy i legaty	3.170	—	3.170	3.200	—	3.200
III.		Dochód z realności	641	—	641	641	—	641
IV.		Dodatki	21.798	—	21.798	21.914	—	21.914
V.		Zwrot kosztów leczenia	42.300	—	42.300	39.151	—	39.151
VI.		Rozmaite	281	—	281	272	—	272
Suma dochodów . .			68.190	—	68.190	67.488	—	67.488

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
6.400	—	—	—	6.400	—	
—	1.800	—	—	—	1.800	
500	—	—	—	500	—	
364	—	—	—	364	—	
1.200	—	—	—	1.200	—	
—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	
—	2.245	—	—	—	2.245	
185	—	—	—	185	—	
2.000	—	—	—	2.000	—	
53	—	—	—	53	—	
—	—	—	—	—	—	
23.628	—	—	—	23.628	—	
—	127	—	—	—	127	
1.887	—	—	—	1.887	—	
—	40	—	—	—	40	
36.417	4.212	—	—	36.417	4.212	
—	2.310	—	—	—	2.310	
—	30	—	—	—	30	
—	—	—	—	—	—	
—	116	—	—	—	116	
3.149	—	—	—	3.149	—	
9	—	—	—	9	—	
3.158	2.456	—	—	3.158	2.456	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1/16	Płace.	do poz. 1—8; 10 i 12—16 Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1871. i dzielnika stałego, zgodnie z uchwalonemi na rok 1872 kwotami do poz. 9. Wedle rzeczywistego stanu 35 Sióstr Miłosierdzia, z których każda 80 zł. rocznie pobiera — na podstawie dzielnika stałego. Własny zarząd kuchni spowodował potrzebę większej liczby Sióstr Miłosierdzia. do poz. 11. Na podstawie dotychczasowych wyników r. b.	22.740	24.806
II,	17	Odstawne.	do poz. 17. Jak w roku 1872	63	58
III.	18/19	Adjuta.	do poz. 18. Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października zgodnie z uchwaloną na rok 1872. kwotą. do poz. 19. Wedle powyższej uchwały i stanu rzeczywistego w r. b. Preliminarz na rok 1872. nie zawiera żadnej kwoty tytułem zasiłku dla praktykantów lekarskich.	2.612	3.600
IV.	20	Substytucye.	do poz. 20. Jakkolwiek w roku 1871. rubryka ta nie wykazuje żadnej wynikłości, i także na rok 1872. tytułem substytucyj nie prelinowano, to ze względu, iż prawie rok rocznie bywają substytuowani bądź Dyrektor szpitalu, bądź też Prymaryusze, prelinuje się pod poz. 20. uwidocznoną kwotę.	—	—
V.	21	Dyurny.	do poz. 21. Ze względu, iż obecnie przy szpitalu jest czterech pisarzy dziennych i prawdopodobnie liczba ta i w roku 1873 będzie potrzebna, prelinuje się uwidocznoną kwotę na podstawie dzielnika stałego.	963	912
VI.	22/27	Pensye.	do poz. 22—26. Jak w roku 1872.	665	666

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
VII.	²⁸ / ₃₁	Zaopatrzenia.	do poz. 27. Według uchwały Wydziału krajowego z dnia 15 Stycznia 1872 l. 458.		
VIII.	32	Odprawy.	do poz. 28—31. Jak w roku 1872	240	259
IX.	³³ / ₄₂	Emolumenta.	Prawdopodobna potrzeb z uwzględnieniem obserwacyjnego roku — wynikłość mniejsza, ponieważ Bortnik Annie dano odprawę w kwocie 100 zł., z rubryki XII. funduszu krajowego. do poz. 33, 35, 36, 37, 42. Wedle dzielnika stałego zgodnie z uchwalonemi na rok 1872. kwotami.	32	100
X.	43	Wydatki kapliczne.	do poz. 34. Wykazaną na pomieszkanie dla rządcy kwotę wciągnięto także na podstawie dzielnika stałego, nie ma bowiem rządcą pomieszkania w naturze i prawdopodobnie w roku 1873. mieć nie będzie. do poz. 38. Według dzielnika stałego na mocy uchwały Wysokiego Sejmu. do poz. 39. Na mocy uchwały Wydziału krajowego do L. W. 16,114/71 prawdopodobna potrzeb. do poz. 40, 41. Na podstawie tegorocznej ceny drzewa sąg po 13 zł. 60 ct. licząc wedle dzielnika stałego.	525	3.784
XI.	⁴⁴ / ₄₅	Najem pomieszkania.	do poz. 43. Według istniejącego porządku ma oddział chorych ponosić te wydatki na rok 1873. w całości. Wykazaną kwotę preliniuje się na podstawie tegorocznych wynikłości.	4	15
XII.	⁴⁶ / ₄₇	Potrzeby kancelaryjne.	do poz. 44. Na podstawie zawartego z panem Alderem kontraktu do L. W. 11.315 z dnia 12 Lipca 1872. w całości na oddział chorych. do poz. 45. Według dzielnika stałego jak w roku 1872.	7.133	6.449
			Do pozycyi 46. Jak w latach poprzednich.	776	576

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
	Preliminarza				
			Do poz. 47.		
			Wynikłość z roku 1869 625 zł.		
			" " " 1870 303 "		
			" " " 1871 682 "		
			Razem 1.610 "		
			przeciętna 536 "		
XIII.	⁴⁸ / ₄₉	Remuneracye.	Do poz. 48, 49.		
			Zgodnie z uchwaloną na rok 1872. kwotą.	1.474	1.000
XIV.	⁵⁰ / ₅₁	Koszta gospodarskie.	Do poz. 50 a.	83.506	74.580
			Wynikłość z roku 1869 27.800 zł.		
			" " " 1870 29.554 "		
			" " " 1871 48.579 "		
			Razem 105.933 "		
			do tego 26% dodatku z wyniki- kłości z roku 1869. i 1870. któ- ry na rok 1871: p. Höfliche- wi przyznany został 14.912 "		
			Suma 120.845 "		
			przeciętna 40.280 "		
			z powodu jednak wzmagającej się rok rocznie drożyzny pre- liminuje się na podstawie wy- nikłości z roku 1871. wykaza- ną pod pozycyą 50 a. kwotę.		
			Do poz. b.		
			Wynikłość z roku 1869 3.819 zł.		
			" " " 1870 3.955 "		
			" " " 1871 5.026 "		
			Razem 12.800 "		
			przeciętna w zaokrągleniu 4.260 "		
			Do poz. 50 c.		
			Wynikłość z roku 1869 340 "		
			" " " 1870 480 "		
			" " " 1871 1.979 "		
			Razem 2.790 "		
			przeciętna 970 "		
			Do poz. 51 i.		
			Dla 35 Sióstr Miłosierdzia liczono po 200 zł. od osoby na podstawie dotychczasowych wynikłości r. b. według dzielnika stałego.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
			<p>do poz. 52. Według uchwały Wydziału krajowego z dnia 25 Września 1871. l. 12 525 na podstawie dotychczasowych wynikłości r. b.</p> <p>do poz. 53, 54, 55. Jak na rok 1872.</p> <p>do pozycyi 56. Dla wzmagającej się potrzeby sprzętów kuchennych z powodu własnego zarządu kuchni, jako też potrzeby utrzymania w dobrym stanie sprzętów w pomieszkaniach Sióstr Miłosierdzia, prelininuje się na podstawie dotychczasowych wuyikłości r. b. większą niż w r. 1872. kwotę.</p> <p>do poz. 57. Prawdopodobna potrzeb.</p> <p>do poz. 58. Jak w roku 1872.</p> <p>do poz. 59. Prawdopodobna potrzeb z powodu użycia drzewa do kuchni i zwiększonej ceny takowego.</p> <p>do pozycyi 60. Wynikłość z roku 1869 746 zł. " " " 1870 1,464 " " " " 1871 1,278 " Razem. . . . 3.488 " przeciętna 1.162 " w zaokrągleniu 1.190 "</p> <p>do poz. 61. Jak w roku 1872.</p>		
XV.	62	Zwrot kosztów utrzymania chorych.	<p>do poz. 62. Wynikłość z roku 1869 1.656 " " " " 1870 1.573 " " " " 1871 1.185 " Razem 4.414 " przeciętna 1.471 "</p>	1.185	1.600
XVI.	^{63/} / ₆₅	Utrzymanie budynków.	<p>do poz. 63. Zgodnie z uchwaloną na rok 1872. kwotą z doliczeniem kosztów wstawienia podłogi w wychodkach i dyłowania ścian dołem w kwocie 1.246 zł. według uchwały Wydziału krajowego z d. 16 Lipca 1872. do L. 11.128.</p>	3.207	3.224

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
	Preliminarza				
XVII.	66	Rozmaite.	<p>do poz. 64. Preliminuje się na zapuszczenie podłóg w skutek uchwały Wydziału krajowego do L. W. 13.286/72. wedle dzielnika.</p> <p>do poz. 65. Jak w roku 1872.</p> <p>do poz. 66. Wynikłość z roku 1869 . . . 424 zł. " " " 1870 . . . 271 " " " " 1871 . . . 662 " <hr/>Razem. . 1.357 " przeciętna . 452 " w zaokrągleniu . 460 "</p>	662	500

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1	Odsetki.	Z tego tytułu nie prelinuje się żadnego dochodu na rok 1873. stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 Października 1871 i rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 17 Kwietnia 1872. L. 5874. Należące do Lwowskich zakładów chorych obłąkanych i połącznic kapitały mają być użyte w myśl wyzpowołanej uchwały na pokrycie kosztów robót restauracyjnych przedsięwziąć się mających w gmachu tutejszego szpitalu powszechnego.	2.627	2.310
II.	2	Zapisy i legaty.	Wynikłość z roku 1869 . . . 3.434 zł. " " " 1870 . . . 4.052 " " " " 1871 . . . 2.032 " Razem . . . 9.518 " przeciętna w zaokrągleniu . 3.170 "	2.032	3.200
III.	3	Dochód z realności.	Jak w roku 1872.	282	641
IV.	$\frac{4}{5}$	Dodatki.	do poz. 4. Na podstawie tegorocznej ceny drzewa sąg po 13 zł. 60 ct. licząc według dzielnika stałego. do poz. 5 a) Wynikłość z roku 1869 . . . 22.560 zł. " " " 1870 . . . 21.264 " " " " 1871 . . . 20.800 " Razem . . . 64.624 " przeciętna . 2.1540 " ze względu jednak na zmniejszające się z tego tytułu rok rocznie dochody prelinuje się 20.000 zł. do poz. 5 b). Jak na rok 1872.	17.013	21.914
V.	$\frac{6}{10}$	Zwroty kosztów leczenia.	do poz. 6. Wynikłość z roku 1869 . . . 10.230 zł. " " " 1870 . . . 10.375 " " " " 1871 . . . 10.603 " Razem . . . 31.208 " przeciętna . 10.402 " ze względu jednak na podwyższoną cenę leczenia prelinuje się wykazaną kwotę.	41.792	39.151

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza				
		do poz. 7.		
		Wynikłość z roku 1869 . . .	—	
		„ „ „ 1870 . . .	1.118 zł.	
		„ „ „ 1871 . . .	766 „	
		Razem . . .	1.884 „	
		przeciętna . . .	628 „	
		z przytoczonego powodu przy poz. 6 prelininuje się większą kwotę.		
		do poz. 8.		
		Wynikłość z roku 1869 . . .	18.469 zł.	
		„ „ „ 1870 . . .	31.371 „	
		„ „ „ 1871 . . .	33.263 „	
		Razem . . .	83-103 „	
		przeciętna . . .	27.701 „	
		uwaga jak przy poz. 6 i 7.		
		do poz. 9.		
		Wynikłość z roku 1869 . . .	112 zł.	
		„ „ 1870 . . .	— „	
		„ „ 1871 . . .	217 „	
		Razem . . .	329 zł.	
		przeciętna . . .	109 „	
		ze względu jednak na zaległości z końcem roku 1871. w kwocie 354 zł. prelininuje się wykazaną kwotę.		
		do pozycy 10.		
		Ilość dni leczenia w roku 1869	41.745 dni	
		„ „ „ 1870	42.457 „	
		„ „ „ 1871	42.370 „	
		Razem	126.572 dni	
		przeciętna . . .	42.190 „	
		po 60 ct. dziennie wypada 25.314 zł., podobnie jednak jak w roku 1872 nie prelininuje się nic z tego tytułu.		
VI.	11 i 12	Rozmaite.		
		do poz. 11.		
		Wynikłość z roku 1869 . . .	55 zł.	
		„ „ 1870 . . .	306 „	
		„ „ 1871 . . .	115 „	
		Razem . . .	476 zł.	
		przeciętna w zaokrągleniu . . .	150 „	
		do poz. 12.		
		Jak do poz. 4. dochodu.		

L. W. 13793/1872.
Alegat **D.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873

Lit. D.

Szpital główny we Lwowie.

Fundusz położnic.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz położnic.

W o g ó l e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Płace urzędników, lekarzy i sług.	2.916	—	2.916
II.		Odstawne.	4	—	4
III.		Adjuta.	—	—	—
IV.		Substytucye	—	—	—
V.		Dyurna	91	—	91
VI.		Pensye.	215	—	215
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski.	66	—	66
VIII.		Odprawy	30	—	30
IX.		Emolumenta	91	—	91
X.		Wydatki kapliczne.	—	—	—
XI.		Najem pomieszkania	1.451	—	1.451
XII.		Potrzeby kancelaryjne	60	—	60
XIII.		Remuneracye i zapomogi	73	—	73
XIV.		Koszta gospodarskie	7.417	—	7.417
XV.		Utrzymanie budynków	448	—	448
XVI.		Odsetki od kapitałów dłużnych	352	—	352
XVII.		Rozmaite	70	—	70
		Suma wydatków	13.284	—	13.284
D o c h o d y.					
I.		Dochód z realności	72	—	72
II.		Dodatki	201	—	201
III.		Zwroty kosztów leczenia.	700	—	700
IV.		Rozmaite.	18	—	18
		Suma dochodów	991	—	991
Z e s t a w i e n i e.					
		Wydatki wynoszą.	—	—	13.284
		Dochody „	—	—	991
		Okazuje się niedobór	—	—	12.293

Fundusz położnic.

W s z e z e g ó l e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Place urzędników, lekarzy i sług.			
	1	Dyrektor z rocznych 1.600 zł.	96	—	—
	2	Zarządca „ „ 1.000 „	60	—	—
	3	Kasyer „ „ 800 „	48	—	—
	4	Rachmistrz z „ 600 „	36	—	—
	5	Dwóch pisarzy po 500 zł. z rocznych 1.000 „	60	—	—
	6	Maszynista „ 480 „	29	—	—
	7	Woźny „ 300 „	18	—	—
	8	Odźwierny „ 250 „	25	—	—
	9	Profesor akuszerki rocznie „	210	—	—
	10	Akuszerka „	400	—	—
	11	Siostry Miłosierdzia 35 po 80 zł. z rocznych 2.800 „	167	—	—
	12	Służba domu z wiktem	975	—	—
	13	Prosektor z rocznych 1.200 „	72	—	—
	14	Chemik patologiczny. 800 „	48	—	—
	15	Dwóch kapelanów po 600 zł. 1.200 „	72	—	—
	16	Sekundaryusz rocznie	600	—	2.916
II.		Odstawne.			
	17	Graas Maciej, kwieskowany pisarz, z rocznych 70 zł.	4	—	4
III.		Adjuta.			
IV.		Substytucye.			
V.		Dyurna.			
	18	Dla czterech pisarzy dziennych	91	—	91
VI.		Pensye.			
	19	Ostrowska Honorata, akuszerka, rocznie	105	—	—
	20	Pfau Henryka, wdowa po profesorze akuszerki, z rocznych 350 zł.	64	—	—
	21	Grund Ludwika, wdowa po zarządcy, z rocznych 210 „	13	—	—
	22	Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze, z rocznych 175 „	10	—	—
	23	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorcy domu, z rocznych 105 „	6	—	—
		do przeniesienia	198	—	3.011

Fundusz położnic.

W s z e c z e g ó ł e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	198	—	3.011
	24	Popławski Jan, były odźwierny, z rocznych 168 zł.	17	—	215
VII.		Zaopatrzenia i dary z laski.			
	25	Christl Laura, sierota po kontrolorze, z rocznych 63 zł.	4	—	—
	26	Hammer Joanna, sierota po pisarzu, z rocznych 63 „	4	—	—
	27	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym dziennie po 14 ct., z rocznych 51 „	3	—	—
	28	Swoboda Marya, akuszerka, dziennie po 14 ct., z rocznych 55 „	55	—	66
VIII.	29	Odprawy	30	—	30
IX.		Emolumenta.			
	30	Na ubiór dla odźwiernego i woźnego po 60 zł. od 120 zł. — ct.	7	—	—
	31	Na opał dla rządcy z rocznych 163 „ 20 „	9	—	—
	32	„ dla maszynisty 41 „ — „	2	—	—
	33	Na pomieszkanie dla dyrektora z rocznych 300 „ — „	18	—	—
	34	„ „ rządcy z rocznych . 200 „ — „	12	—	—
	35	„ „ kasyera „ . 200 „ — „	12	—	—
	36	„ „ rachmistrza „ . 120 „ — „	7	—	—
	37	„ „ dwóch kapelanów po 200 zł. z rocznych 400 „ — „	24	—	91
X.		Wydatki kapliczne	—	—	—
XI.		Najem pomieszkania.			
	38	Czynsz za filię Höflicha z rocznych 1.900 zł.	1.451	—	1.451
XII.		Potrzeby kancelaryjne.			
	39	Ryczałt z rocznych 112 zł. 54 ct.	6	—	—
	40	Rozmaite	54	—	60
XII.		Remuneracye i zapomogi.			
	41	Sprawdzanie recept	3	—	—
	42	Remuneracye zmienne i zapomogi	70	—	73
		do przeniesienia . .	—	—	4.997

Fundusz położnic.

W s z e z e g ó l e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia	—	—	4.997
XIV.		Koszta gospodarcze.			
	43	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	4.040	—	—
		b) pieczywo	540	—	—
		c) wino	100	—	—
	44	Wikt dla 35 Sióstr Miłosierdzia, po 200 zł.	417	—	—
	45	Lekarstwa	300	—	—
	46	Sanitarne	150	—	—
	47	Instrumenta chirurgiczne	100	—	—
	48	Sprzęty	100	—	—
	49	Bielizna i pościel	750	—	—
	50	Słoma do leży	100	—	—
	51	Drzewo opałowe	700	—	—
	52	Oświetlenie	120	—	—
	53	Koszta pogrzebowe	—	—	7.417
XV.		Utrzymanie budynków.			
	54	Konserwacya i reparacye	350	—	—
	55	Zapuszczenie podłóg w salach	73	—	—
	56	Kominiarze i straż ogniowa	25	—	448
XVI.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	57	Funduszowi stypendyjnemu od kwoty 6.705 zł. 3 ct. M. K. 5%	352	—	352
XVII.		Rozmaite.			
	58	Przypadkowe	70	—	70
		<u>Suma wydatków</u>	<u>13.284</u>	<u>—</u>	<u>13.284</u>

Fundusz położnic.

W s z c z e g ó l e.

Liczba		Dochody	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki.	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Dochód z realności.			
	1	Czynsz z najmu realności na Zakład kliniczny . . .	72	—	72
II.		Dodatki.			
	2	Od c. k. Skarbu za 200 sagów drzewa opałowego, z rocznych 2.720 zł.	195	—	—
	3	Z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni z rocznych 84 „	6	—	201
III.		Zwroty kosztów leczenia.			
	4	Od samopłacących i z funduszków publicznych . . .	700	—	700
IV.		Rozmajte.			
	5	Ze sprzedaży sprzętów zużytych itp.	4	—	—
	6	Od funduszu klinicznego, za 15 sagów drzewa opa- łowego	14	—	18
		Suma dochodów . .	991	—	991

Szpital główny we Lwowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu położnic

n a r o k

1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycya	W y d a t k i.	P r e l i m i n o w a n o na rok 1873.			U c h w a l o n o na rok 1873.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.		Płace rzedników, lekarzy i sług . . .	2.916	—	2.916	2.687	—	2.687
II.		Odstawne	4	—	4	4	—	4
III.		Adjuta	—	—	—	600	—	600
IV.		Substytucye	—	—	—	—	—	—
V.		Dyurny	91	—	91	66	—	66
VI.		Pensye	215	—	215	215	—	215
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	66	—	66	66	—	66
VIII.		Odprawy	30	—	30	30	—	30
IX.		Emolumenta	91	—	91	262	—	262
X.		Wydatki kapliczne	—	—	—	60	—	60
XI.		Najem pomieszkania	1.451	—	1.451	1.451	—	1.451
XII.		Potrzeby kancelaryjne	60	—	60	60	—	60
XIII.		Remuneracye i zapomogi	73	—	73	73	—	73
XIV.		Koszta gospodarcze	7.417	—	7.417	7.249	—	7.249
XV.		Utrzymanie budynków	448	—	448	375	—	375
XVI.		Odsetki od kapitałów dłużnych	352	—	352	352	—	352
XVII.		Rozmaite	70	—	70	70	—	70
		Suma . . .	13.284	—	13.284	13.620	—	13.620
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki od kapitałów	—	—	—	79	—	79
II.	2	Dochód z realności	72	—	72	72	—	72
III.	3	Dodatki	201	—	201	158	—	158
IV.	4	Zwrot kosztów leczenia	700	—	700	600	—	600
		Rozmaite	18	—	18	16	—	16
		Suma . . .	991	—	991	925	—	925

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
229	—	—	—	229	—	
—	600	—	—	—	600	
25	—	—	—	25	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	171	—	—	—	171	
—	60	—	—	—	60	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
168	—	—	—	168	—	
73	—	—	—	73	—	
—	—	—	—	—	—	
495	831	—	—	495	831	
—	79	—	—	—	79	
43	—	—	—	43	—	
100	—	—	—	100	—	
2	—	—	—	2	—	
145	79	—	—	145	79	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	$\frac{1}{16}$	Płace urzędników i sług.	poz. 1. do 10—12—13—14 Preliminuje się wedle dzielnika jak w roku 1872. poz. 11 Wedle obecnej liczby Sióstr Miłosierdzia w szpitalu i dzielnika. poz. 15. Od płacy na podstawie dzielnika. poz. 16. Stale jak w roku 1872. przy rubryce III.	1.677	2.687
II.	17	Odstawne.	Preliminuje się stale, jak na rok 1872.	5	4
III.		Adjuta.	Preliminowana na rok 1872. kwota przeniesioną została na r. b. do rubryki I. pozycji 16.		
IV.		Substytucye.	Nic się nie preliminuje — rubryka ta nie wykazuje wynikłości w latach poprzednich.		
V.	18	Dyurna.	Preliminuje się dla 4 pisarzy dziennych wedle dzielnika wypadającą kwotę.	69	66
VI.	$\frac{19}{24}$	Pensye.	Niezmiennie jak w roku 1872.	220	215
VII.	$\frac{25}{28}$	Zaopatrzenia i dary z łaski.	dtto dtto	64	66
VIII.	29	Odprawy.	Preliminuje się jak w roku 1872.		30
IX.	$\frac{30}{37}$	Emolumenta.	poz. 30—32—33—35—36. Preliminuje się stale jak w roku 1872. wedle dzielnika. poz. 31 Większą kwotę z powodu droższej ceny drzewa. poz. 34. Z przyczyny, iż rządca niema pomieszkania w naturze, wyznacza się wedle dzielnika z kwoty 200 zł. przypadającą należytość. poz. 37. Preliminuje się przypadającą z rocznych 400 zł. kwotę wedle dzielnika.	38	262
X.		Wydatki kapliczne.	Nie preliminuje się nic, wydatki tej rubryki w roku 1872. ponosi fundusz położnic, więc w roku 1873. ponosić je będzie w całości fundusz chorych.		60
XI.	38	Najem pomieszkania.	Preliminuje się jak w roku 1872. na podstawie dzielnika stałego.	1.499	1.451
XII.	$\frac{39}{40}$	Potrzeby kancelaryjne.	poz. 39. Stale wedle dzielnika. poz. 40. Jak w roku 1872.	57	60

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1875.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
XIII.	⁴¹ / ₄₂	Remuneracye.	Preliminuje się jak w roku 1872.	93	73
XIV.	⁴³ / ₅₃	Koszta gospodarcze.	<p>poz. 43 a). Wyżywienie: zwykła strawa i dodatki.</p> <p>wynikłość z roku 1869 . 3.614 zł. " " " 1870 . 3.148 " " " " 1871 . 4.042 " 10.804 zł. przeciętnie 3.601 zł.</p> <p>preliminuje się jednak kwota według wynikłości z roku 1871. . . . 4.040 zł.</p> <p>poz. 43 b) Pieczywo:</p> <p>wynikłość z roku 1869 . 595 zł. " " " 1870 . 482 " " " " 1871 . 515 " 1.592 zł. przeciętnie 531 zł.</p> <p>preliminuje się w zaokrągleniu 540 zł.</p> <p>poz. 43 c). Preliminuje się na prawdopodobną potrzeb wypadającą kwotę 100 zł.</p> <p>poz. 44. Preliminuje się wikt dla 35 Sióstr Miłosierdzia po 200 zł. wedle dzielnika.</p> <p>poz. 45 i 46. Jak w roku 1872.</p> <p>poz. 47. Instrumenta chirurgiczne,—preliminuje się większą kwotę jak dotychczas, ponieważ zachodzi potrzeba sprawienia większej ilości instrumentów, czego dotąd dla braku funduszów nie można było uskuteczyć.</p> <p>poz. 48—49—51—52. Sprzęty, bielizna i pościel, drzewo opałowe i oświetlenie,—preliminuje się wyszczególnione kwoty według prawdopodobnej potrzeby i zeszłorocznej wynikłości.</p> <p>poz. 50. Na słomę preliminarzuje się prawdopodobną potrzeb.</p>	6.467	7.249
XV.	⁵⁴ / ₅₆	Utrzymanie budynków.	<p>poz. 54 i 56. Preliminuje się jak w roku 1872.</p> <p>poz. 55. Preliminuje się na zapuszczenie podłóg w salach, w skutek uchwały Wydziału krajowego do L. W. 13286/1872.</p>	457	375
XVI.	57	Odsetki od kapitałów dłużnych.	Bez zmiany, jak w roku 1872.	352	352
XVII.	58	Rozmaite przypadkowe.	<p>dt.</p> <p>dt.</p>	34	70

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
		Odsetki od kapitałów.	Na rok 1873. nie się nie prelinuje z powodu sprzedaży obligacyj (patrz oddział chorych.)	99	79
I.	1	Dochód z realności.	Preliminuje się jak w roku 1872. według dzielnika od kwoty 441 zł.	32	72
II.	$\frac{2}{3}$	Dodatki.	poz. 2. Preliminuje się na podstawie dzielnika wedle wyższej ceny drzewa. poz. 3. Jak w roku 1872.	158	158
III.	4	Zwroty kosztów leczenia.	Preliminuje się większą kwotę z powodu podniesionej taksy dziennej.	372	600
IV.	$\frac{1}{6}$	Rozmaite.	poz. 5 i 6. Wedle dzielnika jak przy poz. 2.	11	16

L. W. 13793/1872.
Alegat **E.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873

Lit. E.

Szpital główny we Lwowie.

Fundusz obłąkanych.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz obłąkanych.

W o g ó l e.

Liczba		Wydatki.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Płace urzędników, lekarzy i sług	11.903	—	11.903
II.		Odstawne	8	—	8
III.		Adjuta	—	—	—
IV.		Substytucye	100	—	100
V.		Dyrny	164	—	164
VI.		Pensye	98	—	98
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	192	—	192
VIII.		Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
IX.		Emolumenta	226	—	226
X.		Wydatki kapliczne	—	—	—
XI.		Potrzeby kancelaryjne	102	—	102
XII.		Remuneracye	150	—	150
XIII.		Koszta gospodarcze	55.252	—	55.252
XIV.		Utrzymanie budynków	1.788	—	1.788
XV.		Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408
XVI.		Rozmaite	80	—	80
Suma wydatków			71.511	—	71.511
D o c h o d y.					
I.		Dochód z realności	287	—	287
II.		Dodatki	805	—	805
III.		Zwrot kosztów leczenia	11.000	—	11.000
IV.		Rozmaite	79	—	79
Suma dochodów			12.171	—	12.171
Zestawienie.					
Wydatki wynoszą			—	—	71.511
Dochody „			—	—	12.171
Okazuje się brak			—	—	59.340

Fundusz obłąkanych.

Liczba		W s z e z e g ó l e.			
Rubryki	Pozycyi	W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Złote austriackie		
I.		Place urzędników, lekarzy i służ.			
	1	Dyrektor, z rocznych 1.600 zł.	170	—	—
	2	Zarządca „ 1.000 „	106	—	—
	3	Kasyer „ 800 „	85	—	—
	4	Rachmistrz „ 600 „	64	—	—
	5	Dwóch pisarzy po 500 zł., z rocznych . 1.000 „	106	—	—
	6	Maszynista, z rocznych 480 „	51	—	—
	7	Dozorca służby, rocznie 300 „	300	—	—
	8	Woźny, z rocznych 300 „	32	—	—
	9	Odźwierny rocznie 250 „	250	—	—
	10	Siostry Miłosierdzia, z rocznych . . . 2.800 „	298	—	—
	11	Służba z wiktem 6.500 „	6.500	—	—
	12	Dwóch prymaryuszów po 1.200 zł. 2.400 „	2.400	—	—
	13	Prosektor z rocznych 1.200 „	128	—	—
	14	Chemik patolog., z rocznych 800 „	85	—	—
	15	Dwóch kapelanów po 600 zł. 1.200 „	128	—	—
	16	Dwóch sekundaryuszów po 600 zł. 1.200 „	1.200	—	11.903
II.		Odstawne.			
	17	Graas Maciej, kwieskowy pisarz, z rocznych 70 zł.	8	—	8
III.		Adjuta	—	—	—
IV.		Substytucye	100	—	100
V.		Dyurny.			
	19	Czterech pisarzy dziennych	164	—	164
VI.		Pensye.			
	20	Wagner Ludwika wdowa po prymaryuszu	45	—	—
	21	Grund Ludwika, wdowa po zarządcy	23	—	—
	22	Burkart Franciszka, wdowa po kontrolorze	19	—	—
	23	Bodaszewska Agnieszka, wdowa po nadzorey domu .	11	—	98
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski.			
	24	Christl Laura, sierota po kontrolorze	7	—	—
	25	Hammer Joanna, sierota po pisarzu	7	—	—
	26	Tomaszewska Marya, wdowa po woźnym	5	—	—
		do przeniesienia	19	—	12.273

Fundusz obłąkanych.

W s z c z e g ó l e.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	19	—	12.273
VII.	27	Dmitrasz Mikołaj, były dozorca chorych, po 25 ct. dziennie	92	—	—
	28	Bortnik Feliks, były dozorca chorych, z miesięcznych 6 zł. 75 ct.	81	—	192
VIII.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40	—	40
IX.		Emolumenta.			
	30	Ubiór dla osobnego odźwiernego	60	—	—
	31	„ dla odźwiernego i woźnego, z rocznych	12	—	—
	32	Opał dla rządcy, z rocznych 120 zł. — ct.	18	—	—
	33	„ dla maszynisty „ 41 „ — „	5	—	—
	34	Pomieszkanie dla dyrektora, z rocznych 300 „ — „	32	—	—
	35	„ „ rządcy, „ 200 „ — „	22	—	—
	36	„ „ kasyera „ 200 „ — „	22	—	—
	37	„ „ rachmistrza „ 120 „ — „	13	—	—
	38	„ „ dwóch kapelanów po 200 zł. z rocznych 400 „ — „	42	—	226
X.	39	Wydatki kapliczne	—	—	—
XI.		Potrzeby kancelaryjne.			
	40	Ryczałt z rocznych 112 zł. 54 ct.	12	—	—
	41	Rozmaite	90	—	102
XII.		Remuneracye i zapomogi.			
	42	Sprawdzanie recept	60	—	—
	43	Remuneracye zmienne i zapomogi	90	—	150
XIII.		Koszta gospodarcze.			
	44	Wyżywienie:			
		a) zwykła strawa i dodatki	35.000	—	—
		b) pieczywo	5.900	—	—
		c) wino	500	—	—
	45	Wikt dla 35 Sióstr Miłosierdzia	745	—	—
	46	„ dla dozorczy służby z żoną	452	—	—
	47	Lekarstwa	1.950	—	—
	48	Sanitarne	600	—	—
	49	Instrumenta chirurgiczne	100	—	—
		do przeniesienia . . .	45.247	—	12.983

Fundusz obłąkanych.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia	45.247	—	12.983
XIII.	50	Sprzęty domowe	1.500	—	—
	51	Bielizna i pościel	5.000	—	—
	52	Słoma do leży	200	—	—
	53	Drzewo opałowe	3.000	—	—
	54	Oświetlenie	300	—	—
	55	Koszta pogrzebowe	5	—	55.252
XIV.		Utrzymanie budynków.			
	56	Konserwacja i reparacye	1.400	—	—
	57	Na zapuszczenie podłóg w salach	287	—	—
	58	Kominiarze i straż ogniowa	101	—	1.788
XV.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	59	Funduszowi stypendyjnemu od sumy 26.820 zł. po 5%.	1.408	—	1.408
XVI.		Rozmaite.			
	60	Przypadkowe	80	—	80
		Suma wydatków	—	—	71.511
		D o c h o d y.			
I.		Dochód z realności.			
	1	Czynsz z najmu lokalności na Zakład kliniczny, z rocznych 441 zł.	287	—	287
II.		Dodatki.			
	2	Od c. k. Skarbu, za 200 sągów drzewa opałowego	781	—	—
	3	Z kasy miejskiej, na utrzymanie trupiarni, z rocznych 84 zł.	24	—	805
III.		Zwrot kosztów leczenia.			
	4	Od samopłacących i z funduszków publicznych	11.000	—	11.000
IV.		Rozmaite.			
	5	Ze sprzedaży zużytych sprzętów i inne drobne dochody	20	—	—
	6	Od funduszu klinicznego, za 15 sągów drzewa opałowego	59	—	79
		Suma dochodów	—	—	12.171

Szpital główny we Lwowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu obłąkanych

n a r o k

1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozytywa	W y d a t k i.	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	¹ / ₁₆	Place	11.903	—	11.903	9.552	—	9.552
II.	¹ / ₁₇	Odstawne	8	—	8	8	—	8
III.		Adjuta	—	—	—	1.200	—	1.200
IV.	18	Substytucye	100	—	100	—	—	—
V.	19	Dyurny	164	—	164	118	—	118
VI.	²⁰ / ₂₃	Pensye	98	—	98	98	—	98
VII.	²⁴ / ₂₈	Zaopatrzenia i dary z łaski	192	—	192	111	—	111
VIII.	29	Odprawy	40	—	40	40	—	40
IX.	³⁰ / ₃₈	Emolumenta	226	—	226	550	—	550
X.	39	Wydatki kapliczne	—	—	—	6	—	6
XI.	⁴⁰ / ₄₁	Potrzeby kancelaryjne	102	—	102	89	—	89
XII.	⁴² / ₄₃	Remuneracye i zapomogi	150	—	150	130	—	130
XIII.	⁴⁴ / ₅₅	Koszta gospodarcze	55.252	—	55.252	48.260	—	48.260
XIV.	⁵⁶ / ₅₈	Utrzymanie budynków	1.788	—	1.788	1.501	—	1.501
XV.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	—	1.408	1.408	—	1.408
XVI.	60	Rozmaite	80	—	80	80	—	80
		Suma	71.511	—	71.511	63.151	—	63.151
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki od kapitałów	—	—	—	361	—	361
II.	² / ₃	Dochód z realności	287	—	287	287	—	287
III.	4	Dodatki	805	—	805	632	—	632
IV.	⁵ / ₆	Zwrot kosztów leczenia	11.000	—	11.000	7.400	—	7.400
		Rozmaite	79	—	79	66	—	66
		Suma	12.171	—	12.171	8.746	—	8.746

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
2.351	—	—	—	2.351	—	
—	—	—	—	—	—	
—	1.200	—	—	—	1.200	
100	—	—	—	100	—	
46	—	—	—	46	—	
—	—	—	—	—	—	
81	—	—	—	81	—	
—	—	—	—	—	—	
—	324	—	—	—	324	
—	6	—	—	—	6	
13	—	—	—	13	—	
20	—	—	—	20	—	
6.992	—	—	—	6.992	—	
287	—	—	—	287	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
9.890	1.530	—	—	9.890	1.530	
—	—	—	—	—	—	
—	361	—	—	—	361	
—	—	—	—	—	—	
173	—	—	—	173	—	
3.600	—	—	—	3.600	—	
13	—	—	—	13	—	
3.786	361	—	—	3.786	361	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	$\frac{1}{16}$	Płace urzędników, lekarzy i sług.	<p>poz. 1—9 i 12—15. Kwoty odnośnie wciągnięto na mocy uchwały Sejmu z dnia 17 Października 1871. i dzielnika stałego i jak to prelininowano na rok 1872.</p> <p>poz. 10. Na mocy dzielnika stałego wedle obecnie w szpitalu znajdujących się 35 Sióstr Miłosierdzia, z których każda rocznie 80 zł. pobiera.</p> <p>poz. 11. Preliminuje się większą kwotę, jak na rok 1872. gdyż potrzeb wedle tego-rocznych wynikłości prawdopodobnie tyle w roku 1873. wynosić będzie.</p> <p>poz. 16. Jak w roku 1872. według uchwały Sejmu.</p> <p>Co do większej liczby Sióstr miłosierdzia znajduje się uwaga przy uzasadnieniu preliminarza dla Oddziału chorych.</p>	10.293	9.552
II.	17	Odstawne.	Jak w roku 1872.	8	8
III.		Adjuta.	Płace dwóch sekundaryuszów prelininowano przy Rubryce I. poz. 16.	910	1.200
IV.	18	Substytucye.	Jakkolwiek w roku 1871. rubryka ta nie wykazuje żadnej wynikłości i także w roku 1872. nic z tego tytułu nie prelininowano, to ze względu, iż prawie rokrocznie bywają substytuowani bądź dyrektor szpitalu, bądź też prymaryusze, prelininuje się przeto uwidocznioną pod poz. 18 kwotę.		
V.	19	Dyurny.	Ze względu, iż obecnie przy szpitalu jest 4 pisarzy dziennie, i taka liczba i w r. 1873. będzie potrzebną, prelininuje się wykazaną kwotę na podstawie dzielnika stałego.	123	118

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
VI.	²⁰ / ₂₃	Pensye.	Jak w roku 1872.	98	98
VII.	²⁴ / ₂₈	Zaopatrzenia i dary z łaski.	poz. 24—27. Stale jak w roku 1872. poz. 28. Feliks Bortnik, były dozorca chorych, dostał za przeszło 30 letnią służbę, miesięczną zapomogę do końca roku 1872. po 6 zł. 75 ct.; a gdy prawdopodobnie Wysoki Sejm zamieni to na zapomogę stałą, preliminuje się więc pod poz. 28 wyszczególnioną kwotę.	62	111
VIII.	29	Odprawy.	Jak w roku 1872.	126	40
IX.	³⁰ / ₃₈	Emolumenta.	Wedle dzielnika stałego, a nadto przy poz. 32 i 33 na podstawie dzisiejszej ceny drzewa, sąg po 13 zł. 60 ct. licząc; także wciągnioną wedle dzielnika przypadającą kwotę na pomieszkanie dla rządu, gdyż niema takowego w naturze i prawdopodobnie i w roku 1873. mieć nie będzie.	289	540
X.	39	Wydatki kapliczne.	Nic się nie preliminuje, gdyż w roku 1873. wydatki te ponosić ma oddział chorych w całości.	134	6
XII.	⁴⁰ / ₄₁	Potrzeby kancelaryjne.	poz. 40. Jak w roku 1872. według dzielnika. poz. 41. Wynikłość z roku 1869 81 zł. " " " 1870 50 " " " " 1871 109 " Razem . . . 240 " przeciętnie . . 80 " dla coraz większych jednak wydatków na druki preliminuje się 90 zł.	121	89

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
XII.	⁴² / ₄₃	Remuneracye	poz. 42. Jak na rok 1872. niezmiennie. poz. 43. Wedle prawdopodobnej potrzeby.	304	130
XIII.	⁴⁴ / ₅₅	Koszta gospodarcze.	poz. 44 a.) Wynikłość z roku 1869 . . . 25.809 zł. " " " 1870 . . . 28.535 " " " " 1871 . . . 40.223 " Razem. . . 94.567 zł. przeciętnie . 31.522 " Z powodu zaprowadzenia kuchni we własnym zarządzie i zmiennej normy żywienia, preliniuje się z uwzględnieniem wynikłości z roku 1871. prawdopodobną potrzeb w kwocie . . . 35.000 zł. poz. 44 b.) Dla zwiększonej ceny preliniuje się o 500 zł. więcej, jak w roku 1872. poz. 44 c.) Pozycya ta wynosiła w roku 1871. 528 zł.; na rok 1872. preliniowano 110 zł.; ze względu jednak na normowane dostarczanie wina do kuchni na polewkę, preliniuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie 500 zł. poz. 45. Dla 35 Sióstr Miłosierdzia, licząc na osobę po 200 zł. według dzielnika stałego. poz. 46. Dozorca służby obłąkanych dostaje na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 28. Lutego 1872 L. 2.821 wikt dla siebie i dla żony w naturze wedle II. klasy, który dla 2 osób tyle kosztuje. poz. 47. Jak w roku 1872. poz. 48 i 49 Według wynikłości z roku 1871. i praktykowanej potrzeby z roku 1872.	52.310	48.260

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
XIV.	⁵⁶ / ₅₈	Utrzymanie budynków.	<p>poz. 50 i 51. Preliminuje się potrzeb w zwiększonej kwocie, z powodu zachodzącej potrzeby sprawienia brakujących sprzętów i wykazanej do L. W. 10.086/71. konieczności.</p> <p>poz. 52, 54 i 55. Jak w roku 1872.</p> <p>poz. 53. Preliminuje się w kwocie 3.000 zł. z powodu użycia drzewa w kuchni, według tegorocznych bowiem wynikłości wydatek prawdopodobnie tyle wyność będzie.</p> <p>poz. 56 i 58. Preliminuje się prawdopodobną potrzebę jak w roku 1872.</p>	1.777	1.501
XV.	59	Odsetki od kapitałów dłużnych.	<p>poz. 57. Preliminuje się na zapuszczanie podłóg w salach, w skutek uchwały Wydziałowego do L. 13.286/72,</p> <p>Jak w roku 1872.</p>	1.408	1.408
XVI.	60	Rozmaite.	<p>Jak w roku 1872. z uwzględnieniem wynikłości z roku 1871.</p>	70	80

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Docho dy.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
		Odsetki od kapitałów.	Na rok 1873. rubryka ta nie preliniuje się, gdyż kapitał ma być użyty na cel wykazany przy tej rubryce Oddziału chorych.	452	361
I.	1	Dochód z realności.	Preliminuje się jak na rok 1872. wedle dzielnika.	126	287
II.	$\frac{2}{3}$	Dodatki.	poz. 2. Preliminuje się wypadającą kwotę na podstawie dzielnika i tegorocznej ceny drzewa.	632	632
			poz. 3. Stale jak w roku 1872.		
III.	4	Zwrot kosztów leczenia.	Preliminuje się większą kwotę jak w roku 1872. a to z powodu podniesionej już i jak się spodziewać należy jeszcze podnieść się mającej taksy za leczenie; kwotę w tej wysokości wstawił i zarząd szpitalny w udzielonym przez tenże preliminarzu, według wynikłości z roku 1869 . . . 6.820 zł. " " " 1870 . . . 8.740 " " " " 1871 . . . 6.768 " Razem . . . 22.328 zł. przeciętnie . 7.476 "	6.768	7.400
IV.	$\frac{5}{6}$	Rozmaite.	poz. 5. Jak w roku 1872.	61	66
			poz. 6. Preliminuje się na podstawie dzielnika, wedle ceny drzewa w roku 1872.		

L. W. 13793/1872.

Alegat **F.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873.

F.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Preliminarz

na rok słoneczny 1873.

Fundusz podrzuteków we Lwowie.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Płace urzędników	1.628	—	1.628
II.		Zasługi	120	—	120
III.		Czynsze	250	—	250
IV.		Dodatki na mieszkanie	63	—	63
V.		Dyurna	365	—	365
VI.		Emolumenta	52	—	52
VII.		Potrzeby kancelaryjne	435	—	435
VIII.		Remuneracye i zapomogi	1.079	—	1.079
IX.		Koszta utrzymania dzieci	50.000	—	50.000
X.		Koszta leczenia dzieci (za lekarstwa)	150	—	150
XI.		Rozmaite	646	—	646
		Razem	54788	—	54788
D o c h o d y.					
	1	Zwroty taks od przyjęcia dzieci z funduszków innych krajów	200	—	200
	2	Zwroty kosztów utrzymania dzieci z funduszków innych krajów	—	—	—
		Suma dochodów	200	—	200
		W porównaniu z potrzebami	54.788	—	—
		Okazuje się niedobór	54.588	—	54.588

Fundusz podrzutków we Łwowie.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Place urzędników.			
	1	Dla zastępcy kasyera (prowizorycznie)	840	—	840
	2	" " kontrolora "	788	—	788
		Razem . . .	1.628	—	1.628
II.		Zaslugi.			
	3	Woznemu	60	—	60
	4	Stróżowi kancelaryjnemu	60	—	60
		Razem . . .	120	—	120
III.		Czynsze.			
	5	Za najem lokalu na kancelarye	250	—	250
IV.		Emolumenta.			
	6	Dla stręczycielki mamek na pomieszkanie . . .	63	—	—
	7	" " za 4 sągi drzewa	52	—	115
			365	—	365
V.	8	Dyarna.			
VII.		Potrzeby kancelaryjne.			
	9	Potrzeby do pisania	20	—	20
	10	Papier do druków, druki ksiąg i wzorów	200	—	200
	11	Oprawa ksiąg i druków	50	—	50
	12	Oświetlenie	30	—	30
	13	Opał, 5 sągów po 17 zł.	85	—	85
	14	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Razem . . .	435	—	435
VIII.		Remuneracye i zapomogi.			
		α) Stałe			
	15	Dla stręczycielki mamek	79	—	79
	16	Dla zastępcy dozorczy podrzutków	—	—	—
		β) Zmienne			
	17	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w 1. roku życia	300	—	300
		do przeniesienia . . .	379	—	379

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia . . .	379	—	379
	18	Żywicielkom za gorliwe dozоровanie dorosłych dzieci	200	—	200
	19	Urzędnikom i sługom	500	—	500
		Razem . . .	1.079		1.079
IX.	20	Koszta utrzymania dzieci	50.000		50.000
X.	21	Koszta leczenia dzieci (opłata lekarstw) .	150		150
XI.		Rozmaite.			
	22	Żywicielkom na koszta pogrzebowe, ryczałt . . .	546	—	—
	23	Różne nieprzewidziane	100	—	646

Fundusz podrzutków we Lwowie.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
D o c h o d y.					
	1	Zwroty taks od przyjęcia dzieci z funduszków innych krajów	} 200	—	200
	2	„ kosztów utrzymania dzieci z funduszków innych krajów.			

Zestawienie zmarłych dzieci od Stycznia roku 1869. do końca roku 1871.

	Chłopców	Dziewcząt	Razem
W Styczniu 1869	8	8	16
„ Lutym „	16	27	43
„ Marcu „	13	12	25
„ Kwietniu „	20	22	42
„ Maju „	13	16	29
„ Czerwcu „	5	5	10
„ Lipcu „	11	9	20
„ Sierpniu „	13	18	31
„ Wrześniu „	9	6	15
„ Październiku	8	11	19
„ Listopadzie	12	9	21
„ Grudniu „	13	12	25
Razem w roku 1869	141	155	296
W Styczniu 1870.	9	6	15
„ Lutym „	25	23	48
„ Marcu „	14	13	27
„ Kwietniu „	10	11	21
„ Maju „	13	12	25
„ Czerwcu „	9	12	21
„ Lipcu „	13	7	20
„ Sierpniu „	12	9	21
„ Wrześniu „	12	8	20
„ Październiku	6	4	10
„ Listopadzie	6	10	16
„ Grudniu „	15	7	22
Razem w roku 1870	144	122	266
W Styczniu 1871.	9	6	15
„ Lutym „	14	10	24
„ Marcu „	14	22	36
„ Kwietniu „	9	13	22
„ Maju „	11	9	20
do przeniesienia	57	60	117

Zestawienie zmarłych dzieci od Stycznia roku 1869. do końca roku 1871.

	Chłopców	Dziewcząt	Razem
z przeniesienia	57	60	117
w Czerwcu 1871 . . . ,	10	12	22
„ Lipcu „	16	7	23
„ Sierpniu „	11	8	19
„ Wrześniu „	19	12	31
„ Październiku	5	7	12
„ Listopadzie	7	7	14
„ Grudniu „	12	7	19
Razem w roku 1871	137	120	257

Zestawienie.

Z r. 1869.	296	głów
„ „ 1870.	266	„
„ „ 1871.	257	„
<hr/>		
razem	819	„

przeciętnie 273 głów, koszta pogrzebowe po 2 zł. 546 zł.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu podrzutków we Lwowie

na rok

1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Płace urzędników	1.628	—	1.628	600	—	600
II.	2	Zasługi	120	—	120	—	—	—
III.	3	Czynsze	250	—	250	—	—	—
IV.	4	Dodatki na mieszkanie	63	—	63	63	—	63
V.	5	Dyurna	365	—	365	1.278	—	1.278
VI.	6	Emolumenta	52	—	52	44	—	44
VII.	7	Potrzeby kancelaryjne	435	—	435	150	—	150
VIII.	8	Remuneracye i zapomogi	979	—	979	1.044	—	1.044
IX.	9	Koszta utrzymania dzieci	50.000	—	50.000	53.000	—	53.000
X.	10	Koszta leczenia dzieci (lekarstwa)	150	—	150	100	—	100
XI.	11	Rozmaite	100	—	100	50	—	50
Suma			54.142	—	54.142	56.329	—	56.329
D o c h o d y.								
	1	Zwroty taks od przyjęcia dzieci z fundu- szów innych krajów	200	—	200	—	—	—
	2	Zwroty kosztów utrzymania dzieci z fundu- szów innych krajów	—	—	—	500	—	500
Suma			200	—	200	500	—	500

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
1.028	—	—	—	1.028	—	
120	—	—	—	120	—	
250	—	—	—	250	—	
—	—	—	—	—	—	
—	913	—	—	—	913	
8	—	—	—	8	—	
285	—	—	—	285	—	
—	65	—	—	—	65	
—	3.000	—	—	—	3.000	
50	—	—	—	50	—	
50	—	—	—	50	—	
1.791	3.978	—	—	1.791	3.978	
200	—	—	—	200	—	
—	500	—	—	—	500	
200	500	—	—	200	500	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
	Preliminarza			
	18	Żywicielkom za gorliwy nadzór dzieci doroslejszych.	Na mocy nowej ustawy normującej przyjmowanie dzieci prelininuje się wynikłość z roku 1871, 297 złr. w zaokrągleniu. Dla braku wynikłości prelininuje się zesztoroczna uchwalona.	
	19	Przypadkowe.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb z uwzględnieniem uchwały do LW. 5566/1872.	
IX.	20	Koszta utrzymania dzieci.	Wynikłość z roku 1869 64.944 zł. 27 ¹ / ₂ ct. " " " 1870 58.517 " 71 ¹ / ₂ " " " " 1871 51.549 " 64 ¹ / ₂ " Razem 175.011 " 63 ¹ / ₂ " przeciętnie 58.337 " — Preliminuje się w zaokrągleniu 50.000 zł. Ponieważ w skutek nowej ustawy normującej przyjmowanie dzieci, zmniejsza się liczba podrzutków i kosztów utrzymania.	
X.	21	Koszta leczenia dzieci.	Preliminuje się wynikłość z roku 1871. w zaokrągleniu.	154
XI.	22	Rozmaite.	Wynikłość z roku 1871. obejmuje odprawę byłych dyurnistów, i koszta podróży z powodu rewizyi podrzutków zostających u żywicielek na wsi, patrz LW. 8383/1870, (698 i 3883/1871.)	817
	22		Obecnie dodano wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 9. Sierpnia 1872 L. 9757 na pokrycie kosztów pogrzebu dzieci zmarłych — po 2 zł. ryczałtu żywicielkom. Przeciętna ilość zmarłych dzieci z ostatnich 3 lat wynosi 273 głowy; — potrzeb zatem prelininowano w kwocie 546 zł.	—

L. W. 13793/1872.
Alegat **G.** do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

Lit. G.

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział chorych.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz szpitala św. Łazarza w Krakowie.

O d d z i a ł c h o r y c h.					
Liczba		Sumaryusz.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	¹ / ₁₀	Płace	8.029	—	—
II.	11	Zasługi	50	—	—
III.	¹² / ₁₆	Emolumenta	409	—	—
IV.	17	Pensye i zaopatrzenia	250	—	—
V.	¹⁸ / ₁₉	Zapisy	76	—	—
VI.	20	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	100	—	—
VII.	21	Potrzeby kancelaryjne	200	—	—
VIII.	²² / ₂₅	Remuneracye i zapomogi	961	—	—
IX.	26	Utrzymanie budynków	2.500	—	—
X.	²⁷ / ₃₈	Podatki i daniny	1.899	—	—
XI.	39	Dyety i koszta podróży	400	—	—
XII.	40	Koszta gospodarcze	32.500	—	—
XIII.	41	Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—
XIV.	⁴² / ₄₄	Rozmaite wydatki	1.428	—	—
Suma			48.822	—	48.822
D o c h o d y.					
I.	¹ / ₃	Odsetki od kapitałów	8.084	—	—
II.	⁴ / ₉	Dochody z realności i dóbr	6.499	—	—
III.	¹⁰ / ₁₁	Zwroty kosztów leczenia	35.700	—	—
IV.	12	Rozmaite dochody	400	—	—
Suma			50.683	—	50.683
W porównaniu z wydatkami			48.822	—	48.822
Okazuje się nadwyżka dochodów			1.861	—	1.861

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

O d z i a ł c h o r y c h.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem	
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie			
I.		Place.				
	1	Dyrektorowi szpitalu, z rocznych 1.600 zł. $\frac{2}{3}$	1.067 zł.	711	—	—
	2	Zarządcy	1.000 "	667	—	—
	3	Kontrolorowi	800 "	534	—	—
	4	Kanceliście	600 "	400	—	—
	5	Kapelanowi	600 zł. $\frac{2}{3}$	400 "	267	—
	6	Woźnemu		200	—	—
	7	Dwom ordynaryuszom rocznie po	1.200 "	2.400	—	—
	8	Dwom asystentom	600 "	1.200	—	—
	9	Dwom praktykantom	400 "	800	—	—
	10	Jednej Siostrze Miłosierdzia, rocznie	100 "	—	—	—
		10-ciu	75 "	850	—	—
		Suma rubryki I.		8.029	—	8.029
II.		Zaslugi.				
	11	Dwom leśnym w dobrach Rączna, rocznie po	25 zł.	50	—	50
III.		Emolumenta.				
	12	Kapelanowi szpitalu, dodatek na mieszkanie z rocznych 200 zł. $\frac{2}{3}$	133 zł.	89	—	—
	13	Kontrolorowi	200 "	133	—	—
	14	Kanceliście	120 "	80	—	—
	15	Woźnemu na ubiór	60 "	40	—	—
	16	Zarządcy szpitalu na opał, światło etc.	100 "	67	—	—
		Suma rubryki III.		409	—	409
IV.		Zapisy i zaopatrzenia.				
	17	Zofii Bobrzyńskiej, wdowie po prymaryuszu oddziału chorób wewnętrznych		250	—	250
V.		Zapisy.				
	18	Na odprawienie mszy św. przez kapitułę krakowską, odsetki z fundacyi ś. p. biskupa Szembeka, rocznie	150 złp.	38	—	—
	19	Na obdzielenie wyzdrowiałych, z zapisu Wencla		38	—	—
		Suma rubryki V.		76	—	—

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

O d d z i a ł c h o r y c h.					
Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
VI.	20	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikle	100	—	100
VII.	21	Potrzeby kancelaryjne	200	—	200
VIII.		Remuueracye i zapomogi.			
		<i>A. Stałe.</i>			
	22	Aptekarzowi szpitalu, z rocznych 525 zł.	350	—	—
	23	Urzędnikom c. k. urzędu podatkowo-zbiorowego w Krakowie, za czynności kasowe, z rocznych 100 zł.	67	—	—
	24	Dyurnista w kancelaryi zarządu, po 1 zł. dziennie.	244	—	—
		<i>B. Niestale.</i>			
	25	Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa	300	—	—
		Suma rubryki VIII.	961	—	961
IX.		Utrzymanie budynków.			
	26	Koszta czyszczenia kominów i kanałów, bielenie budynku szpitalnego i inne reparacye, jak niemniej na reparacye budynków w dobrach szpitalnych.	2.500	—	2.500
X.		Podatki i daniny.			
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>			
	27	Podatek gruntowy od realności szpitalu 25 zł. dodatki mieszane 19 " 46 ct.	45	—	—
	28	Z dóbr Rączna i Jeziorzany.			
		a) gruntowy 210 " 77 "			
		b) domowy 14 " 70 "			
		c) dodatki mieszane 140 " 68 "			
		d) podatek dochodowy z dodatkami . 41 " 62½ "	408	—	—
		407 zł. 77½ ct.			
		do przeniesienia	453	—	—

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		z przeniesienia	453	—	—
	29	Z dóbr Prądnik Czerwony:			
		a) gruntowy 308 zł. 58 ct.	—	—	—
		b) domowy 8 „ 16 „	—	—	—
		c) dodatki mieszane 199 „ 95 „	—	—	—
		d) podatek dochodowy z dodatkami 83 „ 85 „	—	—	—
		razem 600 zł. 54 ct.	600	—	—
		B. Ekwiwalenta.			
	30	Od nieruchomego majątku szpitalnego	31	—	—
	31	Z dóbr Prądnik Czerwony	102	—	—
	32	„ Rączna i Jeziorzany	73	—	—
		C. Indemnizacya.			
	33	Z folwarku Prądnik Czerwony 20letnie raty (Annuitates) za zniesiony czynsz gruntowy konwentu OO. Dominikanów w Krakowie za lata od 1. Listopada r. 1855. do 31. Października 1875., rocznie	133	—	—
	34	Annuitates za zniesioną dziesięcinę parafii św. Mikołaja	203	—	—
	35	Z dóbr Rączna i Jeziorzany	61	—	—
		D. Podatki gminne i dochodowe z dóbr w Królestwie Polskiem położonych.			
	36	Z dóbr Tropiszów 459 złp. 16 gr.	115	—	—
	37	Podatek gminny od pomieszkania kapelana szpitalnego	4	—	—
		E. Podatek dochodowy i odsetkowy.			
	38	7% podatek dochodowy od prowizyi z kapitałów hipo- tekowanych (1.770 zł. 18 ct.)	124	—	—
		Suma rubryki X.	1.899	—	1.899
XI.	39	Dyety i koszta podróży. Na podróże komisyjne w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr, tudzież z powodu rewizyi Zakładu szpitalnego w sprawach lekarskich i administracyj- nych, przez organa Wydziału krajowego	400	—	400

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

O d d z i a ł c h o r y c h.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
XII.	40	Koszta gospodarcze. Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, opał, oświetlenie, słoma, sprzęty domowe, instrumenta chirurgiczne i t. p.	32.500	—	32.500
XIII.	41	Odsetki od kapitałów dłużnych. Od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na dobrach Prądnik Czerwony, na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie 4%	20	—	20
XIV.	42	Rozmaite wydatki. Koszta sądowe, pocztowe, insercyjne i inne przypadkowe	1.200	—	—
	43	Nadzor i kontrola przy oszacowaniu i sprzedaży drzewa w lesie rączańskim	180	—	—
	44	Pełnienie obowiązków dozorecy przy wyprzedazy drzewa w lesie rączańskim	48	—	—
		<u>Suma rubryki XIV.</u>	1.428	—	1.428

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział chorych

Liczba		D o c h o d y.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I. Odsetki od kapitałów.					
	1	Od obligacyj: <i>a)</i> od renty państwowej w banknotach na 3.150 zł. 5% 132 zł. 30 ct. <i>b)</i> od renty państwowej w srebrze na 6.400 zł. 5% 268 „ 80 „ <i>c)</i> od obligacyj indemnizacyjnych na 87.100 zł. 5% 4.115 „ 47½ „ <i>d)</i> od galicyjskich listów zastawnych na 14.500 zł. 4% 580 „ — „ <i>e)</i> od galicyjskich listów zastawnych na 102.800 zł. 5% 5.140 „ — „ <i>f)</i> od asygnat banku hypotecznego na 5.350 zł. 6% 321 „ — „ razem 10.557 zł. 57½ ct. połowa 5.279			
	2	Od kapitałów na hypotekach prywatnych lokowanych w kwocie 319.645 złp. 24 gr. 3.790 zł. 6½ ct. połowa 1 895			
	3	Od kapitału wypożyczonego w listach zastawnych królestwa Polskiego funduszowi budowy dróg eraryalnych 145.700 złp. 5% . 1.821 zł. 25 ct. połowa 910			
		Suma rubryki I.	8.084	—	8.084
II. Dochód z realności i dóbr.					
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów w królestwie Polskiem położonych 3.500			
	5	Czynsz z dóbr Rączna i Jeziorzany 1.341			
	6	„ z gruntów dworskich w Rącznej „Pustki“ zwanych 29			
	7	„ z dóbr Prądnik Czerwony 1.504			
	8	„ gruntowy z folwarku Przeginia Duchowna 50			
	9	„ z realności pod l. 242/3 w Krakowie położonej i „Akademią“ zwanej 75			
		Suma rubryki II.	6.499	—	6.499

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział chorych.

Liczba		D o c h o d y	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia.			
	10	Z funduszu krajowego galicyjskiego	32.800	—	—
	11	Z funduszków obokrajowych i od stron samopłacących	2.900	—	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	35.700	—	35.700
IV.	12	Rozmaite dochody	400	—	400

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	P r e l i m i n o w a n o na rok 1873.			U c h w a l o n o na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.		Place	8.029	—	8.029	8.029	—	8.029
II.		Zaslugi	50	—	50	50	—	50
III.		Emolumenta	409	—	409	449	—	449
IV.		Pensye i zapomogi	250	—	250	—	—	—
V.		Zapisy	76	—	76	76	—	76
VI.		Wydatki z prawa patronatu i konku- rencyi wynikłe	100	—	100	100	—	100
VII.		Potrzeby kancelaryjne	200	—	200	200	—	200
VIII.		Remuneracye i zapomogi	961	—	961	757	—	757
IX.		Utrzymanie budynków	2.500	—	2.500	2.113	—	2.113
X.		Podatki i daniny	1.899	—	1.899	2.197	—	2.197
XI.		Dyety i koszta podróży	400	—	400	100	—	100
XII.		Koszta gospodarcze	32.500	—	32.500	24.000	—	24.000
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	20	20	—	20
XIV.		Rozmaite wydatki.	1.468	—	1.468	1.520	—	1.520
		Suma	48.862	—	48.862	39.611	—	39.611
D o c h o d y.								
I.		Odsetki od kapitałów	8.084	—	8.084	14.663	—	14.663
II.		Dochód z realności i dóbr	6.499	—	6.499	6.499	—	6.499
III.		Zwrot kosztów leczenia	35.700	—	35.700	23.550	—	23.550
IV.		Rozmaite	400	—	400	440	—	400
		Suma	50.683	—	50.683	45.152	—	45.152

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	40	—	—	—	40	
250	—	—	—	250	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
204	—	—	—	204	—	
387	—	—	—	387	—	
—	298	—	—	—	298	
300	—	—	—	300	—	
8.500	—	—	—	8.500	—	
—	52	—	—	—	52	
—	—	—	—	—	—	
9.641	390	—	—	9.641	390	
—	—	—	—	9.251	—	
—	—	—	—	—	—	
—	6.579	—	—	—	6.579	
—	—	—	—	—	—	
12.150	—	—	—	12.150	—	
—	40	—	—	—	40	
12.150	6.619	—	—	12.150	6.619	
—	—	—	—	5.531	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminaryrza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.		Płace.		4.464	8.029
	1—6	„	Kwoty płac przy 1—16 wciągnięto wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4 Października 1871.		
	7—10	„	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego. Należytość którą fundusz tego oddziału w całości ponosi.		
II.	11	Zasługi. „	Jak poz, 7—10,	50	50
III.	12—16	Emolumenta. „	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego.	372	449
IV.	17	Pensye i zaopatrzenia „	W skutek uchwały Wydziału krajowego z dnia 27 Lutego 1872 L. 1368/872,	—	—
V.	18	Zapisy. Na mszę św. z funduszów ś. p. Szembeka.	Wydatek ten uiszczanym bywa na mocy rozporządzenia byłego Senatu rzeczypospolitej Krakowskiej z dnia 3 Grudnia 1840 l. 1327 z odsetków od kapitału pierwotnie na dobrach Pawłowice w kwocie 15.062 zł. zabezpieczonego.	76	76
	19	Dla ubogich wyzdrowiałych z fundacyi Wencła.	Stała należytość roczna, uiszczana na mocy listu fundacyjnego z odsetkow wpływających w kwocie 37 zł. 90 ct. od 5% obligacyi państwowej na ten cel przeznaczonej imiennej wartości 950 zł.		
VI.	20	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.		96	100
			Wynikłość z r. 1871. 96 zł. Z uwagi na liczny udział funduszu szpitalnego, jako właściciela dóbr, w konkurencyi szkolnej, kościelnej i drogowej, preliminarzuje się zeszłoroczną sprawdzoną kwotę.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872	
	Preliminarza				
VII.	21	Potrzeby kancelaryjne	Wynikłość z roku 1869 243 zł. " " " 1870 140 " " " " 1871 175 " <hr/> razem . . . 558 zł. przeciętnie . . 186 " w zaokrągleniu . . 200 "	175	200
VIII.	22—23	Remuneracye i za- pomogi. Aptekarzowi i c, k, urzędnikom kasowym.	Część przypadająca na fundusz tego oddzia- łu wedle dzielnika stałego. Na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 4 Czerwca 1872 L. 7448/872. Wynikłość z roku 1869 300 zł. " " " 1870 280 " " " " 1871 205 " <hr/> razem . . . 785 zł. przeciętnie . . 262 " w zaokrągleniu . . 300 "	1.041	757
	24	Dyurniście.			
	25	Przypadkowe i za- stępstwa.			
IX.	26	Utrzymanie budyn- ków.	Ze względu na potrzebne reparacye zna- czniejsze prelininuje się więcej, niż w roku zeszłym.	1.319	2.113
X.	27, 28 i 29	Podatki i daniny. Z realności i dóbr.	Na podstawie wykazów przez c. k. urzęda podatkowe sporządzonych.	1.848	2.197
	30, 31 i 32	Ekwiwalenta.	Wedle odnośnego prawa o stemplach i ekwi- walentach, i na mocy rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 26 Października 1871 l. 70.007, z dnia 17 Sierpnia 1861 l. 50.936 i z dnia 2 Lutego 1856 l. 34.620.		
	33, 34 i 35	Indemnizacya.	Na mocy rozporządzenia c. k. Rządu kra- jowego w Krakowie z dnia 2 Lutego 1856 l. 34.620.		
	36	Dań do Królestwa Polskiego.	Patrz L. W. 3.489/1868.		
	37	Dań od pomieszka- nia kapelana.	W skutek rozporządzenia c. k. Rządu kra- jowego z dnia 24 Listopada 1858 l. 38.985.		
	38	7% podatek docho- dowy.	Na mocy ustawy finansowej z dnia 26 Czerwca 1868. (Dz. ust. min. fu. Nr. 24/1868.)		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872	
	Preliminarza				
XI.	39	Dyety i koszta podróży.	<p>Wynikłość z roku 1869 176 zł. " " " 1870 13 " " " " 1871 108 " razem . . . 297 zł. przeciętnie . . . 99 "</p> <p>Z powodu częstszych podróży komisyjnych, które wynikną z zaprowadzenia uchwalonej przez Wydział krajowy do L. 5.771, 1872 własnej administracji szpitalnej prelinuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie 400 zł.</p>	108	100
XII.	40	Koszta gospodarcze.	<p>Wynikłość z roku 1869 . . . 21.359 zł. " " " 1870 . . . 25.367 „ " " " 1871 . . . 29.140 „ razem . 75.866 zł. przeciętnie . 25.289 "</p> <p>Z powodu coraz bardziej wzrastającej liczby chorych i z uwagi, iż uchwałą Wydziału krajowego do L. 5771/872 zaprowadzono własną kuchnię i dostarczenie innych potrzeb szpitalnych we własnym zarządzie, co pociągnie za sobą w pierwszym roku zwiększone wydatki jako: sprawienie przyrządów kuchennych, uzupełnienie inwentarza itp., tudzież z uwagi, że przyznane uchwałą Wydziału krajowego do L. 6.548/872 wyższe wynagrodzenie Siostrze Miłosierdzia za żywienie i pielęgnowanie chorych z 50 ct. na 55 ct. od dnia i głowy; co podniesie wydatek o 2.500 zł. prelinuje się prawdopodobną potrzeb 32.500 zł.</p>	29.140	24.000
XIII.	41	Odsetki od kapitałów dłużnych.	<p>Na mocy rozporządzenia c. k. Krakowskiego Rządu krajowego z dnia 17 Lipca 1859 l. 19.226.</p>	20	20

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	T y t u ł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872	
Preliminarza					
XIV.	42	Różne wydatki . Koszta sądowe, in- seryjne etc.	Wedle wynikłości z roku 1869 . 1.841 zł. " " " " 1870 . 1.238 " " " " " 1871 . 537 " razem . 3.616 " przeciętnie . 1.205 " w zaokrągleniu . 1.200 "	688	1.520
	43	Nadzorcy w lesie raczańskim.	Na mocy uchwał Wydziału krajowego L. 8620/1870 i L. 7.481/872.		
	44	Drugiemu nadzorcy.	Na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 7 Maja 1872. L. 7281.		
D o c h o d y .					
I.	1, 2, 3	Odsetki od kapita- łów. Odsetki od obligacyj i kapitałów hipotekowa- nych i wypożyczanych.	Ponieważ kapitały funduszów szpitalu św. Łazarza przeznaczono uchwałą Wysokie- go Sejmu z dnia 17 Października 1871. na budowę nowego gmachu szpitalnego w Krakowie i prawdopodobnie w r. 1873. tylko w połowie wyczerpane zostaną, prze- to preliminuje się połowę odsetków je- dnorocznych, obliczonych wedle stopy pro- centowej.	13.828	14.663
II.	4	Dochody z realności i dóbr. Dzierżawa Tropiszow- wa.	Na mocy kontraktu zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo l. 15.339/1865 wy- dzierżawiono dobra Tropiszów za opłatą rocznego czynszu w kwocie 14.000 złp. lub 2.100 rs. czyli 3.500 zł.	10.049	6.499
	5	Dzierżawa Rączny i Jeziorzan.	Na mocy kontraktu zatwierdzonego przez Wydział krajowy L. 8.183/868 i L. 4.619/1869.		
	6	Dzierżawa Pustek w Rącznej.	Grunta te wydzierżawiono wskutek rozpo- rządzenia Wydziału krajowego L. 3839/867.		
	7	Dzierżawa Prądnika Czerwonego.	Na mocy rozporządzenia c. k. Namiestnic- twa l. 11.042/863.		
	8, 9	Przeżgnia duchow- na i Akademia.	Na mocy rozporządzenia b. Krakowskiej Rady Administracyjnej z dnia 27 Sier- pnia 1850 l. 4.873.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyí preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872	
Preliminarza					
III.	10	Zwroty kosztów leczenia. Z funduszu krajowego galicyjskiego.	Należytość zaasygnowana i w części wypłaconą wynosiła: w roku 1869 21.490 zł. " 1870 22.143 " " 1871 21.994 " razem . 65.627 zł. przeciętnie . 21.876 "	30.864	23.550
	11	Z funduszy obco-krajowych i od samoplacących.	Wskutek uchwalonego do L. W. 18.601/871. podwyższenia taksy szpitalnej z 50 ct. na 75 ct. od dnia i głowy, prelininuje się stosunkowo zwiększony dochód w kwocie 32.814 zł. lub w zaokrągleniu 32.000 " Wynikłość z roku 1869 1.703 zł. " 1870 1.511 " " 1871 2.685 " razem . 5.899 zł. przeciętnie . 1.966 "		
			Z powodów przy poz. 10. wyrażonych, prelininuje się zwiększony dochód w kwocie 2.900 zł,		
IV.	12	Rozmaite	Dla zmienności tej rubryki prelininuje się zeszłoroczną sprawdzoną kwotę w zaokrągleniu.	443	440

L. W. 13793/1872.
Alegat **H.** do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

Lit. H.

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutków.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Sumaryusz.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	$\frac{1}{10}$	Płace	2.888	—	—
II.	$\frac{11}{16}$	Emolumenta	213	—	—
III.	17	Potrzeby kancelaryjne	40	—	—
IV.	$\frac{18}{20}$	Remuneracye i zapomogi	480	—	—
V.	21	Utrzymanie budynków	456	—	—
VI.	$\frac{12}{24}$	Podatki i daniny	189	—	—
VII.	25	Koszta gospodarze	13.100	—	—
VIII.	26	Odsetki od kapitałów dłużnych	5	—	—
IX.	27	Koszta zaopatrzenia podrzutek	23.000	—	—
X.	28	Rozmaite wydatki	500	—	—
Suma wydatków			40.871	—	40.871
D o c h o d y.					
I.	$\frac{1}{2}$	Odsetki od kapitałów	972	—	—
II.	$\frac{3}{3}$	Dochody z raalności i dóbr	1.011	—	—
III.	$\frac{4}{5}$	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia	7.750	—	—
IV.	6	Zwroty kosztów utrzymania podrzutek	2.000	—	—
V.	7	Rozmaite dochody	100	—	—
Suma dochodów			11.833	—	11.833
W porównaniu z wydatkami			40.871	—	40.871
okazuje się niedobór			29.038	—	29.038

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutek.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Place.			
	1	Dyrektorowi szpitalu z rocznych 1.600 zł. $\frac{2}{3}$	1.067 zł.	356	—
	2	Zarządcy szpitalu	1.000 „	333	—
	3	Kontrolorowi	800 „	266	—
	4	Kanceliście	600 „	200	—
	5	Kapelanowi	400 „	133	—
	6	Woźnemu	300 „	100	—
	7	Ordynarynszowi, profesorowi położnictwa, rocznie . .		200	—
	8	Asystentowi	„ . . .	600	—
	9	Akuszerce	„ . . .	400	—
	10	4 Siostram Miłosierdzia, rocznie po 75 zł.		300	—
		Suma rubryki I.		2.888	—
					2.888
II.		Emolumenta.			
	11	Kapelanowi szpitalu dodatek na pomieszkowanie, z rocznych 200 zł. $\frac{2}{3}$	133 zł.	44	—
	12	Kontrolorowi dtto z rocznych .	200 „	67	—
	13	Kanceliście dtto	120 „	40	—
	14	Zarządcy na opał i światło, z rocznych	100 „	33	—
	15	Woźnemu na ubiór	60 „	20	—
	16	Nauczycielowi w Krowodrzy za nieużywanie gruntu do szkoły należącego		9	—
		Suma rubryki II.		213	—
					213
III.	17	Potrzeby kancelaryjne		40	—
					40
IV.		Remuneracye i zapomogi.			
		<i>A. Stale.</i>			
	18	Aptekarzowi szpitalu, z rocznych	525 zł.	175	—
	19	Urzędnikom c. k. urzędu podatkowo-zbiorowego w Krakowie za załatwianie czynności kasowych, z rocznych	100 „	33	—
	20/a	Pisarzowi w kancelaryi zarząd 1 zł. dziennie		122	—
		<i>B. Niestale.</i>			
	20/b	Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa		150	—
		Suma rubryki IV.		480	—
					480

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutek.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
V.		Utrzymanie budynków.			
	21	Czyszczenie kanałów, kominów i rozmaite inne przypadkowe reparacye	456	—	456
VI.		Podatki i daniny.			
	22	Podatek z Krowodrzy:			
		a) gruntowy 7 zł. 64 ct.			
		b) domowy 6 „ 54 „			
		c) dochodowy 101 „ 10 „			
		d) dodatki mieszane 48 „ 57 „			
		163 zł. 85 ct.	164	—	—
	23	Za zniesioną dziesięcinę w Krowodrzy Zakładowi Ks. Ks. Emerytów w Krakowie za czas od $\frac{1}{11}$ 1855. do $\frac{3}{10}$ 1875., rocznie.	8	—	—
	24	7% podatek dochodowy z prowizyi 244 zł. od kapitałów hipotekowanych	17	—	—
		Suma rubryki VI. .	189	—	189
VII.		Koszta gospodarcze.			
	25	Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, oświetlenie, opał, słoma, sprzęty domowe, instrumenta chirurgiczne i t. d.	13.100	—	13.100
VIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
	26	5% dla kapituły Krakowskiej od kapitału 400 złp. na folwarku „Krowodrza“ hipotekowanego . . .	5	—	5
IX.		Koszta zaopatrzenia podrzutek.			
	27	Na utrzymanie podrzutek na wsi pielęgowanych	23.000	—	23.000
X.		Rozmaite wydatki.			
	28	Koszta sądowe, portorya, koszta insercyjne i t. p.	500	—	500

Fundusz szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutek.					
Liczba		D o c h o d y.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Odsetki od kapitałów.			
	1	Od obligacyj: a) od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości 18.570 zł. 5 ⁰ / ₁₀ 877 zł. 43 1/2 ct. b) od galicyjskiego listu zastawnego na 100 zł. 4 ⁰ / ₁₀ 4 „ — c) od galicyjskich listów zastawnych na 16.400 zł. 5 ⁰ / ₁₀ 820 „ — <hr style="width: 100px; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 1.701 zł. 43 1/2 ct. połowa	850	—	—
	2	Od kapitałów na hypotekach prywatnych ubezpieczonych, w kwocie 19.540 złp. 10 gr. 5 ⁰ / ₁₀ 244 zł. 25 ct. połowa	122	—	—
		Suma rubryki I. . .	972	—	972
II.		Dochody z realności i dóbr.			
	3	Czynsz dzierżawny z propinacyi w Krowodrzy . .	1.011	—	1.011
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia.			
	4	Z funduszu krajowego galicyjskiego	7.500	—	—
	5	Z funduszy obcokrajowych i od samopłacących . .	250	—	—
		Suma rubryki III. . .	7.750	—	7.750
IV.		Zwroty kosztów utrzymania podrzutek.			
	6	Zwroty kosztów utrzymania podrzutek z funduszy obcokrajowych i od samopłacących . . .	2.000	—	2.000
V.		Rozmaite dochody			
	7		100	—	100

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu oddziału położnic i podrzutków.

n a r o k

1883.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i	P r e l i m i n o w a n o na rok 1873.			U c h w a l o n o na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1—10	Place	2.888	—	2.888	2.888	—	2.888
II.	11—16	Emolumenta	213	—	213	213	—	213
III.	17	Potrzeby kancelaryjne	40	—	40	40	—	40
IV.	18—20	Remuneracye i zapomogi	480	—	480	358	—	358
V.	21	Utrzymanie budynków	456	—	456	456	—	456
VI.	22—24	Podatki i daniny	189	—	189	174	—	174
VII.	25	Koszta gospodarcze	13.100	—	13.100	14.000	—	14.000
VIII.	26	Odsetki od kapitałów dłużnych	5	—	5	5	—	5
IX.	27	Koszta zaopatrzenia podrzutków	23.000	—	23.000	26.000	—	26.000
X.	28	Rozmaite wydatki	500	—	500	50	—	50
Suma . . .			40.871	—	40.871	44.184	—	44.184
D o c h o d y.								
I.	1—2	Odsetki od kapitałów	972	—	972	1.933	—	1.933
II.	3	Dochód z realności i dóbr	1.011	—	1.011	850	—	850
III.	4—5	Zwrot kosztów leczenia i zaopatrzenia	7.750	—	7.750	5.200	—	5.200
IV.	6	Zwroty kosztów utrzymania podrzutków	2.000	—	2.000	700	—	700
V.	7	Rozmaite	100	—	100	100	—	100
Suma . . .			11.833	—	11.833	8.783	—	8.783

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
122	—	—	—	122	—	
—	—	—	—	—	—	
15	—	—	—	15	—	
—	900	—	—	—	900	
—	—	—	—	—	—	
—	3.000	—	—	—	3.000	
450	—	—	—	450	—	
—	—	—	—	—	—	
587	3.900	—	—	587	3.900	
					3.314	
—	961	—	—	—	961	
161	—	—	—	161	—	
2.550	—	—	—	2.550	—	
1.300	—	—	—	1.300	—	
—	—	—	—	—	—	
4.011	961	—	—	4.011	961	
				3.050		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.		Płace.		1.490	2.888
	1—6	"	Płace przy poz. 1—16. wciągnięto na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia $\frac{4}{10}$ 1871.		
	7—10	"	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego. Należytość roczna, którą fundusz tego oddziału całkowicie ponosi.		
II.		Emolumenta.		406	213
	11—15	Dodatki na mieszkanie.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego.		
	16	Wynagrodzenie za nieużywanie gruntu.	Należytość roczna, którą fundusz tego oddziału w całości ponosi.		
III.	17	Potrzeby kancelaryjne.		43	40
			Wynikłość z roku 1869 40 zł. " " " 1870 31 " " " " 1871 43 " razem 114 " przeciętnie 38 " w zaokrągleniu 40 "		
IV.		Remuneracye i zapomogi.		417	358
	18—19	Aptekarzowi i urzędnikom c. k. kasy krakowskiej.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego.		
	20 a.	Pisarzowi dziennemu.	Jak pozycja 19 i wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 4 Czerwca 1872, L. 7.448		
	20 b.	Wsparcia i zastępstwa.	Dla braku wynikłości preliminarzuje się zeszlóroczną uchwaloną kwotę.		
VI.	21	Utrzymanie budynków.		81	456
			Preliminarzuje się zeszlóroczną uchwaloną kwotę		
	22	Podatki i daniny. " z Krowadrzy.		169	174
	23	Wynagrodzenia za dziesięcinę.	Na podstawie wykazu przez c. k. Urząd podatkowy w Krakowie sporządzonego.		
	24	Podatek dochodowy.	Ma mocy rozporządzenia byłego c. k. Rządu krajowego z dnia $\frac{13}{10}$ 1858 l. 26.525. Na mocy obowiązujących przepisów.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
VII.	25	Koszta gospodarcze.	<p>Wynikłość z roku 1869 13.429 zł. " " " 1870 12.474 „ " " " 1871 11.941 „ razem . . . 37.844 „ przeciętnie . 12.615 zł.</p> <p>Ze względu na podwyższone uchwałą Wydziału krajowego L. 6.548/1872. wynagrodzenie Siostrom Miłosierdzia za żywienie i pielęgnowanie chorych (przy położnicach z 75 ct. na 80 ct., przy podrzutkach z 26 ct. na 31 ct.) co zwiększy wydatki o 500 zł. prelininuje się w zaokrągleniu 13.100 zł.</p>	11.941	14.000
VIII.	26	Odsetki od kapitałów dłużnych.	<p>Na mocy rozporządzenia byłego c. k. Rządu krajowego z dnia 27. Czerwca 1856. L. 14.768 i późniejszych uchwał sejmowych</p>	5	5
IX.	27	Koszta zaopatrzenia podrzutków.	<p>Wynikłość z roku 1869 33.531 zł. " " " 1870 31.996 „ " " " 1871 28.464 „ razem . . . 93.991 zł. przeciętnie . 31.330 „</p> <p>Wskutek uchwały sejmowej z dnia 23. Października 1869. obostrzającej przyjmowanie podrzutków do Zakładu, potrzeb tej rubryki wykazana do L. W. 7.283/1872. na rok 1872. wynosząca 26.137 zł. 72 ct. zmniejszy się prawdopodobnie w roku 1873. Preliminuje się więc w zaokrągleniu 23.000 zł.</p>	28.464	26.000
X.	28	Rozmaite wydatki.	<p>Wynikłość tej rubryki wynosiła z powodu zarządzanej rewizji podrzutków wiejskich w r. 1871. 480 zł. 71 ct. Preliminuje się więc na rok 1873. w zaokrągleniu 500 zł.</p>	481	50

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1—2	Odsetki od kapitałów	Ponieważ kapitały funduszu szpitalu św. Łazarza przeznaczone zostały w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1871. na budowę nowego gmachu szpitalnego w Krakowie i prawdopodobnie w połowie użyte zostaną w ciągu roku 1873., przeto preliniuje się tylko drugą połowę jednorocznych odsetków . . .	1.937	1.933
II.	3	Dochody z realności i dóbr,	Na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 29. Marca 1872. L. 4.310. wydzierzawiono propinację w Krowodrzy Samuelowi Fischerowi na czas od 18. Kwietnia 1872. do końca Grudnia 1874. za opłatą rocznego czynszu w kwocie 1010 zł. 99 ct.	1.005	850
III.	4	Zwroty kosztów leczenia Od funduszu krajowego galicyjskiego.	Wedle sprawdzonej należitości: z roku 1869 5.528 zł. „ 1870 5.120 „ „ 1871 4.197 „ razem . . . 14.845 „ przeciętnie . 4.948 „ W skutek uchwalonego do L. W. 18.601/1871. podwyższenia taksy szpitalnej z 50 ct. na 75 ct. od dnia i głowy, dochód tej rubryki powiększono stosunkowo na 7.422 zł. a w zaokrągleniu 7.500 „	5.515	5.200
	5	Z funduszy obokrajowych i od samopłacących.	Wynikłość: z roku 1869 258 zł. „ 1870 99 „ „ 1871 149 „ razem . . . 506 „ przeciętnie . 169 „ Z powodów przy poz. 4. wymienionych, dochód tej rubryki preliniuje się w kwocie zaokrąglonej 250 zł.		

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
IV.	6	Zwroty kosztów utrzymania podrzutków.	Dla braku podstawy prelininuje się wynikłość z roku 1871. w zaokrągleniu.	2.386	700
V.	7	Rozmaite dochody.	Dla zmienności tej rubryki, prelininuje się prawdopodobny dochód.	32	100

L. W. 13793/1872.
Alegat I. do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

Lit. I.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział obłąkanych.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

O d d z i a ł o b ł ą k a n y e h.

Liczba		S u m a r y u s z.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1				
II.	2	Płace urzędników i służ	2.677	—	2.677
III.	3	Emolumenta	109	—	109
IV.	4	Potrzeby kancelaryjne	80	—	80
V.	5	Remuneracye i zapomogi	70	—	70
VI.	6	Utrzymanie budynków	300	—	300
VII.	7	Koszta gospodarcze	12.040	—	12.040
VIII.	8	Podatki i daniny	13	—	13
IX.	9	Czynsz za najem pomieszczeń	1.010	—	1.010
		Wydanki rozmaite	50	—	50
		Razem	16.349	—	16.349
D o c h o d y.					
I.	1				
II.	2	Odsetki od kapitałów	304	—	304
III.	3	Zwroty kosztów utrzymania chorych	13.500	—	13.500
		Rozmaite dochody	10	—	10
		Razem	13.814	—	13.814
		w porównaniu z wydatkami	16.349	—	16.349
		okazuje się niedobór	2.535	—	2.535

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział obłąkanych.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Place urzędników i służ.			
	1	Dyrektorowi szpitalu z rocznych 1.600 zł. $\frac{1}{3}$ =533 zł.	178	—	178
	2	Zarządcy " 800 "	266	—	266
	3	Pisarzowi dyrekcji " 800 "	266	—	266
	4	Woźnemn " 300 "	100	—	100
	5	Prymaryuszowi	1.200	—	1.200
	6	Kapelanowi, z rocznych 600 zł. $\frac{1}{3}$ =200 "	67	—	67
	7	Sekundarynszowi	600	—	600
		Razem	2.677	—	2.677
II.		Emolumenta.			
	8	Zarządcy na mieszkanie, opał i światło z roczn. 200 zł.	67	—	67
	9	Woźnemu na ubiór " 60 "	20	—	20
	10	Kapelanowi na mieszkanie z rocznych 200 zł. $\frac{1}{3}$ =67 "	22	—	22
		Razem	109	—	109
III.		Potrzeby kancelaryjne.			
	11	Druki, litografie, potrzeby do pisania, oświetlenie kancelaryi itp.	80	—	80
IV.		Remuneracye i zapomogi			
	12	Remuneracye zmienne, zapomogi i zastępstwa	70	—	70
V.		Utrzymanie budynków.			
	13	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacnych, czyszczenie kominów i reparacye budynku szpitalnego	300	—	300
VI.		Koszta gospodarcze.			
	14	Potrzeby gospodarcze przez Siostry Miłosierdzia dostarczane, jako to: żywność, bielizna, lekarstwa	12.000	—	12.000
	15	Potrzeby gospodarcze, których zarząd szpitalu dostarcza, jako to: instrumenta chirurgiczne, sprzęty domowe itp.	40	—	40
		Razem	12.040	—	12.040
VII.		Podatki i daniny.			
	16	7% podatek dochodowy od prowizyi 188 zł. 49 $\frac{1}{2}$ ct. pobieranej od kapitałów na realnościach w Krakowie hypotekowanych	13	—	13

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział obłąkanych.					
Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
VII.		Czynsze za najem pomieszczeń.			
	17	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego za czas od 1. kwietnia 1873. do 31. marca 1874. z rocznych 3.000 zł.	1.000	—	1.000
	18	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. w gmachu szpitalnym na urządzenie trupiarni, z rocznych 30 zł.	10	—	10
		Razem . . .	1.010	—	1.010
IX.	19	Wydatki rozmaite	50	—	50
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od kapitałów.			
	1	Od kapitału 10.000 złp. zabezpieczonego na dobrach Kazimierza Wielka w Królestwie Polskiem 4% 100 zł. — ct. po odtrąceniu podatku zwanego „Ofiarą“ 19 „ 55 „ pozostałość 80 zł. 45 ct.			
	2	Od kapitałów ubezpieczonych na realnościach w Krakowie, imiennej wartości 15.079 złp. 12 gr. 5% 188 „ 49 1/2 „	269	—	269
	3	Od galicyjskich listów zastawnych na 700 zł. 5%	35	—	35
		Razem . . .	304	—	304
II.		Zwroty kosztów utrzymania chorych.			
	4	Z funduszu krajowego galicyjskiego	11.500	—	11.500
	5	Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	2.000	—	2.000
		Razem . . .	13.500	—	13.500
III.	6	Rozmaite dochody	10	—	10

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu oddziału obłąkanych

n a r o k

1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Z ł o t e					
I.	1	Płace urzędników i sług	2.677	—	2.677	2.677	—	2.677
II.	2	Emolumenta	109	—	109	109	—	109
III.	3	Potrzeby kancelaryjne	80	—	80	30	—	30
VI.	4	Renumeracye i zapomogi.	70	—	70	70	—	70
V.]	5	Utrzymanie budynków	300	—	300	295	—	295
VI.	6	Koszta gospodarcze	12.040	—	12.040	10.220	—	10.220
VII.	7	Podatki i daniny	13	—	13	15	—	15
VIII.	8	Czynsz za najem pomieszczeń	1.010	—	1.010	6.333	—	6.333
IX.	9	Wydatki rozmaite	50	—	50	50	—	50
Suma wydatków . .			16.349	—	16.349	19.799	—	19.799
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki od kapitałów	304	—	304	304	—	304
II.	2	Zwroty kosztów utrzymania chorych	13.500	—	13.500	6.700	—	6.700
III.	3	Rozmaite dochody	10	—	10	10	—	10
Suma dochodów . .			13.814	—	13.814	7.014	—	7.014

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
50	—	—	—	50	—	
—	—	—	—	—	—	
5	—	—	—	5	—	
1.820	—	—	—	1.820	—	
—	2	—	—	—	2	
—	5.323	—	—	—	5.323	
—	—	—	—	—	—	
1.875	5.325	—	—	1.875	5.325	
—	—	—	—	—	—	
6.800	—	—	—	6.800	—	
—	—	—	—	—	—	
6.800	—	—	—	6.800	—	
—	—	—	—	—	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1, 2, 3	Odsetki od kapitałów.	Jednoroczna należność obliczona wedle stopy procentowej.	213	304
II.	4	Zwrot kosztów utrzymania chorych. Od funduszu krajowego galicyjskiego.	Wedle sprawdzonej należności: z roku 1869 5.592 zł. " " 1870 6.154 " " " 1871 5.914 " razem . . . 17.660 zł. przeciętnie . 5.887 " Po podwyższeniu taksy z 50 ct. na 98 ct. do L. W. 18.601/871 i 11.730/872 wypada stosunkowo przeciętnie 11.538 zł. w zaokrągleniu. 11.500 "	5.200	5.800
	5	Od funduszków obcych i od samopłacących.	Wedle wynikłości z roku 1869 . 650 " " " " " 1870 . 1.350 " " " " " 1871 . 952 " razem . 2.952 zł. przeciętnie . 984 " Z powodów przy poz. 4 wymienionych, wypada przeciętnie . . 1.928 zł. w zaokrągleniu 2.000 "	952	900
III.	6	Rozmaite dochody.	Preliminuje się jak w latach poprzednich.	1	10

L. W. 13.793/1872.

Alegat **K.** do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1873.

Lit. K.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział syfilitycznych.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny

1873.

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

O d d z i a ł s y f i l i t y c z n y c h.

Liczba		S u m a r y u s z.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Płace urzędników i służ	3.556	—	3.556
II.	2	Emolumenta	218	—	218
III.	3	Potrzeby kancelaryjne	100	—	100
IV.	4	Remuneracye i zapomogi	150	—	150
V.	5	Utrzymanie budynków	500	—	500
VI.	6	Koszta gospodarcze	18.500	—	18.500
VII.	7	Podatki i daniny	10	—	10
VIII.	8	Zaopatrzenia	73	—	73
IX.	9	Czynsz za najem pomieszczeń	2.020	—	2.020
X.	10	Różne wydatki	100	—	100
Razem			25.227	—	25.227
D o c h o d y.					
I.	1	Odsetki od kapitałów	429	—	429
II.	2	Zwroty kosztów utrzymania chorych	25.500	—	25.500
III.	3	Różne dochody	10	—	10
Razem			25.939	—	25.939
W porównaniu z wydatkami			25.227	—	25.227
okazuje się nadwyżka			712	—	712

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

O d d z i a ł s y f i l i t y c z n y c h.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem	
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie			
I.		Place urzędników i slug.				
	1	Dyrektorowi szpitalu, z rocznych 1.600 zł. $\frac{1}{3}$	533 zł.	355	—	355
	2	Zarządcy	800	534	—	534
	3	Pisarzowi dyrekcji	800	534	—	534
	4	Woźnemu	300	200	—	200
	5	Prymaryuszowi		1.200	—	1.200
	6	Kapelanowi, z rocznych 600 zł. $\frac{1}{3}$	200 zł.	133	—	133
	7	Sekundaryuszowi		600	—	600
		Razem		3.556	—	3.556
II.		Emolumenta.				
	8	Zarządcy szpitalu, na mieszkanie, opał i światło, z rocznych	200 zł.	133	—	133
	9	Woźnemu na ubiór, z rocznych	60	40	—	40
	10	Kapelanowi na mieszkanie, z rocznych 200 zł. $\frac{1}{3}$ część	67	45	—	45
		Razem		218	—	218
III.		Potrzeby kancelaryjne.				
	11	Druki, litografie, potrzeby do pisania, oświetlenie kancelaryi i t. p.		100	—	100
IV.		Remuneracye i zapomogi.				
	12	Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa.		150	—	150
V.		Utrzymanie budynków.				
	13	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych, czyszczenie kominów, reparacye budynku szpitalnego		500	—	500
VI.		Koszta gospodarcze.				
	14	Potrzeby gospodarcze przez Siostry Miłosierdzia dostarczane, jako to: żywność, lekarstwa, bielizna i t. d.		18.000	—	18.000
	15	Potrzeby dostarczane przez Zarząd szpitalu, jako to: sprzęty domowe, instrumenta chirurgiczne i t. p.		500	—	500
		Razem		18.500	—	18.500

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

O d z i a ł s y f i l i t y c z n y c h.

Liczba			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
VII. Podatki i daniny.					
	16	7% podatek dochodowy z prowizyi w kwocie 140 zł., pobieranej od kapitałów na hypotekach prywatnych ubezpieczonych	10	—	10
VIII. Zaopatrzenia.					
	17	Okońskiej Anastazyi, byłej nadzorczyńni chorych, dziennie po 20 ct.	73	—	73
IX. Czynsz za najem pomieszczeń.					
	18	Za wynajęcie od gminy krakowskiej budynku szpitalnego za czas od 1 Kwietnia 1873. do 31. Marca 1874.	2.000	—	2.000
	19	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu Nr. 5. w gmachu szpitalnym na urządzenie trupiarni, z rocznych 30 zł.	20	—	20
		Razem	2.020	—	2.020
X.	20	Wydatki rozmaite	100	—	100
D o c h o d y.					
I. Odsetki od kapitałów.					
	1	Od obligacyj: a) od renty Państwowej w srebrze na 2.000 zł. 5% 8 zł. 40 ct. b) od renty Państwowej w banknotach na 100 zł. 5% 4 zł. 20 ct. c) od galicyjskich listów zastawnych na 200 4% 8 „ — ct. d) od galicyjskich listów zastawnych na 5.100 zł. 5% 255 „ — „ e) od obligacyj indemnizacyjnych okręgu krakowskiego na 300 zł. 5% 14 „ 17 „	289	—	289
	2	Od kapitałów na hypotekach prywatnych ubezpieczonych imiennej wartości 11.187 złp. 26 gr. 5%	140	—	140
		Razem	429	—	429

Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Oddział syfilitycznych.

Liczba		D o c h o d y.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
II.		Zwroty kosztów leczenia.			
	3	Z funduszu krajowego galicyjskiego	21.500	—	21.500
	4	Z funduszków obcokrajowych i od stron samopłacących	4.000	—	4.000
		Razem	25.500	—	25.500
III.	5	Rozmaite dochody	10	—	10

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	P r e l i m i n o w a n o na rok 1873.			U c h w a l o n o na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z ł o t e								
I.	1	Płace urzędników i służ	3.556	—	3.556	3.556	3.556	—
II.	2	Emolumenta	218	—	218	218	218	—
III.	3	Potrzeby kancelaryjne	100	—	100	100	100	—
IV.	4	Remuneracye i zapomogi	150	—	150	150	150	—
V.	5	Utrzymanie budynków	500	—	500	510	510	—
VI.	6	Koszta gospodarcze	18.500	—	18.500	14.200	14.200	—
VII.	7	Podatki i daniny	10	—	10	16	16	—
VIII.	8	Zaopatrzenia	73	—	73	73	73	—
IX.	9	Czynsz za najem pomieszczeń	2.020	—	2.020	12.667	12.667	—
X.	10	Rozmaite wydatki	100	—	100	100	100	—
		Suma .	25.227	—	25.227	31.590	31.590	—
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki od kapitałów	429	—	429	419	419	—
II.	2	Zwroty kosztów utrzymania chorych	25.500	—	25.500	12.200	12.200	—
III.	3	Rozmaite dochody	10	—	10	10	10	—
		Suma .	25.939	—	25.939	12.629	12.629	—

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty preliminowane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	10	—	—	—	10	
4.300	—	—	—	4.300	—	
—	6	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	
—	10.647	—	—	—	10.647	
—	—	—	—	—	—	
4.300	10.663	—	—	4.300	10.663	
10	—	—	—	10	—	
13.300	—	—	—	13.300	—	
—	—	—	—	—	—	
13.310	—	—	—	13.310	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.		Płace.		1.998	3.556
	1. 6.	„	Z całorocznej należności przypada na fundusz szpitalu św. Łazarza $\frac{2}{3}$ części, na fundusz zaś szpitalu św. Ducha $\frac{1}{3}$ część, a z tej $\frac{2}{3}$ na fundusz tego oddziału.		
	2. 3. 4.	„	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego.		
	5. 7.	„	Należyłość, którą fundusz tego oddziału w całości ponosi.		
II.	8. 9.	Emolumenta.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału wedle dzielnika stałego.	211	218
	10	„	Jak poz. 1. i 6.		
III.	11	Potrzeby kancelaryjne.	Wedle wynikłości przeciętnej z trzech lat.	138	100
IV.	12	Remuneracyei zapomog;	Wedle wynikłości z lat upłynionych.	290	150
V.	13	Utrzymanie budynków.	Gmina nie jest kontraktem obowiązana do ponoszenia podobnych kosztów; preliminuje się zatem potrzeb prawdopodobną.	808	510
VI.	14	Koszta gospodarcze. Siostron Miłosierdzia.	Wedle wynikłości: z roku 1869 12.796 zł. „ 1870 14.659 „ „ 1871 13.122 „ razem 40.577 „ przeciętnie 13.526 „ Ponieważ należyłość za pielęgnowanie chorych uchwałą Wydziału kraj. L. 5.338/1872. z 46 ct. na 60 ct. podwyższono, przeto stosunkowo wypada przeciętnie 17.642 zł. w zaokrągleniu 18.000 „	13.122	14.000
	15	Wydatki własnego zarządu.	Wedle wynikłości: z roku 1869 18 zł. „ 1870 130 „ „ 1871 760 „ razem 908 „ przeciętnie 303 „ W skutek coraz bardziej wzrastających wydatków w tej rubryce preliminuje się 500 zł.	760	200
VII.	16	Podatki i dańny.	Na mocy ustawy finansowej z d. 26 Czerwca 1868. (Dz. u. min. fin. Nr. 24. z 1868)	—	16
VIII.	17	Zaopatrzenia.	Należyłość roczna, przypadająca w całości na fundusz tego oddziału. Uchwała Wys. Sejmu z r. 1865/6.	73	73
IX.	18. 19.	Czynsz za najem pomieszkań.	Część przypadająca na fundusz tego oddziału, wedle kontraktu do LW. 7405/1870.	20	12.667
X.	20	Wydatki rozmaite.	Prawdopodobna potrzeb, wedle wynikłości z lat przeszłych.	72	100

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Dochody.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1. 2.	Odsetki od kapitałów.	Jednoroczna należność, obliczona wedle stopy procentowej.	399	419
II.	3.	Zwroty kosztów leczenia z funduszu krajowego galicyjskiego.	<p>Wedle wynikłości:</p> <p>z r. 1869 4.929 zł. " " 1870 14.789 " " " 1871 13.213 " <hr/> razem 32.931 " przeciętnie 10.977 "</p> <p>Po podwyższeniu jednak taksy z 50 ct. na 98 ct. L. W. 18601/1871. i 11730/1872. wypada przeciętnie 21.515 zł. lub w zaokrągleniu 21.500 "</p>	13.213	10.500
	4.	Od funduszków obokrajowych i od samopłacących.	<p>Wedle wynikłości:</p> <p>z r. 1869 2.065 zł. " " 1870 1.939 " " " 1871 2.078 " <hr/> razem 6.082 " przeciętnie 2.027 "</p> <p>Po podwyższeniu taksy z 50 ct. na 98 ct. wypada przeciętnie 3.973 zł. w zaokrągleniu 4.000 "</p>	2.078	1.700
III.	5.	Różne dochody.	Preliminuje się jak w latach poprzednich.	2	10

L. W. 13793/1872.
 Alegat **L.** do sprawozdania Wy-
 ziału krajowego o budżecie kra-
 jowym na rok 1873.

Fundusz policyjny

жандармск

Klasa wydziałowa		Wydział		Kod	
№	Opis	№	Opis	№	Opis
Lit. L.					
Fundusz policyjny.					
P r e l i m i n a r z					
na rok słoneczny 1873.					
1		1		1	
2		2		2	
3		3		3	
4		4		4	
5		5		5	
6		6		6	
7		7		7	
8		8		8	
9		9		9	
10		10		10	
11		11		11	
12		12		12	
13		13		13	
14		14		14	
15		15		15	
16		16		16	
17		17		17	
18		18		18	
19		19		19	
20		20		20	
21		21		21	
22		22		22	
23		23		23	
24		24		24	
25		25		25	
26		26		26	
27		27		27	
28		28		28	
29		29		29	
30		30		30	
31		31		31	
32		32		32	
33		33		33	
34		34		34	
35		35		35	
36		36		36	
37		37		37	
38		38		38	
39		39		39	
40		40		40	
41		41		41	
42		42		42	
43		43		43	
44		44		44	
45		45		45	
46		46		46	
47		47		47	
48		48		48	
49		49		49	
50		50		50	

Fundusz policyjny.

Sumaryusz.

Liczba			Zwyczajne	Nad- zwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Podatki i daniny	1.771	—	1.771
II.		Utrzymanie budynków	800	—	800
III.		Koszta gospodarcze	1.113	—	1.113
IV.		Kosza transportu korekcyonistów i korekcyonistek	20	—	20
V.		Zwroty grzywien policyjnych	25	—	25
VI.		Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2
VII.		Remuneraeye	10	—	10
VIII.		Rozmaite przypadkowe	10	—	10
Suma			3.751	—	3.751
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od kapitałów	261	—	261
II.		Dochód z realności	5.122	—	5.122
III.		Policyjne grzywny	50	—	50
IV.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	20	—	20
V.		Rozmaite	2	—	2
Suma			5.455	—	5.455
W porównaniu z wydatkami			3.751	—	3.751
Okazuje się nadwyżka dochodów			1.704	—	1.704

Wydatki.

Fundusz policyjny.

Złoty 1900

Poszczególne.

Liczba		D o c h o d y.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.		Podatki i daniny.			
	1	Podatek czynszowy z dodatkami od lokalności najętej funduszowi karnemu z rocznych 5.122 zł.	1.768	—	—
	2	Podatek gruntowy z dodatkami za grunta i ogrody pod Nr. 20 ³ / ₄	3	—	1.771
		Suma rubr. I.	1.771	—	1.771
II.		Utrzymanie budynków.			
	3	Reparacje domu wewnątrz i zewnątrz	800	—	800
		Suma rubr. II.	800	—	800
III.		Koszta gospodarcze.			
	4	a) Wyżywienie korekcyonistów męzkich	200	—	—
	5	b) Koszta leczenia.	30	—	—
	6	c) Ubior	100	—	—
	7	d) Pościel	10	—	—
	8	e) Bielizna	50	—	—
	9	f) Utrzymanie korekcyonistek u Maryi Magdaleny	600	—	—
	10	g) Potrzeby domowe	80	—	—
	11	h) Opał	15	—	—
	12	i) Pranie bielizny.	8	—	—
	13	k) Rozmaite potrzeby	20	—	1.113
		Suma rubr. III.	1,113	—	1.113
IV.	14	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	20	—	20
		Suma rubr. IV.	20	—	20
V.	15	Zwroty grzywien policyjnych	25	—	25
		Suma rubr. V.	25	—	25
VI.	16	Zwroty należności posłańców karnych	2	—	2
		Suma rubr. VI.	2	—	2
VII.	17	Remuneracye	10	—	10
		Suma rubr. VII.	10	—	10
VIII.	18	Rozmaite przypadkowe	10	—	10
		Suma rubr. VIII.	10	—	10
		Suma wydatków . .	3.751	—	3.751

Liczba		Dochody.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
		Poszczególne.			
I.		Odsetki od kapitałów.			
	1	Od kapitału zabezpieczonego na domu Nr. 86 i 87 w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.; 5% 1 złr. 37 ct.	1	—	—
	2	Od obligacyj: a) w monecie konwencyjnej oprocentowana Renta państwowa na 5.750 zł. po 5% 301 zł. 87½ ct. po odciążeniu podatku dochodowego	241	—	—
		b) w monecie konwencyjnej w srebrze oprocentowana Renta państwowa na 450 zł. po 5% 23 zł. 62½ ct. po odciążeniu podatku dochodowego	19	—	261
		Suma rubr. I.	261	—	261
II.		Dochód z realności.			
	3	Od funduszu karnego, za najem domu pod Nr. 20¼ Świętą Maryą Magdaleną zwanego	5.122	—	5.122
		Suma rubr. II.	5.122	—	5.122
III.	4	Policyjne grzywny	50	—	50
		Suma rubr. III.	50	—	50
IV.	5	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyonistów	20	—	20
		Suma rubr. IV.	20	—	20
V.	6	Rozmaite	2	—	2
		Suma rubr. V.	2	—	2
		Suma dochodów . . .	5.445		5.455

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
W y d a t k i.							
Z ł o t e							
I.	Podatki i daniny	1.771	—	1.771	1.771	—	1.771
II.	Utrzymanie budynków	800	—	800	800	—	800
III.	Koszta gospodarcze	1.113	—	1.113	1.183	—	1.183
IV.	Koszta transportu korekcyonistów i korek- cyonistek	20	—	20	20	—	20
V.	Zwroty grzywien policyjnych	25	—	25	28	—	28
VI.	Zwroty należności postaćców karnych	2	—	2	2	—	2
VII.	Remuneracye	10	—	10	10	—	10
VIII.	Rozmaite przypadkowe	10	—	10	10	—	10
	Suma	3.751	—	3.751	3.824	—	3.824
D o c h o d y.							
I.	Odsetki od kapitałów i obligacyj	261	—	261	261	—	261
II.	Dochód z realności	5.122	—	5.122	5.122	—	5.122
III.	Policyjne grzywny	50	—	50	100	—	100
IV.	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia ko- rekcyonistów	20	—	20	20	—	20
V.	Rozmaite	2	—	2	2	—	2
	Suma	5.455	—	5.455	5.505	—	5.505

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
—	70	—	—	—	70	
—	3	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	73	—	—	—	73	
—	—	—	—	—	—	
—	50	—	—	—	50	
—	—	—	—	—	—	
—	50	—	—	—	50	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wydatki.	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
I.	1 2	Podatek czynszowy. Podatek gruntowy.	Podatki wraz z dodatkami obliczono wedle istniejących przepisów podatkowych.	1.768 3	1.768 3
II.	3	Reparacye domu wewnątrz i zewnątrz.	Wynikłość przeciętna nie może służyć za podstawę, ponieważ reparacye budynków nie dadzą się do pewnej kwoty rocznej ograniczyć. Preliminuje się przeto prawdopodobną potrzeb w kwocie 800 zł.	443	800
III.	4 a)	Wyżywienie korekcyonistów.	Wynikłość z r. 1869 wynosi 343 zł. 51 ct. " 1870 " 102 " 81 ¹ / ₂ " " 1871 " 125 " 46 " razem 571 zł. 78 ¹ / ₂ ct. przeciętnie 190 " 59 ¹ / ₂ "	125	200
"	5 b)	Koszta leczenia.	Koszta te wynosiły w roku 1869. 9 zł. 74 ct. w roku 1870 i 1871. nie Jednak koszta podobne ciąglej ulegając zmianie ustalić się nie dadzą, przeto preliminuje się na rok 1873. prawdopodobną potrzeb w kwocie 30 zł.	—	30
"	6 c)	Ubior.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb zwłaszcza, że już od kilku lat nie sprawiono odzienia, pościeli i bielizny.	—	100
"	7 d)	Pościel.		—	10
"	8 e)	Bielizna.		—	60
"	9 f)	Utrzymanie korekcyonistek w zakładzie detencyjnym żeńskim.	Wynikłości: z roku 1869 665. zł. 39 ¹ / ₂ ct. " 1870 371. " 20 ¹ / ₂ " " 1871 402. " 96 " razem 1.439 zł. 56 ct. przeciętnie 479 " 85 " Z powodu zmienności liczby korekcyonistek nie można przyjąć za podstawę trzyletniego przecięcia. Przyjmując zatem na rok 1873. w przecięciu po 4 głowy dziennie i licząc po 36 ¹ / ₂ ct. od głowy, wypada dziennie po 1 zł. 46 ct. czyli rocznie 532 zł. 90 ct., którą to kwotę zaokrąglą się na 600 zł.	403	660
"	10 g)	Potrzeby domowe.	Wynikłość: z roku 1869 . . 20 zł. — ct. " 1870 . . — " — " " 1871 . . 22 " — " razem 42 zł. — ct. Kwotę tę wydano na czyszczenie kanałów, zaś na potrzeby domowe nie było od lat kilku żadnego wydatku, tem pewniej spodziewać się należy takowych w roku 1873; preliminuje się przeto uchwaloną na rok 1872. kwotę 80 zł.	22	80

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	T y t u ł	W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
III.	11 h)	Opał.	} Preliminuje się prawdopodobną na rok 1872 uchwaloną kwotę.	—	15
"	12 i)	Pranie bielizny.		—	8
"	13 k)	Rozmaite.		—	20
IV.	14	Koszta transportu.	} Preliminuje się prawdopodobną potrzeb, zwłaszcza, że na potrzeby te od lat kilku nie wydano.	—	20
V.	15	Zwroty grzywien policyjnych.		—	28
VI.	16	Zwroty należności posłańców karnych.		—	2
VII.	17	Remuneracye.		—	10
VIII.	18	Rozmaite.		2.673	10
D o c h o d y .					
I.	1	Odsetki od kapitałów	} Roczna należność wedle stopy procentowej, po odtrąceniu 20% podatku dochodowego. przy pozycji 2 a) . . . 60 zł. 87 ¹ / ₂ ct. " " 2 b) . . . 4 " 62 ¹ / ₂ "	—	1
	2 a)	} " " obligacyj		241	241
	b)			19	19
II.	3	Dochód z realności (czynsz).	Na podstawie umowy zawartej z c. k. Nadprokuratorem Państwa L. W. 7.106, 1869 r.	5.122	5.122
III.	4	Policyjne grzywne.	Dochód wynosił: w r. 1869. 105 zł. 94 ¹ / ₂ ct. " 1870. 97 " 30 " " 1871. 42 " — " razem 245 zł. 24 ¹ / ₂ ct. przeciętnie 81 " 74 ¹ / ₂ " Którą to kwotę zaokrąglię się na 50 zł.	42	100
IV.	5	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia.	Dochód wynosił: w r. 1869 61 zł. 72 ¹ / ₂ ct. " 1870 46 " 67 " " 1871 6 " 17 " razem 114 zł. 56 ¹ / ₂ ct. przeciętnie 38 " 18 ¹ / ₃ " Ponieważ liczba korekcyonistów, którzyby kosztu leczenia i utrzymania sami ponosić mogli, zbyt jest małą, przeto preliminuje się przyjętą na rok 1872. kwotę 20 zł., zwłaszcza, iż się zmniejsza corocznie stan korekcyonistów.	6	6
V.	6	Rozmaite.	Preliminuje się prawdopodobny dochód.	7	2

Fundusz domestykalny.

S u m a r y u s z

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Płace	1.200	—	1.200
II.		Najem ubikacyj	300	—	300
III.		Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200
IV.		Koszta druku i oprawa	1.000	—	1.000
V.		Rozmaite przypadkowe	100	—	100
<u>Suma wydatków</u>			<u>3.800</u>	<u>—</u>	<u>3.800</u>
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od obligacyj	3.636	—	3.636
II.		Sprzedaż encyklopedyi	400	—	400
III.		Rozmaite przypadkowe	75	—	75
<u>Suma dochodów</u>			<u>4.111</u>	<u>—</u>	<u>4.111</u>

Fundusz domestykalny.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
Place.					
I.					
	1	Antoniemu Schneiderowi, za wydawnictwo encyklopedyi i zbieranie dat potrzebnych, rocznie	600	—	600
	2	Komitetowi wydawnictwa powyższej encyklopedyi, na utrzymanie pomocnika przy temże wydawnictwie, rocznie	600	—	600
		Suma Rubryki I.	1.200	—	1.200
II.	3	Najem lokalności na pomieszczenie zbiorów Antoniego Schneidera, rocznie	300	—	300
III.	4	Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego.	1.200	—	1.200
IV.	5	Koszta druku i oprawa encyklopedyi Antoniego Schneidera dwa tomy po 500 zł.	1.000	—	1.000
Rozmaite przypadkowe.					
V.	6	Na uporządkowanie zbiorów Antoniego Schneidera	100	—	100
		Suma wydatków	3.800	—	3.800
D o c h o d y.					
Odsetki od obligacyj.					
I.					
	1	Od 5% Renty państwowej			
		a) na 4.200 złr. w papierach oprocentowanej	176	—	176
		b) „ 18.000 „ srebrem	756	—	756
	2	Od listów zastawnych galicyjskich			
		a) 4% na 44.100 zł.	1.764	—	1,764
		b) 5% „ 13.400 „	670	—	670
	3	Od 5% obligacyj pożyczki loteryjnej na 6.500 zł.	270	—	270
		Suma Rubryki I.	3.636	—	3.636
II.	4	Ze sprzedaży 200 egzemplarzy encyklopedyi po 2 zł.	400	—	400
Rozmaite przypadkowe.					
III.	5	Ażyo od odsetków (pozycya I. b) srebrem pobieranych od 756 zł. 10%	75	—	75
		Suma dochodów	4.111	—	4.111

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	Preliminowano na rok 1873			Uchwalono na rok 1872.		
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
W y d a t k i.							
					Z ł o t e		
I.	Płace	1.200	—	1.200	—	—	—
II.	Najem ubikacyj	300	—	300	—	—	—
III.	Wydawnictwo aktów grodzkich	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
IV.	Koszta druku i oprawa	1.000	—	1.000	—	—	—
V.	Rozmaite przypadkowe	100	—	100	10	—	10
	Suma	3.800	—	3.800	1.210	—	1.210
D o c h o d y.							
I.	Odsetki od obligacyj	3.636	—	3.636	3.468	—	3.468
II.	Sprzedaż encyklopedyi	400	—	400	—	—	—
III.	Rozmaite przypadkowe	75	—	75	75	—	75
	Suma	4.111	—	4.111	3.543	—	3.543

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Winikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872	
Preliminarza					
I.	1	Płaca za wydawnictwo encyklopedyji zajęcie się starożytnymi zbiorami. } Pomocnikowi przy wydawnictwie encyklopedyji. }	W y d a t k i.		
	2		Na podstawie uchwały Wydziału krajowego do LW. 4391/1872.	—	—
II.	3	Najem lokalności.	dtto	dtto	
III.	4	Wydawnictwo starożytnych aktów grodzkich.	Wedle uchwały sejmowej z dnia 16. Stycznia 1866.	1.200	1.200
IV.	5	Koszta druku i oprawa.	Na wydrukowanie i oprawę encyklopedyji preliniuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie 1000 zł.	—	—
V.	6	Rozmaite przypadkowe.	Na uporządkowanie zbiorów i t. p. preliniuje się prawdopodobną potrzeb w kwocie 100 zł. do poz. 5. i 6. wskutek uchwały Wydziału krajowego do LW. 4391/1872.	—	—
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od obligacyj			
	1	Renta państwowa	Całoroczna należność wedle stopy procentowej po odtrąceniu 16% podatku dochodowego.	932	924
	2	Listy zastawne		2.296	2.296
	3	Pożyczka loteryjna		270	270
II.	4	Sprzedaż encyklopedyji.	Preliminuje się prawdopodobny dochód 400 zł.	—	—
III.	5	Ażyo.	Wedle prawdopodobnej wynikłości.	134	75

L. W. 13793/1872.
Alegat N. do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

N.

Fundusz Kultury krajowej.

Preliminarz

na rok słoneczny 1873.

Fundusz kultury krajowej.

Liczba		S u m a r y u s z	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Zwroty kar	27		27
II.		Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000		5.000
III.		Wydatki nieprzewidziane	500		500
		Suma	5.527		5.527
D o c h o d y.					
I.		Odsetki	2.769		2.769
II.		Kary za przestępstwa polowe i lasowe	3.170		3.170
III.		Rozmaite	1		1
		Suma	5.940		5.940
		Z porównania dochodów w kwocie			5.940
		z wydatkami „			5.527
		okazuje się nadwyżka			413
		która użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			

Fundusz kultury krajowej.

Poszczególnienie.

Liczba		W y d a t k i.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
I.	1	Zwroty kar	27		27
II.	2	Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublanach	5.000		5.000
III.	3	Wydatki nieprzewidziane	500		500
		Suma wydatków . .	5.527		5.527
D o c h o d y.					
I.	A.	Odsetki.			
	1	Od obligacyi jednolitego długu państwa na 100 zł. 5% w srebrze.	4		4
	2	Od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości 58.500 zł. mk. — 5% po odtrąceniu podatku dochodowego.	2.764		2.764
	3	Od kapitału ulokowanego w Filii Zakładu kred. dla handlu i przemysłu w kwocie 31 zł. 76 ct.	1		1
		Suma rubr. I.	2.769		2.769
II.	B. 4	Kary za przestępstwa polowe i lasowe	3.170		3.170
III.	C.	Rozmaite.			
	5	Ażyo od srebra uzyskanego z procentów od jednolitego długu państwa.	1		1
		Suma dochodów . .	5.940		5.940

— 11 —
 1900-1901 Annual Report

Expenditures			Total	
Object	Amount	Particulars	Actual	Budget
		Wages		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		
		Stationery		
		Telephone		
		Postage		
		Repairs		
		Light		
		Water		
		Gas		
		Electricity		
		Coal		
		Oil		
		Gasoline		
		Provisions		
		Meals		
		Travel		
		Printing		

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu kultury krajowej

na rok 1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozytywa	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.			
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
Z ł o t e								
W y d a t k i.								
I.	1.	Zwroty kar	27	—	27	28	—	28
II.	2.	Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublinach	5.000	—	5.000	5.000	—	5.000
III.	3.	Wydatki nieprzewidziane	500	—	500	500	—	500
		Suma wydatków . . .	5.527	—	5.527	5.528	—	5.528
D o c h o d y.								
I.	1-3	Odsetki	2.769	—	2.769	2.742	—	2.742
II.	4	Kary	3.170	—	3.170	3.160	—	3.160
III.	5	Rozmaite	1	—	1	1	—	1
		Suma dochodów . . .	5.940	—	5.940	5.903	—	5.903

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	1	—	—	—	1	
—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	
—	1	—	—	—	1	
27	—	—	—	27	—	
10	—	—	—	10	—	
—	—	—	—	—	—	
37	—	—	—	37	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycyj preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł		Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza					
W y d a t k i.					
I.	1	Zwroty kar.	Wydatek w roku 1869 wynosił . 56 zł. " " " 1870 " . . 16 " " " " 1871 " . . 9 " razem 81 zł. zatem przeciętnie 27 zł.	9	28
II.	2	Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublinach.	Według uchwały Wys. Sejmu z dnia 16 Października 1871. r. z funduszu kultury na ten cel 5.000 zł.	4.700	5.500
III.	3	Wydatki nieprzewidziane.	zaś z funduszu krajowego rubr. VII. 5.000 „, jak stypendya, zasiłki itp. jak w latach przeszłych.		
D o c h o d y.					
I.	1—3	Odsetki.	<i>Do poz. 1.</i> — Całoroczna należitość po potrąceniu, 10% podatku, wynosi 4 zł. 20 ct. <i>Do poz. 2.</i> — Zapas z końcem r. 1871 wynosi 58.500 zł. mk. — Z powodu poleconego do L. W. 5931/871 podniesienia lokowanych kapitałów i zakupna za całą gotówką funduszu, obligacyj, wzmógł się zapas o 7.550 zł. <i>Do poz. 3.</i> — Kwota 31 złr. 76 ct. stanowi należitość czynną funduszu od Zakładu kred. dla handlu i przemysłu jako odsetki dalej procentujące się od podniesionych kapitałów	2.621	2.742
II.	4	Kary.	Wedle trzechletniego przecięcia. Wynikłość wynosiła w r. 1869 3.767 zł. 78 ¹ / ₂ , " " 1870 3.080 „ 32 " " 1871 2.665 „ 67 razem 9.513 „ 77¹/₂ przeciętnie zatem 3.171 „	2.665	3.160

L. W. 13793/1872.
Alegat **0.** do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

0.

Fundusz stanowy sierociński.

Preliminarz

na rok słoneczny 1873.

Fundusz Stanowy sierociński.

S u m a r y u s z.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Utrzymanie sierót	1.407	—	1.407
II.		Rozmaite	3	—	3
Suma wydatków . . .			1.410	—	1.410
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od obligacyj i kapitałów	1.462	—	1.462
II.		Rozmaite	38	—	38
Suma dochodów . . .			1.500	—	1.500

Fundusz Stanowy sierociński.

Preliminarz specjalny.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Utrzymanie sierót.			
	1	8 miejsc w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 105 zł.	840	—	840
	2	4 miejsca w ogrodzie botanicznym we Lwowie po 63 zł.	252	—	252
	3	4 miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 50 zł.	200	—	200
	4	1 miejsce w Zakładzie św. Wincentego w Krakowie	115	—	115
		Suma Rubr. I.	1.407	—	1.407
II.	5	Rozmaite wydatki.			
		Stemple i inne nieprzewidziane wydatki	3	—	3
		Suma wydatków	1.410	—	1.410
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od obligacyj i kapitałów.			
	1	Od 5% Renty państwowej			
		a) na 3.400 zł. w papierach oprocentowanej	143	—	143
		b) „ 9.050 „ srebrem	380	—	380
	2	Od obligacyj indemnizacyjnych na . . . 3.450 zł.	163	—	163
	3	„ długu prywatnego na dobrach Łosiacz 10.500 „	499	—	499
	4	„ listów zastawnych galicyjskich			
		a) 4% od 3.300 zł.	132	—	132
		b) 5% „ 2.900 „	145	—	145
		Suma Rubr. I.	1.462	—	1.462
II.		Rozmaite dochody.			
	5	Azyo od odsetków w srebrze obieranych (pozycya			
		1. b) 10% od 380 zł.	38	—	38
		Suma dochodów	1.500	—	1.500

L'annuaire de l'enseignement primaire

L'enseignement primaire

L'enseignement primaire		L'enseignement primaire		L'enseignement primaire	
L'enseignement primaire		L'enseignement primaire		L'enseignement primaire	
L'enseignement primaire		L'enseignement primaire		L'enseignement primaire	
121	122	123	124	125	126
127	128	129	130	131	132
133	134	135	136	137	138
139	140	141	142	143	144
145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156
157	158	159	160	161	162
163	164	165	166	167	168
169	170	171	172	173	174
175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186
187	188	189	190	191	192
193	194	195	196	197	198
199	200	201	202	203	204
205	206	207	208	209	210
211	212	213	214	215	216
217	218	219	220	221	222
223	224	225	226	227	228
229	230	231	232	233	234
235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246
247	248	249	250	251	252
253	254	255	256	257	258
259	260	261	262	263	264
265	266	267	268	269	270
271	272	273	274	275	276
277	278	279	280	281	282
283	284	285	286	287	288
289	290	291	292	293	294
295	296	297	298	299	300

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu stanowego sierocińskiego

na rok 1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z l o t e							
W y d a t k i.							
I.	Utrzymanie sierot	1.407	—	1.407	1.407	—	1.407
II.	Rozmaite	3	—	3	3	—	3
	Suma	1.410	—	1.410	1.410	—	1.410
D o c h o d y .							
I.	Odsetki od obligacyj i kapitałów	1.462	—	1.462	1.457	—	1.457
II.	Rozmaite	38	—	38	38	—	38
	Suma	1.500	—	1.500	1.495	—	1.495

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycji preliminarza na rok 1873.

Rubryka	Pozycja	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota uchwalona na rok 1872
Preliminarza				
W y d a t k i.				
I.		Utrzymanie sierót		
	1	u św. Antoniego . . .	1,680	840
	2	w ogrodzie botaniczn.	252	252
	3	u św. Józefa . . .	200	200
	4	" Wincentego . . .	115	115
		} Preliminuje się należytość wedle stanu obecnego stypendystów		
II.		Rozmaite	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb.	42
				3
D o c h o d y.				
I.		Odsetki od obligacyj i kapitałów		
	1	Renta państwowa . . .	523	52
	2	Obligacje indemnizacyjne	Całoroczna należytość wedle stopy procentowej, po odtrąceniu 20% podatku dochodowego.	163 499 272
	3	Dług prywatny		
	4	Listy zastawne galicyjskie		
II.	5	Rozmaite	Prawdopodobny dochód.	73
				38

L. W. 13793/1872.
Alegat **P.** do sprawozdania
Wydziału kraj. o budżecie krajowym
na rok 1873.

P.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz

na rok słoneczny 1873.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

S u m a r y u s z.					
Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Plące	800	—	800
II.	2	30% ₀ rabat	37	—	37
III.	3	Koszta druku i oprawa	400	—	400
IV.	4	Rozmaite	50	—	50
<u>Suma wydatków . . .</u>			<u>1.287</u>	<u>—</u>	<u>1.287</u>
D o c h o d y.					
I.	1	Dotacya	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich	125	—	125
III.	3	Rozmaite	10	—	10
<u>Suma dochodów . . .</u>			<u>1.335</u>	<u>—</u>	<u>1.335</u>

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Preliminarz specjalny.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Dr. Ksaweremu Liske , płaca za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich z archiwum Bernardyńskiego, rocznie	800	—	800
II.	2	30⁰⁰/₁₀₀ rabat księgarzom ze sprzedanych 50 egzemplarzy aktów grodzkich 37 zł. 50 ct. . .	37	—	37
III.	3	Koszta druku i oprawa ksiąg	400	—	400
IV.	4	Rozmaite (za sporządzenie spisu dokumentów itp. nieprzewidziane wydatki)	50	—	50
Suma wydatków			1.287	—	1.287
D o c h o d y.					
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich z archiwum Bernardyńskiego	1.200	—	1.200
II.	2	Ze sprzedaży 50 egzemplarzy aktów grodzkich i ziemskich po 2 zł. 50 ct.	125	—	125
III.	3	Rozmaite	10	—	10
Suma dochodów			1.335	—	1.335

Wyjaśnienia

do

preliminarza funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego

na rok 1873.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Pozycja	W y d a t k i.	Preliminowano na rok 1873.			Uchwalono na rok 1872.		
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Z ł o t e					
I.	1	Płace	800	—	800	800	—	800
II.	2	30% rabat	37	—	37	23	—	23
III.	3	Koszta druku i oprawa ksiąg	400	—	400	400	—	400
IV.	4	Rozmaite	50	—	50	—	—	—
Suma			1.287	—	1.287	1.223	—	1.223
D o c h o d y.								
I.	1	Dotacya	1.200	—	1.200	1.200	—	1.200
II.	2	Sprzedż aktów grodzkich	125	—	125	75	—	75
III.	3	Rozmaite	10	—	10	—	—	—
Suma			1.335	—	1.335	1.275	—	1.275

na rok 1873. z uchwalonemi na rok 1872.

Z porównania okazują się kwoty prelimino- wane na rok 1873.				Ogółem na rok 1873.		U w a g a.
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze	
Większe	Mniejsze	Większe	Mniejsze			
a u s t r y a c k i e						
—	—	—	—	—	—	
14	—	—	—	14	—	
—	—	—	—	—	—	
50	—	—	—	50	—	
64	—	—	—	64	—	
—	—	—	—	—	—	
50	—	—	—	50	—	
10	—	—	—	10	—	
60	—	—	—	60	—	

Wyjaśnienia

do szczegółowych pozycy preliminaryrza na rok 1873.

Rubryka	Pozycya	Tytuł	Wynikłość z roku 1871	Kwota nchwalona na rok 1872
Preliminarza				
W y d a t k i.				
I.	1	Płace.	Wedle uchwały Wydziału krajowego z dnia 10. Stycznia 1869 L. 43.	800 800
II.	2	30% rabat.	Wedle umowy zawartej do LW. 5911/1868	— 23
III.	3	Koszta druku i oprawa ksiąg.	Preliminuje się prawdopodobną przyjętą na rok 1872. kwotę 400 zł.	400 400
IV.	4	Rozmaite.	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb.	27 —
D o c h o d y.				
I.	1	Dotacya.	Wedle uchwały sejmowej z dnia 16. Stycznia 1866.	1,200 1,200
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich.	Z aktów tych sprzedano I. Tomu w roku 1869. 42 egzemplarze " " 1870. 32 " " " " 1871. — " " z II. Tomu aktów grodzkich rozprzedano dopiero w roku bieżącym 57 egzemplarzy, zaś III. Tom został obecnie wydrukowany, prelininuje się przeto ze sprzedaży 50 egzemplarzy prawdopodobny dochód w kwocie 125 zł.	— 75
III.	3	Rozmaite.	Preliminuje się prawdopodobny dochód	— —

L. W. 13793/1872.
Alegat **B.** do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie kra-
jowym na rok 1873.

B.

Fundusz szkoły kucia koni.

P r e l i m i n a r z

na rok słoneczny 1873.

Fundusz szkoły kucia koni.

S u m a r y u s z.

Liczba			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
Rubryki	Pozycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
D o c h o d y.					
I.		Odsetki od obligacyj.			
		a) Od 4% listów zastawnych na 44.500 zł. . .	1.780	—	1.780
		b) „ 5% „ „ „ 13.900 „ . . .	695	—	695
		Suma dochodów	2.475	—	2.475
<p>Stan papierów publicznych wynosi:</p> <p>a) Listy zastawne na . . . 58.400 zł. — ct.</p> <p>b) Książeczka kasy oszczędności, od której odsetki się kapitalizują 22 „ 74 „</p> <p>Wedle uchwały sejmowej z dnia 2. Listopada 1869 r. przeznaczony był na założenie szkoły weterynaryi cały zapas w efektach, zaś wedle uchwały Sejmu z dnia 16. Października 1871. poruczono Wydziałowi krajowemu poczynić kroki u c. k. Rządu, ażeby szkoła weterynaryi została założoną kosztem Skarbu Państwa.</p>					

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem
funduszy krajowych za rok 1871.

Wysoki Sejmie!

W dopełnieniu §. 18. statutu krajowego i §. 7. instrukcyi, naostatek z odwołaniem się do uchwały W. Sejmu z dnia 9. Października 1871 przedkłada Wydział krajowy pod /. szczegółowe zamknięcia rachunkowe wszystkich, pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszy, wraz z sumaryuszami, wykazami i uzasadnieniami różnic okazujących się w porównaniu z preliminarzem.

Sumaryczny pogląd na wydatki i dochody wszystkich dotowanych funduszy okazuje, wedle wykazu pod Lit. A. w porównaniu z budżetem wydatek mniejszy o	64.099 zł. 88 ct.	A.
dochód również mniejszy o	<u>63.711 „ 36½ „</u>	

Odrąciwszy mniejszą sumę dochodów od większej sumy wydatków, okazuje się rezultat w ogóle korzystniejszy o 388 zł. 51½ „

pomimo poniesionych w tym roku nadzwyczajnych klęsk elementarnych, które spowodowały znaczne preliminarzem nieprzewidziane kosztowne prace na niektórych przestrzeniach dróg krajowych, pomimo mniejszego o 91.694 zł. austr. aniżeli preliminowano, dochodu w rubryce dodatków do podatków, wreszcie pomimo znaczniejszego wydatku poniesionego na pielęgnowanie chorych w szpitalach głównych.

Usprawiedliwienie przekroczeń każdej pozycyi rachunkowej i różnic zachodzących z porównania wynikłości rzeczywistych z kwotami budżetu przez W. Sejm na dniu 11. Października 1871 uchwalonego, zawarte jest w dołączonych dla każdego specjalnego zamknięcia rachunkowego wyjaśnieniach. Lit. B.

Zauważać należy, że w uchwalonym na rok 1871 budżecie, skoncentrowano w preliminarzu funduszu krajowego niedobory wszystkich zakładów krajowych w rubryce XI Dotacyj (str. 25 poz. 105—108).

W obecnie przedłożonem zamknięciu rachunkowem postąpiono podobnie — lecz nadto dla usprawiedliwienia wynikłości i wykazania całego ruchu kasowego — tudzież zapasów kasowych, zaległości czynnych i biernych, sporządzono załączone dalej pod lit. C. zamknięcie rachunków funduszy preliminarzem nieobjętych — zaś ogólny wynik zbiorowy wszystkich funduszy przedstawiono w załączonem pod Lit. D. sumarycznem ze-

B.
C.
D.

stawieniu wszystkich zamknięć rachunkowych, przyczem oprócz rzeczywistych, budżetem przewidzianych potrzeb i pokrycia, wykazano także obrót kasowy w dziale zaliczek, depozytów i chwilowych lokacyj, które preliminarzami nie są objęte.

W rezultacie ostatecznym obrotów majątku bieżącego funduszków dotowanych, przedstawia się łączna kwota zapasu ostatecznego w ilości 251.857 zł. 91 ct.
z tego jednak uważać należy tylko kwotę 4.668 „ 52 „
jako właściwą sumę rozporządzalną, rezultującą z zamknięcia rachunkowego funduszu krajowego, w dziale dochodów i wydatków rzeczywistych — reszta zaś w kwocie . . . 247.189 „ 39 „
wedle odnośnych rachunków funduszowych, jest własnością obcą — pieniędzmi złożonemi czasowo do depozytu funduszków krajowych jako kaucyje, wadya i pieniądze do wypłaty zaasygnowane, a przez percypientów w ciągu roku 1871 niepodniesione.

W preliminarzu funduszu krajowego na rok 1873. powyż wykazany zapas kasowy w kwocie 4.668 zł. w. a. zamieszczony został w pozycyi 5. dochodów.

W temże sumarycznem zestawieniu zamknięć rachunkowych wykazano także wynikiłości majątku zarodowego, które w rubryce zapasów ostatecznych przedstawiają łączną sumę 1,650.377 „ 18 „
a z porównania tejże z podobną sumą z roku 1870 1,277.031 „ 43 1/2 „
wykazuje się pomnożenie majątku o 373.345 zł. 74 1/2 ct.

Pomnożenie to powstało częściowo z kapitalizowania odsetków tam, gdzie listy fundacyjne i potrzeba — podobne wskazywały postępowanie, częściowo zaś ze spłaty kapitałów hipotekowanych i spieniężenia papierów wartościowych, przeznaczonych uchwałami W. Sejmu na pewne cele.

Należytości czynne wykazane są w dziale majątku obrotowego w łącznej sumie 1,707.974 „ 06 1/2 „
zaś przy majątku zarodowym w kwocie 326.397 „ 89 1/2 „
Razem 2,034.371 zł. 96 ct.

Należytości bierne wynoszą:

przy majątku obrotowym 1,067.945 zł. 10 1/2 „
„ „ zarodowym 140.064 „ 27 1/2 „
Razem 1,208.000 „ 38 „
Z porównania okazuje się przewyżka zaległości czynnych o 826.362 zł. 58 ct.

Największą część zaległości czynnych tworzą:

- a) dodatki do podatków 428.151 „ 27 1/2 „
- b) czynsze dzierżawne z myt drogowych 11.175 „ 13 „
- c) koszta leczenia 11.337 „ 64 „
- d) kredyty otworzone na koszta budowy, przebudowania i utrzymania dróg krajowych 19.277 „ 19 1/2 „
- e) chwilowe lokacje depozytów i pieniędzy obcych 128.723 „ 74 „
- f) zaliczki dane szpitalom, — wypłacone w zastępstwie gmin koszta leczenia zwrotne, i inne 376.266 „ 36 „
- g) kapitały hipotekowane funduszków stypendyjnych 324.100 „ 30 „

Zaległości te są przedmiotem ciągłej baczności Wydziału krajowego pod względem działania egzekucyjnego. Wykazy zaległości przedkładane bywają co kwartału Władzom rządowym przez c. k. kasy poborowe do egzekucyi, nadto Wydział krajowy peryodycznie co pół roku, a w ważniejszych sprawach przy każdej sposobności urguje c. k. Starostwa i c. k. Namiestnictwo o przymusowe ściąganie kwot zaległych (patrz L. W. 4700 z r. 1870, 1019 z r. 1872, 801, 9911, 11.002, 986, 256, 655, 10.551, 618, 11.697, 734, 5708, 631, 9931, 1530, 4670, 5337, 5242, 807, 13.130, 5648, 17.705, 18.428, 11.406 z r. 1871).

Zważywszy jednak, że w przewyżce zaległości czynnych mieszczą się także kwoty majątku zarodowego, zaś przy majątku obrotowym w miejsce ściągniętych pozycyj przyrastają ciągle nowe kwoty z należytości bieżących, dalej, że należytości bierne za każdym zgłoszeniem stron odnośnych — bezzwłocznie wypłacone być muszą — naostatek — że z danych zaliczek największa część przypada ostatecznie na rubryki sta-

Lit. A.

Sumaryczny wykaz wydatków i dochodów krajowych

za rok słoneczny 1871.

i porównanie takowych z uchwalonemi przez Wys. Sejm krajowy
na dniu 11. Października 1871, kwotami potrzeb i pokrycia.

Wydatki.

Sumaryczny wykaz

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego:

Suma ogólna rzeczywistych wydatków za rok 1871 wynosiła	1,777.962 zł. 12 ct.
Na potrzeby krajowe preliminowano uchwałą W. Sejmu z dnia 11. Października 1871.	<u>1,842.062 „ — „</u>
zatem w porównaniu z preliminarzem, suma wydatków rzeczywistych jest mniejszą o	64.099 zł. 88 ct.

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosi	727.706 „ 91 „
na to było preliminowano uchwałą powyższą	<u>679.082 „ — „</u>
Z porównania zatem kwoty rzeczywistego wyniku z preliminarzem, okazuje się wydatek większy o	48.624 zł. 91 ct.

A. Fundusze

Z porównania rzeczywistych wydatków za rok 1871
z takimiż dochodami „ „ „
okazuje się nadwyżka dochodów

Wedle budżetu na rok powyższy było preliminowano
„
nadwyżka

W porównaniu z wynikłością rzeczywistą okazuje się

B. Fundusze

Z porównania rzeczywistych wydatków za rok 1871
z takimiż dochodami „ „ „
okazuje się nadwyżka dochodów

Wedle budżetu preliminowano na rok powyższy

W porównaniu z wynikłością rzeczywistą okazuje się

dochodów i wydatków.

Dochody.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna rzeczywistych dochodów za rok 1871 wynosiła	1,782.630 zł. 63 ¹ / ₂ ct.
Uchwałą W. Sejmu z dnia 11. Października 1871 preliminowano dochodów . . .	<u>1,846.342 „ — „</u>
W porównaniu ogólnej sumy dochodów rzeczywistych ze sumą preliminowaną, okazuje się wynikłość mniejsza o	63.711 „ 36 ¹ / ₂ „

B. Fundusze niedotowane (samoistne)

Suma ogólna dochodów wynosi	747.346 „ 96 „
Uchwałą powyższą było preliminowano	<u>672.176 „ — „</u>
Z porównania okazuje się dochód większy o	75.170 zł. 96 ct.

dotowane.

w kwocie	1,777.962 zł. 12 ct.
„	<u>1,782.630 „ 63¹/₂ „</u>
„	4.668 zł. 51 ¹ / ₂ ct.
wydatków 1,842.062 zł.	
dochodów <u>1,846.342 „</u>	
dochodów 4.280 zł.	<u>4.280 „</u>
wynik korzystniejszy o	388 zł. 51 ¹ / ₂ ct.

niedotowane.

w kwocie	727.706 „ 91 „
„	<u>747.346 „ 96 „</u>
„	19.640 „ 5 „
wydatków 679.082 zł.	
dochodów <u>672.176 „</u>	
braku . . . 6.906 „	<u>6.906 „ „</u>
wynik korzystniejszy o	26.546 „ 5 „

Wydatki.

Główne zestawienie wynikłości majątku

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu							
Dział I.							
Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.							
1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	1,258.026	98	124.477	50½	1,382.504	48½
2	„ szpitalu powszechnego we Lwowie						
	a) oddział chorych	126.789	18½	—	—	126.789	18½
	b) „ położnic	11.260	90½	—	—	11.260	90½
	c) „ obłąkanych	68.776	63	—	—	68.776	63
3	„ podzutek w Lwowie	54.897	94	810	—	55.707	94
4	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie						
	a) oddział chorych	55.185	1	—	—	55.185	1
	b) „ położnic i podzutek	43.496	96	—	—	43.496	96
5	„ „ św. Ducha w Krakowie						
	a) oddział obłąkanych	11.311	66	—	—	11.311	66
	b) „ syfilitycznych	17.491	96	—	—	17.491	96
6	„ policji krajowej	5.437	38½	—	—	5.437	38½
	Suma wydatków funduszków dotowanych	1,652.674	61½	125.287	50½	1,777.962	12
Dział II.							
Fundusze samoistne — niedotowane,							
<i>preliminarzem objęte.</i>							
1	Fundusz domestykalny	1.200	—	—	—	1.200	—
2	„ kultury krajowej	4.709	—	—	—	4.709	—
3	„ stanowy sierociński	2.289	10	—	—	2.289	10
4	„ zapomogi z r. 1866 (głodowej)	718.682	23	—	—	718.682	23
5	„ A. hr. Stadnickiego	826	58	—	—	826	58
	Suma wydatków funduszków samoistnych preliminarzem objętych	727.706	91	—	—	727.706	91

obrotowego wedle poszczególnych funduszków.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Znajduje się na stronie	Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle			
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą		
1,215.396	239.100	1,454.496	—	—	—	—	71.992	—	16	
125.912	—	125.912	—	—	—	—	—	877	44	
11.834	—	11.834	—	—	—	—	573	—	56	
69.270	—	69.270	—	—	—	—	492	—	55	
59.247	—	59.247	—	—	—	—	3.540	—	76	
44.801	—	44.801	—	—	—	—	—	10.384	84	
45.321	—	45.321	—	—	—	—	1.824	—	96	
9.261	—	9.261	—	—	—	—	—	2.051	114	
16.395	—	16.395	—	—	—	—	—	1.097	106	
5.525	—	5.525	—	—	—	—	88	—	122	
1,602.962	239.100	1,842.062	—	—	—	—	78.509	14.409		
							64.100	—		
1.210	—	1.210	—	—	—	—	10	—	123	
4.024	—	4.024	—	—	—	—	—	685	124	
1.360	—	1.360	—	—	—	—	—	929	125	
671.265	—	671.265	—	—	—	—	—	47.417	154	
1.223	—	1.223	—	—	—	—	397	—	148	
679.082	—	679.082	—	—	—	—	407	49.031		
							—	48.624		

Dochody.

Główne zestawienie wynikłości majątku

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi	zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu							
Dział I.							
Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.							
1	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu . . .	1,387.173	1/2	—	—	1,387.173	1/2
2	„ szpitalu powszechnego we Lwowie . . .	—	—	—	—	—	—
	a) oddział chorych	126.789	18 1/2	—	—	126.789	18 1/2
	b) „ położnic	11.260	90 1/2	—	—	11.260	90 1/2
	c) „ obłąkanych	68.776	63	—	—	68.776	63
3	„ podzutek w Lwowie	55.707	94	—	—	55.707	94
4	„ szpitalu św. Łazarza w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—
	a) oddział chorych	55.185	1	—	—	55.184	1
	b) „ położnie i podzutek	43.496	96	—	—	43.496	96
5	„ „ św. Ducha w Krakowie	—	—	—	—	—	—
	a) oddział obłąkanych	11.311	66	—	—	11.311	66
	c) „ syfilitycznych	17.491	96	—	—	17.491	96
6	„ policji krajowej	5.437	38 1/2	—	—	5.437	38 1/2
	Suma dochodów funduszków dotowanych . .	1,782.630	64	—	—	1,782.630	64
Dział II.							
Fundusze samoistne — niedotowane, preliminarzem objęte.							
1	Fundusz domestykalny	3.636	45	—	—	3.636	45
2	„ kultury krajowej	5.288	17 1/2	—	—	5.288	17 1/2
3	„ stanowy sierociński	2.293	41 1/2	—	—	2.293	41 1/2
4	„ zapomogi z r. 1866 (głodowej)	734.753	02	—	—	734.753	02
5	„ A. hr. Stadnickiego	1.375	90	—	—	1.375	90
	Suma dochodów funduszków samoistnych, preliminarzem objętych	747.346	96	—	—	747.346	96

obrotowego wedle poszczególnionych funduszków.

Dochody.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1,458.776	—	1,458.776	—	—	—	—	—	71.603	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
125.912	—	125.912	—	—	—	—	877	—	
11.834	—	11.834	—	—	—	—	—	573	
69.270	—	69.270	—	—	—	—	—	493	
59.247	—	59.247	—	—	—	—	—	3.540	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
44.801	—	44.801	—	—	—	—	10.384	—	
45.321	—	45.321	—	—	—	—	—	1.824	
—	—	9.261	—	—	—	—	—	—	
9.261	—	16.395	—	—	—	—	2.051	—	
16.395	—	—	—	—	—	—	1.097	—	
5.525	—	5.525	—	—	—	—	—	88	
1,846.342	—	1,846.342	—	—	—	—	14.409	78.121	
—	—	—	—	—	—	—	—	63.712	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.302	—	3.302	—	—	—	—	334	—	
5.442	—	5.442	—	—	—	—	—	154	
1.450	—	1.450	—	—	—	—	843	—	
660.707	—	660.707	—	—	—	—	74.046	—	
1.275	—	1.275	—	—	—	—	101	—	
672.176	—	672.176	—	—	—	—	75.324	154	
—	—	—	—	—	—	—	75.170	—	

Fundusz krajowy.

S u m a

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m			
budżetu								
W y d a t k i.								
I.		Koszta reprezentacji kraju	68.070	15 ¹ / ₂	—	—	68.070	15 ¹ / ₂
II.	1/8	„ zarządu	102.507	31 ¹ / ₂	—	—	102.507	31 ¹ / ₂
III.	9/17	„ leczenia	137.433	04	—	—	137.433	04
IV.	18	„ szczepienia	21.565	69 ¹ / ₂	—	—	21.565	69 ¹ / ₂
V.	19	Wydatki sanitarne	29.999	80 ¹ / ₂	—	—	29.999	80 ¹ / ₂
VI.	20	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	6.264	—	—	—	6.264	—
VII.		Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego	49.250	—	—	—	49.250	—
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych	3.000	—	5.000	—	8.000	—
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi	34.099	07 ¹ / ₂	—	—	34.099	07 ¹ / ₂
X.		Drogi krajowe	559.523	30 ¹ / ₂	113.477	50 ¹ / ₂	673.000	81
XI.		Dotacje i zasiłki dla zakładów	222.735	55	—	—	222.735	55
XII.		Rozmaite	23.579	04	6.000	—	29.579	04
		Suma wydatków	1,258.026	98	124.477	50 ¹ / ₂	1,382.504	48 ¹ / ₂
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871 wydatki następujące:						
		a) chwilowe lokacje pieniędzy obrotowych 211.043 złr. 43 ct.						
		b) zaliczki wydane lub spłacone 439.295 „ 34 „						
		c) depozyta zwrócone 239.297 „ 97 ¹ / ₂ „						
		d) zapas ostateczny: funduszu krajowego 4668 zł. 52 ct.						
		zapas ostateczny: depozytów i pieniędzy obcych 220.843 zł. 29 ¹ / ₂ ct. 225.511 zł. 81 ¹ / ₂ c.						
		1,115.148 zł. 56 c.						
D o c h o d y.								
1		Z odnajmu ubikacji sejmowych	1.538	—	—	—	1.538	—
2		Odsutki od chwilowo ulokowanych pieniędzy obrotowych	13.239	21	—	—	12.239	21
3		Dochód z myt na drogach krajowych:						
	a.	Wpłacone należności bieżące i zaległe 122.918 zł. 07 ¹ / ₂ c.						
	b.	Przedpłacone na rok 1872 579 zł. 88 ¹ / ₂ c.	123.497	96	—	—	—	—
	c.	Prowizye zwłoki, kary konwencyonalne etc.	396	54 ¹ / ₂	—	—	—	—
	d.	Kary za przestępstwa drogowe	104	26 ¹ / ₂	—	—	123.998	77
4		Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych z funduszu krajowego:						
	a)	szpital św. Łazarza oddział chorych	12.450	55 ¹ / ₂	—	—	12.450	55 ¹ / ₂
	b)	fundusz policji krajowej	2.671	99 ¹ / ₂	—	—	2.671	99 ¹ / ₂
5		Zapas kasowy	190.310	—	—	—	190.310	—
6		Dodatki do podatków	1,036.805	46 ¹ / ₂	—	—	1,036.805	46 ¹ / ₂
		Rozmaite przypadkowe	6.159	01	—	—	6.159	01
		Suma dochodów	1,387.173	1/2	—	—	1,387.173	1/2
		Wogólnym rachunku obrotów za rok 1871 wykazano oprócz tego — dochody następujące:						
		a) z chwilowych lokacji odbierane pieniądze 355.924 zł. 83 ¹ / ₂ ct.						
		b) zaliczki odebrane 393.319 „ 64 „						
		c) depozyta otrzymane 361.235 „ 56 ¹ / ₂ „						

r y u s z.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
68.200	60.000	128.200	—	—	—	—	60.130	—	Wydatków suma wynosi razem: 1,382,504 zł. 48 ¹ / ₂ c. dochody razem: 1,387,173 zł. ¹ / ₂ c. Z porównania okazuje się nadwyżka dochodów 4.668zł. 52c.
102.530	—	102.530	—	—	—	—	22	—	
144.000	—	144.000	—	—	—	—	6.567	—	
21.726	—	21.726	—	—	—	—	160	—	
30.000	—	30.000	—	—	—	—	—	—	
6.422	—	6.422	—	—	—	—	158	—	
49.610	—	49.610	—	—	—	—	360	—	
3.000	5.000	8.000	—	—	—	—	—	—	
34.080	—	34.080	—	—	—	—	—	19	
504 500	168.000	672.500	—	—	—	—	—	500	
220.121	—	220.121	—	—	—	—	—	2.614	
31.207	6.100	37.307	—	—	—	—	7.728	—	
1,215.396	239.100	1,454.496	—	—	—	—	75.125	3.133	
							71.992	—	
1.200	—	1.200	338	—	—	—	338	—	
14.000	—	14.000	—	—	761	—	—	761	
114.000	—	114.000	9.998	—	—	—	9.998	—	
9.207	—	9.207	3.244	—	—	—	3.244	—	
1.559	—	1.559	1.113	—	—	—	1.113	—	
190.310	—	190.310	—	—	—	—	—	—	
1,128.500	—	1,128.500	—	—	91.694	—	—	91.694	
			6.159	—	—	—	6.159	—	
1,458.776	—	1,458.776	20.852	—	92.455	—	20.852	92.455	
							—	71.603	

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871			
ru- bryki	pozy- cyi		zwy- czajne	nad- zwy- czajne	r a z e m	
budżetu						
I.		Koszta reprezentacyi kraju.				
		<i>A. Sejm krajowy.</i>				
	1	Czynsz najmu sali i ubikacyj sejmowych	4.000	—	—	4.000 —
	2	Koszta podróży posłów	6.140	—	—	6.140 —
	3	Dyety posłów	19.706	—	—	19.706 —
	4	Koszta druków	8.997	27 ¹ / ₂	—	8.997 27 ¹ / ₂
	5	Spisywanie sprawozdań	2.656	—	—	2.656 —
	6	Urządzenie sali, pisarze dzienni, opał, oświetlenie i inne wydatki	2.420	89	—	2.420 89
		Razem	43.920	16 ¹ / ₂	—	43.920 16 ¹ / ₂
	7	<i>B. Wydział krajowy.</i>				
		a) Marszałek krajowy	4.200	—	—	4.200 —
		b) Sześciu Członków Wydziału	17.050	—	—	17.050 —
		c) Zastępcy	2.899	99	—	2.899 99
	8	Zakupno placu i rozpoczęcie budowy ubikacyi na Sejm i Wydział krajowy				
		Razem	24.149	99	—	24.149 99
		Suma ogólna rubryki I.	68.070	15 ¹ / ₂	—	68.070 15 ¹ / ₂
II.		Koszta zarządu.				
	9	Płace urzędników, sług i dyurnistów:				
		<i>A) Oddział koncepcyjowy.</i>				
		Sekretarze, konceptsi i praktykanci:				
		płaca 15.000				
		dodatek na mieszkania 3.000	18.000	18	—	18.000 18
		<i>B. Oddział rachunkowy.</i>				
		Dyrektor, zastępca, adjunkci i woźny:				
		płaca 13.460				
		dodatek na mieszkania 2.540	16.000	—	—	16.000 —
		<i>C. Oddział kasowy.</i>				
		Kasyer, kontrolor, adjunkci i woźny:				
		płaca 4.180				
		dodatek na mieszkania 820	5.000	—	—	5.000 —
		<i>D. Oddział techniczny.</i>				
		Nadinsygnier, inżynierowie i pomocnicy:				
		płaca 6.500				
		do przeniesienia	45.500	84	—	45.500 84

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogole		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
4.000	—	4.000	—	—	—	—	—	—	
6.400	—	6.400	260	—	—	—	—	—	
20.000	—	20.000	294	—	—	—	—	—	
6.000	—	6.000	—	—	2.997	—	—	—	
3.400	—	3.400	744	—	—	—	—	—	
3.000	—	3.000	579	—	—	—	—	—	
42.800	—	42.800	1.877	—	2.997	—	—	—	
4.200	—	4.200	—	—	—	—	—	—	
18.000	—	18.000	950	—	—	—	—	—	
3.200	—	3.200	300	—	—	—	—	—	
	60.000	60.000	—	60.000	—	—	—	—	
25.400	60.000	85.400	1.250	60.000	—	—	—	—	
68.200	60.000	128.200	3.127	60.000	2.997	—	60.130	—	
18.000	—	18.000	—	—	—	—	—	—	
16.000	—	16.000	—	—	—	—	—	—	
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	
6.50	—	6.500	—	—	—	—	—	—	
45.500	—	45.500	—	—	—	—	—	—	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
45.500	—	45.500	—	—	—	—	—	—	
11.140	—	11.140	—	—	—	—	—	—	
56.640	—	56.640	—	—	—	—	—	—	
6.935	—	6.935	552	—	—	—	—	—	
3.468	—	3.468	—	—	977	—	—	—	
795	—	795	—	—	300	—	—	—	
4.928	—	4.928	241	—	—	—	—	—	
2.007	—	2.007	872	—	—	—	—	—	
18.133	—	18.133	1.665	—	1.278	—	387	—	
720	—	720	—	—	36	—	—	—	
48	—	48	4	—	—	—	—	—	
390	—	390	—	—	22	—	—	—	
1.158	—	1.158	4	—	58	—	—	54	
50	—	50	—	—	—	—	—	—	
350	—	350	—	—	—	—	—	—	
100	—	100	100	—	—	—	—	—	
84	—	84	—	—	5	—	—	—	
56	—	56	—	—	3	—	—	—	
640	—	640	100	—	8	—	—	—	
6.600	—	6.600	300	—	—	—	—	—	
300	—	300	—	—	—	—	—	—	
300	—	300	—	—	—	—	—	—	
600	—	600	—	—	—	—	—	—	
60	—	60	—	—	—	—	—	—	
60	—	60	—	—	—	—	—	—	
120	—	120	—	—	—	—	—	—	
2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	
3.440	—	3.440	—	—	379	—	—	—	

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	r a z e m			
budżetu									
II.	14	Potrzeby kancelaryjne.							
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	3211	63 ¹ / ₂	—	—	3211	63 ¹ / ₂	
		b) Sprawienie sprzętów	777	95	—	—	777	95	
		c) Potrzeby do pisania	845	19	—	—	845	19	
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	1.661	55 ¹ / ₂	—	—	1.661	55 ¹ / ₂	
		e) Oprawa ksiąg i druków	343	47	—	—	343	47	
		f) Oświetlenie	131	20	—	—	131	20	
		g) Opał	1111	—	—	—	1111	—	
		h) Uzupelnienie biblioteki Wydziału krajowego	491	49	—	—	491	49	
		i) Rozmaite	737	50	—	—	737	50	
		Suma potrzeb kancelaryjnych	9310	99	—	—	9310	99	
	15	Koszta podróży i dyety.							
		Dla urzędników	2235	72	—	—	2235	72	
	16	Pensye i zaopatrzenia.							
		a) Mochnacka Eleonora	256	63	—	—	256	63	
		b) Bojarska Genowefa	420	—	—	—	420	—	
		c) Jankowska Karolina	400	—	—	—	400	—	
		d) Pawulski Jan	1300	—	—	—	1300	—	
		e) Wagilewiczowa Amelia	200	—	—	—	200	—	
		f) Klimowscy sieroty	52	50	—	—	52	50	
		g) Tarczyński Józef	599	99	—	—	599	99	
		h) Madejski Wojciech	599	99	—	—	599	99	
		i) Karatnicka Izidora	100	—	—	—	100	—	
		Suma pensyj i zaopatrzeń	3.929	11	—	—	3.929	11	
	17	Dary z łaski.							
		a) Bojarskie: Waleria, Józefa, Adolfina i Gabryela	210	—	—	—	210	—	
		b) Rzepińskie: Ludwika i Franciszka	120	—	—	—	120	—	
		c) Sieroty po naczelniku powiat. Nowakowskim	400	—	—	—	400	—	
		d) Rudnicki Michał	35	83 ¹ / ₂	—	—	35	83 ¹ / ₂	
		Suma darów z łaski	765	83 ¹ / ₂	—	—	765	83 ¹ / ₂	
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.							
		Plące urzędników	56641	27	—	—	56641	27	
		Dyurniści	17745	6	—	—	17745	6	
		Zasługi	1211	93	—	—	1211	93	
		Emolumenta	548	—	—	—	548	—	
		Na em pomieszkania	6300	—	—	—	6300	—	
		Remuneracye	3819	40	—	—	3819	40	
		Potrzeby kancelaryjne	9310	99	—	—	9310	99	
		Koszta podróży i dyety	2235	72	—	—	2235	72	
		Pensye i zaopatrzenia	3929	11	—	—	3929	11	
		Dary z łaski	765	83 ¹ / ₂	—	—	765	83 ¹ / ₂	
		Suma rubryki II.	102507	31 ¹ / ₂	—	—	102507	31 ¹ / ₂	

wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
3000	—	3000	—	—	—	—	—	—	
1000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
700	—	700	—	—	—	—	—	—	
1000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
1000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
200	—	200	—	—	—	—	—	—	
1000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
600	—	600	—	—	—	—	—	—	
300	—	300	—	—	—	—	—	—	
8800	—	8800	—	—	511	—	—	—	
2500	—	2500	264	—	—	—	—	—	
280	—	280	24	—	—	—	—	—	
420	—	420	—	—	—	—	—	—	
400	—	400	—	—	—	—	—	—	
1300	—	1300	—	—	—	—	—	—	
200	—	200	—	—	—	—	—	—	
53	—	53	—	—	—	—	—	—	
600	—	600	—	—	—	—	—	—	
600	—	600	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	100	—	—	—	
3853	—	3853	24	—	100	—	—	—	
210	—	210	—	—	—	—	—	—	
120	—	120	—	—	—	—	—	—	
400	—	400	—	—	—	—	—	—	
36	—	36	—	—	—	—	—	—	
766	—	766	—	—	—	—	—	—	
56640	—	56640	—	—	—	1	—	—	
18133	—	18133	388	—	—	—	—	—	
1158	—	1158	—	—	54	—	—	—	
640	—	640	92	—	—	—	—	—	
6600	—	6600	300	—	—	—	—	—	
3440	—	3440	—	—	379	—	—	—	
8800	—	8800	—	—	511	—	—	—	
2500	—	2500	264	—	—	—	—	—	
3853	—	3853	—	—	76	—	—	—	
766	—	766	—	—	—	—	—	—	
102530	—	102530	1044	—	1020	1	23	—	
			23						

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu								
III.	18	Koszta leczenia ubogich ehorych. Dla szpitali powszechnych, krajowych, zagranicznych i wojskowych, wraz z należytościami zaległemi	137.433	4	—	—	137.433	4
IV.	19	Koszta szczepienia. a) Remuneracya dla chirurga miejskiego we Lwowie, za utrzymanie i odświeżanie krowianki b) Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia Suma rubryki IV.	110 21.455 21.565	25 44½ 69½	— — —	— — —	110 21.455 21.565	25 44½ 69½
V.	20	Wydatki sanitarne. a) Koszta podróży lekarzy z powodu czynności sanitarnych b) Zamknięcie granic kraju i miejsc dotkniętych zarazą Suma rubryki V.	19.999 10.000 29.999	70½ 10 80½	— — —	— — —	19.999 10.000 29.999	70½ 10 80½
VI.	21	Zasiłki dla zakładów dobroczynności.						
	22	Szpital sióstr miłosierdzia we Lwowie	840	—	—	—	840	—
	23	Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424	—	—	—	5.424	—
	24	Zakład sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie Suma rubryki VI.	— 6.264	— —	— —	— —	— 6.264	— —
VII.		Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego.						
		<i>A. Stypendyści.</i>						
	26	20 kandydatów pedagogicznych po 100 zł.	2.000	—	—	—	2.000	—
	27	2 uczniów weterynaryi po 200 zł. i na koszta podróży 60 zł.	— 400	— —	— —	— —	— 400	— —
	28	Uczniowie szkoły rolniczej w Dublanach Suma stypendyów	1.000 3.400	— —	— —	— —	1.000 3.400	— —
		<i>B. Zasiłki dla zakładów.</i>						
	29	Szkoła rolnicza w Czernichowie	5.000	—	—	—	5.000	—
	30	" " w Dublanach	5.500	—	—	—	5.500	—
	31	Zakład głuchoniemych we Lwowie	1.050	—	—	—	1.050	—
	32	" " ciemnych " Suma zasiłków dla zakładów	1.000 12.550	— —	— —	— —	1.000 12.550	— —

wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
144.000	—	144000	6567	—	—	—	6567	—	
126	—	126	16	—	—	—	—	—	
21.600	—	21600	144	—	—	—	—	—	
21726	—	21726	160	—	—	—	160	—	
20.000	—	20000	—	—	—	—	—	—	
10.000	—	10000	—	—	—	—	—	—	
30.000	—	30000	—	—	—	—	—	—	
840	—	840	—	—	—	—	—	—	
5.424	—	5524	—	—	—	—	—	—	
158	—	158	158	—	—	—	—	—	
6.422	—	6422	158	—	—	—	158	—	
2.000	—	2000	—	—	—	—	—	—	
460	—	460	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
3.460	—	3460	60	—	—	—	—	—	
5.000	—	5000	—	—	—	—	—	—	
5.500	—	5500	—	—	—	—	—	—	
1.050	—	1050	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	1000	—	—	—	—	—	—	
12.550	—	12550	—	—	—	—	—	—	

Liczba		Wydatki	Wynikłość z roku 1871					
			zwyyczajne		nad-zwyyczajne		razem	
ru- bryki	pozy- cyi							
budżetu								
VII.		C. Na cele naukowe i wykształcenia.						
33		Komisya fizyograficzna w Krakowie	1.500	—	—	—	1.500	—
34		Czasopismo „Szkoła“	500	—	—	—	500	—
35		Zakład żeński pani Selingerowej	500	—	—	—	500	—
36		„ pedagogiczny św. Jana w Krakowie	200	—	—	—	200	—
37		Czasopismo „Uczytel“	500	—	—	—	500	—
38		Szkoła gimnastyczna „Sokół“	1.000	—	—	—	1.000	—
39		Teatr polski w Krakowie	5.000	—	—	—	5.000	—
40		„ „ we Lwowie	4.200	—	—	—	4.200	—
41		„ ruski	3.000	—	—	—	3.000	—
42		Towarzystwo muzyczne	1.000	—	—	—	1.000	—
43		Sześciu członków Rady szkolnej	6.200	—	—	—	6.200	—
44		Nagrody dla nauczycieli szkół ludowych i na inne cele oświaty i wychowania	9.700	—	—	—	9.700	—
		Suma zasiłków na cele naukowe	33.300	—	—	—	33.300	—
		Sumaryusz rubryki VII.						
		A. Stypendya	3.400	—	—	—	3.400	—
		B. Zasiłki dla zakładów	12.550	—	—	—	12.550	—
		C. Na cele naukowe i wykształcenia	33.300	—	—	—	33.300	—
		Suma rubryki VII.	49.250	—	—	—	49.250	—
VIII		Utrzymanie pomników historycznych.						
45		Odnowienie Sukiennic w Krakowie.	—	—	5.000	—	5.000	—
46		Restauracya pomników w ogóle	3.000	—	—	—	3.000	—
		Suma rubryki VIII.	3.000	—	5.000	—	8.000	—
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.						
	⁴⁷ / ₆₂	Ryczałt przeznaczony na pokrycie wydatków	34.099	7 ¹ / ₂	—	—	34.099	7 ¹ / ₂
X.		Drogi krajowe.						
		A. Zarząd.						
61		Płace urzędników i służ:						
		a) Inżynierów	7.689	95 ¹ / ₂	—	—	—	—
		b) Konduktorów	14.043	87	—	—	—	—
		c) Droźników	26.982	48 ¹ / ₂	—	—	—	—
		d) Dyurnistów	5.273	50	—	—	53.989	81
62		Ryczałty:						
		a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedza- nie dróg:						
		Inżynierów	3.700	—	—	—	—	—
		Konduktorów	4.046	66	—	—	7.746	66
		do przeniesienia	—	—	—	—	61.736	47

wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.500	—	1.500	—	—	—	—	—	—	
500	—	500	—	—	—	—	—	—	
500	—	500	—	—	—	—	—	—	
200	—	200	—	—	—	—	—	—	
500	—	500	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	—	
5.000	—	5.000	—	—	—	—	—	—	
4.200	—	4.200	—	—	—	—	—	—	
3.000	—	3.000	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	—	
6.200	—	6.200	—	—	—	—	—	—	
10.000	—	10.000	300	—	—	—	—	—	
33.600	—	33.600	300	—	—	—	—	—	
3.460	—	3.460	60	—	—	—	—	—	
12.550	—	12.550	—	—	—	—	—	—	
33.600	—	33.600	300	—	—	—	—	—	
49.610	—	49.610	360	—	—	—	300	—	
—	5.000	5.000	—	—	—	—	—	—	
3.000	—	3.000	—	—	—	—	—	—	
3.000	5.000	8.000	—	—	—	—	—	—	
34.080	—	34.080	—	—	19	—	—	19	
52.400	—	52.400	—	—	1.590	—	—	—	
8.000	—	8.000	253	—	—	—	—	—	
60.400	—	60.400	253	—	1.590	—	—	—	

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu								
X.		z przeniesienia . . .	—	—	—	—	61.736	47
		Drogi krajowe. b) koszta kancelaryjne.						
		Inżynierów	408	—	—	—	—	—
		Konduktorów	536	—	—	—	944	—
		c) na umieszczenie biór:						
		2m inżynierom w Krakowie i we Lwowie po 100 zł.	257	—	—	—	—	—
		5u inżynierom na prowincyi po 60 zł.	300	—	—	—	557	—
63		Remuneracye	845	—	—	—	845	—
64		Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów, instru- mentów i naczyń dla oddziału technicznego, dla inżynierów i konduktorów	2.877	41 $\frac{1}{2}$	—	—	2.877	41 $\frac{1}{2}$
65		Koszta podróży inżynierów, delegatów, inspektó- rów i komisij nadzwyczajnych	3.454	34	—	—	3.454	34
66		Nadzwyczajne wydatki administracyjne, tudzież Wydziałom powiatowym zwroty kosztów kance- laryjnych	3.018	40	—	—	3.018	40
		Suma kosztów zarządu	73.432	62 $\frac{1}{2}$	—	—	73.432	62 $\frac{1}{2}$
		B. Nowe budowy dróg.						
67		Dębicko-Nadbrzeziańska	—	—	74.607	12	74.607	12
68		Tarnów-Niedziecka	—	—	5.988	47	5.988	47
69		Żółkiew-Krystynopolska	—	—	15.674	46	15.674	46
70		Iwanie-Mosorówka	—	—	15.997	—	15.997	—
—		Mielnica Borszczów	—	—	55	55 $\frac{1}{2}$	55	55 $\frac{1}{2}$
—		Monasterzyska-Halicz	—	—	1.154	90	1.154	90
		Suma budowy nowych dróg	—	—	113.477	50 $\frac{1}{2}$	113.477	50 $\frac{1}{2}$
		C. Przebudowanie dróg.						
71		Kraków-Lubelska	26.575	61 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—
72		Brzesko-Sądecka	61.742	48	—	—	—	—
73		Tarnów-Sącz-Niedziecka	6.119	57 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—
74		Czorsztyn-Nowy targ	—	—	—	—	—	—
75		Gorlice-Konieczna	64.622	31 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—
76		Sanok-Przemysł	17.449	58 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—
77		Horodienka-Sniatyn	3.786	68	—	—	—	—
78		Sielec-Zaleszczyki	34.456	95	—	—	—	—
		Suma kosztów przebudowania dróg	214.753	20	—	—	214.753	20
		D. Utrzymanie dróg.						
79		Prusko-Szłaska	13.486	3 $\frac{1}{2}$	—	—	13.486	3 $\frac{1}{2}$
80		Mogiła-Baran	6.846	10 $\frac{1}{2}$	—	—	6.846	10 $\frac{1}{2}$
81		Brzesko-Sądecka	1.429	50	—	—	1.429	50
82		Tarnów-Sącz-Niedziecka	14.145	25 $\frac{1}{2}$	—	—	14.145	25 $\frac{1}{2}$
83		Krościenko-Szczawnica	13.636	63 $\frac{1}{2}$	—	—	13.636	63 $\frac{1}{2}$
84		Czorsztyn-Zabornia	21.969	5	—	—	21.969	5
85		Sanok-Pieszów	6.818	72	—	—	6.818	72
86		Sanok Przemysł	22.594	3 $\frac{1}{2}$	—	—	22.594	3 $\frac{1}{2}$
87		Bełzec-Jarosław	9.621	84	—	—	9.621	84
88		Żółkiew-Mosty	1.437	61	—	—	1.437	61
89		Zimnowoda-Hoszany	12.102	77 $\frac{1}{2}$	—	—	12.102	77 $\frac{1}{2}$
90		Lwów-Rohatyn	13.113	76 $\frac{1}{2}$	—	—	13.113	76 $\frac{1}{2}$
91		Stanisławów-Bursztyn	9.342	39	—	—	9.342	39
		do przeniesienia	146.543	71 $\frac{1}{2}$	—	—	146.543	71 $\frac{1}{2}$

wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
60.400	—	60.400	253	—	1.590	—	—	—	
336	—	336	—	—	—	—	—	—	
560	—	560	—	—	68	—	—	—	
200	—	200	—	—	57	—	—	—	
300	—	300	—	—	—	—	—	—	
3.000	—	3.000	2.155	—	—	—	—	—	
4.000	—	4.000	1.123	—	—	—	—	—	
2.000	—	2.000	—	—	1.454	—	—	—	
3.004	—	3.004	—	—	14	—	—	—	
73.800	—	73.800	3.531	—	3.163	—	368	—	
—	113.000	113.000	—	38.393	—	—	—	—	
—	10.000	10.000	—	4.012	—	—	—	—	
—	30.000	30.000	—	14.326	—	—	—	—	
—	15.000	15.000	—	—	—	997	—	—	
—	—	—	—	—	—	56	—	—	
—	—	—	—	—	—	1.155	—	—	
—	168.000	168.000	—	56.731	—	2.208	—	—	
5.800	—	—	—	—	—	—	—	—	
30.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
8.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.100	—	—	—	—	—	—	—	—	
34.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
26.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
8.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
30.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
142.900	—	142.900	—	—	71.853	—	—	—	
4.200	—	4.200	—	—	9.286	—	—	—	
400	—	400	—	—	6.446	—	—	—	
2.700	—	2.700	1.271	—	—	—	—	—	
16.300	—	16.300	2.155	—	—	—	—	—	
22.500	—	22.500	8.863	—	—	—	—	—	
16.800	—	16.800	—	—	5.169	—	—	—	
4.200	—	4.200	—	—	2.619	—	—	—	
22.500	—	22.500	—	—	94	—	—	—	
15.200	—	15.200	5.578	—	—	—	—	—	
4.700	—	4.700	3.263	—	—	—	—	—	
8.000	—	8.000	—	—	4.103	—	—	—	
19.500	—	19.500	6.386	—	—	—	—	—	
5 300	—	5.300	—	—	4.042	—	—	—	
142.300	—	142.300	27.516	—	31.759	—	—	—	

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu.								
X.		z przeniesienia	146.543	71½	—	—	146.543	71½
		D. Utrzymanie.						
92		Tyśmienica-Kołomyja	6.153	63	—	—	6.153	63
93		Śniatyn-Horodenka	4.586	61½	—	—	4.586	61½
94		Brzeżany-Złoczów	8.668	75	—	—	8.668	75
95		Brzeżany-Podwoleczyska	19.852	14	—	—	19.852	14
96		Strusów-Buczacz	4.893	85	—	—	4.893	85
97		Czortków-Monasterzyska	12.378	42½	—	—	12.378	42½
98		Tłuste-Buczacz	7.890	83½	—	—	7.890	83½
99		Skała-Czortków	2.330	26	—	—	2.330	26
100		Skała-Zaleszczyki	11.429	6	—	—	11.429	6
101		Okopy-Mielnica-Borszczów	654	40	—	—	654	40
102		Husiatyn-Kopczyńce	2.584	—	—	—	2.584	—
—		Sędziszowska	270	—	—	—	270	—
		Suma kosztów utrzymania dróg	228.235	68	—	—	228.235	68
103		E. Zasilki na budowę dróg powiatowych	17.090	—	—	—	17.090	—
104		F. Zasilki na budowę dróg gminnych	26.011	80	—	—	26.011	80
		Sumaryusz rubryki X.						
		Drogi krajowe.						
		A. Koszta zarządu	73.432	62½	—	—	73.432	62½
		B. Nowe budowy dróg	—	—	113.477	50½	113.477	50½
		C. Przebudowanie dróg	214.753	20	—	—	214.753	20
		D. Utrzymanie dróg	228.235	68	—	—	228.235	68
		E. Zasilki na budowę dróg powiatowych	17.090	—	—	—	17.090	—
		F. „ „ „ „ gminnych	26.011	80	—	—	26.011	80
		G. Zaasygnowane a niewypłacone należności, zaoszczędzenie przeniesione do depozytu	—	—	—	—	—	—
		Suma	559.523	30½	113.477	50½	673.000	81
XI.		Dotacje i zasilki dla zakładów krajowych.						
105		Szpital główny we Lwowie:						
		a) oddział chorych	62.819	91	—	—	62.819	91
		b) „ „ położnic	9.550	—	—	—	9.550	—
		c) „ „ obłąkanych	60.735	—	—	—	60.735	—
106		Szpital św. Łazarza w Krakowie:						
		Oddział położnic i podrzutek	29.681	33	—	—	29.681	33
107		Szpital św. Ducha w Krakowie:						
		a) oddział obłąkanych	4.946	29	—	—	—	—
		b) „ „ syfilitycznych	1.731	89	—	—	6.678	18
108		Zakład podrzutek we Lwowie	53.271	13	—	—	53.271	13
		Suma rubryki XI.	222.735	55	—	—	222.735	55

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
142.300	—	142.300	27.516	—	31.759	—	—	—	
1.900	—	1.900	—	—	4.254	—	—	—	
1.600	—	1.600	—	—	2.987	—	—	—	
12.700	—	12.700	4.031	—	—	—	—	—	
16.900	—	16.900	—	—	2.952	—	—	—	
9.500	—	9.500	4.606	—	—	—	—	—	
24.400	—	24.400	12.022	—	—	—	—	—	
6.800	—	6.800	—	—	1.091	—	—	—	
4.700	—	4.700	2.370	—	—	—	—	—	
15.700	—	15.700	4.271	—	—	—	—	—	
3.800	—	3.800	3.146	—	—	—	—	—	
2.500	—	2.500	—	—	84	—	—	—	
—	—	—	—	—	270	—	—	—	
242.800	—	242.800	57.961	—	43.397	—	—	—	
15.000	—	15.000	—	—	2.090	—	—	—	
30.000	—	30.000	3.988	—	—	—	—	—	
73.800	—	73.800	368	—	—	—	—	—	
—	168.000	168.000	—	54.522	—	—	—	—	
142.900	—	142.900	—	—	71.853	—	—	—	
242.800	—	242.800	14.565	—	—	—	—	—	
15.000	—	15.000	—	—	2.090	—	—	—	
30.000	—	30.000	3.988	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
504.500	168.000	672.500	18.921	54.522	73.943	—	73.443	73.943	
								500	
48.489	—	48.489	—	—	14.331	—	—	—	
10.949	—	10.949	1.399	—	—	—	—	—	
60.735	—	60.735	—	—	—	—	—	—	
35.836	—	35.836	6.155	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5.865	—	5.865	—	—	813	—	—	—	
58.247	—	58.247	4.976	—	—	—	—	—	
220.121	—	220.121	12.530	—	15.144	—	—	2.614	

Fundusz krajowy.

Uczęść I.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
XII.		R o z m a i t e.							
109		Do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	22.672	4	—	—	22.672	4	
110		Utrzymywanie słupów granicznych	—	—	—	—	—	—	
111		Różne nieprzewidziane	907	—	—	—	907	—	
112		Pogorzelnicy w Dobromilu	—	—	6.000	—	6.000	—	
113		Odprawa Bortnikowej Annie	—	—	—	—	—	—	
		Suma rubryki XII.	23.579	4	6.000	—	29.579	4	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
30.000	—	30.000	7.328	—	—	—	—	—	
300	—	300	300	—	—	—	—	—	
907	—	907	—	—	—	—	—	—	
—	6.000	6.000	—	—	—	—	—	—	
—	100	100	—	100	—	—	—	—	
31.207	6.100	37.307	7.628	100	—	—	7.728	—	

Income Statement			1912-1913	
Particulars	1912	1913	Total	Average
Income from various sources				
Income from interest				
Income from dividends				
Income from salaries				
Income from other sources				
Total Income				
Less: Expenses				
Expenses for interest				
Expenses for taxes				
Expenses for other items				
Total Expenses				
Net Income				

Część II.

Dochody.

Liczba		Dochody	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		razem	
budżetu								
I.		Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.538	—	—	—	1.538	—
II.		Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy we- dług rachunków szczegółowych:						
	a.	Od Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie	2.807	95	—	—	—	—
	b.	Od Zakładu dla handlu i przemysłu we Lwowie	9.005	86	—	—	—	—
	c.	Od Banku hipotecznego	1.425	40	—	—	13.239	21
III.		Dochód z myt na drogach krajowych, a to:						
	1	Stacya w Babicach cum attinensis	1.766	91	—	—	—	—
	2	" " Chełmku " "	888	78	—	—	—	—
	3	" " Mogile " "	5.900	92	—	—	—	—
	4	" " Pomianowej " "	1.532	65	—	—	—	—
	5	" " Łososinie " "	197	96 ^{1/2}	—	—	—	—
	6	" " Brzeznicy " "	1.781	40	—	—	—	—
	7	" " Dąbiu " "	873	44	—	—	—	—
	8	" " Rzyszkach	1.017	47	—	—	—	—
	9	" " Dębnie	1.729	17	—	—	—	—
	10	" " Klikuszowej	1.026	76	—	—	—	—
	11	" " Nowym Targu (Biały Dunajec)	2.777	80	—	—	—	—
	12	" " " (Czarny ")	1.533	40	—	—	—	—
	13	" " Gródku	281	72	—	—	—	—
	14	" " Krościenku	505	—	—	—	—	—
	15	" " Maszkowicach cum attinensis	680	—	—	—	—	—
	16	" " Starym Sączu	3.209	25	—	—	—	—
	17	" " Zabełczu	1.823	29 ^{1/2}	—	—	—	—
	18	" " Koniecznej	831	66	—	—	—	—
	19	" " Birczy	1.575	—	—	—	—	—
	20	" " Przemysłu	3.031	—	—	—	—	—
	21	" " Olchowcach	294	27 ^{1/2}	—	—	—	—
	22	" " Tyrawie Wołoskiej	181	44	—	—	—	—
	23	" " Dynowie	2.266	35	—	—	—	—
	24	" " Grabownicy	897	61 ^{1/2}	—	—	—	—
	25	" " Nozdrzu	225	48	—	—	—	—
	26	" " Newistce	656	36	—	—	—	—
	27	" " Cieszanowie	6.501	—	—	—	—	—
	28	Most na Sanie pod Jarosławiem	6.125	14	—	—	—	—
	29	Stacya w Stawczanach i Porzeczu	3.253	38	—	—	—	—
	30	" " Rzepechowice cum attinensis	1.719	58	—	—	—	—
	31	" " Dawidowie	1.700	—	—	—	—	—
	32	" " Podkamieniu	2.946	87	—	—	—	—
	33	" " Turynce	5.180	1	—	—	—	—
	34	" " Haliczu	5.186	14 ^{1/2}	—	—	—	—
	35	" " Ottynii	2.100	—	—	—	—	—
	36	" " Puharach	1.261	—	—	—	—	—
	37	" " Niezwiskach	921	25	—	—	—	—
	38	" " Raszkowie	2.600	—	—	—	—	—
	39	" " Tłumaczu	4.200	—	—	—	—	—
	40	" " Brzeżanach	7.212	36	—	—	—	—
	41	" " Rohatynie	2.053	33	—	—	—	—
	42	" " Białej Karczynie	1.458	94 ^{1/2}	—	—	—	—
	43	" " Kozowie	2.040	39	—	—	—	—
		do przeniesienia	93.944	51	—	—	14.777	21

Liczba		Dochody	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyyczajne		nad- zwyyczajne		r a z e m	
budżetu								
		Z przeniesienia . . .	93.944	51	—	—	14.777	21
		Dalszy ciąg dochodu z myt na drogach krajowych						
		Stacya w Zadniestrzance	2.154	17	—	—	—	—
44		" " Smykowcach	2.538	33	—	—	—	—
45		" " Zagrobeli	3.980	12	—	—	—	—
46		" " Dobropolu	822	49	—	—	—	—
47		" " Strusowie	847	35	—	—	—	—
48		" " Czortkowie	1.825	2	—	—	—	—
49		" " Buczaczu cum att.	10.465	00 ¹ / ₂	—	—	—	—
50		" " Tlustem	270	—	—	—	—	—
51		" " Koszyłowcach	698	35	—	—	—	—
52		" " Kopeczyncach	600	—	—	—	—	—
53		" " Krogulcu	305	—	—	—	—	—
54		" " Białokiernicy	375	—	—	—	—	—
55		" " Borszczowie	535	98	—	—	—	—
56		" " Bedrykowcach	1.421	78	—	—	—	—
57		" " Iwankowie	367	50	—	—	—	—
58		" " Kasperowcach	105	60	—	—	—	—
59		" " Kozaczówce	777	36	—	—	—	—
60		" " Uściu Biskupiem	884	51	—	—	122.918	7 ¹ / ₂
61		Uiszczony raty myta przez dzierżawców na ra- chunek roku 1872 (przedpłata)	579	88 ¹ / ₂	—	—	579	88 ¹ / ₂
62		Prowizye zwłoki, kary konwencyonalne i t. p.	396	54 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Kary za przestępstwa drogowe	104	26 ¹ / ₂	—	—	500	81
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów do- towanych z funduszu krajowego.						
	a	Szpital św. Łazarza w Krakowie, oddział chorych	12.450	55 ¹ / ₂	—	—	12.450	55 ¹ / ₂
	b	Fundusz policyi krajowej	2.671	99 ¹ / ₂	—	—	2.671	99 ¹ / ₂
V.		Zapas kasowy z roku 1870.	190.310	—	—	—	190.310	—
VI.		Dodatki do podatków.	1,036.805	46 ¹ / ₂	—	—	1,036.805	46 ¹ / ₂
VII.		Rozmaite przypadkowe.						
	a)	Zwrot zaliczki danej p. Glixelemu na rachun- ek czynszu za najem domu na pomiesz- czenie Wydziału krajowego	1.000	—	—	—	—	—
	b)	Za sprzedane wyszkartowane stare akta	55	—	—	—	—	—
	c)	Prowizye zwłoki od J. Liszki za zaliczkę dana mu w roku 1862 na budowę koszar żandar- meryjnych w Dukli	4	—	—	—	—	—
	d)	Zwrot ze sprawdzonego obrachunku c. k. kasy w Buczaczu za Październik 1871	—	1	—	—	—	—
	e)	Zwrot zaliczki danej szpitalowi głównemu we Lwowie	5.100	—	—	—	6.159	1
		Suma dochodów	—	—	—	—	1,387.173	1 ¹ / ₂

Szpital główny we Lwowie.

Oddział chorych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi			nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu		zwyczajne					
W y d a t k i.							
I.	Place urzędników, lekarzy i sług	22.739	95 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.	Odstawne	63	34	—	—	—	—
III.	Adjuta	2.611	78	—	—	—	—
IV.	Substytucye	—	—	—	—	—	—
V.	Dyurny	963	27	—	—	—	—
VI.	Pensye	664	74 ¹ / ₂	—	—	—	—
VII.	Zaopatrzenia i dary z łaski	239	70 ¹ / ₂	—	—	—	—
VIII.	Odprawy	32	40	—	—	—	—
IX.	Emolumenta	524	51	—	—	—	—
X.	Wydatki kapliczne	4	46	—	—	—	—
XI.	Najem pomieszkania	7.132	88	—	—	—	—
XII.	Potrzeby kancelaryjne	776	62 ¹ / ₂	—	—	—	—
XIII.	Remuneracye i zapomogi	1.474	¹ / ₂	—	—	—	—
XIV.	Koszta gospodarcze	83.506	55 ¹ / ₂	—	—	—	—
XV.	Zwrot kosztów utrzymania chorych	1.185	24	—	—	—	—
XVI.	Utrzymanie budynków	4.207	10	—	—	—	—
XVII.	Rozmaite wydatki	662	61 ¹ / ₂	—	—	—	—
	Suma wydatków	126.789	18 ¹ / ₂	—	—	126.789	18 ¹ / ₂
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. wydatki następujące:							
a) zaliczki wydane i zwrócone 48.062 zł. 85 ¹ / ₂ ct.							
b) depozyta " 8.494 " 6 "							
c) zapas ostateczny depozytów 11.620 " 6 "							
Razem 68.176 zł. 97 ¹ / ₂ ct.							
D o c h o d y.							
I.	Odsetki od kapitałów	2.627	60 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.	Zapisy i legaty	2.032	45	—	—	—	—
III.	Dochód z realności	282	70	—	—	—	—
IV.	Dodatki	17.013	81 ¹ / ₂	—	—	—	—
V.	Zwroty kosztów leczenia	41.791	98 ¹ / ₂	—	—	—	—
VI.	Rozmaite dochody	220	72	—	—	—	—
VII.	Dotacye (zasiłki) tymczasowo dane z funduszu krajowego, a zwrotne od gminy miasta Lwowa	62.819	91	—	—	—	—
	Suma dochodów	126.789	18 ¹ / ₂	—	—	126.789	18 ¹ / ₂
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871 dochody następujące:							
a) zaliczki pobrane 49.447 zł. 56 ¹ / ₂ c.							
b) depozyta otrzymane 10.079 " 52 ¹ / ₂ "							
c) zapas początkowy depozytów 8.649 " 88 ¹ / ₂ "							
Razem . . . 68.176 zł. 97 ¹ / ₂ c.							

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
17 816	—	—	—	—	4.924	—	—	—	
58	—	—	—	—	5	—	—	—	
3.450	—	—	839	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
912	—	—	—	—	51	—	—	—	
666	—	—	1	—	—	—	—	—	
259	—	—	19	—	—	—	—	—	
100	—	—	68	—	—	—	—	—	
3.476	—	—	2.952	—	—	—	—	—	
15	—	—	11	—	—	—	—	—	
7 133	—	—	—	—	—	—	—	—	
576	—	—	—	—	201	—	—	—	
1.307	—	—	—	—	167	—	—	—	
84.220	—	—	712	—	—	—	—	—	
1.600	—	—	415	—	—	—	—	—	
3.224	—	—	—	—	983	—	—	—	
1.100	—	—	437	—	—	—	—	—	
—	—	125.912	5.454	—	6.331	—	—	877	
2.243	—	—	385	—	—	—	—	—	
3.200	—	—	—	—	1.168	—	—	—	
282	—	—	—	—	—	—	—	—	
22.214	—	—	—	—	5.200	—	—	—	
49.212	—	—	—	—	7.420	—	—	—	
272	—	—	—	—	51	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
48.489	—	—	14.331	—	—	—	—	—	
—	—	125.912	14.716	—	13.839	—	877	—	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871			
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m	
budżetu						
I.		Place urzędników, lekarzy i sług.				
	1	Dyrektor Dr. Berthleff	700	56	—	—
	2	Rządca Malinowski	550	23	—	—
	3	Kontrolor Dyszkiewicz	437	85	—	—
	5	1. pisarz Swoboda	175	14 ^{1/2}	—	—
	6	2. „ Rzepecki	262	71	—	—
	7	Maszynista	401	10	—	—
	9	Wózny Kazurkiewicz	126	10	—	—
	10	Odźwierny Piro	151	08	—	—
	13	29 sióstr Miłosierdzia	5.202	71	—	—
	14	Trzem prymaryuszom a to: Dr. Nagel 404 zł. 25 c. Dr. Neuhauser 630 „ — „ „ Fingar 630 „ — „	—	—	1.664	25
	15	Trzem prymaryuszom „ Widmann 663 „ 33 „ Dr. Molendziński 595 „ — „ „ Rożański 545 „ — „	—	—	1.803	33
	16	Posługaczom i służbie domu a) płaca 6220 „ 91 „ b) wikt 4621 „ 75 „	—	—	10.842	66
	17	Za sprawdzanie recept	422	23	—	—
		Suma rubr. I.	—	—	—	22.739 95 ^{1/2}
II.		Odstawne.				
	18	Graas Maciej	—	—	—	63 34
III.		Adjuta.				
	19	Sześciu sekundaryuszów: Dr. Smitowski 330 zł. — Dr. Merczyński 296 „ 52 ^{1/2} „ Molendziński 104 „ 10 „ Szataner 324 „ 32 ^{1/2} „ Rożański 169 „ 44 „ Sawicki 276 „ 63 „ Szeparowicz 127 „ 08	—	—	1.628	10
	20	Gąsiorowski 217 „ 33 Dr. Majewski 70 „ 83	—	—	288	16
	21	Praktykant Hetmańczyk 162 „ 50 Gąsiorowski 20 „ 83 Gaudia 150 „ — Gofryk 150 „ —	—	—	—	—
		Sekundaryusz Dr. Żuliński 135 „ 54 „ Widmann 76 „ 65	—	—	695	52
		Suma rubr. III.	—	—	—	2.611 78
IV.		Substytucye.				
V.		Dyurna.				
	23	Jeziński	173	27	—	—
		Przebendowski	186	—	—	—
		Garnysz	56	—	—	—
		Jagielski	122	—	—	—
		Swierczewski	231	—	—	—
		Odpis protokołu stanu chorych i chwilowa pomoc	195	—	—	—
		Suma rubr. V.	—	—	—	963 27

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
701	—	—	—	—	—	—	—	—	
526	—	—	—	—	24	—	—	—	
438	—	—	—	—	—	—	—	—	
175	—	—	—	—	—	—	—	—	
263	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	1	—	—	—	
126	—	—	—	—	—	—	—	—	
151	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.935	—	—	—	—	3.268	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.701	—	—	37	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.800	—	—	—	—	3	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8.900	—	—	—	—	1.943	—	—	—	
700	—	—	278	—	—	—	—	—	
—	—	17.816	315	—	5.239	—	—	4.924	
—	—	58	—	—	5	—	—	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.400	—	—	772	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	—	—	12	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
750	—	—	55	—	—	—	—	—	
—	—	3.450	839	—	—	—	839	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	912	—	—	51	—	839	4.980	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu							
VI.		Pensye.					
24		Wagner Ludwika	105	—	—	—	—
25		Grund Ludwika	175	14 ¹ / ₂	—	—	—
26		Burkart Franciszka	145	95	—	—	—
27		Bodaszewska Agnieszka	87	57	—	—	—
28		Popławski Jan	151	08	—	—	—
		Suma rubr. VI.	—	—	—	—	664 74 ¹ / ₂
VII.		Zaopatrzenia i dary z laski.					
29		Christl Laura	39	42	—	—	—
30		Hammer Joanna	48	16	—	—	—
31		Tomaszewska Marya	42	62 ¹ / ₂	—	—	—
32		Drabikowska Elżbieta	109	50	—	—	—
		Suma rubr. VII.	—	—	—	—	239 70 ¹ / ₂
VIII.		Odprawy i spłaty kwartałów po- śmiertnych.					
33		Wiszenka Ewa, odprawa	—	—	—	—	32 40
IX.		Emolumenta.					
34		Na fiakra Dr. Neuhauser	105	—	—	—	—
35		„ Dr. Finger	63	—	—	—	—
36		Na ubiór wóźnego i odźwiernego	81	91 ¹ / ₂	—	—	—
37		Żywność Sióstr Miłosierdzia	—	—	—	—	—
38		Urzędnikom na światło	58	67 ¹ / ₂	—	—	—
39		Rządca na opał	53	42	—	—	—
41		Dr. Szeparowicz na pomieszkanie, opał i światło	162	50	—	—	—
		Suma rubr. IX.	—	—	—	—	524 51
X.	42	Kapliczne	—	—	—	—	4 46
XI.		Najem pomieszkania.					
43		Dodatek dyrektorowi	350	28	—	—	—
44		„ kontrolorowi	166	80	—	—	—
45		„ rządcy	166	80	—	—	—
46		Za filię Hofmana	6.000	—	—	—	—
47		„ Höflicha	449	—	—	—	—
		Suma rubr. XI.	—	—	—	—	7.132 88
XII.		Potrzeby kancelaryjne.					
48		Ryczałt	93	86	—	—	—
49		Roznaita	682	76 ¹ / ₂	—	—	—
		Suma rubr. XII.	—	—	—	—	776 62 ¹ / ₂

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
							839	4.980	
105	—	—	—	—	—	—	—	—	
176	—	—	1	—	—	—	—	—	
146	—	—	—	—	—	—	—	—	
88	—	—	—	—	—	—	—	—	
151	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	666	1	—	—	—	1	—	
53	—	—	14	—	—	—	—	—	
53	—	—	5	—	—	—	—	—	
43	—	—	—	—	—	—	—	—	
110	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	259	19	—	—	—	19	—	
—	—	100	68	—	—	—	68	—	
105	—	—	—	—	—	—	—	—	
63	—	—	—	—	—	—	—	—	
100	—	—	18	—	—	—	—	—	
2.902	—	—	2.902	—	—	—	—	—	
70	—	—	11	—	—	—	—	—	
86	—	—	33	—	—	—	—	—	
150	—	—	—	—	12	—	—	—	
—	—	3.476	2.964	—	12	—	2.952	—	
—	—	15	11	—	—	—	11	—	
350	—	—	—	—	—	—	—	—	
167	—	—	—	—	—	—	—	—	
167	—	—	—	—	—	—	—	—	
6.000	—	—	—	—	—	—	—	—	
449	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	7.133	—	—	—	—	—	—	
94	—	—	—	—	—	—	—	—	
482	—	—	—	—	201	—	—	—	
—	—	576	—	—	201	—	—	201	
—	—	—	—	—	—	—	3.890	5.181	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
		zwyyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
ru- bryki	pozy- cyi							
budżetu								
XIII.		Remuneracye i zapomogi.						
		Kapłan gr. kat. Sembratowicz	84	77 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Praktykant Brand	75	—	—	—	—	—
		„ Warhaftig	162	50	—	—	—	—
		„ Grabowicz	75	—	—	—	—	—
		„ Taubes	75	—	—	—	—	—
		Pisarz Rzepecki	87	57 ¹ / ₂	—	—	—	—
		„ Swoboda	87	57	—	—	—	—
		Wózny Kaznrkiewicz	50	05 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Zmienne	776	53	—	—	—	—
		Suma rubr. XIII.	—	—	—	—	1.474	¹ / ₂
XIV.		Koszta gospodarcze.						
	52	Zwykła strawa i dodatki	48.579	55 ¹ / ₃	—	—	—	—
		Pieczywo	5.026	36	—	—	—	—
		Wino	1.969	62	—	—	—	—
	53	Lekarstwa	5.739	58	—	—	—	—
	54	Sanitarne	2.544	65 ¹ / ₂	—	—	—	—
	55	Instrumenta chirurgiczne	407	89	—	—	—	—
	56	Sprzęty domowe	2.726	07	—	—	—	—
	57	Bielizna i pościel	10.044	09	—	—	—	—
	58	Słoma	727	22	—	—	—	—
	59	Drzewo	4.452	14	—	—	—	—
	60	Oświetlenie	1.278	19 ¹ / ₂	—	—	—	—
	61	Koszta pogrzebowe	11	18	—	—	—	—
		Suma rubr. XIV.	—	—	—	—	83.506	55 ¹ / ₂
XV.		Zwrot kosztów utrzymania chorych.						
	62	Zakładowi klinicznemu	—	—	—	—	1.185	24
XVI.		Utrzymanie budynków.						
	63	Konserwacye i reperacye	3.868	14	—	—	—	—
	64	Kominiarze i straż ogniowa	338	96	—	—	—	—
		Suma rubr. XVI.	—	—	—	—	4.207	10
XVII		Rozmaite.						
	65	a) Przypadkowe	662	61 ¹ / ₃	—	—	—	—
		b) Na urządzenie dla Sióstr Miłosierdzia	—	—	—	—	—	—
		Suma rubr. XVII.	—	—	—	—	662	61 ¹ / ₃
		Suma ogólna wydatków	—	—	—	—	126.789	18 ¹ / ₂

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
							3.890	5.181	
83	—	—	—	—	2	—	—	—	
—	—	—	—	—	75	—	—	—	
—	—	—	—	—	162	—	—	—	
—	—	—	—	—	75	—	—	—	
—	—	—	—	—	75	—	—	—	
174	—	—	—	—	1	—	—	—	
50	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	—	223	—	—	—	—	—	
—	—	1.307	223	—	390	—	—	167	
44.000	—	—	—	—	4.580	—	—	—	
5.500	—	—	473	—	—	—	—	—	
950	—	—	—	—	1.020	—	—	—	
15.000	—	—	9.260	—	—	—	—	—	
2.800	—	—	255	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	8	—	—	—	
2.000	—	—	—	—	726	—	—	—	
6.400	—	—	—	—	3.644	—	—	—	
670	—	—	—	—	57	—	—	—	
5.000	—	—	548	—	—	—	—	—	
1.460	—	—	182	—	—	—	—	—	
40	—	—	29	—	—	—	—	—	
—	—	84.220	10.747	—	10.035	—	712	—	
—	—	1.600	415	—	—	—	415	—	
3.000	—	—	—	—	868	—	—	—	
224	—	—	—	—	115	—	—	—	
—	—	3.224	—	—	983	—	—	983	
500	—	—	—	—	163	—	—	—	
600	—	—	600	—	—	—	—	—	
—	—	1.100	600	—	163	—	437	—	
—	—	125.912	—	—	—	—	5.454	6.331	

Dochody.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba			Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Odsetki od kapitałów							
1	2	Od zapisów długu bankowego i długu Państwa imiennej wartości 60.036 zł.	2.492	67	—	—	—	—	
3		Od obligacyi pożyczki narodowej imiennej wartości 1.502 „	—	—	—	—	—	—	
4		„ „ indemnizacyjnych „ „ 1.200 „	25	99 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	
5		„ „ pożyczki głodowej „ „ 20 „	1	40	—	—	—	—	
6		„ listów zastawnych galicyjskich „ „ 1.100 „	45	—	—	—	—	—	
		„ rent państwowych (poz. 2) „ „ 1.500 „	62	54	—	—	—	—	
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	2.627	60 $\frac{1}{2}$	
II.		7 Zapisy i legaty	—	—	—	—	2.032	45	
III.		Dochód z realności							
	9	Czynsz za lokalności do kliniki używane	—	—	—	—	282	70	
IV.		Dodatki							
10		Od c. k. Skarbu relutum za 200 sągów drzewa	1.360	—	—	—	—	—	
11		$\frac{1}{4}$ kopytkowego z dochodów rogatek miejskich	15.599	97	—	—	—	—	
12		Dodatek z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	53	84 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	
		Suma rubryki IV.	—	—	—	—	17.013	81 $\frac{1}{2}$	
V.		Zwroty kosztów leczenia							
13		Od samopłacących	10.602	97	—	—	—	—	
14		„ funduszów obceokrajowych	766	54	—	—	—	—	
		„ rozmaitych zakładów i stowarzyszeń	2.489	44 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	
15		„ galicyjskiego funduszu krajowego	27.715	54	—	—	—	—	
16		„ gminy lwowskiej za leczenie chorych z zakładu św. Łazarza	217	49	—	—	—	—	
17		„ gminy lwowskiej za leczenie ubogich miasta Lwowa	—	—	—	—	—	—	
		Suma rubryki V.	—	—	—	—	41.791	98 $\frac{1}{2}$	
VI.		Rozmaite							
18		Rozmaite drobne	115	16 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	
19		Od funduszu klinicznego za 15 sągów drzewa	105	55 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	
		Suma rubryki VI.	—	—	—	—	220	72	
VII.		Zasilki tymczasowo dane z funduszu krajowego, a zwrotne od gminy miasta Lwowa							
			—	—	—	—	62.819	91	
		Suma dochodów	—	—	—	—	126.789	18 $\frac{1}{2}$	

Oddział chorych.

Dochody.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
2.119	—	—	374	—	—	—	—	—	
63	—	—	—	—	63	—	—	—	
52	—	—	—	—	26	—	—	—	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	—	—	37	—	—	—	—	—	
—	—	—	63	—	—	—	—	—	
—	—	2.243	474	—	89	—	385	—	
—	—	3.200	—	—	1.168	—	—	1.165	
—	—	282	—	—	—	—	—	—	
1.360	—	—	—	—	—	—	—	—	
20.800	—	—	—	—	5.200	—	—	—	
54	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	22.214	—	—	5.200	—	—	5.200	
9.724	}	—	—	—	—	—	—	—	
544		—	—	—	—	—	—	—	
—		3.591	—	—	—	—	—	—	
38.873	—	—	—	—	11.157	—	—	—	
71	—	—	146	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	49.212	3.737	—	11.157	—	—	7.420	
170	—	—	—	—	55	—	—	—	
102	—	—	4	—	—	—	—	—	
—	—	272	4	—	55	—	—	51	
—	—	48.489	14.331	—	—	—	14.331	—	
—	—	125.912	—	—	—	—	14.716	13.839	
—	—	—	—	—	—	—	877	—	

Szpital główny we Lwowie.

Oddział położnic.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Sumaryusz.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871							
ru- bryki	pozy cy	W y d a t k i.		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m			
budżetu									
I.		Płace urzędników, lekarzy i sług	1.677	04	—	—	—	—	
II.		Odstawne	4	52	—	—	—	—	
III.		Adjuta	227	50	—	—	—	—	
IV.		Substytucye	—	—	—	—	—	—	
V.		Dyurna	68	84	—	—	—	—	
VI.		Pensye	220	08	—	—	—	—	
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	64	05	—	—	—	—	
VIII.		Odprawy	—	—	—	—	—	—	
IX.		Emolumenta	38	24 ^{1/2}	—	—	—	—	
X.		Wydatki kapliczne	—	—	—	—	—	—	
XI.		Najem pomieszkania	1.499	87	—	—	—	—	
XII.		Potrzeby kancelaryjne	56	97	—	—	—	—	
XIII.		Remuneracye i zapomogi	92	80 ^{1/2}	—	—	—	—	
XIV.		Koszta gospodarcze	6.467	22 ^{1/2}	—	—	—	—	
XV.		Zwrot kosztów leczenia obcym funduszom	—	—	—	—	—	—	
XVI.		Utrzymanie budynków	457	68	—	—	—	—	
XVII.		Odsetki od kapitałów dłużnych	352	02	—	—	—	—	
XVIII.		Rozmaite	34	05 ^{1/2}	—	—	—	—	
		Suma wydatków	—	—	—	—	11.260	90 ^{1/2}	
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871 wydatki następujące: Zaliczki wydane i zwrócone 3.666 zł. 23 ^{1/2} c.							
		D o c h o d y.							
I.		Odsetki od kapitałów	98	98	—	—	—	—	
II.		Dochody z realności	31	65	—	—	—	—	
III.		Dodatki	158	03	—	—	—	—	
IV.		Zwroty kosztów leczenia	371	90	—	—	—	—	
V.		Rozmaite	10	50	—	—	—	—	
VI.		Dotacye z funduszu krajowego	9.550	—	—	—	—	—	
—		Zasiłek zwrócony od funduszu zakładu chorych	1.039	84 ^{1/2}	—	—	—	—	
		Suma dochodów	—	—	—	—	11.260	90 ^{1/2}	
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871 następujące dochody: Zaliczki zwrócone i otrzymane 3.666 zł. 23 ^{1/2} c.							

Oddział położnic.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.225	—	—	—	—	452	—	—	—	
4	—	—	—	—	—	—	—	—	
210	—	—	—	—	17	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
66	—	—	—	—	3	—	—	—	
215	—	—	—	—	5	—	—	—	
66	—	—	2	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
252	—	—	214	—	—	—	—	—	
2	—	—	2	—	—	—	—	—	
1.500	—	—	—	—	—	—	—	—	
60	—	—	3	—	—	—	—	—	
76	—	—	—	—	16	—	—	—	
7.361	—	—	894	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
375	—	—	—	—	83	—	—	—	
352	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	—	—	35	—	—	—	—	—	
—	—	11.834	1.150	—	576	—	574	—	
79	—	—	20	—	—	—	—	—	
32	—	—	—	—	—	—	—	—	
158	—	—	—	—	—	—	—	—	
600	—	—	—	—	228	—	—	—	
16	—	—	—	—	6	—	—	—	
10.949	—	—	—	—	359	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	11.834	20	—	593	—	—	573	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871				
		zwyyczajne		nad-zwyyczajne		razem
ru- bryki	pozy- cyi					
budżetu						
I.	Płace urzędników, lekarzy i sług.					
1	Dyrektor Dr. Berthleff	50	06	—	—	—
2	Rządca Malinowski	39	32	—	—	—
3	Kontrolor Dyszkiewicz	31	29	—	—	—
5	Pierwszy pisarz Swoboda	12	51 ^{1/2}	—	—	—
6	Drugi „ Rzepecki	18	77	—	—	—
7	Maszynista	29	09	—	—	—
9	Woźny Kazurkiewicz	9	—	—	—	—
10	Odźwierny Piro	16	92	—	—	—
	Profesor akuszeryi	—	—	—	—	—
12	Dr. Festenburg, Dr. Czyżewicz	220	50	—	—	—
13	Akuszerka Grocholska	210	—	—	—	—
14	Służba domu a) płaca	522	95	—	—	—
	b) wikt	132	54 ^{1/2}	—	—	—
15	29 Sióstr miłosirdzia	376	02	—	—	—
16	Za sprawdzanie recept	8	06	—	—	—
	Suma rubr. I.	—	—	—	—	1.677 04
II.	Odstawne.					
17	Graas Maciej	—	—	—	—	4 52
III.	Adjuta.					
18	Sekundaryusz Dr. Głaczyński	—	—	—	—	227 50
IV.	Substytucye.					
19		—	—	—	—	—
V.	Dyurna.					
20	Pisarze dzienni	—	—	—	—	68 84
VI.	Pensyc					
21	Ostrowska Honorata	105	—	—	—	—
22	Pfau Henryka	68	96	—	—	—
23	Grund Ludwika	12	51 ^{1/2}	—	—	—
24	Burkart Franciszka	10	42 ^{1/2}	—	—	—
25	Bodaszewska Agnieszka	6	26	—	—	—
26	Popławski Jan	16	92	—	—	—
	Suma rubr. VI.	—	—	—	—	220 08
VII.	Zaopatrzenia i dary z laski.					
27	Christl Laura	2	81	—	—	—
28	Hammer Joanna	3	45	—	—	—
29	Tomaszewska Marya	3	04	—	—	—
30	Swoboda Marya	54	75	—	—	—
	Suma rubr. VII.	—	—	—	—	64 05
VIII.	Odprawy.					
31		—	—	—	—	—

Oddział położnic.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
50	—	—	—	—	—	—	—	—	
38	—	—	—	—	1	—	—	—	
31	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	—	—	—	—	—	—	—	—	
29	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
210	—	—	—	—	11	—	—	—	
210	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
450	—	—	—	—	205	—	—	—	
138	—	—	—	—	238	—	—	—	
11	—	—	3	—	—	—	—	—	
—	—	1.225	3	—	455	—	—	452	
—	—	4	—	—	—	—	—	—	
—	—	210	—	—	17	—	—	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	66	—	—	3	—	—	3	
105	—	—	—	—	—	—	—	—	
64	—	—	—	—	5	—	—	—	
13	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	215	—	—	5	—	—	5	
4	—	—	1	—	—	—	—	—	
4	—	—	1	—	—	—	—	—	
3	—	—	—	—	—	—	—	—	
55	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	66	2	—	—	—	2	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	2	477	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyyczajne		r a z e m	
budżetu							
IX.		Emolumenta.					
	32	Na ubiór dla woźnego i odźwiernego	5	84 ¹ / ₂	—	—	—
	33	Relutum na oświetlenie	26	15	—	—	—
	35	Opał dla rządu	6	25	—	—	—
	34	Żywność dla Sióstr miłosierdzia	—	—	—	—	—
		Suma rubr. IX.	—	—	—	—	38 24 ¹ / ₂
X.	36	Wydatki kapliczne.					
XI.		Najem pomieszkania					
	37	Dodatek dyrektorowi	25	03	—	—	—
	38	„ kontrolorowi	11	92	—	—	—
	39	„ rządu	11	92	—	—	—
	40	Czynsz za filię Höflicha	1451	—	—	—	—
		Suma rubr. XI.	—	—	—	—	1499 87
XII.		Potrzeby kancelaryjne.					
	41	Ryczałt	6	71 ¹ / ₂	—	—	—
	42	Rozmaite	50	25 ¹ / ₂	—	—	—
		Suma rubr. XII.	—	—	—	—	56 97
XIII.		Remuneracye i zapomogi.					
	43	Kapłan gr. kat.	5	46	—	—	—
	„	Woźny	3	58	—	—	—
	„	Dwóch pisarzy	12	51 ¹ / ₂	—	—	—
	44	Rozmaite	71	25	—	—	—
		Suma rubr. XIII.	—	—	—	—	92 80 ¹ / ₂
XIV.		Koszta gospodarcze.					
	45	Zwykła strawa i dodatki	4042	29 ¹ / ₂	}	—	—
	„	Pieczyno	515	44 ¹ / ₂			
	„	Wino	55	15			
	46	Lekarstwa	117	64	—	—	—
	47	Sanitarne	53	35	—	—	—
	48	Instrumenta chirurgiczne	44	13	—	—	—
	49	Sprzęty domowe	258	21	—	—	—
	50	Bielizna i pościel	737	37	—	—	—
	51	Słona	51	96	—	—	—
	52	Drzewo	442	40	—	—	—
	53	Oświetlenie	149	27 ¹ / ₂	—	—	—
		Suma rubr. XIV.	—	—	—	—	6467 22 ¹ / ₂
XV.		Zwroty kosztów leczenia obcym fun- duszom					
			—	—	—	—	—

Oddział położnic.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
10	—	—	4	—	—	—	2	477	
24	—	—	—	—	2	—	—	—	
10	—	—	4	—	—	—	—	—	
208	—	—	208	—	—	—	—	—	
—	—	252	216	—	2	—	214	—	
—	—	2	2	—	—	—	2	—	
25	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	
1451	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1.500	—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	—	1	—	—	—	
54	—	—	4	—	—	—	—	—	
—	—	60	4	—	1	—	3	—	
6	—	—	1	—	—	—	—	—	
3	—	—	—	—	1	—	—	—	
—	—	—	—	—	12	—	—	—	
67	—	—	—	—	4	—	—	—	
—	—	76	1	—	17	—	—	16	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5.720	—	—	1.107	—	—	—	—	—	
300	—	—	182	—	—	—	—	—	
150	—	—	97	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	34	—	—	—	
80	—	—	—	—	178	—	—	—	
600	—	—	—	—	137	—	—	—	
20	—	—	—	—	32	—	—	—	
375	—	—	—	—	68	—	—	—	
106	—	—	—	—	43	—	—	—	
—	—	7361	1.386	—	492	—	894	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
							1.115	493	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
XVI.		Utrzymanie budynków.							
	55	Konserwacye i reparacye	433	48	—	—	—	—	
	56	Kominiarze i straż ogniowa	24	20½	—	—	—	—	
		<u>Suma rubryki XVI.</u>	—	—	—	—	457	68½	
XVII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.							
	57	Funduszowi stypendyjnemu	—	—	—	—	352	02	
XVIII	58	Rozmaite.	—	—	—	—	34	05½	
		<u>Suma wydatków</u>	—	—	—	—	11.260	90½	
		D o c h o d y.							
I.		Odsetki od kapitałów.							
	1	Od zapisów długu Państwa imiennej wartości 1780 zł.	94	26	—	—	—	—	
	2	„ obligacyi indemnizacyjnej na 100 zł.	4	72	—	—	—	—	
		<u>Suma rubryki I.</u>	—	—	—	—	98	98	
II.		Dochód z realności.							
	3	Czynsz z najmu lokalności na klinikę	—	—	—	—	31	65	
III.		Dodatki.							
	4	Relutum od c. k. Skarbu Państw. za 200 sąg. drzewa	152	—	—	—	—	—	
	5	Dodatek z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	6	03	—	—	—	—	
		<u>Suma rubryki III.</u>	—	—	—	—	158	03	
IV.		Zwroty kosztów leczenia.							
	6	Od samopłacących i z funduszków publicznych	—	—	—	—	371	90	
V.		Rozmaite dochody.							
		Za sprzedane sprzęty superarbitrowane i inne po mniejsze dochody	—	—	—	—	—	—	
		Od funduszu klinicznego za 15 sągów drzewa	10	50	—	—	—	—	
		<u>Suma rubryki V.</u>	—	—	—	—	10	50	
VI.		Dotacye z funduszu krajowego.	9 550	—	—	—	—	—	
		Zasiłek zwrotny od funduszu chorych	1.039	84½	—	—	10.589	84½	
		<u>Suma dochodów</u>	—	—	—	—	10.221	06	

Date	Description			Amount	Balance
	Particulars	Debit	Credit		
Jan 1	Balance forward				
Jan 2	...				
Jan 3	...				
Jan 4	...				
Jan 5	...				
Jan 6	...				
Jan 7	...				
Jan 8	...				
Jan 9	...				
Jan 10	...				
Jan 11	...				
Jan 12	...				
Jan 13	...				
Jan 14	...				
Jan 15	...				
Jan 16	...				
Jan 17	...				
Jan 18	...				
Jan 19	...				
Jan 20	...				
Jan 21	...				
Jan 22	...				
Jan 23	...				
Jan 24	...				
Jan 25	...				
Jan 26	...				
Jan 27	...				
Jan 28	...				
Jan 29	...				
Jan 30	...				
Jan 31	...				

Szpital główny we Lwowie.

Oddział obłąkanych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Sumaryusz.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m			
budżetu								
I.		Płace urzędników, lekarzy i służ	10.293	61	—	—	—	—
II.		Odstawne	8	07	—	—	—	—
III.		Adjuta	780	—	—	—	—	—
IV.		Substytucye	—	—	—	—	—	—
V.		Dyurna	122	89	—	—	—	—
VI.		Pensye	97	14	—	—	—	—
VII.		Zaopatrzenia i dary z łaski	62	34½	—	—	—	—
VIII.		Odprawy	126	—	—	—	—	—
IX.		Emolumenta	202	56½	—	—	—	—
X.		Wydatki kapliczne	134	26½	—	—	—	—
XI.		Najem pomieszkania	87	25	—	—	—	—
XII.		Potrzeby kancelaryjne	120	90½	—	—	—	—
XIII.		Remuneracye	304	02	—	—	—	—
XIV.		Koszta gospodarcze	52.310	45	—	—	—	—
XV.		Zwrot kosztów leczenia obcym funduszom	—	—	—	—	—	—
XVI.		Utrzymanie budynków	1.777	25½	—	—	—	—
XVII.		Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	06	—	—	—	—
XVIII.		Rozmaite	941	80½	—	—	—	—
		Suma wydatków	—	—	—	—	68.776	63
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. następujące wydatki: Zaliczki wydane i zwrócone . . . 13906 zł. 89½						
		D o c h o d y.						
I.		Odsetki od kapitałów	452	63	—	—	—	—
II.		Dochód z realności	126	65	—	—	—	—
III.		Dodatki	632	12½	—	—	—	—
IV.		Zwrot kosztów leczenia	6.768	75½	—	—	—	—
V.		Rozmaite	61	47	—	—	—	—
VI.		Dotacye z funduszu krajowego	60.735	—	—	—	—	—
		Suma dochodów	—	—	—	—	68.776	63
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. następujące dochody: Zaliczki otrzymane i zwrócone . . 13906 zł. 89½.						

Oddział obłąkanych.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
8.651	—	—	—	—	1.643	—	—	—	
8	—	—	—	—	—	—	—	—	
910	—	—	130	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
117	—	—	—	—	6	—	—	—	
98	—	—	—	—	—	—	—	—	
111	—	—	49	—	—	—	—	—	
126	—	—	—	—	—	—	—	—	
553	—	—	350	—	—	—	—	—	
60	—	—	—	—	74	—	—	—	
87	—	—	—	—	—	—	—	—	
89	—	—	—	—	32	—	—	—	
221	—	—	—	—	83	—	—	—	
55.250	—	—	2.939	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.501	—	—	—	—	276	—	—	—	
1.408	—	—	—	—	—	—	—	—	
80	—	—	—	—	862	—	—	—	
—	—	69.270	3.468	—	2.976	—	492	—	
310	—	—	142	—	—	—	—	—	
127	—	—	—	—	—	—	—	—	
632	—	—	—	—	—	—	—	—	
7.400	—	—	—	—	631	—	—	—	
66	—	—	—	—	4	—	—	—	
60.735	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	69.270	142	—	635	—	—	493	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Place urzędników, lekarzy i slug.							
	1	Dyrektor Dr. Berthleff	89	38	—	—	—	—	—
	2	Rządca Malinowski	70	20	—	—	—	—	—
	3	Kontrolor Dyszkiewicz	55	86	—	—	—	—	—
	5	Pierwszy pisarz Swoboda	22	34	—	—	—	—	—
	6	Drugi pisarz Rzepecki	33	52	—	—	—	—	—
	7	Maszynista	51	14	—	—	—	—	—
	8	Nadzorca Jaroszyński	270	—	—	—	—	—	—
	9	Woźny Kazurkiewicz	16	10	—	—	—	—	—
	10	Odźwierny (Drewenka, Milan)	151	53 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
	12	Prymaryusz Dr. Nagel	173	25	—	—	—	—	—
	13	„ „ Chądzyński	630	—	—	—	—	—	—
	14	Ordynaryusz Dr. Opolski	600	—	—	—	—	—	—
	15	Slużba domu a) płaca	2.953	45 ¹ / ₂	}	}	}	}	}
		b) żywność	4.417	42					
	16	29 Sióstr Miłosierdzia	671	27	—	—	—	—	—
	17	Za sprawdzanie recept	88	14	—	—	—	—	—
		Suma rubr. I.	—	—	—	—	10.293	61	—
II.		Odstawne.							
	18	Graas Maciej	—	—	—	—	8	07	—
III.		Adjuta.							
	19	Sekundaryusz Dr. Kołychanowski	360	—	—	—	—	—	—
	20	„ „ Berger	270	—	—	—	—	—	—
	21	Praktykant Babel	150	—	—	—	—	—	—
		suma rubr. III.	—	—	—	—	780	—	—
IV.	22	Substytucye	—	—	—	—	—	—	—
V.		Dyurna.							
	23	Pisarze dzienni	—	—	—	—	122	89	—
VI.		Pensye.							
	24	Wagner Ludwika	45	1 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
	25	Grund Ludwika	22	34	—	—	—	—	—
	26	Burkart Franciszka	18	62 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
	27	Bodaszewska Agnieszka	11	17	—	—	—	—	—
		Suma rubr. VI.	—	—	—	—	97	14	—
VII.		Zaopatrzenia i dary z laski.							
	28	Christl Laura	5	02	—	—	—	—	—
	29	Hammer Joanna	6	14	—	—	—	—	—
	30	Tomaszewska Marya	5	43 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
	31	Ries Anna	—	—	—	—	—	—	—
	32	Dmitrasz Mikołaj	45	75	—	—	—	—	—
		Suma rubr. VII.	—	—	—	—	62	34 ¹ / ₂	—

Oddział obłąkanych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
89	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	—	—	—	—	3	—	—	—	
56	—	—	—	—	—	—	—	—	
22	—	—	—	—	—	—	—	—	
34	—	—	—	—	—	—	—	—	
51	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	—	—	30	—	—	—	—	—	
16	—	—	—	—	—	—	—	—	
200	—	—	48	—	—	—	—	—	
189	—	—	15	—	—	—	—	—	
630	—	—	—	—	—	—	—	—	
600	—	—	—	—	—	—	—	—	
6.000	—	—	—	—	1.370	—	—	—	
247	—	—	—	—	424	—	—	—	
150	—	—	61	—	—	—	—	—	
—	—	8.651	154	—	1.797	—	—	1.643	
—	—	8	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	40	—	—	—	—	—	
360	—	—	90	—	—	—	—	—	
150	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	910	130	—	—	—	130	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	117	—	—	6	—	—	6	
45	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	—	—	—	—	—	—	—	—	
19	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	98	—	—	—	—	—	—	
7	—	—	2	—	—	—	—	—	
7	—	—	1	—	—	—	—	—	
5	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
92	—	—	46	—	—	—	—	—	
—	—	111	49	—	—	—	49	—	
—	—	—	—	—	—	—	179	1.649	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu								
VIII	33	Odprawy. Kurman Wojciech	—	—	—	—	126	—
IX.		Emolumenta.						
	34	Na fiakra prymaryusz Dr. Chądzyński	63	—	—	—	—	—
	35	Na ubiór dla woźnego i odźwiernego	71	94	—	—	—	—
	36	Relutum na światło dla urzędników i sług	44	65 ¹ / ₂	—	—	—	—
	37	29 Sióstr Miłosierdzia na żywność	—	—	—	—	—	—
	38	Na opał dla rządcy	22	97	—	—	—	—
		Suma rubr. IX.	—	—	—	—	202	56 ¹ / ₂
X.	39	Wydatki kapliczne	—	—	—	—	134	26
XI.		Najem pomieszkania.						
	40	Dodatek dyrektorowi	44	69	—	—	—	—
	42	" rządcy	21	28	—	—	—	—
	41	" kontrolorowi	21	28	—	—	—	—
		Suma rubr. XI.	—	—	—	—	87	25
XII.		Potrzeby kancelaryjne.						
	43	Ryczałt	11	97 ¹ / ₂	—	—	—	—
	44	Rozmaite	108	93	—	—	—	—
		Suma rubr. XII.	—	—	—	—	120	90 ¹ / ₂
XIII		Remuneracye i zapomogi.						
	45	Kapłan gr. kat. Sembratowicz	9	76 ¹ / ₂	—	—	—	—
	"	Dwaj pisarze	22	34	—	—	—	—
	"	Woźny	6	36 ¹ / ₂	—	—	—	—
	46	Zmienne i zapomogi	265	55	—	—	—	—
		Suma rubr. XIII.	—	—	—	—	304	02
XIV.		Koszta gospodarcze.						
	47	Zwykła strawa i dodatki	40.223	53 ¹ / ₂	—	—	—	—
	"	Pieczyno	4.820	63 ¹ / ₂	—	—	—	—
	"	Wino	528	63 ¹ / ₂	—	—	—	—
	48	Lekarstwa	746	02	—	—	—	—
	49	Sanitarne	647	99	—	—	—	—
	50	Instrumenta chirurgiczne	123	36	—	—	—	—
	51	Sprzęty domowe	409	61	—	—	—	—
	52	Bielizna i pościel	2.111	43 ¹ / ₂	—	—	—	—
	53	Słoma do leży	92	76 ¹ / ₂	—	—	—	—
	54	Drzewo	2.127	75 ¹ / ₂	—	—	—	—
	55	Oświetlenie	475	59	—	—	—	—
	56	Koszta pogrzebowe	3	12	—	—	—	—
		Suma rubr. XIV.	—	—	—	—	52.310	45

Oddział obłąkanych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
—	—	126	—	—	—	—	179	1.649	
63	—	—	—	—	—	—	—	—	
40	—	—	—	—	32	—	—	—	
43	—	—	—	—	2	—	—	—	
370	—	—	370	—	—	—	—	—	
37	—	—	14	—	—	—	—	—	
—	—	553	384	—	34	—	350	—	
—	—	60	—	—	74	—	—	74	
45	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	87	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	
77	—	—	—	—	32	—	—	—	
—	—	89	—	—	32	—	—	32	
11	—	—	1	—	—	—	—	—	
23	—	—	1	—	—	—	—	—	
7	—	—	—	—	—	—	—	—	
180	—	—	—	—	85	—	—	—	
—	—	221	2	—	85	—	—	83	
41.000	—	—	776	—	—	—	—	—	
4.500	—	—	—	—	320	—	—	—	
500	—	—	—	—	28	—	—	—	
1.950	—	—	1.203	—	—	—	—	—	
500	—	—	—	—	148	—	—	—	
55	—	—	—	—	68	—	—	—	
840	—	—	430	—	—	—	—	—	
4.000	—	—	1.888	—	—	—	—	—	
200	—	—	107	—	—	—	—	—	
1.400	—	—	—	—	727	—	—	—	
300	—	—	—	—	175	—	—	—	
5	—	—	1	—	—	—	—	—	
—	—	55.250	4.405	—	1.466	—	2.939	—	
							3.468	1.838	

Wydatki.

Szpital główny we Lwowie.

Liczba			Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		razem	
budżetu								
XV.	57	Zwrot kosztów leczenia obcym fun- duszom	—	—	—	—	—	—
XVI.		Utrzymanie budynków.						
	58	Konserwacje i reparacje	1.734	02	—	—	—	—
	59	Kominiarze i straż ogniowa	43	23 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Suma rubr. XVI.	—	—	—	—	1.777	25 ¹ / ₂
XVII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.						
	60	Funduszowi stypendyjnemu	—	—	—	—	1.408	06
XVIII.		Rozmaite	—	—	—	—	940	80 ¹ / ₂
		Suma wydatków	—	—	—	—	67.905	33 ¹ / ₂
		D o c h o d y.						
I.		Odsetki od kapitałów.						
	1	Od zapisów długu Państwa imiennej wartości 6.865 zł.	356	63	—	—	—	—
	2	Od obligacyj pożyczki głodowej na 100 zł.	7	—	—	—	—	—
	—	„ renty państwowej na 1.000 zł.	63	—	—	—	—	—
	3	„ galicyjskich listów zastawnych na 700 zł.	26	—	—	—	—	—
		Suma rubr. I.	—	—	—	—	452	63
II.		Dochód z realności.						
	4	Czynsz z najmu lokalności na zakład kliniczny	—	—	—	—	126	65
III.		Dodatki.						
	5	Relutum od c. k. Skarbu za 200 sągów drzewa	608	24	—	—	—	—
	6	Z kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	24	12	—	—	—	—
		Suma rubr. III.	—	—	—	—	632	12 ¹ / ₂
IV.		Zwrot kosztów leczenia.						
	7	Od samopłacących i z funduszków publicznych	—	—	—	—	6.768	75 ¹ / ₂
V.		Rozmaite.						
		Ażo od prowizyi z rent państwowych	11	02 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Od funduszu klinicznego za 15 sągów drzewa	50	44 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Suma rubr. V.	—	—	—	—	61	47
VI.		Dotacje z funduszu krajowego	—	—	—	—	60.735	—
		Suma dochodów	—	—	—	—	68.776	63

Oddział obłąkanych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
—	—	—	—	—	—	—	3.468	1.838	
1.400	—	—	—	—	334	—	—	—	
101	—	—	58	—	—	—	—	—	
—	—	1.501	58	—	334	—	—	276	
—	—	1.408	—	—	—	—	—	—	
—	—	80	—	—	862	—	—	862	
—	—	69 270	—	—	—	—	3.468	2.976	
							492		
287	—	—	69	—	—	—	—	—	
7	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	63	—	—	—	—	—	
16	—	—	10	—	—	—	—	—	
—	—	310	142	—	—	—	142	—	
—	—	127	—	—	—	—	—	—	
608	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	632	—	—	—	—	—	—	
—	—	7.400	—	—	631	—	—	631	
20	—	—	—	—	8	—	—	—	
46	—	—	4	—	—	—	—	—	
—	—	66	4	—	8	—	—	4	
—	—	60.735	—	—	—	—	—	—	
—	—	69.270	—	—	—	—	142	635	
								493	

Date	Description		Amount		Total
	To	By	Debit	Credit	
Jan 1					
Jan 2					
Jan 3					
Jan 4					
Jan 5					
Jan 6					
Jan 7					
Jan 8					
Jan 9					
Jan 10					
Jan 11					
Jan 12					
Jan 13					
Jan 14					
Jan 15					
Jan 16					
Jan 17					
Jan 18					
Jan 19					
Jan 20					
Jan 21					
Jan 22					
Jan 23					
Jan 24					
Jan 25					
Jan 26					
Jan 27					
Jan 28					
Jan 29					
Jan 30					
Jan 31					

Fundusz podrzutków

we Lwowie.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz podrzutków.

S u m a -

Liczba			Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m		
budżetu							
W y d a t k i.							
I.	1	Płace urzędników	555	—	—	555	—
II.	2	Dodatki na pomieszkanie	63	—	—	63	—
III.	3	Emolumenta	81	—	—	81	—
IV.	4 a. b.	Dyurna	1.704	50	—	1.704	50
V.	5	Potrzeby kancelaryjne	145	49	—	145	49
VI.	6 A. B.	Remuneracye i zapomogi	668	88 ^{1/2}	—	668	88 ^{1/2}
VII.	7	Koszta utrzymania dzieci	51.519	18 ^{1/2}	—	51.519	18 ^{1/2}
VIII.	8	„ leczenia dzieci	153	83 ^{1/2}	—	153	83 ^{1/2}
IX.	9	Rozmaite wydatki	7	4 ^{1/2}	810	817	4 ^{1/2}
Suma wydatków			54.897	94	810	55.707	94
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów za rok 1871. następujące wydatki:							
a) zaliczki wydane 281 zł. 4 ct.							
b) depozyta 407 „ 66 „							
c) zapas ostateczny depozytów 13 „ 70 „							
Razem . 702 zł. 40 ct.							
D o c h o d y.							
II.	1 a. b.	Taksy od przyjęcia dzieci	157	50	—	157	50
III.	2	Zwrot kosztów utrzymania dzieci	1.630	8	—	1.630	8
IV.	3	Dotacya z funduszu krajowego	53.271	13	—	53.271	13
	4	Zwrot zaległych należności	649	23	—	649	23
Suma dochodów			55.707	94	—	55.707	94
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów za rok 1871. następujące dochody:							
a) zaliczki zwrócone 67 zł. 4 ct.							
b) depozyta otrzymane 235 „ 36 „							
c) zapas początkowy depozytów 400 „ — „							
Razem . 702 zł. 40 ct.							

r y u s z.

Fundusz podrzutków.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
420	—	420	—	—	—	—	—	135	
63	—	63	—	—	—	—	—	—	
44	—	44	—	—	—	—	—	37	
2.191	—	2.191	—	—	—	—	487	—	
150	—	150	—	—	—	—	4	—	
1.224	—	1.224	—	—	—	—	556	—	
54.955	—	54.955	—	—	—	—	3.436	—	
150	—	150	—	—	—	—	—	4	
50	—	50	—	—	—	—	—	767	
59.247	—	59.247	—	—	—	—	4.483	943	
							3.540		
—	—	—	157	—	—	—	157	—	
1.000	—	1.000	630	—	—	—	630	—	
58.247	—	58.247	—	4.976	—	—	—	4.976	
—	—	—	649	—	—	—	649	—	
59.247	—	59.247	—	—	—	—	1.436	—	
								3.540	

Fundusz podrzutek6w.

Cześć I.

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy cy		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Place urzędnik6w.							
	1	Dla zastępcy kasyera	555	—	—	—	555	—	
II.		Dodatki na pomieszkwanie.							
	2	Dla stręczycielki mamek	63	—	—	—	63	—	
III.		Emolumenta.							
	3	Wynagrodzenie za 4 sągi drzewa dla stręczycielki mamek	81	—	—	—	81	—	
IV.		Dyurna.							
	4 a.	Dla zastępcy kontrolora	547	50	—	—	547	50	
	b.	„ 4 dyurnistów stałych	1.157	—	—	—	1.157	—	
		Suma rubr. IV.	1.704	50	—	—	1.704	50	
V.	5	Potrzeby kancelaryjne	145	49	—	—	145	49	
VI.		Remuneracye i zapomogi.							
	6	A. Stałe: a) dla kasyera	45	—	—	—	45	—	
		b) „ stręczycielki mamek	78	73 ¹ / ₂	—	—	78	73 ¹ / ₂	
		c) „ zastępcy dozorca podrzutek6w	105	—	—	—	105	—	
		B. Zmienne: a) żywicielkom za jednoroczne dzieci	297	15	—	—	297	15	
		b) żywicielkom za dorosłe dzieci	18	—	—	—	18	—	
		c) urzędnikom i dyurnistom	125	—	—	—	125	—	
		Suma rubr. VI.	668	88 ¹ / ₂	—	—	668	88 ¹ / ₂	
VII.	7	Koszta utrzymania dzieci	51.519	18	—	—	51.519	18	
VIII.	8	Koszta leczenia dzieci (lekarstwa)	153	83 ¹ / ₂	—	—	153	83 ¹ / ₂	
IX.	9	Rozmaite wydatki	7	4 ¹ / ₂	810	—	817	4 ¹ / ₂	

Wydatki.

Fundusz podrzutków.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajną	nadzwyczajną	zwyczajną	nadzwyczajną	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
420	—	420	—	—	135	—	—	135	
63	—	63	—	—	—	—	—	—	
44	—	44	—	—	37	—	—	37	
548	—	548	—	—	—	—	—	—	
1.643	—	1.643	487	—	—	—	487	—	
2.191	—	2.191	487	—	—	—	487	—	
150	—	150	4	—	—	—	4	—	
180	—	180	135	—	—	—	135	—	
79	—	79	—	—	—	—	—	—	
105	—	105	—	—	—	—	—	—	
460	—	460	163	—	—	—	163	—	
200	—	200	182	—	—	—	182	—	
200	—	200	75	—	—	—	75	—	
1.224	—	1.224	556	—	—	—	556	—	
54.955	—	54.955	3.436	—	—	—	3.436	—	
150	—	150	—	—	4	—	—	4	
50	—	50	—	—	—	767	—	767	

Liczba		D o c h o d y.	Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	r a z e m	
budżetu							
II.	1	Taksy od przyjęcia dzieci.					
		a) od funduszków obcokrajowych	113	50	—	—	113 50
		b) od samopłacących tutejszokrajowych . . .	44	—	—	—	44 —
		Suma rubr. II.	157	50	—	—	157 50
III.		Zwrot utrzymania dzieci.					
	2	Od funduszków obcokrajowych	1.630	8	—	—	1.630 8
IV.	3	Dotacya z funduszu krajowego	53.271	13	—	—	53.271 13
V.		Zwrot dawnych zaliczek	649	23	—	—	649 23

Dochody.

Fundusz podrzutków.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
—	—	—	113	—	—	—	113	—	
—	—	—	44	—	—	—	44	—	
—	—	—	157	—	—	—	157	—	
1.000	—	1 000	630	—	—	—	630	—	
58.247	—	58.247	—	—	4.976	—	—	4.976	
—	—	—	649	—	—	—	649	—	

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Oddział chorych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Sumaryusz.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyyczajne		r a z e m		
budżetu								
W y d a t k i.								
I.		Plące	4.464	69 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.		Zasługi	50	—	—	—	—	—
III.		Dodatki na mieszkanie	244	47 ¹ / ₂	—	—	—	—
IV.		Wynagrodzenie za emolumenta	128	—	—	—	—	—
V.		Zapisy	75	40	—	—	—	—
VI.		Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	96	35	—	—	—	—
VII.		Potrzeby kancelaryjne	174	62	—	—	—	—
VIII.		Remuneracye i zapomogi	1.041	41 ¹ / ₂	—	—	—	—
IX.		Utrzymanie budynków	1.318	88	—	—	—	—
X.		Podatki i daniny	1.848	39	—	—	—	—
XI.		Dyety i koszta podróży	108	20	—	—	—	—
XII.		Koszta gospodarcze	29.139	52	—	—	—	—
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych	20	—	—	—	—	—
XIV.		Potrzeby kościelne	31	25	—	—	—	—
XV.		Rozmaite wydatki	656	92	—	—	—	—
		Oddane nadwyżki dochodów funduszowi krajowemu	12.450	55 ¹ / ₂	—	—	—	—
		„ należności zaległe do rachunku zaliczek	3.336	34	—	—	—	—
		Suma wydatków	55.185	1	—	—	55.185	1
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871								
wydatki następujące: a) kapitały chwilowo ulokowane 54.195 zł. 50 ct.								
b) zaliczki dane 255 „ 1 ¹ / ₂ „								
c) depozyta zwrócone 44.897 „ 10 „								
d) zapas ostateczny depozytów 12.989 „ 75 „								
D o c h o d y.								
I.		Odsetki od kapitałów	13.827	62	—	—	—	—
II.		Dochód z realności i dóbr	10.049	98	—	—	—	—
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia	30.864	20 ¹ / ₂	—	—	—	—
IV.		Rozmaite dochody	443	20 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Suma dochodów	55.185	1	—	—	55.185	1
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871, dochody następujące:								
a) kapitały do chwilowego ulokowania pobrane: 54.195 zł. 50 ct.								
b) zaliczki odebrane 570 „ 64 „								
c) depozyta otrzymane 32.780 „ 47 ¹ / ₂ „								
d) zapas początkowy depozytów 24.790 „ 75 „								

Oddział chorych.

Sumaryusz.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
4.563	—	—	98	—	—	—	—	—	
50	—	—	—	—	—	—	—	—	
267	—	—	23	—	—	—	—	—	
128	—	—	—	—	—	—	—	—	
76	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	304	—	—	—	—	—	
200	—	—	25	—	—	—	—	—	
1.181	—	—	140	—	—	—	—	—	
2.113	—	—	794	—	—	—	—	—	
2.305	—	—	456	—	—	—	—	—	
200	—	—	92	—	—	—	—	—	
23.000	—	—	—	—	6.140	—	—	—	
20	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.060	—	—	403	—	—	—	—	—	
9.207	—	—	—	—	3.243	—	—	—	
—	—	—	—	—	3.336	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	44.801	2.335	—	12.719	—	—	10.384	
14.915	—	—	—	—	1.087	—	—	—	
6.486	—	—	3.564	—	—	—	—	—	
23.000	—	—	7.864	—	—	—	—	—	
400	—	—	43	—	—	—	—	—	
—	—	44.801	11.471	—	1.087	—	10.384	—	

Wydatki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	r a z e m	
budżetu							
I.		Place.					
	1	Zarządcy szpitalu	333	33	—	—	—
	2	Pisarzowi	266	67	—	—	—
	3	Kapelanowi	133	—	—	—	—
	4	Woznemu	174	98	—	—	—
	5	Dwom ordynaryuszom	1.425	—	—	—	—
	6	Dwom asystentom	782	28	—	—	—
	7	Jednej Siostrze Mił. 100 zł., — 10-u po 75 zł.	850	—	—	—	—
	7 ¹	Tytułem podwyższenia płacy dla zarządcy, pisa- rza, woznego i stróża	499	43 ¹ / ₂	—	—	—
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	4.464 69 ¹ / ₂
II.		Zaslugi.					
	8	Dwom leśnym w dobrach Rączna	—	—	—	—	50 —
III.		Dodatki na mieszkanie.					
	9	Kapelanowi	52	—	—	—	—
	10	Pisarzowi	54	—	—	—	—
	11	Dwom asystentom	138	47 ¹ / ₂	—	—	—
		Suma rubryki III.	—	—	—	—	244 47 ¹ / ₂
IV.		Wynagrodzenie za emolumenta.					
	12	Kapelanowi szpitalu wynagrodzenie za wikt	—	—	—	—	128 —
V.		Zapisy.					
	13	Na odprawienie mszy św. przez Kapitułę Kra- kowską z fundacji ś. p. biskupa Szembeka	37	50	—	—	—
	14	Na obdzielenie wyzdrowiałych z zapisu Wencla	37	90	—	—	—
		Suma rubryki V.	—	—	—	—	75 40
VI.	15	Wydatki z prawa patronatu i kon- kurencyi wynikle.	—	—	—	—	96 35
VII.	16	Potrzeby kancelaryjne.	—	—	—	—	174 62
VIII.		Remuneracye i zapomogi.					
		<i>A. Stałe.</i>					
	17	Aptekarzowi szpitalu	350	—	—	—	—
	18	Dyrektorowi	280	—	—	—	—
	19	Urzędnikom c. k. urzędu podatkowo-zbiorowego w Krakowie za sprawowanie czynności kaso- wych tego funduszu	67	—	—	—	—
	20	Leśniczemu za nadzór lasu w dobrach Rączna	—	—	—	—	—
	21	Stróżowi kancelaryi zarządu szpitalnego	138	88 ¹ / ₂	—	—	—
		<i>B. Niestale.</i>					
	22	Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa	205	53	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	—	—	—	—	1.041 41 ¹ / ₂

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
333	—	—	—	—	—	—	—	—	
267	—	—	—	—	—	—	—	—	
133	—	—	—	—	—	—	—	—	
167	—	—	—	—	8	—	—	—	
1.500	—	—	75	—	—	—	—	—	
800	—	—	18	—	—	—	—	—	
850	—	—	—	—	—	—	—	—	
513	—	—	13	—	—	—	—	—	
—	—	4.563	106	—	8	—	98	—	
—	—	50	—	—	—	—	—	—	
53	—	—	1	—	—	—	—	—	
54	—	—	—	—	—	—	—	—	
160	—	—	22	—	—	—	—	—	
—	—	267	23	—	—	—	23	—	
—	—	128	—	—	—	—	—	—	
38	—	—	—	—	—	—	—	—	
38	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	76	—	—	—	—	—	—	
—	—	400	304	—	—	—	304	—	
—	—	200	25	—	—	—	25	—	
350	—	—	—	—	—	—	—	—	
280	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	—	—	50	—	—	—	—	—	
134	—	—	—	—	5	—	—	—	
300	—	—	95	—	—	—	—	—	
—	—	1.181	145	—	5	—	140	—	
							590	—	

Wydatki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i.	Wynikłość z roku 1871			
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	r a z e m
budżetu						
IX.		Utrzymanie budynków.				
23		Wybielenie budynku szpitalnego zewnątrz . . .	54	—	—	—
24		Czyszczenie kanałów	12	—	—	—
25		Czyszczenie kominów	47	—	—	—
26		Na reparacye budynku szpitalnego	1.205	88	—	—
		Suma rubryki IX.	—	—	—	1.318 88
X.		Podatki i daniny.				
		<i>A. Z realności i dóbr.</i>				
28		Podatek gruntowy od realności szpitalu	53	90	—	—
29		Z dóbr Rączna i Jeziorzany	404	26 1/2	—	—
30		Z dóbr Prądnik Czerwony	594	91	—	—
		<i>B. Ekwivalenta.</i>				
31		Od nieruchomości majątku szpitalnego	31	36	—	—
32		Z dóbr Prądnik Czerwony	101	62	—	—
33		Z dóbr Rączna i Jeziorzany	72	77	—	—
		<i>C. Indemnizacya.</i>				
34		Z folwarku Prądnik Czerwony 20letnie raty za zniesiony czynsz gruntowy konwentu OO. Do- minikanów za lata od 1/11 1855 do 1/11 1875 rocznie	133	—	—	—
35		Takież za zniesioną dziesięcinę parafii św. Mikołaja	203	21	—	—
36		Z dóbr Rączna i Jeziorzany	60	67 1/2	—	—
		<i>D. Podatki gminne i dochodowe z dóbr w Kró- lestwie Polskiem położonych.</i>				
37		Z dóbr Tropiszów	108	60	—	—
38		Podatek gminny od pomieszkania kapelana szpi- talnego	—	—	—	—
		<i>E. Podatek dochodowy i odsetkowy.</i>				
39		7% podatek dochodowy z prowizyi od kapitałów hypotekowanych	84	08	—	—
		Suma rubryki X.	—	—	—	1.848 39
XI.		Dyety i koszta podróży.				
40		Na podróże komisyjne w sprawach funduszu, jako właściciela dóbr w okręgu Krakowskim i w Królestwie Polskiem położonych	—	—	—	108 20
XII.		Koszta gospodarcze.				
41		Żywność, lekarstwo, bielizna, pranie, opał, oświe- tlenie, słoma, sprzęty domowe, przez Siostry Miłosierdzia, instrumenta chirurgiczne zaś i inne drobniejsze sprzęty przez zarząd szpitalu dostarczane	—	—	—	29.139 52

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
							590		
54	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	
47	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.000	—	—	794	—	—	—	—	—	
—	—	2.113	794	—	—	—	794	—	
66	—	—	12	—	—	—	—	—	
501	—	—	97	—	—	—	—	—	
651	—	—	56	—	—	—	—	—	
31	—	—	—	—	—	—	—	—	
102	—	—	—	—	—	—	—	—	
73	—	—	—	—	—	—	—	—	
133	—	—	—	—	—	—	—	—	
203	—	—	—	—	—	—	—	—	
61	—	—	—	—	—	—	—	—	
115	—	—	6	—	—	—	—	—	
4	—	—	4	—	—	—	—	—	
365	—	—	281	—	—	—	—	—	
—	—	2 305	456	—	—	—	456	—	
—	—	200	92	—	—	—	92	—	
—	—	23.000	—	—	6.140	—	—	6.140	
							1.932	6.140	

Wydatki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	razem	
budżetu							
		W y d a t k i.					
XIII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.					
42		Od kapitału 2.000 złp. ubezpieczonego na do- brach Prądnik Czerwony na rzecz kościoła P. Maryi w Krakowie 4%	—	—	—	20	—
XIV.		Potrzeby kościelne.					
43		Kapelanowi szpitalu na odprawienie mszy św. .	—	—	—	31	25
XV.		Rozmaite wydatki.					
44		Koszta sądowe, pocztowe, insercyjne i inne przy- padkowe	536	92	—	—	—
46		Każmierzowi Brzezińskiemu, adjunktowi leśni- czemu za nadzór zasiewów leśnych w Rącznej	120	—	—	—	—
		Suma rubr. XV. . .	—	—	—	656	92
45		Zwrot nadwyżki dochodów do funduszu krajowego	—	—	—	12.450	55½
		Suma ogólna wydatków .	—	—	—	51.848	67
		D o c h o d y.					
I.		Odsetki od kapitałów.					
1		Od kapitałów hipotekowanych	3.872	96	—	—	—
2		Od kapitału wypożyczonego w listach zastawnych król. polskiego funduszowi budowy dróg era- ryalnych 145.700 złp.	—	—	—	—	—
3		Od obligacyj i papierów publicznych	9.954	66	—	—	—
		Suma rubr. I.	—	—	—	13.827	62
II.		Dochod z realności i dóbr.					
4		Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa	7.000	—	—	—	—
5		Czynsz dzierżawny z dóbr Rączna i Jeziorzany .	1.341	48	—	—	—
6		„ z gruntów dworskich „Pustki“ zwanych	52	48½	—	—	—
7		„ z dóbr „Prądnik Czerwony“	1.506	1½	—	—	—
8		„ z folwarku „Przeginia Dnchowna“	—	—	—	—	—
9		„ z realności Nr. 242, 243, Akademią zwanej	150	—	—	—	—
		Suma rubr. II.	—	—	—	10.049	98
III.		Zwrot kosztów leczenia.					
10		Z funduszu krajowego galicyjskiego	28.179	25	—	—	—
11		Z funduszy obcokrajowych i od stron samo- płatących	2.684	95½	—	—	—
		Suma rubr. III.	—	—	—	30.864	20½

Oddział chorych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
—	—	20	—	—	—	—	1.932	6.140	
—	—	31	—	—	—	—	—	—	
1.000	—	—	463	—	—	—	—	—	
60	—	—	—	—	60	—	—	—	
—	—	1.060	463	—	60	—	403	—	
9.207	—	—	—	—	3.243	—	—	3.243	
—	—	44.801	—	—	—	—	2.335	9.383	
								7.048	
7.150	—	—	—	—	3.277	—	—	—	
1.821	—	—	—	—	1.821	—	—	—	
5.944	—	—	4.011	—	—	—	—	—	
—	—	14.915	4.011	—	5.098	—	—	1.087	
3.500	—	—	3.500	—	—	—	—	—	
1.341	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	—	—	37	—	—	—	—	—	
1.504	—	—	2	—	—	—	—	—	
50	—	—	—	—	50	—	—	—	
75	—	—	75	—	—	—	—	—	
—	—	6.486	3.614	—	50	—	3.564	—	
21.300	—	—	6.879	—	—	—	—	—	
1.700	—	—	985	—	—	—	—	—	
—	—	23.000	7.864	—	—	—	7.864	—	
							11.428	1.087	

Dochody.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Dochody.	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyeczajne		nad- zwyeczajne	r a z e m		
budżetu								
IV.	12	Dochody rozmaite.						
		a) Od małżonków Süsser, dłużników funduszu szpitalu św. Łazarza, tytułem należitości pocztowej	—	10	—	—	—	—
		b) Ażio od prowizyj	74	8½	—	—	—	—
		c) Ażio od czynszu dzierżawnego z dóbr Tropiszowa	369	1½	—	—	—	—
		d) Z dodatku magistratu krakowskiego na budowę nowego szpitalu ulokować się nie dające	—	00½	—	—	—	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	—	—	—	—	445	20½
		<u>Suma ogólna dochodów</u>	—	—	—	—	55.185	1

Oddział chorych.

Sumaryusz.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
							11.428	1.087	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	400	43	—	—	—	43	—	
—	—	44.801	—	—	—	—	11.471	1.087	
							10.384		

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Oddział położnic i podrzutek.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Sumaryusz.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
ru- bryki	pozy- cyi							
budżetu								
		W y d a t k i.						
I.		Płace	1.489	46	—	—	—	—
II.		Dodatki na mieszkanie	138	81	—	—	—	—
III.		Wynagrodzenie za emolumenta	267	61	—	—	—	—
IV.		Potrzeby kancelaryjne	42	73 ¹ / ₂	—	—	—	—
V.		Remuneracye i zapomogi	417	43	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie budynków	80	63 ¹ / ₂	—	—	—	—
VII.		Podatki i daniny	169	15	—	—	—	—
VIII.		Koszta gospodarcze	11.941	49	—	—	—	—
IX.		Odsetki od kapitałów dłużnych	5	—	—	—	—	—
X.		Koszta zaopatrzenia podrzuteków	28.463	93	—	—	—	—
XI.		Rozmaite wydatki	480	71	—	—	—	—
		Suma wydatków	43.496	96	—	—	43.496	96
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. wydatki następujące: Kapitały chwilowo lokowane 1165 zł.						
		D o c h o d y.						
I.		Odsetki od kapitałów	1.937	8 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.		Dochód z realności i dóbr	1.004	62 ¹ / ₂	—	—	—	—
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia	5.514	75	—	—	—	—
IV.		Zwroty kosztów utrzymania podrzuteków	2.385	64	—	—	—	—
V.		Rozmaite dochody	32	52	—	—	—	—
6		Zwroty zaliczek	2.941	1	—	—	—	—
7		Dotacya (po odtrąceniu zwróconej nadwyżki 11.704 zł. 77 ct.)	29.681	33	—	—	—	—
		Suma dochodów	43.496	96	—	—	43.496	96
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za r. 1871. dochody następujące: Kapitały chwilowo lokowane 1165 zł.						

Oddział położnic i podrzutków.

Sumaryusz.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.486	—	—	—	—	3	—	—	—	
132	—	—	—	—	7	—	—	—	
253	—	—	—	—	15	—	—	—	
50	—	—	7	—	—	—	—	—	
564	—	—	147	—	—	—	—	—	
456	—	—	375	—	—	—	—	—	
275	—	—	106	—	—	—	—	—	
14.000	—	—	2.059	—	—	—	—	—	
5	—	—	—	—	—	—	—	—	
28.000	—	—	—	—	464	—	—	—	
100	—	—	—	—	381	—	—	—	
—	—	45.321	2.694	—	870	—	1.824	—	
1.830	—	—	107	—	—	—	—	—	
850	—	—	155	—	—	—	—	—	
6.250	—	—	—	—	735	—	—	—	
500	—	—	1.886	—	—	—	—	—	
100	—	—	—	—	68	—	—	—	
—	—	—	2.941	—	—	—	—	—	
35.791	—	—	—	—	6.110	—	—	—	
—	—	45.321	5.089	—	6.913	—	—	1.824	

Wydatki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	r a z e m	
budżetu							
I		Placé.					
1		Zarządcy szpitalu	166	67	—	—	—
2		Pisarzowi	133	33	—	—	—
3		Kapelanowi	67	—	—	—	—
5		Woznemu	87	48 ^{1/2}	—	—	—
4		Asystentowi	400	—	—	—	—
6		Akuszerce	85	28	—	—	—
7		4 Siostron Miłosierdzia po 75 zł.	299	96	—	—	—
8		Tytułem podwyższenia płac dla zarządcy, pisarza, woźnego i stróża	249	73 ^{1/2}	—	—	—
		Suma rubryki I.	1.489	46	—	—	1.489 46
II.		Dodatki na pomieszkanie.					
9		Kapelanowi	26	14	—	—	—
10		Pisarzowi	26	—	—	—	—
10 a.		Asystentowi	86	67	—	—	—
		Suma rubryki II.	138	81	—	—	138 81
III.		Wynagrodzenie za emolumenta.					
11		Wynagrodzenie za wikt kapelanowi szpitalu	63	61	—	—	—
12		Nauczycielowi w Krowodrzy za nieużywanie gruntu do szkoły należącego	9	—	—	—	—
13		Akuszerce szpitalu wynagrodzenie za wikt	195	—	—	—	—
		Suma rubryki III.	267	61	—	—	267 61
IV.	14	Potrzeby kancelaryjne	—	—	—	—	42 73 ^{1/2}
V.		Remuneracye.					
		<i>A. Stałe.</i>					
15		Aptekarzowi szpitalu	175	—	—	—	—
16		Dyrektorowi	140	—	—	—	—
17		Urzędnikom c. k. urzędu podatkowo-zbiorowego w Krakowie, za załatwianie spraw fundu- szowych	33	—	—	—	—
18		Stróżowi kancelaryjnemu	69	43	—	—	—
		<i>B. Niestale.</i>					
19		Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V.	417	43	—	—	417 43
VI.		Utrzymanie budynków.					
20		Pobielenie budynków zewnątrz	26	—	—	—	—
21		Czyszczenie kanałów	6	—	—	—	—
22		Czyszczenie kominów	24	—	—	—	—
23		Różne inne przypadkowe reparacye	24	63 ^{1/2}	—	—	—
		Suma rubryki VI.	80	63 ^{1/2}	—	—	80 63 ^{1/2}

Oddział położnic i podrzutków.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
167	—	—	—	—	—	—	—	—	
133	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	—	—	—	—	—	—	—	—	
83	—	—	—	—	4	—	—	—	
400	—	—	—	—	—	—	—	—	
79	—	—	—	—	6	—	—	—	
300	—	—	—	—	—	—	—	—	
257	—	—	7	—	—	—	—	—	
—	—	1.486	7	—	10	—	—	3	
26	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	—	—	—	—	—	—	—	—	
80	—	—	—	—	7	—	—	—	
—	—	132	—	—	7	—	—	7	
64	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	—	—	—	—	—	—	—	—	
180	—	—	—	—	15	—	—	—	
—	—	253	—	—	15	—	—	15	
—	—	50	7	—	—	—	7	—	
175	—	—	—	—	—	—	—	—	
140	—	—	—	—	—	—	—	—	
33	—	—	—	—	—	—	—	—	
66	—	—	—	—	3	—	—	—	
150	—	—	150	—	—	—	—	—	
—	—	564	150	—	3	—	147	—	
26	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	375	—	—	—	—	—	
—	—	456	375	—	—	—	375	—	
							529	25	

Wydatki.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871			
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne	razem
budżetu						
VII.		Podatki i daniny.				
		<i>A. Podatki z dóbr.</i>				
24		Z Prądnika Białego	—	—	—	—
25		Z Krowodrzy	139	75	—	—
		<i>B. Ekwiwalenta.</i>				
26		Z Prądnika Białego	12	68	—	—
		<i>C. Dziesięciny i podatek dochodowy.</i>				
27		Za zniesioną dziesięcinę w Krowodrzy, zakładowi XX. Emerytów w Krakowie za czas od $\frac{1}{11}$ 855 do $\frac{31}{10}$ 1875. rocznie	7	59 $\frac{1}{2}$	—	—
28		7% podatek dochodowy z prowizyi od kapitałów hipotekowanych 367 zł.	9	12 $\frac{1}{2}$	—	—
		Suma rubryki VII.	169	15	—	169 15
VIII.		Koszta gospodarcze.				
29		Żywność, lekarstwa, bielizna, pranie, światło, słoma, sprzęty domowe i t. d.	—	—	—	11.941 49
IX.		Odsetki od kapitałów dłużnych.				
30		5% dla kapituły Krakowskiej od kapitału 400 zł. na folwarku Krowodrzy hipotekowanego — rocznie 20 zł.	—	—	—	5 —
X.		Koszta zaopatrzenia podrzutek.				
31		Na utrzymanie podrzutek na wsi pielegnowanych	—	—	—	28.463 93
XI.		Rozmaite wydatki.				
32		Koszta sądowe, portorya, koszta inseratów i t. d.	—	—	—	480 71
		Suma ogólna wydatków	—	—	—	43.496 96

Oddział położnic i podrzutków.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
							529	25	
70	—	—	70	—	—	—	—	—	
145	—	—	5	—	—	—	—	—	
26	—	—	13	—	—	—	—	—	
8	—	—	1	—	—	—	—	—	
26	—	—	17	—	—	—	—	—	
—	—	275	106	—	—	—	106	—	
—	—	14.000	2.059	—	—	—	2.059	—	
—	—	5	—	—	—	—	—	—	
—	—	28.000	—	—	464	—	—	464	
—	—	100	—	—	381	—	—	381	
—	—	45.321	—	—	—	—	2.694	870	
							1.824	—	

Dochody.

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba		D o c h o d y.	Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy cyi		zwyyczajne		nad- zwyyczajne	r a z e m	
budżetu							
I.		Odsetki od kapitałów.					
	1	Od obligacyj indemnizacyjnych po potrąceniu 20% podatku dochodowego	877	43	—	—	—
	2	Od galicyjskiego listu zastawnego na 100 zł. 4%	4	—	—	—	—
	3	Od galicyjskich listów zastawnych 5%	750	—	—	—	—
	4	Od książeczek galicyjskiej kasy oszczędności	—	—	—	—	—
	4	Od kapitałów hipotekowanych	305	65 ¹ / ₂	—	—	—
		<u>Suma rubryki I.</u>	1.937	8 ¹ / ₂	—	—	1.937 8 ¹ / ₂
II.		Dochód z realności i dóbr.					
	6	Czynsz dzierżawny z propinacyi i gruntów w Kro- wodrzy	850	—	—	—	—
	7	Czynsz z młyna w Prądniku Białym	154	62 ¹ / ₂	—	—	—
		<u>Suma rubryki II.</u>	1.004	62 ¹ / ₂	—	—	1.004 62 ¹ / ₂
III.		Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia.					
	8	Z funduszu krajowego galicyjskiego	5.366	25	—	—	—
	9	Z funduszów obcokrajowych i od stron samopła- cących	148	50	—	—	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	5.514	75	—	—	5.514 75
IV.		Zwroty kosztów utrzymania pod- rzutków.					
	10	Taksy za przyjęcie podrzutków	498	75	—	—	—
	11	Zwroty kosztów utrzymania podrzutków z fundu- szów obcokrajowych i od stron samopłacących	1.886	89	—	—	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	2.385	64	—	—	2.385 64
V.		Rozmaite dochody.					
	12	Ażio od pobranej prowizyi	—	—	—	—	32 52
	13	Zwroty zaliczek.	—	—	—	—	2.941 1
	14	Dotacja (po odtrąceniu zwróconej nadwyżki 11.704 zł. 7 ¹ / ₂ ct.)	—	—	—	—	29.681 33
		<u>Suma ogólna dochodów</u>	—	—	—	—	43.496 96

Oddział położnic i podrzutków.

Dochody.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
877	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	—	—	—	—	—	—	—	—	
295	—	—	455	—	—	—	—	—	
287	—	—	—	—	287	—	—	—	
367	—	—	—	—	61	—	—	—	
—	—	1.830	455	—	348	—	107	—	
850	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	155	—	—	—	—	—	
—	—	850	155	—	—	—	155	—	
6.000	—	—	—	—	634	—	—	—	
250	—	—	—	—	101	—	—	—	
—	—	6.250	—	—	735	—	—	735	
—	—	—	499	—	—	—	—	—	
500	—	—	1.387	—	—	—	—	—	
—	—	500	1.886	—	—	—	1.886	—	
—	—	100	—	—	68	—	—	68	
—	—	—	2.941	—	—	—	2.941	—	
—	—	35.791	—	—	6.110	—	—	6.110	
—	—	45.321	—	—	—	—	5.089	6.913	
—	—	—	—	—	—	—	—	1.824	

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Oddział syfilitycznych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyyczajne		r a z e m		
budżetu								
W y d a t k i								
I.		Plące urzędników i sług	1.741	68	—	—	—	—
II.		Dodatki na pomieszkanie	173	—	—	—	—	—
III.		Dyurna	255	29 ¹ / ₂	—	—	—	—
IV.		Emolumenta	38	55	—	—	—	—
V.		Rotrzeby kancelaryjne	137	82 ¹ / ₂	—	—	—	—
VI.		Remuneracye i zapomogi	290	—	—	—	—	—
VII.		Utrzymanie budynków	808	36	—	—	—	—
VIII.		Koszta gospodarcze	13.882	38 ¹ / ₂	—	—	—	—
IX.		Podatki	—	—	—	—	—	—
X.		Zaopatrzenia	73	20	—	—	—	—
XI.		Czynsze za najem pomieszków	20	—	—	—	—	—
XII.		Rozmaite wydatki	71	66 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Suma wydatków	—	—	—	—	17.491	96
<p>Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. następujące wydatki:</p> <p>a) kapitały chwilowo ulokowane 903 zł. 12 ct. b) zaliczki dane 22 „ 96¹/₂ „ c) depozyta zwrócone 80 „ 10 „ d) zapas ostateczny depozytów 542 „ 40 „</p>								
D o c h o d y.								
I.		Odsetki od kapitałów	398	53 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.		Zwrot kosztów utrzymania chorych	15.291	5	—	—	—	—
III.		Rozmaite dochody	1	49	—	—	—	—
IV.		Dotacye	1.731	89	—	—	—	—
—		Zwrócone zaliczki z lat dawnych	68	99 ¹ / ₂	—	—	—	—
		Suma dochodów	—	—	—	—	17.491	96
<p>Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. następujące dochody:</p> <p>a) kapitały do chwilowego lokowania pobrane 903 zł. 12 ct. b) zaliczki zwrócone 17 „ 05¹/₂ „ c) depozyta otrzymane 859 „ 41 „ d) zapas początkowy depozytów 500 „ — „</p>								

Oddział syfilitycznych.

Sumaryusz.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.628	—	—	—	—	114	—	—	—	
173	—	—	—	—	—	—	—	—	
244	—	—	—	—	11	—	—	—	
33	—	—	—	—	5	—	—	—	
100	—	—	—	—	38	—	—	—	
290	—	—	—	—	—	—	—	—	
510	—	—	—	—	298	—	—	—	
13.200	—	—	—	—	683	—	—	—	
24	—	—	24	—	—	—	—	—	
73	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	—	—	—	—	—	—	—	—	
100	—	—	28	—	—	—	—	—	
—	—	16.395	52	—	1.149	—	—	1.097	
372	—	—	27	—	—	—	—	—	
12.700	—	—	2.591	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	9	—	—	—	
3.313	—	—	—	—	1.581	—	—	—	
—	—	—	69	—	—	—	—	—	
—	—	16.395	2.687	—	1.590	—	1.097	—	

Wydatki.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- eyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Place urzędników i służ.							
1		Zarządca szpitalu	250	—	—	—	—	—	—
2		Prymaryusz	749	97 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
3		Chirurg	267	—	—	—	—	—	—
4		Woźny	133	32	—	—	—	—	—
5		Tytułem podwyższenia płacy dla zarządcy, dyurnisty i woźnego	341	38 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	1.741	68	—
II.		Dodatki na pomieszkanie.							
6		Zarządcy szpitalu	120	—	—	—	—	—	—
7		Chirurgowi	53	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II.	—	—	—	—	173	—	—
III.		Dyurna.							
8		Pisarzowi dziennemu w kancelaryi Zarządu	—	—	—	—	255	29 ¹ / ₂	—
IV.		Emolumenta.							
9		Zarządcy szpitalu za opał	—	—	—	—	38	55	—
V.		Potrzeby kancelaryjne.							
10		Druki, litografie, potrzeby do pisania itp. :	—	—	—	—	137	82 ¹ / ₂	—
VI.		Remuneracye i zapomogi.							
		<i>A. Stale.</i>							
11		Dyrektorowi szpitalu	140	—	—	—	—	—	—
		<i>B. Niestale.</i>							
12		Na wsparcia przypadkowe i zastępstwa	150	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VI.	—	—	—	—	290	—	—
VII.		Utrzymanie budynków.							
13		Wywiezienie nieczystości z beczek kloacnych	70	—	—	—	—	—	—
14		Czyszczenie kominów	40	—	—	—	—	—	—
15		Reparacye budynku szpitalnego	698	36	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VII.	—	—	—	—	808	36	—
VIII.		Koszta gospodarcze.							
16		Potrzeby gospodarcze przez Siostry Miłosierdzia dostarczane, jakoto; żywność, lekarstwa, bielizna i t. p.	13.121	75 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
17		Potrzeby gospodarcze dostarczane przez Zarząd szpitalu, jakoto: sprzęty domowe, instrumenta i t. p.	760	63	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	—	—	—	—	13.882	38 ¹ / ₂	—

Oddział syfilitycznych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
250	—	—	—	—	—	—	—	—	
625	—	—	—	—	125	—	—	—	
267	—	—	—	—	—	—	—	—	
133	—	—	—	—	—	—	—	—	
353	—	—	11	—	—	—	—	—	
—	—	1.628	11	—	125	—	—	114	
120	—	—	—	—	—	—	—	—	
53	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	173	—	—	—	—	—	—	
—	—	244	—	—	11	—	—	11	
—	—	33	—	—	5	—	—	5	
—	—	100	—	—	38	—	—	38	
140	—	—	—	—	—	—	—	—	
150	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	290	—	—	—	—	—	—	
70	—	—	—	—	—	—	—	—	
40	—	—	—	—	—	—	—	—	
400	—	—	—	—	298	—	—	—	
—	—	510	—	—	298	—	—	298	
13.000	—	—	—	—	122	—	—	—	
200	—	—	—	—	561	—	—	—	
—	—	13.200	—	—	683	—	—	683	

Wydatki.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
IX.		Podatki.							
	18	Podatek gruntowy wraz z dodatkami od parcel gruntowych Nr. 118—124 do szpitalu św. Ducha należących	—	—	—	—	—	—	—
	19	7% podatek dochodowy z prowizyi pobieranej od kapitałów na hypotekach prywatnych ubezpieczonych	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IX.	—	—	—	—	—	—	—
X.		Zaopatrzenia.							
	20	Okońskiej Anastazyi, byłej nadzorczyni chorych	—	—	—	—	73	20	
XI.		Czynsze za najem pomieszczeń.							
	21	Za wynajęcie od gminy Krakowskiej sklepu Nr. 5. w gmachu szpitalnym na urządzenie trupiarni	—	—	—	—	20	—	
XII.	22	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	71	66 ¹ / ₂	
		Suma wydatków	—	—	—	—	17.491	96	
		D o c h o d y.							
I.		Odsetki od kapitałów.							
	1	Od obligacyj państwowych 5%	12	60	—	—	—	—	
	2	„ „ indemnizacyjnych 5%	14	17	—	—	—	—	
	3	„ galicyjskich listów zastawnych 5 i 4%	224	11 ¹ / ₂	—	—	—	—	
	4	„ asygnat banku hypotecznego	—	—	—	—	—	—	
	5	„ książeczek galicyjskiej kasy oszczędności	—	—	—	—	—	—	
	6	„ kapitałów ubezpieczonych na hypotekach prywatnych	147	65	—	—	—	—	
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	398	53 ¹ / ₂	
II.		Zwroty kosztów utrzymania chorych.							
	7	Z funduszu krajowego Galicyjskiego	13.212	58	—	—	—	—	
	8	Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	2.078	47	—	—	—	—	
		Suma rubryki II.	—	—	—	—	15.291	05	
III.	9	Rozmaite dochody.	—	—	—	—	1	49	
IV.	10	Dotacye.	—	—	—	—	1.731	89	
	11	Zwrócone zaliczki z lat dawniejszych	—	—	—	—	68	99 ¹ / ₂	
		Suma dochodów	—	—	—	—	17.491	96	

Oddział syfilitycznych.

Kwota prelimitowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
3	—	—	3	—	—	—	—	—	
21	—	—	21	—	—	—	—	—	
—	—	24	24	—	—	—	24	—	
—	—	73	—	—	—	—	—	—	
—	—	20	—	—	—	—	—	—	
—	—	100	28	—	—	—	28	—	
—	—	16.395	—	—	—	—	52	1.149	
12	—	—	1	—	—	—	—	—	
14	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	212	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	12	—	—	—	
30	—	—	—	—	30	—	—	—	
292	—	—	—	—	144	—	—	—	
—	—	372	213	—	186	—	27	—	
11.000	—	—	2.213	—	—	—	—	—	
1.700	—	—	378	—	—	—	—	—	
—	—	12.700	2.591	—	—	—	2.591	—	
—	—	10	—	—	9	—	—	9	
—	—	3.313	—	—	1.581	—	—	1.581	
—	—	—	69	—	—	—	69	—	
—	—	16.395	—	—	—	—	2.687	1.590	
—	—	—	—	—	—	—	1.097	—	

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Oddział obłąkanych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Sumaryusz.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
		zwyyczajne		nad-zwyyczajne		razem	
ru- bryki	pozy- cyi						
budżetu							
Wydatki.							
I.	Płace	1.245	35 ¹ / ₂	—	—	—	—
II.	Dodatki na mieszkanie	87	—	—	—	—	—
III.	Dyurna	127	62	—	—	—	—
IV.	Emolumenta	19	78	—	—	—	—
V.	Potrzeby kancelaryjne	31	35 ¹ / ₂	—	—	—	—
VI.	Remuneracye i zapomogi	140	—	—	—	—	—
VII.	Utrzymanie budynków	320	94	—	—	—	—
VIII.	Koszta gospodarcze	9.318	98	—	—	—	—
IX.	Podatki	10	63	—	—	—	—
X.	Czynsze za najem pomieszczeń	10	—	—	—	—	—
XI.	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
Suma wydatków		—	—	—	—	11.311	66
<p>Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871: Kapitały chwilowo lokowane 50 zł. 17 ct.</p>							
Dochody.							
I.	Odsetki od kapitałów	212	62	—	—	—	—
II.	Zwroty kosztów utrzymania chorych	6.151	93	—	—	—	—
III.	Rozmaite dochody	—	82	—	—	—	—
IV.	Dotacya	4.946	29	—	—	—	—
Suma dochodów		—	—	—	—	11.311	66
<p>Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. Kapitały do chwilowej lokacyi odebrane 50 zł. 17 c.</p>							

Oddział obłąkanych.

Sumaryusz.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.252	—	—	7	—	—	—	—	—	
87	—	—	—	—	—	—	—	—	
122	—	—	—	—	6	—	—	—	
17	—	—	—	—	3	—	—	—	
40	—	—	9	—	—	—	—	—	
140	—	—	—	—	—	—	—	—	
295	—	—	—	—	26	—	—	—	
7.230	—	—	—	—	2.089	—	—	—	
18	—	—	7	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	—	—	50	—	—	—	—	—	
—	—	9.261	73	—	2.124	—	—	2.051	
299	—	—	—	—	86	—	—	—	
6.400	—	—	—	—	248	—	—	—	
10	—	—	—	—	9	—	—	—	
2.552	—	—	2.394	—	—	—	—	—	
—	—	9.261	2.394	—	343	—	2.051	—	

Wydatki.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Place urzędników i służ.							
	1	Zarządca szpitalu	125	—	—	—	—	—	—
	2	Prymaryusz	749	99 1/2	—	—	—	—	—
	3	Chirurg	133	—	—	—	—	—	—
	4	Woźny	69	44	—	—	—	—	—
	5	Tytułem podwyższenia płacy dla zarządcy, dyurnisty i woźnego	167	92	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	1.245	35 1/2	—
II.		Dodatki na mieszkanie.							
	6	Zarządca szpitalu	60	—	—	—	—	—	—
	7	Chirurg	27	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II.	—	—	—	—	87	—	—
III.		Dyurna.							
	8	Pisarzowi dziennemu w kancelaryi Zarządu dziennie 1 zł.	127	62	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III.	—	—	—	—	127	62	—
IV.		Emolumenta.							
	9	Zarządcy szpitalu na opał	19	78	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV.	—	—	—	—	19	78	—
V.		Potrzeby kancelaryjne.							
	10	Druki, litografie, oświetlenie, opał i t. p. wydatki	31	35 1/2	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V.	—	—	—	—	31	35 1/2	—
VI.		Remuneracye i zapomogi.							
		<i>A. Stałe.</i>							
	11	Dyrektorowi szpitalu	70	—	—	—	—	—	—
		<i>B. Niestale.</i>							
	12	Na remuneracye zmienne, zapomogi i zastępstwa	70	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VI.	—	—	—	—	140	—	—
VII.		Utrzymanie budynków.							
	13	Wywiezienie nieczystości z beczek kloacznych	70	—	—	—	—	—	—
	14	Czyszczenie kominów w zabudowaniu szpitalnem	25	—	—	—	—	—	—
	15	Reparacye budynku szpitalnego	225	94	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VII.	—	—	—	—	320	94	—
VIII.		Koszta gospodarcze.							
	16	Potrzeby gospodarcze przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia dostarczane, jakoto: żywność, bielizna, lekarstwa, i t. d.	9.264	29 1/2	—	—	—	—	—
	17	Potrzeby gospodarcze, których Zarząd szpitalu dostarcza, t. j. instrumenta chirurgiczne, sprzęty domowe i t. p.	34	68 1/2	—	—	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	—	—	—	—	9.318	98	—

Oddział obłąkanych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
125	—	—	—	—	—	—	—	—	
750	—	—	—	—	—	—	—	—	
133	—	—	—	—	—	—	—	—	
67	—	—	—	—	2	—	—	—	
177	—	—	9	—	—	—	—	—	
—	—	1.252	9	—	2	—	7	—	
60	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	87	—	—	—	—	—	—	
122	—	—	—	—	6	—	—	—	
—	—	122	—	—	6	—	—	6	
17	—	—	—	—	3	—	—	—	
—	—	17	—	—	3	—	—	3	
40	—	—	9	—	—	—	—	—	
—	—	40	9	—	—	—	9	—	
70	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	140	—	—	—	—	—	—	
70	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	—	—	—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	—	26	—	—	—	
—	—	295	—	—	26	—	—	26	
7.200	—	—	—	—	2.064	—	—	—	
30	—	—	—	—	25	—	—	—	
—	—	7.230	—	—	2.089	—	—	2.089	

Wydatki.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
IX.		Podatki.							
	18	Podatek gruntowy wraz z dodatkami od parcel gruntowych Nr. 118—124	—	—	—	—	—	—	—
	19	7% podatek dochodowy z prowizyi w kwocie 219 zł. 1 ct. pobieranej od kapitałów na realnościach w Krakowie hypotekowanych	10	63	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IX.	—	—	—	—	10	63	—
X.		Czynsze za najem pomieszczeń.							
	20	Za wynajęcie od gminy krakowskiej sklepu nr. 5. w gmachu szpitalnym na urządzenie trupiarni	10	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki X.	—	—	—	—	10	—	—
XI.	21	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki XI.	—	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków	—	—	—	—	11.311	66	—
		D o c h o d y.							
I.		Odsetki od kapitałów.							
	1	Od kapitału 10.000 złp. zabezpieczonego na dobrach „Kazimierza Wielka“ w Królestwie Polskiem	—	—	—	—	—	—	—
	2	Od kapitałów hypotekowanych na realnościach w Krakowie	177	62	—	—	—	—	—
	2'	Od galicyjskich listów zastawnych imiennej wartości 700 zł. 5%	35	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I.	—	—	—	—	212	62	—
II.		Zwroty kosztów utrzymania chorych							
	3	Z funduszu krajowego galicyjskiego	5 200	03	—	—	—	—	—
	4	Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	951	90	—	—	—	—	—
		Suma rubryki II.	—	—	—	—	6.151	93	—
III.	5	Rozmaite dochody	—	82	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III.	—	—	—	—	—	82	—
IV.	6	Dotacya	4.946	29	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV.	—	—	—	—	4.946	29	—
		Suma dochodów	—	—	—	—	11.311	66	—

Oddział obłąkanych.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
2	—	—	2	—	—	—	—	—	
16	—	—	5	—	—	—	—	—	
—	—	18	7	—	—	—	7	—	
10	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	10	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50	—	50	—	—	—	—	50	—	
—	—	9.261	—	—	—	—	73	2.124	
—	—	—	—	—	—	—	—	2.051	
80	—	—	—	—	80	—	—	—	
219	—	—	—	—	41	—	—	—	
—	—	—	35	—	—	—	—	—	
—	—	299	35	—	121	—	—	86	
5.900	—	—	—	—	700	—	—	—	
500	—	—	452	—	—	—	—	—	
—	—	6.400	452	—	700	—	—	248	
10	—	—	—	—	9	—	—	—	
—	—	10	—	—	9	—	—	9	
2.552	—	—	2.394	—	—	—	—	—	
—	—	2.552	2.394	—	—	—	2.394	—	
—	—	9.261	—	—	—	—	2.394	343	
—	—	—	—	—	—	—	2.051	—	

Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz policyi krajowej.

S u m a -

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
ru- bryki	pozy- cyi						
budżetu							
W y d a t k i.							
I.	Podatki i daniny	1.771	5	—	—	1.771	5
II.	Utrzymanie budynków	442	92	—	—	442	92
III.	Koszta gospodarcze	550	42	—	—	550	42
IV.	Koszta transportu korekcyonistów i korekcyonistek	—	—	—	—	—	—
V.	Zwroty grzywien policyjnych	—	—	—	—	—	—
VI.	Zwroty należitości posłańców karnych	—	—	—	—	—	—
VII.	Remuneracye	—	—	—	—	—	—
VIII.	Rozmaite przypadkowe	2.672	99 $\frac{1}{2}$	—	—	2.672	99 $\frac{1}{2}$
Suma wydatków . . .		5.437	38 $\frac{1}{2}$	—	—	5.437	38 $\frac{1}{2}$
D o c h o d y.							
I.	Odsetki od kapitałów	260	40	—	—	260	40
II.	Dochody z realności	5.122	—	—	—	5.122	—
III.	Grzywny policyjne	42	—	—	—	42	—
IV.	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyo- nistów	6	17	—	—	6	17
V.	Rozmaite przypadkowe	6	81 $\frac{1}{2}$	—	—	6	81 $\frac{1}{2}$
	Zwroty rachunkowe	—	—	—	—	—	—
Suma dochodów . . .		5.437	38 $\frac{1}{2}$	—	—	5.437	38 $\frac{1}{2}$
<p>Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów zapas znajdujący się w c. k. kasie w Czerniowcach w kwocie 1.180 zł. 18$\frac{1}{2}$ ct.</p>							

r y u s z.

Fundusz policyi krajowej.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.753	—	1.753	—	—	18	—	—	18	
800	—	800	357	—	—	—	357	—	
1.343	—	1.343	793	—	—	—	792	—	
20	—	20	20	—	—	—	20	—	
28	—	28	28	—	—	—	28	—	
2	—	2	2	—	—	—	2	—	
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
10	—	10	9	—	2.671	—	9	2.672	
3.966	—	3.966	1.219	—	2.690	—	1219	2.690	
								1.471	
261	—	261	—	—	60	—	—	60	
5.122	—	5.122	—	—	—	—	—	—	
120	—	120	—	—	78	—	—	78	
20	—	20	—	—	14	—	—	14	
2	—	2	5	—	—	—	5	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5.525	—	5.525	5	—	92	—	5	93	
								88	

Wydatki.

Fundusz policyi

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu									
I.		Podatki i daniny.							
	1	Podatek gruntowy z dodatkami od posiadłości ziemskiej, należącej do zakładu korekcyjnego pod Nr. 20 $\frac{3}{4}$		3	—	—	—	3	—
	2	Podatek czynszowy z dodatkami od lokalności najętej funduszowi karnemu za rocznych 5.122 zł.		1.768	5	—	—	1.768	5
		Suma rubryki I.		1.771	5	—	—	1.771	5
II.		Utrzymanie budynków.							
	3	Restauracja wewnątrz i zewnątrz		482	16	—	—	482	16
		Po odtrąceniu wykazanego w dochodach pod pozycją 6. zwrotu		39	24	—	—	39	24
		Suma rubryki II.		442	92	—	—	442	92
III.		Koszta gospodarze.							
	4	a) Wyżywienie korekcyonistów		125	46	—	—	125	46
	5	b) Koszta leczenia		—	—	—	—	—	—
	6	c) Ubiór		—	—	—	—	—	—
	7	d) Pościel		—	—	—	—	—	—
	8	e) Bielizna		—	—	—	—	—	—
	9	f) Utrzymanie korekcyonistek u Maryi Magdaleny		402	96	—	—	402	96
	10	g) Potrzeby domowe		22	—	—	—	22	—
	11	h) Opał		—	—	—	—	—	—
	12	i) Pranie bielizny		—	—	—	—	—	—
	13	k) Rozmaite potrzeby		—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III.		550	42	—	—	550	42
IV.		Koszt transportu korekcyonistów i korekcyonistek		—	—	—	—	—	—
V.		Zwroty grzywien policyjnych		—	—	—	—	—	—
		do przeniesienia		2.764	39	—	—	2.764	39

krajowej.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajną	nadzwyczajną	zwyczajną	nadzwyczajną	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
3	—	3	—	—	—	—	—	—	
1.750	—	1.750	—	—	18	—	—	18	
1.753	—	1.753	—	—	18	—	—	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
800	—	800	357	—	—	—	—	357	
200	—	200	75	—	—	—	—	75	
50	—	50	50	—	—	—	—	50	
100	—	100	100	—	—	—	—	100	
10	—	10	10	—	—	—	—	10	
60	—	60	60	—	—	—	—	60	
800	—	800	397	—	—	—	—	397	
80	—	80	58	—	—	—	—	58	
15	—	15	15	—	—	—	—	15	
8	—	8	8	—	—	—	—	8	
20	—	20	20	—	—	—	—	20	
1.343	—	1.343	793	—	—	—	—	793	
20	—	20	20	—	—	—	—	20	
28	—	28	28	—	—	—	—	28	
3.944	—	3.944	1.198	—	18	—	—	1.198	18

Wydatki.

Fundusz policyi

Liczba		W y d a t k i	Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nađ- zwyczajne		r a z e m	
budżetu								
VI.	16	z przeniesienia . . .	2.764	39	—	—	2.764	39
		Zwroty należności posłańców karnych	—	—	—	—	—	—
VII.	17	Remuneracye	—	—	—	—	—	—
VIII.	18	Rozmaite przypadkowe.						
		a) Stempel do dwóch kontraktów, zawartych o pogłębienie studni u św. Maryi Magdaleny	1	—	—	—	1	—
		b) Do funduszu krajowego nadwyżka dochodów .	2.671	99½	—	—	2.671	99½
		Suma rubryki VIII.	2.672	99½	—	—	2.672	99½
		Suma wydatków .	5.437	38½	—	—	5.437	38½
D o c h o d y.								
I.	1	Odsetki od kapitałów	260	40	—	—	260	40
II.	2	Dochody z realności.						
		Z najmu domu pod l. 20 2/4 we Lwowie św. Maryą Magdaleną zwanego	5.122	—	—	—	5.122	—
III.	3	Grzywny policyjne	42	—	—	—	42	—
IV.	4	Zwrot kosztów leczenia i zaopatrzenia ko- rekeyonistów	6	17	—	—	6	17
V.	5	Rozmaite przypadkowe.						
		a) Zysk ze sprzedaży srebra 18 zł. 50 ct. . .	3	58½	—	—	3	58½
		b) Zarobek korekeyonistów	3	23	—	—	3	23
		Suma rubryki V.	6	81½	—	—	6	81½
	6	Zwroty rachunkowe, zwrot kosztów utrzymania budynków	39	24	—	—	39	24
		Po odtrąceniu uiszczeń uwzględnionych przy od- nośnej rubryce wydatków 3.	39	24	—	—	39	24
		Suma zwrotów rachunkowych .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	5.437	38½	—	—	5.437	38½

k r a j o w e j.

Wydatki.

Kwota prelimitowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
3.944	—	3.944	1.198	—	18	—	1.198	18	
2	—	2	2	—	—	—	2	—	
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
10	—	10	9	—	—	—	9	—	
—	—	—	—	—	2.672	—	—	2.672	
10	—	10	9	—	2.672	—	9	2.672	
3.966	—	3.966	1219	—	2.690	—	1.219	2.690	
								1.471	
261	—	261	—	—	1	—	—	1	
5.122	—	5.122	—	—	—	—	—	—	
120	—	120	—	—	78	—	—	78	
20	—	20	—	—	14	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	—	2	5	—	—	—	5	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5.525	—	5.525	5	—	92	—	5	92	
							88		

Fundusz domestykalny.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz domestykalny.

S u m a-

Liczba			Wynikłość z roku 1871				
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne	nad- zwyczajne	r a z e m		
budżetu							
W y d a t k i.							
I.	1	Wydawnictwo starożytnych aktów z archiwum bernardyńskiego	1.200	—	—	1.200	—
II.	2	Rozmaite	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .	1.200	—	—	—	—
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. wydatki przenośne a to: na chwilowe ulokowanie pieniędzy rozporządzalnych i na zakupno papierów procentowych 3.016 zł. 45 ct.							
D o c h o d y.							
I.		Odsetki od obligacyj	3.502	26	—	3.502	26
II.		Ażyo	134	19	—	134	19
		Suma dochodów . . .	3.636	45	—	3.636	45
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. dochody przenośne a to: otrzymane za wylosowaną obligację pieniądze 580 zł.							

r y u s z.

Fundusz domestykalny.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
1.210	—	1.210	10	—	—	—	10	—	
3.227	—	3.227	311	—	36	—	311	36	
75	—	75	59	—	—	—	59	—	
3.302	—	3.302	370	—	36	—	370	36	
							334	—	

Wydatki.

F u n d u s z

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi	zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu							
W y d a t k i.							
I.	1	Na wydawnictwo starożytnych ak- tów z archiwum bernardyńskiego, jako dotacya bezzwrotna fundu- szowi Aleksandra hr. Stadnickiego					
		1.200	—	—	—	1.200	—
II.	2	Rozmaite wydatki					
		—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . . .		1.200	—	—	1.200
D o c h o d y.							
I.	Odsetki od obligacyj.						
	1	Od 5% Renty państwowej na 4.200 zł. w pa- pierach oprocentowanej					
		176	40	—	—	176	40
	2	" 5% Renty państwowej na 18.000 zł. srebrem					
		756	—	—	—	756	—
	3	" listów zastawnych galicyjskich					
		—	—	—	—	—	—
		a) 4% na 44.100 zł.		1.764	—	1.764	—
		b) 5% " 11.300 "		532	50	532	50
	4	" 5% Obligacyj pożyczki loteryjnej na 6.500 zł.					
		270	—	—	—	270	—
	5	" 7% " " krajowej " 340 "					
		—	—	—	—	—	—
		" kapitału ulokowanego w filii Zakładu kredyto- wanego dla handlu i przemysłu w kwocie 66 zł. 52 ct.					
		3	36	—	—	3	36
		Suma rubryki I.		3.502	26	3.502	26
II.	6	Ażo od odsetków srebrem pobiera- nych (pozycya 2.)					
		134	19	—	—	134	19
		Suma dochodów		3.636	45	3.636	45

domestykalny.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
10	—	10	10	—	—	—	10	—	
1.210	—	1.210	10	—	—	—	10	—	
178	—	178	—	—	2	—	—	2	
756	—	756	—	—	—	—	—	—	
1.764	—	1.764	—	—	—	—	—	—	
225	—	225	308	—	—	—	308	—	
280	—	280	—	—	10	—	—	10	
24	—	24	—	—	24	—	—	24	
—	—	—	3	—	—	—	3	—	
3.227	—	3.227	311	—	36	—	311	36	
75	—	75	59	—	—	—	59	—	
3.302	—	3.302	370	—	36	—	370	36	
							334	—	

Fundusz kultury krajowej.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz kultury krajowej.

S u m a-

Liczba		Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		razem
budżetu							
W y d a t k i.							
I.	1	Zwroty kar	9	—	—	—	9 —
II.	2	Wydatki rozmaite	4.700	—	—	—	4.700 —
Suma wydatków . .			4.709	—	—	—	4.709 —
<p>Oprócz tego wykazano w rachunku ogólnym obrotów za r. 1871. następujące wydatki:</p> <p>1. Na zakupno efektów 6.977 zł. 27 ct. 2. Lokacje chwilowe . 31 " 76 " 3. Zapas ostateczny . 573 " 97¹/₂ " Razem 7.583 zł. —¹/₂ ct.</p>							
D o c h o d y.							
I.	1	Odsetki	2.620	70	—	—	2.621 70
II.	2	Kary	2.665	69	—	—	2.665 67
III.	3	Dochody rozmaite	—	80 ¹ / ₂	—	—	80 ¹ / ₂
Suma dochodów . .			5.288	17 ¹ / ₂	—	—	5.288 17 ¹ / ₂
<p>Oprócz tego wykazano w rachunku ogólnym obrotów za r. 1871. następujące dochody:</p> <p>1. Odebrane kapitały lokowane 1.703 zł. 38 ct. 2. Sprzedaż efektów 1.732 " 50 " 3. Zapas początkowy 3.567 " 95 " Razem 7.003 zł. 83 ct.</p>							

r y u s z.

Fundusz kultury krajowej.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
24	—	24	15	—	—	—	15	—	
5.000	—	5.000	300	—	—	—	300	—	
5.024	—	5.024	315	—	—	—	315	—	
2.462	—	2.462	159	—	—	—	159	—	
2.979	—	2.979	—	—	313	—	—	313	
1	—	1	—	—	—	—	—	—	
5.442	—	5.442	159	—	313	—	159	313	
								154	

Wydatki.

Fundusz kultury

Liczba			Wynikłość z roku 1871			
ru- bryki	pozy- cyi		zwyyczajne		nad- zwyyczajne	r a z e m
budżetu						
W y d a t k i.						
I.	1	Zwroty kar	9	—	—	9 —
II.		Wydatki rozmaite.				
	2	a) Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublinach .	4.500	—	—	4.500 —
	3	b) Stypendya dwom uczniom weterynaryi we Wiedniu	200	—	—	200 —
		Suma wydatków . .	4.709	—	—	4.709 —
D o c h o d y.						
I.		Odsetki.				
	1	Od obligacyi jednolitego długu Państwa	4	20	—	4 20
	2	Od obligacyj indemnizacyjnych	2.585	74	—	2.585 74
	3	Od chwilowo lokowanych kapitałów	31	76	—	31 76
		Suma rubryki I.	2.621	70	—	2.621 70
II.	4	Kary	2.665	67	—	2.665 67
III.	5	Dochody rozmaite	—	80 ¹ / ₂	—	— 80 ¹ / ₂
		Suma dochodów . .	5.288	17 ¹ / ₂	—	5.288 17 ¹ / ₂

k r a j o w e j.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
24	—	24	15	—	—	—	15	—	
4.500	—	4.500	—	—	—	—	—	—	
500	—	500	300	—	—	—	300	—	
5.024	—	5.024	315	—	—	—	315	—	
4	—	4	—	—	—	—	—	—	
2.408	—	2.408	177	—	—	—	177	—	
50	—	50	—	—	18	—	—	18	
2.462	—	2.462	177	—	18	—	177	18	
2.979	—	2.979	—	—	313	—	—	313	
1	—	1	—	—	—	—	—	—	
5.442	—	5.442	177	—	331	—	177	331	
								154	

Fundusz sierociński stanowy.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz sierociński stanowy.

S u m a -

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
ru- bryki	pozy- cyi	zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
budżetu								
		W y d a t k i.						
I.		Utrzymanie sierot	2.247	—	—	—	2.247	—
II.		Wydatki rozmaite	42	10	—	—	42	10
		Suma wydatków . . .	2.289	10	—	—	2.289	10
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów za rok 1871. wydatki przenośne ato: wydane do majątku zarodowego na zakupno li- stów zastawnych 171 zł. 19 ct.						
		D o c h o d y.						
I.		Odsetki od obligacyj i kapitałów	1.460	15	—	—	1.460	15
II.		Dochody rozmaite	73	12	—	—	73	12
III.		Zapas początkowy	760	14 ¹ / ₂	—	—	760	14 ¹ / ₂
		Suma dochodów . . .	2.293	41 ¹ / ₂	—	—	2.293	41 ¹ / ₂
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów za rok 1871. dochody przenośne ato: a) zaliczki otrzymane 66 zł. 88 ct. b) za wylosowaną obligację pożyczki krajowej 100 zł.						

r y u s z.

Fundusz sierociński stanowy.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwy- czajne	nadzw- yczajne	zwy- czajne	nadzw- yczajne	korzy- stniejszą	niekorzy- stniejszą	
1357	—	1.357	—	—	890	—	—	890	
3	—	3	—	—	39	—	—	39	
1.360	—	1.360	—	—	929	—	—	929	
1.412	—	1.412	101	—	53	—	101	53	
38	—	38	35	—	—	—	35	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1.450	—	1.450	136	—	53	—	136	53	
							83	—	

stanowy.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
840	—	840	—	—	840	—	—	840	
252	—	252	—	—	—	—	—	—	
150	—	150	—	—	50	—	—	50	
115	—	115	—	—	—	—	—	—	
1.357	—	1.357	—	—	890	—	—	890	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	—	3	—	—	39	—	—	39	
1.360	—	1.360	—	—	929	—	—	929	
142	—	142	1	—	—	—	1	—	
380	—	380	—	—	—	—	—	—	
163	—	163	—	—	—	—	—	—	
499	—	499	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
{ 172	—	172	100	—	—	—	100	—	
56	—	56	—	—	53	—	—	53	
1.412	—	1.412	101	—	53	—	101	53	
38	—	38	35	—	—	—	35	—	
1.450	—	1.450	136	—	53	—	136	53	
							83	—	

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Z a m k n i ę c i e r a c h u n k u

za rok 1871.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

S u m a-

Liczba		Wynikłość z roku 1871						
		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m		
ru- bryki	pozy- cyi	budżetu						
		W y d a t k i.						
I.	1	Płace	800	—	—	—	800	—
II.	2	30% rabat księgarzom	—	—	—	—	—	—
III.	3	Koszta druku	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite.						
		a) Remuneracye	24	—	—	—	24	—
		b) Stemple	1	08	—	—	1	08
		c) Naprawa ksiąg	1	50	—	—	1	50
		Suma wydatków . . .	826	58	—	—	826	58
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obro- tów za rok 1871:						
		a) wydatki na lokacye chwilowe 175 zł. 90 ct.						
		b) zapas ostateczny 373 „ 42 „						
		D o c h o d y.						
I.	1	Dotacya	1.200	—	—	—	1.200	—
II.	2	Sprzedaż aktów grodzkich	—	—	—	—	—	—
	3	Odsetki od kapitałów	175	90	—	—	175	90
		Suma dochodów . . .	1.375	90	—	—	1.375	90

r y u s z.

Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
800	—	800	—	—	—	—	—	—	
23	—	23	23	—	—	—	23	—	
400	—	400	400	—	—	—	400	—	
—	—	—	—	—	24	—	—	24	
—	—	—	—	—	1	—	—	1	
—	—	—	—	—	2	—	—	2	
1.223	—	1.223	423	—	27	—	423	27	
							396		
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
75	—	75	—	—	75	—	—	75	
—	—	—	176	—	—	—	176	—	
1.275	—	1.275	176	—	75	—	176	75	
							101		

Wydatki.

Fundusz Aleksandra

Liczba			Wynikłość z roku 1871					
ru- bryki	pozy- cyi		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
budżetu								
W y d a t k i.								
I.	1	Dr. Ksaweremu Lisce, płaca za czynność około wydawnictwa aktów z Archiwum Bernardyńskiego	800	—	—	—	800	—
II.	2	30% rabat księgarzom za sprzedany I. tom aktów grodzkich	—	—	—	—	—	—
III.	3	Koszta druku i oprawy	—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite.						
		a) Dr. Wincentemu Zakrzewskiemu remunera- cya za sporządzenie spisu dokumentów, nadesłanych do użytku wydawnictwa z Ar- chiwum Bernardyńskiego	24	—	—	—	24	—
		b) Dyrekcji Archiwum aktów grodzkich w Kra- kowie trzy marki stemplowe po 36 ct. w celu sporządzenia odpisów	1	08	—	—	1	08
		c) Spozafskiemu, introligatorowi za naprawę starej księgi	1	50	—	—	1	50
		Suma pozycyi 4.	26	58	—	—	26	58
		Suma wydatków	826	58	—	—	826	58
D o c h o d y.								
I.	1	Dotacya z funduszu domestykalnego, na wyda- wnictwo aktów z Archiwum Bernardyńskiego	1.200	—	—	—	1.200	—
II.	2	Ze sprzedaży I. tomu aktów grodzkich i ziemskich	—	—	—	—	—	—
	3	Odsetki od kapitałów lokowanych w kwocie 3.650 zł. 58 ct.	175	90	—	—	175	90
		Suma dochodów	1.375	90	—	—	1.375	90

hr. Stadnickiego.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem :						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajną	nadzwyczajną	zwyczajną	nadzwyczajną	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
800	—	800	—	—	—	—	—	—	
23	—	23	23	—	—	—	23	—	
400	—	400	400	—	—	—	400	—	
—	—	—	—	—	24	—	—	24	
—	—	—	—	—	1	—	—	1	
—	—	—	—	—	2	—	—	2	
—	—	—	—	—	27	—	—	27	
1.223	—	1.223	423	—	27	—	423	27	
							396		
1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	
75	—	75	—	—	75	—	—	75	
—	—	—	176	—	—	—	176	—	
1.275	—	1.275	176	—	75	—	176	75	
							101		

Fundusz zapomogi z r. 1866.

(3,000.000 zł.)

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Fundusz zapomogi z r. 1866.

S u m a -

Liczba			Wynikłość z roku 1871				
			zwyczajne		nadzwyczajne		razem
ru- bryki	pozy- cyi						
budżetu							
W y d a t k i							
I.	1	Splata kapitału dłużnego	674.180	—	—	—	674.180 —
II.	2	Odsetki od kapitałów dłużnych	41.948	70	—	—	41.948 70
III.	3	Koszta administracyjne	2.343	01	—	—	2.343 01
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	210	52	—	—	210 52
Suma wydatków . . .			718.682	23	—	—	718.682 23
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. wydatki przenośne a to:							
a) zaliczki na wykupno obligacyj i kuponów dawane 340.259 zł. 81½ ct.							
b) kapitały chwilowo lokowane 741.671 „ 28 „							
c) zapas ostateczny							
w gotówce 5.787 zł. 57½ c.							
w obligacjach wylosowanych 2,493.940 zł.							
w listach zastawnych 10.000 zł. 2,509.727 zł. 57½ ct.							
D o c h o d y.							
I.	1	Zwroty kapitału pożyczkowego	417.294	36½	—	—	417.294 36½
II.	2	Wylosowane obligacje	195.220	—	—	—	195.220 —
III.	3	Odsetki	55.416	31½	—	—	55.416 31½
IV.	4	Dodatki z funduszów publicznych	12.500	—	—	—	12.500 —
V.	5	Zwroty kosztów od zapomożonych	54.322	34	—	—	54.322 34
Suma dochodów . . .			734.753	02	—	—	734.753 02
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. dochody przenośne a to:							
a) zaliczki wyrachowane i zwrócone 355.646 zł. 19½							
b) odebrane z lokacyj kapitały 494.905 „ 5—							
c) wylosowane i z obiegu ściągnięte obligacje 674.180 „ —							
d) zapas początkowy w gotówce . . . 25.876 zł. 63½ ct.							
w obligacjach . 2,014.980 „ —							
w listach zastawnych 10.000 „ — 2,050.856 zł. 63½ ct							

r y u s z.

Fundusz zapomogi z r. 1866.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
625.000	—	625.000	—	—	49.180	—	—	49.180	
43.750	—	43.750	1.801	—	—	—	1.801	—	
2.515	—	2.515	172	—	—	—	172	—	
—	—	—	—	—	210	—	—	210	
671.265	—	671.265	1.973	—	49.390	—	1.973	49.390	
							—	47.417	
407.335	—	407.335	9.959	—	—	—	9.959	—	
145.220	—	145.220	50.000	—	—	—	50.000	—	
43.079	—	43.079	12.337	—	—	—	12.337	—	
12.500	—	12.500	—	—	—	—	—	—	
52.573	—	52.573	1.750	—	—	—	1.750	—	
660.707	—	660.707	74.046	—	—	—	74.046	—	

Wydatki.

Fundusz zapomogi

Liczba		Wynikłość z roku 1871							
ru- bryki	pozy- cyi	zwyyczajne		nad- zwyyczajne		r a z e m			
budżetu									
W y d a t k i.									
I. Splata kapitału dłużnego.									
I.	1	Czwarta rata pożyczki t. j. obligacje wylosowane serya D. i zaległości z innych seryj		674.180	—	—	—	674.180	—
II. Odsetki od kapitałów dłużnych.									
II.	2	Kupony od obligacyj pożyczki krajowej zrealizowane		41.948	70	—	—	41.948	70
III. Koszta administracyjne.									
III.	3	Trzem pisarzom dziennym		1.367	50	—	—	1.367	50
	4	Inseraty i rozmaite inne		52	96	—	—	52	96
	5	Prowizye bankom za wypłatę: a) obligacyj $\frac{1}{4}$ % i eskont		712	05	—	—	712	05
		b) kuponów $\frac{1}{2}$ i eskont		210	52	—	—	210	50
		Suma rubryki III.		2.343	01	—	—	2.343	01
	6	Rozmaite nieprzewidziane t. j. bankowi anglo-austriackiemu za podwójnie wypłacone kupony z prowizyą		210	52	—	—	210	52
D o c h o d y.									
I. Zwroty kapitału pożyczkowego.									
I.	1	Czwarta i ostatnia rata od zapomożonych, przypadająca 1. lutego 1871.		417.294	36 $\frac{1}{2}$	—	—	417.294	36 $\frac{1}{2}$
II. Wylosowane obligacje.									
II.	2	Zrealizowane obligacje własne, serya D.		195.220	—	—	—	195.220	—
III. Odsetki.									
III.	3	Od galicyjskich listów zastawnych imiennej wartości 10.000 zł. 4%		400	—	—	—	400	—
	4	„ obligacyj pożyczki krajowej imiennej wartości 195.220 zł. 7%		13.665	40	—	—	13.665	40
	5	„ kapitałów lokowanych w bankach		5.720	28	—	—	5.720	28
	6	„ rozdanej zapomogi ostatnia rata przypadająca 1. lutego 1871.		35.630	63 $\frac{1}{2}$	—	—	35.630	63 $\frac{1}{2}$
		Suma rubryki III.		55.416	31 $\frac{1}{2}$	—	—	55.416	31 $\frac{1}{2}$
IV. Dodatki z funduszków publicznych.									
IV.	7	Od c. k. Skarbu Państwa 2% od reszty kapitału pożyczkowego 625.000 zł.		12.500	—	—	—	12.500	—
V. Zwroty kosztów od zapomożonych.									
V.	8	Koszta administracyjne		32.964	59	—	—	32.964	59
	9	Koszta zakupna zboża		21.357	75	—	—	21.357	75
		Suma rubryki V.		54.322	34	—	—	54.322	34

z roku 1866.

Wydatki.

Kwota preliminowana wedle ustawy z dnia 11. Paźdz. 1871			Wynikłość jest zatem:						Uwaga.
zwyczajne	nadzwyczajne	r a z e m	korzystniejszą		niekorzystniejszą		w ogóle		
			zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	korzystniejszą	niekorzystniejszą	
625.000	—	625.000	—	—	49.180	—	—	49.180	
43.750	—	43.750	1.801	—	—	—	1.801	—	
1.643	—	1.643	275	—	—	—	275	—	
112	—	112	59	—	—	—	59	—	
590	—	590	—	—	122	—	—	122	
170	—	170	—	—	40	—	—	40	
2.515	—	2.515	334	—	162	—	334	162	
—	—	—	—	—	—	—	172	—	
—	—	—	—	—	210	—	—	210	
407.335	—	407.335	9.959	—	—	—	9.959	—	
145.220	—	145.220	50.000	—	—	—	50.000	—	
400	—	400	—	—	—	—	—	—	
10.165	—	10.165	3.500	—	—	—	3.500	—	
4.000	—	4.000	1.720	—	—	—	1.720	—	
28.514	—	28.514	7.117	—	—	—	7.117	—	
43.079	—	43.079	12.337	—	—	—	12.337	—	
12.500	—	12.500	—	—	—	—	—	—	
30.416	—	30.416	2.549	—	—	—	2.549	—	
22.157	—	22.157	—	—	799	—	—	799	
52.573	—	52.573	2.549	—	799	—	2.549	799	
							1.750	—	

Lit. B.

Wyjaśnienia

do zamknięcia rachunków funduszków krajowych za rok 1871.

Gospodarka administracyjna i pieniężna funduszków i Zakładów krajowych, wykonywana przez Wydział krajowy, — obejmuje nie tylko same pod wyłączną opieką Wysokiego Sejmu zostające instytucje, — w ścisłym znaczeniu krajowe — których dochody i wydatki od wyników rachunkowych lub od rozmiaru ruchu zakładowego zawisły, w pewnym kierunku na przód przewidzieć i powiększyć lub umniejszyć się dadzą, i dla tego corocznie z pewnymi zmianami w budżecie krajowym Wysokiemu Sejmowi do zawotowania przedstawione bywają. Oprócz tego bowiem w kasie krajowej przechowywane i przez Wydział krajowy administrowane bywają także inne fundusze, które będąc ogółowi kraju, lub specjalnym celom poświęcone, aktami fundacyjnymi zabezpieczają szafunek pewnym rodzinom, korporacyom, władzom, lub poszczególnym osobom, i przekazują takowym wyłączne prawo do rozporządzenia majątkiem, do żądania kalkulacji z obrotu kasowego i sprawdzenia rachunków.

Takimi są fundusze: Ossolińskich, Kościuszki, inwalidów galicyjskich, Komarnickich, stypendyjne itp. Inne fundusze tylko czasowo w kasie krajowej przechowywane i administrowane być muszą, w zastępstwie prawnych właścicieli, jak np. depozyta serwitutowe, depozyta gmin i Zakładów ubogich.

Zasoby jednak pieniężne tych funduszków w ogólnym ruchu pieniężnym wraz z innymi, wyłącznie pod zarządem reprezentacji krajowej zostającymi funduszami, tworzą jedną całość kasową, wpływają na każdorazowy stan kasy krajowej i pozostałości gotowizny z końcem każdego roku.

W gospodarce rządowej administrują podobnymi funduszami c. k. Sądy, lub inne władze z oddzielnymi urządzeniami kasowymi; dla tego też ruch pieniężny takich funduszków nie ma związku z zamknięciami rachunków dochodów i wydatków stałych, budżetem państwowym objętych, zaś przy gospodarce Wydziału krajowego, który ograniczonym jest tylko na jedną kasę krajową, załatwiająca wszelkie czynności podobne, odłączenie — przy obecnym szczupłym stanie urzędników, jest niepodobnem.

Chcąc zatem dać obraz zupełny czynności administracyjno-finansowej wszystkich funduszków, którymi Wydział krajowy pośrednio, lub bezpośrednio zarządza, sporządzono zamknięcia rachunkowe za rok 1871. w trzech działach.

W pierwszym dziale (Alegat. Lit. A.) zamieszczono fundusze i Zakłady, które, nie mając dostatecznych dochodów własnych na pokrycie wydatków, subwencyonowane być muszą ze środków kraju. — W drugim dziale (Alegat. powyższy Lit. A.) zamieszczono fundusze samoistne, posiadające nie tylko dostateczne pokrycie potrzeb bieżących ze źródeł własnych, ale nadto nadwyżki dochodów, które, nie na ogólne krajowe, tylko na własne, listami fundacyjnymi wskazane cele każdego odnośnego funduszu użyte być winny. Obydwa te działy, w myśl obowiązujących dotąd dyrektywów dawnych i przyjętych następnie przez Wysoki Sejm zasad, zamieszczono w budżecie krajowym dla ustanowienia cyfry dochodów i wydatków.

W zamknięciach zatem rachunkowych uskuteczniło porównanie wynikłości rzeczywistych z preliminarzami kwotami i wykazano zachodzące różnice, — a przyczyny tych różnic, usprawiedliwiono w dołączonych do zamknięć powyższych pod lit. B. wyjaśnieniach, specjalnie do każdego funduszu, a następnie do każdej pozycji sporządzonych.

W trzecim naostatek dziale (Alegat. Lit. C.) uwidoczniło zamknięcia rachunkowe tych funduszów samoistnych, które mając specjalne przeznaczenie, albo przez Wydział krajowy na podstawie osobnych przepisów i listów fundacyjnych z obowiązkiem zdawania rachunków pewnym osobom, korporacyom, zarządzane bywają, albo pośrednio, pod względem administracyi — wpływowi trzecich osób, korporacyi itp. ulegają, lub naostatek tylko czasowo w przechowaniu kasy krajowej się znajdują i budżetem krajowym nie będąc objęte — nie mają przedziałek porównania wynikłości z preliminarzem.

Wyniki wszystkich tych trzech działów zebrano w zestawienie sumaryczne (Alegat lit. D.), w którym także przedstawiono ogólny ruch kasy w majątku obrotowym i zarodowym, — w zaliczkach, — lokacyach chwilowych, — depozytach, — zapasach ostatecznych, — nakoniec w zaległościach czynnych i biernych. W tem ostatniem zestawieniu sumarycznem zamieszczono także (na stronicy 6. 7.) a) rachunek zapasów ostatecznych, znajdujących się w kasie krajowej, w kasach funduszów i Zakładów, wreszcie w c. k. kasach poborowych. Z tego rachunku się okazuje, że właściwy, do funduszu krajowego należący zapas kasowy z końcem r. 1871. wynosi 4.668 zł. 52 ct., reszta zaś jest własnością innych funduszów i obcych osób; — b) rachunek lokowanych chwilowo na procencie w bankach kapitałów (str. 8. 9.)

Zamknięcie zachunkowe Wydziału krajowego różni się od rządowego jeszcze tem, że c. k. Rząd nie przedkłada zaraz po upływie roku administracyjnego zamknięć formalnych, lecz tylko wykazy obrotów (Gebahrungs-Rechnung); ostateczne zaś zamknięcie rachunkowe (Central-Rechnungs Abschluss — Schluss Rechnung) o cały rok później przedkładane i w ciągu tego roku realizowane bywają z niewyczerpanych rubryk wydatki i dochody na rachunek przeszłoroczny, a nie na rachunek bieżący. Ztąd też wynika tam potrzeba wykazywania w osobnych przedziałkach wynikłości kasowych na rachunek roku bieżącego, a osobno na rachunek niewyczerpanych reszt kredytu zesłorocznego.

Uchwalona pod dniem 1. Marca 1866, instrukcyja dla Wydziału krajowego §. 8, zabrania podobnego postępowania w rachunkach funduszów krajowych; z tej tedy przyczyny i że nadto na rok 1871 nie było wotowanych kredytów dodatkowych, rachunek nie przedstawia podobnych wynikłości.

Rachunków specjalnych majątków zarodowych, tudzież rachunków przenośnych, a mianowicie: zaliczek, depozytów, lokacyj chwilowych i zamian obligacyj losowanych, winkulowanych i nowonabywanych nie drukowano dla uniknięcia zbyt wielkich kosztów druków. Składa się wszakże te rachunki w pierwopisach na stół Sejmowy, a wynikłości sumaryczne uwidocznią się w alegacie (lit. D.).

Lwów, dnia 20. Sierpnia 1872.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wyników rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozyeya rachunku	Rub. budżetu	Wydatki.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		Koszta Reprezentacji krajowej.			
2	I.	Koszta podróży pp. Posłów . . .	260	—	<i>Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistej potrzeby.</i>
3	I.	Dyety " " " . . .	294	—	
4	I.	Koszta druków	2.997	—	<i>Wydatek większy, spowodowany rzeczywistą potrzebą.</i>
5	I.	Spisywanie sprawozdań	744	—	<i>Wydatek mniejszy, wedle istotnej potrzeby.</i>
6	I.	Urządzenie sali, pisarze dzienni, opał, oświetlenie i inne wydatki	579	—	<i>Wydatek mniejszy — jak poz 2.</i>
7	I.	Sześciu pp. Członków Wydziału	950	—	<i>Wydatek mniejszy, z powodu zamknięcia płacy p. Smolce, w czasie jego bytności w Radzie Państwa.</i>
7	I.	Zastępcy pp. Członków Wydziału	300	—	<i>Wynikłość korzystniejsza, z powodu krótszego urzędowania pp. Zastępców.</i>
8	I.	Zakupno placu i rozpoczęcie budowy ubikacyj na Sejm i Wydział krajowy	60.000	—	<i>Wydatku nieczyniono z powodu odroczonej budowy gmachu krajowego.</i>
		Koszta Zarządu.			
9	II.	Płace urzędników i sług:			
Lit. F.	II.	Dyurniści	387	—	<i>Wynikłość mniejsza, z powodu zmian w osobach i wynikłych interwałów.</i>
10	II.	Zasługi stróżów	54	—	<i>Wydatek większy, ponieważ przy ciągłym wzrastaniu czynności urzędowania zachodziła potrzeba najęcia jeszcze jednego stróża do posług.</i>
11	II.	Emolumenta	100	—	<i>Wynikłość mniejsza, ponieważ nie zakupiono ubrania dla portyera.</i>
12	II.	Najem pomieszkania	300	—	<i>Wydatek mniejszy, z powodu późniejszego wynajęcia lokalu na osobne biuro Wydziału krajowego.</i>

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Wydatki.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
13	II.	Remuneracye stałe	271	—	<i>Wynikłość korzystniejsza z powodu nieobsadzonej posady tłumacza języków słowiańskich.</i>
"	II.	Remuneracye niestałe	379	—	<i>Wynikłość większa znajduje pokrycie w oszczędzonej kwocie przy płacach urzędników, pozycya 9. Lit. F.</i>
14	II.	Potrzeby kancelaryjne	511	—	<i>Wydatek większy z powodu zmienności tej rubryki i zwiększonych potrzeb.</i>
15	II.	Koszta podróży i dyety	264	—	<i>Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistej potrzeby. W ogóle okazuje sumaryczne zestawienie wydatków, rubryka II. w porównaniu z preliminowaną kwotą wynikłość korzystniejszą o 23 zł.</i>
18	III.	Koszta leczenia ubogich chorych	6.567	—	
19	IV.	Koszta szczepienia a i b	160	—	
	VI.	Zasilki dla Zakładów dobroczynności	158	—	<i>Wynikłość mniejsza z powodu zaasygnowanych a niepobranych w ciągu tego roku należitości.</i>
	VII.	Zasilki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego	360	—	
	IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	19	—	<i>Wydatek większy z powodu pomnożenia liczby żandarmów.</i>
	X.	Drogi krajowe wydatek większy o	500	—	<i>Wydatki na budowy, utrzymania i przebudowania dróg z powodu wypadków elementarnych w wielu okolicach wymagały nadzwyczajnych, budżetem nieprzewidzianych wydatków. Ze względu tego i ponieważ uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1871. o niedozwolonym przeniesieniu wydatków nadzwyczajnych z jednej rubryki na potrzeby rubryk innych, dopiero od początku roku 1872. obowiązuje, nadto gdy koszta utrzymania dróg poszczególnych ani przewidzieć dokładnie ani unormować się nie dadzą, — czyniono w tej rubryce w ciągu roku 1871. użytek z kredytu dozwolonego w ogóle, w miarę potrzeby rzeczywistej. — Różnica wykazana w kwocie 500 zł. w obec wielkich rozmiarów działu drogowego, jest stosunkowo bardzo małą, i usprawiedliwia się koniecznością potrzeb rzeczywistych.</i>

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Wydatki.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
	XI.	Dotacje dla Zakładów krajowych.			<i>Do pozycji 105 lit. a.</i>
105		Szpital główny we Lwowie			Wydatek większy z powodu powiększonych potrzeb szpitalu; — patrz zamknięcie rachunku funduszu chorych we Lwowie i wyjaśnienia do tegoż rubryka VII. pozycja 20. dochodów.
	a)	Oddział chorych	14.331	—	
	b)	„ położnic	1.399	—	
	c)	„ obłąkanych	—	—	
106		Szpital św. Łazarza			<i>do lit. b.</i>
		Oddział położnic i podrzutków	6.155	—	Wydatek mniejszy.
107		Szpital św. Ducha			Wydatek mniejszy.
	a)	Oddział obłąkanych	813	—	Wydatek większy.
	b)	„ syfilitycznych	4.976	—	Wydatek mniejszy.
					Wydatków tych Zakładów niepodobna z góry dokładnie obliczyć — zwłaszcza przy niepewności, jaka liczba chorych potrzebować będzie przytułku i pielęgnowania. Różnice zresztą wykazane w stosunku do wielkości rozmiarów Zakładów, uważać należy za nieznaczne.
	XII.	Rozmaite wydatki.			
110		Do rozporządzalności Wydziału krajowego	7.328	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ strony niepodniosły zaasygnowanych im kwot.
111		Utrzymanie słupów granicznych	300	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ niesprawiono i nienaprawiano słupów w tym roku.
112		Odprawa Annie Bortnik	100	—	Wydatek ten załatwiono z funduszu szpitalnego, a zwrócono z funduszu krajowego w roku 1872. przeto wyrównano różnicę.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Dochody.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
I.	1	Z ocnajmu ubikacyj sejmowych	338	—	<i>Wynikłość korzystniejsza z powodu krótszego trwania Sejmu.</i>
II.	2	Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy	761	—	<i>Wynikłość niekorzystniejsza z powodu znacznego wyczerpania kapitałów lokowanych i zmniejszonego tym sposobem dochodu w odsetkach.</i>
III.	3 61	Dochód z myt na drogach krajowych	8.918	—	<i>Wynikłość korzystniejsza z powodu ściągnięcia zaległości.</i>
"	62	Dochód z myt na drogach krajowych	579	88 ¹ / ₂	Przedpłata na rok 1872.
	63 65	Zwroty rachunkowe, prowizye, zwłoki, kary i t. d.	3.932	83 ¹ / ₂	<i>Wynikłość korzystniejsza.</i>
IV.	a b	Nadwyżki dochodów od Zakładów dotowanych	3.244 1.113	— —	<i>Wynikłość korzystniejsza wedle specjalnych rachunków funduszu szpitalu św. Łazarza i funduszu policyi. Dochody tego rodzaju nie dadzą się dokładnie przewidzieć.</i>
VI.		Dodatki do podatków	91.694	—	<i>Dochód mniejszy z powodu zaległych i w drodze egzekucyi nie ściągniętych dodatków od kontrybuentów, z powodu wypadków elementarnych. O przymusowe ściągnięcie wzywano c. k. Namiestnictwo do L.W.4.820/872 i 11.406/872., nadto c. k. kasy poborowe przedkładają indywidualne wykazy kwot zaległych, c. k. Starostwom do egzekucyi co kwartału.</i>
VII.		Rozmaite przypadkowe	6.159	1	<i>Wynikłość korzystniejsza, ponieważ dochody tego rodzaju nie dadzą się przewidzieć.</i>

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu lwowskiego.

Wykaz różnic

Oddział chorych.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunków z preliminarzem na rok 1871 przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub- bu- dżetu	W y d a t k i	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
1 do 17	I.	Place urzędników, lekarzy i sług	4.923	95	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w rubryce tej zawiera się emolument na wyżywienie 26 Sióstr Miłosierdzia (patrz poz. 50) i ponieważ płaca służby domu i wikt dla tejsze przewyższa o 1942 zł. nad preliminowaną kwotę, z powodu przyjęcia większej liczby praczek i posługaczak dla chorych.
18	II.	Odstawne	5	34	<i>Wydatek większy</i> wedle istotnej wynikłości.
19 do 34	III.	Adjuta	838	22	<i>Wydatek mniejszy</i> , gdyż trzech sekundaryuszów pełniło obowiązki ordynaryuszów i zaliczeni zostali do rubryki wydatków I.; dwóch sekundaryuszów pobierało rocznie tylko 360 zł., zaś jedna posada praktykanta lekarskiego nie była obsadzona.
34 do 39	V.	Dyurny	51	27	<i>Wydatek większy</i> . Odpis protokołu stanu chorych i zwiększona praca przy zarządzie wymagały większych sił roboczych.
40 do 44	VI.	Pensye	1	25	<i>Wydatek mniejszy</i> , różnica małoznacząca z powodu zaokrąglenia kwoty w budżecie.
45 do 48	VII.	Zaopatrzenia i dary z łaski	19	29	<i>Wydatek mniejszy</i> , dwie z zaopatrzonych nie pobrały należitości całkowitej.
49	VIII.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	67	60	<i>Wydatek mniejszy</i> , wedle rzeczywistej wynikłości.
50 do 56	IX.	Emolumenta	2.951	49	<i>Wydatek mniejszy</i> . Emolument na wikt dla Sióstr Miłosierdzia w kwocie 2.902 zł. preliminowany, wydano przy rubryce I., resztę zaoszczędzono na ubiorze dla woźnego i odźwiernego, jako też przy relutum na światło i opał dla urzędników i rządcy.
57	X.	Kapliczne	10	54	<i>Wydatek mniejszy</i> , w roku 1871 pokrywał wydatki kapliczne fundusz obłąkanych.
58 do 62	XI.	Najem pomieszkania	—	12	<i>Wydatek mniejszy</i> , patrz poz. 40 do 44.
63 do 64	XII.	Kancelaryjne	200	62	<i>Wydatek większy</i> , gdyż z powodu różnych zmian zamawiano nowe druki i wydrukowano nową instrukcyę dla dyrektora szpitalnego.
65 do 73	XIII.	Remuneracye i zapomogi	167	—	<i>Wydatek większy</i> . Przy remuneracyach zmiennych z preliminowanej kwoty 1.000 zł. zaoszczędzono 223 zł., natomiast wypłacono niepreliminowanych remuneracyj 3 praktykantom lekarskim po 75 zł. a jednemu 162 zł. 50 ct.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		W y d a t k i			
74 do 85	XIV.	Koszta gospodarcze . . .	713	44	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ zaoszczędzono wydatki na drzewo, oświetlenie, koszta pogrzebowe, pieczywa i sanitarne; wydatki większe na wyżywienie, wino, sprzęty domowe, bieliznę i pościel, pokryto z zaoszczędzenia wydatków na lekarstwa w kwocie 9.260 zł.</i>
86	XV.	Zwrot kosztów utrzymania chorych zakładowi klinicznemu . . .	414	76	<i>Wydatek mniejszy, z powodu mniejszej ilości leczonych na oddziale kliniki.</i>
87 do 88	XVI.	Utrzymanie budynków	983	10	<i>Wydatek większy, z powodu nadzwyczajnych potrzeb — a głównie sprawienia nowego blatu do kuchni szpitalnej w cenie 510 zł. 30 ct. dalej z powodu robót około kotłów parowych, łazienek, częstszego czyszczenia kanałów itp.; uskutecznione roboty były konieczne i zwłoki niecierpiące.</i>
89	XVII.	Rozmaite	437	38	<i>Wydatek mniejszy, ponieważ nie wydano preliminowanej na urządzenia dla Sióstr Miłosierdzia kwoty 600 zł.</i>
		D o c h o d y.			
1	I.	Odsetki od zapisów długu Państwa	373	67	<i>Dochód większy z powodu pobrania oprócz bieżących także odsetków zaległych za jedno półrocze 1870, efekta wydano bowiem do konwersyi.</i>
2	„	odsetki od pożyczki narodowej	63	—	<i>Dochód mniejszy z powodu konwersyi obligacyj.</i>
3	„	„ od obligacyj indemnizacyjnych	26	00 ¹ / ₂	<i>Dochód mniejszy, pobrano tylko za I. półrocze.</i>
4	„	„ od pożyczki głódowej	—	40	Dochód nieznacznie większy.
5	„	„ od gal. listów zastawnych	37	—	<i>Dochód większy, kapitał bowiem wzrósł o 900 zł., od którego odsetki pobrano tylko za pół roku.</i>
6	„	„ od rent państwowych	62	54	<i>Dochód mniejszy z powodu konwersyi efektów.</i>
7	II.	Zapisy i legata	1.167	56	<i>Dochód mniejszy z powodu zmienności tej rubryki, zależy bowiem od wysokości czystej kwoty spadkowej, jakoteż od szybkiego przeprowadzenia postępowania spadkowego.</i>
8	III.	Dochód z realności	—	70	<i>Różnica mało znacząca, pochodzi z powodu preliminarowania kwot w okrągłej sumie.</i>
10	IV.	Dodatki. 1/5 kopytkowego z kasy miejskiej	5.200	03	<i>Dochód mniejszy; kasa miejska nadpłaciła była w czasie od 1. Stycznia do końca roku 1870. 5.422 zł. 79 ct. i tę nadpłatę w roku bieżącym ściągnęła.</i>
11	„	na utrzymanie trupiarni	—	15 ¹ / ₂	<i>Patrz pozycja 8.</i>

Pozycja rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		Dochody.			
12 do 14	V.	Zwroty kosztów leczenia	3.590	95 ¹ / ₂	<i>Dochód większy, z powodu ściągnięcia znaczniejszej kwoty kosztów leczenia w skutek działania egzekucyjnego.</i>
15	„	Zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego galicyjskiego	11.157	46	<i>Dochód mniejszy; z przyczyny, że rachunek za IV. kwartał 1871. leczonych ubogich chorych, nie był sprawdzonym. Na rachunek kosztów leczenia od funduszu krajowego należących, udzielone zostały szpitalowi zaliczki w kwocie 55.618 zł. 26 ct. jeszcze w roku poprzednim, przeto i podana w dochodzie jako uiszczona z tego tytułu kwota 27.715 zł. 54 ct. nie wpłynęła w roku 1871. w rzeczywistości do kasy szpitalnej, tylko użyta została na częściowe pokrycie rzeczonych zaliczek. Podobny stosunek powtórzy się w tej rubryce i w r. 1872. aż dopóki cała kwota zaliczek zwróconą nie zostanie.</i>
16	„	Od gminy lwowskiej za leczenie chorych z domu ubogich .	146	49	<i>Dochód większy, z powodu uiszczenia za- ległych kosztów.</i>
18	VI.	Rozmaite (drobne)	54	83 ¹ / ₂	<i>Dochód mniejszy. Dochód tej rubryki zawiera pomniejsze zwroty za straconą bieliznę przez służbę. Wybrakowanych sprzętów zużytych nie sprzedawano — przeto dochód nie odpowiada kwocie preliminarnej.</i>
19	„	Od funduszu klinicznego za 15 sągów drzewa	3	55	<i>Dochód większy, z powodu wyższej ceny drzewa.</i>
20	VII.	Dotacje (zasiłki)	14.331	—	<i>Dochód jest co do cyfry większy, pobrano bowiem z funduszu krajowego na pokrycie potrzeb zwłoki niecierpiących — zasiłek większy aniżeli w budżecie na ten cel przyzwolono, — w gruncie rzeczy zatem wynikłość jest niekorzystniejszą.</i>

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu lwowskiego.

Wykaz różnic

Oddział położnic.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
1 do 13	I.	Place urzędników, lekarzy i sług	452	04	<i>Wydatek większy</i> , odnośnie do tej rubryki w oddziale chorych, wypada wedle dzielnika i tutaj większa kwota.
14	II.	Odstawne	—	52	<i>Wydatek większy</i> , odnośnie do tej rubryki w oddziale chorych, wypada wedle dzielnika i tutaj większa kwota.
15	III.	Adjuta	17	50	<i>Wydatek większy</i> , sekundaryusz Dr. Głaczyński pobrał zaległą należność za Grudzień 1870 r.
16	V.	Dyurna	2	84	<i>Wydatek większy</i> , patrz wydatku poz. 1.
17 do 22	VI.	Pensye	5	08	<i>Wydatek większy</i> , patrz wydatku poz. 1.
23 do 26	VII.	Zaopatrzenia i dary z łaski	1	95	<i>Wydatek mniejszy</i> , odnośnie do wydatku w oddziale chorych, dwie z zaopatrzonych nie pobrały należności.
27 do 30	IX.	Emolumenta	213	75 ¹ / ₂	<i>Wydatek mniejszy</i> , patrz uzasadnienie tej rubryki przy oddziale chorych.
	X.	Wydatki kapliczne	2	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ wydatki tej rubryki ponosił w roku 1871. fundusz obłąkanych.
31 do 34	XI.	Najem pomieszkania	—	13	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu zaokrąglenia kwoty budżetowej.
35 do 36	XII.	Potrzeby kancelaryjne	3	03	<i>Wydatek mniejszy</i> , odnośnie do odpowiedniego wydatku w oddziale chorych, należność uiszczono wedle dzielnika.
37 do 40	XIII.	Remuneracye i zapomogi	15	80	<i>Wydatek większy</i> , w skutek nieprzewidzianego wydatku dla dwóch pisarzy i rozmaitych remuneracyj.
41 do 49	XIV.	Koszta gospodarcze	893	77	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu zaoszczędzenia przy rubryce: żywienia, lekarstwa i sanitarne.
50 do 51	XVI.	Utrzymanie budynków	82	68	<i>Wydatek większy</i> , przypadający wedle dzielnika, stosunkowo do odpowiedniego wydatku w oddziale chorych.
52	XVII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	—	2	<i>Wydatek nieznacznie większy</i> .
	XVIII.	Rozmaite	35	94	<i>Wydatek mniejszy</i> , wedle rzeczywistej wynikłości i dzielnika stałego.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	D o c h o d y	Kwota różnicy		Uzasadnienie
			zł.	ct.	
1. 2	I.	Odsetki od kapitałów .	19	98	<i>Dochód większy, pobrano zaległe odsetki.</i>
3	II.	Dochód z realności . .	—	35	<i>Dochód mniejszy, z powodu zaokrąglonej kwoty w budżecie.</i>
4. 5	III.	Dodatki	—	03	<i>Dochód większy, z powodu zaokrąglonej kwoty w budżecie.</i>
6	IV.	Zwroty kosztów leczenia	228	10	<i>Dochód mniejszy, z powodu bardzo małej ilości samopłacących położnic.</i>
7. 8	V.	Rozmaite dochody. . .	5	50	<i>Dochód mniejszy, ponieważ niesprzedano żadnych superarbitrowanych sprzętów.</i>
9		Dotacje	359	—	<i>Dochód mniejszy, pobrano mniej w skutek wykazanej mniejszej potrzeby.</i>

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu lwowskiego.

Wykaz różnic

Oddział obłąkanych.

okazujących się z porównania wyników rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
1 do 14 i 16	I.	Place urzędników, lekarzy i slug	1.642	61	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ przyjęto do chorych niespokojnych większą liczbę posługaczy.
15	II.	Odstawne	—	07	<i>Wydatek większy</i> , patrz poz. 5 dochodu.
17 do 19	III.	Adjuta	130	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , sekundaryusz Dr. Berger zaczął pełnić obowiązki 30. Marca z płacą miesięczną 30 zł., przeto zaoszczędzono trzymiesięczną płacę.
20	V.	Dyurna	5	89	<i>Wydatek większy</i> , odnośnie do większego wydatku w tej rubryce przy oddziale chorych, wypada wedle dzielnika i przy tym funduszu wydatek większy.
21 do 24	VI.	Pensye	—	86	<i>Wydatek mniejszy</i> , patrz poz. 5 dochodu.
25 do 29	VII.	Zaopatrzenia i dary z łaski	48	65	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ gracyalista Dmitrasz Mikołaj zaczął pobierać należność od 1. Kwietnia i niepobrał takowej za Październik, Listopad i Grudzień.
31 do 35	IX.	Emolumenta	350	43	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ preliminowana na żywność dla Sióstr Miłosierdzia kwota wydana została w rubr. I.
36	X.	Wydatki kapliczne	74	26	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ kupiono na ołtarz nowe świece, zaś do zakrystyi kilka nowych sztuk sprzętów kaplicznych.
37 do 39	XI.	Najem pomieszkania	—	25	<i>Wydatek większy</i> , patrz w dochodzie poz. 5.
40 i 41	XII.	Potrzeby kancelaryjne	31	90	<i>Wydatek większy</i> , wedle rzeczywistej potrzeby i dzielnika stałego. Patrz oddział chorych.
42 do 46	XIII.	Remuneracye	83	02	<i>Wydatek większy</i> , z tej rubryki wydano Dr. Opolskiemu za zastępstwo prymaryusza w r. 1870, 53 zł. 33 ct. Pokryto też wydatek wspólny, wedle dzielnika odnośnie do tej pozycyi w funduszu chorych.
47 do 58	XIV.	Koszta gospodarcze	2.939	55	<i>Wydatek mniejszy</i> , zaoszczędzenie pochodzi z rubryk „zwykła strawa i dodatki“, lekarstwa, sprzęty domowe, bielizna, pościel i słoma do leży.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
60 i 61	XVI.	Utrzymanie budynków	276	25	<i>Wydatek większy</i> , przypadający wedle rzeczywistej potrzeby i dzielnika. Patrz odział chorych poz. 87.
63	XVIII	Rozmaite.	861	80 ¹ / ₂	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ zwrócono funduszowi chorych część wypożyczonego chwilowo zasiłku.
D o c h o d y					
1 do 4	I.	Odsetki od kapitałów .	142	63	<i>Wynikłość większa</i> , pobrano bowiem odsetki zaległe.
5	II.	Dochód z realności . .	—	35	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zaokrąglenia kwoty preliminowanej.
6 — 7	III.	Dodatki	—	12	<i>Wynikłość większa</i> , z powodu zaokrąglenia kwoty preliminowanej.
8	IV.	Zwroty kosztów leczenia	631	24	<i>Wynikłość mniejsza</i> , która jednak w obec kwoty preliminowanej (7.400 zł.) jest mało znacząca. Wpływy dochodów tej rubryki nie dadzą się dokładnie oznaczyć.
9 — 10	V.	Rozmaite.	4	53	<i>Wynikłość mniejsza</i> , starych sprzętów nie sprzedawano, przeto dochód mniejszy.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		Dochody.			
1	II.	Taksy od przyjęcia dzieci	157	50	do poz. 1. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu nadesłanych taks z lat dawniejszych od Wydziału krajowego Węgierskiego i Siedmiogrodzkiego.
2	III.	Zwroty utrzymania dzieci	630	08	do poz. 2. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu ściągniętych zwrotów za utrzymanie obcych dzieci z lat dawniejszych.
3	IV.	Dotacje z funduszu krajowego	4.976	—	do poz. 3. <i>Wynikłość mniejsza</i> , w skutek nowej ustawy, która ścieśnia przyjęcie dzieci do Zakładu.
		Wydatki.			
1	I.	Place urzędników	135	—	do poz. 1. <i>Wynikłość większa</i> , w skutek uchwały Wydziału kraj. z dnia 24. Marca 1870 L. 8383. nadania mianowanemu zastępcy kasyera p. Grabowiczowi płacy o rocznych 600 zł. Wydatek ten jednak pokrycie znajduje w oszczędzeniach przy poz. 3. i 5.
2	III.	Emolumenta	37	—	do poz. 2. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczonych zaległości kasie miejskiej za rok 1869 i 1870.
3	IV.	Dyurna	487	—	do poz. 3. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ w skutek uchwały Wydziału krajowego z dnia 24. marca 1870 L. 8.383 dwa dyurna przy wprowadzeniu nowo mianowanego kasyera i kontrolora zamknięte zostały.
4	V.	Potrzeby kancelaryjne	4	—	do poz. 4. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ asygnowane należności zrealizowane nie zostały.
5	VI.	Remuneracye i zapomogi	556	—	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , wskutek nowo mianowanego kasyera, oraz, iż przypadające należności żywicielkom w ciągu roku zrealizowane nie zostały.
6	VII.	Koszta utrzymania dzieci	3.436	—	do poz. 6. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu, iż nie wszystkie żywicielki za IV. kwartał 1871 należności pobrały.

Wykaz różnic

Oddział chorych.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871 przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Wydatki	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
	I.	Place.			
4		Woźnemu	7	98	do poz. 4. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości z roku przeszłego.
5		Dwom ordynaryuszom	75	—	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ posada drugiego lekarza ordynującego wakowała od 1/1,871—2/2 t. r.
6		Dwom asystentom	17	69	do poz. 6. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
7 ¹		Ryczałt na podwyższenie płac dla zarządcy, woźnego i stróża kancelaryjnego	13	56 ¹ / ₂	do poz. 7 ¹ . <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ sługa kancelaryjny nie pobrał płacy za Grudzień 1871.
	III.	Dodatek na pomieszkanie.			do poz. 11. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ dodatek na mieszkanie dla jednego asystenta asygnowano dopiero od 1. Marca 1871 L. W. 3.683 — 1871.
11		Dwom asystentom	21	52 ¹ / ₂	
15	VI.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencji wynikłe	303	65	do poz. 15. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zmienności tej rubryki.
16	VII.	Potrzeby kancelaryjne	—	—	do poz. 16. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zaprowadzonych w tej rubryce oszczędności.
	VIII.	Remuneracye.			
		<i>A. Stale.</i>			do poz. 20.
20		Leśniczemu w dobrach Rączna za nadzór lasu	50	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ posada leśniczego w dobrach Rączna wakuje.
		<i>B. Niestale.</i>			do poz. 22.
22		Na wsparcie przypadkowe i zastępstwa	94	47	<i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
	IX.	Utrzymanie budynków.			do poz. 26. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ w tym roku ograniczono się na wykonaniu najniezbędniejszych reparacyj.
26		Na reparacye budynku szpitalnego	719	12	
	X.	Podatki i daniny.			
28		Podatek gruntowy od realności szpitalu	—	—	do poz. 28., 29., 30. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu umniejszonego podatku gruntowego, na mocy orzeczenia komisji katastralnej.
29		Z dóbr Rączna i Jeziorzany	—	—	
30		Z dóbr Prądnik Czerwony	—	—	
39		7% podatek dochodowy z prowizyj od kapitałów hypotekowanych	280	92	do poz. 39. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nie wszyscy interesowani korzystali z przysługującego im prawa strącania podatku.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
40	XI.	Koszta podróży i diety	91	80	do poz. 40. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
41	XII.	Koszta gospodarcze . .	6.371	26	do poz. 41. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu znacznego zwiększenia liczby chorych i ilości dni pielęgnowania.
	XV.	Rozmaite wydatki.			
44		Koszta sądowe, pocztowe, inseryjne i inne przypadkowe . .	463	8	do poz. 44. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
45		Kazimierzowi Brzezińskiemu, adjunktowi leśniczemu, za nadzór zasiewów leśnych w Rącznej .	60	—	do poz. 45. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu powiększonego wynagrodzenia rocznego na 120 zł. L. W. 8620 1870.
46		Zwrot nadwyżki dochodów . .	3.243	—	do poz. 46. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ nadwyżka dochodów da się tylko obliczyć w przybliżeniu.
		D o c h o d y.			
	I.	Odsetki od kapitałów.			
1		Od kapitałów hypotekowanych .	3.277	4	do poz. 1. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu spłaconych w ciągu roku kapitałów hypotekowanych; natomiast zwiększyły się odsetki od obligacji i papierów publicznych (patrz poz. 3.).
2		Od kapitału wypożyczonego funduszowi budowy dróg eraryalnych 145.700 złp.	1.821	—	do poz. 2. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu nieukończonego procesu z Rządem o dopłatę ažia. — Kapitał wraz z odsetkami spłacono i złożono do depozytu sądowego w księżeczkach galicyjskiej kasy oszczędności.
3		Od obligacji i papierów publicznych	4.010	66	do poz. 3. Za gotówkę uzyskaną ze spłaconych kapitałów hypotekowanych zakupiono większą ilość papierów publicznych, ztąd <i>wynikłość większa</i> , i kompensuje różnicę poz. 1.
	II.	Dochód z realności i dóbr.			
4		Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa	3.500	—	do poz. 4. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu zapłacenia należitości zaległej i nadpłaconego czynszu aż do 23. Czerwca 1872 r.
6		Czynsz dzierżawny z gruntów dworskich w Rącznej „Pustki“ zwanych	36	48 ¹ / ₂	do poz. 6. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości i nadpłaty czynszu do 26. Października 1872 r.
9		Czynsz z realności Nr. 242 do 243 „Akademią“ zwanej . .	75	—	do poz. 9. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
8		Czynsz dzierżawny z folwarku Przeginia Duchowna . . .	50	—	do poz. 8. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu nieuiszczenia należitości. (Urgowano do L. W. 16.574 1871 r.)
	III.	Zwroty kosztów leczenia.			
10		Z funduszu krajowego galicyjskiego	6.879	25	do poz. 10. 11. <i>Wynikłości większe</i> , z powodu częściowego uiszczenia zaległości i większej liczby chorych samopłacących.
11		Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących . . .	984	95 ¹ / ₂	do poz. 12. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu zmienności tej rubryki.
12	IV.	Rozmaite dochody . .	43	20 ¹ / ₂	

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu św. Łazarza.

Wykaz różnic

Oddział położnic i podrzutek.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunków z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub- bu- dżetu	W y d a t k i.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
	I.	Place.			do poz. 4. i 6.
4		Woznemu	4	48 ¹ / ₂	<i>Wynikłości większe</i> , z powodu uiszczenia za- ległości.
6		Akuszerce	6	28	do poz. 8.
8		Ryczałt na podwyższenie plac za- rządcy, pisarza etc.	7	26 ¹ / ₂	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ sługa kance- laryjny nie pobrał płacy za Grudzień 1871. do poz. 10a.
	II.	Dodatki na mieszkanie.			<i>Wynikłość większa</i> , ponieważ po ustąpieniu rzeczywistego asystenta, który pobierał do- datek ten z góry, wypłacono zastępcy jego dodatek za Listopad 1871.
10a		Asystentowi	6	67	do poz. 13.
	III.	Wynagrodzenie za emo- lumenta.			<i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia za- ległości.
13		Akuszerce wynagrodzenie za wikt	15	—	do poz. 14.
	IV.	Potrzeby kancelaryjne			<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zaprowadzo- nych w tej rubryce o oszczędności.
14			7	26 ¹ / ₂	do poz. 18.
	V.	Remuneracye i zapo- mogi.			<i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia za- ległości.
18		Stróżowi kancelaryjnemu . . .	3	43	do poz. 19.
19		Na wsparcia i zastępstwa . . .	150	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej ru- bryki.
	VI.	Utrzymanie budynków.			do poz. 23.
23		Rozmaite przypadkowe reparacye.	375	36 ¹ / ₂	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ w tym roku ograniczono się na najniezbędniejsze re- paracye.
	VII.	Podatki i daniny.			do poz. 24.
24		Z Prądnika Białego	70	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ Prądnik Bia- ły sprzedano, na mocy uchwały sejmowej z dnia 22. Października 1869.
26		Ekwiwalent z Prądnika Białego	13	32	do poz. 26. i
28		7% podatek dochodowy od pro- wizyi z kapitałów hipotekowanych	16	87 ¹ / ₂	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu pod poz. 24. wymienionego.
	VIII.	Koszta gospodarcze . . .			do poz. 28.
29			2.058	51	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nie wszyscy interesowani korzystali z przysługującego im prawa strącania podatku dochodowego. do poz. 29.
31	X.	Koszta zaopatrzenia podrzutek	463	93	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zmniejsze- nia liczby chorych, i ilości dni pielegno- wania.
32	XI.	Rozmaite wydatki. . . .	380	71	do poz. 31.
					<i>Wynikłość większa</i> , z powodu wzmagającej się ilości podrzutek.
					do poz. 32.
					<i>Wynikłość większa</i> , dla zmienności tej ru- bryki, i zarządzonej rewizyi podrzutek.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Dochody.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
	I.	Odsetki od kapitałów.			
3		Od galicyjskich listów zastawnych	455	—	do poz. 3. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ za uzyskaną gotówkę ze sprzedaży książeczek kasy oszczędności i ze spłaconych kapitałów hypotekowanych, zakupiono większą ilość 5% galic. listów zastawnych.
4		Od książeczek galicyjskiej kasy oszczędności	287	—	do poz. 4. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ książeczki te sprzedano (obacz poz. 3).
5		Od kapitałów hypotekowanych .	61	34 ¹ / ₂	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu częściowej spłaty kapitałów, znajduje pokrycie w nadwyżce pod poz. 3.
	II.	Dochód z realności i dóbr.			
7		Czynsz z młyna w Frądniku Białym	154	62 ¹ / ₂	do poz. 7. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia za- ległości.
	III.	Zwroty kosztów leczenia.			
8		Z funduszu krajowego galicyjskiego	633	75	do poz. 8. i 9. <i>Wynikłości mniejsze</i> , z powodu mniejszej ilości chorych samopłacących i dni pielęgnowania.
9		Z funduszków obcokrajowych i od stron samopłacących . . .	101	50	
	IV.	Zwroty kosztów utrzymania podrzutków.			
10		Taksy za przyjęcie podrzutków.	498	75	do poz. 10. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia za- ległości.
11		Zwroty kosztów utrzymania podrzutków z funduszków obcokrajowych i od stron samopłacących	1.386	89	do poz. 11. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ dochód ten istnieje dopiero od r. 1870. nie było przeto podstawy do preliminarza.
12	V.	Dochody rozmaite. . .	67	48	do poz. 12. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
13		Zwrot zaliczki	2.941	—	do poz. 13. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ na dochody tego rodzaju nie ma podstawy do preliminarza.
14		Dotacya	6.110	—	do poz. 14. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nie było potrzeby wyczerpania całej dotacyi przeznaczonej z funduszu krajowego dla tego oddziału.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu św. Ducha w Krakowie.

Wykaz różnic

Oddział syfilitycznych.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Wydatki.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
2	I.	Place. Prymaryusz	124	97	do poz. 2. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uchwalonego dodatku do płacy prymaryusza tego oddziału na rok 1871. w kwocie 125 zł. L. W. 15.590 1870.
5		Tytułem podwyższenia płacy dla zarządcy szpitalu, dyurnisty i woźnego	11	61½	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ woźny nie pobrał płacy za Grudzień 1871.
8	III.	Dyurzaa. Pisarzowi dziennemu w kancelaryi zarządu szpitalnego . .	11	29½	do poz. 8. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu częściowego uiszczenia zaległości.
9	IV.	Emolumenta. Zarządcy szpitalu wynagrodzenie za opał.	5	55	do poz. 9. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
10	V.	Potrzeby kancelaryjne. Druki, litografie, potrzeby do pisanania i t. p.	37	82½	do poz. 10. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu częściowego uiszczenia zaległości.
15	VII.	Utrzymanie budynków. Reparacye budynku szpitalnego.	298	36	do poz. 15. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości i ponieważ zły stan budynku wymaga corocznie większych reparacyj.
16. i 17.	VIII.	Koszta gospodarcze	682	38½	do poz. 16. i 17. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu większej liczby chorych i ilości dni pielęgowania.
18	IX.	Podatki. Podatek gruntowy wraz z dodatkami od parcel gruntowych Nr. 118—124 do szpitalu śgo Ducha należących	3	—	do poz. 18. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ budynek szpitalny przeszedł na własność gminy krakowskiej.
19		7% podatek dochodowy, z prowizyi pobieranej od kapitałów na hypotekach prywatnych ubezpieczonych	21	—	do poz. 19. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ interesowani nie korzystali z przysługującego im prawa strącania podatku dochodowego.
22		Rozmaite wydatki	28	33½	do poz. 22. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	D o c h o d y.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
3	I.	Odsetki od kapitałów. Od galicyjskich listów zastawnych	212	11 1/2	do poz. 3. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ za gotówkę uzyskaną ze sprzedaży asygnat banku hipotecznego, książeczki kasy oszczędności i ze spłaconych kapitałów hipotekowanych, zakupiono galicyjskie listy zastawne.
4		Od asygnat banku hipotecznego	12	—	do poz. 4. i 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ obok pomienione efekta sprzedano.
5		Od książeczek galicyjskiej kasy oszczędności	30	—	
6		Od kapitałów ubezpieczonych na hipotekach prywatnych . . .	144	35	do poz. 6. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu częściowej spłaty kapitałów hipotekowanych, znajduje pokrycie w nadwyżce poz. 3.
7	II.	Zwroty kosztów utrzymania chorych. Z funduszu krajowego galicyjskiego.	2.212	58	do poz. 7. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu zwiększonej ilości chorych i dni pielęgnowania.
8		Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących	378	47	do poz. 8. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu większej liczby chorych samopłacących.
9	III.	Rozmaite dochody. . . .	8	51	do poz. 9. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
10	IV.	Dotacya	1.581	11	do poz. 10. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ dochody były większe od preliminowanych o 4.415 zł. 25 1/2 ct. potrąciwszy większe od preliminowanych wydatki o 2.834 zł. 14 1/2 ct. różnica wykaże jak obok 1.581 zł. 11 ct.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu szpitalu św. Ducha.

Wykaz różnic

Oddział obłąkanych.

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycya rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
5	I.	Place. Tytułem podwyższenia płacy dla zarządcy szpitalu, dyurnisty i woźnego	9	8	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ woźny niepobrał płacy za Grudzień 1871.
8	III.	Dyurna. Pisarz dzienny w kancelaryi zarządu szpitalu	5	62	do poz. 8. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
9	IV.	Emolumenta. Zarządcy szpitalu na opał	2	78	do poz. 9. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
10	V.	Potrzeby kancelaryjne	8	64½	do poz. 10. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu zaprowadzonych w tej rubryce oszczędności.
15	VII.	Utrzymanie budynku szpitalnego	25	94	do poz. 15. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu uiszczenia zaległości.
16 i 17	VIII.	Koszta gospodarcze	2.088	98	do poz. 16. i 17. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu powiększonej w tym roku liczby chorych i dni pielęgnowania.
18	IX.	Podatki. Podatek gruntowy z dodatkiem od parcel gruntowych Nr. 118 do 124.	2	—	do poz. 18. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ budynek szpitalny przeszedł na własność gminy krakowskiej.
21	XI.	Rozmaite wydatki	50	—	do poz. 21. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Dochody.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
1	I.	Odsetki od kapitałów. Od kapitału 10.000 złp. zabezpieczonego na dobrach Kazimierza Wielka w Królestwie Pols.	80	—	do poz. 1. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu nieuiszczenia należności.
2		Od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie.	41	38	do poz. 2. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu częściowego spłacenia kapitałów hipotekowanych.
2½		Od galicyjskich listów zastawnych.	35	—	do poz. 2½. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ za gotówkę uzyskaną ze spłacenia kapitałów hipotekowanych zakupiono 5% gal. listy zastawne.
3	II.	Zwroty kosztów utrzymania chorych. Z funduszu krajowego galicyjskiego.	699	97	do poz. 3. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu mniejszej liczby chorych i ilości dni pielęgnowania.
4		Z funduszy obcokrajowych i od stron samopłacących.	451	90	do poz. 4. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu większej liczby chorych samopłacących.
5	III.	Rozmaite dochody.	9	18	do poz. 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , dla zmienności tej rubryki.
6	IV.	Dotacya	2.394	29	do poz. 6. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ od preliminowanej kwoty były dochody mniejsze o 343 zł. 63 ct. wydatki zaś większe o 2050 zł. 66 ct. Razem jak obok 2394 zł. 29 ct.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu policji krajowej.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	W y d a t k i.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
2	I.	Podatki i daniny. Podatek czynszowy	18	5	do poz. 2. rubr. I. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu podwyższenia na rok 1871. dodatku krajowego.
3	II.	Utrzymanie budynków. Restauracya wewnątrz i zewnątrz	357	8	do poz. 3. rubr. II. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nieokazała się potrzeba ponoszenia wydatku w kwocie preliminowanej.
4	III.	Koszta gospodarcze.			do rubr. III. poz. 4. do 13., rubr. IV.
5		a) Wyżywienie korekcyonistów	74	54	poz. 14., rubr. V. poz. 15., rubr. VI.
6		b) Koszta leczenia	50	—	poz. 16., rubr. VII. poz. 17, i rubr.
7		c) Ubior	100	—	VIII. a.)
8		d) Pościel	10	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nieokazała
9		e) Bielizna	60	—	się potrzeba ponoszenia wydatków w kwo-
10		f) Utrzymanie korekcyonistek	397	4	tach preliminowanych.
11		g) Potrzeby domowe	58	—	
12		h) Opał	15	—	
13		i) Pranie bielizny	8	—	
13		k) Rozmaite	20	—	
14	IV.	Koszta transportu	20	—	
15	V.	Zwroty grzywien policyj- nych	28	—	
16	VI.	Zwroty należytości po- słańców karnych	2	—	
17	VII.	Remuneracye	10	—	
18	VIII.	Rozmaite przypadkowe a)	9	—	do rubr. VIII. poz. 18. b.)
		b) Nadwyżka dochodów	2.671	99 ¹ / ₂	<i>Wynikłość większa</i> ponieważ odwieziono do funduszu krajowego pozostałą z końcem roku 1871. nadwyżkę dochodów.

Pozycya rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		Dochody.			
3	III.	Grzywny policyjne . . .	78	—	do rubr. III. poz. 3. i rubr. IV. poz. 4. <i>Wynikłość mniejsza, z powodu niestałości tych rubryk.</i>
4	IV.	Zwroty kosztów leczenia i zaopatrzenia korekcyjnistów	13	83	
5	V.	Rozmaite	4	81 ¹ / ₂	do rubr. V. poz. 5. <i>Wynikłość większa, z powodu korzystniejszego ażyta srebra.</i>

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu domestykalnego.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wyników rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		W y d a t k i.			
2	II.	Rozmaite	10	—	do rubr. II. poz. 2. W ciągu roku 1871. nieokazała się potrzeba ponoszenia podobnego wydatku w kwocie preliminowanej.
		D o c h o d y.			
	I.	Odsetki od obligacyj.			
3		b) Od 5% listów zastawnych .	307	50	do rubr. I. poz. 3. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu przykupna w r. 1871. listów zastawnych imiennej wartości 3.400 zł.
4		Od obligacyj pożyczki loteryjnej	10	—	do poz. 4. i 5. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu wylosowanych w roku 1871. obligacyj, a mianowicie:
5		Od obligacyj pożyczki krajowej	24	—	a) pożyczki loteryjnej imiennej wartości 500 zł. b) pożyczki krajowej imiennej wartości 340 zł.
6	II.	Ażyo	59	19	do rubr. II. poz. 6. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu korzystniejszego ażya.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu kultury krajowej.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunków z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub- bu- dżetu	W y d a t k i.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		Wydatki.			
1	I.	Zwroty kar	15	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu niestałości dochodów tej rubryki.
2 i 3	II.	Wydatki rozmaite . . .	300	—	<i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ Wys. Sejm dodatkowo preliminował wydatku z tej rubryki o 1.000 zł. więcej, przeto nieprzewidziane wydatki stosunkowo się umniejszyły.
		Dochody.			
2	I.	Odsetki.			<i>Wynikłość większa</i> , z powodu dokupna obligacyj indemnizacyjnych.
		Od obligacyj indemnizacyjnych	177	74	
3	"	Od chwilowo lokowanych kapitałów	18	24	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu podniesienia kapitałów ulokowanych na zakupno obligacyj.
4	II.	Kary	313	33	<i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu niestałości tej rubryki.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu sierocińskiego stanowego.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wyników rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
W y d a t k i					
I. Utrzymanie sierot.					
1		W Zakładzie śgo Antoniego .	840	—	do poz. 1. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ wypłacono w roku 1871. całą za rok 1870. zalegającą należność.
3		W Zakładzie śgo Józefa . . .	50	—	do poz. 3. <i>Wynikłość większa</i> , ponieważ ku końcowi r. 1870. nadano jedno opróżnione miejsce na 50 zł.
	II.	Rozmaite wydatki. . .	39	10	do rubr. II. <i>Wynikłość większą</i> , ponieważ zaasynowano do L. W. 9563., 1871. roku sierocie Dykasowi Tomaszowi zapomogę w kwocie 40 zł.
D o c h o d y.					
I. Odsetki od obligacyj.					
6		Od listów zastawnych	100	—	do rubr. poz. 6. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu przykupu listów zastawnych w końcu r. 1870. i na początku r. 1871.
7		Od pożyczki krajowej	52	50	do rubr. I. poz. 7. <i>Wynikłość mniejsza</i> , z powodu wylosowania obligacyj pożyczki krajowej.
II. Rozmaite dochody.					
8		Ażo od sprzedanego srebra . .	35	12	do rubr. II. poz. 8. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu korzystniejszego ażo.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego.

Wykaz różnic

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu		Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
		W y d a t k i.			
2	II.	30% rabat księgarzom, za sprzedaż I. tomu aktów grodzkich, mniej o	23	—	do rubr. II. poz. 2. i rubr. III. po. 3. <i>Wynikłość mniejsza</i> , ponieważ nie sprzedano w r. 1871. ani jednego tomu aktów grodzkich, (patrz dochody rubr. II. poz. 2.)
3	III.	Koszta druku i oprawy, mniej o	400	—	W roku 1871. nie drukowano aktów grodzkich i ziemskich.
4		Rozmaite.			
		Remuneracye, więcej o	24	—	do poz. 4. Wypłacono do L. W. 5297/1871 r. remuneracyę za sporządzenie spisu dokumentów, nadesłanych do użytku wydawnictwa z archiwum Bernardyńskiego.
		D o c h o d y.			
2	II.	Ze sprzedaży I. tomu aktów grodzkich i ziemskich, mniej o	75	—	do rubr. II. poz. 2. Patrz rubr. II. poz. 2. wydatków.
3		Odsetki od kapitałów, więcej o	175	90	do poz. 3. <i>Wynikłość większa</i> , z powodu chwilowego ulokowania w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu kapitału 3650 zł. 58. ct.

Alegat do rachunku za rok 1871.

funduszu zapomogi z roku 1866.

Wykaz różnic

(3,000.000 zł.)

okazujących się z porównania wynikłości rzeczywistych rachunku z preliminarzem na rok 1871. przez Wysoki Sejm uchwalonym, i uzasadnienie tych różnic.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	Wydatki.	Kwota różnicy		Uzasadnienie.
			zł.	ct.	
1	I.	Splata kapitału dłużnego (obligacje wylosowane)	49.180	—	<i>Wydatek większy</i> , ponieważ w roku 1871. wypłacono znaczną ilość pozostałych w za- ległości obligacyj, wylosowanych w latach poprzednich.
2	II.	Kupony od obligacyj	1.801	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu, iż w latach przeszłych wykupiono naprzód znaczną ilość kuponów, i takowe następnie przy wypła- cie kapitału za obligacje odtrącano.
	III.	Koszta administracyjne.			
3		Pisarze dzienni	275	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , ponieważ w skutek zmniejszających się czynności przy fundu- szu zapomogi, zmniejszono ilość pisarzy dziennych.
4		Inseraty i rozmaite inne . . .	59	—	<i>Wydatek mniejszy</i> , z powodu niestałości tej rubryki i z powodu ogólnego zmniejszenia się potrzeb administracyjnych.
5		Prowizye bankom za wypłatę:			
		a) Obligacyj $\frac{1}{4}$ %	122	—	<i>Wydatek większy</i> , stosunkowo do znacznie- szej ilości obligacyj przez banki zrealizo- wanych i z powodu zapłaconego eskontu.
		b) Kuponów $\frac{1}{2}$ %	40	—	<i>Wydatek większy</i> , z powodu wykupna zna- czniejszej ilości kuponów przez banki.
6		Rozmaite nieprzewi- dziane	210	—	<i>Wydatek większy</i> , z powodu, iż kupony w wartości cyfry wykazanej przez bank An- glo-Austryacki mylnie po dwakroć wypła- cone zostały, a zwrotu w mowie będącej kwoty pomimo wszelkich starań, (patrz L. W. 9.161., 10.174., 11.534. i 13.036, 1871 r.) uzyskać nie zdołano, przyjęto więc wydatek ten na rachunek strat.

Pozycja rachunku	Rub. budżetu	D o c h o d y.	Kwota różnicy		Uzasadnienie
			zł.	ct.	
1	I.	Zwroty kapitału od zapomożonych	9.959	—	<i>Dochód większy</i> , z powodu znaczniejszych wpływów na rachunek zaległości, ciężających na dłużnikach.
2	II.	Wylosowane obligacje własne Serya D.	50.000	—	<i>Dochód większy</i> , ponieważ oprócz zapasu obligacyj Seryi D., który za podstawę do budżetu przyjęto, wykupiono od stron rozmaitych w ciągu roku 1870. obligacje z tejże Seryi imiennej wartości 50.000 zł.
	III.	Odsetki.			
4		Od obligacyj pożyczki krajowej	3.500	—	<i>Dochód większy</i> , z powodu przy rubr. II. wyłuszczonego.
5		Od kapitałów lokowanych w bankach	1.720	—	<i>Dochód mniejszy</i> , ponieważ na wypłatę wylosowanych obligacyj (patrz wydatki poz. I.) musiano wcześniej cofnąć z lokacyi znaczną kwotę kapitałów.
6		Od rozdanej zapomogi.	7.117	—	<i>Dochód mniejszy</i> , z powodu pozostałych jeszcze zaległości na zapomożonych, które wszakże do egzekucyi wykazano.
	V.	Zwroty kosztów od zapomożonych.			
8		Koszta administracyjne	2.549	—	<i>Dochód większy</i> , z powodu zrektifikowania należności w tej rubryce, na podstawie szczegółowych obliczeń.
9		Koszta zakupna zboża.	799	—	<i>Dochód mniejszy</i> , z powodu pozostałej jeszcze na zapomożonych zaległości.

Lit. C.

Sumaryusz

**zamknięć rachunkowych funduszków samoistnych
(niedotowanych), preliminarzem nieobjętych,
za rok 1871.**

Dział III. Sumaryusz zamknięć rachunkowych funduszków

Liczba porządkowa		D o c h o d y					
		rzeczywiste		zaliczki, depozyta i lokacje chwilowe		r a z e m	
1	Fundusz szkoły kucia koni	2.373	20	649	—	3.022	20
2	„ pomnika Kościuszki	502	26	5.837	24	6.339	50
3	„ stypendyjne	86.714	15	18.972	18 ¹ / ₂	105.686	33 ¹ / ₂
4	„ „ administracyi dóbr Winniki	13.307	27 ¹ / ₂	16.029	68 ¹ / ₂	29.336	96
5	„ budowy domu obłąkanych w Kulparkowie	26.442	38 ¹ / ₂	104.887	67	131.330	5 ¹ / ₂
6	„ inwalidów galicyjskich	2.021	65 ¹ / ₂	—	—	2.021	65 ¹ / ₂
7	„ „ niżankowieckich	75	70 ¹ / ₂	525	—	600	70 ¹ / ₂
8	„ posagowy Komarnickich	118	12 ¹ / ₂	—	—	118	12 ¹ / ₂
9	„ Zakładu narodowego Ossolińskich . .	16.784	66 ¹ / ₂	—	—	16.784	66 ¹ / ₂
10	„ zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	138	81	—	—	138	81
11	„ „ z r. 1868 (powodziowy)	71.266	12 ¹ / ₂	122.508	82 ¹ / ₂	193.774	95
12	„ budowy Zakładu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—
13	Depozyta gminne serwitutowe	630.084	74 ¹ / ₂	—	—	630.084	74 ¹ / ₂
	Suma	849.829	10	269.409	60 ¹ / ₂	1,119.238	70 ¹ / ₂

samoistnych (niedotowanych), — preliminarzem nieobjętych.

W y d a t k i						Zap as o s t a t e c z n y		Zaległości				U w a g a
rzeczywiste		zaliczki, depozyta i lokacje chwilowe		razem				czynne		bierne		
—	—	3 022	20	3.022	20	—	—	—	—	—	—	do poz. 12.
551	36	5.788	14	6.339	50	—	—	78	57	—	—	
57.514	48	46.341	11	103.855	59	1.830	74 ¹ / ₂	229.688	73	12.294	99	
13.407	27 ¹ / ₂	6.523	42	19.930	69 ¹ / ₂	9.406	26 ¹ / ₂	7.447	25	9.812	45	
97.929	13 ¹ / ₂	13.796	93	111.726	6 ¹ / ₂	19.603	99	100.370	47	—	—	
1.325	—	1	65	1.326	65	695	1 ¹ / ₂	—	—	—	—	
72	—	526	29	598	29	2	41 ¹ / ₂	—	—	—	—	
94	50	—	—	94	50	23	62 ¹ / ₂	—	—	—	—	
14.953	50 ¹ / ₂	—	—	14.953	50 ¹ / ₂	1.831	16	—	—	—	—	
—	—	137	83	137	83	—	98	—	—	—	—	
122 499	99	69.291	16 ¹ / ₂	191.791	15 ¹ / ₂	1.938	79 ¹ / ₂	11.180	73	18.991	—	
120.112	15	—	—	120.112	15	509.972	59 ¹ / ₂	—	—	—	—	
428.459	39 ¹ / ₂	145.428	73 ¹ / ₂	573.888	13	545 305	57 ¹ / ₂	348.765	75	41.098	44	

Fundusz budowy domu podrzutków posiada tylko majątek zarodowy i jest wykazany w sumarycznym zestawieniu Lit. C. pag. 3. poz. 11.

Fundusz szkoły kucia koni.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku funduszu szkoły kucia koni.

Liczba		Wynikłość z roku 1871.							
ru- bryki	pozy- cyi	zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m			
budżetu									
		W y d a t k i.							
		W ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. wykazano następujące wydatki przenośne:							
		a) Lokacje chwilowe 3 zł. 79 ct.							
		b) Zaliczki 109 " 3 1/2 "							
		c) Zakupno efektów 2909 " 37 1/2 "							
		D o c h o d y.							
I.	1	4%	odsetki od listów zastawnych na 44.600 zł.	1.784	—	—	—	1.784	—
	2	5%	„ od listów zastawnych na 12.300 zł.	582	50	—	—	582	50
	3	5%	„ od książeczki kasy oszczędności na 49 zł.	2	91	—	—	2	91
	4	5%	„ od lokowanego w banku kapitału na 74 zł. 78 ct.	3	79	—	—	3	79
		Suma dochodów . .		2.373	20	—	—	2.373	20
		Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku obrotów za rok 1871. dochody przenośne ze sprzedaży efektów 649 zł.							

Fundusz pomnika Kościuszki.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku funduszu pomnika Kościuszki.

Liczba		Wynikłość z roku 1871.					
		zwyczajne		nad- zwyczajne		r a z e m	
ru- bryki	pozy- cyi	budżetu					
W y d a t k i.							
1	Odesłano komitetowi w Krakowie nadwyżkę do- chodów	551	36	—	—	551	36
	<u>Suma wydatków . .</u>	551	36	—	—	551	36
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku o- brotów za rok 1871. następujące wydatki :							
	a) Lokacje chwilowe 1 zł. 44 ct.						
	b) Zakupno efektów 5.786 zł. 70 ct.						
D o c h o d y.							
1	Odsetki od obligacyj i kapitałów	466	56	—	—	466	56
2	Ażyo, zysk ze sprzedaży srebrnej monety . . .	35	70	—	—	35	70
	<u>Suma dochodów . . .</u>	502	26	—	—	502	26
Oprócz tego wykazano w ogólnym rachunku o- brotów za rok 1871. następujące dochody :							
	a) Odebrane kapitały lokowane 30 zł. 55 ct.						
	b) Ze sprzedaży efektów 5.806 zł. 69 ct.						

Fundusze stypendyjne.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Ogólne zestawienie wynikłości majątku zarodo-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałosć ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	ct.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Fundacye nowoprzybyłe:										
	a) Czuczawy 3.131 zł. 77 c.										
	b) Konieckiego 42.000 „ — „										
	c) Ks. Sapiehy . . . 20.000 „ — „	—	—	65.131	77	65.131	77	65.131	77	—	—
2	Efakta zwrócone	700	—	—	—	700	—	700	—	—	—
3	„ zakupione	—	—	40.926	49	40.926	49	40.926	49	—	—
4	„ przepisane	324.100	30	5.600	—	329.700	30	5.600	—	324.100	30
	Suma	324.800	30	111.658	26	436.458	56	112.358	26	324.100	30
5	Do tego zapas początkowy .	—	—	—	—	—	—	798.676	34 ¹ / ₂	—	—
6	„ wartość dóbr i realności	—	—	—	—	—	—	337.455	35	—	—
	Razem	1,248.489	95 ¹ / ₂		

wego wszystkich funduszów stypendyjnych.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałosć ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
A. Majątek zarodowy.											
1	Efektów wydane	146.664	27 1/2	—	—	146.664	27 1/2	7.200	—	139.464	27 1/2
2	„ sprzedane	—	—	10,722	75	10.722	75	10.722	75	—	—
3	„ przepisane	—	—	5.600	—	5.600	—	5.600	—	—	—
	Suma	146.664	27 1/2	16.322	75	162.987	02 1/2	23.522	75	139.464	27 1/2
4	Do tego zapas ostateczny. . .	—	—	—	—	—	—	887.511	85 1/2	—	—
5	„ „ wartość dóbr i realności	—	—	—	—	—	—	337.455	35	—	—
6	Saldo	1,248.489	95 1/2		

Ogólne zestawienie wyników majątku obro-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
B. Majątek obrotowy.											
a) Rzeczywiste.											
1	Kapitały spłacone 162 245 zł. 64 ct.										
	od tego odpisano do L. W. 6.377/1871 r. 7.200 zł. — ct.	155.045 64	—	—	—	—	155.045 64	350 —	—	154.695 64	
2	Odsetki od obligacyj	6 816 53 1/2	51.344 94				58.161 47 1/2	37.612 86 1/2		20.548 61	
3	„ od kapitałów hypotekowanych 8.919 zł. 78 ct. od tego odpisano do L. W. 957. 1872 r. 34 zł. 92 1/2 ct.	8.884 85 1/2	7.226 64 1/2				16.111 50	10.741 60 1/2		5.369 89 1/2	
4	Odsetki od kapitałów lokowanych.	—	—	47 60			47 60	47 60		—	—
5	Dochody z dóbr i realności	—	—	18.003 50 1/2			18.003 50 1/2	18.003 50 1/2		—	—
6	Ze sprzedaży realności	35.201 49 1/2	—	—			35.201 49 1/2	—		35.201 49 1/2	
7	Ażyo od odsetków w srebrze pobieranych	—	—	210 23 1/2			210 23 1/2	210 23 1/2		—	—
8	Dodatki od innych funduszków	—	—	520 45			520 45	520 45		—	—
9	Różne	244 90 1/2	1.844 —				2.088 90 1/2	2.067 04		21 86 1/2	
	Suma	206.193 43	79.197 37 1/2				285.390 80 1/2	69 553 30		215.837 50 1/2	
10	Do tego zapas początkowy.	—	—	—			—	17.160 85		—	—
11	Razem	86.714 15	
b) Przenośne.											
12	Kapitały lokowane	817 12	2.703 82				3.520 94	—		3.520 94	
13	Za sprzedane efekta	—	—	10.859 59			10.859 59	10.859 59		—	—
14	Zaliczki pobrane	—	—	7.403 84			7.403 84	7.403 84		—	—
15	„ zwrócone	3.144 74	7.403 84				10.548 58	218 29 1/2		10.330 28 1/2	
16	Depozyta pobrane gotówką.	—	—	346 46			346 46	346 46		—	—
17	„ „ w efektach	—	—	144 —			144 —	144 —		—	—
	Suma	3.961 86	28.861 55				32.823 41	18.972 18 1/2		13.851 22 1/2	
18	Do tego suma pozycji 11.	—	—	—			—	86.714 15		—	—
20	Razem	105.686 33 1/2	

owego wszystkich funduszków stypendyjnych.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	zł.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
B. Majątek obrotowy.											
a) Rzeczywiste.											
1	Stypendya. 907 zł. 81 ct.										
	od tego odpisano 625 zł. — ct.	282	81	43.604	79 ¹ / ₂	43.887	60 ¹ / ₂	43.476	48	411	12 ¹ / ₂
2	Fundacye	280	56	546	—	826	56	538	86	287	70
3	Remuneracye	—	—	408	77	408	77	408	77	—	—
4	Restauracye budynków	33	60	1.911	53	1.945	13	1.945	13	—	—
5	Na cele dobroczynne i naukowe	—	—	1.398	62	1.398	62	1.398	62	—	—
6	Jednorazowe wsparcia	—	—	510	—	510	—	510	—	—	—
7	Pensye i płace	—	—	3.922	50	3.922	50	3.922	41 ¹ / ₂	—	08 ¹ / ₂
8	Podatki	—	—	5.893	05 ¹ / ₂	5.898	05 ¹ / ₂	4.749	05 ¹ / ₂	1.149	—
9	Dodatki do innych funduszków	—	—	415	45	415	45	415	45	—	—
10	Rozmaite	59	69 ¹ / ₂	149	70	209	39 ¹ / ₂	149	70	59	69 ¹ / ₂
11	Suma	656	66 ¹ / ₂	58.765	42	59.422	08 ¹ / ₂	57.514	48	1.907	60 ¹ / ₂
12	Do tego zapas ostateczny	—	—	—	—	—	—	1.830	74 ¹ / ₅	—	—
	Razem							59.345	22 ¹ / ₂		
b) Przenośne.											
13	Lokacya gotówki w bankach	—	—	2.703	82	2.703	82	2.703	82	—	—
14	Gotówka na zakupno efektów	—	—	35.607	69 ¹ / ₂	35.607	69 ¹ / ₂	35.607	69 ¹ / ₂	—	—
15	Zaliczki dane	—	—	7.403	84	7.403	84	7.403	84	—	—
16	„ zwrócone	3.118	84	7.403	84	10.522	68	193	29 ¹ / ₂	10.329	38 ¹ / ₂
17	Depozyta wydane gotówką	—	—	346	46	346	46	288	46	58	—
18	„ „ w efektach	—	—	144	—	144	—	144	—	—	—
19	Suma	3.118	84	53.609	65 ¹ / ₂	56.728	49 ¹ / ₂	46.341	11	10.387	38 ¹ / ₂
20	Do tego suma pozycyi 12.	—	—	—	—	—	—	59.345	22 ¹ / ₂	—	—
21	Saldo							105.686	33 ¹ / ₂	12 294	99

Bilans majątkowy funduszków stypendyjnych.

Liczba porządkowa		N a l e ż y t o ś ć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Bilans.										
1	A. Stan czynny.										
2	Zapasy efektów	—	—	—	—	887.511	85 ¹ / ₂	—	—	—	—
3	Wartość dóbr i realności . . .	—	—	—	—	337.455	35	—	—	—	—
4	Należności czynne:										
	a) majątku zarodowego . . .	—	—	—	—	324.100	30	—	—	—	—
	b) majątku obrotowego . . .	—	—	—	—	229.688	73	—	—	—	—
5	Zapasy ostateczny gotowizną . .	—	—	—	—	1.830	74 ¹ / ₂	—	—	—	—
6	Suma stanu czynnego	—	—	—	—	1.780.586	98	—	—	—	—
7	B. Stan bierny.										
8	Majątek zarodowy:										
	Skrypta dłużne wydać się mające po spłacie kapitałów . .	—	—	—	—	139.464	27 ¹ / ₂	—	—	—	—
	Majątek obrotowy	—	—	—	—	12.294	99	—	—	—	—
	Suma stanu biernego	—	—	—	—	151.759	26 ¹ / ₂	—	—	—	—
	Z porównania stanu czynnego ze stanem biernym, okazuje się przewyżka stanu czynnego o										
9	Z końcem roku 1870. wynosiła takowa	—	—	—	—	1,628.827	71 ¹ / ₂	—	—	—	—
	Przeło wzrost o	—	—	—	—	1,544.418	28	—	—	—	—
10	a mianowicie:										
	1° Kapitały nowoprzybyłych fundacyj	—	—	—	—	65.131	77	—	—	—	—
11	2° Skapitalizowane nadwyżki dochodów majątków obrotowych	—	—	—	—	19.277	66 ¹ / ₂	—	—	—	—
12	wynoszące po doliczeniu zwróconego kapitału fundacji Olszewskiego w kwocie	—	—	—	—	7.200	—	—	—	—	—
13	razem kwotę przedstawiającą czysty przyrost majątkowy	—	—	—	—	26.477	66 ¹ / ₂	—	—	—	—

Wyjaśnienia.

Dochody majątku zarodowego.

Do poz. 1.

Do funduszków stypendyjnych należą następujące dobra i realności:

- a) Do funduszu Głowińskiego, budynek we Lwowie wynajęty funduszowi naukowemu na wszechnicę w wartości, wedle aktu szacunkowego do L. W. 10.759, r. 1869 w kwocie 197.213 zł. -- ct.
- b) Dobra Winniki, oszacowane wedle rocznego dochodu 20 razy pomnożonego na 102.095 zł. 20 ct.
- c) Fundusz Towarnickiego, Realności w Rzeszowie oszacowane wedle inwentarza na 38.147 zł. 15 ct.

Suma wartości dóbr i realności 337.455 zł. 35 ct.

Do poz. 2.

Przychód ten przedstawiają obligacje indemnizacyjne na 700 zł. zwrócone przez gminę miasta Przemyśla z fundacyi Przemyskiej realnej w zarządzie tejże gminy zostającej, na rzecz tutejszej fundacyi Przemyskiej gymnazyjalnej, z powodu, iż obligacya ta była własnością tejże fundacyi, i tylko mylnie przy oddaniu funduszków przez c. k. Namiestnictwo do fundacyi Przemyskiej realnej zaliczoną została.

Do poz. 4.

Wykazana przy tej pozycyi zaległość przedstawia wydane w roku 1870. do konwersyi obligacye długu stanu i pożyczki narodowej, za które dopiero w roku 1872. rentę srebrną i papierową otrzymano.

Zaległości czynne wynoszą . . . 324.100 zł. 30 ct.

„ bierne „ . . . 139.464 zł. 27 $\frac{1}{2}$ ct.

Przewyżka zaległości czynnych . . . 184.636 zł. 02 $\frac{1}{2}$ ct.

Wydatki majątku zarodowego.

Do poz. 1.

Wykazana w przedziale: „pozostałość ostateczna“ efektów kwota 139.464 zł. 27 $\frac{1}{2}$ ct. przedstawia imienną wartość skryptów dłużnych w zapasie kasowym pozycyi 4. zawartych, a z czasem wydać się mających, za które wpłynąć ma w swoim czasie kapitał 154.695 zł. 64 ct. wykazany przy pozycyi 1. dochodów majątku obrotowego w przedziale: „pozostałość ostateczna“.

Różnica w cyfrze powstała:

- a) z powodu redukcji waluty, dawnej na obecną walutę austryacką;
- b) z powodu, że niektóre pozycye dłużne nie są pokryte skryptami;
- c) ponieważ na rachunek niektórych należności część długu została uiszczoną lub odpisaną.

Wydane przy tejże pozycyi 7.200 zł. wyjaśnia uwaga przy pozycyi 1. dochodu majątku zarodowego.

Do poz. 3.

Efekta te zostały przy pozycyi 4. dochodu zwrócone.

Dochody majątku obrotowego.

Do poz. 1.

Odpisana kwota 7.200 zł. dotyczy fundacyi stypendyjnej Olszewskiego, na rzecz której złożył fundator w r. 1870. weksle opiewające na powyższą kwotę. Weksle te zwrócono fundatorowi do L. W. 6.377, 1871 r. z powodu niepewności ściągnięcia kapitału fundowanego, (patrz pozycyę 1. wydatku majątku zarodowego) i odpisano zarazem przypadający za takowe kapitał. W wykazanej zaległości mieści się kwota 123.195 zł. 64 ct. jako rzeczywista uależytość skryptów.

Do poz. 2.

Zaległości w odsetkach są tak znaczne, z powodu, iż renta papierowa i srebrna zostawała w konwersyi; odsetki zatem od takowej nie w r. 1871., lecz dopiero w r. 1872. pobrano.

Do poz. 3.

Kwotę 34 zł. 92 $\frac{1}{2}$ ct. odpisano do L. W. 957, 1872 r., z powodu, iż dłużnik skorzystał z przysługującego mu prawa potrącenia sobie 5% podatku dochodowego przy uiszczeniu odsetków od kapitału zahypotekowanego.

Do poz. 6.

Zaległość ta ciąży na funduszu obłąkanych we Lwowie w kwocie 28.161 zł. 19 $\frac{1}{2}$ ct.
i na funduszu położnic w kwocie 7.040 zł. 30 ct.
Razem 35.201 zł. 49 $\frac{1}{2}$ ct.

Zaległości czynne wynoszą . . . 229.688 zł. 73 ct.

„ bierne „ . . . 12.294 zł. 99 ct.

Przewyżka zaległości czynnych . . . 217.393 zł. 74 ct.

Wydatki majątku obrotowego.

Do poz. 1.

Z wykazanej należności została kwota 625 zł. niewypłaconą i odpisaną, z powodu, iż dotyczący stypendyi przepisany warunek zadość nieuczynili.

Bilans.

Stan bierny.

Do poz. 8.

Kwota 12.294 zł. 99 ct. jest sumą pozostałości biernych rzeczywistych i przenośnych majątku obrotowego.

Do poz. 12.

Kapitał 7.200 zł. dolicza się tutaj z powodu, iż takowy mieści się w wykazanej przewyżce stanu czynnego z roku 1870. w takiejże zaś przewyżce z r. 1871. nie mieści się, zwrócono go bowiem w tymże roku, jako wątpliwe do zrealizowania weksle, fundatorowi.

Wykaz wyników wedle funduszy poszczególnych.

Fundusze stypendyjne

Liczba porządk.	Fundusze	Dochody				Wydatki				Stan ostateczny			
		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bem	5.733	58	329	97	—	—	297	34	5.733	58	32	63
2	Brześcińska	3.226	93	281	71	100	—	218	48	3.126	93	63	23
3	Brzeski	1.313	2	118	2	—	—	118	2	1.313	2	—	—
4	Brzeżany	985	31	98	31	—	—	98	31	985	31	—	—
5	Czajkowski	16.400	—	495	75	3.600	—	45	57	12.800	—	450	18
6	Cieszewski i Zawadzki	6.500	—	398	62	—	—	398	62	6.500	—	—	—
7	Czuczawa	3.277	11	205	14 ¹ / ₂	131	77	131	77	3.145	34	73	37 ¹ / ₂
8	Falkenfels	—	—	4	20	—	—	4	20	—	—	—	—
9	Głowiński	68.084	86	27.171	62	1.019	99	27.171	62	67.064	87	—	—
10	Goluchowski	19.487	1	1.399	29	160	—	1.326	19	19.327	1	73	10
11	Hauer	1.149	87	67	30	—	—	38	49 ¹ / ₂	1.149	87	28	80 ¹ / ₂
12	Horecki	4.472	46	248	46	—	—	248	46	4.472	46	—	—
13	Janowski	50	—	102	—	—	—	102	—	50	—	—	—
14	Jarosław	2.460	95	439	58	—	—	439	58	2.460	95	—	—
15	Karol Ludwik	6.672	74	387	74	—	—	387	74	6.672	74	—	—
16	Koniecki	44.958	64	4.327	74	458	64	4.327	74	44.500	—	—	—
17	Kiślicki	3.164	71	246	71 ¹ / ₂	—	—	220	11 ¹ / ₂	3.164	71	26	60
18	Koenigsberg	15.210	56	1.124	24 ¹ / ₂	—	—	1.088	54 ¹ / ₂	15.210	56	35	70
19	Kraków	15.150	—	3.278	49 ¹ / ₂	—	—	3.278	49 ¹ / ₂	15.150	—	—	—
20	Krakowiec	4.386	—	2.249	56 ¹ / ₂	1.950	—	2.176	86 ¹ / ₂	2.436	—	72	70
21	Krausneker	2.150	—	315	—	—	—	315	—	2.150	—	—	—
22	Krościenko	767	50	117	50	—	—	117	50	767	50	—	—
23	Krzeczunowicz Ig.	11.156	38	755	67	—	—	713	17	11.156	38	42	50
24	Krzeczunowicz Wal.	6.317	57	962	25	317	57	820	50	6.000	—	141	75
25	Kulczycki	6.674	46	526	98 ¹ / ₂	—	—	526	98 ¹ / ₂	6.674	46	—	—
26	Lewicki	19.840	40	1.720	8	200	—	1.400	58 ¹ / ₂	19.640	40	319	49 ¹ / ₂
27	Łoś	26.875	84 ¹ / ₂	1.226	30	—	—	1.226	30	26.875	84 ¹ / ₂	—	—
28	Matecki	1.000	—	71	45 ¹ / ₂	—	—	47	25	1.000	—	24	20 ¹ / ₂
29	Matczyński	238	40	1.227	25	—	—	1.227	25	238	40	—	—
30	Manasterzyska	1.496	35	198	51	—	—	198	15 ¹ / ₂	1.496	35	—	35 ¹ / ₂
31	Mikiewicz	327	42	87	10	—	—	87	10	327	42	—	—
32	Mikołajów	1.017	98	378	57 ¹ / ₂	—	—	378	57 ¹ / ₂	1.017	98	—	—
33	Miroszewski	15.177	35	780	31 ¹ / ₂	—	—	665	67 ¹ / ₂	15.177	35	114	64
34	Morawski fam.	102	41	4	77 ¹ / ₂	—	—	2	41	102	41	2	36 ¹ / ₂
35	Morawskiiefam.	4.327	58	461	82 ¹ / ₂	173	72	461	81 ¹ / ₂	4.153	86	—	1
36	Moszczeńska	—	—	69	26	—	—	69	26	—	—	—	—
37	Nahaczów	—	—	30	—	—	—	30	—	—	—	—	—
38	Nielepiec	451	96	174	4 ¹ / ₂	100	—	137	19 ¹ / ₂	351	96	36	85
39	Niezabitowska	21.502	1	1.813	38 ¹ / ₂	—	—	1.813	38 ¹ / ₂	21.502	1	—	—
40	Olszewski	7.200	—	—	—	7.200	—	—	—	—	—	—	—
41	Otowski	568	35	44	33 ¹ / ₂	—	—	42	35	568	35	1	98 ¹ / ₂
42	Pniewski	4.000	—	527	42	2.000	—	483	93	2.000	—	43	49
43	Popkiewicz	5.125	14	25	14	—	—	25	14	5.125	14	—	—
44	Potocki	516	20	1.423	29 ¹ / ₂	100	—	1.423	29 ¹ / ₂	416	20	—	—
45	Przemyśl	1.011	99	299	97 ¹ / ₂	—	—	237	43	1.011	99	62	54 ¹ / ₂
46	Radymno I	1.065	80	114	62	—	—	114	62	1.065	80	—	—
47	Radymno II	2.690	93	166	13 ¹ / ₂	—	—	140	93	2.690	93	25	20 ¹ / ₂
48	Rappaport	523	51	158	51	—	—	133	51	523	51	25	—
	do przeniesienia	364.809	28 ¹ / ₂	56.654	18 ¹ / ₂	17.511	69	54.957	47	347.297	59 ¹ / ₂	1.696	71 ¹ / ₂

Wykaz wynikłości wedle funduszków poszczególnych.

Fundusze stypendyjne

Liczba porządk.	Fundusze	Dochody				Wydatki				Stan ostateczny			
		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego		zarodowego		obrotowego	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
49	Rudolf	2.171	25	207	29 ¹ / ₂	—	—	196	84 ¹ / ₂	2.171	25	10	45
50	Russyau	14.338	80	1.214	86 ¹ / ₂	—	—	1.214	86 ¹ / ₂	14.338	80	—	—
51	Rzeszów	308	36	64	27	—	—	58	36	308	36	5	91
52	Sapieha	20.923	9	1.924	63	724	67	1.924	63	20.198	42	—	—
53	Sącz	12.258	30	1.016	55 ¹ / ₂	7	73	1.016	55 ¹ / ₂	12.250	57	—	—
54	Seidler	1.778	98	246	24 ¹ / ₂	—	—	245	48	1.778	98	—	76 ¹ / ₂
55	Sielecka	4.229	69	467	67	—	—	467	67	4.229	69	—	—
56	Skibiński	10.000	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—
57	Stawek	1.631	70	181	96 ¹ / ₂	—	—	159	79 ¹ / ₂	1.631	70	22	17
58	Stanisławów	464	14	30	—	—	—	10	35	464	14	19	65
59	Szmoniewski	1.650	22	146	22	—	—	140	22	1.650	22	6	—
60	Towarnicki	282.953	56	24.444	97 ¹ / ₂	1.126	87	24.444	97 ¹ / ₂	281.826	69	—	—
61	Unia lubelska	476	33	37	40	—	—	20	20	476	33	17	20
62	Zawadzki	6.100	—	2.513	29 ¹ / ₂	—	—	2.513	29 ¹ / ₂	6.100	—	—	—
63	Żalchocki	40.163	53	4.847	17 ¹ / ₂	800	—	4.847	17 ¹ / ₂	39.363	53	—	—
64	Żebrowski	30.119	28	2.411	4 ¹ / ₂	—	—	2.411	4 ¹ / ₂	30.119	28	—	—
65	Żurkowski	116.658	9	9.278	54 ¹ / ₂	3.351	79	9.226	66	113.306	30	51	88 ¹ / ₂
	Suma	546.225	32	49.032	15	6.011	6	48.898	12	540.214	26	134	03
	z przeniesienia	364.809	28 ¹ / ₂	56.654	18 ¹ / ₂	17.511	69	54.957	47	347.297	59 ¹ / ₂	1.696	71 ¹ / ₂
	S u m a	911.034	60¹/₂	105.686	33¹/₂	23.522	75	103.855	59	887.511	85¹/₂	1.830	74¹/₂

Fundusz stypendyjny Głowińskiego.

Zamknięcie rachunku

administracyi dóbr Winniki

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku administracji dóbr Winniki

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
	Gospodarstwo gruntowe.										
1	Czynsze z gruntów i realności	200	63	1.213	86	1.414	49	1.320	71	93	78
2	Dochody z propinacji . . .	2.847	90 ^{1/2}	8.758	33	11.606	23 ^{1/2}	6.138	39	5.467	84 ^{1/2}
3	„ z młynów . . .	192	09	453	88	645	97	516	64 ^{1/2}	129	32 ^{1/2}
4	„ rozmaite . . .	951	36 ^{1/2}	260	59	1.211	95 ^{1/2}	107	49	1.104	46 ^{1/2}
	Suma rubryki I. . .	4.191	99	10.686	66	14.878	65	8.083	23 ^{1/2}	6.795	41 ^{1/2}
	Gospodarstwo lasowe.										
1	Sprzedaż drzewa opałowego .	—	—	4.154	39	4.154	39	4.154	39	—	—
2	„ „ materiałowego	18	49	1.039	19	1.057	68	922	95	134	73
3	Dochody ze szkód lasowych	290	62	—	—	290	62	—	—	290	62
4	Zwroty kosztów rąbania . . .	—	84	66	—	66	84	66	—	—	84
5	Rozmaite	8	—	80	70 ^{1/2}	88	70 ^{1/2}	80	70	8	00 ^{1/2}
	Suma rubryki II. . .	317	95	5.340	28 ^{1/2}	5.658	23 ^{1/2}	5.224	04	434	19 ^{1/2}
	Do tego „ „ I. . .	4.191	99	10.686	66	14.878	65	8.083	23 ^{1/2}	6.795	41 ^{1/2}
	do przeniesienia . .	4.509	94	16.026	94 ^{1/2}	20.536	88 ^{1/2}	13.307	27 ^{1/2}	7.229	61

funduszu stypendyjnego Głowińskiego.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
A. Rzeczywiste.											
Gospodarstwo gruntowe.											
1	Utrzymanie budynków gospodarczych	—	—	373	17	373	17	373	17	—	—
2	Rozmaite	—	—	46	90	46	90	46	90	—	—
	Suma rubr. I.	—	—	420	07	420	07	420	07	—	—
Gospodarstwo lasowe.											
1	Utrzymanie budynków	—	—	36	30	36	30	36	30	—	—
2	Koszta rąbania drzewa opałowego	—	—	914	80	914	80	697	65	217	15
3	„ wyrobu drzewa matoryalowego	—	—	153	20	153	20	153	20	—	—
4	Rozmaite	1	—	524	56 ¹ / ₂	525	56 ¹ / ₂	521	56 ¹ / ₂	4	—
	Suma rubr. II.	1	—	1.628	86 ¹ / ₂	1.629	86 ¹ / ₂	1.408	71 ¹ / ₂	221	15
Koszta zarządu.											
1	Płace leśniczego, gajowych i kominiarza	—	—	1.043	16 ¹ / ₂	1.043	16 ¹ / ₂	1.043	12 ¹ / ₂	—	04
2	Emolumenta gotowizną i drzewem wypłacone	—	—	468	05	468	05	468	04 ¹ / ₂	—	00 ¹ / ₂
3	Pensye wdowom i dary z łaski	8	26	208	45	216	71	207	46	9	25
4	Koszta kancelaryi i podróży	32	53	263	35	295	88	186	12	109	76
5	Rozmaite	—	—	150	—	150	—	150	—	—	—
	Suma rubr. III.	40	79	2.133	01 ¹ / ₂	2.173	80 ¹ / ₂	2.054	75	119	05 ¹ / ₂
Podatki											
	Suma rubr. IV.	—	—	3.399	81	3.399	81	3.399	81	—	—
Wydatki z prawem patronatu połączone.											
1	Płace księżom i nauczycielom	4	48	652	26	656	74	606	76	49	98
2	Rozmaite	—	—	459	55	459	55	443	55	16	—
	Suma rubr. V.	4	48	1.111	81	1.116	29	1.050	31	65	98
Nadwyżka dochodów z roku 1871 przeniesiona do funduszu stypendyjnego Głowińskiego											
	do przeniesienia	—	—	5.073	62	5.073	62	5.073	62	—	—

Zamknięcie rachunku administracyi dóbr Winniki

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	ct.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	z przeniesienia . . .	4.509	94	16 026	94 $\frac{1}{2}$	20.536	88 $\frac{1}{2}$	13.307	27 $\frac{1}{2}$	7.229	61
	Suma dochodów rzeczywistych	4.509	94	16.026	94 $\frac{1}{2}$	20.536	88 $\frac{1}{2}$	13 307	27 $\frac{1}{2}$	7.229	61
	B. Przenośne.										
1	Zaliczki zwrócone	317	45	200	—	517	45	300	—	217	45
2	Depozyta	25	32	8.570	41 $\frac{1}{2}$	8.595	73 $\frac{1}{2}$	8.595	54 $\frac{1}{2}$	—	—
	Suma dochodów przenośnych	342	77	8.770	41 $\frac{1}{2}$	9.113	18 $\frac{1}{2}$	8.895	54 $\frac{1}{2}$	217	64
	„ „ rzeczywistych	4.509	94	16.026	94 $\frac{1}{2}$	20.536	88 $\frac{1}{2}$	13.307	27 $\frac{1}{2}$	7.229	61
	Ogólna suma dochodów . . .	4.852	71	24.797	36	29.650	07	22.202	82	7.447	25
	Do tego zapas początkowy depozytów:										
	a) gotowizną 717 zł. 09 ct.							7.134	14		
	b) efektami 6.417 „ 05 „										
	Razem . . .							29.336	96		

funduszu stypendyjnego Głowińskiego.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałosć ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	z przeniesienia . . .	—	—	5.073	62	5.073	62	5.073	62	—	—
	Suma rubryki VI.	—	—	5.073	62	5.073	62	5.073	62	—	—
	do tego suma rubryki V. . .	4	48	1.111	81	1.116	29	1.050	31	65	98
	„ „ „ IV.	—	—	3.399	81	3.399	81	3.399	81	—	—
	„ „ „ III.	40	79	2.133	01½	2.173	80½	2.054	75	119	05½
	„ „ „ II.	1	—	1.628	86½	1.629	86½	1.408	71½	221	15
	„ „ „ I.	—	—	420	07	420	07	420	07	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych	46	27	13.767	19	13.813	46	13.407	27½	406	18½
	B. Przenośne.										
1	Zaliczki dane	—	—	200	—	200	—	200	—	—	—
2	Depozyta	7.134	14	8.595	54½	15.729	68½	6.323	42	9.406	26½
	Suma wydatków przenośnych	7.134	14	8.795	54½	15.929	68½	6.523	42	9.406	26½
	„ „ rzeczywistych	46	27	13.767	19	13.813	46	13.407	27½	406	18½
	Ogólna suma wydatków . . .	7.180	41	22.562	73½	29.743	14½	19.930	69½	9.812	45
	Do tego zapas ostateczny depozytów:										
	a) gotowizną 869 zł. 21½ ct.							9.406	26½		
	b) efektami 8.537 „ 05 „										
	Saldo . . .							29.336	96		

Wyjaśnienia.

do poz. 1.

Zaległa należność wynosiła z końcem r. 1870.
210 zł. 63 ct.

z takowej odpisano jednak (do L. W. 8311/1871.) jako niesłusznie zarachowany czynsz, kwotę 10 „ — „
zmniejszyła się przeto na kwotę . 200 zł. 63 ct.

Zaległości czynne po potrąceniu depozytów
wynoszą 7.447 zł. 06 ct.
bierne wynoszą 406 „ 18 1/2 „
Nadwyżka zaległości czynnych . 7.040 zł. 87 1/2 ct.

Fundusz Zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fun-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
1	Odsetki od kapitałów	—	—	8.498	68	8.498	68	8.498	68	—	—
2	Dochód z propinacyi .	—	—	500	—	500	—	500	—	—	—
3	Dochód z realności . .	—	—	310	—	310	—	310	—	—	—
4	Rozmaite przypadkowe										
	a) Za sprzedaną trawę . . .	—	—	48	—	48	—	48	—	—	—
	b) Zwrot premii asekuracyjnej	—	—	176	—	176	—	176	—	—	—
	c) Prowizya zwłoki	—	—	226	$\frac{1}{2}$	226	$\frac{1}{2}$	226	$\frac{1}{2}$	—	—
	Suma pozycyi 4	—	—	5202	$\frac{1}{2}$	5202	$\frac{1}{2}$	5202	$\frac{1}{2}$	—	—
	do przeniesienia	—	—	9.360	$70\frac{1}{2}$	9.360	$70\frac{1}{2}$	9.360	$70\frac{1}{2}$	—	—

działu budowy domu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość	
		zaległa		bieżąca		razem				ostateczna	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	A. Rzeczywiste.										
1	Kuhnowi Adolfowi, architektowi Zakładu, płaca z rocznych 1200 zł. za czas od $\frac{1}{1}$ — $\frac{12}{5}$ 1871 r. 439 zł. 96 Z rocznych 4000 zł. od $\frac{13}{5}$ — $\frac{31}{12}$ 1871. 2.533 zł. 29	—	—	2.973	25	2.793	25	2.973	25	—	—
	Dyurny.										
2	Dwóm technikom, a to: jednemu dziennie po 3 zł. za r. 1871 1.095 zł. — c.										
3	Jednemu po 3 zł. za 62 dni . . . 186 „ — „										
4	Trzem rysownikom, a to: jednemu po 2 zł. za r. 1871 730 „ — „										
5	Jednemu po 2 zł. od $\frac{1}{1}$ — $\frac{7}{2}$ 1871 76 „ — „										
6	Jednemu po 2 zł. 50 c. od $\frac{2}{8}$ — $\frac{30}{4}$ i od $\frac{15}{6}$ — $\frac{30}{11}$ 1871 627 „ 50 „										
7	Nadzorcy a razem magazynierowi po 1 zł. 50 ct. za r. 1871. 547 „ 50 „	—	—	3.262	—	3.262	—	3.262	—	—	—
	Zaslugi.										
8	Ogrodnikom, a to: jednemu z rocznych 168 zł. za czas od $\frac{1}{1}$ do $\frac{31}{3}$ 1871 42 zł. — c.										
9	Jednemu z rocznych 350 zł. od $\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{12}$ 1871 . 262 „ 50 „										
10	Stróżowi miesięcznie po 18 zł. za r. 1871 216 „ — „	—	—	520	50	520	50	520	50	—	—
	Koszta podróży.										
11	Kuhnowi ryczałt 200 zł. — c.										
12	Temuż za jazdę do Wiednia, Pesztu i Berna . 356 „ 36 „										
	do przeniesienia 556 zł. 36 c.	—	—	6.755	75	6.755	75	6.755	75	—	—

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fun-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Z przeniesienia	—	—	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	—	—
	Zwroty rachunkowe.										
5	Kuhn Adolf, zwrot kosztów podróży . . . 70 zł.										
6	Neuwohner Berl, zwrot za kamień ciosowy 60 zł.										
7	Kuhn Adolf, zwrot za blachę . . . 7 zł. 50 c.										
	do przeniesienia 137 zł. 50 c.	—	—	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	—	—

działu budowy domu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Z przeniesienia . 556 zł. 36 c.	—	—	6.755	75	6.755	75	6.755	75	—	—
13	Należytość z powodu komisij lokalnych 102 „ 60 „ Suma kosztów podróży 658 zł. 96 c. po odtrąceniu pod poz. 5. wykazanego zwrotu . 70 „ — „ zostaje rzeczywista suma kosztów podróży	—	—	588	96	588	96	588	96	—	—
14	Wydatki kancelaryjne	—	—	273	35	273	35	273	35	—	—
	Podatki i daniny.										
15	Podatek gruntowy i domowy od posiadłości	—	—	133	12	133	12	133	12	—	—
16	„ dochodowy od propinacyi	—	—	23	44	23	44	23	44	—	—
	Suma pozycyi 15 i 16	—	—	156	56	156	56	156	56	—	—
	Koszta budowy Zakładn.										
17	Sporządzenie studni koło stryjskiej rogatki	—	—	500	—	500	—	500	—	—	—
18	Plantowanie, wywóz śniegu i ziemi	—	—	548	49	548	49	548	48	—	—
19	Kupno i dostawa kamienia 14.929 zł. 7 c. po odtrąceniu pod poz. 6 wykazanego zwrotu . 60 „ — „ suma kupna i dostawy kamienia	—	—	14.869	7	14.869	7	14.869	7	—	—
20	Kupno i dostawa cementu	—	—	468	—	468	—	468	—	—	—
21	„ „ materiału drzewnego	—	—	12.189	76	12.189	76	12.189	76	—	—
22	Kupno i dostawa drzewa opałowego do cegielni	—	—	7.134	75	7.134	75	7.134	75	—	—
23	Kupno materiału żelaznego 5.045 zł. 90 c. po odtrąceniu pod poz. 7 wykazanego zwrotu . . 7 „ 50 „	—	—	5.038	40	5.038	40	5.038	40	—	—
	do przeniesienia	—	—	48.523	9	48.523	9	48.523	9	—	—

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fun-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	zł.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Z przeniesienia 137 zł. 50 ct.	—	—	9.360	70½	9 360	70½	9.360	70½	—	—
8	Za odprzedaną cegłę 809 zł. 30 c.										
9	Po odtrąceniu uiszczeń uwzględnionych przy odnośnych rubrykach wydatku poz. 13, 19, 23 i 27 . . . 946 zł. 80 ct. Pozostaje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Suma dochodów rzeczywistych	—	—	9.360	70½	9.360	70½	9.360	70½	—	—

duszu budowy domu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Z przeniesienia .	—	—	48.523	9	48.523	9	48.523	9	—	—
24	Kupno i dowóz piasku . . .	—	—	1.720	10	1.720	10	1.720	10	—	—
25	„ sprzętów i rekwizytów	—	—	256	80	256	80	256	80	—	—
26	„ i gaszenie wapna . .	—	—	4.791	71	4.791	71	4.791	71	—	—
27	Wyrób i dostawa cegły 15.496 zł. 39 ¹ / ₂ c. po odtrąceniu pod poz. 8 wykazanego zwrotu . . . 809 „ 30 „ zostaje suma wy- robu i dostawy cegł	—	—	14.687	9 ¹ / ₂	14.678	9 ¹ / ₂	14.678	9 ¹ / ₂	—	—
28	Roboty murarskie	—	—	17.322	41	17.322	41	17.322	41	—	—
29	„ kamieniarskie	—	—	3.328	66	3.328	66	3.328	66	—	—
30	„ ziemne	—	—	233	02	233	02	233	02	—	—
31	„ ciesielskie	—	—	1.832	85	1.832	85	1.832	85	—	—
32	„ stolarskie	—	—	810	49 ¹ / ₂	810	49 ¹ / ₂	810	49 ¹ / ₂	—	—
33	„ blacharskie	—	—	1.580	50	1.580	50	1.580	50	—	—
34	„ w kamieniołomie . .	—	—	969	30 ¹ / ₂	969	30 ¹ / ₂	969	30 ¹ / ₂	—	—
35	Dozorca w kamieniołomie . .	—	—	61	—	61	—	61	—	—	—
36	Dostawa szutru na drogi . .	—	—	92	97 ¹ / ₂	92	97 ¹ / ₂	92	97 ¹ / ₂	—	—
37	Utrzymanie budynków . . .	—	—	429	62 ¹ / ₂	429	62 ¹ / ₂	429	62 ¹ / ₂	—	—
38	Założenie ogrodu	—	—	1.177	91 ¹ / ₂	1.177	91 ¹ / ₂	1.177	91 ¹ / ₂	—	—
39	Rozmaite	—	—	111	58 ¹ / ₂	111	58 ¹ / ₂	111	58 ¹ / ₂	—	—
40	Suma wydatków rzeczywistych	—	—	97.929	13 ¹ / ₂	97.929	13 ¹ / ₂	97.929	13 ¹ / ₂	—	—

Zamknięcie rachunku majątku obrotowego fun-

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	ct.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	B. Przenośne.										
11	Za wylosowany list zastawny.	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
12	Odebrane kapitały lokowane:										
	a) w Banku hipotecznym	77.338	95	2.734	72	80.073	67	80.073	67	—	—
13	b) w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przesu	112.822	26	5.544	96	118.367	22	20.000	—	98.367	22
14	Zaliczki zwrócone	1.300	—	5.417	25	6.717	25	4.714	—	2.003	25
15	Suma dochodów przenośnych . do tego:	191.461	21	13.796	93	205.258	14	104.887	67	100.370	47
16	Suma dochodów rzeczywistych	—	—	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	9.360	70 ¹ / ₂	—	—
17	Suma wszystkich dochodów . do tego:	191.461	21	23.157	63 ¹ / ₂	214.618	84 ¹ / ₂	114.248	37 ¹ / ₂	100.370	47
18	Zapas początkowy { a) w efektach	—	—	—	—	—	—	4.800	—	—	—
	{ b) „ gotówce	—	—	—	—	—	—	12.281	68	—	—
	Suma { a) w efektach	—	—	—	—	—	—	4.800	—	—	—
	{ b) „ gotówce	—	—	—	—	—	—	126.530	5 ¹ / ₂	—	—
	Majątek zarodowy.										
1	Wartość budynków z końcem roku 1870. wykończonych. .	—	—	—	—	170.982	89 ¹ / ₂	—	—	—	—
2	Wartość tychże wedle rzeczywistych wydatków, poniesionych w roku 1871	—	—	—	—	97.929	13 ¹ / ₂	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	268.912	3	—	—	—	—

duszu budowy domu obłąkanych w Kulparkowie.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	B. Przenośne.										
41	Wylosowany list zastawny	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
42	Kapitały lokowane										
	a) w banku hipotecznym	—	—	2.734	72	2.734	72	2.734	72	—	—
43	b) w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	—	—	5.544	96	5.544	96	5.544	96	—	—
44	Zaliczki dane	—	—	5.417	25	5.417	25	5.417	25	—	—
45	Suma wydatków { w efektach przenośnych { w gotówce	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
	do tego:	—	—	13.696	93	13.696	93	23.696	93	—	—
46	Suma wydatków rzeczywistych w gotówce	—	—	97.929	13½	97.929	13½	97.929	13½	—	—
47	Suma wszystkich { w efektach wydatków { w gotówce	—	—	100	—	100	—	100	—	—	—
	do tego:	—	—	111.626	6½	111.626	6½	111.626	6½	—	—
48	Zapasy ostateczne { w efektach { w gotówce	—	—	—	—	—	—	4.700	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	14.903	99	—	—
	Suma { w efektach { w gotówce	—	—	—	—	—	—	4.800	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	126.530	5½	—	—
	Majątek zarodowy.										
1	Stan z końcem roku 1871. w budynkach wartości	—	—	—	—	268.912	3	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	268.912	3	—	—	—	—

Wyjaśnienia.

Dochody rzeczywiste.

Do poz. 1.

4% od listów zastawnych na 700 zł.	30 zł. — ct.
5% od obligacyj udziałowych na 4.000 zł.	189 zł. — ct.
5% od lokowanego w bankach kapitału	8.270 zł. 68 ct.
	<hr/>
	7. 8.498 zł. 68 ct.

Do poz. 2.

Za wydzierżawienie propinacyi (patrz L. W. 16.666, 1870 r. i 3.184, 1871 r.)

Do poz. 3.

Za wydzierżawione grunta Kulparkowskie (patrz L. W. 961, 1871 r.)

Do poz. 4. a).

Patrz L. W. 9.481 i 13.440, 1871 r.

Do poz. 4. b).

Patrz L. W. 10.875, 1871 r.

Do poz. 4. c).

Za nieregularne uiszczanie czynszów.

Wydatki rzeczywiste.

Do poz. 1.

Patrz L. W. 11.741, 1867 r. i 4.779, 1871 r.

Do poz. 2. i 3.

Patrz L. W. 7.813, 1870 r., 7.522 i 14.896, 1871 r.

Do poz. 4. i 5.

Patrz L. W. 1.162 i 14.869, 1871 r.

Do poz. 6.

Patrz L. W. 1.162 i 7.522, 1872 r.

Do poz. 7.

Patrz L. W. 11.856, 1869 r.

Do poz. 8. 9. i 10.

Patrz L. W. 11.394, 1867 r., 2.486, 1861 r. i 3.449, 1868 r.

Do poz. 11.

Patrz L. W. 11.741, 1867 r. i 4.779, 1871 r.

Do poz. 12.

Patrz L. W. 10.358, 1871 r.

Dochody zwrotu rachunkowego.

Do poz. 5.

Patrz poz. 13 wydatków i L. W. 4.479, 1871 r.

Do poz. 6.

Patrz poz. 19 wydatków i L. W. 18.408, 1871 r.

Do poz. 7.

Patrz poz. 23. wydatków i L. W. 7.834, 1871 r.

Wydatki.

Do poz. 13.

Patrz L. W. 17.160, 1870 r., 8.482 i 11.998, 1870 r.

Patrz L. W. 4.479, 1871 r.

Do poz. 14.

L. W. 809, 2.100, 3.185, 3.864, 4.671, 5.494, 6.198, 6.824, 8.047, 9.907, 10.707, 11.345, 13.018, 11.943, 12.274, 12.678, 14.014, 15.471, 16.510, 17.416, 18.264, 18.406, i 19.316, 1871 r.

Do poz. 15. i 16.

Wedle wykazu urzędu podatkowego (patrz L. W. 3.452, 1871 r.)

Do poz. 17.

Patrz L. W. 1842, 1871 r.

Do poz. 18.

Patrz L. W. 13.018, 15.471, 16.006, 16.510, 17.416, 17.418, 18.264, 1871 r.

Do poz. 19.

Patrz L. W. 810, 2.530, 2.648, 2.647, 3.242, 4.980, 5.855, 7.340, 7.596, 8.097, 8.648, 9.876, 9.908, 10.236, 10.326, 10.970, 11.571, 11.619, 11.693, 12.088, 12.533, 12.894, 13.762, 13.636, 14.577, 12.531, 15.472, 15.419, 15.645, 15.108, 15.644 i 18.408, 1871 r.

Do poz. 20.

Patrz L. W. 12.735, 1871 r.

Do poz. 21.

L. W. 809, 810, 8.049, 9.483, 9.588, 10.327, 10.359, 10.968, 11.034, 11.345, 11.592, 12.734, 12.274, 13.804, 1.404, 13.332, 14.482, 14.483, 16.007, 17.418, 17.417, 18.707, 18.406 i 19.316, 1871 r.

Do poz. 22.

L. W. 3.185, 7.339, 9.991, 14.576, 21.178, 1871 r.

Do poz. 23.

L. W. 810, 4.164, 2.100, 12.735, 12.532, 15.471 i 16.510, 1871 r.
Patrz L. W. 7.834, 1871.

Do poz. 24.

L. W. 7.628, 9.906, 11.694, 12.893, 18.406, 1871 r.

Do poz. 25.

L. W. 809, 5.494, 6.198, 8.291, 9.907, 11.943, 12.678, 16.510, 18.264, 18.406, 19.316, 1871 r.

Do poz. 26.

L. W. 809, 2.100, 6.198, 6.529, 7.225, 7.628, 7.627, 9.482, 9.909, 11.617, 12.676, 12.274, 16.006, 16.777, 1871 r.

Do poz. 27.

L. W. 454, 809, 3185, 3.864, 4.071, 4.671, 5.014, 5.494, 6.198, 6.529, 6.824, 7.223, 7.628, 8.747, 9.106, 10.010, 10.237, 10.486, 11.134, 11.458, 11.842, 12.105, 12.809, 13.017, 13.440, 14.063, 15.151, 15.916, 16.489, 17.495, 18.265, 19.317, 1871 r.

Patrz L. W. 6.819, 7.938, 10.707, 8.292 i 12.179, 1871 r.

Do poz. 28.

L. W. 810, 4.164, 2.100, 4.071, 4.671, 10.969 i 14.337, 1871 r.

Do poz. 29.

L. W. 809, 2.100, 3.185, 3.864, 4.071, 4.671, 5.014, 5.494, 6.198, 6.519, 6.824, 7.223, 7.628, 8.047, 8.768, 8.291, 9.483, 9.381, 9.907, 10.329, 10.707, 11.345, 11.034, 11.618, 13.018, 11.943, 12.274, 12.678, 14.014, 13.332, 13.637, 14.183, 15.106, 15.471, 16.006, 16.510, 17.416, 17.418, 18.264, 1871 r.

Do poz. 30.

L. W. 809, 5.014, 6.198, 9.483, 9.481, 14.014, 14.783 i 15.106, 1871 r.

Do poz. 31.

L. W. 810, 4.164, 6.824, 8.679, 9.907, 11.943, 1871 r.

Do poz. 32.

L. W. 810, 4.164, 5.014, 8.679, 15.471, 1871 r.

Do poz. 33.

L. W. 7.834, 1871 r.

Do poz. 34.

L. W. 13.018, 14.014, 14.483, 15.106, 15.471, 16.006, 16.510, 17.416, 17.418, 18.264, 18.409 i 19.316, 1871 r.

Do poz. 35.

L. W. 15.006, 1871 r.

Do poz. 36.

L. W. 6.198, 6.529, 7.223, 18.264, 1871 r.

Do poz. 37.

L. W. 3.864, 4.071, 5.014, 5.494, 6.198, 6.824, 7.223, 8.768, 9.907, 10.327, 10.707, 11.618 i 18.264, 1871 r.

Do poz. 38.

L. W. 5.014, 5.494, 6.198, 6.529, 6.824, 7.223, 7.628, 8.047, 8.768, 8.291, 9.483, 9.481, 9.907, 10.327, 10.707, 11.034, 11.345, 11.618, 13.018, 11.943, 12.274, 12.678, 14.014, 13.332, 13.637, 14.483, 15.106, 16.006, 16.510, 17.416, 17.418, 18.264, 18.406, 1871 r.

Do poz. 39.

L. W. 324, 309, 2.100, 3.185, 4.071, 7.223, 8.291, 10.707, 11.618, 12.278, 15.106, 15.471, 18.406, 1871 r.

Dochody przenośne.

Do poz. 11.

Patrz poz. 41 wydatków i L. W. 8.129, 1871 r.

Do poz. 12.

Patrz poz. 42 wydatków i L. W. 9.268, 9.401, 11.449, 1871 r. i 1824, 1872 r.

Do poz. 13.

Patrz poz. 43 wydatków i L. W. 11.369, 15.230, 1871 r. i 552, 1872 r.

Do poz. 14.

Zaliczka w kwocie 2.000 zł. — ct.
zalega u p. Kuhna, którą dano na pokrycie drobnych wydatków, zaś kwotę 3 zł. 26 ct. zaliczono Herszowi Heilbergowi, która potrąconą będzie od jego należitości (patrz poz. 44 wydatków.)

Wydatki przenośne.

Do poz. 41.

Patrz poz. II. dochodów.

Do poz. 42.

Patrz poz. 12 dochodów.

Do poz. 43.

Patrz poz. 13 dochodów.

Do poz. 44.

Patrz poz. 14 dochodów.

Do poz. 48.

Zapasy ostateczne.

I. W efektach,	
a) Listy zastawne	700 zł. — ct.
b) Obligi indemnizacyjne	4.000 zł. — ct.
II. w gotówce	14.903 zł. 99 ct.
III. ulokowane w banku	98.367 zł. 22 ct.
	<hr/>
Razem	117.971 zł. 21 ct.

Lp. pozycji	Opis	1871			Wzrost
		Jan	Mar	Maj	
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Stan ulokowanej gotówki w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu na 5% rachunku bieżącym z 1. Stycznia 1871	32	93	—	—	32	93	—	—	32	93
2	W ciągu roku 1871. narosłe odsetki	—	—	1	65	1	65	—	—	1	65
	Razem	32	93	1	65	34	58	—	—	34	58
3	Zapas początkowy w 4% listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego	33.700	—	—	—	33.700	—	33.700	—	—	—
	Razem	33.732	93	1	65	33.734	58	33.700	—	34	58
	B. Majątek bieżący.										
	I. Rzeczywiste.										
1	Odsetki od kapitału 33.700 zł. w 4% listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego	—	—	1.348	—	1.348	—	1.348	—	—	—
	II. Przenośne.										
2	Za otrzymane odsetki od 5% rachunku bieżącego filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu w roku 1871	—	—	1	65	1	65	1	65	—	—
3	Zapas początkowy z dniem 1. Stycznia 1871 w gotówce	672	00 ¹ / ₂	—	—	672	00 ¹ / ₂	672	00 ¹ / ₂	—	—
	Razem	672	00 ¹ / ₂	1.349	65	2.021	65 ¹ / ₂	2.021	65 ¹ / ₂	—	—

galicyjskiego inwalidów wojskowych.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapas ostateczny w 4% listach zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego . .	—	—	33.700	—	33.700	—	33.700	—	—	—
	Razem . .	—	—	33.700	—	33.700	—	33.700	—	—	—
	B. Majątek bieżący.										
	I. Rzeczywiste.										
1	Za wypłacone dożywotne stypendya 53 inwalidów po 25 zł.	—	—	1.325	—	1 325	—	1.325	—	—	—
	II. Przenośne.										
2	Za ulokowane odsetki majątku zarodowego na 5% rachunku bieżącym filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu . . .	—	—	1 65		1 65		1 65		—	—
3	Zapas ostateczny z dniem 31. Grudnia 1871: w gotówce .	—	—	695	00 ¹ / ₂	695	00 ¹ / ₂	695	00 ¹ / ₂	—	—
	Razem	—	—	2.021	65 ¹ / ₂	2.021	65 ¹ / ₂	2.021	65 ¹ / ₂	—	—

Fundusz nizankowiecki inwalidów wojskowych.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Lp. porządkowa	Opis	Zamknięcie			Lp. porządkowa	Opis
		1870	1871	1872		
1	1	...
2	2	...
3	3	...
4	4	...
5	5	...
6	6	...
7	7	...
8	8	...
9	9	...
10	10	...
11	11	...
12	12	...
13	13	...
14	14	...
15	15	...
16	16	...
17	17	...
18	18	...
19	19	...
20	20	...
21	21	...
22	22	...
23	23	...
24	24	...
25	25	...
26	26	...
27	27	...
28	28	...
29	29	...
30	30	...
31	31	...
32	32	...
33	33	...
34	34	...
35	35	...
36	36	...
37	37	...
38	38	...
39	39	...
40	40	...
41	41	...
42	42	...
43	43	...
44	44	...
45	45	...
46	46	...
47	47	...
48	48	...
49	49	...
50	50	...
51	51	...
52	52	...
53	53	...
54	54	...
55	55	...
56	56	...
57	57	...
58	58	...
59	59	...
60	60	...
61	61	...
62	62	...
63	63	...
64	64	...
65	65	...
66	66	...
67	67	...
68	68	...
69	69	...
70	70	...
71	71	...
72	72	...
73	73	...
74	74	...
75	75	...
76	76	...
77	77	...
78	78	...
79	79	...
80	80	...
81	81	...
82	82	...
83	83	...
84	84	...
85	85	...
86	86	...
87	87	...
88	88	...
89	89	...
90	90	...
91	91	...
92	92	...
93	93	...
94	94	...
95	95	...
96	96	...
97	97	...
98	98	...
99	99	...
100	100	...

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zakupione obligacje indemnizacyjne	—	—	650	—	650	—	650	—	—	—
2	Ulokowano w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu na 5% rachunku bieżącym	—	—	31	67	31	67	—	—	31	67
3	Narosłe odsetki w roku 1871.	—	—	1	6	1	6	—	—	1	6
	Razem . . .	—	—	682	73	682	73	650	—	32	73
4	Zapas początkowy z dniem 1. Stycznia 1871. w efektach	1.500	—	—	—	1.500	—	1.500	—	—	—
	Razem . . .	1.500	—	682	73	2.182	73	2.150	—	32	73
	B. Majątek bieżący.										
	I. Rzeczywiste.										
1	Za odsetki od 5% obligacji indemnizacyjnych zł. 1500	—	—	70	87	70	87	70	87	—	—
2	Za odsetki od obligacji indemnizacyjnych za II. półrocze 150 zł.	—	—	3	54	3	54	3	54	—	—
3	Odsetki od kapitałów lokowanych w filii Zakładu dla handlu i przemysłu	—	—	1	6	1	6	1	6	—	—
4	Zapas początkowy	—	23½	—	—	—	23½	—	23½	—	—
	Razem . . .	—	23½	75	47	75	70½	75	70½	—	—
	II. Przenośne.										
3	Za wylosowaną obligację indemnizacyjną okręgu adm. Lwów Nr. 786	—	—	525	—	525	—	525	—	—	—
	Razem . . .	—	23½	600	47	600	70½	600	70½	—	—

nizankowieckiego inwalidów wojskowych.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Za spieniężoną obligacyę indemnizacyjną okręgu administracyjnego Lwów Nr. 786 jako wylosowaną	—	—	500	—	500	—	500	—	—	—
2	Zapaz ostateczny z dniem 31. Grudnia 1871. w efektach	—	—	1.650	—	1.650	—	1.650	—	—	—
	Razem	—	—	2.150	—	2.150	—	2.150	—	—	—
	B. Majątek bieżący.										
	I. Rzeczywiste.										
1	Za stypendya dożywotne 2 inwalidom po 36 zł.	—	—	72	—	72	—	72	—	—	—
	II. Przenośne.										
2	Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych na 650 zł. dla majątku zarodowego	—	—	493	56	493	56	493	56	—	—
3	Ulokowano na 5% rachunku bieżącym filii w Zakładzie kredytowego dla handlu i przemysłu	—	—	31	67	31	67	31	67	—	—
4	Ulokowano narosłe odsetki na 5% rachunku bieżącym w tejże filii	—	—	1	6	1	6	1	6	—	—
5	Zapaz ostateczny z dnia 31. Grudnia 1871. gotówką	—	—	2	41½	2	41½	2	41½	—	—
	Razem	—	—	600	70½	600	70½	600	70½	—	—

Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Lp. porządkowa	Nazwa majątku	Wartość		Uwagi
		Wzrost	Spadek	
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Zamknięcie rachunku funduszu posagowego

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	zł.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Pozostałość z końcem roku 1870. w efektach	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—
	B. Majątek obrotowy.										
	Rzeczywiste.										
1	5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych imiennej wartości 1000 zł.	—	—	47 25	—	47 25	—	47 25	—	—	—
2	Suma dochodów do tego	—	—	47 25	—	47 25	—	47 25	—	—	—
3	Zapaz początkowy	—	—	—	—	—	—	70 87 1/2	—	—	—
	<u>Razem</u>	—	—	—	—	—	—	118 12 1/2	—	—	—

Jana i Filipiny Komarnickich.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Majątek zarodowy.										
1	Zapás z końcem roku 1871. w efektach	—	—	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
	Suma . . .	—	—	—	—	1.000	—	—	—	1.000	—
	B. Majątek obrotowy.										
	Rzeczywiste.										
1	Posąg dla dwóch dziewcząt z Magierowa po 47 zł. 25 ct.	—	—	94	50	94	50	94	50	—	—
	Suma wydatków do tego	—	—	94	50	94	50	94	50	—	—
2	Zapás ostateczny	—	—	—	—	—	—	23	62½	—	—
	Razem . . .	—	—	—	—	—	—	118	12½	—	—

Wyjaśnienia.

Wydatki majątku zarodowego.

Do poz. 1.

Obligacja indemnizacyjna z dnia 1 Listopada 1853.

Nr. 23.347 na 1.000 zł.

Wydatki majątku obrotowego.

Do poz. 1.

Patrz L. W. 3.234 i 7.002, 1871 r.

Pozostałość wypłaconą zostanie na dniu 1. Maja 1872 r. jako posag stosownie do przepisów statutu.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku Zakładu

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	ostateczna	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.
1	W Styczniu 1871. r. gotówka .	—	—	—	—	—	—	757	35 ¹ / ₂	—	—
2	„ Lutym „ „ .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	„ Marcu „ „ .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	„ Kwietniu „ „ .	—	—	—	—	—	—	30	62	—	—
5	„ Maju „ „ .	—	—	—	—	—	—	3.985	66 ¹ / ₂	—	—
6	„ Czerwcu „ „ .	—	—	—	—	—	—	2.187	90	—	—
	„ „ „ „ .	—	—	—	—	—	—	59	01	—	—
7	„ Lipcu „ efekta .	—	—	—	—	—	—	114	40	—	—
8	„ Sierpniu „ gotówka .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	„ Wrześniu „ „ .	—	—	—	—	—	—	474	—	—	—
10	„ Październiku „ „ .	—	—	—	—	—	—	29	48 ¹ / ₂	—	—
11	„ Listopadzie „ „ .	—	—	—	—	—	—	3.985	46	—	—
	„ „ „ „ .	—	—	—	—	—	—	3.284	58	—	—
12	„ Grudniu „ efekta .	—	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—
13	Suma (gotówka .	—	—	—	—	—	—	14.794	07 ¹ / ₂	—	—
	„ „ „ „ . (efekta .	—	—	—	—	—	—	1.214	40	—	—
14	do tego zapas po- (gotówka	—	—	—	—	—	—	1.990	59	—	—
	czątkowy (efekta .	—	—	—	—	—	—	142.250	—	—	—
	Razem (gotówka .	—	—	—	—	—	—	16.784	66 ¹ / ₂	—	—
	„ „ „ „ . (efekta .	—	—	—	—	—	—	143.464	40	—	—

Zamknięcie rachunku funduszu

Liczba porządkowa	Dochody.	N a l e ż y t o ś ć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
	I. Zwroty kapitału.										
1	Od dłużników	383	—	—	—	383	—	52	—	331	—
	II. Odsetki.										
2	Od zapomożonych.	85	30½	12	86¼	98	17	—	87½	97	29½
3	Od kapitałów lokowanych w bankach	—	—	85	83	85	83	85	83	—	—
4	Suma dochodów rzeczywistych	468	30½	98	69½	567	—	138	70½	428	29½
	B. Przenośne.										
5	Kapitały lokowane tymczasowo:										
	a) w Banku hipotecznym . .	1.552	05	78	56	1.630	61	—	—	1.630	61
	b) „ Filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	112	11	59	27	171	38	—	—	171	38
6	Suma dochodów przenośnych do tego	1.664	16	137	83	1.801	99	—	—	1.801	99
7	Suma dochodów rzeczywistych do tego	468	30½	98	69½	567	—	138	70½	428	29½
8	Suma wszystkich dochodów do tego	2.132	46½	236	52½	2.368	99	138	70½	2.230	28½
9	Zapasz początkowy w gotówce.	—	—	—	—	—	—	—	10½	—	—
	Razem . . .	—	—	—	—	—	—	138	81	—	—

zapomogi obwodu tarnowskiego.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	ct.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Przenośne.										
1	Kapitały lokowane :										
	a) w Banku hipotecznym .	—	—	—	—	7856		7856		—	—
	b) w Filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	—	—	—	—	5927		5927		—	—
2	Suma wydatków	—	—	—	—	13783		13783		—	—
3	do tego Zapasy ostateczne w gotówce .	—	—	—	—	—		98		—	—
	Razem	—	—	—	—	—		13881		—	—

Wyjaśnienia.

Dochody rzeczywiste.

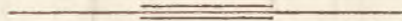
Do poz. 1.
Patrz rachunek dłużników na 57. stronie.

Dochody przenośne.

Do poz. 5.
Stan kapitałów lokowanych z końcem r. 1871.
a) w Banku hipotecznym . . . 1.630 zł. 61 ct.
b) w Filii Zakładu kredytowego
dla handlu i przemysłu . . . 171 zł. 38 ct.
Razem . . . 1.801 zł. 99 ct.

Stan zapisow dłużnych.

Zapas z początkiem roku 1871. wynosił 865 zł.
Zwrócono — zł.
Pozostaje 865 zł.

Sumaryusz dochodów i wydatków.

Liczba porządk.		Dochody				Wydatki				U w a g a.
		Gotówka		Efekta		Gotówka		Efekta		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Styczeń	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Luty	37	—	—	—	37	—	—	—	
3	Marzec	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Kwiecień	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Maj	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Czerwiec	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Lipiec	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Sierpień	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Wrzesień	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Październik	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Listopad	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Grudzień	15	87½	—	—	15	—	—	—	
	Razem	52	87½	—	—	52	—	—	—	
	Zapas początkowy	—	10	865	—	—	—	—	—	
	„ ostateczny	—	—	—	—	98	865	—	—	
	Razem	52	98	865	—	52	98	865	—	
	Do tego									
	Dochody i wydatki przeprowadzone przez memoriał, a mianowicie uzyskane i ulokowane odsetki od kapitałów lokowanych	85	83	—	—	85	83	—	—	
	Suma wszystkich dochodów i wydatków	138	81	865	—	138	81	865	—	

Kwota 865 zł. przedstawia wartość imienną skryptów, pierwotnie przez dłużników wystawionych; na rachunek tejże kwoty wpłynęło od czasu zaciągniętych pożyczek 534 zł. a pozostaje w zaległości 331 zł. na osobach imiennie poszczególnionych w wykazie załączonym.

Bilans majątkowy z końcem roku 1871.

A. Stan czynny.

1. Gotówka w kasie	—	zł.	98	ct.
2. Kapitały lokowane w bankach	1.801	„	99	„
3. Zaległości ciężące na zapomożonych	428	„	29½	„
Suma stanu czynnego	2.231	zł.	26½	ct.

B. Stan bierny — zł. — ct.

Czysty stan czynny 2.231 zł. 26½ ct.

Fundusz zapomogi z r. 1868.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
1	Kapitał zwrócony od zapomorzonych	49.278	09 ¹ / ₂	—	—	49.278	09 ¹ / ₂	40.131	57	9.146	52 ¹ / ₂
2	Odsetki.										
	a) od zapomorzonych	2.969	48	—	—	2.969	48	2.369	80 ¹ / ₂	599	67 ¹ / ₂
	b) od kapitałów lokowanych w filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu we Lwowie	—	—	3.259	34	3.259	34	3.259	34	—	—
3	Suma dochodów rzeczywistych	52.247	57 ¹ / ₂	3.259	34	55.506	91 ¹ / ₂	45.760	71 ¹ / ₂	9.746	20
4	do tego zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	25.505	41	—	—
	Razem	—	—	—	—	—	—	71.266	12 ¹ / ₂	—	—
	B. Przenośne.										
5	Kapitały odebrane z filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	35.661	19	63.271	34	98.932	53	97.500	—	1.432	53
6	Zaliczki.										
	a) od funduszu krajowego	—	—	25.000	—	25.000	—	25.000	—	—	—
	b) od c. k. kas poborowych	—	—	10	82 ¹ / ₂	10	82 ¹ / ₂	8	82 ¹ / ₂	2	—
7	Suma dochodów przenośnych	35.661	19	88.282	16 ¹ / ₂	123.943	35 ¹ / ₂	122.508	82 ¹ / ₂	1.434	53
8	do tego suma dochodów rzeczywistych	52.247	57 ¹ / ₂	3.259	34	55.506	91 ¹ / ₂	45.760	71 ¹ / ₂	9.746	20
	do tego	—	—	—	—	—	—	25.505	41	—	—
9	Zapas początkowy	—	—	—	—	—	—	25.505	41	—	—
	Razem	87.908	76 ¹ / ₂	91.541	50 ¹ / ₂	179.450	—	193.774	95	11.180	73

funduszu zapomogi z roku 1868.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
1	Splata 3 i ostatniej raty długu c. k. Skarbowi Państwa										
	a) w kapitale	116.666	66	—	—	} 122.499	99	122.499	99	—	—
	b) w odsetkach	—	—	5.833	33						
2	Suma wydatków rzeczywistych	116.666	66	5.833	33	122.499	99	122.499	99	—	—
	B. Przenośne.										
3	Kapitały lokowane w filii Zakładu kredyt. dla handlu i przemysłu	—	—	63.271	34	63.271	34	63.271	34	—	—
4	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu	—	—	25.000	—	25.000	—	6.009	—	18.991	—
5	Zwrot c. k. kasom poborowym	—	—	10 82 ¹ / ₂		10 82 ¹ / ₂		10 82 ¹ / ₂		—	—
6	Suma wydatków przenośnych do tego suma wydatków rzeczywistych	—	—	88.282	16 ¹ / ₂	88.282	16 ¹ / ₂	69.291	16 ¹ / ₂	18.991	—
7	Suma wszystkich wydatków do tego zapas ostateczny . .	116.666	66	94.115	49 ¹ / ₂	210.782	15 ¹ / ₂	191.791	15 ¹ / ₂	18.991	—
8		—	—	—	—	—	—	1.983	79 ¹ / ₂	—	—
9	Razem . .	—	—	—	—	—	—	193.774	95	—	—

Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Zamknięcie rachunku

m a j ą t k u z a r o d o w e g o

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku funduszu budowy

Liczba porządkowa	Dochody.	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
1	Odsetki od kapitałów			236	05 ¹ / ₂	236	05 ¹ / ₂	236	05 ¹ / ₂		
	B. Przenośne.										
2	Za sprzedane efekta			1.448	29	1.448	29	1.448	29		
3	Za kupione efekta			1.830	56	1.830	56	1.830	56		
4	Razem			3.514	90 ¹ / ₂	3.514	90 ¹ / ₂	3.514	90 ¹ / ₂		
5	Zapasy kasowe z początkiem roku:										
	a) w gotówce							23	60		
	b) w efektach							2.850	—		
	Razem							6.388	50 ¹ / ₂		

podrzątków we Lwowie.

Liczba porządkowa	Wydatki.	Należytosć						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	A. Rzeczywiste.										
	B. Przenośne.										
1	Efakta do spieniężenia wydane			1.123	60	1.123	60	1.123	60		
2	Na zakupienie efektów . . .			1.558	15	1.558	15	1.558	15		
3	Razem . . .			2.681	75	2.681	75	2.681	75		
4	Zapasy ostateczny z końcem roku:										
	a) w gotówce							149	79½		
	b) „ efektach							3.556	96		
	Razem . . .							6.388	50½		

Wykaz zapasu kasowego z końcem roku 1871.

I. W efektach :

a) 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego Serya V. Nr. 13.099, 14.677, i 21.915 po 100 zł.	300 zł. — ct.
b) 5% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego Serya V. Nr. 476, 477, 552 i 2.315 po 100 zł.	400 " — "
Serya III. Nr. 4.386 na	1.000 " — "
i Serya IV. Nr. 208 "	500 " — "
c) 5% obligacye indemnizacyjne z okręgu lwow- skiego Nr. 4.567 na 800 zł: Nr. 6.809 " 350 " Nr. 42.045 i 42.048 po 100 zł. 200 "	1.350 " — "
d) Książeczka galicyjskiej kasy oszczędności Nr. 32.682	6 " 96 "

II. W gotówce 149 zł. 79¹/₂ ct.

Razem . 149 zł. 79¹/₂ ct. 3.556 zł. 96 ct.

Stan majątkowy

z początkiem roku	23 " 60 " 2.850 " — "
majątek przeto pomnożył się o	126 zł. 19 ¹ / ₂ ct. 706 zł. 96 ct.

Lokacyę pozostałej gotówki zarządzono przypomnieniem z urzędu do L. W. 7.525, 1872 r.

Depozyta gminne serwitutowe.

Zamknięcie rachunku

za rok 1871.

Zamknięcie rachunku depozytów

Liczba porządkowa	Dochody.	Gotówka		Efekta		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Zapas początkowy	10.003	07 ¹ / ₂	475.063	92	—	—
2	Otrzymane kapitały	17.175	81	24.168	66	—	—
3	Odsetki od kapitałów	23.688	12	—	—	—	—
4	„ „ chwilowych lokacyj	24	18	—	—	—	—
5	Zakupno nowych obligacyj	—	—	45.607	39	—	—
6	Otrzymana gotówka za wylosowane obligacje	8.246	10	—	—	—	—
7	Zamiana obligacyj	200	—	25.650	—	—	—
8	Pobrane zaliczki od gmin innych	257	49	—	—	—	—
	Razem	59.594	77 ¹ / ₂	570.489	97	630.084	74
	Z e s t a w i e n i e .						
	Suma dochodu	59.594	77 ¹ / ₂	570.489	97	—	—
	„ wydatku	39.808	55	80.303	60	—	—
	Pozostałość ostateczna	19.786	22 ¹ / ₂	490.186	37	—	—

Szczegółowy wykaz wszystkich gmin dochodu i wydatku dołącza się osobno.

gminnych serwitutowych.

Liczba porządkowa	W y d a t k i.	Gotówka		Efekta		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Do rubryki „otrzymane kapitały“	46	44	850	—	—	—
2	„ „ „odsetki od kapitałów“	106	61 1/2	—	—	—	—
3	„ „ „ „ chwilowe lokacje“	—	—	—	—	—	—
4	Na zakupno nowych obligacyj	35.335	72 1/2	—	—	—	—
5	Wydano gminom	4.062	8	44.730	—	—	—
6	Wydano wylosowane obligacje	—	—	7.873	60	—	—
7	Zamiana obligacyj	—	—	26.850	—	—	—
8	Wydane zaliczki	257	49	—	—	—	—
	Razem	39.808	55	80.303	60	—	—

Lit. D. do L. W. 137941872.

Sumaryczne zestawienie

zamknięć rachunkowych wszystkich funduszków krajowych z wykazaniem ogólnego ruchu kasy w majątku obrotowym i zarodowym, wreszcie rachunku zapasów kasowych i lokacyj pieniędzy rozporządzalnych

za rok 1871.

A. Majątek

		Rzeczywiste				Zaliczki, depozyta. i chwilowe lokacje pieniędzy			
		Dochody		Wydatki		Dochody		Wydatki	
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
I. Fundusze dotowane ze środków kraju.									
1	Fundusz krajowy	1,387.173	00 ¹ / ₂	1,382.504	48 ¹ / ₂	1,110.480	04	889.636	74 ¹ / ₂
2	Fundusz szpitalu głównego we Lwowie								
	a) Oddział chorych	126.789	18 ¹ / ₂	126.789	18 ¹ / ₂	68.176	97 ¹ / ₂	56.556	91 ¹ / ₂
	b) „ położnic	11.260	90 ¹ / ₂	11.260	90 ¹ / ₂	3.666	23 ¹ / ₂	3.666	23 ¹ / ₂
	c) „ obłąkanych	68.776	63	68.776	63	13.906	89 ¹ / ₂	13.906	89 ¹ / ₂
3	Fundusz podrzutków we Lwowie	55.707	94	55.707	94	702	40	688	70
4	„ szpitalu ś. Łazarza w Krakowie								
	a) Oddział chorych	55.185	01	55.185	01	112.337	36 ¹ / ₂	99.347	61 ¹ / ₂
	b) „ położnic i podrzutków	43.496	96	43.496	96	1.165	—	1.165	—
5	Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie								
	a) Oddział syfilitycznych	17.491	96	17.491	96	2.279	58 ¹ / ₂	1.737	18 ¹ / ₂
	b) „ obłąkanych	11.311	66	11.311	66	50	17	50	17
6	Fundusz policyi krajowej	5.437	38 ¹ / ₂	5.437	38 ¹ / ₂	1.180	18 ¹ / ₂	—	—
	Suma funduszków dotowanych	1,782.630	64	1,777.962	12	1,313.944	85	1,066.755	46
II. Fundusze samoistne, niedotowane.									
<i>A. Fundusze preliminarzem objęte.</i>									
1	Fundusz domestykalny	3.636	45	1.200	—	580	—	3.016	45
2	„ kultury krajowej	5.288	17 ¹ / ₂	4.709	—	7.003	83	7.009	03
3	„ sierociński stanowy	2.293	41 ¹ / ₂	2.289	10	166	88	171	19 ¹ / ₂
4	„ hr. A. Stadnickiego	1.375	90	826	58	—	—	175	90
5	„ zapomogi z roku 1866	734.753	02	718.682	23	3,575.587	88	1,081.931	09 ¹ / ₂
	Suma funduszków samoistnych, preliminarzem objętych	747.346	96	727.706	91	3,583.338	59	1,092.303	67
<i>B. Fundusze preliminarzem nieobjęte.</i>									
6	Fundusz szkoły kucia koni	2.373	20	—	—	649	—	3.022	20
7	„ pomnika T. Kościuszki	502	26	551	36	5.837	24	5.788	14
8	„ stypendyjne	86.714	15	57.514	48	18.972	18 ¹ / ₂	46.341	11
9	„ „ zarząd dóbr Winniki	13.307	27 ¹ / ₂	13.407	27 ¹ / ₂	16.029	68 ¹ / ₂	6.523	42
10	„ budowy Zakładu obłąkanych w Kulparkowie	26.442	38 ¹ / ₂	97.929	13 ¹ / ₂	104.887	67	13.796	93
11	„ galicyjskich inwalidów wojskowych	2.021	65 ¹ / ₂	1.325	—	—	—	1	65
12	„ Niżankowiecki inwalidów wojskowych	75	70 ¹ / ₂	72	—	525	—	526	29
13	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	118	12 ¹ / ₂	94	50	—	—	—	—
14	„ Zakładu nar. im. Ossolińskich	16.784	66 ¹ / ₂	14.953	50 ¹ / ₂	—	—	—	—
15	„ zapomogi obwodu Tarnów	138	81	—	—	—	—	137	83
16	„ z roku 1868	71.266	12 ¹ / ₂	122.499	99	122.508	82 ¹ / ₂	69.291	16 ¹ / ₂
17	Depozyta gminne serwitutowe	630.084	74 ¹ / ₂	120.112	15	—	—	—	—
	Suma funduszków samoistnych, preliminarzem nie objętych	849.829	10	428.459	39 ¹ / ₂	269.409	60 ¹ / ₂	145.428	73 ¹ / ₂
	Suma ogólna funduszków samoistnych	1,597.176	06	1,156.166	30 ¹ / ₂	3,852.748	19 ¹ / ₂	1,237.732	40 ¹ / ₂
	do tego suma funduszków dotowanych	1,782.630	64	1,777.962	12	1,313.944	85	1,066.755	46
	Razem	3,379.806	70	2,934.128	42 ¹ / ₂	5,166.693	04 ¹ / ₂	2,304.487	86 ¹ / ₂

obrotowy.

R a z e m				Zapasy ostateczne z dnia 31. Gru- dnia 1871		Z a l e g ł o ś c i				U w a g i
Dochody		Wydatki		zł.	ct.	czynne		bierne		
zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.	
2,497.653	04 ¹ / ₂	2,272.141	23	225.511	81 ¹ / ₂	947.845	67 ¹ / ₂	786.523	25 ¹ / ₂	
194.966	16	183.346	10	11.620	06	177.946	79 ¹ / ₂	195.498	40	
14.927	14	14.927	14	—	—	1.348	13 ¹ / ₂	1.664	74	
82.683	52 ¹ / ₂	82.683	52 ¹ / ₂	—	—	37.855	76 ¹ / ₂	5.024	48	
56.410	34	56.396	64	13	70	12.421	14 ¹ / ₂	14.010	73 ¹ / ₂	
167.522	37 ¹ / ₂	154.532	62 ¹ / ₂	12.989	75	37.668	62 ¹ / ₂	14.457	66	
44.661	96	44.661	96	—	—	4.757	40 ¹ / ₂	279	75	
19.771	54 ¹ / ₂	19.229	14 ¹ / ₂	542	40	5.846	82 ¹ / ₂	873	97 ¹ / ₂	
11.361	83	11.361	83	—	—	1.317	41	121	54	
6.617	57	5.437	38 ¹ / ₂	1.180	18 ¹ / ₂	111	59 ¹ / ₂	—	—	
3,096.575	49	2,844.717	58	251.857	91	1,227.119	37 ¹ / ₂	1,018.454	53 ¹ / ₂	
4.216	45	4.216	45	—	—	69	88	—	—	
12.292	00 ¹ / ₂	11.718	03	573	97 ¹ / ₂	5.798	49 ¹ / ₂	—	—	
2.460	29 ¹ / ₂	2.460	29 ¹ / ₂	—	—	—	—	66	88	
1.375	90	1.002	48	373	42	4.650	58	—	—	
4,310.340	90	1,800.613	32 ¹ / ₂	2,509.727	57 ¹ / ₂	121.569	98 ¹ / ₂	8.325	25	
4,330.685	55	1,820.010	58	2,510.674	97	132.088	94	8.392	13	
3.022	20	3.022	20	—	—	78	57	—	—	
6.339	50	6.339	50	—	—	—	—	—	—	
105.686	33 ¹ / ₂	103.855	59	1.830	74 ¹ / ₂	229.688	73	12.294	99	
29.336	96	19.930	69 ¹ / ₂	9.406	26 ¹ / ₂	7.447	25	9.812	45	
131.330	05 ¹ / ₂	111.726	06 ¹ / ₂	19.603	99	100.370	47	—	—	
2.021	65 ¹ / ₂	1.326	65	695	00 ¹ / ₂	—	—	—	—	
600	70 ¹ / ₂	598	29	2	41 ¹ / ₂	—	—	—	—	
118	12 ¹ / ₂	94	50	23	62 ¹ / ₂	—	—	—	—	
16.784	66 ¹ / ₂	14.953	50 ¹ / ₂	1.831	16	—	—	—	—	
138	81	137	83	—	98	—	—	—	—	
193.774	95	191.791	15 ¹ / ₂	1.983	79 ¹ / ₂	11.180	73	18.991	—	
630.084	74 ¹ / ₂	120.112	15	509.972	59	—	—	—	—	
1,119.238	70 ¹ / ₂	573.888	13	545.350	57 ¹ / ₂	346.765	75	41.100	44	
5,449.924	25	2,393.898	71	3,056.025	54	480.854	69	49.490	57	
3,096.575	49	2,844.717	58	251.857	91	1,227.119	37 ¹ / ₂	1,018.454	53 ¹ / ₂	
8,546.499	74 ¹ / ₂	5,238.616	29	3,307.883	45 ¹ / ₂	1,707.974	06 ¹ / ₂	1,067.945	10 ¹ / ₂	

B. Majątek

		Dochody		Wydatki		Zapasy ostateczne z dnia 31. Grudnia		Wartość dóbr i realności	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
I. Fundusze dotowane ze środków kraju.									
1	Fundusz krajowy								
2	" szpitalu głównego we Lwowie								
	a) Oddział chorych	54.845	10	67	82	54.777	28	81.041	24
	b) " położnic	1.876	06	3	73	1.872	33	8.980	—
	c) " obłąkanych	8.909	78	296	91 ¹ / ₂	8.612	86 ¹ / ₂	39.271	—
3	Fundusz podrzutek w Lwowie								
4	" szpitalu ś. Łazarza w Krakowie								
	a) Oddział chorych	237.599	96	18.286	32	219.313	64	156.350	—
	b) " położnic i podrzutek	35.070	—	—	—	35.070	—	22.740	—
5	Fundusz szpitalu św. Ducha w Krakowie								
	a) Oddział syfilitycznych	5.991	93	91	93	5.900	—	—	—
	b) " obłąkanych	800	37	50	20	750	17	—	—
6	Fundusz policji krajowej	6.202	50	—	—	6.202	50	89.187	82 ¹ / ₂
	Suma funduszy dotowanych	351.295	70	18.796	91 ¹ / ₂	332.498	78 ¹ / ₂	397.570	06 ¹ / ₂
II. Fundusze samoistne, niedotowane.									
1	Fundusz domestykalny	86.772	05	500	—	86.272	05	—	—
2	" kultury krajowej	60.250	—	1.650	—	58.600	—	—	—
3	" sierocińskiego	32.700	—	100	—	32.600	—	—	—
4	" hr. A. Stadnickiego	—	—	—	—	—	—	—	—
5	" zapomogi z roku 1866	—	—	—	—	—	—	—	—
6	" szkoły kucia koni	59.071	74	649	—	58.422	74	—	—
7	" pomnika T. Kościuszki	19.769	99	8.469	99	11.300	—	—	—
8	" stypendyjne	911.034	60 ¹ / ₂	23.522	75	887.511	85 ¹ / ₂	337.455	35
9	" " Zarząd dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—
10	" budowy Zakładu obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	268.912	03
11	" budowy domu podrzutek w Lwowie	6.338	50 ¹ / ₂	2681	75	3.706	75 ¹ / ₂	—	—
12	" Galicyjskich inwalidów wojskowych	33.700	—	—	—	33.700	—	—	—
13	" Nizankowiecki inwalidów	2.150	—	500	—	1.650	—	—	—
14	" posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	1.000	—	—	—	1.000	—	—	—
15	" Zakładu nar. im. Ossolińskich	143.464	40	1.214	40	142.250	—	—	—
16	" zapomogi byłego ohwodu Tarnowskiego	865	—	—	—	865	—	—	—
	Suma funduszy samoistnych	1,357.166	29	39.287	89	1,317.878	40	606.367	38
	do tego suma funduszy dotowanych	351.295	70	18.796	91 ¹ / ₂	332.498	78 ¹ / ₂	397.570	06 ¹ / ₂
	Suma majątku zarodowego	1,708.461	99	58.084	80 ¹ / ₂	1,650.377	18 ¹ / ₂	1,003.937	44 ¹ / ₂
	do tego " obrotowego	8,546.499	74 ¹ / ₂	5,238.616	29	3,307.883	45 ¹ / ₂	—	—
	Suma	10,254.961	73 ¹ / ₂	5,296.701	09 ¹ / ₂	4,958.260	64	1,003.937	44 ¹ / ₂

	Majątek	gotówka		efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
1 Do funduszu krajowego. a) nadwyżka dochodów funduszu krajowego 4668 zł. 52 ct.	—	—	—	—	—
b) depozyta gotówką 36.091 „ 38 1/2 „	—	40.759	90 1/2	113.135	99
„ w efektach 113.135 „ 99 „					
2 „ „ szpitalu głównego we Lwowie a) Oddział chorych	zarodowy	—	—	54.777	28
„ „ „ „ „ „ b) „ położnic	„	—	—	1.872	33
„ „ „ „ „ „ c) „ obłąkanych	„	—	00 1/2	8.612	86
3 „ „ podrzutków we Lwowie					
4 „ „ szpital św. Łazarza w Krakowie. a) Oddział chorych	depozyta	—	—	5.424	75
„ „ „ „ „ „ b) „ „	zarodowy	—	—	219.313	64
„ „ „ „ „ „ c) „ „					
i podrzutków .				35.070	—
5 „ „ szpitalu św. Ducha w Krakowie a) Oddział syfilitycznych	zarodowy	—	—	5.900	—
„ „ „ „ „ „ b) „ obłąkanych	„	—	—	750	17
„ „ „ „ „ „ c) Depozyta	„	—	—	500	—
6 „ „ policji krajowej	„	—	—	6.202	50
7 „ „ domestykalnego	„	—	—	86.272	05
8 „ „ kultury krajowej	obrotowy i zarodowy	573	97 1/2	58.600	—
9 „ „ sierocińskiego stanowego	zarodowy	—	—	32.600	—
10 „ „ hr. A. Stadnickiego	obrotowy	373	42 1/2	—	—
11 „ „ zapomogi z roku 1866	„	5.787	57 1/2	10.000	—
„ „ „ „ „ „ depozyt	wylosowane obligacje	—	—	2.493.940	—
12 „ „ szkoły kucia koni	zarodowy	—	—	58.422	74
13 „ „ pomnika T. Kościuszki	„	—	—	11.300	—
14 „ „ stypendyjnych	obrotowy i zarodowy	1.830	74 1/2	887.511	85 1/2
15 „ „ Zarząd dóbr Winniki	depozyta	869	21 1/2	8.537	05
16 „ „ budowy Zakładu obłąkanych w Kulparkowie	obrotowy	14.903	99	4.700	—
17 „ „ „ „ domu podrzutków	zarodowy	149	79 1/2	3.556	96
18 „ „ galicyjskich inwalidów wojskowych	obrotowy i zarodowy	695	00 1/2	33.700	—
19 „ „ Niżankowieckiego	„	2	41 1/2	1.650	—
20 „ „ posagowego Jana i Filipiny Komarnickich	„	23	62 1/2	1.000	—
21 „ „ Zakładu narodowego imienia Ossolińskich	„	1.831	16	142.250	—
22 „ „ zapomogi obvodu tarnowskiego (skrypta dłużne)	„	—	98	865	—
23 „ „ „ „ z roku 1868	obrotowy	1.983	79 1/2	—	—
24 „ „ depozytów gminnych serwitutowych	depozyta	19.786	22 1/2	490.186	37
Suma		89.571	83	4.776.651	54 1/2

2) Rachunek zapasów ostatecznych w obcych

1 Do rachunku depozytów funduszu krajowego rubr. X.	—	6.197	08 1/2	65.418	83 1/2
2 „ „ „ „ szpitalu głównego we Lwowie	—	2.378	31	9.241	75
3 „ „ „ „ podrzutków we Lwowie	—	13	70	—	—
4 „ „ „ „ szpitalu św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	7.565	—
5 „ „ „ „ „ „ Ducha	—	—	—	42	40
6 „ „ „ „ „ „ funduszu policji krajowej	—	1.180	18 1/2	—	—
Suma	—	9.769	28	82.267	98 1/2
Do tego zapas w kasie krajowej	—	89.571	83	4.776.651	54 1/2
Razem	—	99.341	11	4.858.919	53
4,958.260 zł. 64 ct.					

Winien

Rachunek lokowanych pieniędzy

		gotówka		efekta	
		zł	ct.	zł.	ct.
1	Do funduszu krajowego z rachunku depozytów	128.723	74	—	—
2	„ „ domestykalnego	69	88	—	—
3	„ „ kultury krajowej	31	76	—	—
4	„ „ hr. A. Stadnickiego	3.650	58	—	—
5	„ „ zapomogi z roku 1866	62.867	21	—	—
6	„ „ szkoły kucia koni	78	57	—	—
7	„ „ stypendyjnych	858	49	—	—
8	„ „ budowy Zakładu obłąkanych w Kulparkowie	98.367	22	—	—
9	„ „ galicyjskich inwalidów wojskowych	34	58	—	—
10	„ „ Niżankowieckiego „ „	32	73	—	—
11	„ „ zapomogi obwodu tarnowskiego	1.801	99	—	—
12	„ „ „ z roku 1868	1.432	53	—	—
	Razem	297.949	28	—	—

dzy na 5⁰/₁₀ rachunku bieżącym.

Ma

		gotówka		efekta	
		zł.	ct.	zł.	ct.
1	W filii Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu	203,332	—	—	—
2	W galicyjskiem Towarzystwie kredytowem ziemskiem	56,111	83	—	—
3	W galicyjskim akcyjnym banku hipotecznym	38,505	45	—	—
		297,949	28	—	—

Fundusz szkoły kucia koni.

Zamknięcie rachunku

majątku zarodowego,

jako alegat do sumaryusza zamknięć rachunkowych
funduszków samoistnych

z a r o k 1 8 7 1.

Zamknięcie rachunku majątku zarodowego

Liczba porządkowa	Dochody	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość estateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Od majątku obrotowego otrzymano:										
1	Zakupione 5% listy zastawne, imiennej wartości	—	—	3.400	—	3.400	—	3.400	—	—	—
2	Zakupioną książeczkę kasy oszczędności, imiennej wartości	—	—	22	74	22	74	22	74	—	—
3	Razem	—	—	3.422	74	3.422	74	3.422	74	—	—
4	do tego: Zapas początkowy w efektach	—	—	—	—	—	—	55.649	—	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	59.071	74	—	—
Wyjaśnienia.											
do poz. 1.											
5% Listy zastawne Nr. 4.361 i 4.343 po 1000 zł.								2.000	—		
" 670 i 671 " 500								1.000	—		
" 2.316, 2.317, 2.422 i 2348 po 100 zł.								400	—		
Razem								3.400	—		
(patrz majątek obrotowy poz. 3. wydatków i L. W. 8127 i 18.263/1871).											
do pozycji 2.											
Książeczka kasy oszczędności Nr. 30.124 na								22	74		
(patrz majątek obrotowy poz. 4. wydatków i L. W. 18.263/1871.)											

funduszu szkoły kucia koni.

Liczba porządkowa	Wydatki	Należytość						Uiszczenie		Pozostałość ostateczna	
		zaległa		bieżąca		razem		zł.	ct.	zł.	ct.
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Do majątku obrotowego wydano:										
1	Spieniężone listy zastawne, imiennej wartości	—	—	600	—	600	—	600	—	—	—
2	Spieniężoną książeczkę kasy oszczędności, imiennej wartości	—	—	49	—	49	—	49	—	—	—
3	Razem	—	—	649	—	649	—	649	—	—	—
4	do tego: Zapas ostateczny w efektach	—	—	—	—	—	—	58.422	74	—	—
	Suma	—	—	—	—	—	—	59.071	74	—	—

Wyjaśnienia.

do poz. 1.

(Patrz majątek obrotowy poz. 2. dochodów i L. W. 8.127 i 18.263/1871.)

do poz. 2.

(Patrz majątek obrotowy poz. 3. dochodów i L. W. 18.263/1871.)

do poz. 4.

1) Listy zastawne Nr. 354, 359, 387 i 401 po 10.000 zł.	40.000	—
„ 151, 154, 1.289, 2.887 do 2.890, 2.954, 2.955, 4.343, 4.361,	15.000	—
„ 12.813, 15.057, 15.266, 18.844 po 1.000 zł.	2.000	—
„ 255, 280, 670, 671 po 500 zł.	1.400	—
„ 1.128, 1.604 do 1.607, 2.316, 2.317, 2.348, 2.422, 16.053,	22	74
„ 18.450, 19.373. 19.466, 19.568 po 100 zł.	58.422	74
Razem	58.422	74

Wnioski

do zmian obowiązującej uchwały sejmowej o etacie służby drogowej.

Wysoki Sejmie!

Bezstronne i sumienne rozpatrzenie się w warunkach i czynnościach służby technicznej, na dłuższem doświadczeniu oparte, skłaniają Wydział krajowy do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi niektórych uwag, pozycji tejsze służby dotyczących i zaproponowania koniecznych na razie zmian w etacie rocznym; których nagłość wprowadzenia, dla dobra służby krajowej, ze wszech stron uzasadnić się daje.

Zmiany te dotyczą:

- a) stabilizowania dwóch pomocników przy oddziale technicznym Wydziału krajowego, i udzielenia im dodatku na pomieszkanie, każdemu po 150 złr. w a. rocznie;
- b) podwyższenia płac rocznych inżynierom okręgowym, bez powiększenia ich liczby;
- c) zwiększenia dotychczasowej liczby droźników przy drogach krajowych.

ad a). Uchwała sejmowa z r. 1866. oznaczyła dla oddziału technicznego przy Wydziale krajowym, pomiędzy innemi dwie posady pomocników technicznych z płacą po 600 złr. rocznie, zezwalając przytem, w miarę potrzeby na przyjmowanie większej liczby pomocników czasowych. Samo orzeczenie podobne, nadało dla dwóch pomienionych posad zupełny charakter stałości, i zrównać je było powinno z innerai tego rodzaju miejscami stałemi, tak pod względem stabilizacyi na zasadach ustanową służbową wskazanym, jak również co do wyznaczenia dodatku rocznego na pomieszkanie. W poparciu tego twierdzenia dodać wypada, że od kandydatów na powyższe posady, żąda się ukończenia kursów technicznych a częstokroć i odpowiedniej już praktyki; że stanowią oni niejako grono, z którego wybiera się kolejno zastępców inżynierów, a nawet inżynierów okręgowych; że pobierana przez nich płaca roczna, wcale nie odpowiada stopniowi wymaganego wykształcenia, i zachęcać nie może do pozostania w służbie krajowej, zwłaszcza wobec łatwości korzystniejszych pomieszczeń, przy budujących się obecnie kolejach żelaznych. Tym sposobem częściowe chociaż polepszenie pozycji rzeczonych dwóch pomocników technicznych, przez proponowane obecnie nadanie im prawa stabilizacyi, i dodatku rocznego na pomieszkanie, zdaje się być obecnie usprawiedliwionem.

a & b) Posady inżynierów okręgowych, w administracji dróg krajowych, najwybitniejsze zajmują miejsce. Potrzebną jest tutaj, nie tylko wyższa, specjalna kwalifikacja techniczna, połączona z dłuższą praktyką, ale nadto sumienność osobista i znane w pewnym stopniu administracyjne zdolności. Dotychczasowe płace inżynierów okręgowych, wedle uchwał sejmowych z lat 1868. i 1869., oznaczone były jak następuje:

Inżynier okręgowy w Krakowie rocznie	1 300 złr.
dwóch innych inżynierów po	1.100 złr.
czterech „ „ po	1.000 złr.

Od tej epoki, stan rzeczy zmienił się znacznie; z jednej strony, budowa dróg krajowych postępując corocznie; wkłada na tych inżynierów obszerniejsze obowiązki, połączone z trudnością odbywania częstych i dalekich objazdów, — z drugiej znowu, wspomniane już liczne budowy kolei żelaznych, otwierają im obszernie pole do starania się o nierównie lepiej płatne zajęcia. Tymczasem, zaprzeczyć niepodobna, że stopniowo, dokładne obeznanie się inżyniera z miejscowymi warunkami powierzonego mu okręgu, wpływać musi niezmiernie na dobrą administrację, i przy projektowaniu peryodycznych kosztorysów do konserwacji dróg pod jego nadzorem będących, działać może znacząco na zaoszczędzenie funduszu krajowego. Wreszcie jeżeli weźmie się w rachubę wzrastającą bez przerwy ogólną drożyznę, i prowizoryczne, wcale nie zachęcające urzędowanie inżynierów okręgowych, — jeżeli uwzględni się, że rodzaj tej służby, prędzej od innych wyczerpuje siły i naraża zdrowie, to podwyższenie płac do tych posad przywiązanych, wypadnie uznać za słuszne a nawet naglące.

ad c) Zwyczajne reparacje dróg, podług dwojakiego prowadzone bywają systemu albo przez płatnych dziennie robotników, pod nadzorem odnośnych konduktorów i droźników, albo też przez samych droźników. W pierwszym wypadku, etat roczny obejmując, mniejszą liczbę droźników, ponosi pozornie mniejszy stały wydatek, oszczędność ta wszakże niknie przy utrudnionej kontroli wydawanych później na robotnika pieniędzy, jak niemniej jakości wykonanej przez niego roboty, a nadto pociąga za sobą naturalne straty, z powodu zwykłego ociągania się z zarządzeniem drobniejszych, ciągle potrzebnych napraw. Praktykowanie tego systemu przy naszych drogach krajowych, było dotąd koniecznem, skoro do nadzoru jednemu droźnikowi $\frac{1}{2}$ a czasem $\frac{3}{4}$ mili przydzielonem być musiało. W drugim wypadku, etat płacy droźników zwiększa się wprawdzie, biorąc jednak na uwagę, że droźnik mający do nadzorowania nie więcej nad 500 sążni drogi, obowiązany jest skuteczniać bez pomocy robotnika każdą drobną reparację, i to bez żadnej zwłoki, że utrzymywana tak droga, w samej trwałości swojej, niewątpliwie przynosi korzyści, że na koniec konduktor z droźnikiem, odpowiedzialni wówczas się stają za dobry stan komunikacji, to dziwić się nie można, że system podobny, uznany jest za lepszy, i wprowadzony już został w innych prowincjach, szczególnie w Wyższej Austrii

Wydział krajowy, pragnąc zaprowadzić częściowo system podobny, przedewszystkiem na drogach najwięcej uczęszczanych, jak np. na drodze Barańskiej, Sielecko-Zaleszczyckiej w Tłumaczu, i w ogóle na drogach przez miasto prowadzących, ciągłego nadzoru i nieustannej troskliwości wymagających, proponuje w tym celu powiększenie dotychczasowej liczby droźników.

Zważywszy wszystkie przytoczone w powyższych kwestjach okoliczności, Wysoki Sejm raczy przychylić się do wniosków Wydziału krajowego, i uchwalić jak następuje:

1. Pomocnicy stali przy oddziale technicznym Wydziału krajowego, mogą być stabilizowani na zasadach ogólną instrukcją wskazanych, i pobierać będą dodatek na pomieszkanie, każdy po 150 zł. rocznie.
2. Dotychczasowe płace inżynierów okręgowych, zwiększają się w stosunku:

dla czterech z nich po	1.500 zł. rocznie:
dla trzech zaś po	1.200 zł. rocznie:

Wnioski

Wydziału krajowego, wynikające z poglądu na rub. X. budżetu krajowego (Wydatki drogowe).

Wysoki Sejmie!

Wydatki na drogi krajowe, w rubryce X. budżetu wyszczególnione, rozdzielają się na cztery kategorie:

- I. Wydatki na zarząd drogowy,
- II. Wydatki na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych,
- III. Wydatki na ich utrzymanie,
- IV. Subwencye dla dróg powiatowych i gminnych.

ad I. Co do wydatków zarządu drogowego, przedkłada Wydział krajowy wys. Sejmowi wnioski swe przy osobnem sprawozdaniu w tem przekonaniu, iż zaproponowane w nich podwyższenia liczby i płacy służby drogowej nie tylko większą sprężystość w zarządzie spowoduje, ale nawet w znaczniejszych nierównie wydatkach konserwacyjnych pewne zaoszczędzenie umożliwi.

ad II. Wydatki na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych ograniczają się w roku 1873. do tych dróg, których budowa dotąd się wykonywa i w roku przyszłym ukończoną być może, jako to: do drogi dębicko-tarnobrzesckiej, Tarnów-sądeckiej, załucko-śniatyńskiej; budowa bowiem reszty przez wysoki Sejm dotąd uchwalonych dróg krajowych jako to: drogi borszczowsko-krzywickiej i żółkiewsko-krystynopolskiej wykonaną być może tylko środkami nadzwyczajnymi, jakie wysoki Sejm na budowę dróg za nagłe uznanych obmyśli.

ad III. Obszerniejszego wyjaśnienia wymagają wydatki na utrzymanie dróg krajowych.

Zaprzeczyć się nie da, iż stan dzisiejszy dróg krajowych w ogóle nie jest zadawalniający — przyczyny zaś tego są następujące:

po 1^{sz} Niewystudyowany pod względem technicznym kierunek przy zakładaniu dróg krajowych, pozbawił te drogi w wielu miejscach możności ich osuszenia — w innych zaś, zachowując naturalne, często za nadto raptowne spadki, wystawił je na ciągłe uszkodzenia w czasie gwałtownych deszczy.

po 2°. Brak wszelkiej konserwy w ciągu ostatnich lat, poprzedzających zarząd Wydziału krajowego przyprowadził drogi do wielkiego zniszczenia.

po 3°. Szczupła, i powyższej przyczyny nie uwzględniająca dotacya na konserwę przez czas zarządu Wydziału krajowego, nie mogła polepszyć — a w wielu miejscach pogorszyła stan dróg, przymuszając władzę administracyjną przeznaczać na ich utrzymanie mniej materiału kamiennego, niż się go rocznie zużywało. Ta szczupłość dotacyi zaś była następstwem przyjętej w gospodarstwie krajowem zasady nie

podwyższania dodatków do podatków, lecz stosowania się do funduszków rozporządzalnych budżetem ograniczonych.

Do tego przystąpiła jeszcze w pierwszych latach dla braku sił technicznych niemożebność należytego ocenienia potrzeb.

po 4°. Przedwczesne i przewidzieć się niedające zawalenie wielu nowszych mostów z powodu złej budowy.

Zamiast głęboko zabijać, zakopywano pale płytko — pierwsza większa woda musiała je podmyć, a zamiast podtrzymywać pokład mostowy, zawisły odwrotnie pale u pokładu a po pewnym czasie most runął.

po 5°. W czasie zarządu Wydziału krajowego ukończyła się właśnie epoka mniej więcej piętnastoletniego istnienia dróg krajowych — z tego powodu mosty drewniane, których średnie trwanie jest lat 15, prawie wszystkie pogniłe i popróchniałe, potrzebowały przebudowania lub tak kosztownej reperacji, iż pochłaniały fundusze na materiał kamienny niezbędne.

po 6°. Zbyt mała liczba drożników, czyli innemi słowy zbyt wielka przestrzeń drogi, powierzona każdemu z nich, uniemożliwiała ciągły nadzór i doraźne naprawy dróg — przynajęcie zaś robotników większych wymagało wydatków.

Musimy tu zwrócić uwagę wysokiego Sejmu na nierównie mniejszą długość dróg, powierzonych drożnikom we wszystkich innych państwach i prowincjach austriackich n. p. w Austrii wyższej, w Karyntyi, w Salcburckiem, gdzie drożnik ma tylko 400 sążni do nadzoru, podczas kiedy u nas przydzielona mu przestrzeń 3000 sążni a czasem i więcej wynosi. We Francyi ma drożnik zwykle 2000 metrów czyli 1054 sążni.

po 7°. Nieodpowiednie specjalne uzdolnienie niektórych konduktorów, czego przyczyna leży w zbyt szczupłym uposażeniu tych gospodarzy drogowych. Przy większej płacy możnaby zdolniejszych ludzi uzyskać, a zdolny i czynny konduktor jest w stanie z mniejszemi środkami drogę w dobrym stanie utrzymać.

po 8°. Zbyt wielka ilość i wielkie rozrzucenie dróg każdego okręgu, co utrudnia inżynierom okręgowym nadzór, i często odejmuje możność natychmiastowego zaradzenia złemu.

Potrzebujemy tu tylko wspomnieć, iż dla objechania 20 mil dróg krajowych, z sobą jednej całości nie stanowiących, inżynier okręgowy odbyć musi podróż 40-milową po gościńcach eraryalnych i drogach powiatowych.

po 9°. Zakorzeniony między przedsiębiorcami obyczaj niedotrzymywania kontraktów i przeciągania terminów, uniemożliwiało pomimo wszelkiego zarządzenia kar pieniężnych i środków egzekucyjnych użycie w stosownej porze materiału konserwacyjnego i wykonanie robót.

po 10°. Ważnym powodem jest także zły gatunek używanego na niektórych drogach kamienia jak n. p. w okolicy Lwowa, który tylko większą ilością zastąpionym być może a zatem koszta utrzymania znacznie podwyższa.

W takim stanie rzeczy Wydział krajowy chcąc zaradzić złemu, starał się ile możności usunąć wykazane powyż przeszkody, przedewszystkiem zaś przystąpił do ścisłego zbadania stanu dróg jego zarządowi poruczonych a głównie pokładu kamiennego, który w kosztach utrzymania dróg najwydatniejszą stanowi rubrykę.

Rezultat badań przedstawiony jest graficznie na dołączonej tablicy, na której osobno dla każdej drogi wykazano:

- a) kolorem żółtym grubość pokładu istniejącego;
- b) kreskowanym cieniowaniem grubość pokładu z tegorocznej konserwy wynikającego;
- c) kolorem różowym grubość niezbędną dla otrzymania najmniejszej normalnej O^s (czyli 72 cali) wynoszącej warstwy kamienia, ochraniającej go od zagrzęźnienia w ziemi pod naciskiem ciężarów transportowanych.

Z tej tablicy pokazuje się, jak małą warstwę kamienia mają niektóre drogi krajowe, co tłumaczy oraz powstające często na nich topiele sprowadzające tyle skarg w chwilach roztopów a wynikające z przerznięcia kołami cienkiej warstwy pokładu. Tablica ta, dając z jednej strony możność używania z po-

żytkiem funduszów, rozdzielając je proporcjonalnie do potrzeb na każdą setkę pojedynczej drogi, z drugiej strony nierównie wymowniej przedstawia ich stan, niż wszelkie ogólnikowe opisy. W dopełnieniu objaśnień do tej tablicy musimy nadmienić, że warstwę istniejącego pokładu otrzymano z przekroi, jakie na każdej ćwierci mili w kilku miejscach poczyniono, warstwę dodaną w ciągu bieżącego roku zaś, zamieniając zabezpieczoną dla każdej ćwierci ilość pryzm na grubość, jaką się otrzyrna rozsypując te pryzmy na całej powierzchni drogi.

Brakującą wreszcie ilość dla otrzymania niezbędnej minimalnej grubości wykazuje ta tablica, załączony zaś specjalny budżet wydatki dostawy i rozścielenia przypuszczając ceny tegoroczne.

Oprócz tego zbadano szczegółowe potrzeby przebudowania lub napraw mostów, przepustów, poręczy, niemniej czyszczenia rowów i innych robót konserwacyjnych. Są one objęte cyframi sumarycznymi w tymże budżecie — szczegółowe kosztorysy zaś na wszystkie potrzeby posiada Wydział krajowy.

Z tego specjalnego budżetu okazuje się, iż na rekonstrukcją istniejących dróg krajowych, któraby je nie tylko do należytego stanu doprowadziła ale zarazem w przyszłości umożliwiła konserwację zwykłemi środkami, potrzeba nadzwyczajnego nakładu w sumie 1,473.434 zł.

Suma ta od razu udzielona, może w ciągu jednego roku przyprowadzić drogi do dobrego stanu — rozłożona zaś choćby tylko na parę lat już nierównie gorsze da rezultaty; albowiem w wielu miejscach dodana połowa potrzebnej grubości może być zaprzepaszczoną w chwilach odwilży przy dużej frekwencji ciężarowych wozów.

Wydział krajowy lubo uznaje nieodzowną konieczność jednorazowego znacznego wydatku celem przeprowadzenia dróg do dobrego stanu, uwzględnienia słusznych ze wszech stron zażaleń i możliwości systematycznego i ekonomicznego na przyszłość ich utrzymania, nie przesądzając wszelako decyzji wys. Sejmu musiał w budżecie ogólnym na rok 1873. preliminować dla każdej drogi wydatki w tej tylko zmniejszonej cyfrze, którą podaje stosunek kwoty przez wysoki Sejm na wydatki drogowe w przeszłym roku zezwolonej do obliczonej w szczegółowym budżecie sumy rzeczywistej potrzeby. Wydział krajowy musi wszelako stanowczo wyrazić swe przekonanie, iż taka dotacja nie tylko nie polepszy, lecz z pewnością pogorszy stan dróg krajowych, gdyż te kwoty nie dozwolą dać im takiej ilości konserwy, jaka się rocznie zużywa, w skutek czego po roku grubość pokładu jeszcze mniejszą się okaże niż teraz. Wydział krajowy widzi się owszem w obec jasno rozpoznanej rzeczywistości zmuszony, wys. sejmowi oświadczyć, iż uporzędowanie dróg krajowych, jeżeli takowe nadal nie z imienia lecz dla użytku publiczności istnieć mają, nadzwyczajnego wymaga nakładu, który odpowiednią kwotą, uzyskaną czy to podwyższeniem dodatków do podatków, czy to w drodze zaciągnięć się mającej pożyczki pokrytą być musi.

Nie możemy jednak pominąć tej okoliczności, iż nakład ten zmniejszonym być może wykluczeniem z rzędu dróg krajowych dróg tych, które po największej części z powodu nowoutworzonych kolei żelaznych dla ruchu handlowego pierwotne swe znaczenie a tem samem i charakter komunikacji krajowych zupełnie straciły. Drogi tego rodzaju są następujące:

- 1) droga prusko-szlaska,
- 2) „ Zimnawoda-Hoszany,
- 3) część drogi lwowsko-rohatyńskiej z Bóbrki do Lwowa,
- 4) droga bursztyńsko-stanisławowska,
- 5) „ tyśmienicko-kołomyjska, nareszcie
- 6) część drogi brzeżańsko-podwołoczyskiej z Tarnopola do Podwołoczysk,
- 7) „ „ sędziszowskiej.

Przedkładając wys. Sejmowi w załączeniu projektu do ustaw o zaniechanie wspomnianych dróg oraz uznaniu drogi z Bóbrki do stacji kolei w Chlebowicach za krajową, ponawia Wydział krajowy po największej części tylko wnioski, uczynione w dobrze zrozumiałym interesie administracji drogowej jeszcze w roku 1868, przy których potrzeba zaniechania z całą dokładnością wykazaną była.

Dodatkowo wciągnął Wydział krajowy na poczet dróg zaniechać się mających tylko:

podwyższania dodatków do podatków, lecz stosowania się do funduszków rozporządzalnych budżetem ogólniczym.

Do tego przystąpiła jeszcze w pierwszych latach dla braku sił technicznych niemożebność należytego ocenienia potrzeb.

po 4°. Przedwczesne i przewidzieć się niedające zawalenie wielu nowszych mostów z powodu złej budowy.

Zamiast głęboko zabijać, zakopywano pale płytko — pierwsza większa woda musiała je podmyć, a zamiast podtrzymywać pokład mostowy, zawisły odwrotnie pale u pokładu a po pewnym czasie most runął.

po 5°. W czasie zarządu Wydziału krajowego ukończyła się właśnie epoka mniej więcej piętnastoletniego istnienia dróg krajowych — z tego powodu mosty drewniane, których średnie trwanie jest lat 15, prawie wszystkie pogniłe i popróchniałe, potrzebowały przebudowania lub tak kosztownej reperacji, iż pochłaniały fundusze na materiał kamienny niezbędne.

po 6°. Zbyt mała liczba drożników, czyli innemi słowy zbyt wielka przestrzeń drogi, powierzona każdemu z nich, uniemożliwiała ciągły nadzór i doraźne naprawy dróg — przynajęcie zaś robotników większych wymagało wydatków.

Musimy tu zwrócić uwagę wysokiego Sejmu na nierównie mniejszą długość dróg, powierzonych drożnikom we wszystkich innych państwach i prowincjach austriackich n. p. w Austrii wyższej, w Karyntyi, w Salcburckiem, gdzie drożnik ma tylko 400 sążni do nadzoru, podczas kiedy u nas przydzielona mu przestrzeń 3000 sążni a czasem i więcej wynosi. We Francyi ma drożnik zwykle 2000 metrów czyli 1054 sążni.

po 7°. Nieodpowiednie specjalne uzdolnienie niektórych konduktorów, czego przyczyna leży w zbyt szczupłym uposażeniu tych gospodarzy drogowych. Przy większej płacy możnaby zdolniejszych ludzi uzyskać, a zdolny i czynny konduktor jest w stanie z mniejszemi środkami drogę w dobrym stanie utrzymać.

po 8°. Zbyt wielka ilość i wielkie rozrzucenie dróg każdego okręgu, co utrudnia inżynierom okręgowym nadzór, i często odejmuje możność natychmiastowego zaradzenia złemu.

Potrzebujemy tu tylko wspomnieć, iż dla objechania 20 mil dróg krajowych, z sobą jednej całości nie stanowiących, inżynier okręgowy odbyć musi podróż 40-milową po gościńcach eraryalnych i drogach powiatowych.

po 9°. Zakorzeniony między przedsiębiorcami obyczaj niedotrzymywania kontraktów i przeciągania terminów, uniemożliwiała pomimo wszelkiego zarządzenia kar pieniężnych i środków egzekucyjnych użycie w stosownej porze materiału konserwacyjnego i wykonanie robót.

po 10°. Ważnym powodem jest także zły gatunek używanego na niektórych drogach kamienia jak n. p. w okolicy Lwowa, który tylko większą ilością zastąpionym być może a zatem koszt utrzymania znacznie podwyższa.

W takim stanie rzeczy Wydział krajowy chcąc zaradzić złemu, starał się ile możności usunąć wykazane powyż przeszkody, przedewszystkiem zaś przystąpił do ścisłego zbadania stanu dróg jego zarządowi poruczonych a głównie pokładu kamiennego, który w kosztach utrzymania dróg najwydatniejszą stanowi rubrykę.

Rezultat badań przedstawiony jest graficznie na dołączonej tablicy, na której osobno dla każdej drogi wykazano:

- a) kolorem żółtym grubość pokładu istniejącego;
- b) kreskowanem cieniowaniem grubość pokładu z tegorocznej konserwy wynikającego;
- c) kolorem różowym grubość niezbędną dla otrzymania najmniejszej normalnej O° (czyli 72 cali) wynoszącej warstwy kamienia, ochraniającej go od zagrzejnięcia w ziemi pod naciskiem ciężarów transportowanych.

Z tej tablicy pokazuje się, jak małą warstwę kamienia mają niektóre drogi krajowe, co tłumaczy oraz powstające często na nich topiele sprowadzające tyle skarg w chwilach roztopów a wynikające z przerznięcia kołami cienkiej warstwy pokładu. Tablica ta, dając z jednej strony możność używania z po-

zytkiem funduszków, rozdzielając je proporcjonalnie do potrzeb na każdą setkę pojedynczej drogi, z drugiej strony nierównie wymowniej przedstawia ich stan, niż wszelkie ogólnikowe opisy. W dopełnieniu objaśnień do tej tablicy musimy nadmienić, że warstwę istniejącego pokładu otrzymano z przekroi, jakie na każdej ćwierci mili w kilku miejscach poczyniono, warstwę dodaną w ciągu bieżącego roku zaś, zamieniając zabezpieczoną dla każdej ćwierci ilość przyzm na grubość, jaką się otrzyrna rozsypując te przyzmy na całej powierzchni drogi.

Brakującą wreszcie ilość dla otrzymania niezbędnej minimalnej grubości wykazuje ta tablica, załączony zaś specjalny budżet wydatki dostawy i rozścielenia przypuszczając ceny tegoroczne.

Oprócz tego zbadano szczegółowe potrzeby przebudowania lub napraw mostów, przepustów, poręczy, niemniej czyszczenia rowów i innych robót konserwacyjnych. Są one objęte cyframi sumarycznymi w tymże budżecie — szczegółowe kosztorysy zaś na wszystkie potrzeby posiada Wydział krajowy.

Z tego specjalnego budżetu okazuje się, iż na rekonstrukcją istniejących dróg krajowych, któraby je nie tylko do należytego stanu doprowadziła ale zarazem w przyszłości umożliwiła konserwację zwykłymi środkami, potrzeba nadzwyczajnego nakładu w sumie 1,473.434 zł.

Suma ta od razu udzielona, może w ciągu jednego roku przyprowadzić drogi do dobrego stanu — rozłożona zaś choćby tylko na parę lat już nierównie gorsze da rezultaty; albowiem w wielu miejscach dodana połowa potrzebnej grubości może być zaprzepaszczoną w chwilach odwilży przy dużej frekwencji ciężarowych wozów.

Wydział krajowy lubo uznaje nieodzowną konieczność jednorazowego znacznego wydatku celem przyprowadzenia dróg do dobrego stanu, uwzględnienia słusznych ze wszęch stron zażaleń i możności systematycznego i ekonomicznego na przyszłość ich utrzymania, nie przesądzając wszelako decyzji wys. Sejmu musiał w budżecie ogólnym na rok 1873. preliminować dla każdej drogi wydatki w tej tylko zmniejszonej cyfrze, którą podaje stosunek kwoty przez wysoki Sejm na wydatki drogowe w przeszłym roku zezwolonej do obliczonej w szczegółowym budżecie sumy rzeczywistej potrzeby. Wydział krajowy musi wszelako stanowczo wyrazić swe przekonanie, iż taka dotacya nie tylko nie polepszy, lecz z pewnością pogorszy stan dróg krajowych, gdyż te kwoty nie dozwolą dać im takiej ilości konserwy, jaka się rocznie zużywa, w skutek czego po roku grubość pokładu jeszcze mniejszą się okaże niż teraz. Wydział krajowy widzi się owszem w obec jasno rozpoznanej rzeczywistości zmuszony, wys. sejmowi oświadczyć, iż uporządkowanie dróg krajowych, jeżeli takowe nadal nie z imienia lecz dla użytku publiczności istnieć mają, nadzwyczajnego wymaga nakładu, który odpowiednią kwotą, uzyskaną czy to podwyższeniem dodatków do podatków, czy to w drodze zaciągnięć się mającej pożyczki pokrytą być musi.

Nie możemy jednak pominąć tej okoliczności, iż nakład ten zmniejszonym być może wykluczeniem z rzędu dróg krajowych dróg tych, które po największej części z powodu nowoutworzonych kolei żelaznych dla ruchu handlowego pierwotne swe znaczenie a tem samem i charakter komunikacji krajowych zupełnie straciły. Drogi tego rodzaju są następujące:

- 1) droga prusko-szląska,
- 2) „ Zimnawoda-Hoszany,
- 3) część drogi lwowsko-rohatyńskiej z Bóbrki do Lwowa,
- 4) droga bursztyńsko-stanisławowska,
- 5) „ tyśmienicko-kołomyjska, nareszcie
- 6) część drogi brzeżańsko-podwołoczyskiej z Tarnopola do Podwołoczysk,
- 7) „ „ sędziszowskiej.

Przedkładając wys. Sejmowi w załączeniu projektu do ustaw o zaniechanie wspomnianych dróg oraz uznaniu drogi z Bóbrki do stacyi kolei w Chlebowicach za krajową, ponawia Wydział krajowy po największej części tylko wnioski, uczynione w dobrze zrozumiałym interesie administracyi drogowej jeszcze w roku 1868, przy których potrzeba zaniechania z całą dokładnością wykazaną była.

Dodatkowo wciągnął Wydział krajowy na poczet dróg zaniechać się mających tylko:

- a) część drogi krajowej z Tarnopola do Podwołoczysk, która idąc równoległe prawie obok żelaznej kolei miejscowe tylko może mieć znaczenie; i
- b) drogi Zimnawoda-Hoszany, która po wybudowaniu drogi eraryalnej z Weismanówki do Gródka w połowie do drogi eraryalnej samborsko-gródeckiej wcieloną być winna, w drugiej połowie zaś wynoszącej 3 mile bynajmniej drogi krajowej stanowić nie może;
- c) drogi sędziszowskiej łączącej na przestrzeni 300sążniowej Sędziszów z koleją żelazną, która tylko w czasach dawniejszych z nieuzasadnionego niczem powodu za drogę krajową uznana była.

Natomiast nie mogąc zaprzeczyć ważności połączenia drogi rohatyńsko-bobreckiej z najbliższą stacją kolei w Chlebowicach, już z tego powodu, iż trakt ten łączyć będzie kolej lwowsko-tarnopolską drogami krajowymi od Puchowa na Brzeżany-Rohatyn z koleją czerniowiecką, przedstawia Wydział krajowy wys. Sejmowi projekt do ustawy o uznaniu drogi z Bóbrki do Chlebowic za drogę krajową.

Wykreślenie wyżwyszczególnionych dróg z rzędu dróg krajowych zredukuje koszta w specjalnym budżecie wykazane do kwoty 1,200.000 zł., a przyjmując na budowanie drogi z Bóbrki czyli właściwie z Sokołówki 10.000 zł., otrzymamy okrągłą cyfrę 1,210.000 zł.

Ponieważ kwota ta jako jednorazowy nadzwyczajny wydatek winna być uzyskana w drodze pożyczki, przeto Wydział krajowy celem jej pokrycia przedstawia wys. Sejmowi odnośny wniosek łączny z wnioskiem pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę dróg już w roku przeszłym za nagłe uznanych.

Lwów dnia 27 września 1872.

Leon Książę Sapieha.
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca :
Piotr Gross w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Budżet specjalny rekonstrukcyi dróg krajowych.

Okrag	Nazwa drogi	Długość drogi		Szuter	Rozściele- nie $\frac{2}{3}$	Mosty, przepusty i terasy	Poręcze	Roboty pomocnicze	Nieprzewi- dziane	Znaki kilometrów i mostów	Sumy ogólne	Przeciętna na jedną milę
		mil	sążni									
Krakowski.	Prusko-szląska	7	800	9.930	162	12.126	1.349	2.600	780	900	27.847	3.867.60
	Kraków-barańska	1	3.698	25.092	400	2.715	1.357	2.252	140	250	32.206	16.735.20
	Czyżyny-Cło (lubelska)	1	2.837	8.395	135	8.488	3.020	1.500	130	220	21.888	12.804.40
	Słotwino-brzesko-sandecka	5	3.584	8.804	205	4.636	1.522	870	540	750	17.327	2.938.40
	Dębicko-nadbrzeziańska	9	"	46.865	1.229	780	199	146	900	1.125	51.244	5.693.60
Sandecki.	Czorsztyń-N. Targ-Zabornia	5	1.667	17.152	793	5.524	1.619	884	1.700	688	28.090	5.185.60
	Krościenko-szczawnicka	5	3.065	3.712	204	360	"	"	250	95	4.621	6.036.90
	Tarnów-Sącz-Niedzica	10	2.443	54.021	2.678	35.074	779	1.957	3.000	1.325	98.834	9.314.40
	Mszanka-Gorlice-konieczniańska	3	2.700	27.829	920	12.632	578	2.047	1.200	470	45.676	12.403.20
Przemyski.	Sanok-przemyska	8	3.296	52.044	1.650	7.200	1.290	8.500	830	1.095	72.609	8.228.59
	Sanok-rzeszowska	6	1.115	25.155	929	5.865	1.500	3.100	610	80	37.239	5.930.80
	Bełzec-jarosławska	9	2.550	105.486	2.060	1.590	200	5.300	930	1.190	116.756	12.114.90
	Sędziszowska	"	300	"	"	"	"	"	"	30	30	400.00
Lwowski.	Zimnawoda-hoszańska	4	650	53.482	1.290	290	220	1.127	460	530	57.399	13.788.00
	Żółkiew-Mosty	3	1.265	54.820	757	270	"	1.367	320	425	57.959	17.476.00
	Lwowsko-rohatyńska	8	3.392	60.339	1.617	1.506	"	2.089	830	1.093	68.194	7.704.00
Stanisławowski.	Stanisławów-bursztyńska	5	622	36.972	893	5.135	"	1.600	500	655	45.755	8.873.00
	Sielec-zaleszczycka	12	613	93.554	2.426	3.810	370	3.450	1.100	1.500	106.210	8.740.00
	Śniatyn-horodeńska	3	2.000	17.762	519	580	"	600	300	437	20.198	5.770.00
	Tyśmienica-kołomyjska	6	567	15.054	509	2.985	435	1.500	500	770	21.741	8.541.20
Tarnopolski.	Brzeżany-złoczowska	5	890	48.662	1.569	3.181	96	2.870	600	650	57.526	1.101.48
	Brzeżany-Podwołoczyska	12	2.220	149.707	3.530	20.662	"	772	1.200	1.565	177.436	1.535.20
	Strusów-buczacka	5	2.466	40.315	977	850	"	270	550	690	43.652	7.772.00
	Czortków-Manasterzyska	6	660	76.230	1.557	360	"	322	800	780	80.049	1.298.40
Zaleszczycki.	Tłuste-buczacka	4	3.994	41.775	1.143	2.027	"	"	500	625	46.070	9.217.00
	Husiatyn-kopyczyńska	3	945	5.750	155	1.608	"	200	"	405	8.118	2.508.40
	Skała-czortkowska	4	2.464	33.742	1.057	2.528	"	"	450	570	38.347	8.304.00
	Skała-zaleszczycka	7	222	53.759	1.574	6.526	3.000	"	1.100	900	66.859	9.476.00
	Borszczów-Okopy-mielnicka	5	600	19.633	796	60	"	"	525	650	21.664	4.208.00
	Iwanie-mosorowska	1	1.664	1.500	55	"	"	"	150	185	1.890	1.340.80
				1,187.529	31.789	149.098	17.534	45.941	20.895	20.648	1,473.434	

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej prusko-szląskiej jako takiej i odstąpienia
jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa prusko-szląska, wiodąca od Krakowa przez Bielany, Ba-
bińce do Chelmka w długości 7 mil 800° ma być jako taka, zaniechana.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym po-
wiatom w ich granicach.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej Zimnawoda-Hoszany jako takiej i odstą-
pienia jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa Zimnawoda-Hoszany wiodąca od Hoszan na Lubień,
Stawczany do eraryalnej drogi w Zimnejwodzie ma być jako taka, zaniechana.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym po-
wiatom w ich granicach.

Ustawa

z dnia

dotycząca zniesienia drogi krajowej z numerem 10-2000 jako takiej i oddania jej do powiatu

Zgodnie z uchwałą Sejmiku Krajowego z dnia 10.01.1900 r. z Wiceprezesa Krajowego

§ 1
Droga krajowa z numerem 10-2000, która jest jako taka nie potrzebna

§ 2
Droga ta z wszelkimi przynależnościami oddana do powiatu

Uchwała

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej lwowsko-rohatyńskiej w części od Soko-
łówki do Lwowa jako takiej i odstąpienia jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa w części od Sokołówki na Dawidów do Lwowa wiodąca
ma być jako taka, zaniechaną.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym po-
wiatom w ich granicach.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej stanisławowsko-bursztyńskiej jako takiej
i odstąpienia jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa stanisławowsko-bursztyńska idąca z Stanisławowa na Halicz do Bursztyna w długości 5 mil 620⁰ ma być jako taka, zaniechana.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym powiatom w ich granicach.

§. 3.

Zbudowany na wymienionej drodze most na Dniestrze pod Haliczem pozostaje i nadal mostem krajowym; most ten zatem zostanie wyjątkowo (§. 5. ust. drog.) pod zarządem Wydziału krajowego, a opłata mostowego wpływać ma do funduszu krajowego.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej tyśmienicko - kołomyjskiej jako takiej i
odstąpienia jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

§. 1.

Droga krajowa tyśmienicko-kołomyjska idąca z Tyśmienicy do drogi rządowej karpackiej koło Szeparowic w długości 6 mil 567 sążni ma być jako taka, zaniechaną.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym powiatom w ich granicach.

Uchwała

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej brzeżańsko - podwołoczyskiej w części
z Tarnopola do Podwołoczysk jako takiej i odstąpienia jej powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa w części od Tarnopola do Podwołoczysk ma być jako
taka, zaniechaną.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym po-
wiatom w ich granicach.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca zaniechania drogi krajowej sędziszowskiej jako takiej i odstąpienia jej
powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mege Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa z Sędziszowa do stacyi kolei tegoż nazwiska wiodąca ma
być jako taka, zaniechaną.

§. 2.

Droga ta z wszelkimi przynależnościami, odstępuje się dotyczącym po-
wiatom w ich granicach.

Ustawa

z dnia

dotycząca zmian w ustawie z dnia 15 czerwca 1996 r. o gospodarstwie
rolniczym i o obsadzie gruntów rolnych, w sprawie

zawieszania wykonania przepisów ustawy z dnia 15 czerwca 1996 r. o gospodarstwie
rolniczym i o obsadzie gruntów rolnych, w sprawie

§ 1

W okresie od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 31 grudnia 1997 r. nie stosuje się

przepisy ustawy z dnia 15 czerwca 1996 r. o gospodarstwie rolniczym i o obsadzie
gruntów rolnych, w sprawie

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
dotycząca przedłużenia drogi krajowej z Rohatyna na Sokołówkę do stacyi kolei
żelaznej lwowsko - czerniowieckiej w Chlebowicach jako takiej i odstąpienia jej
powiatowi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mege Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Droga krajowa z Rohatyna na Bóbrkę ku Lwowu wiodąca ma być pro-
wadzoną z Sokołówki do stacyi kolei lwowsko-czerniowieckiej w Chlebowicach.

§. 2.

Przestrzeń z Sokołówki do Chlebowic uznaje się za drogę krajową.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy regulującej istniejące myta prywatne.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28 września 1872. polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby dla ocenienia, a względnie dla przeprowadzenia reformy dzisiejszych urządzeń mytniczych, zbierał potrzebne materiały.

Pierwszem zadaniem zatem Wydziału krajowego było, nabyć dokładną ewidencję istniejących w kraju przywilejów mytniczych, oraz zbadać ich podstawy prawne i wysokość pobieranych opłat. Przy tej sposobności przekonał się Wydział krajowy, iż w skutek częstych zmian dawniejszych przepisów o omycaniu jakoteż w skutek przejścia na reprezentację krajową atrybucyi nadawania prawa do poboru myta, różnorodne myt prywatnych utworzyły się kategorie. I tak rozróżnić można:

- 1) myta istniejące na podstawie ustaw sejmowych;
- 2) myta, których pobór opiera się na niewygasłym jeszcze zezwoleniu władz politycznych;
- 3) myta, których posiadacze, pomimo iż terminu nadanej koncesyi minął, o zezwolenie dalszego trwania dotąd się nie postarali;
- 4) myta, uważane przez wykonujących pobór, jako trwała i nienaruszalna własność.

Ten chaotyczny stan rzeczy, nietylko uniemożliwia wszelki pogląd na istniejące stosunki myt, ale staje się powodem, że tu i ówdzie niekoncesyonowany a więc bezprawny pobór tychże się odbywa, oraz, że często wysokość opłaty taryfą wcale nie jest uregulowana.

Wśród tej niepewności wyrabia się także niewłaściwa praktyka stałego przywileju do poboru myta, który wszakże z natury swej dopóty tylko trwać powinien, póki dochodem z niego czerpanym koszta budowy przedmiotu omyconego i jego utrzymania umorzono nie będą.

Pierwszym krokiem, wiodącym do uregulowania stosunków mytniczych jest według zdania Wydziału krajowego, sprowadzenie tychże do jednej, § 6. ust. drog. wskazanej podstawy istnienia, i w tym celu przedstawia Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi projekt do ustawy, która wykonanie prawa poboru mytowego bez różnicy zawisłem czyni od zatwierdzającej to prawo ustawy krajowej, zostawiając atoli stronom odpowiedni do jej uzyskania termin.

Nie da się wprawdzie zaprzeczyć, iż myta nie mogące się wykazać koncesją, w drodze administracyjnej przez c. k. władze polityczne, mogłyby być zasystowane, — Wydział krajowy musi wszakże wyrazić obawę, czyby przez to rażne postępowanie nie ucierpiały komunikacye kraju, a nawet czyby, takowe

wobec możliwych rekursów, nie doznały przerwy do czasu, póki obowiązek utrzymania omyconych przedmiotów, nie przeszedł na strony, ustawą drogową do tego powołane.

Z tych to powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm zechce uchwalić załączony projekt ustawy.

Lwów dnia 4. października 1872.

Leon Książę Sapieha.

Marszałek krajowy.

Sprawozdawca :

Piotr Gross w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim
oznaczająca termin, do którego wykonujący pobór z myt prywatnych, uzyskać
winni koncesye w drodze ustawodawstwa krajowego.

Art. I.

Od 1. stycznia 1875. nie będzie nikt miał prawa pobierać jakiegokolwiek
opłaty od mostu lub przewozu prywatnego, jeżeli się do tego terminu nie wy-
każe koncesyą, w drodze ustawodawstwa krajowego uzyskaną.

Art. II.

Obowiązek utrzymania tych, od omycenia uwolnionych przedmiotów, prze-
chodzi na strony, ustawą drogową do tego powołane.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy, polecam mojemu Ministrowi spraw wewnę-
trznych.

Ustawa

z dnia

o zmianach w prawie o wyczerpaniu siły
dla królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Bukowiną
dotyczącej terminu do którego wykonujący pobór z myś przywilejów, zwłaszcza
winni koncesje w dziedzinie naliczania podatku krajowego.

Art. I.

Od 1. stycznia 1875. nie będzie miało prawa poboru jakiegokolwiek
opłaty od wyczerpania siły, jeżeli się do tego terminu nie wy-
kona koncesja w dziedzinie naliczania podatku krajowego.

Art. II.

Opowiadając się przeciwko tej, od ogłoszenia w Dzienniku Państwowym, prze-
chodzi na mocy ustawy do tego paragrafu.

Art. III.

Przebieganie tej ustawy, bez względu na jej treść, nie jest
wymagalne.

Wysoki Sejmie!

Na 32 posiedzeniu sesji sejmowej w roku 1868. uchwaliła była Wysoka Izba projekt do ustawy o nadzorach szkolnych, w którym, korzystając z postanowień §§. 10. i 12. ustawy państwowej z dnia 25. maja 1868. zaprowadziła okręgi szkolne i Rady szkolne okręgowe zupełnie odmienne od okręgów i Rad projektowanych w pierwotnym przedłożeniu rządowym. Okoliczność ta, w której ówczesny p. Komisarz rządowy upatrywał dążność do wykluczenia wpływu władz Państwa na sprawy szkolne, stała się powodem odmówienia najwyższej sankcyi wzmiankowanemu projektowi.

Sprawa nadzorów szkolnych przysła więc powtórnie na porządek dzienny Wysokiej Izby na posiedzeniach z dnia 6 i 8 listopada 1869. Uchwalono nowy projekt do ustawy, w którym uwzględniając powody odmówienia sankcyi, zaprojektowano większą ilość okręgów szkolnych i zawarowano wpływ władz państwowych na szkoły przez wprowadzenie delegata władzy politycznej w skład Rady szkolnej okręgowej. Zmiany te jednak nie wydały się Rządowi dostatecznymi: upatrywano w nich jeszcze ciągle niezgodność z ustawą z dnia 25. maja 1868, w skutek czego najwyższa sankcyja i temu projektowi udzieloną nie została.

W odezwie z dnia 3. września 1870. l. 4.893/pr., którą Prezydium c. k. Namiestnictwa o odmówieniu sankcyi Wydział krajowy uwiadamia, nadmieniono równocześnie iż J. E. Minister Wyznań i Oświecenia oświadczył się z gotowością poczynienia odpowiednich zarządzeń prowizorycznych, ażeby sprawa nadzoru nad szkołami mogła choć w drodze administracyjnej być załatwioną. Jakoż w istocie, uwzględniając projekt przedłożony sobie przez Radę szkolną krajową, wydał p. Minister Wyznań i Oświecenia pod dniem 1. grudnia 1870. rozporządzenie, opierające się na najwyższym postanowieniu z dnia 28. listopada 1870., którem prowizorycznie władze nadzorcze nad szkołami ludowymi zostały ustanowione.

Wzmiankowane rozporządzenie nie różni się w przeważnej części paragrafów od sejmowego projektu: uwzględniło nawet projekt sejmowy w zasadniczym punkcie podziału kraju na dwadzieścia okręgów szkolnych, i w innym, bardzo ważnym, który oddzielnych inspektorów okręgowych ustanawia, nie poszło jednakże za projektem sejmowym pod względem składu Rad szkolnych okręgowych. Podczas, gdy Wysoka Izba w swoim projekcie (§. 24.) postawiła Radę szkolną okręgową pod przewodnictwem Prezesa przez Radę szkolną mianowanego, oznacza rozporządzenie (§. 22.) wyraźnie starostę powiatowego, jako przewodniczącego Rady. Łącznie z tem postanowieniem mieści się jednakże przynajmniej jeden, od pierwotnego projektu rządowego korzystniejszy i choć w części niezawisłość władz szkolnych warujący dodatek, ten mianowicie, iż zastępcę przewodniczącego Rady nie mianuje już starosta, lecz wybiera go cała Rada szkolna okręgowa ze swego grona.

Z tem rozporządzeniem ministeryalnym, które Rada szkolna krajowa w życie wprowadziła, liczył się Wydział krajowy, wygotowując projekt do ustawy, który na posiedzeniu z dnia 15. Września zeszłego roku Wysockiej Izbie do uchwalenia przedłożył, i który obecnie, prawie bez zmian, ponownie przedkłada. Widząc mianowicie, iż spór z Rządem co do właściwych granic wpływu władz politycznych na szkoły już dwukrotnie spełził na niczem, nie uznał Wydział krajowy za rzecz praktyczną, ów dla Rządu najważniejszy punkt jeszcze raz w teje samej przedłożyć formie, w jaką go ostatni projekt sejmowy był ujął, i z konieczności zadowolili się tylko tym dodatkiem, o zastępcy przewodniczącego, o którym wyżej jest mowa.

Co do okręgowych inspektorów szkolnych, przedkłada Wydział krajowy w swoim projekcie paragraf niemal tej samej treści (§. 36.) co odnośny paragraf ostatniego projektu sejmowego, przyczem oznajmia, iż nie może się zgodzić na zapatrywanie Rządu, ażeby ten paragraf stał w sprzeczności z ustawą z dnia 26. marca 1869. Ani ustawa z dnia 25. maja 1868., ani dopiero co wzmiankowana ustawa nie orzekają nic o tem, czy inspektor szkolny okręgowy ma być urzędnikiem samoistnym, czy tylko nauczycielem, któremu poboczne pełnienie czynności inspektorskich ma być powierzone.

O ile zresztą ustawa z d. 26. marca 1869 wysokość dyet dla inspektorów szkolnych okręgowych do 400 złr. w. a. ogranicza, o tyle odnośny paragraf naszego projektu nie stoi z nią w sprzeczności, a nie sprzeciwia się jej również orzekając o wysokości właściwej płacy dlatego, że o właściwych (funkcyjnych) płacach inspektorów w ustawie z dnia 26. marca 1869. wcale nie ma mowy.

Wzgląd na inspektorów szkolnych okręgowych i na prowizoryczne zarządzenie w tej mierze jest niemal najważniejszym powodem, dla którego w interesie dobra szkół sprawę o nadzorach szkolnych w drodze ustawodawczej załatwić wypada. Na podstawie rozporządzenia z dnia 1. grudnia 1870. mianowano już inspektorów, lecz inspektorowie ci, wzięci przeważnie z rzędu nauczycieli nie opróżnili jeszcze stanowczo swych nauczycielskich posad, bo tylko tymczasowo obowiązki inspektorskie pełnią. Dla szkół jest to wielce niedogodne, bo posady dyrektorów i profesorów po dzisiejszych inspektorach nie mogą być stale obsadzone, i tylko przez tymczasowych zastępców są zajęte, dla inspektorów zaś samych także niemiłe, bo i pozycję i dochody ich czyni niepewnymi. Dopiero więc ustawa położyc może koniec temu niedogodnemu ze wszech miar prowizoryum.

Wydział krajowy zwraca w końcu uwagę Wysockiej Izby i na tę okoliczność, że w projekcie przedłożonym (§§. 9. i 27.) rozszerzono zakres czynności Rad szkolnych miejscowych i okręgowych wyraźnie i na sprawy konkurencyi szkolnej i że dalej (§. 42.) zaprojektowano także zniesienie oddzielnych komitetów konkurencyjnych. Powody, na których się w tej mierze Wydział krajowy oparł, są następujące:

W roku 1866., gdy ustawa o konkurencyi szkolnej była uchwaloną, panował w kraju najopłakańszy nieład pod względem ustawodawstwa szkolnego. Zlepek kodexu szkolnego z roku 1805. i całego szeregu rozporządzeń byłej nadwornej Komisji Edukacyjnej i Ministrów Oświecenia, znany pod nazwą politycznej ustawy szkolnej, nie przyczyniła się zaiste do wprowadzenia porządku. Postanowienia przestarzałe, sprzeciwiające się postanowieniom innych ustaw, i wewnętrzne sprzeczności samejże politycznej ustawy szkolnej, doprowadzały sprawy szkolne do zawikłań, którym należało raz koniec położyc. Ponieważ zaś ekonomiczne stosunki szkoły, obowiązki wypływające z prawa patronatu, utrzymanie i opalenie budynku szkolnego itp, najwięcej powodu do zawikłań nastęrczały, przeto Wysoki Sejm zamierzał je usunąć ustawą o konkurencyi szkolnej z dnia 12. sierpnia 1866.

Bezpośredni powód do projektu rządowego z r. 1863. w przedmiocie konkurencyi szkolnej dała ta okoliczność, że postanowienia politycznej ustawy szkolnej co do patronatu szkolnego, gruntu pod szkołę, budynku i opadu szkoły, opierały się na stosunkach poddańczych, i już od roku 1848. zasadniczej wymagały zmiany; wzmiankowany projekt ograniczył się też jedynie do uregulowania konkurencyi względem pokrycia kosztów na umieszczenie szkoły ludowej i do zniesienia patronatu, o ile on się na ustawie zasadzał. Uregulowania dotacyi nauczycielskiej, która także w drodze konkurencyjnej jest ponoszona, tam, gdzie więcej gmin do jednej szkoły należy, nie objęto ani projektem rządowym, ani uchwaloną następnie ustawą.

Z dyskusji, która w tym przedmiocie na posiedzeniu sejmowym z dnia 25. kwietnia 1866. była przeprowadzoną, w przemówieniach i poprawkach niektórych posłów przebija się mniemanie, że ustawa konkurencyjna ma uregulować sposób pokrywania w wszystkich wydatków połączonych z utrzymaniem szkoły, a zatem i dotacyi nauczyciela. Podobne mniemanie mogło się wytworzyć z tego powodu, że ustawa z 12. sierpnia 1866. wciągnęła w swe paragrafy pewne postanowienia co do prezentowania nauczyciela, że wreszcie w §. 7. mówi „o wydatkach na szkołę ludową, urządzoną według przepisów,“ nie wyłączając z tych wydatków wyraźnie najważniejszego t. j. dotacyi nauczycielskiej.

Po wprowadzeniu w życie ustawy konkurencyjnej, przeniosło się to mniemanie z Izby poselskiej także do publiczności, a w szczególności do władz administracyjnych i samychże tworzących się komitetów szkolnych. Tem łatwiej zaś mogło się to stać, gdyż w razie nieobjęcia spraw dotacyi nauczycielskiej w zakres swych czynności pozostawał komitetom nadzwyczaj mały zakres działania.

Projekt rządowy z r. 1863., a następnie projekt komisji sejmowej, miał ciągle na oku przepisy ustawy politycznej szkolnej i rozporządzenie Ministra z dnia 15. grudnia 1848. co do opalu szkoły, tj. miał na okn literę przepisów; tymczasem od roku 1848., pomimo braku pisanych praw, widziała się i ludność, i władze wykonawcze zniewolonemi, do zmieniania tych ekonomicznych stosunków szkoły, które były w związku z prawami i obowiązkami wypływającymi z poddaństwa. Otóż biorąc powód z paragrafów zawartych w rozdziale X. politycznej ustawy szkolnej, które normują spisywanie fasyj szkolnych i zabezpieczanie dochodów nauczyciela, spisywano w każdej niemal szkole akt fundacyjny czyli erekcyjny, którym obejmowano już nie tylko dochody nauczyciela, ale także obowiązki utrzymywania i opalania budynku szkolnego, urządzenia wewnętrznego szkoły itp., które paragrafy rozdziału XIX. politycznej ustawy szkolnej na patrona z góry były nałożone, i rozdzielano je to na gminy, to na obszary dworskie, to na plebanów itp. wedle protokolarnych deklaracyj, które składały strony przy traktowaniu sprawy.

Tym sposobem stało się, że w chwili, gdy ustawa konkurencyjna przysłała do skutku, rzadko już tylko opierały się ekonomiczne stosunki szkoły na wypływającym z ustawy patronacie, lecz przeważnie były już specjalnemi aktami erekcyjnymi uregulowane. Ta więc regulacya na nowej podstawie, która mogła być dostarczyć wiele czynności komitetom konkurencyjnym, wyłączoną już była faktycznie z ich zakresu, a pozostało tylko dalsze prowadzenie rzeczy w razie budowy nowej szkoły lub naprawy, utrzymania, najmu i opalu istniejącej.

Lecz znalazła się czynność inna, niezbędna, a z ustawą konkurencyjną nie bardzo zgodna. Ponieważ bowiem we wzmiankowanych aktach erekcyjnych tak dotacya nauczyciela, jak i ekonomiczne potrzeby utrzymania szkoły bez różnicy obok siebie są traktowane, więc i komitety konkurencyjne, opierając się na aktach erekcyjnych, i mając do nadzorowania konkurencyję aktami temi określoną, pociągnęły w zakres swych czynności także bez wyboru tak utrzymanie szkoły jak i nauczyciela. — Ze względów praktycznych nie ma nic przeciw tej uzurpacyi do zarzucenia; jednakowoż nie może być rzeczą obojętną najprzód to, że ustawa błędnie jest wykonywaną, a powtóre, że gdyby ją w całej ścisłości wykonywano, toby potrzeba zostawić na uboczu i bez opieki bardzo ważną część konkurencyi szkolnej, tyczącej się dotacyi nauczyciela.

Otóż temu zamieszaniu pragnąłby Wydział krajowy zaradzić, proponując przeniesienie czynności konkurencyjnych na Rady szkolne miejscowe, które i tak rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 1. grudnia 1870. cały nadzór ekonomiczny nad szkołą mają sobie oddany. Gdyby komitety konkurencyjne obok Rad szkolnych miejscowych pozostawiono, musiałyby przyjść do ciągłych sporów o kompetencję między obydwojema temi władzami, a że każda z nich ma dwie różne instancje nad sobą, do którychby się odwoływano, więc sprawy ekonomiczne szkół bardzoby się zwlekały i szkoła dla wielkiej ilości opiekunów byłaby bez wszelkiej opieki.

Nie pozostaje więc nic innego, jak komitety konkurencyjne znieść i przenieść ich czynności na Rady szkolne miejscowe. Podobny stan rzeczy zastały także ustawy o nadzorach szkolnych w Salzburgu i Styryi

(z dnia 8. lutego 1869.) i obie przekazały Radom szkolnym miejscowym czynności byłych komitetów konkurencyjnych.

Wyłuszczywszy w powyższym wywodzie najważniejsze punkta i zmiany załączonego % projektu, pozwala sobie Wydział krajowy podnieść jeszcze raz potrzebę rychłego uchwalenia ustawy o nadzorach szkolnych. Krótkość sesji i nawet innych spraw, nie dozwoliły Wysokiej Izbie w roku zeszłym wziąć pod obrady przedłożonego naówczas projektu. Wydział krajowy ma nadzieję, że w roku bieżącym nie przeszkodzi nic Wysokiemu Sejmowi w załatwieniu téj naglącej sprawy szkolnej, porusza ją więc ponownie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy załączyć projekt do ustawy uchwalić.

We Lwowie dnia 19. Kwietnia 1872.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Oktaw Pietruski.

U s t a w a

z dnia

o władzach nadzorczych dla szkół ludowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

T y t u ł I.

Rada szkolna miejscowa.

§. 1.

Szkoły ludowe, utrzymywane w całości lub częściowo z funduszków Państwa, kraju, powiatu, lub gminy, zostają pod nadzorem Rad szkolnych miejscowych.

§. 2.

Nadzór nad jedną lub kilku szkołami w jednej miejscowości może wykonywać jedna Rada szkolna miejscowa.

Rada szkolna okręgowa może utworzyć dla szkół kilku gmin jedną Radę szkolną miejscową.

§. 3.

Rada szkolna miejscowa składa się z reprezentantów kościoła, szkoły i gminy. Osoba, mająca prawo prezentowania nauczyciela i właściciel obszaru dworskiego, jeśli przynajmniej w jednej dziesiątej części przyczynia się do corocznych zwyczajnych wydatków na utrzymanie szkoły i nauczyciela, mają prawo wstąpić jako członkowie do Rady szkolnej miejscowej, i brać udział w obradach z prawem głosowania, czy to osobiście, czy przez swych zastępców.

§. 4.

Reprezentantami kościoła w Radzie szkolnej miejscowej są duszpasterzy młodzieży szkolnej.

Gdzie się znajduje dwóch lub więcej duszpasterzy tego samego wyznania, tam wyższa władza kościelna wyznacza tego, który ma być członkiem Rady szkolnej miejscowej.

W celu strzeżenia religijnych interesów młodzieży izraelskiej, wstępuje do Rady szkolnej miejscowej reprezentant, wyznaczony przez zwierzchność konfesyjną.

§. 5.

Przewodnik szkoły jest jej reprezentantem w Radzie szkolnej miejscowej (nauczyciel szkoły, a w razie gdy w tej samej szkole jest kilku nauczycieli, dyrektor lub pierwszy nauczyciel).

W razie, gdy kilka szkół podlega Radzie szkolnej miejscowej, to wstępuje do niej jako członek przewodniczący szkoły najwyższej co do stopnia, albo jeżeli szkoły są tego samego stopnia, przewodniczący najstarszy w służbie.

Przewodniczący innych szkół biorą wszakże udział w obradach, dotyczących się ich szkół z głosem doradczym.

§. 6.

Reprezentantów gminy wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacja gminna; w razie zaś, gdy do tej samej szkoły należy gmin więcej, w całości lub częściowo, wybiera ich zgromadzenie wszystkich reprezentacji gminnych, które w tej Radzie szkolnej miejscowej udział brać mają, zwołane przez naczelnika gminy, w której jest szkoła, i pod jego przewodnictwem.

Reprezentantów gminy lub gmin w Radzie szkolnej miejscowej może być najmniej dwóch, najwięcej pięciu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa z uwagą na to, by każde wyznaczenie miało swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej. Oprócz członków Rady szkolnej miejscowej, wybiera także reprezentacja gminna dwóch ich zastępców.

Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa reprezentantów gminy, a jeżeli liczba ich jest nieparzystą, większa połowa. Wybór ponowny jest dozwolony.

§. 7.

Wybrany do Rady szkolnej miejscowej może być każdy, komu służy też samo prawo względem jednej z reprezentacji tych gmin, które przydzielono do szkoły. Utrata prawa wyborczego pociąga za sobą wykluczenie z Rady szkolnej miejscowej.

Od obowiązku przyjęcia wyboru do Rady szkolnej miejscowej może uchylić się tylko ten, komu służy to prawo względem wyboru reprezentacji gminnej, albo kto przez przeciąg ostatnich sześciu lat był członkiem Rady szkolnej miejscowej. Za nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szkolna okręgowa grzywnami od 20 do 100 złr., któreto grzywny użyte być mają na cele szkolne.

§. 8.

Reprezentacja gminy może za zezwoleniem Rady szkolnej okręgowej podzielić miejscowości, w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych

W tym razie dla każdej dzielnicy szkolnej należy utworzyć osobną Radę szkolną miejscową, zachowując powyższe przepisy.

§. 9.

Rada szkolna miejscowa ma dbać o dokładne wykonywanie ustaw szkolnych i rozporządzeń wyższych władz szkolnych.

W szczególności winna Rada szkolna miejscowa:

1. przestrzegać, aby nauczyciele odbierali płacę w odpowiedni sposób, w należytych czasie, i bez uszczerbku, przyjmować zażalenia nauczycieli o zatrzymywanie lub nieregularne uiszczenie płacy, sprawdzać ich słuszność, a wyczerpnąwszy środki pojednawcze, popierać te zażalenia u właściwych władz;

2. zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, jeżeli takowy istnieje, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, o ile co do tego niema innych postanowień w aktach fundacyjnych;

3. przestrzegać, aby strony, do utrzymania szkoły i nauczyciela konkurujące, w należyłym czasie i w zupełności zobowiązania konkurencyjne wypełniały;

4. nadzorować budynek szkolny, grunta i sprzęty szkolne, utrzymywać potrzebny inwentarz własności szkolnej;

5. rozstrzygać o uwolnieniu od opłaty szkolnej;

6. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, o zakupno i utrzymanie sprzętów szkolnych, jakoteż rekwizytów i innych przyborów naukowych;

7. układać roczny preliminarz potrzeb szkolnych, o ile do tego innych władz ustanowionych niema, przedstawiać preliminarz reprezentacji gminnej, i składać rachunek z otrzymanych pieniędzy;

8. rozkładać wydatki szkolne wedle obowiązujących przepisów na strony, konkurujące do utrzymania szkoły i nauczyciela.

9. przechowywać papiery wartościowe, dokumenta, fasye itp, własnością szkoły będące;

10. sporządzić corocznie wykaz dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły, a porównywając go z wykazem dzieci rzeczywiście uczęszczających, który to wykaz nauczyciel co tydzień ma podawać, wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali; przyjmować i sprawdzać wniesione w tym względzie tłumaczenia, na trwających zaś w nieusprawiedliwionej niedbałości lub niechęci wyważyć pomocy władz właściwych;

11. naznaczać czas nauki z przestrzeganiem przepisanej ilości godzin;

12. czuwać nad udzielaniem przepisanej nauki;

13. czuwać nad prowadzeniem się nauczycieli, nad szkolną karnością, jakoteż nad zachowaniem się młodzieży poza szkołą;

14. wspierać ile możności nauczycieli w ich urzędowym działaniu;

15. godzić spory nauczycieli bądź to pomiędzy nimi samymi, bądź między nimi a gminą, lub pojedynczymi członkami gminy, (o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych), popierać wszelkimi sposobami, troskliwie i z oględnością, tak interesa, jak i powagę szkoły i nauczyciela;

16. prezentować nauczycieli na opróżnione posady tam, gdzie to prawo prezentacji wykonywał komitet konkurencyjny;

17. podawać wyjaśnienia i opinie swe do reprezentacji gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe każdego czasu przedstawiać ma prawo.

Rada szkolna miejscowa jest organem uchwalającym i nadzorującym; jej przewodniczący organem wykonawczym.

§. 10.

Z pod władzy Rady szkolnej miejscowej wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone z seminariami nauczycielskimi; tam tylko gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminnych, ma nad nimi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w §. 9. ustęp 1—9.

§. 11

Członkowie Rady szkolnej miejscowej wybierają z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę na przeciąg lat trzech.

Dyrektorowie i nauczyciele szkół, podlegający Radzie szkolnej miejscowej, nie mogą jej przewodniczyć.

Gdyby przewodniczący lub jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody nie mógł przewodniczyć na posiedzeniu, kieruje obradami najstarszy wiekiem z obecnych członków Rady szkolnej miejscowej.

Rada szkolna miejscowa, skoro się ukonstytuowała, doniesić o tem winna reprezentacyi gminnej i Radzie szkolnej okręgowej.

§. 12.

Rada szkolna miejscowa zbiera się najmniej raz w miesiąc na posiedzenia zwyczajne.

Przewodniczący może jednak każdego czasu zwołać nadzwyczajne posiedzenie, winien zaś zwołać je, jeżeli dwóch członków Rady tego zażąda.

§. 13.

Do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej trzech członków i absolutna większość głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo zawiesić przeprowadzenie uchwał sprzeciwiających się według jego zdania ustawie albo interesom szkoły, i sprawę przedstawić do rozstrzygnięcia Radzie szkolnej okręgowej.

Zażalenia przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szkolnej miejscowej idą do Rady szkolnej okręgowej. Wnosić je należy w Radzie szkolnej miejscowej, i mają moc odraczającą, o ile są wniesione w czternastu dniach po ogłoszeniu uchwały, przeciw której strona się żali.

§. 14.

Żaden członek Rady szkolnej miejscowej nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się jego własnych interesów.

§. 15

W sprawach tak pilnych, że nie można z niemi czekać do przyszłego posiedzenia zwyczajnego, a nadzwyczajnego zwołać nie można, może przewodniczący sam wydać rozporządzenie; musi jednak hezwłocznie i najpóźniej na następnem posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej miejscowej.

§. 16.

Do nadzorowania dedaktyczno-pedagogicznego stanu szkoły Rada szkolna okręgowa ustanowi jednego członka Rady szkolnej miejscowej dozorcą szkolnym.

Dozorca szkolny miejscowy ma się znosić z przewodniczącym szkoły.

Jeżeli powstanie między nimi różnica zdań, to każda strona ma prawo udać się do Rady szkolnej okręgowej po rozstrzygnięcie.

W szkołach, gdzie jest więcej nauczycieli, dozorca szkolny miejscowy ma prawo być obecnym na konferencyach nauczycielskich.

W miejscowościach, gdzie dwie lub kilka szkół Radzie szkolnej miejscowej podlega, może być dwóch dozorców szkolnych, wyznaczonych do nadzorowania dydaktyczno-pedagogicznego.

Inni członkowie Rady szkolnej miejscowej mają także prawo odwiedzania szkół, aby się przekonać o ich stanie. Prawo prowadzenia potrzebnych zarządzeń nie służy wszakże pojedynczemu członkowi, tylko całej Radzie.

§. 17.

Członkowie Rady szkolnej miejscowej nie mają prawa do wynagrodzenia za sprawowanie swych czynności.

Połączone z niem wydatki zwrócone im będą gotówką z funduszków gminnych, z których także opędzać się będą niezbędne koszta kancelaryjne.

§. 18.

Duszpasterze, należący do Rad szkolnych miejscowych, prócz wspólnego z innymi członkami Rady szkolnej miejscowej prawa nadzorowania, nie uwłaczając postanowieniu, zawartemu w §. 2. ustawy Państwa z dnia 25. maja 1868. r. (Dz. praw Państwa nr. 48.) mają szczegółowe prawo nadzorowania nauki religii, w szkole udzielanej.

§. 19.

W razie opróżnienia posady nauczyciela w szkole miejscowej, Rada szkolna miejscowa zarządzi bezzwłocznie tymczasowe zastępstwo. Równocześnie poda swe tymczasowe zarządzenie do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej, i zavezwie ją do rozpisania konkursu dla stałego obsadzenia posady.

Po upływie terminu nastąpi z listy ukwalifikowanych kandydatów, przez Radę szkolną okręgową Radzie szkolnej miejscowej udzielonej, wybór stałego nauczyciela, przez uprawnionych do tego dokonać się mający. O wyborze tym zawiadomi Rada szkolna miejscowa Radę szkolną okręgową, i podda go pod zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej.

T y t u ł II.

Rada szkolna okręgowa.

§. 20.

Bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowymi sprawuje Rada szkolna okręgowa.

§. 21.

Kraj dzieli się na dwadzieścia następujących okręgów szkolnych, mieszczących w sobie całkowite polityczne powiaty:

1. Okręg szkolny **Krakowski** (pol. pow. Chrzanów, Kraków, Wieliczka).
2. " " **Wadowicki** (pol. pow. Wadowice, Biała, Żywiec, Myślenice).
3. " " **Bocheński** (pol. pow. Bochnia, Limanowa, Brzesko).
4. " " **Nowo-Sądecki** (pol. pow. Nowy-Targ, Nowy-Sącz, Grybów).
5. " " **Jasielski** (pol. pow. Gorlice, Jasło, Krosno).
6. " " **Tarnowski** (pol. pow. Tarnów, Pilzno, Mielec, Dąbrowa).

7. Okręg szkolny **Rzeszowski** (pol. pow. Ropczyce, Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko).
8. " " **Sanocki** (pol. pow. Brzozów, Sanok, Lisko).
9. " " **Jarosławski** (pol. pow. Jarosław, Łańcut, Cieszanów).
10. " " **Przemyski** (pol. pow. Bircza, Przemyśl, Mościska, Jaworów).
11. " " **Samborski** (pol. pow. Staremiasto, Sambor, Rudki, Drohobycz, Turka).
12. " " **Stryjski** (pol. pow. Stryj, Żydaczów, Dolina).
13. " " **Lwowski** (pol. pow. Gródek, Lwów, Bóbrka).
14. " " **Brzeżański** (pol. pow. Podhajce, Brzeżany, Przemysłany, Rohatyn).
15. " " **Żółkiewski** (pol. pow. Żółkiew, Rawa, Sokal).
16. " " **Złoczowski** (pol. pow. Złoczów, Brody, Kamionka).
17. " " **Tarnopolski** (pol. pow. Tarnopol, Zbaraż, Skałat, Trembowla, Husiatyn).
18. " " **Stanisławowski** (pol. pow. Kałusz, Stanisławów, Bohorodczany, Nadwórna).
19. " " **Czortkowski** (pol. pow. Buczacz, Zaleszczyki; Borszczów, Czortków).
20. " " **Kołomyjski** (pol. pow. Kossów, Śniatyn, Kołomyja, Horodenka, Tłumacz).

Każde miasto z pomiędzy tych dwudziestu, od których nazwy okręgom szkolnym nadano, jest siedzibą jednej Rady szkolnej okręgowej.

Miasta, rządzące się własnym statutem, mogą tworzyć osobne okręgi szkolne z osobnemi Radami szkolnemi okręgowemi.

Na teraz tyczy się to miasta Lwowa i Krakowa.

§. 22.

Rada szkolna okręgowa składa się,

- a) z przewodniczącego, którym jest naczeInik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnej okręgowej;
- b) z duchownego każdego wyznania, liczącego w okręgu więcej niż 2.000 dusz.

Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. Reprezentanta religii izraelskiej wybierają przełożoństwa gmin konfesyjnych w okręgu;

- c) z dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego: jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest dyrektor seminarium nauczycielskiego, jeżeli się zakład taki w okręgu znajduje; w przeciwnym razie dyrektor jednej ze szkół średnich, w okręgu szkolnym znajdujących się, a gdy i szkoły średniej nie ma, kierownik jednej ze szkół ludowych, którego wyznaczy Rada szkolna krajowa;
- d) z delegatów Rad powiatowych, okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej;
- e) z inspektora szkolnego okręgowego.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa bezwzględną większością głosów ze swego grona.

§. 23.

Reprezentanci zawodu nauczycielskiego będą obierani na trzy lata. Duchowni (§. 22. b) pozostaną na swoim urzędzie dopóty, dopóki nie zostaną odwołani przez swoich mocodawców.

§. 24.

Dla miast rządzących się własnym statutem, stanowią się co do składu Rady szkolnej okręgowej (miejskiej) następujące wyjątki od przepisów, objętych §. 22.:

- a) przewodniczącym jest prezydent miasta (burmistrz);
- b) każde wyznanie, które liczy więcej jak 500 dusz w mieście, ma być reprezentowane w Radzie szkolnej okręgowej przez swego delegata;
- c) postanowienie § 22. lit. d) nie ma tutaj zastosowania. Natomiast wybiera reprezentacja gminna zpośród siebie, albo zpośród innych osób wybieralnych do reprezentacji gminnej dwóch członków do Rady szkolnej okręgowej. Utrata wybieralności do reprezentacji gminnej pociąga za sobą wystąpienie z Rady szkolnej okręgowej.

O ile w okręgach miejskich mają być oddzielne Rady szkolne miejscowe urządzone, lub tylko dorocy dla poszczególnych szkół ustanowieni; orzeka Rada szkolna krajowa.

§. 25.

Do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców szkolnego okręgu, do których wyznania żaden z członków Rady szkolnej okręgowej nie należy, wybiera też Rada dla każdego z wyznań osobnego doradcę

§. 26.

Wszystkie w §§. 22., 24 i 25. wyszczególnione mianowania i wybory potrzebują zatwierdzenia Rady szkolnej krajowej

§. 27.

Rada szkolna okręgowa ma, ze względu na wszystkie szkoły ludowe publiczne, i wszystkie należące do jej okręgu zakłady naukowe prywatne, niemniej na szkoły specjalne początkowe, i na znajdujące się w okręgu ochronki dla dzieci ten sam zakres działania, jaki według dotychczasowych przepisów służył politycznym władzom powiatowym i okręgowym nadzorcom szkolnym.

W szczególności ma Rada szkolna okręgowa:

1. Zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego, mieć dokładny przegląd stanu szkół w okręgu, tudzież starać się o prawem przepisany porządek w szkołach, i o polepszenie, o ile to być może, tak w ogóle, jak co do każdej szkoły z osobna;
2. starać się o ogłaszanie ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych w przedmiocie spraw szkolnych, tudzież o przeprowadzenie tych ustaw i rozporządzeń;
3. prowadzić pertraktacje co do regulowania i rozszerzenia szkół istniejących, tudzież co do zakładania nowych szkół; rozstrzygać w pierwszej instancji o przyłączeniach do związku i wyłączeniach ze związku szkolnego; nadzorować budowę szkolne, sprawiać sprzęty i inne potrzeby, sprawdzać i potwierdzać fasy szkolne;
4. opiekować się funduszami i fundacyami szkolnymi miejscowymi, o ile do tego nie są przeznaczone osobne władze, albo o ile te czynności dla wyższej władzy nie są zastrzeżone; prowadzić pertraktacje o subwencyonowanie pojedynczych szkół z funduszków powiatowych i krajowych;
5. opiekować się nauczycielami, niemniej pod względem ekonomicznym i policyjnym szkołami; rozstrzygać w pierwszej instancji zażalenia w sprawach dotacyj i opłat emerytalnych, o ile tych opłat nie ponosi skarb Państwa lub kraju, tudzież w sprawach środków pomocniczych do nauki i preliminarzów szkolnych i reparacyj konkurencyjnych;
6. używać środków przymusowych w razach ustawą oznaczonych, przyczém winni jej być pomocni c. k. Starostowie powiatowi.

7. tymczasowo obsadzać opróżnione posady przy szkołach; współdziałać w stanowczem obsadzeniu posad, względnie zaś w posuwaniu nauczycieli na wyższe płace;

8. przeprowadzać śledztwa w przekroczeniach dyscyplinarnych nauczycieli i co do usterek w szkole; rozstrzygać o tem w pierwszej instancji, albo w razie potrzeby czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;

9. starać się o dalsze kształcenie nauczycieli, urządzać konferencye nauczycielskie, i czuwać nad ich postępem; nadzorować biblioteki szkolne i biblioteki dla nauczycieli;

10. zawiązywać rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedzibę, wspierać je i czuwać nad ich działaniem,

11. zarządzać nadzwyczajne inspekcye szkół;

12. po wysłuchaniu Rady szkolnej miejscowej, naznaczać odpowiedny miejscowym okolicznościom czas do prawem przepisanych wakacyj w szkołach elementarnych;

13. udzielić objaśnień i opinii, robić wnioski i peryodyczne sprawozdania do wyższych władz szkolnych.

§. 28.

Rada szkolna okręgowa zbiera się przynajmniej raz w miesiąc na zwyczajne obrady. Przewodniczący może według potrzeby, a winien na wniosek dwóch członków w przeciągu ośmiu dni zwołać nadzwyczajne posiedzenie.

Wszystkie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski, mają być kolegialnie traktowane.

W porozumieniu z Radą szkolną krajową nada sobie Rada okręgowa regulamin czynności, i określi bliżej kompetencję wydziału wykonawczego.

§ 29.

Do stanowienia uchwał potrzebna jest obecność więcej niż połowy członków.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który ma także prawo wstrzymać przeprowadzenie uchwał, sprzeciwiających się według jego zdania ustawie, i zasięgnąć natychmiast decyzji Rady szkolnej krajowej.

Przy obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącymi się osobistych interesów jednego z członków, członek ten udziału mieć nie może.

Zażalenia przeciw uchwałom Rady szkolnej okręgowej idą do Rady szkolnej krajowej.

Wnosić je należy w Radzie szkolnej okręgowej, i mają moc odraczającą, jeżeli zostały wniesione w czternastu dniach po ogłoszeniu uchwały, przeciw której strona się żali.

§. 30.

W sprawach wymagających pospiechu, chociażby te sprawy kolegialnie miały być traktowane, może przewodniczący wydać bezpośrednio rozporządzenia, winien jednak bezwzględnie, a najpóźniej na najbliższem posiedzeniu zasięgnąć zatwierdzenia Rady szkolnej okręgowej.

§. 31.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister Wyznań i Oświecenia na podstawie ternu, przez Radę szkolną krajową przedłożonego, osobnego inspektora okręgowego, który ma być zazwyczaj z grona nauczycieli na urząd ten powołany.

Naukę religii pod względem dogmatycznym nadzoruje władza duchowna.

§. 32.

Okręgowy inspektor ma obowiązek peryodycznie odbywać wizytację szkół.

Jest on upoważniony w dydaktyczno-pedagogicznym względzie udzielać rad i zarządzać spostrzeżonym w tej mierze niedostatkom przez udzielanie na miejscu ustnych wskazówek. Jemu także służy przewodnictwo na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

Podczas wizytacji powierzonych sobie szkół publicznych ma inspektor okręgowy przede wszystkim uważać:

1. na dozorcę szkolnego miejscowego, czy wypełnia swe obowiązki służbowe;
2. na przestrzeganie przepisów prawnych przy przyjmowaniu i wydalaniu dzieci ze szkoły;
3. na biegłość, pilność, na zachowanie się nauczycieli w ogóle, na panującą w szkole karność, porządek i ochędóstwo;
4. na przestrzeganie planu nauk, na metodę naukową i na postępy dzieci w ogóle, i w pojedynczych przedmiotach;
5. na zaprowadzone środki do nauki służące, i na przybory pomocnicze, tudzież na wewnętrzne urządzenie szkoły;
6. na stosunki ekonomiczne szkoły, w szczególności na dotację nauczycieli, czy nauczyciel otrzymuje regularnie zapewniony mu dochód, czy i jakim trudni się ubocznem zajęciem

Przy wizytacji prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych winien inspektor szkolny okręgowy na to uważać, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod którymi były założone, i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

§. 33.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnej okręgowej z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których na miejscu udzielili.

Sprawozdania te mają być przedłożone wraz z uchwałami, w skutek nich zapadłemi Radzie szkolnej krajowej, która ogłaszając sprawozdania szkolne, powinna mieć na nie wzgląd należyty.

§. 34.

Doradcy Rady szkolnej okręgowej (§. 25.) mają prawo zwiedzać znajdujące się w okręgu szkoły swojego wyznania, aby się przekonać o ich stanie, tudzież mają prawo być obecnymi przy peryodycznych wizytacjach tychże przez inspektorów szkolnych okręgowych; wreszcie mają prawo donosić Radzie szkolnej okręgowej o zrobionych przez siebie spostrzeżeniach, i czynić wnioski w celu polepszenia rzeczonych szkół.

Rada szkolna okręgowa ma zasięgać zdania doradców we wszystkich przedmiotach, zostających w związku z ich powołaniem; doradcy zaś mogą uczestniczyć w dotyczących obradach Rady szkolnej okręgowej z głosem stanowczym.

§. 35.

Przewodniczący w Radzie szkolnej okręgowej przydziela członkom Rady wpływające sprawy do referowania.

Polityczna władza powiatowa dostarcza Radzie szkolnej okręgowej potrzebnych ubikacyj i sił pomocniczych, opędza także jej potrzeby kancelaryjne.

W miastach rządzących się własnym statutem gminnym, daje Radzie szkolnej okręgowej ubikacye i niezbędne siły pomocnicze reprezentacya gminna; potrzeby kancelaryjne opędzane będą z funduszów gminnych.

§ 36.

Inspektorowie szkolni okręgowi są urzędnikami Państwa i pobierają ze skarbu Państwa płacę roczną w kwocie 1 000 złr. w. a. z prawem postąpienia o 100 złr. po każdym pięciu latach odbytej w tym zawodzie służby, tudzież 400 złr. w. a. rocznie jako ryczałt dyet. Oprócz tego otrzymują ryczałtową kwotę roczną do opędzenia kosztów podróży.

Wysokość tych kwot oznacza Minister Wyznań i Oświecenia na wniosek Rady szkolnej krajowej.

§. 37

W imieniu Rady szkolnej okręgowej załatwiać będzie bieżące jej czynności wydział wykonawczy, do którego należą:

- a) prezes,
- b) jego zastępca,
- c) inspektor szkolny okręgowy.

Nieobecność któregobądź z członków wydziału wykonawczego, o ile nie była spowodowana winą przewodniczącego, nie wstrzymuje czynności tegoż wydziału.

§. 38.

Prezes i członkowie Rady szkolnej okręgowej mają prawo zwiedzać osobiście szkoły ludowe, a to: prezes szkoły całego okręgu, delegaci rad powiatowych szkoły swego powiatu, duchowni szkoły służące dzieciom ich wyznania lub obrządku.

Mogą oni z poczynionych spostrzeżeń swoich zdawać sprawę swoim mocodawcom, nie mają atoli prawa udzielać ich bezpośrednio nauczycielom.

§. 39.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie, i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady.

Reprezentantom zawodu nauczycielskiego w Radzie szkolnej okręgowej (§. 22. c.), jeżeli nie są w siedzibie Rady zamieszkali, zwraca koszta podróży skarb Państwa, delegaci Rad powiatowych mogą żądać zwrotu tychże kosztów z funduszów powiatowych.

§. 40.

Sprzeciwiające się tej ustawie przepisy o nadzorze nad szkołami ludowymi, tudzież niezgodne z nią postanowienia ustawy o konkurencyi szkolnej z dnia 12. sierpnia 1866. znoszą się.

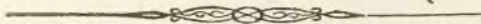
Postanowienia dodatkowe.

§. 41.

Z wyjątkiem Rad szkolnych okręgowych w Czortkowie i Kołomyi, do których nowe wybory w myśl §. 22. lit. b) c) d) z powodu zmiany terytoryalnej winny być przedsięwzięte, mają nadal w składzie swym na podstawie niniejszej ustawy istnieć i działać nadzorcze władze szkolne, utworzone nad podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 1. grudnia 1870 (Dz. ust. i rozp. kraj. Część XXIX z dnia 31. grudnia 1870).

§. 42.

Komitety szkolne konkurencyjne, istniejące na mocy ustawy z dnia 12. sierpnia 1866. mają być rozwiązane, a czynności ich przechodzą na Rady szkolne miejscowe.

Alegat

Sprawozdanie

**Wydziału krajowego z przedłożeniem projektu do ustawy o
sądach pokoju.**

Wysoki Sejmie!

Na ubiegłej sesji sejmowej przedłożył był Wydział krajowy projekt do ustawy o sądach pokoju wraz z swoim sprawozdaniem. Wysoki Sejm odesłał ten projekt do dotyczącej komisji, która wywiązawszy się z swojego zadania, przedłożyła swoje sprawozdanie.

Gdy dla krótkości czasu sprawa ta nie przysła pod obrady Wysokiej Izby, przeto Wydział krajowy ponawia ją w obecnej sesji i przedkłada na nowo powyższy projekt wraz z swoim sprawozdaniem z wnioskiem, o wzięcie tego projektu pod obrady Wysokiego Sejmu.

We Lwowie, dnia 19. Kwietnia 1872.

Przewodniczący i sprawozdawca:

Oktaw Pietruski.

Spinnwebbau

Die Spinnwebbau ist ein sehr wichtiger Teil der Tierwelt, der in der Natur eine große Rolle spielt. Er dient der Fortbewegung und dem Schutz vor Feinden.

Die Spinnwebbau

Die Spinnwebbau ist ein sehr wichtiger Teil der Tierwelt, der in der Natur eine große Rolle spielt. Er dient der Fortbewegung und dem Schutz vor Feinden.

Die Spinnwebbau ist ein sehr wichtiger Teil der Tierwelt, der in der Natur eine große Rolle spielt. Er dient der Fortbewegung und dem Schutz vor Feinden.

Die Spinnwebbau ist ein sehr wichtiger Teil der Tierwelt, der in der Natur eine große Rolle spielt.

Die Spinnwebbau ist ein sehr wichtiger Teil der Tierwelt, der in der Natur eine große Rolle spielt.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 28. października 1869. powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wypracował i przedłożył Sejmowi na najbliższej sesji projekt do ustawy o sądach pokoju dla spraw spornych i niespornych.“

Wywiązując się z tego polecenia, Wydział krajowy uchwałą z dnia 20. grudnia 1869. L. 13.740. złożył komisję fachową z członków: pp. Oktawa Pietruskiego, Wiktora Zbyszewskiego i Bazylego Kowalskiego, którą następnie uchwałą z dnia 4. stycznia 1870. L. 13.740. wzmocnił członkiem czwartym, t. j. p. Franciszkiem Borońskim, obecnie Radcą c. k. Sądów krajowych wyższych w Krakowie.

Komisya ta przedłożyła dnia 30. czerwca 1870 za L. 8.360. żądany projekt wraz ze sprawozdaniem.

Wydział krajowy wziął te prace pod swoje obrady, i rezultat tych obrad przedkłada w załączonym $\frac{1}{2}$ projekcie do ustawy, przyłączając się do sprawozdania, które komisya fachowa przedłożyła Wydziałowi krajowemu, a który Wydział załącza $\frac{2}{2}$.

Uchwalony przez Wydział krajowy projekt do ustawy różni się tylko w niektórych ustępach od projektu komisji fachowej, a mianowicie:

1) w §. 3., który wedle projektu komisji brzmi:

„Sąd pokoju składa się ze sędziego, c. k. Adjunkta sądowego jako pisarza, i woźnego, używa pieczęci z orłem cesarskim i napisem: C. k. Sąd pokoju okręgu“

„Dla każdego sądu pokoju mianowani będą dwaj Sędziowie pokoju, którzy urzędują przez 3 lata kadencyami.

„Kadencye i zastępstwo w razie przeszkodzenia wyznacza c. k. Sąd krajowy wyższy za wysłuchaniem życzeń Sędziów pokoju i podaje do publicznej wiadomości “

Wydział krajowy zmienił w sposób następujący:

„Sąd pokoju składa się ze Sędziego pokoju, z c. k. Adjunkta sądowego jako pisarza i z woźnego; używa pieczęci z orłem cesarskim i napisem: c. k. Sąd pokoju okręgu“

„Dla każdego Sądu pokoju mianowani będą dwaj Sędziowie pokoju, którzy urzędują przez trzy lata kadencyami, oznaczony przez c. k. Sąd krajowy wyższy za wysłuchaniem życzeń Sędziów pokoju.

„W razie przeszkodzenia obydwóch Sędziów mianuje c. k. Sąd krajowy wyższy zastępcę z uwzględnieniem osób w liście kandydatów (§. 4) wymienionych.“

2) Wedle projektu komisji brzmiał §. 6 projektu następuje:

„Każdy na Sędziego pokoju zamianowany jest obowiązany do przyjęcia tego urzędu i sprawowania go przez przeciąg czasu określony.

„Prawo wymówienia się od tego obowiązku służy tylko następującym osobom:

a) nrzędnikom i sługom c. k. Dworu, tudzież Państwa lub kraju, lub zakładów i funduszów publicznych, jak długo w czynnej służbie pozostają;

- b) osobom stanu wojskowego w ciągu czynnej służby;
- c) duchownym wszelkiego wyznania, i nauczycielom publicznym;
- d) osobom, które już sześćdziesiąt lat życia skończyły;
- e) tym, którzy już piastowali urząd Sędziego pokoju, na następne trzecie;
- f) tym, którym ułomności cielesne albo ciągle trwające nadwężenie zdrowia nie pozwalają sprawowania tego urzędu;
- g) tym, którzy z powodu swego zwyczajnego zatrudnienia bardzo często albo na dłuższy przeciąg czasu koniecznie wydalają się muszą z miejsca swojego zamieszkania;
- h) zostającym w służbie prywatnej.

Kto bez jednej z powyższych przyczyn usprawiedliwiających wzbrania się od przyjęcia tego urzędu, albo go przestaje sprawować, podpada karze pieniężnej do 500 złr.“

Wydział krajowy zmienił go w sposób w załączonym projekcie zawarty.

Wydział krajowy nie mógł się zgodzić na zasadę, ażeby urzędnicy publiczni i prywatni, niemniej osoby wojskowe, jak długo w czynnej służbie pozostają, nakoniec duchowni wszelkiego wyznania i nauczyciele pełnili urząd Sędziego pokoju. Już sama okoliczność, iż ich zatrudnienie nie zostawiałoby im dość czasu do sprężystego i regularnego pełnienia obowiązków Sędziego pokoju, przemawia przeciw tym osobom, a jeżeli zważymy, że ich zawisłość nie zostawia im dość swobody, przyszliśmy do przekonania, że te osoby nie powinny piastować urzędu Sędziego pokoju.

3) Do pierwszego ustępu §. 9. projektu komisji fachowej dodaliśmy dla usunięcia wszelkiej niejasności słowa: „Koszta podróży w celu odbycia audyencji w siedzibie Sądu pokoju, nie będą zwracane.“

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy załączony projekt do ustawy uchwalić.

We Lwowie, dnia 14 grudnia 1870.

Leon książę Sapieha

Marszałek krajowy.

Oktaw Pietruski

Członek Wydziału krajowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I.

do 1/1 . Wydaję załączoną pod 1/1 ustawę o Sądach pokoju.

II.

Do przeprowadzenia czynności organizacyjnych tą ustawą objętych, postanawia się termin sześciomiesięczny od dnia ogłoszenia tej ustawy liczyć się mający, po którego upływie Sądy pokoju rozpocząć mają swoje czynności.

III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Moim Ministrom, spraw wewnętrznych, finansów i sprawiedliwości.

Projekt

do ustawy o Sądach pokoju.

I. Część ogólna.

§. 1.

Ustanowienie Sądów pokoju.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanowione będą Sądy pokoju.

§. 2.

Siedziby i okręgi Sądów pokoju.

Wydział krajowy, za porozumieniem się z c. k. Namiestnictwem, c. k. Sądami krajowemi wyższemi, i z Wydziałami Rad powiatowych, wyznaczy miejsca siedziby Sądów pokoju, i określi rozległość terytoryalną każdego okręgu: przy czem będzie miał na względzie położenie geograficzne, rozległość miejscowości, ludność i stosunki handlowe i przemysłowe. Wszelako żaden okręg Sądu pokoju nie może zawierać nad 30.000 ludności.

§. 3.

Skład Sądu pokoju.

Sąd pokoju składa się z Sędziego pokoju, z c. k. Adjunkta sądowego jako pisarza, i z woźnego; używa pieczęci z orłem cesarskim i napisem: C. k. Sąd pokoju okręgu

Dla każdego Sądu pokoju mianowani będą dwaj Sędziowie pokoju, którzy urzędują przez trzy lata kadencyami, oznaczonemi przez c. k. Sąd wyższy, po wysłuchaniu życzeń Sędziów pokoju.

W razie przeszkodzenia obydwóch Sędziów mianuje c. k. Sąd krajowy wyższy zastępcę z uwzględnieniem osób w liście kandydatów (§. 4).

Kadencye i zastępstwo w razie przeszkodzenia wyznacza c. k. Sąd krajowy wyższy, za wysłuchaniem życzeń sędziów pokoju, i podaje do publicznej wiadomości.

§. 4.

Mianowanie Sędziów pokoju.

Prezes każdej Rady powiatowej z c. k. Starostą właściwego powiatu i z Prezydentem c. k. Sądu kolegiального właściwego obwodu układają na każdego

okręg listę zawierającą przynajmniej sześć kandydatów uzdolnionych na Sędziów pokoju, którą to listę przesyłają do Prezydium c. k. Sądu wyższego. Prezydent zaś tegoż Sądu wraz z Namiestnikiem i Delegatem Wydziału krajowego, wybierają na każde miejsce trzech kandydatów, i przedstawiają ich za pośrednictwem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości Najjaśniejszemu Panu do zamianowania.

§. 5.

Kwalifikacja Sędziego pokoju.

Na Sędziego pokoju ten tylko może być powołany, który

- a) jest obywatelem Państwa Austriackiego;
- b) ma lat najmniej 30;
- c) używa w pełni praw politycznych;
- d) stale zamieszkuje w obrębie tegoż samego Sądu pokoju, a przynajmniej w jednym z przyległych okręgów;
- e) jest mężem światłym, nieskażonej sławy i zaufania.

§. 6.

Obowiązek przyjęcia urzędu i wyjątki.

Każdy Sędzia pokoju mianowany, lub do zastępstwa powołany obowiązany jest do przyjęcia tego urzędu i sprawowania go przez przeciąg czasu określony.

Prawo wymówienia się od tego obowiązku służy tylko następującym osobom:

- a) osobom, które już sześćdziesiąt lat życia skończyły;
- b) tym, którzy już piastowali urząd Sędziego pokoju, na następne trzechlecie;
- c) tym, którym ułomności cielesne albo ciągle trwające nadwężenie zdrowia nie pozwalają sprawowania tego urzędu;
- d) tym, którzy z powodu swego zwyczajnego zatrudnienia bardzo często, albo na dłuższy przeciąg czasu koniecznie wydaleć się muszą z miejsca swego zamieszkania.

Kto bez jednej z powyższych przyczyn usprawiedliwiających wzbrania się od przyjęcia tego urzędu, albo go przestaje sprawować, podpada karze pieniężnej do 500 zlr.

Nie mogą zaś być Sędziami pokoju:

- a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, tudzież Państwa lub kraju, lub zakładów i funduszów publicznych, jak długo w czynnej służbie pozostają;
- b) osoby stanu wojskowego w ciągu czynnej służby;
- c) duchowni wszelkiego wyznania, tudzież profesorowie i nauczyciele publiczni;
- d) zostający w służbie prywatnej.

§. 7.

Przysięga służbowa.

Zamianowani Sędziowie pokoju wykonują przysięgę służbową według załączonej roty Nr. I. przed Prezydentem c. k. Sądu krajowego wyższego, który wszelako na żądanie Sędziego pokoju delegować może do odebrania tej przysięgi Prezydenta dotyczącego c. k. Sądu kolegijskiego.

Sędziowie pokoju na bezpośrednio następujące trzechlecie na nowo powołani, są wolni od wykonania powtórnej przysięgi.

§. 8.

Stanowisko służbowe.

Sędzia pokoju ma też same obowiązki i podlega tej samej odpowiedzialności, co każdy inny organ władzy sądowniczej.

Jego instancją dyscyplinarną jest c. k. Sąd wyższy krajowy.

§. 9.

Pobory i dotacya.

Sędziowie pokoju nie pobierają pensyi. Jednakże należy im się ze Skarbu publicznego po 3 złr. w. a. za każdy dzień audyencyi, tudzież zwrot kosztów podróży rzeczywiście wyłożonych od stron, które podróż spowodowały. Koszta podróży w celu odbycia audyencyi w siedzibie Sądu pokoju nie będą zwracane.

Każdy Sąd pokoju pobierać będzie ze Skarbu publicznego na swoje potrzeby kancelaryjne, tudzież na posługacza kwotę ryczałtową, w drodze osobnego rozporządzenia ustanowić się mającą.

§. 10.

Ustanie władzy.

Władza Sędziego pokoju ustaje :

- a) z wpływem czasu, na przeciąg którego powołany, jeżeli na nowo nie został zamianowany ; — w tym razie wszelako winien tak długo na swym urzędzie pozostać, dopóki następcą jego urzędu tego nie obejmie ;
- b) z dniem otwarcia zbiegu wierzycieli do jego majątku , albo odjęcia mu używania w pełni praw obywatelskich ;
- c) z dniem, w którym przestaje stale zamieszkiwać w okręgu Sądu swego, lub przynajmniej w okręgu przyległym ;
- d) z dniem skazania przez Sąd karny za jakikolwiek czyn popełniony z chciwości zysku, lub obrażający moralność publiczną

Sędzia, któryby z powodu takich czynów do odpowiedzialności sądowej, chociażby z wolnej nogi pociągnięty został, ma być koniecznie w swym urzędowaniu zawieszony, — w razie zaś obwinienia o czyn karygodny innego rodzaju będzie zawieszony tylko wtedy, gdy został uwięziony.

§. 11.

Powody wyłączenia.

Sędzia pokoju musi się uchylić od urzędowania :

- a) gdy będzie miał osobisty interes w zachodzącym sporze pośrednio lub bezpośrednio ;
- b) w sprawach swojej żony, swoich krewnych w linii wstępnej lub zstępnej swego rodzeństwa wujecznego, stryjecznego lub ciotecznego, oraz tych, którzy w tych samych stopniach są z nim spowinowaceni ;
- c) w sprawach swoich wychowaućców, pupilów i kurandów ;
- d) w sprawach swoich dłużników lub wierzycieli.

W wypadkach tym paragrafem objętych urzęduje 2gi Sędzia pokoju tegoż okręgu, a jeżeliby i ten nie mógł urzędować, deleguje dotyczący c. k. Sąd krajowy wyższy jeden z sąsiednich Sądów pokoju.

§. 12.

Pisarz sądu pokoju.

Pisarz Sądu pokoju jest Dyrektorem biura, osobiście odpowiedzialnym za należyte prowadzenie wszelkich ksiąg i aktów i za ich zachowanie, niemniej za należyte prowadzenie wszelkich ksiąg i aktów i za ich zachowanie, niemniej za należyte prowadzenie wszelkich czynności manipulacyjnych.

§. 13.

Woźny.

Woźni przy Sądach pokoju ustanowieni, będą przysięgli, że Skarbu publicznego płacni, i nosić będą odpowiednie oznaki.

§. 14.

Audyencye.

Sędzia pokoju wyznacza najmniej dwie audyencye na tydzień, i ogłasza publicznie dzień i godzinę tychże.

Dla nagłośności rzeczy powinien nawet w dnie świąteczne dać stronom posłuchanie.

W szczególnych wypadkach może urzędować poza obrębem siedziby swego urzędu, nawet zawezwać strony do swojego mieszkania, i tam sprawę przeprowadzić.

§. 15.

Księgi.

Postępowanie przed sądem pokoju jest ustne i jawne. Tylko dorosłe osoby mają wolny wstęp do sali sądowej.

Wykluczona jest jawność:

- a) ze względu na obyczajność i publiczne bezpieczeństwo; ale i w tym razie wolno każdej stronie wybrać sobie trzech zaufanych, którym obecność przy rozprawie dozwoloną będzie;
- b) w postępowaniu ugodowym.

§. 16.

Każden Sędzia pokoju prowadzi następujące księgi:

- 1) „dziennik“, wykazujący przebieg sprawy;
- 2) „sentencyonaryusz“, zawierający dosłowną treść wyroków, ugód i orzeczeń Sędziego pokoju;
- 3) index według nazwiska stron i przedmiotów dla wyszukania sprawy.

Oprócz tego prowadzi Sąd pokoju protokół audyencyonalny, zawierający treściwe wnioski stron i wszystkie podczas audyencyi zasze działania.

Dziennik i sentencyonaryusz winny być przez c. k. Sąd krajowy wyższy parafowane.

§. 17.

Zakres działania.

Do zakresu władzy jurydykcyjnej Sądów pokoju należy:

- 1) jednanie stron;
- 2) rozstrzyganie sporów cywilnych.

Od orzeczeń Sądu pokoju nie ma odwołania.

O prawnych środkach przeciw jego wyrokom stanowi §. 55.

§. 18.

Sprawy sądowo-nie-sporne.

O ile zaś które sprawy z zakresu postępowania sądowo-niespornego, mianowicie co do opieki z Radami opiekuńczymi i co do udziału w pertraktacjach spadkowych mają być Sądowi pokoju przydzielone, ustawy w swoim czasie postanowią.

II. Część szczególna.

A. Postępowanie ugodowe.

§. 19.

Strony mogą we wszystkich sporach cywilnych o rzeczy, mogące być przedmiotem transakcyi, tudzież we wszystkich sprawach karnych, które wedle ustawy karzącej nie z urzędu, lecz tylko na żądanie stron prywatnych dochodzone być mogą, udać się przed któregokolwiek Sędziego pokoju o zagodzenie sprawy, czy to przed, czy po wytoczeniu sporu. Wszakże przedmiotem ugody w sprawach karnych nie może być kara prawem karzącym zagrożona, lecz jedynie zagładzenie winy i zadość uczynienie we względzie wynagrodzenia szkody lub utraconych zysków.

§. 20.

Sędzia pokoju, wezwany do tej czynności przez obydwie strony, przystępuje bezzwłocznie do ich wysłuchania i pogodzenia.

§. 21.

Strony stawają osobiście lub przez zastępców, pełnomocnictwem do zawarcia układu zagodnego opatrzonych. Zastępcy bezwłasnowolnych winni w wypadkach §. 233. ust. cyw.*) wykazać się upoważnieniem władzy opiekuńczej lub kuratelarnej do zawarcia ugody.

Pisarze pokątni wykluczeni są od zastępstwa stron przed Sądami pokoju.

§. 22.

Strony mogą zgodzenie sprawy zawisłym uczynić od przysięgi, przez jedną z nich na pewne fakta lub okoliczności złożyć się mającej; w tym razie ułoży Sędzia pokoju rotę przysięgi, spisze ugodę przez strony podpisać się mającą, i odbierze przysięgę, z zachowaniem formalności, ustawą o postępowaniu sądowym przepisanych.

§. 23.

Ugody w Sądzie pokoju zawarte, mają powagę rzeczy ostatecznie osądzonej, i są wykonalne według przepisów ustanowionych w dziale „O exekucyi“ dla wyroków, przez Sądy pokoju wydanych.

*) W ogólności nie może opiekun bez sądowego zezwolenia przedsięwziąć żadnych ważniejszych czynności, ani też tych, które nie odnoszą się do zwykłego zarządu gospodarstwa. Nie może zatem bez pozwolenia Sądu samowolnie zrzekać się, lub bezwarunkowo przyjmować spadku, sprzedawać rzeczy jemu do zachowania oddanych, zawierać kontraktu dzierżawy, wypowiadać kapitałów prawne bezpieczeństwo mających, odstępować wierzytelności, zawierać ugód w sporach, rozpoczynać, prowadzić lub zaprzestać fabryki, handlu lub rzemiosła.

§. 24.

Każdy układ zgodny ma być zaraz do sentencyonaryusza zapisany, przez strony, Sędziego i pisarza Sądu pokoju podpisany. Każdej stronie należy na jej żądanie wydać wypis układu zgodnego.

Wypis taki podpisuje pisarz Sądu pokoju.

B. postępowanie sporne.

§. 25.

Właściwość sądownictwa.

Sędzia pokoju rozstrzyga spory o uiszczenie:

- a) kwoty do 200 złr. w. a., jeżeli żądanie opiera się na dokumencie publicznym albo sądownie lub notaryalnie legalizowanym;
- b) do 50 złr. bez względu na dokument, nawet wtenczas, jeżeli powód żąda osobistego świadectwa lub rzeczy ruchomej, a zarazem w miejsce ich zapłacenia kwoty pieniężnej.

Do powyższych kwot nie wlicza się procentów i ubocznych należności.

§. 26.

Podług powyższej zasady i w granicach tych samych Sędzia pokoju rozstrzyga w szczególności:

- a) skargi o szkody zrządzone bądź przez ludzi, bądź przez zwierzęta;
- b) skargi o zapłatę za robotę robotnikom, należytości majstrom, zasług służącym, i o wykonanie zobowiązań wzajemnych między pryncypałami najmującymi a czeladzią, najemnikami, furmanami itd.

§. 27.

Spory o procenta, pożyczki, renty i jakiegokolwiek inne powtarzające się świadczenia, mogą tylko wtenczas przez Sędziego pokoju [do osądzenia być przyjętymi (§. 25), jeżeli strona przeciwna nie zaprzecza tytułu prawnego do pobierania.

§. 28.

W postępowaniu spornem jest ten Sąd pokoju właściwym, w którego okręgu pozwany, lub przynajmniej jeden z pozwanych zamieszkuje, lub w którym przebywa, jeżeli stałego zamieszkania nie ma.

Podróżni w przejeździe, i w ogóle wszyscy, którzy w pewnym miejscu chwilowo się zatrzymują, mogą być zaskarżeni przed Sąd pokoju tegoż samego miejsca, jeżeli, czy to ze zobowiązania, czy z samej natury rzeczy, czy wreć z samego przepisu prawa wypada, że w tem miejscu mają obowiązek uiszczyć się z długu, lub że w tem miejscu dopuścili się jakiego czynu bezprawnego, z którego obowiązek wynagrodzenia wypływa.

Dla spraw zaś o szkody zrażdzone w ogrodach, polach, łąkach, lasach, stawach itp. właściwym jest ten Sąd pokoju, w którego okręgu szkoda zrażdzoną została.

§. 29.

Nie należą do kompetencji Sądów pokoju sprawy:

- a) przydzielone specjalnym (realnym i kauzalnym) Sądom;
- b) o części lub reszty pretensyj, przenoszących pierwotnie powyższe kwoty (§. 25).

§ 30.

Spory o zapłacenie większych nad kwoty w §. 25. wyrażone, jak niemniej spory prowizoryalne i rumacyjne mogą tylko wtenczas przez Sędziego pokoju być przyjęte i rozstrzygane, jeżeli obydwie strony poddadzą się dobrowolnie jurysdykcji Sędziego pokoju, i to swoje oświadczenie w sentencyonaryuszu podpiszą.

§. 31.

**Władza dyscyplinarna
Sędziego pokoju.**

Sędzia pokoju oprócz szczególnych przypadków niniejszą ustawą objętych, mocen jest orzekać i wykonywać kary:

- a) za nieposłuszeństwo przeciw jego poleceniom i nakazom urzędowym;
- b) za obraźliwe lub krnąbrne zachowanie się w czasie jego urzędowania.

W obu wypadkach może on skazać winnego na karę pieniężną od 1 złr. do 10 złr. w a na fundusz ubogich miejsca siedziby Sądu pokoju.

Orzeczenie to należy uwidocznnić w protokóle audyencyjnym z wymienieniem powodów kary.

W razie pod a) może on w skutek przedstawienia usprawiedliwiającego nałożoną karę odwołać albo zniżyć; — w drugim razie kara jest bezwzględnie wykonalną.

Jeżeli popełnione zostało w obec Sądu przestępstwo przeciw ustawie karzącej, spisany będzie protokół i odstąpiony Sądowi karzącemu do stosownego urzędowania, a w cięższych wypadkach zarządzi Sędzia pokoju przytrzymanie i odstawienie winowajcy.

Czynność tę należy także uwidocznnić w protokóle audyencyjnym.

§. 32.

Tok sporu.

Skarga może być na piśmie lub ustnie wniesioną.

Ma ona zawierać w sobie imiona, nazwiska, zatrudnienie i zamieszkanie powoda i pozwanego, przedmiot sporu, tytuł pretensyj i żądanie stanowczo oznaczone, — wreszcie imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie świadków powołanych.

§. 33.

Gdy obie strony razem stawają, Sędzia pokoju może zaraz do ich wysłuchania i do rozstrzygnięcia sporu przystąpić.

§. 34.

Jeżeli sam tylko powód ze skargą przychodzi, Sędzia po przekonaniu się o swej właściwości, wyznacza termin do rozprawy, na który obie strony przed siebie wzywa.

§. 35.

Wezwania do stawienia się w Sądzie pokoju, zawierać winne imiona i nazwiska stron, przedmiot sprawy, tudzież dzień i godzinę rozprawy.

Wezwania takie doręczone być mają stronie powodowej i każdemu pozwanemu.

Nie stawający współpозwany uważany będzie za przystępującego do obrony tego, który odpowiada.

§. 36.

W przypadkach nagłych Sędzia pokoju może wydać wezwanie do stron, ażeby natychmiast stawiły się do rozprawy.

§. 37.

Wezwanie doręczone będzie stronie osobiście za rewersem.

Gdyby pozwany przyjęcia wezwania odmówił, lub gdyby go woźny nie zastał w zamieszkaniu, natenczas w pierwszym razie zaraz, a w drugim za powtórnem zgłoszeniem się przybije wezwanie na drzwiach jego mieszkania, i o tem zda Sądowi sprawę na rewersie.

W razie niezastania powoda w jego zamieszkaniu, woźny doręczy wezwanie jego domownikom.

Jeżeliby strony odmawiały podpisu, lub podpisać nie mogły, natenczas woźny potwierdzi na rewersie datę i miejsce doręczenia, z wymienieniem osoby, której wezwanie doręczył.

Wszystkie te czynności woźnego mają prawny skutek rzeczywistych doręczeń.

§. 38.

Sprawy przywoływane będą z zachowaniem ścisłego porządku kolejnego, jak są zapisane w dzienniku.

Sprawy naglące mają pierwszeństwo.

§. 39.

Strony mogą się dać zastąpić przez pełnomocników. Pełnomocnictwo musi obejmować umocowanie do zawarcia ugody.

Ustne takie pełnomocnictwo może być ważne, gdy jest osobiście przez stronę przed Sędzią pokoju oświadczone i przez zastępcę przyjęte. Oświadczenie takie ma być do protokołu audyencyjnego wniesione i podpisane.

Nie może być pełnomocnikiem pisarz pokątny.

§. 40.

Gdyby jakie koszta z powodu tego zastępstwa wyniknęły, nie będą mogły być żądane od strony przeciwnej, chociażby proces przegrała.

§. 41.

Gdy się obie strony w terminie wyznaczonym stawia, Sędzia pokoju, po wysłuchaniu przedmiotu sporu, przystępuje przede wszystkim do jednania stron. W tym względzie winien się trzymać postanowień §§. 21. i 22., a jeżeli ugoda przyszła do skutku, należy do niej zastosować §§. 23. i 24.

§. 42.

Gdy układ zgodny do skutku nie przyszedł, Sędzia pokoju przystępuje do zbadania przedmiotu spornego.

W tym celu przez stosowne pytania wyrozumiewa strony, do stanowczych oświadczeń na fakta i okoliczności bądź pomijane, bądź niewyjaśnione zobowiązuje, dokumenta jakie są pokładane, odczytuje, słucha świadków i znawców, lub też zarządza i przeprowadza obejrzenie naoczne. W ogólności obowiązany jest z urzędu sprawę sporną wszechstronnie tak mieć zbadaną i wyjaśnioną, aby do wydania wyroku mógł przystąpić.

§. 43.

Odroczenie terminu rozprawy w tym tylko razie miejsce mieć może, gdy wedle uznania Sędziego pokoju nieodparta przeszkoda zaszła, dla której bezwzględna rozprawa nie jest możliwą, lub gdy obie strony wyraźnie się tego domagają.

W takim razie Sędzia pokoju wyznacza nowy termin, i ogłasza go stronom obecnym.

§. 44.

Jeżeli powód w czasie do rozprawy naznaczonym po przywołaniu sprawy nie stawia, skarga jego spada z rejestru sądowego, a Sędzia przysądza pozwanemu na żądanie kosztu, na które z przyczyny niestawiennictwa powoda narażony został.

W takim razie wolno jest powodowi wnieść swoją skargę powtórnie, na którą jednakże pozwany tak długo odpowiadać nie jest obowiązany, dopóki mu kosztu przyznane zapłacone nie będą.

§. 45.

Gdy pozwany nie stanie, Sędzia pokoju, sprawdzwszy, iż wezwanie należycie i w czasie doręczone było (§. 37), na żądanie powoda uznaje i ogłasza niestawienie pozwanego, i przystępuje do rozpoznania sprawy z samym powodem.

Uznanie niestawiennictwa traci moc swoją, jeżeli pozwany jeszcze podczas rozpoznania sprawy staje i obronę wnosi.

Może on być tylko w drodze porządkowej na karę pieniężną na fundusz ubogich za spóźnienie się skazany, co w protokóle audyencyjnym uwidocznienie należy. Jeżeli zaś wezwanie w sposób przepisany pozwanemu nie było doręczone, natenczas winno być ponowione z wyznaczeniem nowego terminu do rozprawy.

§. 46.

Gdy strony odwołują się do świadków, winne są podać ich zaraz z imienia, nazwiska, stanu i zamieszkania.

Sędzia pokoju, jeśli wysłuchanie tychże uważa za konieczne, lub jeżeli z urzędu przysłuchanie nie powoływanych świadków uzna za potrzebne, wyznacza na tej samej audyencji termin dla tychże świadków, na który wzywa ich przed siebie.

Nakaz ten względnie na strony spór wiodące, przytem obecne, zastąpi miejsce ich wezwania.

§. 47.

Świadków nie stawających skazuje Sędzia pokoju na grzywnę, lub też zarządza ich przymusowe przystawienie.

W razie usprawiedliwionej przeszkody mogą być od grzywny uwolnieni. Czynności te mają być w protokóle audyencyjnym uwidocznione.

§. 48.

Gdy świadek zamieszkuje w obrębie innego Sądu pokoju, może być przez tenże Sąd pokoju, lub swojego osobistego Sędziego przesłuchanym.

§. 49.

Świadkowie i znawcy są obowiązani dać świadectwo sumiennie wedle swej wiedzy i przekonania. Od uznania Sędziego pokoju zależy, czy od nich odebrać przysięgę przed złożeniem świadectwa lub potem, czy też poprzestać na ich zaręczeniu przez podanie ręki, „że zeznają szczerą i rzetelną prawdę bez dwuznaczności, życzliwości lub nienawiści, i bez oglądania się na jakąkolwiek korzyść.“ Wysłuchani będą osobno w obecności stron, jeżeli stanęły. Strony będą mogły czynić im zapytania na stosowne okoliczności.

Świadkowie lub znawcy za fałszywe świadectwa odpowiedzialni są wobec prawa karzącego.

§. 50.

Świadkom lub znawcom żyjącym z dziennego zarobku, albo tym, których położenie co do sposobu utrzymania na słuszne uwzględnienie zasługuje, przyznaje Sędzia pokoju od stron dotyczących wynagrodzenie, wedle swego uznania wymierzone, i tę swoją decyzję zaciąga do sentencyonaryusza.

§. 51.

Gdy będzie chodziło o rozpoznanie miejsca lub ocenienia wartości szkód i żądanych wynagrodzeń, Sędzia pokoju w obecności stron, a w razie potrzeby i przez biegłych uskuteczni tę czynność, i będzie mógł na miejscu sprawę osądzić.

§. 52.

Po ukończonej rozprawie Sędzia pokoju ocenia wynik tejże jedynie tylko wedle swej najlepszej wiedzy, sumienia i przekonania.

On wydaje wyrok, wciąga go do sentencyonaryusza, ogłasza obecnym stronom

Wyrok.

na poczekaniu, lub najdalej na następującej audyencji, nieobecny zaś przez bezzwłoczne wydanie wypisu wyroku z księgi pomienionej.

§. 53.

Sędzia pokoju wydaje wyrok w imieniu Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości. Wyrok zawierać winien:

- a) nazwę Sędziego i Sądu pokoju;
- b) strony po imieniu i nazwisku, z powołaniem się na umocowania stawających zastępców;
- c) przedmiot sprawy;
- d) dzień audyencji;
- e) dokładną treść orzeczenia; z oznaczeniem czasu, kiedy strona spór przegrywająca ma się uiszczyć ze skazania;
- f) orzeczenie co do kosztów sporu;
- g) upowodowanie treściwe wyroku;
- h) datę wyroku;
- i) podpis Sędziego i pisarza Sądu pokoju.

§. 54.

Termin uiszczenia rozpoczyna się z dniem ogłoszenia wyroku, a w razie wydania tegoż zaocznie, z dniem doręczenia takowego stronie pozwanej.

§. 55.

Przeciw wyrokowi Sądu pokoju nie ma apelacji, dozwoloną jest jedynie opozycja (§. 58) i kasacja (§. 73. — §. 77.)

§. 56.

Wyrok staje się prawomocnym z ogłoszeniem stronom obecnym, lub z doręczeniem go stronom nieobecnym.

§. 57.

Każdej stronie należy na jej żądanie wydać wypis wyroku z sentencyonaryusza.

Wypis taki podpisuje pisarz Sądu pokoju.

§. 58.

Opozycja.

Stronie zaocznie skazanej służy prawo założyć opozycję przeciw wyrokowi w tym Sądzie, który takowy wydał.

Opozycję można wnosić aż do udzielenia klauzuli egzekucyjnej.

§. 59.

Opozycję można wnosić ustnie lub pisemnie.

Strona oponująca winna równocześnie podać imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie świadków, do swej obrony powołanych.

§. 60.

Gdy Sędzia pokoju przyjął opozycję, co w sentencyonaryuszu uwidocznic należy, wprowadza nowe postępowanie, i albo utrzymuje swój wyrok, lub też zmienia takowy.

Przyjęta opozycja wstrzymuje wykonalność wyroku.

§. 61.

Strona oponująca, któraby drugi raz zaocznie sprawę puściła, nie będzie już więcej do opozycji dopuszczoną, a samo ogłoszenie wyroku czyni go prawnym.

§. 62.

Exekucya.

Jeżeli strona w przeciągu trzech miesięcy po upływie terminu uiszczenia, w wyroku lub ugodzie wyrażonego zażąda od Sędziego pokoju klauzuli exekucyjnej, Sędzia pokoju zaopatrzy wypis wyroku lub ugody w tę klauzulę, i zanotuje tę czynność w sentencyonaryuszu.

Później wniesione takie żądanie nie może już być uwzględnionem. Przez umieszczenie klauzuli exekucyjnej wyrok lub ugoda stają się wykonalnemi.

§. 63.

Klauzula exekucyjna ma opiewać:

„Wyrok (ugoda) powyższy jest wykonalny. W imieniu Jego Ces. i Król. Mości c. k. Sąd pokoju okręgu _____ wzywa wszelkie Sądy, aby na żądanie strony exekucyi tego wyroku (ugody) udzieliły, wszelkie władze administracyjne, aby przy przeprowadzeniu exekucyi były pomocnemi i poleca wszelkim organom sądowo-wykonawczym, aby exekucję tego wyroku (ugody) w sposób prawem przepisany przeprowadziły.“

Następują data i podpis Sędziego pokoju i pisarza, tudzież pieczęć sądowa.

§. 64.

Exekucya winna być udzieloną:

- 1) przez Sędziego pokoju, w którego okręgu znajduje się przedmiot exekucyi, jeżeli idzie o oddanie rzeczy ruchomej (§. 66.), lub ściąganie sumy pieniężnej (§. 67.);
- 2) przez zwykłego Sędziego exekucyjnego we wszystkich innych wypadkach.

§. 65.

Nakaz exekucyjny Sędziego pokoju winien być wystosowany do woźnego, podpisany przez Sędziego pokoju, i pieczęcią sądową zaopatrzony. Żądanie exekucyi i jej dozwoleń należy wciągnąć do dziennika.

§. 66.

Jeżeli stroną winną jest oddać rzecz ruchomą, woźny takową od niej odbierze, i wręczy uprawnionemu za potwierdzeniem odebrania na nakazie exekucyjnym.

§. 67.

W razie skazania strony na zapłacenie sumy pieniężnej, woźny odbierze od niej tyle, ile na zaspokojenie pretensyi i kosztów exekucyi jest potrzebnem, i wręczy po zatrzymaniu kosztów exekucyi wierzycielowi za potwierdzeniem odebrania na nakazie exekucyjnym.

Gdy woźny nie znajdzie dostatecznej gotowizny u dłużnika, uwidoczni tę okoliczność na nakazie exekucyjnym, i przedłoży go Sędziemu pokoju, który bezzwłocznie rozporządzi sprzedaż publiczną ruchomości dłużnika.

Miejsce i czas sprzedaży ogłosi Sąd pokoju przez przybicie obwieszczenia w zabudowaniu Sądu pokoju, i w miejscu, w którym się sprzedaż odbędzie.

§. 68.

Do sprzedaży publicznej należy rozpisać tylko jeden termin. Cenę wywołania stanowi przy akcie sprzedaży publicznej znawca, przez Sędziego pokoju do tego naznaczony, a woźny odbywa sprzedaż choćby niżej ceny wywołania, i postępuje w niej tak długo, aż kwota, na zupełne zaspokojenie wierzyciela i kosztów exekucyi potrzebna, nie zostanie uzyskaną.

Przy sprzedaży trzymać się będzie woźny ile możności porządku przez dłużnika wskazanego.

Uzyskaną ze sprzedaży kwotę woźny po strąceniu kosztów licytacji, wręczy wierzycielowi za potwierdzeniem odebrania na nakazie exekucyjnym, nadwyżkę zaś, jeżeliby jaka pozostała, zwróci dłużnikowi.

§. 69.

Gdy wierzyciel odbierze zaspokojenie swoje, czy to częściowe, czy całkowite, winien wręczyć natychmiast kwit dłużnikowi, nadto w razie zupełnego zaspokojenia zwrócić dłużnikowi tytuł pierwotny, i złożyć do jego rąk wyrok lub ugodę, w razie zaś częściowego tylko zaspokojenia, wręczyć te dokumenta woźnemu, który częściowe zaspokojenie na nich zanotuje i zwróci wierzycielowi.

Bez złożenia wyroku lub ugody woźny nie zaspokoi wierzyciela, i zda o tem sprawę Sądowi pokoju.

§. 70.

Nie mogą być poddane pod exekucję następujące rzeczy:

- a) ziarno na obsiew, bydło robocze, narzędzia i sprzęty, które są do prowadzenia zwyczajnego gospodarstwa rolnikowi potrzebne;
- b) pościel, suknie i odzież tak dłużnikowi, jakoteż jego rodzinie wraz z nim mieszkającej — niezbędnie potrzebne;

- c) narzędzia i sprzęty, bez których dłużnik nie mógłby swego rzemiosła prowadzić, lub w ogóle swego zatrudnienia wykonywać;
- d) rzeczy do służby religijnej wojskowej lub urzędowej należące, a w ogóle które z samej swej jakości lub z widocznych cech niewątpliwych do poznania dają, że nie są własnością osobistą dłużnika.

§. 71.

Wszelkie spory w postępowaniu egzekucyjnym zachodzące, jak n. p. że egzekucja nie powinna być dozwoloną, że rzecz nie należy podciągnąć pod egzekucję, że rzecz podciągnięta pod egzekucję stanowi cudzą własność, ile, przez kogo i komu należy kosztów wypłacić itd. itd., jak niemniej wszelkie zażalenia przeciw postępowaniu woźnego i znawcy rozstrzyga Sędzia pokoju jako sprawy naglące, i orzeczenia wciąga do sentencyonaryusza.

Spory te i zażalenia należy wprowadzić w przeciągu dni 8, inaczej strona słuchaną nie będzie.

§. 72.

O wszystkich swoich czynnościach winien woźny zdać sprawę Sądowi pokoju, który uwidoczni je w dzienniku, powołując się na sprawozdanie woźnego, jako alegat.

§. 73.

Kasacya.

Kasacya wyroku może być zaskarżoną przed Sądem kasacyjnym w następujących tylko przypadkach:

- a) z powodu niewłaściwości Sądu;
- b) gdy Sędzia wydał wyrok, chociaż dla przyczyn niniejszą ustawą §. 11. wytkniętych miał obowiązek wyłączyć się od sądenia.

§. 74.

Do zaskarżenia kasacyi wyznacza się termin 8 dni od dnia ogłoszenia, a względnie doręczenia wyroku temu, który zaskarża kasacyę. Później zaskarżona kasacya nie może być przyjęta.

W należywym czasie zaś wniesiona kasacya wstrzymuje egzekucję.

§. 75.

Jak długo dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nie będzie utworzony Sąd kasacyjny dla spraw cywilnych, c. k. Sądy krajowe wyższe pełnić będą czynności Sądów kasacyjnych.

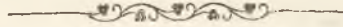
§. 76.

Kasacyę zgłosić należy pisemnie lub ustnie u Sędziego pokoju, który wyrok wydał. Sędzia pokoju, uwidoczniwszy zaskarżenie kasacyi w sentencyonaryuszu, przedłoży takową najdalej w przeciągu dni 8 po jej wniesieniu Sądowi kasacyjnemu ze swojemi uwagami i dotyczącemi aktami.

§. 77.

W razie uznania skargi kasacyjnej za uzasadnioną, Sąd kasacyjny znosi wyrok zaskarżony wraz z postępowaniem, które go poprzedziło, i wyznacza w przypadku § 73. lit. b) inny Sąd pokoju.

Sędzia pokoju uwidoczni wynik zaskarżonej kasacyi w dzienniku i sentencyonaryuszu.

Roła przysięgi.

Przysięgniesz Panu Bogu Wszechmogącemu, że Najjaśniejszemu Monarsze, Najmiłościwyszemu Panu naszemu, Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Apostolskiemu Węgier, Galicyi, Lodomeryi itd. itd. i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy najwyższem postawieniem z dnia Najjaśniejszy Pan raczył cię mianować Sędzią pokoju dla okręgu, według konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju koronnego ściśle się zachowywać, i włożone na ciebie obowiązki gorliwie wypełniać będziesz, że mianowicie przekazane sobie ustawami urzędowe czynności bezstronnie i spiesznie załatwiać, istniejących ustaw i przepisów służbowych ściśle trzymać się, że każdemu bez różnicy stanu i osoby, ubogiemu jak bogatemu zarówno wedle twojej najlepszej wiedzy, sumienia i przekonania sprawiedliwość wymierzać będziesz, że żadnych jakichkolwiek bądź podarunków, lub pod jakinikolwiek bądź pozorem ukrytych korzyści, któreby się do urzędowania twojego odnosić mogły, bądź pośrednio, bądź bezpośrednio nigdy przyjmować nie będziesz, że w styczności ze stronami przyzwoicie i godności stanu sędziowskiego odpowiednio zachowywać się i w ogólności tak postępować będziesz, jak na człowieka honoru i rzetelnego Sędziego pokoju przystoi.

To co mi teraz właśnie przeczytano, wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem, i według tego wier-
nie postępować będę.

Tak mi Panie Boże dopomóż!

Sprawozdanie

**komisyi do opracowania projektu do ustawy o Sądach pokoju dla
spraw spornych i niespornych.**

Wysoki Wydział krajowy!

Uchwałą swoją z d. 20. grudnia 1869. do l. 13.740 złożył Wysoki Wydział krajowy komisję fachową z członków: Oktawa Pietruskiego, Wiktora Zbyszewskiego i Bazylego Kowalskiego, i polecił tejże wypracować i przedłożyć sobie projekt do ustawy o Sądach pokoju dla spraw spornych i niespornych.

Komisyja ta następnie, w moc uchwały Wysokiego Wydziału krajowego z d. 4 stycznia 1870. do l. 13.740 przez członka Franciszka Borońskiego wzmocniona, ukonstytuowała się w ten sposób, iż wybrała Oktawa Pietruskiego swoim Przewodniczącym, a Bazylego Kowalskiego i Franciszka Borońskiego referentami i odbyła, jak protokoły dotyczące pod ./ załączone okazują, posiedzeń 33.

Zastanowiwszy się nad instytucją Sądów pokoju, niemal we wszystkich państwach kontynentu europejskiego od dawna zaprowadzoną, w Wielkiem Księstwie Krakowskiem aż do roku 1855. istniejącą, a w Królestwie Polskiem po dziś dzień zachowaną, Komisyja przedewszystkiem zbadać musiała i zbadała kwestyę, w jakich rozmiarach i formach instytucya ta w obec istniejących stosunków społecznych i instytucyj prawnych naszego kraju da się dla naszego społeczeństwa zastosować.

Musiała więc najpierw śledzić, ażali nie znachodzą się w istniejącem prawodawstwie ślady instytucyj lub postanowień, opartych na jednaniu stron i mających, chociaż tylko w przybliżeniu, te same co w ogóle Sądy pokoju cele, ażeby może zaczepiając poniekąd o nie, dostać wskazówkę do ich rozwoju dalszego.

W tym względzie natrafiła w prawodawstwie austriackiem na następujące postanowienia, które, aczkolwiek w założeniu dobre, nigdy w praktyce nie dały spodziewanego rezultatu, i są niezbitym dowodem, iż na tem polu prawodawstwa zupełna reforma niezbędnie jest potrzebną.

I.

Prawodawstwo austriackie, zasadzające się głównie na teorii, jest dzieckiem trwożliwości, posuniętej do ostatecznych granic, a procedura cywilna posunęła się do tego stopnia, iż zamiast być obronicielką poszkodowanego, jest raczej jego przeciwniczką a obronicielką dłużnika.

Mimo całej swojej drobiazgowości pominięto to prawodawstwo zupełnie instytucję, w którejby jednane stron przeważną grało rolę: niemasz przeto u nas ani władzy pojednawczej, ani instytucji rozjemczej, ani też Sądów pokoju.

Wprawdzie i w Austrii na dobrych chęciach w tym względzie nie zbywało, — jak to później istotnie zobaczymy, — ale, ażeby przy przymusowej instytucji procedury sądowej ustanowić także instytucję pojednania, któraby z pominięciem długich i kosztownych formalności podała stronom zwaśnionym sposobność zakończenia sprawy w sposób rażny i niekosztowny, nad tem u nas dotąd nie zastanawiano się, a nawet zwinęto takie instytucje, gdzie je zastano, jak w Dalmacyi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem, kierując się źle zrozumianą jednością Państwa, a raczej ideą centralizacyi.

Wprawdzie prawodawstwo austriackie zostawiło wszystkim obywatelom do woli: pozasądownie i w Sądzie godzić się, lub też w Sądzie procesować się

Lecz na cóż przydadzą się takie pozasądowe ugody, jeżeli przepisy nadwornych dekretów z d. 11. września 1801. r. Nr. 537. i z d. 30. grudnia 1803. Nr. 644 Zb. p. sąd. niezdolnemi je do exekucyi uznają.

To też widzimy iż potrzeba nieodzowna instytucyj pojednawczych i Sądów, nie związanych niezliczonymi formalnościami umiała w niektórych warstwach towarzystwa utorować sobie drogę. I tak Izraelici, Karaici i Filiponi szukają zwykle załagodzenia i zasądzenia swoich spraw u rabinów i starostów. Takie Sądy jednakże, nie mając żadnego publicznego charakteru, posługują się w egzekucyi najczęściej teroryzmem: wszelako i do takich Sądów przybiegają częstokroć obywatele nawet innych wyznań religijnych, będąc zmuszeni bądź to solidarnością interesu ze swoimi współnikami, bądźto ze słusznej obawy przed wielkimi wydatkami i długiem wyczekiwaniem zasądzenia sprawy prostej na drodze ustawy procesowej.

Ustawodawstwo austriackie, czując niedostateczność powszechnej ustawy sądowej, dozwoliło stronom godzić się na Sędziego polubownego, nie krępującego przepisami postępowania sądowego (Rozdział XXVII. §§. 359—365); usankcyonowało nareszcie osobne statuta zakładów, stowarzyszeń i banków, uwalniając je z pod przepisów powszechnej ustawy sądowej na wypadek sporów między członkami swoimi, — i jakkolwiek w tych przypadkach nie odmawia rzeczy zasądzonej nawet exekucyi sądowej, jednakże przypuszczenie samo, że w najczęstszych wypadkach dozwolono stronom odnosić się także do sędziego zwykłego, zachęca strony do wyłamywania się z pod wyroku Sądu polubownego, a takim sposobem i rzeczzone przywileje stają się w praktyce najczęściej niewykonalnemi lub tylko wątpliwemi półśrodkami.

Nie chcemy posądzać ustawodawstwa naszego o chęć pociągania zysku z sądownictwa, winniśmy jednakże i to podnieść, że zaledwie w którym Państwie europejskiego kontynentu budżet państwowy z gałęzi sądownictwa tyle czystego dochodu wykazuje, jak w Austrii*), a ta uwaga nas tylko w tem zdaniu utwierdza, że u nas poszukiwanie swego prawa w drodze zwykłego procesu jest za drogie, zatem i odstraszające. Skutki zaś takiego prawodawstwa są zaiste tylko pożałowania godne, bo równają się tylko odmówieniu ubogiemu sądownictwa. W tym względzie i nadanie prawa ubogich, a tem samem uwolnienie czasowe od płacenia stempli (§. 13. ust. z d. 9. lutego i 2. sierpnia 1850. Nr. 50. i 328. Dz. pr. P.), jakoteż tymczasowe zaliczki z kasy państwowej, dozwolane na pokrycie gotowych wydatków zastępcy prawnego ubogiemu nadanego (§. 16. ust. z d. 6. lipca 1868. Nr. 96. Dz. pr. P.) nie pomagają wiele, bo chociaż taki ubogi wygra proces, suma wygrana idzie przedewszystkiem na opłacenie stemplów i należności, tak, że często z wygranej bardzo mało pozostaje. Wiedza prawa jest to zwyczajnie chlubą konstytucyjnie rządzonych narodów, a czyż u nas tak łatwo do tej wiedzy przyjść można? czyż miałaby ona jeszcze długo zostawać wyłącznym monopolem jurystów, którzy z powołania swego tej nauce poświęcają

*) Budżet państwowy na r. 1870. wykazuje dla Ministerstwa sprawiedliwości wydatków zwyczajnych 13,975.170 złr., nadzwyczajnych 999.698 złr., razem więc 14,974.868 złr. Dochody zaś z stempli 11,840.000 złr., a z tax i należności od spraw prawnych 20,185.555 złr. wynoszą; razem więc 32,025.555 złr. (Ustawa finansowa z dnia 12. kwietnia 1870. Nr. 52. Dz. pr. P.).

się? lub częstokroć być tylko ponętą dla pisarzy pokątnych, którzy eksploatując niewiadomość formalności procedury sądowej jednej strony, jak też niechęć, bojaźń i wstręt procesowania się drugiej strony, obydwie okładają haraczem na swoją korzyść?

Sprawiedliwość wymierzona zawsze i doraźnie rozbudza i wzmacnia w ludzie jej poczucie, rozkrzewia przez to poszanowanie dla ustaw, a tem samem jest najsilniejszą podstawą bezpieczeństwa i porządku publicznego. Lecz poczucie sprawiedliwości właśnie tam przykwita, gdzie istnieje publiczna jej szkoła, gdzie przy otwartych drzwiach mąż zaufania i nieskazitelnej sławy, wedle sumienia i przekonania swego głosi swoje wyroki; gdzie natychmiast znajduje skrzywdzony otuchę i odbiera sprawiedliwość, a krzywdzący pokrywa się wstydem i sromotą w obec swoich współbraci i w obec opinii publicznej. Takiego niezawodnego hamulca w wykroczeniu przeciw ustawom, takiej instytucji publicznej u nas dotąd niemasz, jakkolwiek istnieją one już u wszystkich cywilizowanych narodów, i żaden naród nie pozbył się ich nigdy dobrowolnie!!

Wypada nam teraz wykazać, o ile prawodawstwo austriackie utorowało drogę u nas do podobnych instytucyj przynajmniej przez rozkrzewienie myśli o dobrowolnych układach, bądź to przed wystąpieniem procesu zwykłego wymaganych, bądź w trakcie procesu dozwolonych, a nawet z urzędu usiłować się mających. —

Zanim wszelako przystąpimy do poszczególnego zestawienia tych śladów dobrowolnego spraw załatwienia w ustawie sądowej z 1796 r. i w innych ustawach zawartych, należy wspomnąć poprzód o niektórych postanowieniach, wedle których w pewnych przypadkach jest rzeczą władzy politycznej, usiłować zawarcie układu dobrowolnego między stronami przed rozpoczęciem sporu w Sądzie. I tak:

- 1) Nadw. dekret z dnia 9. lipca 1808. Nr. 852. Zb. pr. sąd wzbraniał gminom miejskim w Galicyi wytaczać procesa przed Sądami bez poprzedniego na to zezwolenia władzy krajowej. Postanowienie to uchylonem zostało §. 30. lit. e) ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866, a skutek jest ten, iż gdy gminy, nim takie spory wytaczają, starają się rzecz w drodze ugodowej załatwić, liczba procesów ze strony gmin w Sądach wytaczanych lub też przeciw nim tamże wytoczonych znacznie zmniejszyła się.
- 2) Ces. patent z d. 1. września 1781. Nr. 23 polecał poddanym, nim przystąpią do wytoczenia sporu dworom, zażądać od zwierzchności dominikalnej załagodzenia sprawy. Ze zniesieniem stosunku poddańczego upadło to postanowienie.
- 3) Dekret nadw. Kancelaryi z d. 20. września 1826. Nr. 2.221 nakazywał w rozprawach o pobór dziesięciny usiłować załatwienia sprawy wedle § 32. patentu poddańczego z d. 1. września 1781. dobrowolnym układem: — od czasu zaś zniesienia serwitutów wszelkiego rodzaju (ces. patent z dnia 7. września 1848.) i uregulowania wynagrodzenia za takowe (ces. patent z d. 5. lipca 1853. Nr. 130. Dz. pr. P.) stał się powyższy dekret bez znaczenia.
- 4) Właściwe prawidła celem usiłowania ugody w tych przypadkach, w których między poddanymi spór rozpocząć się miał, postanowił nadworny dekret z d. 20. listopada 1795. Nr. 265. i polecił w ustępie lit. g) pierwszej instancji sądowej przestrzegać, ażeby przepisy dotyczące ściśle zachowano, a nawet pozwu formalnego nie przyjmowano do postępowania sądowego, zanim nie będzie na to dowodu, iż strony bezskutecznie usiłowały pogodzić się przed urzędem katedralnym. Wszelako to samo prawo jakbądź przy wytaczaniu pozwów tego dowodu wymagało, zostawiało sędziemu dowolność w jego postępowaniu: albowiem w ustępie h) postanowiło, „że samo zaniechanie usiłowania ugody nie należy uważać za powód do unieważnienia rozprawy, skoro takową przeprowadzono i już wyrok wydano“ — Od czasu zaś zrównania wszystkich stanów w obec prawa, także i poddańczy patent stracił moc obowiązującą, i byli poddani poszukują praw swoich przed zwykłemi Sądami; — większa zaś część ludności wiejskiej zdaje swoją sprawę na sąd „rozumu wójtowskiego,“ lub też uciekają się z nią do „ludzi w gromadzie“ i od tych rozpoznania i zasądzenia swoich interesów żądają.

Dalej poleca ustawodawstwo austriackie politycznym władzom usiłowanie ugody przed rozpoczęciem procesu w Sądach.

- 5) Przy wszelkiego rodzaju wywłaszczeniach na rzecz wys. Skarbu, na utrzymanie gościńców, na budowy wodne, na stawienie sanitarnych kordonów, lub też na budowę kolei żelaznych (dekretu nadw. Kanc. z dnia 10. lutego 1834. Zb. pr. pol. Tom 62., z d. 2. maja 1818. Tom 46., z d. 11. paźdź. 1821. T. 49., z d. 23. paźdź. 1834. T. 62., z d. 13. maja 1832. T. 60., z dnia 25. listopada 1844. T. 27., z d. 4. kwietnia 1837. T. 65., z d. 29. grudnia 1837. i 18. czerwca 1838. i z dnia 30. czerwca 1838. Tom 66).
- 6) Przy katastralnych pomiarach i rozgraniczeniach (nadw. dekret z d. 23. listop. 1822. Nr. 20 358., rozp. czeskiego Gubern. z d. 30. grudnia 1822. Nr. 61.019. [p. 903.]).
- 7) Podczas trwania stosunku służbowego lub przynajmniej przed upływem 30 dni po jego ukończeniu — jeżeli chodzi o zapłatę, której domagają się sługi od służbodawców lub też, czeladź, robotnicy i pomocnicy od fabrykantów lub przemysłowców (rozp. Minist. spraw wewnątrz. z dnia 7. grudnia 1856. Nr. 224. Dz. pr. Państwa);
- 8) w tychże samych przypadkach jak pod 7.), jeżeli miałyby rozpocząć się spór, pochodzący ze stosunku służby między wiejskimi i leśnymi gospodarzami i tychże robotnikami lub najemnikami (rozp. Minister. spraw wewnątrz. z d. 15. marca 1860. Nr. 73. Dz. pr. P.);
- 9) ustawa lasowa (ces. pat. z d. 3. grudnia 1852 Nr. 250. Dz. pr. P.) postanawia w §. 64, ażeby z powodu zajęcia bydła w szkodzie strony pogodziły się, i toż samo przepisuje rozporz. Minist. spraw wewn. i sprawiedl. z d. 30. stycznia 1860. Nr. 28. Dz. pr. P. w przypadkach szkodnictwa polowego; gdyż tylko sprawy o odszkodowanie, pochodzące z polowego szkodnictwa przez zadawanie zgasłego, na drodze procesu dochodzić należy (§. 30).

Oprócz tego §. 359. Post. sąd. stanowiący „iż żadna strona nie może od zapisania się na sąd polubowny odstąpić bez zezwolenia drugiej strony,“ wzbrania tem samem wytoczenia sprawy przed sąd zwykły, a tylko zastrzega się to prawo w tych dwóch wypadkach, jeżeli strony zastrzegły sobie tok apelacji, lub też sędzia polubowny dopuścił się oszustwa (§. 362. Postępowania sądowego).

Z przytoczonych dotąd wypadków nie widać zatem właściwego przymusu stron, ażeby praw swoich pozasadownie dochodziły, zwłaszcza, od kiedy nadworny dekret z dnia 5. marca 1789. L. 981. Zb. pr. s. zniósł wszelki przymus do ugody także między najbliższymi krewnymi. Mimo to strony załatwienie swoich sporów chętnie niesądowym organom lub władzom politycznym poruczają, bądź to z obawy przed długim i kosztownym procesem, bądź znowu dlatego, że mianowicie: a) wedle § 365. Post. sądow. wyrok Sądu polubownego może być w Sądzie zwyczajnym egzekwowany; b) dobrowolne układy dawniej 1) przed dominikalnemi urzędami zawarte, na zasadzie nadw. dekretu z dnia 23. czerwca 1788. Nr. 851. Zb. pr. polit., jak też obecnie 2) przed dyrekcjami policyi, na zasadzie nadw. dekretu z dnia 16. stycznia 1801. Nr. 516. i nadw. dekretu z dnia 8. czerwca 1816. Nr. 1.255 ; lub nakoniec 3) przed politycznemi magistratami wedle nadw. dekretu z dnia 8. czerwca 1832, — albo w ogóle przed politycznemi urzędami zawarte, są do egzekwowania zdolnemi, przeto też strony starają się częstokroć czystą sprawę sądową sprowadzić na drogę polityczną, ażeby tylko procesu w sądach ominąć.

Co do wzmiankowanego przymusu jeden tylko wyjątek po dziś w Dalmacyi znajdujemy, gdzie wedle rozporządzenia Minist. sprawiedl. z dnia 23. listopada 1854. Nr. 301. Dz. pr. P. także po zaprowadzeniu ustawy sądowej, przed wytoczeniem pozwu w sądzie, musi w myśl rozp. dalmatyńskiego Gubernium z d. 14. kwietnia 1829. Nr. 6.783. (Raccolta delle leggi et ordinanze dell' anno 1829. per la Dalmazia p. 140. ecc.) poprzedzać usiłowanie ugody w miejskiej Preturze, chociażby sprawa z natury swej do Trybunału należała.

I jakkolwiek do atrybucyi właściwego zakresu działania gminy, ustawą gminną z dnia 12. sierpnia 1866. w §. 27. lit. m) teje także u nas jednanie stron spór wiodących przez mężów zaufania z gminy

wybranych przydzielono, a ustawę z dnia 21. września 1869. Nr. 150. Dz. pr. P. w §. 10. krajowemu ustawodawstwu pozostawiono, dotyczące postępowanie dla urzędów pojednawczych w gminie uchwalić, to jednak potąd niemasz u nas ani wielce pożądaney ustawy dla Sądów gminnych, a tem mniej urzędzenia Sądów pokoju.

Przystępujemy teraz do wykazania, o ile prawodawstwo nasze dopuszcza ugodzenie stron w postępowaniu sądowem.

Oto najpierw mamy w rezol. z dnia 11. września 1784. Nr. 335. Zb. pr. s. pod lit. dd) przepis, że usiłowanie załatwienia sprawy w drodze ugody pozostawiano li tylko sędziemu pierwszej instancji, zaś sędzia wyższy nie może nigdy zawarcie ugody z własnego postanowienia spowodować, ale raczej tylko natenczas rokowania w tym względzie rozpocząć, jeżeli strony same i zgodnie o to proszą.

Dalej traktuje rozdział XXVI. nstawy sądowej z r. 1796. o usiłowaniu dobrowolnego układu w §§ 356. do 358., które dają się streścić w ten sposób, iż Sędzia może albo z urzędu, jeśli ma do tego ważne powody, albo na prośbę strony przystąpić do jednania stron, że wszelako odstąpić musi od tych usiłowań, jeżeli tylko jedna strona temu się sprzeciwia, i że w żadnym razie postępowanie pojednawcze nie wstrzymuje toku procesu.

Nasza ustawa sądowa dopuszcza jeszcze w §§. 470. do 479., układanie się wierzycieli: potem wspomina w §. 72. przy wywołaniu przed rozpoczęciem budowy o załatwianiu nieporozumień między stronami na drodze dobrowolnej ugody, a w końcu stanowi w §. 598. także usiłowanie zgody w sądach górniczych, które może odbywać się po przywołaniu stron interesowanych lub tychże zastępców.

Innych szczegółów usiłowania dobrowolnego układu nasza ustawa sądowa, pochodząca z XVIII. stulecia w sobie nie zawiera. Lecz mamy w prawodawstwie austriackiem porozrzucane po różnych dekretach, rozporządzeniach i ustawach inne liczne ślady, postępowania ugodowego. I tak do spraw, w których sędzia ugode usiłować winien, należą:

- 1) sprawy małżeńskie (dekret nadw. z d. 23. sierpnia 1819. Nr. 1.595. §§. 3. i 13. i ustawa z d. 31. grudnia 1868. Nr. 3. Dz. pr. P. z 1869. r. i §§ 104. 108. 115. 117. i 134. ust. cyw.);
- 2) sprawy opieki i kurateli, jak też w ogólności sprawy, w których sędzia z urzędu nobilis judicis występuje (§. 2. ustęp 11. ces. pat. z d. 9. sierpnia 1854. Nr. 208. Dz. pr. P.).

Dalej winien sędzia usiłować jednanie stron:

- 3) w procesie egzekucyjnym (nadw. dekret z dnia 7. maja 1839. Nr. 358. Zb. pr. s. i nadw. dekret z dnia 28. września 1840. Nr. 467. Zb. pr. s.);
- 4) w postępowaniu sumarycznem (§. 23. nadw. dekretu z dnia 24. października 1845. Nr. 906. Zb. pr. sąd);
- 5) w postępowaniu prowizoryalnem (§. 11. ces. rozporz. z dnia 27. października 1849. Nr. 12. Dz. pr. P.);
- 6) w postępowaniu awizacyjnem (§. 12. ces. rozp. z d. 16. listop. 1858. Nr. 213. Dz. pr. P.);
- 7) w postępowaniu nakazowem (§. 6. ces. rozporz. z d. 21. maja 1855. Nr. 95. i §. 3. rozporz. Minist. sprawiedliwości z d. 18. lipca 1859. Nr. 130. Dz. pr. P.);
- 8) w postępowaniu ugodowem z powodu zastanowienia wypłat ze strony protokółowanych kupców, przemysłowców i fabrykantów;
- 9) w postępowaniu krydalnem (ust. z dnia 25. grudnia 1868. Nr. 1. Dz. pr. P. z roku 1869); nakoniec
- 10) pozostawiono sędziemu w sprawach karnych, uie z urzędu dochodzić się mających, ex officio boni viri wpływać na strony, ażeby się pogodziły.

Te wszystkie postanowienia, ustawy, dekryty etc. nie zaradzają potrzebie. Wynaganiom usprawiedliwionym kraju odpowiedzieć mogą tylko Sądy pokoju, przystępne, zatem licznie rozrzucone po kraju, których głównem zadaniem jest jednanie stron we wszystkich prawie sprawach, dalej ostateczne sądenie w sprawach mniejszych i udzielenie doraźne egzekucyi.

II.

Instytucja Sądów pokoju jest instytucją wszystkich prawie cywilizowanych krajów, a tutaj niech nam wolno będzie wykazać ich naturę, przynajmniej we Francji, w Królestwie Polskiem i byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej.

A. Sądy pokoju we Francji.

Instytucja pojednawcza we Francji weszła do Francji z Hollandyi w roku 1790, a właściwie Sądy pokoju datują się we Francji z pamiętnej epoki ogłoszenia kodeksu cywilnego zwanego Napoleońskim tj. od roku 1807.

Instytucja ta przeniosła się zaraz do Niemiec, do Polski i do innych krajów, ale wszędzie przybierała ona odmienne kształty co do swej organizacji, i odmienny sposób postępowania mniej lub więcej, wedle przydzielanej jej jurysdykcji, i przez wzgląd na potrzeby i prawodawstwo krajowe.

Już z samej ich natury wynika, że przeznaczeniem tych Sądów jest ugodne załatwianie sporów przez pojednanie nie wedle ścisłych zasad i przepisów prawa, lecz wedle słuszności dla zapobieżenia procesom zwykle przewlekłym, kosztownym, zubożającym, a we względzie moralnym, nienawisć sprawdzającym.

Z tem ogólnem ich przeznaczeniem połączyły prawodawstwa drugi jeszcze cel, żeby przez ustanowienie Sądów pokoju, przez skróconą i ile możności upojedynzoną i uproszczoną procedurę, załatwiać i rozsądzać spory mniejszej wagi, drobiazgowę, a nawet spory większej wagi, ale miejscowe, wymagające pospiechu i sprawdzenia na miejscu czynu, i w ogóle nie cierpiące zwłoki, tak ze względu na sam przedmiot, jako też ze względu na osoby.

Wedle więc tego Sądy pokoju są właściwie wyjątkowemi.

We Francji tworzą one najpierwsze ogniwo łańcucha sądownictwa, stopień najniższy.

Jest ich tam bardzo wiele; bo w każdym miasteczku lub mieście powiatowem (canton) jest jeden przynajmniej; w każdym obwodzie (arrondissement) dwa przynajmniej, większe miasta mają ich 4—6, a w samym Paryżu jest ich 12.

Należą do ich jurysdykcji tak cywilne, jako też karne sprawy, i raz są organami pojednawczemi, drugi raz wyrokującemi w jednej i drugiej gałęzi.

Co do czynów karygodnych sądzą one tylko najlżejsze przewinienia (contravention), a najwyższe przez nich orzekane kary 15 franków lub 5 dni aresztu przechodzić nie mogą.

Zasiadają z kolei w policji miejskiej (policie municipale) jako sędziowie przewodniczący, gdzie zwykle dwaj komisarze policyjni pełnią obowiązek urzędu publicznego (prokuratorji), i wydają wyroki za proste przewinienia.

Właściwość jurysdykcji Sądów pokoju we Francji jest trojakiej natury:

Jest ona:

- a) wyłącznie pojednawcza czyli rozjemcza;
- b) pojednawcza i zarazem sporna, już to w ostatniej, już w I. instancji;
- c) sądowo-niesporna.

ad a. W rozwinięciu instytucji pojednawczej, weszłej do Francji z Hollandyi w r. 1790. wydano pamiętną ustawę, „że w każdym przedmiocie spornym, i bez względu, w jakim stanie sprawy spór znajduje się, strony powoływane były przed Sędziów pokoju w celu ich pojednania.“

Przy roztrząsaniu projektu do kodeksu, instytucja ta była potępiona, głównie z powodu przymusu moralnego w celu pogodzenia stron. Jednak ze względu na ustawę konstytucyjną ówczesną, kładącą na sędziów główny obowiązek jednania stron, przyjętą została do kodeksu.

Stała więc niezmienna zasada: „Żadna skarga główna, rozpoczynająca instancją między stronami zdolnemi do zawierania układu pojednawczego, i względem przedmiotów, o które takowy może być zawartym, nie będzie przyjętą w Trybunałach I. instancji przed poprzedniem przywołaniem pozwanego przed właściwego Sędziego pokoju, w drodze i celem pojednania i zagodzenia sporu.“

Zasada ta ma jednak do dziś dnia wiele przeciwników: powstawanie przeciwko niej (oprócz przymusu moralnego) pochodzi stąd, iż nietylko same strony, lecz i sędziowie częstokroć lekce sobie ją ważą, uważając ją za prostą formalność

Jakoż istotnie nie wydała ona w praktyce wielkich rezultatów.

Wedle statystyki sądownictwa francuskiego, w Paryżu na 100 spraw do Sądu pokoju wniesionych, zaledwo 20 kończy się pojednaniem; ale na prowincyi stosunek jest większy, bo 50 spraw, w średnim przecięciu załatwia się w drodze pojednania na 100.

Procedura genewska z roku 1818. próbę pojednania czyni zawisłą od woli stron.

W Polsce zatrzymano próbę pojednania za obowiązującą, tak, jak ją procedura francuska przepisuje. Jednakże między instytucją Sądów pokoju w ogólności we Francyi, a takąż instytucją w naszym kraju, zachodzi ta różnica, że gdy we Francyi Sędziowie pokoju są wybierani tylko z pomiędzy prawników, w Polsce przeciwnie kwalifikacya prawa nie jest wymagana: Sędziowie pokoju w Polsce są to obywatele.

Mimo to instytucya pojednawcza nie wydała w Polsce bardzo korzystnych rezultatów, bo wykazy statystyczne od 1855. do 1861. r. pouczają, że zaledwo 10 spraw w przecięciu na 100 w drodze pojednania przed Sędziem pokoju wniesionych przez ugodę się załatwiało, i że w sprawach większej wagi pojednanie jest bardzo rzadkim wypadkiem.

Ale nawet i we Francyi podlega ta zasada licznym ograniczeniom i wyjątkom; bo jeżeli przedmiot sam ze siebie nie ulega układowi pojednawczemu, tam usiłowanie zgody było daremne i nielogiczne.

Wyjątki te są następujące:

- 1) skargi, tyżące się Rządu i dóbr rządowych, gmin, instytucyj publicznych, małoletnich, bezwłasnowolnych, kuratorów i t. p.;
- 2) skargi, które wedle prawa, wymagają natychmiastowego rozstrzygnięcia i pospiechu;
- 3) skargi interwencyjne lub o rękojmię;
- 4) skargi w materii handlowej lub wekslowej;
- 5) skargi o wypuszczenie na wolność, o zniesienie zapowiedzenia lub aresztu, o zapłatę komornego, dzierżawy przypadłych czynszów, lub wypłać rentowych; wreszcie skargi obrońców o zapłatę kosztów;
- 6) skargi wniesione przeciw więcej osobom, chociażby miały ten sam interes;
- 7) skargi o sprawdzenie pism o nieprzyznanie, o właściwość Sądu, o pociągnięcie Sędziego do odpowiedzialności; dotyczące zajęcia, zaofiarowania, zapłaty, itp. —

ad b. Wszystkie skargi w przedmiotach czysto osobistych i ruchomych (które nie dotyczą ani stanu obywateli, ani własności nieruchomości) podlegają jurysdykcji Sądów pokoju w drodze pojednania i zarazem w drodze osądzenia w tych granicach, że jeżeli 100 franków nie przechodzą, sądzą je w ostatniej instancyi; do wysokości zaś 200 franków sądzą je w I. instancyi z wolnością apelacyi. Jeżeli zaś jest spór między utrzymującymi hotele a podróżującymi gośćmi, albo pokoje umeblowane wynajmującymi, a lokatorami, sędzia pokoju sądzi do 100 franków w ostatniej, a do 150 franków w I. instancyi.

Taż sama jej jurysdykcya rozciąga się na spory o wynagrodzenie żądane przez dzierżawcę lub lokatora za nieużywanie przedmiotu najętego, gdy prawo do wynagrodzenia nie jest zaprzeczone; tudzież przez zniszczenie przez właściciela domu lub gruntu przeciw dzierżawcy lub lokatorowi.

W sporach, wynikających z najmu lub dzierżawy o czynsz, do wysokości 100 franków w ostatniej instancyi, a w pierwszej instancyi bez względu na ilość żądania, jeżeli czynsz roczny, podstawą jego będący na prowincyi 200 franków, a w Paryżu 400 franków nie przewyższa.

Dalej sędziowie pokoju sądzą tam w ostatniej instancyi do wysokości 100 franków, a w I. instancyi z możliwością apelacyi bez względu na jakąkolwiek ilość żądania skargi:

- a) o szkody zrządzone bądź przez ludzi, bądź przez zwierzęta, w polach, owocach i zbiorach;
- b) o naruszenie granic, przywłaszczenie gruntu, drzew, płotów, rowów, ogrodzeń, dokonane w ciągu roku; o czyny dotyczące biegu wody, służącej do skrapiania łąk, lub do ruchu fabryki i mły-

nów nadbrzeżnych, jeżeli prawo własności lub służebności nie jest zaprzeczone, i o wszelkie inne skargi posesoryjne;

- c) o naprawy komornicze w domach wiejskich lub miejskich, które prawo wkłada na lokatorów lub dzierżawców;
- d) o zapłatę dla matek, za robotę robotnikom, zasług służącym, i o wykonanie wzajemnych zobowiązań między pryncypałami, panami, a robotnikami i służącymi;
- e) spory wynikające ze służebności bądź gruntowych, bądź budynkowych, dotyczące wspólności muru środkowego, ścieków, widoku na własność, prawa przechodu lub przejazdu itp.
- f) spory o alimenty nie przechodzące 50 franków rocznie, a wytoczone przez wstępnych przeciw wstępnym lub przeciwnie,
- g) skargi o obelgi słowne, czynne pokrzywdzenia i kłótnie, o ile takowe nie kwalifikują się do postępowania z urzędu przed Sądami karnymi.

Apelacya w razach dopuszczonych idzie do Trybunału. Co zaś do wyroków przez Sądy pokoju w ostatej instancji wydanych, te tylko przez Najwyższy Sąd kasacyjny unieważnione być mogą, i to tylko z powodu nieważności, opieranej na niewłaściwości Sądu.

ad c. Do zakresu czynności Sędziego pokoju sądowo-niespornych (*officium nobilitatis iudicis*) należą:

- a) akta opieczętowania po zmarłych i po upadłych kupcach, dla zapobieżenia ukrycia lub rozdrapania ruchomości spadkowych lub upadłości handlowej;
- b) urządza on opieki i rady familijne w interesie małoletnich, pod kuratelą zostających albo nieprzytomnych; przewodniczy tymże Radom i wydaje z jej członkami, uchwały, postanowienia i rozporządzenia, tyczące się masy spadkowej, jej użycia, zabezpieczenia, obrotu, sprzedaży lub obciążenia i zgoła tego wszystkiego, co tylko do pertraktacyi spadku i do dobra osób pod opieką lub kuratelą zostających należy;
- c) ogląda naocznie miejsce sporne dla rozpoznania ich stanu lub ocenienia wartości szkód i ilości wynagrodzenia, bądź sam osobiście, bądź za przyzwaniem znawców,
- d) spisuje i wydaje akta znania, akta adopcyjne czyli przysposobienia, oraz układy z rodzicami dziecka przyswojonego a małżonkami adoptującymi, lub tylko akta opieki dobroczynnej;
- e) akta usamowolnienia itp.;
- f) Sędzia pokoju z samego prawa jest członkiem komitetu czuwającego nad szkółkami ludowymi;
- g) wreszcie ma pieczęć nad zakładami obłąkanych, w jego powiecie się znajdującymi; i służy mu dla tego prawo wglądania w sposób postępowania zakładu.

Jest on płatny ze skarbu publicznego, a oprócz tego wszystkie jego czynności, wyjąwszy sądzenie i pojednanie są płatne przez strony interesowane.

Z początku wybierani byli Sędziowie pokoju przez zgromadzenia wyborcze na 2 i 3 lata, lecz później mianował ich król, i dotąd też przez rząd na ten urząd obywatelski są powoływani, boć też ten, komu się powierza tak rozległą władzę sędziowską, musi być człowiekiem znaczenia, jeżeli nie nauki, to przynajmniej ogólnej inteligencji i doświadczenia, a mianowicie nieskazitelnego charakteru, i w ogóle pewnego zaszczytnego stanowiska w społeczeństwie, a przytem człowieka miłującego dobro publiczne.

B. Sądy pokoju w Królestwie Polskiem.

Wraz z kodexem cywilnym i handlowym, tudzież z kodexem o postępowaniu sądowym spornem i zasadowem, przysłała z Francyi instytucya Sądów pokoju do Polski. Lecz uległa ona w zastosowaniu do kraju bardzo ważnym zmianom: bo na mocy dekretu Króla Saskiego z dnia 13. maja 1808. r., i instrukcyi Ministra sprawiedliwości z dnia 23. maja 1808 r. podzielono ją na dwa wydziały odrębne; pierwszemu powierzono władzę pojednawczą w takiej samej rozciągłości i z temiż samemi wyjątkami, jaką mu

ustawa francuska nadaje w księdze II. o pojednaniu; przydzielono mu również wszystkie czynności sądowo-niesporne; jak np. opieczętowanie, urządzenie rad familijnych, przewodniczenie w nich, itp.; drugiemu wydziałowi powierzono władzę sądowniczą wedle przepisów procedury francuskiej, oraz władzę godzenia tych spraw, które tenże wydział rozpoznaje.

Pierwszy wydział wyobraża Sędziego pokoju, którego urząd niepłatny; mianuje go rząd i jest dożywotnim, ma zaś do pomocy pisarza ukwalifikowanego na Sędziego, urzędnika etatowego.

Drugi wydział tak nazwany „sporny“ wyobrażany jest przez podsędkę, pisarza i podpisarza; wszyscy są urzędnikami etatowymi.

Wydział sporny sądzi spory cywilne i karne; cywilne podług procedury francuskiej, od art. 1. do 47. włącznie, a zatem jest także Sądem, właściwym do wszystkich posesoryów.

Do spornego przydzielony także został wydział hipoteczny od roku 1825., który załatwia wszystkie czynności dotyczące hipotek okręgowych. Nareszcie tenże wydział odsądza sprawy policyi prostej wedle dekretu Króla Saskiego z roku 1810. i wyprowadza przygotowawcze śledztwo dla Sądów poprawczych i kryminalnych.

Tak więc Sąd pokoju w Polsce kongresowej dzieli się na 4 wydziały, wszystkie razem skupiają się na jedną magistraturę, zwaną ogólnie „Sąd pokoju“.

Podobnie jak i we Francyi, Sąd pokoju wydziału spornego (podsędek) sądził sprawy osobiste i ruchome w ostatniej instancji do 80 złp., a w pierwszej instancji do 160 złp.

Lecz Rada Administracyjna z dnia 30. maja 1833. rozszerzyła znacznie zakres jego jurysdykcji sądzenia spraw I. instancji aż do 500 złp., w ostatniej zaś instancji sądził jak pierwiej do 80 złp.

Atoli postanowieniem najwyższem z dnia 26. marca 1842. r. zniesiono granicę sądenia spraw w ostatniej instancji, tak, że dotąd Sąd pokoju wydziału spornego w każdym razie sądzi tylko w I. instancji z wolnością apelacji do Trybunału.

W ogóle tak, jak wedle ustawy francuskiej, wyłączone tam zostały zpod jurysdykcji Sądów pokoju wszelkie sprawy o własność nieruchomości, bo sprawy takie tylko przed Trybunał wyniesione być mogą, prócz posesoryjnych.

Nie wchodząc dalej w organizację, ani w tok procesu tej instytucji, poprzestajemy na tych głównych zarysach co do samejże jurysdykcji.

C. Sądy pokoju w byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej.

Sejm byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej w r. 1825. uchwalił sobie odmienną ustawę o Sądach pokoju, bo całą księgę pierwszą (9 tytułów) postępowania przed Sądami pokoju wedle ustawy francuskiej odrzucił, i nową ustawę zaprowadził.

Ta ustawa obowiązywała ciągle aż do daty organizacji sądownictwa w całej Monarchii Austryackiej, to jest po koniec września 1855 r.

Wedle tej ustawy sądownictwo karne było najzupełniej wyłączone zpod jurysdykcji Sędziego pokoju, i tem głównie różni się od ustawy francuskiej.

Nie poszedł także prawodawca za wzorem organizacji Sądów pokoju w królestwie kongresowem, bo ich wcale nie podzielił na dwa oddziały odrębne, to jest na pojednawczy i sporny, lecz owszem i jednanie stron i wyrokowanie w sprawach cywilnych w osobie Sędziego pokoju połączył, — i w tym względzie Sąd pokoju krakowski zbliża się do francuskiego.

Podług tej ustawy należałoby do jurysdykcji Sędziego pokoju:

- a) usiłowanie przywiedzenia stron spór wiodących do zgody, słowo w słowo wedle ustawy francuskiej księgi II od §. 48. do §. 58., z temiż samemi wyjątkami, zanim sprawa do Trybunału wytoczoną być może;
- b) sądzenie sporów drobiazgowych w przedmiotach osobistych i ruchomych, 30 złp. nie przenoszących, w ostatniej instancji, które też dla swej drobiazgowości od tax i stemplów uwolnione były;
- c) sądzenia sporów w I. instancji, to jest z wolnością apelacji do wysokości 300 złp. włącznie;
- d) rozpoznawanie na miejscu i rozstrzyganie wszelkich sporów posesoryjnych do nieruchomości się odnoszących, tak, jak je kodex francuski rozumie, z tytułu naruszenia posiadania, albo granic, albo z powodu sporu o służebność itp.;
- e) urządzenie rad familijnych i przewodniczenie ich obradom w przedmiocie nad małoletnimi lub pod kuratelą zostającymi;
- f) akta opieczętowania i odpięczętowania wszelkiej ruchomej pozostałości i papierów po zmarłych, który to obowiązek co do osób stanu włościańskiego spadał na zwierzchność miejscową, wyobrażaną zawsze przez wójta z inteligencji;
- g) akta opieczętowania i odpięczętowania na przypadek ogłoszenia lub oddania, komu należało, upadłości handlowych; wreszcie
- h) akty znania, obejrzenia przedmiotu spornego na miejscu, sprawdzenia choroby i stanu umysłu osób, mających być za bezwłasnowolne uznanych, — akta adopcyjne, przysposobienia, opieki dobroczynnej, usamowolnienia, itp.

Było ich pięć, dwa w Krakowie, a trzy w okręgu. Naczelnikiem ich był tak zwany „Sędzia pokoju“ niepłatny, pobierający z kasy publicznej ryczałtową tylko płacę na wydatki kancelaryjne i swego urzędowania.

Senat rządzący dla każdego Sądu pokoju mianował od razu po trzech Sędziów pokoju na trzy lata, którzy między sobą porozumiewali się co do kancelaryi, na każdego z nich w pewnym przeciągu czasu przypadającej. Powoływani byli na ten urząd zaszczytny w obywatelstwie ludzie godni i inteligentni, zajmujący niezależne stanowisko, a nawet panowie lub dochowni z wyższych sfer społeczeństwa.

Pisarz Sądu pokoju, posiadający kwalifikację na urząd Sędziego, prowadził porządek kancelaryjny i manipulacyjny. Był to właściwie Dyrektor bióra, płatny ze skarbu publicznego, jako urzędnik etatowy, druga osoba po Sędzi, zastępujący zarazem urząd publiczny, czyli prokuratora w przypadkach, przez powszechną ustawę kodexu postępowania wskazanych.

Każdy z tych Sądów obsadzony był odpowiednią liczbą woźnych płatnych, do złożenia kaucyi nawet obowiązanych, których powinnością było wszelkie doręczenia tegoż Sądu, i exekucją z jego wyroków i nakazów uskutecznić.

Od wyroków wydawanych przez te Sądy w I. instancji szła apelacja do Trybunału.

Sposób postępowania przed Sądami pokoju, czyli procedura sporna objęta jest ustawą bardzo krótką z r. 1825., o której we wstępie jest mowa.

Po wysłuchaniu sporu, nakłania strony do zgody. Gdy to bezskuteczne, każe im ustąpić, wydaje wyrok z powodami na poczekaniu, i ogłasza ze sentencyonarza, przez pisarza w ciągu audyencji prowadzonego, będącego zarazem protokołem rokowania, w którym treść wniosków stron, oraz dowody przytaczane, jednocześnie zamieszcza.

Od wyroku naocznie wydanego służy opozycja, w dniach trzech po jego doręczeniu zgłoszona, którą w księdze właściwej pisarz zamieszcza.

Sędzia naznacza termin do rozpoznania i rozstrzygnięcia tej opozycji, i po wysłuchaniu stron albo wyrok zaopatrzony w swej mocy utrzymuje, albo go zmienia.

Wyroki Sędziego pokoju, tak jak wyroki wyższych Trybunałów, mogą być przygotowawcze, przedstawowe i stanowcze.

Termin do apelacji czternastodniowy. —

Takie są główne przepisy ustawy krakowskiej o Sądach pokoju, w skróceniu i wyjątkach tu podane: z całą resztą przepisów można się obznajomić z samejże ustawy.

Nie było tam ani sumarycznego, ani ustnego czyli właściwie protokółowego, ani zwyczajnego na piśmie postępowania, jak dotychczasowa ustawa austriacka, dla samych nawet Sądów uciążliwa i mozolna, przepisuje i rozróżnia; — było tam jedno na wszystkie sprawy postępowanie, to jest skrócone i uproszczone. Tylko w Trybunałach rozróżniane i praktykowane były dwa nie wiele różniące się od siebie postępowania, to jest sumaryczne i zwyczajne, z osobną księgą „O rozmaitem postępowaniu.“

III.

Mając taki obraz Sądów pokoju i tychże trybu, zadała komisya sobie jeszcze pytanie: czyli w obec ustawy z dnia 21. września 1869. (Nr. 150. Dz. pr. P.), żądającej od ustawodawstwa krajowego przeprowadzenia postanowień §. 27. lit m, ustawy gminnej pod względem jednania stron, nie należałoby zacząć od uregulowania dotyczących funkcij urzędów pojednawczych w gminie, i tym sposobem drogę dla Sądów pokoju utorować?

Atoli po bliższem i gruntownem rozpatrzeniu się w tej rzeczy okazało się, że gminy nasze, wyjąwszy gminy większych miast, nie posiadają jeszcze dostatecznego rozwoju i wykształcenia, aby im funkcyja jednania stron, i to do egzekucyi zdolnego, z wszelką spokojnością poruczoną być mogła.

W radach bowiem gmin naszych zasiada jeszcze wielka część ludności, nie umiejąca czytać i pisać: potrzebuje ona raczej sama dobrej rady i wskazania sobie pewnego kierunku.

Taka rada gminna, bez powagi publicznej, mogłaby zaledwie skłonić strony, ażeby się zdały na jej sąd. Byłoby to raczej pustą igraszką i niebezpieczną zabawką w rękach niezdolnych i niedoświadczonych.—

Najgłówniejszą zaś przeszkodę w urządzeniu nawet najdoskonalszem instytucyi pojednawczej w gminie należy upatrywać jeszcze w tem, iż instytucya ta mogłaby służyć li tylko dla członków gminy, przez co ważna część społeczeństwa naszego, t. j. obszary dworskie, dotąd na uboczu od gmin zostające, nie należałyby do niej, a raczej byłyby od niej wykluczone.

Przez to zaś musiałaby główna zasada równoprawności obywateli w kraju zostać mocno zachwiana.

Zresztą nie byłaby taka instytucya pojednawczych urzędów w gminie nowością: przybrała ona jak np. w Bawaryi od dawna jak najwyraźniejsze kształty, okazała się jednakże najniepraktyczniejszą. W Królestwie Bawarskiem winna każda sprawa, zanim zostanie przed sąd zwykły wytoczona, poprzód przez urząd gminny być rozpoznana i w drodze dobrowolnego układu traktowana. Lecz tylko w bardzo rzadkich przypadkach odnosi to usiłowanie załagodzenia sprawy pomyślny skutek; najczęściej narzekają strony na utratę czasu i niepotrzebne przewlekanie sprawy. —

Komisya postępując dalej w swoich badaniach w dziedzinie ustawodawstwa o Sądach pokoju, rozpoznawała właściwości tychże w Anglii, Danii i Prusach, a wreszcie mając i projekt rządowy o Sądach pokoju, we Wiedniu w c. k. nadwornej i państwowej drukarni w 1867. r. drukowany, zastanowiła się głęboko nad potrzebami naszego kraju, jego stosunkami i właściwościami, i sądzi, iż instytucya, jak ją w załączonym % projekcie urządza, nie tylko odpowie na razie słusznym wymaganiom naszego kraju, a mianowicie utoruje drogę do usunięcia Sądów powiatowych o jednym Sędzi i pomnożenia Sądów kolegialnych, ale będzie tą instytucją, której w miarę rozwinięcia się prawodawstwa tak cywilnego jak i karnego, mianowicie zaś ustawodawstwa w sprawach niespornych i policyjnych inne czynności będą mogły być poruczone.

Główne myśli i zasady tego projektu dadzą się upowodować następującemi uwagami:

Że Sądy pokoju winne być w naszym kraju publicznemi i cesarsko - królewskimi, o tem nikt nie wątpi.

Władza sądenia jest prawem majestatu: od Monarchy więc władza Sędziego pochodzić musi. Nie taimy się ze zdaniem, iż mianowanie przez Najjaśniejszego Pana jest jedyną rękojmią dla powagi i poszanowania, jakimi chcemy mieć otoczone Sądy pokoju, jeżeli mają to zbawienne stanowisko zająć, jakie im ustawa niniejsza przeznaczca. Komisyja nie zdołała się przekonać o zaletach wyboru Sędziego pokoju, praktyka bowiem pod tym względem, a mianowicie w Królestwie Polskiem i w byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej zadaje kłam tej teoryi. Ażeby agitacyom stronnictwa ująć pola, i Sędziego samego nie wystawiać na szwank chwiejnej polityki, przychyliła się Komisyja do zdania Anglika Baco de Verulam, który chcąc postawić Sędziego wyżej wszelkich stronnictw, przemawia za nadaniem jemu władzy od władzy.

Równie na podporządkowanie Sądów pokoju pod Sądy zwykłe godzić się nie można, jeżeli mamy mieć pewność, że urząd ten honorowy zechcą piastować mężowie z pochodzenia, stanowiska i wykształcenia swego znani i cenieni w kraju.

Ażeby pojedyncze Sądy pokoju nie były pracami swojemi przeciążone, ogranicza projekt okręgi do 30.000 ludności, pozostawia wszelako dotyczącym władzom do woli, terytorya pojedynczych okręgów wedle potrzeby zmniejszać.

Ponieważ godność Sędziego pokoju nie jest etatową, i stanowisko każdego Sędziego równe, przeto niedopuszcza projekt zastępców Sędzi pokoju, i stanowi, ażeby raczej i to naraz mianowano dla każdego Sądu pokoju dwóch Sędziów, kolejno po sobie urzędujących.

Chcąc mieć Sędziami mężów honorowych, nie można dopuścić, ażeby który z nich urzędował, skoroby dopuścił się jakiego czynu hańbiącego; przeto też przewidziano w projekcie przypadki, w których władza Sędziego pokoju ustaje.

Do składu Sądu pokoju zaliczono także pisarza Sądu pokoju: albowiem bez niego jako manipulację prowadzącego, równie i też bez woźnego jako sługi publicznego, instytucya Sądu pokoju obejść się nie może. Projekt chce ukwalifikowanego adjunkta sądowego mieć pisarzem Sądu pokoju, ażeby Sądowi takiemu zapewnić pewne usługi. odszczególniającemu się zaś pisarzowi Sądu pokoju zabezpieczyć promocyę do wyższych posad w sądownictwie, jak też przestrzegać, aby do manipulacyi w Sądach pokoju nie używano indywiduów mniej wykształconych i najczęściej skłonnych do pisarstwa pokątnego, a tym sposobem zapobiedz wytworzeniu kasty, która nie mając widoków awansu i zajęcia wyższego i korzystniejszego stanowiska w hierarchii sądowniczej, rekrutowałaby się z ludzi mniej zdolnych, mniej pewnych, nie dałaby Sędziemu pokoju żadnej gwarancji zacnego zachowania się, i stałaby się z czasem zakałą i ruiną nowej instytucyi.

Dla dogodności publiczności i Sędziego jest pożądanem, ażeby audyencye w pewnych naprzód oznaczonych terminach odbywały się: przeto dnie audyencyi tygodniami winne być wyznaczone; dla nagłości jednakże spraw ma być Sędziemu możność podana, sprawę zaraz, a nawet w pomieszkaniu swoim przeprowadzić.

Dla skrócenia procedury stanowi się postępowanie ustne: a dla tego samego i dla większej kontroli także jawne i z pewnemi tylko wyjątkami. Mianowicie w postępowaniu ugodowem nie można wymagać jawności postępowania, gdyż układ sam według swej natury jest więcej sprawą osobistą, a częstokroć może leżeć w interesie stron, aby jej sprawę nie traktowano publicznie.

Ażeby o przebiegu sprawy i wyniku tejże mieć dokładną wiadomość, należy w każdym Sądzie prowadzić księgi czynności Sądu. Projekt wylicza tylko trzy, t. j. dziennik, sentencyonaryusz i index. Przeznaczenie każdej z tych ksiąg jest zawarte tak w §. 16, jakoteż w pojedynczych ustawy. Nie podaliśmy zaś formularzów ponieważ sądziliśmy, iż takie szczegóły nie należą do ustawy, i są raczej przedmiotem instrukcyi zmieniających się koniecznie w miarę doświadczeń w praktyce uzyskanych.

Ustanawiając te trzy rodzaje ksiąg zastosowaliśmy się do praktyki w Rzeczypospolitej Krakowskiej przestrzeganej, z tą tylko różnicą, iż „księgę wpisów“ nazwaliśmy „dziennikiem,“ gdyż ta ostatnia nazwa odpowiada więcej istocie rzeczy.

Oprócz pomienionych trzech ksiąg prowadzi Sąd pokoju „Protokół audyencyonalny,“ na który w ustawie w §§. 31., 39., 42., 45. i 47., powołuje się. Taki protokół winien spisywać się na każdej audyencji i to na osobnych arkuszach, ponieważ częstokroć audyencya odbywać się będzie w pomieszkaniu Sędziego pokoju, lub też przy oględzinach przedmiotu spornego poza siedzibą Sędziego pokoju. Samo przez się rozumie się, iż te protokoły należy od czasu do czasu w księgę oprawić.

Że te protokoły audyencyonalne nie mają zastępować pism spornych, jak to dotychczas po naszych Sądach pierwszej instancji dzieje się, wypływa jak najwyraźniej z tego, co one zawierają. Te protokoły mają bowiem zawierać tylko treściwie spisane wnioski stron i wszystkie podczas audyencji zasądzone działania.

Do zakresu działania Sądów pokoju przydzielono jednanie stron i nieodwołalne rozstrzygnięcie sporów cywilnych. Zastrzeżono im także zakres w postępowaniu sądowo-niespornem, lecz tego zakresu na teraz bliżej nie oznaczono, ponieważ właśnie ta gałąź prawodawstwa jest w przeobrażeniu. Odczekać zatem wypada rezultatu tego przeobrażenia, i albo w nowej ustawie o postępowaniu niespornem, albo w drodze dodatku do ustawy o Sądach pokoju umieścić czynności Sędziego pokoju w sprawach niespornych.

Sprawy karne, już to z natury swej przy władzy karzącej pozostać muszą; Sędziemu zaś pokoju dla utrzymania jego powagi i porządku w Sądzie tylko władzę dyscyplinarną przyznano.

Spraw administracyjnych do zakresu działania Sądów pokoju nie przydzielono, gdyż jakbądź takowe w Anglii i Danii do Sądów pokoju należą, całkiem inne stosunki w naszym kraju pod tym względem zachodzą.

Przydzielenie innych prócz sądowych czynności mogłyby tylko wtenczas nastąpić, jeżeliby ustawodawstwo we wszystkich gałęziach było już w naszym kraju ustalonym. Lecz pod tym względem panuje prawdziwy jeszcze chaos. Nie mogliśmy więc narażać zaprowadzenie instytucji Sądów pokoju na niepewność otrzymania najwyższej sankcji przez przydzielenie jej czynności, któreby może podało niechętnym broń do orzeczenia, iż ustawa sprzeciwia się albo ogólnie obowiązującym ustawom, albo stoi w sprzeczności z innymi ustawami lub instytucjami. Nam szło przedewszystkiem o to, aby ta instytucja z jej głównymi atrybucjami, to jest jednanie stron i sądzeniem mniejszych spraw, a nawet większych, skoro strony na to się zgodzą, weszła w życie. Raz położony kamień węgielny umożliwi z czasem dokończenie gmachu we wszystkich jego częściach.

Jeżeli Sędzia nasz ma być Sędzią pokoju w całym znaczeniu tego słowa, to należy go postawić w możności, ażeby tego przeznaczenia swego dopełnić. Dlatego też projekt wnosi, aby wszystkie strony bez różnicy i we wszystkich swoich sprawach udać się mogły do niego w celu załatwienia sporów dobrowolnym układem, i aby taki układ był zdolnym do egzekucji.

Przymusu do ugody nie przyjęliśmy do naszego projektu. Już przy rozprawach nad kodeksem napoleońskim przymus taki znalazł wiele przeciwników, a ich liczba nie zmniejszyła się z postępem czasu. Doświadczenie oparte na tabelach statystycznych uczy, iż przymus taki, gdzie istniał, małe tylko przyniósł rezultaty. Przymus taki jest tylko nadto ograniczeniem wolności każdego dania swojej sprawie kierunku, jaki za najwłaściwszy uzna. Zdaniem naszym odpowie się wszelkim wymaganiom najlepiej, jeżeli, usuwając przymus, podaje się publiczności instytucję, w której wszystkie swoje sprawy zagodzone, a prawie wszystkie zasądzone być mogą. Dlatego chcemy mieć Sędziów pokoju mężów światłych i zaufanie publiczne posiadających, do których, jeżeli wypełnią swoje obowiązki, niemal wszystkie sprawy wniesione będą.

Sędzia pokoju rozstrzyga:

- I. spory do jurysdykcji własnej należące, lub też
- II. jeżeli strony jego sądowi dobrowolnie poddały się.

ad I. Do tych spraw należą:

- a) spory o uiszczenie kwoty 200 złr., jeżeli żądanie opiera się na dokumencie publicznym, albo sądownie lub materialnie legalizowanym;
- b) spory o uiszczenie kwoty do 50 złr. bez względu na taki dokument; a w obydwóch tych wypadkach nawet wtenczas, jeżeli
- c) powód żąda osobistego świadczenia, lub rzeczy ruchomej, a zarazem w miejsce ich, zapłacenia kwoty pieniężnej.

Zatem podstawą w ocenieniu własności stanowi na każdy sposób kwota pieniężna do 200 złr., żądana lub wprost, lub też w zastępstwie jakiegoś świadczenia osobistego albo rzeczy ruchomej.

Wszystkie więc sprawy których przedmiot żądania da się sprowadzić do kwoty 50 złr. lub ewentualnie 200 złr., należą do jurysdykcji Sędziego pokoju. Mianowicie zaś należą do niego podług tej zasady i w granicach tych samych także skargi o szkody, zrządzone bądź przez ludzi, bądź przez zwierzęta, i skargi o zapłatę za robotę, itd. — Wyjęte zaś są tylko sprawy przydzielone specjalnym sądom, jak np. sprawy handlowe, wekslowe, hipoteczne, górnicze, itd. lub też, jeżeli chodzi o części lub reszty pretensyj, przenoszących pierwotnie 200 złr., a względnie 50 złr., gdyż rozpoznawanie tych najczęściej wymaga specjalnych wiadomości prawniczych.

Jurysdykcya Sędziego pokoju normuje się według pozwanego, lub też wedle miejsca położenia przedmiotu sporu.

ad II. Ażeby podnieść stanowisko i powagę Sędziego pokoju, i zachęcić go do zasłużenia sobie na zaufanie stron, i ażeby umożliwić stronom mającym zaufanie do Sędziego pokoju, zdać się na jego sąd także w sporach większej wagi i bez ograniczenia na kwotę, a nawet w sporach prowizoryalnych i rumacyjnych postanowiono, iż skoro strony na to się zgodzą, wolno Sędziemu pokoju sprawy przekraczające zakres *ad I.* wyrażony — sądzić; wszelako i tutaj przestrzega się zasada w górze wypowiedziana, że w sprawach wyraźnie z pod jurysdykcji Sędziego pokoju wyjętych, strony na sąd jego godzić się nie mogą, a tylko pozostawiono im wolność, sprawy takie przed Sądem pokoju dobrowolnym układem zagodzić.

Mając stosunki, zwyczaje i potrzeby naszego kraju na oku, unormowaliśmy taki tok sporu, jaki uważaliśmy za najdogodniejszy dla stron, najpojedynczszy i najkrótszy. Zostawiono stronom do woli, wnosić swoje skargi na piśmie lub ustnie, stawać w Sądzie osobiście lub przez zastępców, nawet w toku rozprawy godzić się; wolno powodowi dać sprawie spaść z rejestru, i ją następnie znów ponowić, byle nie ze stratą pozwanego; wolno obydwom stronom pozasądownie pogodzić się, i na terminie nie stanąć; każdej stronie wolno bronić się i sprawę wyświecać, pozwanemu zaś także dać zaocznie sprawę zasądzić.

Sędzia zaś, kierując rozprawą, sam sprawę bada i rozsądza, które okoliczności są ważne, i spór rozstrzygające? czyli świadków i których pytać? czyli ich zaprzysięgać i kiedy? czyli też poprzestać na ich poręczeniu? — On sam może sprawę odroczyć; on zarządza naoczne oględziny przedmiotu spornego.

Wychodziliśmy z tej zasady, iż gdy Sędzia pokoju sądzi według swojego przekonania i sumienia, nie przywiązany do żadnych form, jego mniemaniu pozostawić należy, jakimi drogami on do tego przyjść może, iżby wydał wyrok z całym zaspokojeniem swojego sumienia.

Po ukończonej rozprawie Sędzia pokoju ocenia wynik tejże jedynie tylko wedle swej najlepszej wiedzy, sumienia i przekonania, i w temto najwyższa powaga Sędziego pokoju spoczywa, że on nie trzyma się z góry unormowanych prawideł dowodowych, lecz słucha głosu sumienia swego i wydaje wyrok. — Piastując jednakże urząd publiczny, i będąc organem sprawiedliwości, której szafarzem jest najwyższa władza monarsza w Państwie, wydaje Sędzia pokoju wyroki swoje w imieniu Jego Cesarskiej Mości z wszelką dokładnością co do przedmiotu sporu, stron i orzeczenia samego.

Upowodowanie zaś wyroku, jakkolwiek stanowi ono składową część wyroku, nie jest właściwą podstawą orzeczenia, ale raczej streszczeniem głównych szczegółów, odnoszących się do sprawy. Taki wyrok, jak też wszelkie orzeczenia i uchwały Sądu pokoju, zapisane w dotyczące księgi, stają się dokumentami publicznymi.

Wyrok przez Sędziego pokoju wygłoszony staje się zaraz prawomocnym: przeciw niemu niemasz apelacji; albowiem przeciw orzeczeniu, opartemu li tylko na przekonaniu, nie zaś na pozytywnych z góry unormowanych dowodach, apelacji być nie może.

Dozwoloną jest tylko opozycja przeciw wyrokowi zaocznie wydanemu, którą tylko pozwany wnosić może, gdyż tylko sprawa pozwanego może być zaocznie sądzoną.

Dopuszczamy także kasację, ale tylko w dwóch wypadkach, to jest: dla niekompetencji Sędziego, i jeżeli Sędzia pokoju sądzi sprawę, w której powinien się być wykluczyć.

Opozycja ma na celu podanie pozwanemu możliwości bronienia się jeszcze, jeżeli sprawa zaocznie z jego krzywdą zasądzoną została. Ażeby jednakże z tego środka prawnego pozwany nie czynił nadużycia, i sprawy nie przewlekał, winien jest na nowym terminie bronić się, gdyż więcej słuchanym nie będzie.

Najdalej w przeciągu trzech miesięcy po upływie terminu uiszczenia w ugodzie lub wyroku wyrażonego, winna strona zażądać od Sędziego pokoju położenia klauzuli egzekucyjnej na wyroku lub ugodzie.

Postanowiono termin 3-miesięczny, ażeby z jednej strony przymusić stronę do ostatecznego załatwienia sprawy, z drugiej strony zaś, ażeby i Sądowi pokoju nie utrudniać urzędowania przez odgrzebywanie dawno zasądzonych spraw pod okolicznościami częstokroć już zmienionymi, żeby na koniec nie przedłużać za nadto długo prawa do opozycji. Postanowienie to nie uwłącza wszelako prawa strony przeprowadzenia egzekucji jak długo prawo jej nie zgasło.

Zresztą klauzulę egzekucyjną udziela Sędzia pokoju także w dowód, że niemasz przeciw wyrokowi ani opozycji, ani też kasacyi założonej.

Ekzekucya sama odbywa się przed Sądem pokoju najkrótszym i najpojedynczym sposobem, gdyż główny cel jest, ażeby wierzyciel bez wszelkich zachodów i przewlekań ze strony swego przeciwnika został zaspokojony.

Dłużnik winien natychmiast uiścić się z długu swojego, a jeżeli nie ma funduszków gotowych do pokrycia, Sędzia pokoju zarządza sprzedaż jego ruchomości z pod egzekucji nie wyjętych, aż do użycania potrzebnej kwoty.

Przy sprzedaży ruchomości, szacuje takowe znawca. Z ceny kupna i sprzedaży zaspokojony wierzyciel oddaje tytuły i dokumenta dłużnikowi, a jeżeliby jakiegokolwiek rodzaju spory z powodu egzekucji prowadzonej wszczęły się, rozstrzyga je Sędzia pokoju jako sprawy naglące, to jest natychmiast, lub jeżeli Sąd zwykły przeprowadza egzekucję, postępuje według dotyczących przepisów.

Przedkładając załączony projekt Wysokiemu Wydziałowi krajowemu, Komisyja sądzi, iż o ile stan terażniejszy prawodawstwa państwowego i krajowego dozwala, projekt ten jest na teraz jedynie możliwym w naszym kraju, i odpowiada zupełnie w głównem przeznaczeniu Sądów pokoju jego potrzebom. Nie będą te Sądy pokoju wypełniały na razie wszystkich czynności, któreby im można przydzielić, ale zważyć należy, że wypada przedewszystkiem założyć rdzeń tych czynności, około których w miarę rozwoju prawodawstwa inne czynności będą się mogły krystalizować, na koniec nie spuścić z uwagi i tej

okoliczności, iż przy braku ludzi do czynności publicznych wdrożonych, którzy nadto płacy pobierać nie będą, nie należy obarczać Sędziów pokoju, honorowe tylko stanowisko zajmujących, czynnościami, których nawałowi na razie nie podołaliby.

Przeciążając od razu Sędziów pokoju, niedoświadczonych, zniechęciłoby się ich do tej tak ważnej pracy, a przez to samo narażonąby została cała instytucja na upadek.

We Lwowie dnia 5. Czerwca 1870.

Oktaw Pietruski,
Przewodniczący Komisji.

B. Kowalski,
Referent.

Ł w ó w.

Z drukarni Zakładu narodowego imienia Ossolińskich
pod zarządem Aleksandra Vogla.

1872.

Alegat XIII

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wykupna mesznego, proskurnego, skópczynny i innych tej natury danin kościelnych.

Wysoki Sejmie!

Na wstępie zeszłorocznej sesyi, a mianowicie na posiedzeniu z dnia 16. września 1871, wniósł by Wydział krajowy do Wysokiej Izby projekt do ustawy o wykupnie mesznego, proskurnego, skópczynny, i innych tej natury danin kościelnych.

Ponieważ sprawa ta w obec nawału innych czynności nie przyszła wcale pod obrady, przeto Wydział krajowy wnosi ją teraz ponownie.

Przebieg jej historyczny jest następujący :

Jeszcze na posiedzeniu z dnia 2. marca 1866. wniósł poseł Rusiecki; ażeby Wysoka Izba uchwaliła iż dawne daniny, tak zwane meszne i skópczyna, gdzie jeszcze do tej pory istnieją, za zapłatą mają być zniesione. Wniosek ten odesłano do komisyi administracyjnej, która zeń zdała sprawę na posiedzeniu z dnia 22. marca 1866. Komisya była tego zdania, iż patent z dnia 15. sierpnia 1849. (§. 5.) orzekł już w zasadzie, iż wzmiankowane daniny mają być wykupione, że zatem postanowienia takiego na nowo uchwalać nie potrzeba, lecz jedynie wezwać c. k. Rząd, aby ogłosił nowy termin do zgłaszania się o wykupno danin. Na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 4. października 1850. (§. 68.) był już raz podobny termin ustanowiony, a mianowicie po dzień 31. grudnia 1854., lecz zdaniem komisyi termin ten nie był ogłoszonym formalnie, gdyż odnośnego edyktu nie zamieszczono w Dzienniku praw krajowych, w skutek czego wiele stron o wykupno danin się nie zgłosiło. Komisya wniosła przeto, ażeby Wysoka Izba przeszła do porządku dziennego nad wnioskiem posła Rusieckiego, a wezwała natomiast c. k. Rząd do wydania stosownych rozporządzeń, na mocy których wzmiankowane daniny, zgodnie z zasadą, wyrzeczoną w patencie z dnia 15. sierpnia 1849. jeszcze do wykupu dopuszczonemiby być mogły.

Mimo wywodów ówczesnego pana Komisarza rządowego, który wykazywał, że c. k. Rząd nie będzie mógł spełnić żądania Wysokiej Izby, gdyż termin wykupu prawnie i formalnie był ogłoszony, czem uczyniono zadość wymogom §. 68. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 4. października 1850. poszła Wysoka Izba za zapatrywaniem swej komisyi, i zamieniła wnioski jej w uchwałę

Krok ten pozostał bez skutku, gdyż c. k. Rząd utrzymał zdanie swego Komisarza sejmowego, i piśmie do J. O. Księcia Marszałka krajowego z dnia 19. grudnia 1866. do l. 5.533, odpowiedział, że nie może

uczynić zadość wezwaniu Wysokiego Sejmu, albowiem nie jest powołanym do wydania wyraźnego rozkazu co do dodatkowego wykupu w mowie będących danin, równie jak nie może wystąpić z inicjatywą celem wykupu takowych drogą dobrowolnych ugod.

Usunięta w ten sposób sprawa poruszona została ponownie przez posła Jakóbika, który na posiedzeniu z dnia 11. września 1868. postawił wniosek, zmierzający do zniesienia skópczyny, mesznego, proskurnego itp. danin. Komisya administracyjna, której ten wniosek przekazano, zdała zeń sprawę na posiedzeniu z dnia 7. października 1868. i w skutek jej wniosku uchwaliła Wysoka Izba:

1) przejść do porządku nad wnioskiem posła Jakóbika, i

2). polecić Wydziałowi krajowemu, żeby wygotował projekt do ustawy, normującej ostatecznie przeprowadzenie wykupna mesznego, skópczyny, proskurnego i innych danin kościelnych.

Wywiązując się z tego polecenia przedłożył Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 5. listopada 1869. Wysokiej Izbie projekt do ustawy, który po krótkiej dyskusyi bez zmiany uchwalono.

W projekcie tym oparł się Wydział krajowy na patencie z dnia 15. sierpnia 1849. i na zawartem tam postanowieniu, iż pozostałe jeszcze różne daniny stałe w naturaliach dla kościoła i plebana, które nie są w związku z dziesięciną, mają być wykupione. Ponieważ w rozporządzeniu z dnia 4. października 1850. które normuje sposób przeprowadzenia tego wykupu, powiedziano, że te daniny w naturaliach nie będą reluowane z urzędu, tylko aż się o to jedna lub druga strona zgłosi; ponieważ sposoby do wykupu, podobnie jak i innych powinności, polegających na prawie do dziesięciny, w wzmiankowanym patencie i rozporządzeniu są podane; ponieważ zresztą tylko w skutek niedokładnego ogłoszenia edyktu c. k. Rządu, ustanawiającego ostateczny termin do zgłaszania się o wykupno będących w mowie danin, i w skutek zaniedbania owego terminu ze strony interesowanych nie wszyscy o wykupno się zgłosili, i daniny te we wielu miejscach po dziś dzień się ostały; zwrócił Wydział krajowy uwagę głównie na potrzebę odnowienia terminu do zgłaszania się o wykupno i do niej ograniczył projekt do ustawy, pozostawiając sposób przeprowadzenia wykupu, skalę indemnizacyi i oznaczenie wartości danin w obrębie tych ustaw, które już sposób reluowania tak tych, jak innych danin i powinności określają.

Innego atoli zdania był c. k. Rząd, skoro doradził Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości, aby odmówił najwyższej sankeyi uchwalonemu przez Wysoką Izbę projektowi do ustawy.

Odezwa c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 14. stycznia 1870. do l. 276, którą o odmówieniu sankeyi Wydział krajowy uwiadomiono, oznajmia, iż stało się to „z powodu, że, jakkolwiek pożądanę jest rozwiązanie tego stosunku, projekt do ustawy nie zawiera dostatecznych postanowień ani co do sposobu wykupu, ani co do skali indemnizacyi, ani co do wartości danin, uiszczanych w naturaliach.“

Jakkolwiek Wydział krajowy nie może z c. k. Rządem dzielić przekonania, iż do przeprowadzenia wykupu wzmiankowanych danin potrzeba niezbędnie świeżego, ustawodawczego określenia powyższych trzech warunków, gdyż takowe w ustawach i rozporządzeniach, przeprowadzających relucyę podobnych danin i powinności szczegółowo są określone, przeciw godząc się z zapatrywaniem c. k. Rządu pod tym względem, że spieszne rozwiązanie tego stosunku jest pożądanę, przystąpił do ponownego opracowania przedmiotu z uwzględnieniem powyższych trzech warunków, przez c. k. Rząd postanowionych, i obecnie przekłada nowy projekt -/. Wysokiej Izbie do uchwalenia.

W projekcie tym zwraca Wydział krajowy uwagę Wysokiej Izby głównie na tę okoliczność, iż uważał za stosowne zaprojektować w §. 1. zasadnicze orzeczenie:

1) iż daniny o których mowa, mają być na żądanie wykupione, i

2) iż ustawa odnosi się nie tylko do danin w naturaliach, lecz także do danin w gotówce.

Co do 1) uznaje Wydział krajowy ponowienie zasadniczego orzeczenia co do relucyi danin, mimo §. 5. patentu z dnia 15. sierpnia 1849. za potrzebne, a to z powodu, że rozporządzenie ministeryalne z dnia 4. października 1850. (któremu również mocy ustawy odmówić nie można, gdyż opiera się na oddzielnem najwyższem postanowieniu z dnia 15. sierpnia 1850.) w §. 64. lit. a). w ten sposób §. 5. powołanego patentu tłumaczy, że gdyby tylko na mocy tego postanowienia relucya była przeprowadzoną, mogłyby być z pod prawa do relucyi wyjęte owe daniny, które obowiązany nie z tytułu posiadania gruntu, lecz jako osoba uiszcza,

a szczegółowo proskurne, które §. 64. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 4. października 1850. wyraźnie jako wyjęte z pod prawa do relucyi wymienia.

Co do 2) wskazują nieuniknioną potrzebę liczne, w petycyach do Wysokiego Sejmu przytoczone wypadki, w których daniny, uiszczane w naturaliach łączą się z drobnemi daninami w gotówce. Już poseł Gross, przy dyskusyi nad projektem do ustawy na posiedzeniu z dnia 5. listopada 1869. podnosił potrzebę rozszerzenia prawa do relucyi i na daniny w gotówce, i cofnął odnośną poprawkę jedynie z uwagi, że projekt, zawierający podobne postanowienie mógłby nie uzyskać najwyższej sankeyi dlatego, że rozporządzenie ministeryalne z dnia 4. października 1850. w §. 64 lit. c) daniny uiszczane w gotówce z pod prawa do relucyi wyraźnie usuwa. Wzgląd ten atoli nie mógł już obecnie powodować Wydziałem krajowym przy układaniu nowego projektu, gdyż podobne postanowienie zawiera się także w ustawie królestwa Czech z dnia 11. maja 1869. a nie stanowiło przeszkody w sankcyonowaniu tejsze ustawy.

Wydział krajowy sądzi, że i w dalszych postanowieniach które (odpowiadając warunkom postawionym ze strony c. k. Rządu) najprościejsze rozwiązanie sprawy mają na celu, nie mieści załączony projekt nie takiego, coby stało w sprzeczności z uznaną już w Wysokiej Izbie zasadą słusznego reluowania wzmiankowanych danin; wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy załączony projekt do ustawy uchwalić.

We Lwowie 19. kwietnia 1872.

Przewodniczący i sprawozdawca
Oktaw Pietruski.

Projekt do ustawy,

tyczącej się wykupna mesznego, skópczyny, proskurnego itp. danin, uiszczanych w naturaliach i gotówce kościołom i plebanom, a polegających na osobnych od dziesięciny niezawisłych tytułach.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Daniny w naturaliach i w gotówce, które nie w skutek prawa do dziesięciny, jako pewna część przychodu gruntowego w plonie, lecz jako niezmiennie daniny dla kościołów i plebanów na podstawie osobnych tytułów są uiszczane, mają być wykupione.

§. 2.

Wykupienie tych danin nastąpić może tylko wtenczas, kiedy albo uprawniony do ich pobierania albo gmina, do ich uiszczania obowiązana, a jeśli zobowiązanie nie zawisło od związku gminnego, każdy z obowiązanych wykupna w terminie na ten cel wyznaczonym zażąda.

§. 3.

Wykupno danin, do których gmina jest obowiązana, może nastąpić na podstawie uchwały rady gminnej.

Za bezwłasnowolnych żądać mogą wykupu ich prawni zastępcy. Ugody, przez tych zastępców imieniem bezwłasnowolnych zawarte nie potrzebują do ich prawomocności zatwierdzenia instancyj opiekuńczych lub kuratelarnych.

§. 4.

Miarę wynagrodzenia uprawnionych stanowi prawnie oznaczona wartość danin, a roszczenia ich mają być uważane za zupełnie zaspokojone, jak skoro wykup zostanie przeprowadzonym na podstawie niniejszych przepisów.

§. 5.

Wyjąwszy te wypadki, gdzie już nastąpiła relucya na mocy ustaw o uwolnieniu gruntu od ciężarów, ma się wartość danin w naturze oznaczać wedle cen miejscowych, a mianowicie:

a) przy naturaliach, zapisywanych w cenniku targowym, wedle ceny przeciętnej z 10 lat, t. j. od roku włącznie 1858. do włącznie 1870. w ten sposób, że z obliczenia wypuści się rok z najwyższymi i rok z najniższymi cenami;

b) przy naturaliach nie zapisywanych w cenniku targowym, i których ceny nie można w wierzitelny sposób oznaczyć, na podstawie orzeczenia znawców i z uwzględnieniem powyższego okresu lat.

§. 6.

W wypadkach, w których znawcy mają orzekać, wybiera każda strona jednego znawcę, a obie strony razem superarbitra, którego orzeczenie w obrębie zdań, objawionych przez znawców, jest rozstrzygające.

Jeżeli jedna ze stron znawcy nie wybierze, lub jeśli się obie strony nie zgodzą na superarbitra, natenczas dopełnia tego za nich komisya indemnizacyjna.

§. 7.

Stronom wolno jest porozumiewać się ze znawcami i dostarczać im materyału do gruntownego zbadania sprawy.

Na żądanie jednej ze stron, mogą być znawcy przed wydaniem orzeczenia zaprzysiężeni.

Przeciw orzeczeniu znawców nie można się odwoływać.

§. 8.

Daniny w gotówce mają być na walutę austryacką obliczone.

§. 9.

Od rocznej wartości danin należy odliczyć 5 od sta jako wydatek na ich pobór.

Pozostała po tém odliczeniu czysta wartość roczna danin, pomnożona przez 20, stanowi kapitał indemnizacyjny, a pięcioprocentowa renta dochód uprawnionego.

§. 10.

Dniem wykupu jest dzień 1. maja, który nastąpi po prawem zawarciu układu indemnizacyjnego lub prawomocnem orzeczeniu władzy. Do dnia tego mają być wypełniane dawne zobowiązania.

Spłata kapitału relucyjnego rozpoczyna się z 1szym listopada tegoż samego roku.

§. 11.

Od kapitału indemnizacyjnego należy odliczyć kwotę w centach w. a., jeżeli takowa przy obliczeniu wypadnie, i tym sposobem zaokrąglić go na całe złote w. a.

Ten kapitał indemnizacyjny mają obowiązani spłacić w przeciągu lat 20 rocznie ratami na dniu 1. listopada każdego roku w tej c. k. kasie podatkowej, która przy zawarciu układu indemnizacyjnego będzie oznaczoną. Wraz z pierwszą ratą ma się także spłacić odliczona od kapitału indemnizacyjnego kwota w centach w. a.

§. 12.

Obowiązanym służy prawo spłacić każdego czasu czyto kilka rat, czy cały kapitał na raz.

§. 13.

Wraz z każdą ratą kapitału, na dniu 1. listopada przypadającą, mają być spłacane całoroczne 5% odsetki, za czas od 1. maja tegoż samego roku następującego od całej ilości kapitału, która 1. maja tegoż samego roku była do spłacenia.

W razie spłacania rat kapitału w wcześniejszych terminach w ciągu roku, należy także za przeciąg całoroczny odsetki obliczyć i równocześnie spłacić.

§. 14.

Dnia 1. maja każdego roku wydaje c. k. kasa podatkowa bezpośrednio uprawnionemu odsetki, spłacone wedle wysokości pozostającego kapitału, jako przypadająca mu roczną rentę, raty kapitału zaś oddaje kościelnemu komitetowi konkurencyjnemu, który je fraktyfikuje i dochody uprawnionemu wypłaca.

§. 15.

Rozpoznawczemi komisjami pierwszej instancji są te c. k. starostwa powiatowe, w których obrębie znajdują się uprawnione kościoły i plebanie.

Dalszemi instancjami są c. k. Namiestnictwo i c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 16.

Podania o wykupno danin należy wносить na piśmie do c. k. starostwa.

§. 17.

W celu przeprowadzenia układu indemnizacyjnego wzywa komisya bezpośrednio interesowanych lub ich pełnomocników dla dania wyjaśnień, które ustnie udzielić są obowiązani, gdyż w przeciwnym razie rozstrzyga komisya na podstawie aktów i urzędowo zasiągniętych wiadomości.

W razie, gdy znawcy do rozstrzygnięcia sprawy są powołani, ma im komisya udzielić wszelkiej pomocy wyjaśnień.

§. 18.

Gdyby między stronami nie przyszło do skutku porozumienie, do którego zawsze dążyć należy, a mianowicie w wypadkach, w którychby prawu pobierania dania zaprzeczano, ma komisya na podstawie faktycznego stanu rzeczy wydać orzeczenie, i podać je stronie zaprzeczającej do wiadomości z tem dołożeniem, że może w nieodrączalnym terminie trzech miesięcy udać się do drogi prawa, i przed komisją się wykazać, że pozew wytoczyła. Strona nie wytaczająca pozwu w przeciągu tego czasu, traci prawo do dalszych zażaleń, i orzeczenie komisji staje się prawomocne.

Tożsamo odeszle komisya uprawnionego do drogi prawa, gdyby faktyczne pobieranie danin nie dało się sprawdzić. W razie, gdyby uprawniony w nieodrączalnym terminie trzech miesięcy pozwu nie wytoczył będzie to oznaczało, iż się zrzeka swych roszczeń.

§. 19.

Pozwy, wniesione w należyтым terminie, mają sądy załatwiać wedle przepisów o sumarycznem postępowaniu i z możliwym pospiechem.

Prawomocny wyrok sądowy będzie podstawą dalszego postępowania komisji indemnizacyjnej.

§. 20.

Przeciw orzeczeniom komisji mogą się strony odwoływać do c. k. Namiestnictwa, a w razie, gdyby takowe orzeczenia nie zatwierdziło, do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Rekurs ma być w prekluzyjnym terminie dni 30, i zawsze przez komisję wniesiony.

Przeciw orzeczeniu, zatwierdzonemu przez c. k. Namiestnictwo nie można się już do c. k. Ministerstwa odwoływać.

§. 21.

Prawomocny układ indemnizacyjny lub wyrok ma być udzielony oznaczonej w nim (§. 11.) c. k. kasie podatkowej, która wedle przepisów określających pobór c. k. podatków, ściągać ma raty kapitału indemnizacyjnego i odsetki od obowiązanych, i wydawać im na nie kwity.

§. 22.

C. k. starostwa powiatowe (§. 15.) przeprowadzają wszelkie w tej ustawie im przydzielone czynności w miejscu swoich siedzib i bez żadnych kosztów dla stron.

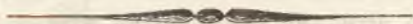
Strony ponoszą wspólnie tylko te koszty, które znawcom prawomocnie przez komisye rozpoznawcze przyznane zostaną.

§. 23.

Przepisy, sprzeczniące się niniejszej ustawie znoszą się.

§. 24.

Wykonanie téj ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie nagród dla nauczycieli szkół ludowych i stypendyów dla uczniów Seminarjów nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

W roku 1868. wniósł ś. p. poseł hr. Adam Potocki, ażeby Wysoki Sejm uchwalił na rok 1869 sumę 35.000 złr. w. a. dla polepszenia bytu i uposażenia nauczycieli szkół ludowych, mianowicie takich, którzy gorliwością w służbie odznaczają się przed innymi. Wniosek ten nie pozostał bez skutku; Wysoki Sejm przeznaczył podówczas 7.400 złr. w. a. na nagrody dla celujących nauczycieli i nauczycielek, powierzając Wydziałowi krajowemu rozdawnictwo tych nagród.

Od owej chwili, przez przeciąg trzech lat zajmuje miejsce w budżetach krajowych pewna kwota na ten cel przeznaczona; w roku 1870. wynosi ona 22.000 złr., zaś w latach 1871. i 1872. po 10.000 złr. w. a.

W przeciągu czterech lat przeznaczono więc razem na nagrody dla nauczycieli i inne cele wychowania i oświaty kwotę 49.400 złr. w. a.

W roku 1869. została cała podówczas wyznaczona kwota tytułem nagród jednorazowych po 50 złr. w. a. między 148 celujących nauczycieli rozdana; lecz już w roku następnym napotkał Wydział krajowy trudność w użyciu całej kwoty 22.000 złr. na nagrody, jeżeli takowe w istocie cechę nagród zachować miały.

Idąc więc za skazówkami Rady szkolnej krajowej, przeznaczył 6.300 złr. w. a. na inne cele szkolne, rozdawszy jedynie 15.700 złr. w. a. pomiędzy 252 nauczycieli, z których 62 otrzymało nagrodę po 100 złr. w. a., 190 zaś po 50 złr. w. a.

W latach 1871. i bieżącym rozdano znowu po 7.400 złr. t. j. razem 14.800 złr. pomiędzy 296 nauczycieli, kwotę zaś 5.200 złr. w. a. przeznaczono na inne cele wychowania i oświaty.

W całym czteroletnim przeciągu czasu nagrodzono zatem 696 nauczycieli i nauczycielek, rozdawszy pomiędzy nich kwotę 37.900 złr. w. a.

Wydział krajowy rozdzielał powyższe nagrody po najtroskliwszem badaniu wniosków, które mu tak wydziały rad powiatowych jak i władze szkolne przedkładały, i żywi to przekonanie, że nie masz między wynagrodzonymi żadnego, któryby na to wyszczególnienie nie był zasłużył; sądzi jednak, że udzieleniem tak znacznej ilości nagród zeszedł do tej granicy, poza którą trudno już o wybitniejsze zasługi w gronie nauczycieli ludowych, i gdzie nagroda musiałaby koniecznie stracić właściwą cechę i stać się zapomogą, udzielaną z tytułu ubóstwa nie zaś gorliwości w pełnieniu obowiązków. Przekonywa o tem porównanie cyfry udzielonych nagród z cyfrą wszystkich nauczycieli i nauczycielek w kraju.

Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o szkołach ludowych w kraju w r. 1868. i 1869. wykazuje przy wszystkich szkołach 3.165 nauczycieli i nauczycielek wszelkiej kategorii; sprawozdanie tejże władzy z roku bieżącego, w którym opuszczono z obliczenia pewną ilość szkół parafialnych, nie będących publicznymi, podaje ich liczbę na 3.051. Jeżeli z tą ostatnią cyfrą porównamy liczbę nauczycieli nagrodzonych odliczywszy od niej 50 takich, którzy po dwa razy nagrody otrzymali, to się przekonamy, że przedstawia ona stosunek 4·7 : 1, czyli, że na 47 nauczycieli 10 zostało wynagrodzonych. Stosunek ten przedstawia zdaniem naszym ostateczną nagród granicę, trudno bowiem byłoby utrzymać twierdzenie, iż w rządzie dzisiejszych nauczycieli szkół ludowych więcej niż piąta część jest takich, którzy tak zdolnościami swymi jak i gorliwością w wypełnianiu obowiązków na wdzięczność i nagrodę kraju zasłużyli. Już w bieżącym roku, było niepodobniństwem wybrać z pomiędzy przedstawionych 148 takich, którzy na nagrodę zasługują, a jeszcze ich nie otrzymali, skutkiem czego ujrzał się Wydział krajowy spowodowanym przyznać nagrodę 29 takim nauczycielom, którzy już ubiegłych lat byli wynagrodzeni.

Powyższe zestawienie udowadnia już dostatecznie, że rozdzielanie nagród, a mianowicie w tej formie i w takich rozmiarach jak dotychczas, nie mogłoby nadal się odbywać. Cała nawet wartość nagród już rozdanych musiałaby się zmniejszyć, gdyby wynagradzano po kolei nauczycieli, mających coraz mniej zasług. Mimo wszelkiej troskliwości w rozdzielaniu nagród, nie uniknął Wydział krajowy już dotąd zarzutów, iż nagradza nauczycieli, którzy na to nie zasługują. Utyskiwania podobne wynurzyły niektóre wydziały powiatowe, gdy się za ich wyłącznie wnioskami nie poszło; inne zaś, już to w pismach do Wydziału krajowego, już to w petycyach do Wysokiego Sejmu domagały się zupełnego zniesienia nagród, twierdząc że one, zamiast obudzić chwalebłą emulację między nauczycielami, wpłynęły na nich demoralizująco.

Twierdzenia podobnego nie może Wydział krajowy uznać za słuszne, sprawdzając jednak, że i w publiczności odzywają się głosy przeciw dotychczasowemu nagród udzielaniu, wynurza niniejszem przekonanie, że na przyszłość należałoby sposób wynagrodzenia zmienić, a zmniejszając liczbę nagród, podnieść tem samem ich znaczenie.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że los wszystkich nauczycieli a mianowicie materialne ich położenie wymaga rychłej poprawy, nie może się to jednak stać za pomocą rozdzielania licznych nagród lecz skutkiem ogólnego polepszenia nauczycielskich dotacyj, co może być przedmiotem odrębnych postanowień Wysokiego Sejmu.

Jeżeli obok tego władza krajowa ma jeszcze nauczycieli wynagradzać, to nagrody powinny być udzielane tylko w tych rzadkich wypadkach, gdzie niezmiernie, ponad zwykłą miarę obowiązków posunięta gorliwość i niepospolite zasługi stawiają nauczyciela znacznie wyżej ponad poziomem ogółu nauczycieli. Bez względu zatem na terytorjalne rozłożenie szkół w kraju i na ilość nauczycieli w tym lub owym powiecie, a jedynie na podstawie sprawozdań zwiedzających szkoły inspektorów i zdania władz szkolnych, należałoby odtąd udzielać nagród tylko szczególnie odznaczającym się nauczycielom.

Stosownie do tego swojego przekonania zmniejszył też Wydział krajowy kwotę, która dotychczas na nagrody była udzielona, i wnosi, ażeby Wysoki Sejm uchwalił jedynie sumę 6.000 złr. w. a., z których część na ogólne cele wychowania i oświaty jak n. p. premiovanie książek szkolnych, przybory do nauki i t. p. część zaś na nagrody dla nauczycieli ma być przeznaczoną.

Przemawiając za zmniejszeniem wydatku na cel powyższy, dalekim jest Wydział krajowy od zamiaru uszczuplenia ogólnej kwoty, którą dotychczas z funduszków krajowych na cele szkół i oświaty wydawano, wnosi bowiem równocześnie, ażeby Wysoki Sejm kwotę przeznaczoną na stypendya dla uczniów seminariów nauczycielskich o 4.000 złr. podwyższyc raczył.

Na pierwszą wiadomość o urządzeniu seminariów nauczycielskich, pospieszył Wysoki Sejm z pomocą dla uczniów i uczenic tych zakładów, przeznaczając uchwałą z dnia 17. października 1871. kwotę 10.000 złr. w. a. na stypendya dla tychże.

Oprócz tego uchwalono w budżecie drugą jeszcze pozycję (R. VII p. 27.) 2.000 złr. na ten sam cel. Z kwot powyższych udzielono uczniom i uczennicom seminariów 64 stypendyów po 100 złr. w. a., 63 sty-

pendyów po 80 złr. a 13 po 43 złr. 8 ct. w. a., razem 140 stypendyów. Na tenże sam cel przeznaczył także skarb państwa 15.000 złr. w. a., z których utworzono 150 stypendyów po 100 złr. w. a. rocznie, nadto jest jeszcze kilka stypendyów prywatnej fundacji. W dziewięciu nowo utworzonych seminarjach pobierają zatem uczniowie i uczennice przeszło 290 stypendyów. Ta ilość stypendyów wydaje się znaczną, jeśli ją jednak porównamy z liczbą wszystkich uczniów i uczennic seminarjów, i weźmiemy na uwagę wyjątkowe ich położenie, okaże się jeszcze za małą.

W ubiegłym roku szkolnym uczęszczało do seminarjów 475 uczniów i uczennic, a więc 180 nie pobierało wcale żadnych stypendyów. Stosunek ten musi jednak w przyszłym roku szkolnym zmienić się na niekorzyść. Dotąd były bowiem tylko seminarja lwowskie i krakowskie tudzież seminarja w Przemyślu i Rzeszowie pełnemi t. j. 3-klasowemi, seminarja zaś w Tarnopolu, Stanisławowie i Nowym Sączu liczyły tylko po 2 klasy. Z początkiem roku szkolnego 1872/3 zostaną te seminarja uzupełnione, w skutek tego wzrośnie ogólna liczba uczniów, a tem samem wzrośnie i liczba tych, którzy nie będą żadnych pobierać stypendyów.

Już w ubiegłej sesji Wysokiego Sejmu, przy uchwalaniu wyzwymienionej kwoty na stypendya dla kandydatów nauczycielskich, wyłuszczył poseł Sawczyński powody, które przemawiają za udzieleniem jak największej pomocy uczniom i uczennicom seminarjów.

Szczegółowe badanie stosunków ich okazało, iż pochodzą niemal bez wyjątku z ubogich i najuboższych warstw społeczeństwa, i że im rodziny nie mogą żadnej udzielić pomocy. Z drugiej strony obszerny zakres nauki i znaczna ilość jej godzin w seminarjach, nie dozwala im szukać pobocznego zarobku w lekcyach prywatnych. Jeżeli zatem mają się gorliwie przykładać do nauki, winien im kraj na czas tej nauki zapewnić choć najniezbędniejsze potrzeby do życia. Udzielanie takiej pomocy okazuje się i z tego względu koniecznem, że w szkołach ludowych daje się uczuwać dotkliwie brak zdolnych nauczycieli.

Leży więc w interesie kraju, aby w nowo urządzonych seminarjach kształciła się jak największa liczba przyszłych nauczycieli; że zaś dotychczasowe stanowisko nauczyciela ludowego nie jest zaiste pojętą do podejmowania mozolnych trzechletnich studyów, powinien kraj wyznaczeniem jak największej ilości stypendyów starać się zachęcić do podejmowania tych studyów i podnieść liczbę kandydatów stanu nauczycielskiego.

W obec powodów tak ważnych nie powinno się wydać przesadnem żądanie, ażeby kwotę przeznaczoną na stypendya dla uczniów i uczennic seminarjów nauczycielskich podnieść do 16.000 złr. w. a. rocznie. I owszem, Wydział krajowy poczytuje tę kwotę za dość skromną, i jeżeli na niej poprzestaje, to czyni to dla tego, że ma nadzieję, iż i Wysoki Rząd kwotę ze skarbu państwa na ten cel wyznaczoną również podwyższyć zechce. Że pomnożenie liczby stypendyów z funduszków kraju nie pociągnie za sobą niżenia wydatków na ten cel z funduszków państwa ponoszonych, zapewniła nas Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 29. lipca 1872. l. 939. z wyraźnego polecenia p. Ministra wyznań i oświecenia.

Wydział krajowy dodaje w końcu, iż ma nadzieję, że wydatek, za którym obecnie przemawia, wyda nie małe dla kraju korzyści, gdyż tylko w związku z przysposobieniem znacznego zastępu zdolnych nauczycieli można mówić o reformie i podniesieniu naszych szkół ludowych.

W myśl powyższego wywodu wnosi zatem Wydział krajowy, ażeby Wysoki Sejm przeznaczyć raczył stale aż do odwołania:

1. Roczną kwotę 16.000 złr. w. a. na stypendya dla uczniów i uczennic seminarjów nauczycielskich — tudzież
2. Roczną kwotę 6.000 złr. w. a. na ogólne cele wychowania i oświaty.

We Lwowie dnia 12. Sierpnia 1872.

Oktaw Pietruski
Przewodniczący i sprawozdawca.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie udzielenia urzędnikom i sługom przy Wydziale krajowym dodatków z powodu drożyzny.

Wysoki Sejmie!

Przedłożony w r. 1863. projekt etatu płac urzędników i sług Wydziału krajowego nie mógł być zatwierdzonym na ówczesnej sesji z powodu wcześniejszego zamknięcia posiedzeń Sejmowych tak, że dopiero w trzecim peryodzie Sejmowym uchwałą z dnia 3 Marca 1866. zatwierdzono rzeczony projekt Wydziału krajowego. Pierwotną zasadą projektu było ustanowić dla urzędników i sług wynagrodzenie odpowiednie ich stanowisku i zatrudnieniu, oparte na uwzględnieniu cen artykułów żywności i wysokości ówczesnych czynszów mieszkalnych.

Na tej podstawie proponowano w projekcie z r. 1863. n. p. dla Sekretarzy płace po 2.500 złr. 2.000 złr. i 1.500 złr. dla koncepcistów po 1.200 złr. 1.000 i 800 złr.

Następnie gdy w r. 1864. ceny targowe nieco się zniżyły, a mnożące się potrzeby krajowe kazały myśleć o oszczędności, — znizono pierwotnie projektowane płace, i przedłożono zmodyfikowane odpowiednio sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 13 października 1865. l. W. 747. do zatwierdzenia Wysokiemu Sejmowi.

Wybrana ad hoc komisya specjalna uwzględniając ówczesne stosunki miejscowe, mianowicie ceny targowe i ceny pomieszkań, a w ogóle kierując się zasadą ścisłej oszczędności z jednej, rzeczywistej zaś potrzeby z drugiej strony, zaproponowała w sprawozdaniu swem z dnia 20. lutego 1866. dalsze znizenie płac, które też Wysoki Sejm uchwałą z d. 3. Marca 1866. zatwierdził. Płace te wystarczyły na razie urzędnikom i sługom na skromne utrzymanie i zapewnienie najniezbędniejszych potrzeb do życia.

Od tego czasu jednak nastąpiła wskutek wzrostu ludności i przeobrażenia stosunków miejscowych tak niekorzystna pod tym względem zmiana, iż coraz bardziej wzmagająca się drożyzna artykułów żywności a osobliwie pomieszkań we Lwowie zniewoliła Wysoki Sejm już na posiedzeniu z dnia 9. października 1869. r. do wyznaczenia dla urzędników i sług krajowych dodatków na pomieszkanie.

Lecz i ta pomoc okazuje się obecnie niewystarczającą; ciągle bowiem wzmagania się cen żywności i pomieszkań, doszło w ostatnich latach do wysokości niepraktykowanej i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa wśród obecnych okoliczności, dalsze podnoszenie się cen rzeczonych, będzie wciąż na porządku dziennym. Z tego powodu Wydział krajowy dla chwilowego zaradzenia udowodnionej potrzebie udzielił urzędnikom i sługom swoim z r. 1871. pewnych zapomóg pieniężnych; w r. 1872 zaś 10% a względnie 5% jednorazowego dodatku do płac przez tychże pobieranych, a to z kwoty 30.000 złr. udzielonej mu do rozporządzałości.

7.
 Konieczność udzielenia podobnego wsparcia uznały już Wydziały krajowe innych krajów koronnych, udzielając w uwzględnieniu anormalnych stosunków swym urzędnikom albo stosownych dodatków z powodu drożyzny, albo też projektując stałe uregulowanie płac, — chociaż jak świadczy załączony % wykaz porównawczy, płace urzędników w innych krajach monarchii są lepsze aniżeli u nas, a w niektórych krajach zapewniono im kwinkwenia.

Do podobnego uregulowania płac urzędników i służ w myśl wypowiedzianej potrzeby należałoby i u nas przystąpić, zwłaszcza, że już uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 4 października 1871. uregulowano honorarya służby lekarskiej z zapewnieniem kwinkweniów prymaryuszom — i że prace Wydziału krajowego ciągle się pomnażają, a odbiór zarządu nowych funduszków jak n. p. szkolnego, indemnizacyjnego etc: jeszcze więcej przysporzy czynności.

Niemając wszakże pewnych podstaw do zamierzonej regulacji i niewiedząc w jakim czasie nastąpi odebranie z rąk c. k. Rządu wyżej wspomnianych funduszków, odkłada Wydział krajowy stałe unormowanie płac aż do chwili stosownej, obecnie zaś nakazuje prawo słuszności, ażeby przynajmniej tymczasowo zasłonić urzędników, służ krajowe i ich rodziny od niedostatku.

Wedle załączonego wykazu przeciętnych cen targowych, podrożały najniezbędniejsze artykuły żywności od r. 1866. o 40% dawnej wartości, ceny zaś pomieszczeń poszły wyżej jak w dwójnasób w górę.

Świadkiem tego jest petycja, jaką wnieśli lwowscy urzędnicy rządowi do Prezydium Rady Ministrów, na ręce Jego Excellencyi Pana Namiestnika, oparta na urzędownie skonstatowanych danych i faktach, świadkiem i ta okoliczność, że Wydziałowi krajowemu podwyższono czynsz z wynajętego lokalu w przeciągu ostatniego roku prawie w dwójnasób

Jeżeli się zważy, że za lokal składający się z dwu małych pokojów i kuchni na podwórzu lub na wyższych piętrach żądają obecnie 300 złr. do 400 złr. rocznego czynszu, co u znaczniejszej części naszych urzędników, już połowę ich rocznej płacy wynosi, jeżeli się zważy, że z pozostałej połowy muszą wyżywić i odziać siebie i mniej lub więcej liczną rodzinę, nawówczas przedstawi się jasno smutne położenie ludzi, którzy większą część dnia z obowiązku strawiwszy w urzędzie, nie mogą oddawać się stałe pobocznemu zarobkowaniu, ponieważ jak to szczególnie w oddziale rachunkowym ma miejsce, przynagła potrzeba, do pracy w godzinach nieurzędowych

Tutejsze Towarzystwo kredytowe, galic. kasa Oszczędności i instytucje asekuracyjne udzieliły urzędnikom swym także znacznych, do 30% sięgających dodatków do płacy. Wiedeński Bank narodowy przyzwolił podobnie urzędnikom swej Filii we Lwowie dodatki po 400, 500 i 600 złr. rocznie. W tym stanie rzeczy Woźny tego zakładu pobierający rocznej płacy

500 złr.
200 złr.
200 złr.
pobiera razem 900 złr.

równa się zatem w płacy z urzędnikiem trzeciej klasy w oddziale rachunkowym lub manipulacyjnym, wraz z jego dodatkiem, na pomieszkanie. Świadczy to wymownie o anormalnym położeniu urzędników Wydziału krajowego w porównaniu z urzędnikami innych instytucyj w naszym mieście.

C. k. Rząd pomimo krytycznego położenia finansowego, widział się zniewolonym udzielić urzędnikom swym na rok 1872 20% dodatku do płac z powodu drożyzny. Uwzględnić należy — że urzędnicy rządowi, mają jeszcze przed krajowymi tę korzyść, iż wielka ich część przenoszona bywa do miast prowincjonalnych, gdzie i ceny artykułów żywności i pomieszczeń, są o wiele tańsze, i gdzie znaczną część dochodów przynoszą im podróży komisyjne. Nadto korzystniejszymi są w służbie rządowej widoki awansu podczas gdy w teraźniejszym etacie przy Wydziale krajowym karyera urzędnika conceptowego kończy się na posadzie sekretarza z płacą 1800 złr., rachunkowego zaś na posadzie buchhaltera z płacą 2.000 złr.

Cóż dopiero powiedzieć o zakładach bankowych i kolejach żelaznych, które praktycznie uzdolnionych ludzi na podobnych posadach, bez porównania hojniej opłacają.

Wobec tak niekorzystnego położenia materialnego urzędników krajowych i służ, obawiać się należy, że w przyszłości wobec powstających ciągle kolei żelaznych, banków i innych zakładów przemysłowych w kraju naszym na posady urzędników krajowych zabraknie odpowiednich i zdolnych kompe-

Austria pon. Anizy			M o r a w i a				Austria pow. Anizy	
	Placa	Dodatek na pomieszk.		Placa	Dodatek na pomieszk.	Dodatek na drożyznę	Dodatek ad pers. i quinquen	Placa

A. Konceptowy oddział.

1 nadsekreтарь . . .	2500	500	2 sekretarzy . . .	2000	200	10%	Quinquen 300	1 sekretarż . . .	1800
1 sekretarż . . .	2000	500	1 " . . .	1700	170	"	Quinquen "	1 " . . .	1600
1 " . . .	1800	500	1 " . . .	1500	150	"	Quinquen "	1 koncypista . . .	1100
1 " . . .	1600	500	2 koncypistów . . .	1100	110	"	Quinquen "	1 " . . .	900
1 koncypista . . .	1400	375	2 " . . .	900	90	"			
1 " . . .	1200	375							

B. Rachunkowy oddział.

1 buchhalter . . .	2500	500	1 buchhalter . . .	2000	200	10%		1 buchhalter . . .	1800
1 vice-buchhalter	2000	500	1 vice-buchhalter	1600	160	"		1 radca . . .	1400
1 radca . . .	1800	375	1 radca . . .	1400	140	"		1 " . . .	1300
1 " . . .	1700	375	2 " . . .	1200	120	"		2 rewidentów . . .	1100
1 " . . .	1600	375	1 registrant . . .	1000	100	"		3 oficyałów . . .	1000
2 " . . .	1500	375	1 " adjunkt . . .	1000	100	"		4 " . . .	900
1 " . . .	1400	375	1 " ofic. . .	900	90	"		1 ingrosista . . .	800
3 rewidentów . . .	1100	312 ₅₀	2 " " . . .	700	70	"		2 " . . .	700
3 urzędników rach.	1000	250	1 " kancelista	600	90	"		2 " . . .	600
4 " " . . .	900	250	2 " " . . .	500	75	"		2 akcesistów . . .	500
3 " " . . .	800	250	10 oficyałów . . .	900	90	"		2 " . . .	400
3 " " . . .	700	250	10 " . . .	800	90	"		1 expedytor . . .	1000
3 " " . . .	600	250	8 " . . .	600	90	"			
8 " " . . .	500	250	8 " . . .	500	75	"			
1 " " . . .	400	187 ₅₀	1 ingrosista . . .	500	75	"			
			8 dyurnistów . . .						
			2 woźnych . . .	300	45				
			1 posługacz dzienny						

C. Kasa.

1 nadkasyer . . .	2500	500						1 naczelnik . . .	1800
1 kontrolor . . .	2000	500						1 kontrolor . . .	1600
1 likwidator . . .	1800	375						1 likwidator . . .	1300
1 kasyer . . .	1600	375						1 kasyer . . .	1200
1 " . . .	1400	375						1 " . . .	1100
2 rewidentów . . .	1100	312 ₅₀						1 adjunkt . . .	900
1 urzędnik kas. . .	1000	250						2 oficyałów . . .	800
1 " " . . .	900	250						2 " . . .	700
1 " " . . .	600	250						2 akcesistów . . .	600
1 " " . . .	500	250						2 " . . .	500

D. Oddział manipulacyjny.

1 dyrektor . . .	1700	300	1 registrator . . .	1400	140	10%			
1 archiwista . . .	1500	300	1 oficyał . . .	900	90	"			
1 adjunkt . . .	1200	250	1 " . . .	600	75	"			
1 " . . .	1100	250	2 " . . .	500	75	"			
3 oficyałów . . .	900	200	1 archiwista . . .	1200	120	"			
3 " . . .	800	200							
3 " . . .	700	200							
2 akcesistów . . .	600	200							
3 " . . .	500	200							

Przeciętne ceny targowe

w czasie od roku 1863. do 1871.

Rok	Pszeniicy	Żyta	Jęczmienia	Owsa	Hreczki	Prosa	Kukurudzy	Grochu	Fasoli	Soczowicy	Kartofel	Drwa w polanach		Mąki		Chleb żytni	Słonina wędz.	Masła	Smalec wieprz	Słoniny	Mięsa wołowego	Razem	
	niższo - austriacka mierzycą											bukowe		sosnowe		pszennej		żytniej		wiedeński funt			
	W A L U T A A U S T R Y A C K A																						
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.		ct.
1863	2 99	1 63	1 46	1 31	2 23	2 15	2 70	1 94	4 63	3 25	1 2 1/2	10 99	9 11	5 1/2	4 1/2	5.12	36 50	36 32	20 1/4	37 30			
1864	2 77	1 44	1 25	1 15	1 65 1/4	2 18	1 90	1 99	3 17 1/2	3 15	. 79	10 60 1/2	8 25 1/2	6 1/2	6	5.81	36 64	48 32	18 1/4	42 41			
1865	3 42 1/4	2 28	1 79 1/3	1 29	2 39	2 56	. .	3 28	3 25	2 98	1 37	10 79	8 21	9	8	7.52	48 54	40 40	18 1/4	45 86			
1866	4 13	2 90	2 26	1 31	3 6 1/2	2 17	. .	3 61	5 .	2 12 1/2	1 24 3/4	10 14 1/2	7 79	9 1/2	6	7.11	48 45	48 40	16 1/2	47 95			
1867	5 44 1/2	3 30 3/4	2 35	1 48 1/2	3 3 1/2	3 78	. .	3 49 1/2	6 25	3 55	1 42 3/4	10 38	7 80 3/4	13	9 1/2	9.14	56 62	56 48	17 1/2	54 62			
1868	4 89 1/4	3 48 1/2	2 63 1/2	1 74	3 3 1/2	2 12	2 92	3 51 1/2	6 25	4 57 1/2	1 46	10 94	7 82	8	7	6.40	48 67	50 40	21 3/4	57 83			
1869	3 84	2 43	2 25	1 76	2 46 1/2	2 36	2 15	2 45	3 29	2 83	. 88	11 48 1/2	8 52 3/4	8 1/2	7	6.44	48 65 3/4	48 40	23 1/4	49 18			
1870	4 27 1/2	2 30 1/2	2 17	1 89 1/2	2 33 1/2	2 78	. .	2 60 3/4	5 86 1/4	3 86 1/2	1 28	12 82 1/2	9 85 1/2	9 1/2	7 1/2	7.30	48 72	49 40	24 1/4	53 85			
1871	4 69	2 87	2 29	1 85	2 83	3 3	. .	3 64	7 18	3 51	1 65	14 49	11 63	10	9	8.89	48 69 1/2	48 40	25 1/4	62 22			

Od urzędu targowego kr. stoł. miasta

We Lwowie dnia 17. września 1872.

Stroner w. r.
Referent.

Koralewicz w. r.

tentów, gdyż ci szukać będą karyery bądź w służbie rządowej bądź w służbie innych zakładów, dającej im lepszy byt i obszerniejsze pole do awansu.

Twierdzenie to częściowo już teraz udowodnić można tém, że do konkursu ogłoszonego do l. W 14.977 na dwie posady praktykantów konceptowych tylko dwóch, zaś na posadę buchhaltera krajowego do l. W. 10382. także tylko trzech zgłosiło się kandydatów.

Na podstawie wyłuszczonego stanu rzeczy Wydział krajowy wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić, aż do ostatecznego uregulowania płac wszystkich urzędników i sług przy Wydziale krajowym, udziela się tymże począwszy od 1 stycznia 1873. 20% dodatek do płac.

Lwów dnia 27 września 1872.

Marszałek krajowy:
Leon Książę Sapieha.

Sprawozdawca:
Oktaw Pietruski
Członek Wydziału krajowego.

Alegat XVI

Sprawozdanie

z czynności Wydziału krajowego za czas od sierpnia 1871 r. po koniec lipca 1872 r.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowienia §. 26. statutu krajowego, przedkładamy niniejszem sprawozdanie z czynności naszych za czas od sierpnia 1871 po koniec lipca 1872.

Prośby do Najwyższego Tronu.

Adres Wysokiego Sejmu do Najjaśniejszego Pana.

Na uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. października 1871 r. adres do Najwyższego Tronu, w przedmiocie przyznania krajowi naszemu samorządu narodowego i samodzielniejszego stanowiska w Monarchii, nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi.

Adres Wydziału krajowego do Najjaśniejszego Pana, z powodu utworzenia akademii umiejętności w Krakowie.

Z powodu, iż Najjaśniejszy Pan najwyższem postanowieniem z dnia 28. stycznia raczył najmiłościwiej zezwolić na przeistoczenie Towarzystwa naukowego w Krakowie, na akademię umiejętności, przyjąć najwyższą nad nią opiekę, zamianować protektorem jej najdostojniejszego brata swego, jego c. k. wysokość arcyksięcia Karola Ludwika i najłaskawiej udzielić akademii daru w sumie 20 000 złr. w. a. z własnych środków, Wydział krajowy wystosował adres dziękczynny, i złożył takowy u stóp Najwyższego Tronu przez deputację, złożoną z J. O. księcia Marszałka, i członków Wydziału krajowego Ławrowskiego i Pietruskiego; Najjaśniejszy przyjął deputację i adres bardzo łaskawie i wyraził się bardzo obszernie o doniosłości akademii nauk, poczem zwrócił się do wice-marszałka Ławrowskiego, wyraził mu swe szczególne zadowolenie z tego, iż go widzi w tej deputacji, a otrzymawszy od p. Ławrowskiego oświadczenie, iż Rusini przyłączają się do wynurzenia uczuć wdzięczności w adresie zawartych, odezwał się Najjaśniejszy Pan w następujące słowa: „Wiadomo mi już oddawna, iż pan wstąpiłeś na drogę pojednania. To jedyna droga, na której nie tylko pomyślność dla kraju, ale i rozwój narodowości jest możliwy. Narodowość ruska winna się rozwijać tylko w granicach obowiązujących ustaw. Dążność do tego rozwoju na innej drodze z pominięciem tych ustaw, doprowadzi do wręcz przeciwnych rezultatów..”

Na to odpowiedział p. Ławrowski, iż Rusini dążą zawsze do zgodnego postępowania i do rozwoju ich narodowości, rzeczywiście tylko na podstawie obowiązujących urzędzeń i ustaw, i że chcieliby, by ją wiecznie z Austryą i w Austryi na wyższy stopień oświaty wynieść. Najjaśniejszy Pan zachęcał p. Ławrowskiego do stanowczego wytrwania nadal na tej drodze, pomimo wszelkich trudności, na jakie napotkać może.

Nakoniec przeszedł Najjaśniejszy Pan do szkół w kraju naszym, a po otrzymanem objaśnieniu o ich stanie, wyraził nadzieję, iż z czasem i w szkolnictwie otrzymać będzie można zadawalniające rezultaty.

Adres gratulacyjny z powodu zaręczyn Jej c. k. Wysokości Najdostojniejszej Arcyksiężniczki Gizeli z Jego król. Wysockością księciem Bawarskim Leopoldem.

Z powodu zaręczyn Najdostojniejszej córki Najjaśniejszego Pana Jej c. k. Wysokości Arcyksiężniczki Gizeli z Jego królewską Wysokością księciem Bawarskim Leopoldem, wystosowaliśmy adresy gratulacyjne do Najjaśniejszego Pana, do Najjaśniejszej Pani i do Najdostojniejszej ich córki. Pierwszy złożyliśmy u stóp Najwyższego Tronu przez deputację złożoną z J. O. księcia Marszałka, i członka Wydziału krajowego Pietruskiego, dwa ostatnie przedłożyliśmy z powodu nieobecności Najjaśniejszej Pani i ponieważ Najdostojniejsza Arcyksiężniczka Gizela nie przyjmuje deputacyj, na ręce ochmistrzów.

Najjaśniejszy Pan przyjął bardzo łaskawie deputację i adres, a Najjaśniejsza Pani, również jak Najdostojniejsza Arcyksiężniczka Gizela wyraziły Wydziałowi krajowemu swoje podziękia przez pisma wystosowane przez ochmistrzów do J. O. księcia Marszałka.

Uchwały i ustawy podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Uchwały i ustawy sankcyonowane.

1. Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 17. b. m. najmiłościwiej raczył zatwierdzić uchwalony przez Sejm galicyjski rozkład dodatków na fundusze indemnizacyjne, mianowicie w Galicyi wschodniej i zachodniej na rok 1871 i 1872. po 51 ct., zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem na rok 1871 po 51 ct., a na rok 1872 po 41 centów od jednego złotego reńskiego podatków stałych, włącznie z dodatkiem jednej trzeciej części, jako też uchwalony przez Sejm galicyjski rozkład dodatków na fundusz krajowy na rok 1871 po 18 $\frac{1}{2}$ centów, zaś na rok 1872 po 21 centów od jednego złotego reńskiego, podatków stałych z dodatkiem jednej trzeciej części.

2. Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 17. b. m. przyjąć najłaskawiej do wiadomości obrady Sejmu galicyjskiego z sesyi w roku 1871, zastrzegając dla uchwał sejmowych, podlegających Najwyższej sankcyi, osobne cesarskie postanowienia.

Otrzymały również Najwyższą sankcyę:

3. Ustawy sejmowe względem pozwolenia gminom na pobór wyższego podatku gminnego, a mianowicie:

Gminie Biertowice	w wysokości	68%
„ Bnlowice	„	50 „
„ Manastyrzec	„	30 „

Gminie	Jurczyce	w wysokości	38	%
"	Kotoryny	"	40	"
"	Ottynia	"	33	"
"	Konstantynówka	"	42	"
"	Przybyłowa	"	46	"
"	Bałabarówka	"	28	"
"	Hawrylak	"	30	"
"	Serafince	"	32	"
"	Czernelica	"	30	"
"	Toporówka	"	29	"
"	Zywaczowa	"	32	"
"	Rożnowa	"	50	"
"	Probabin	"	40	"
"	Zawale	"	50	"
"	Drahasymowa	"	27	"
"	Widynowa	"	33	"
"	Siemiakówce	"	36 ¹ / ₂	"
"	Peczeniżyn	"	26 ¹ / ₂	"
"	Michałkowa	"	43	"
"	Kamionek wielkich	"	36 ¹ / ₂	"
"	Kluczowa małego	"	32 ¹ / ₂	"
"	Debesławiec	"	31	"
"	Krasnoilę	"	50	"
"	Jasienowa	"	30	"
"	Dołhopola	"	36	"
"	Polanki	"	30	"
"	Słobudki	"	32	"
"	Młynisk	"	41	"
"	Małowa	"	34	"
"	Witkowa	"	40	"
"	Gaje wyżne	"	33	"
"	Szczawne	"	56	"
"	Trepcza	"	33	"
"	Klimkówka	"	35	"
"	Międybrodzie	"	44	"
"	Zawadka koło Bukowska	"	40	"
"	Markowice	"	33 ¹ / ₂	"
"	Duszatyn	"	42 ¹ / ₂	"
"	Czeremcha	"	30	"
"	Posada zarszyńska	"	35	"
"	Komańcza	"	30	"
"	Dąbrówka ruska	"	39	"
"	Dąbrówka polska	"	52	"
"	Stróże małe	"	35 ¹ / ₂	"
"	Posada sanocka	"	35	"
"	Tyżyłów	"	26	"
"	Cwitowa	"	40	"
"	Siółka	"	35	"
"	Studzianka	"	33	"

Gminie	Topolsko	w wysokości	31	%
"	Zagórze	"	36	"
"	Bania	"	55	"
"	Podhorki	"	30 ¹ / ₂	"
"	Cnocin	"	36	"
"	Wierzchnia	"	26	"
"	Majdan	"	31	"
"	Dołpotów	"	29 ¹ / ₂	"
"	Hołowy	"	43	"
"	Krasnoły	"	50	"
"	Jasienów	"	38	"
"	Czernelica	"	30	"
"	Ruda brodzka	"	32	"
"	Rożniów	"	28	"
"	Porąbek	"	60	"
"	Rożnów pow. brodz.	"	50	"
"	Roszochacz	"	58	"

do wszystkich podatków bezpośrednich;

Gminie miasta Brodów do pobierania w latach 1872. i 1873. dodatku w wysokości 80% podatku konsumcyjnego od wódki i piwa;

Gminie Mościska na pobór opłaty od wprowadzanych do tego miasta trunków spirytusowych na lata 1872. i 1873;

Gminie Strzyżowa na pobór opłaty od wprowadzanych do tego miasta trunków spirytusowych na rok 1872;

Gminie miasta Nowego Sącza do pobierania opłat od napojów propinacyjnych;

Gminie miasta Biały na pobór opłat od czynszów domowych w latach 1872. 1873. i 1874.

4. Ustawa o udzieleniu funduszowi krajowemu prawa do poboru myta na drogach krajowych.

Ustawa o omyczeniu dróg powiatowych:

Drohobycko - Borysławskiej;

Brzozowsko - Domaradzkiej;

Wadowicko - Suskiej;

Bocheńsko - Limanowskiej i

Wrocławskiej w powiecie krakowskim.

Ustawa o udzieleniu prawa do poboru myta wydziałowi powiatowemu w Nowym Sączu na drodze z Krzyżówki do Muszynki, i z Krzyżówki do Milika

Ustawa o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Surmaczówce.

Ustawa o udzieleniu prawa do poboru myta gminie Przemyślany.

Ustawa o udzieleniu prawa poboru kopytkowego gminie miasta Kołomyi i Tarnowa.

Ustawa o udzieleniu prawa poboru mostowego obszarowi dworskiemu w Górze Ropczyckiej, wspólnie z gminą Borek wielki.

Ustawa o udzieleniu prawa poboru mostowego obszarom dworskim w Bereźnicy królewskiej, w Semenowie i w Małnowie.

Ustawa o udzieleniu prawa do poboru mostowego gminom w Szczercu, w Czerchawej i w Kańczudze.

Ustawa. o udzieleniu prawa poboru przewozowego radzie powiatowej w Lisku, i obszarom dworskim w Szczurowicach, Tropiu, Gumniskach, Woli mieleckiej, w Medenicach, w Piotrowie, Wozitowie, Kopaczyńcach, Kościelnikach, Czernelicy, w Hubinie, Siekierzynie, Kośmierzynie i Snowidowie.

5. W skutek reskryptu J. E. p. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 19. grudnia 1871 l. 17 901, zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa w swej odezwie z dnia 29. Grudnia 1871. do l. 8530/pr., iż przychyłając się do uchwały wys. Sejmu z dnia 17. października r. z. L. 617. raczył Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 17. grudnia 1871 r. najmiłościwiej zezwolić, by dobra Rączna, Jeziorzany i Krowodrza w Wielkiem księstwie Krakowskiem, należące do majątku zakładowego szpitalu św. Łazarza w Krakowie, w całości lub też częściami w drodze publicznej licytacji sprzedane były, tudzież, by zaciągnięta została pożyczka w listach zastawnych pięcio procentowych z towarzystwa kredytowego ziemskiego w królestwie polskiem na dobra Tropiszów w królestwie polskiem położone, należące do powyż wspomnianego majątku zakładowego.

6. W ślad reskryptu Jego Excellencyi p. ministra spraw wewnętrznych z dnia 14. stycznia r. b. l. 437/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa w swej odezwie z dnia 18. stycznia r. b. l. 446/pr. iż Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 8. stycznia 1872. udzielając najmiłościwiej Sankcyi uchwale wys. Sejmu z dnia 17. października r. z. L. 607. zezwolić na użycie kapitałów będących własnością funduszu szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie do wysokości 300.000 złr. w. a. w celu zamierzonej budowy nowego gmachu szpitalnego w Krakowie.

7. W skutek reskryptu J. E. p. ministra spraw wewnętrznych z dnia 9 stycznia r. b. l. 248. zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa w swej odezwie z dnia 17. stycznia r. b. l. 397 pr. że najwyższem postanowieniem z dnia 4. stycznia 1872 r. Jego ces. i kr. Apostolska Mość raczył najmiłościwiej udzielić sankcyi uchwale wys. Sejmu z dnia 17. października r. z. l. 572 względem sprzedaży części gmachu lwowskiego szpitalu powszechnego, należące do zakładu obłąkanych, w celu uzyskania funduszków na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie z uwagą, że dalsza osnowa uchwały sejmowej, według istniejących ustaw nie wymaga najwyższego zatwierdzenia; albowiem ani z §. 20. ani też z innych postanowień statutu krajowego nie wypływa, aby potrzebną była Najwyższa Sankcyja w razie, gdy Sejm krajowy używa kredytu krajowego na cele krajowe, przeczco majątek pierwotny ani się obciąża ani też zastawia.

8. Według odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 12. kwietnia r. b. l. 2508/pr. Jego ces. i kr. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 1. kwietnia 1872 r. raczył najmiłościwiej udzielić Sankcyi uchwale wys. Sejmu z dnia 13. października r. z. l. 603 względem użycia kapitałów, należących do lwowskich zakładów chorych, obłąkanych i położnic, na pokrycie kosztów robót restauracyjnych, przedsięwziąć się mających w gmachu lwowskiego szpitalu powszechnego.

Otrzymały nakoniec najwyższą sankcyę.

9. Ustawa o ponoszeniu kosztów pertraktacyi, przedsięwziętych w skutek spóźnionego zgłoszenia się z poborami podlegającymi na mocy ustawy z dnia 26 .

kwietnia 1871. z urzędu wykupowi lub regulacyi w myśl patentu z dnia 5. lipca 1853 nr. 130 dz. p. p.

10. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 28. września 1871. r. L. 253. upoważniająca Wydział krajowy do sprzedaży realności w Winnikach nie została przedłożoną do najwyższej Sankcyi. Tylko bowiem pozbycie pierwotnego majątku krajowego wymaga zezwolenia cesarskiego; Winniki zaś są własnością fundacyi stypendyjnej Głowińskiego a c. k. Namiestnictwo, w charakterze najwyższej władzy fundacyjnej w kraju oświadczyło, iż zgadza się na wykonanie tej uchwały.

Sprawozdanie o rezultacie tej sprzedaży podajemy między sprawami przekazanymi.

b. Uchwały i ustawy, którym najwyższej sankcyi odmówiono:

1. Najwyższej sankcyi odmówiono uchwalonemu na posiedzeniu dnia 17. października r. z. projektowi do ustawy o nieustającej komisji sejmowej do wypracowania ustawy krajowej o wyłączeniu prawa propinacyi, z powodu, iż ze względu na postanowienie drugiego następu §. 26. statutu krajowego nie zachodzi potrzeba podobnego postanowienia zawierającego w sobie zmianę statutu krajowego.

2. Równie odmówiono najwyższej sankcyi uchwalonemu na posiedzeniu dnia 5. października r. z. projektowi ustawy obejmującej zakaz chwytania, zabijania i sprzedawania ptaków dziko żyjących użytecznych w gospodarstwie, niemniej nietoperzy i jeżów, a to z powodu że:

1. według paragrafu 5go projektu przestrzeganie przepisów tej ustawy należeć ma do własnego zakresu działania gmin i obszarów dworskich, i że

2. według §. 6. włożono na publiczne organa bezpieczeństwa obowiązek donoszenia o wszelkich spostrzeżonych przekroczeniach tej ustawy naczelnikowi gminy, lub przełożonemu obszaru dworskiego, albo też wydziałowi powiatowemu;

te postanowienia zaś mają być sprzecznymi z wyrzeczoną w §. 61. ust. gm. kompetencją c. k. Władz politycznych do rozstrzygania rekursów przeciw orzeczeniom naczelników gmin.

Los ten spotyka rzeczoną ustawę już po raz drugi, jakkolwiek Wydział krajowy starał się w przedłożonym przez się w roku 1871. projekcie do ustawy zadość uczynić wszelkim wymaganiom wyrażonym w odezwie c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 5. sierpnia 1869. do L. 4613, uwiadamiającej o niesankcyonowaniu poprzedniego projektu, uchwalonego na dniu 5. października 1868.

Wydział krajowy niepodziela wprawdzie zapatrywania, jakoby kompetencji c. k. politycznej władzy powiatowej do rozstrzygania rekursów przeciw orzeczeniom karnym wydanym przez naczelników gmin, sprzeciwiały się powyższej przytoczone ustępy ustawy, podnosi jednak okoliczność, że wszelką wątpliwość w tej mierze usunęłoby przyjęcie do rzeczzonego projektu ustawy postanowienia, że wszelkie rekursa przeciw orzeczeniom karnym wydanym w drodze wykonania tej ustawy, rozstrzega urząd polityczny, które to postanowienie zawartem było w §. 10. projektu do ustawy przez Wydział krajowy przedłożonego, jednakowoż w projekcie przez komisję administracyjną ułożonym, a następnie przez wysoki Sejm uchwalonym, pominiętem zostało.

3. Według oznajmienia c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 12. stycznia 1872. L. 270. nie raczył Jego ces. i kr. Apostolska Mość udzielić sankcji uchwalonemu przez wys. Sejm projektowi do ustawy względem udzielenia prawa poboru myta przewozowego obszarowi dworskemu w Żarnowie na drodze powiatowej Boguchwalsko-Strzyżowskiej z powodu, że postanowienie zawarte w ustępie d. art. II projektu ustawy dotyczące osoby jeźdźca nie jest dość jasne i mogło by dać powód do wątpliwości i nieporozumień.

4. Najwyższem postanowieniem z dnia 22. sierpnia b. r. nie raczył Jego ces. i król Apostolska Mość udzielić swej najwyższej sankcji uchwalonemu przez wysoki Sejm krajowy projektowi do ustawy względem zaprowadzenia ksiąg gruntowych w królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Kra-kowskiem.

Przyczyny dla których ten projekt do ustawy nie otrzymał najwyższej sankcji są następujące:

Według projektu tego mają być księgi gruntowe założone dla okręgów sądów obwodowych i wyłącznie przez sądy kolegialne prowadzone. Ponieważ okręgi sądów kolegialnych są rozległe, przeto ogólny ruch interesów byłby w uciążliwy sposób utrudniony; dla większej części ludności byłyby księgi gruntowe prawie niedostępne. We wszystkich sprawach, któreby się w sądach powiatowych traktowały, a w których zachodziłaby potrzeba przejrzenia dla informacji księgi gruntowej, byłyby tak sądy jak i strony w nader przykry sposób ustawicznie utrudzane i wstrzymywane. Z powodu skoncentrowania ksiąg hipotecznych; wszystkich w okręgu sądu kolegialnego leżących gruntów, utrudniłoby się bardzo prowadzenie tych ksiąg, a nadto sądy kolegialne potrzebowałyby znacznego pomnożenia sił roboczych, aby podolać nawałowi nowych przypadających im czynności.

Dalej nie zgadza się projekt pod względem nowo utworzonej i w nim wprowadzonej terminologii, z ogólną ustawą o księgach hipotecznych, a sposób postępowania przy założeniu ksiąg gruntowych postanowiono w projekcie bez uwzględnienia granic, które w tej mierze wytknięte są w ustawie państwowej z dnia 25. lipca 1871 r. (dz. u. P. N. 96.) Zbadanie stanu ciężarów hipotecznych, które się powinno odbywać w sposób powyższą ustawą państwową wskazany, połączone jest w projekcie z dochodzeniami, które poprzedzać mają sporządzenie pierwszych projektów wpisów hipotecznych i tymże służyć za podstawę. W ogóle normuje projekt, oddzielając ściśle zakres działania komisji kolegialnych a delegowanych jej komisarzy, całe to postępowanie w taki sposób, jak gdyby po ułożeniu pierwszych projektów wpisów hipotekarnych nie miało już następywać sprawdzenie a ewentualnie sprostowanie takowych. Gdy przy zakładaniu księgi gruntowej przeważnie, o to chodzić powinno, aby faktyczny stan był zbadany przez osoby prawa świadome i zaufania godne, przepisuje projekt do ustawy, aby komisjom dostarczano dokumenta, na podstawie których mają wydawać decyzje w podobny sposób, jak się załatwia podania tabularne.

Taki tok postępowania wymaga jednak wiele czasu i sił, dlatego też zachodziłaby obawa, iż między rozpoznaniem, które mają być na miejscu przeprowadzone, a utworzeniem ksiąg gruntowych upłynęłoby wiele czasu. Zresztą zastrzeżono w projekcie Wydziałowi krajowemu przy ustanowieniu komisji pewny współdział i wpływ, który mu z powołania w tych sprawach nie przysłuży.

Przytem wyrażono, iż c. k. ministerstwo sprawiedliwości nie mogąc uznać za właściwą podstawę, na której się opiera uchwalona przez wysoki Sejm ustawa, nie wchodziło szczegółowo w ocenienie pojedynczych jej postanowień.

0 przedłożonych do najwyższej sankcyi ustawach :

1. względem języka wykładowego w akademii technicznej lwowskiej;
2. o ściąganiu i wypłacie dotacyi szkół początkowych przez c. k. urzędy podatkowe, tudzież
3. o ustawie zmieniającej art. V. ustawy z dnia 22. czerwca 1867. o języku wykładowym;
4. względem uchwalonej z dnia 12. października 1871 ustawy zawierającej dodatek do krajowej ordynacyi wyborczej z 26. lutego 1861 r. i znoszącej postanowienia ustawy z 20. września 1866 dzien. ust. kraj. 26.
nie otrzymaliśmy dotychczas żadnego zawiadomienia.

Sprawy specjalnie przekazane.

Sprawa zasiłku w sumie 6000
złr. dla pogorzalców Dobromilskich.

1. Na pierwszą wiadomość o pożarze, jaki nawiedził miasto Dobromil 4go września 1871 odebraną w telegramie naczelnika tamtejszej Zwierzchności gminnej pospieszyliśmy tego samego dnia zaraz z doraźną pomocą funduszu krajowego przesyłając na wsparcie pogorzalców, na ręce p. Antoniego Tyszkowskiego, prezesa rady powiatowej w Birczy kwotę 2000 złr. w. a. i zarządzając dostawę chleba za pośrednictwem magistratów miasta Lwowa i Przemysła.

Następnie na posiedzeniu z dnia 5. października z. r. powziął wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

Przeznacza się 6000 złr. w. a. na niezbędne potrzeby życia dla pogorzalców miasta Dobromila z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy używać będzie tego kredytu o tyle tylko, o ile okaże się rzeczywista potrzeba a nadto udzielać będzie zapomóg przez swego delegowanego.

Stosując się do woli wys. Sejmu wystaliśmy w połowie października r. z. naówczas konceptistę naszego p. Marka z poleceniem rozdania kwoty 2000 złr. w. a. między pogorzalców pozbawionych środków do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życia, pozbawionych odzieży i z poleceniem użycia reszty stąd powstałej na sprawienie narzędzi i warstatów dla tych rzemieślników, którzy potracili takowe w pożarze, a w ten sposób pozbawieni zostali środków do dalszego życia.

Z pieniędzy tych wysłannik nasz przy współdziale miejscowego komitetu dla niesienia pomocy pogorzalcem rozdzielił na miejscu większą część, bo kwotę 1690 złr. w. a. resztę zaś t. j. 310 złr. w. a. pozostawił komitetowi na sprawienie narzędzi rzemieślniczych. Na tenże sam cel przesłaliśmy następnie z końcem października komitetowi pogorzeli 1000 złr. w. a. w ostatnich zaś dniach grudnia z. r. wysłaliśmy ponownie p. Marka dając mu do rozporządzenia kwotę 1,500 w. a. na wsparcie tych pogorzalców, którym zbywało na środkach do życia.

O przybyciu p. Marka uprzedziliśmy komitet pogorzeli wzywając go, aby naszemu delegowanemu tak jak poprzednią razą udzielił na żądanie wszelkiej pomocy i informacji, tymczasem p. Markowi za przybyciem, miasto należnej i spodziewanej pomocy ze strony komitetu, odmówiono udzielenia wszelkich wskazówek, któreby mu były pomocne przy rozdziale wsparcia, tak że wysłannik nasz, nie mogąc bez miejscowej pomocy wypełnić swego zadania, powrócił do Lwowa; niebawem jednak w pierwszych dniach lutego b. r., skoro z licznych podań pojedynczych pogorzalców widzieliśmy jeszcze istotną potrzebę wsparcia, wyjechał p. Marek po raz trzeci z wyżej wspomnianą kwotą 1500 złr. Tą razą obdzielił nasz delegowany najbiedniejszych z pogorzalców w liczbie 209, posiłkując się informacją i wskazówkami miejscowej zwierzchności gminnej, do której o to udaliśmy się po doznanej odmowie ze strony komitetu.

W ten sposób z kredytu udzielonego nam przez wys. Sejm w kwocie 6000 złr., wydaliśmy 4500 złr., a lubo z końcem marca wniosła do nas podanie zwierzchność gminna Dobromilska, byśmy niepożytkowaną z dotacji wys. Sejmu kwotę 1500 złr. rozdali jeszcze między pogorzalców, nie przychyliliśmy się do tej prośby, a to ze względu na uchwałę wys. Sejmu z dnia 5. października 1871. W uchwale tej zastrzegł bowiem wys. Sejm, iż mamy używać udzielonego kredytu tylko o tyle, o ile się okaże rzeczywista potrzeba; potrzeby zaś tej zarządzenia pierwszym i niezbędnym wymogom życia pogorzalców nie wykazała zwierzchność gminna, nadto zbliżająca się wiosna a z nią rozpoczęcie robót przy odbudowaniu zgorzałej części miasta, podjęcie na nowo robót przy budowie bliskiej kolei Przemysko-Łupkowskiej, zwykle zresztą roboty wiosniane pozwoliły nam liczyć, iż kto zechce pracować, znajdzie dostateczny zarobek.

Sprawa utworzenia i obsadzenia posady inspektora szpitali.

2) Na posiedzeniu z dnia 11. października 1871. otrzymał Wydział krajowy od wys. Sejmu upoważnienie do utworzenia posady inspektora szpitali z płacą i emolumentami sekretarza drugiej klasy, t. j. 1600 złr. w. a. rocznie, z dodatkiem na pomieszkanie w kwocie rocznych 300 złr. w. a., na diety zaś i kosztą podróży wyznaczył wys. Sejm placę 400 złr. w. a., które Wydział krajowy ma wypłacać w miarę odbytych podróży.

Już w dniu 19. października 1871 r., do l. 14.134, rozpisaliśmy konkurs, wstawiając w jego warunki dalsze zastrzeżenia wys. Sejmu, t. j., iż posadę tę może zajmować tylko doktor medycyny, i to za wypowiedzialnym kontraktem.

W chęci otrzymania tej posady zgłosiło się tylko trzech kandydatów, z których, mając na względzie warunki konkursem przepisane, wybraliśmy dra. Zygmunta Dobieszewskiego jako tego, który w podaniu swem wykazał się dowodnie znajomością administracji szpitalnej.

Z p. Zygmuntem Dobieszewskim zawarliśmy kontrakt na rok jeden, zastrzegłszy dla Wydziału krajowego trzymiesięczne wypowiedzenie, p. Dobieszewskiemu zaś służy tylko prawo wypowiedzenia sześciomiesięcznego.

Co do płacy i emolumentów trzymaliśmy się ściśle polecenia wys. Sejmu, zastrzegając, iż, w razie jeżeliby wyznaczona przez wys. Sejm na diety i kosztą podróży kwota 400 złr. w. a. przez podjęte podróże wyczerpaną została, a w tymże samym roku okazała się jeszcze potrzeba ponownych podróży, natenczas będzie p. Dobieszewski obowiązany odbywać dalsze podróże własnym kosztem.

3) Na posiedzeniu z dnia 16. października 1871 r., powziął wys. Sejm następującą uchwałę:

W sprawie wydawnictwa Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia za odpowiednim wynagrodzeniem materyałów nagromadzonych przez p. Schneidra na własność kraju, oraz poleca mu staranie, aby wydawnictwo Encyklopedyi dla krajoznawstwa Galicyi dalej prowadzonym było.

2. Na cele powyższe przeznaczają się w miarę potrzeby dochody funduszu domestykalnego.

3. Wydział krajowy zda sprawę na najbliższej sesyi sejmowej, co względem wykonania powyższych uchwał zarządził.

Stosownie do powyższego polecenia wys. Sejmu zawiązał Wydział krajowy bezpośrednio po ukończeniu się zeszłorocznej sesyi sejmowej rokowania tak z samym p. Antonim Schneidrem jak z komitetem, który od r. 1869 popierał usiłowania p. Schneidra w wydawaniu Encyklopedyi.

Rozpoczynając te rokowania, mieliśmy na oku tak polecenie wys. Sejmu co do nabycia zbiorów p. Antoniego Schneidra na własność kraju, jak i staranie, aby wydawnictwo Encyklopedyi dla krajoznawstwa Galicyi nie doznało przerwy, aby przeciwnie, stosownie do woli wys. Sejmu miało zabezpieczony swój dalszy postęp.

W kwestyi nabycia zbiorów p. Schneidra na rzecz kraju okazało się przede wszystkim, iż doraźne rozpoznanie ich wartości, konieczne przy oznaczeniu wynagrodzenia, nie jest możliwem.

Właściciel ich dzisiejszy, zbierając je z wielkim trudem, zapobiegliwością i zamiłowaniem, nie rozporządzał zasobami, któreby mu pozwoliły uporządkować swoje zbiory systematycznie, rozłożyć je w należytych porządku, tak aby znawcom nie było trudno przystąpić od razu do rozpoznania ich wartości.

Dla tego wobec niedokładnej znajomości wartości zbiorów p. Antoniego Schneidra, zwróciliśmy naszą czynność przeważnie ku temu, aby zabezpieczyć dalszy postęp wydawnictwa, nie pomijając jednak przy tem sposobności, aby zapoznać się z jakością i wartością zbiorów p. Schneidra. W dniu 16. marca b. r. wysłannicy komitetu opiekującego się wydawnictwem, pp. Alfred Młocki, dr. Antoni Małecki, p. Teodor Kulezycki i sam p. Antoni Schneider porozumieli się z delegowanym z naszej strony p. Pawłem Skwarczyńskim, iż zapewni się dalszy los i postęp wydawnictwa Encyklopedyi, jeżeli 1) dawszy p. Schneidrowi skromne utrzymanie, postawi się go w możności oddania się wyłącznie pracy około swego dzieła; 2) jeżeli zarówno dla przyspieszenia wydawnictwa, jak i w tym celu, by ktoś trzeci zapoznawszy się z tymi zbiorami, które mogą przejść na własność kraju, mógł w razie śmierci p. Schneidra zastąpić go w kierownictwie, doda się pomocnika od 1. kwietnia b. r.; 3) jeżeli Wydział krajowy na opędzenie kosztów druku udzielać będzie komitetowi w miarę potrzeby i postępu wydawnictwa za rachunkiem komitetu zaliczek; 4) jeżeli dla pomieszczenia zbiorów da Wydział krajowy roczną kwotę 300 złr. w. a. na wynajęcie stosownego lokalu, na sprawienie zaś szaf i pułek do uporządkowania materyałów jednorazową kwotę 150 złr. W ten sposób bowiem będzie można zbiory p. Schneidra rozłożyć i uporządkować systematycznie, poczem i ocenienie ich, które musi poprzedzić nabycie zbiorów na własność kraju nie będzie trudnem.

Prócz tego oświadczył komitet, iż co do wydawnictwa Encyklopedyi, pozostanie nadal na swem opiekuńczem stanowisku względem Wydziału krajowego, przyjął komitet obowiązek obracania dochodów, z rozsprzedaży dzieła pochodzących, przede wszystkim na zwrot zaliczek, z Wydziału krajowego otrzymanych,

w tym celu będzie składał peryodycznie do kasy krajowej dochody z powyższego źródła płynące, i przedkładać Wydziałowi krajowemu rachunki.

P. Antoni Schneider ze swej strony zobowiązał się przystąpić do dalszego wydawnictwa swej Encyklopedyi, zajmować się takowem gorliwie, a równocześnie zająć się jak najspieszniej uporządkowaniem swych zbiorów.

Do zbiorów tych będzie miała przystęp komisya wydelegowana przez Wydział krajowy; prócz tego zaś zapozna p. Schneider ze zbiorami swego pomocnika, wdrażając go w metodę układania Encyklopedyi z nagromadzonych materiałów.

Uchwałą z dnia 19. marca b. r. do l. 4391, przyjęliśmy powyższe oświadczenie komitetu, przeznaczając z funduszu domestykalnego (stosownie do uchwały wys. Sejmu z dnia 16. października 1871) od 1. kwietnia r. b.:

a) P. Antoniemu Schneidrowi tak długo, dopóki zajmować się będzie wydawnictwem Encyklopedyi, i jak długo wydawnictwo to według naszego zdania odpowiadać będzie celowi, roczną kwotę 600 złr.;

b) dopóki zbiór p. Antoniego Schneidra nie przejdzie na własność kraju i nie znajdzie pomieszczenia w archiwum krajowem, lub dopóki Wydział krajowy nie wyznaczy dla zbiorów stosownego pomieszczenia, dopóki wreszcie układy dotychczasowe nie ulegną zmianie, roczną kwotę 300 złr. na najęcie odpowiedniego lokalu do przechowania zbiorów;

c) jednorazowo kwotę 150 złr. na sprawienie szaf, pułek i innych przyrządów do uporządkowania zbiorów p. Antoniego Schneidra; i

d) równie od 1. kwietnia b. r. na utrzymanie współpracownika kwotę rocznych 600 złr.

Prócz tego zastrześliśmy sobie prawo ocenienia, o ile wydawnictwo odpowiadać będzie swemu celowi, niemniej prawo stanowienia o wysokości ceny pojedynczych tomów lub zeszytów Encyklopedyi, jakoteż i o innych warunkach sprzedaży wyżwspomnianego dzieła.

W piśmie z dnia 16. maja b. r. otrzymaliśmy ponowne oświadczenie komitetu, iż uznaje w zupełności układ zawarty pod powyżej podanemi warunkami, a w piśmie z dnia 29. lipca b. r. zawiadomił nas komitet, iż zbiory p. Schneidra przeniesione zostały do lokalu wynajętego na ten cel w kamienicy p. Bratkowskiego przy ulicy Krzywej pod l. 8, iż p. Schneider z pomocą współpracowników zajęty jest uporządkowaniem zbiorów, spisaniem inwentarza, i że komisya wydelegowana z ramienia Wydziału krajowego, może już przystąpić do rozpoznania wartości zbiorów, iż wreszcie rozpoczęto druk drugiego tomu Encyklopedyi.

Na tę wiadomość udaliśmy się z prośbą do X. Antoniego Pietruszewicza i p. Walerego Łozińskiego, by jako ludzie nauki, znawcy i miłośnicy rzeczy ojczystych, zapoznali się z wartością zbiorów p. Schneidra.

Sprawozdanie ich o stanie i wartości zbiorów postawi nas w możności zastosowania się do woli wys. Sejmu, o ile dotychczas to się jeszcze nie stało.

4. Na posiedzeniu z dnia 16. października 1871. uchwalił wys. Sejm polecić Wydziałowi krajowemu, aby się postarał o korzystniejszą fruktyfikacyę kapitałów, będących własnością funduszków samoistnych.

Dążąc do wykonania powyższego polecenia, zestawiliśmy cyfry dochodów, jakie przynosiły kapitały przy dotychczasowym sposobie ich lokowania — z możliwym dochodem, jakiby wynikł z zakupna wyżej oprocentowanych papierów wartościowych — z czego okazał się rezultat następujący:

Majątek funduszków samoistnych składa się:

z listów banku hipotecznego	(6%)
„ „ zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego	(4% i 5%)
„ obligacyj indemnizacyjnych	(5%)
„ akcji kolei Karola Ludwika	(5%)
„ „ „ Czerniowieckiej	(5%)
„ rent państwowych	(5%)
„ obligacyj pożyczki loteryjnej	(5%)
„ „ stanowych Styryjskich	(2½%)

Pod względem oprocentowania najkorzystniejsze papiery są następujące:

1) Listy banku hipotecznego, przynoszące od wartości kursowej	6 złr. 71%
2) Renty państwowe w papierach oprocentowane	6 „ 57½
3) Obligacje indemnizacyjne	6 „ 22
4) Listy zastawne galicyjskie (5%)	5 „ 99
5) Akcje kolei Czerniowieckiej	5 „ 99

Na pierwszy rzut oka sądzićby więc można, że dla korzystniejszej fruktyfikacji należałoby wszystkie papiery zamienić na listy Banku hipotecznego, — jednakowoż uwzględnivszy korzystne warunki losowania listów zastawnych galicyjskich, — wzrastanie podatków od dochodów z obligacyj innych, tudzież prawdopodobne niżenie kursu tych papierów, gdyby je w znacznej ilości na sprzedaż wystawiono, — przyszliśmy do przekonania, że najpewniejsze i najkorzystniejsze dochody przynoszą 5%, obligacje indemnizacyjne i 5% galicyjskie listy zastawne.

Stosownie więc do tego, zarządziliśmy w tych funduszach zamianę papierów, w których takowa korzystną się okazywała; a mianowicie:

1) W funduszu budowy domu podrzutek w Lwowie sprzedaliśmy listy zastawne galicyjskie, a natomiast zakupiliśmy obligacje indemnizacyjne.

2) W funduszu domestykalnym i szkoły kucia koni, użyliśmy gotówkę, ulokowaną na rachunku bieżącym w filii zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, i w książeczkach kasy oszczędności, na zakupno 6% listów banku hipotecznego.

3) W funduszach stypendyjnych nie okazała się potrzeba zmiany lokacji, a po większej części jest ona nawet niemożliwą, z powodu postanowień w dotyczących aktach fundacyjnych; tylko w fundacji „Krakowskiej zakordonowej“ zarządziliśmy dewinkulację rent państwowych w wartości 49750 złr., w celu zakupu korzystniejszych papierów.

5. Na posiedzeniu z dnia 28. września 1871, wys. Sejm powziął następującą uchwałę:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedaży następujących realności, do fundacji Głowińskiego należących, w gminie Winnikach położonych:

1) Budynku, w którym mieścił się niegdyś piwny browar, wraz z należącym doń szpichlerzem i wozownią, tudzież placem przyległym i ogródkiem. Numer domu 12, liczby parcel 40, 3573, 38, 39, 46, 42, 3574, 89, 90, 86, 87, 16, 17, 18.

W sprawie sprzedaży realności
w dobrach funduszowych
Winniki.

2) Pięciu młynów wraz z przyległymi stawami. Mianowicie:

- a) młynu Jaremy, Nr. d. 234, liczba parcel 398, 3040, 3037, 3039, 3044, 3045, 3670;
- b) młynu Skremety, Nr. d. 344, liczba parcel 257, 2749, 3643, 3691, 3692;
- c) młynu Małity, liczby parcel 363, 2832, 2831, 2833, 2834, 2835, 3687, 3688, 3689;
- d) młynu Pańka Lema, Nr. d. 342, l. parcel 366, 2783, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2784, 3686, 3690, 3693;
- e) młynu Wasyla Lema, l. parcel 368, 2795, 3659, 3660;

3) Domów mieszkalnych i rzezalni:

- a) domu zarządcy Nr. d. 11, l. parcel 41, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 26, 27, 28;
- b) domu kontrolora Nr. d. 131, l. parcel 6, 21, 22, 23, 24, 25;
- c) rzezalni i jatek l. parcel 45, 15;

5) Następujących przestrzeni ziemi:

- a) ogród zamkowy wschodni i zachodni, l. parcel 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14;
- b) rola Banachówka, l. parcel 2824, 2825;
- c) rola za Leśniczówką, l. parcel 2755, 2756, 2757, 2846, 2847, 2848;
- d) rola odcinek Żupan, l. parcel 47, 48;
- e) łąka blich, l. parceli 3082;
- f) łąka bednarza, l. parcel 88, 87;
- g) łąka Łęgowina i stawisko, l. parcel 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2910;
- h) łąka i stawisko Baruch, l. parcel 2880, 2881, 2882, 345;
- i) łąka Łączek, l. parceli 3406.

Sprzedaż nastąpić ma w warunkach takich, aby otrzymana za realności suma, wcielona do stypendyjnego funduszu Głowińskiego, przynosiła przy bezpieczeństwie umieszczenia, dochód wyższy niż dochód z czynszu dzierżawnego obecnie z realności tych pobierany.

O uchwale powyższej stosownie do §. 20. statntu krajowego zawiadomiliśmy J. Exc. J. W. Agenora hr. Gołuchowskiego z prośbą o uprzejme zarządzenie dalszych odpowiednich kroków, celem uzyskania dla tej uchwały najwyższego pozwolenia.

Pismem z dnia 15. lutego 1872, do l. 6782/pr, odpowiedziało nam Prezydum c. k. Namiestnictwa, że fundacya Głowińskiego nie ma cechy majątku krajowego, ani też jest funduszem kosztem stanów lub kraju założonym i utrzymanym, że przeciwnie przy rokowaniach o oddanie rzeczonyj fundacyi w zarząd Wydziału krajowego, zastrzeżono wyraźnie dla wyżwspomnianej fundacyi cechę fundacyi prywatnej, a dla c. k. Namiestnictwa nadzór nad takową, dlatego c. k. Namiestnictwo nie zastosowało tą razą do powyższej uchwały sejmowej postanowienia drugiego ustępu §. 20. statutu krajowego, gdyż uchwała ta nie potrzebuje najwyższego pozwolenia; natomiast oświadczyło nam tylko c. k. Namiestnictwo w charakterze najwyższej władzy fundacyjnej w kraju, iż nie ma nic do zarzucenia przeciw wykonaniu powyższej uchwały wys. Sejmu, ponieważ

sprzedaż wyszczególnionych powyżej realności, należących do fundacji Głowińskiego, ma nastąpić w takich warunkach, aby otrzymana cena kupna przynosiła dochód wyższy, niż go dotychczas dawały czynsze dzierżawne.

Odebrawszy powyższe pismo c. k. Namiestnictwa, rozpisaliśmy 10. marca r. b. pierwszą licytację, wystawiając na sprzedaż tylko te realności, których dzierżawa skończyła się lub była bliską expiracyi, t. j. wystawiliśmy na sprzedaż następujące realności w liczbie piętnastu:

1) budynek, w którym mieścił się browar, l. domu 12, z placem i podwórzem. obejmującym około 1000 sąż. kw. powierzchni, l. parcel 38, 40, 3573, i z wodociągiem;

2) szpichlerz piętrowy, l. d. 12, l. parc. 39. z placem około 300 sąż. kw. obejmującym;

3) wozownia murowana, l. d. 12, l. parc. 46, 89, 90, 3574, powierzchni 963 sąż. kw.;

4) dom zarządcy, l. d. 11, z placem i ogrodem, obejmującym 7 mg. 138 sąż. kw., pod l. parc. 41, 40, 41, 44, 45.;

5) część ogrodu zarządcy, l. parc. 42, obejmująca 1 morg 278 sąż. kw.;

6) część tegoż ogrodu, l. parc. 43, mająca powierzchni 1360 sąż. kw.;

7) dom kontrolora l. d. 131, z placem i ogrodem, mającym 3 morgi, 134 sąż. kw., l. parc. 6, 21, 22, 23, 24.;

8) stawek za browarem, l. parc. 87, powierzchnia 161 sąż. kw.;

9) ogród zamkowy wschodni, l. parc. 89, powierzchni 1478 sąż. kw.;

10) łąka Stawisko Baruch, l. parc. 345, 2880, 2881, 2882, powierzchni 1 morg, 520 sąż. kw.;

11) jatki i rzeźnia, l. parc. 45, 15, powierzchni 25 sąż. kw.;

12) młyn Skremety, l. d. 344, ze stawkiem i stawiskiem, l. parc. 257, 2749, 3643, 3691, 3692, powierzchnia 3 morgi 260 s. k.

13) młyn Mality ze stawem i stawiskiem, l. parc. 363, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 3687, 3688, 3689, powierzchnia 4 morgi 1287 sąż. kw.;

14) młyn Panka Lema, l. d. 342, ze stawem i stawiskiem, l. parc. 366, 2783, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2784, 3686, 3690, 3693, powierzchni 7 morgów 1314 sąż. kw.;

15) młyn Wasyla Lema, ze stawkiem i stawiskiem, l. parc. 368, 2795, 3659, 3660, powierzchni 7 morgów 145 sąż. kw.;

W chęci zakupna zgłosili się oferenci na wszystkie przedmioty, między innymi podała także ofertę zbiorową gmina winnicka, na następujące realności: browar, szpichrz, wozownię murowaną, dom zarządcy z przyległymi ogrodami, stawek, jatki i rzeźnię; gdy zaś wys. Sejm uchwałą z dnia 17. października 1871. przekazał nam petycję gminy winnickiej do możliwego uwzględnienia przy sprzedaży realności funduszowych, przeto rozpoczęliśmy chętnie rokowania z gminą, tem więcej, że warunki zakupna podane przez gminę winnicką. były korzystniejsze od warunków postawionych przez innych oferentów.

Rokowania te jednak nie doprowadziły do pomyślnego rezultatu, bo wkrótce gmina sama nie mogąc dla zamierzonego kupna uzyskać upoważnienia

reprezentacji powiatowej do obrotu majątkiem gminnym, nyzyskała od nas zwolnienie od swej oferty, a tak w rezultacie pierwszej licytacji pozbyliśmy się tylko:

1) Łąki „Stawisko Boruchowe“ o powierzchni 1 morga 520 sąż. kw., na rzecz pani Ołeny Moskwa, za trzysta złr. w. a.; z tych połowa wpłynęła już do kasy krajowej, drugą połowę wraz z procentem 6% złoży kupująca 1. maja 1873.

Dotychczasowy czynsz dzierżawny wynosił rocznie tylko 9 złr., fundusz stypendyjny opłacał nadto podatki.

2) Młynu „Panka Lema“ ze stawem i stawiskiem o obszarze 7 morgów 1314 sąż. kw., na rzecz p. Walentego Lipskiego na cenę 3500 złr. w. a., z których 700 złr. złożył nabywca przy podpisaniu kontraktu, a resztę t. j. 2800 złr. z prowizją 6% złoży w siedmiu równych rocznych ratach.

Z młyna tego płacono wprawdzie dotychczas 225 złr. w. a. rocznego czynszu, jednakowoż po odtrąceniu podatków, wydatków na restaurację, ponoszonych przez fundusz stypendyjny w kwocie wynikającej z dziesięcioletniego przecięcia, uważaliśmy sprzedaż tę w gruncie rzeczy za korzystną dla funduszu.

3) Młynu Mality ze stawem i stawiskiem, o powierzchni 4 morgów 1287 sąż. kw., również na rzecz p. Walentego Lipskiego, który jednak praw swych odstąpił p. Mykicie Lemowi za cenę kupna 1500 złr. w. a.

Z kwoty tej 1000 złr. złożył już nabywca, resztę z procentem 6% spłaci w pięciu równych ratach tak, że ostatnia rata przypadnie 1. maja 1877.

Młyn ten przynosił dotychczas tylko 58 złr. w. a. rocznego czynszu, uszczuplonego również podatkami i wydatkiem na restaurację.

4) Młynu „Wasyla Lema“ o przestrzeni 1 morga i 145 sąż. kw., na rzecz p. Barbary Lemowej za cenę 2121 złr. w. a., w ratach oprocentowanych 6% od niedopłaconej reszty. Ostatnia rata przypadnie 1. maja 1877 r.

Młyn ten niósł wprawdzie w czynszu dzierżawnym rocznie 144 złr., jednakowoż i tu skłoniliśmy się do sprzedaży przez wzgląd na ciężar podatków i restauracji. Prócz tego tak ten młyn jak i młyny Panka Lema i Mality, leżą w pośrodku gospodarstw włościańskich — stosunek ten nie mógł wpłynąć korzystnie na wysokość i ceny kupna, gdyż nowonabywcę odstraszał stosunek sąsiedzki, tem więcej, że właściciele okalających młyny gospodarstw włościańskich, z dawien dawna dzierżawcy młynów funduszowych, roili sobie z tego tytułu prawo do własności obecnie sprzedanych młynów, odgrażając nabywcy procesem.

Celem pozbycia reszty realności, t. j. zalicytowanych pierwotnie przez gminę winnicką, która się następnie cofnęła, jak to wyżej przedstawiliśmy, jakoteż tych, na które oferenci nie podali korzystnych propozycji, rozpisaliśmy powtórna licytację, podzieliwszy realności na sprzedaż wystawione na 2 serye.

Do pierwszej należały dom kontrolora z ogrodem, wschodni ogród zamkowy i młyn Skremety; do drugiej browar, szpichrz, stawek, wozownia mnrowana, jatka i rzeźnia, wreszcie dom zarządcy z przyległymi ogrodami.

Termin licycyjny dla pierwszej seryi upłynął w dniu 1. sierpnia b. r., a oferty, jakie złożono, są dość dla funduszu korzystne, przyjęliśmy je zatem, a mianowicie:

1) Za wschodni ogród zamkowy, t. j. parcele katastralne Nr. 8 i 9, o przestrzeni 1478 sąż. kw. ofiarowali pp. Adamowski Jan i Gorgosz Ferdynand kwotę 358 złr., złożoną natychmiast.

Czynsz dzierżawny z tego ogrodu wynosił 16 złr., w bieżącym roku tylko 10 złr. w. a.

2) Za młyn Skremety ze stawem i stawiskiem, o przestrzeni 3 morgów 260 sąż kw., ofiarował p. Herszko Nacht kwotę 1000 złr. ze spłatą w pięciu rocznych ratach.

Młyn ten przynosił tylko 40 złr. rocznego czynszu, budynek sam jest w nader smutnym stanie, grobla wyrwana, staw zamulony, tak że w bieżącym roku nie był zupełnie w ruchu.

Co do sprzedaży domu kontrolora mamy w odwodzie ofertę dość korzystną, tymczasem zaś prowadzimy rokowania z dyrekcją c. k. fabryki tytoniowej w Winnikach, która pragnie nabyć powyższą realność dla fabryki, i oczekuje tylko stanowczego npoważnienia swej centralnej władzy.

Termin licytacyjny drugiej seryi, który przypadł na dzień 17. sierpnia b. r., przyniósł nam tylko 3 oferty: na dom zarządcy z ogrodami, na wozownię murowaną i na jatkę wraz z rzeźalnią. Oferty te co do podanej ceny kupna są korzystne, zanim jednak o ich przyjęciu rozstrzygniemy, rozpoczęliśmy traktować z oferentami, by uzyskać jak najwięcej gwarancyi, iż nie zawiodą w wypłatach ratalnych.

Tylko dopuszczenie wypłat w ratach pozwoliło nam osiągnąć rezultata wyżej podane, pomimo bowiem bliskości Lwowa, nabywców dostarczyły jedynie same Winniki, przeważnie z klasy włościańskiej, nie rozporządzających kapitałami.

Dla zabezpieczenia jednak funduszu stypendyjnego o ile można od strat, i przyspieszenia w razie danym postępowania sądowego, spisują się kontrakty kupna i sprzedaży przed notaryuszem. Koszta prawne i opłaty rządowe ponoszą nabywcy.

Kończąc niniejsze sprawozdanie o sprzedaży realności funduszowych, o ile ono dotychczas postąpiło, dodajemy, iż we wszystkich kontraktach, warnjąc interes funduszu stypendyjnego, zastrzeżyliśmy wyraźnie, iż fundusz ten pozostaje wyłącznym właścicielem prawa propinacyi na pozbytych częściach obszaru dworskiego.

W sprawie rozsyłki druków dla w. sejmu przygotowanych.

6) Uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 16. października 1871, polecił nam wys. Sejm, byśmy przedłożenia nasze dla wys. Sejmu przygotowane, rozsyłali posłom w miarę możliwości przynajmniej na dwa tygodnie przed otwarciem Sejmu.

Poczyniono wszelkie przygotowania, aby się stało zadość woli wys. Sejmu; pierwsza rozsyłka nastąpi w przeciągu miesiąca września, Inbo w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie mamy żadnej pewnej wiadomości o terminie otwarcia Sejmu.

Względem zasiłku dla szkoły rolniczej w Dnblanach i subwencyi dla teatru polskiego w Krakowie.

7) Uchwalone przez wys. Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 11. października 1871. przy dyskusyi nad rubr. VII. budżetu krajowego na rok 1871 postanowienia:

- a) względem przeniesienia kwoty 1000 złr. jako zasiłku dla szkoły rolniczej w Dublanach na budżet funduszu kultury krajowej, oraz
- b) aby subwencya 5000 złr. wypłaconą była teatrowi krakowskiemu w całości, bez względu na subwencyę rządową, zostały ściśle wykonane.

Petycja miasta Leżajska o zezwolenie na pobór opłaty od wprowadzanej w obręb tegoż miasta wódki.

8) Poleconą uchwałą wys. Sejmu z dnia 16. października r. z. petycję miasta Leżajska o zezwolenie na pobór opłaty po 5 ct. od garnca wódki w obręb gminy wprowadzanej, załatwił Wydział krajowy odmownie, gdyż miasto Leżajsk pobiera już dodatek w wysokości 50% do podatku konsumcyjnego od wódki i innych napojów, zatem nie byłoby stosownem obciążać dwoma różnymi rodzajami opłat jeden i ten sam przedmiot.

W sprawie wniosku posła Skrzyńskiego o urządzeniu krajowej rady górniczej.

9) Uchwałą wys. Sejmu krajowego z dnia 17. października r. z. poleconem zostało Wydziałowi krajowemu należyte zbadanie wniosku posła W. Skrzyńskiego względem urządzenia krajowej rady górniczej, i przedstawienie odpowiednich wniosków na najbliższej sesji sejmowej po zasięgnięciu zdania rzeczoznawców.

Gdy według ustawy państwowej z dnia 29. czerwca 1868 (Dziennik pr. P. Nr. 85. str. 249) sprawy górnictwa wchodzą w zakres działania Izb handlowych i przemysłowych, które powołane są do obradowania nad projektami i przedmiotami dotyczącymi handlu i przemysłu, i tak z własnej inicjatywy, jak na wezwanie Rządu mają prawo przedkładać w tym względzie Rządowi swoje wnioski i żądania, przeto w wykonaniu wyższmiankowanej uchwały sejmowej zażądaliśmy w tym przedmiocie opinii Izb handlowych i przemysłowych we Lwowie, Krakowie i Brodach: dotąd nie otrzymaliśmy jednak odpowiedzi od Izb handlowych w Krakowie i we Lwowie.

W miarę tego, jak otrzymamy te odpowiedzi, nie omisszamy złożyć wysokiej Izbie żądanego sprawozdania jeszcze w ciągu bieżącej sesji sejmowej.

Projekt sieci dróg krajowych.

10) W dopełnieniu uchwał wys. Sejmu z d. 14. i 16. października 1871. odnoszących się do projektu sieci dróg krajowych, poczynił Wydział krajowy następujące kroki:

- a) Celem uzyskania wymaganego ustawą przyzwolenia władz politycznych i wojskowych dla budowy dróg przez Wys. Sejm za nagle uznanych, odniósł się Wydział krajowy do Prezydium c. k. Namiestnictwa, i otrzymał od tegoż zawiadomienie, iż oprócz drogi z Lubyczy na Uhnów, Bełz do Sokala, dla której przyzwolenie założenia mogłoby być udzielonem tylko pod warunkiem, ażeby takową prowadzono po prawym brzegu rzeki Sołokii, i linii komunikacyjnej od Miérówki na Busk do stacyi kolejowej w Krasnem, której budowa sprzeciwiałaby się względem strategicznym, i tylko po lewym brzegu Bugu z Krasnego na Busk do Kamionki Strumiłowej mogłoby być przyzwoloną; — założeniu reszty dróg przez Wys. Sejm w sieci przyjętych, żadne wojskowe ani polityczne względy się nie sprzeciwiają.

Przy tem nadmienilo c. k. Prezydium co do drogi z Krasnego do Miérówki, iż dla interesów wojskowych najodpowiedniejsza byłaby droga ze Złoczowa po lewym brzegu Bugu na Krasne, Busk, Kamionkę Strumiłową, Krystynopol i Sokal do granicy.

W skutek powyższego oznajmienia zastosował się Wydział krajowy do warunku postawionego w oznaczeniu kierunku drogi z Lubyczy do Sokala i do Krystynopola; co zaś do drogi z Krasnego do Miérówki, poprzestał Wydział krajowy na wytrasowaniu jej tylko w części z Krasnego do Buska.

- b) W myśl uchwały wys. Sejmu, iż drogi,

ze Zboisk na Cholojów do Stojanowa;

z Taraowa na Dąbrowę do Szczucina;

z Krystynopola do Dolhobyczowa i

z Nadbrzezia na Zalesie, Nisko, Sokolów do Rzeszowa, — oraz drogi wykazane w sprawozdaniu Wydziału krajowego o sieci dróg krajowych w oddziale pod B. II., których potrzebę wys. Sejm uznał, nakoniec dojazdy do wszystkich stacyj kolei kosztem skarbu Państwa budowane i utrzymywane być powinny; — niemniej w myśl uchwały, iż obowiązek konkurencyi do budowy i utrzymywania dróg równoległo wojskowych zniesionym, a prestacje w pieniądzech, których Rząd wymaga od stron tytułem konkurencyi za ubiegłe lata opuszczone być powinny, udał się Wydział krajowy do c. k. Prezydium Namiestnictwa o poczynienie odpowiednich kroków u c. k. Rządu, na co wszelako, jak świadczą załączone obok w odpisie zawiądomienia, odnowną otrzymał odpowiedź. Na zawarte w odpowiedzi tej oświadczenie, iż gościeńiec od Sambora do Hoszan wykończonym zostanie kosztem Rządu w dalszym ciągu do Gródka, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z propozycją przyjęcia w zarząd eraryalny także położonej w tym kierunku drogi krajowej Zimnawoda-hoszańskiej w tej części, któraby oba oddziały drogi eraryalnej samborsko-gródeckiej w przestrzeni od Hoszan do Weismanówki łączyła.

A. B. C. D. %.

e) W wykonaniu wreszcie polecenia wys. Sejmu, ażeby Wydział krajowy jak najspieszniej wypracował projekta, plany i kosztorysy dróg, których budowę wys. Sejm za nagłą uznał, oraz aby zbadał kwestyę budowy dróg żelaznych tak zwanych wycinalnych i przeprowadził rokowania w sprawie zaciągnięcia potrzebnej pożyczki, powołał Wydział krajowy w drodze konkursu uzdolnionych do tej pracy osmnastu inżynierów i tylż pomocników, i zarządził zaraz z początkiem wiosny wytrasowanie rzeczonych dróg wedle wydanych w tej mierze specjalnych instrukcyj.

Inżynierowie trasujący zajęci byli od połowy marca do końca czerwca 1872. robotą polową, a od początku lipca wypracowaniem w biurze szczegółowych planów, projektów i kosztorysów, które Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu wraz z odnośnemi wnioskami tak co do budowy tych dróg, jakoteż dróg żelaznych wycinalnych, i co do pokrycia kosztów tej budowy wys. Sejmowi przedkłada.

Na koszta powyższych czynności przygotowawczych wyznaczył wys. Sejm w budżecie na rok 1872. sumę 30.000 zlr. atoli rzeczywiste wydatki wyniosły do końca września 1872. przeszło 37.000 zlr.

Sprawa mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzicą.

11. W sprawie uregulowania stosunku między Galicyą a Węgrami co do mostu na Dunajcu przy granicy węgiersko-galicyskiej pod Niedzicą, odniósł się Wydział krajowy w myśl uchwały wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871. do król. węg. Ministerstwa robót publicznych i komunikacyj z oznajmieniem, iż fundusz krajowy koszta budowy tego mostu w połowie ponosić będzie, i że w skutek tego Wydział krajowy cofa dawniejsze żądanie zwrotu połowy kosztów wyłożonych na odbudowanie mostu spalonego w sumie 7245 zlr. w. a.

Dla załatwienia zaś pretensyi stawianej przez Rząd węgierski z tytułu uznawanej wspólnej własności rzeczzonego mostu — o dopłatę kosztów dodatkowych robót przy budowie spalonego mostu w sumie 4571 zlr. 41 ct. w. a. — zażądał Wydział krajowy od Rządu węgierskiego obrachunku z dochodów mytnicznych

pobieranych dotąd wyłącznie przez władze węgierskie tak od mostu spalonego, jako też od ustanowionego po spaleniu mostu przewozu, gdyż na podstawie tego obrachunku dopiero wymierzyć będzie można przypadającą na fundusz krajowy dopłatę. Zarazem podał Wydział krajowy Rządowi węgierskiemu propozycję co do uregulowania na przyszłość wspólnej administracji nowego mostu.

Dotychczas jednak nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi Rządu węgierskiego.

Reforma urzędów mytniczych.

12. Na skutek polecenia wysokiego Sejmu z d. 28. września 1871. względem poczynienia przygotowań do zasadniczej reformy dzisiejszych urzędów mytniczych, starał się Wydział krajowy przedewszystkiem zbadać faktyczny stan stosunków mytniczych, i sporządził na podstawie dostarczonych mu przez wydziały powiatowe i c. k. starostwa dat, wykaz wszystkich w kraju istniejących myt prywatnych.

Jako dalszy krok ku uregulowaniu istniejących stosunków mytniczych przedstawia, Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi specjalny wniosek.

Polecenie zebrania dat potrzebnych dla centralnego zarządu dróg krajowych.

13. Czyniąc zadość poleceniu wysokiego Sejmu z d. 16. października 1871. względem uzyskania najdalej do lat czterech wszystkich danych potrzebnych dla zarządu centralnego krajowego do skutecznego kierownictwa i kontroli dróg, zarządził Wydział krajowy wypracowanie przekrojów warstwy szutrowej wszystkich dróg krajowych, i wydał instrukcję do wyrobienia planów sytuacyjnych, które w ciągu lat czterech mają być sporządzone. Plan taki sytuacyjny drogi lwowsko-rohatyńskiej został już wygotowany.

Sprawa budowy wodnych.

14. W dopełnieniu polecenia wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871. wniósł Wydział krajowy ponownie załączone tu w odpisie przedstawienie do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w sprawie przyspieszenia regulacji rzek i przyjęcia na skarb Państwa kosztów sypania wałów wzdłuż tych rzek, na które to przedstawienie otrzymał odmowną odpowiedź załączoną w odpisie.

E. ./.

F. ./.

Petycja wydziału powiatowego staromiejskiego o uregulowanie jarmarków i targów.

15. Poleceniem wysokiego Sejmu z d. 28. września 1871. przekazaną została Wydziałowi krajowemu petycja wydziału powiatowego staromiejskiego względem zmniejszenia i uregulowania dni jarmarcznych i targowych. W celu zbadania doniosłości tego projektu i poczynienia odpowiednich kroków zażądał Wydział krajowy opinii od Izb handlowych i towarzystw agronomicznych, jakoteż od wydziałów powiatowych, i odniósł się na podstawie tychże do c. k. Namiestnictwa z prośbą o zarządzenie koniecznej rewizji wszystkich przywilejów i koncesyj targowych i jarmarcznych, oraz poczynienie odpowiednich kroków w myśl propozycji wyszczególnionych w załączonym odpisie odezwy Wydziału krajowego.

G. ./.

Petycje Wydziałowi krajowemu przekazane w sprawach drogowych.

16. Przekazane wys. poleceniem z d. 5. października 1871. petycje gmin Baranówki, Kuropatnik, Byszek, Potoka, Wybudowa, Ceniowa, Augustówki, Koniuch i Olexiniec wraz z dotyczącymi obszarami dworskimi o uwolnienie od opłaty myta przy rogatce w Brzeżanach, uwzględnił Wydział krajowy o tyle, iż po zbadaniu stosunków miejscowych uwolnił powyższe gminy i obszary dworskie od opłaty myta drogowego, nie zwalniając ich wszelako od myta mostowego. Petycję gminy Zabłotowa o udzielenie prawa poboru przewozowego na Prucie, zwrócił Wydział krajowy teje do uzupełnienia.

Petycję rady powiatowej chrzanowskiej o udzielenie prawa poboru myta na drodze z Chrzanowa do Oświęcimea, zwrócono wydziałowi powiatowemu

z powodu, iż w skutek zamknięcia sesji nie mogła być wysokiemu Sejmowi do powzięcia uchwały przedstawioną. Wniosek posła Mandyczewskiego o uznanie za krajową drogi z Zielonej do Königsfeldu, uważa Wydział krajowy za załatwiony uchwałą wysokiego Sejmu o sieci dróg krajowych.

W uwzględnieniu przekazanego Wydziałowi krajowemu wniosku posła Kaszewki o udzielenie subwencji dla dróg powiatowych kucko-hryniawskiej i Kossówzabiowskiej w sumie 4561 złr. w. a. wydelegował Wydział krajowy inżyniera do zbadania stanu tych dróg i udzielenia wydziałowi powiatowemu potrzebnych informacji technicznych, a na podstawie odnośnego sprawozdania, udzielił Wydział krajowy na naprawę tych dróg subwencyę w kwocie 3000 złr. w. a.

Również załatwił Wydział krajowy przekazane mu petycye o udzielenie subwencji dla dróg — wydziałów powiatowych grybowskiego, żywieckiego, staromiejskiego, sądeckiego, limanowskiego i bireckiego, — a o ile takowe uwzględnione zostały, uwidocznia w dalszem sprawozdaniu wykaz udzielonych subwencyj dla dróg powiatowych i gminnych. — Do petycyi tych należy także petycya wydziału powiatowego stanisławowskiego względem udzielenia subwencji dla zaniechanej drogi krajowej Siwko-halickej, którą rada powiatowa pod warunkiem otrzymania 5000 złr. w. a. zamierzała uznać za drogę powiatową. Z tego powodu, niemniej ze względu, że niektóre gminy i obszary dworskie oświadczyły się za utrzymaniem tej drogi jako drogi gminnej, wstrzymał się Wydział krajowy z zarządzeniem względem tej zaniechanej drogi przepisanych ustawą środków. Dotyczące rozprawy są jeszcze w toku.

Wydział powiatowy sądecki otrzymał wyznaczoną mu w skutek specjalnej uchwały wysokiego Sejmu z d. 16. października 1871. subwencyę dla dróg powiatowych w kwocie 3000 złr. w. a.

Petycye gmin powiatu sądeckiego o zaniechanie drogi krajowej brzesko-sądeckiej w części od Tymowy do Kątów, a poprowadzenie takowej z Kątów na Czychów do Jurkowa, nie mógł Wydział krajowy jako przedmiot dalszych badań w tym względzie uważać, ponieważ kierunek drogi w tej części z Kątów do Tymowy tak przez władze rządowe, jakoteż przez Wydział krajowy na podstawie zasięgniętych zdań rad powiatowych, brzeskiej i sądeckiej, stanowczo przyjęty został, i droga w tym kierunku już jest wykończoną.

Petycya pana Stanisława Zarańskiego o zakupienie dzieł jego.

17. Na posiedzeniu z dnia 16. października uchwalił wysoki Sejm odstąpić Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia petycye p. Stanisława Zarańskiego o zakupienie dzieł jego za kwotę 1000 złr. celem rozdzielenia takich między szkoły.

Ze względu na pedagogiczno-dydaktyczną treść dzieł p. Zarańskiego, Wydział krajowy zapytał Radę szkolną, czyli i które z dzieł p. Zarańskiego mogłyby być szkołom z korzyścią rozesłane.

Ponieważ Rada szkolna w odpowiedzi swej nie zaleciła żadnego z dzieł p. Zarańskiego, przeto Wydział krajowy nie przychylił się do próśby p. Zarańskiego, i zawiadomił petenta o tej decyzji.

Petycya ks. Jaszczóra o restauracye w kościele w Bieczu.

18. W skutek uchwały wysokiego Sejmu z d. 16. października 1871., którą polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby w skutek próśby ks. Jaszczóra zbadał potrzeby kościoła w Bieczu i przyszedł im w pomoc o tyle, o ileby dzieła sztuki i pomnikowe tego wymagały, udał się Wydział krajowy, (nie mając własnych

organów, któreby się tą sprawą, wymagającą fachowych wiadomości odpowiednio zająć mogły), do właściwego c. k. konserwatora z prośbą o zbadanie stanu rzeczy i udzielenie Wydziałowi krajowemu stosownych wniosków.

Ponieważ dotyczący c. k. konserwator, pomimo ponownego wezwania ze strony Wydziału krajowego dotąd nie odpowiedział, przeto też i ostateczne załatwienie powyższego polecenia wysokiego Sejmu dotąd nastąpić nie mogło.

Petycja o oddanie majątku kościoła w Wołkowie do rąk komitetu kościelnego.

19. Uchwałą z dnia 17. października 1871. odstąpił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycję zwierzchności gminnej i komitetu kościelnego w Wołkowie, o oddanie administracji majątku tamtejszego kościoła do rąk komitetu kościelnego. Sprawa ta była już kilkakrotnie w Wydziale krajowym traktowana. Jednakowoż żądaniu petentów nie można było dotąd zadość uczynić. Oddanie bowiem majątków kościelnych w zarząd dotyczących komitetów parafialnych (które w dotyczącej ustawie nie jest wyraźnie zawarowane) nastąpićby mogło dopiero po uskutecznieniu ścisłego rozdziału takich majątków od majątków stanowiących dotację proboszczów, i za zgodą ordynaryatów, z którymi w tej mierze toczą się nieukończone dotąd rokowania. Co się zaś tyczy zażaleń podniesionych w petycji powyższej przeciw proboszczowi w Wołkowie, to załatwienie sprawy nie leży w zakresie działania władz autonomicznych.

Wydział krajowy odstąpił tedy petycję tę c. k. Namiestnictwu, wobec którego sprawa rzeczona już poprzednio wytoczona była.

Wniosek posła Splawińskiego o udzielenie nauczycielom szkół ludowych tymczasowego dodatku do ich płac.

20. Uchwałą z dnia 16. października 1871. polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu rozpoznanie i sprawozdanie o wniosku posła Splawińskiego w sprawie udzielenia nauczycielom szkół ludowych tymczasowego dodatku do ich płacy.

Ponieważ wniosek powyższy proponował unormowanie dodatku, według wysokości tej płacy, jaką nauczyciele obecnie pobierają, potrzebował więc Wydział krajowy przedewszystkiem dokładnego zestawienia dat statystycznych, a mianowicie wykazu płac wszystkich nauczycieli, dla których, według wniosku posła Splawińskiego dodatek rzeczony miałby być udzielony.

O udzielenie tych dat udaliśmy się do Rady szkolnej krajowej, odpowiedzi jednak dotąd nie otrzymaliśmy, a stąd i sprawozdanie o wniosku posła Splawińskiego dotąd wygotowane być nie mogło.

Względem zarządu zakładu chorych w lwowskim szpitalu powszechnym.

21. Uchwałą powziętą na posiedzeniu w dniu 4. października r. z. l. 182. wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzić rokowania z Rządem i z gminą miasta Lwowa „o oddanie zakładu chorych w powszechnym (głównym) szpitalu lwowskim w zarząd gminy miasta Lwowa, — lub też o uznanie go za zakład krajowy, i przedłożenie wys. Izbie wyniku tych rokowań do zatwierdzenia.

W związku z tą sprawą otrzymał Wydział krajowy z mocy uchwały wysokiego Sejmu z dnia 11. października r. z. l. 500. polecenie tej treści: ażeby w razie, jeżeliby gmina lwowska od rokowań o uregulowanie stosunku miasta Lwowa do powszechnego szpitalu lwowskiego uchylała się, lub też takowe zwlekała, — poczyniono stosowne kroki ku ściąganiu w drodze egzekucyjnej (w moc dotychczasowych ustaw i rozporządzeń) należącego się od gminy miasta Lwowa funduszowi krajowemu zwrotu (z czasu od r. 1862. do r. 1870. włącznie) zaliczek udzielonych lwowskiemu szpitalowi.

Do przygotowania tej sprawy zawilej i obszernej, ustanowił Wydział krajowy osobną komisję, do której powołał z grona swego referenta tych spraw p. Cezara Hallera i p. Maurycego Kraińskiego, tudzież zastępcę tegoż p. Dra Pawła Skwarczyńskiego i p. Dra Marcelego Madejskiego, jako swego syndyka.

Gdy komisya ta czynność swą ukończyła i po otrzymaniu odpowiedzi c. k. Namiestnictwa, iż takowe wezwie udział w tych rokowaniach przez swego delegata p. c. k. radcę Namiest. Dra Romana Decykiewicza, — wezwał Wydział krajowy radę miejską miasta Lwowa do wybrania delegatów, czemu też zadość czyniąc na posiedzeniu z dnia 16. grudnia r. z. wybrała komisję z pp. Dra Kornela Hofmanna, Dra Teobalda Semilskiego i wiceprezydenta Alexandra Jasińskiego pod przewodnictwem prezydenta miasta, Dra Floryana Ziemiałkowskiego.

Ustąpienie p. Maurycego Kraińskiego z Wydziału krajowego w lutym r. b., następnie słabość prezydenta Dra Ziemiałkowskiego — niemniej wyjazd c. k. radcy Namiest. Dra Decykiewicza, którego radca cesarski p. Leopold Lachowski miał zastąpić, — a w końcu nieobecność naszego referenta p. Cezara Hallera przez lipiec i sierpień r. b. spowodowały, iż w sprawie tej delegacji rokujący odbyli dotąd dopiero dwa posiedzenia w dniach 12. i 19. czerwea b. r., i że dla tej przyczyny i rezultat rokowań jako dopiero rozpoczętych przedłożony być nie może.

Względem loteryi państwowej na budowę domu obłąkanych w Krakowie.

22. W ślad uchwały wysokiego Sejmu z dnia 17. października 1871. r. l. 607. polecającej Wydziałowi krajowemu, by jak najspieszniej udał się do wysokiego c. k. Rządu, celem wyjednania u Najjaśniejszego Pana — stosownie do jego przyrzeczenia z dnia 31. grudnia 1865. r., oznaczenia dochodu jednej z najbliższych loteryj państwowych na budowę domu obłąkanych w Krakowie, — Wydział krajowy złożył na ręce c. k. Namiestnictwa prośbę do Tronu, na którą według odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 16. kwietnia r. b. do L. 2528/pr. J. E. p. Minister spr. wewnątrz. w piśmie swem z dnia 7. kwietnia r. b. do L. 5384. na podstawie najwyższego upoważnienia z dnia 5. kwietnia 1872. oznajmił, iż prośba powyższa uwzględnioną być nie może z powodów już dawniej oznajmionych, a mianowicie, iż dochody XIV., XV. i XVI. (po koniec r. 1874) loteryi mają już swe przeznaczenie, — i że podobnie nie może nastąpić udzielenie zapewnienia pewnej części dochodu z jednej z dalszych loteryj państwowych tak ze względu na możliwe zajścia wypadków nieprzewidzianych, jakoteż ze względu na tę okoliczność, że w roku 1868. zakład obłąkanych we Lwowie otrzymał z dochodów loteryjnych państwowych subwencję w wysokości 258.239 zł. w. a.

Względem umniejszenia wydatków na zakłady podzrulków i przygotowań do ewentualnego ich zwinięcia.

23. Uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 11. października 1871. — wezwany został Wydział krajowy, ażeby w miarę możności każdorocznie umniejszał wydatki na zakłady podzrulków we Lwowie i w Krakowie, i stopniowo przygotował zupełne zwinięcie tych zakładów, o ile to nastąpić może bez naruszenia praw, wpływających z dotychczasowych aktów fundacyjnych. Czyniąc zadość temu wezwaniu Wydział krajowy starał się jak najmniej robić użytku z prawa przysługującego mu z mocy art. III. ust. kraj. Nr. 43. z r. 1869. względem wyjątkowego przyjmowania dzieci do tych zakładów, wnioski zaś zmierzające do zwinięcia tych zakładów, będzie Wydział krajowy miał zaszczyt przedstawić wysokiej Izbie.

Względem zbadania charakteru szczególnych fundacyj majątkowych szpitali i Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie.

24. W punkcie IV. uchwały wysokiego Sejmu z dnia 11. października 1871. l. 607 polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby gruntownie zbadał charakter poszczególnych fundacyj, z których składa się majątek szpitali Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie. — wyswiecił stosunek funduszu krajowego do majątku tychże szpitali, i przedstawił na najbliższej kadencji wnioski względem uregulowania tych stosunków majątkowych, tudzież wskrzeszenia fundacyj specjalne cele mających.

Zważywszy, że chodzi o gruntowe i wszechstronne zbadanie i ocenienie charakteru aktów fundacyjnych majątku, składającego się z przeszło 130 osobnych zapisów, z których niektóre datują się jeszcze z XIII. wieku — zważywszy dalej, że z powodu zarządzanego już od trzech lat ściągania kapitałów, które na realnościach i dobrach w mieście i okręgu Krakowa, jakoteż w królestwie Polskiem były uiokowane, wiele z potrzebnych aktów wydanych zostało do procesów sądowych, jeszcze nie ukończonych—praca ta (jakkolwiek już dawniej była przygotowywana i jest rozpoczętą) dotąd jednakże przeprowadzoną i ukończoną być nie mogła.

Projekt do ustawy o sądach pokoju.

25. Stosownie do uchwały wysokiego Sejmu przedkłada Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu projekt do ustawy o sądach pokoju, ułożony na podstawie wypracowania komisji fachowej.

Sprawa odbioru funduszków indemnizacyjnych.

26. Uchwała wysokiego Sejmu z d. 12. października 1871. poleciła nam przedsięwzięcie odpowiednich kroków, ażeby sprawa dotacyi galic. funduszw indemnizacyjnych ze skarbu Państwa i oddania tych funduszw w zarząd reprezentacyi kraju ostatecznie była załatwioną.

W tym względzie nadmienić musimy, iż rokowania nasze z c. k. Rządem, które na podstawie uchwał sejmowych z d. 28. lutego 1866. i z d. 9. października 1868 przeprowadzone i w protokóle z d. 28. listopada 1870., tudzież w dalszem uzupełnieniu z d. 9. stycznia, 15. lutego i 25. lutego 1871. spisane zostały, zawierają w sobie wszystkie żądania reprezentacyi krajowej tak co do dotacyi, jakoteż i odbioru funduszw indemnizacyjnych.

Ponieważ jednakże brzmienie uchwały sejmowej z d. 12. października 1871. wskazuje na to, iż sprawa dotacyi funduszw indemnizacyjnych przed oddaniem tych funduszw w zarząd reprezentacyi krajowej zfinalizowaną być powinna, ponieważ dalej rzeczona dotacya tylko w Radzie państwa i Delegacyach wspólnych załatwioną być może, poczem dopiero do przelania administracyi funduszw pod nasz zarząd przystąpićby należało, udał się Wydział krajowy do c. k. Prezydium Namiestnictwa, a to pod d. 3. lutego 1872. do l. 14235. odwołał się do protokółu rokowań, w szczególności zaś przedstawił wszystkie punkta odnoszące się do dotacyi funduszw indemnizacyjnych i wniósł najusilniejsze przedstawienie o bezzwłoczne przedsięwzięcie stosownych kroków, ażeby ostateczne załatwienie tej sprawy zaraz teraz t. j. w czasie tegorocznej obecnie obradującej Rady państwa, i przy najbliższem zwołaniu Delegacyi wspólnych nastąpić mogło. Upraszaliśmy jednocześnie, abyśmy o najbliższym bezpośrednim skutku tegoż przedstawienia zawiadomieni zostali na co wszakże nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi.

Wniosek posła Mandyczewskiego o bezpłatne używanie surowicy.

27. Odstąpiony nam uchwałą wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871. wniosek posła Mandyczewskiego o wyjednanie dozwolenia, ażeby wszystkim gminom w powiatach, nadworniańskim, bohorodezańskim, kossow-

skim, kałuskim i kołomyjskim, mającym na swych gruntach źródła słone, wolne używanie z takowych dozwolonem zostało, udzieliliśmy pod d. 25. listopada 1871. do rąk c. k. Prezydium krajowej Dyrekcyi skarbu, a przytaczając na poparcie tego wniosku, iż gminy nasze wiejskie są ubogie, zaś chów bydła stanowi w powyższych powiatach cały majątek włościan, poleciliśmy to przedstawienie przychylnemu uwzględnieniu, odwołując się do dawniejszego pisma naszego nad wnioskiem posła Hoppena, tudzież do pisma naszego z d. 25. listopada 1871. nad odstąpioną nam przez wysoki Sejm petycją rady powiatowej w Kałuszu, która domagała się odbudowania zgorzałej warzelni solnej w Bani kałuskiej i podnosiła na nowo wszystkie punkta zawarte w rzeczonym wniosku posła Hoppena. Przy tej sposobności podnosiliśmy zarazem, iż dozwolona pod d. 7. grudnia 1870. rozprzedaż omoków po cenie 4 zł. 70 ct. w. a. za cetnar, nie przynosi pożądaných przez nas korzyści, a to z tego względu, iż cena ta jest zbyt wysoką i dla ogółu nieprzystępną; odwołaliśmy się więc do uchwały sejmowej z d. 12. Listopada 1869. i do naszego przedstawienia do c. k. Ministerstwa skarbu z d. 23. listopada 1869. wnoszącego, ażeby cena omoków na dwa zł. 50 ct. zniżoną została, upraszając o poparcie i wyjednanie przychylnego załatwienia w c. k. Ministerstwie Skarbu.

Dodać tu musimy, iż w roku bieżącym udały się do nas niektóre wydziały powiatowe, a mianowicie: w Mościskach, Rzeszowie, Jarosławiu, Staremmieście, Zbarażu i Nadwórnem z prośbą o wyjednanie przywrócenia fabrykacyi i rozsprzedaży dawniejszej soli bydłowej. Ponieważ jednakże żądania tego z powodu ustawy państwowej z d. 7. czerwca 1868. Nr. 70. Dz. pr. P. popierać nie mogliśmy, wzięliśmy stąd pochód do nowego poparcia wniosków p. Mandyczewskiego, p. Hoppena i rady powiatowej kałuskiej. Udaliśmy się zatem pod d. 20. sierpnia 1872. do l. 3912. nanowo do c. k. Prezydium krajowej Dyrekcyi skarbu, przedstawiając, że w skutek zniesienia fabrykacyi soli bydłowej chów bydła zatem i rolnictwo doznają rzeczywiście bardzo dotkliwe straty, które zagrażają siłom żywotnym i dobrobytowi kraju, wreszcie, iż potrzeba soli dla bydła jest powszechnie uznaną i łączą się w tem najusilniejsze życzenia całego kraju, w którego ziemi spoczywają nieprzebrane skarby soli. Z uwagi więc, iż omoki są najlepszą solą bydłową, że jednakże cena takowych jest nieprzystępną, zaś zniżenie takowej w drodze administracyjnej nastąpić może, co stosuje się również do bezpłatnego używania surowicy, wnieśliśmy najusilniejsze przedstawienie: ażeby c. k. Prezydium krajowej Dyrekcyi skarbu przychylnie załatwienie wszystkich powyższych spraw w c. k. Ministerstwie skarbu wyjednać zechciało. Do tej chwili jednakże nie otrzymaliśmy w tym względzie żadnej odpowiedzi.

W sprawie zmian przy podziale kraju na powiaty administracyjne i okręgi sądów powiatowych.

28. Sprawa zmian siedzib i terytoryalnych granic sądów powiatowych poleconą nam została jeszcze uchwałą wysokiego Sejmu z d. 5. października 1868.

Do tej sprawy przyłączyła się w roku 1870. sprawa uregulowania powiatów administracyjnych tak, iż obydwie sprawy jako będące ze sobą w najściślejszym związku razem załatwione być muszą.

Donosiliśmy już w zeszłorocznem sprawozdaniu, iż opracowany przez mieszaną komisję projekt względem podziału kraju na starostwa i sądy powiatowe udzieliliśmy wszystkim radom powiatowym z wezwaniem, ażeby jako

najlepiej obznajomione z miejscowemi tak handlowemi jak i komunikacyjnymi stosunkami, przedłożyły nam swe zdania w tym przedmiocie.

Pomimo usilnych starań naszych nie przedłożyły nam dotąd wszystkie rady powiatowe rzeczzonej opinii, jednakże znacznie przeważająca większość tych rad nadesłała nam dokładne wyłuszczenia wszystkich miejscowych stosunków, proponując ze swej strony nader liczne zmiany projektu mieszanej komisji.

Z dniem 21. czerwca 1872. nadesłało nam c. k. Prezydium Namiestnictwa opinie c. k. sądów krajowych wyższych we Lwowie i w Krakowie pod względem wniosków c. k. starostów, którzy ze swej strony, choć w innym kierunku, zaproponowali również bardzo liczne zmiany projektu mieszanej komisji.

Po dokładnem rozpatrzeniu sprawozdań rad powiatowych i wszystkich odnośnych aktów przyszliśmy do przekonania, iż czas, który nam pozostawał jeszcze do obecnego zebrania wysokiego Sejmu, był zbyt krótkim, ażeby tak licznie nagromadzone materyały gruntownie rozpoznane być mogły.

Obszerność rzeczzonego przedmiotu już i stąd powziętą być może, iż Prezydya c. k. Sądów wyższych we Lwowie i w Krakowie potrzebowały czasu, przeszło rok cały obejmującego, nim odnośne wnioski c. k. starostów ocenić zdołały.

Z uwagi więc, iż idzie tu o załatwienie bardzo ważnej sprawy krajowej, tudzież o przedmiot tak wielkiej objętości, wreszcie, iż dla pospiechu nie należy precypitować dokładnego rozpoznania rzeczy, do czego nam prócz tego brakują jeszcze niezbędne materyały, wnieśliśmy pod d. 6. sierpnia 1872. propozycję do c. k. Prezydium Namiestnictwa, aby przedłożenie rządowe w tej sprawie aż do zebrania wysokiego Sejmu w roku 1873. odroczonem zostało, do którego czasu sprawa podziału kraju na starostwa i sądy powiatowe z wszelką dokładnością opracowaną i wykończoną być może. — C. k. Prezydium Namiestnictwa pod d. 15. sierpnia r. b. zgodziło się zupełnie z powyższem zapatrywaniem się naszym.

29. Na posiedzeniu z dnia 16. października 1871. uchwalił wysoki Sejm pożyczkę 1500 zł. dla profesora Maxymiliana Nowickiego na wydawnictwo książek szkolnych zoologicznych z ilustracyami, i polecił Wydziałowi krajowemu wejście w układy z profesorem Nowickim co do zwrotu rzeczzonej pożyczki. Wywiązując się z polecenia tego, wypłacił Wydział krajowy pożyczkę powyższą pod warunkami, że profesor Nowicki:

- a) dla pokrycia kwoty 480 zł. z powyższych 1500 zł. odstąpi Wydziałowi krajowemu sześćset zbroszurowanych exemplarzy swej wydanej w Krakowie „Zoologii dla gimnazjum niższego;“
- b) spłaci funduszowi krajowemu resztę pożyczki 1020 zł. w marcu 1873. r. wydać się mającą „Zoologią na gimnazjum wyższe,“ a mianowicie taką ilością exemplarzy tejże, jakiej będzie potrzeba do pokrycia powyższych 1020 zł. po odtrąceniu 20% od ceny sklepowej.

Sześćset exemplarzy książki wspomnianej pod a) odesłał Dr. Maxymilian Nowicki na swój koszt do tutejszej księgarni Wilda, która podjęła się rozprzedaży takowej po 1 zł. za exemplarz, za co otrzymała 20% rabatu, tak, że na rzecz funduszu krajowego wpłynęło 480 zł., które rzeczona księgarnia złożyć ma do kasy krajowej po dokonanej rozsprzedaży dzieła.

Rachunek złożyć winna księgarnia powyższa z końcem r. 1872.

Pożyczka 1500 zł. dla profesora Nowickiego na wydawnictwo książek szkolnych zoologicznych.

Kontrola instytucyj z funduszu krajowego subwencyonowanych.

30. Uchwałą z dnia 16 października 1871. polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu kontrolę nad instytucjami z funduszu krajowego subwencyonowanemi, i ściśle przestrzeganie, aby każda instytucja przedkładała Wydziałowi krajowemu sprawozdania i rachunki. Instytucjami tego rodzaju były w roku ubiegłym :

1. Szpital główny we Lwowie,
2. Szpital Św. Łazarza w Krakowie,
3. Szpital Św. Ducha w Krakowie,
4. Szpital Sióstr Miłosierdzia we Lwowie,
5. " " " w Czerwonogrodzie,
6. Dóm ubogich i sierót w Krakowie,
7. Szkoła rolnicza w Dublanach,
8. " " w Czernichowie,
9. Zakład dla głuchoniemych we Lwowie,
10. Zakład dla ciemnych " "
11. Komisya fizyograficzna w Krakowie,
12. Czasopismo „Skoła“,
13. Żeński zakład wychowawczy p. Selingerowej;
14. Szkoła gimnastyczna „Sokoła“,
15. Teatr polski w Krakowie,
16. Teatr polski we Lwowie,
17. Teatr ruski,
18. Towarzystwo muzyczne we Lwowie,
19. Gimnazyum żeńskie w Tarnowie,
20. " " w Rzeszowie,
21. " " w Stanisławowie,
22. Towarzystwo Opieki narodowej.

Większa część powyższych instytucyj składała dotąd sprawozdania i rachunki każdego roku, subwencya bowiem zaasygnowaną była z zastrzeżeniem dla Wydziału krajowego takiej kontroli.

Inne, które tego nie dopełniały zaważwał Wydział krajowy, ażeby się do powyższej uchwały wysokiego Sejmu zastosowały. Ze względu, że powyższa uchwała wysokiego Sejmu zapadła w tym celu, ażeby Wydział krajowy mógł zrobić wnioski, czyli pewna instytucja ma być dalej subwencyonowaną, lub nie, nie żądaliśmy sprawozdania od takich instytucyj, dla których uchwaloną była subwencya jednorazowa, lub też na pewien ściśle ograniczony przeciąg czasu. Do tych należą Towarzystwo Opieki narodowej i Zakład wychowawczy p. Selingerowej, który otrzymał subwencyę tylko do końca bież. roku.

Ze sprawozdań innych wywymienionych instytucyj przekonał się Wydział krajowy dostatecznie o sposobie ich gospodarstwa i owocach, jakie działalność ich przynosi krajowi.

Odpowiedne w tej mierze wnioski zamieściliśmy w preliminarzu budżetu na rok przyszły.

Sprawa emerytów krakowskich.

31. W sprawie petycji zbiorowej, wniesionej do wysokiego Sejmu w dniu 14. grudnia 1865. przez emerytów krakowskich w przedmiocie polepszenia ich materialnego bytu, o powrócenie im poniesionych szkód i o przywrócenie

funduszu emerytalnego krakowskiego do właściwego przeznaczenia, podaliśmy w zeszłorocznym sprawozdaniu przebieg tej sprawy od chwili wniesienia jej aż do ostatniego podówczas kroku naszego, jakim było wezwanie nasze do c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu z d. 21. lipca 1871. do l. 10.236, podane do wiadomości wysokiego Sejmu w zeszłorocznym sprawozdaniu w całej swej osnowie. W piśmie tem poruszyliśmy przedewszystkiem nadzieję, że dochodzenia w kwestyach poruszonych petycją, zarządzone jeszcze przez byłą c. k. krajową Dyrekcyę skarbu w Krakowie musiały się już zakończyć z korzyścią dla tych emerytów, którym bądź to nie przyznano roku dyspozycyjnego z oczywistą dla nich szkodą, bądź też nie przyznano wyższej emerytury, przynależnej im na mocy najwyższego postanowienia z d. 9. sierpnia 1855. roku. Prosząc więc o zawiadomienie nas o rezultacie dochodzeń, uważaliśmy za nasz obowiązek, wynikający z ducha uchwały sejmowej z dnia 27. października 1869. (uchwałą tą wysoki Sejm przekazał nam petycję emerytów krakowskich z poleceniem, byśmy wpływali na przyspieszenie tej zalegającej podówczas sprawy, a zarazem zażądali wniosków, zmierzających ku polepszeniu materialnego bytu emerytów, tudzież w przedmiocie właściwego przeznaczenia funduszu emerytalnego), zwrócić uwagę c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu na to, iż większa część emerytów krakowskich przeszła na stan spoczynku bez własnej winy i woli. Najwięcej było takich wypadków, iż przyczyną pójścia na emeryturę było zwinięcie urzędu, w którym służył. Tak odjęto im możność służenia dalej po kilkunastuletniej zaledwie służbie. Toż samo pensye, które służyły za podstawę przy obliczaniu pensyi emerytalnej były systemizowane w latach dawniejszych, gdy życie było tańsze w porównaniu z dzisiejszem, a przecież emeryci krakowscy mają po wysłużeniu tylko nielicznych lat, jedynie cząstki dawnych płac. Wobec tego objawiliśmy nasze zdanie, iż byłoby zupełnie słusznem i sprawiedliwem, gdyby c. k. Rząd, uwzględnwszy opłakany materialny stan tych ofiar zmiany warunków bytu politycznego Rzeczypospolitej krakowskiej, wyznaczył im odpowiednie podwyższenie płac przynajmniej o 25%. Kończąc nasze pismo w sprawie emerytów w ogóle poparliśmy jeszcze osobną petycją p. Józefata Sobierajskiego o powiększenie przyznanej mu emerytury. Mniemaliśmy bowiem, iż i ta prośba zasługuje na uwzględnienie, ponieważ po zwinięciu krakowskiej kasy podatkowej, przy której petent był urzędnikiem, nie ofiarowano mu żadnej posady, chociaż kwalifikacyę musiał posiadać, skoro w 1850. r. powołano go na poborcę podatkowego, że zaś on podówczas tej posady nie przyjął, wyjaśnia się tem, iż w czasie nominacyi i przez 5 lat późniejszych piastował posadę o lepszej płacy.

Jak wezwanie nasze tyczyło się sprawy emerytów i polepszenia ich materialnego położenia w ogóle, istoty i właściwości b. krakowskiego funduszu emerytalnego, a wreszcie specjalnej prośby p. Sobierajskiego, tak i odpowiedź c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu dana nam w piśmie z dnia 10. lutego b. r. do l. 32,652 rozpada się na wyjaśnienia w tych trzech kwestyach. Co do petycyi emerytów wniesionej do Sejmu w r. 1865. oświadcza c. k. krajowa Dyrekcyja skarbu, iż zbadano nie tylko pretensye petentów podpisanych na petycyi, ale roztrząsano także sprawy wszystkich tych emerytów, którzy z końcem października 1854. roku mieli już pensye asygnowane. Rezultat rozpoznania okazał, że tylko b. nauczyciel krakowskiego gimnazjum, Stanisław Pogonowski i wdowa po nauczycielu tegoż gimnazjum, Anna Knapezyńska pobierali mniej-

szą pensję, jak im się należało według najwyższego postanowienia z d. 9. sierpnia 1855.; że jednak inni emeryci nie ponieśli żadnego uszczerbku. Obie skarbowe Dyrekcye, tak krakowska jak i lwowska później, zdawały w tym przedmiocie sprawę wysokiemu Ministerstwu skarbn., w skutek czego też Ministerstwo reskryptem z d. 10. maja 1869. l. 4,253. podwyższyło pensję przyznaną pierwotnie Pogonowskiemu w kwocie 527 złr. 69½ ct. na kwotę rocznych 657 złr. 18½ ct. w. a., dla Knapczyńskiej zaś z 250 złr. na rocznych 357 złr. w. a., wynagradzając im zarazem ubytek płacy za czas ubiegły zaasygnowaniem dodatku. Podwyższenie płac reszty emerytów ze względu na przywiedzione w piśmie naszym okoliczności, t. j. iż emerytury są w obecnych stosunkach za małe, i że emeryci przeszli na stan spoczynku bez własnej winy, uznają c. k. krajowa Dyrekcya skarbu za przechodzące jej atrybucye, nie może ona bowiem na zbiorowe petycye czynić wniosków do Ministerstwa, nie omieszka jednak poprzeć uzasadnionych prośb, skoro je każda z osobna strona wniesie, gdzie należy w drodze łaski, i skoro prośba ta z wyższego rozkazu przyjdzie pod jej opinię. Co do istoty i właściwości b. krakowskiego funduszu emerytalnego, c. k. krajowa Dyrekcya Skarbu odwołuje się na dawniejsze wyjaśnienia, dane w tej mierze ze strony b. krakowskiej krajowej Dyrekcji Skarbu. Prezydum Namiestnictwa z d. 4. października 1866. l. 1,354. znane nam dawniej z udzielonego odpisu, dodając tylko, iż c. k. Rząd austriacki, wcieliwszy fundusz emerytalny do skarbu, przyjął na siebie obowiązek wypłaty emerytur według emerytalnych statutów b. Rzeczypospolitej, które też dotąd wypłaca.

Koniec pisma c. k. Dyrekcji skarbu poświęcony jest sprawie p. Sobierajskiego, wykazania, iż liczne jego zażalenia nie mają podstawy, w dowód czego zestawia c. k. Dyrekcya różnorodność motywów, w kilku petycyach p. Sobierajskiego przytoczonych.

Odpowiedź powyższa c. k. krajowej Dyrekcji skarbu, o ile ona tyczy się sprawy petycyonaryuszów, wskazując im, by każdy z osobna prosił o polepszenie losu w drodze łaski, zdaje się zawierać ostatnie słowo c. k. władz rządowych, dając nam jednak nie płonną nadzieję, iż emeryci na wskazanej im drodze doczekają się polepszenia w swym materialnym losie. Działalność naszą w tym względzie ograniczyliśmy na zawiadomieniu petentów o przebiegu i rezultacie naszych zabiegów, wskazaniu im drogi wytkniętej piśmem c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu; piśmem zaś z dnia 16. kwietnia b. r. do l. 2,902 zawezwaliśmy c. k. krajową Dyrekcję skarbu o udzielenie jeszcze wyjaśnień, które uważamy za potrzebne do uzyskania jasnego poglądu w sprawie genezy i właściwości funduszu emerytalnego. Odsyłając nas bowiem do pisma b. c. k. krajowej Dyrekcji skarbu w Krakowie z d. 4. października 1866. N. 1354/pr., wystosowanego do Prezydum c. k. Namiestnictwa, które to pismo wyjaśniające szczegółowo i popierając datami, dlaczego i tylko tak wysoką pensję przyznano emerytom, w dalszym swym ciągu kwestyę właściwości funduszu emerytalnego traktuje tylko ogólnikowo, odsyłając nas po bliższe wyjaśnienie w tym względzie do rezultatu dochodzeń, które poprzedziły inkamerowanie funduszu emerytalnego, c. k. krajowa Dyrekcya skarbu wskazała pośrednio sama, że wyjaśnienia stanowczego dostarczyć mogą tylko akta spisane przy wyz wspomnianych dochodzeniach, które poprzedziły inkamerowanie

funduszu emerytalnego. Akta odnośne mają się znajdować w wysokim Ministerstwie Skarbu, prosiliśmy zatem c. k. krajową Dyrekcyę Skarbu, aby raczyła wyjednać u Ministerstwa udzielenie nam tych aktów, gdyby zaś to nie było możliwem lub było połączone z znacznymi trudnościami, prosiliśmy c. k. Dyrekcyę Skarbu, by przynajmniej na podstawie dostępnych jej aktów raczyła zestawić wszystkie daty co do genezy funduszu emerytalnego, jego wysokości w związku, następnie wysokości jego w chwili wcielenia Krakowa do c. k. Monarchii, co do przychodów i wydatków tego funduszu, przez cały ciąg czasu, w którym zostawał pod zarządem c. k. Władz, wreszcie co do obecnego jego stanu.

Wezwanie nasze nie doznało pomyślnego skutku, bo oto w piśmie z d. 5. sierpnia b. r. do l. 36170 zawiadania nas c. k. krajowa Dyrekcyja Skarbu o reskrypcie c. k. Ministerstwa Skarbu z 31. lipca b. r. do l. 20657, że c. k. Ministerstwo Skarbu nie może uczynić zadość naszemu życzeniu względem udzielenia rozpraw, które poprzedziły inkamerowanie krakowskiego funduszu emerytalnego. C. k. Ministerstwo orzekło również, iż niemożliwem jest udzielenie zestawienia dat co do wysokości funduszu emerytalnego, co do przychodów jego i wydatków.

C. k. krajowa Dyrekcyja Skarbu poprzestaje więc na dawniej danych wyjaśnieniach dodając ponownie uwagę, że wysoki c. k. Rząd czyni zadość obowiązkom, jakie przyjął na siebie z powodu inkamerowania tego funduszu.

Wnioski i wezwania do c. k. Rządu.

W sprawie reformy ustaw o należnościach prawnych.

1) W skutek uchwały wysokiego Sejmu z 5. października 1871. polecającej Wydziałowi krajowemu, aby ponownie przedstawił c. k. Ministeryum skarbu konieczność spiesznego załatwienia sprawy tyczącej się reformy ustaw o należnościach prawnych, udał się Wydział krajowy pismem z dnia 24. listopada r. z. 13889. do wysokiego c. k. Ministerstwa skarbu, i odwołując się do przedłożonego temuż c. k. Ministerstwu jeszcze w r. 1867. memoriału w tymże przedmiocie przedłożonego, usilnie uprasza o załatwienie tej naglącej sprawy; na odezwę tę atoli żadnej dotąd nie otrzymał odpowiedzi.

W sprawie fortyfikowania miasta Krakowa.

2) Na petycyę reprezentacyi miasta Krakowa o wstrzymanie dalszych robót fortyfikacyjnych około Krakowa, popartą przez Wysoki Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 17. października r. z. odpowiedziało nam Prezydium c. k. Namiestnictwo odezwą z 32. maja b. r. l. 3660/pr na podstawie reskryptu J. E. Pana Ministra spraw wewnętrznych z 21. maja b. r. l. 5032., że według oznajmienia pana Ministra wojny względy na wzmocnienie siły obronnej Monarchii i zabezpieczenie fortecy Krakowa wymagają, aby nie odstąpiono od postanowienia rozszerzenia fortyfikacyj Krakowa, co tem więcej pożądanem być powinno gminie krakowskiej, gdyż tylko przez utworzenie daleko wysuniętych fortyfikacyj, rozszerzenie miasta stanie się możebnem.

Delegacye wspólne, uznawszy ważność militarną Krakowa, przyzwoliło na wybudowanie dwóch stałych obozów oszańcowanych i uchwaliły na rok 1872. pierwszą ratę 400.000 zł. w. a., a gdy uchwała ta otrzymała najwyższą sank-

cyę, przystąpiono na tej podstawie już w r. b. do dalszych robót około wspomnianych fortyfikacyj.

W sprawie petycyi rad powiatowych, przemysłańskiej i rohatyńskiej, o przyłączenie tych powiatów do lwowskiej katastralnej komisji szacunkowej.

3) Odezwa z d. 31 maja b. r. l. 3.570/pr. zawiadomiło nas Prezydium c. k. Namiestnictwa, że J. E. pan c. k. Minister skarbu reskrytem z dnia 17. maja b. r. l. 13.055. przyjął do wiadomości uchwałę wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871. co do petycyi rad powiatowych, przemysłańskiej i rohatyńskiej, o przyłączenie tych powiatów do lwowskiej katastralnej komisji szacunkowej, że nie może jednak tych petycyj uwzględnić z powodu, iż sprawa ta była już powtórnie wszechstronnie zbadaną, i została załatwioną reskrytem ministeryalnym, wystosowanym dnia 28. listopada 1871. l. 10.907. do Prezydium krajowej komisji gruntowej.

W sprawie policyi miejscowej i górniczej w Borysławiu.

4) W skutek uchwały wysokiego Sejmu krajowego z d. 12. listopada 1869. odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 15. stycznia 1870. l. 14.580 do c. k. Namiestnictwa w celu uregulowania stosunków policyjnych w kopalniach nafty w Borysławiu, z wezwaniem o przedłożenie odnośnego projektu rządowego Wysokiej Izbie, przyczem co do zasadniczego zapatrywania się, odwołaliśmy się do poprzedniej korespondencyi naszej w tym przedmiocie.

Pod dniem 13. kwietnia b. r. l. 2.159/pr. oznajmiło nam c. k. Namiestnictwo, iż bacząc na ważność produkcyi oleju skalnego w kraju, i uznając konieczną potrzebę rychłego uregulowania tego przedsięwzięcia tak pod względem postępowania i nadzoru technicznego przy wydobywaniu oleju skalnego i wosku ziemnego, jakoteż pod względem sprawowania policyi ogniowej, budownictwa i bezpieczeństwa osób w dotyczących kopalniach, poruczyło już w r. 1867. komitetowi w tym celu złożonemu, do którego powołano ludzi fachowych, z przedmiotem obznajomionych, wypracowanie projektu do ustawy regulującej produkcję nafty. Wziąwszy pod rozwagę projekt do ustawy, wypracowany przez ten komitet, jako też opinie, które w tym przedmiocie przedłożyli starostowie górniczy, krakowski i lwowski, Namiestnictwo dostrzegło tak znaczne różnice w objawionych zdaniach względem głównych zasad, iż widziało się w konieczności ustalić zasady by można na pewnych podstawach opracować szczegółowe postanowienia przyszłej ustawy, regulującej produkcję oleju skalnego i wosku ziemnego. Zasady te uchwaliło Namiestnictwo, przychylając się do zdania, iż przedsięwzięcia mające na celu produkcję oleju skalnego należy uważać za przemysłowość zawisłą od koncesyi, że przeto normy regulujące tę gałąź przemysłowości mają odpowiadać dotyczącym przepisom ustawy przemysłowej, i być uzupełnione postanowieniami, jakich wymaga właściwość tej gałęzi produkcyi do przedsięwzięcia górniczych tak bardzo zbliżona, — że władze przemysłowe a nie górnicze mają sprawować czynności odnoszące się do udzielenia pozwolenia na takie zakłady, i do technicznego nadzoru nad kopalniami. Zarazem nakreślono granice między zakresem działania władz przemysłowych, z projektowanej ustawy wynikającym, a funkcjami dotyczącymi policyi miejscowej, należącymi do atrybucyj autonomicznych organów gminy.

Wobec projektowanej ogólnej ustawy uznało c. k. Namiestnictwo, że nie jest na czasie i nie odpowiadałoby celowi wprowadzać już teraz w drodze ustawodawczej wyjątkowo dla Borysławia i okolicy zmiany w urządzeniach, jakie tam wprowadzono względem nadzoru przy wydobywaniu nafty, ile że obowiązujący tam statut z r. 1865., regulujący nadzór policyjny i techniczny w kopalniach, i dodatkowe postanowienia, statut ten uzupełniające z d. 15. lipca

1867. przyszły do skutku na podstawie porozumienia się dotyczących gmin i obszarów dworskich, które, połączywszy się celem pełnienia tego nadzoru policyjnego w jedną grupę, przelały swe atrybucje na inspekcję na ten cel ustanowioną, określając dokładnie jej zakres działania.

Powyżnadmienione określenie głównych zasad do ustawy regulującej produkcję nafty przedłożyło Namiestnictwo jeszcze w styczniu 1870. Wysokiemu c. k. Ministerstwu handlu, prosząc o rychłe udzielenie wskazówek pod względem zapatrywania się Władzy centralnej na te zasadnicze kwestye, aby można na pewnych, przez Ministerstwo przyjętych podstawach wypracować szczegółowe postanowienia przyszłej ustawy.

Odpowiedzi tej jednak Namiestnictwo jeszcze nie otrzymało, zatem i do wypracowania projektu obecnie przystąpić nie może.

Wobec faktu, iż w Galicyi coraz w liczniejszych miejscowościach i coraz w większych rozmiarach powstają zakłady dla produkcji oleju skalnego wosku ziemnego, zdaniem c. k. Namiestnictwa nie odpowiadałoby potrzebie kraju wprowadzenie ustawy regulującej tę gałąź przemysłu tylko w Borysławiu; a wreszcie dla ułożenia projektu do takiej wyjątkowej, tę jedną miejscowość dotyczącej ustawy, byłoby potrzebnem poprzednie ustalenie zasadniczych postanowień powyżej wskazanych, tak samo jak do wypracowania projektu do ustawy ogólnej dla całego kraju obowiązującej.

W sprawie szkoły weterynaryi.

5) Na posiedzeniu z dnia 17. października 1871. r. polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem postarał się o założenie szkoły weterynaryi na koszt c. k. Skarbu państwa. W myśl powyższej uchwały udał się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z odpowiednim wezwaniem, na które jednakowoż nie otrzymał jeszcze odpowiedzi.

Przed rozpoczęciem odnośnych rokowań ogłoszone zostało obwieszczenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych (w Dz. pr. państw. r. 1872. Część VII N. 18), iż rozporządzeniem c. k. państwowego Ministerstwa wojny z d. 1. stycznia 1872, utworzono z tymże d. 1. stycznia 1872. dziesięć prowizorycznych szkół kucia koni, a między temi jedną we Lwowie.

Szkoły te, przeznaczone wyłącznie do użytku c. k. wojska, mają być zarazem dla uczniów pobierających naukę, kursem przygotowawczym do wojskowego instytutu weterynaryi w Wiedniu. Nauka udzielana jest w kursach półrocznych i obejmuje: 1. odczyty o teorii kucia, — 2. praktyczną naukę kucia, — 3. praktyczne obznajmianie uczniów z chorobami i sposobami leczenia kopyt, — 4. odczyty o innych chorobach zwierzęcych i sposobie ich leczenia, czyli elementarną naukę weterynaryi.

Jakkolwiek szkoła ta nie jest zupełnym instytutem weterynaryi, lecz tylko kursem przygotowawczym, pomimoto sądził Wydział krajowy, że działalność jej dla kraju, może być ważną i korzystną, jeżeli będzie można uzyskać przyjmowanie do szkoły lwowskiej, prócz wojskowych, także uczniów nie-wojskowych, dla których pobierana nauka mogłaby stanowić kurs przygotowawczy do założyc się mającej krajowej szkoły weterynaryi. Przyjmowanie takie jest wreszcie już przeto ułatwionem, że według §. 4. instrukcyi nauczyciele obowiązani są wykładać naukę nie tylko w niemieckim, ale także w krajowym, dla uczniów zrozumiałym języku; co z góry mając na oku, poleceno dla użytku pojedynczych szkół wydać w odpowiednich tłumaczeniach na języki krajowe dzieło Dra Pillwaxa, według którego nauka w pomienionych szkołach ma być udzielana.

W tej myśli, jakoteż w celu, aby przynajmniej częściowo, o ile na razie można dopełnić polecenia wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871 r. udał się Wydział krajowy do c. k. jeneralnej Komendy o zbadanie i zawiadomienie: czy i pod jakimi warunkami do istniejącej szkoły kucia koni we Lwowie także uczniowie niewojskowi mogliby być przyjmowani.

C. k. jeneralna Komenda oświadczyła Wydziałowi krajowemu, że chętnie zgadza się na przypuszczenie do pomienionej szkoły uczniów niewojskowych. Obecnie toczą się jeszcze rokowania co do liczby uczniów, którzy do szkoły mogą być przyjmowani, i co do kosztów, które za takich uczniów fundusz krajowy miałby ponosić.

W sprawie ułatwienia emigrantom nabywania obywatelstwa austriackiego.

6) W skutek uchwały wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871., odstępującej c. k. Namiestnictwu petycyje o ułatwienie emigrantom polskim pobytu w kraju, zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa pod d. 29. stycznia 1872, iż podało treść powyższej uchwały c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do wiadomości, i że c. k. Rząd przy załatwieniu spraw wychodźców polskich, przebywających w kraju i proszących o nadanie obywatelstwa austriackiego, uwzględniać będzie ile możliwości życzenia wys. Sejmu, t. j. o ile tylko na to pozwalają istniejące w tej mierze przepisy prawne.

W sprawie reorganizacji i wzmocnienia posterunków żandarmeryi.

7) W skutek rezolucyi wysokiego Sejmu z d. 17. października 1871., zawierającej w sobie trzy ustępy względem reorganizacji i pomnożenia żandarmeryi, zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa pod d. 13. listopada 1871. i pod d. 28. kwietnia 1872, iż c. k. Ministerstwo obrony krajowej przyzwoliło pod d. 10. listopada 1871. na powiększenie liczby żandarmów w Galicyi o 202 ludzi, zaś pod dniem 6. kwietnia 1872. oświadczyło, iż ile możliwości uwzględniać będzie przy nastąpić mającej reorganizacji żandarmeryi punkt 1. rezolucyi sejmowej z d. 17. października 1871.

W skutek tego utworzył c. k. Rząd liczne nowe posterunki żandarmeryjne, tudzież wzmocnił dawniejsze.

Powstało stąd przekroczenie budżetu żandarmeryjnego, na rok 1872. uchwalonego, które przedstawionem i usprawiedliwionem zostanie w osobnem sprawozdaniu, gdyż wydatki na urządzenie nowych posterunków bieżą jeszcze nieprzerwanie, następując po sobie o tyle o ile wchodzi w życie nowe posterunki

W sprawie szupaśnictwa.

8) C. k. Prezydium Namiestnictwa uwiadomiło nas pod d. 23. sierpnia b. r., iż c. k. Rząd krajowy zamierza wnieść do wysokiego Sejmu projekt do ustawy pod względem postanowień zastrzeżonych dla ustawodawstwa krajowego według §§. 14. i 16. ustawy państwowej z d. 27. lipca 1871. N. 88. Dz. p. P.

W przedmiocie tym zdajemy obszernie sprawę pod rubryką „Sprawy policji krajowej“, tu zaś nadmieniamy w krótkości, iż przedstawiając potrzebę zregulowania całego szupaśnictwa w kraju naszym, wezwaliśmy c. k. Rząd a to pod d. 17. września 1872., ażeby wniósł choć zamierzony projekt do ustawy, co już z tego względu jest tem pożądanyszem, iż musi się stąd wywiązać instrukcyja wysokiego Sejmu, jak Wydział krajowy w powyższej sprawie nadal postępować ma.

Zwyczajne czynności Wydziału krajowego.

Fundusz krajowy.

1) Jak w latach przeszłych, tak i w r. 1871., zarządzając funduszem

krajowym, mieliśmy na oku jak największą oszczędność i czyniliśmy tylko konieczne z korzyścią dla kraju połączone wydatki.

Dochody.

Z odnajmu ubikacji sejmowych wpłynął dochód większy nad kwotę preliminowaną o 338 złr.

Z odsetków od rozporządzalnej chwilowo gotówki, którą niezwłocznie lokowaliśmy w bankach wpłynęło 13239 zł. 21 ct. przeto mniej, jak preliminowano o 761 złr., a to z powodu, iż znacznych kapitałów używać musieliśmy na udzielanie rozmaitych zaliczek, głównie zaś szpitalom na rachunek kosztów leczenia ubogich.

Z myt na drogach krajowych uzyskaliśmy nad preliminarz kwotę 9998 złr

Z nadwyżek dochodów od zakładów dotowanych kwotę 4357 złr.

Natomiast zaś dodatków do podatków wpłynęło mniej jak preliminowano o 91.694 złr.

Dochód w tej rubryce wynosi 1.036.805 złr. 46 1/2 ct. zaś pozostała z końcem roku 1871. zaległość 428.151 zł. 27 1/2 ct. z porównania tej zaległości z podobną zaległością z początkiem roku 1871. 311.568 złr. 37 1/2 ct. okazuje się, iż w ciągu tegoż roku wzrosły te zaległości o 116.582 złr. 90 ct.

Dochody pod rubryką „Rozmaite przypadkowe“ wynoszące 6159 złr. 1 ct. nie były przewidziane w budżecie, wynikły one ze zwrotów należności zaległych z przeprowadzeń rachunkowych i innych przypadkowych wpływów.

Wydatki:

Przekroczenia budżetu w rubrykach wydatku są bardzo nieznaczne, bo wynoszą:

w rubr. IX. kwaterunkowe żandarmeryi	19 zł.
„ X. drogi krajowe	500 „
„ X Dotacje dla zakładów	2614 „
razem	3133 „

natomiast w innych rubrykach uzyskaliśmy znaczne oszczędności — a to:

w rubr. I Reprezentacja kraju	60.130 zł.
„ II. kosztu zarządu	22 „
„ III. „ leczenia	6567 „
„ IV. „ szczepienia	160 „
„ VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	158 „
„ VII. „ dla zakładów naukowych i wychowania	360 „
„ XII. Rozmaite	7728 „
razem	75.125 „

z porównania z powyższem przekroczeniem 3133 „
okazuje się w ogóle oszczędność 71.992 „

Ze sumy 30.000 złr. oddanej w myśl §. 9. instrukcyi do dyspozycyi Wydziału krajowego, poczyniliśmy w r. 1871. następujące znaczniejsze wydatki:

1. Koszta podróży Dr. Smolki do Wiednia w sprawie szupaśników 100 zł.
2. Zasiłek dla słuchaczy akademii technicznej lwowskiej na wycieczkę naukową 500 „

3. Zasiłek dla szkoły tkackiej w Bielsku	500 złr.
4. „ „ słuchaczy akademii technicznej krakowskiej na wycieczkę naukową	500 „
5. Zasiłek pogorzelcom miasteczka Kozłowa	200 „
6. „ prof. Frankiemu na koszt podróży do Londynu	600 „
7. „ dla gminy Głów powodzią tkniętej	200 „
8. „ „ pogorzelców w Bebiatynie	200 „
9. „ Annie Salowej, byłej artystce sceny polskiej	100 „
10. „ Stanisławowi Jodłowskiemu na ukończenie kursu gorzelnictwa	200 „
11. Zasiłek Sewerynowi Szechowiczowi wydawcy „Hospodara“	200 „
12. „ Drowi Longchamps za zastępstwo Dyrektora w szpitalu powszechnym lwowskim	346 „ 73 ct.
13. Zasiłek Komitetowi Towarz. gospodarczego w Krakowie na zakupno dziełka Nowickiego o owadach szkodliwych plonom polnym	150 „
14. Okazowi Kazimierzowi redaktorowi „Dzwonka“ zasiłek	200 „
15. Drowi Rożańskiemu remuneracya	200 „
16. Malinowskiemu, rzędcy szpitala powszechnego lwowskiego, remuneracya	200 „
17. Na urządzenie cerkwi w Zabłotowcach, zasiłek	200 „
18. Nauczycielowi Selepkiewiczowi pensya dożywotnia	100 „
19. Na naprawę drogi ze Sącza do Krynicy	2.000 „
20. Towarzystwu ogrodniczo-sadowniczemu zasiłek na premie i kosztą wystawy	250 „
21. Druk sprawozdań Dra Dobieszewskiego	262 „
22. Nauczycielom zakładu głuchoniemych we Lwowie, zasiłek	420 „
23. Towarzystwu „Proświta“	1.000 „
24. Druk broszury „Gimnazya i szkoły realne pruskie a nasze“	197 „ 25 ct.
25. Wincentemu Polowi zasiłek	1.000 „
26. Karolinie Myszkowskiej wdowie po konduktorze wsparcie	200 „
27. Nagrody dla oszczędzających się leśników	1.000 „
28. Zygmunтови Sawczyńskiemu uzupełnienie podwyższonej płacy rady szkolnego	616 „ 66½ ct.
29. Henrykowi Schmittowi dto dto	645 „ 88 „
30. Drowi Janocie „ „	173 „ 26 „
31. Pogorzelcom w Budzanowie	300 „
32. Remuneracya, zapomogi i dodatki z powodu drożyzny urzędnikom, dyurnistom, woźnym i służom Wydziału krajowego	7.168 „
33. Pogorzelcom Dobromila	2.150 „

Dług do c. k. skarbu Państwa wynosi z końcem 1871. roku 29.157 zł. 49½ ct. w. a.

Wykazy sumaryczne obrotu funduszu krajowego i funduszy dotowanych za rok 1871. przedkładamy pod H. i I., odwołując się co do szczegółów do zamknięcia rachunkowego.

H. i I. %.

Sprawa nadzwyczajnego dodatku dla urzędników przy Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych i komisji dla regulacji ciężarów gruntowych.

2. C. k. Prezydium Namiestnictwa oświadczyło nam w r. b. dwukrotnie, iż na mocy reskryptu ministerstwa spraw wewnętrznych z 21. kwietnia 1871. do l. 2033. dodatek nadzwyczajny udzielony na rok 1872. z powodu drożyzny dla wszystkich urzędników państwowych — o ile dotyczy urzędników przy c. k. Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych i przy komisji dla regulacji ciężarów gruntowych, ponoszony być ma definitywnie z funduszków indemnizacyjnych, które zwrócić mają do skarbu państwa wypłacane z niego tymczasowo, a to: zaliczkowym sposobem kwoty z powyższego tytułu.

C. k. Namiestnictwo zapreliminowało też rzeczywiście w budżetach indemnizacyjnych na rok 1873. zwrot powyższego dodatku w łącznej ilości kilkanaście tysięcy złotych.

Nadmienić tu musimy, iż powyższy reskrypt ministerstwa spraw wewnętrznych nie jest opartym na państwowej ustawie finansowej z 24. marca 1872. Nr. 26. Dz. pr. p., ani też na rozporządzeniu c. k. ministerstwa skarbu z d. 9. kwietnia 1872. Nr. 11. dziennika tegoż ministerstwa. Powyższe przepisy, jak również i rezolucya Rady państwa do c. k. Rządu względem polepszenia płac urzędników państwowych, nie zawierają w sobie żadnego zastrzeżenia, zaś ustawa finansowa wyznacza bezwzględnie ze skarbu państwa sumę pięciu milionów, która w roku 1872. służyć ma na nadzwyczajny dodatek z powodu drożyzny dla wszystkich urzędników państwowych, poczem stosownie do rezolucyi Rady państwa nastąpić ma w r. 1873. przedłożenie rządowe względem systemizowania płac urzędników i sług państwowych.

Wynikałoby zatem z powyższego, iż nadzwyczajny dodatek z powodu drożyzny tylko z tej przez ustawę finansową wyraźnie oznaczonej rubryki i to ze skarbu państwa, nie zaś z funduszków indemnizacyjnych ponoszonym być może, a to tem bardziej, iż w tym ostatnim wypadku zmniejszonoby dowolnie w roku 1873. dotacyę coroczną, którą pobierają fundusze indemnizacyjne ze skarbu państwa.

Z uwagi jednakże, iż nie chcieliśmy przysparzać sobie trudności przy przyszłym odbiorze funduszków indemnizacyjnych, nie wdawaliśmy się w krytykę ustawy finansowej i przemilczeliśmy zupełnie o powyższych wywodach, przytaczając w odpowiedzi naszej do władzy krajowej, iż uchwalenie budżetu indemnizacyjnego do wysokiego Sejmu przynależy, zaś Wydział krajowy według obowiązku swego do tego zastosować się musi.

Szpitala św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie.
K. 7.

3. Z załączonych pod K. wykazów zechce wysoka Izba powziąć wiadomość o ruchu chorych, obłąkanych, położnic, mamek i dzieci — pielęgnowanych w r. 1871. w szpitalach św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie.

Stosunki do klinik Już w poprzednich naszych sprawozdaniach za lata 1869. i 1870. mieliśmy zaszczyt wys. Sejmowi wykazać, iż względem objęcia kliniki położniczej pomieszczonej w osobnym domu Brodowicza w bezpośredni nasz zarząd ekonomiczny zawartą została w sierpniu 1868. r. ugoda z wys. c. k. Rządem, — że jednak dla ważnych od stron kontrahujących niezależnych trudności niepodobnem nam było objąć ten zarząd, i dla tego zgodziliśmy się na tymczasowe pozostawienie tego zarządu w ręku administracyi rządowej. Prowizoryum to z roku na rok odnawiane obowiązuje do

końca roku szkolnego 1871/2 i zapewne jeszcze na dalszy rok szkolny 1872/3 utrzymane zostanie.

Z dniem 3. maja 1872. r. otwartą została klinika okulistyczna profesora Dra Rydla w dwóch na ten cel odstąpionych salach w szpitalu św. Łazarza, na co przyzwoliliśmy ze względu na brak miejsca w zabudowaniach uniwersyteckich zastrzegając jedynie, ażeby z tego powodu żadne inne koszty prócz zwyczajnego jak dotąd utrzymania chorych na fundusz szpitala nie spadały.

Zamierzonym jest także przez wys. c. k. Rząd otwarcie w tymże szpitalu kliniki chorób dziecięcych, co nastąpić może po przeprowadzeniu porozumienia z nami, które już jest na ukończeniu.

W toku załatwienia jest także stanowcze uregulowanie stosunku profesora kliniki chorób kiłowych i skórnych w szpitalu św. Ducha do zarządu tegoż szpitala. Klinika ta wraz z katedrą profesorską istniały dawniej prowizorycznie, na mocy przyzwolenia danego dr. Ant. Roznerowi — zaś od r. 1871 na mocy najwyższego postanowienia z dnia 31. grudnia 1870. r. zostają tak zaprowadzone.

Zmiany w kosztach utrzymania chorych. Całe utrzymanie chorych wraz z wyżywieniem i obsługą w pomienionych dwóch szpitalach oddane zostało na mocy kontraktu z d. 6. października 1860 r. Siostrzom Miłosierdzia za wynagrodzeniem dziennym od osoby. Już w marcu 1870. r. wykazało nam Zgromadzenie sióstr straty, jakie poniosło w r. 1869. z powodu nadzwyczajnych wymagań dla kliniki dra Roznera w oddziale chorób kiłowych i skórnych w szpitalu św. Ducha zaprowadzonej tamże jeszcze w r. 1863. W późniejszym podaniu z sierpnia 1871 r. domagało się toż Zgromadzenie zwrotu dalszych strat z powodu utrzymania wszystkich chorych w szpitalu św. Ducha z przyczyny ogólnego podrożenia, a zarazem wypowiedziało nam kontrakt o utrzymanie chorych w obydwóch szpitalach z dniem 31. sierpnia 1872., jeżeli straty nie zostaną wynagrodzone i nadal wyższe wynagrodzenie przyznane.

Po należytem zbadaniu tej sprawy i zasięgnięciu opinii magistratu i wydziału powiatowego w Krakowie czuliśmy się spowodowani uznać słuszność żądania Sióstr co do wynagrodzenia strat za czas po koniec r. 1871 w ogólnej sumie 4750 zł. w. a., które tymczasowo zaliczyliśmy Zgromadzeniu z zastrzeżeniem przyzwolenia wys. Izby, o które w osobnem sprawozdaniu mamy zaszczyt upraszać.

Jednocześnie nasuwała się kwestya, czy i o ile byłoby możliwe objęcie we własny zarząd całego gospodarstwa w utrzymaniu chorych w obydwóch tych szpitalach, a przekonawszy się, iż zamysł ten co do szpitalu św. Ducha byłby za kosztowny i celowi nieodpowiedni, uznaliśmy za korzystniejszy pozostawić to gospodarstwo Siostrzom i nadal za wynagrodzeniem wyższem, a to za obłąkanych po 70 ct. za syfilistycznych po 60 ct. dziennie od osoby od 1 stycznia 1872 r. począwszy.

Natomiast w szpitalu św. Łazarza postanowiliśmy zaprowadzić własne gospodarstwo, i tym celem jak niemniej i dla innych spraw dotyczących ekonomii i administracji obydwóch pomienionych szpitali, ustanowiliśmy na miejscu komitet szpitalny, w którego skład pod przewodnictwem dr. Felixa Szlach-

towskiego wchodzą pp. Felix Księżarski, Stefan Muczkowski, Walery Rzewuski, Konrad Wentzl, dr. Lucyan Rydl i dr. Jan Harajewicz dyrektor szpitali.

Zważywszy, iż przystąpienie do własnego gospodarstwa bez niezbędnych urządzeń a szczególnie magazynów i bez należytego na pewnych podstawach z góry wytkniętego kierunku prócz znacznych kosztów i strat materyalnych mogła spowodować zamieszanie całego porządku domowego i narażenie chorych i służby lekarskiej na znaczne niewygody, bylibyśmy zmuszeni termiu objęcia własnego gospodarstwa odwiec o cały rok t. j. do końca września 1873 r. i do tego czasu od 1. stycznia 1872 r. począwszy przyznać Zgromadzeniu sióstr żądane znacznie wyższe wynagrodzenie, a mianowicie: a) za położnice i mamki (zamiast po 75) po 80 ct. w. a. dziennie, b) za dzieci (zamiast po 26) po 31 ct. w. a. dziennie, zaś c) za wszystkich innych chorych (w szpitalu św. Łazarza) po 55 ct. (zamiast 50 ct.) w. a. dziennie, z dodatkiem po 14 zł. w. a. miesięcznie od 1. września 1872 r. na utrzymanie osobnego posługacza do kancelaryi lekarzy ordynujących i izby inspekcyjnej.

Zmiana powyższych wynagrodzeń, czyli kosztów utrzymania chorych, kazała nam zawczasu pomyśleć o podwyższeniu taksy pielęgowania, jaką szpital od stron leczonych lub obowiązanych do tego funduszków ma pobierać. Za porozumieniem z władzą polityczną ustanowiliśmy przeto dla pomienionych szpitali na czas od 1 sierpnia 1872 r. począwszy takse wyższą następującą:

A. dla szpitali św. Łazarza

w klasie III. po	75	cent. w. a.
„ II. „	1	zł. 25 „
„ I. „	2	zł. 50 „

B. dla szpitali św. Ducha

w klasie III. po	98	ct. w. a.
„ II. „	1	zł. 60 „
„ I. „	3	zł. —

dziennie od osoby.

Stosunki służby. W przeprowadzeniu uchwalonego przez wys. Sejm na posiedzeniu z d. 3. października r. z. nowego etatu służby lekarskiej i administracyjnej dla szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie przyznaliśmy ordynującym lekarzom i obydwom rządcom szpitali od 1. stycznia 1872 r. ustanowione płace wyższe w drodze konkursu, obsadziliśmy posady lekarzy sekundaryszów i praktykantów, ogłosiliśmy konkurs na dyrektora szpitali, zaś bez konkursu zamianowaliśmy stale p. Karła Nycza kontrolorem przy zarządzie szpitala św. Łazarza prowizorycznie p. Ludwika Osińskiego kancelistą przy szpitalu św. Łazarza a p. Wiktora Wojciechowskiego pisarzem w kancelaryi Dyrekcji szpitali.

Najwyższem postanowieniem z dnia 24. lutego 1872. raczył Najjaśniejszy Pan na skutek przedstawienia Wydziału krajowego najłaskawiej zamianować dr. Jana Harajewicza (dotychczasowego zastępcę dyrektora) rzeczywistym dyrektorem szpitali św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie, który też w tym charakterze przysięgę służbową w dniu 25. marca r. b. w Wydziale krajowym złożył.

Zamianowanie kapelana osobnego może nastąpić dopiero z końcem września 1873 r., — gdyż do tego czasu Siostry Miłosierdzia z mocy kontraktu są obowiązane utrzymywać i opłacać kapelana szpitalnego.

Pensya wdowia dla Bobczyńskiej. P. Zofii Bobczyńskiej, wdo-

widziany w sumie 1057 złr. 92 ct. w. a. raczy przeto wys. Izba przyjąć do wiadomości i uznać za usprawiedliwiony.

Sankcyonowana uchwała z 17. października r. z. upoważniając nas do sprzedaży i obciążenia dóbr nieruchomości szpitalu św. Łazarza została częściowo wykonaną jak następuje:

Uzyskawszy przyzwolenie c. k. starostwa krakowskiego na wykorczenie nie gruntu leśnego w Rączny, obejmującego przestrzeni 191 morg. 1383□ sążni, sprzedaliśmy takowy w drodze publicznej licytacji za kwotę 18.500 zł. w. a. z warunkiem natychmiastowego oddania w posiadanie części z drzewa oczyszczonej, reszty zaś w ciągu trzech lat w miarę wycięcia drzewa. Połowę ceny kupna uiszczył nabywca zaraz, resztę zaś wypłacać ma częściowo przy dalszym odbiorze gruntu. Co zaś do samego drzewa z tego lasu, wiadomo będzie wys. Izbie z poprzednich naszych sprawozdań, iż takowe z połowy lasu (t. j. pierwszych pięciu sekcji) sprzedane zostało już dawniej w czasie od r. 1868 do końca 1871 r. za sumę ogólną 13.377 zł. w. a., pozostało więc do sprzedania drzewo z drugiej połowy lasu (t. j. z sekcji VI. do X. włącznie). Z częściowej sprzedaży na sztuki w ciągu r. 1872. uzyskano dotąd kwotę 2.149 zł. 43 ct.

Za pozostałą resztę ofiarują ryczałtem 16.000 zł. w. a., ażeby więc ocenić, o ile ta oferta może być korzystniejszą od sprzedaży na sztuki, zarządaliśmy oszacowanie całego pozostałego drzewa, atoli już z powyższego można mieć przekonanie, iż za drzewo z całego lasu uzyska fundusz szpitalny przeszło 31 500 zł. w. a.

Cała majątność szpitalu św. Łazarza we wsi Jeziorzanach składająca się z karczmy murowanej wraz z prawem propinacji, dalej z gruntów (płaców, łąk i pastwisk) powierzchni 21 morg 343□ sążni, z wikla nad Wisłą powierzchni 26 morg. 1586□ sąż. i z nieużytków (koryto Wisły, strumienie) powierzchni 88 morg 525□ sąż. sprzedana została w drodze licytacji publicznej spółce włościan tamtejszych za kwotę 9050 zł. w. a. z której $\frac{1}{3}$ część przy podpisaniu kontraktu złożoną została, zaś reszta ma być spłacaną w dwóch równych ratach rocznych wraz z przypadającymi za ten czas 6% odsetkami.

Z powodu sprzedaży tego majątku, który wraz z dobrami Rączna wydzierżawiony był razem pp. Szejrychom aż do 24. czerwca 1877 r. za czynszem rocznym 1341 zł. 48 ct. w. a. zmuszeni byliśmy opuścić z tego czynszu po 550 zł. w. a. rocznie za czas od r. 1872 począwszy, czynsz dzierżawny z dóbr Rączna redukuje się zatem do kwoty 791 zł. 48 ct. w. a. rocznie.

W Krowdrzy pod Krakowem posiada szpital św. Łazarza:

- a) prawo propinacji wraz z należącą do tego karczmą, które na dal-sze tryennium od 18. kwietnia 1872. wydzierżawiliśmy za wyższy czynsz roczny w kw. 1010 zł. 99 c. w. a. gdy przedtem tylko 850 zł. płacono, — i
- b) wyłączony od propinacji osobny budynek, browarskim zwany wraz z gruntem przeszło 2 morgi powierzchni, który to przedmiot chcieliśmy sprzedać, lecz gdy do pierwszej licytacji nikt się nie zgłosił, zaś przy drugiej ofiarowano sumę wcale nieodpowiadającą wartości, wydzierżawiliśmy i tę część na rok jeden za 200 zł. w. a.

Wreszcie raczy wys. Izba przyjąć do wiadomości, iż dozwolone zaciągnięcie pożyczki z Towarzystwa kredytowego ziemskiego w królestwie polskim na położone tamże dobra szpitalne Tropiszów (z przyległością Koźlice)

nie mogło być urzeczywistnione z powodu, iż według doniesienia tamecznego pełnomocnika prawnego dobra Tropiszów, jako do instytutu należące, według istniejących w królestwie polskiem rozporządzeń, regulacji hipotecznej w r. 1825. nie były poddane i księgi wieczystej nie posiadają; zaczętem też i obciążone być nie mogą.

Lwowski szpital powszechny.
L. %.

4) Z załączonego pod L. % wykazu raczy wys. Izba powziąć wiadomość o ruchu chorych w lwowskim szpitalu powszechnym w r. 1871.

Stosunki służbowe.

W wykonaniu uchwały wys. Sejmu z dnia 28. września 1871. l. 51, wypłacono byłej pracce pierwszej przy lwowskim szpitalu, Annie Bortnik przyznany jednorazowy dar z łaski w kw. 100 zł. w. a., zaś przekazanej nam (uchwałą z d. 10. października r. z. do l. 239) do możliwego uwzględnienia prośbie byłej akuszerki Maryi Swoboda o podwyższenie jej dotychczasowej prowizyi, odmówiliśmy.

W przeprowadzeniu uchwalonego przez wys. Izbę w dniu 3. października r. z. l. 336. nowego etatu służby lekarskiej i administracyjnej dla szpitalu lwowskiego zamianowaliśmy prowizorycznie w drodze konkursu:

a) prymaryuszami doktorów:

Oskara Widmana na 2. oddz. chorych wewnątrz. Józefa Molendzińskiego na 2. oddz. chorych zewnątrz. Bolesława Głowackiego na oddział chorób kiłowych i skórnych dla kobiet (zaś po przeniesieniu dra Franciszka Neuhausera w stan spoczynku, o czem osobne sprawozdanie składamy) Józefa Rożańskiego na oddz. chorób kiłow. i skór. męskim,

Jana Cbądryńskiego dla obłąkanych kobiet i Wiktora Opolskiego dla obłąkanych mężczyzn,

b) Władysława Rudnickiego prosektorem, Tadeusza Żulińskiego chemikiem patolog. szpitala;

c) Erazma Malinowskiego rzędcą, Władysława Dyszkiewicza kasyerem, Piotra Grabowicza rachmistrzem przy zarządzie szpitala.

Przyznaliśmy dalej ustanowione płace wyższe dyrektorowi szpitalu i dwom pisarzom kancelaryjnym przy zarządzie, jako urzędnikom stałym, zaś ze względu na trudności w podzieleniu niewielkiego oddziału chorób ocznych, tudzież z uwagi, iż bezpłatną służbę prymaryusza na tym oddziale przeszło lat 30 pełni profesor dr. Ignacy Hawranek, wyznaczaliśmy mu na r. 1872. remunerację w kwocie 630 złr. w. a. odpowiadającej płacy profesorów-prymaryuszów pobieranej i wstrzymaliśmy się z ogłoszeniem konkursu na drugiego prymaryusza.

Dla kapelana szpitalu obrz. łac. przyznaliśmy z funduszów szpitalnych brakujące do podwyższonej płacy 301 zł. 25 ct. w. a. zatrzymując prowizorycznie na tej posadzie pełniącego już dawniej te obowiązki ks. Franciszka Tworowskiego na podstawie zapewnienia konsystorza metrop. lwowskiego, że tenże kapelan zawsze ma i mieć będzie stanowisko niezawisłe od parafii św. Antoniego, i że do żadnych funkcyj po za szpitalem nie jest i nie będzie obowiązany.

Gdy konsystorz metropolitalny obrz. grec. nie chciał zgodzić się na mianowanie osobnego kapelana szpitalnego, twierdząc, iż szpital położony w obrębie parafii św. Piotra i Pawła we Lwowie należy do proboszcza tejże parafii, nie może mu być odjęty, widzieliśmy się zmuszeni do wstrzymania wykona-

nia uchwały wys. Sejmu odnoszącej się do kapelana obrz. grec. i do pozo-
stawienia rzeczy w stanie dotychczasowym, nie mogąc wbrew wyraźnej uchwały
wys. Sejmu przyznać podwyższonej płacy proboszczowi parafii św. Piotra i Pa-
wła, jak tego żądał konsystorz metrop.

Z powodu panującej drożyzny wyznaczylismy dla trzech dyetaryuszów
w kancelaryi zarządu szpitala lwowskiego (do dyet zwyczajnych po 1 złr. dzien-
nie) dodatek miesięczny po 3 złr. a. w od marca r. b.

Podwyższenie taksy pielęgnowania. W porozumieniu z c. k.
Namiestnictwem zaprowadzoną została od d. 1. stycznia r. b. zamiast taksy
leczenia dawniejszej (po 49 ct. w III., 70 ct. w II., 1 złr. 40 ct. w I. klasie)
wyższa taksa następująca:

w klasie III. po	60 ct. dziennie
„ II. „	1 złr. „
„ I. „	2 „ „

Kuchnia szpitalna. Z dniem 1. stycznia r. b. objęto kuchnię dla
całego szpitalu w własny zarząd, poruczając bezpośrednie prowadzenie ta-
kowej Siostram Miłosierdzia, których liczbę z tej przyczyny pomnożono, a to
przeznaczając do kuchni w gmachu głównym Sióstr cztery, zaś dwie do ku-
chni w filii Hofmana Osiągnięty w ten sposób rezultat co do kosztu żywienia
chorych jest sam przez się znakomity, nie licząc korzyści pod względem
wygody i odpowiedniejszej i lepszej żywności. Na podstawie bowiem ra-
chunków za pierwsze półrocze r. b. śmiało twierdzić można, iż średni koszt
żywności dla jednego chorego dziennie w porównaniu do tego, co płacono
w roku zeszłym przedsiębiorcy, wypadnie o 5 do 6 ct. taniej, przyczem i to
zasługuje na uwagę, iż ceny wiktuałów w tym roku znacznie są wyższe, i że
w pomienionym średnim koszcie dziennym na chorego pokryty jest cały zna-
czny nakład na pierwsze urządzenie inwentarza kuchennego, który jakkol-
wiek znacznemu zużyciu ulega, nie potrzebuje być w całości odnawiany
co roku.

Dla zużytkowania odpadów kuchennych utrzymuje się w własnym za-
rządzie trzodę chlewną, co także rokuje niejaki korzyści.

Z zaprowadzeniem kuchni przyjęto także stołowanie wszystkich Sióstr
Miłosierdzia na rachunek kuchni szpitalnej, zaczem odpadł obowiązek wypła-
cania Siostram z tytułu żywności po 120 złr. w. a. rocznie na osobę z mocy
art. 13. kontraktu.

Niedobór. Mimo podwyższenia taksy pielęgnowania i oszczędności
z prowadzenia własnej kuchni wykazuje fundusz szpitalny znaczne niedobory
tak za r. 1871. jakoteż i na rok 1872. Właściwe wyjaśnienie przyczyny tych
niedoborów wraz z wnioskami zarządzenia potrzebie, składamy wys. Izbie
w osobnem sprawozdaniu.

Czynsz za filię w domu Hofmana. Czynsz najmu za umie-
szczenie filii szpitalnej w domu Hofmana (obecnie Aldera) pod l. 357.
& 358^{1/4} we Lwowie na dalszy przeciąg jednego roku t. j. d. 1. maja 1873.
do końca kwietnia 1874 r. podwyższony został (z 6000 zł.) na 8000 zł. w. a.
na co zgodzić się musiano z powodu, iż do końca kwietnia 1873 r. niemo-

zliwem będzie przeniesienie obłąkanych z gmachu głównego do zakładu w Kulparkowie.

Budowy i roboty restauracyjne. Uchwałą z dnia 13. października r. z. zezwolił wys. Sejm na pokrycie dachu i podniesienie 2go piętra gmachu szpitalnego, ograniczając koszta do sumy 48.183 złr. 55 ct. w. a., na których pokrycie użyć miano kapitałów należących do funduszków chorych, obłąkanych i położnic w lwowskim szpitalu powszechnym, a ulokowanych w procentowych papierach wartościowych. Papiery te w ślad uzyskanego najwyższego zatwierdzenia zostały sprzedane i uzyskano za nie dla funduszu chorych 35.666 złr. 48 1/2 ct. dla funduszu obłąkanych 5.727 „ 09 1/2 „ a dla funduszu położnic 1.216 „ 40 1/2 „

t. j. razem kapitał 42.609 „ 98 1/2 „

że zaś na powyższe roboty wraz z urządzeniem wentylacji według uzupełnionych kosztorysów i przeprowadzonych rokowań z przedsiębiorcami potrzeba najmniej 57.500 zł. w. a., a koniecznością było przystąpić do innych robót jeszcze pilniejszych, więc dla braku funduszków byliśmy zmuszeni odłożyć te roboty do przyszłego roku i w sprawie tej składamy wys. Izbie osobne sprawozdanie.

Do najpilniejszych robót musieliśmy zaliczyć budowę nowej trupiarni wraz z prosektoryum i pracownią dla chemika, na co (łącznie z poprawieniem kanałów i urządzeniem wentylacji) uchwałą wys. Sejmu z dnia 17. października r. z. suma 30.886 złr. 88 ct. w. a. przeznaczoną została Trupiarnia ta wraz z wymienioną pracownią ma być ukończona do 1. października r. b. i kosztować będzie około 16.000 zł. w. a. prócz kosztów urządzeń mechanicznych dotąd niewiadomych i osobnego wynagrodzenia za sporządzenie planów wraz z dozorem technicznym nad wykonaniem robót przyznanego w kwocie 588 zł. w. a.

Następną zwłoki niecierpiącą robotą jest postawienie nowej pralni i przeniesienie dotychczasowych urządzeń wraz z maszyną parową z suterenu gmachu szpitalnego na inne osobne miejsce. Po kilkakrotnych bowiem wspólnie z delegatami magistratu lwowskiego na miejscu odbytych komisjach technicznych i lekarskich przekonano się, iż dalsze zatrzymanie parowej pralni (łaźni) w suterenu gmachu jest niemożliwe nie tylko ze względu na zdrowie chorych i praczek, jakoteż ze względu na zniszczenie, jakiemu gmach szpitalny przez rozchodzącą się parę ulegał, lecz nadto i głównie z obawy niebezpieczeństwa pożaru z przyczyny nieodpowiedniego i niewłaściwego umieszczenia kotłów parowych i braku kominu ogniotrwałego. Gdy wreszcie magistrat lwowski w swem przedstawieniu z dnia 6. sierpnia r. b. do l. 18064. nakazał zastanowić ruch maszyny z końcem roku bieżącego i na wypadek jakiego nieszczęścia przed tym czasem wydarzyć się mogącego, uchylił się od wszelkiej odpowiedzialności, byliśmy zmuszeni natychmiast zawiesić dalszy ruch maszyny, a zarządziwszy tymczasowo co potrzeba pod względem prania bielizny i dostarczania dla całego gmachu wody (którą dotąd rurami za pomocą tejże maszyny na wszystkie miejsca rozprowadzono) poleciliśmy sporządzenie planów i kosztorysów na nową pralnię, którą zaraz z wiosną postawić będzie potrzeba.

Z pomniejszych robót musieliśmy kazać urządzić w tym roku kanał zamknięty, na odpływy z pralni i łaźni kosztem 418 zł. w. a. — zaś do budżetu na rok 1873. postanowiliśmy przedstawić wys. Izbie potrzebę kwoty 1246 zł. 15 ct. w. a. na przerobienie i wycementowanie podłóg w transetach, tudzież kwoty 1000 zł. w. a. na pokostowanie podłóg w salach chorych lwowskiego gmachu szpitalnego

Zarządzenia z powody cholery we Lwowie.

5 Żądaniu magistratu lwowskiego, ażeby ze względu na zbliżającą się cholere epidemiczną odstąpiono dla dotkniętych nią pewną ilość łóżek w lwowskim szpitalu powszechnym, musieliśmy odmówić nie tylko z braku miejsca na tworzenie nowych oddziałów, ale przedewszystkiem i głównie ze względu na zabezpieczenie od tej epidemii wszystkich innych w tym szpitalu pielęgnowanych chorych i obłąkanych.

Z tej też przyczyny, ażeby stanowczo zapobiedz do odsyłaniu cholerycznych do tego szpitala, udaliśmy się do c. k. Namiestnictwa z wezwaniem, ażeby stosownie do rozporządzenia gubernialnego z r. 1848. poleciło magistratowi bezzwłoczne urządzenie odrębnego szpitala dla cholerycznych we Lwowie. Polecenie takie wydało c. k. Namiestnictwo w swem rozporządzeniu z dnia 9. lipca 1872. r. l. 30 784.

6. Liczne skargi na złe utrzymanie i wychowanie podrzutków spowodowały nas do zarządzenia nadzwyczajnych rewizyj dzieci tak krakowskiego jakoteż lwowskiego zakładu umieszczonych po wsiach.

Do tej rewizyi powołaliśmy mężów zaufania, którzy takową w ciągu zimy b. r. uskuteczнили.

Rezultat rewizyi co do krakowskiego zakładu wykazał wprawdzie niektóre nadużycia, w ogóle atoli był zadowolniającym. Żywicielki zajmują się dość starannie pielęgowaniem dzieci a zawiadowcy parafij i zwierzchności gminne czuwają nad ich religijnem wychowaniem.

Mniej zadowolniającym był rezultat co do podrzutków lwowskiego zakładu. Odkryto różne ze stratą dla funduszu krajowego połączone nadużycia żywicierek, a fizyczne, religijne i moralne wychowanie dzieci znaleziono w zaniedbanym stanie

Udaliśmy się przeto do c. k. Namiestnictwa i powiatowych rad szkolnych, tudzież do rz. kat. i grec. kat. konsystorzy metropolitalnych o uchylenie wszelkich dostrzeżonych nadużyć i wadliwości, i wydaliśmy także w własnym zakresie działania zarządzenia, jakich wymaga fizyczne i moralne dobro dzieci, powierzonych opiece kraju.

Z rezultatów przeprowadzonych rewizyj, nabyliśmy przekonania, iż kraj w interesie publicznej moralności nie powinien dłużej utrzymywać tej instytucyi swoim kosztem.

Przedstawimy zatem wys. Sejmowi przy osobnem sprawozdaniu wnioski względem uwolnienia funduszu krajowego od obowiązku dalszego udzielania dotacyj dla tych zakładów.

Szczególniejszem staraniem naszym było, ażeby stosownie do polecenia wys. Sejmu umniejszać każdoroczne wydatki na utrzymanie tych zakładów.

W tym celu zaprowadziliśmy stopniowo coraz większe ograniczenia w przyjmowaniu dzieci, o ile na to zezwalały obowiązujące ustawy i przepisy, a mając na oku prawny obowiązek gmin co do zaopatrywania swoich ubogich, nie robiliśmy już w ostatnich czasach żadnego użytku z prawa co do przyjmowania do zakładu podrzutek dzieci, urodzonych po za obrębem zakładu położnic przynaęgo nam art. III. ustawy kraj. z dnia 9. grudnia 1869 (Nr. 43. Dz. ust. kr.).

Poniżej zamieszczony wykaz podaje dokładny obraz oszczędności, jakie w tej gałęzi gospodarstwa krajowego osiągnęliśmy:

W zakładzie	Pozostało dzieci z końcem roku			Koszta pielęgnowania wynosiły w roku		
	1869	1870	1871	1869	1870	1871
				złotych w. a.		
krakowskim	1703	1612	1496	33.551	31.995	28.463
lwowskim	2872	2563	2241	64.916	58.510	51.549

Nakoniec winniśmy co do lwowskiego zakładu nadmienić, iż gmina tutejsza uchyliła się w bieżącym roku od dalszego sprawowania czynności urzędowych zakładu przez swoich urzędników, i odmówiła dalszego bezpłatnego udzielania lokalu dla kasy podrzutek w ratuszu.

Odebraliśmy przeto zakład pod własny bezpośredni zarząd, biuro administracyjne i kasę umieściliśmy w lokalu, za bardzo umiarkowany czynsz najętym, i ażeby zaś funduszu krajowego nie obarczać wydatkami na przybranie nowych urzędników, przydzieliliśmy wszelkie czynności urzędowe zakładu dotychczasowym urzędnikom kasy podrzutek i urzędnikom Wydziału krajowego.

7. Postęp budowy. W ciągu roku 1872. rozpoczęto budowę kanałów i doprowadzono takową prawię do końca, tak, iż pozostaje tylko do nakrycia i wykończenia część po za gmachami zakładowemi. Dalej wyprowadzono dwie boczne części gmachu zakładowego pod dach, i takowe w części pokryte, reszta zaś przy sprzyjającej pogodzie jeszcze przed zimą może być pokryta. Środkowa część gmachu głównego sięga już pierwszego piętra, a przytykający do gmachu głównego budynek ekonomiczny jest na wykończeniu.

W ogóle spodziewać się można, że do jesieni r. 1873. przynajmniej połowa zakładu w rozmiarach wysoką uchwałą z dnia 17. października 1871. r. oznaczonych będzie mogła być oddana do użytku chorych.

Zapas funduszy budowy, zaciągnięcie pożyczki. Stan funduszy budowy Kulparkowskiej z końcem r. 1871. wynosił:

a) w efektach 4700 złr.	
b) w gotówce	115.274 złr. 46 ct.
W ciągu r. 1872. wydano	79.203 „ 35 „

pozostało więc z końcem sierpnia 1872. w efektach 4700 złr.
w gotówce 36 071 złr. 11 ct.
do tego zrealizowany kapitał funduszu obłą-
kanych w lwowskim szpitalu 5.727 „ 9½ „
Razem więc przeszło 45.000 złr.

Zapas ten prawdopodobnie wyczerpany będzie do końca r. 1872. na pokrycie rozmaitych należności, był jednak powodem, iż dotąd nie korzystaliśmy z upoważnienia wys. Sejmu z dnia 17. października r. z. do zrobienia operacji finansowych w celu uzyskania funduszków na dalszą budowę, i dopiero teraz w osobnym sprawozdaniu mamy zaszczyt upraszać wys. Izbę o zatwierdzenie wniosku pożyczki odpowiedniej na pokrycie kosztów tej budowy w r. 1873.

Szpitala powszechnie na pro- wincyi.

8. Ustawą krajową z dnia 12 grudnia 1869. (Nr. 8. dzien. z r. 1870) oddany jest Wydziałowi krajowemu nadzór pod względem administracyjnym i ekonomicznym nad wszystkimi szpitalami, które (jako nieposiadające cechy zakładów krajowych, w myśl statutu krajowego pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego nie zostają) uznane zostały za szpitale powszechnie i publiczne.

Do zwyczajnych w tej mierze spraw należy zatwierdzanie corocznych budżetów szpitalnych i połączonych z tem spraw majątkowych, finansowych i ściśle rachunkowych — tudzież aprobowanie wszelkich zmian w urzędzeniu, organizacji i etacie służby lekarskiej i administracyjnej, — wreszcie ustanawianie taksy leczenia za poprzednim porozumieniem z c. k. Namiestnictwem.

Liczba tych szpitali na cały kraj (prócz Lwowa i Krakowa) ogranicza się na 21 — z tych szpitali w Złoczowie pod zarządem wydziału powiatowego, szpital w Tarnowie pod zarządem osobnej komisji, której przewodzi tamtejszy biskup, — reszta 19, jako zakłady gminne, na mocy ustawy gminnej zostają pod bezpośrednim zarządem gmin.

Dla wszystkich tych szpitali ustanowione są (na mocy ustawy kraj. Nr. 9. dzien. z r. 1870) rady szpitalne, jako organa doradcze i kontrolujące. Rady te fungują wszędzie z wyjątkiem Złoczowa, gdzie z powodu objęcia zarządu szpitalem przez wydział powiatowy, tem samem dla urzędowania rady szpitalnej faktycznie miejsca nie ma, i takowe z natury rzeczy i z ducha ustawy byłoby nawet niedorzecznem, gdyż wydział powiatowy już w ogóle za swe czynności odpowiada radzie powiatowej, a w sprawach zarządu pomienionym szpitalem podlega szczególnemu nadzorowi naszemu.

Zresztą na wszystkie te szpitale rozciąga się działalność naszego inspektora szpitali, ustawionego na mocy uchwały wys. Sejmu z dnia 11. października r. z. l. 467, do którego obowiązku należy między innymi także naoczne obejrzenie tych szpitali. W roku 1871. zwiedził on wszystkie szpitale, zaś w roku bieżącym, będąc przez nas wysłany dla zwiedzenia najnowszych urządzeń szpitali zagranicznych, mógł dotąd zlustrować dopiero 6 szpitali, a to: w Białej, w Bochni, w Kołomyi, w Sniatynie, w Stanisławowie i Zaleszczykach, i w ogóle co do zarządu i urządzenia znalazł tam stan zadawalniający i pomyslniejszy od

tego, jaki w zeszłorocznym drukowanym raporcie do wiadomości wszystkich członków wysokiej Izby był podany.

W szczególności co do spraw pojedynczych mamy do zauważania co następuje:

Dotąd nie został nam przedłożony budżet szpitala tarnopolskiego za rok 1871. i 1872. i budżet szpitala przemyskiego za rok 1872., o co winić możemy tylko prezesów rad szpitalnych.

Za naszą pomocą i współdziałaniem zajął się wydział powiatowy złoczowski urzeczywistnieniem fundacji przeznaczonej na całkiem nowe umieszczenie i urządzenie tamecznego szpitalu powszechnego, a wynoszącej z dniem 26. lipca 1872. w papierach wartościowych 34.884 złr. 62 ct. nominalnej wartości, i w gotówce 3.358 złr. 17½ ct. w a. Za sumę 12.350 złr. zakupioną została realność z budynkiem, który rozszerzyć i przysposobić trzeba było. Wszystkie te roboty wraz z całym urządzeniem szpitala we wszystkie sprzęty i zapasy, obliczone na zaopatrzenie i pielęgnowanie 60. chorych dziennie — nie wyczerpały jeszcze funduszu powyższego, z którego (o ile sądzić można z niezalatwionych całkiem rachunków) pozostać może w rezerwie około 6000 złr. w a. w gotówce. Z dniem 1. czerwca 1872. wyszedł szpital złoczowski z rąk prywatnego przedsiębiorcy, otwarty został w nowo urządzonym własnym domu, i utrzymuje się teraz pod zarządem wydziału powiatowego.

Dla szpitalu powszechnego w Bochni z funduszu onegoż zakupioną została za sumę 10 000 złr. w a. realność z ogrodem, murowanym budynkiem i oficyną, w których do 50 chorych wygodnie pomieścić można. Do tej realności odrestaurowanej i przysposobionej kosztem około 1700 złr. w a., przeniesiony został szpital w dniu 15 lipca 1871.

Na wniosek rady gminnej miasta Stryja zgodziliśmy się, ażeby tamże postawiony był osobny nowy dom szpitalny z pożyczki, którą gmina ma zaciągnąć, zaś fundusz szpitalny spłacać będzie obowiązany według zatwierdzić się mającego planu amortyzacyjnego.

Szpital ten mieści się dotąd w dwóch drogo wynajętych domach, które są nieodpowiedne i niewystarczające.

Podobnie zależy na lepszym umieszczeniu szpitali powszechnych w Białej, w Brodach, w Przemysłu, w Samborze, w Sanoku, w Drohobyczu i w Tarnopolu. Prócz Białej, gdzie dostateczne, i Brodów, gdzie dosyć znaczne na ten cel fundusze znajdować się będą, sprawa ta dla innych wyżej wymienionych szpitali przedstawia się jako kwestya li finansowa.

Mianowicie co do Tarnopola zasługuje na uwagę, iż istnieje tamże osobny na ten cel przeznaczony gmach obszerny, z pieniędzy składowych kosztem przeszło 70.000 złr w a. jeszcze w roku 1861. wystawiony, a dotąd niewykończony dla braku funduszu, gdyż do zupełnego ukończenia potrzebaby jeszcze przeszło 50 000 złr w a. Ze względu na brak tych funduszu, jakoteż z uwagi, iż gmach ten jest za wielki i zbyteczny na cele pomienionego szpitala, jeszcze w roku 1870. doradziliśmy Namiestnictwu, pod którego naczelnym kierunkiem i zarządem ten gmach dotąd zostaje, ażeby go sprzedano i z ceny uzyskanej po spłaceniu ciężących długów (około 11.600 złr.) zakupiono lub wybudowano inny dom.

Zdanie to ponowiliśmy na ponowne zapytanie w roku bieżącym, atoli nie przyszło do tego z powodu, iż c. k. Namiestnictwu zależy przede wszystkim, ażeby gmach ten ze wszystkim co doń należy, przeszedł pod zarząd i opiekę gminy tarnopolskiej, która do ostatniego czasu temu się opierała, z obawy nieprzewidzianych ciężarów, wynikających z postawionego warunku dokończenia tej budowy. Gdy obecnie od tego warunku odstąpiono, spodziewać się można, iż ostatnie zarządzenia c. k. Namiestnictwa nie zostaną bez skutku, zczem po inwentarycznym odbiorze tego gmachu przez gminę miasta Tarnopola, dalsze zarządzenia, co z tym gmachem począć, zależeć już będą od postanowienia władz autonomicznych, t. j. od zwierzchności gminnej, rady szpitalnej i rady powiatowej w Tarnopolu, tudzież od nieodzownego w tej kwestyi zatwierdzenia naszego.

Ponieważ zwierzchność gminna miasta Nowego Sącza uchylała się od zarządu i opieki tamtejszego szpitala powszechnego, zmuszeni byliśmy odnieść się do c. k. Namiestnictwa, które też poleciło tamtejszemu staroście, ażeby w porozumieniu z wydziałem powiatowym potrzebne środki zaradcze przeprowadził.

W ubiegłym roku podwyższono taksy za pielęgnowanie chorych w szpitalach powszechnych:

1. w Zaleszczykach z 40 na 43 ct. dziennie od 1. października 1871 r.
2. w Tarnowie z 35 na 45 ct. dziennie od 1. listopada 1871.
3. w Żółkwi z 42 na 45 ct. dziennie od 1. stycznia 1872.
4. w Stanisławowie z 38½ na 45 ct. dziennie od 1. kwietnia 1872.
5. w Nowym Sączu z 37 na 50 ct. dziennie od 1. maja 1872.
6. w Sanoku z 45 na 50 ct. dziennie od 15. maja 1872.
7. w Wadowicach z 40 na 45 ct. dziennie od 15. maja 1872.
8. w Rzeszowie z 44 na 50 ct. dziennie od 1. czerwca 1872.
9. w Stryju z 40 na 50 ct. dziennie od 1. października 1872 począwszy.

W toku załatwienia znajdują się podania o podwyższenie taks dla szpitali w Brodach, w Jaśle, w Kołomyi, w Przemyśle, w Samborze i w Śniatynie.

Własnym nakładem i staraniem rada powiatowa podhajecka ufundowała szpital w Starem Siole przy Podhajcach, który w maju r. b. na użytek publiczny oddała. O przyzwolenie wys. Izby na uznanie tego szpitala za powszechny i publiczny, wniesioną została na nasze ręce prośba, którą osobno przedkładamy.

Szpitalowi dla małych dzieci we Lwowie udzieliliśmy w roku bieżącym jednorazowy zasiłek 600 złr. w. a. z funduszu krajowego.

L. / . M. / . N. / .

Dla wiadomości wys. Izby mamy zaszczyt złożyć w załączeniu L. M. N. / .

- a) wykaz stanu zaległych należytości za koszta leczenia w pomienionych szpitalach powszechnych;
- b) wyciąg z zatwierdzonych na r. 1872 budżetów tychże szpitali — i
- c) wykaz wydatków z rubr. III. IV. i V. funduszu krajowego w czasie od lipca r. z. do sierpnia r. b

9. Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania naszego musimy przytoczyć, iż poseł dr. Andrzej Rydzowski jako kurator przyszłych uczestników fundacyi Russanowskiej, przedłożył nam pod dniem 27. października 1871. wyjaśnienia co do całego stanu rzeczy, które prostują nasze zeszłoroczne doniesienie w punktach następujących:

Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej.

- a) że suma legatu fundacyjnego wynosi nie 40.000 złr. w listach zastawnych, lecz 100 000 franków czyli 180.000 złr. polskich, t. j. 45.000 złr. w. a
- b) że idzie teraz o stosunkowe zmniejszenie kwoty 45.000 złr. w. a. z powodu, iż spadek ś. p. Russanowskiej nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich legatów;
- c) iż sukcesorowie Russanowskiej postawili wniosek, ażeby fundusz dla inwalidów polskich odkazano, tak jak w chwili śmierci Russanowskiej znajdowały się, t. j. w kwocie 45 000 złr. w. a. w listach zastawnych wraz z kuponami od 1. lipca 1863. bieżącymi, dla inwalidów polskich bez żadnego umniejszenia wydzielone zostały, tudzież aby reszta funduszków w pomieszkaniu Russanowskiej znalezionych, z powodu, iż na pokrycie legatów nie wystarczają, stosunkowemu zmniejszeniu uległa. Kurator zaś inwalidów polskich obstawał przy sumie fundacyjnej w ilości 45.000 złr. z 4% prowizją od 11. sierpnia 1864, która z powodu niewystarczającego spadku stosunkowemu zmniejszeniu uległaby musiała. C. k. sądy uznały tę kwestyę co do wysokości cyfry fundacyjnej jako sporną, i odesłały prawomocnie strony do zwykłej drogi prawnej. Wreszcie, iż sukcesorowie Russanowskiej nie wytoczyli w tej mierze żadnego procesu, przeto też dr. Rydzowski jako kurator inwalidów polskich musiałby wytoczyć proces o wysokość cyfry fundacyjnej.

Doradzaliśmy kuratorowi pod d. 26 stycznia 1872. załatwienia całej tej sprawy w jak najkrótszym czasie, i traktowania ugody ze sukcesorami, a to w tym celu, ażeby fundacya jak najrychlej w życie wejść mogła.

W skutek tego doniósł nam dalej kurator p. dr. Rydzowski, iż spadkobiercy Russanowskiej zgodzili się w drodze spadkowej na żądanie jego pod względem sposobu rozdziału i rozrachowania masy spadkowej; wezwaliśmy zatem pod d. 24. kwietnia 1872. p. kuratora, ażeby wpłynął najusilniej na szybkość załatwienia tej sprawy, i doniósł nam o wynikającej z rozrachowania cyfrze sumy fundacyjnej, poczem bezzwłocznie spisanie aktu fundacyjnego popierać będziemy.

Galicyjski fundusz inwalidów.

10) Stan tej fundacyi nie zmienił się w niczem; pobierają z niej 53 inwalidów krajowców roczną zapomogę w kwocie 25 złr. w. a. W miejsce zmarłego Zygmunta Zdanowskiego nadaliśmy opróżnione stypendyum dożywotnie Józefowi Hudyk, inwalidzie z 1866. r., zamieszkałemu w Smerecznem.

Fundacya Niżankowiecka.

11) Stan tej fundacyi nie doznał żadnej zmiany; pobierają z niej dwaj inwalidzi przynależni do dawniejszego powiatu niżankowieckiego stypendya dożywotnie o rocznej kwocie 36 złr. w. a.

Fundusze galicyjskie dla inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815, które przejść mają w zarząd reprezentacyi krajowej.

12) Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania naszego, gdzie nadmieniliśmy, iż ułożyliśmy akt fundacyjny z wezwaniem oddania tych funduszków pod nasz zarząd, donieść dalej musimy, iż c. k. Namiestnictwo nie zgodziło się na propozycję naszą, lecz zmieniając w licznych punktach ułożony przez nas akt fundacyjny, zaproponowało ze swej strony nowy projekt tegoż aktu fundacyjnego.

Wydział krajowy chcąc już przyspieszyć odbiór tych funduszków, udał się pod d. 20. sierpnia 1872. do c. k. Prezydium Namiestnictwa z oświadczeniem, iż gotów jest objąć zarząd tych funduszków, i jeżeli to w żaden sposób iuaczej być nie może, — nawet i pod temi warunkami, które zaproponowano nam w nowym projekcie aktu fundacyjnego.

Jednakże poruszyliśmy jeszcze dwa ważniejsze punkta, których uwzględnienia pragnęlibyśmy, a mianowicie:

1. abyśmy przy układaniu aktu fundacyjnego mieli zastrzeżoną swobodę do przeprowadzenia korzystnej przemiany papierów wartościowych, w których kapitał żelazny jest już obecnie umieszczonym, t. j. iż w razie gdyby się okazała możność korzystniejszego lokowania, abyśmy mogli sprzedać obligacye jednolitego długu państwa w rencie srebrnej, poczem uzyskaną gotówkę lokowalibyśmy według §. 11 instrukcyi przez wys. Sejm dla Wydziału krajowego nadanej.

Zastrzeżenie powyższe wydało nam się z tego względu potrzebnem, ponieważ rzeczony fundusze stoją pod kontrolą c. k. Namiestnictwa i c. k. Jeneralnej komendy, zatem mogłyby z tego względu powstać w przyszłości nieporozumienia, gdyby nie było o tem żadnej wzmianki w akcie fundacyjnym.

2. Podnosiliśmy dalej, iż c. k. Namiestnictwo chce zawarować prawo uczestnictwa w dochodach tej fundacyi także i dla inwalidów bukowińskich z peryodów następujących po latach 1813, 1814 i 1815; jednakże na całkiem mylnej i niesłusznej podstawie; gdyż Namiestnictwo samo przyznało w swej odezwie, iż przy założeniu tych funduszów miano głównie na względzie inwalidów galicyjskich, ponieważ księstwo Bukowiny miało wówczas przywilej uwalniający od rekrutacyi; pomimo tego zaś uczestniczą w dochodach z tego funduszu także i inwalidzi Bukowiny z lat 1813, 1814 i 1815, a mianowicie z ówczesnych batalionów ochotniczych, dla których zastrzeżono to prawo w najwyższem postanowieniu z dnia 7. października 1815, z tym wszakże dodatkiem: „iż w razie niedostatecznej ilości lub zupełnego braku takich inwalidów bukowińskich, użyte być mają fundusze na rzecz i dla dobra galicyjskich inwalidów (Piller z 1815. r.)“ C. k. Namiestnictwo przytacza dalej, iż dla braku wszelkich dat dojść nawet nie można, o ile się przyłożyła Bukowina do uposażenia tej fundacyi, którą zebrano głównie w Galicyi, i którą sam c. k. Rząd nazwał „galicyjskim funduszem inwalidów“.

Przedstawiliśmy zatem, iż niema żadnego powodu, abyśmy faworyzowali więcej inwalidów bukowińskich, niż czyniło to najwyższe postanowienie z dnia 7. października 1815; że dalej mieściłaby się w tem pewna niestosowność, abyśmy opiekowali się na zawsze inwalidami bukowińskimi, co przynależałoby raczej do Wydziału krajowego w Czerniowcach, który mógłby się o to całkiem słusznie upomnieć; rozdział zaś tej opieki pomiędzy dwa Wydziały krajowe, utrudniałby całą administracyę i manipulacyę, i posłużyłby do tego, iż czerniowiecki Wydział krajowy mógłby wnieść pretensyę do rozdziału tych funduszów, do czego według brzmienia najwyższego postanowienia z 1815. r. nie ma żadnej słusznej podstawy.

Utrzymując więc bukowińskich inwalidów z lat 1813. 1814. i 1815., którzy już bez wyjątku pobierają zapomogi roczne z rzeczonych funduszów w dal szem używaniu tych praw, a to według równych zasad jak przy galicyjskich inwalidach, pragniemy wykluczyć nadal wszystkich późniejszych inwalidów bukowińskich, za czem przemawiają najusilniej motywa przez c. k. Namiestnictwa przytoczone.

Zgadając się zaś na wszystkie inne przez Namiestnictwo zaproponowane zmiany, które są pomniejszej wagi, wnieśliśmy przedstawienie, ażeby c. k. Pre-

zydyum Namiestnictwa przychyliło się ze swej strony do uwzględnienia słusznych życzeń naszych, a to: w powyższych dwóch punktach objawionych. Nie otrzy-
 maliśmy w tym względzie dotąd żadnej odpowiedzi.

Rozgraniczenie zakresu działa-
 nia c. k. Rządu i Wydziału
 krajowego w sprawach stypen-
 dyjnych.

O. %.

13 Pismem z dnia 16. listopada 1870. r. l. 1305., którego odpis załą-
 czamy jako allegat O % do niniejszego sprawozdania, zakomunikowało c k Pre-
 zydyum Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu treść reskryptu c. k. Ministra
 wyznań i oświecenia z 27. lutego 1870. l. 1133., wedle którego w wypadkach
 na przyszłość utworzenia nowych fundacyj stypendyjnych, gdyby założyciel nie
 wydał stanowczych postanowień co do prawa rozdawnictwa, lub gdyby utrzyma-
 nie tych postanowień niemożliwym było, pozostać ma c. k. Namiestnictwo w nie-
 naruszonem prawie stanowienia tego, co według istoty rzeczy i zachodzących o-
 koliczności uzna za stosowne, i prawo rozdawnictwa albo dla samegoż Namiest-
 nictwa zastrzedz albo z ustępstwa innym osobom lub korporacyom przekazać.

W tem samem piśmie przytoczyło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Wy-
 działowi krajowemu tylko tytułem koncesyi oddano zarząd pewnych specjalnie
 wymienionych fundacyj, jako też prawo rozdawnictwa stypendyów z tych funda-
 ccyj, co do których prawo to wykonywało c. k. Namiestnictwo ex titulo juris
 publici.

Już na niejaki czas przedtem zaszły były w traktowaniu spraw stypendyj-
 nych ze strony c. k. Namiestnictwa wobec Wydziału krajowego takie zmiany,
 które na zwykły tok spraw stypendyjnych bardzo niekorzystnie oddziaływały, a
 w skutkach swoich nawet na rozbudzoną w publiczności chęć do ofiar w celu
 dopomagania ubogiej uczącej się młodzieży szkodliwie wpłynąć mogły.

To trwało aż do końca urzędowania br. Possingera jako kierownika c. k.
 Namiestnictwa.

Nie mogąc pomimo skrzętnego śledzenia dopatrzyć dostatecznych prawnych
 powodów do zmiany dawniejszego postępowania c. k. Namiestnictwa, i nie znaj-
 dując również dostatecznego uzasadnienia i usprawiedliwienia dla tak szerokiego,
 a nawet rzecz można, niczem nieograniczonego obszaru praw, jak takowy w wy-
 żej wspomnianem piśmie z 16. listopada 1870 l. 1305. dla c. k. Namiestnictwa
 zakreślony został, udał się Wydział krajowy zaraz po objęciu steru c. k. Na-
 miestnictwa przez J. E. Agenora hr. Gołuchowskiego do Prezydyum Namiest-
 nictwa z prośbą o poczynienie odpowiednich kroków u c. k. Ministerstwa, ażeby
 postanowienia udzielone Wydziałowi krajowemu w wyżej wspomnianem piśmie
 Prezydyum Namiestnictwa cofnięte, natomiast zaś następujące zasady przyjęte
 zostały:

1. Ażeby przy wszystkich nowych fundacjach stypendyjnych znalazły za-
 stosowanie te same zasady, na jakie zgodziło się było c. k. Ministerstwo stanu
 w r. 1866. oddając Wydziałowi krajowemu dawniejsze fundacje, t. j. aby prawo
 zarządu i rozdawnictwa we wszystkich fundacjach, w których takowe przez pry-
 watnego fundatora przekazane nie zostało c. k. Namiestnictwu lub innym oso-
 bom bądź fizycznym bądź moralnym, służyło zawsze reprezentacyi krajowej, a
 względnie Wydziałowi krajowemu.

2. Ażeby we wszystkich razach, w których Wydziałowi krajowemu z woli
 fundatora czy też z mocy zasady pod 1. wyrażonej, miałyby służyć wpływ jaki

na fundację, ostateczna decyzja co do warunków aktu fundacyjnego nienastępowała bez poprzedniego wysłuchania zdania Wydziału krajowego.

Uzasadnienie tych wniosków znajduje się w dotyczącym piśmie Wydziału krajowego z dnia 16. sierpnia 1871. l. 15318/70, którego odpis załączamy pod P. ./.

P. ./.

R. ./.

W drugim równocześnie, a do l. 11326. wystosowanym piśmie do c. k. Prezydium Namiestnictwa, którego odpis załączony pod R. ./., upraszał Wydział krajowy; — ze względu na nieustalony dotąd zakres działania c. k. Namiestnictwa a Wydziału krajowego w sprawach fundacji stypendyjnych, — o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rozporządzenia treści następującej:

Do zakresu działania c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej władzy fundacyjnej w kraju należą: Uznanie czyli fundacja jest dopuszczalną — ostateczne orzeczenie za wysłuchaniem zdania Wydziału krajowego nad pytaniem, czyli wprowadzona już w życie fundacja ma być i w jaki sposób zmienioną lub zniesioną, — jakoteż zatwierdzanie aktów erekcyjnych.

Wszystkie inne czynności dotyczące się zrealizowania i zarządu fundacji, a mianowicie także zastępstwo fundacji w obec sądów i wystawianie aktów fundacyjnych, jeżeli tego fundator w formie celowi odpowiedniej nie uczynił, — należą do Wydziału krajowego.

Jakkolwiek dotąd nie otrzymaliśmy zawiadomienia o skutku powyższych wniosków, to jednakowoż postępowanie zachowywane obecnie ze strony c. k. Namiestnictwa w sprawach fundacji stypendyjnych, wnosić pozwala, że c. k. Namiestnictwo podziela zapatrywania, które wnioskowi powyższemu służyły za podstawę i o przyjęcie ich w c. k. Ministerstwie postara się ze skutkiem.

Fundacja Alexandra hr. Stadnickiego.

14. Tom trzeci wydawnictwa z aktów archiwum bernadyńskiego rozpoczętego w skutek fundacji Alexandra hr. Stadnickiego opuścił prasę z początkiem b. r. i oddany został do rąk publiczności.

Sposób w jaki zamierzone w tym tomie materiały przygotowywano, mianowicie zaś porównywanie odpisów z oryginałami, które się odszukać dały, pozwala mieć nadzieję, że zamieszczone w tym tomie dokumenta u fachowych znajdą należyte ocenienie, i uważane będą jako pożądany przyczynek do oświecenia dziejów narodu naszego.

Wydawnictwo czerpie jeszcze ciągle zasiłek z funduszu domestykalnego, albowiem właściwa fundacja ś. p. Stadnickiego, na której cięży ustanowione przez fundatora dożywocie dotąd jeszcze nie mogła wejść w wykonanie.

O funduszach, które obecnie służą wydawnictwu zamieszczone jest sprawozdanie przy budżecie na rok 1873.

Fundacja hr. Skarbka
a) zniesienie przywileju na teatr i reduity.

15. W sprawozdaniu przedłożonym w roku zeszłym, podaliśmy do wiadomości wysokiego Sejmu przebieg usiłowań podjętych w celu uwolnienia fundacji ś. p. hr. Skarbka od uciążliwego przywileju na teatr i reduity, a w skutek interpelacji posła Stanisława hr. Tarnowskiego i towarzyszy podał referent Wydziału kraj. na posiedzeniu wys. Sejmu z dnia 10. października r. z ostatecznymi szczegółami tej sprawy dotyczące, które takowej rokowały pomyślne rozwikłanie

Rzeczywiście też otrzymaliśmy dnia 3. listopada r. z. odezwę c. k. Prezydium Namiestnictwa zawierającą zawiadomienie, że postanowieniem z 20. paź

dzielnika raczył Najjaśniejszy Pan znieść w całości przywilej nadany niegdyś ś. p. hr. Skarbkowi, a to z wielkanocą r. 1872.

Wydział kraj zawezwał tedy niezwłocznie kuratora fundacji ś. p. hr. Skarbka do zarządzenia potrzebnych kroków celem ostatecznego rozwikłania ustępujących stosunków, których podstawą był przywilej, w szczególności zaś co do teatru niemieckiego. — Pomiedzy warunkami kontraktu zawartego o przedsiębiorstwo teatru niemieckiego znajdowało się również zastrzeżenie, że w razie zniesienia przywileju na teatr ustają zobowiązania kontraktowe za poprzedniem półrocznem wypowiedzeniem.

Ponieważ wypowiedzenie takie nastąpiło jeszcze na czas, przeto zobowiązania fundacji hr. Skarbka względem teatru niemieckiego ustały już z kwietnią niedzielą r. 1872.

Ze zniesieniem przywileju na teatr i reducy, runęła główna zaporą, która stała na zawadzie rozwojowi instytucji zamierzonej przez ś. p. hr. St. Skarbka, a fundacya uwolniona od przygniatającego ją dotąd ciężaru utrzymywania sceny niemieckiej we Lwowie, podąży obecnie raźniejszym krokiem ku swojemu celowi.

b) administracya

Według zamknięcia rachunków, przedłożonego radzie administracyjnej za r. 1871. wynosił majątek zarodowy fundacji (oprócz dóbr i realności we Lwowie, których inwentaryalne oszacowanie dotąd nieuskutecznione).

a) w efektach wedle imiennej wartości tychże	321.066	złr. 47	ct
b) w należyciach czynnych	51.252	" 74 1/2	"
czyli łącznie	372.319	złr. 21 1/2	ct.

Po strąceniu zaś długów hipotecznych w sumie	85.391	złr. 61 1/2	ct.
i należyci biernych	3.704	" 21	"
czyli łącznie	89.095	złr. 82 1/2	ct.

wynosił czysty stan czynny z końcem r. 1871 . 283.223 złr. 39 ct.

W majątku obrotowym wynosił

a) zapas początkowy 1. stycznia 1871.

1. własny	38.315	" 53 1/2	"
2. depozyta	43.214	" 78	"

b) dochody zaś z r. 1871.

1. rzeczywiste	260.334	" 62 1/2	"
2. przenośne	74.119	" 62 1/2	"
czyli ogółem	415.984	złr. 56 1/2	ct.

c) wydatki z r. 1871.

1. rzeczywiste	264.553	złr. 44	ct.
2. przenośne	77.078	" 94	"

d) zapas ostateczny 31. grudnia 1871.

1. własny	31.332	" 84 1/2	"
2. depozytów	43.019	" 37	"
czyli ogółem	415.984	złr. 56 1/2	ct.

W wydatkach z tegoż roku mieści się kwota 45.280 złr. 83 ct. wydana na budowę instytutu w Drohowyżu, która to budowa w r. 1874. zupełnie ma być ukończoną, brakuje bowiem jeszcze jedno lewe skrzydło głównego gmachu, które mieścić ma w sobie warsztaty. Ukończony zaś dotąd trakt główny i prawe skrzydło gmachu służyć mają na pomieszczenie sierót.

Fundacya posiada własny fundusz asekuracyjny, którego czysty stan czynny wynosił z końcem r. 1871. 6446 złr. 66 $\frac{1}{2}$ ct.

Na rok 1872. preliminarowano

a) dochodów	249 275 złr.
b) wydatków	181 100 „
	nadwyżka 68.175 złr. ma być

nżyta na budowę instytutu.

Teatr polski we Lwowie.

16. Na posiedzeniu z dnia 16. października r. z. polecił wysoki Sejm Wydziałowi kraj. ażeby tenże na mocy służącego sobie prawa czuwał ściślej nad sceną polską we Lwowie.

W wykonaniu powyższej uchwały zajął się Wydział kraj. przedewszystkiem wszechstronnem zbadaniem ówczesnego stanu sceny polskiej. Pragnąc w tej mierze mieć bezstronne orzeczenie osób, które nie tylko w ogóle o estetycznych wymaganiach dzieł dramatycznych, sposobie ich przedstawienia i grze artystów dojrzały sąd wydaćby mogły, lecz które nadto ze stosunkami lwowskiej sceny i tokiem jej przedstawień za dyrekcji dawniejszych, jakoteż za dyrekcji ostatniej byłyby obznajomione, postanowił Wydział kraj. zwołać osobną komisję znawców, któraby orzekła, czyli scena polska we Lwowie jest dobrą lub nie, czy zatem fundacya skarbkowska czyni zadość obowiązkowi wypływającemu dla niej z kontraktu zawartego dnia 14. listopada 1845. między wydziałem stanowym a ś. p. Stanisławem hr. Skarbkiem. Do składu komisji tej zawezwani zostali pp. Witalis Smochowski (były dyrektor sceny lwowskiej), Jan Aleksander hr. Fredro, Agatou Giller, Władysław Łoziński, Witold Duniu hr. Borkowski, dr. Józef Sermak i Juliusz Starkel.

Zbadawszy stan sceny polskiej wykazała komisya powyższa w obszernym memoryale:

1. że repertoarz sceny polskiej we Lwowie nie odpowiada słusznym wymaganiom;
2. że dyrekcya teatru nie pojmuje wcale swego zadania, ani pod względem dobrego uscenizowania i obsady ról, ani pod względem utrzymania jedności i całości sztuk na scenie przedstawianych;
3. że stały personal sceny lwowskiej nie jest wcale zadowolniający, a ze strony dyrekcji nie widać usiłowań, ażeby go znakomitszemi siłami wzbogacić;
4. że w końcu wpływ sceny na publiczność nie ma żadnego wyższego znaczenia, i że publiczność posiadająca smak wykształceńszy jest do teatru zrażoną.

Wniosek komisji, że obecna scena lwowska nie zasługuje na nazwę dobrego teatru i nie odpowiada potrzebom stolicy, znalazł Wydział kraj. zupełnie nzasadnionym.

Że zaś według postanowień kontraktu zawartego między wydziałem stanowym a ś. p. Skarbkiem, ciąży na fundacyi obowiązek utrzymania dobrej sceny polskiej, za co fundacya otrzymała realność Kortunówkę i subwencję z funduszy krajowych w rocznej kwocie 4200 złr. w. a. przeto uznawszy, że fundacya powyższego obowiązku swego niedopełnia, postanowił Wydział kraj. wstrzymać

dalszą wypłatę subwencji do czasu, aż scena polska we Lwowie do dobrego stanu nie powróci.

Krok ten spowodował kuratoryę fundacyi hr. Skarbka do wejścia w układy z ówczesnym dyrektorem sceny polskiej względem odstąpienia od dalszego przedsięwzięcia, poczem nastąpiło ogłoszenie konkursu w celu wydzierżawienia teatru od kwietniej niedzieli r. b. począwszy. Dzierżawę otrzymała spółka, która wzięwszy się energicznie do dzieła, potrafiła już w krótkim czasie dźwignąć znacznie scenę polską z dotychczasowego jej upadku, utworzyć operę polską i zjednać dla teatru polskiego znakomite siły.

Widoczne i pomyślnie skutki gorliwych usiłowań nowego przedsięwzięcia, rokujące lepszą przyszłość dla teatru lwowskiego, spowodowały Wydział krajowy do ponownego zaasyguowania powstrzymanej subwencji, a zadaniem Wydziału krajowego będzie i nadal pilne czuwanie, ażeby tak ważna instytucja, jaką jest teatr lwowski, przeznaczeniu swojemu odpowiadała.

Zakład emerytury dla aktorów sceny polskiej, w teatrze hr. Skarbka we Lwowie.

17. W ciągu roku 1871. pobierało z zakładu emeryturę trzy osób, każda po 840 złr. Majątek żelazny funduszu emerytury wynosił z końcem roku administracyjnego 1871. w efektach 103.500 złr. w gotówce, zaś 1191 złr. 59 ct. czyli łącznie 104.691 złr 59 ct. czyli pomnożył się w ciągu roku 1871. o 1681 złr. 30 1/2 ct.

Fundacya ś. p. Jędrzeja Żalchockiego

18. Zmarły w r. 1847. ś. p. Andrzej Żalchocki właściciel dóbr Iwanówka, zapisał testamentem z dnia 13. sierpnia 1845. cały swój majątek z wyjątkiem kilku pomniejszych legatów, na rzecz funduszu stypendyjnego dla uczącej się szlacheckiej młodzieży polskiej i postanowił, że z dochodów fundacyi mają być wypłacane 2. stypendya po 100 złr. m. k. dla jego krewnych zaś 24 stypendyów po 50 złr. m. k. dla nienależącej do jego rodziny ubogiej młodzieży szlacheckiej.

Administracyę fundacyi, nadzór nad jej wykonaniem i prawo nadawania stypendyów poruczył ś. p. fundator tej władzy, która trudnić się będzie sprawami szlachty polskiej, zatem pierwotnie byłemu wydziałowi stanowemu.

Brak niektórych formalności w testamencie spowodował wytoczenie procesu ze strony familii o unieważnienie zapisu ś. p. Żalchockiego, któryto proces zakończony został ugodą sądową d. 15. grudnia 1851. Na mocy tej ugody uznani zostali pp. Józef Żalchocki i Aleksander Giziński właścicielami dóbr Iwanówki, zobowiązali się zaś wypłacić na rzecz fundacyi 20.000 złr. m. k. w 4% listach zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. w imiennej wartości, lub też gotowizną, zaś począwszy od 15. grudnia 1851. do dnia rzeczywistej spłaty powyższego kapitału uiszczać od takowego 5% rocznie. Prócz tego odstąpili spadkobiercy ś. p. fundatora na rzecz fundacyi, cały spodziewany kapitał wynagrodzenia za zniesienie danin i powinności poddańczych z dóbr Iwanówki, również jak bieżąca na rachunek renty od tegoż kapitału zaasygnowaną zaliczkę i zaległą resztę renty, z dóbr powyższych za czas od 1. listopada 1848., — nakoniec 1400 złr. 9 3/4 kr. m. k. uzbieraue ze sprzedaży ruchomości po ś. p. fundatorze.

Kapitały powyższe stanowiły fundusz żelazny fundacyi, od którego dochody w 4% miały być obracane niezwłocznie na wypłatę stypendyów, reszta zaś służyć miała na stopniowe powiększanie stypendyów po 10 złr. m. k. tak długo dopóki by stypendya familijne nie dosięgnęły wysokości 250 złr. zaś inne wysokości 200 złr. m. k.

Gdy jednakowoż już wówczas kiedy pierwsze dochody fundacyi wpłynęły, wsparcie roczne w kwocie 50 złr. dla jednego ucznia, z powodu wzrastającej ciągle drożyzny okazało się być za małym, przeto uznał Wydział stanowy, że należy wyznaczyć na każde stypendyum familijne po 150 złr. na inne zaś po 100 złr. m. k. i stypendya takie w miarę dochodów wypłacać, pomnażając liczbę ich tak długo, dopóki takowa nie dojdzie do cyfry ogólnej 26 stypendyów, poczemby stopiowe powiększanie samychże stypendyów po 10 złr. na jedno aż do 250 i 200 złr. m. k. zarządzone zostało.

Objąwszy zarząd fundacyi ś. p. Żalchockiego, trzymał się Wydział krajowy wdrożonego przez poprzednią administrację porządku, a zastawszy 21 stypendyów systemizowanych, t. j. 19 po 105 złr., zaś 2 po 157 złr. 50 ct., starał się pomnożyć liczbę takowych do ilości ustanowionej w wyżej wspomnianej ugodzie, tworząc w miarę wzrostu dochodów nowe stypendya po 100 złr. w. a.

Ponieważ wobec znacznej ilości stypendyów już utworzonych, tudzież wobec okoliczności, że z powodu urządzenia tej fundacyi t. z. interkalarya prawie nigdy się nie zdarzają, majątek żelazny fundacyi zatem i stałe dochody tylko bardzo pomału mogły wzrastać. przeto doprowadzenie liczby stypendyów do kompletu 25, opóźnić się musiało, a mianowicie nastąpiło takowe dopiero w ubiegłym roku szkolnym.

Gdy zaś właśnie z tą chwilą nadeszła pora ostatecznego urządzenia fundacyi, przeto Wydział krajowy sporządził, na podstawie wyżej wspomnianej ugody sądowej projekt listu fundacyjnego, który po zatwierdzeniu ze strony c. k. Namiestnictwa stanie się prawomocnym.

Od czasu, kiedy majątek fundacyi ś. p. Żalchockiego przeszedł do kasy krajowej, t. j. od r. 1844. miała fundacya dochodów w gotówce 30.150 złr. 14 ct. zaś w efektach 86.094 złr. 62 ct. wydatki zaś wynosiły w tymże czasie w gotówce 30.150 złr. 14. ct. zaś w efektach 44.731 złr. 9 ct. zatem z końcem roku 1871. — nadwyżki w dochodach 39.363 złr. 53 ct.

Doliczywszy do tego należności czynne fundacyi, a mianowicie niespłacony dotąd z Iwanówki kapitał 20 000 złr., efekta wydane do przepisania i inne, czyli łącznie w należnościach czynnych 25.793 złr. 75 ct., wynosi ogólny stan majątku fundacyi z końcem 1871. r. 65.157 złr. 28 ct.

Ponieważ pierwotny majątek fundacyi wynosił 41.300 złr. $9\frac{3}{4}$ ct., przeto urósł on w ciągu istnienia fundacyi, tj. przez lat 17 o 23.857 złr. $18\frac{1}{4}$ ct., pomimo tego że z dochodów fundacyi wypłacono w tym samym przeciągu czasu tytułem stypendyum przeszło 40.000 złr.

Stan majątku fundacyj stypen-
dyjnych będących w zarządzie
Wydziału krajowego.

19. Z końcem roku administracyjnego 1871. posiadały w kasie krajowej:

		W efektach		W gotówce	
		złr.	ct.	złr.	ct.
1	Fundacya Bema	5733	58	32	63
2	" Brześciańskiej	3126	93	63	23
3	" Brzeskiego	1313	2	—	—
4	" Brzeżańska	985	31	—	—
5	" Czajkowskiego	3800	—	450	18
6	" Cieszewskiego i Zawadzkiego	6500	—	—	—
7	" Czuczawy	3145	34	73	37 1/2
8	" Falkenfelsa-Stannettego	—	—	—	—
9	" Głowińskiego	67.064	87	—	—
10	" Gołuchowskiego	19.327	1	73	10
11	" Hauera	1149	87	28	80 1/2
12	" Horeckiego	4472	46	—	—
13	" Janowskiego	0	—	—	—
14	" arcyksięcia Karola Ludwika	6672	74	—	—
15	" Kiślickiego	3164	71	26	60
16	" Konieckiego	44.500	—	—	—
17	" Königsberga	15.210	56	35	70
18	" Krakowska zakord.	15.150	—	—	—
19	" Krakowiecka	2436	—	72	70
20	" Krausnekera	2150	—	—	—
21	" Krościeńska	767	50	—	—
22	" Krzczunowicza Ignacego	11.156	38	42	50
23	" Krzczunowicza Waleryana	6000	—	141	75
24	" Kulczyckiego	6674	46	—	—
25	" hr. Lewickiego	19.640	40	319	49 1/2
26	" hr. Łosia	26.875	84 1/2	—	—
27	" Maleckiego	1000	—	24	20 1/2
28	" Matczyńskiego	238	40	—	—
29	" Manasterzyska	1496	35	—	35 1/2
30	" Mikiewicza	327	42	—	—
31	" Mikołajowska	1017	98	—	—
32	" Mieroszewskiego	15.177	35	114	64
33	" Morawskiego familijna	102	41	2	36 1/2
34	" Morawskiego niefamilijna	4153	86	—	1
35	" Moszczeńskiej	—	—	—	—
36	" Nahaczowska	—	—	—	—
37	" Nielepca	351	96	36	85
38	" Niezabitowskiej	21.502	1	—	—
39	" ks. Ostrogskiej	2460	95	—	—
40	" Otowskiego (Myślenicka)	568	35	1	98 1/2
41	" Pniewskiego	2000	—	43	49
42	" Popkiewicza	5125	14	—	—
43	" Potockiego	416	20	—	—
44	" Przemyska	1011	99	62	54 1/2
45	" Radymieńska I.	1065	80	—	—
46	" Radymieńska II.	2690	93	25	20 1/2
47	" Rappaporta	523	51	25	—
48	" arcyks. Rudolfa	2171	25	10	45
49	" Russyana	14.338	80	—	—

		W efektach		W gotówce	
		złr.	ct.	złr.	ct.
50	Fundacya Rzeszowska	308	36	5	91
51	" ks. Leona Sapiehy	20.198	42	—	—
52	" Sądecka	12.250	57	—	—
53	" Seidlerów	1778	98	—	76 1/2
54	" Sieleckiej	4229	69	—	—
55	" Skibińskiego	10.000	—	—	—
56	" Stawka	1631	70	22	17
57	" Stanisławowska	464	14	19	65
58	" Szmoniewskiego	1650	22	6	—
59	" Towarnickiego	281.826	69	—	—
60	" Unii lubelskiej	476	33	17	20
61	" Zawadzkiego	6100	—	—	—
62	" Żaleckiego	39.363	53	—	—
63	" Żebrowskiego	30.119	28	—	—
64	" Żurakowskiego	113.306	30	51	88 1/2
Ogółem		878.511	85 1/2	1830	74 1/2

Wliczywszy w to obligacye długu państwa w imiennej wartości 334 994 złr. 93 1/2 ct. wydane do zamiany na rentę państwową, okazuje się rzeczywisty stan majątku zarodowego wyżej wymienionych fundacyj z końcem r. 1871. w efektach 1,213.506 złr. 79 ct., zatem o 94.035 złr. 51 ct. więcej, aniżeli z końcem roku 1870.

Do pomyślnego rezultatu tego przyczyniły się głównie nowe fundacye, których majątek w r. 1871. oddany został w administracyę Wydziału krajowego, jest to fundacya JO. ks. Leona Sapiehy, Menarda Konieckiego i inne; część jednak wyżej wykazanej nadwyżki powstała również z dokonanych operacyj pieniężnych, z zamiany lokacyi kapitałów na korzystniejszą, jakoteż z drobnych oszczędności, które na wypłatę stypendyów użyte być nie mogły.

Ogółem istniało w r. 1871. statych stypendyów 312, z których każde wynosiło w przecięciu około 155 złr. Rzeczywiście zaś wypłacono w tymże roku tytułem 286 stypendyów sumę 43.476 złr. 48 ct.

Ze liczba stypendyów, tudzież przeciętna kwota wypadająca na każde stypendyum mniejszą jest, aniżeli by ze względu na sumę zarodowego majątku spodziewać się należało, pochodzi stąd, że pomiędzy wyżej przytoczonymi fundacyami mieści się pewna liczba takich, których dochody dopiero w przyszłości na stypendya obracane być mają, jak np. fundacya Popkiewiczza, Skibińskiego, Stanisławowska, Unii lubelskiej i inne, — dalej, że dochody niektórych fundacyj, oprócz na stypendya, przeznaczone są i na inne cele, jak np. fundacya Towarnickiego; na niektórych fundacyach wreszcie, cięży jeszcze obowiązek opłacenia należności rządowej, od przeniesienia własności, np. fundacya ks. Leona Sapiehy, Morawskiego (nie familijna) i inne — należność zaś pomieniona już z pierwszych dochodów fundacyj opłacaną być musi.

Nowe fundacje.

20. Wyżej zamieszczone sprawozdanie o fundacjach stypendyjnych, traktując tylko o fundacjach zostających w zarządzie Wydziału krajowego nieobejmuje tych funduszy, którei zarządza c. k. Namiestnictwo lub też inne korporacje i osoby prywatne. Jakkolwiek więc fundusze dla wspierania naszej uczącej się młodzieży są znaczniejsze, to jednakowoż niewyrównują takowe funduszom, jakie na ten sam cel posiadają inne kraje koronne państwa austriackiego.

Wymowne świadectwo w tym względzie, daje sprawozdanie c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia za rok 1871., w którym znajdujemy, że z końcem roku szkolnego 1871. wypłacono tytułem stypendyów w uniwersytecie wiedeńskim 33.574 zlr., w gradeckim 20.148 zlr., w pragskim 42.117 zlr., podczas gdy w tymże samym czasie wypłacono tytułem stypendyów w obu naszych uniwersytetach (lwowskim i krakowskim) tylko 12.421 zlr.

Jeszcze większą różnicę wykazuje cyfra wypłaconych stypendyów, dla uczniów naszych szkół średnich, porównana z dotyczącymi cyframi zinnych krajów koronnych, a to nawet takich, które posiadają znacznie mniejszą liczbę publicznych szkół średnich, jak ich jest w kraju naszym. — Fundusze tedy stypendyjne, które kraj nasz posiada, są jeszcze bardzo niedostateczne, a większa część stypendyów jest tak mała, że stypendysta z pobieranego stypendyum utrzymać się nie może.

Pocieszającą w tej mierze jest jednak okoliczność, że rozbudzona, szczególnie w ostatnim lat dziesiątku chęć wspierania ubogiej uczącej się młodzieży dotąd niewygasła; w roku bowiem 1871. zanotować możemy znowu kilka ofiar złożonych na korzyść uczącej się młodzieży i tak:

Fundacja Aleksandra Słowińskiego.

Zapisał zmarły dnia 30. listopada 1870. r. ks. Aleksander Słowiński kwotę 2000 zlr. na stypendyum dla jednego ucznia rodem z Ciężkowic, pobierającego nauki w gimnazjum w Nowym Sączu.

Stypendyum ma być nadawane przez gremium profesorów powyższego gimnazjum. Ponieważ w testamencie niebyło wyraźnej wzmianki, kto się ma trudnić zarządem fundacji, przeto do objęcia zarządu zgłosił się Wydział krajowy. Ponieważ majątek śp. fundatora składał się w przeważnej części z wierzytelności, a uniwersalny spadkobierca winien (według woli testatora) uiścić legata dopiero po zrealizowaniu wierzytelności, przeto wykonanie fundacji powyższej przewlecze się jeszcze czas jakiś.

Nateraz zajmnie się sprawami tej fundacji c. k. Namiestnictwo.

Fundacja Jana Harbuta.

Zmarły dnia 15 maja 1865. r. ks. Jan Harbut proboszcz sieprawski przeznaczył 1200 zlr. w obligacjach indemnizacyjnych na stypendyum przedewszystkiem dla krewnych swoich, a w braku takich, dla ubogiego ucznia pochodzącego z Czarnego Dunajca. Kwotę powyższą umieścił jeszcze sam fundator na dobrach ziemskich, a dłużnicy opłacali dotąd tytułem czynszu po 60 zlr. rocznie. Z dochodów jakie tym sposobem wpłynęły zapłacono dotąd należność od przeniesienia własności, w części zaś użyto takowych na wypłatę stypendyum dla ucznia, którego śp. fundator jako pierwszego stypendystę swojej fundacji oznaczył, — wreszcie użyto pewnej części na pomnożenie majątku zarodowego. Ponieważ kapitał zakładowy 1200 w obligacjach indemnizacyjnych w sierpniu r. b. ma być spła-

cony, a list fundacyjny już jest przygotowany, przeto spodziewać się należy, że fundacya powyższa już z najbliższym rokiem szkolnym wejdzie w wykonanie.

Sprawami takowej zajmuje się dotąd c. k. Namiestnictwo, skoro zaś ostateczne zatwierdzenie nastąpi, ma przejść zarząd funduszu do rąk Wydziału krajowego, który także zatwierdzać ma wybór stypendystów dokonywany przez proboszcza obrz. rz. kat. w Czarnym Dunajcu.

Fundacya Piotra Jak. Rostockiego. Śp. Piotr Jakób Rostocki zmarły w Bazylei w Szwajcaryi, dnia 13 stycznia 1870. zapisał w testamencie z 3. lutego 1869. sumę 20 000 złotych polskich w 4% listach zastawnych na fundacyę, której dochody służyć mają na stypendyum dla ubogiego ucznia z familii Rostockch przebywającej w Galicyi i na Węgrzech.

Fundacya ta jest wyłącznie familijną, a zarząd takowej poruczył śp. fundator tej korporacyi lub władzy, która istniejące w Drohobyczu szkoły utrzymuje lub utrzymywać będzie, nateraz więc gminie miasta Drohobycza.

Jakkolwiek Wydział krajowy na sprawy tej fundacyi nateraz żadnego wpływu mieć nie będzie, to jeduakowoż podajemy tu wiadomość o zapisie śp. Rostockiego, z kapitału bowiem, który już nadesłany został, korzystać będzie niezawodnie i młodzież krajowa.

Fundacya Adama Kopińskiego. Zamieszkały w Skale Wny. Adam Kopiński honorowy obywatel miasta Żółkwi, przeznaczył zapisem z dnia 6. maja r. b. sumę 2000 złr. w 6% listach zastawnych galic. akcyjnego banku hipotecznego, na fundacyę ku wspieraniu ubogich dzieci uczęszczających do szkoły żeńskiej w Żółkwi. Czyste dochody fundacyi służyć mają przedewszystkiem na zakupno książek szkolnych i przyborów do nauki ręcznych robót kobiecych, dla ubogich uczennic szkoły żółkiewskiej, a w miarę możności i potrzeby, ma być zakupywane dla tychże uczennic również odzienie i obuwie.

Administracyę majątku powierzył fundator Wydziałowi krajowemu, — szczegółowemi zarządzeniami zaś, co do użycia corocznych dochodów, zajmować się będzie rada gminna miasta Żółkwi.

Ponieważ wspianałomyślny fundator złożywszy do rąk Wydziału krajowego kapitał zakładowy fundacyi, nadesłał również kwotę odpowiednią na pokrycie należności rządowej, a formalny list fundacyjny już tylko zatwierdzenia c. k. Namiestnictwa oczekuje, przeto nie ulega wątpliwości, że dobroczynna fundacya powyższa, już z początkiem roku szkolnego 1873. wejdzie w wykonanie.

Fundacya Majera Kallira.

Na pamiątkę obchodu czterdziestej rocznicy Wgo Majera Kallira, jako przełożonego szpitalu izraelskiego w Brodach, chcąc dalej utrwalić pamięć na długoletnie inne zasługi tegoż Wgo Majera Kallira około dobra gminy miasta Brodów ofiarował syu jego Wny. Nathan Kallir 6000 złr. w obligacyach jedno litego długu stanu na fundacyę stypendyjną, której dochody tworzyć mają wsparcie dla jednego, a w miarę wzrostu funduszu i dla więcej ubogich uczniów szkół publicznych

Zarząd majątku fundacyi powierzył p. Nathan Kallir Wydziałowi krajowemu, zaś prawo nadawania stypendyów złożył on w ręce JE. JW. Agenora

hr. Gołuchowskiego i Jego rodziny, przywiązując takowe do osoby każdego posiadacza ordynacji. Gdyby rodzina JE. JW. Ag hr. Gołuchowskiego wygasnąć miała, natedy przejdzie prawo powyższe na Reprezentację krajową. Przeznaczone na fundację walory złożone już zostały do rąk c. k. Namiestnictwa, a sprawa ubezpieczenia fundacji, toczy się jeszcze zwykłym trybem.

Fundacja Aleksandra Egierskiego.

Ostatniej woli rozporządzeniem z 2. grudnia 1870., zapisał zmarły w Andrychowie dnia 29. stycznia 1871. ś p. Aleksander Egierski, 18,000 zł. w walorach publicznych t. j 9,000 złr. w oblig. indemn. i 9,000 złr. w 4% listach zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, po połowie na dwie fundacje stypendyjne, przeznaczając pierwszą na dwa stypendya dla ubogich uczniów imienia Egierskich, drugą zaś na dwa stypendya dla takichże dwóch uczniów, pochodzących z rodziny krewnych swoich, Wojciecha i Katarzyny z Popielów Siedleckich.

Gdyby nie było odpowiednich kandydatów z powyższych rodów, natedy otrzymać mogą stypendya z obu fundacji synowie ubogich, w Galicyi urodzonych prywatnych oficyalistów dworskich, pochodzenia polskiego, obrządku rzymsko katolickiego.

Wyżej wspomniane walory znajdują się już w ręku Wydziału krajowego.

Z dochodów dotychczasowych pokrytą została część należności rządowej od przeniesienia własności, o uwolnienie zaś od reszty wniesiono przedstawienie do dotyczącej władzy skarbowej. Jeżeli przedstawienie to odniesie pożądaný skutek, a zatwierdzenie wygotowanego listu fundacyjnego dość wczesnie nastąpi, natedy fundacja ś. p. Egierskiego wejdzie w wykonanie już z początkiem r. szkol. 1873.

Sprawa Inspektora lasowego.

21. Pismem z dnia 20. maja 1872. do l 19.662 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że JE. c. k. Minister rolnictwa zezwolił na utworzenie posady inspektora lasowego dla Galicyi, nadsyłając zarazem postanowioną dla Galicyi instrukcyę co do stanowiska służbowego i zakresu działania tegoż inspektora, która w dzienniku ustaw krajowych zamieszczoną została. Ponieważ równocześnie także konkurs celem obsadzenia tej posady rozpisany został, Wydział kraj. przesłał pomienioną instrukcyę do wiadomości wydziałom powiatowym.

Fundusz kultury krajowej.

22. Z funduszu tego w r. 1871. wypłacono:

a)	Subwencyę dla szkoły rolniczej w Dublanach	4.500 złr.
b)	Stypendya dwóm ucznióm weterynaryi w Wiedniu po 100 złr.	200 złr.
c)	Stronom, które kary policyjne już zapłaciły, a w skutek rekursów takowe im darowane zostały, zwrócono	9 złr.

Stan majątku wynosi po koniec r. 1871.:

a)	W efektach	58 600 złr.
b)	W gotówce	573 złr. 97 $\frac{1}{2}$ c.
c)	W zaległościach czynnych	5.766 złr. 73 $\frac{1}{2}$ c.

Zaległości biernych nie ma żadnych.

Dochody tego funduszu w r. 1872. użyte zostaną na pokrycie zwiększonej subwencji dla szkoły rolniczej w Dublanach w kwocie 5.000 złr., zaś możliwa nadwyżka dochodów, użytą zostanie na zwiększenie majątku zarodowego.

Fundusz szkoły kucia koni.

23. Fundusz szkoły kucia koni posiadał z końcem roku 1871. w efektach:

a mianowicie: 4% listy zastawne Zakładu kredytowego, im. wart.	44.500 złr.
5% listy zastawne Zakładu kredytowego im. wart.	13.900 złr.
5% Książeczka kasy oszczędności	22 złr. 74 c.
Razem	58.422 złr. 74 c.

Fundusz zapomogi z roku 1866.

24. Sprawozdanie o obrocie i stanie tego funduszu wraz z rachunkiem ogólnym za cały okres sześcioletni przedłożone zostanie wysokiemu Sejmowi osobno.

Fundusz zapomogi z roku 1868.

25. Dług zaciągnięty dla tego funduszu z c. k. skarbu Państwa w kw. 350.000 złr. został już w całości wraz z 5% odsetkami spłacony.

Stan funduszu z końcem r. 1871 jest następujący:

Stan czynny, t. j. należności od zapomożonych i kapitały chwilowo lokowane	11.180 złr. 73½ ct.
zapas gotówki	1 983 złr. 79 ct.
Razem	13.164 złr. 52½ ct.
Stan bierny, reszta zaliczki funduszowi krajowemu zwrócić się mającej	18.991 złr.

Z porównania okazuje się przewyżka stanu biernego o 5.826 złr. 47½ ct.

Niekorzystny ten rezultat wynikł z przyczyny, że spłata długu c. k. skarbowi trwała o cały rok dłużej, aniżeli zwrot od zapomożonych; wypłacono przeto więcej odsetków c. k. skarbowi, aniżeli policzono zapomożonym. Różnica ta była właściwie znacznie większą, zmniejszyła się jednak przez uzyskanie odsetków z lokacyi chwilowych dochodów wpływających.

Fundusz zapomogi b. obwodu Tarnowskiego.

26. Zwroty od zapomożonych wynoszą	138 złr. 70½ ct.
Należności czynne od tychże	428 złr. 29½ ct.
Zapas kapitałów lokowanych	1801 złr. 99 ct.
Skrypta dotąd niezwrócone	865 złr.
Zapas kasowy z końcem r. 1871	98 ct.

O soli kuchennej, tudzież o pośrednictwie rad powiatowych przy rozsprzedaży soli, w szczególności zaś o postępowaniu rady powiatowej w Śniatynie.

27. Z odwołaniem się do uchwały wys. Sejmu z 5. października 1868. tudzież do ogólnego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1869 donosimy, iż przeważnie większa ilość rad powiatowych pobiera sól w ilościach większych z magazynów rządowych i pośredniczy przy rozsprzedaży soli w tym celu, ażeby uchronić uboższą ludność, szczególniejszą włościańską od nadużyć handlarzy soli, którzy monopolizując i ten handel, wyższe ceny soli dowolnie układali.

Wprawdzie nie udało się nam dotąd usunąć wszystkich niedogodności i trudności powstających przy zakupywaniu soli w magazynach rządowych, jednakże główna przyczyna tego nie jest od nas zawisłą i leży w tem źródle iż potrzeby krajowe i popyt za sobą są większe niż produkcya soli, która nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich krajowych i pozakrajowych potrzeb.

W tym względzie dążymy ciągle do stosownego zaradzenia, a udzielając władzy skarbowej skargi wydziałów powiatowych uzalających się na brak soli, i że urzęda salinarne częstokroć ledwie połowę zażądanej soli wydają, wnosimy ustawicznie wezwania o zwiększenie produkcji soli, której zapasy dosadnio wystarczać winne na wszystkie krajowe potrzeby.

Pominąwszy zaś tę trudność, której usunięcie nie leży w mocy naszej, poświadczyc musimy, iż pośrednictwo rad powiatowych przy rozsprzedaży soli przynosi według trzechletniego już doświadczenia, dość korzystne rezultaty, przyczyniając się do zabezpieczenia dostawy soli i po tańszej cenie. W wielu też miejscowościach, gdzie topka soli kosztowała dawniej 12, 13, 16 aż do 20 centów, kosztuje obecnie 8, 8½ lub 9 centów.

Pośrednictwo rzeczzone dzieje się najczęściej w ten sposób, iż wydziały powiatowe zawierają z przedsiębiorcami dostawy soli prywatne kontrakty, w których przedsiębiorcy pod utratą złożonej kaucyi, obowiązują się dostarczać do pewnych miejscowości sól i sprzedawać takową po umówionej cenie; jeżeli zaś niedotrzymują obowiązków kontraktowych, wydział powiatowy zaprzestaje udzielać im dalszej asygnacyi soli i według kontraktu orzeka na całkowitą lub częściową utratę kaucyi.

Ponieważ sprawa dostawy soli nie jest opartą na ustawie, lecz tylko na koncesyi Ministerstwa skarbu, a dalej na prywatnych kontraktach, lub wspólnem porozumieniu się niższych władz autonomicznych, pozostawia Wydział krajowy ile możności wszystkie zażalenia przedsiębiorców dostawy soli załatwieniu rady powiatowej, jako interesowanej strony kontraktującej; jednakże baczmy pilnie na to, ażeby do tej sprawy nie wkradły się żadne nadużycia, któreby wpłynąć mogły na cofnięcie koncesyi ministeryalnej.

Dlatego też żądamy zawsze od dotyczącego wydziału powiatowego bliższego wyjaśnienia, jeżeli treść wniesionego do nas zażalenia, jest tego rodzaju, iż zależy nam na przekonaniu się o istotnem położeniu rzeczy. Z tego też względu mieliśmy niemiłe zajście z reprezentacją powiatową w Śniatynie, o którym bliżej wspomnieć musimy.

Rzecz miała się następująco:

Śniatyński wydział powiatowy, powierzył przedsiębiorstwo dostawy soli dla Różnowa, pisarzowi gminnemu w Różnowie, lecz później mu je odebrał. Powstały stąd drażliwości między wydziałem powiatowym a zwierzchnością gminną w Różnowie, którą wydział powiatowy za nieposłuszeństwo w sprawie dostawy soli skazał na karę 10 złr. następnie zaś zagroził jej dalszą karą dyscyplinarną 20 złr. Dowiedzieliśmy się o tem ze sprawozdania wydziału pow. wyłuszczającego postępowanie swe w sprawie dostawy soli. Zwróciliśmy uwagę wydziału powiatowego, iż wójt w tej mierze nie jest ustawą do posłuszeństwa przynaglonym, przeto też ze względu na to, iż w braku rekursu

decydować nie możemy, doradzamy wszakże zniesienia tej kary i oględniejszego postępowania, które na wzajemnem porozumiewaniu się władz autonomicznych polegać winno.

Później wniosła do nas Zwierzchność gminna Różnowa rekurs przeciwko zagrożonej jej w powyższej sprawie karze 20 złr. wspominając zarazem, iż podała do wydziału powiatowego rekurs przeciwko nałożonej jej karze 10 złr.

Zażądaliśmy więc od wydziału powiatowego sprawozdania nad obydwoma rekursami. Jednakże wydział powiatowy odpisał nam, iż nie czuje się obowiązany do złożenia sprawozdania nad rekursami wójta gminy Różnowa, ponieważ ta sprawa według reskryptu Ministerstwa skarbu z d. 29. stycznia 1869. do l. 66. do niego wyłącznie przynależy. Według załączonego w odpisie referatu S/. do l. 4.406/1872. objaśniliśmy wydziałowi powiatowemu całą rzecz, i żądaliśmy powtórnie przedłożenia nam sprawozdania nad obydwoma rekursami jako nad sprawami dyscyplinarnymi, które według §. 49. u. o repr. pow. do naszego orzeczenia przynależą.

S/.

T/.

W skutek tego przedłożył nam wydział pow. obok załączoną relację T/. z d. 20. czerwca 1872. do l. 460, donosząc: iż rada powiatowa pochwała zupełnie postępowanie wydziału powiatowego, a uwalniając go od dalszego pośredniczenia przy sprzedaży soli, poleca mu przedsięwzięcie stosownych kroków u władz dotyczących celem przeniesienia tego pośrednictwa na inną władzę.

U/.

Według załączonego w odpisie referatu U/. do l. 10,173/1872. przyjęliśmy ostatnie doniesienie wydziału pow. z ubolewaniem do naszej wiadomości, polecając zarazem po raz trzeci, a to pod d. 23. lipca r. b., aby wydział powiatowy przedłożył nam udokumentowane aktami sprawozdania nad odnośnymi rekursami wójta w Różnowie.

Do tej chwili jednakże nieotrzymaliśmy żadnej odpowiedzi z wydziału powiatowego w Śniatynie, który o ile wnosić można, nie myśli wypełnić wezwania naszego.

O soli dla bydła.

28. Względem niezbędnej potrzeby soli dla bydła, znizienia cen omoków i wolnego używania surowicy, z czem się łączy i kwestya ogólnego znizienia cen soli, wnosimy do wys. Sejmu osobne sprawozdanie.

Stan istniejących dróg krajowych

29. Stan dróg krajowych wykazany jest w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego zawierającym oraz wnioski ku polepszeniu tego stanu i wykazującym niezbędną potrzebę nadzwyczajnej dotacyi na ich rekonstrukcyę.

Nowe budowy.

30. Z nowych dróg krajowych budowanych za administracyi Wydziału kraj. od roku 1870 wybudowana w zupełności droga lubelska, w części z Czyżyn do Cła 1 mila 2.837 sąż. — droga Słotwina Brzesko-Sądecka, w części od Tymowy do Kątów 2 mile — i droga Żółkiew-Mosty-Krystynopolska, w dalszej części od Stanisławki do Wielkich Mostów, blisko milą oraz most kratowy na Strypie w Buczaczu.

Na wykończeniu są droga Dembica-Nadbrzeziańska w dalszej części od Mieleca do Tarnobrzegu około 5 mil, droga Iwanie Mosorowska 5 ćwierci mili i most kratowy na Dunajcu w Szczawnicy.

Oprócz tego zarządzono znaczne rekonstrukcyje niektórych dróg a mianowicie drogi Słotwina-Brzesko-Sądeckiej, w części od Słotwiny do Tymowy, przeszło 2 mile — drogi Sielec-Zaleszczyckiej w powiecie tłumackim 5 ćwierci mili — niemal całej drogi Sanocko-Przemyskiej i drogi Mszanka-Gorlice-Konieczniańskiej w kilku częściach wynoszących około półtorę mili.

Co do tej ostatniej drogi porozumiał się Wydział kraj. z Ministerstwem królestwa węgierskiego względem połączenia jej z gościncem węgierskim, a delegowana ku temu komisya wspólna zgodziła się na komunikacyę z Konieczny na Bardiów do Zboro — w skutek czego król. węg. Ministerstwo po potrzebną naprawę tej drogi zarządziło.

Również wykończoną będzie już w tym roku subwencyonowana droga Wełdzirska, od goścince rządowego w Dolinie aż do granicy węgierskiej a wedle oznajmienia z 26. czerwca r. b. l. 3360 zarządziło także król. węg. Ministerstwo jak najrychlejsze urządzenie komunikacyi w dalszym ciągu tej drogi po stronie węgierskiej od Wyszkowa do Toronyi.

W roku bieżącym rozpoczęto budowę drogi Tarnowsko-Sądeckiej, w dalszym jej ciągu od Pałesnicy do Zakluczyna i drogi z Załuczca do Śniatyna, która w długości przeszło 1300 sążni, na przestrzeni od kolei żelaznej do Prutu przed zimą będzie ukończoną.

Pozostaje jeszcze nowa budowa drogi Dębica Nadbrzeziańskiej w dalszym ciągu od Tarnobrzega do Nadbrzezia.

Zarząd dróg krajowych

31. Zarząd dróg krajowych nie uległ żadnej zmianie. Jak już Wydział krajowy w sprawozdaniu roku zeszłego wykazał, sprawuje w powiecie krakowskim zarząd dróg krajowych osobny delegat Wydziału krajowego, na teraz bezpłatnie.

W powiecie lwowskim i bóbreckim wykonuje zarząd drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej Wydział kraj. bezpośrednio.

Wydziałowi powiatowemu husiatyńskiemu został poruczony bezpośrednio zarząd drogi krajowej Husiatyn-Kopeczynieckiej — a ropczyckiemu drogi Sędziszowskiej z wyznaczeniem ryczałtowej dotacyi na utrzymanie tych dróg.

Celem ustalenia słusznych cen za roboty i materiały przy drogach krajowych odpowiadających stosunkom miejscowym w każdym powiecie — zarządził Wydział kraj. wedle załączonego w odpisie rozporządzenia W. ./X. ./ w uzupełnieniu normy układu analizy cen jednostkowych — peryodyczną rewizyę cenników robót i materiałów.

Również wydał Wydział kraj. dla zaprowadzenia wszelkiej możliwej oszczędności w utrzymaniu dróg krajowych instrukcyę względem należytego zużytkowania materiałów z przedmiotów przebudowanych, której to instrukcyi odpisy się dołącza pod Y. ./.

W. ./X. ./

Y. 7.

Nareszcie zarządził Wydział kraj. dla uporządkowania kamieniołomów i szutrowisk przynależnych do dróg krajowych zebranie odnośnych dat i sporządzenie szkiców wedle wydanej w tym celu instrukcyi.

Etat służby drogowej.

32. W uzupełnieniu etatu oddziału technicznego przy Wydziale kraj zamianował Wydział prowizorycznie naczelnego inżyniera krajowego i obsadził ustanowione etatem posady. Obecnie są tylko cztery posady inżynierów okręgowych obsadzone, dwie zaś poruczone są czasowo zastępcom a jedną zajmuje aż do ukończenia robót jesiennych nowo mianowany inżynier Wydziału krajowego.

Przy budowie pojedynczych dróg i kilku ważniejszych budowli ustanawiał Wydział krajowy osobny zarząd techniczny i służbę pomocniczą: a mianowicie przy drodze krajowej Dembica Nadbrzeziańskiej, Słotwina-Brzesko Sądeckiej, Tarnów-Sącz-Niedzieckiej, Gorlice-Konieczniańskiej, Sanok-Przemyskiej, tudzież przy drodze ze Śniatyna do Załucza i przy mostach w Szczawnicy w Buczaczu i w Jezupolu.

Prócz tego był Wydział krajowy przymuszony inżynierom okręgowym z powodu ważniejszych zajęć i robót przydzielać technicznych pomocników czasowych.

Zresztą na oznaczonych etatem 15 posad konduktorów klas I. jest obecnie tylko 13, a na 20. klasy II. tylko 18.

Na 100 etatem oznaczonych droźników klasy I. i 120 klasy II., jest obecnie 50 klasy I., a 175 klasy II.

Siedmiu zaś klasy II. ustanowiono na nowo zbudowanych drogach na rachunek funduszu budowy.

Co do etatu przedstawia Wydział krajowy wysokiemu Sejmowi wniosek na pomnożenie liczby droźników, gdyż drogi tylko przy stałym nadzorze przy bezustannej naprawie z najmniejszym kosztem należycie utrzymane być mogą oraz wniosek na podwyższenie płacy inżynierów okręgowych, którzy wobec istniejących stosunków z wymierzoną dotąd pensją egzystować nie mogą.

Rachunki drogowe z czasów konkurencyi.

33. Z załatwionych dotychczas rachunków konkurencyjnych od r. 1866. do 1868. z budowy dróg krajowych okazały się tylko nieznaczne nadwyżki na rzecz funduszu krajowego, a mianowicie przy drodze krajowej:

a) Barańskiej i Lubelskiej	26 złr. 40 ent.
b) Czorsztyn Nowy Targ-Zaborniańskiej	125 " 82 "
c) Sielec-Zaleszczyckiej z r. 1868	2095 " 27 "
d) Tarnów-Sącz Niedzieckiej	482 " 20 "

razem 2729 złr. 69 ent.

zaś niedobory okazały się przy drodze:

a) Tyśmienicko-Kołomyjskiej	3554 złr. 57 ent.
b) Sielec-Zaleszczyckiej z r. 1866/7	6586 " 64 ¹ / ₂ "
c) Mszanka-Gorlice-Konieczn. z r. 1867/8	4185 " 25 ¹ / ₂ "

ogółem 14.326 złr. 47 ent.

Daleko znaczniejszych zaś niedoborów spodziewać się można z niezalutowanych dotąd rachunków reszty dróg krajowych, o których spieszne zalutowanie Wydział krajowy ponownie do c. k. Namiestnictwa się udał.

Zaliczki zwrotne

Z. % Ż. %

Likwidacya funduszu drogowego W. ks. Krakowskiego z czasów byłej Rzeczypospolitej krakowskiej.

34. Co się tyczy zaliczek z funduszu krajowego tak przez rząd dawniejszej konkurencyi, jako też przez Wydział krajowy na budowę dróg powiatowych i gminnych udzielonych i dotąd niezwróconych przedkłada Wydział krajowy dotyczące wykazy pod Z. % Ż. %

35. W sprawie likwidacyi funduszy składanych na drogi bite w okręgu W. ks. Krakowskiego za czasów Rzeczypospolitej krakowskiej, które później Rząd objął, zażądał Wydział krajowy od c. k. Namiestnictwa ponownych rachunków w celu rozpatrzenia, o ile reszta z tych funduszy istnieje — a wedle rezultatu zbadania tych rachunków poczyni Wydział kraj. dalsze w tym względzie kroki.

Myta na drogach krajowych.

36. Na podstawie sankcyonowanej nowej ustawy mytniczej z 25. grudnia 1871. (Dz. ust. i rozp. kraj. cz. VI. Nr. 18/1872) nastąpić winna ogólna regulacya myt na drogach krajowych. — W tym względzie zajął się Wydział kraj. zebraniem potrzebnych do wypracowania odnośnego projektu dat i zażądał u władz politycznych dotyczących aktów.

Gdy jednak dokładny wymiar dróg krajowych i znajdujących się na nich przedmiotów, stanowiący podstawę do ustanowienia taryfy mytniczej, zależnym jest od wypracowania planów sytuacyjnych dróg krajowych, przeto i ogólna regulacya myt nastąpić może dopiero po wykończeniu rzeczonych planów.

Wszakże w pojedynczych wypadkach zastosowuje już Wydział krajowy ustawę nową i wprowadza odpowiednie zmiany myt na drogach krajowych.

Co się tyczy dochodu z myt na drogach krajowych takowe zwiększają się z każdym rokiem, a dla zasłonięcia funduszu krajowego od możliwych strat w skutek nieuiszczania na termin czynszów dzierżawnych, zaostrzył Wydział krajowy wydanym w tym względzie do kas i wydziałów powiatowych okólnikiem ścisłe czuwanie nad akuratają wpłatą czynszów dzierżawnych.

Zaległości w czynszach dzierżawnych wynoszą obecnie przeszło 1.700 złr., z tych pokrywają kaucye i hypoteki przeszło 1900 złr., co do ściągnięcia reszty zarządził Wydział krajowy środki egzekucyjne.

Ż. %

Dołączony pod Ż. % wykaz przedstawia dochody z myt w r. 1872. przyczem się okazuje, iż dochód ten w porównaniu z r. 1871 o 15501 złr. 71 1/2 cent. się podniósł.

Drogi powiatowe.

A³ %

37. Celem należytego rozpoznania stanu dróg powiatowych zaprowadził Wydział kraj. ewidencję tychże na podstawie dat zebranych z protokołów odbioru dróg tych w zarząd wydziałów powiatowych, jakoteż ze specjalnych relacyj wydziałów powiatowych.

Załączony pod A³ % wykaz zawiera tabelaryczny pogląd w tym względzie.

Dla niedostateczności tych dat zażądał Wydział krajowy dokładnych

wykazów tak o stanie każdej drogi powiatowej i o jej funduszach, jakoteż o postępie budowy lub naprawy wedle wydanego w tym celu szematu.

W ogóle drogi powiatowe znajdują się pomimo zabiegów wydziałów powiatowych z małym wyjątkiem w najgorszym stanie. Przy braku odpowiednich funduszy i niedostateczności służby, nie można się tak rychło spodziewać należytego tychże uporządkowania.

Wydział kraj. stara się też wedle możliwości zaradzić najpilniejszym potrzebom dróg ważniejszych przychodząc w pomoc udzielaniem subwencji z wyznaczonej na ten cel od wysokiego Sejmu dotacyi.

W tym względzie oprócz wykazanych już w zeszłorocznym sprawozdaniu subwencji na r. 1871 udzielono później jeszcze powiatowi Nowo Sąddeckiemu na drogę powiatową z Sącza do Krynicy 2.000 złr.

W r. 1872 zaś udzielono :

dla powiatu nowotarskiego	1.500 złr.
„ jasielskiego	1.000 „
„ ropezyckiego	1.000 „
„ grybowskiego	1.500 „
„ limanowskiego	1.500 „
„ bocheńskiego	1.000 „
„ rzeszowskiego	2.500 „
„ wielickiego	1.000 „
„ nowosąddeckiego	4.000 „
„ brzeskiego	1.000 „
„ pilźnieńskiego	2.000 „
„ kosowskiego	8.000 „
„ krośnieńskiego	1.000 „

Przy niedostateczności tych zapomóg widział się Wydział kraj. spowodowany udzielić kilku powiatom na rekonstrukcyę dróg powiatowych dalsze subwencye w formie pożyczki, a mianowicie :

- powiatowi rzeszowskiemu 5% pożyczkę w kwocie 2.500 złr. zwrotną w 12 kwartalnych ratach od 1. września 1872.
- powiatowi wielickiemu 5% pożyczkę w kwocie 5.000 złr. zwrotną w 10 półrocznych ratach od 1. lipca 1873.
- powiatowi tarnobrzesciemu na odbudowanie wałów między Sielcem a Nadbrzeziem 5% pożyczkę w kwocie 2.000 złr. zwrotną w 10. półrocznych ratach od 1. stycznia 1873.

Pożyczki te udzielił Wydział kraj. z rezerwowego funduszu zapomogi głodowej pod tym warunkiem, iż wrzecie, gdyby wysoki Sejm udzielenia takich nie zatwierdził i funduszowi wspomnianemu inne dał przeznaczenie, wolno będzie Wydziałowi kraj. każdego czasu zwrotu tej pożyczki w przeciągu sześciu miesięcy żądać.

Idąc dalej w pomoc wydziałom powiatowym wydelegował Wydział kraj. swego inżyniera celem sporządzenia planów i kosztorysów dla drogi Wie-

licko-Dobczyckiej jakoteż dla uporządkowania dróg powiatowych Kosów-Zabirskiej i Kutry-Hryniawskiej. C. k. Rząd zaś objawił zamiar odbudowania drogi powiatowej Iwlo-Grabskiej i drogi Jarosławsko-Pruchnickiej.

Z drugiej strony zaniechane zostały niektóre drogi powiatowe tak z powodu, iż straciły na ważności, jakoteż z powodu niemożności wybudowania tychże kosztem powiatu, a mianowicie droga Zabłotów-Jezierzańska, Myszyn-Ispaska, Jabłonów-Delatyńska, Łańcut-Leżajska i Tarnawska, ta ostatnia atoli warunkowo, jeżeli kolej Łupkowska aż do granicy Węgierskiej wykończoną zostanie.

Drogi gminne.

B² %.

38. Stan dróg gminnych określony jest dostatecznie w załączonym tu w odpisie pod B.² % okólniku c. k. Prezydium Namiestnictwa do c. k. Starostw.

C² %.

Powody zaś ogólnego zaniedbania dróg gminnych wytknął Wydział kraj. w wydanem z okazji powyższego okólnika rozporządzeniu C² % i wskazał zarazem środki zaradcze przeciw temu zaniedbaniu,

Zdaniem Wydziału kraj. ścisłe przestrzeganie tego na ustawie opartego polecenia, przy zgodnem postępowaniu władz rządowych i autonomicznych, mogłoby z czasem do ogólnego polepszenia komunikacyj publicznych doprowadzić.

Z wyznaczonej od wysokiego Sejmu dotacyi udzielił Wydział kraj. subwencye dla dróg gminnych tylko po ścisłem ocenieniu rzeczywistej potrzeby i tylko o tyle, o ile przepisane ustawą prestacye na pokrycie takowych okazały się niedostatecznymi.

Na tej zasadzie udzielił Wydział krajowy oprócz wykazanych już w zeszłorocznem sprawozdaniu subwencji z dotacyi z r. 1871:

Wydziałowi pow. w Lisku na urządzenie dojazdu do kolei	
w Łukawicy	3000 złr.
" w Kolbuszowej na drogę z Kolbuszowej do Rzeszowa	1000 "
" w Bóbrce na urządzenie dojazdu do kolei w Borynicach	2000 "
W r. 1872. zaś udzielono:	

gminie Poronin	200 złr.
" Szafłary	200 "
" Ulanów na most	1000 "
" Topolnicy	400 "
" Czulowice	100 "
" Podwierzyniec	100 "
" Sokołów	200 "
" Gusztyniek i Burdiakowce	200 "
" Medowa na most	400 "
" Brzuchowice	400 "
" Studenno	40 "
na dojazd od roгатki Demianowskiej do kolei w Bursztynie	400 "

na dojazd	w Mościskach	3000	złr.
"	w Olchowcach	1500	"
"	z Nowosiółek do Zadwórza	1000	"
"	z Bóbrki do Chlebowic	1000	"
"	w Jeziernie	1000	"
"	w Bogdanówce	1000	"
na drogę	z Jakóbkowic do Witowic	1500	"
"	z Nawojowy do Starego Sącza		
"	z Gródka do Tropca		
"	z Wadowic do Brzeżnicy	1000	"
"	z Oświęcima do Polanki	1000	"
"	z Kolbuszowy do Głogowa	2000	"
"	z Pieniak do Podhorzec	300	"
"	z Brodów do Leszniowa	300	"
"	z Bzianki do Trześniowa	400	"
"	z Jonin do Swoszowy	1000	"
"	z Podhajec do Horożanki na mocy uchwały wys Sejmu z d. 11. listopada 1869 — trzecia rata	5000	"
"	z Brzozowa do Nozdrzca	1500	"
"	z Łańcuta do Leżajska	1000	"
"	z Czerlan do gościńca rządowego	2000	"
Wydziałowi pow	w Sokalu na drogi gminne	1000	"
"	w Bochni	500	"

W sprawie kolei żelaznych.

39. W sprawie budowy kolei żelaznych brał Wydział krajowy udział przez delegatów swych przy reambulacji tras, mianowicie trasy kolei z Brodów do Radziwiłowa, z Chyrowa do Drohobyczy i stąd do Borysławia i do Stryja, jakoteż trasy kolei Arcyksięcia Albrechta ze Lwowa do Stryja i ztąd do Stanisławowa, przestrzegając z wszelką ścisłością interesu tak komunikacyj publicznych, jakoteż interesowanych gmin.

W tym względzie podał Wydział krajowy petycję właścicieli większych posiadłości powiatu samborskiego do c. k. Ministerstwa względem ustanowienia stacyj kolei żelaznej Naddniestrzańskiej nie w Nadybach, lecz między Wojuty czami i Wykotami w miejscu, któreby głównie powiatowi mościskiemu i wscho dniej części rudeńskiego przystęp do kolei ułatwiło.

D² / . E² / .

Również wniósł Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa załączone tu w odpisach D² / . i E² / . przedstawienia w sprawie siedziby naczelnego zarządu kolei żelaznej Arcyksięcia Albrechta, i w sprawie budowy projektowanej kolei z Zagórze na Biecz, Grybów, Sącz do Żywca, a stamtąd w jedną stronę na Białą do Dziedzic, a w drugą ku Csatczy, w połączeniu z budową kolei z Tar nowa do Leluchowa

Sprawy przemysłowe.

F² / .

40. Idąc w pomoc komisji i komitetom ustanowionym dla spraw wystawy powszechnej odbyć się mającej we Wiedniu w r. 1873, zawezwał Wydział kra jowy załączonym tu w odpisie okólnikiem F² / . wszystkie wydziały powiatowe i ważniejsze miasta do gorliwego zajęcia się rozbudzeniem w kraju jak najgoręt-

szej zachęty do powszechnego udziału w wystawie powszechnej i do ustanowienia w tym celu delegatów, którzyby zadaniu temu odpowiedzieli.

Prócz tego udzielił Wydział krajowy na pierwsze potrzeby zasiłek komite-
tom we Lwowie i w Krakowie po 500 złr., a komitetowi w Brodach 300 złr.,
wyrażając przytem życzenie, ażeby dla uwydatnienia łączności interesów ustanowionym był wspólny organ do zastępowania spraw wystawowych całego kraju na wystawie powszechnej we Wiedniu.

Sprawy cymენტnicze.

41 W sprawie cechowania miar i wag winien Wydział krajowy złożyć wys. Sejmowi dodatkowe sprawozdanie z dotychczasowych zarządzeń swych w tym przedmiocie.

G² /

Załączony pod G² / okólnik z roku 1868. zawiera właśnie pogląd na stan sprawy tej tak za administracyi władz rządowych, jakoteż od chwili przejścia spraw cymენტniczych na władze autonomiczne, i obejmuje zarazem obowiązujące dotąd w tej mierze przepisy.

Chcąc się o skuteczności tych przepisów przekonać, a w razie potrzeby przedstawić wys. Sejmowi odpowiednie wnioski, wezwał Wydział krajowy w roku zeszłym wszystkie wydziały powiatowe i Izby handlowe do objawienia opinii w tej mierze.

Jakkolwiek dotąd nie ma jeszcze wszystkich sprawozdań, okazuje się w ogóle, że przepisy istniejące, jakoteż te, które c. k. Rząd zamierza wydać celem przeprowadzenia nowej ustawy o wagach i miarach z dnia 2. marca 1872. (Dz. pr. P. z r. 1872. Nr. 16.), odpowiedzą prawdopodobnie wszelkiej potrzebie, zwłaszcza jeżeli ustawa gminna o tyle zmienioną zostanie, że policya miejscowa, a w szczególności nadzór policyjny nad wagą i miarą będzie mógł być wykonywanym z większym aniżeli dotąd skutkiem.

W dwóch atoli kierunkach mógłby Wydział krajowy wpłynąć na podniesienie zakładów cymენტniczych w kraju, a to przez zaprowadzenie kursu cymენტniczego w celu wykształcenia odpowiedniej ilości cymენტników, których brak bardzo uczuwać się daje, powtórnie przez odpowiednie rozłożenie kosztów cechowania wag i miar na wszystkie gminy w kraju, które w myśl §. 27. e. ustawy gminnej powołane są do ponoszenia tych kosztów, podczas kiedy teraz ponoszą je tylko gminy posiadające urzędy cymენტnicze. Lecz z urządzeniem kursu cymენტniczego w porozumieniu z gminą miasta Lwowa, która w tym względzie chwalebnie objawiła gotowość do ofiar pewnych, wstrzymuje się Wydział krajowy aż do uregulowania i ustalenia stosunków, wywołanych ustawą z dnia 2. marca 1872, a względnie zaprowadzeniem systemu metrycznego w miarach i wagach — rozłożenie zaś kosztów na wszystkie gminy w kraju pozostaje w ścisłym związku z oczekiwaną reformą ustawy gminnej, — jeżeli bowiem, czego się spodziewać można, wejdą w życie proponowane przez Wydział krajowy okręgi gminne dla wspólnego załatwiania spraw policji miejscowej, natenczas połączone gminy i obszary dworskie będą mogły wspólnym kosztem utrzymywać okręgowe urzędy cymენტnicze, przezco koszta odnośne przejdą na wszystkie gminy w kraju, a zakłady cymენტnicze wspólnymi utrzymywane środkami, zajmą stanowisko odpowiednie swemu znaczeniu ekonomicznemu.

Zandarmerya.
Wydatki kwaternkowe.

42) W skutek rezolucyi wys. Sejmu z dnia 17. października 1871. powiększyło c. k. Ministerstwo obrony krajowej pod dniem 10. listopada 1871. do

l. 13501/2272 III. dotychczasowy etat żandarmeryi o 202 ludzi, i upoważniło c. k. Prezydum Namiestnictwa do utworzenia nowych posterunków, lub wzmożenia już istniejących posterunków żandarmeryjnych. W myśl tego upoważnienia utworzyło c. k. Prezydum Namiestnictwa pod d. 12. grudnia 1871. szesnaście nowych posterunków, z których 15 składały się z jednego komendanta i trzech żandarmów, zaś 16ty w Winnikach z jednego komendanta i czterech żandarmów.

Nowe te posterunki weszły w życie, a mianowicie w Winnikach z dniem 1. stycznia 1872, w Zatorzu, w Żabnie, w Różnowie i w Zakluczynie z dniem 1. lutego 1872, w Rybotyczach i w Krukienicach z dniem 1. marca 1872, w Podwołoczyskach i Jasienicy z dniem 1. kwietnia 1872, w Smorzu, w Mogile, Łapanowie, Korolówce, Korszowie i Bolszowcach z dniem 1. maja 1872, nareszcie w Błazowej z dniem 1. czerwca 1872. Następnie postanowiło c. k. Prezydum c. k. Namiestnictwa w kwietniu r. b. utworzyć nowe posterunki żandarmeryi w Raniszowie i Siedleszowicach, w lipcu zaś b. r. nową stację w Przecławiu, nareszcie w sierpniu r. b. postanowiło utworzyć nowe posterunki w Sędziszowie i Oleszycach, w każdym zaś z tych nadmienionych miejsc posterunki składać się będą z jednego komendanta i trzech żandarmów.

Wzmocniono prócz tego istniejące już dawniej posterunki w ten sposób, iż dla składu trzech ostatnich posterunków w Przecławiu, Sędziszowie i Oleszycach przyzwolił c. k. Rząd całkiem świeżo nowe pomnożenie etatu żandarmeryjnego w kraju naszym o ośm ludzi.

Według zasiągniętych w krótkiej drodze wiadomości w 5tej komendzie żandarmeryi, toczą się obecnie u władz rządowych traktowania względem utworzenia nowego posterunku żandarmeryi w Narajowie, z czem też nastąpićby musiało nowe podniesienie etatu żandarmeryjnego

Powiększenie kosztów kwaterunkowych z powodu zwiększenia etatu żandarmeryi krajowej, wykazuje budżet krajowy na rok 1873. tudzież osobne sprawozdanie wykazujące przekroczenia budżetu żandarmeryjnego na rok 1872. wraz z wnioskiem przyzwolenia kredytu dodatkowego na te niezbędne potrzeby, dla których zaspokojenia użyliśmy tymczasowo pieniędzy z funduszu budowy zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

W przedmiocie uregulowania szupaśnictwa.

43. Wysoki Sejm powziął pod względem neregulowania szupaśnictwa w kraju naszym pod d. 11. października 1871. uchwałę treści następującej:

„Sejm wzywa Namiestnictwo, aby odpowiedni projekt do ustawy na następującej sesji sejmowej przedłożyło.“

Ponieważ w tym przedmiocie nietylko Wydział krajowy, lecz i wys. Sejm w dawniejszej uchwale swej z d. 9 października 1869. wnosił do c. k. Rządu toż samo wezwanie, zaś załatwienie sprawy tej staje się z każdym dniem coraz naglejszem i potrzebniejszym, gdyż Wydziały krajowe innych krajów koronnych domagają się od nas zwrotu kosztów szupasowych, a prócz tego galicyjski fundusz krajowy wyrokiem Trybunału państwowego z d. 21. stycznia 1871. zasądzonym został, ażeby pod rygorem egzekucyi zwrócił koszta szupasowe tryesteńskiemu funduszowi krajowemu, wystósował Wydział krajowy pod d. 19. grudnia 1871. do l. 14193. przedstawienie do c. k. Rządu, załączone obok w alegacie H³ /.

W piśmie tem wyluszczyliśmy szczegółowo wszystkie punkta zasługujące na szczególniejsze uwzględnienie przy opracowaniu przyszłego przedłożenia rządowego; zwróciliśmy dalej uwagę na te punkta, które tymczasowo w drodze administracyjnej uregulowane by być mogły, wnosząc wezwanie, ażeby c. k. Prezydium Namiestnictwa zarządziło bezzwłoczne rozpoczęcie prac przygotowawczych do przyszłego przedłożenia rządowego, i wydało tymczasowe rozporządzenia administracyjne, o ile takowe według §. 19. ustawy z dnia 27. lipca 1871. Nr. 88. Dz. pr. P. miejsce mieć mogą.

Wydział krajowy nie spuszczał i dalej tego przedmiotu z usilnej swojej uwagi, lecz zajął się zbieraniem przydatnych materyałów, a otrzymawszy takowe od dyrektora policji wiedeńskiej, tudzież od innych Wydziałów krajowych, przesyłał je bez zwłoki do rąk c. k. Prezydium Namiestnictwa

To ostatnie zaś zawiadomiło nas dopiero pod d. 23. sierpnia 1872, jak świadczy o tem alegat J² /., iż c. k. Rząd krajowy zamierza wnieść do wys. Sejmu projekt do ustawy pod względem postanowień zastrzeżonych dla ustawodawstwa krajowego według §§. 14 i 16. ustawy państwowej z d. 27. lipca 1871. Nr. 88. Dz. pr. P., tudzież zażądało od nas zdania w tym przedmiocie, wskazując zarazem, iż Wydział krajowy winien powziąć czynną inicjatywę w wykonaniu reszty przepisów powyższej ustawy państwowej.

Wydział krajowy w odpowiedzi swej z d. 17. września 1872. do l. 14132, jak świadczy alegat K² /., przedstawił niezbędną potrzebę uregulowania całego szupaśnictwa w Galicyi, i wezwał c. k. Rząd, ażeby ciałó dotrzymał swej obietnicy, i wniósł zamierzony projekt do wys. Sejmu, co byłoby tem pożądaniem, iż mni się stąd wywiązać instrukcyja wys. Sejmu względem stanowiska, jakie nadal w tej sprawie zajmować mamy. Ażeby dopiąć tego celu, oświadczyliśmy wyraźnie władzy krajowej, iż liczymy na jej obietnicę, i że w oczekiwaniu najbliższej instrukcyi wys. Sejmu wstrzymujemy się od objawienia zdania naszego nad poruszonemi przez władzę krajową kwestyami szupasowemi.

Opracowania w aktach naszych zawierają wprawdzie w tym względzie przydatne uwagi, jednakże nie mogąc samowładnie zboczyć od stanowiska, które zajął wys. Sejm w uchwale z 9. października 1869. nie możemy i przysądzać z góry przyszłej uchwale wys. Sejmu.

Niezbędną zaś potrzebę bliższego zaznaczenia nam kierunku dalszego postępywania raczy wys. Sejm powziąć z następującego przedstawienia faktycznego położenia rzeczy.

Oprócz przegranego przez nas w roku 1871. procesu z tryestyńskim Wydziałem krajowym o zwrot kosztów szupasowych, pozwał nas w marcu r. b. szląski Wydział krajowy do c. k. trybunału państwowego o zwrot kosztów szupasowych za drugie półrocze 1868. i za cały rok 1869. w łącznej kwocie 1122 złr. 28 ct.

Przeciw temu wnieśliśmy w kwietniu b. r. obszerną obronę i wykazaliśmy: iż Rada państwa według §. 11. litera g), k) i n) ustawy reprezentacji państwowej nie ma kompetencji wkładania nowych ciężarów i wydatków na galicyjski fundusz krajowy; iż prawo to przysłuża według statutu krajowego wyłącznie wys. Sejmowi; że więc ustawa państwowa z 27. lipca 1871,

nr. 88. Dziennik praw Państwa wkroczyła w kompetencję wys. Sejmu, a ponieważ istnieje tu właściwie spór kompetencyjny między dwoma ciałami prawodawczymi tj. między Radą państwa a Sejmem galicyjskim, który spór tylko w drodze ustawodawczej załatwionym być może, widzimy się przynaglonymi do zastrzeżenia praw naszych konstytucyjnych, których nie mogą naruszyć ani nas pozbawić żadne orzeczenia trybunału państwowego, i wnosimy zarzuty, iż brakuje temu trybunałowi wszelka kompetencya do rozsądzania sprawy powyższej. Prócz tego broniliśmy się dalej, iż ustawa z 12. maja 1868. nr. 41., na której wyłącznie opierał się sam powód, nieuzasadnia wcale jego żądania i przytoczyliśmy wreszcie, iż zaskarżonej kwoty ani co do rachunkowej cyfry ani też co do przynależności szupasników do Galicji uznać nie możemy, gdyż rzeczony likwidacye nie były dotąd w cenzurowaniu naszego oddziału rachunkowego, co sobie wyraźnie zastrzegamy.

Do bronienia interesów naszych przy publicznej ustnej rozprawie przed trybunałem państwowym wydelegowaliśmy p. Emila Pfeifera adwokata i posła krajowego.

C. k. trybunał państwowy wyrokiem swym z dnia 11. lipca 1872. zasądził nas, iż winni jesteśmy na mocy ustaw państwowych z 12. maja 1868 i 27. lipca 1871., abyśmy pod rygorem egzekucyi zapłacili z galicyjskiego funduszu krajowego na rzecz pozywającego funduszu krajowego w Szląsku sumę 4113 złr. 80 ct. jako zwrot za koszta szupasowe z lat 1868. i 1869. Podnosimy tu wyraźnie, iż orzeczenie trybunału państwowego oparte jest głównie na ustawie z 27. lipca 1871., na której nie opierał się nawet sam powód, a która wobec tego, iż chodziło tu tylko o koszta szupasowe z lat 1868. i 1869. jeszcze wówczas wcale nie istniała, zatem też w żaden sposób prawnego skutku wstecz zwracać nie mogła.

W motywach swoich przytoczył trybunał państwowy, iż ustawy z 12. maja 1868. i z 27. lipca 1871. regulują tylko między-prowincjonalne stosunki pomiędzy pojedynczemi krajami czyli funduszami krajowymi co do zwrotu za koszta szupasowe nie zaś wewnętrzne sprawy krajowe pojedynczych krajów, nadmienając gołosłownie (bez żadnego bliższego wyjaśnienia), iż tu między-prowincjonalna regulacya według §. 11. litera n) ustawy o reprezentacyi państwowej przynależy niewątpliwie do zakresu działania Rady Państwa.

Wreszcie przytoczył trybunał, iż pisma Wydziałów krajowych podlegające na urzędowych wykazach zasługują na zupełną wiarę, przeto też przysądził wszystkie koszta szupasowe z jedynem wyłączeniem kosztów za Antoniego Schmidhoffera, o którym powstała wątpliwość, czy przynależał do gminy miasta Lwowa lub Lincu i dotąd właściwie wyszupasowanym został.

Przytoczyliśmy powyżej treść wyroku trybunału państwowego i radziłyśmy uchylić się zupełnie od poczynienia nad nim uwag naszych odpowiednich. Jednakże tego w żaden sposób przemilczeć nie możemy, iż odwołanie się trybunału państwowego do §. 11 litera n) ustawy o reprezentacyi państwowej nie zbija w niczem naszej obrony, według której Rada Państwa bez współdziałania Sejmów nie może wytwarzać żadnych nowych obowiązków i

nowych stosunków pomiędzy pojedynczymi krajami i funduszami krajowemi ;— wreszcie, iż dosłowne brzmienie ustawy z 27. lipca 1871. nr. 88. Dziennik praw Państwa, a mianowicie w §§. 1., 14., 15. i 18. wykazuje najdobitniej, iż ustawą tą nie tylko międzyprowincjonalne stosunki pomiędzy pojedynczymi krajami lecz oraz i wewnętrzne sprawy krajowe pojedynczych krajów monarchii w stanowczy sposób zregulowane zostały.

Ponieważ jednakże od wyroku trybunału państwowego nie ma już żadnej dalszej apelacji, postanowiliśmy dopuścić aż do exekucyi tegoż wyroku, o czem zawiadomiliśmy c. k. Prezydum Namiestnictwa, wykazując na nowo potrzebę uregulowania szupaśnictwa.

Pod d. 10. września b. r. zawiadomiło nas dalej c. k. Namiestnictwo, iż szlaski Wydział krajowy zgłosił się z żądaniem exekucyi przeciwko naszemu funduszowi krajowemu, które doniesienie wobec naszego dawniejszego zawiadomienia przesłanego na ręce c. k. Prezydum Namiestnictwa złożyliśmy ad acta.

Co do pozycji zaś naszej względem innych krajów odnośnie do zwrotów kosztów szupasowych nadmienić musimy, iż położenie nasze jest następującem :

- a) Trzy Wydziały krajowe w Pradze, Insbruku i w Farenco zapewniły nas w odpowiedzi na okólnik nasz z 11. sierpnia 1871. do liczby 1461. o zupełnej wzajemności tj. iż koszta szupasowe przeciwko galicyjskiemu funduszowi krajowemu dopiero wówczas likwidować będą, gdy galicyjski Wydział krajowy nabędzie możności, abyśmy i my wzajemnie od obcych funduszków krajowych zwrotu kosztów szupasowych domagać się mogli, co nam dotąd jest zupełnie niemożliwem.
- b) Cztery Wydziały krajowe w Saleburgu, w Bernie, Bregeuz i Linc przychyliły się tylko o tyle do wezwania naszego, iż oświadczyły nam wyraźnie, że wstrzymają się z likwidowaniem kosztów szupasowych, które teraz prenotują, a to na tak długo, aż szupaśnictwo w kraju naszym uregulowanem zostanie. Wynika więc z tego oświadczenia, że skoro tylko szupaśnictwo u nas zregulowanem będzie, powyższe cztery Wydziały krajowe domagać się będą od nas zwrotu wszystkich kosztów szupasowych tj. nawet i za czas ubiegły, a mianowicie od roku 1868
- c) Sześć Wydziałów krajowych we Wiedniu, w Gracu, w Klagenfurcie, Czerniowcach, Laibachu i w Tryeście nie odpowiedziały nam dotąd na przedstawienie nasze z dnia 11. sierpnia 1871. do liczby 1461., jednakże w milczący sposób przychyliły się do niego poniekąd, gdyż od tego czasu nie likwidowały przeciwko nam ani w drodze korespondencyjnej ani też w drodze procesowej zwrotów szupasowych.

Pomiędzy nimi znajduje się w szczególności Wydział krajowy we Wiedniu, który jak świadczą akta nasze, oświadczał nam przed

rokiem 1871. kilkakrotnie, iż pozwie nas do trybunału państwowego.

Wydział krajowy w Tryeście, który wygrał już pierwszy proces w trybunale państwowym, a to w kwocie 2 złr. 35 ct., mileży również i nieżądał dotąd przeciwko nam egzekucyi wyroku trybunału państwowego.

Należy się wnioskować, iż wszystkie powyższe sześć Wydziałów krajowych domagać się od nas będą swego czasu później zwrotu wszystkich kosztów szupasowych tj. nawet i za czas ubiegły począwszy od roku 1868.

- d) Dwa Wydziały krajowe w Gorycy i Zadarze żądają od nas w roku bieżącym, a to w drodze zwykłej korespondencji zwrotu pomniejszych kwot 11 złr. 35 ct., i 9 złr. 45 ct. za lata 1870. i 1871.
- e) Wydział krajowy w Opawie wygrał obecnie proces w trybunale państwowym, a to w kwocie 1113 złr. 80 ct; tudzież żąda od nas w drodze korespondencyjnej zwrotów, a to w kwocie 1198 złr. 23 $\frac{1}{2}$ ct. za rok 1870., dalej kwotę 366 złr. 69 $\frac{1}{2}$ ct. za pierwsze półrocze 1871., następnie dodatkowo za pierwsze półrocze 1869. i za pierwsze półrocze 1870. kwotę 5 złr. 76 $\frac{1}{2}$ ct. dalej dodatkowo za pierwsze półrocze 1870. kwotę 5 złr. 80 ct., i dodatkowo za rok 1869. kwotę 7 złr. 98 ct., nareszcie za drugie półrocze 1871. zażądał od nas kwotę 343 złr. 89 $\frac{1}{2}$ ct. Przedstawiliśmy te zwroty w chronologicznym porządku jak do nas wniesione zostały w drodze korespondencyjnej i wynoszą one razem 1928 złr. 37 ct. a łącznie z wygraną kwotą
	1113 „ 80 „
łącznie sumę	<u>3042 złr. 17 ct.</u>

Wszystkie powyżej tu wspomniane likwidacye korespondencyjne złożyliśmy tymczasowo aż do uregulowania szupasnictwa do aktów i zawiadomiliśmy c. k. Prezydium Namiestnictwa, iż wobec uchwały wys. Sejmu z 9. października 1869. żadnych zwrotów szupasowych z funduszu krajowego asygnować nie możemy.

Nadmieniany w końcu, iż wobec skreślonego powyżej położenia rzeczy nie wydaje nam się stósownem, abyśmy w wypadku, gdybyśmy znowu do trybunału państwowego zapoznani zostali, udawali się nanowo w kontestacyę sporno-procesową, gdyż nie ma żadnej szansy skutecznej obrony, i trybunał państwowy nie zechce zapewne popaść w sprzeczność w późniejszych orzeczeniach swoich.

Z tych przeto faktycznych względów raczy wys. Sejm uznać konieczną potrzebę wskazania nam kierunku dalszego postępowania i udzielić nam instrukcyi względem stanowiska, jakie Wydział krajowy w tej sprawie na przyszłość zajmować ma.

Prośby wydziałów powiatowych o wyjednanie ustawy karno-policyjnej kładącej tamę pijaństwu

44. Dwadzieścia i pięć wydziałów powiatowych wniosły w r. b. przedstawienia do nas, iż popierają petycję, którą rada powiatowa w Nowym Sączu do wysokiego Sejmu wnieść zamierza, ażeby wys. Sejm uchwalił ustawę karno-policyjną kładącą skuteczną tamę przeciwko szerzącemu się w kraju pijaństwu.

Zważywszy, iż wydział powiatowy w Nowym Sączu nie przedłożył nam dotąd rzeczonyj petycji, zaś w każdym razie, ehooby ją nawet przedłożył, kompetencya do uchwalenia podobnej ustawy karno-policyjnej przyszuła dotąd według ustawy o reprezentacyi państwa do wyłącznego zakresu Rady państwa, złożyliśmy rzeczony prośby do aktów, zwłaszcza, iż w myśl §. 28 ustawy o reprezentacyi powiatowej nie jesteśmy obowiązani do przedkładania tych prośb wys. Sejmowi, gdyż takowe nie odnoszą się do poszczególnych i miejscowych interesów powiatowych, lecz ogólne krajowe interesy mają na względzie

Dodajemy wreszcie, iż rzeczony prośby przed ostatecznem załatwieniem rezolucyi Sejmowej z d. 24. września. 1868 są w każdym razie przedwczesne.

Petycja o paszporty czyli certyfikaty dla koni.

45. Wysoki Sejm odstąpił nam do załatwienia petycję gminy Kociubińczyki w powiecie husiatyńskim, tudzież rady powiatowej we Lwowie, o wyjednanie środków zaradczych przeciwko wzmagającym się kradzieżom koni, a mianowicie, aby każda sprzedaż konia tylko za paszportem przez władzę autonomiczną wydanym i dokładny opis konia zawierającym, odbywać się mogła. Podobną prośbę wniosła do nas rada powiatowa w Podhajeach z tą jednak różnicą, aby powyższy środek zaradczy tylko przy sprzedażach koni na publicznych targach lub jarmarkach używanym był.

Następnie wniosło do nas kilkanaście innych wydziałów powiatowych przedstawienia popierające prośbę rady powiatowej w Podhajeach, lub przemawiające w ogóle za tem, ażeby każda sprzedaż konia tylko za paszportem nastąpić mogła.

Wydział krajowy objawił już wprawdzie jeszcze w dawniejszych swych uchwałach z lat 1868., 1869. i 1870., iż paszportu czyli certyfikaty dla koni niezapobiegają kradzieżom koni, ani też wyprowadzaniu takowych za granicę, do której zwłaszcza na koniu bardzo łatwo dotrzeć, skoro cała Galicya przedstawia się prawie wszędzie jako wąski a długi pas graniczny, paszportu zatem utrudniałyby cały ruch i obrót handlowy końmi, tudzież cierpiałyby na tem cała ludność krajowa bez stanowczej tamy i przeszkody dla złodziei.

Nareszcie i wysoki Sejm przeszedł uchwałą swoją z dnia 12. listopada 1869., nad podobnym wnioskiem posła Sapruki do porządku dziennego.

Ponieważ jednakże z domagań powtarzających się, ciągle a to od roku 1868., dochodzimy do przekonania, iż kradzieże koni przebiegają u nas zbyt wielkie rozmiary, iż ofiarą tej zbrodni stają się najczęściej ubodzy włościanie, przezco kraj nasz rolniczy narażonym jest na dotkliwe straty, uchwaliliśmy pod dniem 12. kwietnia 1872. roku:

1. zawezwać wszystkie rady powiatowe do przedłożenia swej opinii w tej mierze;

2. udać się do naszego pełnomocnika Dra Alexandra Kalinki w Kielcach, ażeby nam przedstawił istniejące w tej mierze przepisy w królestwie Polskiem; wreszcie
3. udać się do król. Ministerstwa na Węgrzech z prośbą o udzielenie nam przepisów i urzędzeń we Węgrzech istniejących, wraz z uwiadomieniem, o ile takowe jako praktyczne i przydatne się okazały.

Do tej chwili nie przedłożyło nam jeszcze 35 rad powiatowych zdania swego i nie otrzymaliśmy dotąd odpowiedzi od Ministerstwa węgierskiego, przeto też wydaliśmy pod dniem 25. sierpnia 1872. nowe wezwanie do rze-
czonych wydziałów powiatowych i wystosowaliśmy powtórna prośbę do węgierskiego Ministerstwa.

Pobór do wojska i współdziałanie rad powiatowych przy rekrutacji.

46. Odnośnie do sprawozdania naszego z roku 1870. i z przeszłego roku donosimy: iż przy sposobności odstępionych nam przez wys. Sejm w roku 1871. petycyj rad powiatowych w Dąbrowie, Gorlicach, Buczaczu, Kolbuszowej, Bochni, we Lwowie i Rohatynie, odnoszących się do sprawy rekrutacyjnej, które udzieliliśmy z poparciem do rąk c. k. Prezydum Namiestnictwa, a to pod d. 12. grudnia 1871. l. 14.589., przypomnieliśmy odezwą naszą z dnia 30. lipca 1870. do l. 4299., w której wskazaliśmy obszernie wszystkie niedostatki w tej sprawie, podaliśmy sposoby zaradzenia złemu, i sformułowaliśmy wnioski nasze względem zmiany instrukcyi ministeryalnej, odnoszącej się do wykonania ustawy wojskowej.

Pod dniem 25. sierpnia 1872 l. 11.270. poruszyliśmy nanowo tę sprawę z przedstawieniem, ażeby c. k. Prezydum Namiestnictwa jak najrychlejsze a przychylne załatwienie tej sprawy w c. k. Ministerstwie wyjednać ze chciało.

Sprawa względem nienależytego ogłoszenia instrukcyi ministeryalnej do ustawy wojskowej.

47. Również nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi na odezwę naszą z d. 24 marca 1871. do l. 13.421., w której wezwaliśmy c. k. Namiestnictwo, ażeby cała treść instrukcyi ministeryalnej do ustawy wojskowej wraz z wszystkimi późniejszymi dodatkami lub zmianami w Dzienniku praw Państwa, stosownie do ustawy państwowej z 10. czerwca 1869. Nr. 113. Dz. pr. P. zatem i w językach krajowych ogłoszoną została.

Ponieważ jednakże ta sprawa pozostaje w ścisłym związku z wnioskami naszymi o zmianę instrukcyi ministeryalnej, jak przytoczyliśmy w ustępie poprzedzającym, nie widzieliśmy potrzeby do powtórnego poruszenia tej sprawy, gdyż będzie stosowniejszem, ażeby już zmieniona instrukcyja ministeryalna należycie ogłoszoną została.

Służba zdrowia w gminach.

48. Względem organizacyi służby zdrowia w gminach w myśl §. 5. ust. państw. z d. 30. kwietnia 1870. r. Nr. 68. Dz. pr. P. udawało się do nas c. k. Prezydum Namiestnictwa z wezwaniem o udzielenie w jak najkrótszym czasie naszych uwag i życzeń, które posłużyłyby mogły za podstawę przy ułożeniu projektu do odnośnej ustawy jako przedłożenia rządowego.

Ponieważ przy terażniejszej organizacyi gmin nie możemy się spodziewać praktycznych rezultatów z gminnej chociażby najlepszej organizacyi służby zdrowia, uważaliśmy uorganizowanie tej służby na teraz za przed-

wczesne, i o tem zawiadomiliśmy c. k. Namiestnictwo z uwagą, iż gdyby c. k. Rząd od swego zamiaru nieodstępował, nie mogąc z góry robić jakichkolwiek uwag, upraszamy, ażeby nam do opinii udzielono projekt, przez krajową radę sanitarną wyrobiony.

W sprawie tej nieotrzymaliśmy jeszcze odpowiedzi.

Względem zmiany przepisu o spożywaniu mięsa z bydła rogatego, uległego zarazie płucnej, pyskowej lub racicznej — tudzież względem pomnożenia liczby weterynarzy krajowych.

49. Na przedstawienie wydziału rady powiatowej w Żywcu udaliśmy się do wys. c. k. Rządu z wnioskiem i prośbą:

- a) ażeby podobnie jak w państwie pruskiem dozwolonym być mogło spożywanie mięsa i nabiątu z bydła rogatego, ulegającego zarazie płucnej, pyskowej i racicznej — czemn dotąd stawało na przeszkodzie postanowienie §. 63. & 66. przepisów o zarazie bydłęcej z r. 1859., — tudzież
- b) o pomnożenie liczby weterynarzy krajowych ewentualnie powiatowych.

Na to zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, iż JE. p. Minister spraw wewnętrznych według swego reskryptu z dnia 20. września 1871. r. l. 13.788. nie przychylił się ani do wniosku o pomnożenie istniejących posad weterynarzy powiatowych, ani do zmiany §. 66. przepisów o zarazie bydłęcej z r. 1859. — i jedynie co do zmiany §. 63. tychże przepisów upoważnił do wydania dla pp. c. k. starostów okólnika treści następującej:

„§. 63. przepisów o zarazach bydłęcych z r. 1859 ma na względzie „tylko zupełnie rozwiniętą zarazę pyskową i raciczną, nie zaś wypadki „lżejsze lub też taki stopień rozwinięcia tej choroby, gdzie częstokroć żadne „lub tylko nieznaczne zboczenia w reszcie organizmu zwierząt chorobą „pyskową lub raciczną dotkniętych zachodzą. W wypadkach, w których trak- „towanie choroby w mowie będącej poruczone jest komisji morowej, lub „też gdzie oględziny bydła i mięsa poruczone są organom, na które się „spuścić można, jest rzeczą tychże osądzić, czy mięso z zarziętego bydłęcia „może być spożyte lub nie. Części chorobą dotknięte mają być w każdym „razie wydzielone i zniszczone. Gdzie zaś zbywa na zaufaniu godnych orga- „nów, tam żadne wolniejsze zastosowania odnośnego przepisu nie może być „dopuszczone. Sprzedaż i użycie mleka od krów na zarazę pyskową i ra- „ciczną chorych, jakoteż masła wyrabianego z takiego mléka, nie może żadną „miarą być dozwolone.“

O ospie epidemicznej w Krakowie

50. Od stycznia r. b. zaczęła szerzeć się w Krakowie ospa

Ponieważ według istniejących przepisów przyjęcia ospowatym do szpitala nie można odmówić tak długo, dopóki choroba ta nie zostanie uznana za epidemiczną, zaś wypadki pojedyncze bywały coraz częstsze i budziły obawę, ażeby cały szpital Św. Łazarza nie zamienił się w szpital dla ospowatych, zarządziliśmy na koszt szpitala rewakcynację uchronną wszystkich chorych w tym szpitalu, udając się jednocześnie do c. k. Namiestnictwa tudzież do Magistratu Krakowa z wezwaniem o zarządzenie i poczynienie potrzebnych przygotowań na urządzenie osobnego szpitala dla ospowatych na wypadek, gdyby ta choroba rzeczywiście stała się nagminną.

Sprawy gminne w ogóle.

51. Czynności Wydziału krajowego w sprawach gminnych wzmożyły się znacznie z wyjściem w życie statutu dla stołecznego miasta Lwowa.

W ogóle najwięcej czynności w tych sprawach dostarczało załatwienie rekursów w sprawach zarządu majątku gminnego i dyscyplinarnych.

W niektórych gminach miejskich, posiadających znacznie większe zakładowe majątki i dochody zostawali naczelnicy gmin pod zarzutem nierzetelnego zawiadywania majątkiem gminnym, jak to dowodzą będące w toku sprawy dyscyplinarne przeciw burmistrzom miast: Gródka, Śniatyna, Nowego Sącza i innych.

Ażeby podobnym wypadkom na przyszłość ile możności zapobiedz, wyjednaliśmy u JE. pana Namiestnika wydanie okólnika z dnia 15. stycznia 1872. l. 55,320, którym poleconem zostało wszystkim Wp. c. k. starostom, ażeby popadłych w śledztwo dyscyplinarne naczelników gmin, zanimby o ich stonowczem złożeniu z urzędu orzeczonem być mogło, gdyby tego względy na dobro gminy lub interes ogólny wymagały, w porozumieniu z wydziałem powiatowym na czas trwania śledztwa dyscyplinarnego w urzędowaniu zawieszali. Dotychczas bowiem środka suspensyi w urzędowaniu przeciw popadłym w śledztwo dyscyplinarne naczelnikom gmin nie zastosowywano, śledztwo takie przeciągało się zwykle przez czas dłuższy, a naczelnik pełniąc bez przerwy urząd swój, miał sposobność i czas zacierać ślady wykroczeń swoich, i gospodarować po dawnemu ze szkodą gminy.

Przeświadczywszy się wreszcie, iż w wypadkach nierzetelnego zawiadywania majątkiem gminnym, wina nie zawsze ciążyła wyłącznie na osobach naczelników gmin, lecz ułatwienia znacznego doznawało przez to, iż reprezentacje gminne i powiatowe z przysługującego im prawa kontrolowania czynności naczelników gmin i nadzoru nad zachowaniem w całości zakładowego majątku i dobra gminy, nie korzystały jak mogły i powinny były, wydał Wydział krajowy pod dniem 16. lipca r. b. l. 16.970 okólnik do wszystkich wydziałów powiatowych wzywając je do energicznego postępowania i ścisłego przestrzegania ciężących na tych władzach obowiązków.

Kasy pożyczkowe.

52. W ostatniem sprawozdaniu przedstawiony został stan majątkowy 162 kas pożyczkowych, których kapitał zakładowy wynosił: w gotówce 87.153 złr. 23 ct., w obligacjach: 23.820 złr. 68 ct. Nadto posiadały te kasy ulokowane gminne kapitały, które wynosiły: w gotówce 7.517 złr. 29½ ct., w obligacjach 7.177 złr. 19½ ct. Od chwili zamknięcia tego wykazu został Wydział krajowy uwiadomiony o powstaniu 220 nowych kas pożyczkowych, których kapitał zakładowy wynosi: w gotówce 119,542 złr. 94½ ct., w obligacjach 1,909 złr. Kapitały gminne ulokowane w nowo założonych kasach pożyczkowych wynoszą: w gotówce 6,512 złr. 21 ct., w obligacjach — złr.

L²/.

Po zestawieniu wyników poprzedniego i tutaj załączonego wykazu L²/ okazuje się, że obecnie istnieje razem 382 kas pożyczkowych.

Kapitał zakładowy kilkunastu nowo założonych kas pożyczkowych jest

nieoznaczony, gdyż powstał z kwot uzyskanych przy sprzedaży szpichlerzy gminnych, która zarządną została po zatwierdzeniu statutów.

Kapitał zakładowy reszty nowo założonych kas pożyczkowych wraz z kapitałem dawniej założonych kas wynosi: w gotówce 206.696 złr. 17 $\frac{1}{2}$ c. w obligacjach 25.729 złr. 68 ct.

Kapitały gmin ulokowane we wszystkich obecnie istniejących kasach pożyczkowych wynoszą razem: w gotówce 14,029 złr. 50 $\frac{1}{2}$ ct. w obligacjach 7177 złr. 19 $\frac{1}{2}$ ct.

Ogólny kapitał obrotowy we wszystkich obecnie istniejących kasach pożyczkowych wynosi:

w gotówce:	.	.	.	220,725 złr. 68 ct. w. a.
w obligacjach:	.	.	.	32,906 " 87 $\frac{1}{2}$ " "
Razem	.	.	.	<u>253,632 złr. 55$\frac{1}{2}$ c. w. a.</u>

Suma ta jest rzeczywiście w obecnej chwili niezawodnie o wiele wyższą, gdyż w wykazie niniejszym służyły za podstawę pierwotne kapitały zakładowe, które w kasach dawniej założonych o wiele wzrosły, a w niejednym miejscu nawet podwoiły się, o czym donoszą sprawozdania wydziałów powiatowych z uskuteczniionych niedawno rewizyj kas pożyczkowych. Ze sprawozdań tych przeświadczył się Wydział krajowy o tym pocieszającym objawie, że dzięki trafnemu zakładowi wzoru statutów prawie wszędzie przyjętego, tudzież kontroli wydziałów powiatowych kapitał kas pożyczkowych tylko w nader nielicznych wyjątkowych wypadkach wystawionym był na malwersacye, które w zarządzie innych gałęzi majątków gminnych niestety o wiele częściej wydarzają się.

Jakkolwiek w ubiegłym roku więcej przybyło kas pożyczkowych, aniżeli w poprzednich trzech latach, jakkolwiek mamy liczne dowody, że włościanie obecnie już o wiele trafniej zapatrują się na instytucję kas pożyczkowych i widocznie uznają jej pożyteczność, mimo to przecież nie możemy dzisiejszego stanu kas pożyczkowych nazwać bezwzględnie świetnym. Liczba bowiem istniejących obecnie kas pożyczkowych mogłaby w tej chwili być już nierównie wyższą, gdyby wszystkie wydziały powiatowe w danych warunkach zajęły się tą sprawą tak gorliwie, jak np. wydział powiatowy w Brzesku, który pod tym względem dawno już i o wiele wyprzedził inne wydziały powiatowe, doprowadziwszy w swoim powiecie do założenia przeszło pięćdziesięciu kas pożyczkowych. Wiele gmin nie pouczonych może jeszcze dostatecznie o doniosłej wartości instytucji kas pożyczkowych, nie posiada dotąd takich kas, chociaż prawie każda z nich mogłaby uzyskać kapitał zakładowy bądź to przez przyjęcie kapitału serwitowego, odrzucanego dotąd z ubolewania godnem zaślepieniem, bądź też ze sprzedaży szpichlerzy gminnych, które obecnie nie przynoszą spodziewanych korzyści, lecz owszem ulegają najczęściej bardzo łatwym i dogodnym uszczupleniom. Z przykrością podnosimy okoliczność, że w kilku powiatach zamieszkałych przez ludność majątniejszą i więcej oświeconą, aniżeli w innych częściach kraju, nie istnieje żadna kasa pożyczkowa. Z tego faktu wnosimy, że nie wszystkie wydziały powiatowe oceniły należycie pożyteczność kas pożyczkowych. Pomimo tego

jednak wysoki Sejm z powyższego stanu sprawy przekonać się raczy, że instytucya kas pożyczkowych ma już zapewniony byt w kraju naszym i rozwija się widocznie. Praktyczny zmysł wieśniaka ocenia wartość każdej instytucji dopiero według rezultatów praktycznych w innym miejscu spostrzeżonych, a z istniejących obecnie 382 kas pożyczkowych, niezawodnie każda wydała już tak zbawienne owoce, że zachęcić zdoła sąsiednie gminy do pożądanego naśladownictwa. Stąd też żywimy niepłonną otuchę, że po przełamaniu pierwszych trudności zapewnionym jest byt i dalszy rozwój tej tak pożytecznej instytucji.

Zmiany w składzie reprezentacji krajowej.

53. W składzie wysokiego Sejmu zaszyły niektóre zmiany, a mianowicie:

Na mocy §. 3. lit. a. statutu krajowego wstępuje jako członek Sejmu ks. Saturnin Jan dwojga imion Stupnicki biskup gr. kat. dyecezyi Przemyskiej.

Wybrano także nowych rektorów lwowskiego i krakowskiego Uniwersytetu, lecz w chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania wybory te nie otrzymały jeszcze najwyższego zatwierdzenia.

W kuryi większych posiadłości obwodu tarnowskiego złożył mandat poseł Julian Klaczko, również z tejże kuryi obwodu żółkiewskiego poseł Antoni Jabłonowski, wreszcie w kuryi większych posiadłości obwodu Samborskiego złożyli mandaty posłowie Henryk Janko i Leszek hr. Borkowski. Wybory uzupełniające we wszystkich trzech wyżej wspomnianych okręgach wyborczych rozpisane są na dzień 30. września b. r. W kuryi miast i izb handlowych opróżniło się miejsce poselskie w okręgu wyborczym miasta Lwowa w skutek śmierci dra. Hermana Fränkla. Wybór odbędzie się dopiero w dniu 23. września b. r.

W kuryi gmin wiejskich wakują dwa miejsca, w okręgu wyborczym Rudki Komarno w skutek unieważnienia poprzedniego wyboru i w okręgu wyborczym Zaleszczyki Tłuste w skutek śmierci posła Mikołaja Bojczuka.

W Rudkach odbędzie się wybór w dniu 18. września b. r., w Zaleszczykach zaś w dniu 25. września b. r.

Dokonane dawniej wybory ks. Józefa Zawadowskiego posła z okręgu wyborczego gmin wiejskich Tłumacz, Tyśmienica i ks. Aleksego Zaklińskiego posła z okręgu gmin wiejskich Bohorodeczany Sołotwina zostały sprawdzone i wniesione będą oddzielnie

Wydział krajowy.

54. W składzie Wydziału krajowego zaszyła zmiana w skutek ustąpienia z Wydziału krajowego Wgo Maurycego Kraińskiego.

Zastępcą swym w Wydziale krajowym mianował J. O. X. Marszałek w miejsce Wgo Maurycego Kraińskiego Wgo Oktawa Pietruskiego, do kierownictwa zaś dep. I. powołał właściwego zastępcę członka Wydziału krajowego Wgo Pawła Skwarczyńskiego.

Ponieważ Wny Smolka członek Wydziału krajowego, jest zarazem członkiem Delegacji sejmowej do Rady państwa przeto zastępował go podczas nieobecności Wny Szemelowski.

W czasie nieobecności WW. Pietruskiego i Hallera, gdy byli na urlopie dla pokrzepienia zdrowia, pełnili obowiązki ich zastępcy WW. Podlewski i Wesołowski.

Stan sił pracujących w Wydziale krajowym.

55. Przy wzrastającej czynności w Wydziale krajowym przystąpiliśmy w roku bieżącym do obsadzenia wszystkich posad etatowych w oddziale konceptowym, który w zeszłym roku utracił komplet przez stratę dwóch zmarłych sekretarzy i wystąpienie jednego koncypisty, prócz tego korzystaliśmy z prawa w §. 17. ustawy przyznanego, przenosząc urzędnika kasowego posiadającego ku temu warunki wymagane, do służby konceptowej i mianując go nadetatowym koncypistą z płacą atoli z etatu kasowego. Z dotacyi danej przez wysoki Sejm na dyurnistów opłacamy nadto trzech pracowników nieodzownie potrzebnych do pomocy przy załatwianiu coraz liczniejszych spraw w ogóle, w szczególności zaś przydatnych dla swego wykształcenia i doświadczenia w specjalnych działach administracyi.

O obsadzeniu posady inspektora szpitalnego zdaliśmy już powyżej sprawozdanie.

Stan etatu oddziału technicznego podaliśmy przy sprawach administracyi drogowej.

W oddziale rachunkowym nadaliśmy posadę Dyrektora dotychczasowemu zastępcy, obsadziliśmy nadto dwie opróżnione posady adjunktów I. klasy z grona własnych urzędników, obecnie jest opróżnioną tylko posada zastępcy dyrektora. Pracownicy za wynagrodzeniem dziennem, przyjęci w ilości dozwolonej budżetem dopomagają urzędnikom etatowym.

W oddziale kasowym zamianowaliśmy adjunktem II. klasy jednego z pracowników dziennych, co do zmiany zaś etatu osób i płac w tym oddziale przedstawiliśmy oddzielny wniosek

Etat oddziału manipulacyjnego jest w bieżącym roku w całym komplecie, obsadziliśmy bowiem dwie posady kancelistów, na które konkurs był już rozpisany w ubiegłym roku a następnie i trzecią jaka się opróżniła z przejściem jednego kancelisty do oddziału konceptowego. Przy nominacyach tych uwzględniliśmy dwóch z grona dawniejszych pracowników, na trzecie miejsce przybraliśmy jednego z kandydatów, którzy korzystając z rozpisanego konkursu ofiarowali swe usługi z poza Wydziału krajowego.

W sprawie najmu lokalności na pomieszczenie biur Wydziału krajowego.

56. Wzrastające z dniem każdym czynności szczególnie w oddziałach pomocniczych Wydziału krajowego zmusiły nas do pomyślenia o odpowiedniejszym pomieszczeniu biur naszych, niż to dotychczas miało miejsce. Dotychczas mieścił się Wydział krajowy i wszystkie oddziały pomocnicze w realności wynajętej od p. Glixego przy ulicy szerokiej. Na braku należytego pomieszczenia cierpiał szczególnie oddział techniczny i oddział rachunkowy.

Pracownicy technicznego oddziału potrzebują do swych prac należytego światła i dość miejsca dla swych stołów, pracownicy zaś w oddziale rachunkowym muszą mieć pod ręką liczne zbiory ksiąg rachunkowych. Chcąc więc dla dobra służby zaradzić niedogodnościom wynikającym z ciasnoty lokalu zmuszeni byliśmy już od 1. października r. z. nająć w pobliżu realności zaj-

mowanej przez Wydział krajowy 10 pokoi w realności JE. hr. Potockiego. Wynajęcie tej nowej lokalności powiększyło wydatek roczny na cel najmu o kwotę 1200 złr. w. a. pozwoliło nam jednak pomieścić w lokalności filialnej dwa departamenta Wydziału krajowego i część oddziału rachunkowego pracującą właśnie w referacie tych samych departamentów, w lokalności zaś głównej pozwoliło nam umieścić stosowniej i lepiej oddział techniczny i resztę oddziału rachunkowego. Kontrakt o najem lokalności w domu JE. hr. Potockiego zawarliśmy na lat 4 t. j. od 1. października 1871 do 30. września 1875, mamy jednak prawo rozwiązanie umowy i wcześniej t. j. za wypowiedzeniem półrocznem przed upływem każdego roku.

Zabezpieczywszy wygodniejsze rozłożenie biur i pomieszczenie pracowników przez przyjęcie wyżej wspomnianej realności hr. Potockiego przyszło nam niebawem myśleć o zapewnieniu najmu lokalności dla Wydziału krajowego na dalsze lata. Realność główna bowiem, w której się mieści Wydział krajowy (t. j. obecnie 4 departamenta i większa część oddziałów pomocniczych) wynajętą była na mocy kontraktu z d. 18. lipca 1866. od właściciela jej p. Glixellego na lat sześć, t. j. od d. 1. listopada 1866. do 31. października 1872.

Ustęp XV. powyższego kontraktu mieścił w sobie postanowienie, iż gdyby strony życzyły sobie przedłużenia kontraktu, winny zawrzeć umowę na sześć miesięcy przed upływem kontraktu t. j. przed dniem 31. października 1872.

Nie będąc przeciwni dalszemu przedłożeniu najmu wezwaliśmy jeszcze w lutym b. r. p. Glixellego, by złożył swe oświadczenie pod tym względem, swoją drogą zaś zarządziliśmy poszukiwania po mieście za (stosowniejszą) inną jaką lokalnością. Pan Glixeli okazał się także chętnym do przedłużenia kontraktu najmu na dalszych lat sześć, jednakże warunki jego w porównaniu z dotychczasowymi były więcej jak wygórowane. W miejsce bowiem dotychczasowego rocznego czynszu 6.000 złr. zażądał z tego tytułu jedynaście tysięcy (11.000 złr.), nadto zażądał takiejże sumy jako zaliczki mającej się strącać z rat dzierżawnych w ciągu lat sześciu, zażądał wreszcie 2.000 złr. w. a. tytułem bonifikacyi przy expiracyi kontraktu.

Wobec tak wygórowanych żądań rozpoczęliśmy rokowania z kuratorją fundacyi hr. Skarbka o wynajęcie lokalności w zabudowaniu teatralnem gdzie w dwóch skrzydłach tegoż gmachu można znaleźć pomieszczenie odpowiednie i wygodne a mające nadto tę korzyść, że bióra Wydziału krajowego byłyby tuż w pobliżu sali sejmowej.

Lokalności te pragnęliśmy zająć już z d. 1. sierpnia b. r., gdy jednak ze strony administracyi gmachu teatralnego przedstawiano nam trudności, jak trudność wypowiedzenia stronom mieszkań powynajmowanych na lat kilka, gdy przeprowadzenie procesów rnmacyjnych chciano pozostawić naszemu staraniu, zawarliśmy tymczasowo umowę z p. Glixelim, mocą której tenże wypuszcza swą realność na pomieszczenie biur Wydziału krajowego na czas od 1. listopada b. r. do 31. lipca 1875. za czynszem rocznym 10.000 złr. Inne warunki najmu pozostają z dawnej umowy, Wydziałowi krajowemu służy nadto prawo rozwiązania tego kontraktu najmu już z d. 31. lipca 1873. lub z dniem 31. lipca

1874., jeżeli dalsze trwanie wypowie się przed dniem 1. lutego 1873., a względnie przed dniem 1. lutego 1874. Prawo to zastrzeżliśmy sobie na przypadek, że rokowania z kuratorem fundacji skarbkowskiej o najem lokalności w gmachu teatralnym osiągną rezultat pomyślny. Rokowania te prowadziliśmy dalej postawiwszy jako warunek, że administracja fundacji hr. Skarbka musi przyjąć na siebie zobowiązanie oddania lokalności wynajętych do dyspozycji Wydziału krajowego w d. 1. maja 1873., lub gdyby to było niemożliwem przynajmniej na d. 1. maja 1874., rokowania te jednak nie doprowadziły do rezultatu, gdyż administracja fundacji hr. Skarbka odmówiła przyjęcia postawionego przez nas warunku.

Przedstawione tu w zarysach tylko trudności, jakie zachodziły przy zabezpieczeniu najmu dla biur Wydziału krajowego, trudności, które towarzyszyć będą naszym zabiegom każdą razą, ile razy przyjdzie do odnowienia najmu, brak większych gmachów w mieście ograniczający konkurencyę w tym względzie do bardzo małych rozmiarów, nadający przeciwnie właścicielom większych realności pewien rodzaj monopolu faktycznego, który im pozwala dyktować wygórowane warunki, wzrastająca w ogóle drogość mieszkań we Lwowie, nasuwają pomimo woli uwagę, czy nie byłoby odpowiednem pomyśleć o wybudowaniu własnego gmachu?

Lokalności sejmowe.

57. Lokalności sejmowe odnajmowano jak po inne lata, na użytek stron prywatnych za pośrednictwem zarządu gmachu teatralnego, począwszy zaś od lipca b. r. obrócono je tymczasowo na biura dla inżynierów wyrabiających projekta nowo wytrasowanych dróg krajowych. Dochód z odnajmu wyniósł za czas od 1. listopada 1871. po 1. lipca b. r. kwotę 4525 złr. 53 ct.

O wysłaniu dr. Tadeusza Pilata za granicę do zakładów statystycznych.

58. W nadziei, że wys Sejm przychyli się do wniosku naszego, o utworzeniu krajowego biura statystycznego, który to wniosek przedkładamy osobno, donosimy tutaj o zarządzeniu przygotowawczem, mającem związek ze sprawą biura statystycznego.

W razie utworzenia tegoż biura okaże się potrzeba kierownika, któryby posiadał dostateczne wykształcenie teoretyczne i praktyczne, specjalisty, któryby zorganizowawszy centralne biuro krajowe, urządziwszy jak najpraktyczniej zbieranie dat, pokierował tą nową instytucją tak, by ona w trudnych początkowych krokach, odpowiedziała o ile można najlepiej potrzebie i nadziejom kraju. Brak poła, na któremby w całej pełni można spożytkować wykształcenie statystyczne, miał za sobą to następstwo, iż nie ma w kraju ludzi, którzyby z zasobem teorii, połączyli potrzebne wykształcenie praktyczne, którzyby posiadali znajomość, że się tak wyrazimy techniki statystycznej. Chcąc zaradzić ewentualnej potrzebie, oglądawszy się pomiędzy ludźmi pracującymi w tym zawodzie, skłoniliśmy dra Tadeusza Pilata, koncypistę c. k. Namiestnictwa a zarazem docenta statystyki na uniwersytecie lwowskim, iż postanowił korzystać z pomocy podanej mu przez nas z funduszu krajowego, by za granicą obznajomiwszy się z urządzeniem i zajęciem przy istniejących biurach statystycznych nabył techniki statystycznej.

Pomoc materyalna użyczona dr. Pilatowi na opędzenie kosztów tej naukowej wycieczki, mogącej w razie utworzenia krajowego biura statystycznego, przynieść krajowi znaczny pożytek, ogranicza się dotychczas na cały czas trzechmiesięcznej podróży i studyów połączonych z wydatkami, na kwocie 700 złr. w. a.

Czas ten spędza nasz wysłannik na zapoznaniu się z urządzeniami i tokiem czynności w biurach statystycznych w Wiedniu i Berlinie.

O syndyku.

59. Względem prawnego zastępowania funduszków krajowych, przedkładamy wys. Sejmowi w osobnem sprawozdaniu wnioski nasze zmierzające do ustanowienia własnego syndykatu.

Niniejsze sprawozdanie nie obejmuje szczegółowych ustawodawczych i administracyjnych wniosków, które przedłożone będą oddzielnie.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć przyzwalająco do wiadomości.

We Lwowie dnia 1. października 1872.

Leon Książę Sapieha
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca :
Oktaw Pietruski w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Wielki...
 W...
 W...
 W...

0 10/10/10

Wielki...
 W...
 W...
 W...

Wielki...
W...

Wielki...
 W...
 W...

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 18. marca 1872. l. 560 pr. wystosowanej do Wydziału krajowego.

(Liczba Wydziału krajowego 4535/1872).

Oдноśnie do szanownych odez w z dnia 19. listopada 1871 r. l. 15.880 i z dnia 18. stycznia 1872. l. 15.882 mam zaszczyt zawiadomić świetny Wydział krajowy, że już sprawozdaniem z dnia 24. stycznia 1872 r. l. 7.256/pr. przedstawiłem p. Ministrowi spraw wewnętrznych uchwałę sejmową względem budowania na koszt rządu drogi ze Zboisk do Stejanowa, z Tarnowa do Szczucina, z Krystynopola do granicy pod Dolhobyczowem, i z Nadbrzezia do Rzeszowa i zażądałem w tym celu nawet wyznaczenia odpowiedniej dotacyi już na rok bieżący, a to skoro odpowiedź otrzymam, nieomieszkam udzielić jej świetnemu Wydziałowi krajowemu.

Dalej oznajmiam świetnemu Wydziałowi krajowemu, że dalsza budowa gościncea rządowego Myślenicko-Spytkowskiego, i Hoszańsko-Gródeckiego i w r. 1872. prowadzić się będzie, i ten drugi gościniec prawdopodobnie już w roku bieżącym ukończony zostanie, tudzież, że względem przebudowania gościncea Żywiecko-Soleckiego i wybudowania gościncea Jarosławsko-Dubieckiego na koszt Rządu poczynione zostały wstępne kroki, o których wyniku świetny Wydział krajowy będę miał zaszczyt zawiadomić.

Co się tyczy dróg dojazdowych wyszczególnionych w szanownej odezwie z d. 18. stycznia 1872 r. l. 15 882 przedstawię J. E. Ministrowi spraw wewnętrznych niebawem, a mianowicie, gdy otrzymam od starostów zażądane plany i kosztorysy, wniossek, by kosztem Rządu budowano przynajmniej te dłuższe drogi, które mają połączyć gościniec rządowy z koleją żelazną, a zatem drogę z Wojnicza do stacyi w Bogumiłowicach, z Ropczyc do Czekaia i z Liska do najbliższej stacyi, drogę zaś z Pilzna do Czarnej zamierzył wydział powiatowy pilzneński wybudować jako gościniec powiatowy, do czego rozporządzeniem Namiestnictwa z dnia 3 lipca 1870 r. l. 23.624 dano przyzwolenie.

W końcu uwiadamiam świetny Wydział krajowy, iż także względem zupełnego objęcia na fundusz państwa, dróg tak zwanych równoległo-wojskowych z Podgórze na Oświęcim do Białej, z Gdowa na Zakluczyn do Zagorzan pod Gorlicami, z Gorlic do Zmigroda i z Wieliczki na Niepołomice do Proszowic, również przedstawiałem Ministerstwu wnioski.

O skutku tych wszystkich przedstawień zawiadomię świetny Wydział krajowy w swoim czasie.

Gołuchowski mp.

do l. W. 12.736/1871.

W y k a z

dróg powiatowych zachodniej i wschodniej części królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem sporządzony na podstawie protokołów oddawczych z roku 1868. z uwzględnieniem stanu dróg po koniec r. 1871.

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Chrzanów	2) Lgocka							Droga ta pozostawała aż do r. 1868. pod zarządem hrabstwa Tenczyńskiego, które miało obowiązek, za poborem myta na stacyach w Trzebini i Mysłachowicach, takową w należyтым utrzymywać stanie. Z przejściem dróg w zarząd władz autonomicznych w r. 1868. uznała rada powiatowa drogę tę za powiatową i odebrała na własny zarząd.	
		Chrzanów	I	1 2 3					
Chrzanów	3.)	Libiąż mały dto wielki	II	1 2 3 4				Droga ta została uchwałą rady powiatowej z 3. kwietnia 1868. za powiatową uznana — lecz jeszcze niezbudowana. (l. W. 220/1869) Według relacji Wydziału pow. z 17/10 1871. (l. W. 14.508.) zbudowano w r. 1871. jedną milę tej drogi kosztem 5932 zł 68 ct. — a koszta budowy drugiej mili obliczono na 4460 zł. 22 ct. i utrzymanie 2 drożników po 120 zł.	
		Bobrek	III	4	155				
Chrzanów	4.) Krzeszowice-Brodzka	Krzeszowice Tenczynek Zalas Brodla	I II	1 2 3 4 1 2		drogowe drogowe	Myto te przyzwolone ustawą z d. 12/7 1870 dz. ust. i rozp. cz. XX. l. 47/1870.	Droga ta została uchwałą rady powiatowej z 28. lipca 1868. za powiatową uznana, lecz dotąd nie zbudowana. (l. W. 220/1869.)	
Biała	5) Międzybrodzka	Czaniec Porąbka Kozubnik Międzybrodzie	I	1 2 3 4		drogowe	Nadzór (l. W. 14.792/1868. — 16.804/1869.) wykonują bezpłatnie Zarząd całej drogi należy do wydziału powiatowego Żywickiego. Koszta utrzymania wykazano w r. 1869. na 5139 zł. 30 ct. awr. 1871. na 5853 zł. 49 ct. l. W 10 124/1871. dochód z myt 3801 zł zaś tak w r 1869. jak 1870. dodatku na cele drogom nie nałożono.	Protokół odbioru do l. W. 1767/1869. Budowa drogi tej rozpoczęta w r. 1847. trwała do r. 1852. Za drogę obwodową uznany rozporząd. c. k. Namiestnictwa we Lwowie z 23. maja 1853. l. 10.752. Koszta budowy wynosiły 17.306 zł. 19 ct, które konkurencya częścią w gotówce częścią w robocie pokryła.	
		Czernichów Zadziele Stary Żywiec	II III	1 2 3 4 1	600	drogowe i mostowe	Koncesya rządowa na pobór myta III klasy wygasła z końcem września 1868. dotąd nie podawał wydział powiatowy o dalszą koncesye		

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Z y w i e c	6.) Polhorska	Zywiec } Sporysz }	I	1		mo- stowe	Nadzór wykonują bezpłatnie 2 inspektorów i drożników 2 po 100 zł. 80 ct. rocznie a 1 o	(l. W. 10407/1870.) Koszta utrzymania wykazano na r. 1870 w kwocie 4770 zł. 5 ct a na r. 1871. na 8457 zł. 27 ct. dochód z myt zaś na 3861 zł. 1871.	<i>Protokół odbioru do l. W. 1765/1869.</i> Droga ta rozpoczęta jeszcze za byłego Dominium żywieckiego ukończoną została w r. 1853, a rozporz. b Rządu krajowego w Krakowie z d. 28. lutego 1854. l. 1943 za obwodową uznana. Dla ulepszenia stanu tej drogi złożyla konkurencya dodatkowo w skutek rozporz. Rządu krajowego z 10 sierpnia 1854. l. 17.107. — 4097 zł. 58 ct.
		Swinna		2					
		Mutna		3					
		Joleśnia		4					
		Krzyżowa	II	1	dro- gowe	Koncesya rządowa na pobór myta II. klasy wygasa z końcem sierpnia 1868.			
		Korbielów		2					
		Kamienna	III	1		Ustawa kr. z 25. listopada 1870. Dz. ust. część XXVIII. l. 88. i 89/1870.) nadano radzie pow. prawo poboru myta mostowego i drogowego.			
		granica węgierska		2					
			IV	3	600				
				4					
Z y w i e c	3.) Kasperki Pietrasinśka	Kasperki	I	1	200		(l. W. 6508/1870. wykaz) 1 dozorca o rocznych 100 zł. 80 ct.	(l. W. 14 972/1868. 6508/1870.) Koszta utrzymania tej drogi wykazano na r. 1869. w kwocie 1024 zł. 44 ct. a na r. 1870. w kw. 416 zł. 52 ct a na r. 1871. w kwocie 892 zł. 4 ct. w. a. które w części subwencya z funduszu krajowego pokryto, gdyż innych dochodów niema.	<i>Protokół odbioru do l. W. 1766/1869.</i> Droga ta była dawniej częścią drogi rządowej żywieckowęgierskiej zwana odnogą szląską. Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa z 23. grudnia 1863. l. 21.879. została exkamerowana i rozporz. b. komisji namiest. w Krakowie z d. 21 1864. l. 31.883. za obwodową uznana.
		Pietrasina		2					
W a d o w i c e	8.) Wadowice-Zator	wice	I	1					<i>Protokół odbioru do l. W. 6797/1868.</i> Droga ta uznana została za drogę obwodową reskryptem c. k. Komisji gubern. krakowskiej z 28 lutego 1854. l. 1943., z powodu zaś obciążenia podówczas konkurencji budową gościńca wojskowego nadwiślańskiego odłożoną została budowa tej drogi na później. Na podstawie uchwały konkurencji z 10 września 1861. co do kierunku tej drogi sporządził c. k. inżynier obwodowy plan teje, zatwierdzony reskry-
		ce		2					
		ca		3					
				4					
		Graboszyce	II	1					
				2					
		Rudze	III	3	500				
		Zator		4					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Wadowice	Wadowice-Zatorska							<p>ptem komisji namiestniczej z 8. października 1865. l. 17 895.</p> <p>W celu uzyskania funduszu na roboty przygotowawcze rozpisala władza obwodowa reskryptem z 22. października 1862. l. 8941. na strony konkurencyjne 5% dodatek podatkowy, obliczony na 1699 zł. 74 ct., jednakże z powodu rekursów niektórych gmin ściągnięto tylko część datków konkurencyjnych.</p> <p>Z objęciem zarządu tej drogi opebrał wydział powiatowy wadowicki fundusz tej drogi w gotówce 706 zł. 52 1/2 ct.; za które obligacye indemn. w nominalnej wartości 900 zł. zakupił i wraz z nadwyżką 42 zł. w depozyt wzięł. Prócz tego wykazano zaległości konkurencyjne w kwocie 77 zł. 72 ct. — Zresztą rada powiatowa uchwałą z dnia 1. sierpnia 1868. uznała drogę tę za powiatową i poleciła wydziałowi powiatowemu traktować ze stronami o przyezynienie się do budowy, co wszakże dotąd bez rezultatu pozostało i budowa tej drogi nie rozpoczęta.</p> <p>Droga ta przez wysoki Sejm przyjęta do naglejszych sieci dróg krajowych</p>	
							(l. W. 5091/1869.)		
Zywiec / Wadowice	9. Wadowice - Suska.	Wadowice Gorzeń dolny	I	1	mostowe i drogowe	3 drożni- ków po 100 zł. 80 ct.	Zarząd całej drogi należy do wydziału powiatowego wadowickiego.	<p>Wedle wykazu do r. 1868. koszta zarządu wynosiły rocznie w przecięciu około 4000 zł — myto czyniło w r. 1868. 3333 zł. 33 ct.</p> <p>Ustawą krajową z 3. grudnia 1872. (dz. ust. i rozporządzeń kr. cz. III. l. 15/1872.) udzielono radzie powiatowej wadowickiej prawo poboru myta na lat 10.</p>	
		Swinna Poremba Muchacz	II	1					drogowe
	Skawie		2						
			3						
		Zembrzyce	III	4					
		Sucha		1					
				2					
				3					

Protokół odbioru do l. W. 6797/1868.

O budowę tej drogi toczyły się rokowania rządowe jeszcze od r. 1821., lecz koncesyę na budowę udzieliła nadworna rada wojenna dopiero dekretem z 18. lipca 1841 l. 2948.

Mimo to budowy nie rozpoczęto aż w r. 1847 z powodu ówczesnej klęski nieurodzaju.

W tym celu udzieliło c. k. Gubernium reskryptem z 2. marca i 17. kwietnia 1847. l. 12.813. i 22.881. zaliczkę bezzwrotną ze skarbu Państwa aż do kwoty

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Z y w i e c	W a d o w i c e - S k a.							<p>ty 20 000 zł. a zarazem uznało drogę tę za drogę obwodową.</p> <p>Przedewszystkiem pobudowano drogę częściowo i urządzono pojedynczą dobrą drogę komunikacyjną, do której także dominia prócz materiału kwotą 1150 zł. się przyczyniły.</p> <p>Przechody wojskowe w r. 1849. zniszczyły drogę tę tak dalece, iż Gubernium reskrytem, z 22. sierpnia 1850. l. 35.038. poleciło dalszą budowę tejże za pomocą konkurencyi, która też naprawę szkód z r. 1849. uskuteczniła. Celem uzyskania funduszu na utrzymanie tej drogi rozpisano po raz pierwszy na konkurencyę reskrytem Namieśtnictwa z 28. kwietnia 1853. l. 16.929. kwotę 3538 zł. 51³/₄ kr., na którą wszakże konkurencya tylko 477 zł. gotówką uiszczała resztę zaś w materiale dostarczyła.</p> <p>W celu wykończenia pozostawionych w r. 1847. przerw w Zaskawiu i w Skawcach udzielił Rząd dalszej zaliczki w kwocie 9.000 zł, z której w r. 1853/4 przerwę w Zaskawiu kosztem 2.289 zł. 31 ct. a w r. 1856/7 przerwę w Skawcach kosztem 3625 zł 30 ct. wykończono, resztę zaś na zabezpieczenie drogi nad Skawą użyto i tym sposobem budowę w zupełności ukończono.</p> <p>Odtąd utrzymywaną była droga ta kosztem konkurencyi.</p> <p>Ogółem wynosiły koszta budowy w prestacjach konkurencyi i zaliczkach rządowych przeszło 60.000 zł.</p> <p>Droga ta również do naglejszych sieci dróg krajowych przyjęta.</p>	

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi		Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Sążnie				
Nowy-Targ	10) Nowy-Targ-Czarny-Dunajec-Chocholów (także chochołowska)	Nowy targ	I	1	drogowe i mostowe	Nadzorca o rocznych 190 zł. i 2. drożników o rocznych 120 zł.	(l. W. 4809/1869). W r. 1868. wynosiły koszta utrzymania tej i drogi Piekelnickiej ogółem 3052 zł. 89 ct. — dochód z myt czynił 1134 zł. 56 ct. Na r. 1871. wykazał wydział pow. koszta utrzymania i zarządu na 1670 zł. (l. W. 6555/1871).	<i>Protokół odbiorczy l. W. 8837/1868.</i> Czas wybudowania tej drogi niewiadomy, pewnem jest tylko, że powstała ze szarwarków i zbudowaną została bez wszelkiego zastosowania względów techniczno-budowniczych. Okólnikiem byłej władzy obwod. Sądeckiej z. d. 25/1 1869. l. 14.281/58 wcielono drogę tę wraz z drogą Piekelnicką do byłej konkurencyi drogowej obwodu Sądeckiego.
		Ludzimierz		2				
		Rogoznik - Bystrestare	II	1				
		Czarny-Dunajec	III	1				
		Podczerwone		2				
Chochołów	IV		959					
Nowy-Targ	11) Nowy-Targ-Czarny-Dunajec-Piekelnicki	Czarny-Dunajec		4		1 drożnik o rocznych 120 zł.		Droga ta jest odnogą drogi Chochołowskiej z którą niejako całość stanowi, tworząc dalszy ciąg III. mili.
		Piekelnicki		2	587			
Myślenice	12. Głogoczowska		I	1		2. drożników po 100 zł. 80 ct.	(l. W. 1793 i 3004/869). Koszta utrzymania wykazano w r. 1869 na 794 zł. 20 ct. Dochód z myta czynił w 1869. r. 961 zł. 50 ct. Ustawą z 12. lipca 1870. (dz. ust. i rozkraj. cz. VI. nr. 76) przyzwolono na dalszy pobór myta, pozostawiając wydziałowi pow. uregulowanie stacyi mytniczych	<i>Protokół odbioru do l. W. 12.383/1868.</i> Budowę drogi tej kosztem konkurencyi zbudowanej rozpoczęto w r. 1855. a ukończono w r. 1862 — dokąd koszta budowy i utrzymania 21.713 zł. 1 ct. wynosiły.
			II					
Wieliczka	13. Wielicko-Gdowska	Wieliczka	I	1	drogowe	Nadzorca o rocznych 150 zł. 2 drożników po 120 zł. Prócz tego utrzymuje Wydział inżyniera powiatowego płatnego w części z dochodu tej drogi a w części z funduszu powiatow. (l. W. 7657/69)	Dochód z myta wynosił w r. 1869. 2313 zł. który nie tylko koszta utrzymania pokrywa, lecz i nadwyżkę przynosi. Z nadwyżki tej użył wydział pow. 3000 zł. jako pożyczkę bezprocentową na budowę dróg nowych Wielicko-Dobczyckiej i Wielicko Myślinickiej. Według dekretu b. komisji nam z 31. grudnia 1866. l. 32631 — koncesya na pobór myta II klasy udzielona do końca r. 1871.	<i>Protokół odbioru do l. W. 6.283/1868</i> Droga ta była do końca grudnia 1865. częścią drogi rządowej Izdebnik-Wielickiej, tworząc VI. i VII. milę tejże. Wskutek rozporządzenia Ministerstwa stanu z 19. maja 1865. l. 13.067. została exkammerowaną i z dniem 1. stycznia 1866. za drogę obwodową uznana.
		Przebieczany		2				
		Biskupie		3				
		Trąbki	II	4				
		Łazany		2				
Bilczyce		3	151					
Gdów								

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Wieliczka	Wieliczka	Wieliczka	I	1				Uchwała względem drogi Wielicko-Dobczyckiej odnosi się w zupełności i do drogi Wielicko-Myślenickiej. Obie te drogi łączą się w pierwszych trzech ćwierciach I. mili z Wieliczki i rozchodzą się w Koźmicach małych.	
		Taszyce		2					
Myślenice	14. Wielicko-Myślenicka	Koźmice małe.		3					
		Gorzków		4					
		Czechówka	II	1					
		Zakliczyn		2					
				3					
		Borzęta.	III	4					
		Dolna wieś		1					
				2					
Wieliczka	15. Wielicko-Dobczycka	Wieliczka	I	1			Odrębnie od projektu budowy tej drogi udzieleno gminie Dobczyce ustawą z 12. lipca 1870 (dz. ust. i rozp. kraj. cz. XX. nr. 52) prawo poboru myta od mostu na Rabie na lat sześć (l. W. 16638/1870).	(l. W. 402/1870.) Droga ta uznana została za powiatową na mocy uchwały rady pow. z 18. grudnia 1869. Na pokrycie kosztów budowy uchwaliła rada powiat. pobór 5% dodatku rocznie od podatków bezpośrednich wynoszących 100.800 zł (l. W. 19.137/71) aż do ukończenia budowy. Prócz tego zobowiązały się przyległe gminy i obszary dworskie przyczynić się datkami w pieniądzu, materiałach, robociznie i gruntach, a według relacji wydziału pow. z 7/12 1870. l. 1.142. fundusze zebrane na budowę tej drogi wynoszą już 7.286 zł. i w r. 1871. budowa rozpoczęta być ma w 1/4 od Wieliczki.	
		Taszyce		2					
		Koźmice małe		3					
		Jankówka		4					
		Dziekano-wice	II	1					
		Dobczyce		2					
				3		mo- stowe			
Limnawa	16. Dobrsko-Skrzydlniaska		I	1			Koszta utrzymania tej drogi w dobrym stanie oblicza wydział powiatowy na rocznych 800 zł.	(L. W. 4761-16745/69 i 675/70). Droga uznana została za drogę obwodową dekretem Komisji gubern. Krakowskiej z 27. października 1853. l. 19 439 i jako taka zatwierdzoną została także uchwałą rady pow. 15. września 1868. l. 464. Budowę drogi tej rozpoczęto od r. 1855. i prowadzono do r. 1860. z funduszu byłej konkurencji obwodu Sąddeckiego, gdy jednak od r. 1860. fundusz rzeczony konkurencji wyłącznie na budowę dróg krajowych użyto, przerwano budowę tej drogi po	
				2					
				3					
				4					
			II	1					
				2					
				25					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Limanowa	Dobrusko-Skrzydlniańska							ukończeniu robót ziemnych i pokładu kamiennego tylko w pierwszych trzech ćwierciach mili, odkąd droga ta dla braku jakiegokolwiek funduszu bez wszelkiego utrzymania pozostawiona, prawie zupełnie niszczała. Koszta wykończenia tej drogi podaje wydział powiatowy w przybliżeniu na 12.600 zł.	
		Zabrzeż	I	1					
Limanowa	18, Zabrzeż - Kamiennica - Stopnica	Kamiennica		2			Nadzorca za remuneracją roczną 195 zł. 24 1/2 c i 2 drogowych o roczn. 84 zł. Wskutek układu zarząd całej drogi należy do wydziału powiatu limanowskiego — reprezentacja zaś powiatu sądeckiego dopłaca na utrzymanie swojej części 150 zł. rocz. Zresztą na utrzymanie tej drogi (na którą to potrzebę w r. 1869 prelimitowano 911 zł. 39 1/2 ct. nie ma żadnych funduszy, prócz opłacanych w ogóle na drogi dodatków. Dopiero ustawą z 12. lipca 1870 (dz. ust. cz. XX. nr. 67/870) (przyzwolono radzie powiat. na pobór myta drogowo-mostowego.	Wskutek układu zarząd całej drogi należy do wydziału powiatu limanowskiego — reprezentacja zaś powiatu sądeckiego dopłaca na utrzymanie swojej części 150 zł. rocz. Zresztą na utrzymanie tej drogi (na którą to potrzebę w r. 1869 prelimitowano 911 zł. 39 1/2 ct. nie ma żadnych funduszy, prócz opłacanych w ogóle na drogi dodatków. Dopiero ustawą z 12. lipca 1870 (dz. ust. cz. XX. nr. 67/870) (przyzwolono radzie powiat. na pobór myta drogowo-mostowego.	1. W. 4761 -- 16745/1869. Protokół odbioru l. W. 6556/1868. Budowę tej drogi rozpoczęto w r. 1854. za pomocą konkurencji z funduszu byłej konkurencji obwodu Sądeckiego, lecz dopiero okólnikiem władzy obwod. sądeckiej z 25. stycznia i Rządu kraj. w Krakowie z 12. grudnia 1859 l. 14 281 i 4.276. uznana została takowa za drogę obwodową Droga ta niewykończona jeszcze w przerwach do 2.500 sążni. Z powodu zbyt znacznych spadków przez górę między Zalesiem a Stopnicą (18" na 1") nadany być ma drodze według decyzji rady powiat. z 28/8 1869. inny kierunek, w skutek czego w długości drogi przyrasta 1 050 sążni; przedtem wynosiła długość drogi 3 mile 900 sążni. Koszta zupełnego wykończenia tej drogi oblicza wydział powiatowy na 19 490 zł. 7 ct.
		Zabludza		4					
		Zalesie	II	1					
				2					
				3					
				4					
				1					
				2					
				3					
				4					
		1							
		2							
		3							
		4							
		1							
				950					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi		Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Sążnie					
Bochnia	18. Bochnia - Sowa (także Wiśnica)	Czerwieniec	I	1	drogowe	Nadzorca drogowy o roczn. 367 zł. 5 ct i 3 drożników po 84 zł		<p><i>Protokół odbioru l. W. 8154/1868 i 6556/1868.</i></p> <p>Droga ta zbudowaną została jeszcze w latach 1818 do 1821. za pomocą konkurencji. W roku 1847. zarządziło Gubernium przebudowanie tej drogi i w tym celu udzieliło ze względu na panujący wówczas głód reskryptami z 1/3, 15/6 i 31/8 1847. l. l. 12812, 38.018 i 40226. zasiłku w łącznej sumie 21000 zł. mk., a utrzymanie dalsze należało do konkurencji.</p> <p>Reskryptem ministeryalnym z 27. marca 1858 l. 4.658 przyzwolono na zaprowadzenie myta w Czerwieńcu i Rzegocinie.</p>	
		Dołuszyce		2					
		Kopaliny		3					
		Wiśnicz	II	4					
		Królówka		1					
				2					
		Łąka górna dtt	III	3					
				4					
		Rzegocina		1					
			IV	2					
	3								
		4							
		1							
			150						
Limanowa	18. Bochnia - Sowa (także Młyńska)	Laskowa	V	850	mostowe	Nadzorca za wynagrodzeniem rocznych 104 zł. 75 ct. i 1 drożnik o rocznych 84 zł	(l. 4761/1869). Koszta utrzymania na r. 1869. wykazano 1354 zł. 25 ct i) część czynszu z myta w Rzegocinie 1003 zł. 91 1/2 ct. 2) ekwiwalent za przysługujące obszarowi dworskiemu w Łososinie górnej prawo poboru myta mostowego 40 zł.	<p>Okólnikiem b. władzy obwodowej sądeckiej z 25. stycznia 1859. l. 14.281/58 wcielono drogę Młyńską do osobnej konkurencji drogowej byłego obwodu sądeckiego.</p>	
		Młyńne		3					
		Łososina g		4					
		Sowling		1					
			900				<p>Prawo to nadano obszarowi dw. na dalsze lat 6. ustawą z 12/7 1870 (dz. ust. cz. XX. nr. 69.</p> <p>Na pokrycie niedoboru opłaca powiat w ogóle dodatek 10%.</p>		
Bochnia	19.	Bochnia	I	1				<p>(l. W. 1118/1870).</p> <p>Droga ta mocą uchwały Rady powiatowej z 23. maja 1868. za powiatową uznana, dotąd nie jest jeszcze w budowie.</p>	
		Podedworze							2
		Ryczywół							3
		Słomka	II	4					
		Gawiów st. i n.							1
		Majkowice							2
			III	3					
		Bogucice							4
		Cerekiew							1
		Łonie							
Uście solne									

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga
			Mile	Cwierć	Sążnie				
Bochnia	20.	Bochnia Dołuszyce Kopaliny Pogwizdów	I	1					Droga ta również uchwałą powyższą za powiatową uznana, jeszcze nie jest w budowie.
		Łapanów	II	1 2 3					
Bochnia	21.	Wiśnicz Lipnica	I	1 2 3 4					Uchwałą powyższą za powiatową uznana, lecz niezbudowana.
Sącz	22. Stary - Sącz - Piwnicznańska	Stary Sącz	I	1 2		drogowe i mostowe	Nadzorca o rocznej płacy 130 zł. i 2 drożników po 108 zł.	Koszta administracji i utrzymania tej drogi wykazał Wydział pow. za r. 1868. w kw. 3439 zł. 80 ct., a dochód z myta 941 zł. za r. 1869 w kw. 2.345 zł. 59 1/2 ct. a dochód z myta w r. 1869. 1870. i 1871. po 1106 zł., które to myto na lat 3. (1869 1870 i 1871.) wydzierżawiono w powyższej kwocie Koszta utrzymania w r. 1870. wykazano na 1.240 zł. 91 1/2 ct. Ustawą kraj. z 29/8 1870. (dz. ust. cz. N.) podwyższono z dwumilowej należności na 3 milową.	Protokół odbioru l. W. 9994/1868 (l. W. 537/1868) O wybudowaniu tej drogi nie ma żadnych dat. Okólnikiem b. Władzy obw. z 25/1 1859. l. 14 281/58 wciągnięto drogę tę do byłej konkurencji drogowej obwodu Sądeckiego. W chwili odbioru w r. 1868. w zarząd autonomiczny droga ta od lat kilkunastu nie była wcale szutrowaną i tak zaniedbana, iż zupełnej rekonstrukcji wymagała.
		Barczyce	II	3 4					
		Rytro	II	1 2 3 4					
		Piwniczna	III	1 2					
		Mniszek							
Sącz	23. Sącz-Krynicka	Nowy Sącz	I	1 2		drogowe i mostowe	W sekcji Nowosądeckiej 1. nadzorca o rocz. 82 zł. i 2 drożników po 108 zł.	Koszta administracji i utrzymania tej drogi wykazał Wydział pow. za r. 1868. w kw. 9.003 zł. 57 1/2 ct. a dochód z myt 3.555 zł., na rok 1869 koszta w kwocie 4 500 zł. 28 ct. dochód z myt 3.319 zł. 33 1/2 ct.	Protokół odbioru l. W. 9994/1868. Droga ta pierwotnie szarwarkiem budowana na mocy okólnika z 25/1 1859. l. 14281/1858 wciągnięta została do konkurencji drogowej był. obwodu Sądeckiego. W chwili odbioru w r. 1868. w zarząd autonomiczny droga ta zupełnie była zaniedbana i wymagała w znacznej części re-
		Nawojówka		3 4					
		Nawojowa (Łęg.)	II	1					
		Frycowa		2					
		Rybień		3					
		Maciejowa		4					
Łabowa	III	1 2 3							

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Sącz	Sącz - Krynicka	Nowawieś	IV	4			W sekcji Łabowskiej 1. nadzorca o rocz. 392 zł. i 3 drożników po 108 zł.	dochód z myt w r. 1871 w Krzyżówce 1358 zł. „ Nawajowy 1961 „ 33 3319 „ 33 Myta wydzierżawione również za powyższym czynszem na r. 1869. 1870. i 1871. Koszta za r. 1870. 3172 zł. 46 1/2 ct. Prócz tego Wydział pow. utrzymuje Inżyniera pow. z roczną płacą 500 zł. i ponosi około 1000 zł. kosztów administracyjnych podróży itp.	konstrukcyi, a półtorę mili nowej budowy.
		Krzyżówka (Huta) na terytorium powiatu grybowskiego)		1					
		Słotwina	V	1					
		Krynica							
Sącz	24. Krynica-Żegestowska także Żegestowska.	Krynica		500		Nadzorca drogowy o rocz. 170 zł. i 2 drożników po 108 zł.	Droga ta żadnych nie ma funduszków własnych. Koszta utrzymania i budowl na tej drodze wykazał Wydział pow. w r. 1868 przeszło 2 600 zł, w r. 1869 około 2 500 zł na r. 1870. zaś do 4 000 zł Ustawą krajową z 1. Stycznia 1872. (dz. ust. cz. VIII N. 24/1872) nadano Wydziałowi powiat. prawo poboru myta na lat 6	<i>Protokół odbioru l W. 9994/1868.</i> Droga ta jeszcze w r. 1850. za obwodową uznana rozpoczęta w części od Powroźnika do Muszyny szarwarkiem, ściągniętą została okólnikiem z 25/1 1859. l. 14 281. do konkurencyi drogowej obwodu Sądeckiego. W r. 1868. objętą została w zarząd autonomiczny w stanie drogi gminnej, która z wyjątkiem pół mili od Powroźnika do Muszyny pobudowanej już dawniej, zresztą wcale nie była zbudowaną Przedłużenie drogi tej od Żegestowa do drogi Piwniczniańskiej w Mniszku, zamierzone już przez Rząd postanowiła także Rada powiatowa.	
		Powroźnik	VI	1					
		Muszyna		2					
				3					
				4					
		Jędrzejówka	VII	1					
				2					
				3					
				4					
		Zegestów	VIII	1					
		2							
		3							
Zubrzyk		4							
		1							
		2							
Mniszek	IX	3							
Sącz	25. Krynica Tylicka	Powroźnik		1			Droga ta jako ciąg dalszy drogi powiatowej Sącz-Krymskiej od 1/4 VI mili dotąd jeszcze wcale nie została rozpoczęta. Koszta budowy podaje Wydział powiatowy na 8.240 zł. 84 ct.		
		Tylicz		2					
				3					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Grybów	26. Krzyżówka-Muszyńska także Tylicka	(Krzyżówka) Huta	IV	4	100		2. drożników po 108 zł. rocznie pod nadzorem konduktora sekcji Łąbrowskiej drogi Sącz-Krynickiej.	(l. W. 13 052/1869) W skutek porozumienia Wydziałów powiatowych Sądeckiego i Grybowskiego poruczony został na mocy uchwały Rady pow. Grybowskiej z 16 Września 1869, zarząd części tej drogi położony w pow. Grybowskim Wydziałowi pow. Sądeckiemu za wyłącznym poborem myta z tej drogi Koszta administracji i dochody wykazane już są łącznie przy drodze powiat. Sącz-Krynickiej, koszta zaś budowli wyłącznie na drodze Tylickiej przedsięwziętych wykazał wydział pow. (l. W. 12.416/1869) w r. 1868 na 1428 zł., w roku 1869. na 1610 zł. 80 ct. na rok 1870. zaś 6.927 zł 9 ct. włącznie z płacą dwóch drożników. Ustawą krajową z 1. stycznia 1872. (dz. ust. cz. VIII. N. 23/1872) nadano prawo poboru myta w Hucie ad Krzyżówka na lat 6.	Protokół odbioru l. W. 9994/1868. Droga ta od r. 1838. jako droga zwykła komunikacyjna szarwarkiem zbudowana uznana została za drogę obwodową w r. 1852 i wciągnięta została okólnikiem z 25/1 1859 l. 14.281/1858. do konkurencji drogowej b. obwodu Sądeckiego. Jest ona odgałęzieniem drogi pow. Sącz - Krynickiej, z którą też co do podziału całość stanowi licząc od $\frac{9}{100}$ w $\frac{3}{4}$ IV. mili dalej aż do $\frac{2}{8}$ VI. mili. Z objęciem w zarząd autonomiczny w r. 1868. droga ta odebrana została w stanie najgorszym. Zbudowanie dawniej części około pięć ćwierci mili w przerwach wymagały zupełnego przebudowania, przeszło trzy ćwierci zaś wcale nie były pobudowane.
		Mochnaczka wyżna	V	1	2				
Sącz	26. Krzyżówka-Muszyńska także Tylicka	Tylicz	VI	3	4				
		Muszyńska		1	2	3	4		
Grybów	27.	Zborowice Zimnowódka Sędziszowa Siedliska Bobowa Jeżów Wilczyska Stróżnie niżne " wyżne Biała niżna Grybów	I II III	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3		Nadzorca i 4 drożników.	(l. W. 10.046/1867 — 13 052 i 14.054/1869) Budowę drogi tej rozpoczęły władze rządowe jeszcze przed r. 1848. w części od Grybowa do Huty; lecz zbudowano zaledwie pół mili i zaprzestano budowy. Dopiero w r. 1867. podjął urząd powiatowy Grybowski roz-		

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi		Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Sążnie				
G r y b ó w	27.	Biała wyżna	IV	4	883			<p>prawę konkurencyjną względem dalszej budowy powyższej części.</p> <p>Koszta tej budowy obliczono na 4.500 zł. Wszakże pociągnięte do konkurencyi gminy sprzeciwiły się budowie tej drogi kosztem konkurencyi i z tego powodu, jakoteż ze względu na klęskę głodową w r. 1867. odstąpiono od budowy za pomocą konkurencyi.</p> <p>Jednakże urząd pow. otrzymał wówczas tak od rządu tytułem zapomogi 5000 zł. jakoteż od Wydziału krajowego tytułem subwencyi z funduszu krajowego 2000 zł., z którego to funduszu budowę drogi tej, jako drogi komunikacyjnej rozpoczął.</p> <p>W r. 1868. z objęciem zarządu dróg przez Wydział pow., Rada pow. uznała drogę od Zborowic do Huty za drogę powiatową i rozpiła w r. 1868. dodatek w kw. 1855 zł. 40 ct., a w r. 1869. 3155 zł. 75 ct. i tyleż w r. 1870.</p> <p>Z tych funduszów, jakoteż z otrzymanej od urzędu pow. resztę z powyższych subwencyj w kw. 3.500 zł., tudzież 2.500 zł. dalszej subwencyi, otrzymanej w r. 1870. od Wydziału krajowego z funduszu krajowego wykończył Wydział pow. po części naprawę starej, po części zaś nową budowę i oszutrowaniem, tudzież pobudowaniem mostów pierwsze 4 mile drogi od Zborowic do Florynki i dalej ćwierć mili między Berestem i Hutą, która jeszcze nie jest wykończoną. Reszta drogi jeszcze wcale nie jest zbudowaną.</p>
		Kąsłowa		1				
				2				
				3				
		Florynka	V	4				
				1				
		Polany		2				
		Berest		3				
				4				
		Huta	VI	1				
		2						

(l. W. 16.698/1870.)

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Tarnów	28. Tarnów-Żabno-Czyżowska (także Żabieńska).	Tarnów	I	1			2. drożników.	(l. W. 11638/1869.) Koszta utrzymania podaje Wydział powiat. na 4.200 zł. Ustawą kraj. z 12/7 1870. (dz. ust. cz. XX. N. 68 z 1870.) nadano Radzie powiat. prawo poboru myta na jednej stacji, którą jeszcze nie oznaczono. Spodziewany dochód z myta podaje Wydział powiat. na 2.000 zł.	Droga ta co do części w powiecie Tarnowskim uznaną została uchwałą Rady powiat. z 3/6 1868. l. — za drogę powiatową i w znacznej części wyszutrowaną, jakoteż mosty zreštaurowane. (l. W. 11638/1869.) W ogóle kosztem powiatu blisko 2.000 zł. doprowadzoną została droga do stanu dobrego. Fundusze uzyskane po części tytułem pożyczki i subwencji z funduszu krajowego. (l. W. 10.135/1870.) Co do części w powiecie Tarnowskim, uznaną została takowa również za drogę powiatową. Jednakże dla braku funduszków zwłaszcza na tak kosztowną budowę w terenie piaszczystym nie rozpoczęto takowej, lecz ograniczono się na utrzymaniu drogi tej ile możliwości jako dobrej drogi komunikacyjnej.
		Klikowa		2					
				3					
				4					
		Jurków	II	1					
		Rudno		2					
				3					
		Niedomice		4					
		Żabno	III	1					
		Nieciecza		2					
		Czyżów		3					
				4					
		Olfinów	IV	1					
		Janikowice		2					
Siedliszowice		3							
Bieniszowice		4							
Uście jezuickie	V	1							
		2							
Tarnów	29. Tarnów-Tuchów-Gromnicka	Tarnów	I	1		drogowe i 4 drożników po 120 zł.	Nadzorca	Dochód z myt wynosił w r. 1867—4249 zł. w r. 1868. ze wszystkich trzech rogatek razem wydzierzawionych 4422 zł. 60 ct. Ustawą kraj. z 12/7 1870. (dz. ust. cz. XX l. 63/1870) nadano radzie powt. prawo dalszego poboru myta. Koszta utrzymania tej drogi wykazał wydział pow. w przecięciu na 2610 zł.	Protokół odbioru l. W. 10.120 z 1868. r. i 14.287/1869. Droga ta dawniej komunikacyjna została reskryptem b. komisji namiest. w Krakowie z 23/1. 1854. l. 23.899. za obwodową uznaną i wskutek tego kosztem konkurencji około 34.000 zł. odpowiednio rekonstruowaną. Jednakże w r. 1868. objął wydział pow. drogę tę w stanie bardzo złym i tylko nadzwyczajnym nakładem częścią z dodatków podatkowych, częścią z zaciągniętej pożyczki i uzyskanej z funduszu krajowego subwencji doprowadził wydział pow. do stanu lepszego, mianowicie pobudowaniem kilku znaczniejszych mostów.
		Tarnowiec		2					
		Nowodwore		3					
		Poręba		4					
		Zabłędza	II	1					
				2					
				3					
				4					
		Tuchów	III	1					
		Dąbrówka		2					
Siedliska		3							
		4							
Chojnik	IV	1							
		2							
Gromnik		3							
			700						

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Ćwierci	Sążnie				
Tarnów	30. Tuchów-Ryglicka	Tuchów		2					
		Ryglice Isniny Kowalowy		1 2 3					
Pilzno		Jodłowa		1 2 3					
Pilzno	21.	Pilzno	I	1 2 3 4					(l. W. 1388/1871.) Droga ta uznaną została uchwałą rady pow. z 13/12. 1869. za drogę pow. przyczem budowę tejże na lat 3 od r. 1870. rozłożono i na zapewnienie funduszu 3% dodatek powiatowy uchwalono. Na budowę tę udzielił Wydział kraj. z funduszu kraj. subwencję 2000 zł. i prócz tego pożyczkę zwrotną bezprocentową w sumie 4000 zł.— Budowa rozpoczętą być ma w r. 1871. — plany już sporządzone, a koszta obliczono na 27.000.
		Czarna	II	1	860				
Gorlice	32.	Biecz	I	1				(l. W. 4969/1870.) Droga ta uchwałą rady powiatowej z 12. października 1868. za powiatową uznana, lecz wcale jeszcze nie rozpoczęta.	
		Binarowa		2					
				3					
	Raławice		4						
	Rosenbark	II	1						
			2						
			3						
			4						
	Rzepiennik suchy	III	1						
	dto biskupi		2						
dto strzyżowski		3							
		4							
dto maniszewski	IV	1							
Golanka									

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Cwierci	Sążnie					
R o p c z y c e	33. Ropczyce-Wielopolska	Czekaj Ropczyce	I	1				<p>(l. W. 2001/1869.) Droga ta z przedłużeniem od Czekaja do drogi krajowej Dembickiej w Pustkowie w r. 1868 przez radę powiatową za powiatową uznana i w części od Czekaja do Wielopola rozpoczęta.</p> <p>Na budowę i utrzymanie dróg powiatowych w ogóle uchwaliła rada pow. 5% dołatek, który 2600 zł. rocznie wynosi — z czego na same wydatki administracyjne do 900 zł. wypada</p> <p>Ust. kraj. z 25/11 1870. (dz. ust. cz. XXVIII l. 90.) przyzwolono radzie powiat. na pobór myta w pierwszych dwóch milach.</p>		
				2						
				3						
				4						
		Wielopole	II	1						
				2						
				3						
				4						
		Wiśniowa	III	1						
				2						
				3						
				4						
	IV	1								
		2								
		3								
		4								
R z e s z ó w	34. Sędziszów Czudecka	Sędziszów	I	1			<p>Jedyny fundusz stanowią dodatki do podatków 5% jak wyżej nadmieniono i udzielona subwencja z funduszu krajowego.</p> <p>Droga ta również w r. 1868 za powiatową przez radę uznana, lecz niezbudowana utrzymywana jest przeważnie jako droga komunikacyjna wraz z przedłużeniem od Sędziszowa na Czarną do granicy powiatu Kolbuszowskiego.</p> <p>(l. W. 2001/1869)</p>			
				2						
				3						
				4						
		Iwierzycy Nockowa	II	1	500					
				2						
				3						
				4						
		Czudec	III	1	500					
				2						
				3						
				4						
R z e s z ó w	35. Rzeszów Głogowska	Rzeszów Staromieście	I	1		mo- stowe	<p>Nadzorca o rocznych 250 zł. i 3 drożników po 120 zł.</p> <p>(l. W. 2715/1869) Dochody z r. 1867. wynosiły 4910 zł. 55%, ct. wydatki 3781 zł 43 ct.</p> <p>W r. 1868. czynił dochód z myta w Staromieściu 1600 zł z myta w Rudnie 2100 „ Suma 3700 zł.</p> <p>Koszta zaś utrzymania drogi wynosiły 3192 zł. 42 ct. Obydwa domki mytnicze są własnością funduszową jednakże na cudzych</p>			
				2						
				3						
				4						
		Rudno małe Głogów	II	1		dro- gowe				
				2						
				3						
				4						
										2
										3
										4

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Rzeszów	Rzeszów-Gilgowska								
Brzów	46. Rzeszów-Tyczyn Brzozowa-Ujazdy (także Białowska)	Rzeszów	I	1	prze- wóz mo- stowe i dro- gowe mo- stowe i dro- gowe prze- wóz dro- gowe	Nadzorca o rocznych 394 zł. 92 ct. 4 dro- żników po 120 zł.	(l. W. 2715/1869) Koszta utrzymania tej drogi wynosiły w r 1868. 4583 zł. 79 ct. dochód z myt czynił w Tyczynie 2850 zł. w Białowie 1435 „ 4285 zł.	<i>Protokół odbioru l. W. 13752/1868.</i> Droga ta zbudowana szarwar- kiem częściami; a mianowicie w części z Rzeszowa do Tyczyna od r. 1820. od Tyczyna do Białowej w r. 1863, a reszta w r. 1864. Rozporządzeniem Namiestnictwa z 26. września 1858 l. 42.132 u- znana została za drogę obwodową Rzeszowskiego. Na ukończenie drogi tej zacią- gnięto pożyczkę z funduszu drogi obwodowej Strzyżowskiej, która w chwili odbioru drogi tej w r 1868. — 2497 zł. 25 ct. wyno- siła. Z funduszu drogi tej utrzymuje się także dojazd do kolei w Rze- szowie 182°.	
		Zalesie		2					
		Biała		3					
		Tyczyn	4						
		Kielnarowa	II	1					
		Borek stary		2					
		„ uowy	3						
		Michałówka	III	1					
		Białowa		2					
			3						
	4								
Konkolówka	IV	1							
		2							
				360					
Brzów		Wesoły Ujazdy						140	

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.					
			Mile	Cwierci	Sążnie									
Rzeszów	Boguchwańska	Rzeszów	I	1	200	drogowe	Nadzorca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	<i>Protokół odbioru l. W. 13752/1868</i> Droga ta zbudowana szarwarkiem częściowo od roku 1822. Część zwana Boguchwańską ukończono w roku 1833. część frysztacką około r. 1836. część zaś zwaną strzyżowską w r. 1857. Za obwodową uznana została w r. 1859. Część drogi tej w pow. Ropczyckim i Jasielskim odebrano w r. 1868. w najgorszym stanie.						
		Staroniwy (na Wygnance)		2										
Zwięczyca	3													
		Boguchwała	II	4	200	drogowe	(l. W. 2715/1869 i 12.564/1869.) Koszta utrzymania drogi tej w powiecie Rzeszowskim wynosiły w r. 1868. 3753 zł. 51 ct dochód z myt na Wygnance 1850 zł., w Babicy 1050 zł. w Strzyżowie 1103 zł. razem 4003 zł. Domek mytniczy na Wygnance wraz z gruntem jest własnością funduszową, tudzież domek mytniczy w Strzyżowie, za który dzierżawca czynsz rocz. w kw. 30 zł. płaci. Za grunt zaś na którym wspomniany domek zbudowany opłaca się czynsz roczny 5 zł. na most l. 13. w I mili $\frac{1}{4}$ pobiera właściciel Boguchwały $\frac{1}{4}$ część dochodu z myta na Wygnance z potrąceniem 5%, aż do zupełnego wykupna i ma obowiązek utrzymywania mostu. Ust. kr. z 12/7 1870. (dz. ust. część XX l. 44) nadano radzie pow. prawo dalszego poboru myta. Przewozy w Nowejwsi i Zarnowej są własnością prywatną.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.						
		Lutoryż		1					2					
Rzeszów	Boguchwańska	Zarzyce	III	4	800	drogowe	Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.						
		Babica		1										
		Czudec		2										
				3	900	prze-wóz			Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.				
		Nowawieś	4											
		Zaborów	IV	1	900	prze-wóz drogowe			Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.				
		Glinik		2										
				3	900	prze-wóz drogowe			Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.				
		Zarnowa	V	4							900	prze-wóz drogowe	Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.
		Strzyżów		1										
		2	900	prze-wóz drogowe	Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.								
Dobrzechów	3													
Popczyce		Tułkowice	VI	1	100		Zarządca o rocznych 216 zł. i 2 drożników po 120 zł.	Z powodu, iż droga ta przechodzi przez 4 powiaty, myta zaś tylko w 2 powiatach Rzeszowskim i Jasielskim są położone, zkład między wydziałami spór o podział dochodów z myt powstał, zarządził Wydział kraj. rozporząd. z dnia 1/4 1869. l. 9130/1868. i 16/8 1870. l. 10250 uregulowanie i załatwienie sprawy tej przez wspólnych delegatów. Przeprowadzeniem tej sprawy zajął się wydział powiatowy rzeszowski i wedle relacji z 3/2 1871. l. 109. (l. W. 1815/1871) doprowadził do ostatecznego porozumienia według którego podział dochodów stosownie do przestrzeni, w każdym powiecie położonej ustalony i za czas ubiegły do r. 1868. rozliczony został.						
		Kożuchów		2										
		Wiśniowa		756										

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Jasielski	37. Boguchwała i Frysztak-Strzyżowska - także wedle części Frysztacka	Cieszyna Polanki Frysztak Twierdza	VII	4	244			Dochód myta w Twierdzy wynosił w r. 1868. 213 zł 50 ct.	
		Łączki Wojaszówka		1 2 3 4					
Bajdy Ustrobną Turaszówka	IX	1		554					
		100							
Jasielski	38. Warzyce-Lubelska	Frysztak Lubla Warzyce	VIII	1 2 3 4 1 2			(L. W. 14729/1869)	Gdy konkurencja nie była ustanowiona, więc droga ta nie miała żadnego funduszu, dopiero na rok 1870. przyjęła Rada pow. w budżecie na budowę tej drogi sumę 3000 zł. Wydział krajowy zaś udzielił subwencyę z funduszu kraj. w kw. 1200 zł l. W 14727/69.	
								Protokół odbioru l. W 944/69 Droga ta rozporządzeniem b. Komisji namiest. w Krakowie z d. 7. grudnia 1866. l. 30578 za powiatową uznana, lecz gdy rozprawa konkurencyjna względem budowy tej drogi nie została przeprowadzoną, więc też i budowy nie rozpoczęto i droga komunikacyjna utrzymuje się. Koszta budowy podane wedle obliczenia na 16000 zł. Do r. 1871. zbudowano 2715 sążni tej drogi kosztem 10447 zł. 89 1/2 ct. i pozostaje jeszcze 2000. sążni do budowy (L. W. 16184 r. 1871).	

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierć	Sążnie				
Krosno	39. Żmigród-Grabska.	Zmigród	I	1			Nadzorca o rocz. 350 zł. i 3 drożników po 80 zł.	Funduszków nie ma żadnych — dopiero ustawą kraj. z 12/71870 (dz. ust. cz. XX. nr. 65) nadano Radzie pow. prawo poboru myta na dwóch stacjach, których jeszcze nie oznaczono. Koszta utrzymania na r. 1868. preliminował Wydział pow. na 1593 zł na r. 1869 na 1263 zł lecz tylko na konieczne naprawy.	Protokół odbioru l. W. 8615/69. Droga ta zapomocą konkurencji około r. 1832 — 1834. jako droga obwodowa zbudowana. W r. 1868. objął Wydział pow. drogę tę w stanie zupełnie zaniedbanym, mianowicie bez mostów i bez najmniejszego funduszu, tak, iż płace służbie należne nie mogły być wypłacone. Także obrachunki konkurencyjne nie są załatwione.
		Kąty		2					
				3					
				4					
			II	1					
		Krempna		2					
				3					
				4					
		1							
	III	2							
Żydowskie		3							
		4							
	IV	1							
Czechanie		2							
		3							
Ożenna		4							
Krosno	40.	Kombornia	I	1			Ustawą kraj. z d. 12/7 1870. (dz. ust. cz. XX. Nr. 60) nadano obszarowi dworskiemu w Zręcinie prawo poboru mostowego na lat 6 (lecz obszar nie przyjął tej koncesyi). Ustawą zaś kraj z 25. listopada 1870. (dz. ust. część XXVIII. Nr. 92) nadano prawo poboru mostowego gminie Krosno na lat trzy.	(l. W. 4318 — 5551/68. 41319/69.) Droga ta uchwałą Rady powiat. z 19. marca 1868. za powiatową uznana, lecz dla braku funduszków wcale nie rozpoczęta.	
				2					
				3					
				4					
			II	1					
		Krosno		2					
				3					
				4					
			III	1					
				2					
				3					
				4					
	IV	1							
Nienaszona		2							
		3							
Żmigród		4							
Rzeszów	41.	Strzyżów	I	1			(l. W. 16820/69 i 16035/70.) Droga ta uchwałą Rady pow. Rzeszowskiej z 9. kwietnia 1872 w części położonej w tymże powiecie za powiatową uznana, pod warunkami, iż gmina Strzyżów zamiast starej drogi między		
		Godowa		2					
				3					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Brzozów		Żyznów	II	4 1 2 3 4				Strzyżowem a Godową zerwanej przez Wisłok nową wybuduje— następnie, że Godowa 100 a gmina Żyznów 50 kupek szutru na drogę wywiezie i rozsypie. Prócz tego przyjęła gmina Strzyżowska obowiązek uzyskania od obszaru dworskiego materiału drewnianego na most pod Strzyżowem za wynagrodzeniem w 6 rocznych ratach uiścić się mającem.	
		Luteza							
		Domaradz	III	1					
Brzozów	42. Grabownica-Brzozów-Domaradzka (także Brzozowska).	Grabownica	I	1		drogowe i mostowe	Nadzoruje Inspektor bezpłatnie i 3 drożników po 110 zł.	I. W. 10432/68) Koszta utrzymania Rząd preliminował do do r. 1868 na 4460 zł. Wydział pow. zaś w r. 1869. na 3300 zł. Dochód z myta czyni 553 zł. Na pokrycie niedoboru uchwaliła Rada na r. 1869. — 2% dodatek powiat obliczony na 1116 zł. Ustawą krajową z 3. grudnia 1871 (dz. ust i rozp. kraj cz. III Nr. 12/872) udzielono Radzie powiat. Brzozowskiej prawo poboru myta na lat 5.	
		Humniska		2					
		Brzozów		3					
		Starawieś	II	4 1 2					
		Blizne		3 4 1	300				
Jasienica		1	875						
Sanok	43. Brzozów-Rymanowska.	Humniska	I	1 2 3 4		Drożnik z rocz. wynagrodzeniem w kw. 90 zł.		Protokół odbioru l. W. 8655,68 Droga ta od r. 1852. jako droga komunikacyjna przez konkurencyę budowana i w tej kategorii w r. 1868 Wydziałowi pow. Brzozowskiemu wraz z funduszem 1870 zł. oddana. W powiecie Sanockim zaś oddaną została bez wszelkich funduszy i utrzymuje się jako droga komunikacyjna z funduszu na drogi powiat. w ogóle przez Radę pow. wyznaczonego.	
		Turzepole Jasienów Trześniów Bzianów	II	1 2	335				
		Milcza		4	665	drożnik o rocz. 96 zł.			
		Rymanów	III	1					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi		Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.		
			Mile	Cwierci						
S a n o k	44. Tarnawska (także Zagórz-Radoszycka)	Zagórze Wielopole	I	1 2		Nadzorca drogowy o rocz. 300 zł. i 1 drożnik o rocz. 96 zł.	Droga ta nie mając funduszków na utrzymanie. Do r. 1868 utrzymywała drogę tę konkurencya po objęciu jej w r. 1868 pokrywa potrzeby konserwacji i administracji tej drogi wydział pow. z funduszu przez radę pow. na drogi pow. w ogóle wyznaczonego, jednakże zaległości konkurencyjne wynoszą o koło 2 000 zł.	<i>Protokół odbioru l. W. 2196/871.</i> Droga ta już dawniej zbudowana i utrzymywana przez konkurencję oddaną została Wydziałowi pow. w r. 1868. w stanie zaniedbanym, mianowicie najważniejsze mosty zniszczone i bez wszelkich funduszków. W r. 1870. (l. 6306) udzielił Wydział krajowy na budowę mostów subwencyę z funduszu kraj. w kw 2500 zł, które wszakże na tak kosztowne budowy niedostateczne. Po objęciu drogi tej przez Wydział pow. zmieniony został kierunek tejże w części od Tarnawy górnej w Liskim na Czaszynie, Brzezowiec wprost do Kulasznego dla wyminięcia góry Łukowskiej i skrócenia drogi o 1/4 mili. l. W. 5121/70. W r. 1871. uchwaliła Rada pow. zaniechanie drogi tej jako równoległej z koleją żelazną Łupkowską na co ck. Namiestnictwo i Wydział, kraj. pod warunkiem zezwolił, iż zaniechanie nastąpić może dopiero po wybudowaniu całej kolei.		
		Tarnawa dolna dtto. górna		3 4						
		Czaszyna	II	1 2						
		Brzezowiec		3 4						
		Kulaszne Szczawne	III	1 2 3 4						
		Komańcza	IV	1 2 3 4						
		Radoszyce	V	1 2						
		L i s k o	45. Baligródzka	Lisko	I	1		Nadzorca drogowy o rocz. 300 zł. i 5 drożników po 50 zł.	Ponieważ na drodze tej do r. 1870 myta nie istniały przeto od jej objęcia w zarząd autonomiczny w r. 1868 pokrywał wydział pow. koszta utrzymania i administracji z funduszu krajowego (z 4 ^o / _o dodatku) Prócz tego udzielił Wydział kraj. dla drogi tej wspólnie z Lutowską subwencyę z funduszu kraj. w r. 1868. w kwo. 2.000 zł. (l. 6211 68 a w r. 1870 również 2000 zł. (l. 693/1870).	<i>Protokół odbioru do l. 1879/68.</i> Budowę tej drogi rozpoczęto w r. 1850. przez konkurencję. Koszta całej budowy obliczono na 45.247 zł. dotąd wykończona takowa tylko w części od Liska do Baligrodu, a część od Baligrodu do Cisny nie jest jeszcze wykończona, a z Cisny do granicy wcale nie zbudowana. Koszta zupełnego wykończenia budowy obliczone na przeszło 20.000 zł. W r. 1864. udzieliło Namiestnictwo na budowę drogi tej z funduszu kraj. zaliczkę w sumie 6000 zł., która z funduszu konkurencyjnego tejże drogi zwróconą być ma, a na którą
				Hazele Łączki		2 3				
				Hoczew	II	1 2				
				Zakażewie		3 4				
				Baligród	III	1 2 3				
Bystre	IV			1 2						
Jabłonki				3 4						
Habkowce	V			1 2						

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Cwierci	Sążnie					
L i s k o	B a l i g r o d z k a	Ciona Liszna	VI	3 4 1				Dopiero ustawą kraj. z 12. lipca 1870 (dz. ust. kr. cz. XX nr. 77) nadanem zostało radzie pow. prawo poboru myta, którego dochód spodziewany na 1.000 zł. Koszta utrzymania zaś drogi tej preliminuje wydział pow. na 1468 zł (l. W. 2164/1871). Przewóz na Sanie w Lisku do r. 1870 własność prywatną, zakupiła rada powiatowa i zarządziła urządzenie nowego promu, kładki i łodzi wniosła petycję do Sejmu o nadanie prawa poboru myta przewozowego wyższej klasy. Dotychczasowy dochód z myta niższej klasy czynił tylko 140 zł. (l. W. 1888 ex 1871. Ustawą krajową z 1. stycznia 1872 (dz. ust. cz. X. nr. 28/1872) nadano radzie powiatowej prawo poboru myta na lat 3.	po koniec r 1870. razem 1042 zł. 6 ct. zwrócono; przeto 4958 zł. 94 ct. długu pozostaje (l. 11670/70) U byłej konkurencji zalega jeszcze do 3000 zł.	
		Rostoki		2 3						
		L i s k o	46. L u t o m i s k a	Ustrzyki dolne	I	1	drogowe i mostowe		Dochód z myta zaprowadzonego w r. 1867 wynosił w roku 1868. 500 zł. 50 ct Koszta utrzymania i administracji tej drogi, które wydział pow. w r. 1870 na 3.750 zł. podał, pokrywał tenże od r. 1868. z dodatku powiat. 4% i subwencji udzielonych z funduszu kraj. w r. 1868 i 1870.	<i>Protokół odbiorczy do l. W. 6187/68</i> Drogę tę zaczęto budować w r. 1851. jako drogę komunikacyjną, a w r. 1859 uznaną została takowa za drogę obwodową. Koszta całej budowy obliczono na 23 427 złr., dotąd niewykończono jeszcze pół mili między Czarną a Lutowskimi. W r. 1864. udzieliło Namiestnictwo na budowę tej drogi z funduszu krajowego zaliczkę w sumie 4000 złr., która z funduszu konkurencyjnego tej drogi zwróconą być ma. Na to zwrócono po koniec roku 1870. razem 2067 zł. 28 ct. — pozostaje
				Jasień		2				
				Hoszów	3					
					4					
					II	1				
				Rabbe		2				
				Załobek	3					
				Czarna	4					
	III			1						
				2						
		3								
		4								
	IV	1								

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Cwierce	Sążnie					
Lisko	Lutowiska							staje zatem jeszcze długu 1932. zł. 72 ct., na pokrycie którego u konkurencji jeszcze przeszło 2000 zł. zalega.		
Jarosław	Jarosław - Pruchnicka.	Jarosław	I	1		drogowe	Ustawą kraj. z 12. lipca 1870. (dz. ust. kr. cz. XX. nr. 57.) nadano radzie powiat jarosławskiej prawo poboru myta na wybudowanej części — zresztą zaś koszta dalszej budowy i utrzymania ponosić ma fundusz powiatowy.	Droga ta już za administracji Rządu rozpoczęta, a od r. 1868. pod zarządem wydziału pow. kosztem konkurencji gmin i obszarów dworskich w powiecie Jarosławskim w części od Jarosławia do Pruchnika na sposób dróg powiatowych pod względem konstrukcyi zbudowana i tylko w powiecie jarosławskim przez tamtejszą radę za drogę powiatową uznana — w dalszej części od Pruchnika jest jeszcze nie zbudowaną, a w pow. przemyskim jako zwykła droga gminna utrzymywana Koszta budowy tej drogi obliczone na 44.500 zł. Wydział krajowy udzielił na budowę tę w powiecie jarosławskim 3.500 zł., a w pow. przemyskim na poprawę 2 000 zł. subwencyi z funduszu krajowego.		
				2						
				3						
		Mokra Rozwiennica	II	1		drogowe				
				2						
		Tymowice		3						
				4						
		Pruchnik	III	1						
				2						
		Jadłówka		3						
		4								
		IV	1							
Przemysł	47. Jarosław - Pruchnicka.	Hucisko nienadowskie		2						
				3						
				4						
		Nienadowa	V	1						
Bircza	48.	Bircza	I	1				(l. W. 4.621/1870, Droga ta przez radę za powiatową uznana, lecz wcale nie zbudowana, a utrzymanie tejże jako drogi komunikacyjnej cięży 25 na dotyczących gminach.		
				2						
		Sufczyzna		3						
				4						
		Brzusko	II	1						
				2						
				3						
Iskań		4								
		III	1							
		Nienadowa								

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
B i r c z a	49.	Bircza	I	1				l. W. 4621/1870 Drogę tę uznała rada powiatowa za drogę powiatową, lecz budowa jej wcale jeszcze nie rozpoczęta, utrzymanie tejże jako zwykłej drogi komunikacyjnej cięży dotąd na gminach.	
				2					
				3					
				4					
		Trojca	II	1					
				2					
				3					
				4					
		Rybotycze	III	1					
				2					
			3						
		Huwińki	IV	4					
				1					
				2					
				3					
		Hubice		4					
D r o h o b y c z	50.	Borysław Tustanowice.	I	1	500			Protokół odbioru do l. W. 8040/1868 W skutek porozumienia stron interesowanych a mianowicie obszaru dworskiego i gminy Borysławia, tudzież producentów oleju ziemnego i fabrykantów nafty postanowiły strony te w r. 1864 budować drogi tak miejscowe w Borysławiu, jakoteż z Borysławia do Drohobyczy, Tustanowic i Popiel. Według tego porozumienia obszar dworski i gmina Borysław obowiązane były do kosztów budowy tych dróg tylko o tyle się przyczynić, o ile obowiązani by byli konkurować do dróg gminnych, resztę zaś kosztów ponosić mieli właścicielei szymbów i fabrykanci nafty. Od r. 1866. ustał powyższy stosunek konkurencyjny, ponieważ Namiestnictwo reskryptem z 14/6 1866. l. 13 523 zezwoliło na ustanowienie myta na drodze z Borysławia do Drohobyczy na lat 5, z którego to dochodu pokrywają się obecnie wszystkie wydatki dalszej budowy i utrzymania wszystkich dróg Borysławskich. W r. 1866. zbudowano z Borysławia do Hubicz 2200 sążni	
		Borysław Popiele	I	1					
				2					
		Drohobycz	I	1		Nadzorca drogowy o rocznej re-muneracyi 90 zł i 1 drożnik o roczn. 144 zł.			
				2					
				3					
		Hubicze		4					
		Borysław	II	1					
				2					
			3						
	Mrażnica		4						
		III	1						
			2						
			3						
		Kropiwnik							

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Drohobycz	Drohobycz-Borysław-Kropiwnicka							— a w r. 1867. z Borysławia do Tustanowic 371 sążni — z Borysławia do Popiel 187 sąż. i w Borysławiu samym 707 sążni. Przy objęciu zarządu dróg tych przez wydział pow. w maju 1868 wynosiły fundusze po odliczeniu pasiwów 4.169 zł. 42 ct.	
Drohobycz	51.	Drohobycz Solec Kołpiec Stebnik	I 1 2 3 4 II		152	drogowe	Nadzorca drog. o rocz. remunera- cji 80 zł. i 1 drożnik o roczn. 144 zł.	Z oddaniem drogi tej wydziałowi pow. w r. 1868. koszta utrzymania, o ile dochód z myta nie wystarcza były podzielone na gminy przyległe z obowiązkiem przyczyniania się salin w Stebniku 30% — państwa kameralnego w Drohobyczu 20% i miasta Drohobyczu 20% Czynsz dzierżawny z myta wynosił w r. 1868. 2.190 zł. 50 ct. w. a	<i>Protokół odbiorczy do l. W. 8040/1868</i> Droga ta była dawniej salinarną — w skutek rozporządź minister. z 19 5 1865. l. 13067. została z końcem roku 1865. exkamerowaną i za powiatową uznaną.
Drohobycz	52. Drohobycz-Komarne-Lwowska.	Drohobycz Starawieś Rychcice Lipowice Wróblowice Rabczyce Medenice Lipice Kołodruby	I 1 2 3 4 II 1 2 3 4 III 1 2 3 4 IV 1 2 3 4 V 1 2 3					(l. W. 14.681/1868). Droga ta uznaną została dopiero uchwałą drohobyckiej rady pow. z 20 października 1868. za powiatową i tamtejszy wydział pow. zarządził wypracowanie projektu rekonstrukcji tej drogi porozumiewszy się z wydziałem rudeńskim, gródeckim i lwowskim względem uznania drogi tej za powiatową. także w dalszym ciągu i zajęcia się budową. Wydział krajowy zaś reskryptem z 27. lipca 1869 l. 14681/68 udzielił z funduszu krajowego na budowę tę 2 000 złr. i wysłał na koszt funduszu krajowego inżyniera celem sprawdzenia i zrekyfikowania planów i kosztorysów (l. W. 10806/69) Koszta budowy obliczono na 97 408 zł.	

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogową	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Rudki	53.	Rudki	I	1				<p>I. W. 16919/1869.</p> <p>Uzupełnienie dróg tych za powiatowe i budowę ich uchwaliła rada pow. 24. listopada 1869. pierwszej w kierunku do Sądowej Wiszni, a drugiej na Zawadowice ku Gródku — lecz czy i o budowa rozpoczęta, nie wiadomo.</p>	
		Michałowice		2					
		Woszczańce		3					
			II	4					
		Komarno	I	1					
		Buczały		2					
				3					
Nadwórna	54. Nadwórna Zielońska	Nadwórna Pniów	I	1			<p>Protokół odbioru do I. W. 336/1869 ad 12359/1869.</p> <p>Droga ta w części z Nadwórnicy do Zielonej najprzód przez urząd kameralny, następnie przez dyrekcję dóbr hr. Renarda, później zaś przez gminy przyległe jako droga gminna utrzymywana, uznaną została za drogę powiatową dopiero rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z 5. września 1867. l. 47556 i jako taka oddaną została wydziałowi pow. w r. 1868. w stanie dobrym oszutowana i rowami opatrzona, jednakże co do konstrukcyi nie na fundamencie z kamienia budowana, lecz jako zwykła droga gminna całkiem płaska.</p> <p>Służba drogową, ani myta na drodze tej nie istniały, równie jak i funduszy na utrzymanie jej nie ma żadnych.</p> <p>Z Zielonej do Rafajłowej droga ta już jest trudną do przejazdu a stąd do granicy Węgier około $1\frac{2}{10}$ mili prowadzi tylko przesmyk dla konnych i pieszych.</p>		
				2					
				3					
				4					
				II	1				
				2					
				3					
				4					
				Pasieczna	III	1			
				Bursuczna		2			
						3			
				Zielona Berezny	IV	1			
						2			
				3					
				4					
		Rafajłowa	V	1					
				2					

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
Nadwórna	Jabłonów - Delatyn	Jabłonów	I	1		2 9			<p><i>Protokół odbioru l. W. 336/1869 ad 12359/1869</i></p> <p>Droga ta przed r. 1848. w powiecie Nadwórniańskim przez urząd kameralny delatynski szarwarkiem gmin założona, a po zniesieniu pańszczyzny przez konkurencyę przyległych gmin jako droga gminna utrzymywana w powiecie kołomyjskim zaś tylko w części od Jabłonowa do Łuczy kosztem konkurencyi wynoszącym 1.580 zł. 83 ct zbudowana, uznana została za drogę powiatową dopiero okólnikiem c. k. Namiestnictwa z 5 września 1867 l. 47.556 na podstawie rozprawy z r. 1866.</p> <p>W r. 1868 oddana została droga ta w zarząd Wydziałów pow. jako zwykła droga komunikacyjna wprowadzie miejscami oszutrowana, lecz wielki most nad Prutem w powiecie Nadwórniańskim zerwany powodzią w r. 1864. nie został odbudowany, w powiecie zaś Kołomyjskim wyrestaurowano tylko część drogi w terytoryum gminy Jabłonowa i dla tej części udzielił Wydział krajowy w r. 1866. z funduszu kraj. zaliczkę zwrotną 1.000 zł. — a w r. 1870. subwencyę bezzwrotną 1.000 zł.</p> <p>Służby drogowej ani myta na drodze tej nie było i nie ma, równie jak i żadnych materiałów ani funduszy na jej utrzymanie.</p>
		Łucza		2					
				3					
				4					
		Berezowa wyż	II	1					
		dtto niż.		2					
				3					
				4					
			III	1	500				
Kołomyja		Ostawa cz.			500				
			3						
			4						
		Ostawa biały	IV	1					
				2					
				3					
		Zarzyce		4					
		Delatyn							

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mie	Cwierci	Sążnie				
Nadwórna	56. Werbiaż - Peczenizyn - Łańczynska	Werbiaż Sopów	I	1 2 3 4				Droga ta w powiecie Kołomyjskim za czasów pańszczyznianych przez Rząd jako droga salinarna do Młodiatyna szarwarkiem zbudowana, a w powiecie Nadwórniańskim również przez tamtejszy urząd kameralny założona, w r. 1839 została exkamerowaną i jako droga obwodowa nadal konkurencyi złożonej z kamery i gmin przyległych do utrzymania pozostawioną. Za drogę powiatową uznaną została okólnikiem c. k. Namiestnictwa z 5. września 1867. l. 47.556. W r. 1868 oddaną została droga ta Wydziałom pow. w powiecie Kołomyjskim tylko w 2. pierwszych miłach do Młodiatyna jako gościńiec zbudowana, lecz znacznie zaniedbana; od Młodiatyna zaś i dalej w powiecie Nadwórniańskim jako zwykła droga komunikacyjna, w obu powiatach zaś bez służby, myt i jakichkolwiek materyałów i funduszków.	
		Peczenizyn	II	1 2 3 4	500				
		Młodiatyn	III	1	500				
		Łańczyn		3	500				
Kołomyja	57. Myszyn-Ispaska	Myszyn Ispas	I	1 2				<p><i>Protokół odbiorcy do l. 10766/68.</i></p> <p>Droga ta $\frac{1}{2}$ milowa wcale niezbudowana jest zwykłą drogą gminną, a po zerwaniu mostu nad Łuczą komunikacja nie została dotąd przywróconą.</p> <p>W skutek uchwały Rady powiatowej z r. 1868. została droga ta zaniechana za przyzwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego.</p>	

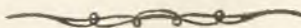
Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.							
			Mile	Cwierci	Sążnie											
Sulawy	58. Zabłotów - Jezerzanka - Kołomyja - Herodenka - Kołomyja - Tlumacz	Zabłotów						<p>Protokół odbioru do l. 10766/68 i 8736/68</p> <p>Rozporządzenie Namiestnictwa z 22/1 1859. l. 43060 nakazaną została budowa drogi z Zabłotowa na Gwozdziec, Obertyn do Jezerzan jako drogi obwodowej. W tym celu przeprowadzono rozprawę konkurencyjną i sporządzono kosztorysy. Koszta budowy z wyłączeniem robót ziemnych obliczono na 90733 zł. W pow. Tlumackim rozpoczęto budowę tej drogi w r. 1860. i zbudowano do r. 1863. część tejże 1832 sążni kosztem konkurencyi 6920 zł. 64¹/₂, ct. Jednakże w skutek rozporządzenia Namiestnictwa z 25/1, 1863. l. 48302 wstrzymano dalszą budowę tej drogi z powodu budowy kolei, z wybudowaniem zaś kolei droga ta stała się zbyt wąską i pozostała tylko zwykłą drogą komunikacyjną. Również w powiecie Tlumackim od r. 1864. nie przedsiębrano na tej drodze żadnych robót konserwacyjnych.</p> <p>W skutek uchwały Rady powiatowej z r. 1868. została droga ta zaniechaną za przyzwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego.</p>								
									Chocimierz	I	1	2	3			
										II	1	2	3			
										Obertyn	III	4				1
									Batorówka		2	2		3		
											3	3				
									Czechowa Gwozdziec	IV	4	1	3			
										V	2	2		3		
											3	3				3
											4	4				
Balince Buczaczki	VI	1	3	3												
		4	4													
Zabłotów																
							2	3	3							
							3	4								

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sążnie				
K o s ó w K o s ó w - Ż a b i o w s k a	59.	Kosów	I	1				<p><i>Protokół odbioru do l. W. 6555/68.</i></p> <p>Budowę drogi tej rozpoczęto za pomocą konkurencji w r. 1839. i takowa projektowaną była do granicy węgierskiej ku Szygetowi w długości 10 mil 3000°.</p> <p>Dotąd doprowadzono i wykończono drogę tę do Bystrzca, a stąd do Jawornika, lecz część ta ostatnia spustoszoną została wylewem wód w r. 1867.</p> <p>Dalszej budowy musiano zaniechać dla braku funduszy.</p> <p>Zarząd salinarny w Kosowie zobowiązał się deklaracją c. k. Dyrekcji skarb. z 29. listopada 1860. l. 41530. płacić rocznie na rzecz konkurencji po 100 zł dopóki dochody z myta nie przysporzą stałego źródła dochodu, konkurencja zaś obowiązana jest utrzymywać w dobrym stanie drogę prowadzoną z miasta Kosowa do fabryki solnej.</p> <p>Na drodze tej nie zaprowadzono dotąd żadnego myta, tylko państwo Jasienów górny posiada prawo poboru myta mostowego II. klasy na mocy dekretu gubern. z 3. marca 1837 l. 14 867. na czas nieograniczoną, zaco zobowiązane jest potrzebnym mosty na Bukowcu od granicy Jaworowa do granicy Krzywórnicy z własnego materiału i własnym kosztem budować.</p> <p>Stan funduszu drogi tej w chwili odbioru przez wydział pow. w maju 1868. wynosił w gotówce . . . 1.02 zł. 55 ct. a w aktywach 1184 „ razem 2.285 zł. 55 ct.</p> <p>Koszta budowy drogi tej obliczono na 56.580 zł na to wpłaciła konkurencja 40 000, a rząd udzielił zasiłku 1.400 zł.</p>	
		Manasteczyska		2					
		Horod	3						
		Sokołówka	II	4					
				1					
				2					
		Jaworów	III	3					
				4					
				1					
			IV	2					
		Jasienów górny		3					
			V	4					
		Krzyworównia		1					
				2					
	3								
	VI	4							
Żabie		1							
		2							
	VII	3							
Ilcza		4							
		1	200						

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Cwierci	Sążnie					
K o s ó w	60. Kuty - Hryniawska.	Kuty	I	1	2				<p><i>Protokół odbiorczy do l. W. 6555/1868</i></p> <p>Budowę drogi tej, której koszt na 24.237 zł. 50 ct. obliczono rozpoczęto w r. 1859 za pomocą konkurencyi i wykończono kosztem 20.600 zł. na które od konkurencyi 20.000 zł. wpłynęło; 600 zł. zaś udzielił rząd tytułem zasiłku.</p> <p>W r. 1866. połączono drogę tę z drogą powiatową, Kosów-Zabioską od Hryniawy ku Jawornikowi, jednakże z tą częścią Kosów-Zabioskiej drogi, która dotąd nie jest wykończoną. Z tem przedłużeniem wynosiłaby droga ta 10 mil 1800 sążni.</p>	
		Tudiów		3	4					
		Podzahrucz	II	1	2	3				
		Rostoki lańskie	III	1	2	3				
		Białoberezki	IV	1	2	3				
		Berwinkowa	V	1	2	3				
		Uścieryk Stebne	VI	1	2	3				
		Dołhopol Polanki Fereskul	VII	1	2	3				
		Jabłonica	VIII	1	2	3				
		Hryniawa		4						

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi			Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.
			Mile	Cwierci	Sąźnie				
T a r n o p o l 61. Tarnopolsko-Brodzka	Tarnopól		I	1			Z wstrzymaniem budowy oddano też wszelką służbę.	<p><i>Protokół odbioru do l. W. 10810/1868 do l. 8664/1868.</i></p> <p>Budowę drogi tej rozpoczęto jeszcze w r. 1836. za pomocą konkurencyi, lecz w r. 1841. zasystowano takową. Dopiero w r. 1855 po przeprowadzeniu rozprawy konkurencyjnej poleciło c. k. Namiestnictwo rozp. z. d. 1²/₂ 1655. l. 2728 dalszą budowę tej drogi. Roczny dodatek konkurencyjny wynosił 4613 zł. 92 ct. Do r. 1868 zbudowano ważniejsze i kosztowniejsze części w przerwach około 6722 sążni i rozpoczęto, lecz nie wykończono zupełnie również częściami 3105 sążni. Po objęciu drogi tej przez Wydział powiatowy 15 maja 1868. Rada pow. dla braku dalszego funduszu uchwaliła wstrzymać budowę tej drogi a Wydział kraj. pozostawił sprawę tę w zawieszeniu aż do załatwienia rachunków konkurencyjnych (l. 7953 1869). Na powiat brodzki przypada 6 mil 2.000 sążn. tej drogi, lecz w powiecie tym ani pertraktacyi konkurencyjnej nie przeprowadzono, ani też budowy nierozpoczęto</p>	
				2					
				3					
				4					
	Czystylów		II	1					
	Płotyszcze			2					
				3					
	Iwaczów dol.			4					
			III	1					
	Ihrowice			2					
			3						
Chomy			4						
		IV	1						
			2						
Wertetka			3						

Powiat	Nazwa drogi	Ważniejsze miejscowości według położenia przy drodze	Długość drogi		Istniejące myta i przewozy	Nadzór i służba drogowa	Koszta utrzymania i fundusze	Uwaga.	
			Mile	Sążnie					
Skałat	Tarnopol	Smykowiec - Skałat - Grzymałowska	Smykowiec Borki wielkie	I	1		Roczna konkurencya 4.800 zł.	.Protokół odbiorczy do l. W. 4632/1869. Droga ta wybudowaną została przez konkurencyę w b. obwodzie tarnopolskim w latach 1855 do 1864. w długości 4 mil 2.560 sąż., a w byłym powiecie grzymałowskim w latach 1864 i 1865. w terytoryum Grzymałowa 240 sążni. Ustawą kraj. z d. 12. lipca 1870 (dz. ust. cz. XX. nr. 66. przyzwolono na omycenie drogi tej w powiecie skałackim wyznaczyć się mającej stacyi. Droga ta przez wysoki Sejm przyjęta do naglejszych sieci dróg krajowych.	
				2					
				3					
				4					
			Chodacków	II	1				60
				2					
				3					
			Panasówka Kołodziejówka	III	1				940
				2					
				3					
4									
5									
Skałat Krzywe	IV	1							
	2								
Zarubińce	V	3							
		4							
Grzymałów		1							
		2							

**Odpis odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 7. lipca 1872 l. 3324|pr.
wystosowanej do Wydziału krajowego.**

(Liczba Wydziału krajowego 11325/1872 r.).

Pan Minister spraw wewnętrznych oznajmił reskryptem z dnia 10. maja 1872 r. l. 1.530, iż nie może ani wobec Najjaśniejszego Pana, ani wobec Rady Państwa popierać budowy gościńców ze Zboisk do Stojanowa, z Krystynopola do granicy pod Dołhobyczowem, z Rzeszowa do Nadbrzezia i z Tarnowa do Szczucina z funduszów państwowych, ponieważ budowa tych dróg nie da się uzasadnić interesami Państwa.

Odnośnie do mojej odezwy z dnia 18. marca 1872 r. l. 560/pr mam zaszczyt zawiadomić o tem świątyni Wydział krajowy.

W zastępstwie J. E. c. k. Namiestnika
Bartmański mp.

Odpis wyciągu z okólnika c. k. Prezydium Namiestnictwa
we Lwowie z dnia 27. marca 1872. do l. 2180|pr. do wszystkich
c. k. starostw.

Przedłożone mi w skutek rozporządzenia prezydialnego z dnia 27. lipca 1871. l. 5074/pr. wykazy względem stanu dróg publicznych świadczą, że z nielicznymi wyjątkami komunikacje te w opłakany stan znajdują się. Tylko w powiecie kałuskim, łańcuckim, sokalskim, wielickim i zbaraskim, stan dróg jest w ogóle cokolwiek lepszym, w 23. powiatach jest średnim a zresztą złym.

Wiem dobrze, jakie trudności zachodzą przy należytem utrzymaniu dróg nieeraryalnych, aliście nie mogę zataić, że streszczony co dopiero obraz stanu tychże jest bardzo smutnym dowodem, iż władze polityczne nie wypełniały obowiązku włożonego na nie według §. 30. ustawy drogowej

Wytknąć to muszę tem bardziej, że rozporządzeniem Namiestnictwa z dnia 1. sierpnia 1870. liczba 27.777. pouczono panów starostów jak należy postępować przeciw opieszałym i upartym gminom; a powtóre, że niezawodnie wszyscy mieszkańcy powiatu pojmujący ważność komunikacji dla dobra ogółu, chętnie popierać będą działania pp. starostów, zdążające do naprawienia dróg. Potrzeba jedynie, by pp. starostom dokładnie znany był stan tych dróg, czego jednak nie widać z wykazów wspomnianych.

Ponieważ zaś utrzymanie dobrych komunikacji publicznych jest jednym z najważniejszych zadań władz powiatowych, wkładam obowiązek na pp. starostów, aby każda droga publiczna w powiecie z wyjątkiem gościńców rządowych była przynajmniej raz w roku zwiedzana; bądź przez samego p. starostę, bądź też przez urzędników mu podwładnych, do czego należy używać przedewszystkiem podróży komisyjnych w innych sprawach podejmowanych.

Aby zaś ułatwić pp. starostom to zadanie, polecam, by się natychmiast porozumieli z dotyczącymi wydziałami powiatowymi w celu rozdzielenia tej rocznej rewizji dróg pomiędzy siebie, i wydział powiatowy, tak iżby część dróg mogła być zrewidowaną przez delegatów wydziału powiatowego, reszta zaś przez starostwo, aby zaś ułatwić to porozumienie się, odnoszę się równocześnie do Wydziału krajowego, wzywając go o polecenie, aby delegaci wydziałów powiatowych udzielali swych spostrzeżeń przy rewizji dróg poczynionych pp. starostom, tak jak ci nawzajem winni będą im swych spostrzeżeń udzielać. Z końcem 1872. winni będą pp. starostowie przedłożyć mi wykaz zestawiony podług formularza przepisanego rozporządzeniem Namiestnictwa z dnia 13. września 1871. l. 41.181., a w nim (mianowicie w rubryce „Uwaga“) uwidocznienie przez kogo i kiedy droga była zrewidowana, w jakim stanie ją znaleziono, jakie są potrzebne specjalne naprawy, co w skutek rewizji zarządzono, czy zarządzone w roku poprzednim naprawy rekonstrukcyjne i t. p. zostały uskutecznione.

**Odpis odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 16. sierpnia 1872 l.
35.957 wystosowanej do Wydziału krajowego.**

(Liczba Wydziału krajowego 14.007/1872).

Zwracając załączniki szanownej odezwy z dnia 16. grudnia 1871 l. 15.881 mam zaszczyt uwiadomić
światny Wydział krajowy odnośnie do odezwy tutejszej z dnia 18. marca 1872. l. 560/pr. że pan Minister
spraw wewnętrznych reskrytem z dnia 31. lipca 1872. l. 3.878 nie uwzględnił życzenia wysokiego Sejmu
względem zniesienia konkurencji prywatnej do dróg równoległych wojskowych.

W zastępstwie:

Hailig mp.

Odpis okólnika Wydziału krajowego do wydziałów powiatowych, z dnia 19. kwietnia 1872. l. 5121.

Jako główne przyczyny nietylko terażniejszego złego stanu komunikacyj krajowych, ale zarazem ich coraz widoczniej występującego pogorszenia, podawano zwykle:

- po 1. słabe ze strony władz politycznych poparcie usiłowań wydziałów powiatowych w wykonaniu nadzoru nad drogami gminnymi,
- po 2. wadliwość istniejącej ustawy drogowej.

Co się tyczy pierwszego zarzutu, toć przyznać należy, iż usterki pojawiające się jak zwykle z początkiem nowego zarządu, z powodu nieustalonych jeszcze praktyką granic przysługującej pojedynczym organom kompetencji, w ostatnich czasach zupełnie ustały, — nowym zaś tego twierdzenia dowodem jest okólnik c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 27. marca 1872. l. 2180, którego odpis wydziałowi powiatowemu przy niniejszem udzielamy.

W okólniku tym wzywa Jego Excelencya Pan Namiestnik c. k. starostów powiatowych do czynnego współdziałania przy nadzorze nad komunikacyami, oraz do zarządzania odpowiednich środków, prowadzących do należytego ich utrzymania.

Zadaniem wydziałów powiatowych więc będzie, z c. k. starostami iść ręką w rękę ku temu celowi, który ostatecznie, jeżeli nie podstawą, to niezaprzeczenie niezbędną jest dźwignią pożądanego dobrobytu kraju naszego. Spodziewamy się, iż okólnik Pana Namiestnika usunie raz na zawsze zarzuty, niegdyś w tym względzie czynione, i pobudzi temci silniej wydziały powiatowe do energicznego, bo niekrępowanego nadal wykonania przekazanego im ustawą drogową zwierzchnictwa nadzorczego.

Co do drugiego powodu, nie wchodzimy bynajmniej w krytyczny rozbiór sprawy, której uregulowanie wyższej przysłuży władzy — to tylko pewna, że zarzut ten częściej bywa podniesiony dla uniewinnienia niechęci przeciw uiszczeniu żądanych prestacyj, dla uniewinnienia niedbalstwa, do którego lud nasz w ostatnich latach przejściowych, z powodu braku wszelkiego zwierzchnictwa z łatwością przywykł. Nie niedokładność ustawy drogowej, lecz zupełne zaniechanie wykonania jej przepisów, było właściwą i naturalną przyczyną coraz większego komunikacyj pogorszenia. Któż bowiem nie uzna, iż wymierzone ustawą drogową roboty i daniny, rok rocznie stale i sumiennie drogom dane, powinny były stan ich znacznie poprawić, nie zaś, jak doświadczenie poucza, ku złemu go cofnąć.

Czuwanie nad tem, aby się te zaniedbywania nadal nie powtarzały, aby owszem przepisy uchwalonej przez reprezentantów kraju prawomocnej ustawy ściśle były wykonane, należy w pierwszym rzędzie w myśl §. 27. l. 2. ust. drog. do wydziałów powiatowych, których zatem niniejszem do tej trudnej wprawdzie, lecz dla dobra kraju niezbędnej pracy powołujemy.

Celem uzyskania jednolitego w tej mierze postępowania, skreśliłyśmy w ogólnych zarysach odpowiednie ustawie zarządzenia, które nietylko zmarnowaniu prestacyj zapobiegną, lecz zarazem uporządkują roboty wykonać się mające, i umożliwią ściśłą, tak co do ilości jakoteż i jakości nad niemi kontrolę.

Zarządzenia te są następujące:

1. Wydziały powiatowe sporządzają na podstawie tabel podatkowych wykazy, uwidoczniające w każdej gminie ilość domów lub familij, od których prestacye pobrane być mają, oraz maksymalną ilość prestacyi na

każdą gminę przypadającą. Równocześnie zażądamy wydziały powiatowe od obszarów dworskich, aby w porozumieniu z zwierzchnościami gminnymi (§. 21. ust. drog.) przedłożyły wykazy robót przedsięwzięć się mających w roku nadchodzącym, na drogach i terytorium ich miejscowości położonych. W miejscowościach, gdzie nie ma obszarów dworskich, mają zwierzchności gminne ten wykaz sporządzić i przedłożyć

2. W preliminarzach tych ma być wyszczególnione:

- a) drogi, na których naprawy odbyć się mają;
- b) jakość tych napraw, z rozróżnieniem robót ziemnych, dostawy materiału kamiennego i budowy mostów;
- c) rozmiary, według których ocenić by się dała potrzebna do ich wykonania liczba dni roboczych, pieszych lub ciągłych, jakoteż ilość potrzebnych do budowy materiałów;
- d) ilość użyć się mających robotników, fur, lub dostawić się mającego budulca. W tym względzie przyjąć wypada 10 godzin roboty pieszej lub ciągłej jako dzień jeden, i oznaczyć w sposób załączony część roboty, która jako dzienna prestacja uważaną być ma.
- e) oznaczenie pory roku, w której roboty te mają być wykonane, i terminu ich wykończenia.

3. Preliminarze te winne być dla każdego następnego roku najdalej do 1. listopada (w roku bieżącym wyjątkowo do 15. maja) oddane organowi, z ramienia wydziału powiatowego do bezpośredniego nadzoru dróg wydelegowanemu.

4. Delegat lub inny przez wydział powiatowy ku temu przeznaczony organ, np. konduktor powiatowy lub nadzorca dróg gminnych winien preliminarze te sprawdzić, w razie zaszytych niedokładności zrektyfikować, i zaopatrzony swym podpisem jeden egzemplarz oddać zwierzchności gminnej, drugi wydziałowi powiatowemu.

5. Jeżeliby się wydział powiatowy lub jego delegat przekonał, iż mimo niewyczerpania prestacji, ustawą drogową nakazanych, nie wszystkie do dobrego utrzymania dróg potrzebne roboty preliminarzem są objęte, lub, że roboty te bez obciążenia ponad najwyższy wymiar w sposób lepszy lub trwalszy wykonane być mogą, natenczas winne dodatkowo te roboty lub ich ulepszenia być umieszczone w preliminarzu, i zwierzchnościom gminnym lub obszarom dworskim nakazane.

6. Wydział powiatowy zarządzi w porozumieniu z c. k. starostwem w ciągu roku rewizje celem nabycia przekonania, o ile preliminarzowane roboty postąpiły. Również winien wydział powiatowy udzielić tych preliminarzy c. k. starostwu na każdorazowe tegoż wezwanie.

Dając powyższe wskazówki, których właściwym celem jest zarządzić, aby dopełnienie obowiązków nie było zależnem od dobrej lub złej woli pojedynczych obowiązanych, Wydział krajowy nie zapoznaje hynajmniej znacznych trudności, jakie się przeciwstawić będą ścisłemu ich wykonaniu, sądzi jednak, że pewne unormowanie gospodarstwa drogowego jest niezbędne, jeżeli detychezasowe zaniedbanie stanowczo ma być usunięte, i mniema, iż przy zgodnem działaniu władz rządowych i autonomicznych trudności te pokonać się dadzą.

Wydział powiatowy zechce nam swego czasu zdać sprawę o wykonaniu niniejszego rozporządzenia, oraz o środkach zarządzonych w porozumieniu z c. k. starostami

D. j. w.

**Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z d.
19. sierpnia 1872. do l. 6056 pr. wystosowanej do Wydziału kra-
jowego we Lwowie.**

(Liczba Wydziału krajowego 15058/1872.)

Jak miałem zaszczyt oznajmić świetnemu Wydziałowi krajowemu pismem z dnia 18. marca b. r. l. 560 przedstawiłem w skutek szacownej odezwy z dnia 18. stycznia b. r. l. 15882. Jego Excellencyi Ministrowi spraw wewnętrznych wnioski na wybudowanie kosztem Rządu dojazdów, któreby miały połączyć gościńce rządowe z koleją żelazną, w szczególności zaś dróg dojazdowych wiodących z Wojnicza do stacyi w Bogumiłowicach, z Ropczyc do stacyi w Czekaju i z Liska do stacyi w Żukawicy.

Reskryptem z dnia 12. b. m. l. 12198 nie przychylił się jednak pan Minister do tego wniosku, ponieważ nie ma dostatecznych powodów, któreby usprawiedliwiały wyjątkowe uwzględnienie powyższego wniosku, Rząd przeto ściśle trzymać się musi przyjętej zasady, że budowa i utrzymanie dróg dojazdowych nie leży w obowiązku skarbu Państwa, a to tem więcej, iż zboczenie od tej zasady wobec nader licznych stacyj kolejowych i dojazdów byłoby połączone z wielkiem obciążeniem skarbu Państwa, który i tak na cele budowy kolei żelaznych w Galicyi znaczne ponosi ciężary.

W zastępstwie J. E. c. k. Namiestnika:

Bartmański m. p.

Johns Hopkins & Co. Publishers, Baltimore, Md.

Printed and Published by Johns Hopkins & Co., Baltimore, Md.

Copyright, 1874, by Johns Hopkins & Co.

Entered as Second-Class Matter, June 15, 1879, Post Office at Baltimore, Md., under No. 1000.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on July 1, 1920.

Postage paid at Baltimore, Md., under No. 1000.

Published by Johns Hopkins & Co., Baltimore, Md.

Printed by Johns Hopkins & Co., Baltimore, Md.

Copyright, 1874, by Johns Hopkins & Co.

Entered as Second-Class Matter, June 15, 1879, Post Office at Baltimore, Md., under No. 1000.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on July 1, 1920.

Postage paid at Baltimore, Md., under No. 1000.

Published by Johns Hopkins & Co., Baltimore, Md.

Printed by Johns Hopkins & Co., Baltimore, Md.

Copyright, 1874, by Johns Hopkins & Co.

Entered as Second-Class Matter, June 15, 1879, Post Office at Baltimore, Md., under No. 1000.

Odpis odezwy Wydziału krajowego z dnia 21. kwietnia 1872.
l. 5106 d. wys. c. k. Ministerjum handlu w Wiedniu.

Wysokie c. k. Ministerjum handlu!

W skutek uchwały wys. Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego z 28. grudnia 1866. wniósł był podpisany Wydział krajowy, pod dniem 5. stycznia 1867. l. 7., najpoddańszą prośbę do Najj. Pana, ażeby przy udzielaniu koncesyi na budowę kolei żelaznych krajowych, a mianowicie przy nadaniu koncesyi na budowę kolei żelaznej ze Lwowa do Brodów i do Tarnopola ustanowiony był warunek, że rady zawiadowcze tych kolei mają mieć swą siedzibę w mieście Lwowie, jako mieście stołecznem. Pismem z dnia 1. sierpnia 1867. l. 47.131. uwiadomiło c. k. Prezydium Namiestnictwa galicyjskiego podpisany Wydział krajowy, że wedle reskryptu c. k. Ministerjum spraw wewnętrznych z 20. lipca 1867. l. 11.253., prośba Wydziału krajowego z 5. stycznia 1867. l. 7 nie mogła być uwzględnioną, że jednak wedle najwyższego postanowienia cesarskiego z dnia 22 czerwca 1867. zapadłego w skutek onej prośby, nie ulegnie żadnej przeszkodzie. by przy tworzeniu nowych towarzystw w celu budowy kolei żelaznych w Galicyi, życzenie Wydziału krajowego uwzględnionem zostało.

Oznajmienie to przyjęł podpisany Wydział krajowy jako rękojmię, że na przyszłość spełnione będą słuszne życzenia kraju.

Jakoż nadarza się obecnie sposobność do wykonania rękojmi, zawartej w rzezonem najwyższem postanowieniem cesarskiem.

Mamy tu na myśli petycyę, którą rada gminy król. stoł. miasta Lwowa wniosła do c. k. Ministerjum pod dniem 13. kwietnia r. b. l. 466., w sprawie siedziby naczelnego zarządu mającej się budować kolei żelaznej we Lwowie przez Stryj do Beskidu.

Sprawa wniesiona przez radę gminy miasta Lwowa obchodzi wielce miasto stołeczne, lecz bardziej jeszcze dotyka interesów całego kraju jak świadczy wspomniana uchwała Sejmu z 28. grudnia 1866.

Podpisany Wydział krajowy zatem nie tylko, że popiera jak najusilniej pomienioną petycyę gminy miasta Lwowa i zgadza się na wszystkie wyrażone w niej powody, lecz dołącza oraz i z swej strony prośbę, aby wys. c. k. Ministerjum nadając koncesyę na budowę kolei żelaznej lwowsko-stryjsko-beskidzkiej, raczyło w myśl najwyższego postanowienia cesarskiego z 22 czerwca 1867., umieścić w onej koncesyi wyraźny warunek, że naczelny zarząd tej kolei — to jest rada zawiadowcza i dyrekcya jeneralna mają mieć siedzibę w kraju a w szczególności w stołecznem mieście Lwowa.

D. j. w.

Odpis przedstawienia Wydziału krajowego z dnia 29. stycznia 1872 l. 14.552/1871 do wysokiego c. k. Ministerium spraw wewnętrznych we Wiedniu.

Wysokie c. k. Ministerium spraw wewnętrznych!

Okolice nadbrzeżne zachodniej części naszego kraju nawiedzone zostały znowu w roku ubiegłym powodzią, która stała się tam klęską niemal regularnie powracającą. To też mimo hojnie od przyrody uposażonej ziemi, mimo skrzętnej zapobiegliwości, mieszkańcy nadbrzeżni nie mogą przyjść nigdy do zamieszkania, bo kilkodniowa słota niszczy owoce kilkoletniej pracy. Nie sięgając nawet w dawniejszą przeszłość dość będzie przypomnieć r. 1867. w którym okolice nadbrzeżne naszego kraju a osobliwie okolice nad Wisłą, Dunajcem, Wisłoką i Sanem poniosły nieobliczone straty materialne. Niedokładne wyobrażenie o tych stratach dają szkody poniesione w ziemiopłodach tylko przez powiaty tarnobrzeski i łańcucki a oszacowane urzędownie wedle skali niedostatecznej na 1,019 255 zł. w. a. A jednak klęskom tym słusznym możnaby zapobiedz przez rychłe uregulowanie i systematyczne obwałowanie rzek będących powodem spustoszenia. Pod względem atoli tak ważnej i dla nadbrzeżnych okolic kraju naszego żywotnej sprawy zrobiono u nas dotąd bardzo mało. Stan ten przedstawiał podpisany Wydział krajowy wysokiemu c. k. ministeryum już trzykrotnie w podaniach swych z d. 30. kwietnia 1868. l. 3.557. tudzież z d. 18. czerwca i 2. grudnia 1869. l. 2.319 i 14.495. Wysokie c. k. Ministerium nie raczyło jednak próśb tam wyrażonych uwzględnić i reskrytem z dnia 19. sierpnia 1870 l. 17.300 ex 1869. udzielonym Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa galicyjskiego z 2 października 1870. l. 13.333 oświadczyło się przeciw regulacji rzek Wisły, Dunajca, Wisłoki i Sanu w krótszym aniżeli 20 letnim okresie i nie uznało potrzeby przyjęcia na fundusz państwowy budowy wałów nadbrzeżnych. W reskrypcie rzeczonym oznajmia wysokie c. k. Ministerium, iż od czasu Najwyższego postanowienia z dnia 11. listopada 1861. którym regulację pomienionych wyżej rzek przyjęto na koszt skarbu państwa, budowę zaś wałów przekazano konkurencji nadbrzeżnych mieszkańców, wykonano już dość znaczne roboty na rzekach galicyjskich i okres wyznaczony do przeprowadzenia robót regulacyjnych może być uważanym raczej za krótki, aniżeli za długi. Podpisany Wydział krajowy czuje się w obowiązku zapewnić wysokie c. k. Ministerium, że jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że na roboty regulacyjne przy Wiśle i Sanie wydano w przeciągu ostatnich lat 10ciu znaczne kwoty, to jednak roboty te prowadzone powolnie, bez systemu i związku z sobą, przyniosły stosunkowo tak mało pożytku, iż sumy wydane należy uważać w znacznej części za zmarnowane. Z pomiędzy licznych w tym względzie przykładów opisanych przy sprawozdaniu wydziału powiatowego tarnobrzeskiego z 4. maja 1871 r. l. 208. niechaj wolno nam będzie wskazać tamy zbudowane w r. 1867. w Chwatowicach na prawym brzegu Wisły kosztem 33.768 zł 62 ct. w. a. a które na wiosnę roku następnego zostały zniszczone i otworzyły znowu wolny przystęp niszczącemu żywiołowi. Od tego czasu wyrwała tam woda już blisko 80 morgów ziemi i grozi dalszem spustoszeniem. Położenie to smutne staje się dla wybrzeża nadwiślańskiego w Galicyi z każdym dniem niebezpieczniejszym z powodu, że rząd rosyjski rozłożywszy w r. 1870. regulację Wisły w królestwie polskim od Zawichostu do Sandomierza, tylko na trzy lata, jak świadczy odezwa c. k. Namiestnictwa galicyjskiego z 7 czerwca 1871 l. 7.973, wykonał już budowle, które chroniąc tamtejsze brzegi grożą tem większem zniszczeniem niezabezpieczonym nadbrzeżom galicyjskim.

Wysokie c. k. Ministerium oznajmia dalej w swoim reskrypcie, że tylko zwolna postępując można budowle regulacyjne należy wykonać. Twierdzeniu temu ośmiela się podpisany Wydział krajowy przeciwstawić fakta, których opis znajdujemy w sprawozdaniu wydziału powiatowego tarnobrzesckiego z 17. marca 1871 l. 152. Przez lat przeszło 40 prowadził c. k. Rząd budowle wodne w powiecie tarnobrzesckim z jak największą powolnością. Mieszkańcy nadbrzeżni zmuszeni byli płacić na te budowle datki konkurencyjne, przewyższające znacznie podatek gruntowy. Itak n. p. jedna tylko majątność Wrzawy położona przy ujściu Sanu do Wisły zmuszoną była wraz z gminami do niej należącemi do zapłacenia od r. 1850 do r. 1860 ogółem w kwocie 21.127 zł. 38 cnt, podczas kiedy w tymże czasie zapłacono podatku gruntowego tylko 14.337 zł. 60 cnt. w a. Z budowli wykonanych tak znacznym kosztem, i prowadzonych bardzo powolnie, niema dziś śladu, i tylko zubożenie mieszkańców świadczy, jak wielkie a bezużyteczne wykonano roboty. C. k. Ministerium oświadcza się przeciw skróceniu 20 letniego okresu przeznaczzonego do skutecznienia robót regulacyjnych także i z tego powodu, że przy zbytнім pospiechu w budowlach wodnych trudnoby było wyszukać potrzebną liczbę dzielnych, do wykonania tego rodzaju robót uzdolnionych przedsiębiorców, a oraz u miejscowych, gdzie budowle z faszyn mają być zakładane, dałby się uczuć brak materiału faszynowego. Obaw tych nie podziela podpisany Wydział krajowy. O przedsiębiorców uzdolnionych nigdy się nie starano przy wykonywaniu budowli wodnych w Galicyi i jesteśmy pewni, żeby o wyszukanie onych nie było tak trudno. Co się zaś tyczy materiału faszynowego, to ogromne lasy i rozległe kępy nad Wisłą i Sanem dostarczyć by go mogły w obfitości przechodzącej znacznie potrzebę. Zmniejszenie 20 letniego okresu przeznaczzonego do uregulowania znaczniejszych rzek w zachodniej części naszego kraju nienapotkałoby zatem na zbyt wielkie trudności i dałoby się także pogodzić z traktatem zawartym z król. rządem rosyjskim dnia 20. sierpnia r. 1864. a ratyfikowanym ze strony król. i ces. rządu dnia 27. maja 1871 (Dz. u P. z r. 1872. nr. 2), albowiem traktat ten zezwala w końcowym ustępie §. 1 na skrócenie terminu umówionego co do regulacyi Wisły i Sanu. Jeżeli regulacya rzek Wisły, Dunajca, Wisłoki i Sanu odbywa się zbyt powolnie — to inne rzeki galicyjskie znajdują się prawie w zupełnem zaniedbaniu. Galicya jest największym krajem koronnym w tej połowie Monarchii a jednak na zabezpieczenie i uregulowanie rzek przeznaczają dla niej w budżetach państwa mniejsze sumy, aniżeli dla wielu innych bez porównania mniejszych prowincyj Cislitawii. I tak n. p. przeznaczono w budżecie na r. 1871. dla Austrii dolnej mającej obszaru 360 mil geogr. kwadr. kwotę 205.500 zł. w. a. podczas kiedy dla Galicyi mającej obszaru 1.425 takichże mil, przyznano tylko 191.000 złr. A i te kwoty nie bywają w Galicyi całkowicie zużytkowane i wracają potem jako oszczędności do centralnej kasy wiedeńskiej, podczas kiedy ciągle powracające powodzie narażają nietylko mieszkańców nadbrzeżnych lecz i państwo na straty niepowetowane. Wściłym związku z regulacją rzek Wisły, Dunajca, Wisłoki i Sanu zostaje budowa wałów nad temi rzekami. Koszta budowy tych wałów wynoszące w przybliżeniu 560.000 zł. przekazane zostały jak się wyżej rzekło wyłącznie konkurencyi mieszkańców nadbrzeżnych. A przecież i państwo jest w tej budowie interesowanem. Z gruntów na powodzie narażonych pobiera państwo podatki, a w razie klęski, oprócz ubytku w podatku gruntowym, ponosi także uszczerbek w innych podatkach, jak n. p. w akcyzie i podatku dochodowym od przerabiania produktów surowych. Dodać tu jeszcze należy choroby epidemiczne, które powstają po powodziach i szerzą się w dalekie nieraz strony, pomór między ludźmi i bydłem, zaniedbanie gospodarstwa rolnego, głód i nędzę pomiędzy ludem, nareszcie ubytek w ziemi, którą woda urywa i unosi z falami. Nie zaprzeczamy, że budowa wałów ochronnych jest przedewszystkiem w interesie samychże mieszkańców nadbrzeżnych, lecz ci podupadli wskutek ustawicznych powodzi i obarczeni wygórowanemi podatkami, znajdują się w tak opłakanem położeniu, iż nie mogą spłacić znacznych zaległości konkurencyjnych z powodu dawniej wykonanych budowli wodnych, a tem mniej mogą podołać ciężarom nowym. Zważywszy przytem, że kraj nasz jest ubogim a w rozwoju swoim tak skępowanym, iż materyalne dźwignąć się nie może a przeto i mieszkańcom powołanym do konkurencyi pomocy żadnej przynieść nie jest wstanie, mniemamy, że obowiązek ten przechodzi na państwo, któremu zależeć musi na zachowaniu produkcyjnej i podatkowej siły swych obywateli. Z powodów wyżej wyluszczonych i na mocy uchwały wysokiego Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego z dnia 17. października 1871 r. uprasza podpisany Wydział krajowy wysokie c. k. Ministerium raczy najlaskawiej przedsięwziąć odpowiednie kroki:

I Aby — po przeprowadzeniu ośnośnych rokowań z ces. rządem rosyjskim skrócenia terminu umówionego regulacja Wisły i jej pobocznych rzek. Dunajca, Wisłoki i Sanu, dozwolona Najwyższem postanowieniem z dnia 11. listopada 1861 r. przeprowadzoną została w krótszym, aniżeli 20. letnim okresie czasu.

II. Aby sypanie wałów wzdłuż tych rzek, przekazane nadbrzeżnym mieszkańcom w drodze konkurencji a wymagające w przybliżeniu nakładu w kwocie 560.000 zł w. a przeniesionem było na skarb Państwa.

III Aby kwoty przez Radę państwa zawotowane i w budżecie państwowym zamieszczone na budowy wodne w Galicyi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem c. k. Namiestnictwu galicyjskiemu w całości do wolnej dyspozycji oddawane były.

D . j. w.

Odpis odezwy Wydziału krajowego z dnia 12. marca 1872. nr. 3602. do wysokiego c. k. Ministryum handlu i komunikacyj we Wiedniu.

Das hochlöbliche k. k. Handels- Ministerium geruhe dem Abgeordneten Hause des Reichsrathes einen Entwurf betreffend den Bau einer Eisenbahn von Tarnow über Grybów nach Leluchów, sammt einer Verbindung dieser Bahn über Bicz- Dukla mit der ersten ungarischen Bahnstrecke bei Zagórze vorzulegen. Wenn- gleich der galizische Landes- Ausschuss diese Vorlage, schon aus dem Grunde, weil dieselbe eine Vermeh- rung der allzu spärlichen Communications- Mittel unseres Landes bezweckt, mit dankbarer Anerkennung be- grüsst, so kann er doch nicht umhin, in Beachtung der ihm wohlbekannten Verhältnisse Galiziens, seine Ansicht dahin auszusprechen, dass diese Bahn in ihrer projektierten Abgrenzung allerdings strategischen For- derungen entsprechen kann, dass dieselbe jedoch zur Hebung unseres Handels und unserer Industrie verhält- nissmässig wenig beitragen wird. Diese Anschauung des gefertigten Landesausschusses mögen nachstehende Bemerkungen rechtfertigen.

I. Schon der blosse Anblick dieser zwischen zwei galizisch- ungarische Eisenbahnen eingezwungenen Bahn dürfte hinreichend liefern, dass dieselbe nach dem gegenwärtigen Projekte als eine Sackbahn, die nicht einmahl jene Gegenden, welche sie durchzieht, auf eine naturgemässe Art mit den ausländischen Märkten verbindet, bezeichnet werden kann. Keine der, an ihren Enden gelegenen Gegenden kann dieselbe in ihren Handelsunternehmungen hinreichend ausnützen, die westlich gelegenen aus dem Grunde nicht, weil der Han- del Galiziens auf Rohstoffe angewiesen, nach Westen zu gravitirt, weniger noch die ostwärtsgelegenen pro- duktenreichen Gegenden Podoliens, weil dieselben ohne einer direkt gegen diese Bahn gerichteten Communica- tion wegen der bedeutenden Umfahrt sich eben nur der Carl- Ludwigs oder der Czernowitzer Bahn bedienen müssen.

II. In ihrer gegenwärtigen Abgrenzung verliert die projektirte Bahn vollständig jene Bedeutung, wel- che sie als Konkurrenz- Bahn eigentlich haben sollte, und man kann schon jetzt mit Bestimmtheit behaupten, dass dieselbe auf die Regulirung unserer drückenden Tarifsätze gar keinen Einfluss ausüben wird;

III. wird durch das vorgelegte Projekt ein bedeutender Theil unseres längs den Karpathen sich hinzie- henden Landes im Sandecr, Limanover, Nowotarger und Żywicer Bezirke aus dem Eisenbahnnetze ausge- schlossen und zwar jenen Theil, welcher wegen Mangel der zum Ackerbaue nothwendigen Bedingungen auf die Viehzucht, den Bergbau und industrielle Unternehmungen angewiesen ist. Dass die Production in diesen gänzlich abgeschlossenen Gegenden mit der Production der durch Eisenbahnen unterstützten Nachbar- Gegenden keine Konkurrenz aushalten kann, und daher allmählig in ihrer Existenz verkommen muss, dürfte wohl kei- nem Zweifel unterliegen.

Alle diese Unzukömllichkeiten würden beseitigt, wenn die vom Hohen Ministerium projectirte Eisenbahn nach beiden Seiten verlängert würde, und zwar auf der Westseite unmittelbar von Grybów über Sandec nach Żywiec, und von dort aus in einer Abzweigung über Biała nach Dziedzitz in einer zweiten über Csat- cza bis zur nächsten ungarischen Eisenbahn, auf der Ostseite mittelbar dadurch, dass die in dieselbe ein- mündende Dniesterbahn sich an eine neue Bahn anschliesst, welche von Stryj aus in einer zwischen die

Lemberg - Podwołoczysker und die Czernowitzer Bahn fallen den Richtung die produktenreichen Gegenden, des eigentlichen Podoliens über Halicz, Monasterzyska, Buczacz gegen Husiatyn zu in der kürzesten Entfernung mit dem ganzen längst den Karpathen gelegenen Theile Galiziens verbinden würde. Der stete Umtausch der Produkte dieser zwei sich so zu sagen ergänzenden Theile unserer Provinz würde dadurch vollkommen sichergestellt, und das System der für unser Land seiner Consignation noch unumgänglich nothwendigen Longitudinal - Hauptbahnen seinen Abschluss gefunden haben.

Die Vortheile, welche aus den bezeichneten Erweiterungen des projektirten Eisenbahnbaues resultiren würden, sind so weitgehend und unbestreitbar, dass der galizische Landesauschuss mit voller Zuversicht dieselben dem hohen Ministerium zur geneigten Berücksichtigung vorlegt, wozu er um so mehr sich angeeifert findet, als sicheren Nachrichten zu Folge bereits Consortien sich gebildet haben, welche ohne die vielleicht drückende Staatsgarantie zu beanspruchen, auf Grundlage einer entsprechenden Steuerbefreiung den Bau dieser Gesamtstrecke übernehmen würden.

Der galizische Landes - Ausschuss gibt sich dahin der Hoffnung hin, das hohe Ministerium werde in gnädigster Berücksichtigung seiner Bitte, baldigst die Initiative ergreifen, damit dieses Erweiterungsprojekt dem hohen Reichsrathe noch während der Dauer seiner gegenwärtigen Cadenz befürwörtlich vorgelegt werde.

D. u. s.

Odpis odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 15. lipca 1872. l.
30.380. wystosowanej do Wydziału krajowego.

(L. Wydziału krajowego 12304.)

W piśmie z dnia 29 stycznia b. r. l. 14.552. wniesionem do wysokiego Ministerstwa spraw wewnętrznych ponowił świetny Wydział krajowy prośbę o zarządzenie, aby skrócono umówiony z ces. rządem rosyjskim dwudziestoletni termin do skutecznienia regulacji Wisły i jej dopływów, tudzież, ażeby kwotę 560.000 zł. w. a. mającą się zebrać od stron konkurencyjnych do usypania wałów wzdłuż tych rzek przyjęto na skarb Państwa. W tem samym podaniu prosił Wydział krajowy, ażeby oddawane były c. k. Namiestnictwu do wolnej dyspozycji kwoty zawotowane przez Radę Państwa na budowy wodne w Galicyi z Wielkiem ks. Krakowskiem. Już na poprzednio wniesione żądanie świetnego Wydziału krajowego oznajmił J. E. p. Minister spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 19. sierpnia 1870. r. l. 17.300 intymowanym tutejszą odezwą z dnia 2. października 1870. l. 36.859. dla jakich powodów nie można w krótszym. aniżeli umówionym terminie wykonywać regulacji wspomnianych rzek, niemniej dłażczego przypadające na konkurencyę kosztu budowania nie mogą być przyjęte na skarb Państwa. Z tych samych względów nie można było i tą razą uwzględnić żądania świetnego Wydziału krajowego. Zawiadamiając o tem świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Jego Eks. pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 30. czerwca b. r. l. 1944. nadmienia się, że w skutek uchwały Rady Państwa zaproponowano rządowi rosyjskiemu wypieszniejsze wykonanie robót regulacyjnych, lecz takowy do tego wniosku się nie przychylił, co się zaś tyczy oddania Namiestnictwu do wolnej dyspozycji całej dotacji na budowy wodne oznajmił p. Minister powołanym reskrypcie, że takie zarządzenie nie jest zgodne z istniejącymi przepisami.

D. j. w.

Office of the Secretary of the Interior
Department of the Interior
Washington, D.C.

Dear Sir:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the proposed acquisition of the land described in the attached report of the Bureau of Land Management, dated the 27th inst. and to advise you that the same has been referred to the proper authorities for their consideration.

The Bureau of Land Management is currently conducting a study of the proposed acquisition and will advise you of the results of its study as soon as they are available.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
Secretary of the Interior

Odpis okólnika Wydziału krajowego z dnia 9. kwietnia 1872 do l. 4981 wystosowanego do wydziałów powiatowych.

Z odezwy wydanej przez komitet wykonawczy komisji mianowanej przez Najjaśniejszego Pana dla spraw wystawy powszechnej w Wiedniu w r. 1873. odbyć się mającej, powziął wydział powiatowy wiadomość, że i nasz kraj w tej wystawie reprezentowanym będzie.

Jakkolwiek komitet rzeczony wykazał w swej odezwie, jakich korzyści może się spodziewać kraj, jeżeli weźmie gorliwy i wszechstronny udział w wystawie, to jednak czuje się Wydział krajowy w obowiązku wezwać także i z swej strony reprezentacye ciał autonomicznych do gruntownego rozważenia sprawy. Zbytecznem byłoby dowodzić, jakie znaczenie mają wystawy powszechne dla postępu i cywilizacyi. Cokolwiek i gdziekolwiek wielkiego pomyslanem i wykonaniem zostało, co tylko daje wyobrażenie o doprowadzeniu do najwyższej doskonałości produkeyi tego lub owego narodu, to wszystko skupione tu razem ze wszystkich części i zakątków ziemi. Sztuki, umiejętności, przemysł, rękodzieła, rolnictwo, górnictwo i t. d. słowem wszelka produkeya na jaką tylko twórczy duch człowieka zdobyć się może, ma tu swoje okazy, które dają świadectwo dwom najwyższemu potęgom ludzkim: wiedzy i pracy.

Tu spotykają się wszystkie narody cywilizowane w szlachetnem współzawodnictwie i obdzielają się nawzajem skarbami wiedzy, sztuki, wynalazków i udoskonaleń wszelkiego rodzaju.

Jednym rzutem oka ogarnąć tu można to, naco nieraz nie starczyłyby lata mozolnej nauki i pracy.

Tu dopiero każdy naród przychodzi do poznania samego siebie, porównując własne zasoby i siły z zasobami i siłami innych narodów — tu ocenia swą potęgę lub niemoc, wchodzi w siebie i wydobywa siłę, która go posuwa naprzód.

A jak narody i państwa walcą tu z sobą na polu ducha o pierwszeństwo, tak wśród narodów i państw walcą z sobą o lepsze producenci, usiłując przewyższyć jeden drugiego w doskonałości swych produktów. Skutkiem zaś tej walki jest ciągły ruch, ciągły postęp ku najwyższym celom ludzkości, jakimi są moralność, oświata i byt samoistny.

Obowiązkiem więc naszym wziąć udział w tej walce duchowej, która doda nam sił nowych, i to udział gorący, wszechstronny udział godny cząstki narodu, który kroczył zawsze drogą postępu i cywilizacyi, a którego hasłem powinien być dzisiaj przedewszystkiem: „rozwój — wiedzy i pracy, które jedne zbawić nas mogą.

W imię tych haseł zechce przeto wydział powiatowy przystąpić z rzetelnym patryotyzmem do dzieła.

Pierwszą czynnością wydziału powiatowego niechaj będzie wskazanie komitetowi wykonawczemu tych mężów w tamtejszym powiecie, którzy mają dość zapału, energii i znajomości rzeczy, aby potrafili stać się ogniskiem tamtejszego ruchu wystawowego i mogli swą pracą w tym kierunku oddać rzetelne usługi krajowi.

Trudności żadne niechaj nas nie straszą, pokażmy innym narodom, że i nam nie brak chęci prących i silnej woli.

D. j. w.

**Odpis odezwy Wydziału krajowego z dnia 9. września 1872.
Nr. 14.256. do świetnego c. k. Namiestnictwa w miejscu wy-
stosowanej.**

W skutek uchwały rady powiatowej tarnowskiej z dnia 18. lipca 1871. przedstawił nam wydział tejsz rady pod dniem 15. sierpnia 1871. l. 385. następujący wniosek:

Zważywszy, że jarmarki po miasteczkach, tak licznie w kraju naszym porzrzucanych, w różnych dniach tygodnia i zbyt często odbywają się, i lud wiejski z zabobonną skrupulatnością takowe odwiedzać przywykły — odprowadzają od zajęć rolniczych z wielką ujmą dla ekonomii krajowej,

zważywszy, że zgromadzenia jarmarczne są źródłem największych społeczęńskich zdrożności, t. j. pijatyk, kradzieży, kłótni i bitek, doprowadzających często do zabójstw, gier w karty, oraz wyzyskiwań łatwości i niedoświadczenia ludu wiejskiego przez ludzi złej woli i oszustów,

zważywszy, że z powodu braku oświaty u ludu wiejskiego, wpływy i nauki moralne ze strony duchowieństwa okazują się w tych razach mniej skuteczne, nie będąc przez częściowe usunięcie okazyi ze strony prawodawstwa poparte,

zważywszy dalej, że artykuły, będące przedmiotem ruchu jarmarcznego, nie porastają ani się produkuje tak często, aby usprawiedliwiały potrzebę liczego powtarzania się jarmarków,

zważywszy naostatek, że we Włoszech jarmarki i targi w jednym dniu w tygodniu w całym kraju praktykowane, bardzo pomyślnie oddziałują na handel i przemysł, wywołując współubieganie się o pierwszeństwo pomiędzy miejscami targowemi, raczy:

Wysoki Wydział krajowy we właściwej drodze ustawodawczej uzyskać, by pozwolenia na jarmarki po miasteczkach o ile może być zmniejszone, lub tak jak we Włoszech się praktuje, do jednego dnia w tygodniu (który dla kraju naszego poniedziałek najwłaściwszym by był) ograniczone być mogły.

Wniosek ten poparło przeszło dwadzieścia reprezentacyj, a wydział powiatowy staromiejski, przystępując do projektu wyrażonego w uchwale rady powiatowej tarnowskiej z dnia 18. lipca r. z., wniósł w tej sprawie pod dniem 26. września r. z. petycję do wys. Sejmu.

Na posiedzeniu dnia 28. września r. z. przekazał wys. Sejm tę petycję Wydziałowi krajowemu w celu zbadania doniosłości projektu i poczynienia odpowiednich kroków.

Chcąc mieć obszerniejszą podstawę do ocenienia wniosku przekazanego, zasięgnął Wydział krajowy opinii wydziałów powiatowych, galic. towarzystwa gospodarskiego, tudzież Izb handlowych lwowskiej, krakowskiej i brodzkiej.

Blisko czterdzieści reprezentacyj powiatowych tudzież Izba handlowa lwowska przystąpiły do uchwały rady powiatowej tarnowskiej, czternaście wydziałów powiatowych oświadczyło się w zasadzie za uregulowaniem jarmarcznych i targowych stosunków w naszym kraju.

Izba handlowa krakowska stanowczo swego zdania nie objawiła, i tylko siedmnaście wydziałów powiatowych wraz z Izba hadlową brodzką nie zgadzają się z projektem rady powiatowej tarnowskiej, podjętym przez wydział powiatowy staromiejski.

Jakiegokolwiek atoli jest zapatrywanie tej lub owej reprezentacji powiatowej, nie ulega żadnej wątpliwości, że sprawa targów i jarmarków przedstawia u nas wiele stron ujemnych

Zaprzeczyć się nie da, że ilość odbywających się w naszym kraju targów i jarmarków jest większą, aniżeli tego potrzeba wymaga, że lud nasz tłunnie odwiedza targi i jarmarki nie tyle w celu sprzedaży lub zakupu produktów, ile dla przyjemności i zabawy, że to odwiedzanie targów i jarmarków — połączone z marnotrawstwem czasu i z demoralizacją wszelkiego rodzaju — przeszło u naszego ludu w nałóg głęboko zakorzeniony, będący jedną z przyczyn, dlaczego kraj nasz moralnie ani też materyalnie dźwignąć się nie może. Ciekawe daty w sprawie targów i jarmarków podają niektóre wydziały powiatowe:

W Rawie n. p. odbywać się mają targi w poniedziałki, lud jednak gromadzi się także w piątki i niedziele.

W Biale odbywa się więcej jarmarków aniżeli dozwała koncesya.

Ludność powiatu kołomyjskiego bierze udział w 72. jarmarkach okolicznych, nie rachując w to dni targowych, których w Kołomyi tylko jest trzy w tygodniu.

W Złoczowie ilość jarmarków jest przynajmniej dwa razy większa, aniżeli na to koncesya pozwala, a przynajmniej połowa ludności wiejskiej tego powiatu jarmarkuje przez 150 dni w roku, tak, iż po odrzuceniu dni świątecznych jakoteż rozmaitych innych uroczystości miejscowych, nie pozostaje więcej niż 100 dni w roku do roboty.

Zdaniem wydziału powiatu dolińskiego, w tamtejszym powiecie przynajmniej jedna czwarta część roku straconą jest dla gospodarstwa z powodu targów i jarmarków, tamże ponad potrzebę się odbywających.

W powiecie samborskim i granicznych miasteczkach jest w roku 739 dni jarmarcznych i targowych, tak, iż dwa dni takich przypada na każdy dzień w roku.

Daty te są dość wymowne, i jakkolwiek podają je tylko niektóre wydziały powiatowe, nie omyliliśmy się bardzo, jeżeli z dat tych wyprowadzimy wniosek, że w całym kraju podobnie się dzieje, że jarmarki i targi odrywają bezpotrzebnie bardzo znaczną część naszej ludności wiejskiej od pracy, i że w ten sposób marniej każdego roku ogromny zasób społeczny.

Wobec tych smutnych objawów nasuwa się pytanie, co jest powodem, że targi i jarmarki, których użyteczność w gospodarstwie społecznem jest uznana, które ułatwiając wymianę produktów, powinny być środkiem rozwoju handlu i przemysłu, są u nas jedną z przyczyn ubóstwa krajowego.

Zdaje się, że powodów tego zjawiska szukać należy nietylko w braku oświaty ludu naszego, nieumiejącego cenić należycie wartości czasu i pracy, nietylko w wewnętrznych stosunkach społecznych, które długiej i gruntownej wymagają reformy, lecz także i w okolicznościach zewnętrznych, którym łatwo środkami administracyjnymi zapobiedz można.

Do okoliczności takich zaliczamy przedewszystkiem odbywanie jarmarków i targów „ze zwyczaju“, bez wszelkiej koncesyi, lub na podstawie przywilejów, które w skutek zmiany stosunków handlowych i przemysłowych nie mają dłużej warunków istnienia. Również szkodliwem jest przekraczanie koncesyj jarmarcznych i targowych przez przemienianie targów na jarmark, przez odwolywanie jarmarków i przenoszenie takowych na inne dni z powodu niepogody lub innych względów. w skutek czego w niektórych miejscowościach zamiast ilości dozwolonej, odbywa się dwa razy tyle jarmarków, a to nie dla potrzeby rzeczywistej, lecz dla podniesienia dochodów miejscowych.

Nakoniec zaliczamy tu także pomijanie reprezentacji powiatowych przy udzielaniu koncesyi na targi i jarmarki bez względu na to, że reprezentacje te potrafiłyby najlepiej ocenić handlowe i przemysłowe stosunki miejscowości, ubiegającej się o koncesyę. Oto, zdaniem Wydziału krajowego najgłówniejsze zewnętrzne powody, dlaczego targi i jarmarki wpływają także szkodliwie na moralne i ekonomiczne stosunki naszego kraju

Ponieważ usunięcie tych powodów jest w mocy świątelnego c. k. Namiestnictwa, przeto w myśl uchwały wys. Sejmu z 28 września 1871. Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić świątelnemu c. k. Namiestnictwu przy załączeniu odnośnych sprawozdań wydziałów powiatowych, Izby handlowych i komitetu c. k. galic. towarzystwa gospodarskiego następujące wnioski:

I. Świątelnemu c. k. Namiestnictwu raczy polecić c. k. starostom, aby zbadali z jak największą dokładnością ilość odbywających się istotnie w każdej miejscowości targów i jarmarków, celem uzyskania podstawy do zniesienia tych targów i jarmarków, które samowolnie zaprowadzone zostały.

II. Świątelnemu c. k. Namiestnictwu raczy przedsięwziąć rewizję wszystkich przywilejów i koncesyj targowych i jarmarcznych, celem dokonania zmian potrzebnych i odnowienia koncesyj dawniej wydanych, przy czem ze względu, że w niektórych miejscowościach istnieje zbyt wielka ilość dni targowych, wypadaloby może dla złagodzenia tego stosunku przyjąć zasadę, iż jarmarki tylko w dniu targowe zwyczajne odbywać się mogą.

III. Świątelnemu c. k. Namiestnictwu raczy jak najsurowiej zabronić odwoływania jarmarków i przenoszenia takich na inne dni, c. k. starostom zaś polecić, iżby w porozumieniu z wydziałami powiatowemi czuwali nad ścisłym wykonywaniem policyi targowej, w szczególności zaś nad tem, aby gminy posiadające koncesye na targi zwyczajne, nie przemieniały takowych na jarmarki, i aby pod żadnym pozorem ilość targów lub jarmarków samowolnie zwiększoną być nie mogła.

IV Świątelnemu c. k. Namiestnictwu raczy zarządzić, aby na przyszłość przed wydawaniem nowych koncesyj na targi i jarmarki, uwzględniane były także opinie odnośnych rad powiatowych.

Zamawiając sobie zwrot udzielonych sprawozdań, npraszamy, aby świątelnemu c. k. Namiestnictwu raczyło nas w swoim czasie uwiadomić o skutku niniejszej odezwy.

D. j. w.

Odpis okólnika Wydziału krajowego do wydziałów powiatowych, z dnia 12. sierpnia 1868. l. 8421.

Na mocy §. 27. e. ustawy gminnej, należy dozór nad miarą i wagą do własnego zakresu działania gmin.

W skutek najw. postanowienia z dnia 6. sierpnia 1855. zaprowadzone zostały w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim księstwem Krakowskim miary i wagi wiedeńskie, które ze względu, iż na mocy ustawy zasadniczej z d. 21. grudnia 1867. §. 11. e. ustawodawstwo o miarach i wagach do zakresu Rady Państwa należy, aż do nowego w tym względzie postanowienia, i nadal obowiązują.

Z dozorem nad miarą i wagą połączony jest także obowiązek cechowania miar i wag według wzorów miar i wag wiedeńskich. Aż do wejścia w życie ustawy gminnej, sprawowały czynność tę w byłym okręgu administracyjnym krakowskim, ustanowione w skutek rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 22. czerwca 1856. l. 4960. na 68 dawniejszych powiatów politycznych, 40 urzędów cymenicznych, z których każdy do jednego z dawniejszych c. k. urzędów powiatowych należał, któremu zwierzchnictwo nad tymże urzędem cymenicznym rozporządzeniem byłej władzy krajowej w Krakowie z d. 5. października 1856. l. 29361. poruczono.

Co do kosztów z czynnością cymeniczną połączonych, obowiązane były w tymże okręgu administracyjnym gminy w miejscu urzędów cymenicznych dostarczać lokal i tegoż urządzenie i utrzymanie, a niektóre ponosiły także w części wynagrodzenia dla ustanowionych cymeników; koszta zaś sprawienia wzorowych miar i wag i przyrządów do cechowania, tudzież wynagrodzenia cymeników, o ile tychże gminy przynajmniej w części nie opłacały, ponosił w zupełności fundusz krajowy.

Za cechowanie zaś miar i wag nie opłacały strony żadnej należytości.

Z wejściem w życie ustawy gminnej porozumiał się Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem względem oddania czynności cymenicznych w myśl §. 27. e tej ustawy, samymże gminom, na które z mocy tejże ustawy także i obowiązek ponoszenia kosztów, z czynnością cymeniczną połączonych, prawnie przeszedł.

Gdy jednakże cechowanie miar i wag w gminach wiejskich nietylko byłoby zbyt ciężkiem, lecz zaprowadzenie takie jest oraz rzeczą namysłu, ażeby przy notorycznej niedbałości przełożonych gmin wiejskich, trudniącym się wyrobem miar i wag rzemieślnikom, mianowicie zaś żydom, nie pozostawić wolnego pola do wyzyskiwania tej okoliczności w celu oszukaństwa, przeto postanowił Wydział krajowy zgodnie z c. k. Namiestnictwem, na razie poruczyć sprawy cymeniczne tylko tym gminom miejskim, które takowe dotąd sprawowały, uregulowanie zaś sprawy tej w innych gminach małomiejskich, które dotąd samoistnego urzędu cymenicznego nie miały, jakoteż w gminach wiejskich, czy to stosownem przydzieleniem tychże do gmin, urzędów cymenicznych posiadających, czy też podziałem na nowe okręgi cymeniczne, wedle wymagań miejscowych stosunków handlowo-przemysłowych, poruczyć najbliżej z temiż obznajomionym wydziałem powiatowym.

W skutek tego porozumienia poleciło c. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z dnia 8. maja b. r. l. 26161. wszystkim c. k. urzędom powiatowym, ażeby czynności cymeniczne, oraz wzory miar i wag, jakoteż przyrządy do cechowania, nietylko w miejscach teraźniejszych urzędów powiatowych, lecz także w miejscach, gdzie takowe przedtem istniały, i dla których przedmioty powyższe sprawiono, dotyczącym zwierzchnościom gminnym na podstawie inwentarza oddały.

Stosownie do powziętej decyzji, w których miejscach nowy urząd cymmentniczy ma być zaprowadzony, zawezwie wydział powiatowy radę dotyczącej gminy, ażeby potrzebne ku temu celowi wzory miar i wag wiedeńskich, oraz przyrządy do cechowania sprawiła, i urząd cymmentniczy w życie wprowadziła, zarazem zawiadomi wydział powiatowy tak zwierzchność gmin, w których urząd cymmentniczy istnieje, o przydzielonym jej okręgu, jakoteż wszystkie gminy o wcieleniu ich do tegoż okręgu.

Czyni się jednak wydział powiatowy uważnym, ażeby nowe cymmentnicze urzędy zaprowadzał ściśle tylko według potrzeby powiatu oraz pewnej rękojmi, iż dotycząca zwierzchność gminna zadaniu należytego wykonywania czynności cymmentniczej odpowie.

Spis potrzebnych zorów miar i wag, jakoteż przyrządów do cechowania, załącza się obok w celu udzielenia tegoż dotyczących zwierzchnościom gminnym. W celu nabycia tych przedmiotów udać się mają zwierzchności gminne do miejskiego urzędu cymmentniczego we Lwowie, który wszelkie zamówienia w tym względzie przyjmuje i skutecznie.

Dla ułatwienia zaś temu urzędowi dostawy i korzystniejszego zamówienia hurtownego, zarządzi wydział powiatowy, ażeby gminy przedmiotów, cymmentniczych potrzebujące, w tym względzie do pewnego terminu, ile możliwości do końca września b. r. w urzędzie cymmentniczym się zgłosiły.

Zaprowadzenie i urządzenie samego urzędu cymmentniczego, ustanowienie cymmentnika i wynagrodzenia dla tegoż, należy do własnego zakresu działania gmin. Co się zaś tyczy kwalifikacyi cymmentnika, obowiązany jest ubiegający się o tę posadę wykazać się świadectwem urzędu cymmentniczego w Krakowie lub we Lwowie, iż potrzebnych w tej mierze wiadomości nabył, i sposobu sprawdzania i stemplowania miar i wag się wyuczył, jakoteż przepisany w tym względzie egzamin złożył. Cymmentnika takiego ma gmina zaniąnować, a po zatwierdzeniu nomicacyi przez wydział powiatowy, zaprzysiądz, i odpowiedzialną jest za to, ażeby nie-examinowanych i nieuzdolnionych cymmentników nie ustanawiała.

Gdy dotychczas cechowanie nie podlegało żadnej opłacie, obecnie zaś koszta utrzymywania urzędu cymmentniczego i cymmentnika na gminę do tego obowiązana przechodzą, przeto zawezwie wydział powiatowy radę tych gmin, którym czynność cymmentnicza poruczoną będzie, ażeby w miarę istotnych kosztów, ze sprawowaniem czynności cymmentniczych połączonych, stósowną opłatę od pewnych miar i wag ustanowiła, i w tym celu stałą taryfę ułożyła. Opłata taka winna być wszakże jak najumiarkowańszą i nie może być jako źródło dochodu uważana, lecz tylko jako zwrot wydatków, przez gminę rzeczywiście ponoszonych.

Taryfy te mają gminy wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia przedłożyć. Z czynności cymmentniczych ma urząd cymmentniczy prowadzić dokładny protokół, w którym partye do cechowania przedmiotów się zgłaszające, i wnoszone od tychże przedmioty oraz ilość przedmiotów sprawdzonych jakoteż odrzuconych, i czas kiedy się to działo, to jest datum, wykazane być mają.

Wydział powiatowy prowadzić będzie kontrolę, obowiązując zwierzchności gminne do peryodycznego przedkładania tychże protokołów dla sprawdzenia i zatwierdzenia takowych.

Co się tyczy postępowania i ścisłego zachowywania przepisów o cechowaniu, w tym względzie obowiązują rozporządzenie ministeryalne z d. 16. kwietnia 1856. l. 439. Według tegoż udziela się wydziałowi powiatowemu następujące wskazówki, które wszystkim gminom, do utrzymywania urzędu cymmentniczego obowiązany, wydać należy.

W skutek najw. postanowienia z dnia 6. sierpnia 1855, są w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem jedynie prawnymi miary i wagi niższo-austryackie, to jest niż.-austr. masa, niż.-austr. meca, wiedeński sążeń i wiedeński łokieć, tudzież wiedeńska waga, a to ze wszystkimi ich podziałami.

Używanie innych miar i wag przy sprzedażach publicznych zakazane jest pod karą konfiskaty miar i wag, a w razie powtórzenia tego przekroczenia pod karą pieniężną od 1 zlr. do 25 zlr. Przekroczenia zaś cięższe należą do kompetencyi sądów.

Miary i wagi w handlu i obrocie publicznym muszą w dowód, że są sprawiedliwe, opatrzone być stemplem urzędowym, w przeciwnym razie podlegają właściciele niestemplowanych miar i wag powyższej karze.

Urząd cymmentniczy zaopatrzony być ma w autentyczne miary i ciężary do ważenia, jakoteż potrzebne do cechowania stemple, i utrzymywać takowe w stanie należywym.

W razie zużycia tych przedmiotów mają takowe być uzupełnione lub nowymi zastąpione.

Gdy miary i ciężary do ważenia, wniesione od strony do cechowania, nie zgadzają się z autentykami miar i ciężarów, natenczas takowe urząd cymeniczny jedynie zwróci, nie wchodząc wcale w sprawdzenie tychże, co wyłącznie do strony należy.

Gdy się miary i ciężary do cechowania przyniesione, z autentykami zgadzają, natenczas ma się na nich prócz liczby roku także znak sprawdzenia odbić, który według najw. postanowienia z dnia 3. listopada 1855. r. składać się ma z orła Państwa z dołączeniem początkowych głosek miejsca, w którym urząd cechowniczy istnieje.

Ciężary do ważenia z lanego żelaza mogą tylko wtedy być cechowane, gdy żelazną obrączką zaopatrzone są, na której stempel sprawdzenia wybitym być ma; ciężary do ważenia z lanego żelaza, z przydatkiem ołowianym, lub też innym, nietylko że nie mogą być cechowane, lecz podlegają konfiskacie.

Rękodzielnicy, którzy się sporządzeniem wag, ciężarów do ważenia i miar objętości i długości trudnią, obowiązani są sporządzone przedmioty swoim znakiem majsterskim opatrzyć, i jeszcze przed sprzedażą ocechować.

Każdy rękodzielnik i kupiec, który według miary i wagi kupuje i sprzedaje, używać musi zawsze przepisanych do tego i należycie cechowanych wag, ciężarów do ważenia i miar, i nie wolno mu w tem miejscu, gdzie swoje zatrudnienie prowadzi, żadnych innych wag, ciężarów do ważenia lub miar nawet przechowywać.

Wszyscy rękodzielnicy i kupcy obowiązani są swoje wagi, ciężary do ważenia i miary w ogóle co dwa lata świeżo cechować. O ile jednak przedmioty te, z powodu częstego używania przedszemu zużyciu podlegają, powinno cechowanie co rok się ponawiać.

Oberzyści i szynkarze mają gościom w szynkach trunków, którego się według miary żąda, nietylko z cechowanych naczyń nalewać, lecz także w naczyniach trzymających miarę podawać.

Gdy w razie przekroczenia konfiskata skuteczną być nie może, zapada już za pierwszym przekroczeniem wyznaczona kara pieniężna.

Kara w odebranych przedmiotach lub w pieniądzech przypada funduszowi ubogich tego miejsca, gdzie przekroczenie popełnionem zostało.

U rękodzielników i kupców, którzy jakiegokolwiek towary i napoje na miarę i wagę sprzedają, jakoteż po gospodach i szynkach, niemniej też i po dworcach kolei żelaznych, gdzie takowe istnieją, należy kilka razy w roku niespodzianą rewizję odbywać, zasze uchybienia dochodzić, fałszywe wagi, ciężary do ważenia i miary konfiskować, i na wykraczające strony stosowne kary nakładać.

Dochodzenie i karanie przestępstw należy z mocy §. 60. ustawy gminnej do zwierzchności gminnej, przeciwko orzeczeniu tejże przysła z mocy §. 61. ustawy gminnej rekurs do politycznej władzy powiatowej.

Wydział powiatowy poleci zwierzchnościom gminnym, ażeby przepisy te ściśle przestrzegały, i czuwać będzie nad zachowaniem tychże.

D. j. w.

Wykaz

wzorowych miar, wag i rekwizytów, które gminnym urzędom cymentniczym do manipulacji przy sprawdzaniu przedmiotów cymentowaniu polegających, niezbędnie potrzebne są, jako to:

1. Ciężarki żelazne a 50, 25, 10, 5, 4, 3, 2, 1 wied. funt.
 2. Ciężarki żelazne z hakami: 2 szt. a 1 lót, 2 a 4 lóty, 2 a 6 lótów, 2 a 1 funt.
 3. Ciężarek wkładkowy z mosiądzu do jednego fta.
 4. 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{64}$ mierzycy
 5. 1 kubek, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ kubka
 6. Łokieć żelazny (w kwadrat).
 7. Sążeń drewniany.
 8. Colszok 3 stóp długości, drewniany.
 9. Dwie wagi czarkowe (jedna mniejsza, druga większa).
 10. Wiadro drewniane, podzielone klamrami w 4 podziały.
 11. $\frac{1}{4}$ wiadra z miedzi; dla uniknięcia wysokich kosztów mogłoby być z grubej blachy sporządzone.
 12. Ścio masówka z blachy.
 13. 1 mas, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ masy z blachy.
 14. Miary fuutowe na olej i oliwę a 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ ft. z blachy.
 15. " " " naftę a 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ ft. z blachy.
- Podług przepisu powinny pod poz. 4. i 5. wypisane przedmioty z miedzi być sporządzone, lecz dla uniknięcia wysokich kosztów mogłoby być z drzewa starannie zrobione.

Rekwizyta.

16. 3 szt. stampiliów z orłem, ze stali (duża, średnia, mała) wypukło rytowane,
17. 3 " " z rokiem, " " (" " ") " " "
18. 3 " " liter początkowych siedziby urzędu cymentniczego (duży, średni, mały, wypukło rytowane);
19. 1 " stampilii z orłem wklęsło rytowanym;
20. 1 " " na której rok i początkowa litera siedziby urzędu cymentniczego wklęsło rytowana;
21. Sypnik (t. j. duża lejka drewniana wraz z podstawą do przepuszczania prosa przy sprawdzaniu miar próżni);
22. Szperhak małego rozmiaru;
23. Młotek; 24. obcegi; 25. dłuto wąskie (Vorzeichner);
26. Żelazo do wypalania znaków cymentniczych (od 0 do 9, orzeł, rok i litera, tudzież Nr. IV M. i P.;

Wszystkie w niniejszym wykazie poszczególnione przedmioty, oprócz pod poz. 21. wypisanego sypnika, które każdy stolarz zrobić jest w stanie, może tutejszy urząd cymentniczy na każde żądanie i w jakiejby ilości, ręcząc za dobre sporządzenie i akuratne sprawdzenie, dostarczyć.

We Lwowie dnia 7. sierpnia 1868.

Fundusz krajowy

w roku 1871.

D o c h o d y									
	Wyszczególnienie rubryk	Wynikłość w r. 1871.		Preliminowana kwota		więcej		mniej	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.538	—	1.200	—	338	—		
2	Odsetki od chwilowo ulokowa- nych pieniędzy obrotowych .	13.239	21	14.000	—	—	—	761	—
3	Dochód z myt na drogach kra- jowych .	123.998	77	114.000	—	9.998	—		
4	Nadwyżka dochodów od zakła- dów dotowanych z funduszu krajowego:								
	a) szpital Św. Łazarza oddział chorych	12.450	55 1/2	9.207	—	3.244	—		
	b) fundusz policyi krajowej . .	2.671	99 1/2	1.559	—	1.113	—		
5	Zapas kasowy	190.310	—	190.310	—	—	—		
6	Dodatki do podatków	1,036.805	46 1/2	1,128.500	—	—	—	91.694	—
7	Rozmaite przypadkowe	6.159	01	—	—	6.159	—		
	Razem .	1,387.173	1/2	1,458,776	—	20.852	—	92.455	—
								71.603	—
W y d a t k i									
I.	Koszta reprezentacji kraju . .	68.070	15 1/2	128.200	—	—	—	60.130	—
II.	„ zarządu	102.507	31 1/2	102.530	—	—	—	22	—
III.	„ leczenia	137.433	04	144.000	—	—	—	6.567	—
IV.	„ szczepienia	21.565	69 1/2	21.726	—	—	—	160	—
V.	Wydatki sanitarne	29.999	80 1/2	30.000	—	—	—		
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczyn- ności	6.264	—	6.422	—	—	—	158	—
VII.	Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania	49.250	—	49.610	—	—	—	360	—
VIII.	Utrzymanie pomników history- cznych	8.000	—	8.000	—	—	—		
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi . .	34.099	07 1/2	34.080	—	19	—		
X.	Drogi krajowe	673.000	81	672.500	—	500	—		
XI.	Dotacje i zasiłki dla zakładów	222.735	55	220.121	—	2.614	—		
XII.	Rozmaite	29.579	04	37.307	—	—	—	7.728	—
	Razem .	1,382.504	48 1/2	1,454.496	—	3.133	—	75.125	—

Lwów dnia 18. września 1872.

Odpis odezwy Wydziału krajowego do świątelnego c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 19. grudnia 1871. do l. 14193.

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas po koniec lipca 1871. przedstawiliśmy wys. Sejmowi w sprawie szupaśnictwa stan rzeczy następujący :

1. iż nie otrzymaliśmy od c. k. Rządu żadnego załatwienia ani oświadczenia pod względem uchwały sejmowej z d. 9. października 1869. wzywającej c. k. Rząd, ażeby wniesiono na najbliższą sesję sejmową przedłożenie rządowe do ustawy o uregulowaniu szupaśnictwa w Galicyi;

2. iż Wydział krajowy w Tryeście wytoczył przeciwko nam proces w trybunale państwowym, który za wyrokował, iż galic. fundusz krajowy winien jest zapłacić czyli zwrócić koszta szupasowe funduszowi krajowemu w Tryeście;

3. że jednakże z uwagi, iż orzeczenia trybunału państwowego nie mogą nas pozbawić, ani też narnszyć praw naszych ze statutu krajowego wypływających, uchwaliliśmy pod dniem 11. sierpnia 1871. do l. 1461.:

- a) dopuścić aż do exekucyi wyroku trybunału państwowego dla zmanifestowania, iż obstajemy w całości przy prawach naszych konstytucyjnych, a tylko przymusowi exekucyi poddać się musimy;
- b) udać się do wszystkich innych Wydziałów krajowych z wezwaniem, ażeby się wstrzymały z żądania-
mi o zwroty kosztów szupasowych, a to na tak długo, aż cała ta sprawa na właściwej drodze konstytucyjnej uregulowaną nie będzie; wreszcie
- c) iż udaliśmy się również do najwyższej władzy krajowej z przedstawieniem: ażeby w myśl uchwały sejmowej z d. 9. października 1869. rządowy projekt do uregulowania szupaśnictwa, na najbliższą sesję sejmową wniesiony został.

Po wydrukowaniu powyższego sprawozdania naszego, otrzymaliśmy odezwę świątelnego Namiestnictwa z dnia 19. sierpnia 1871. do l. 5305/pr, donoszącą nam o sankcyi ustawy państwowej z d. 27. lipca 1871. nr. 88. Dz. p. p. tudzież o rozporządzeniach władzy krajowej zmierzających do wykonania powyższej ustawy.

Wydział krajowy w odpowiedzi swej z d. 5. września 1871. do l. 11600. zastrzegł się przeciwko powyższej ustawie wkraczającej w zakres kompetencyi zagwarantowanej statutem krajowym dla wys. Sejmu, zaś odwołując się do pisma swego z d. 11. sierpnia 1871. do l. 1461., tudzież do uchwały sejmowej z d. 9. października 1869. oświadczył świątelnemu c. k. Namiestnictwu: iż nie może brać ze swej strony żadnej czynnej inicjatywy zmierzającej do wykonania ustawy państwowej z d. 27. lipca 1871. nr. 88.

O tem wszystkiem ułożyliśmy dodatkowe sprawozdanie, w którym streszczając punkta pod 1. 2. 3. przytoczone, donieśliśmy wys. Sejmowi o całej treści naszej uchwały z d. 5. września 1871. do l. 11600.

Wysoki Sejm przyjął to sprawozdanie nasze do swej wiadomości i tym sposobem zatwierdził w całości postępowanie nasze, tudzież zajęte przez nas w sprawie szupaśnictwa stanowisko.

Przy uchwaleniu zaś budżetu krajowego i biorąc wzgląd na wydatki szupasowe, które z powodu dalszych wyroków trybunału państwowego, mogłyby spaść na galic. fundusz krajowy, powziął wysoki Sejm odnośnie do sprawy szupaśnictwa w kraju naszym uchwałę z dnia 11. października 1871. w tej treści:

„Sejm wzywa c. k. Namiestnictwo, aby odpowiedni projekt do ustawy na następnej sesji sejmowej przedłożyło.“

Wydział krajowy czuje się spowodowanym do ponownego wskazania, iż uregulowanie szupaśnictwa w kraju naszym, staje się coraz większą i coraz naglejszą potrzebą. Nie podlega wprawdzie żadnej wątpliwości, iż urządzenie domów przymusowej pracy zastąpiłoby najskuteczniej całą instytucję szupaśnictwa. Ustanawiając i takie zakłady po wszystkich stronach kraju umieszczano by w nich włóczęgów i wszystkie takie osoby, które teraz podpadają wyrokom szupasowym. Przynaglano by je do pracy, a rezultaty takowej służyłyby po największej części na utrzymanie tych domów, zaś w pewnej nieznaczącej części odkładałyby się codziennie jako oszczędności pracujących.

Gdyby więc te oszczędności narosły do pewnej znaczniejszej kwoty, uwalniano by odnośną osobę przy wręczeniu jej tej kwoty z nakazem: ażeby udała się do gminy swej przynależności, tudzież z zaostreniem, iż w razie dalszego włóczenia się, i w ogóle niepoprawności nanowo i na dłuższy czas w takim domu przymusowej pracy umieszczoną zostanie.

W ten sposób radziłoby się najskuteczniej wszelkim i tak ustawicznie się powtarzającym powrotem szupaśników, zaś rzeczony domy byłyby istotnie zakładami poprawy.

Nim jednakże utworzenie podobnych zakładów do skutku przyjść może, wymaga zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, ażeby używano środków zaradczych, które wynikają z instytucji szupaśnictwa.

W opracowaniu przyszłego przedłożenia rządowego zasługiwałyby według zdania naszego następujące punkta na szczególniejsze uwzględnienie:

A. ażeby ulżono najsamprzód tym gminom, które są stacyami szupasowymi w ponoszeniu ciężarów szupasowych.

Przeciążanie tych gmin jest zbytecznem i całkiem słusznie domagają się one już od kilku lat sprawiedliwego uwzględnienia. Wszystkie okoliczne gminy powinny konknrować do wspólnego ponoszenia ciężarów stacyi szupasowej, lub też takowe utrzymywane być winne ze wspólnych funduszów całego powiatu politycznego. Wypada przeto zmienić dotychczas obowiązujące przepisy nasze, które nie dozwalały rozkładania ciężarów stacyi szupasowych.

B. Wszystkie inne koszta szupasowe a mianowicie:

zaopatrzenie lekarskie, za wyżywienie dzienne, za oczyszczenie i przyodzienię szupaśników, za transportowanie takowych w szszczególności podwodami, za wynagrodzenie czyli należytość dla straży konwojującej, należy szszczegółowo otaksować w wartości pieniężnej; gdyż dotychczasowe przepisy nasze nie zawierają w tym względzie żadnego oznaczenia.

Pieniężne zreluowanie kosztów i ciężarów szupasowych okazuje się z każdego względu niezbędnem, a to dla sprawiedliwego rozkładu tych ciężarów, które ponoszono u nas w naturze, tudzież dla pozyskania możliwości likwidowania zwrotów co do kosztów szupasowych.

C. Wszystkie przepisy pod względem szupasowania poddanych do innych państw przynależących, należy republikować i stosownie do zregulowania całego szupaśnictwa uzupełnić.

D. Na granicy, którą idą ciągi szupaśników, winien być ustanowionym organ urzędowy, któryby poświadczył odbiór i przepustkę szupaśników przez kraj odstawionych, a to bez względu na to, czy to jest granica do innych królestw i krajów Monarchii, czyli też granica do obcego państwa.

E. Szupasowanie szszczególnie przy większych odległościach winno się odbywać zapomocą kolei żelaznej, gdyż większy koszt transportowania zrównoważonym zostanie zyskiem czasu i oszczędnością w kosztach wyżywienia i innych należytości szupasowych.

F. Ustawa z dnia 27. lipca 1871. nr. 88. Dz. p. p. a w szszczególności §. 18. nakłada na gminy zbyt wielkie obowiązki, którym gminy nasze, a szszczególnie wiejskie nie są w stanie podołać.

§. 18. przepisuje bowiem:

„iż gmina jest odpowiedzialną za koszta, które wynikają z zaniedbania nałożonych jej względem szupaśnictwa obowiązków. Koszta łapania zbiegłych szupaśników ponosi ta gmina, której organa ponoszą winę w tej ucieczce.“

§. 11. powyższej ustawy przepisuje zaś, iż w razie ucieczki szupaśnika, zarządza się ściganie i łapanie zbiegłego, przez publiczne organa bezpieczeństwa.

Odnosnie więc do powyżej wzmiankowanej odpowiedzialności nadmienić musimy: iż gminy nasze wiejskie są ubogie i nie są w stanie opędzić kosztów na utrzymanie dostatecznej policji miejscowej, tudzież stałej straży gminnej; nie mogą przeto odpowiadać za koszta w tym wypadku, jeżeli wyznaczona eskorta szupaśników nie dopełni swego obowiązku.

Regres gminy do eskorty winę ponoszącej, jest bardzo trudnym i z powodu ubóstwa będzie zawsze niemożliwym; prócz tego wina zaś eskorty szupaśnika nie tak łatwo udowodnioną być może.

Równie też i ściąganie kosztów od gminy narosłych z powodu ścigania i łapania zbiegłych szupaśników, natrafi z powodu ubóstwa gmin naszych wiejskich na bardzo wielkie trudności, i one poczytywać to będą, za bardzo dotkliwy i niesłuszny ciężar, co też ze względu na ich stosunki rzeczywiście przyznać musimy.

Wszystkim tym trudnościom zaradziłoby się najskuteczniej, gdyby zarządzono zaprowadzenie, ażeby żandarmera eskortowała szupaśników.

Utrwalenie bezpieczeństwa publicznego jest celem żandarmerji — i wysoki Sejm w rezolucji swej z dnia 17. października 1871. do l. 479/5. uznał naglącą potrzebę takiej reorganizacji żandarmerji, któraby tej instytucji nadała więcej samodzielności, czyniąc ją zarazem skuteczniejszą pomocą dla działania zwierzchności miejscowych

Z drngiej strony zaś jest istotnie najslusniejszem żądaniem, ażeby gminom, które i tak ponoszą wszystkie ciężary szupaśnictwa, poczyniono tę ulgę w obowiązkach, którym szczególnie gminy wiejskie w żaden sposób podolać nie mogą.

Byłoby zatem nader pożądanem, ażeby eskortowanie szupaśników przez żandarmerję, a szczególnie przy gminach wiejskich już teraz w drodze admin.stracyjnej zarządzonem zostało; równie też przemawiamy najusilniej zatem: ażeby też i inne z powyżej wyszczególnionych punktów w drodze tymczasowych rozporządzeń administracyjnych uregulowane zostały, — o ile tu w ogóle jest możliwem według przepisu §. 19. ustawy z dnia 27. lipca 1871. nr. 88. Dz. p. p.

Wydział krajowy zajmuje się obecnie zbieraniem dat odnoszących się do uregulowania szupaśnictwa, a skoro tylko pożyteczne lub przydatne momenta osiągnąć zdoła, przeszle je bez zwłoki świetnemu Prezydium c. k. Namiestnictwa.

Odwolując się zatem do pisma naszego z dnia 11. sierpnia 1871. do l. 1461 — w którym obok uzasadnienia praw naszych konstytucyjnych przedstawiliśmy: iż c. k. Prezydium Ministerstwa w przedłożeniu swem do Rady państwa z d. 5. maja 1871. uwzględniło kompetencję Sejmu galicyjskiego do prawodawczego uregulowania szupaśnictwa w Galicyi, a zatem, iż wyraźne uznanie najwyższych władz wysokiego Rządu po naszej stoi stronie, — żywimy tem bardziej nadzieję, iż świetne Prezydium c. k. Namiestnictwa raczy się przychylić do przedstawienia naszego, a uwzględniając dobro i naglące potrzeby kraju, zarządzi bez zwłoki rozpoczęcie prac przygotowawczych do przyszłego przedłożenia rządowego, tudzież wyda tymczasowe rozporządzenie admiaistracyjne, o ile takowe według §. 19. ustawy z d. 27. lipca 1871. miejsce mieć mogą.

D. j. w.

1844
The first part of the report is devoted to a general description of the country and its resources. It then proceeds to a detailed account of the various branches of industry and commerce, and concludes with a summary of the state of the population and the progress of the arts and sciences.

The second part of the report contains a list of the principal towns and cities, with a description of their situation, extent, and population. It also gives an account of the principal manufactures and trades of each place, and of the state of the agriculture and husbandry in the neighbourhood.

The third part of the report is a list of the principal rivers and lakes, with a description of their course, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the fisheries and other resources of the water.

The fourth part of the report is a list of the principal mountains and hills, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various minerals and fossils which are found in the mountains.

The fifth part of the report is a list of the principal minerals and fossils, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the extraction and refinement of these minerals.

The sixth part of the report is a list of the principal manufactures and trades, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the improvement of these manufactures and trades.

The seventh part of the report is a list of the principal arts and sciences, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the improvement of these arts and sciences.

The eighth part of the report is a list of the principal population, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the improvement of this population.

The ninth part of the report is a list of the principal progress of the arts and sciences, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the improvement of these arts and sciences.

The tenth part of the report is a list of the principal state of the population and the progress of the arts and sciences, with a description of their situation, extent, and the various uses to which they are put. It also gives an account of the various methods which are used for the improvement of this state of the population and the progress of the arts and sciences.

Sumaryczny wykaz

obrotu funduszu krajowego i funduszy z funduszu tego dotowanych w r. 1871.

Nazwa funduszy	Dochody własne		Dotacje		Przenośne (zaliczki i depozyta)		Kapitały chwilowo lokowane i odbierane		Pozostałość kasowa na początku r. 1871.		Razem		Budżetem uchwalona kwota na r. 1871.		W porównaniu z kwotą preliminowaną				
															więcej		mniej		
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
Dochody.																			
1	Fundusz krajowy	160.057	54	—	—	754.555	20 1/2	355.924	83 1/2	190.310	—	1.460.847	58	330.276	—	20.091	54		
2	Szpital główny we Lwowie:																		
	a) Oddział chorych	63.969	27 1/2	62.819	91	59.527	09	—	—	8.649	88 1/2	194.966	16	125.912	—	87 7	18 1/2		
	b) " położnic	1.710	90 1/2	9.550	—	3.666	23 1/2	—	—	—	—	14.927	14	11.834	—			573	09 1/2
	c) " obłąkanych	8.041	63	60.735	—	13.906	89 1/2	—	—	—	—	82.683	52 1/2	69.270	—			493	37
3	Fundusz podrzutek	2.436	81	53.271	13	302	40	—	—	400	—	56.410	34	59.247	—			3.539	06
4	Fundusz szpitala św. Łazarza w Krakowie:																		
	a) Oddział chorych	55.185	01	—	—	33.351	11 1/2	54.195	50	24.790	75	167.522	37 1/2	44.801	—	10.384	01		
	b) " położnic i podrzutek	13.815	63	29.681	33	—	—	1.165	—	—	—	44.661	96	45.321	—			1.824	04
5	Fundusz szpitala św. Ducha w Krakowie:																		
	a) Oddział obłąkanych	6.365	37	4.946	29	—	—	50	17	—	—	11.361	83	9.261	—	2.050	66		
	b) " syfilitycznych	15.760	07	1.731	89	876	46 1/2	903	12	500	—	19.771	54 1/2	16.395	—	1.096	96		
6	Fundusz policyi krajowej	5.437	38 1/2	—	—	—	—	—	—	1.180	18 1/2	6.617	57	5.525	—			87	61 1/2
	Razem	332.779	62 1/2	222.735	55	866.185	40 1/2	412.238	62 1/2	225.830	82	2.059 770	02 1/2	717.842	—	34.500	35 1/2	6.517	18
Wydatki.																			
1	Fundusz krajowy	1.159.768	93 1/2	222.735	55	678.593	31 1/2	211.043	43	225.511	81 1/2	2.497.653	04 1/2	1.454.496	—			71.991	51 1/2
2	Szpital główny we Lwowie:																		
	a) Oddział chorych	126.779	18 1/2	—	—	56.556	91 1/2	—	—	11.620	06	194.966	16	125.912	—	877	18 1/2		
	b) " położnic	11.260	90 1/2	—	—	3.666	23 1/2	—	—	—	—	14.927	14	11.834	—			573	09 1/2
	c) " obłąkanych	68.776	63	—	—	13.906	89 1/2	—	—	—	—	82.683	52 1/2	69.270	—			493	37
3	Fundusz podrzutek	55.707	94	—	—	688	70	—	—	13	70	56.410	34	59.247	—			3.539	06
4	Fundusz szpitala św. Łazarza w Krakowie:																		
	a) Oddział chorych	55.185	01	—	—	45.152	11 1/2	54.195	50	12.989	75	167.522	37 1/2	44.801	—	10.384	01		
	b) " położnic i podrzutek	43.496	96	—	—	—	—	1.165	—	—	—	44.661	96	45.321	—			1.824	04
5	Fundusz szpitala św. Ducha w Krakowie:																		
	a) Oddział obłąkanych	11.311	66	—	—	—	—	50	17	—	—	11.361	83	9.261	—	2.050	66		
	b) " syfilitycznych	17.491	96	—	—	834	06 1/2	903	12	542	40	19.771	54 1/2	16.395	—	1.096	96		
6	Fundusz policyi krajowej	5.437	38 1/2	—	—	—	—	—	—	1.180	18 1/2	6.617	57	5.525	—			87	61 1/2
	Razem	1.555.226	57	222.735	55	799.398	24	267.357	22	251.857	91	3.096.575	49	1.842.062	—	14.408	81 1/2	78.508	69 1/2
	Odtrąciwszy sumę dochodów	332.779	62 1/2	222.735	55	866.185	40 1/2	412.238	62 1/2	225.830	82	2.059.770	02 1/2	717.842	—				
	Okazuje się { niedobór	1,222.446	94	—	—	—	—	—	—	26.027	09	1,248.474	03 1/2	—	—			64.099	88
	{ nadwyżka	—	—	—	—	66.787	16 1/2	144.881	40 1/2	—	—	211.668	57	—	—				
	Na pokrycie niedoboru wpłynęło dodatków do podatków	1,036.805	46 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	1,036.805	46 1/2	1,128.500	—			91.694	53 1/2

Odpis odezwy Prezydium Namiestnictwa z dnia 23. sierpnia 1872. do l. 4.684 do Wydziału krajowego w miejscu.

Jego E. p. Minister spraw wewnętrznych oświadczył reskryptem z dnia 27. czerwca do N. 1974, że w sprawie szupaśnictwa c. k. Ministeryum nie może odstąpić od stanowiska wskazanego ustawą państwową z dnia 27. lipca 1871. r (Dz p. p. L. 88), że przeto dążyć musi, ażeby i tu w kraju zarówno jak w innych krajach przeprowadzonymi zostały postanowienia powyższej ustawy.

Względem ustanowienia stacyj szupasowych i wykonywania przez te nałożonych na nie ustawą obowiązków już zarządziło c. k. Namiestnictwo odpowiednie kroki, a pozostaje tylko przeprowadzenie dalszych postanowień ustawy, mianowicie względem pokrycia kosztów, które wedle §. 15. ponosić ma fundusz krajowy i względem wydania dalszych rozporządzeń celem wykonywania szupasu, do czego według §. 19 powołanym jest Wydział krajowy.

Krom tego chodzi jeszcze o to, czy i w jakiej mierze urzeczywistnione być mają zastrzeżenia na rzecz ustawodawstwa krajowego w §. 14. i.16. wspomnianej ustawy.

J. E. p. Minister oznajmił zarazem że dopóki w myśl tych paragrafów wydać się mające ustawy krajowe co innego nie postanowią, dopóty pozostaje w swej mocy wyrzeczony w powołanej ustawie obowiązek gmin w ogóle, i gmin będących stacyami szupasowemi, a względnie funduszu krajowego do ponoszenia kosztów szupaśnictwa.

Uwielbiamy o tem świetny Wydział krajowy w odpowiedzi na szacowne odezwy z d. 11. sierpnia, 5. września i 19. grudnia 1871. do l. l. 1.461, 11.600, 14.193 i 15.018 i 10 kwietnia r. b. do l. 2.660 nie mogę pominąć uwagi, że dalsze zwlekanie wykonania powołanej ustawy, nie tylko nie może uwolnić kraju od obowiązków, które na nim ciążyą tak względem innych krajów, jakoteż względem gmin własnych, ale że wzrastające z każdym rokiem remanenta uczynią ich wykonanie naraz kontrybuentom bardzo uciążliwym, zwłaszcza, że w braku rozporządzeń, które świetny Wydział krajowy w myśl §. 19. wydać ma, mianowicie oznaczających wysokość pojedynczych wydatków funduszu krajowego nie będzie mógł likwidować kosztów szupasowania obcych, które zwracać winne fundusze właściwych krajów.

C. k. rząd zamierza przedłożyć Sejmowi projekt do ustawy względem postanowień zastrzeżonych §§. 14. i 16. ustawodawstwu krajowemu, lecz ustawa ta może zawierać jedynie oznaczenie, kto i o ile wydatki wskazane §. 14. i 15. ustawy o szupaśnictwie zwrócić ma gminom, a względnie funduszowi krajowemu. Za podstawę tego projektu przyjęło c. k. Namiestnictwo przez świetny Wydział krajowy w odezwie z dnia 19. grudnia 1871. l. 14.193 podniesioną zasadę, że koszta, które wedle §. 14. ustawy o szupaśnictwie opędzać ma gmina będąca stacyą szupasową, winien jej zwrócić fundusz państwowy.

Co do kosztów funduszowi krajowemu przekazanych (§. 15.) sądzi c. k. Namiestnictwo, że fundusz krajowy może żądać ich zwrotu tylko za rewertentów, jeżeli ci nie są w stanie je zapłacić, od gminy do której przynależą, skoro ta nie wykaże, że użyła wszelkich środków dla przymuszenia szupaśnika do zarobku pozwolonego.

Postanowienia odnoszące się do urządzenia transportów głównych i częściowych, tudzież stacyj szupasowych i konwoju, są według §. 19. powołanej ustawy przedmiotem rozporządzeń, które wydać ma władza naczelna kraju w porozumieniu z świetnym Wydziałem krajowym.

Co do oznaczenia stacyj szupasowych, otrzymało e. k. Namiestnictwo od e. k. Starostów dotyczące wnioski, które w porozumieniu z wydziałami powiatowymi ułożone zostały.

Jedynie wydział powiatowy w Dąbrowy odmówił e. k. Starości wszelkiego udziału w tej sprawie.

Odwołując się do oświadczonej w szacownej odezwie z dnia 5. września 1871. r. do N 11.600 gotowości wspierania swem światłem zdaniem e. k. rządu w wykonywaniu powyższej ustawy, mam zaszczyt przesłać wnioski e. k. Starostw względem ustanowienia stacyj szupasowych z uprzejmem wezwaniem, ażeby świetny Wydział krajowy zechciał objawić swe zdanie tak co do powyższych zasad projektu ustawy krajowej, jakoteż co do wniosków Starostw względem stacyj szupasowych; zarazem oświadczam gotowość na wypadek, gdyby świetny Wydział krajowy uważał to za więcej odpowiadające celowi, wydelegować z e. k. Namiestnictwa osobną komisję, któraby wspólnie z delegatami świetnego Wydziału krajowego zajęła się wyznaczeniem duktów głównych i częściowych, któremiby szupasowanie odbyło się, jako też ustanowieniem stacyj szupasowych

Co do konwoju, toby do niego jak dotąd tylko wyjątkowo mogła być używaną e. k. żandarmerya, gdyż takowa dziś nie jest nawet dostateczną do wykonywania zwyczajnych czynności, do których wedle swego przeznaczenia i instrukcyi jest powołaną; zresztą użycie żandarmeryi do konwojowania szupaśników zależeć będzie od nowej organizacyi tej instytucyi, która dopiero nastąpić ma w drodze ustawodawczej.

Zechce świetny Wydział krajowy także i co do urządzenia konwojów szupaśników udzielić swego zdania.

Zważywszy, że świetny Wydział krajowy sam w swej szacownej odezwie z dnia 5. września 1871. do l. 11.600 uznał, iż uregulowanie szupaśnictwa staje się dla kraju coraz większą i coraz naglejszą potrzebą, a uregulowanie to nie może być przeprowadzonym bez odpowiedniego funduszu na opędzenie kosztów, tuszę, że świetny Wydział krajowy nie pominie wyżej podniesioną kwestyę kosztów i zechce dla tychże pokrycia umieścić w projekcie budżetu na rok 1873. w rubryce wydatków funduszu krajowego odpowiednią kwotę, zwłaszcza, że przyjęcie tej kwoty do budżetu zawisłem będzie od uchwały Sejmu.

Świetny Wydział krajowy zechce uwiadomić mnie ile możności jak najrychlej o powziętej swej uchwale, mianowicie czy jaką kwotę na pokrycie kosztów szupaśnictwa wniesie do Sejmu w projekcie budżetu.

W końcu muszę ponowić zapewnienie, że e. k. rząd krajowy jak we wszystkich dobro kraju dotyczących sprawach, tak i w tej uwzględni wszelkie okoliczności, któreby wpływały na uregulowanie szupaśnictwa w sposób ile możności jak najmniej uciążliwy dla gmin i kraju, a skuteczny dla poskromienia włóczęgostwa, ale że zarazem liczy na poparcie świetnego Wydziału krajowego i innych władz autonomicznych.

D. j. w.

Wykaz chorych, położnic, mamek i dzieci pielęgowanych w r. 1871. w szpitalu Św. Kazarza w Krakowie.

Szpital właściwy				Za Zakładem położnic i podzwitkóww																																		
Liczba				W domu								Za domem																										
Liczba				Zakład położnic				Mamki i dzieci ssące				Dzieci w szkole zakładu				Dzieci chore				Dzieci na wsiach u mamek																		
leczonych chorych		dni leczenia		Liczba				Liczba				Liczba				Liczba																						
łóżek	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	zmarłych	łóżek	kobiet	rodzących	dni pobytu	matek nieżywo urodzonych po urodzeniu	łóżek	mamek	chłopców	dziewcząt	mamek	chłopców	dziewcząt	dzieci zmarłych	łóżek	chłopców	dziewcząt	chłopców	dziewcząt	łóżek	chłopców	dziewcząt	chłopców	dziewcząt	zmarłych	chłopców	dziewcząt	chłopców	dziewcząt	zmarłych	chłopców	dziewcząt	chłopców	dziewcząt
160	1.068	972	24.607	25.315	338	15	251	213	5.212	13	10	12	12	159	143	158	4.677	3.040	2.796	46	40	31	29	2.232	2.628	17	32	32	2.710	1.697	16	911	923	259.320	259.652	118	125	

Wykaz statystyczny

chorych, leczonych w szpitalu powszechnym Św. Ducha w Krakowie w r. 1871.

Oddział	Liczba							
	łóżek	leczonych chorych		dni pielęgnowania chorych		umartych	Zmarłych dzieci ssących należących do stanu chorych	
		mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet			
Chorób kłowych i skórnych	100	323	380	9.497	14.616	12	4	
Obłąkanych	50	53	50	6.916	9.324	6	—	

Odpis odezwy Wydziału krajowego z dnia 17. września 1872. do l. 14.132 do Prezydium Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szanowną odezwę świetnego c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 23. sierpnia 1872. do l. 4684. w sprawie przysłego uregulowania szupaśnictwa w kraju naszym, Wydział krajowy ma zaszczyt donieść świetnemu c. k. Prezydium Namiestnictwa o następującej swojej uchwale.

W odezwie naszej z 5. września 1871. do l. 11.600. odwołaliśmy się do uchwały wysokiego Sejmu z 9. października 1869, zastrzegliśmy się przeciwko ustawie państwowej z 27. lipca 1871. nr. 88. wkraczającej w zakres kompetencji zawarowany statutem krajowym dla Sejmu galicyjskiego i oświadczyliśmy świetnemu c. k. Prezydium Namiestnictwa, iż dopokąd wysoki Sejm nie poweźmie w tym względzie uchwały wskazującej nam inny kierunek, Wydział krajowy nie może brać ze swej strocy żadnej czynnej inicjatywy zmierzającej do wykonania powyższej ustawy państwowej.

O tem położeniu rzeczy donieśliśmy wysokiemu Sejmowi, który przyjął nasze sprawozdanie do swej wiadomości, zaś uchwałą swoją z 11. października 1871. wezwał c. k. Namiestnictwo, aby odpowiedni projekt do ustawy przedłożyło na następującej sesji sejmowej

Wobec tego składu nie może Wydział krajowy i teraz podjąć się czynnej inicjatywy do wykonania powyższej ustawy państwowej, gdyż tym sposobem sprzeciwiłby się wprost uchwale sejmowej z dnia 9. października 1869. czego z obowiązku swego uczynić mu nie wolno, jak również nie może przesądzać z góry przysłej uchwale wysokiego Sejmu.

Życzyłoby wprawdzie należało, ażeby wniesie się mające przedłożenie rządowe obejmowało w sobie uregulowanie całego szupaśnictwa w kraju naszym, gdyż istniejące u nas prowincjonalne przepisy szupasowe zawierają w sobie tylko całkiem prymitywne i niedokładne wskazówki, zastosowane do dawniejszych patryarchalnych stosunków z upływnego już wieku, wymagają przeto niezbędnie najdokładniejszego przejrzenia, zrewidowania i zestawienia w jedną wyczerpującą całość, która harmoniowałaby z te-
raźniejszymi stosunkami.

Sam c. k. Rząd uznał konieczną potrzebę zregulowania całego szupaśnictwa w Galicyi, jak świadczą o tem rozporządzenia najwyższej władzy policyjnej z roku 1857., dalej Ministerstwa spraw wewnętrznych z 9. marca 1858. l. 1933. wreszcie Ministerstwa stanu z dnia 10. marca 1865. do l. 1247.; prócz tego zaś uchwała wysokiego Sejmu z 9. października 1869. opiewa wyraźnie o zregulowaniu całego szupaśnictwa w Galicyi, zaś §. 17. statutu krajowego wskazuje na to, iż propozycye do ustaw krajowych mają być z reguły przedłożenia rządowe.

W każdym zaś razie Wydział krajowy przedstawiając potrzebę zregulowania całego szupaśnictwa liczy na to. iż świetne c. k. prezydium Namiestnictwa według swej obietnicy zawartej w powyższej odezwie z 23. sierpnia 1872. do l. 4684. wniesie do najbliższego zebrania sejmowego projekt do ustawy względem postanowień zastrzeżonych dla ustawodawstwa krajowego według §§. 14. i 16 ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871. nr. 88. Dz. p. p., co już z tego względu okazuje się tem pożądanyszem, iż z tego wywinąć się musi instrukcya wysokiego Sejmu, jak Wydział krajowy w tej sprawie i nadal postępować ma?

W oczekiwaniu więc, iż wysoki Sejm, którego zebranie za kilka tygodni nastąpić ma, oceniając powyższy projekt rządowy, uchwali i określi dokładnie stanowisko, jakie Wydział krajowy w tej sprawie zajmować ma, wstrzymujemy się w tej chwili od objawienia zdania naszego nad poruszonemi przez świetne c. k. Prezydium Namiestnictwa kwestyami co do przysłego uregulowania szupaśnictwa.

Nadesłane nam przez świetne c. k. Prezydium Namiestnictwa wnioski c. k. starostów względem ustanowienia stacyj szupasowych zwracamy sub a/. w załączeniu.

Przegląd

chorych leczonych w szpitalu powszechnym lwowskim w roku 1871.

W zakładzie		Z końcem r. 1870. pozostało		W ciągu r. 1871. przybyło		Stan ogólny		Wydalono		Umarło		Pozostało z końcem r. 1871.		Stosunek	
		mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	wyzdrowienia	śmiertelności
chorych		219	184	2609	2044	2828	2228	2316	1832	285	224	227	172	82·04%	10·06%
		403		4653		5056		4148		509		399			
obłąkanych		115	139	137	126	252	265	83	85	37	20	132	160	30·58%	11·02%
		254		263		517		168		57		292			
położnic	kobiet		46		444		490		447		7		36	81·42%	1·43%
	dzieci	11	7	208	182	219	189	196	162	12	16	11	11	87·74%	6·86%
		18		390		408		358		28		22			

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy blokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w go-tówce		w obli-ga-cyach		w go-tówce		w obli-ga-cyach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Brody	17	Starebrody	188	50							
	18	Chmielna	100	—							
Brzesko	19	Złoty	—	—							Kapitał tej kasy stanowi suma uzyskana ze sprzedaży zboża szpichlerzowego.
	20	Bogumiłowice	1580	15							
	21	Zakliczyn	900	—							
	22	Gosprzydowa	360	56							
	23	Wytrzyścze	134	5							
	24	Sufczyn	699	27							
	25	Porąbka Iwkowska	40	97							
	26	Łukanowice	610	17							
	27	Dobrociesz	172	86							
	28	Druzków pusty	181	15							
	29	Połom mały	81	22							
	30	Wojakowa	98	46							
	31	Kąty	357	31							
	32	Biskupice radłowskie	2300	2							
	33	Żerków	337	65							
	34	Brzezowiec	288	81							
	35	Ratnawa	138	48							
	36	Łaniowa	314	32							
	37	Niedźwiedza	350	90							
	38	Radłów	2347	15							
39	Niwka	1447	35								
40	Biesiadka	509	72								

Powiat	Liczba porządk	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w go-tówce		w obli-ga-cyach		w go-tówce		w obli-ga-cyach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Brzesko	41	Olszowa	—	—						Kapitał zakładowy stanowi kwota uzyskana ze sprzedaży szpichlerza gminnego.	
	42	Zodnia	—	—							
	43	Piaski Drużków	—	—							
	44	Filipowice	—	—							
	45	Bieśnik	—	—							
	46	Łusławice	—	—							
	47	Kończycka	—	—							
	48	Wesołów	—	—							
	49	Stroże	—	—							
	50	Wola Stróżka	—	—							
	51	Ruda kameralna	—	—							
	52	Rurka	327	90							
	53	Zaborowce	1472	16							
	54	Pojawie	477	39							
	55	Zdrochec	349	80							
	56	Marcinkowice	320	—							
	57	Łysa góra	853	65							
	58	Więckowice	327	95							
	59	Lewniowa	552	67							
	60	Słona	—	—							
	61	Faściszowa	—	—							
	62	Szczurowa	1831	84							
	63	Łopón	1010	18							
	64	Jaworsko	498	68							
	65	Zamoście	567	17							

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Brzesko	66	Perły	128	97							
	67	Wał Rudy	1628	61							
	68	Będzieszyna	87	—							
	69	Przyborów	1137	77							
	70	Biadoliny radłowskie	2544	28							
	71	„ szlacheckie	218	88							
Dolina	72	Polanica	108	19							
	73	Brzaza	133	70							
	74	Nizniów dolny	180	39							
	75	„ górny	126	72							
	76	Taniawa	110	48½							
	77	Wola zaderewacka	108	46							
	78	Zaderewacz	143	85							
	79	Lisowice	311	73							założone w r. 1870.
	80	Dołżka	125	11							
	81	Bolechów ruski	394	70							
	82	Wołoska wieś	217	63							
	Gródek	83	Grabów	2400	—						
84		Łopianka	1250	—							
85		Rzeszniate	113	—							
86		Łuhy	800	—							
87		Burgthal	1814	50							
88		Czerlany	350	—							założone w r. 1852.

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie porządkowej				Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Gródek	89	Kiernica	1952	—							założone w r. 1869.
	9	Obroszyn	800	67							
	91	Weissenberg	1200	—							
Horodenka	92	Dąbki	586	55							założona w r. 1870. — kapitał nieoznaczony
	93	Strzylice	333	—			2230	33			
Jarosław	94	Pruchnik	200	—							
	95	Małodycz	254	95							
	96	Żurowiczka	100	—							
	97	Adamówka	—	—	500						
	98	Bobrówka	435	77							
	99	Tuligłowy	86	47							
	100	Majdan	2760	—							
	101	Wola Buchowska	50	—							
	102	Chorzowa	50	—							
	103	Rozborz okrągły	50	—							
	104	Pruchnik wieś	300	—							
105	Wola Pełkińska	81	1								
106	Wietlin	—	—			77	60				
107	Nielipkowice	226	86								
Jasło	108	Glinnik polski	360	—							
	109	Przybówka	318	15							
	110	Sieklówka dolna	516	40 1/2							
	111	" górna	251	—							
	112	Bierówka	395	73							

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w go-tówce		w obli-ga-cyach		w go-tówce		w obli-ga-cyach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Jasło	113	Kobyle	104	25							
	114	Niepla	701	77							
	115	Glinnik dolny	87	41 1/2							
	116	Twierdza	54	15							
	117	Chrzastówka	276	30							
	118	Błaszkowa	1228	72 1/2							
	119	Tarnowiec	547	73							
	120	Czeluśnica	402	52							
	121	Umieszcz	307	52							
Kolbuszowa	122	Siedlanka	120	94							
Kołomyja	123	Gody	1464	50							
	124	Załużce nad Prutem	110	—							
Limanowa	125	Ujanowiec	200	10							
	126	Pogorzany	104	96							
	127	Lipowe	161	—							
	128	Strome	654	15							
	129	Słupie	429	—							
Łańcut*)	130	Pantalowice	170	—							
	131	Białobrzegi	329	47							
	132	Rudy przeworskie	570	37							
	133	Dembina	251	18	214						
	134	Gorliczyna	630	78							

*) W powiecie Nowo-Sądeckim 53 gmin uchwaliło założyć kasy pożyczkowe z funduszków uzyskanych ze sprzedaży szpichlerzy gminnych. Kasy te niebawem już wejdą w życie.

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Łańcut *)	135	Kuryłówka	673	71						Towarzystwo zaliczkowe	
	136	Łańcut	—	—							
Pilzno	137	Bukowa	357	27							
Przemysłyany	138	Gliniany	2930	—						Towarzystwo zaliczkowe Rada powiat. pożyczka 1000 złr.	
	139	Zamość	725	—							
	140	Przegnojów	900	—							
	141	Przemysłyany	—	—							
	142	Zędownice	204	—							
	143	Borszczów	255	—							
Ropczyce	144	Chechty	1000	—							
Rzeszów	145	Żyznów	302	32							
	146	Dobrzechów	570	—							
Sambor	147	Łużek dolny	64	12 1/2							
	148	Sąsiadowice	348	45							
Sanok	149	Stróże wielkie	500	—							
Sokal	150	Tudorkowice	202	34							
Tarnów	151	Turbia	346	86							
	152	Hyszów	81	75							
	153	Poręba radna	520	10							
	154	Zabłędze	371	—							
	155	Koszyce wielkie	195	—							
	156	" małe	99	62							

*) W powiecie Nowo-Sądeckim 53 gmin uchwalilo zalozyć kasy pożyczkowe z funduszków uzyskanych ze sprzedaży szpichlerzy gminnych. Kasy te niebawem już wejdą w życie.

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
	157	Bratyszów	1580	—							
	158	Horyhlady	1090	—							
	159	Okniany	200	—							
	160	Olesza	200	—							
	161	Kłubowce	200	—							
	162	Olszanica	1524	—							
	163	Strychańce	100	—							
	164	Nadorożna	474	—							
	165	Kolińce	1078	—							
	166	Hryniowce	300	—							
	167	Słobódka	50	—							
	168	Odaje	45	—							
Tłumacz	169	Hostów	200	—							
	170	Bohorodczyn	150	—							
	171	Targowica	150	—							
	172	Jakrzewa	125	—							
	173	Grabież	100	—							
	174	Uchorniki	150	—							
	175	Ottynia	230	—							
	176	Ladzkie	250	—							
	177	Markowce	200	—							
	178	Chomiakówka	100	—							
	179	Tyśmienica	150	—							
	180	Czarnołożce	300	—							
	181	Przeniczniki	300	—							

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy		Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej		Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	
Turka	182	Turka	1500	—		3502	kasa powiatowa
	183	Boberka	800	—			
Wieliczka	184	Sieraków	702	90			Pożyczka amortyzacyjna
	185	Nowawieś	226	70			
	186	Dziekanowice	342	60			
	187	Podgórze	15000	—			
Zaleszczyki	188	Zaleszczyki	—	—	665		kasa pożyczkowa dla ludności chrześcijańskiej
Złoczów	189	Biały kamień	1551	29			Założone w r. 1868.
	190	Bubszczany	90	88			
	191	Białogłowy	119	43			
	192	Firlejówka	700	—			
	193	Hodów	219	44			
	194	Jarczowce	600	—			
	195	Kutkorz	70	—			
	196	Koropiec	40	—			
	197	Młynowce i Grabkowce	607	—			
	198	Nowosiółki	50	—			
	199	Nesterowce	196	80			
	200	Neterfińce	118	86			
	201	Olejów	112	—			
	202	Podhorce	1800	—			
	203	Pobosz	82	40			

Powiat	Liczba porządk.	G m i n a	Kapitał zakładowy				Kapitał gminy ulokowany w kasie pożyczkowej				Uwaga
			w gotówce		w obligacjach		w gotówce		w obligacjach		
			złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
Złoczów	204	Płuchów	1150	—							
	205	Podhajczyki i Wołosówka	977	44							
	206	Presowce	500	—							
	207	Sknidów	160	—							
	208	Sassów	1358	—							
	209	Tustogłowy	520	—							założ. w r. 1868.
	210	Uciszków	450	—							
	211	Werchobuż	567	6							
	212	Zarudzie	100	—							
	213	Złoczów	5000	—							kasa powiatowa
Żydaczów	214	Wołeniów	1180	—							
	215	Łowczyce	—	—			300	—			
	216	Cucułowce	—	—			230	—			
	217	Strutyn wyżny	2650	—							
	218	Hoziejów	157	94							
	219	Trapcze	144	22							
	220	Podbereże	965	49							

Zestawienie.

W ostatnim roku przybyło 220 gminnych kas pożyczkowych.

W gotówce wynosił kapitał zakładowy	119.542 zlr. 94 $\frac{1}{2}$ ct.
„ ulokowany	<u>6.512 „ 21 „</u>
Razem	126.055 zlr. 15$\frac{1}{2}$ ct.
 W obligacjach wynosił kapitał zakładowy	 1.909 zlr.
„ ulokowany	<u>— „</u>
Razem	1909 zlr.

	Szpital powszechny	Stan zaległych należności za kosztą leczenia według tary							
		w dniu		zł.	ct.	w dniu		zł.	ct.
1	Biała	31.	grudnia 1869.	257	72	1.	października 1871.	1.267	80
2	Bochnia	20.	" 1870.	2.204	—	1.	" "	1.754	81
3	Brody	31.	" "	5.502	63	1.	" "	5.228	13
4	Brzeżany	31.	" "	3.665	—	1.	" "	4.650	20
5	Drohobycz	31.	" "	506	68	1.	" "	3.349	74
6	Jasło	31.	" "	3.230	49	1	" "	2.038	06
7	Kołomyja	31.	" "	20.193	24	21.	stycznia 1872.	20.000	—
8	Przemyśl	31.	" "	6.223	24	—	—	—	—
9	Rzeszów	31.	" "	9.105	—	1.	października 1871.	10.266	33
10	Nowy Sącz	31.	" "	6.116	18	1.	" "	2.808	89
11	Sambor	31.	" "	13.669	99	31.	grudnia 1871.	14.214	54
12	Sanok	31.	" "	2.860	51	1.	października 1871.	2.785	88
13	Śniatyn	31.	" "	8.762	68	1.	" "	8.713	71
14	Stanisławów	31.	" "	11.148	29	31	" "	12.461	12
15	Stryj	31.	" "	5.248	59	31.	grudnia 1871.	3.631	28
16	Tarnopol	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Tarnów	31.	grudnia 1870.	8.278	26	1.	lipca 1872.	9.272	53
18	Wadowice	31.	" "	303	92	31.	grudnia 1871.	772	99
19	Zaleszczyki	31.	" "	2.440	80	1.	października 1871.	3.105	14
20	Żółkiew	31.	" "	5.004	—	—	—	—	—

Wyciąg z zatwierdzonych na rok 1872. budżetów szpitali powszechnych.

Liczba bieżąca	Akt Wydziału kraj. Liczba	Miejsce	Ilość dni leczenia				średni stan chorych dziennie	Dochody złr. w. a.		Wydatki zł. w. a.						Ogół		dziennie od osoby		taxa leczenia ct.	
			1869.	1870.	1871.	1872.		z funduszu zarodowego	z tax leczenia	czynsz najmu lokalu	żywność	lekarstwa	płace i zasługi			pokrycia	wydatków	na wikt	na leki		
													lekarzy	urzędni- ków	posłu- gaczy						
1	849/72.	Biała . . .	14.308	14.860	15.667	15.000	42	721.86	7.500	—	3.000	825	200	300	292	13.420	6.865	20	5 1/2	50	
2	17.026/71.	Bochnia . . .	20.814	16.748	11.590	16.000	44	431.50	6.720	600	3.000	900	400	360	567	10.640	9.186	19	7	42	
3	605/72.	Brody . . .	11.265	11.559	11.250	11.500	32	1254	4.025	500	2.536	700	350	500	440	10.678	10.765	22	6 1/10	35	
4	17.171/71.	Brzeżany . . .	12.900	14.360	13.226	13.500	38	—	5.796	500	2.700	400	600	300	144	9.660	8.388	19	2 3/4	50	
5	16.725/71.	Drohobycz . . .	9.173	10.736	7.254	9.400	26	60	4.089	—	1.400	375	300	360	935	8.192	5.090	15	4	43 1/2	
6	18.773/71.	Jasło . . .	21.493	16.445	13.879	15.500	43	14.80	5.967	—	2.367	850	500	500	330	8.511	7.803	15 2/3	5 1/2	38 1/2	
7	12.985/72.	Kołomyja . . .	18.390	19.184	22.162	21.000	58	47.25	8.400	—	7.350	840	400	200	144	30.328	22.315	35	4	40	
8	—	Przemysł . . .	20.502	21.608	22.058	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	16.499/71.	Rzeszów . . .	19.264	17.414	13.233	12.000	34	119.40	5.280	1.500	3.250	720	300	500	630	17.115	19.627	28	6	50	
10	362/72.	Nowy Sącz . . .	19.579	15.676	9.572	13.000	36	—	4.810	—	2.500	400	200	600	520	7.690	41.372	19	3	50	
11	6.946/72.	Sambor . . .	20.685	18.331	15.913	16.500	46	—	7.507	—	3.465	825	400	300	666	21.848	23.328	21	5	45 1/2	
12	2.309/72.	Sanok . . .	10.071	8.892	10.199	10.000	27	20.43	4.500	—	2.800	5.500	160	200	190	8.687	11.382	28	5 1/2	50	
13	1.529/72.	Śniatyn . . .	3.410	3.980	3.203	3.700	11	61.30	1.184	200	700	250	200	300	224	10.132	2.497	19	7	32	
14	16.827/71.	Stanisławów . . .	34.163	27.937	30.225	30.600	85	26.82	11.781	—	6.300	1.800	510	500	828	29.305	20.448	20 3/5	6	45	
15	8.985/72.	Stryj . . .	19.534	17.096	12.330	15.000	40	147.80	6.000	1.224	3.000	750	400	500	875	9.657	14.746	20	5	40	
16	—	Tarnopol . . .	38.778	29.110	16.582	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	6.300/72.	Tarnów . . .	38.778	29.110	28.000	29.000	80	—	13.050	—	6.380	1.450	767	713	868	18.288	19.796	22	5	45	
18	3.486/72.	Wadowice . . .	5.901	4.430	5.458	5.500	16	—	2.200	312	1.000	200	210	120	186	2.993	2.860	18	3 3/5	45	
19	17.497/71.	Zaleszczyki . . .	5.745	4.541	5.553	5.000	14	446.9	2.150	—	1.100	200	250	120	224	5.735	5.743	22	4	43	
20	18.197/71	Żółkiew . . .	8.055	6.627	5.242	6.600	19	—	2.970	—	990	470	200	200	347	8.298	5.801	15	7	45	
21	9.246/72.	Złoczów . . .	23.663	22.960	11.895	15.000	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45

Szpital ten był oddany przedsiębiorcy. Własne gospodarstwo zaprowadzone dopiero od 1. czerwca 1872. r.

Wykaz wydatków budżetowych w kwartalnym rozrachunku za rok 1924

Szczegóły

Rubr. III. IV. i V. wydatków
funduszu krajowego.

Lp. porządkowa	Nazwa wydatku	Wydatki		Wzrost	Spadek	Wzrost	Spadek
		III kw.	IV kw.				
1	Wydatki na...						
2	Wydatki na...						
3	Wydatki na...						
4	Wydatki na...						
5	Wydatki na...						
6	Wydatki na...						
7	Wydatki na...						
8	Wydatki na...						
9	Wydatki na...						
10	Wydatki na...						
11	Wydatki na...						
12	Wydatki na...						
13	Wydatki na...						
14	Wydatki na...						
15	Wydatki na...						
16	Wydatki na...						
17	Wydatki na...						
18	Wydatki na...						
19	Wydatki na...						
20	Wydatki na...						
21	Wydatki na...						
22	Wydatki na...						
23	Wydatki na...						
24	Wydatki na...						
25	Wydatki na...						
26	Wydatki na...						
27	Wydatki na...						
28	Wydatki na...						
29	Wydatki na...						
30	Wydatki na...						
31	Wydatki na...						
32	Wydatki na...						
33	Wydatki na...						
34	Wydatki na...						
35	Wydatki na...						
36	Wydatki na...						
37	Wydatki na...						
38	Wydatki na...						
39	Wydatki na...						
40	Wydatki na...						
41	Wydatki na...						
42	Wydatki na...						
43	Wydatki na...						
44	Wydatki na...						
45	Wydatki na...						
46	Wydatki na...						
47	Wydatki na...						
48	Wydatki na...						
49	Wydatki na...						
50	Wydatki na...						
51	Wydatki na...						
52	Wydatki na...						
53	Wydatki na...						
54	Wydatki na...						
55	Wydatki na...						
56	Wydatki na...						
57	Wydatki na...						
58	Wydatki na...						
59	Wydatki na...						
60	Wydatki na...						
61	Wydatki na...						
62	Wydatki na...						
63	Wydatki na...						
64	Wydatki na...						
65	Wydatki na...						
66	Wydatki na...						
67	Wydatki na...						
68	Wydatki na...						
69	Wydatki na...						
70	Wydatki na...						
71	Wydatki na...						
72	Wydatki na...						
73	Wydatki na...						
74	Wydatki na...						
75	Wydatki na...						
76	Wydatki na...						
77	Wydatki na...						
78	Wydatki na...						
79	Wydatki na...						
80	Wydatki na...						
81	Wydatki na...						
82	Wydatki na...						
83	Wydatki na...						
84	Wydatki na...						
85	Wydatki na...						
86	Wydatki na...						
87	Wydatki na...						
88	Wydatki na...						
89	Wydatki na...						
90	Wydatki na...						
91	Wydatki na...						
92	Wydatki na...						
93	Wydatki na...						
94	Wydatki na...						
95	Wydatki na...						
96	Wydatki na...						
97	Wydatki na...						
98	Wydatki na...						
99	Wydatki na...						
100	Wydatki na...						

Rachunek

zaliczek udzielonych szpitalom galicyjskim na koszta leczenia

Liczba Wydziału krajowego	Liczba porządkowa	Należytość						Wyrachowane w roku 1872. po dzień 1. sierpnia 1872.		Pozostałość z dniem 1. sierpnia 1872.		Uwaga	
		zaległa z końcem roku 1871.		bieżąca t. j. udzielone po dzień 1. sierpnia 1872. zaliczki		Razem		zr.	ct.	zr.	ct.		
		zr.	ct.	zr.	ct.	zr.	ct.						
1.069, 8.171/72 961, 806, 4.188, 6 944, 9.202 6.502/72 881/72	1	Lwów szpital powszechny	5.5618	26	5.000	—	60.618	26	7.396	44	53.221	82	
263, 4.069, 7.354	2	Nowy Sącz	1.000	—	2.000	—	3.000	—	500	—	2.500	—	
6.906, 6.300/72 845, 3.355, 10.454/72 17.776/71, 18.502/71, 3.256/72, 5.539/72 2.160/72	3	Brzeżany	1.000	—	—	—	1.000	—	250	—	750	—	
605, 6.318/72 5.772, 5.773	4	Tarnów	1.200	—	5.400	—	6.600	—	3.000	—	3.600	—	
7.337, 11.298 8.372, 7.521	5	Zółkiew	450	—	1.100	—	1.550	—	150	—	1.400	—	
	6	Rzeszów	1.000	—	2.600	—	5.600	—	1.100	—	2.500	—	
	7	Wadowice			800	—	800	—	—	—	800	—	
	8	Brody			1.000	—	1.000	—	250	—	750	—	
	9	Stanisławów			1.500	—	1.500	—	1.500	—	—	—	
	10	Kołomyja			4.000	—	4.000	—	—	—	4.000	—	
	11	Stryj			700	—	700	—	700	—	—	—	
		Razem	60.258	26	24.100	—	84.368	26	14.846	44	69.521	82	

Wykaz

kwot zaasygnowanych z funduszu krajowego na koszt leczenia od 1. stycznia do 1. sierpnia 1872.

Liczba Wydziału krajowego	Liczba porządkowa	1872	Zaasygnowano			
			Stale na Rubr. III. funduszu kraj.		Zaliczkowo za zwrotom od gmin	
			złr.	ct.	złr.	ct.
883, 6279/72	1	Biała	877	9	862	9
538, 5735/72	2	Bochnia	1.234	17	1.130	85
1058, 6318/72	3	Brody	861	55	443	45
881/72	4	Brzezany	422	13	422	11 ¹ / ₂
2466/72	5	Drohobycz	464	14	343	65 ¹ / ₂
808, 5538/72	6	Jasło	1.299	55 ¹ / ₂	1.182	34 ¹ / ₂
17509/71, 17999/71, 13483/71	7	Kraków św. Łazarza	3.361	75	2.010	50
685, 14281/72	8	" " Ducha	5.349	50	—	—
4004, 5697, 4232/72	9	" " Klinika	6.581	8	1.876	50
1069/72	10	Lwów	4.548	16 ¹ / ₂	2.848	27 ¹ / ₂
2072, 6280/72	11	Przemysł	1.874	33 ¹ / ₂	959	33
17776/71, 931, 5539/72	12	Rzeszów	1.568	23 ¹ / ₂	1.346	76 ¹ / ₂
18119/71, 18799/71, 360/72	13	Sambor	1.253	86 ¹ / ₂	1.253	87
1704/72	14	Sanok	464	62 ¹ / ₂	487	12 ¹ / ₂
6502, 806/72	15	Nowy Sącz	499	55 ¹ / ₂	393	75 ¹ / ₂
1909/72	16	Śniatyn	1.176	85 ¹ / ₂	322	92
1651, 5772	17	Stanisławów	2.603	45 ¹ / ₂	2.099	45 ¹ / ₂
7521, 2467, 9929/72	18	Stryj	1.263	46	776	90
263, 6906/72	19	Tarnów	3.061	78	2.923	26 ¹ / ₂
1196, 13116/72	20	Wadowice	147	60	138	80
1555/72, 3930/72	21	Zaleszczyki	428	78 ¹ / ₂	428	78 ¹ / ₂
930, 6640/72	22	Złoczów	1.335	82 ¹ / ₂	1.162	75
845/72	23	Żółkiew	146	37	86	73
		Razem	40.823	87 ¹ / ₂	23.500	23
		Szpitala zagraniczne	16.778	32	6.027	52 ¹ / ₂
		" wojskowe	364	33	329	18
		Do tego szpitale krajowe jak wyżej	40.823	87 ¹ / ₂	23.500	23
		Ogółem	57.966	52 ¹ / ₂	29.856	95 ¹ / ₂

Wykaz

kwot zaasygnowanych z funduszu krajowego na rubr. IV. i V.

Nazwa rubryki	Zaasygnowano w czasie					
	od 1. lipca do 31. grudnia 1871		od 1. stycznia do 1. sierpnia 1872		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Rubr. IV. Koszta szczepienia:						
Koszta podróży i diety lekarzy	15.222	84 1/2	3.950	71	19.173	55 1/2
Rubr. V. Wydatki sanitarne:						
a) koszta podróży lekarzy	14.164	28	11.943	4 1/2	26.107	32 1/2
b) koszta zamknięcia granic w czasie zarazy	6.922	16	3.976	67	10.898	83
Suma rubr. V.	21.086	44	15.919	71 1/2	37.006	15 1/2

We Lwowie dnia 29. sierpnia 1872.

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 16. listopada 1870. l. 1305 pr. do Wydziału krajowego we Lwowie wystosowanej.

(Liczba Wydziału krajowego 15318/1870.)

W obwieszczeniu z d. 5. kwietnia 1869. r. l. 1587/pr. (N. 18. dz. ust. i rozp. krajowych) świątnemu Wydziałowi krajowemu udzieloneiu wyrażono, że na podstawie przeprowadzonych z świątnym Wydziałem krajowym rokowań i w myśl reskryptu b. c. k. Ministerstwa stanu z d. 27. września 1866. r. l. 5358. oddano świątnemu Wydziałowi krajowemu tytułem koncesyi zarząd pewnych specjalnie wymienionych fundacyj stypendyjnych z zastrzeżeniem prawa najwyższego nadzoru, jaki wykonuje c. k. Namiestnictwo w myśl istniejących przepisów, dalej z zastrzeżeniem praw własności funduszu stypendyjnego i prawa rozdawnictwa stypendyów pojedynczych fundacyj. Również przelano na takich samych podstawach na świątny Wydział krajowy po uskutecznieniu odpowiednich zmian w aktach erekcyjnych, i prawo rozdawnictwa stypendyów przy tych fundacjach, przy których prawo to wykonywał Rząd, a względnie Namiestnictwo ex titulo juris publici, to jest z powodu, że fundator nie oznaczył ani osoby ani władzy, którejby to prawo przysługiwać mogło.

Przy pomienionych fundacjach wszedł zatem świątny Wydział krajowy w wykonywanie prawa rozdawnictwa li w skutek ustępstwa ze strony rządu a względnie z mocy aktów fundacyjnych poprzednio przez c. k. Namiestnictwo jako władzę do tego wyłącznie kompetentną stosownie zmienionych

Postanowienia te odnosily się atoli tylko do fundacyj w owym czasie już istniejących; na przyszłość zaś, w przypadku utworzenia nowych fundacji, gdyby założyciel nie wydał stanowczych rozporządzeń co do prawa rozdawnictwa, lub gdyby utrzymanie tego postanowienia niemożliwem było, pozostało Namiestnictwo w myśl reskryptu J. E. p. Ministra wyznań i oświecenia z d. 27. lutego r. b. N. 1133 w nienaruszonym prawie stanowienia tego, co według istoty rzeczy i zaohodzących okoliczności uzna za stosowne. Przy nowych takich fundacjach zatem c. k. Namiestnictwu przysłuza prawo wyłącznego orzekania także i co do prawa rozdawnictwa, które albo dla Namiestnictwa zastrzeżone, albo z ustępstwa innym osobom lub korporacyom przekazane być może.

Z tego zapatrywania i stanowiska c. k. Namiestnictwa już w czasie najnowszym przy fundacji ś. p. Morawskiego zezwoliło aby, prawo rozdawnictwa co do tej fundacji przeszło na świątny Wydział krajowy, i zastrzeza sobie orzeczenie w przyszłych podobnych wypadkach.

C. k. Namiestnictwo ma zaszczyt o treści powyższego reskryptu ministeryalnego z d. 27. lutego r. b. l. 1133 świątny Wydział krajowy zawiadomić.

Possinger w. r.

WYDZIAŁ

Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego
Instytut Anatomii i Fizjologii

WYKAZ

Pracowni i Zakładów

1. Anatomia i Fizjologia
2. Anatomia i Fizjologia
3. Anatomia i Fizjologia
4. Anatomia i Fizjologia
5. Anatomia i Fizjologia
6. Anatomia i Fizjologia
7. Anatomia i Fizjologia
8. Anatomia i Fizjologia
9. Anatomia i Fizjologia
10. Anatomia i Fizjologia

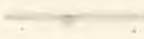
11. Anatomia i Fizjologia
12. Anatomia i Fizjologia
13. Anatomia i Fizjologia
14. Anatomia i Fizjologia
15. Anatomia i Fizjologia
16. Anatomia i Fizjologia
17. Anatomia i Fizjologia
18. Anatomia i Fizjologia
19. Anatomia i Fizjologia
20. Anatomia i Fizjologia

21. Anatomia i Fizjologia
22. Anatomia i Fizjologia
23. Anatomia i Fizjologia
24. Anatomia i Fizjologia
25. Anatomia i Fizjologia
26. Anatomia i Fizjologia
27. Anatomia i Fizjologia
28. Anatomia i Fizjologia
29. Anatomia i Fizjologia
30. Anatomia i Fizjologia

31. Anatomia i Fizjologia
32. Anatomia i Fizjologia
33. Anatomia i Fizjologia
34. Anatomia i Fizjologia
35. Anatomia i Fizjologia
36. Anatomia i Fizjologia
37. Anatomia i Fizjologia
38. Anatomia i Fizjologia
39. Anatomia i Fizjologia
40. Anatomia i Fizjologia

41. Anatomia i Fizjologia
42. Anatomia i Fizjologia
43. Anatomia i Fizjologia
44. Anatomia i Fizjologia
45. Anatomia i Fizjologia
46. Anatomia i Fizjologia
47. Anatomia i Fizjologia
48. Anatomia i Fizjologia
49. Anatomia i Fizjologia
50. Anatomia i Fizjologia

Pracownia

Odpis odezwy Wydziału krajowego do c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 16. sierpnia 1871. l. 15.31870.

Szacownem pismem z dnia 16. listopada 1870. l. 1305/pr. uawiadomiło świetne Prezydyum Wydział krajowy, iż gdy na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa Stanu z dnia 27. września 1866. l. 5358. oddano Wydziałowi krajowemu zarząd i rozdawnictwo pewnych tylko specjalnie wymienionych fundacyj stypendyjnych, a to tylko w drodze ustępstwa, wynika, że oddanie to i połączone z niem postanowienia odnosiły się tylko do fundacyj w owym czasie już istniejących, że zatem na przyszłość w przypadku utworzenia nowych fundacyj, gdyby założyciel nie wydał stanowczych postanowień co do prawa rozdawnictwa, lub gdyby utrzymanie tego postanowienia niemożliwem było, pozostaje c. k. Namiestnictwo w myśl reskryptu JE. p. Ministra wyznań i oświecenia z dnia 27. lutego 1870. l. 1133. w nienaruszonym prawie stanowienia tego, co wedle istoty rzeczy i zachodzących okoliczności uzna za stosowne. Przy nowych więc fundacjach, tak opieka dalej szacowne pismo, przysłuży c. k. Namiestnictwu prawo wyłącznego orzekania także i co do prawa rozdawnictwa, które albo dla c. k. Namiestnictwa zastrzeżonem, albo z ustępstwa innym osobom lub korporacyom przekazaniem być może.

Czytając to pismo nie mogliśmy w żaden sposób znaleźć usprawiedliwienia, dla tak szerokiego obszaru praw, jak go świetne c. k. Prezydyum dla c. k. Namiestnictwa zakreśla.

Kiedy w latach pierwszych naszego życia konstytucyjnego rokowaliśmy z c. k. Rządem o oddanie nam funduszków stypendyjnych, staliśmy na stanowisku, że sprawy fundacyj stypendyjnych są sprawami czysto krajowemi, że zatem w moc dyplomu październikowego i statutu krajowego należą do spraw krajowych. Widocznie i c. k. Ministerstwo Stanu zapatrywało się z tego stanowiska na sprawy stypendyjne, kiedy reskrytem z dnia 27. września 1866. l. 5358 zezwoliło aby wszystkie fundacje, w których prawo zarządu i rozdawnictwa nie zostało przez fundatora prywatnego nadanem c. k. Namiestnictwu, oddane zostały w zarząd i rozdawnictwo Wydziału krajowego. A mianowicie zapatrywało się c. k. Ministerstwo Stanu na tę sprawę ze stanowiska prawa publicznego, kiedy rozporządziło, aby we wszystkich fundacjach, w których c. k. Namiestnictwo wykonywało prawo rozdawnictwa titulo juris publici prawo to dodaniem zostało Wydziałowi krajowemu.

Z tem zapatrywaniem się c. k. Rządu objawionem w r. 1866., w rażącej stoją sprzeczności postanowienia zawarte w piśmie świetnego c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 10. listopada 1870. l. 1305/pr.

Wydział krajowy mimo pilnego śledzenia nie mógł dopatrzeć dostatecznych pewnych powodów do zaszłej w zapatrywaniu się c. k. Rządu zmiany. Nie nie zaszło takiego, coby usprawiedliwiało zmianę przyjętego systemu. Owszem od czasu, jak Wydział krajowy objął zarząd i rozdawnictwo fundacyj stypendyjnych zaufanie publiczne w skuteczną administracyę nie zmniejszyło się, czego dowodem są liczne znakomite fundacje, które w tym czasie powstały, a które prawie wszystkie złożone zostały w ręce Wydziału krajowego.

Niemniej nie mógł Wydział krajowy w piśmie świetnego c. k. Prezydyum z dnia 12. grudnia 1866., którem świetne c. k. Prezydyum uawiadomiło nas o zezwoleniu p. Ministra stanu na oddanie nam

dawniejszych fundacyj znaleźć punktu oparcia do teraźniejszej zmiany, albowiem w tem piśmie nie ma zauważania, iż co do przyszłych fundacyj inny nastąpi sposób zapatrywania i postępowania. A gdy Wydział krajowy zastosował się ściśle do warunków przy rokowaniach przyjętych, nie mógł nawet dopuścić możności, iż raz przyjęte zasady mogłyby doznać zmiany.

Tymczasem stało się inaczej, a dowodem tego jest powyższe pismo świętego c. k. Prezydium oparte na reskrypcie JE. p. Ministra wyznań i oświecenia z dnia 27. lutego 1870. l. 1133.

W tem piśmie zawarte jest postanowienie, „że gdyby założyciel nie wydał stanowczych postanowień co do prawa rozdawnictwa, lub gdyby utrzymanie tego postanowienia było niemożliwem, pozostaje c. k. Namiestnictwo w nienaruszonym prawie stanowienia tego, co według istoty rzeczy i zachodzących okoliczności uzna za stosowne.“

„Przy nowych takich fundacjach przysłuży zatem c. k. Namiestnictwu prawo wyłącznego orzeczenia także i co do prawa rozdawnictwa, które albo dla c. k. Namiestnictwa zastrzeżonem, albo z ustępstwa innym osobom lub korporacyom przekazanem być może.“

Zakres w tych postanowieniach zawarty jest tak obszerny, i wykluczający wszelki inny wpływ choćby najwięcej uprawniony, że Wydział krajowy w żaden sposób nań przystać nie może, nie chcąc sprzeniewierzyć się swoim obowiązkom i ściągnąć na siebie ciężką odpowiedzialność.

Wedle tego zakresu przysłuży c. k. Namiestnictwu nieograniczona Władza stanowienia tak co do prawa zarządu jak i prawa rozdawnictwa jak i wszystkich podrzędnych warunków każdej fundacyi bo „ma prawo stanowienia co według istoty rzeczy i zachodzących okoliczności uzna za stosowne.“

Mówi wprawdzie ten reskrypt, iż to prawo c. k. Namiestnictwa zaczyna się dopiero wtenczas, jeżeli założyciel nie wydał stosownych postanowień — ale orzeczenie, czy to postanowienie fundatora jest stanowcze już przysłuży wyłącznie c. k. Namiestnictwu, a jeżeli ono uzna, że postanowienie nie jest stanowcze, może rozporządzić jak mu się podoba.

Dalej mówi szacowne pismo że „jeżeliby utrzymanie postanowienia fundatora było niemożliwem, pozostaje c. k. Namiestnictwo w nienaruszonym prawie stanowienia tego co według istoty rzeczy i zachodzących okoliczności uzna za stosowne.“ A więc i uznanie czy postanowienie fundatora jest możliwem lub nie, należy wyłącznie do decyzji c. k. Namiestnictwa i otwiera dowolności wszelkie pole, które tem obszerniejszem jest, ile że c. k. Namiestnictwo nie potrzebuje uwzględniać żadnej opinii a wyrazi: „co według istoty rzeczy i zachodzących okoliczności uzna za stosowne“ wykluczają wszelką zasadę a mieszczą w sobie pochop do bezwzględnego absolutyzmu.

Przyznane c. k. Namiestnictwu prawo wyłącznego orzekania także co do prawa rozdawnictwa, „które albo dla c. k. Namiestnictwa zastrzeżonem albo z ustępstwa innym osobom lub korporacyom przekazanem być może“ — mieści w sobie prawo nadania najważniejszego przy fundacjach prawa innym, trzecim, zupełnie niepowołanym, rozwojowi fundacyi nawet przeciwnym osobom mieści w sobie formalne prawo nominacyi nadawcy, bez oglądania się na prawa trzecich osób, prawo, którego żaden Rząd nigdy sobie nieprzywłaszczał.

Takie postanowienie robi iluzoryczną wszelką wolę fundatora, umożliwia wykluczenie wszelkiego wpływu trzecich osób i korporacyi i władz czy to przez fundatora czy przez ustawę do udziału powołanych, koncentruje w jednej władzy wszystkie prawa, poszanowanie praw wszelkich innych osób zostawia do woli tej Władzy, a z tych wszystkich przyczyn musi działać jak najgorzej na chęć dobroczyńców poświęcania swojego grosza na cele publiczne.

Wydziałowi krajowemu nie jest znaną cała osnowa reskryptu JE. p. Ministra spraw wyznań i oświecenia z dnia 27. lutego 1870. l. 1133. i Wydział krajowy oddaje się chętnie nadziei, iż JE. nie zamierzał nadawać c. k. Namiestnictwu takiego zakresu działania, jaki się przedstawia z powyższego szacownego pisma.

Jakkolwiek wszelako były powody i zamiary przy wydaniu powyższego reskryptu i pisma świętego c. k. Prezydium, to Wydział krajowy nie może jak tylko przeciw postanowieniom zawartym w tych pismach zachować się odpornie.

Droga zgody i porozumienia, na której c. k. Ministerstwo wstąpiło, poczucie naszej dobrej sprawy pewność, iż W. E. każdej słusznej sprawie a tem więcej krajowej nie odmówisz swojego poparcia przyjmuje nas wszelką otuchą, iż c. k. Rząd cofnie powyższe postanowienia, a zastąpi je innemi zgodnemi z interesami c. k. Rządu i kraju.

Dlatego Wydział krajowy udaje się do Waszej Exelencyi z prośbą, abyś raczył wyjednać u JE. p. Ministra wyznań i oświecenia cofnięcie powyższych postanowień, natomiast zaś przyjęcie następujących zasad.

1. aby przy wszystkich nowych fundacyach stypendyjnych zachowane były te same zasady na jakie c. k. Ministerstwo stanu oddając nam dawniejsze fundacye stypendyjne, zgodziło się, to jest aby prawo zarządu i rozdawnictwa w tych fundacyach, w których te prawa nie zostały przez fundatora przekazane c. k. Nkmiestnictwu lub innym osobom czy to fizycznym czy moralnym, przysługiwało zawsze Reprezentacyi krajowej, względnie Wydziałowi krajowemu.

2. Ażeby we wszystkich razach, w których Wydziałowi krajowemu czy to z woli fundatora czy też z mocy zasady w ustępie 1. wyrażonej, przysłuży udział lub wpływ, ostateczna decyzja co do warunków aktu fundacyjnego nie nastąpiła bez wysłuchania zdania Wydziału krajowego.

D. j. w.

Odpis odezwy Wydziału krajowego do c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 16. sierpnia 1871. l. 11.32671.

Od czasu, jak krajowi naszemu nadaną została konstytucya i powstała nadzieja lepszej dla nas przyszłości, rozbudziła się także szlachetna chęć przyczyniania się dla dobra ogółu, a mianowicie do poświęcenia grosza swego na ułatwienie ubogiej młodzieży jej pracy naukowej.

O przeszło pół miliona powiększył się fundusz stypendyjny. Przyznać musimy, że c. k. Namiestnicy w naszym kraju nie tylko nie stawali nieprzyjaźnie przeciw temu nowemu i zbawiennemu prądowi, ale owszem wspierali go w swoich dążnościach udzielając Wydziałowi krajowemu swej pomocy w czynnościach jego z c. k. sądami, pertraktującami spadki fundatorów; chętnie widzieli, jeżeli Wydział krajowy i ze swej strony wpływał tak na przyspieszenie kroków sądowych, jakoteż na spadkobierców w kierunku złożenia sumy fundacyjnej, zatwierdzali bez żadnej trudności akta fundacyjne przez Wydział krajowy wystawiane, ułatwiali tym sposobem stronom zrealizowanie ich dobroczynnych zamiarów, a tem samem przyczyniali się znacznie do podniesienia szczodroblewości publicznej na cele dobroczynne i naukowe.

W tym kierunku działali JE. hr. Mensdorff, JE B. Paungarten, prowizorycznie zawiadujący c. k. Namiestnictwem Br. Mosch, Wasza Excelencya a w pierwszych czasach swojego urzędowania także poprzednik Waszej Excelencyi w kierownictwie c. k. Namiestnictwa Br. Possinger.

Dopiero od półtora roku dał się czuć w c. k. Rządzie inny kierunek, który bardzo niekorzystnie wpływa na tą gałąź administracji publicznej, i obawiać się należy, iż jeżeli c. k. Rząd nie odstąpi od nowo obranego kierunku, obudzone zaufanie cofnie się, przecoby młodzież a przez to i cały kraj niepowetowane poniosły szkody. Co jest przyczyną tego przez poprzednika W.E w kierownictwie c. k. Namiestnictwa obranego nowego kierunku nie naszą jest rzeczą dochodzić, konstatujemy tylko skutki, a te są:

Wyrządzone pojedynczym fundacyom szkody i wprowadzenie Wydziału krajowego w tę dla ogółu zawsze szkodliwą kolizyę, iż albo wbrew słuszności i prawa musi się poddać pod woię c. k. Rządu, albo toczyć z nim walkę zaciętą, szkodliwą dla kraju i nieprzyczyniającą się wcale do utrzymania wobec publiczności powagi c. k. Rządu jak i najwyższej władzy autonomicznej w kraju

Poprzednik Waszej Excelencyi w kierownictwie Namiestnictwa orzekł w piśmie z d. 7. listopada 1870. l. 35 754. „iż wedle istniejących przepisów“ (których wszelako nie powołał) „c. k. Namiestnictwu „przysłuży wyłącznie prawo i obowiązek zabezpieczenia i odebrania majątków fundacyjnych, urządzenia „i zatwierdzenia fundacyi, nakoniec wydania aktu fundacyjnego, jeżeli fundator zaniechał zestawienia i „wydania dokumentu tego.“

Opierał się zapewne przy wydaniu tego orzeczenia na dekretach nadwornych z d. 13. stycznia 1821. l. 1.730 i z d. 21. maja 1841. l. 15.759, które normują kompetencyę władz administracyjnych i sądowych w sprawach fundacyjnych, a które orzekają:

- a) Że Państwo (Staat) obowiązane jest starać się o zrealizowanie fundacyi (Dekret nadw. z d. 13. stycznia 1821. l. 1.730.)

- b) że decyzja czyli fundacya może być przyjętą, jak niemniej orzeczenie o zmianie i zniesieniu już istniejącej fundacyi, o zarządzie i fruktyfikacyi fundacyjnego majątku, nakoniec staranie o dotrzymanie obowiązków przez tych, którzy używają fundacyi, należą do władz administracyjnych (Dekret nadw. z dnia 21. maja 1841 l. 15.759.)

Przepamniał zaś poprzednik Waszej Excelencyi w kierownictwie Namiestnictwa :

1. Że dekrety te wydane zostały w czasach, w których Państwo (Staat), Rząd i Monarcha byli synonimami, bo w czasach absolutnych dzierżył Monarcha całą Władzę i reprezentował w sobie Państwo i Rząd.

2. Że z ogłoszeniem dyplomu październikowego zmieniło się całkiem pojęcie o Państwie, że mianowicie tylko rzeczy dotyczące się całego Państwa, pozostały przy Państwie, reszta zaś tak we względzie prawodawczym jak i administracyjnym oddaną została Sejmom.

3. Że w skutek tej zmiany obok urzędów państwowych powstały urzędy autonomiczne, które dzierżą znaczną część administracyi w kraju, że zatem :

4. Pod urzędami administracyjnymi dziś nie można już rozumieć li tylko urzędy cesarskie, ale doliczyć do nich należy także urzędy autonomiczne.

5. Że gdy fundacye stypendyjne nie dotyczą bezpośrednio interesu całej monarchii, nie mogą one stanowić przedmiotów spraw państwowych, ale są sprawami czysto krajowemi, które wszelako o tyle tylko podlegać muszą władzy Państwa, o ile Państwo na tem zależeć musi, aby fundacye nie powstawały takie, któreby na szkodę czy to Państwa, czy pojedynczych jego części działały, że zatem sprawy fundacyjne są sprawami krajowemi, a najwyższy tylko nadzór przysługuje c. k. Rządowi.

6. Że w tym duchu działali wszyscy ster Rządu w naszym kraju od czasu nadania konstytucyi dzierżący c. k. Namiestnicy, a mianowicie Wasza Excelencya, który jak n. p. w fundacyi Kochmanna pismem z dnia 26. kwietnia 1867. l. 8.583. oświadczyłeś, iż gdy fundacya ta podlega wedle testamentu opiece i nadzorowi Wydziału krajowego, rezerwujesz tylko tyle dla c. k. Rządu, aby Wydział krajowy w swoim czasie rezultat rokowań z sądem względem urzeczywistnienia zapisu Kochmanna i akt fundacyi do zatwierdzenia c. k. Namiestnictwa przedłożył, — albo n. p. w fundacyi Jana Towarnickiego, fizyka rzeszowskiego, w której Wasza Excelencya równie całe przeprowadzenie pertraktacyi spadkowej i wszystkich czynności do zrealizowania fundacyi Wydziałowi krajowemu odstąpiłeś.

7. Że sam c. k. Rząd oddając nam dawniejsze fundacye, przyjął za zasadę, że to tylko dla siebie zastrzega, co mu jure privato t. j. przez fundatora prywatnego przekazaniem zostało, że zaś wszystko to, co dzierżył jure publico oddaje Wydziałowi krajowemu, równie jak przysługujący mu najwyższy nadzór nad fundacyami wykonywać będzie przez odbieranie niedokumentowanych wykazów obrotu funduszów stypendyjnych.

8. Że poprzednik Waszej Excelencyi, windykując dla siebie wszystkie kroki aż do zrealizowania i wprowadzenia w życie fundacyi, a wykluczając Wydział krajowy od wszelkiego wpływu, naruszył nawet prawo cywilne w tych wypadkach, w których testator powołał Wydział krajowy do opieki, zarządu lub nadzoru nad swoją fundacyą, albowiem Wydział krajowy jest w takim wypadku osobą interesowaną, której prawa cywilne pominać nie pozwalają.

9. Że zastrzeżenie dla c. k. Rządu prawa wystawiania aktów fundacyjnych nie ma najmniejszej prawnej podstawy, albowiem nie istnieje w naszym prawodawstwie przepis, ażeby c. k. Namiestnictwo było do tego aktu powołanem; nie leży to prawo także w atrybucyach najwyższej władzy fundacyjnej, nakoniec sprzeciwia się naturze rzeczy. Bo nikt nie zaprzeczy, że żyjącemu fundatorowi wolno akt fundacyi wystawić, a c. k. Rząd nie może odmówić zatwierdzenia, jeżeli akt ten jest po formie spisany i nie zawiera nic, coby się prawu sprzeciwiało.

Fundatora zmarłego zastępuje ten, którego fundator do opieki zarządu fundacyi powołał, a zatem także i Wydział krajowy, jeżeli mu fundator te atrybucye przyznał, w każdym innym razie zaś sukcesorowie, nigdy zaś c. k. Rząd, który jako taki nie może nigdy reprezentować spadkodawcy, ale tylko czuwa nad tem, aby fundacya dotrzymaną została i nie zdrożnego nie zamieszczała.

Te wszystkie powody, wysnute z istniejących praw, dotychczasowej praktyki i z natury rzeczy, pominał poprzednik Waszej Excelencyi w kierownictwie Namiestnictwa, zakreślił dla siebie z wyklucze-

niem Wydziału krajowego wszelką władzę, a przez to nie tylko przewiół zrealizowanie niektórych fundacyj o lata, ale nawet wyrządził innym znaczne szkody i tak:

1. Ś. p. Stanisław Paprocki zapisał testamentem z dnia 21. kwietnia 1866. cały swój majątek na stypendya z zastrzeżeniem dożywocia dla pozostałej matki. O tym zapisie zawiadomił c. k. sąd obwodowy złoczowski Wydział krajowy „jako władzę na straży funduszków krajowych stojącą“ pismem z dnia 12 sierpnia 1868. l. 8.915. i zaczął pertraktować spadek z Wydziałem krajowym.

Ponieważ majątek Bogdanówka należący do spadku znacznie był obdłużony, więc Wydział krajowy zaczął rokować z różnemi ofertami o sprzedaż tego majątku, kiedy nagle dowiaduje się z pogłosek, iż majątek ten został przez c. k. Namiestnictwo sprzedany adw. Klemensowi Żywickiemu za sumę ryczałtową 4000 złr. w. a. Ponieważ ta suma według ofert, jakie Wydział krajowy odbierał, zdawała się być za niską, więc Wydział krajowy starał się nakłonić p. Żywickiego do lepszych warunków. Istotnie zrobił z nim układ dnia 14. sierpnia 1869. we Lwowie spisany, w którym p. Żywicki obowiązuje się oprócz powyższych 4000 złr. zapłacić drugich 4.000 złr. po zgaśnięciu dożywocia matki fundatora.

Układ ten podał Wydział krajowy do intabulacji, które też istotnie przez c. k. sąd obwodowy złoczowski dnia 30. października 1869. do l. 8554. zadekretowaną została. Zarazem przesłał Wydział krajowy ten układ c. k. Namiestnictwu jako najwyższej Władzy fundacyjnej w kraju, do umieszczenia go w akcie fundacyjnym, a tem samem do ostatecznej aprobaty.

Lecz jakież było zdziwienie Wydziału krajowego, kiedy otrzymał odpowiedź c. k. Namiestnictwa z dnia 5. stycznia 1870. l. 54.449., w której wyrzucając Wydziałowi krajowemu w bardzo ostrych wyrazach przekroczenie ustaw obowiązujących, nie uznaje prawa Wydziału krajowego do opieki i zarządu fundacji, takowe sobie przypisuje, a odmawiając aprobaty przesłanego sobie układu, poleca fiskusowi, aby nowy zawarł układ.

Jak słyhać, założył fiskus rekurs od uchwały dekretującej intabulację drugich 4000 złr. w. a. na Bogdanówce.

Jeżeliby c. k. Namiestnictwo nie było sparaliżowało czynności Wydziału krajowego, Wydział krajowy byłby wystawił akt fundacji, ze złożonych już przez p. Żywickiego piewszych 4000 złr. w. a. utworzył stypendya i fundacya byłaby już częściowo weszła w życie. C. k. Namiestnictwo dotychczas nie ukończyło fundacji, suma 4.000 złr. w. a. leży w kasach rządowych i niema ani aktu fundacyjnego, ani stypendyów.

2. We fundacji Franciszka Kochmanna przerwał Wydział krajowy swe czynności z sądem, ponieważ w obec opozycji c. k. Namiestnictwa nie odbierał żadnych uwiadomień od sądu i nie mógł się spodziewać żadnych rezultatów. Że zaś c. k. Namiestnictwo w tej fundacji jakie kroki poczyniło, nie Wydziałowi krajowemu niewiadomo.

3. Testamentem z dnia 1. czerwca 1862. zapisał Kazimierz Petryczyn cały swój majątek na fundację stypendyjną i rozporządził między innemi:

- a) aby bezzwłocznie po jego śmierci cały ruchomy i nieruchomy majątek w drodze publicznej licytacji sprzedany został;
- b) aby exekutorowie testamentu czuwali nad całością majątku;
- c) aby c. k. sąd przeprowadził wnioski exekutorów testamentu;
- f) aby Reprezentacya kraj. nadzorowała sąd pertraktujący i exekutorów testamentu, przechowywało pieniądze ze sprzedaży majątku uzyskane, aby wyłącznie tym majątkiem zarządzała, oznaczyła termin od którego stypendya pobierane być mają i stypendya te rozdawała;
- g) aby władze administracyjne żadnego na tę fundację nie wywierały wpływu.

I w tej fundacji wzięło c. k. Namiestnictwo wszystkie czynności w swoje ręce, działając przez fiskusa lwowskiego w c. k. sądzie w Krakowie i najgubiejsze spowodowało rezultaty.

Bo chociaż Wydział krajowy i exekutorowie testamentu bezzwłocznie po śmierci testatora, która nastąpiła 27. stycznia 1869. zażądali, aby stosownie do testamentu cały majątek publicznie był sprzedany a wynosi on podług inwentarza czystych 65.008 złr. w. a., chociaż exekutorowie testamentu podali warunek licytacji, sąd na sprzeciwienie się c. k. Namiestnictwa nie przychylił się do naszych nalegań, ale najgorzej gospodarowano, podatków i rat Towarzystwa kredytowego nie płacono, tak, że fundacya

znaczne poniosła straty. Dopiero gdy się fiskusowi po kilkakrotnych naszych naleganiach podobało podać zezwolenie na sprzedaż i przedłożyć warunki licytacyjne bez naszego współdziałania ułożone, sąd rozpiął licytację, i dopiero 1. lutego 1870., zatem we dwa lata po śmierci testatora sprzedano dobra.

Ile zaś lat jeszcze upłynie nim cała masa zostanie zrealizowaną, akt fundacji wystawiony i fundacja wprowadzona w życie, przewidzieć nie można, jeżeli zgubnemu kierankowi danemu przez poprzednika Waszej Excelencji w kierownictwie e. Namiestnictwa nie położy się tamy.

Przytoczone przykłady stwierdzają powyższe nasze twierdzenia, moglibyśmy ich dużo więcej jeszcze przytoczyć, ale nie chcemy nadużywać cierpliwości Waszej Excelencji.

Wydział krajowy ma to przekonanie, że nigdy nie wdzierał się w atrybucję e. k. Rządu i nie waha się oświadczyć, iż przy tej zasadzie i nadal stać chce.

Nie widzi wszelako w sposobie przez poprzednika Waszej Excelencji w kierownictwie e. k. Namiestnictwa obranym ani korzyści dla kraju, ani prawnego ugruntowania.

Chcąc przeto wejść na dawną przez Waszą Excelencję już aprobowaną drogę, chcąc zgodnie z e. k. Rządem przyczynić się i pracować nad dobrem publicznym, i mając na uwadze, iż powyż cytowane dekrety nadworne ze względu na zmienione w Monarchii i kraju naszym prawo publiczne wymagają innego zastosowania, upraszamy Waszej Excelencji o wyjednanie u e. k. Ministerstwa rozporządzenia treści następującej:

Do zakresu e. k. Namiestnictwa jako najwyższej Władzy fundacyjnej w kraju należą: Uznanie czyli fundacja jest dopuszczalną, ostateczne orzeczenie za wysłuchaniem zdania Wydziału krajowego, nad pytaniem, czyli wprowadzona już w życie fundacja ma być i w jaki sposób zmieniona lub zniszczona, i zatwierdzenie aktów fundacyjnych.

Wszystkie inne czynności dotyczące się zrealizowania i zarządu fundacji, a mianowicie także i zastępstwo fundacji w obec sądów i wystawianie aktów fundacyjnych jeżeli fundator sam takowego nie sporządził w formie celowi odpowiedniej należą do Wydziału krajowego.

Wydział krajowy sądzi, iż takie rozporządzenie nie byłoby nową ustawą zmieniającą dawniejszą, ale tylko zastosowaniem istniejącej ustawy do zmienionego dziś prawa publicznego, że zatem wydaniu takiego rozporządzenia ze względów konstytucyjnych nie na przeszkodzie nie stoi.

D. j. w.

Odpis referatu Wydziału krajowego z dnia 12. kwietnia 1872. do l. 4406.

Śniatyński wydział powiatowy z dnia 7. marca 1872. do l. 143. oświadcza w odpowiedzi na wezwanie nasze do l. 1.105/72, iż nie czuje się obowiązany przedłożyć sprawozdanie nad rekursiem wójta gminy Rożnowa, ponieważ reskrypt ministeryalny z d. 29. stycznia 1869. do l. 66. dozwala wydziałom powiatowym pośredniczenia przy rozsprzedaży soli, zwraca zatem rekurs bez sprawozdania i składa oświadczenie: „iż nie będzie dalej pośredniczył przy rozsprzedaży soli, żądając zarazem, aby Wydział krajowy przyjął to oświadczenie do swej wiadomości, ażeby uwolnił wydział powiatowy od pośrednictwa przy rozsprzedaży soli, i zakierował tą sprawą według swego widzenia rzeczy i aby Wydział krajowy przyjął na siebie odpowiedzialności za złe skutki, które z powodu zniechęcenia wydziału powiatowego przez Wydział krajowy wyniknąć mogą.

Do wydziału powiatowego w Śniatynie.

Zwraca się wydziałowi powiatowemu bez skutku odrzucając to pismo, jako nieuzasadnione i niczem usprawiedliwić się nie dające. §§. 28. i 32. ust. o repr. pow. wskazują najwyraźniej, iż rada powiatowa winna udzielić zdania swego we wszystkich sprawach, w których Wydział krajowy zdania jej zasięga, tudzież iż wydział powiatowy reprezentuje radę powiatową na zewnątrz i pośredniczy w jej korespondencyach §. 49. u. o repr. pow. stanowi wreszcie, iż rekursa przeciwko uchwałom rady pow. i wydziału pow. rozstrzyga Wydział krajowy. Ubolewamy w istocie, iż wydział powiatowy przy wystosowaniu pisma swego z dnia 7. marca 1872. do l. 143. zapoznał zupełnie treść powyższych przepisów, kompromitując tak siebie jak i radę powiatową. Rekurs naczelnika gminy Rożnowa przeciwko uchwałom wydziału powiatowego, z dnia 28. grudnia 1871. do l. 1,151 zagrażającej mu karą 20 złr. jak również dawniejszy rekurs naczelnika gminy przeciwko uchwałom wydziału pow. z dnia 23. listopada 1871. do l. 1.061. zasądzającej go na karę 10 złr. w. a. są sprawy dyscyplinarne i bez względu na to, iż sprawa dostarczania soli dała powód do tych orzeczeń i rekursów podlegają rozstrzygnięciu Wydziału krajowego a to na mocy §. 49. u. o repr. powiat.; wydział powiatowy wypełni przeto polecenie nasze z d. 36. lutego 1872. do l. 1.105 i przedłoży nam swe sprawozdanie w przeciągu ośmiu dni wyczerpująco odnośnymi aktami udokumentowane. Ze względu jednakże na zupełnie mylne zapatrywanie się wydziału powiatowego, przesyłamy mu następujące pouczenie. Reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z d. 29. stycznia 1869. do l. 66. dozwala wydziałom powiatowym pośredniczyć przy rozsprzedaży soli w celu, by sól dla ludności uboższej po cenach umiarkowanych dostarczaną była. Wydział krajowy nie chce z reguły wchodzić szczegółowo w sprawę prywatnych kontraktów zawartych w tej mierze między wydziałami powiatowymi a przedsiębiorcami dostawy soli, a nawet i rekursa przeciwko orzeczeniom wydziałów powiatowych w powyższej sprawie pozostawia, ile możliwości własnemu oceniению rady powiatowej, a to głównie z uwagi, iż chodzi tu o prywatne kontrakta, iż jest to sprawa odnosząca się do wewnętrznej manipulacji wydziału powiatowego. zatem też rada powiatowa jako najlepiej obznajomiona z miejscowymi stosunkami sama tę sprawę najskładniej załatwić może, jeżeli tylko szczerze dąży do głównego a zamierzonego celu i nie powoduje się osobistymi względami, lecz sprawę przedmiotowo dla dobra ludności załatwiać chce. Jednakże we wszystkich do sprawy dostarczania soli odnoszących się wypadkach żąda

my zawsze bliższego wyjaśnienia i sprawozdania od dotyczącego wydziału powiatowego a zwłaszcza w tych razach, jeżeli treść wniesionych do nas zażaleń lub rekursów jest tego rodzaju, iż zależy nam na przekonaniu się o istotnem położeniu rzeczy. Albowiem c. k. krajowa Dyrekcya skarbu intymując nam reskrypt ministeryalny z d. 29. stycznia 1869 do l. 66, który na nasze wstawienie się pozyskanym został, wyraziła nam życzenie, ażeby nie działały się w tej mierze żadne nadużycia. Jest więc zadaniem tak Wydziału krajowego, jak też i wszystkich władz autonomicznych, ażeby wszelkim nadużyciom w tej sprawie jak najstaranniej zapobieżonem zostało. Już więc z tego względu nie możemy w żaden sposób pojąć, dla czego wydział pow. w Śniatynie, wzdyga się przedstawić nam swe postępowanie, na które patrzy cała ludność powiatu, a które dla całego kraju powinno być jasnem, przeźroczystem i sprawiedliwym, gdyż w tem tylko leży cała zasługa, iż władze autonomiczne działają w tej sprawie skutecznie i sumiennie dla dobra uboższej publiczności w kraju. Powód zaś postępowania wydziału powiatowego w Śniatynie staje się dla nas tem bardziej niezrozumiałym, iż w tej sprawie istnieje już długo nieporozumienie pomiędzy wydziałem powiatowym a zwierzchnością gminną Rożnowa, któremu Wydział krajowy już od dawna a mianowicie w pismach naszych z dnia 18. stycznia 1871. do l. 627. i z dnia 9. stycznia 1872. do l. 18,669. zaradzić usiłuje. Usiłowanie nasze okazało się dotąd bezskutecznem i widzimy z przedłożonych nam kilkakrotnie aktów, iż istnieje zawiść pomiędzy sekretarzem wydziału powiatowego a pisarzem gminy Rożnowa Ubolewamy najmocniej, iż ta niechęć osobista zdołała wpłynąć na nieporozumienie między rzezonemi władzami autonomicznemi i głównie tejże przypisywać musimy niefortunne wystosowanie pisma wydziału pow. z dnia 7. marca 1872. do l. 143.

Co do zamieszczonego w tem piśmie „oświadczenia“ wydziału powiatowego nadmienić musimy:

a) iż wydział powiatowy pisząc to oświadczenie w ubliżającej nam formie, uchybił tem samem własnej swej godności; b) iż wydział powiatowy w razie gdyby się nie chciał dalej trudnić pośrednictwem przy rozsprzedaży soli, może to postanowienie zakomunikować radzie powiatowej, a w razie przyzwolenia tejże. c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie; c) nareszcie wolno reprezentacji powiatowej porzucić to pośrednictwo, a to pod własną jej odpowiedzialnością, gdyż wydział powiatowy niema żadnego słusznego powodu do zniechęcenia się postępowaniem Wydziału krajowego, który zawsze dążyć będzie do tego, ażeby do sprawy dostarczania soli dla ludności uboższej nie wkradły się żadne nadużycia, co według zdania naszego, powinno być zarazem najusilniejszym staraniem każdego wydziału powiatowego, który w tej sprawie pośredniczyć chce dla dobra ludności krajowej.

D. j. w.

Odpis sprawozdania wydziału powiatowego w Śniatynie z dnia 20. czerwca 1872 do l. 460.

Wysoki Wydziale! W skutek uchwały wysokiego Wydziału z dnia 12. kwietnia 1872. l. 4406. przedłożoną została sprawa pośredniczenia w sprzedaży soli dla powiatu śniatyńskiego, przez wydział powiatowy wykonywanej na porządek dzienny pełnej rady powiatowej dnia 10. czerwca b. r. zebranej, która wysłuchawszy powyższą uchwałę wysokiego Wydziału, nie mniej załączone pod % sprawozdanie wydziału powiatowego, większością 8 głosów w stosunku do 15. uchwaliła i przyjęła następujący wniosek wydziału powiatowego.

Świetna Rada uchwali: Rada powiatowa pochwała w zupełności dotychczasowe postępowanie wydziału powiatowego w sprawie pośredniczenia w sprzedaży soli dla mieszkańców powiatu, a uwalniając wydział od dalszego pośredniczenia poleca poczynienie stosownych kroków u władz dotyczących, celem przeniesienia tego pośrednictwa na inną władzę.

Wydział powiatowy podając powyższą uchwałę rady powiatowej do wiadomości wysokiego Wydziału krajowego uprasza: Wysoki Wydział krajowy raczy uchwałę rady powiatowej w sprawie pośredniczenia w sprzedaży soli, dnia 10. czerwca b. r. zapadłą, do swojej przyjąć wiadomości.

D. j. w

Odpis. Świetna rado powiatowa! Reskryptem ministeryalnym z dnia 29. stycznia 1869 l. 66 dozwołonem zostało reprezentacyi powiatowej pośredniczenie przy sprzedaży soli z warzelnii kossowskiej celem zabezpieczenia dostarczenia soli po umiarkowanych cenach dla ludności uboższej. Wydział powiatowy porozumiewawszy się w tej mierze z c. k. Dyrekcją skarbu we Lwowie, tudzież z c. k. urzędem sprzedaży soli w Kossowie co do ilości dostarczyć się mającej soli, tudzież ceny za takąową i terminów, kiedy sól z warzelnii odbieraną być może, wezwał okólnikiem wszystkie gminy, niemniej przełożonych obszarów dworskich, ażeby w terminie zakreślonym przedstawili ludzi godnych zaufania, którzyby za złożeniem kaucyi po cenach przez wydział powiatowy umiarkowanych z warzelnii kossowskiej sól dla gminy dostarczać mogli. — Początkowo przedstawiły tylko gminy Śniatyn, Rożnów i Zabłótów wektorantów swoich i dla tych zamawianą i wydawaną bywała aż do początku roku 1871. dla całego powiatu sól z warzelnii kossowskiej w ilości 100.000 topek miesięcznie, atoli z powodu licznych nadużyć tychże wektorantów, odezwą c. k. Dyrekcji skarbu z dnia 1. kwietnia 1870 l. 14054 poleconem zostało c. k. urzędowi sprzedaży soli, ażeby tylko tym wektorantom wydziału pow. sól wydawał, którzy się wykażą potwierdzeniem, iż otrzymaną przedtem ilość soli rzeczywiście do gminy dostarczyli. W skutek czego zawiadomieni zostali ówczesni wektoranci, tudzież zostało zwierzchnościom gminnym uchwałą wydziału pow. z dnia 19. maja 1870. l. 47. poleconem, ażeby zgłaszającym się wektorantom soli wasygnacye wydziału pow. zaopatrzonym, po dokładnem przekonaniu się o rzeczywiście dostawianej soli, wydawała każdorazowe osobne potwierdzenie i o ile wydziałowi pow. jest wiadomem c. k. urząd sprzedaży soli w Kossowie ściśle przestrzega polecenia swej wyższej władzy i niewydaje żadnemu wektorantowi soli, który w pierw się nie wykaże potwierdzeniem zwierzchności gminnej, iż poprzednio powziętą sól z magazynu całkowicie do gminy dostarczył i mieszkańcom gminy rozsprzedał, lepsza i skuteczniejsza kontrola wymagana nawet być nie może.

Gdy atoli mimo to liczne zażalenia do wydziału pow. wpływały na brak soli w gminach i nadużycia wektorantów sprzedających sól, drożej niż się obowiązali, po przesłuchaniu takowych, ażeby niebyło powodu do rozmaitych wykrętów, uchwałą wydział pow. w połowie roku zeszłego ogłosić powtórnie i zażądać wszystkie gminy do przedstawienia wektorantów swoich, uregulowawszy zarazem asygnowanie ilości soli w stosunku do zamówionej ilości i ilości wkażdej gminie się znajdujących. — Przedstawiła też większa część gmin wektorantów swoich i między tych zamówiona ilość soli w stosunku do ludności rozdzieloną została, atoli właśnie po tém uregulowaniu zawiadomiony został wydział pow. przez c. k. urząd sprzedaży soli w Kossowie, iż dla powiatu śniatyńskiego o wiele mniejsza ilość soli wydawaną będzie, gdyż warzelnia tyle soli produkować nie jest w stanie i zamiast 100.000 topek miesięcznie wydawanem tylko będzie 60.000 topek. Liczne przedstawienia wydziału pow. do c. k. krajowej Dyrekcji skarbu nie skutkowały i owszem, gdy reskryptem tejże Dyrekcji z dnia 12. października 1871. l. 42.693. odebraniem zostało wydziałowi pow. pośrednicznie przy sprzedaży soli dla gminy miasta Śniatyna i oddano samejże gminie w zarząd, ilość pobieranej soli zmniejszono do 40.000 topek miesięcznie, gdy przeciwnie wektoranci się w 6 nasób powiększyli.

Wypada więc według tego na gminy 1. Bellelujka miesięcznie 8 sotek, Borszczów 8 sotek, Budyłów mies. 6 sotek, Chlebyczyn mies. 4 sotek, 2. Demycze mies. 11 sotek, 3. Drahasymów mies. 4 sotek, 4. Dzurów mies. 13 sotek, 5. Hańkowce z Aibinówką mies. 8 sotek, 6. Hińce mies. 18 sotek, 7. Karłów mies. 12 sotek, Kielichów mies. 2 sotek, 8. Krasnostawie mies. 8 sotek, 9. Książce mies. 10 sotek, Kułaczyn mies. 2 sotek, Lubkowce 4 sotek, 10. Mikulińce 4 sotek, 11. Nowosielica 10 sotek, Oleszków 4 sotek, Oreloi 4 sotek, 12. Podwysoka 10 sotek. 13. Podpichniki 10 sotek, 14. Potoczek 5 sotek, Rudniki 10 sotek, 15. Ruszów 7 sotek, 16. Rożnów 36 sotek, 17. Stecowa 16 sotek,

18. Trójca 16 sotek, 19. Trościaniec 10 sotek, 20. Turzapy 5 sotek, Tuława 3 sotek, Tułuków 7 sotek, Uście 6 sotek, 21. Widynów 7 sotek, Wołożkowce 13 sotek, 22. Zabłotów 22 sotek, Zadubrowce 9 sotek, 23. Załucze 16 sotek, 24. Zawale 10 sotek, Zebranówka 2 sotki, z tych 24 gmin mają swoich wektorantów soli, którym dawniej na tydzień taka ilość soli, jaka im obecnie na miesiąc przypada asygnowana była, a nawet obecnie się asygnuje, gdyż wektoranci mimo to, iż wiedzą, że im w warzelnii kossowskiej, tylko czwartą część asygnowanej soli wydadzą, złożąwszy raz kaucyę dawniej pobieranej ilości soli odpowiednią, żądają wystawienia na taką ilość soli jak wysoką jest stosunkowo kaucya. Ponieważ jednak wydział pow. mimo to, iż się ile możności starał jak najsumienniej pośredniczyć w powierzonej mu sprzedaży soli, przez wysoki Wydział krajowy pociągany zostaje do odpowiedzialności, dając wiarę niechętnym wydziałowi pow. indywiduom, gdy liczne przedstawienia wyswiecające stan całej sprawy, jak naprzykład z dnia 7. grudnia 1871. (odezwać takowe) nie skutkowały, uchwalił wydział pow. na posiedzeniu swem dnia 7. marca 1872. w nieś do Wydziału kraj. oświadczenie następującej treści, (odezwać takowe.) Na to wysoki Wydział kraj. polecił uchwałą z dnia 12. kwietnia 1872. l. 4406. przedłożyć świetnej radzie całą sprawę do rozstrzygnięcia. Wydział pow. stawia przeto następujący wniosek: Świetna rada uchwali: Rada popowiatowa pochwała w zupełności dotychczasowe postępowanie wydziału pow. w sprawie pośredniczenia w sprzedaży soli dla mieszkańców powiatu śniatyńskiego, uwalniając wydział pow. od dalszego pośredniczenia, poleca poczynienie stosownych kroków u władz dotyczących celem przeniesienia tego pośrednictwa na inną władzę X. M. Korżyński. — Większością głosów zatwierdzono i przyjęto powyższy wniosek na pełnej radzie pow. śniatyńskiego. — Śniatyn dnia 10. czerwca 1872

Odpis referatu Wydziału krajowego z d. 21. czerwca 1872. do
l. 10,175.

Wydział powiatowy Śniatyn, w odpowiedzi na uchwałę naszą ad nr. 4,406/1872. przedkłada uchwałę tamtejszej rady powiatowej, uwalniającą wydział powiatowy od dalszego pośredniczenia przy rozsprzedaży soli, — i prosi o przyjęcie tego do naszej wiadomości.

Do wydziału powiatowego w Śniatynie.

Sprawozdanie wydziału powiatowego w Śniatynie z dnia 21. czerwca 1872. do l. 460., donoszące nam o treści uchwały tamtejszej rady powiatowej z dnia 10. czerwca r. b., mocą której wydział powiatowy od dalszego pośredniczenia przy rozsprzedaży soli uwolnionym został, przyjmujemy z ubolewaniem do naszej wiadomości. Ponieważ jednak powyższe sprawozdanie wydziału powiatowego nie załatwiło wcale wezwań Wydziału krajowego z dnia 26. lutego 1872. do l. 1,105. z dnia 12. kwietnia 1872. do l. 4,406. i 4,407. z tejże samej daty, polecamy ponownie dopełnienie tychże zleceń i przedłożenie nam udokumentowanych aktami sprawozdań nad rekursami odnośnymi zwierzchności gminnej w Rożnowie, a to w nieprzekraczalnym terminie ośmiu dni, udając się równocześnie do c. k. starostwa w Śniatynie, by karę na naczelnika gminy Rożnowa, uchwałą wydziału powiatowego z dnia 23. listopada 1871. do l. 1,861. nałożoną, ze względu, że uchwała ta nie jest prawomocną, aż do orzeczenia naszego względem tego rekursu nieexecutowała

W Lwowie d. j. w.

Odpis okólnika Wydziału krajowego do wydziałów powiatowych z dnia 30. grudnia 1871. do l. 13552.

Kosztorysy, na podstawie których budowa i utrzymanie dróg wykonywane bywają, o tyle tylko dokładnie sporządzone być mogą, o ile wzięte w rachunek ceny materiałów i robót, przy tych budowlach używanych, rzeczywistym stosunkom odpowiadają.

Ponieważ w myśl uchwały wysokiego Sejmu projekt i kosztorysy nowo budować się mającej, a przez terytoryum tamtejszego powiatu przechodzącej drogi krajowej, w następnym roku sporządzone być winne, przeto przesyłając wydziałowi powiatowemu w załączeniu po jednej librze formularzy cennika, wzywamy, aby się wydział powiatowy zaraz po odebraniu niniejszego pisma na jednym z najbliższych swych posiedzeń nad oznaczeniem istniejących w powiecie cen wszystkich, o ile to być może, w cenniku wyszczególnionych materiałów i robót zastanowił, i ustalone przy tej naradzie ceny w przeznaczony do zapisku wydziału powiatowego drugiej rubryce uwidocznili. Cennik ten przez prezesa rady powiatowej lub przez jego zastępcę potwierdzony, przedstawi nam wydział powiatowy w dwóch exemplarzach. Z początkiem każdego kwartału winna się w ten sposób odbyć rewizya cen, poprzednio ustanowionych, a wyniki z niej cenniki winne być peryodycznie w dwóch exemplarzach przesyłane Wydziałowi krajowemu.

D. j. w.

Odpis okólnika Wydziału krajowego do inżynierów i wydziałów powiatowych, z dnia 30. grudnia 1871. do l. 13552.

Kosztorysy, na podstawie których budowa i utrzymanie dróg wykonywane bywają, o tyle tylko dokładnie sporządzone być mogą, o ile wzięte w rachunek ceny materiałów i robót, przy tych budowlach używanych, rzeczywistym stosunkom odpowiadają.

W uznaniu więc niezaprzeczonej ważności rzetelnych cenników, oraz w zamiarze zaprowadzenia w tym względzie nie tylko jednolitego postępowania, ale zarazem możliwej kontroli, postanawia Wydział krajowy co następuje:

Z początkiem każdego kwartału winien inżynier okręgowy przedłożyć wydziałowi powiatowemu, w którego obrębie choćby część krajowej drogi jest położoną, w dwóch exemplarzach cennik według załączonego formularza, wypełniwszy w nim rubrykę dla jego zapisków przeznaczoną. Podane przez inżyniera ceny weźmie wydział powiatowy na najbliższym posiedzeniu swym pod rozwagę, i zapisze w razie odmiennego zdania w następnej rubryce te cyfry, które według jego przekonania miejscowym stosunkom więcej odpowiadają. Sprawdzone te cenniki przedłoży wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do dalszego zarządzenia.

D. j. w.

Odpis okólnika Wydziału krajowego do wydziałów powiatowych z dnia 16. grudnia 1871. do l. 18.104.

Z uwagi, iż ewidencja materyałów pozostających po rozbiórce starych mostów, przepustów, poręczy i innych do dróg krajowych należących, przedmiotów nie bywa dotąd z należytą prowadzona dokładnością, oraz z powodu, iż sposób zużytkowania tychże materyałów nie był dostatecznie wykazywanym, Wydział krajowy zarządza w tym względzie co następuje:

Natychmiast po rozebraniu starego przedmiotu drogowego, który albo ma być przebudowany albo zaniechany, konduktor sporządzi szczegółowy wykaz wszystkich materyałów z rozebrania wynikłych, używając do tego druków służących do wykazu materyałów dostarczonych przez przedsiębiorców, zmieniając tylko tytuł; na tychże wyrazić należy ilość, wymiary i objętość lub wagę każdego gatunku materyału.

Materyały te podzielić należy na cztery następujące kategorie:

1. Materyały do zużytkowania przy przebudowaniu.

Pod tą rubrykę wypada zamieścić wszystkie materyały, które zużytkować można przy przebudowaniu i o których wzmianka wiona była być zrobioną przy sporządzeniu kosztorysu na budowę nowego przedmiotu; na mocy tego wykazu, ilość dokładna tego materyału do kosztorysu zaciągniętą i odpowiednia wartość kosztorysowa potrąconą być winna.

2. Materyały do zachowania na reperacye.

W tej rubryce zamieścić wszystkie materyały, które inżynier uzna za potrzebne do zachowania na przewidziane reperacye lub inny użytek. W kolumnie uwag wykazać należy, na jaki cel materyały te są przeznaczone i w jaki sposób ich przechowanie zarządzeniem zostało.

3. Materyały do sprzedania w drodze licytacji.

Tu zamieścić wszystkie materyały, które nie będąc przydatne lub potrzebne, do dwóch poprzednich użytków, należy sprzedać w drodze publicznej licytacji. W kolumnie uwag zamieścić przybliżoną wartość tych materyałów.

4. Materyały do sprzedania z wolnej ręki.

Do tej kategorii zamieścić materyały, które z powodu albo jakości, albo ilości, przedstawiają tak małą wartość pieniężną, że koszta komisji licytacyjnej, nie byłyby dochodem ze sprzedaży pokryte. Materyały te sprzeda konduktor w porozumieniu z inspektorem drogowym z wolnej ręki.

Powyższe wykazy mają być w trzech exemplarzach sporządzone przez konduktora, sprawdzone przez konduktora, sprawdzone przez inżyniera okręgowego, i zatwierdzone przez inżyniera drogowego. Jeden exemplarz zatrzyma inżynier, drugi wydział powiatowy, a trzeci zostanie przesłany do Wydziału krajowego za pośrednictwem wydziału powiatowego. Przesyłając powyż wzmiankowane wykazy, zarządzi wydział powiatowy wskazaną niniejszym okólnikiem sprzedaż materyałów 3 i 4 kategorii i zda następnie sprawę o jej wyniku.

Wykaz

zaliczek zwrotnych danych z funduszu krajowego na rozmaite budowy drogowe
w skutek rozporządzeń c. k. Namiestnictwa.

Pozycja	Data	Liczba		Złr.	ct.
	Rozporządzenia				
1	15/5 1865	1.743	Z zaliczki Naczelnikowi obwodowemu Sądeckiemu na budowę dróg w tamtejszym obwodzie w kwocie 8000 złr. danej — reszta	3.799	15
2	2/5 1863	76.434	Węgierski fundusz krajowy z budowy drogi kraj. Tarnów — Sącz — Niedzieckiej	3	96 1/2
3	29/5 "	27.257	Konkurencyja za naprawę budowli wodnych Nr. 3. nad Wisłą obok Sarnowiec	70	62
4	18/4 1866	20.882	Od konkurencyi zaliczka na zaspokojenie gmin przy drodze Sielec - Zaleszczyckiej	3.750	—
5	9/3 1864	17.915	Konkurencyja dróg powiatowych Baligrodzkiej i Lutowskiej z 10.000 złr. reszta	6	076 37 1/2
		18.000			
6	1/9 1863	42.756	Konkurencyja drogi Belzec - Jarosławskiej, zaliczka na zaspokojenie Rosenfelda za dostarczony materiał	10.461	92
7	7/1 1866	68.294/65	Konkurencyja drogi Sanok - Przemyskiej zaliczka na konserwację drogi	800	—
8	—	—	Wydział powiatowy Stanisławowski wypłaconą nienależnie droźnikowi Fedorowiczowi za Marzec i Kwiecień 1862	20	—
9	4/1 1866	6.073	Konkurencyja drogi Sielec - Zaleszczyckiej z 8.000 zł. — reszta	3.000	—
	4/3 "	72.841			
		15.325			
10	12/12 1860	60 156	Konkurencyja drogi Skala - Zaleszczyckiej za naprawę drogi	2.000	—
11	31/3 1865	18.364	Konkurencyja drogi Brzeżany - Podwołoczyskiej za postawienie rogatki	28	10
12	2/5 1866	21.838	Konkurencyja obwodu Czortkowskiego zaliczka na drogi obwodowe	4.000	—
13	20/3 1866	920	Konkurencyja drogi Belzec - Jarosławskiej zaliczka na zaspokojenie Rosenfelda za dostarczone materiały	6.000	—
Suma				40,010	13

Wykaz

zaliczek zwrotnych danych z funduszu krajowego na rozmaite budowy drogowe
i wodne w skutek rozporządzeń Wydziału krajowego.

Pozycja	Data	Liczba		Złr.	ct.
	Rozporządzenia				
1	16/6 1867	7.180	Konkurencyi na nagłe roboty w powiecie Przemyskim	1.500	—
2	12/10 "	1.0623	Konkurencyi na odbudowanie wałów nad Sanem i Wisłą pod Wrzawą w powiecie Tarnobrzeskim — Z udzielonych 10.000 zł. zwrócono w r. 1870 1548 zł. 71 1/2 ct. odpisano do LW. 1855/871 . 3451 " 28 1/2 "		
			Razem 5000 zł. —	5.000	—
3	30/7 "	7.827	pozostaje reszta .		
	21/8 "	8 527	Konkurencyi Bełzec-Jarosławskiej drogi krajowej na odbudowanie mostu na Sanie w Jarosławiu		
			Z udzielonych ogółem 21.119 zł. 67 1/2 ct. odpisano w skutek uchwały Wydziału kraj. z 6/9 1872 L. 12.809 10 370 " 51 1/4 "		
		1.872	zostaje reszta	40.749	16 1/4
4	8/3 1869	3.567	gminie Dobczyce na budowę mostu na Rabie 2.500 zł. z tych uiszczono 800 "		
			pozostaje reszta	1.700	
			Suma	18.949	16 1/4

Wykaz

dochodu z myt na drogach krajowych z roku 1872.

Pozycja		1871		1872		Uwaga
		złr.	ct.	złr.	ct.	
1	W Przegini duchownej i Bubicach	1631	—	1365	—	do poz. 2. dochód wynosi: w styczniu 105 złr. 41½ ct. „ lutym 198 „ 67 „ „ marcu 198 „ 36 „ razem 442 złr. 44½ ct. przeciętna miesięcznie 147 złr. 48 ct. należy się przeto spodziewać rocznie jak wykazano
2	„ Chełmku i Podzagórniu (we własnym zarządzie za podstawę do obliczenia wzięto przeciętną trzy miesięcznego dochodu)	4058	—	1769	—	
3	„ Mogile, Bieńczycach i Przegorzałach	5901	—	5901	—	
4	„ Pomianowej i Gnojniki	1505	—	1849	54	
5	„ Łososinie dolnej	546	12	612	65	
6	„ Kurowie (przewóz)	458	—	562	57	
7	„ Dąbiu	1003	33	1500	—	
8	„ Rzyszkach	750	—	2006	67	
9	„ Brzeźnicy	1500	—	1675	—	
10	„ Klikuszowej	1100	—	1000	—	
11	„ Dębnie i w Nowym Targu „przy Białym Dunajcu“	6883	33	4200	—	
12	„ Nowym Targu „przy Czarnym Dunajcu“			1725	89	
13	„ Gródku	281	72	407	—	
14	„ Starym Sączu, Maszkowicach i Łękcicy	4787	—	4788	—	
15	„ Zabełczu	2187	97½	2204	—	
16	„ Koniecznej	720	—	1050	50	
17	„ Birczy	1500	—	2060	—	
18	„ Przemyślu i Olszanach	3031	—	3031	—	
19	„ Olchowcach (przewóz)	250	—	280	—	
20	„ Tyrawie wołoskiej	181	87	317	50	
21	„ Grabownicy, Dynowie, Newistce i Nozdrzeu	3703	12	4511	28	
22	„ Cieszanowie, Bełczu, Płazowie, Oleszycach i Wulce zapałowskiej	6501	99	10.300	—	
23	na Sanie pod Jarosławiem	5654	—	6154	—	
24	w Stawczanach i Porzeczu	3300	—	3500	—	
25	„ Spilczynie i Rzepechowice	1713	25	1713	25	
26	„ Dawidowie	1400	—	1597	78	
27	„ Podkamieniu, Demianowie i Zalipiu	2951	—	2951	—	
28	„ Turynce, Wielkich Mostach i Żółkwi	5180	—	5526	—	
29	„ Haliczu, Jamnicy, Jezupolu i Pobereżu	5122	—	5507	—	
30	„ Ottynii i Odajach	2100	—	2600	—	
31	„ Puharach	164	—	1172	—	
32	„ Niezwiskach	1005	—	1285	95	

Pozycja		1871		1872		Uwaga
		złr.	ct.	złr.	ct.	
33	W Raszkowie i Serafińcach	2600	—	2600	—	
34	" Tłumaczu i Miłowaniu	4200	—	5000	—	
35	" Bohutynie i Rozhadowie	19 0	—	2251	51	
36	" Brzeżanach, Kozowie i Horodyszczu	9218	—	10.276	—	
37	" Białej karczynie	1583	—	630	50	
38	" Podwołoczyskach	2350	—	1580	—	
39	" Smykowcach	2571	72	1717	17	
40	" Zagrobelu	4301	—	4351	—	
41	" Dobropolu	915	—	1100	—	
42	" Strusowie	859	60	1175	42	
43	" Czortkowie i Dziurynie	1750	—	2075	—	
44	" Buczaczu	10.424	24	8000	—	
45	" Manasterzyskach i Zaleszczykach	—	—	5050	—	
46	" Koszylowcach	666	99	530	—	
47	" Kopeczyńcach (Husiatynie)	600	—	600	—	
48	" Krogolcu	305	—	305	—	
49	" Białokiernicy	375	—	935	70	
50	" Dawidkowcach wraz z domkiem mytniczym	—	—	640	—	
51	" Korolówce	—	—	840	—	
52	" Borszczowie	536	—	557	75	
53	" Bedrykowcach, Tłustem i za domek mytniczy w Bedrykowcach	1726	75	1600	—	
54	" Iwankowie	3 7	50	427	79	
55	" Kasparowcach (przewóz)	264	—	552	—	
56	" Kozaczówce i Babińcach	765	36	777	36	
57	" Uściu Biskupim	965	—	1340	—	
	Suma	124.533	86 1/2	140.035	58	

		1871		1872		
		złr.	ct.	złr.	ct.	
1	W					
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem zmiany uchwały Wysokiego Sejmu z d. 3. marca 1866. „O etacie osób i płac urzędników konceptowych, urzędników pomocniczych i służ Wydziału krajowego“ a mianowicie §§: 10. i 11. tej uchwały.

Wysoki Sejmie!

W uchwale o etacie osób i płac urzędników konceptowych, urzędników pomocniczych i służ Wydziału krajowego, zapadłej na posiedzeniu z dnia 3. marca r. 1866, ustanowił Wysoki Sejm etat urzędników kasowych przy Wydziale krajowym, jak następuje :

§ 10.

Oddział kasowy Wydziału krajowego składa się : z likwidatora, jako pierwszego przełożonego, z kasyera, jako drugiego przełożonego, i czterech adjunktów.

§ 11.

Płacę roczną pobiera :

likwidator	1.400 złr.
kasyer	1.200 „
2-ch adjunktów klasy I-szej po	900 „
2-ch adjunktów klasy II-giej po	800 „

Posada likwidatora nie była dotychczas obsadzona, lecz z rozpoczęciem czynności naszej kasy wykonywał likwidaturę urzędnik oddziału rachunkowego, prowadząc zarazem kontrolę kasy (§. 4. instrukcy i dla kasy krajowej). Kierownictwo wewnętrzne czynności kasowych powierzyliśmy kasyerowi, a bez wzajemnego współdziałania kasyera i urzędnika likwidującego nie mogła być załatwioną żadna sprawa kasowa, gdzie szło o dochód lub wydatek. Jednakże ten sposób likwidowania, zaprowadzony tymczasowo na próbę, okazał się w ciągu dwóch lat niepraktycznym, ponieważ niepodobna, aby jeden, trudniący się likwidaturą urzędnik mógł zachować w pamięci każdą razą stan administracyjny i kasowy tylu różnych funduszów, niepodobna, aby pamiętał o każdej chwilowej zmianie, lub o każdym specjalnem rozporządzeniu w różnorodnych sprawach przychodzących codziennie do załatwienia. Potrzebie tej staraliśmy się zaradzić zaprowadzając księgi likwidacyjne w kasie, lecz do utrzymywania tychże okazał się istniejący stan urzędników za mały, musieliśmy często dodawać urzędników z oddziału rachunkowego i dyurnistów do pomocy, a pomimo to zdołano tylko z trudnością utrzymać pożądaną w każdej kasie potrzebny porządek; urzędnicy bowiem kasy krajowej musieli bezustannie zwracać swą bacność na prowadzenie ksiąg i rachunków, które tworzą podstawę likwidatury poborów i wypłat, zamiast zając się jedynie właściwymi czynnościami kasowymi, jak pobór pieniędzy, wypłata i przesyłka.

Drugim środkiem zaradczym było z kolei zarządzenie likwidatury przez oddział rachunkowy, mający dla każdego funduszu osobnych referentów i cenzurantów, a oprócz ksiąg wynikłości rachunkowych mający także pamiętniki spraw funduszowych.

Uważając pomnożenie liczby urzędników kasowych li dla prowadzenia drugich exemplarzy ksiąg rachunkowych za rzecz zbyteczną i nadto kosztowną, obraliśmy ten drugi środek t. j. załatwianie spraw likwidatury przez oddział rachunkowy, i od roku 1869. począwszy załatwia oddział rachunkowy likwidaturę wypłat i poborów z pożytkiem odpowiednim celowi; kasę zwolniło się przez to od niewłaściwych czynności rachunkowych; tok spraw kasowych idzie w porządku bieżącym, a kontrolę kasy powierzyliśmy tymczasowo pierwszemu adjunktowi kasowemu, zwłaszcza że pierwotnie zarządzony sposób kontroli t. j. kontrola, którą wykonywał urzędnik likwidujący, okazała się niezgodną z wymogami ścisłej kontroli.

Na podstawie przedstawionego wyżej stanu rzeczy, mając przeświadczenie poparte praktyką kilkuletnią, że obecne faktyczne urządzenie stosunków kasowych odpowiada potrzebie, uważamy za stosowne dążyć do zmiany uchwały Wysokiego Sejmu o obowiązującym etacie urzędników kasowych, t. j. do zwinięcia posady likwidatora, gdyż czynności tego, za ciężkie na jedną osobę, załatwia oddział rachunkowy z dobrym skutkiem, nie potrzebując z tego powodu pomnożenia sił, a kierownictwo powierzyć kasyerowi, jak to ma miejsce we wszystkich zakładach kasowych, zaś w miejsce posady likwidatora utworzyć stałą posadę kontrolora, jako drugiego przełożonego w kasie, który, objąwszy tę część obowiązków likwidatora, która nie przeszła na oddział rachunkowy, dzieliłby odpowiedzialność z kasyerem, jako pierwszym przełożonym, tak przy załatwianiu czynności kasowych, jak pod względem czuwania nad bezpieczeństwem kasy.

Ustanowienie stałej posady kontrolora, w miejsce zwinąć się mającej posady likwidatora, wskazane jest zarówno potrzebą praktyczną jak i wymogami dotychczasowej instrukcji kasowej. Jest bowiem wiele czynności kasowych, gdzie równoczesna czynność i obecność obu razem przełożonych kasy jest konieczną.

I tak przepisuje :

1. Ustęp drugi paragrafu 4. instrukcji kasowej, że „żaden dochód lub wydatek, bez współdziałania kasyera i likwidatora, załatwionym być nie może.“ Wyjaśniając ten ustęp zauważamy, iż przy wzrastającej ciągle działalności Wydziału krajowego, odbiera kasa krajowa z poczty liczne bardzo posyłki pieniężne lub na odwrót wysyła takowe.

Bezpieczeństwo urzędowania i §§. 44. i 52. instrukcji kasowej wymagają, aby przy rozpieczętowaniu pakietów z pieniędzmi, przy odbiorze i liczeniu odebranych pieniędzy urzędowały dwie osoby, i to najwięcej odpowiedzialne, zwłaszcza, że według §. 11. instrukcji kasowej wszelkie kwity i recepty muszą być podpisane przez dwóch urzędników; wraze zaś jakiegokolwiek potrzeby, jak np. przy odkryciu braków, falsyfikatów, legalność działania i prawdziwość faktu musi być zaświadczoną sądownie.

2. Paragraf 34. instrukcji kasowej wymaga prowadzenia dokładnej księgi do wpisywania wpływających lub ubywających obligacyj i innych papierów wartościowych, gdzie wszelkie zmiany, jakoto : wydatek, wylosowanie, wypłata kuponów, umorzenie i t. p. zapisywane być winne. Czynność to nie mała, bo zapas efektów w kasie krajowej wynosi wedle zamknięć rachunkowych za r. 1871. 4,988.260 zł. a. w., należących do kilkuset osobnych funduszy, wymagających ścisłego odosobnienia, tak pod względem rachunkowości, jakoteż kasowości. Zapas powyższy składa się z różnorodnych papierów procentowych, od których odsetki przypadają w rozmaitych terminach: nie brak tu ciągłego zajęcia przy odcinaniu kuponów, wymianie nowozakupionych, wylosowanych, przepisanych efektów, przy winkulacji lub dewinkulacji tychże, a ważne te czynności powierzone być mogą tylko urzędnikom doświadczonym i piastującym wyższą posadę o wyższej kaucyi, którzy mając sobie powierzone klucze od kas (§. 40. instr. kas.), mają jedynie możliwość utrzymania w nich wewnętrznego porządku i załatwiania wyż wspomnianych czynności.

3. Paragraf 45. tejże instrukcyi wymaga, aby codziennie zamknięto czynności kasowe, i aby tak w dziennikach, jakoteż w księdze stanu kasy uwidocznili toż zamknięcie kasyer i likwidator, któremu dawniej taż czynność kontrolorska powierzona była.

4. Paragraf 46. instrukcyi kasowej, dając przepisy o obliczeniu kasy zapasowej i przeniesieniu kwot znaczniejszych do skarbcza (od którego trzeci klucz przechowuje Członek Wydziału krajowego nadzorujący kasę), jak wreszcie §. 54. o wydobywaniu gotówki lub innych wartości ze skarbcza i z kasy zapasowej, wymaga przy każdej tej czynności współdziałania obu wyższych kasowych urzędników, odpowiedzialnych za całość i porządek wewnętrzny.

Wobec wyż przedstawionej niezbędnej potrzeby załatwienia czynności kasowych przy współdziałaniu obu przełożonych urzędników kasy, wobec potrzeby włożenia odpowiedzialności za czynności kasowe na obydwóch, wobec tego, że zaprojektowana zmiana urzędników kasowych nie pociągnie za sobą większych wydatków uchwalonych dawniejszym etatem, bo ze zwinięciem posady likwidatora płacę tegoż, t. j. 1,400 złr. rocznie, pobierałby, jako pierwszy przełożony, kasyer, a płacę kasyera, ustanowioną w uchwale o etacie osób i płac z d. 3. marca 1866, t. j. płacę 1,200 złr. otrzymałby zamianować się mający kontrolor.

Wydział krajowy wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić zmianę uchwały z d. 3. marca 1866. o etacie osób i płac urzędników koncepcyjnych, urzędników pomocniczych i sług Wydziału krajowego w następującej osnowie :

Art. I.

Znosi się postanowienia §§. 10. i 11. uchwały Sejmu z d. 3. marca 1866.

W ich miejsce mają na przyszłość obowiązywać następujące paragrafy:

c) Oddział kasowy.

§. 10.

Oddział kasowy Wydziału krajowego składa się :

z kasyera, jako pierwszego przełożonego,
z kontrolora, jako drugiego przełożonego
i czterech ajunktów.

§. 11.

Płacę roczną pobiera :

kasyer	1,400 złr.
kontrolor	1,200 "
dwoch adjunktów klasy I	po	900 "
dwoch adjunktów klasy II	po	800 "

Art. II.

Upoważnia się Wydział krajowy do zmiany instrukcyi kasowej i rachunkowej stosownie do powyższej uchwały.

Lwów dnia 27. sierpnia 1872.

W zastępstwie JO. Księcia Marszałka,

Oktaw Pietruski w. r.

Przewodniczący i sprawozdawca.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie funduszków szkolnych.

Wysoki Sejmie!

Ustawa szkolna z dnia 14. maja 1869. postanawia §. 66. a lin. 2-ga co następuje :

„Fundusze normalne szkolne, w obecnym swym stanie rzeczywistym i wraz ze wszystkimi, czy to z tytułu używania ich na cele szkolne, czy to z prywatnych tytułów prawnych ciężąciami na nich zobowiązaniami, tudzież z wyłącznem przeznaczeniem ich na cele publicznych szkół ludowych, przechodzą w zarząd dotyczących krajów w ten sposób, że Wydział krajowy przechowywa majątek zakładowy i zarządza nim, władza szkolna krajowa zaś asygnuje wydatki na podstawie uchwalonego przez Sejm preliminarza.“

W myśl tego postanowienia i polecenia p. Ministra wyznań i oświecenia, udało się c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 14. września 1869. L. 37080 do Wydziału krajowego z uwiadomieniem, iż czyni kroki przygotowawcze, ażeby fundusze normalne oddać w zarząd władzy krajowej, i że zamierza przedłożyć wysokiemu Sejmowi w formie wniosków rządowych preliminarze pomienionych funduszków już na rok 1870. Wydział krajowy przyjął tę odezwę do wiadomości, lecz nie mając żadnego polecenia od wysokiego Sejmu, nie czynił żadnych w tej mierze kroków.

W ślad za powyższą zapowiedzią przedłożył istotnie c. k. Rząd wysokiemu Sejmowi na dzień 11. października 1869. preliminarze funduszu szkolnego galicyjskiego i krakowskiego do uchwalenia, lecz wysoki Sejm nie przyjął takowych, i na posiedzeniu z d. 9. listopada 1869. następującą powzięłą uchwałę :

1. Sejm uchyla się od rozpoznania preliminarza funduszków szkolnych ;
2. Wydziałowi krajowemu poleca się, ażeby aż do dalszego wezwania Sejmu nie przystępował do odbierania funduszków szkolnych galicyjskiego i krakowskiego ;
3. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby poczynił tylko przygotowania do odbioru funduszu szkół, sporządzając spis wszelkich praw i pretensyj tego funduszu do skarbu państwa.

Dopełniając artykułu 3-go powyższej uchwały, zajął się Wydział krajowy zbadaniem przedmiotu, i na podstawie materiałów urzędowych, sporządził opis dziejowy zawiązku, wzrostu i obecnego stanu funduszu szkolnego. O dokonaniu tej czynności mówi sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego, złożone na stół wysokiej Izby z rozpoczęciem zeszłorocznej sesyi.

W takim stanie zastała rzeczy ponowna odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 23. stycznia 1872. L. 1986, upominająca się o wykonanie §fu 66. ustawy z d. 14. maja 1869, i podnosząca, iż „życzyłoby należało, ażeby fundusz szkolny przeszedł co rychlej w zarząd reprezentacyi kraju, i ażeby ustało dotychczasowe prowizoryum.“

Tak powyższa odezwa jak i przekonanie Wydziału krajowego, iżby to było z większą dla szkół korzyścią, gdyby zarząd funduszami szkolnemi, skutkiem przeniesienia go na reprezentację krajową, został ustalony, są obecnie powodem, iż Wydział krajowy pozwala sobie niniejszem przedłożyć wysokiej Izbie treściwe w tej mierze sprawozdanie i projekt ustawy dążący do załatwienia sprawy.

A) Fundusz normalny galicyjski.

Do roku 1797. istniał tylko ogólny fundusz edukacyjny, powstały przeważnie z funduszków pojezuickich. Dopiero w skutek rozporządzenia gubernialnego z d. 23. października 1797. L. 28320. rozdzielono ten fundusz edukacyjny (Educations-Fond) na dwa działy, t. j. na fundusz naukowy (Studien-Fond), z którego dziś utrzymuje c. k. rząd zakłady naukowe średnie i na fundusz szkolny, t. z. normalny (Normalschul-Fond).

Skutkiem owego rozdziału, wyłączono na rzecz funduszu normalnego kwotę 153,889 zł. w 3½ procentowych obligacyach kamery nadwornej (Hofkammer-Obligationen) i w skrypcie dłużnym hrabiny Leopoldyny O' Donnell, zabezpieczonym na dobrach Siemiakówce, a opiewającym na kwotę 8.000 zł. Przeważna część majątku, zawartego w pomienionych obligacyach kamery nadwornej, powstała nie z funduszków zabranych O. O. Jezuitom, lecz z dochodów podwójnego podatku domestykalnego, które cesarz Józef II. w r. 1787 na rzecz szkół normalnych przeznaczyć polecił (rozp. gub. z d. 2. sierpnia 1787. L. 18192), inna zaś część z majątków bractw kościelnych (rozańcowych), które patentem cesarza Józefa II. z d. 9. sierpnia 1783 w niższej Austrii, a następnie w skutek rozszerzenia tegoż patentu i w Galicyi w r. 1784. (rozp. gub. z 25. września 1784. L. 22104 i z d. 20. grudnia 1784. L. 30544.) rozwiązano.

Zabieranie i regulacya majątków owych bractw odbywała się jeszcze i po r. 1797. t. j. już po utworzeniu oddzielnego funduszu szkół normalnych, a odbywały się w ten sposób, iż wydzielano najprzód kwoty, przypadające kościołowi z tytułu pewnych zobowiązań kościelnych, i przyłączono je do funduszu religijnego lub oddawano na rzecz miejscowych kościołów, resztę zaś wcielano w połowie do funduszu normalnego, w połowie zaś zwracano na rzecz miejscowego funduszu ubogich. Te później wcielane majątki rozwiązanych bractw różańcowych tudzież specjalne legaty, są źródłami wzrostu zarodowych kapitałów funduszu normalnego. Znaczny bardzo przyrost stanowią także kapitały tak zwanego funduszu szkolnego żydowskiego, który jest przedmiotem osobnego ustępu niniejszego sprawozdania pod lit. C.

Zawiązek i wzrost całego funduszu normalnego galicyjskiego od r. 1797. aż po chwilę obecną przedstawiają się w następującem ogólnem zestawieniu rachunkowem:

Przyrost.

R. 1797. Pierwotny kapitał zarodowy.	153,889 zł.
„ 1808. Przyłączony fundusz szkolny żydowski.	256,628 zł.
„ 1819. Kapitały pochodzące z opłat koszernych.	40,797 zł. 60 ct.
„ 1819. Z ogólnego majątku zakładowego (Stiftungsfondvermögen) przyłączono.	875 zł.
Z funduszków bractw rozwiązanych, legatów, odsetek, i t. p. w ciągu całego czasu.	54,943 zł. 14 ct.
Razem	507,132 zł. 73 ct.

Ubytek.

R. 1799. Dług hrabiny L. O' Donnel użyty na wydatki bieżące.	8,000 zł.
„ 1828. Wydane rządowi Królestwa polskiego, w skutek likwidacyi dawnych sum pojezuickich.	875 zł.
„ 1864. Na rzecz odrębnego funduszu szkolnego żydowskiego wydzielono.	117,200 zł.
Skutkiem konwersyi papierów i waluty ubyło w ciągu całego czasu.	65,948 zł. 30 ct.
Funduszowi religijnemu, fund. ubogich, kościołom, szkołom i gminom zwrócono.	16,164 zł. 92 ct.
Razem	<u>208,188 zł. 22 ct.</u>
Zostaje obecnie	<u>298,944 zł. 52 ct.</u>

Wymieniony kapitał w nominalnej wysokości 298,944 zł. 52 ct. mieści się w następujących papierach publicznych :

1) Obligacye indemnizacyjne na kwotę.	2,650 zł.
2) Asygnacye na obligacye do losowania z r. 1822. i 1865.	53 zł. 38 ct.
3) Zapis długu stanu z r. 1832.	100 zł.
4) Obligacye pożyczki narodowej z r. 1858.	6,940 zł.
5) Obligacye do losowania z r. 1858.	178,901 zł. 14 ct.
6) Zapis długu państwa z r. 1863.	110,300 zł.
Razem	<u>298,944 zł. 52 ct.</u>

Oprócz tego są jeszcze własnością funduszu normalnego galicyjskiego :

a) Kapitały bractw rozwiązanych, ulokowane na hypotekach prywatnych w kwocie 2,978 zł. w. w. 52 ct. czyli okragło.	1,191 zł.
b) Część placu zwanego „castrum“ we Lwowie, wynosząca 1,173 ^o 4' □ a oszacowana w r. 1855 na.	49,294 zł.
c) Część budynku w Tarnowie, w którym się mieści szkoła główna, wedle oszacowania w r. 1863 okragło.	6,117 zł.
d) Część ogrodów rozwiązanych bractw różańcowych we Lwowie, Dunajowie, Krukienicach i Bieczu, urzędownie nie oszacowano, lecz wedle dotychczasowego czynszu dzierżawnego wynosząca około.	250 zł.
Razem w kapitałach i realnościach	<u>355,796 zł. 52 ct</u>

Gdyby cały ten fundusz zakładowy przynosił 5% dochodu, licząc wartość placu „castrum“ wedle ceny szacunkowej z r. 1855. t. j. niewątpliwie o połowę mniejszej od cen obecnie praktykowanych, to dochód ten wynosiłby rocznie 17,785 zł. Ze względu jednak iż plac „castrum“ wcale żadnego dochodu dziś nie przynosi, a jakość papierów publicznych, w których kapitały są lokowane, także na obniżenie rocznego z nich dochodu wpływa, wynosił cały przychód wedle wynikłości z r. 1868. w preliminarzu z r. 1870. wykazanej.

Stały dochód funduszu normalnego galicyjskiego stanowią jeszcze :

1) Dodatki od gminy lwowskiej i ze skarbu salin na rzecz szkoły wie- lickiej.	2,534 zł.
2) Zyski z sprzedaży książek szkolnych okragło.	3,500 zł.
3) Dobrowolne datki i datki prawne od spadków dekretem dziedzictwa przyznanych okragło.	5,000 zł.
4) Stały dodatek ze skarbu państwa w myśl §. 66. ustawy szkolnej z d. 14. maja 1869.	30,553 zł.

Ogół dochodów rocznych wynosi zatem	<u>55,516 zł.</u>
-------------------------------------	-------------------

Wymieniony na ostatek stały datek ze skarbu państwa opiera się na ustawie, i nie mógłby być bez zmiany tej ustawy funduszom normalnym odjęty. Ostateczne obliczenie kwoty na podstawie przecięcia z lat 1866. 1867. i 1868. jak tego powołany §. 66. ustawy z dnia 14. maja 1869. wymaga, nastąpiło już, tak względem funduszu normalnego galicyjskiego, jak i krakowskiego rozporządzeniem c. k. ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 29. września 1869. do l. 6,865 i zabezpieczyło obu tym funduszom niezmienny roczny dochód w kwotach szczegółowe wykazanych.

B) Fundusz normalny krakowski.

Wszystkie niemal kapitały zarodowe funduszu normalnego krakowskiego pochodzą z jednego i tego samego źródła, t. j. z reszty ceny kupna dóbr Dojazdowa, Głębokiej, Mistrzowic i Prus.

Dobra Dojazdów, Głęboka i Mistrzowice należały niegdyś do kapituły krakowskiej, Prusy zaś były w posiadaniu prymasów. W r. 1802., gdy rząd austriacki liczbę kanoników kapituły krakowskiej z 36 na 8 zredukował, wcielono pomienione dobra do ogólnych funduszków zakładowych (Stiftungsfonde). W sześć lat później, a mianowicie na dniu 4-go lipca 1808. wystawiono dobra te na licytację i sprzedano je prywatnym, którzy atoli całej ceny kupna nie wypłacili.

W r. 1815, gdy utworzono rzeczpospolitą krakowską, senat krakowski mianował specjalną komisję, która się zajęła badaniem sprzedaży pomienionych dóbr i sprawdziła, że następujące reszty ceny kupna należą się jeszcze z nich funduszowi publicznemu :

a) z Dojazdowa.	28,712 złp. 12 gr.
b) z Głębokiej.	12,448 " 23 "
c) z Mistrzowic.	16,966 " 12 "
d) z Prus.	27,000 "
Ogółem	85,127 " 17 "

wraz z znaczną kwotą zaległych odsetek. Należytości powyższe, a mianowicie należytości wykazane pod a, c, d, w wysokości wyżejwymienionej, należytość zaś z dóbr Głębokiej wraz z zaległemi odsetkami w kwocie 4,969 złp. 12 gr., ubezpieczył senat krakowski wraz z 5% odsetkami na dotyczących dobrach, a to na rzecz „funduszu edukacyjnego i religijnego.“

C. k. rząd austriacki, zajmąwszy rzeczpospolitą krakowską w r. 1846 i objąwszy zarząd jej funduszków, wydał polecenie, ażeby od dnia 1. listopada 1850. administrowano oddzielnie fundusze edukacyjne, i utworzył tym sposobem oddzielny fundusz normalny krakowski.

Fundusz ten wzrastał stopniowo przez lokowanie na rozlicznych realnościach krakowskich sum, powstałych z odsetek od kapitałów ubezpieczonych na wyżejwymienionych dobrach, gdyż tytko jeden z tych kapitałów, a mianowicie kapitał ubezpieczony na Prusach, został następnie na d. 15. maja 1858. spłacony i na zakupno obligacji indemnizacyjnej w kwocie 6,430 zł. m. k. użyty.

Oprócz kapitałów, których pochodzenie dotąd wyluszczone, wchodzą w skład normalnego funduszu krakowskiego jeszcze dwa inne kapitały, a mianowicie :

a) Kapitał pojezuicki w kwocie 8,000 złp., jeszcze w roku 1636. przez O. Jezuitę Stanisława Wapowskiego Kollegiacie poznańskiej legowany, a ostatecznie przez rzeczpospolitą krakowską do ogólnego funduszu na cele edukacyjne wcielony i na Branicach ubezpieczony ;

b) Kapitał powstały ze sprzedaży spalonego budynku szkoły parafialnej przy WW. SS. w Krakowie, a obecnie w obligacji pożyczki narodowej z r. 1856. na 870 zł. m. k. zawarty.

W ogólnem zestawieniu przedstawiają się kapitały funduszu normalnego krakowskiego jak następuje :

1) Kapitał ubezpieczony na Dojazdowie 28,712 złp. 22 gr. czyli okragło.	7,178 zł. w. a.
2) „ „ na Głęboce 17,418 złp. 5 gr. „ „	4,354 zł. „
3) „ „ na Mistrzowicach 16,966 „ 12 „ „ „	4,241 zł. „
4) Odsetki od powyższych kapitałów i kapitału na Prusach kapitalizowane i lokowane na 7 realnościach w Krakowie, 22,415 złp. 20 gr. „	5,604 zł. „
5) Kapitał ubezpieczony na Branicach 5,000 złp. „ „	1,250 zł. „
6) Obligacya pożyczki narodowej z r. 1856.	870 zł. „
7) Obligacya indemnizacyjna.	6,430 zł. „
Ogółem	<u>29,927 zł. w. a.</u>

Cały przychód roczny od powyższych kapitałów wynosił wedle wynikłości z r. 1868 w preli-minarzu na rok 1870. wykazanej. 1,514 zł.

Oprócz tego stały dochód funduszu normalnego krakowskiego stanowią jeszcze :

2) Czynsze za wydzierżawienie gruntów, należących do uposażenia nauczy-cieli przy 15. szkołach trywialnych.	160 zł.
3) Opłaty szkolne od uczniów szkół głównych utrzymywanych z funduszu normalnego.	1,300 zł.
4) Dodatki od gminy chrzanowskiej.	722 zł.
5) Dobrowolne datki i datki prawne od spadków.	140 zł.
6) Część zysków z nakładu książek szkolnych w obrębie W. Ks. krako-wskiego rozsprzedanych.	130 zł.
7) Dodatek ze skarbu państwa w myśl §. 66. ustawy szkolnej z d. 14. maja 1869.	<u>24,390 zł.</u>
Ogół dochodów rocznych wynosi zatem	<u>28,356 zł.</u>

C) Fundusz normalny żydowski.

Przedstawiając zawiązek i wzrost funduszu normalnego galicyjskiego, wykazaliśmy, iż jeszcze w roku 1808. a następnie 1819. wcielono do niego kapitały, nazwane ogólnikowo „funduszem szkolnym żydowskim.“ Więcej niż przez półwieku stanowiły te kapitały integralną część funduszu normalnego gali-cyjskiego ; dochody z nich, wraz z dochodami innych kapitałów, czy to pojezuickich, czy ściągniętych od bractw rozańcowych, obracano bez różnicy na ogólne cele szkolne, w myśl przeznaczenia funduszu normalnego, nawet części tych różnych kapitałów mieszano ze sobą bez różnicy przy konwersjach papierów. Tak się rzecz miała aż do r. 1861; dopiero rozporządzenia p. Ministra wyznań i oświecenia, z d. 21. lutego tegoż roku L. 9917/186 i z d. 24. lutego 1862 L. 2005/26, poleciły wydzielić fundusz szkolny żydowski z ogólnego funduszu normalnego. Łatwiej jednakże było wydać podobne orzeczenie, niż je wykonać, gdyż istotne wydzielenie części funduszu, która w skutek rozlicznych operacyj wciągu lat pięćdziesięciu tak dokładnie z całością funduszu się zrosła, okazało się niepodobnem. Dopiero więc w r. 1864, a mianowicie rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z d. 8. grudnia 1864. L. 59885, polecono wydzielić zapis długu państwa z r. 1863 na kwotę 117,200 zhr. w. a. jako problematyczny ekwiwalent owych kapitałów funduszu szkolnego żydowskiego, które w r. 1808. do ogólnego funduszu wcielono.

Wydział krajowy jest tego zdania, iż wydzielenie wyżwymienionej kwoty ani pochodzeniem jej nie jest dostatecznie uzasadnione, ani też nie ma oparcia w obecnem ustawodawstwie szkolnem.

Zdając relacyę p. Ministrowi wyznań i oświecenia, na d. 23. lutego 1869. L. 8000/279, o fun-duszach normalnych, przyznaje same c. k. Namiestnictwo, iż dla braku odnośnych akt z wieku przeszłego, niepodobna jest wskazać z całą ścisłością źródeł owego, t. z. „niemiecko-żydowskiego funduszu szkolnego,“ który w r. 1808. do funduszu normalnego galicyjskiego został wcielony.

Wedle przypuszczeń c. k. Namiestnictwa, powstał on w skutek patentu cesarza Józefa II, z d. 7. maja 1789. (Ludenordnung), mocą którego w każdej gminie żydowskiej miała być niemiecka szkoła na wzór szkół normalnych założoną, a przy lwowskiej szkole normalnej żydowskie seminaryum nauczycielskie utworzone. Powołany patent nakazuje mianowicie w § 14, ażeby każdy żyd, do płacenia podatku protekcyjnego, w kwocie 4 zł. obowiązany, uiszczal jeszcze opłatę 5-go złotego („Unter dem Namen des 5-ten Guldenbetrages“) na cele szkolne. W myśl §. 9. tegoż patentu, miały także na rzecz szkół obracane być opłaty pobierane od tych, którym zezwalano odprawiać nabożeństwa w domu z wystawieniem thory. C. k. Namiestnictwo przypuszcza nadto, iż fundusz normalny żydowski zasilał również taksami spadkowemi od żydów i grzywnami nakładanemi na nich za nieposyłanie dzieci do szkoły.

Dalsze kapitały, pochodzące od żydów, dołączono do galicyjskiego funduszu normalnego w skutek dekretu nadwornej kancelaryi z d. 18. marca 1819. L. 8006. polecającego rozwiązać oddzielny fundusz wschodnio-galicyjski, utworzony z opłat koszernych, i rozporządzenia gubernialnego z d. 1. maja 1819. L. 17835.

Wszystkie te fundusze szkolne żydowskie traktowano więc jako fundusz publiczny, nieobciążony żadnemi zobowiązaniami względem pojedynczych gmin i prywatnych korporacyj, i wcielono je do ogólnego funduszu szkolnego, przeznaczonego na cele szkolne całego kraju. Gdyby w tych kapitałach były się znalazły kwoty, mające specjalne przeznaczenie, byłyby je c. k. Rząd niewątpliwie wyłączył, tak jak to uczynił z kapitałami gminy żydowskiej w Brodach w roku 1850. Gdy się tu bowiem okazało, że ściągnięty w r. 1840. fundusz żydowski w kwocie 3559 zł. jest własnością tejże poszczególnej gminy żydowskiej i pochodzi z opłat od bicia drobiu (Geflügel-Nebenaufschlags-Pachtgelder), w tejże gminie uiszczanych, nie wahał się c. k. Rząd zwrócić ową kwotę Brodom na cele tamtejszej szkoły żydowskiej.

Jakkolwiek początki funduszy, o których mowa nie mogły być dokładnie zbadane, uznano przecież za niewątpliwe, iż pochodzą one wyłącznie od żydów, a upatrując w tem wzgląd konfesyjny poleciło Ministerjum w r. 1861. ażeby je z ogółu funduszu normalnego wyłączono. Wziąwszy na uwagę, iż w r. 1861 obowiązywały jeszcze ustawy i przepisy szkolne, mocą których publiczne szkoły ludowe miały cechę konfesyjną, a mianowicie katolicką, wydzielenie funduszu, za wyłącznie żydowski poczytanego, opierało się na tychże przepisach i dążyło do opędzania z owego funduszu potrzeb szkolnych tej konfesyji, której członkowie się na nią składali, a od dobrodziejstwa nauki w szkołach publicznych byli wykluczeni. Wobec dzisiejszego stanu prawodawstwa, zmienia się jednak zupełnie stan rzeczy. Ustawa zasadnicza z d. 21. grudnia 1867. orzeka o zupełnem równouprawnieniu wszystkich wyznań, ustawy zaś z d. 25. maja 1868. (§ 3) i z d. 14. maja 1869. (§ 2) czynią szkoły publiczne przystępnymi dla dzieci wszystkich obywateli państwa, bez różnicy wyznania. Wobec tak zawarowanej bezwyznaniowości szkół nie może już być mowy o konfesyjnych względach przy pojedynczych kapitałach funduszu, który od r. 1808. aż po rok 1861. stanowił jedną integralną całość, chyba, iż użycie ich na cele pewnego tylko wyznania byłoby przez prywatnych dawców i legataryuszów zawarowane. Okoliczność ta, przewidziana §. 8. ustawy z d. 25. maja 1868. nie zachodzi przy t. z. funduszu żydowskim, gdyż fundusz ten nie składa się z datków, prywatnie przez poszczególnych dawców na rzecz wyznania izraelskiego legowanych, lecz jest funduszem publicznym, utworzonym z opłat, publicznymi przepisami unormowanych. Dalsze wyłączenie go z funduszu szkolnego krajowego jest zatem nie uzasadnione, podobnie jak nieuzasadnionem byłoby np. wyłączenie funduszy pojezuickich lub rozwiązanych bractw rozańcowych, i przeznaczenia ich na cele wyłącznie katolickie w szkołach dla tego, iż źródło ich pochodzenia ma cechę konfesyjną.

Ostatecznie nie może Wydział krajowy i tego pominąć milczeniem, że wydzielenie części funduszu normalnego, który jest niewątpliwie funduszem krajowym, nastąpiło już w czasie, kiedy administracja funduszy tego rodzaju, w myśl §. 20. statutu krajowego należała do zakresu działania reprezentacyi kraju, że zatem bez przyzwolenia tejże reprezentacyi nie powinno było nastąpić, i musi być poczytane za nieprawne.

Z powyższych powodów przemawia też Wydział krajowy za ponownym zlianem t. z. funduszu szkolnego żydowskiego z funduszami szkolnemi krajowemi.

Dawszy szczegółowy przegląd każdego funduszu z osobna, przystępujemy teraz do sumarycznego ich zestawienia :

1. Fundusz normalny galicyjski :	
a) Majątek w kapitałach i realnościach 355,796 zł. Dochód.	13,929 zł.
b) Ogół innych dochodów rocznie.	41,587 zł.
2. Fundusz normalny krakowski :	
a) Majątek w kapitałach 29,927 zł. Dochód.	1,514 zł.
b) Ogół innych dochodów rocznie.	26,842 zł.
3. Fundusz normalny żydowski :	
a) Majątek w kapitałach 117,200 zł. Dochód.	5,860 zł.
Ogółem majątku 502,923 zł. Dochodu.	<u>89,732 zł.</u>

Do podanych tu cyfr dodajemy tylko tę uwagę, iż odnoszą się one do obliczeń z r. 1869. i że od tego czasu nastąpił już pewien przyrost zarodowego majątku funduszu, o których mowa. W majątku tym znajdują się, jak już powyżej wykazano niektóre realności, albo wcale żadnego, albo tylko bardzo mały dochód przynoszące. Są nimi mianowicie: część placu pod nazwą „castrum“ i ogrody rozwiązanych bractw różańcowych. Podniesienie dochodów za pomocą sprzedaży tych realności i skapitalizowanie uzyskanej ceny kupna, wreszcie lepsza fruktyfikacja samychże kapitałów byłyby bardzo pożądane, lecz na podobne radykalne zmiany w funduszach normalnych nie zezwala dzisiejszy stan rzeczy. Odkąd bowiem ustawa z d. 14. maja 1869. orzekła, iż zarząd funduszu normalnych na kraj ma być przeniesiony, a wysoki Sejm zarządu tego nie objął, fundusze normalne pozbawione są właściwego i prawnego zarządcy. Ministerium nie czuje się uprawnione czynić jakiegokolwiek zmiany w zarodowym majątku funduszu, toż samo nie czują się do tego uprawnionymi ani Wydział krajowy, ani Rada szkolna krajowa, a ta ostatnia układa jedynie na dawnych zasadach prowizoryczne preliminarze pomienionych funduszu, które Namiestnik kraju prowizorycznie zatwierdza. Że brak prawnego zarządcy i taki prowizoryczny stan rzeczy nie dozwala funduszami normalnymi z taką korzyścią na rzecz kraju administrować, jak gdyby to było w razie ustalenia stosunku, nie ulega żadnej wątpliwości. W tem też upatruje Wydział krajowy najgłówniejszy powód, dla którego okazuje się wielce pożądanem, aby zarząd funduszu normalnych przeszedł jak najspieszniej na reprezentację krajową.

Zbadawszy dokładnie wszystkie akta, których nam c. k. Rząd udzielił, nabył Wydział krajowy przekonania, iż w prawdzie gospodarka funduszami normalnymi nie była bardzo troskliwa, lecz, że fundusze w dzisiejszym swym składzie nie mają żadnej pretensji do c. k. Skarbu Państwa. Nie było to zaiste dobrą gospodarką, jeśli n. p. fundusze pojezuickie, które w chwili zaboru umieszczone były na dobrych hipotekach na 7, 8, a nawet na 10^{0/0}, lokowano następnie w obligacjach rządowych, przynoszących za ledwie 3^{1/2}, 2^{1/2}, a nawet 1^{3/4} od sta, lub jeśli wydawano części kapitału zarodowego na wydatki bieżące jak n. p. dług 8,000 złp. przez hrabinę O'Donnell spleacony, — lecz pretensji do c. k. skarbu państwa nie można stąd rościć. Ulegając, jak wszystko inne, ogólnym przewrotom politycznym, nie wzmógł się ten fundusz do tej wysokości, do jakiej w ciągu całego wieku przy dobrej gospodarce mógł być urosć, i dziś dopiero oczekuje sposobności ażeby pod troskliwą opieką wysokiego Sejmu stać się silnym funduszem krajowym dla publicznych szkół ludowych.

Kończąc powyższe uwagi wynurzamy przekonanie, iż do przeniesienia funduszu normalnych w zarząd kraju wystarczyłby już §. 66. ustawy z d. 14. maja 1869.; zważywszy atoli, iż byłoby rzeczą bardzo pożyteczną zlać fundusze normalne w jeden krajowy fundusz szkolny, pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć w załączeniu projekt do ustawy z wnioskiem :

Wysoka Izba raczy :

1. Uchwalić załączony projekt do ustawy o krajowym funduszu szkolnym;
2. Powziąć następującą uchwałę :

„Wydział krajowy przystąpi do odebrania funduszków normalnych, skoro tylko ustawa o krajowym funduszu szkolnym otrzyma Najwyższą sankcję, i c. k. Rząd oświadczy, iż z tytułu udzielanych dotąd funduszkom normalnym i nadal udzielających się mających subwencji, tudzież z innych tytułów nie rości do funduszków normalnych żadnej pretensyi.“

We Lwowie, dnia 27. sierpnia 1872.

W zastępstwie J. O. Księcia Marszałka

Oktaw Pietruski w. r.

Przewodniczący i sprawozdawca.

Sprawozdanie.

Wysoki Sejmie!

Felix Bortnik pełniący od roku 1840. obowiązki dozorczy chorych na oddziale obłąkanych i lampiarza, zaś od lat 19. obok obowiązków dozorczy chorych także i czynności sługi kościelnego, czyli kaplicznego przy tutejszym szpitalu powszechnym, — będąc w wieku podeszłym pozbawiony przeszło 31 letnią służbą szpitalną sił fizycznych do dalszej służby lub zarobkowania w inny sposób na utrzymanie życia, — wniósł na dniu 14. maja r. b. do Dyrekcyi szpitalu prośbę, o uwolnienie od służby i wyjednanie mu daru z łaski, chroniącego go od nędzy i żebractwa w starości.

Prośbę tę popartą świadectwem lekarskiem stwierdzającym nieudolność Bortnika do dalszej służby, tudzież świadectwem kapelana szpitalnego co do jego wzorowego prowadzenia się i gorliwego pełnienia obowiązków, przedłożyła Dyrekcyja szpitalu Wydziałowi krajowemu na dniu 17. maja r. b. do l. 506 z wnioskiem o przychylenie się do takowej ze względów, że Bortnik zasłużył na to, przez 31. letnią rzetelną służbę w szpitalu, sumienne i gorliwe pełnienie poruczonych mu obowiązków, a szczególnie przez łagodne obchodzenie się z chorymi, jak mało który z posługaczy i dozorców chorych.

Wydział krajowy uwzględniając powyższe okoliczności, przychylił się do prośby Bortnika, zezwolił uchwałą z dnia 7. czerwca r. b. do l. 7952. na uwolnienie go od służby i wyznaczył mu tytułem zapomogi po 6 zł. 75 cent. miesięcznie do końca roku bieżącego z funduszu obłąkanych. Gdy jednakże Bortnik prosił o wyjednanie mu stałego daru z łaski, przeto Wydział krajowy prosi, ażeby wysoki Sejm raczy uchwalić co następuje:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim przyznaje Felixowi Bortnikowi byłemu dozorczy chorych i słudze kaplicznemu przy lwowskim szpitalu powszechnym, dożywotni dar z łaski, w pobieranej obecnie wysokości t. j. po 6 zł. 75 cent. w. a. miesięcznie i poleca zamieszczenie tego wydatku w budżecie na r. 1873.

Lwów dnia 8. października 1872.

Marszałek krajowy
Leon książę Sapieha.

Sprawozdawca:
Cezary Haller w. r.
Członek Wydziału krajowego.

WYDAWCA

Sprowozdanie.

Wysocki Sejmie!

Felix Bortnik pełniący od roku 1810. obowiązki dozorca choroby na oddziale obłąkanych i jam-
 trza, zaś od lat 19. obok obowiązków dozorca choroby także i czynności sługi kociędnego, czyli kapi-
 nego przy tutejszym szpitalu powieszczanym, — będąc w wieku podszym, poddawiony przeszedł 31 lutego
 służyć szpitalną służbę do dalszej służby lub zarobkowania w inny sposób na utrzymanie życia,
 — wniósł na dniu 14. maja r. b. do Dyrekcji szpitala prośbę, o uwolnienie od służby i wyjednanie mu
 danu z Jaski, chroniącego go od nędzy i zebrać w starość.

Prośbę tę poparł szlachetnym lekarstwem stwierdzającym niezdolność Bortnika do dalszej służby,
 tudzież szlachetnym kapłanem szpitalnym, co do jego wzorowego prowadzenia się i gorliwego pełnienia
 obowiązków. Przedłożył Dyrekcji szpitalu Wzrostowi krajowemu, na dniu 17. maja r. b. do l. 508
 z wnioskiem o przychylenie się do takowej prośby, z uwzględnieniem jego dotychczasowego, a szlachetnego prze-
 zycia służby w szpitalu, sumiennego i gorliwego pełnienia powierzonych mu obowiązków, a szlachetnego prze-
 żądanie obchodzenia się z chorými, jak ma być z przystojnymi i dozwolonymi chorými.

Wyższą krajową uwzględniając powyższe okoliczności, przychylił się do prośby Bortnika, zważając
 na datę z dnia 7. czerwca r. b. do l. 7952, na uwolnienie go od służby i wyznaczenie mu tytułem zapo-
 mogli po 2 zł. 75 cent. miesięcznie do końca roku bieżącego z funduszu obłąkanych. Gdy jednakże Bortnik
 prosił o wyjednanie mu stałego danu z Jaski, prosił Wyższą krajową prosił, żeby wyraziła się
 uchwałą co następuje:

Sejm Prostej Gminy i Lodomirzy z Wielkimi Książkami, w składzie tymczasowym, w składzie
 tymczasowym, byłym dozorca choroby i służył kapłanem przy szpitalu powieszczanym, dożyłszy
 danu z Jaski, w podieranej obecnie wysokości 2 zł. 75 cent. w. n. miesięcznie i funduszu obłąkanych,
 nie tego wydatku w budżecie na r. 1873.

Lwów dnia 8. października 1872.

Starosta krajowy
Leopold Knapik

Sprowozdanie:
Czesny Haller w.
Czesny Wydział krajowy.

Alegat XX

Sprawozdanie

Wysoki Sejmie!

Dr. Franciszek Neuhauser ces. radca i lekarz ordynujący oddziału chorób kiłowych i skórnych w szpitalu powszechnym lwowskim, wniósł pod dniem 14. stycznia 1872. do Wydziału krajowego prośbę o uwolnienie go od obowiązku prymaryusza, z powodu nadwątlonego zdrowia i o przeniesienie go w stan spoczynku, z udzieleniem emerytury w całej wysokości pobieranej płacy, którą to prośbę dyrekcyja szpitalu przychylnie poparła. Przy szpitalu lwowskim, pełnił Dr. Neuhauser, w charakterze lekarza ordynującego na oddziale chorób kiłowych i naskórnych, służbę przez lat 34, miesięcy 6 i dni 7; poprzednio zaś, strawił Dr. Neuhauser w służbie publicznej w zawodzie sanitarnym lat 4, miesięcy 8, dni 26 tak, że cały czas jego służby publicznej lat 39, miesięcy 3 i dni 3 obejmuje, z przerwą 1. roku, 4. miesięcy, 11. dni, między jedną służbą a drugą.

Wedle ustaw dla wymiaru emerytury obowiązujących, które dopiero po 40. latach strawionych bez przerwy w służbie publicznej, przyznają emeryturę w wysokości całej w czynnej służbie pobieranej płacy, powinno się Drowi Neuhauserowi liczyć li tylko lat 34, miesięcy 6 i dni 7 służby, i Dr Neuhauser miały prawo do emerytury tylko w wysokości $\frac{6}{8}$ pobieranej przezeń płacy.

Wydział krajowy mniema jednakże, iż prośba Dr. Franciszka Neuhausera zasługuje na uwzględnienie, a to z powodów: Dr. Franciszek Neuhauser rozpoczął swoją służbę publiczną na dniu 17. maja 1831. w charakterze sekundaryusza przy powszechnym szpitalu w Wiedniu. Wkrótce wysłany został do Galicyi z powodu grasującego pomoru cholerycznego, gdzie od 15. lipca do 17. września 1831. pierwotnie jako zastępca lekarza powiatowego w Gródku, a następnie jako lekarz kontumacyjny w Bełzcu, troskliwą pomoc cierpiącej ludności udzielał, za co szczególne uznanie ówczesnego ces. król. Gubernium krajowego uzyskał, które poświadcza, iż bezinteresownie i z szczególnem poświęceniem, oddawał się ratunkowi dotkniętych zarazą. Powróciwszy do Wiednia, pełnił dalej służbę sekundaryusza przy tamecznym szpitalu powszechnym, a od dnia 10. stycznia 1832. i asystenta kliniki medycznej, na której to posadzie aż do października 1835. pozostawał, i z niej jedynie dla objęcia zastępczo katedry kliniki medycznej dla chirurgów na wszechnicy wiedeńskiej ustąpił.

Zastępstwo profesora kliniki, trwało przez kurs zimowy szkolny r. 1835./1836. do 21. lutego 1836., od którego czasu Dr. Franciszek Neuhauser począł się starać o posadę prymaryusza przy szpitalu lwowskim i przeniósł się do Galicyi, przeto nastąpiła przerwa w jego służbie publicznej, aż do otrzymania tej posady, a właściwie do złożenia na dniu 10. lipca 1837. przysięgi służbowej.

W czasie swej przeszło 34-letniej służby w charakterze lekarza ordynującego w szpitalu lwowskim, Dr. Neuhauser, prócz tego urzędu po trzykroć z polecenia ówczesnego ces. król. Rządu krajowego, pełnił zastępczo obowiązki dyrektora szpitalu bez osobnej za tę ważną czynność remuneracji, nie zaniehbując przytem obowiązków prymariusza, — a jakkolwiek inne zasługi Dra Neuhausera we względzie sanitarnym w kraju tutejszym położone, jakoteż jego prace w zawodzie profesorskim na oddziale chirurgicznym, jego kilkakrotne zastępywanie lekarzy wojskowych, nie mogłyby być liczone do zasług dla szpitalu powszechnego lwowskiego: jednakowoż gdy i ta działalność była pożyteczną dla naszego kraju, słusznie i obecnie jako zasługa Dra Neuhausera policzona mu być powinna.

Nie dziw, że tak wyteżona w zawodzie lekarskim działalność nadwątlila zdrowie Dra Neuhausera, gdyż służba lekarska w ogóle, a w szpitalu w szczególności prędzej styrają siły gorliwego pracownika, jak wszelka inna służba publiczna, a jeżeli się zważy, że z powodu właśnie tej służby szpitalnej, Dr. Neuhauser już zaraz w początkach onej, bo w r 1839. zapadł był na zdrowiu, zachorowawszy na szkorbut, w skutek zarażenia się w szpitalu, jak to dyrekcyja szpitalna poświadcza, to sama służba przeszło 34-letnia w szpitalu lwowskim już go godnym czyni emerytury w całkowitej wysokości pobieranej płacy.

Za tak skuteczną działalność Dra Neuhausera, raczył go Najjaśniejszy Pan obdarzyć tytułem radcy cesarskiego, co jednak materyalnej korzyści nie daje; — szpital więc w którego usługach Dr. Neuhauser swe siły styrał, nie mając zaszczytów do rozdawania, winien wynagradzając pożyteczne przeszło 34-letnie usługi w zawodzie najpożyteczniejszym krajowi oddane, udzielić Drowi Neuhauserowi materyalne wynagrodzenie. Z tego powodu Wydział krajowy przychylił się do prośby Dra Neuhausera, pod warunkiem iż Sejm krajowy zarządzenie to zatwierdzi, i dla tego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy: przyzwolić na udzielenie Drowi Franciszkowi Neuhauserowi emerytury w wysokości całkowitej w służbie czynnej pobieranej płacy rocznej 1.200 zł. od dnia 15. stycznia 1872. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. września 1872. r.

Leon Książę Sapieha

Marszałek krajowy.

Cezar Hailer w. r.

Sprawozdawca.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa z dnia
o krajowym funduszu szkolnym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje :

Art. I.

od dnia przejścia funduszów szkolnych, a mianowicie :

a) funduszu normalnego galicyjskiego, wraz z kapitałami, wydzielonemi z niego w skutek rozporządzeń Ministra wyznań i oświaty z r. 1861 i 1862. na osobny fundusz szkolny żydowski, i

b) funduszu normalnego krakowskiego

w zarząd Reprezentacyi krajowej a względnie Wydziału krajowego, mają te fundusze tworzyć całość jednolitą pod nazwą: „Krajowy fundusz szkolny“ i będą bez względu na wyznanie i z pominięciem wydatków na nadzory szkolne i seminarya nauczycielskie, używane na rzecz publicznych szkół ludowych.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem przyznaniu zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia przy szpitalach Św. Łazarza i Św. Ducha w Krakowie sumy 4750 zł. w. a. tytułem wynagrodzenia za straty poniesione z powodu żywienia i utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha w czasie od r. 1869. do końca r. 1871.

Wysoki Sejmie!

Na mocy aktu erekcyi i fundacyi szpitala Ś. Łazarza w Krakowie, zawartego w dekreście księcia prymasa Michała Poniatowskiego z dnia 8. kwietnia 1788 r., tudzież na mocy nadanego statutu zarządzającego wszystkie szpitale w mieście Krakowie przez trzy opiekuńcze dwory w r. 1839 złączony został z pomienionym szpitalem konwent Sióstr Miłosierdzia pod warunkami: że Siostry Miłosierdzia

- a) uważane być mają za najistotniejszą część służby szpitala,
- b) że w tym szpitalu na zawsze pozostać mają, i że tym celem
- c) oprócz żywności, opalu i światła i innych potrzeb dla wszystkich, także dla każdej z Sióstr potrzebna kwota na odzież i bieliznę z funduszków szpitalnych zawsze wypłacaną będzie — i że na koszt tegoż funduszu utrzymywany będzie nowicyat dla czterech sióstr.

Zgodnie z temi postanowieniami zaopatrywano szpital od r. 1840. przy pomocy Sióstr Miłosierdzia w wszystkie potrzeby i prowadzono własny zarząd lub wypuszczano dostawy przedsiębiorcom.

W onym czasie było w usługach szpitala 14 Sióstr czynnych i jedna przełożona — którym dostarczano żywności, opalu, światła i innych potrzeb (jakoto: meble, sprzęty — pranie) płacono jeszcze na odzież i bieliznę po złp. 300, zaś dla przełożonej złp. 400 t. j. razem 4600 złp. czyli 1150 złr. w. a. roczne.

W r. 1860. pod dniem 6. października zawarło c. k. Namiestnictwo ze zgromadzeniem pomienionych Sióstr Miłosierdzia kontrakt, na mocy którego z dniem 1. listopada tegoż roku oddano Siostram całe utrzymanie i żywienie chorych, tudzież dostarczanie lekarstw, sprzętów, bielizny i innych potrzeb w obydwóch szpitalach i Łazarza i Ś. Ducha za osobnem wynagrodzeniem dziennem od jednego chorego wynoszącemi:

- a) za dzieci (podrzutków) po 23 ct. w. a.
- b) za ciężarne położnice i mamki po 55 ct. w. a. zaś
- c) za wszystkich innych chorych i obłąkanych po 43 ct. w. a.

Prócz tego pozostawiono Siostram na ich utrzymanie wywzmiarkowaną kwotę 1150 zł w. a. rocznie, dalej na utrzymanie kapelana 501 złr. w. a. i na aptekarza 525 zł. w. a. rocznie.

Powyższe wynagrodzenia dzienne za chorego ustanowiono na podstawie średnich cen targowych z trzechlecia 1857/9 i już w r. 1863 uznano potrzebę podwyższenia onegoż, a to:

- a) za dzieci na 26 ct., — b) za położnice i mamki na 75 ct. — c) za obłąkanych na 50 ct. — d) za wszystkich innych chorych na 46 ct. w. a.

W tym stanie rzeczy objął Wydział krajowy administrację szpitali krakowskich. —

W marcu 1870. r. żądały od nas Siostry Miłosierdzia, ażeby im za straty w oddziale klinicznym chorób syfilitycznych w szpitalu Św. Ducha poniesione przyznać za r. 1869. wynagrodzenie w kwocie 1470 złr. 52¹/₂ ct. w. a. i ażeby wynagrodzenie dzienne za syfilitycznych w ogóle z 46 ct. na 50 ct. podwyższyć —, zaś w późniejszym podaniu z dnia 6. maja 1871 r. zagroziły wypowiedzeniem kontraktu co do szpitalu Św. Ducha na wypadek, gdyby poprzedniemu ich żądaniu co do zwrotu strat i podwyższenia wynagrodzenia za syfilitycznych, zadość uczynić nie było możliwości.

Odkładając załatwienie sprawy wynagrodzenia strat w klinicznym oddziale syfilitycznych do bliższego uzasadnienia tak przez Siostry Miłosierdzia jak i przez dyrekcję i do następnego wyjednanie zwrotu takowych z funduszów klinicznych od wys. ck. Rządu — przyznaliśmy siostrom za chorych syfilitycznych żądane wyższe wynagrodzenie po 50 ct. dziennie od lipca 1871.

W podaniu z dnia 24 sierpnia 1871 r. przedłożyła nam przełożona Sióstr Miłosierdzia obszernie i wyszerpujące uzasadnienie wszelkich strat z powodu utrzymania wszystkich chorych w szpitalu Ś. Ducha od początku roku 1869. do końca czerwca 1871. r. a żądając zwrotu takowych w ogólnej sumie 3675 złr. w. a. domagała się oraz

1. Co do szpitala Św. Ducha,

ażeby wynagrodzenie dzienne za obłąkanych z 50 na 65 ct. w. a. od 1 lipca 1871 r. podwyższono, a oprócz tego dla pomnożonej służby po 14 złr. w. a. miesięcznie osobno płacono, — oświadczając zarazem, iż kontrakt względem utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha stosownie do poprzedniej zapowiedzi z dniem 6. maja 1872 r. za rozwiązany ma być uważany: zarazem oświadczyła

2. Co do szpitalu Św. Łazarza,

że kontrakt względem utrzymania chorych z dniem 24 sierpnia 1872. r. ma przestać obowiązywać, jeżeli nie nastąpi:

albo zmiana stosunku na wzór kontraktu w lwowskim szpitalu powszechnym obowiązującego, albo podwyższenie wynagrodzenia za chorych z 46 na 50 ct. dziennie od 1. Sierpnia 1871. r.

począwszy.

W załatwieniu tych żądań ofiarowaliśmy Siostrom od 1. stycznia podwyższyć wynagrodzenia:

a) w szpitalu Św. Łazarza za chorych z 46 na 50 ct. w. a. dziennie, zaś

b) w szpitalu Św. Ducha za obłąkanych z 50 na 65 ct. w. a. dziennie, atoli pod warunkiem, iż Siostry Miłosierdzia cofną powyższe wypowiedzenie kontraktu i zobowiążą się dotrzymać go aż do wybudowania i urządzenia nowego gmachu szpitalnego. Zresztą co do wynagrodzenia za straty w kwocie 3675 złr. w. a. zobowiązaliśmy się zmierzający do tego wnioski w wys. Sejmie popierać, tymczasowo zaś zaliczyć zgromadzeniu 3000 złr. w. a. do ewentualnego zwrotu.

Gdy z jednej strony Siostry Miłosierdzia na powyższą naszą rezolucję przystać nie chciały, z drugiej strony zaś objęcie gospodarstwa w szpitalu Św. Ducha w własny zarząd było nie do przeprowadzenia nawet bez względu na koszty, które prawdopodobnie okazałyby się wyższe od cen jednostkowych, wymaganych przez Siostry Miłosierdzia; — gdy dalej z przeprowadzonych tak przez magistrat miasta Krakowa jak i przez wydział rady powiatowej krakowskiej dokładnych dochodzeń i zestawień cen rozmaitych artykułów przekonano się, iż ceny wszystkich potrzeb w porównaniu z cenami trzechlecia 1857/9 nadzwyczajnie wzrosły, a mianowicie: przy chlebie pszennym o 80%, przy chlebie żytnym, mięsie i mące o 50 i 51%, zaś w ogóle przy wszystkich artykułach do czasu po koniec 1871. r. średnio biorąc o 25% i ciągle jeszcze szły w górę; po zasięgnięciu zdania magistratu krakowskiego i tamecznego wydziału powiatowego, postanowiliśmy zobowiązać Siostry Miłosierdzia do dalszego utrzymywania chorych w szpitalu Św. Ducha przyznając im stosownie do żądania:

1. wynagrodzenie dzienne na czas od 1. stycznia 1872. za obłąkanych po 70 ct. dziennie z dodatkiem 56 zł. w. a. miesięcznie na utrzymanie pomnożonej o 4 osób służby niższej, — zaś za syfilitycznych po 60 ct. dziennie.

2. zaliczkę 4750 złr. w. a. z obowiązkiem wniesienia i popierania u wysokiego Sejmu prośby, ażeby tę kwotę stanowczo przyznać raczył Siostrom Miłosierdzia na ryczałtowe wynagrodzenie strat poniesionych przez nie z powodu utrzymania chorych i obłąkanych w szpitalu Św. Ducha przez czas od r. 1869 do końca r. 1871.

Wypowiedzenie kontraktu względem podobnego utrzymania chorych, położnic i podrzutków w szpitalu Św. Łazarza od (24. właściwie) 30. sierpnia 1872. przyjęliśmy z postanowieniem zaprowadzenia własnego gospodarstwa — które z powodu przeszkód, w ogólnem sprawozdaniu naszym podniesionych, dopiero od września 1873. r. w życie wejdzie.

Czyniąc zadość przyjętemu wobec Sióstr Miłosierdzia zobowiązaniu względem wyjednania u wysokiego Sejmu wynagrodzenia powyższych strat w sumie ryczałtowej 4750 zł. w. a. mamy obowiązek w uzasadnieniu słuszności tej prośby zwrócić uwagę wysokiego Sejmu na następujące okoliczności:

I. Siostry Miłosierdzia dostarczają na mocy kontraktu z dnia 6. października 1860 r. a) żywność b) lekarstwo — c) odzież, pościel, bieliznę domową i stołową — d) sprzęty i urządzenia pokojowe, domowe i kuchenne — e) opał, światło i słomę — f) pranie — g) kąpiele — h) czyszczenie (bielenie) sal i korytarzy — i) koszta opatrzenia i pogrzebu zmarłych — k) wydatki na służbę kościelną — l) utrzymanie i urządzenie trupiarni — m) utrzymanie służby do posług. Wszystkie te potrzeby podrożały niezmiernie a mianowicie ceny artykułów żywności z trzeciecia 1868 — 1871 w porównaniu z cenami z trzeciecia 1857/9 średnio biorąc poszły w górę o 25%, najważniejsze artykuły zaś o 50 do 80%. Ceny robotników i sług — tudzież ceny materyałów na odzież, bieliznę i pościel podniosły się w tym samym prawie stosunku. Nadto ze względu na większe wymagania lekarzy około wygody chorych musiano pomnożyć służbę.

Nowszy środek leczenia syfilitycznych skrócający znacznie czas kuracyi wymaga drogich lekarstw — co sprawia iż często za chorego, który krótko bawił w szpitalu, wydały Siostry na same lekarstwo więcej, niż otrzymały w wynagrodzeniu za całe jego utrzymanie. Od r. 1869. zaprowadzono nową taxę medykamentów, znacznie wyższą od poprzedniej z powodu zdwojonej prawie taxy za roboty (taxa laborum) Kąpiele dawniej zaledwie dwa razy na tydzień ordynowane stały, się od r. 1866. zwyyczajnym codziennym środkiem leczniczym, zatem daleko więcej potrzeba opału i służby, zwłaszcza iż niema urządzonych łaźni.

Bielizna i odzież ulega przy większych obecnie wymaganiach pod względem czystości znacznieszemu zniszczeniu, które szczególnie daje się czuć u obłąkanych od czasu jak zaczęto obchodzić się łagodniej z tego rodzaju chorymi i mniej używać kaftana.

Wszystkie powyższe okoliczności razem wzięte i w cyfrę ujęte dają przekonanie o słuszności, twierdzenia, iż Siostry Miłosierdzia w ostatniem trzecieciu 1869 — 1871 poniosły rzeczywiście znaczne straty i że rozchodzi się może tylko o najpewniejszy wymiar słusznego obliczenia tych strat

II. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż najpewniejszą podstawą do wymierzenia pomienionych strat będzie stosunek średnich cen targowych z trzeciecia 1857/9 do tychże cen z trzeciecia 1869/71, który jak wyżej wspomiano wyraża się w podwyższeniu o 25%. Jeśli zatem sporządzony na podstawie cen targowych z trzeciecia 1857/9 kontrakt, przyznaje Siostrom Miłosierdzia wynagrodzenie dzienne po 43 ct. od osoby, to w tym samym stosunku i na tychże podstawach wypadaloby wynagrodzenie za trzeciecie 1869/71 o 25% podwyższyć. Według dołączonego wykazu wypłacono z funduszu szpitala Św. Ducha:

za syfilitycznych	}	w r. 1869 za 28033 dni po 46 ct. = 12895 złr. 18 ct.
" " " "		" " 1870 " 25166 " " 46 " = 11576 " 36 "
" " " "		" " 1871 " 13257 " " 46 " = 6098 " 22 "
" " " "		" " 1871 " 10114 " " 50 " = 5057 " 50 "
za obłąkanych		" " 1869 " 15605 " " 50 " = 6802 " 50 "
" " " "		" " 1870 " 14335 " " 50 " = 7167 " 50 "
	" " 1871 " 16240 " " 50 " = 8116 " 00 "	
	t. j. razem za 120770 dni kwotę 57716 złr. 76 ct.	

Liżąc według pierwotnych cen za 120770 dni po 43 ct. wypada = 51931 złr. 10 ct.
dodawszy do tego 25% = 12982 " 78 ct.
otrzymamy sumę należitości 64913 złr. 88 ct.
a gdy na takową wypłacono jak wyżej tylko 57716 złr. 76 ct.
więc różnica w kwocie = 7197 złr. 12 ct.

jest wyrazem strat, które według tego rachunku zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia przyznać by wypadło..

Tymczasem żądają one tylko 4750 złr. w. a. t. j. mniej o 2447 złr. w. a. i w tem jest pewność, że żądanie ich jest umiarkowane i na słuszności oparte.

III. Nieobojętną jest także okoliczność, że według wymienionych na wstępie aktów fundacyjnych należy się Siostrzom Miłosierdzia żywność na koszt funduszów szpitala, którą też otrzymywały aż do chwili objęcia gospodarstwa z mocy pomienionego kontraktu, zaś od tego czasu t. j. od 1. listopada 1860 r. kosztownego wyżywienia pokrywają z wynagrodzeń dziennych za chorych — zatem już rok dawnasty nie cięży na funduszu szpitalnym koszt wyżywienia przeszło 20 do 25 osób. — Okoliczność ta zniewala tem więcej do słusznego uwzględnienia powyższego żądania o wynagrodzenie strat jakich niewątpliwie doznały Siostry Miłosierdzia.

Za przyznaniem żadanego wynagrodzenia pomienionych strat przemawiać musimy i z tego powodu, ażeby zobowiązać Siostry do dalszego wytrwania w dotychczasowym stosunku, albowiem nie widzimy możliwości zaprowadzenia własnego gospodarstwa w szpitalu Św. Ducha, a to dla braku miejsca na potrzebne magazyny i dla trudności w dozorze i kontroli przy administracji z daleka prowadzonej. głównie zaś z powodu znacznych nakładów, jakieby objęcie zarządu za sobą pociągnęło a które przy zamierzonym za lat kilka opuszczeniu gmachu Św. Ducha, byłyby bezpowrotnie stracone.

W reszcie nadmienić musimy, iż w sumie powyższej 4750 złr. w. a. mieści się już kwota 1200 złr. w. a. z powodu większych kosztów w oddziale klinicznym chorób syfilitycznych głównie za r. 1869 wykazana. O zwrot tej sumy z funduszów klinicznych udaliśmy się do wys. c. k. Rządu — dotąd jednak nie wiemy, czy i o ile prośba nasza odniesie pożądany skutek.

Z tych więc powodów mamy zaszczyt upraszać wysoki Sejm, ażeby w uwzględnieniu przedstawienia powyższego uchwalił raczył jak następuje:

Sejm npoważnia Wydział krajowy, ażeby przyznał i wypłacił Siostrzom Miłosierdzia w Krakowie kwotę 4750 złr. w. a. jako wynagrodzenie za straty, poniesione z powodu utrzymania chorych w szpitalu Św. Ducha w Krakowie przez czas od 1. stycznia 1869. do końca 1871. roku.

We Lwowie dnia 4. października 1872.

Marszałek krajowy
Leon Ks. Sapięha.

Sprawozdawca
Cezary Haller.
Członek Wydziału krajowego.

W y k a z

ilości dni leczenia w szpitalu św. Ducha w Krakowie i uiszczonych za nie należycności w latach 1869, 1870, 1871.

Oddział chorób syfilitycznych.

Miesiąc	1869.			1870.			1871.		
	ilość dni	należyciósć po 46 ct. w. a.		ilość dni	należyciósć po 46 ct. w. a.		ilość dni	należyciósć po 46 ct. w. a. a od 1/7 po 50 ct. w. a.	
		Złr.	ct.		Złr.	ct.		Złr.	ct.
Styczeń	2510	1154	60	3081	1417	26	2265	1041	90
Luty	2418	1112	28	2424	1115	04	2445	1124	70
Marzec	2494	1147	24	2660	1223	60	2604	1197	84
Kwiecień	2306	1060	76	2042	939	32	2099	965	54
Maj	2276	1046	96	1577	725	42	2059	947	14
Czerwiec	1986	913	56	1263	580	98	1785	821	10
Lipiec	2290	1053	40	1671	768	66	2040	1020	—
Sierpień	2171	998	66	1739	799	94	1942	971	—
Wrzesień	1934	889	64	1948	896	08	1442	721	—
Październik	2152	989	92	2195	1009	70	1505	752	50
Listopad	2353	1082	38	2297	1056	62	1542	771	—
Grudzień	3143	1445	78	2269	1043	74	1643	821	50
Razem	28033	12895	18	25166	11576	36	23371	11155	22

Oddział obłąkanych.

Miesiąc	1869.			1870.			1871.		
	ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.		ilość dni	należytość po 50 ct. w. a.	
		Złr.	ct.		Złr.	ct.		Złr.	ct.
Styczeń	1114	557	—	1082	541	—	1412	706	—
Luty	1015	507	50	1032	516	—	1318	659	—
Marzec	1144	572	—	1186	593	—	1435	717	50
Kwiecień	1005	502	50	1182	591	—	1397	698	50
Maj	1113	556	50	1188	594	—	1370	685	—
Czerwiec	1134	567	—	1179	589	50	1308	654	—
Lipiec	1156	578	—	1293	646	50	1337	668	50
Sierpień	1276	638	—	1266	633	—	1406	703	—
Wrzesień	1107	553	50	1123	561	50	1334	667	—
Październik	1181	590	50	1151	575	50	1279	639	50
Listopad	1193	596	50	1266	633	—	1251	625	50
Grudzień	1167	583	50	1387	693	50	1393	696	50
Razem	13605	6802	50	14335	7167	50	16240	8120	—

WYKAZ

Lp. Nr.	Nazwa	Wzrost	Ciężar
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

LWÓW.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego.
pod zarządem Stefana Huczковского.
1872.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia funduszków potrzebnych na dalszą budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą zapadłą na posiedzeniu dnia 17. października 1871 r. upoważnił nas wysoki Sejm między innymi:

do zaciągnięcia za poręczeniem kraju pożyczki amortyzującej się do wysokości 150.000 złr. wa. na dalsze pokrycie kosztów budowy zakładu obłąkanych i postanowił iż:

pożyczka ta ma być w miarę potrzeby zaciągana z funduszków samoistnych, bezwarunkowemu zawiadywaniu Wydziału krajowego pozostawionych.

Z upoważnienia tego nie zrobiliśmy użytku, ponieważ nie zostały jeszcze wyczerpane fundusze na budowę domu obłąkanych przeznaczone. — Gdy jednak z końcem września r. b. pozostało z nich tylko 16.520 zł. 11 ct. wa. w gotówce i 4.700 zł. w papierach publicznych, okazała się potrzeba zużytkowania przygotowanego planu pożyczki, który wysokiej Izbie do zatwierdzenia podajemy.

Fundusze, z których pożyczka w myśl powołanej uchwały wys. Sejmu, zaciągnięta być może, są następujące:

1. fundusz domestykalny,
2. fundusz szkoły kucia koni,
3. fundusz kultury krajowej.

Fundusz domestykalny posiada:

a). 4% listy zastawne Tow. kredytowego im. wartości	.	44.100 zł.
b). 5% " " " " " " " "	.	13.000 "
c). 5% obligacje pożyczki loteryjnej z r. 1860	6.500 "
d). 5% rentę państwową	22.202 „ 50 ct.
		<hr/>
		86.102 zł. 50 ct.

Obecnie nie ma fundusz ten żadnego właściwego przyznaczenia ciężu jednak na nim obowiązek solidarnego poręczenia za galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie, lecz wypełnienie obowiązku tego, może być do czasu umorzenia projektowanej pożyczki zagwarantowane przez fundusz krajowy.

Dalej ciężu na tym funduszu obowiązek dawania funduszowi Aleksandra hr. Stadnickiego subwenyi corocznej 1200 zł.

w moc uchwały Sejmu 16. stycznia 1866 i pokrycia wydatków na wydawnictwo encyklopedyi Antoniego Schneidra wynoszące rocznie 2500 Zł. w moc uchwały Wydziału krajowego do L. 4381 1872 r..

Fundusz szkoły kucia koni posiadający :

a). 4% listy zastawne kredytowe im. wart..	44.500 zł.
b). 5% „ „ „ „ „ „	13.900 „

58.400 zł.

przeznaczony był uchwałą wys. Sejmu dtto 9. października 1869. na zbudowanie i urządzenie szkoły weterenaryi.

Wszakże uchwałą wysokiego Sejmu z dnia 16. października 1871. polecono Wydziałowi krajowemu poczynić kroki, ażeby c. k. Rząd na koszt skarbu Państwa szkołę podobną zaprowadził; na teraz przeto istniejący zasób pieniężny niema właściwego przeznaczenia, zwłaszcza gdy z 1. stycznia 1873 r. w życie wchodząca wojskowa szkoła kucia koni, będzie zapewne mogła zastąpić zamierzoną przez b. Stany szkołę kucia koni, ponieważ jest nadzieja, iż do niej i cywilni będą przyjmowani.

Fundusz kultury krajowej posiada :

a). 5% obligacye indemnizacyjne im. wart.	58.500 zł.
b). 5% rentę państwową	100 „

58.600 zł.

Dochody obracano w latach ostatnich na subwencyonowanie szkoły Dublańskiej i na inne cele gospodarstwa krajowego w ogóle.

Sprzedając powyższe papiery otrzymamy wedle dzisiejszego kursu w przybliżeniu :

1) za rentę państwową im wart.	22302 zlr. 50 ct	po 66 zlr.	14719 zlr 65 ct.
2) za 4% listy zastawne „	88600 „ — „	po 75 „	66450 „ — ct.
3) za 5% „ „ „ „	26900 „ — „	po 81 „ 75 ct.	21990 „ 75 ct.
4) za 5% oblig. poż. lot. z r. 1860	6500 „ — „	po 103 „ 40 ct.	6721 „ — ct.
5) za 5% „ indemnizacyjne	58500 „ — „	po 78 „ 75 ct.	46068 „ — ct.

Razem 202802

155950 zlr. 15 ct.

Otrzymana gotowizna w zaokrąglonej kwocie 150.000 zlr. użytą być może na budowę zakładu, a kapitał wraz z procentami spłacony będzie z funduszu krajowego w latach 21 wedle załączonego planu amortyzacji — przeznaczając na to corocznie 12.000 zlr.

Wymienione fundusze odzyskają tym sposobem po 21 latach swoje kapitały, a pobierając przez ten czas procenta mogły, bez przerwy zadość czynić ciężącym na nich obowiązkom, — fundusz krajowy zaś nie zostanie zbyt ciężko obciążony.

Dla tego raczy wysoki Sejm uchwalić dołączony wniosek do uchwały.

Marszałek krajowy

Leon ks. Sapieha m. p.

Sprawozdawca

Cezary Haller m. p.
Członek Wydziału krajowego.

Plan umorzenia

wypożyczyć się mającego kapitału w kwocie 150.000 Zł. wa. a spłacić się mającego
wraz z 5% odsetkami w latach 21 po 12.000 Zł. rocznie.

W roku	Na kapitał		5% odsetki		Razem	
	Złr.	ct.	Złr.	ct.	Złr.	ct.
1	4500	—	7500	—	12000	—
2	4725	—	7275	—	12000	—
3	4961	25	7038	75	12000	—
4	5209	31	6790	69	12000	—
5	5469	78	6530	22	12000	—
6	5743	27	6256	73	12000	—
7	6030	43	5969	57	12000	—
8	6331	95	5668	05	12000	—
9	6648	55	5351	45	12000	—
10	6980	98	5019	02	12000	—
11	7330	02	4669	98	12000	—
12	7696	53	4303	47	12000	—
13	8081	35	3918	65	12000	—
14	8485	42	3514	58	12000	—
15	8909	70	3090	30	12000	—
16	9355	18	2641	82	12000	—
17	9822	93	2177	07	12000	—
18	10314	08	1685	92	12000	—
19	10829	79	1170	21	12000	—
20	11371	27	628	73	12000	—
21 resztę	1203	21	60	16	1263	37
Razem	150000	—	91263	37	241263	37

Lwów dnia 23. Września 1872.

Uchwała

z dnia

Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

1. przyjmuje zatwierdzająco do wiadomości projekt pożyczki 150.000 złr. aw. na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie zaciągnąć się mającej z funduszów 1) domestykalnego, 2) szkoły kucia koni, 3) kultury krajowej, wraz z planem jej umorzenia w 21-latach.

2. Przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek spłacenia funduszowi domestykalnemu kapitału na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie pożyczonego, gdyby przed umorzeniem tej pożyczki zaszła potrzeba użycia tego kapitału z tytułu gwarancyi w art. 75. b. Statutów gal. Towarzystwa kredytowego zapisanej.

3. Poleca umieszczać corocznie w budżecie krajowym pod Rubr. VI. kwotę 12.000 złr. w. a. na spłatę pożyczki 150.000 złr. na budowę zakładu obłąkanych projektowanej aż do całkowitego jej umorzenia.

Widnia

LWÓW.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego.

pod zarządem Stefana Huczковского.

1872.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zniesienia zakazu przyjmowania Izraelitów do lwowskiego szpitalu powszechnego.

Wysoki Sejmie!

Z powodów w ogólnem naszym sprawozdaniu wyluszczonej, nie mogły jeszcze być ukończone rokowania z c. k. Rządem i z reprezentacją miasta Lwowa, zmierzające do uregulowania stosunku tegoż miasta do lwowskiego szpitalu powszechnego, a tem samem pozostaje dotąd w zawieszeniu kwestya, czy szpital ten ma być uznany za zakład gminny, czy za krajowy.

Za tem idzie niemożność ostatecznego usunięcia wyjątkowych przepisów odnoszących się do tego szpitalu i zupełnego porównania go z innymi szpitalami.

Do takich wyjątkowych przepisów należy ten, mocą którego wzbronione jest przyjmowanie chorych Izraelitów do lwowskiego szpitalu powszechnego, zawarty w Dekrecie kancelaryi nadwornej z d. 2. listopada 1837 r. l. 26881., ogłoszony reskryptem guber. z d. 22. marca 1838. l. 13087. (Dz. U. P. Nr. 45.).

Dekretem tym przyznano wprawdzie w zamian tutejszemu szpitalowi izraelickiemu prawo pobierania legatów przymusowych po zmarłych we Lwowie Izraelitach, tudzież prawo do innych dochodów, a to celem zapewnienia mu funduszów na opędzenie kosztów utrzymania chorych Izraelitów tak miejscowych, jak zamiejscowych, których szpital ten przyjmować jest obowiązany.

Przyznano mu również rozporządzeniami gubern. i namiest. z d. 30. grudnia 1836 r. l. 38786., 21. lipca 1845. l. 36245., 23. stycznia 1852. l. 2196. i 22. czerwca 1852. l. 25486. prawo ściągania w drodze administracyjnej za pośrednictwem naczelników gmin, kosztów kuracyi za obcych żydów bądź od leczonych i ich rodzin, bądź od właściwych kahałów.

Gdy dochody szpitalowi żydowskiemu przyznane nie są dostateczne do należytego utrzymania go, i gdy ściąganie kosztów kuracyi w drodze administracyjnej ograniczone zostało do szpitali powszechnych, nie ma w mowie będący szpital środków dostatecznych do zadość uczynienia włożonym nań obowiązkom, a mianowicie do leczenia wszystkich Izraelitów zamiejscowych, którzy tym sposobem pozbawieni są wszelkiej opieki. gdy zachorują we Lwowie.

Wydziałowi krajowemu, który objął zarząd szpitala powszechnego lwowskiego, pod warunkiem zachowania istniejących dyrektyw i normowanych urzędzeń, dopóki takowe w drodze ustawodawczej zmienione nie zostaną, nie wolno samowolnie zmieniać przepisu, zwłaszcza że takowy ma moc ustawy.

Zważywszy wszelako, iż sama ludzkość nakazuje zniesienie tego prawa wyjątkowego, zważywszy dalej iż należy, ile możności dożyć do zniesienia wszelkich praw wyjątkowych i że wys. Sejm. orzekając równouprawnienie Izraelitów, objawił wyraźnie chęć porównania ich z resztą ludności pod względem praw i obowiązków, sądzi Wydział krajowy, iż nie czekając ostatecznego uregulowania stosunków lwowskiego szpitala powszechnego, należy już teraz usunąć rażący wyjątek, który w żadnym innym z naszych szpitali powszechnych nie ma miejsca.

Stawiając odpowiedni wniosek, nie możemy zataić, iż gdy reprezentacya miasta Lwowa upiera się przy niepłaceniu tutejszemu szpitalowi kosztów kuracyi za swoich ubogich, pomnożenie liczby chorych do tej kategorii należących, musi powiększyć deficyt szpitalny.

Będzie to tylko chwilowem złem, gdyż w końcu muszą te koszta być zapłacone albo z funduszków miejskich, jak mniema Wydział krajowy, albo z funduszu krajowego jak chce reprezentacya miasta Lwowa.

Fundusz szpitalny nie będzie więc narażony na straty z tego powodu i tylko fundusz krajowy może być chwilowo pociągnięty do dania większych zaliczek, na rachunek kosztów leczenia do zwrotu od gminy miasta Lwowa wykazywanych.

Z tych powodów uprasza Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt do Ustawy.

Lwów dnia 18. października 1872.

W zastępstwie JO. kr. Marszałka:

Oktaw Pietruski

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca:

Cezary Haller

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie
Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Me-go Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Od dnia 1. stycznia 1873 r. przyjmowani będą do lwowskiego szpitalu powszechnego chorzy Izraelici na równi z chorymi innych wyznań.

Art. 2.

Od tegoż dnia wpływać będą, Najwyższym Dekretem z 19. sierpnia 1816 r. ustanowione, a Dekretem kancelaryi nadwornej z d. 2. listopada 1837, żydowskiemu szpitalowi lwowskiemu przyznane legata przymusowe od spadku po Izraelitach w obrębie miasta Lwowa stałe zamieszkanie mających, do kasy lwowskiego szpitalu powszechnego.

Art. 3.

Przepisy przeciwne powyższym postanowieniom znoszą się.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej Ustawy, polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia 18 października 1913 r. o powiększeniu w Królestwie Galicyi i Lodomeryi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem. Zgodnie z uchwałą Sejmiku Jego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiem Księstwie Krakowskiem, rozporządzeniem następuje:

Art. 1.

Od dnia 1 stycznia 1913 r. przyjmowani będą do lwowskiego sądu powozowego chorzy i trzebieli na równi z chorzy innymi wższan.

Art. 2.

Od tego dnia wprawdzie sądy Najwyższymi Dekretami z 19. sierpnia 1816 r. ustanowione, a Dekretami kancelaryjnymi z 18. listopada 1837, wydawanymi sądownictwem lwowskim przysługujące przynależności sądu po karciach w obrębie miasta i wsi są administracyjnie i są do sądu lwowskiego sądu powozowego.

Art. 3.

Przepisy powyższe powozowym postanowieniom nie są się.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy polecamy niemi Ministerstwu spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o potrzebie zaciągnięcia przez fundusz szpitalu lwowskiego „oddział chorych“ pożyczki 1) na wykonanie różnych budowli, 2) na pokrycie niedoborów i 3) na spłacenie zaliczek wziętych z funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwalił na posiedzeniu dnia 13. października 1871. r. co następuje:

„Zważywszy, iż podniesienie drugiego piętra gmachu lwowskiego szpitalu powszechnego i pokrycie „tegoż gmachu nowym dachem jest potrzebą nagłą, Sejm upoważnia Wydział krajowy do uskutecznienia tych robót, których koszt nie ma przenosić sumy 48.183 złr. 55 ct. i do użycia na ten cel kapitałów należących do lwowskich zakładów chorych, obłąkanych i położnic, według stosunku, w jakim „zakłady te są właścicielami gmachu szpitalnego. Reszta do uzupełnienia kwoty 48.183 złr. 55 ct. potrzebnej na te roboty, pokrytą będzie z funduszu krajowego.“

Następnie na posiedzeniu dnia 17. października 1871. r. zapadła uchwała:

„Sejm królestwa Galicyi i Lodomerji z uwagi, iż wybudowanie nowej trupiarni przy lwowskim szpitalu powszechnym, tudzież urządzenie w tymże szpitalu wentylacji i poprawienie kanałów jest nagłą „potrzebą upoważnia Wydział krajowy: 1. do wykonania tych robót na rachunek zakładów, których własnością jest gmach szpitalny; 2. do użycia na ten cel:

- a) reszty kapitałów, należących do zakładu chorych, po zużyciu kwoty 30.886 złr. 88 ct. na budowę dachu i podniesienie drugiego piętra uchwałą z dnia 13. października 1871. r. przeznaczoną;
- b) oszczędności z r. 1871. a w razie niedostateczności tych funduszy do pokrycia nadwyżki kosztów za pomocą kredytu. Koszta tych robót nie mogą przenosić sumy 30.000 złr. w. a.

Zaraz po zamknięciu sesji sejmowej zajął się Wydział krajowy temi sprawami i kazał wyrobić szczegółowe plany, kosztorysy przebudowania drugiego piętra i dachu gmachu szpitalnego. Kosztorysy wykazały niedostateczność kwoty na ten cel przez wysoką Izbę przeznaczoną i oznaczyły potrzebę na 56.621 złr. w. a

Przekonany o nagłej potrzebie wykonania tych robót sądził Wydział krajowy, iż w razie nie wielkiego przekroczenia uchwalonej kwoty takowe przed wys. Izbą usprawiedliwić potrafi, szukał więc przedsiębiorcy, któryby dawał rękojmię szybkiego i dobrego uskutecznienia roboty i zechciał wykonać ją za cenę niższą od kosztorysowej.

Nie chcąc po rozebraniu dachu narażać budynku szpitalnego na zniszczenie przez słyty i pragnąc pomieszczonych w nim chorych uchronić, ile być może, od koniecznych w takim razie niewygód i niebezpieczeństw, nie mogliśmy ogłaszać na te roboty licytacyi in minus, przy której należałoby może

uwzględnić ofertę korzystniejszą pod względem pieniężnym, lecz nie dającą pewności, że budowa będzie prowadzona w sposób zupełnie odpowiadający potrzebie.

Dla tego traktowaliśmy z znanymi przedsiębiorcami, dającymi należytą gwarancję sumiennego i szybkiego wykonania robót, a mianowicie z Towarzystwem wyrobu cegieł maszynowych i przedsiębiorstwa budowl, tudzież z pp. Rawskim i Sadłowskim.

Towarzystwo nie chciało się podjąć budowy za cenę niższą jak 61.151 złr. w. a., pp. Rawski i Sadłowski żądali zaś 57.500 złr w. a. z dodatkiem starego wiązania dachowego, którego wartość oceniali na 500 złr. w. a.

Wobec tak znacznego, bo do 10 000 złr. w. a. wynoszącego przekroczenia kwoty przez wysoki Sejm na ten cel przeznaczony, widział się Wydział krajowy zmuszonym do odłożenia tej roboty, pomimo jej nagłości i pomimo przekonania, iż każde opóźnienie pociąga za sobą podwyższenie kosztów z powodu ciągle rosnącej ceny robotnika i materiałów.

Obawiając się i teraz podobnej trudności i z uwagi na zdarzające się zwykle przy przerabianiu budynków, roboty nadkosztorsowe, nakoniec ze względu na prawdopodobną potrzebę przynajęcia lokalu dla pomieszczenia chorych, których w czasie budowy z gmachu szpitalnego wypadnie usunąć, sądzymy, iż należy podnieść o 10% kwotę żadaną i obliczamy całą robotę podniesienia drugiego piętra i dania nowego dachu na 63.250 złr. w. a.

Wydatek ten, jakkolwiek znaczny, jest nieunikniony i ociążać się z nim nie należy, z jednej strony bowiem odkładanie tej roboty zmusza do ciągłych niepożytecznych wydatków, jak do zaciągania nowych belek sufitowych itp., z drugiej strony zaś budynek coraz więcej niszczeje i zagraża mu ciągle niebezpieczeństwo pożaru, co też uznała, z innego powodu zebrana komisya mieszana z urzędników technicznych Wydziału krajowego i magistratu lwowskiego złożona, która orzekła, iż w przypadku ognia, niepodobna byłoby ochronić gmach od zupełnego zniszczenia z powodu niezmiernej ilości materiału palnego, znajdującego się w terażniejszym wiązaniu dachowym.

Budowę nowej trupiarni razem z prosektoryum i z laboratoryum chemicznem, które po ustanowieniu przed wysoką Izbą chemika szpitalnego stało się potrzebą, zarządził Wydział krajowy ugodziwszy ją za kwotę

	15.381 złr. w. a.
do tego dodać należy za plany i kosztorysy	588 „ „
i na wewnętrzne urządzenie mniej więcej	2031 „ „
Na ten cel potrzeba zatem około	18.000 złr. w. a.

Koszt urządzenia wentylacji i naprawy kanałów nie da się z góry dokładnie obliczyć i zależy od tego, co się chce zrobić, dokładna wentylacja kosztowałaby najmniej kilkadziesiąt tysięcy złr. w. a., o takiej nie może więc być mowy na teraz i trzeba się ograniczyć do bardzo niedokładnej, lecz przynajmniej w części zaradzić mogącej brakowi świeżego powietrza.

Podobnie dla zupełnego naprawienia kanałów należałoby je przerobić z gruntu, czego doradzać trudno dla zbyt wielkiego kosztu. Trzeba więc poprzestać na naprawie częściowej, uniknąć się nie dającej.

Na wentylację i kanały liczymy w przybliżeniu 12.800 złr. w. a.

Oprócz tych robót, które wysoka Izba w roku zeszłym za nagłące uznała, zachodzi konieczna potrzeba wybudowania oddzielnej pralni.

Pralnia umieszczona w piwnicach gmachu szpitalnego okazała się ze wszechmiar niepraktyczna. Para bowiem niedająca się należycie wyprowadzić z ciasnego lokalu, niszczy sklepienia i mury; szkodliwe wyziewy zagrażają zdrowiu praczek i zatruwają powietrze w całym szpitalu; a nadto musiano z polecenia magistratu wstrzymać ruch maszyny parowej i zaniechać użycia kotłów parowych.

Z zamknięcia rachunków szpitalnych oddziału chorych z r. 1871. okazał się niedobór z powodu zmniejszonych dochodów.

W budżecie na r. 1871. preliminowano bowiem:

1) Dochody a) rzeczywiste na	77.423 złr. — ct.	
b) przyzwolone przez wys. Sejm zaliczko- kowo na pokrycie potrzeb za zwro- tem od gminy mia- sta Lwowa . . .	48.489 „ — „	125.912 złr.
2) Wydatki na		125.912 złr. — ct.
Rachunki zaś wykazują:		
1) Dochody a) rzeczywiste	63.969 złr. 27 ¹ / ₂ ct.	
b) zaliczkowe . . .	48.000 „ —	112.458 złr. 27 ¹ / ₂ ct
2) Wydatki na		126.789 złr. 18 ¹ / ₂ ct

Z porównania okazuje się:

dochód mniejszy o	13.453 złr. 72 ¹ / ₂ ct.
wydatek większy o	877 złr. 18 ¹ / ₂ ct.

niedobór wynosi zatem 14.330 złr. 91 ct.

Szczegółowe uzasadnienie różnic między wynikłością a preliminarzem, znajduje się przy zamknięciu rachunku „oddziału chorych z r. 1871“.

Tutaj pozwalamy sobie tylko nadmienić, iż między wydatkami figurującymi sponożone funduszowi krajowemu w roku 1871. zaliczki z lat dawniejszych w kwocie

	27.715 złr. 54 ct.
rachunek z r. 1871. wykazuje więc właściwie nadwyżkę w kwocie	13.384 „ 63 „
z której potrącić wszelako należy:	
1) należność za lekarstwa z r. 1871. zapłaconą w r. 1872. lub dotąd niespłaconą w kwocie przybliżonej	7.500 złr. — ct.
za drzewo w r. 1871. odebrane, a zapłacone w r. 1872.	4.103 „ 34 „
	<u>8.603 złr. 34 ct.</u>
2) za żywność w r. 1871. dostarczoną, a w r. 1872. zapłaconą	3.448 „ 28 ¹ / ₂ „
	<u>12.051 „ 62¹/₂ „</u>

(Wydatki pod 2) przechodziły dotąd z roku na rok, obecnie przy własnej kuchni nie może to już mieć miejsca, przeciwnie wypada robić zapasy na rok następny.)

Rzeczywista nadwyżka w r. 1871. wynosiła więc 1.333 złr. —¹/₂ ct. a niedobór wykazany w kwocie 14.330 złr. 91 ct., powinien właściwie obciążać lata dawniejsze, a nie rok 1871., w każdym razie jednak pokryć go należy.

Rachunki z I. półroczu 1872. wykazują, iż na rok ten potrzeba także dla oddziału chorych w lwowskim szpitalu powszechnym kredytu dodatkowego.

W półroczu I. r. 1872. wynosiły:

dochody kwotę	74.641 złr. 84 ¹ / ₂ ct.
-------------------------	--

Plan amortyzacyjny

pożyczki w kwocie 160.000 złr. udzielić się mającej funduszowi szpitalu głównego we Lwowie z funduszu krajowego.

Poz.	Termin spłaty	Kapitał		5% odsetki		Razem		U w a g a
		złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	
1	1. stycznia 1874	4.000	—	8 000	—	12.000	—	Plan ten ulegnie znacznym zmianom w razie, gdyby nie całą pożyczkę w kwocie 160.000 złr. zaciągnął, i jeżeli będzie w możliwości umorzyć ją w większych ratach, jak obok obliczone, a to tem łatwiej nastąpić może, że wszelkie prawdopodobieństwo za tem przemawia, że zysk z powodu wprowadzenia własnej kuchni daleko wyższym będzie, jak to w dotyczącym wywodzie wykazano.
2	" 1875	4.200	—	7.800	—	12.000	—	
3	" 1876	4.410	—	7.590	—	12.000	—	
4	" 1877	4 630	50	7.569	50	12.000	—	
5	" 1878	4.862	2	7.137	98	12.000	—	
6	" 1879	5.105	13	6.894	87	12 000	—	
7	" 1880	5.360	38	6 639	62	12.000	—	
8	" 1881	5.628	40	6 371	60	12.000	—	
9	" 1882	5.909	82	6.090	18	12.000	—	
10	" 1883	6.205	31	5.794	69	12.000	—	
11	" 1884	6.515	58	5.484	42	12.000	—	
12	" 1885	6.841	36	5.138	64	12.000	—	
13	" 1886	7 183	42	4.816	58	12 000	—	
14	" 1887	7.542	60	4 437	40	12.000	—	
15	" 1888	7 919	73	4.080	27	12.000	—	
16	" 1889	8.315	71	3.684	29	12.000	—	
17	" 1890	8.731	50	3 268	50	12.000	—	
18	" 1891	9.168	7	2.831	93	12 000	—	
19	" 1892	9.626	48	2.373	52	12.000	—	
20	" 1893	10 107	80	1.892	20	12.000	—	
21	" 1894	10.613	49	1.386	81	12.000	—	
22	" 1895	11.143	85	856	15	12.000	—	
23	" 1896	5.979	15	298	96	6 278	11	
Suma		160.000	—	110.278	11	270.278	11	

Plan amortyzacyjny

Podszkiki w kwocie 10000 zł udebielone są najwięcej i najbardziej zużyte, dlatego wyceniono je w kwocie 10000 zł.

Lp.	Termin używania	Wartość początkowa	Wartość końcowa	Amortyzacja	
				Wzrost	Spadek
1	10000	10000	10000	0	0
2	10000	10000	10000	0	0
3	10000	10000	10000	0	0
4	10000	10000	10000	0	0
5	10000	10000	10000	0	0
6	10000	10000	10000	0	0
7	10000	10000	10000	0	0
8	10000	10000	10000	0	0
9	10000	10000	10000	0	0
10	10000	10000	10000	0	0
11	10000	10000	10000	0	0
12	10000	10000	10000	0	0
13	10000	10000	10000	0	0
14	10000	10000	10000	0	0
15	10000	10000	10000	0	0
16	10000	10000	10000	0	0
17	10000	10000	10000	0	0
18	10000	10000	10000	0	0
19	10000	10000	10000	0	0
20	10000	10000	10000	0	0
21	10000	10000	10000	0	0
22	10000	10000	10000	0	0
23	10000	10000	10000	0	0
24	10000	10000	10000	0	0
25	10000	10000	10000	0	0
26	10000	10000	10000	0	0
27	10000	10000	10000	0	0
28	10000	10000	10000	0	0
29	10000	10000	10000	0	0
30	10000	10000	10000	0	0
31	10000	10000	10000	0	0
32	10000	10000	10000	0	0
33	10000	10000	10000	0	0
34	10000	10000	10000	0	0
35	10000	10000	10000	0	0
36	10000	10000	10000	0	0
37	10000	10000	10000	0	0
38	10000	10000	10000	0	0
39	10000	10000	10000	0	0
40	10000	10000	10000	0	0
41	10000	10000	10000	0	0
42	10000	10000	10000	0	0
43	10000	10000	10000	0	0
44	10000	10000	10000	0	0
45	10000	10000	10000	0	0
46	10000	10000	10000	0	0
47	10000	10000	10000	0	0
48	10000	10000	10000	0	0
49	10000	10000	10000	0	0
50	10000	10000	10000	0	0
51	10000	10000	10000	0	0
52	10000	10000	10000	0	0
53	10000	10000	10000	0	0
54	10000	10000	10000	0	0
55	10000	10000	10000	0	0
56	10000	10000	10000	0	0
57	10000	10000	10000	0	0
58	10000	10000	10000	0	0
59	10000	10000	10000	0	0
60	10000	10000	10000	0	0
61	10000	10000	10000	0	0
62	10000	10000	10000	0	0
63	10000	10000	10000	0	0
64	10000	10000	10000	0	0
65	10000	10000	10000	0	0
66	10000	10000	10000	0	0
67	10000	10000	10000	0	0
68	10000	10000	10000	0	0
69	10000	10000	10000	0	0
70	10000	10000	10000	0	0
71	10000	10000	10000	0	0
72	10000	10000	10000	0	0
73	10000	10000	10000	0	0
74	10000	10000	10000	0	0
75	10000	10000	10000	0	0
76	10000	10000	10000	0	0
77	10000	10000	10000	0	0
78	10000	10000	10000	0	0
79	10000	10000	10000	0	0
80	10000	10000	10000	0	0
81	10000	10000	10000	0	0
82	10000	10000	10000	0	0
83	10000	10000	10000	0	0
84	10000	10000	10000	0	0
85	10000	10000	10000	0	0
86	10000	10000	10000	0	0
87	10000	10000	10000	0	0
88	10000	10000	10000	0	0
89	10000	10000	10000	0	0
90	10000	10000	10000	0	0
91	10000	10000	10000	0	0
92	10000	10000	10000	0	0
93	10000	10000	10000	0	0
94	10000	10000	10000	0	0
95	10000	10000	10000	0	0
96	10000	10000	10000	0	0
97	10000	10000	10000	0	0
98	10000	10000	10000	0	0
99	10000	10000	10000	0	0
100	10000	10000	10000	0	0

w której mieści się już cała kwota preliminowana z funduszu krajowego na pokrycie niedoboru wydatków	76.269 złr. 25 1/2 ct.
Wydatki były zatem większe od dochodów o	1.627 złr. 41 ct.

W powyższych wydatkach mieści się wszelako:

Zwrot funduszowi krajowemu zaliczek z lat poprzednich zapłaconych za lekarstwa z r. 1870.	7.396 „ 44 „
„ „ „ „ 1871.	3.060 „ 43 „
„ „ „ „ 1871.	6.485 „ 7 „
„ „ drzewo „ 1871.	1.103 „ 34 „
„ „ żywność „ 1871.	3.448 „ 28 1/2 „

Razem wydatków za lata poprzednie, nie licząc pomniejszych i takich (pieczywo, wino itd.), które i teraz jeszcze z roku na rok przechodzić mogą

	21.493 złr. 56 1/2 „
--	----------------------

Wydatki właściwe w r. 1872. wynosiły więc w I. półroczu 54.775 złr. 69 ct.

Uwzględniając z jednej strony wzmagającą się ciągle drożyzną, tak niekorzystnie wpływającą na koszt utrzymania własnej kuchni i porobienia przed zimą znacznych zapasów na rok następny, tudzież większy koszt prania z powodu zamknięcia ruchu maszyny parowej, nakoniec potrzebę zapłacenia resztującej należności za lekarstwa w r. 1871. dostarczone, z drugiej strony zaś uwzględniając, iż w II. półroczu ubywa wydatek na sprawienie bielizny, potrzeba przyjąć na drugie półrocze niemal taką sumę wydatków, jak w pierwszym półroczu, czyli okragło 50.000 złr.

Na pokrycie tych wydatków i niedoboru z I. półrocza, pozostaje z preliminowanych dochodów kwota 47 487 złr. 15 1/2 ct., która zapewne cała nie wpłynie, i z tego powodu okaże się wprawdzie nie zbyt wielki niedobór, na którego pokrycie potrzeba zatem kredytu dodatkowego. Niedobór ten oznaczamy na prawdopodobną kwotę 10.000 złr.

W rokn 1871. spłacił oddział chorych funduszowi krajowemu na rachunek pobranych zaliczek, jak powyżej wykazano, kwotę	27.715 złr. 54 ct.
w r. 1872. spłacił podobnie	7.396 „ 44 „
Razem	35.111 złr. 98 ct.

Z dniem ostatnim sierpnia pozostaje zaś winien niespłaconych dawniejszych zaliczek 53.221 złr. 82 ct.

Należność ta znajduje wprawdzie dostateczne pokrycie w zaległych kosztach leczenia. Zaległości te nie mogą jednak być w krótkim czasie ściągnięte, a nadto w miarę ściągnięcia dawnych, powstają ciągle nowe, tak, że w tej rubryce muszą zawsze istnieć zaległości, które dopiero wtenczas znacznemu zmniejszeniu ulegną, gdy stosunek miasta Lwowa do szpitalu powszechnego będzie ustalony, i gdy koszta leczenia za ubogich chorych Lwowian będą szpitalowi płacone.

Dopóki trwa istniejący stan rzeczy, nie ma możności usunięcia nieporządku wynikającego z konieczności przychodzenia funduszowi szpitalnemu w pomoc nowemi zaliczkami.

Fundusz krajowy nie jest do tego obowiązany i sam zasobów nie mając. nie może nadal szpitalowi zaliczyć kwot potrzebnych, a nawet potrzebuje ściągnąć swoje należności.

Pragnąc wyjść z tego zagmatwania rachunków i dać funduszowi szpitalnemu możność pokrywania wydatków własnymi dochodami, sądzimy, iż należy umożliwić temuż funduszowi spłacenie zaliczek z fun-

duszu krajowego pobranych, i zapewnić mu pewien kapitał obrotowy, z którego mógłby pokrywać bieżące wydatki bez uciekania się jak dotąd do funduszu krajowego po zaliczki i zapomogi.

Potrzeba zatem w ogóle:

1. Na zamierzone budowle	72.168 złr.
2. „ pokrycie niedoboru z 1871. r.	14 330 „ 91 ct. w. a.
3. „ „ z 1872. r.	10.000 „ — „ „
4. „ spłacenie zaliczek z funduszu krajowego wziętych	53.221 „ 82 „ „
4. „ kapitał obrotowy	10.000 „ — „ „
	<hr/>
	159.720 złr. 73 ct. w a

czyli okrążyło 160.000 złr. w a.

Pokrycie tej potrzeby może nastąpić tylko w drodze pożyczki z funduszu krajowego, gdyż przed uporządkowaniem stosunku miasta Lwowa do szpitalu powszechnego trudno myśleć o innej.

Fundusz szpitalny spłacałby tę pożyczkę wraz z procentem 5% w latach 23., jak dołączony plan amortyzacji /. okazuje, uiszczając rocznie po 12 000 złr. w a.

Po przeniesieniu obłąkanych do zakładn kulparkowskiego nie będzie już potrzeba najmować na filię domu Aldera, oszczędzi się więc czynszu 8000 złr. w a., fundusz szpitalny będzie zatem mógł pokryć wydatek powyższy 12.000 złr. bez trudności, zwłaszcza, że znakomite już osiągnięte oszczędności (przy żywności w porównaniu z roku 1871. około 18.000 złr., a w stosunku do cen na r. 1872. żądanych do 36.000 złr. w a. przy lekarstwach przeszło połowę itd.), każą się spodziewać zrównoważenia wydatków z dochodami, w najgorszym razie zaś wypadłoby dla pokrycia tego wydatku ustanowić dodatek kilku centów do dziennej taxy leczenia.

Widząc w tej operacji finansowej istotną korzyść tak dla funduszu krajowego, który będzie uwolniony od konieczności dawania zaliczek, jakoteż dla szpitalu, który przy pomocy choć małego kapitału obrotowego, będzie mógł prowadzić porządniejsze gospodarstwo i robić większe oszczędności przez zakupno potrzebnych przedmiotów w większej ilości i w czasie właściwym, wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy przyjąć dołączony wniosek do uchwały.

W Lwowie dnia 15. października 1872. r.

W zastępstwie J. O. księcia Marszałka krajowego

Oktaw Pietruski w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca:

Cezary Haller w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Uchwała

z dnia

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Poleca w budżecie na rok 1873. umieścić w rubryce wydatków nadzwyczajnych sumę 160.000 złr. w. a., jako pożyczkę z funduszu krajowego funduszowi szpitalu lwowskiego „oddział chorych“ na 5% udzielić się mającą.

Uchwała

x dnia

Sejmik powiatowy w Lubomierzu i Lubomierzy z Wsielcem Kiszczak-Kiszczakowice
rozstrzygnął w podaniu na rok 1875 budżet w następującej wysokości: 100,000 zł
a. w tym: 50,000 zł na budowę kościoła, 50,000 zł na inne cele.

W Lubomierzu, dnia 15 czerwca 1875 r.
Przewodniczący: ...
Sekretarz: ...

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie udzielenia dodatków z powodu drożyzny urzędnikom administracyjnym i sługom przy lwowskim szpitalu powszechnym i przy krakowskich szpitalach Śgo. Łazarza i Śgo. Ducha.

Wysoki Sejmie!

Układając w roku zeszłym dla Wys. Sejmu projekt etatu służby lekarskiej i administracyjnej dla szpitalu lwowskiego i dla szpitali krakowskich, miał Wydział krajowy przedewszystkiem na oku oszczędność i dla tego ograniczył płace do cyfr jak najniższych.

Wysoka Izba uznała płace dla lekarzy proponowane za niedostateczne i podwyższyła je znacznie; płace urzędników administracyjnych i sług zaś uchwaliła według naszego wniosku, z małemi tylko zmianami.

Urzędnicy administracyjni, którzy przy nawale roboty, zwłaszcza od czasu objęcia kuchni w zarząd własny, większą część dnia służbie szpitalnej poświęcać muszą i nie mają czasu do uboższego zarobku, prawie wyłącznie ograniczeni do płac bardzo niedostatecznych przy ciągle rosnącej drożyznie. Płace te o wiele są niższe od płac urzędników przy Wydziale krajowym, pomimo, iż zajęcia urzędników szpitalnych nie są mniejszej wagi, że urzędnicy ci muszą przez większą część dnia oddychać zakażonem powietrzem szpitalnem i że bardzo małe mają widoki awansu.

Toż samo da się powiedzieć o sługach szpitalnych, z których niektórzy n. p. odźwierni mają sobie powierzone funkcyje bardzo ważne, na porządek wewnętrzny Zakładu wielki wpływ mające, a mimo to małe tylko pobierają płace.

Ponieważ Wydział krajowy uważał za stosowne przedstawić Wysokiej Izbie wniosek udzielenia 20% dodatku do płac urzędników i sług przy nim pracujących, nie może więc konsekwentnie nie przedstawić podobnego wniosku co do urzędników i sług szpitalnych. Wprawdzie zachodzi ta różnica, iż płace pierwszych ustanowione zostały jeszcze w r. 1866, gdy płace ostatnich systemizował Wys. Sejm w r. 1871, mimo to jednak są one stosunkowo niższe i bezwzględnie niedostateczne przy panującej drożyznie, jak wykazuje dołączona tablica.

Stawiając wniosek o podwyższenie płac ograniczamy go do urzędników i sług szpitalnych pomijając lekarzy ze względu na hojniejsze ich uposażenie przez Wys. Sejm, jakoteż z następujących powodów.

Nie da się wprawdzie zaprzeczyć, iż wynagrodzenie lekarzy, od których głównie zależy zdrowie i życie chorych, nigdy za wysokie być nie może, tak iż niepodobna nawet liczebnie oznaczyć wartości usług, jakie dobry lekarz cierpiącej ludzkości oddaje. Płaca lekarzy szpitalnych nie może więc być właściwie uważana za dostateczną zapłatę tych usług i nie może być odpowiednio do nich obliczana, lecz może stanowić tylko częściowe wynagrodzenie za czas poświęcony obowiązkom szpitalnym. Lekarze szpitalni musieliby się zatem w każdym razie uważać za pokrzywdzonych, gdyby nie znajdowali dopełnienia niedostatecznej płacy w własnym sumieniu z powodu usług chorym oddanych i w sposobności do ciągłego kształcenia się w swoim zawodzie, jaką im daje szpital następcząc rozległe pole do prób i doświadczeń. Prócz tego lekarze mogą nie szukać jedyne go wynagrodzenia w swej płacy, ponieważ nie są do niej ograniczeni i mają możność przysporzenia sobie prywatną praktyką, funduszków potrzebnych do utrzymania się z rodzinami.

Z powyższych powodów Wydział krajowy wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Urzędnikom administracyjnym i sługom etatowym przy lwowskim szpitalu powszechnym i przy krakowskich szpitalach Śgo. Łazarza i Śgo. Ducha udziela się począwszy od 1. Stycznia 1873 r. aż do odwołania 20% dodatku do płac i poleca się wstawienie odpowiedniej kwoty do budżetu na r. 1873.

Lwów dnia 18. października 1872.

Marszałek krajowy

Leon książę Sapieha m. p.

Sprawozdawca:

Cezary Haller m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Szpital powszechny lwowski.

	Płaca	Dodatek
Rządca	1000	mieszkanie i 12 s. drzewa
Kasyer	800	200
Rachmistrz	600	120
1szy Pisarz	500	—
2gi Pisarz	500	—
Woźny	300	60 zł. i mieszkanie
1szy odźwierny	250	dtto
2gi odźwierny	250	dtto
Dozorca służby obłąkanych	300	mieszkanie i wikt

Szpital krakowski św. Łazarza.

Rządca	1000	mieszkanie i 100 złr.
Kontrolor	800	200
Kancelista	600	120
Woźny	300	60

Szpital krakowski św. Ducha.

Rządca	800	200
Pisarz Dyrekcyi	800	—
Woźny	300	60

Справозданье

Выдѣлъ краевого въ справкѣ выкупѣ права пропинаціи.

Высокій Союме!

Отъ р. 1865 занимае Выс. Извѣс справа пропинаціи, она была вже предметомъ богато разправкѣ къ Выдѣлкѣ краевомъ, къ Выс. Извѣк, въ комисіяхъ соймовыхъ и позасоймовыхъ. Остатна комисія соймова раздѣлила дотеперѣшнѣй вѣски въ той справкѣ на двѣ голокиши категоріи:

До первшон категоріи зачислае комисія проекта опертвы на слѣдѣющихъ засадахъ:

1. выкуплене право пропинаціи мае перейти на фондъ индѣмнизационный, и оустает— т. е ставея предметомъ свободнаго заработка — дотерва по переведеню цѣлон операцин выкупѣ;

2. индѣмнизациа буде выплачена къ облигацин;

3. облигацин тѣи процѣнтуются и амортизируютъ доходомъ зъ правъ пропинаціи черзъ фондъ выкупленого;

4. край рѣчитъ за процѣнта и амортизованье тыхъ облигацин;

До дрѣгой категоріи зачислае комисія вѣски опертвы на слѣдѣющихъ засадахъ:

1. право пропинаціи зноситъ съ насѣжеть, и вышинкѣ шкъ и выровѣ напоѣвъ пропинационныхъ ставея предметомъ промысла концессіонованаго;

2. властитель отримають индѣмнизацию по колѣкѣ;

3. ажъ до оубѣдѣннѣ операцин выкупѣ мае каждый властитель право вышинкѣ на цѣломъ обшарѣ, на которѣмъ малъ право пропинаціи; за тѣю концессію платитъ въ однакже пѣвнѣю низкѣю оплатѣ, н. пр. $\frac{1}{100}$ отъ признаваго мѣ капиталѣ индѣмнизационного;

4. отъ хвилѣ отримаваго капиталѣ индѣмнизационного оплатѣвалкѣ дотеперѣшнѣй властитель права пропинаціи вышѣю оплатѣ, н. пр. $\frac{5}{100}$ отъ выплаченого капиталѣ индѣмнизационного;

5. со сплачивемъ индѣмнизацин въ цѣломъ краю, поддановѣ вышинкѣ напоѣвъ пропинационныхъ подѣ приписѣ оуставы промысловон.

Выказвочи стороны додатныи и оубѣдѣннѣ обоухъ системѣвъ, притачае комисія, що намѣрала выстѣпити съ поглядомъ порѣвнательскимъ, но не было часѣ до того.

По высказаню того справозданя оухвалила Выс. Изва по гадцѣ вѣскѣ комисіи, проектъ оуставы о постояннѣй комисіи соймодѣ до выпрацюваня и представленя на слѣдѣующѣй сѣсѣи проектъ оуставы о выкупленю права пропинаціи

Проектъ той о постояннѣй комисіи соймодѣ не оубыскалъ однакже найвышшон санкцин.

Пробы Уотсонъ приблизительно исполнили живцемъ Бис. Назы, запросилаъ Бьдѣтка краденый паспортъ въ составкѣ постановной комисіи въсвѣдѣнхъ, яко комисію анктовъ до оградѣ надѣ проектомъ оустанкы о кыкснѣ права провинціи.

Сажина въ той способѣ комисіа оукедана запрестати на выскладню засадѣ, есдаа которую спривъ тсю надежда бы розвадлти.

При означеню спосовъ индѣмнизацин оунакъ комисіа, въ тоѣ время въ ъсмѣ членѣкъ оградѣюща, на дѣкъ части розвадла. Бѣвшина, въ четьроухъ зложена, оскѣдчинаса за выкснѣмъ оагидѣими черевъ край запорѣчеными; меньшина-же, трѣухъ членѣкъ котора, черевъ кырдное принадлежеса прекоудитла стаа са числомъ рѣкню бѣвшинѣ, оскѣдчинаса за выкснѣмъ готовяною, гезъ порски краю, въ фондѣкъ складниухъ черевъ дотеперѣшныухъ вадститѣякъ за кыконзѣаикѣ концесіи на вышинѣ.

Въ дачьшѣмъ текъ розпрѣкъ выскладла комисіа мнѣнѣ, что проектъ кыкснѣ оагидѣими черевъ край запорѣчеными, есть какъ кычерпѣючо и докладно кыпродакандый.

Про тоѣ-же притсинала комисіа до оукедана засадѣ, на которую надежда бы оиртн проектъ кыкснѣ гезѣ оагидѣи гезѣ порски краю. Если бы спрѣа кыкснѣ права провинции на той оѣдстакъ мала вѣтн заагроджѣна, оунаа комисіа за найоткѣтнѣйше абы кыкснѣ оустанкѣ са кѣдѣа засадѣ саѣдѣющнхъ:

1. Тытѣсномъ индѣмнизацин за занесене права провинцин отримѣють оурадкенын капиталѣкъ, рѣкный патнѣдѣаькратнѣномъ числомъ доухѣдени означеномъ въ перскѣа оустанкѣ шѣсть дѣтѣ.

2. Доки индѣмнизацинъ къ цѣкъомъ краю совѣмъ не вѣдѣ кыладчѣна, кыконзѣаити вѣдѣстѣ прако провинцин дотеперѣшнѣ оурадкенын.

3. По спадченю индѣмнизацин къ цѣкъомъ краю, оустанкѣ неключене прако провинцин. Дооста неключеню оурадкенымъ оустанкѣ прако кырадкандѣ и шинковандѣ трыбѣкъ на вадельнѣхъ трынтаухъ гезѣ окремѣшно концесіи, но съ заухѣанвѣмъ приписѣкъ поаціиныхъ, что до спосовъ кыконзѣака того прака.

4. Калитѣаъ индѣмнизациннхъ вѣдѣ въ Авоухъ рѣкнѣухъ рѣтѣухъ кыладчѣннхъ. Допрѣа по спадченю першон полковны кѣкъа оурадкенымъ, починласа кылатѣа дѣгсон полковны индѣмнизацин.

5. Квотѣ на индѣмнизацию цорѣкъ кыладчаема, на дѣкъ полковны вѣдѣ подѣаена. Перша вѣдѣ оужитѣа на запкоенѣе тыухъ оурадкеныныхъ, которѣ дѣа прискорѣна кылатѣа спѣстѣтѣ найкѣшѣмъ относо сѣмъ въ своѣи надежнѣсти. Дѣстаа полковна, съ дочисанѣемъ межѣнон заншкн, которѣ бы въ першон не вѣаа розѣбрѣна, рѣдѣкѣнтѣ са по пѣти аросовандѣ. 6. Рѣкнѣачисно съ оустанкою о кыкснѣ провинцин кѣндѣ въ жнтѣѣ оустанкѣ, забѣспѣчающѣа и рѣгѣающѣа кыкснѣ того прака на чѣаь тѣвѣаа оирѣаціи кыкснѣ.

7. За кыконзѣаикѣ прака провинцин черевъ чѣаь тѣвѣаа оирѣаціи кыкснѣ оааушкѣаи вѣдѣ дотеперѣшнхъ оурадкенынхъ фондѣаки кыкснѣ цорѣкъ по $1\frac{1}{2}\%$ оуаь капиталѣа сѣбѣ признанѣго, дѣа до хѣнаѣкъ, кои оурамаде кылатѣа першон полковны капиталѣа индѣмнизацинѣго. Оуаь хѣнаѣкъ отримѣна першон полковны дѣа до отримѣна дѣгсон полковны индѣмнизацинѣн, оааушкѣаити вѣдѣ оурадкенынхъ фондѣаки кыкснѣ оуаь першон кыладчѣнон полковны по 5% , а по $1\frac{1}{2}\%$ оуаь дѣгсон еще некыладчѣнон полковны. По отримѣню тѣсажѣ дѣгсон по-ловнны спѣаушкѣаити вѣдѣ оурадкенынхъ по 5% оуаь цѣаон индѣмнизацин дѣа до кылатѣаи индѣмнизацин вѣаѣаь оурадкенымъ.

Тѣи спѣаушкѣаити вѣдѣстѣ черевъ тѣи самѣи оуаана познранѣи н тыаи самѣми сѣаѣстѣаи оуагидѣи, что подѣаѣаи.

8. Фондѣаь рѣзрѣковхъ тыаь спосекомъ оуаѣкоритѣа, что кылатѣа капиталѣа значиса допрѣа въ $1\frac{1}{2}\%$ рокъ по тѣамъ дѣа, оуаь которого значисѣа оурадкенынн спѣаушкѣаити рѣаы на фондѣаь. Рѣкню жѣ фѣзѣтнѣфикаціи вѣакиухъ запасѣкъ прошекѣухъ вѣдѣстѣ до фондѣа рѣзрѣкового вѣаивѣаити.

Скоро фондъ резервовъ ойросте до высоты переносачи рѣчнью потрекѣ вылатъ, лишна надвышка того фондѣ бѣде на амортизацію капитала ойжита.

9. Каждомѣ властителькѣ пропинаціи кѣлько зречисѣ права индемнизаціи тою оуставою застережено, а насѣмѣсть выконскати прако пропинаціи безѣ ойцианіа якнхъ нибѣде оплатъ, ажѣ до переведенѣ выкѣспѣ того прака къ цѣлѣмѣ краю. Икѣ настане тѣмъ хвѣла, тратитѣ однакѣ ойправненнѣй исключицѣсть ского ойправненнѣ, задержѣе однакѣ тѣи самыи прака, якѣи повыше къ оустѣпѣ 3) застережено ишимѣ ойправненнѣмѣ по переведеню операціи выкѣспѣ.

Ойправненнѣй долженѣ оскѣдчитѣ тое намѣреніе къ терминѣ преклюзійнѣмѣ ътъ заѣкѣдомленѣ го о признаніи ѣмѣ сѣмѣ индемнизаціи.

10. Права вѣрителей гипотечныхъ мають къ каждѣмѣ разѣ сохранными вѣсти.

11. Окремѣшнѣя оустава очертае способѣ индемнизаціи громадѣ, которѣ досѣла выконзютѣ исключицѣе пропинаціиное прако вырѣсѣ або вышинкѣ напоѣкѣ.

12. При обчисленю индемнизаціи за выкѣсплене прако пропинаціи къ мѣстахѣ, належало бы сѣ держати засады, абы дотеперѣшнѣй дохѣдѣ мѣсть зѣ права пропинаціи не ино не зѣсталѣ оускѣдженнѣй, но ойпротикѣ, абы змѣгѣ сѣ по можности.

Исполняючи жичнѣя выраженнѣи въ комисіи анкетовѣй предкладе Бѣдѣлѣ краевѣй Бѣс. Изѣкѣ проекта переведенѣ выкѣспѣ прака пропинаціи отвѣтного выше выказаннѣмѣ засадамѣ, имено:

1. Проектѣ выкѣспѣ прака пропинаціи, предложеннѣй на минѣшѣой сѣсѣи въ спракозданю нашѣмѣ зѣ д. 22. Серпнѣа 1871, яко признаючи индемнизацію въ облигаціяхѣ черезѣ край запорѣченнѣхѣ, пѣдѣ я); яко и

2. отдѣльнѣй проектѣ, отвѣтнѣй сѣ дѣякими змѣнами,—по мнѣнію Бѣдѣлѣ краевѣго неотзовпыми змѣнами — засадамѣ выше выказаннѣмѣ, черезѣ тогорѣчнью комисію анкетовѣ оухваленымѣ, пѣдѣ б)

Бѣдѣлѣ краевѣй однакѣ не дѣлае, абы принатѣе которого-нибѣде зѣ тѣхъ обохѣ проектѣхѣ отвѣтне вѣло стосѣнкамѣ и потребамѣ нашимѣ. Цѣкаѣ дотеперѣшнѣй токѣ спракѣ пропинаціиной свѣдчитѣ, що анше изѣ становища економичного и промыслового вѣла трактована. Тамъ спрака однакѣ малѣ имено къ нашѣмѣ краю тое по собѣ, же вхѣдитѣ глѣбоко ко вѣкѣ жикотнѣй отношнѣа населенѣа, а оуригѣльованье и отвѣтное ѣи заадженье естѣ еднѣю зѣ найкажнѣйшихъ заадачѣ спѣлочности нашѣи.

Пропинаціѣа обнимае исключицѣе прако вырѣсѣ и исключицѣе прако вышинкѣ — ътъ такѣ два права сокѣмѣ отѣнѣиши.

Вѣ сѣкѣднѣхъ краяхѣ монархѣи, къ Чехѣхѣ, Моравѣ, на Шлезекѣ, ходило предѣо вѣсѣмѣ о оубѣльненье вырѣсѣ изѣ пѣтъ, якѣи на тѣю вѣтѣсѣ промыслѣа исключицѣе прака пропинаціиного вѣдала. Пропинаціиное-же прако вышинкѣ, иначе якѣ оу насѣ выконсканѣ, иишью цѣхѣ малѣ и далеко меньшью якѣ къ нашѣмѣ краю доносноѣсть. Ойправненнѣй роздрѣбили тое прако и ослабили его исключицѣе, оустановляючи ътъ себе шинкарѣвѣ за контрактѣи звѣчайнѣо вѣчнѣми, емфитектичнѣми.

Оу насѣ ойпротикѣ, вырѣсѣ пропинаціиный не приноситѣ значного хѣсна. Властителькѣ горѣкковарнѣк ътдаютѣ ѣкѣ звѣчайнѣо бесплатно або за дѣже скѣдною вынадѣгородѣю предѣриемнѣкамѣ въ ойживанье, а задоволяютѣсѣ предѣо вѣсѣмѣ хѣсномѣ сѣ зѣвѣжитѣмъ землеплодѣкѣ скенхѣ на мѣстѣи. Насѣмѣсть прако вышинкѣ оудержало сѣ въ скѣей доносноѣсти пѣркѣснѣой, и на цѣлѣмѣ простѣорѣ краю предѣставлае въ вѣдѣжѣтѣ ойправненнѣхѣ кѣлька миліонѣвѣ зар. рѣчного дохѣдѣ.

Головнѣа рѣзницѣа заходитѣ въ спѣлочнѣмѣ и полнѣицѣиномѣ отношеню прака вышинкѣ. Тамѣ переважно пѣко шинкѣютѣ, оу насѣ горѣкѣсѣ. Тамѣ лише изѣмѣтно придаѣаютѣсѣ выпадки надѣсѣживанѣа трѣнѣкѣвѣ, оу насѣ пѣмнѣство трѣнтѣ животнѣи соки населенѣа. Горѣкѣа

я.

б.

затеряе пам'ять влаженнхъ наскъ школы и храмъ Господнього, бдоймае охотъ и силъ до працъ, гонить селянина нашего въ долги, робить го рабомъ файного лихваря, вызскае го зъ батькѣвщины, втискае мѣ палицю жebraка въ рѣкѣ, выдѣдичае вѣдсчн поколѣннѣ, додде зрозвнченомъ ѳткагѣ до злочинѣ.

Розглядаючи тзю справѣ, не годитьсѣ забѣскати, що маемъ предъ собою задачѣ найживотнѣйшѣ, що ѳтъ ѣи ѳтектного розказана залежить моральна вѣдсчнѣсть краю и спѣлочности.

Єсть громады, въ которхъ доселѣ нема школъ, хотѣй потреба ихъ єсть несомиѣнно и повсюдно оузана. Чи є громада безъ шинкѣ? Ёвъ кѣлькѣкожъ-то громадахъ єсть и бѣльше такихъ закладѣкъ, конкурсуючихъ съ собою и оубивающихъ сѣ о тое, который пѣдъ принадиѣйшими оусловннѣми и въ бѣльшѣй мѣрѣ достарчить горѣвки? И оныи шинки, на границахъ селѣ стакланнѣ, къ которхъ лише на тое спрѣдаєсѣ горѣвкѣ, сѣсѣдови конкуренцию зрѣвити!

Въ такихъ обстоинахъ чижъ можна справѣ шинкѣвъ пропинацннхъ ѳтказати доноснѣсть первостепеннои квестнн спѣлочнои?

Чи годитьсѣ трактовати ѣѣ къ краю нашѣмъ лише зо взглядѣ промыслового, забѣскати о ѣи доносности спѣлочнѣй, запѣзнавати цѣхъс полицннѣс тѣи справы?

Єсли бы дальшнхъ къ томѣ потреба кыкодѣвъ, то позволѣтъ намъ ѳткланкатисѣ на примѣръ державы сѣсѣднои, державы зачислнѣнои до проводирѣвъ такъ по розцѣкѣтѣс состоинамъ економичного, якъ по оумовомъ населеннѣ ского розвиткѣ, въ которѣмъ безсперѣчно благовытъ господствѣе.

Въ тѣй державѣ знесѣно вправдѣ здална, во по-части ѳтъ р. 1810 всѣкѣю исключнѣсть оуправненнѣй промысловхъ, а тымъ самымъ такожъ исклучнѣсть пропинацннѣго права вышинкѣ, а тое послѣднее лише къ засѣдѣ, а не къ застосованю — лишѣно-бо давнымъ исклучно оуправненнѣмъ дѣтчное оуправненнѣе, относно право вышинкѣ, яко право рѣчевѣе, а надаваннѣ всѣкнхъ дальшнхъ концеснѣй здѣлано залежнѣмъ ѳтъ спрѣданнѣмъ дѣйстѣнои потребы, и орѣчно, що такѣю особнѣствѣю концеснѣю не на довше якъ на одѣнь рѣкѣ, и то въ тѣмъ лишѣ разѣ оудѣлнати можна, єсли ани особѣ старающѣйсѣ о концеснѣю, ани мѣстцевѣости въ которѣй шинковати дѣмає, ничѣ закинѣти не дастъ сѣ. Загално, цѣлѣ зарѣвкованнѣе шинковѣ пѣддано якъ найтѣкенѣйшнмъ приписамъ полицннѣмъ, и дѣткѣющн єго справы вхѣдѣтъ въ зачерѣтъ дѣланиѣ министрнн справъ внѣтрѣннхъ и полицнн, а не министрнн гандлю и промыслѣ. До ѳтказана концеснѣй на вышинкѣ кыстарчає само пѣдозрѣннѣе, що старающѣйсѣ о ню вѣдѣ до пнѣжѣства покѣджати. Тнн приписы пѣстающн, а навѣтъ оуннчѣо-жающн впрѣсть євѣбѣдѣ зарѣвкована къ теорнн высказана, кыконсѣютсѣ съ желѣзною, нерѣдѣоимою вытревѣлѣстнѣю; справѣ зменьшенѣ числа естнѣкнѣщихъ шинкѣвъ, а тымъ самымъ оусѣванѣ покѣсѣ до опѣйтѣка оуказѣють властн тамѣчнѣй за рѣчѣ незмѣрнѣо доноснѣю. Тѣжъ слава тѣй кѣлькѣдѣсятѣлѣтнѣй, кытревѣлѣдѣй и систематнчнѣй дѣлѣтельности, оудало сѣ на пр. къ рѣенцнн Познанскѣй до сорока лѣтѣ, ѳтъ р. 1822 до р. 1861 зменьшнти число шинкѣвъ зъ 3.371 на 1.932

Єсли въ державѣ, такъ по кождѣмъ отношеню розкннѣнѣй оуказѣно квестнѣю тзю за такъ гѣбѣоко въ стѣсѣннн спѣлочннн сѣгающѣ, а правнѣтельство съ всѣкою єнергнѣю занѣлѣсѣ оупрѣсѣвѣкованнѣемъ, и дѣйстѣно, къ повсюдному задоволеню до блаженнѣйшнхъ довелѣо рѣзѣактѣтѣкъ: тѣ тѣмъ крѣпчѣйше, и съ всѣкою грѣнтѣоностнѣю, а хотѣй бы навѣтъ съ жѣртѣвами, кыпадає намъ, которн скѣтѣкомъ нецѣсаннхъ отношеннн такъ много маемъ напрѣвы прнѣстѣннн до исполненнѣ дѣла сѣго.

Отжѣ и по томѣ стремленю дѣмає Ёвдѣлѣ краєвнѣй, що право пропинацнн въ нашѣмъ краю не можна ннѣкъ за прѣдмѣтъ євѣбѣднои зарѣвкована оузнати.

Бѣловы тѣрнѣемъ припѣшати, же помимо оузнана вышинкѣ за предметъ свободнаго заробкована одолѣемъ надаванѣ консенсѣвъ на шинки приписами полиційными отвѣтно оуменьшити, такъ, дабы число шинкѣвъ не ино не змагло сѣ, но овшемъ оуменьшило сѣ. Досвѣдѣ шодневный оучитъ, такъ мало заважають въ сферахъ децидѣючихъ властивѣ стосѣнки и потребности нашѣ, вымагаючи оусвѣджана а не помнажана числа шинкѣвъ. Справдѣ заборонають приписы выдавати консенсы впростѣ на шинки; — а помимо того бѣвають роздаванѣ безъ дѣйстной потребности, навѣтъ впростѣ противъ опинѣ власной правительской власти краевон, съ мѣстцевыми отношенями ознакомаенон, консенса на вышинкѣ трѣнкѣвъ солодженыхъ, на гандлѣ гѣртвовныи, безъ тѣснога прѣстерѣгана оусловѣй съ тымъ сполченыхъ, безъ огладѣ на тое, що такѣи заклады переображаютьсѣ звычайно въ шинки кѣтовыи, покрыты фирмою концесіонованого промыслѣ. По такихъ досвѣдахъ невѣльно намъ надѣйтисѣ, що — хотѣйбы навѣтъ при задержаню звычайного системѣ концесіонного — гѣбительнѣи наслѣдствѣа совѣсмъ не обмеженого промыслѣ дабы сѣмѣскѣточно оусвѣшти если бы сѣ заравомъ тѣсныи карбы не взало права надаванѣ консенсѣвъ.

Бѣакоже не много дѣпше бѣловы стосѣнки пропинаціонного вышинкѣ полишит наидальше въ состоаню теперѣшнѣмъ, которого сѣмныи скѣтки годѣ запознавати, а которе въ истиннѣ стае сѣ дѣже гѣршимъ черезъ безкарное закладанѣ шинкѣвъ кѣтовыхъ и черезъ лѣтѣсть нарѣшана исключнѣности оуправненѣа. Шинкарѣ кѣтовѣи могѣтъ-бо лише черезъ зниженѣе цѣнкѣ трѣнкѣвъ, додаванѣ сѣмѣшоку частократно здоровлю вредныхъ и спрытнѣйшое принаджѣванѣ людѣи, выдержати конкуренцію съ численными шинками лѣгальными. Хотѣй-же право вышинкѣ лѣтко пѣдрывати, еднакъ трѣдно, а частократно и годѣ доказати пѣдрывѣ. Протое лише можебнѣдѣсть доразного превенціонного охраненѣа, може противъ кѣтовомѣ шинкованю скѣточно дѣлати.

Доказомъ правды тыхъ мѣнѣи есть обстоанѣе, же — доки властителѣ права вышинкѣ пропинаціонного держали юрисдикцію — дѣти придаралисѣ дѣже рѣдше выпадки нарѣшана исключнѣности того права, и не бѣло чѣвати много жалѣбѣ на шинки кѣтовыи. Томѣ обстоаню належитсѣ такожѣ приписати, що громады, бѣдѣчи властителѣами пропинаціонного права вышинкѣ а маючи дѣакѣсю самодѣйнѣсю юрисдикцію полиційнѣсю, одолѣють дѣже скѣточнѣйше выстѣповати въ оборонѣ права свога, такъ особы приватнѣи; протоежѣ исключнѣдѣсть пропинаціонного права вышинкѣи громадѣ далеко меньше бѣвае нарѣшане, такъ исключнѣдѣсть того права иныхъ особѣкѣ.

Если бы край або держава, про спѣлочнѣдѣсть, хотѣла енергичнѣйше и скѣточнѣйше выстѣпити превенцію противъ шинкамъ кѣтовымъ, то дѣлалибы дѣа сохраненѣа певного исключного, изѣматного оуправненѣа, которе остаточное, скорше чи пѣзнѣйше бѣдѣе знесене; скрѣпѣалибы прѣто оуправненѣе изѣматное и надавали кѣльшю кѣртѣдѣсть томѣ правѣ, безъ огладѣ на тое, же спѣлочнѣдѣсть скорше чи пѣзнѣйше бѣдѣе мѣстѣла за знесенѣе его вынадгородѣ дати.

Бѣвышѣ того певнымъ есть, що навѣтъ въ разѣ повного оусвѣненѣа шинкѣвъ кѣтовыхъ, спѣлочнѣдѣсть не дѣпнѣлабы цѣли намѣренои, не загатилабы деморализаціи, ани довольного помноженѣа числа шинкѣвъ вѣстнѣючихъ, если бы не знайшла спѣсѣбѣ, ѣтдающего въ рѣски краю можебнѣдѣсть скѣточного зменьшенѣа числа шинкѣвъ.

Ижѣ мало громадѣ, въ которыхъ бы шинкѣ еденѣ лише знаходилѣ сѣ! Въ кѣлькожѣ-то не маемъ по кѣлька, ба по кѣльканыцѣать тыхъ закладѣбѣвъ, частократчо до размѣитыхъ особѣ належачихъ! Въ такѣмъ состоаню несомнѣнно трѣдно бѣло бы обмежати и зменьшати число шинкѣвъ, а впростѣ-же годѣ выключити всѣкѣсю конкуренцію о отвѣтъ численнѣйшѣи, о шинкарѣбѣвъ обротнѣйшихъ, рѣйнѣйшихъ.

Если правительство такъ енергичное какъ прѣское, въ першихъ десяти лѣтахъ жадными огладами конституціонными въ дѣланю своѣмъ непѣстанное — знести исключнѣдѣсть права

вышинкѣ пропинаціи, и выдавши нормѣ вынадгороду оуправленнѣхъ за пошкодованье, якого бы скѣткомъ того внесена могли дѣзнати — отже маючи и по огладѣ правномъ рѣши къ томъ розвѣзаній, а дознаючи перепоны ино къ польшенію рѣшевого прака вышинкѣ осокамъ передже исключительно оуправленнѣмъ — лѣтъ къльккадесать працѣ нестомимон потребокала до зменьшеня числа шинкѣвъ зъ 3.371 на 1.932, т. е. маєсь о 43%; и задачъ свою еще нѣжкъ неважає за исполненѣ, но всажимъ оуставамъ и приписамъ къ обмеженю можевности оуживаня трѣнѣвъ признає вагѣ осокеннѣ, и непрерывно такъ найенергичнѣйше къ оуменьшеню числа шинкѣвъ дѣлає: — сколькожь то меньше мы дѣлати можемъ. шобы намъ оудалоса къ короткомъ времени отвѣтно заадити стосѣнки шинковин, безъ нарушеня правъ исключныхъ властителей пропинаціи!

Зыточно вѣло бы высказовати, шо годѣ намъ къльккадесать лѣтъ ждати на зменьшенке числа шинкѣвъ; зыточно, приходити, на такїи перепоны вѣлакы наražена всажка властей администраціиныхъ дѣлательнѣсть, если бы пропинаціиное право вышинкѣ осталоса на-дальше власностею приватныхъ, которїи въ кождѣмъ розпорядженю, въ кождѣмъ крокѣ къ прикороченю гѣбительного пѣдѣджаня до пѣнства, могли бы оумотрѣвати замахъ на свои права, и въ богато вынадкахъ мали бы нарѣчидѣсть парализовати кроки, къ воздержаню опойстка предпринятїи.

Оттакъ и отношенямъ и интересамъ свѣлочности нашей найотвѣтнѣйше вѣде, отношеня пропинаціи такъ заадити, абы пропинаціиное право вышинкѣ стало са предметомъ промысла концесіонованого, а право выданя концесіѣ абы выконвала найвысшая власть краєва автономична, на пѣдставкѣ оуставѣ краєвнѣхъ.

Если зъ єднои стороны высказанїи тѣ способѣ розвѣзаня той справы оубажаемъ за найотвѣтнѣйшїи, то годѣ намъ зъ дрѣгой мовчкомъ поминѣти иншїи системѣ, численнѣхъ маючїи приклонникѣвъ. Єсть то оурегульованке прака вышинкѣ пропинаціиного черезъ перенесєнке го на край.

Гадкѣ тѣю пѣдношено и розвѣрано къ сѣрахъ децидїючихъ вже къ р. 1857, хотѣи зъ поведѣвъ совѣмъ инакшихъ. Ётогда ишло о вынайденке новнѣхъ жерелѣ доходѣ для фонда краєвого, абы мѣгъ отвѣтно одоѣти потребамъ перевѣдєчя индѣмнизацин, а перенесєнке прака пропинаціи на рѣчкѣ фондѣ краєвого за вынадгородою оуправленнѣхъ мало статисєтнѣмъ жереломъ доходѣ для фонда краєвого, зъ которого значныхъ сподѣаносє доходѣвъ. Тое приписєнке опералоса на слѣдѣючихъ обстоєннѣхъ:

1. Право пропинаціиного вымагає неотзовно доразнои и скѣточной охорони противъ неправннѣмъ подрывамъ. Выданье такнѣхъ отвѣтнѣхъ, изѣятнѣхъ приписѣвъ сохранныхъ спорѣкало бы са съ тепѣрѣшннѣми понатїями правннѣми. Той огладѣ ѳтпадає съ перѣходомъ прака вышинкѣ на рѣчкѣ краю:

Ётогда-во свѣлочнѣсть, сохрєнєючи тое свое право, вѣде боронити ского исключного оуправленя, которє ётогда вѣлабы исключннѣмъ правомъ краю.

Отже нѣтъ сомнѣня, шо край, обнєвши на сєбє доходѣ зъ пропинаціиного прака вышинкѣ, значно може збѣлшнѣти доходѣ зъ нѣго черезъ выданье приписѣвъ сохрєнєючихъ оныи въ той способѣ, якъ сохрєнєє са искаючннѣи прака правитѣльскїи.

2. При перенесєню исключного прака вышинкѣ на рѣчкѣ краю дадѣть са оурегульовати всѣ тїи стосѣнки, которїи яко досєль належно непоменїи и запѣтанїи, оушкоджають доходѣ зъ прака вышинкѣ; меже иншннѣми:

а) покѣрь на власннѣи оужитокѣ;

б) продажѣ солодженнѣхъ горѣлокѣ;

в) гандель спиритсес и гьртокный гандель горьккою въ бочкахъ.

Отвѣтное тыхъ и всякихъ подобныхъ справъ оурегъльванье немало причинитса до збольшина доходу къшинкь.

3. Бршткь отпаде такъ шкоданкамъ конкуренциѣ колькохъ оуправленыхъ, чито въ той самой мѣстцекости, чи къ мѣстцевостяхъ сьсѣдѣющихъ, котора-то конкуренциѣ оста-точно мѣснтъ дохъдъ права къшинкь зменьшити. Икъ отпаде конкуренциѣ, то подорожѣють цѣны горькки, шо для краю такъ въ причинъ спѣлочныхъ, шкъ, къ томъ разь, также и экономичныхъ есть важаеме.

Зъ того кькѣдено кнесокъ, шо дохъдъ права къшинкь, по перенесеню го на край, зможе сѣ о 50% до 100%.

Незаперчаемъ, шо перенесенье прака пропинациѣ на край докело бы дѣйстно до покышнихъ скъткъвъ; кѣлкако не могълибысьмо дораджьскати принята того сис-темы, а то изъ слѣдѣющихъ поводѣкъ:

1. Перенесенье исключного прака пропинациѣ на край спрвадило бы ино змѣнс къ особѣ кластителѣ, а самое прако остало бы. И понеже дьхъ пракодакстка промыслового спо-рѣкае сѣ исключности кѣлкихъ оуправленій промысловыхъ, и къ дальшомъ розкыткь мѣгъ бы томъ правь загрозили: протое полишенье го, готѣй бы особѣ кластителѣ змѣнено, могло бы на край великии страты звалити.

2. Зъ перенесеньемъ прака пропинациѣ на край, мѣсклъ бы неотзовко край, къ разь неповожденъ, власнымъ фондомъ отпокѣдати.

Оттакъ препоньсемъ: насемѣсть коексти системъ концесійный зъ застереньемъ, абы консенса кьдакала найкышамъ автономичнамъ властью краевка на пѣдставкѣ оуставъ крае-кыхъ, и складаемъ на стѣль Бьс. Изьвы проектъ кькьспь пропинациѣ на томъ системѣ опертый, который въ даныхъ остоаныхъ здасѣ намъ кѣмѣкръ найоткѣтѣйшимъ—якоже:

1. зноситъ исключность, и тымъ самымъ стосѣсемъ до дьхъ пракодательства про-мыслового;

2. ненаражае краю на отпокѣдлемѣсть грошекь;

3. подае не ино можнѣсть енергичного и скъточного дѣланѣ противъ шинкамъ кьстовымъ, но заразомъ прако означана числа шинкѣкъ концесіонканыхъ и бачный дозоръ полиційный надъ ними розтагати;

Запевнае оуправленымъ откѣтнью индемнизацию къ готокизнѣ, ненаражаючи ихъ на шансы кьресъ папѣрѣкъ кальорокыхъ; а

5. по кьплаткѣ индемнизациѣ для крайки дохъдъ плынѣчѣй зъ кплатъ за консенса.

Розказанье той справы способомъ черезъ насъ кьказанымъ загатитъ лихѣи скътки зьыточно великого числа шинкѣкъ и зьытъ малого дозора надъ ними, отдае властью и обо-кзвокъ чьванѣ надъ тымъ власти зъ кьворь Бьсокои Изьвы кьходоучѣй, а оулегчитъ ѣи дѣланѣ на томъ полѣ, не оставляючи реальныхъ оуправленій до шинкѣканы, шкъ то дѣсемъ къ краяхъ сьсѣднихъ, то при великомъ числѣ оуправленыхъ кьлобы немалую перепоню къ зладженю тон галъзы промысла къ спѣбѣ потребамъ спѣлочности нашѣй отвѣтный.

Страхючи сѣ томити Бьсокси Изьвѣ поскремьмъ оузасаджаньемъ постановкѣ по-единокыхъ проектѣ, застерѣгае совѣ Бьдѣклъ краевкый можнѣсть достарчѣканы стосокныхъ поясненій къ разкѣ потребности, и кѣнчитъ кнескомъ:

Бьсокій Бѣймъ зволитъ оухланти оуставъ о кькьспѣ прака пропинациѣ пѣдъ $\frac{1}{10}$ и повзати покъзанью сѣ нымъ оухкала пѣдъ $\frac{2}{10}$.

Львѣвъ дня 25. Жотна 1872.

Прѣководителъ: Застѣпающій Бь. кн. Маршалка:

Октавъ зъ Бѣймшовой Пѣтрѣскій,

членъ Бьдѣклъ краевкого.

Спраководатель:

Павло Бьварчиньскій,

застѣпающій членъ Бьдѣклъ краевкого.

$\frac{1}{10}$
 $\frac{2}{10}$

Оу х в а л а

Соймъ королевства Галиціи и Лодомеріи съ великимъ княжествомъ Браковскимъ взы-
вае ц. к. правительство о представленьє Радѣ державной вносѣ до оуставы:

1. абы индѣмнизациѣ за выкупъ права пропинаціи отъ до-
теперѣшныхъ оуправленныхъ, сертификаты яко свидѣствєа высоты
признаной индѣмнизации и процента отъ той индѣмнизации припа-
дающіи — оубольненіи вѣли отъ стѣмплѣкъ, податкѣкъ державныхъ
и всякихъ належностей правительскихъ ;

2. абы выкупъ пропинаціиого права вышинкѣ на рѣчь краю,
тоже всякіи съ тымъ выкупомъ, съ вымѣромъ, переказомъ и вы-
платою индѣмнизации за той выкупъ зказаніи подана, протоколы,
документа, вписы гипотечніи, выроки, переказы сѣдочки, и нишіи пись-
ма або чинности сѣдѣкъ, комисіи покѣтковыхъ, комисіи краекон,
яко и всѣхъ нишихъ властей вѣли вѣлий отъ стѣмплѣкъ, отъ на-
лежностей непосредныхъ, отъ оплатъ депозитовыхъ, и загаломъ,
отъ всякихъ належностей правительскихъ ;

3. абы консенса пропинаціиины, оуправляющіи до вышинкѣ
напоѣкъ, выдаваныи черезъ власть фондомъ закѣдѣющѣ, тоже ли-
ценции полиціиины шинкарямъ выдаваныи отъ стѣмплѣкъ и оплатъ
державныхъ вѣлий вѣли.

ОУСТАВА

о выкѣпнѣ права пропинаціи

зъ дня

ововазбѣюча въ королевствѣ Галиціи и Лодомеріи съ великимъ княземъ Краковскимъ.

Сходно съ оухвалою Сеймъ Мого королевства Галиціи и Лодомеріи съ великимъ княжествомъ Краковскимъ распоряджаю, що слѣдѣе :

ГЛАВА I.

Постановы загалнѣ.

Върѣвъ

§. 1.

Пропинаціе право върѣвъ горачихъ трѣнкѣвъ зноситъ са.

Върѣвъ тыхъ трѣнкѣвъ ставса, съ обмеженами въ нынѣшнѣй оуставѣ оустановлеными, ътъ дня вхѣдъ жи въ житье предметомъ свободнаго промысла.

Вышинкѣ

§. 2.

Съ днемъ 1. Сѣчил по оголошеню нынѣшной оуставы оухналаса исключѣсть пропинаціе право вышинкѣ горачихъ трѣнкѣвъ. Право шинкованья ътъ того дня выконванє бѣде за консенсами, на рѣчь краю оплачванымн. Право тоє може лише по пѣти оуставодавства краєвого рєгьльованымъ бѣти.

Оплаты консѣмціеины

§. 3.

Оплаты консѣмціеины, черезъ никоторыи громады ътъ върѣвъ и спроваджванья горачихъ трѣнкѣвъ побєраніи, остають са нєнаршєніи.

Индѣмнизациа.

§. 4.

За оутратѣ права пропинаціи отримаютъ оуправнєніи индѣмнизацию, обчисленю по постановамъ §§. 15. и 16.

*

Фондъ индѣмнизаційный.

§. 5.

Фондъ индѣмнизаційный покрываетъ изъ оплатъ за концесіи и шинки.

Шинки.

§. 6.

Выдѣлъ краевый устанавливаетъ въ каждой мѣстцевости число шинковъ и означаетъ мѣстце для каждого шинка.

Лиценція на вышникъ.

§. 7.

Лишь тѣ особы могутъ шинковать, которыя имеютъ лиценцію. Выдѣлъ повѣтового утвержденъ черезъ настоятеля политической власти повѣтовой. Концессионарь можетъ або для себя выстаратися о лиценцію, або представити особу въ лиценцію заосмотрѣнъ.

ГЛАВА II.

О индѣмнизаціи.

Зголошенья.

§. 8.

Имеющій право до индѣмнизаціи долженъ зголоситися на письмѣ до Выдѣла краевого въ непротспаемомъ терминѣ шесть мѣсаций отъ дня входу въ житые нинѣшной оуставы.

Оуправненный, если въ повышомъ терминѣ не зголоситъ самъ, тратитъ право до индѣмнизаціи.

§. 9.

Если оуправненный не зголосилъ самъ въ повышомъ терминѣ (§. 8.), мають право его доживотинки, вѣрителѣ гипотечный, або нишій рѣчево оуправненій, въ дальшомъ непротспаемомъ терминѣ трехъ мѣсаций зголосити право до индѣмнизаціи, черезъ оуправненого незголошеня, подъ рыгоромъ оутраты такожь для нихъ всякого права до индѣмнизаціи.

§. 10.

Еслибы выказалоса, що индѣмнизаціа превышаетъ цѣлу належность зголошающихъ самъ (§. 9), то оуправненный, замѣдавшій зголоситися въ терминѣ въ §. 8. оустановленомъ, немає жадного права до лишной надвышки индѣмнизаціи. Надвышка тамъ припадае на рѣчу фондъ.

Комисіи признающій индѣмнизацію.

§. 11.

Для обчисленя индѣмнизаціи оустановлены бздѣтъ комисіи повѣтовой и комисіа краева въ Львовѣ. Зачертъ дѣлаи комисіи повѣтовой содержитъ цѣлаи обшаръ повѣты.

§. 12.

Комисія повѣтова складаеця зъ настоятеля политичной власти повѣтской, або его заступника, тако предводителя, и зъ двоухъ членѣвъ, зъ которыхъ единого именне Быдѣль повѣтскый а наслѣдно дрѣного Быдѣль краевый.

Тымъ самымъ способомъ именованый бѣде заступникъ для каждого члена комисіи.

Оухвалы къ комисіи западають безъ огладию бѣльшиною голосѣвъ. Члены комисіи повѣтской, именованый черезъ Быдѣль краевый и черезъ Быдѣль повѣтскый, поверати бѣдѣтъ на часъ оурядованя Діеты по 3 зар. в. а. шодень и вынадгородѣ коштовѣъ дороги по 1. зар. в. а. за милю.

Члены комисіи повѣтской, именованый черезъ Быдѣль краевый и черезъ Быдѣль повѣтскый, складають къ рѣки предводителя комисіи краевон або его делегата приреченькѣ, „що при порученьхъ имѣ чинностахъ обовязки свои сповнати бѣдѣтъ сѣмѣнно, по найлѣпшомѣ кѣдѣню и пересѣдченю.

§. 13.

При комисіяхъ повѣтскыхъ оустановлене Быдѣль краевый заступникѣвъ фонда индѣмнизациѣного Быдѣлови краевомѣ ѳтповѣдающихъ

§. 14.

Комисія краевая складаеця зъ маршака краевого або делегованого черезъ него члена Быдѣла краевого, тако предводителя, и зъ шести членѣвъ. Двоухъ именне намѣстникъ зъ помежъ совѣтникѣвъ намѣстництва, двоухъ именне президентъ высшего сѣдѣс краевого въ Львовѣ зъ кола совѣтникѣвъ того сѣдѣс, а двоухъ выбирае Быдѣль краевый изъ кола своего.

Члены комисіи краевон мають заступникѣвъ къ тойже самѣ способѣъ именованныхъ або обранныхъ.

Въ разѣ покликаня до чинности вѣдѣнають заступники въ права и обовязки членѣвъ.

До повѣзатѣя оухвалы незѣвѣлема есть притомиѣсть предводителя и що найменьше четыре членѣвъ. Оухвалы западають безъ огладию бѣльшиною голосѣвъ.

Члены комисіи краевон не поверають жадной вынадгороды.

Вымѣръ индѣмнизациѣи.

§. 15.

Подставою до обчисленя чистого доходѣ зъ пропинациѣного права вышинкѣ становентъ перѣсѣчная цифра доходѣ принятого до вымѣрѣ къ послѣднихъ шѣсть лѣтахъ ѳтъ 1867 до 1872 рокѣ включно.

Если податокъ доходовой вымѣренный бѣлъ ѳтъ доходѣ зъ права вышинкѣ въ ползченю съ иными доходами, такъ и. пр. съ доходами зъ млына, цегольни, заѣздѣ и т. п., орѣче комисія на подставѣ фѣсѣи а еслибы фѣсѣи не выказовали каждого доходѣ поокреме, на подставѣ посѣбныхъ доходженіѣ, кѣлько въ загалъной квотѣ доходѣ мѣстнтѣя иишихъ доходѣвъ и кѣлько оставѣся тако доходѣ зъ пропинациѣного права вышинкѣ.

Где при вымѣрнѣ податка доходоваго отъ дохода въ пропинаціи прака вышникъ не оуызгладено и не потронео чиншъ за бѣдынки до выконскаго вышникъ додани, або за додани держателин или шинкареки полъ, пасокиска, или картости иишнхъ шкихъ иишдъ додатковъ: орекае комисіа на подставка поособенныхъ доходовеній; сколько ти додатки скомпензовани сѣтъ взаимными додатками, которіи додавалъ властителин держатель або шинкарь, а которіи не бѣли дочисленіи до дохода въ пропинаціи прака вышникъ при вымѣрѣ податка отъ того прака.

Въ протинкомъ разѣ орекае комисіа, колько въ того дохода належитса оттронсти отъ частого дохода въ пропинаціи прака вышникъ, принятого за подставка вымѣрнѣ податка.

Отъ означеного въ той способѣ истинного дохода въ пропинаціи прака вышникъ оттронжеса непосредній податокъ съ великими додатками отъ того дохода оплачваный, обчислений кѣдла переѣчка въ лѣтъ отъ 1866 до 1872 р. кляючно.

§. 16.

Громады выконсуючи пропинаціи прако вышникъ къ скоемъ класномъ обрѣбѣ, отримують двайцятикратный справданный чистый доходъ пропинаціи прака вышникъ яко индемнизацию.

Иишій оуправленій, а такожъ громады: сколько выконсують тое прако поза класнымъ обрѣбомъ, отримують пѣтънайцятолѣтний справданный чистый доходъ пропинаціи прака вышникъ яко индемнизацию.

Громады, которіи прако тое, хотай ко класномъ обрѣбѣ набѣли по дню 1. Сѣчня 1872, отримують пѣтънайцятикратной справданный чистый доходъ пропинаціи прака вышникъ, яко индемнизацию.

§. 17.

Отъ признани индемнизации выплачвана бѣде оуправленымъ отъ дня дѣйствого отплатъ имъ прака вышникъ, т. е. отъ дня съ которымъ почнѣтъ выконскати прако тое концессіонарѣ черезъ выдѣлъ краевый оустановленій, пѣти процентовамъ рента, полрѣчно въ долъ западаюча.

Постѣпованкѣ при вымѣрѣ индемнизации.

§. 18.

Зголошенкѣ внесене по гадцѣ постановѣ §§. 8. и 10., оудѣлае выдѣлъ краевый комисіи покѣтокѣи до перекеденѣ постѣпованѣ.

§. 19.

По заковзаню осѣбѣ, которіи внесли зголошенѣ, тоже застѣпника фонда, и выслѣхавши внесковѣ черезъ иишхъ представленныхъ, доходитъ комисіа покѣтока по оурядѣ, кѣдла постановѣ §. 25., шкий естъ чистый доходъ въ пропинаціи прака вышникъ.

На подставка того доходженѣ означае комисіа высотѣ индемнизации (§. 16.) и врѣчае вырокъ индемнизацииный кождѣи сторонѣ интересанѣи и застѣпникови фонда.

§. 20.

Отъ того вырокъ може каждая сторона интересована яко и за-
стѣпникъ фонда, откликатиса до комисіи краевои.

Рексрсаъ належитсѣ внести на рски комисіи повѣтвон въ не-
простѣпаемомъ терминѣ трийцать днй отъ днѣ, въ котрѣмъ ре-
ксрсячомъ вырокъ дорзчено. Комисіѣ повѣтвон предкладае комисіи
краевѣй всѣк протнѣвъ самомъ вырокови внесенн рексрса въ еднѣмъ
справозданю, и дорзчае акта розправы индѣмнизациѣнн.

Комисіѣ краевѣ розпѣзнае цѣлѣю справѣ, запоряджае въ разѣк
потребы дохѣдженѣ оудополнительнѣ, и съ выключеньемъ всякого
дальшого откликанѣмъ и дороги права, вырокъ остаточнѣй о высотѣк
индѣмнизациѣн.

§. 21.

Такъ комисіи повѣтвон якъ и комисіѣ краевѣ пересылають
Выдѣлковѣ краевомъ по оурядѣ копнѣ вырокѣвъ индѣмнизациѣннхъ
якнѣ выдали.

Комисіи повѣтвон чѣкають надѣ правосильностію вырокѣвъ
своихъ и завѣдомляють Выдѣлкѣ краевѣй о зайшовшѣй ихъ пра-
восильности.

§. 22.

**Переказованье признанон
индѣмнизациѣн.**

Индѣмнизациѣ по зглѣмѣ правъ рѣчевыхъ встѣпае въ мѣстце
отнѣмтого права пропинациѣн.

Если права пропинациѣ принадлежали до нерѣшимости, вѣдѣшон
предметомъ книгъ табѣларныхъ, або самостѣйно предметъ тыхъ
книгъ становили, оудѣлае комисіѣ повѣтвон по оурядѣ вырокн ин-
дѣмнизациѣнн по запавшѣй правосильности ихъ (§. 21.), стверджа-
ючи тое обстоянѣе сѣдѣокн табѣларномъ, которѣй рѣвноже по оур-
адѣ оувидочае въ книгахъ табѣларныхъ, яка индѣмнизациѣ въ мѣст-
це права пропинациѣн встѣпила.

§. 23.

При табѣларномъ отдѣланю отъ нерѣшимости, при отписо-
ваню, переказованю и выплатѣ индѣмнизациѣн за права пропинациѣн
вѣдѣшнѣ предметомъ книгъ табѣларныхъ, або принадлежностію нерѣ-
шимости, становлѣшон предметъ книгъ табѣларныхъ, стосѣсѣ
аналогичнѣй приписѣ цѣк. патентѣ зъ д. 8. Листѣпаднѣмъ 1853. (ч. 237.
Вѣстника оуст. дѣрж.)

Належитѣсти за индѣмнизациѣн переказованнѣ обчислѣсѣсѣ однакже,
откѣтно обовѣзѣющимъ приписамъ, на валютѣ австрійскѣсѣ.

Цертификаты.

§. 24.

Отвѣтно переказовн сѣдѣокомъ выдае Выдѣлкѣ краевѣй особамъ
въ сѣдѣокомъ переказѣ wskazанымъ цертификаты индѣмнизациѣнн-
содержающнѣ: имѣ особы або дѣбрь, на которнѣ цертификатъ голо-

Постановки пѣреходныи

§. 28.

На время прошуъхъ трехъ лѣтъ отъ оубыткима исключености пропиданційного прака кышникъ (§. 2.) отрымсе кожамъ досеам оупрдыный по снадѣ нынѣшон оустакы коненсе на кышникъ, къ тмуъхъ оунакже шинковануъхъ, къ которуъхъ досеам дѣйстиво шинковатъ, зъ онагою патъ отъ ста отъ ккоты принатон на рѣкъ 1872 гако до-хѣдъ зъ прака проинациъ до кымѣрс податкъ.

Концисіонари таки доекни оунакъ при шинкованю тѣсно стоскаднса до загдавныуъхъ приписѣкъ полиційныуъхъ и до постановъ нынѣшон оустакы.

§. 29.

Оустановакы числа

Шинкѣкъ

По оупыкът покышного тросектъкъ оустидокадѣ кыдѣкъ краевыи число шинкѣкъ къ кождѣи мѣстцекосты и кызндѣде мѣстци даа кождого шинкъ.

Зъ оуагдаднзныкыма змѣнъхъ вказанууъхъ мѣстцекымы стосынками, стоссеам при томъхъ кыдѣкъ краевыи до засады, авы правкымно къ еднѣи мѣстцекосты шинкъ, авше еднѣнъ, къ бѣам шуъхъ-же громадауъхъ авы не кпроекадужевано бѣамшы шинкѣкъ, авкъ ино по едномуъ на тымсѣчъ жытѣкъ.

ШАЕ; СКОБКАСТЬ И НАДМНИЗАЦІИ КЫПАТНМОН; КЫСОТЬ ПРОЦЕНТЪКЪ КИДАМ
СТОМЫ ПО ПАТЪА ѠТЪА СТА, ПОАЪРОЧНО ЗА ДРАЪ ЗАПАДАЮЧНУХЪ; ТОЖА
СТЕРДЖЕНКЪ, ЦО КЫПАТТА ПРОЦЕНТЪКЪ И СПАТТА ИНАДМНИЗАЦІИ СЪТЪ
ЗАБІЗПЕЧЕНІИ НА ФОНДАЪ ПОКСТАЮЧЪМА ИЗЪ ОПАТЪА ЗА ѠУДАВАННА КОН-
СЕНСЪКА НА ШННКИ.

§. 25.

БЕКИ ѠУХЕДАННОЕ ПРАКО ПРОПНЦІИНОЕ НЕ ВЕТЪА ПРЕДМЕТЪМА КНИГЪ
ГИПОТЕЧННУХЪ, АНИ ПРИНАДЛЕЖНОСТЮ НЕРЪШНОСТНІИ ПРЕДМЕТЪА НУХЪ СТА-
НОВАДЧОН, КЫДАЕ БЫДАВАЪ КРАБЕКЪИ ѠУПРЕДЕННОМЪА ЦЕРТНФНКАТЪА БІЗЪА
ПРЕКАЗЪА СЪАУКОГО.

§. 26.

НА ЖНЧЕННА СТОРОНЪА ПИСЬМЕННО КЫРАЖЕНЕ, И ЗА ЗАЛОЖЕННАМА ЦЕР-
ТНФНКАТЪА, ѠУКНАДОУАЕ БЫДАВАЪ КРАБЕКЪИ НА НЕМЪА ПЕРЕНЕСЕННЕ КЛАСНО-
СТНІИ ЕГО, АВО ПРЕДАЛОЖЕННІИ ЦЕРТНФНКАТЪА ПЕРЕНЕСЕ НА КЪАККА ЦЕРТНФН-
КАТЪОКА НА МАНЪШІИ КЕОТЫ ГОЛОШАЮЧНУХЪ, АВО ѠТЕКРАТНО.

§. 27.

РОКНОВАРЕМЕННО СЪА КЫДАННАМА ЦЕРТНФНКАТЪА ЗАМЫКАЕ БЫДАВАЪ
КРАБЕКЪИ РЕНТЪА ѠТЪА ИНАДМНИЗАЦІИ (§. 17.) ПО ТЪОМА ДАНЮ ЗАПАДАЮЧЪА.

Со мѣною стосѣнокъ може Выдѣль краевый выданы къ томъ постановкы змѣнити.

Выдаванье консенсовъ

§. 30.

Выдѣль краевый выде консенса. оуправляючіи до шинкована за оплатю, которой высотѣ оустановкамъ каждый разъ отвѣтно мѣстцевымъ стосѣнкамъ, однакже зъ оузглядненьемъ обстоянн, абы нзъ всѣхъ оплатъ, зъ того жерела выплывающихъ покрыти потребности фонда индѣмнизациѣного и оуможевити сплатѣ сертификатовъ до трійцать лѣтъ.

Доки индѣмнизациѣ къ цѣломъ краю не вѣде спелна выплывена, мають оуправленнши першинѣ до одержана консенсовъ, однакже скѣлько и они до приписовъ полиційныхъ застосѣются.

Оплаты за консенсы.

§. 31.

Оплаты за консенса побѣраютъ тѣи самыи органи и стараютъ тыми самыи средствами, шкъ податки.

Шинкарѣ.

§. 32.

Концесіонарь доуженъ або выеднати лиценцію для своени особы и особисто шинковати, або представити для каждого шинкѣ шинрѣлка порѣчнымъ (кавцію) заосмотреного.

Выдаванье лиценціи

§. 33.

Лиценцію выде Выдѣль повѣтховый и затверждае настоятель политичнон класти повѣтскон. Противъ ѳтказаню вѣльно ѳтказатнся по пѣти рекѣрѣ до Выдѣла краевого, который розсѣдлае рекѣрѣ къ порозсмажню съ ц. к. намѣстництвомъ, съ выключеніемъ всякого дальшого ѳтказкѣ. Еслибы тоѣ порозсмажнѣе не доѣшло до скѣткѣ, лиценціѣ оуважася за ѳтказанѣ.

§. 34.

Лиценціѣ не може вѣти выдана на довшое время шкъ оденъ рокъ, и предъ оуплывомъ того рокѣ тымъ невѣтъше мѣсцѣ вѣти ѳтноклена, шко же шинкѣющій къ разѣ противномъ за шинкарѣ кѣтвого оуважаннѣ вѣде.

§. 35.

Оудѣлена шкъ ѳтноклена лиценціи ѳтказася, если особистѣсть постѣпованье або стосѣнки оубѣглающого ся не длютъ достаточной порѣки, отвѣтного закѣдована шинкомъ, або выканкѣютъ оузасаженое пѣдозрѣннѣ, шо надѣшние лиценціи до поперана пѣаньства, заказаннхъ игорѣ, перѣховѣвана пѣдозрѣннхъ предметѣвъ; або вспнрана необычайности.

Каждое выкrochenнѣ противъ приписамъ полиційнымъ, каждое пѣвѣдзованнѣ до выстѣпковѣ выше высказаннхъ, спровадженѣ оутратѣ

лиценціи, а концессионарь обязанный есть представить нового шинкаря лиценціевъ засмотренного.

Органа поклыканій до оудѣлныхъ лиценцій не сѣть обязанный выдавати мотыва ского ореченя, чи то при ѳтдаваню чи при ѳдобраню лиценцій.

Шинкованье.

§. 36.

Шинкарь есть слѣгою концессионаря, а оцѣныя стосѣнкѳкъ слѣжбовыхъ подпадае загальнымъ приписамъ, обязѣвающимъ о отношеню слѣгъ до слѣжбодателѣкъ.

§. 37.

Посѣдателямъ горѣвковарень, вровкарѳкъ и медосытень и фабрыкантамъ спиритсѳкъ не вѳльно продавати сконхъ, вырѳвѳкъ инакше якъ лише гѣртомъ.

§. 38.

Фабрикамъ трѣнкѳвъ солодженыхъ, т. е. аракс. рѳмѳ. пончовон есенціи, розолнебѳкъ и ликерѳкъ, спераджаныхъ по пѣти хѣмичнѳй и спосебомъ фабричнымъ, которыхъ цѣна мѣснѣтъ вѣсти цѳнайменьше с пѣтъдѣсѣть процентѳ дорожша ѳтъ пересѣчныхъ цѣнъ горѣвки, вѳльно продавати вырѳвъ скѳй въ власныхъ складахъ въ вѣстелькахъ запечатаныхъ, содержаючихъ цѳнайменьше пѳлъ массы пльнѳ.

За окремѣшнимъ позволеньемъ ц. к. политичнон власти покѣткои, выданнымъ къ порозѣмѣнню съ Бѣдѣломъ покѣтковымъ, мѳгѣтъ гандлѣ корѣннѣй, а на провинціи такожъ гандлѣ товарѳвъ мѣшаныхъ продавати къ той самъ спосѣбъ сказанѣ высше трѣнки солодженѣй.

Крамарамъ позволеня того выдати не можна.

Бѣдѣль краевый станокитѣ, чи и съ акими можебыми обмеженями властителѣ або держателѣ заѣздѳвъ мѳгѣтъ шинковати, и выдае имъ окремѣшны консенса за оплатю.

§. 39.

Пѳдрѳбнѳ продажъ сказаныхъ въ §. 38. трѣнкѳвъ на келишки або къ инимъ якъ тамъ означенѣй спосѣбъ позвалати може Бѣдѣль краевый трактѣернамъ, какарнамъ и цѣкернамъ, и лише по тѣснѳмъ заданю и выказаню истиннон мѣстцевон потребности, и по пересѣдченю сѳ. цѳо концессионарь права кышнѣкъ, не заспокаме той потребности.

§. 40.

До провадження гандлю гѣртѳвого горачими трѣнками надае позколѣныя ц. к. оудѣль покѣтовой къ порозѣмѣнню съ Бѣдѣломъ покѣтовымъ; лише властителѣ горѣвковарень, вровкарѳкъ и фабрикъ не потребѣють до гѣртѳвонн продажѣ ского вырѳвѳ жадного позволеня. Въ гандлю гѣртѳвѳмъ продавати можна трѣнки лише къ вѳчкахъ содержаючихъ цѳнайменьше едно низшо австрѣйское вѣдро трѣнкѳ.

§. 41.

Подрѣбна продажъ горючихъ трѣнокъ солодженыхъ къ запечатаныхъ вѣтелекахъ полѣмасовыхъ черезъ особы оуставою нынѣшною къ томъ не оупоажены. безъ оузысканя окремѣшнаго позволѣна (§. 38.) мае вѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зол. в. а., а если перестѣпленя того допѣститъ сѣ гандель корѣнный або гандель товарѡкъ мѣшаныхъ або крамарь, кромѣ того при третѡмъ разѣ оутрата права дальшого оутримованя провадженого гандлю.

§. 42.

Подрѣбна продажъ трѣнокъ солодженыхъ на келишки або въ вѣтелекахъ незапечатаныхъ, або хотѣи къ вѣтелекахъ запечатаныхъ але къ меньшей скѡлкности шкъ полѣ масы, безъ оузысканя вымаганого позволѣна на тѣю продажъ (§. 35.) мае вѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зол. в. а. — Кромѣ того тратитъ властитель гандлю корѣнного або товарѡкъ мѣшаныхъ, который малъ позволѣны до проданя тыхъ трѣнокъ къ запечатаныхъ полѣмасовыхъ вѣтелекахъ, и фабрикантъ солодженыхъ трѣнокъ, въ которого склепѣ або складѣ допѣшено бы сѣ того перестѣпленя, при дрѣгѡмъ разѣ право продаваня тыхъ трѣнокъ къ запечатаныхъ вѣтелекахъ, а къ разѣ поновного перестѣпленя тратитъ властитель гандлю корѣнного або гандлю товарѡкъ мѣшаныхъ право дальшого оутримованя своего гандлю, а фабрикантъ солодженыхъ трѣнокъ право дальшого оутримованя своего фабрики.

Властитель гандлю корѣнного або товарѡкъ мѣшаныхъ, который не мае позволѣна до продаваня тыхъ трѣнокъ къ запечатаныхъ вѣтелекахъ, тоже крамарь, оутратитъ при третѡмъ того рода перестѣпленю право дальшого оутримованя провадженого гандлю.

§. 43.

Кажда подрѣбная продажъ иншихъ горючихъ трѣнокъ есть шинкованьемъ кѣтнымъ. безъ зглядѣ, чи взато за трѣнокъ готовѣи грошѣ або иншѣи предметъ, мающѣи шкъ нигдѣ картость, або чи дано трѣнокъ на кредитъ и чи го дано къ власнѡмъ домѣ або поза домомъ.

§. 44.

Шинкованье кѣтне мае вѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зол. в. а. Властитель гандлю гѣргового горючими трѣнками, тоже оупоаженный по силѣ оуставы до подрѣбной продажы трѣнокъ солодженыхъ, чи то къ полѣмасовыхъ запечатаныхъ вѣтелекахъ, чи на келишки, попадѣтъ тѡй карѣ, если чи то самѣи чи хтонибѣдѣ изъ ихъ домѡвникѡвъ або слѣгѣ допѣститъ сѣ того перестѣпленя, а за третимъ перестѣпленьемъ оутратятъ кромѣ того право дальшого провадженя гандлю або заробѣ.

Кромѣ того попаде сѣ къ каждѡмъ разѣ цѣлый придѣбанный запасъ трѣнкѣ вразѣ сѣ начинями и снарядами до шинкованя конфискатѣ.

Впрокаджныкѣ трынкѣвъ дозколені єсть лише оупрабенымытъ до шинкованнъ або до гандлю тыми трынкѣми, тожѣ на оужитокъ власного предпріємства промыслового, госнодства або домоу Впрокаджныкѣ тыхъ трынкѣвъ на оужитокъ третійхъ осібъ поворомъ оужиткѣ власного каране вѣдѣ оутратою трынкѣвъ тымъ спосовомъ впрокаджныхъ и карими грошкымы ѡтъ 10 до 100 зол. к. д.

§. 48.

Засѣдженій євѣл ныткшнен оутстакы кары грошкѣй припаддють фондоу индѣмнизациіномъ.

Оутстакѣ доктво крабѣ оубѣдѣ, що сѣ тыми карями мѣсѣ джати по покнѡмъ сѣмортнзованю индѣмнизациі

Въ разѣк доказана поквон неможности заплаченнъ кары грошкѣи, вѣдѣ она змѣкнѣна на ѡтпокеднѣи дрѣштѣ, числѣнн єдѣнѣ дѣнѣ дрѣштѣ по 5 зол. к. д.

§. 49.

Доходженкѣ и каданкѣ вѣкхъ къ тѡй оутстакъ оупратнхъ переступленіи прнсаждає дотычнымытъ полннчнымытъ вѣдѣстѣмъ покѣсто-вѣмъ, а въ дрѣгѡй и остатнѡй ннстѣнциі намѣстннцѣхъ. Лише протнхъ оревенон оутраты права дальшого впрокаджнѣ гандлю або зарѣкѣс можнѣ ѡдкнкатнса до вѣдѣстнкого Мнннстерства.

Доходженкѣ доекже настѣзнити на жаднѣкѣ концесіондрѣ.

§. 45.

За окончательность особенно обязывающих при преступлении крестного шинкована почитане вѣдѣ спорадичныя горѣчки на стѣдѣно фабрикован, задракаданной або соодаженн, якобы соодаженного трынкъ фабричного. спорадичного по пѣти хѣминчѣй. Ыльмѣва, что повиднотю горѣкъ эъ оупоказанн фабрики гордичиуъ трынкѣтъ соодаженууъ дни не сѣбезвнмае дни прокинъ змѣнчшаб.

Еъ разѣ сѣмнѣвѣ, чи спорадичнй трынокъ есть истинно соодаженнмъ трынкомъ фабричнмъ, чи ише на стѣдѣно придравнмъ спиритѣсомъ або горѣккою, засагнѣ орѣкающѣй оурдаъ тѣуичного знатѣка на коштъ партн, которѣ твѣрджѣннѣ окажѣ сѣмъ фабричнмъ.

§. 46.

Посѣдичнѣ гордичиуъ трынкѣтъ къ вѣдѣнчѣй сѣдѣккостн, пакъ вымдгнати можѣ покрѣтѣ погрѣвн вѣдѣдѣ особеннѣтѣуъ стѣсѣнчѣкѣтъ або укннлѣкѣуъ окончнчнстѣй посѣдѣтѣдѣ. тоже посѣдичнѣ начннкъ або сндрѣдѣъ до вышннкъ, не станокнчѣтѣ выдрѣдѣтъ само эъ сѣбѣ доказѣ спокнчного преступлѣннѣ крѣстного шинкованнѣ, сѣтъ сѣдѣкожѣ снлнчнмъ доказомъ пѣдѣозрѣннѣ. а цѣпри которѣй ннзѣдѣ эъ тѣууъ окончнчнстѣй зѣзнаннѣ ежѣ тѣлѣкѣ оанѣно сѣдѣка выстѣдрчнчѣтѣ до цѣфѣковнчѣтого доказѣ

§. 47.

Ореченіа що до переступленій повинні всти доручані сторо-
намъ интересоканымъ, которымъ на рѣнѣ прислужае право ре-
кврес такъ шо до ореченіа о провннѣ, такъ и протнвѣ вымкрѣ
кары.

§. 50.

При доходженіахъ переступленій въ тѣй оуставѣ очертаныхъ
може вѣсти ѡдверана приемга ѡдъ скѣдкѡвъ.

§. 51.

Въ разѣ пошлакѣ шинкованіа кѣтового повинна полннчннла власть
повѣтова або старшина мѣстцега заповѣдати ревнзію домовѣ выполна-
емѣ ведла приписѡвъ оуставы карнон для переступленій скарбовыхъ,

§. 52.

Очертаніи въ тѣй оуставѣ переступленіа пѡдпадають задвиненю
если ѡтѣ хниаѣ сповненого перекроченіа оушыныло шесть мѣсцѣвъ
а въ провѣрѣ того часѣ ани потагано обжалованого до ѡтповѣдан-
ности ани не предпринато протнвѣ немѣ шо-до доходженіа сповне-
ного переступленіа, жадного оурадового крокѣ, а въ спеціалности
не вытесовано до него заковканіа.

§. 53.

Концесіонарѣви вышинкѣ вѡльно оутримовати для скѣточнѣй-
шой обороны правѣ своихъ стражню записаженѣ

Право записажаніа стражнѣ пропинаціонн присажнае оурадови
повѣтовомѣ. Приписы розпорядженіа зѣ д. 30. Сѣчня 1860. (Дн. оу.
д. ч. 28) шо до записажаніа стражнѣ полекон мають вѣсти засто-
сованіи такожь до записажаніа стражнѣ пропинаціонн.

Записажаніе має ѡдѣвчатись ведла слѣдѣющон роты :

„Присагаю, шо вѣдѣ стеречи повѣреного моемѣ надзоронн
права вышинкѣ съ шкѣ наибѡльшою пильностію и вѣрностію
ѡдѣ всякои шкѡды, шо донесѣ насѣмѣсть о кождѡмъ непра-
вѡмъ оскорбленію того права, шо не вѣдѣ фалшиво никого ани оскар-
жати, ани подавати въ подѡзрѣннѣ, шо однакожь о кождѡмъ, ктовы
въ шкѣи ннвѣдѣ спосѡбѣ неправнѡ оскорблалъ право вышинкѣ. донесѣ
сѣмѣнно вѣзѣ жадныхъ особнствыхъ згладѡвъ, ведла мого найлѣп-
шого пересвѣдченіа : такъ ми Боже поможи !”

§. 54.

Записажена стражнла вѣдѣ оуважана при выконѣванію своен
слажбѣ шкѡ стражнла пѣванчнна, а оуживати має всѣхъ правѣ
прислужающнхъ пѡдѣ тымъ згладѡмъ по силѣ оуставѣ осо-
вамѣ оурадовымъ и пѣванчннѡн стражнн цивнлннѡн.

Обовязки записаженон стражнѣ пропинаціонн очертѣв рота
присагн.

- а) цѣлон ренты залѣгающей, за which нивдѣ покодѣкъ невзы-
паченой;
- б) выдѣтокѣ въ §. 60 вычисленыхъ и въ слѣдующемъ ползрочію
выплачаемыхъ.

Протое фондъ резервовый не вѣде отдѣльно администрований,
не творить фондъ отдѣльного, но есть лише резервою фондъ индем-
низацийного, въ квотѣ каждый разъ по повышимъ правиламъ
означенѣй.

Сплачванье индемниза- ціи

§. 61.

Решта кождократной надвышки фонда индемнизацийного, оста-
вающа по отчисленю резервы, вѣде шо подѣрѣкъ оужита на частин-
нсю сплатѣ индемнизацин.

Къ томѣ оголосить выдѣлъ краевый съ починкомъ кождого
ползрочіа высетѣ сѣмь, съ слѣдующимъ ползрочіемъ до розданіа
припадающа, съ тымъ до посѣдателькѣ сертификатѣвъ выстосова-
нымъ возваньемъ, авы до трѣхъ мѣсацѣвъ отъ дня оголошеніа вне-
сли освѣдченье, кѣлько въ признаныхъ совѣ сѣмь хотѣтъ спѣстити

§. 62.

Тѣи сертификаты вѣдѣтъ предъ иными сплаченіа, которыхъ
посѣдателькѣ, для прискореніа выплаты, спѣстятъ фондови изъ своен
належности процентъ найвысшій.

Меже офирвючими той самъ процентъ жребій розсѣджае.

Еслибы черезъ заспокоенье кѣхъ въ той цѣли зголошенныхъ
сертификатѣвъ, цѣла на амортизацію индемнизацин припадающа
квота вычерпана не вѣла; або еслибы такого освѣдченіа совсѣмъ
не высеено: то остающа звышка, або цѣла квота къ томѣ назначена,
вѣде черезъ жребій оужита на выкѣплеике сертификатѣвъ въ повнѣй
квотости именнѣй.

§. 63.

Выдѣлъ краевый орѣкае въ кождомъ поедномъ выпадкѣ, чи
сертификатѣ, на котораго, повнсю сплатѣ оставающій въ томъ по-
лзрочію фондъ не выстарчае, може сполна сплаченымъ вѣти, або ли-
ше частиннаа сплата оуищена вѣде.

Въ томъ остатномъ выпадкѣ выдѣле выдѣлъ краевый Certif-
фикатѣ новыи на невыплаченію звышкѣ.

§. 64.

Лѣсованье сертификатѣвъ отѣвѣлаеса пѣлично, а резултатѣ
его маеса до повсюднои вѣдомости подавати.

Належности въ капиталѣ зъ сертификатѣвъ, неподнесеніи до трийцать лѣтъ ѳтъ дна, въ которѣмъ могли бѣти поднесенымы, попадаютъ задавненію.

Такъ ренты цѣкъ и процента ѳтъ тыхъ належностей попадаютъ задавненію, если не сѣтъ поднесеніи до шість лѣтъ ѳтъ дна, въ которѣмъ до уплаты запали.

ГЛАВА V.

Постановы додатковыи.

§. 66.

Близшіи истрѣкци дла комисіи индѣмнизацию кымѣрлячихъ выде выдѣлъ краевый въ порозѣмкню сѣ намѣстничствомъ.

§. 67.

Власти правительскіи и актономичныи докжнй ѳудѣлати помочи своен и всѣвихъ помѣненій органамъ. сѣю ѳустакою до перебеде на ѣки покыканымъ.

§. 68.

ѳустака нынѣшна вхѣдитъ въ житьѣ рѣвнокременно сѣ ѳустакою державною. станоклачюю о ѳубѣльненію индѣмнизаци за ѳухиленке права проинациіи ѳуправленымъ признанон, павже всѣкихъ въ сквази бѣдѣчихъ выплатъ, чинностей, поданъ. докѣментѣвъ, вписѣвъ и выписѣвъ такѣларныхъ, ореченій и пр. — ѳтъ стѣмпѣкъ, податкѣвъ державныхъ и загаломъ ѳтъ всѣвихъ належностей правительскіихъ.

§. 69.

Выконанье нынѣшнои ѳустаки препорѣчаю Шонмъ министрамъ справъ внутрѣнныхъ, правосѣдіа и скарес.

І. Оуѣтава

зъ дна

Дла королевства Галиціи и Володимеріи съ великимъ княжествомъ
Кракѡвскимъ заключаюча постановлена о выкупнѣ права пропинаціи.

Сходно съ оуказомъ Сеймъ краевого Шого королевства Галичины и Володимеріи
съ великимъ княжествомъ Кракѡвскимъ розпоряджаю. що слѣдѣе:

А. Загальнї постановленя.

§. 1.

Пропинаціиѣ право выключного вироблюваня горачихъ трѣнкѡвъ
вноситъ ся безъ вынадгородженя, и стаеся предметомъ колы-
ного промысла о дѣ дна введеня къ житыѣ нынѣшной оуѣтавы.

Оплаты къ нѣкоторыхъ мѣстахъ на рѣчь громады зъ титла
права пропинаціи побирани о дѣ крѡвѣ и крѡкадженя трѣнкѡвъ,
о дѣ консенсѡвъ на шинки, и за позколѣныя закладаня фабрикъ кыро-
баючихъ трѣнки, позѡстають ненарѡшенї; однакже о дѣ часѣ введеня
къ житыѣ нынѣшной оуѣтавы вѣдѣть на дальше побирани яко оплаты
за дозѡръ полиційный.

§. 2.

Пропинаціиѣ право выключного кышинкѣ трѣнкѡвъ мае бѣти
кыклащени за ѡповѣданнымъ кынадгородженемъ.

§. 3.

Пропинаціиѣ право кышинкѣ станеся по кыклащению, класностїю
фондѣ пропинаціиного (§...) на такъ докго, допоки облиги пропина-
ціиной не зѡстанѣть оуморенї и допоки закладки зъ фондѣ краевого
фондови пропинаціиногомъ оудѣлюканї не вѣдѣть зкрененї (§§. 27,
28, и 29.)

По оуплачкѣ того терминѣ станеся право кышинкѣ предметомъ
промысла концессїоноканого, которого оподаткованье на рѣчь краю
зѡстане оунормоване по пѣти оуѣтакодѣкства.

§. 4.

Дотепершній власитель права пропинації, котрій після §. 1. мають бути виващені, отримують титуломъ вынадгородженя капитала въ облигаціяхъ пропинаційныхъ сѣмъ-процентныхъ рѣчныхъ тринадцатеразовомъ чистомъ доходуки въ пропинаційного права вышинкѣ, обчисленомъ послѣ постановленій содержаныхъ въ §§. 10. до 19. нынѣшней оуставы.

§. 5.

Выващеніе право пропинації, присважуюче громадамъ въ ихъ власномъ оубрѣжѣ, може однакъ бути вынадгороджене черезъ оудѣланке тымъ громадамъ права побираниа въ ихъ оубрѣжѣ оодповѣднихъ олатъ консамційныхъ одаъ выровѣ и перевозѣ або одаъ вышинкѣ трѣнокѣвъ.

Къ громадахъ, въ котрыхъ право пропинації въ той способѣ вѣде вынадгороджене, зносать ся всѣ ограниченія въ титулѣ права пропинації истинячій.

Громады, котры мають бути вынадгороджені правомъ побираниа такихъ олатъ, кымѣръ и способѣ побираниа тыхъже, такъ само инші дотычній приписы, означені вѣдѣть особными оуставами.

II- О вынадгородженіи за знесеніе права пропинації и его одобраніи.

Комисіи признающіи вынадгородженіе.

§. 6.

До обчисленя капитала вынадгородженя (§. 4) оустановленіи вѣдѣть комисіи оубрѣжній и комисіи краевя оу Львовѣ. Выдѣлъ краевый означить скѣлькѣсть комисіи оубрѣжныхъ и границѣ оубрѣжѣ, котры имѣ мають бути придѣленіи.

§. 7.

Кожда комисіи оубрѣжна зложена вѣде въ трѣхъ членѣвъ, въ котрыхъ одного имене ц. к. правительство краеве, дрѣшого яко застѣпника фонда краевого. Выдѣлъ краевый, а третого выбирають власитель права пропинації властикового оубрѣга.

Тымъ самымъ способомъ вѣде для каждого члена комисіи именованый або выбранный застѣпникъ.

Комисіи избирае председателѣвъ въ помѣжѣ себе, котрый зарѣвно съ иншими членами голосе.

Оухвалы западають въ комисіи безгладно вѣльшостію голосѣвъ.

Члены комисіи або ихъ застѣпники, именованіи черезъ Выдѣлъ краевый и выбранныи черезъ власитель права пропинації, вѣдѣть повирати за часъ оурядованя діеты по 3 зол. за день и вынадгороджене коштѣвъ подорожн по 1 зол. за милью.

§. 8.

Комисія краєва вѣдѣ складатися зъ предсѣдателя въ Бьдѣлѣ краевомъ або одпорученного черезъ Бьдѣлѣ краевый членъ Бьдѣла краєвого тако предсѣдателя, изъ шкетьохъ членѣвъ, зъ которыхъ двоухъ выбирае Сеймъ краевый. одного имене ц. к. Правительство краєве, одного Львѣвскій ц. к. Съдѣ краевый высшій зъ помѣжъ себе а двоухъ Бьдѣлѣ краевый.

Члены комисіи вѣдѣтѣ мати заступникѣвъ тымъ самымъ способомъ именованныхъ або выбранныхъ, котрѣ въ разѣ покликана до чинностей вхѣдѣтѣ къ правамъ и обовязки членѣвъ.

До важности оухвалѣ потрѣбною естъ притомностъ предсѣдателя и ще-найменьше чотыроухъ членѣвъ.

Оухвалы западають беззглядною болашостою голосѣвъ.

Члены черезъ Сеймъ выбранны и черезъ Бьдѣлѣ краевый именованны вѣдѣтѣ повирати за часъ оурядокана, вынадгородженѣ по 200 зол. мѣсячно зъ долѣ.

Бьмѣрз вынадгородженѣ.

§. 9.

Чистый дохѣдъ зъ пропинаціиного права вышинкѣ выслѣдженый вѣдѣ черезъ комисію окрѣжнѣ, котра обчислитѣ такожь капиталъ вынадгородженѣ (§. 4.)

Право внесена рекламациѣ до комисіи краєвой противъ обчисленомъ капиталокѣ, прислѣжае такъ выкащеномѣ властителеви права пропинациѣ, якъ такожь заступникѣви фонда краєвого.

Рекламациѣ мае вѣти внесена на рѣши комисіи окрѣжнѣ въ преклюзійномѣ терминѣ 30 днѣй, а то зглядно оуправленого, числѣмъ ѡдѣ днѣ держена емѣ рѣшеніѣ той комисіи, а зглядно заступника фонда краєвого ѡдѣ днѣ запакшѣи оухвалы комисіи.

Комисія краєва розбѣзнае рѣшеніѣ комисіи окрѣжнѣ и рекламациѣ, зарѣдженѣ къ разѣ потрѣбы дохѣдженѣ доповняючѣи и рѣшае остаточно о высотѣ капитала вынадгородженѣ.

§. 10.

За пѣдстакѣ до обчисленѣ чистого дохѣдѣ зъ пропинациѣного права вышинкѣ, принятою вѣдѣ пересѣчна цифра дохѣдѣ зъ шести лѣтъ ѡдѣ р. 1867 до 1870, вкляючно, котрый слѣживѣ до вымѣрѣ податкѣ ѡдѣ того права.

Гдѣ податокѣ дохѣдѣвый вымѣренный вѣвѣ ѡдѣ дохѣдѣ зъ права вышинкѣ къ ползченію съ иными дохѣдами, якъ н. пр. съ дохѣдомъ зъ майна, цегольнѣ, изъ зѣвѣдѣ и пр., комисія рѣшитѣ на пѣдставѣ фѣсѣи, або если вы фѣсѣи не выказовали каждого дохѣдѣ зъ особна, на пѣдставѣ подробныхъ дохѣдженѣ, много къ дохѣдѣ загальнѣмъ мѣститѣ са ишихъ дохѣдѣвъ. а много пѣдстѣе тако дохѣдѣ зъ пропинациѣного права вышинкѣ.

Где при вымѣрениу податкѣ доходоваго о́дъ доходовъ въ пропинаціиного прака вышинкѣ не оуказгладнено и не потрѣчено чиншъ за доданіи до выконсвана вышинкѣ вѣдмики, або за доданіи арендареви або шинкареви пола або пасовиска, або наконецъ картести пакнѣхъ—не вѣдъ иншихъ додаткѣвъ, комисіа рѣшитъ на по́дставѣ подробныхъ доходжсванъ, о скѣлько тѣи додатки сѣтъ скомпензовани взаимно додатками, котрѣи маѣтъ кластитель, а котрѣи вѣли оуказгладненіи и доданіи до доходовъ въ пропинаціиного прака вышинкѣ при вымѣрѣ податкѣ о́дъ того прака. — Если же не сѣтъ скомпензоваными, рѣшитъ комисіа, много въ того титсѣи налжитъ сѣ потрѣтити о́дъ принятого для вымѣрениа податкѣ чистого доходовъ въ пропинаціиного прака вышинкѣ.

О́дъ обчисленого тымъ способомъ доходовъ въ пропинаціиного прака вышинкѣ мае вѣти потрѣченный податекъ съ додатками державными, краевыми и индемнизациинымъ о́дъ того доходовъ оплачканный, пересѣчно въ лѣтъ 1865 до 1870 обчисленый.

Доходъ позостаючій по о́дтрѣченю податкѣ и реченыхъ додаткѣвъ, становитъ чистый доходъ въ пропинаціиного прака вышинкѣ.

§. 11.

Признанный капиталъ вынадгородженѣ налжитъ сѣ оуправленомѣ съ процентомъ, починаючимъ сѣ о́дъ того дня, въ котромъ пропинаціиное прако вышинкѣ вѣде черезъ Выдѣлъ краевый взятъ въ посѣданкѣ (§. 20.)

Способъ выплаты капитала.

Облиги пропинаціиной.

§. 12.

Капиталъ вынадгородженѣ сплаченый вѣде паперами семипроцентовыми, носѣчими назкѣ „Облигаціа выкѣпна прака пропинаціи королевства Галиции и Володимеріи съ великимъ княжесткомъ Краковскимъ,” выставленными на оказателя, осмотреными въ кѣспонѣ платнѣи по́дрѣчно въ долѣ, одна штѣска по 50, 100 500, 1000 и 10.000 зол. в. а.

Постѣпованкѣ при выплатѣ.

§. 13.

Если прако пропинаціи есть предметомъ книгъ табѣлярныхъ (ипотечныхъ) або подѣчене есть съ посѣданкѣмъ предметъ въ тыхъ книгахъ записаного, то правосильный вырокъ о высотѣ капитала вынадгородженѣ оуѣдѣленнымъ вѣде черезъ Выдѣлъ краевый рѣвночасно съ зарѣдженкѣмъ одобранѣи пропинаціиного прака вышинкѣ (§. 20.) властиковѣи сѣдови для вписанѣи капитала вынадгородженѣ въ до-

тычнѣ книгѣ. Вписанье тое въде мѣти той скѣтокѣ правннѣ, шо въ мѣстѣ выкащѣнаго прака пропинаціи вѣнде вымѣреннѣ за него капиталъ вынадгородженѣ.

§. 14.

При переказаню и вылатѣ капиталѣ вынадгородженѣ въде аналогично застѣсованнѣ приписы цѣс. патентѣ въ двѣ §. Дистопаднѣ 1853 (дн. зак. д. Ч 237.)

Претенсіи на капиталъ вынадгородженѣ переказаннѣ, повинни въти обчисленнѣ въ валютѣ австрійскѣи послѣ оковѣзѣющнхъ приписѣвъ.

§. 15.

Выдѣлъ краевннѣ шо зарѣджающнй фондѣмъ пропинаціиннѣмъ именѣ застѣпникѣвъ того фонда до чинностей въ сѣдахъ перепровадити сѣ мающнхъ, и выплачѣе капиталъ вынадгородженѣ.

Цертификаты тымчасовнѣ.

§. 16.

Въ случаяхъ, коли заходить потреба переказанѣ капиталѣ вынадгородженѣ черезъ сѣдѣ, затримае Выдѣлъ краевннѣ облигаціи въ своѣмъ депозитѣ, закимъ вырокѣ сѣдовой станѣе правоснѣпннѣмъ и выдесть выкащѣномѣ властителеви сертификатъ тымчасовннѣ, повѣждающнй высокѣсть признаного капиталѣ.

На подѣставкѣ того сертификатѣ въде выплачѣватисѣ ѡдѣ днѣ его выданѣ поарѣчно въ долѣ процентѣ ѡдѣ капиталѣ вынадгородженѣ въ стѣсннѣ по 7 ѡтъ стѣ рѣчно. Съ днѣмъ, ѡдѣ которого процентѣ ѡдѣ облигѣвъ переказаннѣ въде черезъ сѣдѣ осовамѣ облигитнѣ ѡдѣобрати мающнмъ, тратитѣ сертификатъ своѣ важнѣсть.

Вынадгородженѣе не подлѣгае податковнѣ.

§. 17.

Признанннѣ капиталѣ вынадгородженѣ и процентѣ на подѣставкѣ сертификатѣ (§. 16.) повнранннѣ, таксамо облигаціи пропинаціиннѣ и ннхъ кспоннѣ сѣтъ вѣльннѣ ѡдѣ стѣмплѣвъ и всѣхъ податкѣвъ и дѣдаткѣвъ.

Гваранціѣ краѣ.

18. §.

Краѣ гварантѣе вылатѣ капиталѣ вынадгородженѣ и процентѣ ѡдѣ сертификатѣвъ (§. 16.), таксамо вылатѣ кспонѣвъ ѡдѣ облигаціи пропинаціиннѣхъ и ѡумореннѣ тнхъ облигаціи.

Если право пропинаційне есть вынудимые на часть довший пеза терминъ одобрида прадка пропинаціи (§. 19.), доужинъ вынудимникъ съ тымъ днемъ оустсанити зъ наймс того прадка, изъ того тигъасъ не може дикъ вынудимникъ дикъ вынудимочій ровити собк претенсін до фенда пропинаційного.

§. 22.

Если пропинаційне пражо кышинкъ вынудимые есть само део тоѣвко съ прѣдметами до еро кыксндд сазжачими, део осѣбного дохѣдъ не приносачими, то контрактъ наймс съ днемъ одобрида того прадка оужажатиса всѣмъ за разкѣпчымъ, а вынудимникъ завалтитъ кындимочомъ чиншъ наймс съ мѣрѣ часъ наймс дѣтъ до днд розкѣзанд контрактъ принаддочій.

Если же пропинаційне пражо кышинкъ съ нымми прѣдметами, дохѣдъ приносачими, део и пропинаційне пражо кыкачочного кырокъ трѣнкѣкъ, всѣмъ само всѣмъ съ нымми прѣдметами есть вынудимые, то вынудимникъ мде нйдѣдѣкше рѣкъ по оговешню кынкшннн оустдѣкы

Ôдобраніє права пропінціи.

§. 19.

Право пропінціи може вѣсти къ кожѣй поединской мѣстности Ѡдобраніе на владеніость фонда пропінціиного. коли до той мѣстности Ѡдносѣчьє рѣшѣніє о высотѣ капитала въ выдѣлгородѣ Аженѣ станемъ прѣосиловать.

Право тоє вѣде всюды Ѡдобраніе на владеніость реченого фонда прѣдѣлѣ оупыкомъ трехъ лѣтъ Ѡдѣ цѣкакобитого оубѣченѣмъ черезъ комисію краевѣ чинностии признана капиталѣ выдѣлгородѣмъ къ цѣломъ краю.

Ôдобраніє тоє выконде выдѣкъ краевый и овѣиме дѣлѣбане право вышинкѣ къ своѣй здѣлѣ къ имени фонда пропінціиного.

Рѣвночасно съ Ѡдобраніемъ прѣва вышинкѣ выпадитѣ выдѣкъ краевый капиталѣ выдѣлгородѣмъ, а къ сѣздѣхъ §. 16. оубѣзныхъ, выдѣстѣ цѣртификаты.

§. 20.

Бѣдынки, сѣзжачи до выконсѣмѣ прѣва вышинкѣ, повѣстѣютъ владеністю оупрѣкнѣмъхъ; а всѣстѣ оупрѣкнѣхъ вѣсти черезъ нихъ вынайманіи здѣлѣчки фонда пропінціиного на часть недовѣши надѣ обивѣтѣи пѣнѣмъ оуборѣмъ, если рѣчний здѣлѣ того вымѣгати вѣде прѣдѣ Ѡдобраніемъ прѣва вышинкѣ на рѣчь фонда пропінціиного.

Чиншъ наймѣ съ тѣхъ вѣдынокѣхъ вѣде рѣчний томѣ акіи повѣчено Ѡдѣ дѣхѣдѣ пропінціиного, при обивѣнѣи чистого дѣхѣдѣ (§. 10.)

Оубѣзѣ наймѣ оупрѣжитѣ комисіѣ оубѣжид. а затѣрдѣитѣ ихъ комисіѣ краевѣ.

освѣдчити, що ѓдъ наймѣ ѓдствѣе. Въ разѣ такого освѣдченѣ настѣпнѣть розказанѣ контрактѣ наймѣ съ концѣмъ того рокѣ наймѣ, въ котрѣмъ освѣдченѣ вѣло данѣ.

Наколи бы вынаемникъ не зложивъ такого освѣдченѣ въ терминѣ рѣченѣмъ, або наколи бы контрактъ наймѣ заключеннѣ вѣкъ по дню, въ котрѣмъ нынѣшна оустака станѣса обоказѣючою, то контрактъ наймѣ зѣстае къ своѣй силѣ, а вынаемникъ за ѓдобранѣ прако выключного вырокѣ трѣнкѣвъ (§. 21.) не отримѣ нѣакого вынадгородженѣ, но за ѓдобранѣ пропинацѣйне прако вышинкѣ отримѣе ѓдъ вынаймаючого вынадгородженѣ, котрѣ мае сѣ рѣкати процѣнтови ѓдъ дѣтчного капиталѣ вынадгородженѣ, припадаючѣмъ за часѣ ѓдъ дня ѓдобранѣ пропинацѣйного прако вышинкѣ до дня оукѣнченѣ наймѣ.

Наколи бы капиталъ вынадгородженѣ не вѣкъ ѓддѣльно обчисленымъ за пропинацѣйне прако вышинкѣ, котрѣ естѣ предметѣмъ наймѣ, то комисѣ краека (§. 8.) на жаданѣ одного зѣ интересованыхъ рѣшитѣ остатчно о висотѣ того капиталѣ.

Иныхъ прѣтенсѣй зѣ поводѣ предвидѣного въ томъ параграфѣ розказанѣ контрактѣ наймѣ не могутъ взаимно до себе робити вынаемникъ и наймаючѣй.

Постановленѣ того § мають вѣти застосованѣ о стѣлько, о скѣлько межѣ вынаемникомъ а вынаймаючимъ на слѣчанѣ, въ томъ §. содержанѣ нема инѣ оумовы.

§ 23.

Оуморенѣе облигѣвъ пропинацѣйныхъ розпѣче сѣ найпѣзнѣйше къ два рокѣ по ѓдобранѣю къ цѣломъ краю пропинацѣйного прако вышинкѣ на рѣчѣ фонда пропинацѣйного и мае вѣти оукѣченѣ найдаальше въ 35 лѣтахъ.

Щорѣчно оуморенымъ вѣде цѣнайменьше тѣлько облигаций кѣлько пѣсла долѣченого планѣ на той рокѣ выпадае.

Наколибы къ котрѣмъ роцѣ бѣльше якъ въ планѣ число облигаций оуморенымъ зѣстало, въ слѣдѣючихъ рокахъ може къ разѣ недостаткѣ фондѣвъ, о стѣлько меньше число облигаций вѣти оуморенымъ.

Оуморинѣе вѣде ѓдѣвватисѣ черезъ закъпанѣе облигаций, або ихъ льосованѣе въ мѣрс того, чи першѣй або дрѣгѣй спѣсѣвъ окажѣса користнѣйшимъ для фонда пропинацѣйного.

§. 24.

Выплата облигаций выльосованыхъ настѣпнѣть 6 мѣсцѣвъ по ихъ выльосованѣю за звѣрненѣемъ облигаций разомъ съ кѣпонами ещѣ невѣбѣглами.

Съ оуплыкомъ терминѣ выплаты выльосованыхъ облигаций оустае ихъ процѣнкованѣе, кѣпѣны ѓтъ выльосованыхъ облигаций вѣдѣтъ вправдѣ выплачѣванѣ, алѣ зѣстанѣтъ потомѣ потрѣченѣ ѓдъ капиталѣ, такъ само якъ и кѣ кѣпѣны недостаючѣ.

Г. О фондѣ пропинаційномъ.

Оутвореніе фонда.

§. 25.

Зъ вывѣщеного прака вышникъ пропинаційного оутвореный въде краевый фондъ пропинаційный королевства Галиціи и Володимиріи и великого княжества Краковскаго.

Доходы зъ того прака вѣдѣть спеціально назначеный на покрытие потребъ фонда пропинаційного, именно на администрацію, на податки съ додатками (§. 27.), на выплаты процентѣвъ побираныхъ на подставкахъ сертификатѣвъ (§. 17.), на оплатухъ кѣпонѣвъ ода облигѣвъ пропинаційныхъ и оумореніе тыхъ облигѣвъ; наконецъ на зверненіе завдаткѣвъ оудѣлныхъ зъ фондѣвъ краевыхъ (§. §. 28, 29 и 33.)

Податки ода доходѣвъ зъ пропинаційного права вышникъ

§. 26.

Доходы зъ пропинаційного прака вышникъ, котре есть власностию фонда пропинаційного, подлагаютъ оплатѣ податкѣвъ державныхъ, такъ само додаткѣвъ краевыхъ индѣмнизаційныхъ, а не подлагаютъ оплатѣ додаткѣвъ повѣтковыхъ и громадскихъ.

§. 27.

Еъ разѣ недостаточности доходѣвъ фонда пропинаційного на покрытие потребъ (§. 25.), фондъ краевый прійде мѣ въ помѣчь завдатками.

Завдатки ти зверне краевы фондъ пропинаційный въ мѣрѣ надвышки доходѣвъ съ процентомъ по 6% рѣчно числится съ маючимъ, а коли бы на тѣю цѣль засаженною зѣстала пожичка краева, зверне ти фондъ пропинаційный съ процентомъ ода ней дѣйственно оплаченымъ и съ всѣми коштами, шкѣ зъ ти поводѣ выникнѣтъ.

§. 28.

Діеты и вынадгородженіе подорожи членѣвъ комисіи окрѣжныхъ и комисіи краевой (§. §. 7 и 8.), такъ само ишій кошта нарощій зъ поводѣ обчислена и выплаты капиталѣ вынадгородженіа, шкѣ такожь зъ поводѣ одобрана прака вышникъ, покрытій вѣдѣть зъ фондѣвъ краевыхъ въ дорожѣ завдаткѣвъ, котрей мають бѣти зверненій въ способѣ §. 27. означеный.

Въ сазачю, кованъ къмъ емникъ пропинаційного права къмникъ
 або позадучий консенсъ пропинаційный консенсъ сачинъ або за-
 неданъ, потажачюого за сажюю позадучий консенсъ или консенсъ
 консенсъ оуправа на наймъ або консенсъ, присажати есасть админни-

§ 32.

Подиноки оуправенья админнистрацій.

Админнистрація фонда пропинаційного може къмъ ебратити пропи-
 наційное право къмникъ на ваденъ шотъ, або такожъ черезъ къмиди-
 манежъ, ии то поадинковикъ ии ии ваденъ ии окрестамъ, або
 черезъ чаденъ консенсъ пропинаційный (оуправажачий до пропинаційного
 къмникъ трожкъкъ), къмиданъ за сажюю рожною опатюю або за
 опатюю оаъ скочкъкостити къмникъоу къмиданъ трожкъкъ.

§ 31.

Выконанье пропинаційного права вышникъ.

Къмиданъ краекъи еакъъсе къмни чинностамъ админнистрацій-
 нымъ и зарадже фондомъ пропинаційнымъ. Къмиданъ краекъи може
 поаъ ваденю оаъ къмиданъ оуправа къмиданъ права къмникъ
 до админнистрацій пропинаційного права къмникъ.
 Ваденъ ии еакъкъ, оаденъ ии до админнистрацій, къмиданъ
 есаъ къмиданъ краекъи.
 Админнистрація фонда пропинаційного мае право жадати при
 зарадк пропинаційного права къмникъ ебраванъ оаъ къмиданъ
 поктокъкъ и етаршнъ громаскъкъ.

§ 30.

Части админнистрацій.

А. Админнистрація.

Оуправа краекю мотъ ести призначий ии фондъ краекъи
 на къмиданю евангацій къ еакъкъ ебравачухъ, позадучий, або че-
 гуръ акосоранкъ нааъ павчъ оуправа.
 Еамъ ии тако къмиданю ебраванъ краекъухъ къмиданъ, оура-
 жани есасть тако еакъкъ ии на речъ фонда пропинаційного
 и екрени ебраванъ еаъ того фонда къмиданъ къмиданъ къмиданъ
 чинни.

§ 29.

Къмиданю евангацій ии ии къмиданъ фондъ краекъухъ.

страціи пропинаціиного права вышинеѣ тѣи самѣ средства и там сама процедура, какѣ на подѣставкѣ цѣк. патентѣ зѣ 31. Грѣднѣ 1800 прислѣжуютѣ администраціи дѣбръ скарвокухѣ.

§. 33.

Бѣкѣ спорѣ сѣдѣовѣ меже администраціею пропинаціиного права вышинеѣ тако власности фонда пропинаціиного, а вынаемниками того права або посѣдающими консенса пропинаціиной, провадити самѣ вѣдѣть выключно въ сѣдѣахѣ Львѣвскнхѣ, а именнѣ въ тѣмѣ сѣдѣкѣ Львѣвскѣмѣ, до которого спѣръ послѣ предметѣ своего и особы належитѣ.

Є. Постановленѣ додатковѣ.

Помѣчь властей.

§. 34.

Ц. к. власти правительскѣи и автономнчѣи доужнѣ оудѣлнті помочи органѣмѣ покликаннымѣ до перевѣденѣ приписѣкѣ о вывлѣщенѣи права пропинаціи, ннѣкшнѣю оуставѣю обнѣтѣхѣ.

Оубѣдльненѣ ѡдѣ стѣмплѣвѣз и оплатѣ.

§. 35.

Вывлѣщенѣи права пропинаціи, такѣ само вѣкѣ до перевѣденѣ того вывлѣщенѣа, до вымѣрѣ и выплаты вынадгородженѣа за тоѣ право ѡдносмѣчѣа подана, протоколы, докумѣнта, вписѣы гипотечнѣи, рѣшенѣа и ннѣшѣи письма або чинности сѣдѣовѣи и позасѣдѣовѣи, вѣльнѣи сѣть ѡдѣ стѣмплѣвѣз, належностей вѣзпосерѣдннхѣ и оплатѣ депозитѣовѣхѣ.

§. 36.

Розпорѣдженѣ потрѣбнѣи до перевѣденѣ ннѣкшнѣи оуставѣи выдѣсть выдѣлѣ краевѣи, которѣи такѣ постѣановнтѣ спѣсѣбѣ и часѣ вывѣрѣнѣ комисѣи окрѣжннхѣ.

§. 37.

Выконанѣ тои оуставѣи порѣчѣю Мѣмѣ Миннѣстрѣствѣ.

Оу х в а л а.

Соймъ королевства Галиціи и Володимѣри съ Великимъ княжествомъ Краковскимъ ставитъ внесокъ:

- 1) шобы капиталъ вынадгородженъ за вывращене право пропинаціи признае, и процента бѣтъ того капиталъ, такъ само облиги пропинаційни на сплатъ того капиталъ выданъ и кѣпони бѣтъ тыхъ облигбѣ въльни еѣли бѣтъ податкбѣ державныхъ и бѣтъ стемплѣкъ;
 - 2) шобы консенса пропинаційни, вышинкъ трѣнкбѣ оуправляющѣ черезъ администрацію фонда пропинаційного выданъ, въльни еѣли бѣтъ оплатъ державныхъ;
 - 3) шобы вывращенке права пропинаціи, такъ само всѣ до перекеденъ того вывращенъ, до вымѣрѣ и выплаты вынадгородженъ за тое право бѣдиосачѣ сѣ поданъ, протоколы, документа, вписки гипотечни, рѣшенѣ и ниши письма або чинности сѣдовѣ и повасѣдовѣ въльни еѣли бѣтъ стемплѣкъ, належностей безпосередныхъ и оплатъ депозитовыхъ.
-

О ПРАВАХ

Владельцы и арендаторы помещений в здании № 123, расположенном по адресу: г. Москва, ул. Ленина, д. 123, имеют право на следующие льготы:

- 1) право собственности на имущество, приобретенное в результате приватизации;
- 2) право пользования имуществом, приобретенным в результате приватизации;
- 3) право на получение государственной помощи в виде субсидий и льгот.

П Л Я Н Ъ

оуморена облигѣвъ пропинацѣйныхъ.

Рѣкъ	Пѣвръчье	Капиталъ			Пѣвръчно припадае на								
		до оуморена			ѣдсотки			оумореные капиталъ			разомъ		
		зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$
1	І	1000	—	—	35	—	—	3	46	—	38	46	—
	ІІ	996	54	—	34	88	—	3	58	1	38	46	1
2	І	992	95	3	34	75	—	3	71	—	38	46	—
	ІІ	989	24	3	34	62	—	3	84	1	38	46	1
3	І	985	40	2	34	49	—	3	97	—	38	46	—
	ІІ	981	43	2	34	35	—	4	11	1	38	46	1
4	І	977	32	1	34	21	—	4	25	—	38	46	—
	ІІ	973	7	1	34	6	—	4	40	1	38	46	1
5	І	968	67	—	33	90	—	4	56	—	38	46	—
	ІІ	964	11	—	33	74	—	4	72	1	38	46	1
6	І	959	38	3	33	58	—	4	88	—	38	46	—
	ІІ	954	50	3	33	41	—	5	5	1	38	46	1
7	І	949	45	2	33	23	—	5	23	—	38	46	—
	ІІ	944	22	2	33	5	—	5	41	1	38	46	1
8	І	938	81	1	32	86	—	5	60	—	38	46	—
	ІІ	933	21	1	32	66	—	5	80	1	38	46	1
9	І	927	41	—	32	46	—	6	—	—	38	46	—
	ІІ	921	41	—	32	25	—	6	21	1	38	46	1
10	І	915	19	3	32	3	—	6	43	—	38	46	—
	ІІ	908	76	3	31	81	—	6	65	1	38	46	1
11	І	902	11	2	31	57	—	6	89	—	38	46	—
	ІІ	895	22	2	31	33	—	7	13	1	38	46	1
12	І	888	9	1	31	8	—	7	36	—	38	46	—
	ІІ	880	73	1	30	82	—	7	64	1	38	46	1
13	І	873	9	—	30	56	—	7	90	—	38	46	—
	ІІ	865	19	—	30	28	—	8	18	1	38	46	1
14	І	857	—	3	30	—	—	8	46	—	38	46	—
	ІІ	848	54	3	29	70	—	8	76	1	38	46	1
15	І	839	78	2	29	39	—	9	7	—	38	46	—
	ІІ	830	71	2	29	7	—	9	39	1	38	46	1
16	І	821	32	1	28	74	—	9	72	—	38	46	—
	ІІ	811	60	1	28	41	—	10	5	1	38	46	1
17	І	801	55	—	28	5	—	10	41	—	38	46	—
	ІІ	791	14	—	27	69	—	10	77	1	38	46	1
18	І	780	36	3	27	31	—	11	15	—	38	46	—
	ІІ	769	21	3	26	92	—	11	54	1	38	46	1
19	І	757	67	2	26	52	—	11	94	—	38	46	—
	ІІ	745	73	2	26	10	—	12	36	1	38	46	1

Рѣкъ	Пѣвръчье	Капиталь			Пѣвръчно припадае на								
					до оумереня			ѣдсотки			оумереные капиталы		
		зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$	зол.	цт.	$\frac{1}{4}$
20	I	733	37	1	25	67	—	12	79	—	38	46	—
	II	720	58	1	25	22	—	13	24	1	38	46	1
21	I	707	34	—	24	75	—	13	71	—	38	46	—
	II	693	63	—	24	28	—	14	18	1	38	46	1
22	I	679	44	3	23	78	—	14	68	—	38	46	—
	II	664	76	3	23	27	—	15	19	1	38	46	1
23	I	649	57	2	22	73	—	15	73	—	38	46	—
	II	633	84	2	22	18	—	16	28	1	38	46	1
24	I	617	56	1	21	61	—	16	85	—	38	46	—
	II	600	71	1	21	2	—	17	44	1	38	46	1
25	I	583	27	—	20	41	—	18	5	—	38	46	—
	II	565	22	—	19	78	—	18	68	1	38	46	1
26	I	546	53	3	19	13	—	19	33	—	38	46	—
	II	527	20	3	18	45	—	20	1	1	38	46	1
27	I	507	19	2	17	75	—	20	71	—	38	46	—
	II	486	48	2	17	2	—	21	44	1	38	46	1
28	I	465	4	1	16	29	—	22	17	—	38	46	—
	II	442	87	1	15	50	—	22	96	1	38	46	1
29	I	419	91	—	14	69	—	23	77	—	38	46	—
	II	396	14	—	13	86	—	24	60	1	38	46	1
30	I	371	53	3	13	—	—	25	46	—	38	46	—
	II	346	7	3	12	11	—	26	35	1	38	46	1
31	I	319	72	2	11	19	—	27	27	—	38	46	—
	II	292	45	2	10	23	—	28	23	1	38	46	1
32	I	264	22	1	9	24	—	29	22	—	38	46	—
	II	235	—	1	8	23	—	30	23	1	38	46	1
33	I	204	77	—	7	16	—	31	30	—	38	46	—
	II	173	47	—	6	7	—	32	39	1	38	46	1
34	I	141	7	3	4	94	—	33	52	—	38	46	—
	II	107	55	3	3	76	—	34	70	1	38	46	1
35	I	72	85	3	2	55	—	35	91	—	38	46	—
	II	36	91	3	1	29	—	36	94	3	38	23	3

II ОУСТАВА

въ ДНА

даа королевства Галиціи и Володимеріи съ великимъ княжествомъ Кракѣвскимъ

заключаюча постановлена о оурегульванью и завезпеченю пропинаційного права вышникѣ.

Сходно съ оухвалою Сеймѣ краевого Мого королевства Галиціи и Володимеріи кравъ съ великимъ княжествомъ Кракѣвскимъ разпоряджаю, що слѣдѣе:

§. 1.

Съ застереженкѣмъ постановѣ содержаныхъ въ §§. 4. и 5. прислужае властители пропинаційного права вышникѣ выключне право подрѣбнои продажи трѣнкѣвъ пропинаційныхъ, яко: пива, трѣнкѣвъ медовыхъ, горѣвки и всакихъ трѣнкѣвъ спиритѣсовыхъ, тоже право подрѣбнои продажи, безъ спеціальной правительской концесіи, всакихъ иншихъ трѣнкѣвъ горачихъ.

§. 2.

Шинкѣючі трѣнки пропинаційні на рахѣнокъ властителя пропинаційного права вышникѣ або его правонаслѣдника, т. е. держателя або посѣдающого консенсъ ѡдѣ властителя мають вѣти оубажаніи яко его слѣги.

Сходно съ службовый мѣже шинкѣючимъ, а властителемъ пропинаціи, або его правонаслѣдникомъ подлагаетъ загалнымъ приписамъ о слѣгахъ, обовязующимъ въ краю.

Шинкѣючій горачій трѣнки, который твердитъ, що право вышникѣ задержавикѣ або на тое отримавѣ консенсъ, доуженъ докзати тое твердженье письменнымъ контрактомъ або консенсомъ, — инакше вѣде оубажанный, если шинкѣе зъ волѣ властителя пропинаціи, его держателя або посѣдателя консенсъ, за слѣгѣ, въ противномъ-же разѣ за оутримѣющого шинкѣ кѣтний.

§. 3.

Посѣдателямъ горѣвковарень, броварѣвъ и медосытень и фабрикантамъ спиритсѣбѣ не вѣльно продавати сконхъ вырокѣвъ инакше якъ лише гѣртомъ.

§. 4.

Фабрикамъ трѣнкѣвъ солодженыхъ, т. е. аракъ, рѣмъ, пончовон есенци, розалисѣбѣ и ликерѣвъ, спораджаныхъ по пѣти хѣмичнѣй и способомъ фабричнымъ вѣльно продавати выробѣ скѣй въ власныхъ складахъ въ вѣтелькахъ запечатаныхъ, содержащихъ цюнайменьше пѣль массы пльнѣ.

За окремѣшнимъ позволенѣмъ ц. к. оурадъ повѣтвого, выданнымъ въ порозѣмѣню съ Бидѣломъ повѣтвымъ, могутъ гандлѣ корѣннѣ, а на провинциѣ такожь гандлѣ товарѣвъ мѣшаныхъ впродати въ той самъ способѣ сказанѣ выше трѣнки солодженѣ. Крамарамъ позволенѣ того выдати не можна.

§. 5.

Подрѣвнѣ продажъ сказаныхъ въ §. 3. трѣнкѣвъ на кѣлишки або въ инынѣ якъ тамъ означенѣй способѣ позваати могутъ ц. к. оурадъ повѣтвой въ порозѣмѣню съ Бидѣломъ повѣтвымъ лише трактѣриамъ, каварнамъ и цѣкернамъ, и лише по тѣкенѣмъ збданю и выказаню истиннон мѣстцевон потребности, и по пересѣдченю см, цю властителѣ пропинациѣ, згладно держателѣ або посѣдателѣ консенсѣ не заспокоюе той потребности.

§. 6.

До проваженѣ гандлю гѣртвого горѣчими трѣнками надде позволѣнѣ ц. к. оурадъ повѣтвой въ порозѣмѣню съ Бидѣломъ повѣтвымъ; лише властителѣ горѣвковарень, броварѣвъ и фабрикъ не потребѣють до гѣртвоннѣ продажѣ ского выробѣ жадного позволѣнѣ. Въ гандлю гѣртвѣмъ продавати можна трѣнки пропинациѣйнѣ лише въ бочкахъ содержащихъ цюнайменьше едно низшоавстрѣйске кѣдро трѣнкѣ.

§. 7.

О оудѣленю застереженого въ §§. 4, 5, и 6, ц. к. оурадамъ повѣтвымъ позволѣнѣ, ц. к. оурадъ повѣтвой завѣдомитъ все рѣвночасно властителѣ права пропинациѣйного и его наследника.

Противѣ ореченю ц. к. оурадъ повѣтвого, чи то оудѣляючѣмъ чи ѣдмовляючѣмъ позволѣнѣ, прислѣжае сторонамъ право ѣтканканѣ см до ц. к. намѣстничества, которое розсѣджае остаточнѣ. Рѣксрѣсѣ должнѣ вѣсти внесены до ц. к. оурадъ повѣтвого въ неперѣстѣпаемѣмъ терминѣ шести тыжднѣвъ ѣтъ дня дорѣченѣ ореченѣ, и мае силѣ стримѣющѣ, если позволѣнѣ оудѣлено.

§. 8.

Подробна продажъ горючихъ трѣнокъ солодженыхъ въ запечатанныхъ бѣтелькахъ полумасовыхъ черезъ особы оустановленную къ тому не оупоажены, безъ оузысканя окремѣшого позволеня (§. 4.) мае бѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зл. в. а., а если переступленя того допсѣтнл сѣ гандель корѣнный або гандель токарѡкъ мѣшаныхъ або крамарь, кромѣ того при третѡмъ разѣ оутрата права дальшого оутримованя провадженого гандлю.

§. 9.

Подробна продажъ трѣнокъ солодженыхъ на келишки або въ бѣтелькахъ незапечатанныхъ, або хотѣй въ бѣтелькахъ запечатанныхъ але въ меньшой скѡлкости икъ ѡдѣ масы, безъ оузысканя вымаганого позволеня на тсю продажъ (§. 5.) мае бѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зол. в. а. — Кромѣ того тратитъ властитель гандлю корѣнного або токарѡвъ мѣшаныхъ, который макъ позволеня до преданя тыхъ трѣнокъ въ запечатанныхъ полумасовыхъ бѣтелькахъ, и фабрикантъ солодженыхъ трѣнокъ, въ которого склепѣ або складѣ допсѣнено бы сѣ того переступленя, при дрѣгѡмъ разѣ право предаваня тыхъ трѣнокъ въ запечатанныхъ бѣтелькахъ, а въ разѣ понокного переступленя тратитъ властитель гандлю корѣнного або гандлю токарѡвъ мѣшаныхъ право дальшого оутримованя своого гандлю, а фабрикантъ солодженыхъ трѣнокъ право дальшого оутримованя своен фабрики.

Властитель гандлю корѣнного або токарѡвъ мѣшаныхъ, который не маеъ позволеня до преданя тыхъ трѣнокъ въ запечатанныхъ бѣтелькахъ, тоже крамарь, оутратитъ при третѡмъ того рода переступленю право дальшого оутримованя провадженого гандлю.

§. 10.

Кажда подробна продажъ трѣнокъ пропинаційныхъ безъ выразного позволеня властителю пропинаціи або его правонаслѣдника есть шинкованьемъ кстнымъ, безъ зглядѣ, чи взѣто за трѣнокъ готовѣ грошѣ або иишій предметъ, маючій икъ нибѣдѣ картость, або чи дано трѣнокъ на кредитъ, и чи го дано въ власнѡмъ домѣ або поза домомъ.

§. 11.

Шинкованя кстне мае бѣти карана карами грошевыми ѡдѣ 50 до 200 зол. в. а. Властитель гандлю гсртового горючими трѣнками, также оупоаженный по силѣ оустанова до подробной продажи трѣнокъ сложныхъ, чи то въ полумасовыхъ запечатанныхъ бѣтелькахъ, чи на келишки, попадѣтъ тѡй карѣ, если чи то самѣй чи хтонибѣдѣ изъ ихъ домѡкниковѣ або слѣгъ допсѣтитъ сѣ того переступленя, а за третимъ переступленьемъ оутратятъ кромѣ того право дальшого провадженя гандлю або заробкѣ.

Кромѣ того попаде сѣ въ каждыиъ разѣ цѣлѣй придѣланный запасъ трѣнкѣ вразѣ съ начинками и снарядами до шинкована конфискатѣ.

§. 12.

За околнчѣсть особенно обременяющъ при перестѣпленіи кѣтнѣго шинкована почитане всѣде спрѣдаванкѣ горѣвки на стѣдено фарбева-ион, заправаион або солоджѣнон, яковы солоджѣнонѣ трѣнкѣ фабричнѣго, спрѣдженѣго по пѣти хѣминчѣй. Вымѣвка, що побирано тѣю горѣлкѣ въ оуповаженѣнѣ фабрики горѣчнѣхъ трѣнкѣвъ солоджѣнѣхъ не може ани оубезвѣнати ани прокинѣ зменьшати.

Въ разѣ сѣмѣвѣс, чи спрѣданный трѣнокѣ есть истинно солоджѣннѣмъ трѣнокѣмъ фабричнѣмъ, чи лише на стѣдено приправленнѣмъ спиритѣсомъ або горѣвкѣю, засѣгне орекающій ц. к. оурѣдѣ техничнѣго знатока на коштѣ партіи, которѣи тверджѣнѣе окаже сѣ флашикѣмъ.

§. 13.

Посѣданныѣ горѣчнѣхъ трѣнкѣвъ въ бѣольшѣй скѣлькѣости, якъ вымагати може покृतѣе потребеиъ ведѣлѣ особнѣстѣхъ стѣосѣнкѣвъ або хѣилѣвѣхъ околнчѣностей посѣдательѣмъ, тоже посѣданныѣ начинѣе або снаряда до вышинкѣс, не становитѣе вправдѣ само зѣ себе доказѣ спѣвнѣнонѣго перестѣпленнѣа кѣтнѣго шинкована, сѣсть однакожѣ сильнѣмъ доказѣомъ пѣдозрѣннѣа, а попри которѣй нѣвѣдѣе зѣ тѣхъ околнчѣностей зѣзваннѣе вѣже тѣлько одного свѣдка выстарчитѣе до цѣлѣковитѣго доказѣс.

§. 14.

Впрѣваджѣннѣе трѣнкѣвъ пропинацїиныхъ до округѣс пропинацїи-нѣго дозволѣнѣе есть лише оуправнѣннѣмъ до шинкована або до ган-длю тѣми трѣниками, тоже на оужитѣокѣ власнѣнонѣа прѣдпрїемѣства про-мыслококо, госпѣдарѣства або домѣс. Впрѣваджаннѣе тѣхъ трѣнкѣвъ на оужитѣокѣ третнѣхъ осѣбѣвъ пѣдѣ позорѣомъ оужитѣкѣс власнѣнонѣа каране всѣде оутратѣю трѣнкѣвъ тѣмъ спѣсѣобѣмъ впрѣваджѣннѣхъ и карамнѣ грошевыиъ ътъ 10 до 100 зол. в. а.

§. 15.

Засѣдженнѣе ведѣлѣ нынѣшнѣи оуставѣы карѣ грошевиѣ припадають по половинѣ доноситѣельѣи, если нимѣ не всѣвъ записѣжѣннѣй стра-жакѣ пропинацїиный, въ дрѣгѣй-же половинѣ вѣплывають до касѣ тон громады, въ которѣй допѣщенѣосѣа перестѣпленнѣа. Я если тов перѣ-стѣпленнѣе попокинѣе зѣстало на обшарѣ двѣорѣкѣомъ, до касѣ тон громады, съ которѣю обшарѣ двѣорѣкѣи творитѣе однѣс громадѣс ката-стральнѣс. — Тѣйже самѣй припадають прѣдметѣе пѣселѣа §. 11. скѣн-фискованнѣи. Если не всѣло доноситѣельѣа, вѣплывають карѣ грошевиѣ сокѣемъ до касѣ рѣченѣи громады.

Еъ разѣ доказана повнон неможности заплачена кары гроше-
вой, есде она змѣнена на ѳтповѣдний арештъ, числени еденъ день
арештъ по 2 зол. в. а.

§. 16.

Доходжене и каранье всѣхъ въ тѳй оуставѣ очертаныхъ пере-
стѣпленій присажает дотычнымъ оуродамъ повѣтовымъ, а въ дрѣ-
гѳй и остатнѳй инстанціи намѣстництвѣ. Лише противъ ореченои
оутраты права дальшого провадженя гандлю або зарѳбекѣ можна ѳд-
ваикатиса до властивого Министерства.

Доходжене должно настѣпити не тѳлько на жаданье власти-
телеа пропинаціи, но такожь и на жаданье держателеа права вышинкѣ
або посѣдателяа консенсѣ.

Оречена що до перестѣпленій довжнѣ ести дорѣченѣ все такожь
дотычномѣ властителеви пропинаціи, и его правонаслѣдникови яко
сторонѣ интересованѳй, которѳй на рѳвенѣ съ обжалованымъ присаж-
жает право рекѣрсѣ такъ що до оречена о провинѣ, якъ и противъ
вымѣрсѣ кары.

§. 17.

При слѣдженяхъ перестѣпленій въ тѳй оуставѣ очертаныхъ
може ести ѳдбирана присага ѳдъ свѣдѳковъ.

§. 18.

Еъ разѣ пошлакъ шинкована кѣтноро довжнѣ оурадъ повѣ-
товый або старшина мѣстцева запорадити ревизію домовѣ выкона-
емѣ ведла приписѳвъ оуставы карнои дла перестѣпленій скарбовыхъ.

§. 19.

Очертанѣ въ тѳй оуставѣ перестѣпленіа пѳдпадаютъ задавленію
если ѳтъ хвилѣ споквного перекроченя оуплынало шесть мѣсцѣвъ
а въ провѣрсѣ того часѣ ани потагано обжалованого до ѳтповѣдай-
ности ани не предпринято противъ немѣ шо-до доходженя споквне-
ного перестѣпленіа, жадного оурядового крокс, а въ спеціальности
ни вытосовано до него закована.

§. 20.

Властителеви пропинаціи, вѳльно оутримовати дла скѣточнѣй-
шон обороны правъ своихъ записаженѣ стражнѣ пропинаційнѣ.

Право записажаня стражнѣ пропинаціинои присажает оурядови
повѣтовомѣ. Приписи розпорядженя зъ д. 30. Еѣчня 1860. (Дн. оу.
д. ч. 28) шо до записажаня стражнѣ полекои мають ести засто-
сованѣ такожь до записажаня стражнѣ пропинаціинои.

Записажанье мае ѳдѣсватиса ведла слѣдуючои роты :

„Присагаю, шо есдѣ стеречи повѣреного моемѣ надзорови про-
пинаціиного права вышинкѣ съ якъ наибѳльшою пильностію и вѣр-

ностію бдѣ всакои шкоды, що донесѣ насамѣсть о кождѣмъ неправнѣмъ оскорбленію того права, що не вѣдѣ фалшиво никого ани оскаржати, ани подавати къ подѣзрѣннѣ. що однакожь о кождѣмъ, ктобы къ пакій нивѣдѣ способѣ неправно оскорблялъ право вышинкѣ, донесѣ сѣмѣнно безѣ жадныхѣ особыныхѣ зглядѣвъ, вѣдѣл мого найлѣпшого пересвѣдченѣ: такѣ ми Боже поможи!"

Заприсажена стражна пропинаційна вѣде оубажана при выконсванію своен сѣлжбы яко стражна пѣблична, а оуживати має всѣхѣ правѣ присажаячыхѣ пѣдѣ тымѣ зглядѣмъ по снѣлѣ оуставѣ особамѣ оурядовымѣ и пѣбличнѣй стражни цивильнѣй.

Оковязки заприсажной стражиѣ пропинаційной очертѣе рота присаги.

Зѣзнаны заприсаженого стражака пропинаційного, зложене сѣ покляканыѣмѣ сѣ на присагѣ сѣлжбовѣ, очинахѣ ако околнчностяхѣ входящихѣ въ зачерѣть его оковязкою сѣлжбы, становитѣ правнѣй доказѣ вѣдѣл очертанѣ §. 427 lit. e. оуставы о постѣпованію карнѣмъ сѣ 20 Червня 1853.

§. 21.

Старшины громадскій мають зѣ оковязкѣ чѣскана въ громадѣ надѣ безпечнѣствомѣ млеткѣ, простерѣгати захѣвѣванѣ содержаныхѣ въ тѣй оуставѣ постановѣ, и оудѣлати властителеви пропинаціи, а зглядно дѣржательзови ако посѣдательзови консенсѣ въ кождѣмъ часѣ скѣточнѣи помочи до обороны ихѣ правѣ.

§. 22.

Оуставы и приписы, бѣдносачѣ сѣ до предметѣвъ въ нынѣшнѣй оуставѣ содержаныхѣ, о скѣлько сѣ ню не згаджаютѣ сѣ зносатѣ сѣ.

§. 23

Перепроваджены тои оуставы порѣчаю *Шоемѣ Миннстер сткѣ.*

ЛЪВОВЪ, 1872.
Зъ печатнѣ Ставропѣйского Инститѣта,
подъ зарѣдомъ Стефана Гѣчковского.

ОУСТАВА

въ дна

для королевства Галиціи и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Краковскимъ

содержающа постановы о выкупѣ права пропинаціи.

Сходно съ оухвалою Сойма королевского Мого королевства Галиціи и Володимиріи вразъ съ великимъ княжествомъ Краковскимъ розпоряджю, що слѣдасе:

ГЛАВА I.

Постановы загалный.

§. 1

Пропинаціиное право исключного выроекъ горничихъ трзникоекъ, прислужаюче властителамъ доберь табларныхъ, або иншимъ особамъ, чи-то поеднымъ чи соборнымъ, съ изьятьемъ громады въ ихъ обрзекъ, зноситься безъ индѣмнизации, и ставеса предметомъ свободного промысла отъ дна входоу нынѣшной оуставы въ житье.

§. 2

Пропинаціиное право исключного вышинкѣ горничихъ трзникоекъ, прислужаюче властителамъ доберь табларныхъ, або иншимъ особамъ, чи-то поеднымъ чи соборнымъ съ изьятьемъ громады въ ихъ обрзекъ, мае быти выкуплене за отвѣчною индѣмнизациєю.

§. 3

Если въ хвилѣ входоу нынѣшной оуставы въ житье, право пропинации есть власностю громады въ ихъ обрзекъ то право сіе не подпадае постановамъ нынѣшной оуставы, но быде предметомъ нишон оуставы.

§. 4.

Рівножє остаються ненарушєны постановками нинїшної оуставы оплаты концєсїйныи, якїи вѣ дѣкоторыхъ громадахъ поверає сѣ ътъ выравлєныхъ ако впрєваджєкєныхъ трєнєкѣвъ горєчихъ.

§. 5.

Доки капиталъ индємнизациїный вѣ цѣлѣмъ краю, сѣ извѣтьємъ громадѣ (§. 3.) не бѣдѣ правосильно оустановлєный, доти позѣстають оуправнєнїи при дотєперѣшнѣмъ оуживаню права вышїнкє вѣ цѣлѣмъ оного оьѣмѣ, и бѣдѣть ътъ днѣ вхѣдє нинїшної оуставы вѣ житѣє осплєчєвати 5% ътъ дохѣдє вѣ острєтнѣмъ роцѣ до фєсїн поданого, на покрьтѣє коштѣкѣ выкєпє права пропїнацїи и адмїнїстрацїйного фондє пропїнацїйного.

§. 6.

ътъ часѣ правосильного обчислєнѣ индємнизациї вѣ цѣлѣмъ краю, сѣ извѣтьємъ громадѣ (§. 3.) ажѣ до покнѣнїи выплєты, позѣстане право искєлючного вышїнкє горєчихъ трєнєкѣвъ при дотєперѣшныхъ оуправнєныхъ, всѣлако на пѣдєстєкѣ одєржаныхъ кѣ томє консєнєѣвѣ (§. 23) за оуицєнѣємъ осплєчѣ вѣ §. 26. вєказаныхъ.

§. 7.

По оуплєчѣ того часѣ, т є. по покнѣнїи выплєтѣ индємнизациї, станєсѣ право вышїнкє предметѣмъ промыслѣ концєсїонованого, опѣдаткованого на рѣчь краю. Вьдєканѣє концєсїїи и покнєранѣє осплєчѣ ътъ нихъ, бѣдѣ оупорѣдкованє по пѣти оуставѣдавєствє краєвого.

§. 8.

Дотєперѣшнїи влєстїтєлѣ права пропїнацїи которїи вєдлѣ §. 2. мають бѣти индємнизованыхми, отрїмають тїтѣломъ выкєпє за прїсѣжєючѣє имѣ право вышїнкє капиталѣ, рѣвнаючїйсѣ пѣтьнаїцѣтѣ кратномѣ чїстѣмѣ дохѣдѣви, обчислєномѣ вєдлѣ засѣдѣ поданыхъ вѣ §. 13. нинїшної оуставы.

ГЛАВА II.

Комїсїи

О индємнизациї.

§. 9.

Длѣ обчислєнѣ индємнизациї оустановлєнїи бѣдѣть комїсїи покѣтѣвїи и комїсїи краєва вѣ Львовѣ. Зачєртѣ дѣлєнѣ комїсїи вєзтѣгєсѣ на цѣлѣш оьшєрѣ покѣтѣс.

§. 10.

Комисія повѣтова складдася зъ настоятеля политической власти повѣтской або его заступника, яко предводителя, и зъ двохъ членовъ, зъ которыхъ одного именно Бѣдѣль повѣтовый, другого-жъ Бѣдѣль краевый. вшлѣмко по доконанѣмъ прежде заименованю першого. Тымъ самымъ именованнымъ бѣде заступникъ для каждого члена комисіи.

Оуѣкалы въ комисіи западають безъ оглядною бѣльшиною голосѣвъ.

Члены комисіи повѣтской, именованъи черезъ Бѣдѣль краевый и черезъ Бѣдѣлы повѣтской, поберати бѣдѣсть за часть оурядованн дѣлты по 3 зар. в. а. шодень и вынадгородѣ коштыбѣ дороги по 1 зар. в. а. за милью.

§. 11.

Члены комисіи повѣтской, именованъи черезъ Бѣдѣль краевый, и черезъ Бѣдѣлы повѣтской, зложатъ къ рѣки предводителя комисіи краевой або его делегата, приреченьѣ къ мѣстце присяги, „що при порученьхъ имъ чинностяхъ овокупки свои бѣдѣсть исполнати сѣмѣлнню, по найлѣпшомѣ вѣдѣнню и перекѣдченню.“

§. 12.

Комисія краева складдася зъ маршалка соймowego або делегваного черезъ него члена Бѣдѣлы краевой, яко предводителя, и зъ шѣсть членовъ: двохъ именебѣ намѣстникъ зъ помежь сокѣтничковъ намѣстничткѣ, двохъ президентъ высшого сѣдѣ краевой въ Львовѣ съ кола сокѣтничковъ того сѣдѣ, а двохъ выберѣ Бѣдѣль краевый изъ кола своего.

Члены комисіи краевой мають заступникѣвъ къ той-самъ способѣ именованыхъ або выбранныхъ.

Къ разѣ покыканѣ до чинности вѣспѣають заступники къ оупказки и прака членовъ.

До повзатѣмъ оуѣкалы не вѣзднѣю есть притомнѣсть предводителя и що найменьше чтырохъ членовъ.

Оуѣкалы западають безъоглядною бѣльшиною голосѣвъ.

Члены комисіи краевой не поберають жадной вынадгороды.

Вымѣръ индѣмнизациі

§. 13.

Подставѣ до обчисленн чистого доходу зъ пропинациіного права вышникѣ становить перекѣчнаѣ цифра доходу принятого до вымѣрѣ податкѣ въ остатныхъ шѣти лѣтахъ ѣтъ 1867 до 1872 р. вклячно.

Если податокъ дохѣдовый вѣль вымѣренный ѣтъ доходу съ права вышникѣ въ полбченню съ иными дохѣдами, шкъ и. пр. съ дохѣдомъ изъ млына, цегольни, залѣздѣ и т. п., орѣкае комисія на пѣдставѣ фѣсѣи, або еслибы фѣсѣи неыказовали каждого дохѣдѣ по оукреме, на пѣдставѣ поосокенныхъ дохѣженнй, скѣлькѣ въ загалнѣнѣй квѣтѣ дохѣдѣ мѣститѣся ишихъ дохѣдовѣвъ, а скѣлькѣ оставѣся шко дохѣдѣ зъ пропинациіного права вышникѣ.

Где при вымѣрнѣ податкѣ доходоваго отъ дохода въ пропинаціи права вышинкѣ неслѣдственно и неотроено чиншъ за выдынки доданъ до выконванъ вышинкѣ, або за доданъ держателѣки или шинкарекн полъ, пасовиска, або вартѣсти шкхъбѣдъ нишихъ додаткѣвъ, комисіа на подставѣ поосовенихъ доходженій, скѣлько додатки тѣи сѣтъ скомпензованъ взаимными додатками, которѣи додакалъ властнтелѣки держатель або шинкаръ, а которѣи не всли дочисланъ до дохода въ пропинаціи права вышинкѣ при вымѣрѣ податкѣ отъ того права. Въ противномъ-же разѣ орѣкае комисіа, скѣлько въ того титлѣа належитѣся оттроени отъ частого дохода въ пропинаціи права вышинкѣ, принятого за подставѣ вымѣрнѣ податкѣ. Отъ означеного въ той способѣ дѣйственого дохода въ пропинаціи права вышинкѣ, оттроенѣся възпосередный податокъ съ вселыми додатками, отъ того дохода сплавчаный, а обчисленый вѣдла перекчѣкъ въ шести лѣтъ отъ 1867 до 1872 р. вклячно.

Постъпованъе при вымѣрѣ индѣмнизацин.

§ 14.

По закованю оуповенныхъ и выслахавши вискѣвъ черезъ нихъ представленныхъ, выслаждае комисіа повѣтова отвѣтно постановамъ §. 13. по оурядѣ чистый доходъ въ пропинаціи права вышинкѣ. На подставѣ того доходженъ означае комисіа высотѣ индѣмнизацин (§. 8.) и вѣрчае вырокъ индѣмнизацинныи кождѣи сторонѣ интересованѣи.

§. 15.

Отъ того вырокѣ може кождала сторона интересована откликати сѣ до комисіи краевкои.

Рексрѣ долженъ вѣти внесеный на рѣки комисіи повѣтвон въ непрѣсплемѣи терминѣ трийцать днѣи отъ дна, въ которѣи откликяющомъ сѣ вырокъ вѣрчено. Комисіа повѣтова предкладе комисіи краевкѣи вѣк противъ томѣ самомѣ вырочоки внесенъ рексрѣа съ единымъ справозданьемъ, и долбчае акта розправы индѣмнизацииной.

Комисіа краева розпѣзнае цѣлѣ справѣ, запорѣджае въ разѣ потребности доходженъ оудопокнителный, не выдае, съ выключеньемъ всакого дальшого откликѣ шко и пѣти права, вырокъ о высотѣ индѣмнизацин.

§. 16.

Комисіи повѣтвонн и комисіа краева оудклаютъ выдѣлокн краевкомѣ по оурядѣ коии вырокѣвъ индѣмнизацинныхъ, шкѣи выдали.

Комисіи повѣтвонн чѣваютъ надъ правосильностію вырокѣвъ, шкѣи выдали, и оукѣдомляютъ выдѣлѣ краевый о правосильныхъ.

§. 17.

Перѣазованъе признаон индѣмнизацин.

Индѣмнизациа вѣтвпае по зглядѣ всакихъ правъ рѣчевыхъ въ мѣстце отнѣтого права индѣмнизацин.

§. 18.

Если право пропинацин принадлежить до нерѣшимости, котора есть предметомъ книгъ табѣларныхъ (гипотечныхъ), або есть сл-

мостойно предметомъ тыхъ книгъ, оудѣлае комисіа покѣтова по оудѣла вырокн индѣмнизацийныи по запавшой ихъ правосильности, стверджючи тое обстоянье, сѣдоки табларномѣ, который рѣвноже оудочае въ книгѣхъ табларныхъ, такж индѣмнизация вѣспила въ мѣстце права пропинаціи.

§. 19.

При табларномѣ оудѣленю оть нарушимости, при оуписованю переказованю и выплатѣ индѣмнизациі за право пропинаціи, которе принадлежить до нарушимости сѣдшоч предметомъ книгъ табларныхъ (ипотечныхъ), або есть самостойно, предметомъ книгъ табларныхъ, сѣдшты аналогично застосованіи приписы цѣкс патентѣ въ д. 8. Аистопадна 1853 Ч. 237 Вѣстн. оуст. держ., съ тою однакже рѣжиндєю, що вѣртелек не есть обовязаніи дати сѣ переказати на капиталъ индѣмнизацийный.

§. 20.

Налижности за индѣмнизацию переказанѣ должно обчислати вѣдла обовяззючихъ оустакъ на валютѣ австрійскѣ.

Цертификаты.

§. 21.

Отвѣтно переказови сѣдокомѣ выдѣе Выдѣла краевый особамъ въ сѣдокомѣ переказѣ вказанымъ цертификаты индѣмнизацийныи содержаючии: имя особы або дѣбрь, на которіи цертификаты голошають, высотѣ индѣмнизациі выплатимои, такж ствердженье, що сплата индѣмнизациі есть забезпечена на фондѣ повставяючомъ изъ осплатъ по гадцѣ §. 26. оуицланныхъ.

§. 22.

На жиченье сторонѣ письменно вказаное и заложеньемъ цертификатѣ оудочае Выдѣла краевый на немъ перенесенье власности цертификатѣ, або переписе предложеный цертификатъ на колька, на меньшии квоты голошаючихъ, або отвратно.

ГЛАВА III.

О консенсахъ на вышинкѣ.

§. 23.

По правосильномѣ обчисленю и вымѣреню капиталѣ индѣмнизацийного въ цѣломѣ краю, съ изъятьемъ громадъ (§. 3.) выдѣе Выдѣла краевый оуправненнымъ концесіи на исключный вышинкѣ трѣнкокъ спиртсеовыхъ въ цѣломѣ оубрѣвѣ томъ мѣстцевости, въ которой оуправненный право пропинаціи досель выконсвалѣ

§. 24.

Къ тыхъ концесіяхъ означеній вѣдѣтъ дотеперѣшній корчмы и шинки до выконбана права вышннкс, а оуправеннымъ невѣльно ажъ до выплаты индемнизациіи въ цѣломъ краю, съ изъятіемъ громадъ (§. 3.), безъ позволенія выдѣла краевого новыхъ корчемъ або шинкѣвъ отворати, дни мѣстца вже естнѣючихъ змѣнати.

§. 25.

При оудѣланю того позволенія простерѣгле выдѣла краевый, абы дохѣдъ сѣсѣднихъ концесіонарѣвъ не вѣлъ оускѣдженный. должнъ протое предъ выданіемъ того позволенія мѣна ихъ засагнѣти.

Оплаты отъ консенсѣвъ.

§. 26.

По выданю консенсѣвъ всѣмъ оуправеннымъ, съ изъятіемъ громадъ (§. 3.) вѣдѣтъ оуправленіи оплачѣвати на фондъ индемнизациіиный за оудѣланыи имъ концесіи отъ едного и того самого черезъ выдѣла краевый означеного дня по $\frac{1}{2}$ % отъ признаного капитала ажъ до дня сплачена першой половинны того капитала (§. 32.).

По отриманю той половинны оплачѣвати вѣдѣтъ отъ неи оуправленіи по $6\frac{1}{2}$ %, отъ дробгон-же половинны по $\frac{1}{2}$ % ажъ до выплаты ѣи (§. 32.).

По отриманю цѣлого признаного капитала оплачѣвати вѣдѣтъ отъ него по $6\frac{1}{2}$ % ажъ до выплаты капитала индемнизациіиного всѣмъ оуправеннымъ ведла постановѣ вышнншней оуставы.

§. 27.

Оплаты сказаній въ §. 26. мають вѣти повераній черезъ тѣи самыи органа и стараніи тымн самыи средствами икъ податки.

ГЛАВА IV.

О фондѣ индемнизациіиномъ.

Фондъ индемнизациіиный.

§. 28.

Оплаты оуицаныи ведла постановѣ §. 5. . тоже оплаты за консенса (§. 26.) вплачѣють до фонда индемнизациіиного доперва по повидѣмъ заспоковеню всѣхъ оуправенныхъ, съ изъятіемъ громадъ (§. 3.), могутъ вѣти оужытыи на иишн цѣли краевыи.

§. 29.

Фондомъ индемнизациіинымъ завѣдѣсе выдѣла краевый.

§. 30.

Фондъ индемнизациіиный поноситъ кошта власнои администрациіи, кошта вымѣрс индемнизациіи и слѣжитъ до амортизованія цортификатѣвъ.

Сплачиванье индѣмнизациі.

§. 31.

Амортизованье сертификатѣвъ починаемъ въ рокъ по дню, въ которомъ зачислѣна оуничавье оплата въ §. 26. вказаныхъ.

§. 32.

Выплата признаного капитала индѣмнизациійного дѣлать съ на двѣ ровнѣи раты.

Доперка по сплаченю першой половинны капитала индѣмнизациійного къ кмъ оуправненымъ, настѣпить выплата дрѣгой половинны.

§. 33.

Цѣла рѣшта фондѣ индѣмнизациійного, котра по ѳтчисленю кош-тѣвъ администраціи и кош-тѣвъ вымѣрѣ лишася, вѣде оужита цю пѣлрѣкѣ на частиннѣю сплатѣ индѣмнизациіи черезъ аукцицію in minus або черезъ льсование (§§. 35. и 36.)

§. 34.

Къ томѣ оголоситъ выдѣлѣ краевкѣи съ починкомъ каждого полѣрочіа высотѣ сѣмы, съ складяющимъ полѣрочіемъ до розданнѣ припадающей, съ тымъ до посѣдательѣвъ сертификатѣвъ выстосова нымъ козваньемъ, абы до трѣхъ мѣсѣцѣй ѳтъ дня оголошеннѣ внесли оскѣдченье, кѣлько въ признаныхъ совѣ сѣмъ счотать спѣстити.

§. 35.

Тѣи сертификаты вѣдѣтъ предъ иными выплачнѣи, котрыхъ посѣдательѣ для прискореннѣ выплаты спѣстать фондѣи изъ своѣи належности процѣнтъ найвышшѣи.

Помѣжь ѳфѣрсиючими той самъ процѣнтъ розсѣджаѣ жрѣвѣи.

§. 36.

Еслибы черезъ заспокоевье къ кмъ къ томѣ зголошеныхъ сертификатѣвъ цѣла, на амортизацию индѣмнизациіи припадающая квота не зѣстала вычерпана; ако еслибы такого оскѣдченнѣ совѣмъ не внесено: вѣде цѣла оставающаяся зышка або и цѣла квота, къ томѣ при значена, оужитою по пѣсти льсования на выкѣпѣ сертификатѣвъ въ повидѣи именнѣи вартости.

§. 37.

Если фондъ къ томѣ полѣрочію оставающей не выстарчаѣ на повнѣ сплатѣ сертификатѣ. довженѣи властитѣль сертификатѣ задово-литися сплатѣю частинною.

На невыплачннѣю зышкѣ выдѣлѣ краевкѣи сертификатѣ новый.

§. 38.

Льсование сертификатѣвъ ѳтѣсваѣ съ пѣблично, а результатѣ его маѣса подати до повсѣодной вѣдомости.

§. 39.

Выплата сертификатѣвъ по псти аукциаци *in minus* до выплаты принятыхъ або выдосоканыхъ настспитъ въ шѣсть мѣсаций ътъ дня шкъ запли.

Належности зъ сертификатѣвъ неподнесенны попадають заданеню въ трийцать лѣтъ ътъ дня въ которѣмъ могли поднесенны вѣсти.

§. 40.

По сплаченю индемнизаци въ цѣломъ краю, съ изъятъемъ громады (§. 8.), шо мае настспити найдальше въ 30 лѣтахъ ътъ дня, въ которѣмъ зачисл оуишане оплата въ §. 26. вказаныхъ, оустасе право вышинкс досель оуправненыхъ, а концесии, на часъ выкспс выдани, оутрачшють силс свою.

§. 41.

Зашки фонда пропинациѣного, шки окажшть сѣ по съамортизованю всѣхъ сертификатѣвъ пропинациѣныхъ и покрытью всѣхъ выдаткѣвъ, станшть сѣ власностю краю.

ГЛАВА V.

Постановы додатковыи.

§. 42.

Бластителамъ прака пропинациѣ застерѣгае сѣ свободс, соксѣмъ не корыстати зъ постановъ нижшной оустакы и выконзкати прако вышинкс съ обмеженями въ §. 24. вказанными ажъ до певной выплаты индемнизаци (§. 40.), если ихъ прако пропинациѣ не естѣ таблрно обременене, або если вѣрителѣ позволтѣ оупракиномс корыстати зъ постановъ того параграфѣ.

§. 43.

Бластителъ пропинациѣ, который намѣрне на подстакѣ §. 42. прако вышинкс найдальше выконзкати, доуженъ предложити свою, а въ разѣ потребы (§. 42.) и своихъ вѣрителей декларацию выдѣлки краевомс найдальше въ рокъ по дорбченю вырокс индемнизациѣного.

Въ разѣ принатѣа той декларациѣ оустасе ътъ дня ѣи внесена обовязокъ до оуишаня дальшихъ оплатъ въ §. 5. вказаныхъ, а если такѣи оуправненыи заплатилъ належнѣсть концесиишю (§. 26.) мае мс вѣсти звернена.

§. 44.

Бласти правительскѣи и автономичныи доужнѣи оудѣлати своен помочи и всакихъ помснѣнѣи органамъ, тою оуставою до переведеня ѣи поклыканнымъ.

§. 45.

Близші інструкції для комісій вимірюючих індемнізацію, видасть Вмдѣла краевий въ порозумѣню съ ц. к. намістництвомъ.

§. 46.

Оустава нынѣшня входить въ житє рѣвноврѣменно съ оуставою краевою о забезпеченю и оупорядкованю права вышинка, тоже рѣвноврѣменно съ оуставою державною, становлачюю о оубольненю индемнізаціи за оухилєнє прака пропинаціи оуправнеймъ признаион, шко и всѣкихъ съ тымъ въ скѣзи вѣдѣчихъ выплатъ, чинностей, поданъ, документѣвъ, вписѣкъ и выписѣкъ табѣлярныхъ, ореченій и т. п. ътъ стемплѣвъ, податкѣвъ державныхъ, и зараломъ шкихъ инвѣдъ належностей правительскихъ.

§. 47.

Выконанье нынѣшней оуставы порѣчаю Моимъ министрами.

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

USTAWA

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim księstwem Krakowskim, zawierająca postanowienia na wypadek, że poseł sejmowy ulegnie kondemnacji sądowej, lub zostaje pod śledztwem karnym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje :

§. 1.

Poseł sejmowy, który za czyn karygodny ulegnie kondemnacji, pociągającej za sobą według ustaw utratę prawa wyboru i obieralności do Sejmu, traci tém samém i prawo uczestniczenia w Sejmie.

Podczas śledztwa karnego nie może on wykonywać funkcji członka sejmowego, jeżeli sejm w myśl ustawy z dnia 3. października 1861 r. dz. pr. p. N 98 nie zażąda odroczenia śledztwa i zdjęcia aresztu, jeśli takowy zarządzonym został.

§. 2.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy drogowej z dnia 18. sierpnia 1866.

Wysoki Sejmie!

Po pięcioletniem zastosowaniu istniejącej ustawy drogowej przekonał się kraj cały, że jej dalsze pozostawienie przeszkadza odpowiedniemu rozwojowi tak wielce pożądanym środków komunikacyjnych i przeto naraża jego najżywoźniejsze ekonomiczne interesa. Niepomyślne skutki dalszego odraczania stanowczej tej gałęzi ustawodawstwa reformy skreśliła w żywych kolorach już w czasie przeszłorocznej sesji, komisya przez wysoki Sejm dla rozpoznania spraw drogowych ustanowiona. Prócz braku energicznego i umiejętnego, a przeciż po największej części wadliwością samej ustawy spowodowanego zarządu drogowego, wytknęła rzeczona komisya, jako główne wady i braki dzisiejszej ustawy :

1. niesłuszny rozkład prestaćy na utrzymanie dróg gminnych uścić się mających.
2. ograniczenie tych prestaćy na terytoryum pojedynczych miejscowości z wykluczeniem zasady stowarzyszenia się do wspólnego celu, tej najsilniejszej dzwigni wszelkich interesów publicznych.

Przedkładając wysokiemu Sejmowi równocześnie projekta ustaw, mających na celu w części zmianę w części uzupełnienie dotychczasowej ustawy drogowej, oświadczyła wszakże rzeczona komisya, że tylko krótkość czasu i mnogość przydzielonych przedmiotów niepozwołyły jej przedłożyć wysokiej Izbie zupełną i wszechstronnie opracowaną ustawę drogową. A gdy z powodu wczesnego zamknięcia Sejmu nawet i te projekta pod obradę przyjść nie mogły, przyjął Wydział krajowy na siebie owe zadanie i przedkłada wysokiej Izbie załączony projekt nowej ustawy drogowej.

Aczkolwiek Wydział krajowy przy jej wypracowaniu kierował się głównie zasadami, przez komisję drogową w roku przeszłym wyrzeczonymi, uznał on jednak za niezbędne dla utworzenia jednolitej, systematycznej i przyszły rozwój komunikacji krajowych na oku mającej całości, uczynić niektóre zmiany i przyjąć do swego projektu postanowienia, które w projekcie komisji wcale nie były uwzględnione, mianowicie :

po 1. Nie tworzy Wydział krajowy w projekcie nowej kategorii dróg konkurencyjnych, lecz wprowadza zasadę konkurencyi w zarządzie dróg krajowych i powiatowych, podczas, kiedy projekt komisji obok nowo utworzonych dróg gminno-konkurencyjnych pozostawia zawsze jeszcze drogi powiatowe, któreby w myśl §. 11. ust. drog. jedynie kosztem funduszków właściwych powiatowi, budowane i utrzymywane być musiały. Rzecz niemożliwa — dotychczasowe doświadczenie wykazało bowiem nie do pokonania trudności, z jakimi bezskutecznie walczą pojedyncze powiaty, którym się te drogi

sine beneficio inventari w spuściznę dostały, wykazało ono dowodnie, że li przekazanymi tym drogami funduszami, które jednak nakładania znacznych dodatków do podatków wymagają, budowa i utrzymanie ich jako dróg bitych w żaden sposób wykonane być nie mogą. Dlatego też istnieją tak zwane drogi powiatowe tylko na papierze nie zaś w rzeczywistości i muszą ze względu na ich już uznaną ważność, dodatkowymi środkami być zasilane. Wydział krajowy ściągając więc drogi powiatowe i gminno-konkurencyjne w jedną kategorię, zachowując dla nich utartą poniekąd nazwę dróg powiatowych.

po 2. Komisya w swym projekcie wyposażyła drogi gminno-konkurencyjne połową prestacyi i składek pieniężnych przeznaczonych w ogóle na drogi gminne. Zezwalając na użycie tych prestacyj poza terytoryum miejscowości, z której pochodzą, znosi projekt ten niezaprzeczenie drugą niesłuszną dzisiejszej ustawy drogowej, wynikającą z nieuwzględnienia tej okoliczności, iż stosunek długości dróg gminnych, a więc mniej więcej i kosztów ich budowy i utrzymania, do dyspozycyjnych na ten cel sił roboczych nie może być stałą liczbą dla wszystkich miejscowości. Lecz pomimo tego połączenia kilku gmin w jedno stowarzyszenie drogowe, nie tracą drogi te, których budowa i utrzymanie więcej na prestacyach w naturze się opiera charakteru dotychczasowych dróg gminnych. I z innego zapatrywania atoli na tę pośrednią kategorię dróg wychodzi Wydział krajowy — dla niego są one najważniejszymi komunikacjami — komunikacjami przyszłości. Wobec tego, iż nadal każda z dotychczasowych głównych arteryi ruchu, reprezentowanych dotąd drogami eraryalnemi i poniekąd krajowemi, wyszukiwaną i zastąpioną będzie kolejami żelaznemi lub zejść musi do kategorii drugorzędnych komunikacyj — wobec tego, iż oddziaływanie tych kolei między sobą a nawet prawidłowe ich wyzyskiwanie budowę dalszych linii kolejowych powodować musi — wobec tej z natury rzeczy wynikającej konieczności, zmniejszyć się musi i ilość i ważność dotychczasowych dróg pierwszorzędnych a punkt ciężkości ustroju komunikacyjnego przejdzie na drogi przez nas powiatowemi nazwane tak dalece, że wedle widzenia Wydziału krajowego w niedalekiej przyszłości tylko dwójaka kategoria dróg, to jest powiatowych czyli konkurencyjnych i gminnych pozostanie. Skupiać więc i mnożyć już teraz potrzebne do budowy i utrzymania tych dróg zasoby, było głównem zadaniem projektu Wydziału krajowego i dlatego przenosi on na nie prócz prestacyi gminnych wszystkie utworzyć się dające fundusze powiatowe i kraju, zachowując tylko celem rańniejszego ich pomnożenia różnicę między drogami krajowemi i powiatowemi a to do czasu, w którym fundusze krajowe jedynie w formie znaczniejszych subwencyj w ich budowie i utrzymaniu udział brać będą.

po 3. Dalszą konsekwencją tego zapatrywania, niemniej aktem słusności i wymogiem dobrego zarządu jest przyjęte w projekcie Wydziału krajowego postanowienie przyłączenia do dróg krajowych pewnej części prestacyi w naturze, przez przybyłe gminy wykonać się mające. Nie da się zaprzeczyć, iż gminy, przez których terytoryum drogi krajowe przechodzą, podwójną z nich odnoszą korzyść, korzyść najdogodniejszego używania i korzyść wynikającą z umniejszenia prestacyi, słusnie więc by się choć w części do ich utrzymania przyczyniały. Są zresztą przy wszystkich a więc i przy drogach krajowych tego rodzaju roboty, które, jak n. p. zgartywanie błota, czyszczenie rowów i t. p. prędkiego wykonania wymagają, a więc od najmu zależeć nie powinny. Z tych to powodów, niemniej, ze względu, iż zmniejszenie kosztów utrzymania dróg krajowych, korzystnie wpłynie na powiększenie funduszów do budowy nowych dróg użyć się mogących, słusnie żądać można, aby prestacye, z których drogi powiatowe korzystają, w części chociaż dodawane były drogami krajowymi. Konieczność tej pomocy, niegdyś jedyne źródła budowy i utrzymania dróg w ogóle uznawało dotąd każde ustawodawstwo drogowe, pociągając tytułem policyi drogowej w mniejszych lub większych rozmiarach zawsze najbliższej drogami zamieszkałych do bezpłatnego wskazanych robót wykonania.

po 4. W projekcie komisji nie jest ograniczoną przestrzeń, na której obowiązki konkurencyjne poza terytoryum poszczególnych miejscowości wykonywane być mają i nie było to potrzebnem wobec przyjętego zastrzeżenia, iż co do użycia zasięgnięte będą poprzód zdania przełożonych gmin i obszarów dworskich. Obawiając się atoliaby przez to prestacye nie przeistaczały się w rodzaj dobrowolnej pomocy i kładąc główny nacisk na konieczność użycia całej ustawą wymaganej prestacyi

konkurencyjnej, musiał Wydział krajowy w projekcie swym takie przyjąć ograniczenie, któreby wykonanie obowiązków czyniło jak najmniej uciążliwym. Stąd wynikło postanowienie, już dawniej przy drogach krajowych praktykowane, według którego konkurencya tylko do dróg najdalej o dwie mile od granic miejscowości oddalonych zażadana być może. Dopuszczana zresztą przemiana robót dniowych na roboty zakładowe usunie wszelkie ztąd wyniknąć mogące trudności i ureguluje w krótkim czasie stosunek obowiązanych do utrzymać się mającej drogi.

po 5. Niechcąc umieszczać żadnego postanowienia, któreby w praktyce niewykonalnem się okazało i milczeniem było zbywane — widział się Wydział krajowy spowodowany dla niektórych gmin miejskich uczynić wyjątek od obowiązku odbywania prestacyi w naturze i udzielania takowych poza terytoryum tychże gmin. Według §. 12 dotychczasowej ustawy drogowej, powinny były roboty przy drogach gminnych bez wyjątku także i w gminach miejskich być rozkładane na mieszkańców kolejno według ilości rodzin. A doświadczenie okazało przecież niemożliwość bezwzględno wykonania tego postanowienia i przepis pozostał w najczęstszych razach martwą literą. Znaczniejsze miasta, mając w porównaniu z miasteczkami i gminami wiejskimi nierównie większą przestrzeń kosztowniej urządzonych dróg do budowy i utrzymania, czynią pewnie zadość ogólnemu obowiązkowi, jeżeli wszystkie w swym obrębie położone drogi należycie utrzymują i nie byłyby w stanie tego uczynić, gdyby im na odleglejsze drogi powiatowe połowę prestacyi ujmowano. Projekt Wydziału krajowego pozostawia więc gminom miejskim pod pewnemi warunkami całą administracyę drogową, zachowując tylko wyższym władzom autonomicznym odpowiednią w tej mierze kontrolę a wraze zaniedbania możność użycia środków przymusowych.

To są główne zasady, na których Wydział krajowy oparł swój projekt ustawy drogowej nadając przytem pojedynczym jej częściom taki układ, aby materyę z natury rzeczy z sobą w związku zostające jedną stanowiły całość. Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną „Ustawę drogową.“

Lwów dnia 25. października 1872.

W zastępstwie JO. ks. Marszałka

Oktaw Pietruski w. r.
przewodniczący.

Piotr Gross w. r.
Sprawozdawca.

U s t a w a

z dnia obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomerji
wraz z Wielkim księstwem krakowskim o prestacyach i kompetencyi co do dróg pu-
blicznych nieeraryalnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim księstwem
krakowskim rozporządzam, co następuje :

I. Ogólne postanowienia :

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych i gminnych.

§. 2.

Drogami krajowemi są te, które pod tą nazwą już dzisiaj istnieją, lub te, które ustawą krajową za drogi krajowe uznane będą.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi pod tą nazwą istniejące i te, które rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi są drogi w granicach gminy i obszaru dworskiego do publicznego użytku przeznaczone a §§. 2 i 3 nieobjęte.

§. 5.

Mosty, przewozy i budowe sztuczne, uważane będą za części tej drogi, na której się znajdują;—

ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego prawidła Sejm lub rada powiatowa i przyjąć kosztą budowy lub utrzymania na fundusz krajowy lub na fundusz powiatowy.

§. 6.

Zakładanie nowych dróg krajowych winno poprzedzić co do względów politycznych i wojskowych pozwolenie właściwych władz. Zakładanie dróg powiatowych wymaga poprzedniego rezwolenia Wydziału krajowego. O potrzebie nowej drogi gminnej stanowi rada gminna za porozumieniem z przełożonym obszaru dworskiego.

§. 7.

Własność nieruchoma, dla drogi publicznej przez władzę tą drogą zarządzającą za potrzebną uznana, winna być nabytą za wynadgrozaniem w drodze dobrowolnej ugody, lub jeżeli takowa do skutku nieprzyjdzie, w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów,

§. 8.

Zaniechanie drogi krajowej, jako takiej, nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej — drogi powiatowej zaś za uchwałą rady powiatowej i za przyzwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego, nareszcie drogi gminnej uchwałą rady gminnej w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego za zezwoleniem wydziału powiatowego i politycznej władzy powiatowej.

Częściowa zmiana kierunku istniejącej drogi (to jest taka, przy której żadna ta! drogą połączona miejscowość pominiętą nie zostanie) nie podlega tym wymogom i może być wykonaną na podstawie uchwały władzy tą drogą zarządzającej.

§. 9.

Zaniechana droga krajowa staje się powiatową, jeżeli ją rada powiatowa za taką uzna. Droga krajowa, za powiatową nie uznana, równie jak i zaniechana droga powiatowa stają się drogami gminnymi, jeżeli ją rada gminy, przez którą przechodzi, w porozumieniu z obszarem dworskim, za drogę gminną uzna. Wrazie gdyby i to uznanie

nie nastąpiło, sprzedanym będzie grunt zaniechanej drogi na korzyść funduszu tej kategorii dróg, do której droga ta należała.

§. 10.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych zarządzi natychmiast po zadecydowaniu bezwzględnego zaniechania drogi, oszacowanie pozostałych gruntów przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłacenie szacunku tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

Przedmioty inne do zaniechanej drogi, należące, sprzedane będą w sposób najkorzystniejszy.

§. 11.

Zezwolenie na myta, jakoteż ustanowienie taryfy, należy do ustawodawstwa krajowego.

§. 12.

Oznaczenie miejsca, w którym rogatka ma być postawiona, jakoteż zezwolenie na jej przeniesienie, wręście rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, należy do władz rządowych stosownie do istniejących przepisów.

§. 13.

Niniejsza ustawa nienarusza praw i obowiązków, opartych na specjalnych tytułach prawnych, co do dróg wszelkiej kategorii. Postanowienia władz administracyjnych nie mają znaczenia tytułów prawnych.

II. Środki budowy i utrzymania dróg w ogóle.

§. 14.

Na pokrycie kosztów budowy i utrzymania dróg w ogóle, uzyskane będą potrzebne środki :

- a) przez dodatki do podatków bezpośrednich,
- b) przez prestacje,
- c) przez datki fabryk i przedsiębiorstw, przeważnie zużywających poszczególne drogi.

§. 15.

Prestacje stanowią się piesze i pociągowe.

- a) do prestacyi pieszych obowiązany jest, wyjąwszy kalek i niedołącznych, każdy mężczyzna mieszkaniec gminy i obszaru dworskiego od zaczęcia lat 16 do ukończenia lat 60. Za niewłasnowolnych synów, czeladź służbową, rzemieślniczą i przemysłową odpowiadają ojcowie, chlebobdawcy, majstrowie i przedsiębiorcy.
- b) do prestacyi pociagowych obowiązany jest każdy w gminie i na obszarze dworskim przemieszkujący właściciel sprzężaju pociągowego i wierzchowca.

Za podstawę do obliczenia prestacyi służy stan ludności i bydła, jaki na dniu 25. stycznia każdego roku w gminie i na obszarze dworskim się znajduje.

§. 16.

Od jednej obowiązanej osoby więcej nad 4 dni pieszych — od posiadanego bydłęcia nad 4 dni pociagowych tegoż rodzaju bydłeciem wymagać nie można. Dzień dwubydłany liczy się za dwa dni. Furman przy zaprzęgu odrabia dzień jeden pieszy.

§. 17.

Pozostawia się woli obowiązanego prestację w naturze odrobić lub wartość jej w pieniądzu uiszczyć, z czem się najdalej do końca stycznia każdego roku zgłosić winien. Wrazie nie dotrzymania powyższego terminu ma władza prestacją zarządzająca prawo oznaczenia, czyli takowa w naturze uiszczoną lub też spleconą być ma.

Prestacja niewykupiona może być zamienioną na robotę wymiarową.

§. 18.

Zwierzchności gmin i przełożeni obszarów dworskich winni przedkładać wydziałowi powiatowemu najdalej do dnia 15. lutego każdego roku spis ludności i bydła, jakoteż wykaz wykupić i w naturze odrobić się mających prestacyi.

§. 19.

Jeżeli obowiązani do przedłożenia spisów i wykazów ustanowionego terminu nie dotrzymają,

może Wydział powiatowy nałożyć na nich karę do wysokości 20 złr. i równocześnie zarządzić na ich koszt wykonanie tej czynności przez delegata.

§. 20.

Wydział powiatowy ma prawo i obowiązek zarządzić kontrolę podanych spisów i wykazów. Jeżeli się przytem okaże, że podania były fałszywe, nałoży wydział powiatowy na winnych karę do wysokości 5 złr. od każdego zatajonego, do prestacyi obowiązanego mieszkańca i od każdej zatajonej sztuki pociągowego bydła lub wierzchowca. Wszelkie ze spraw drogowych wynikające kary będą w drodze politycznej egzekucji ściągane i wpływają na rzecz funduszu powiatowego.

§. 21.

Osoby ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych tem samem, wolne są od przyczynienia się do ciężarów do dróg.

§. 22.

Miasta mające statuta gminne lub przywilej pobierania kopytkowego, wolne są od prestacyj §. 14 oznaczonych — winne atoli utrzymywać w należytym stanie kosztem swym prócz dróg gminnych te części dróg krajowych i powiatowych, które przez ich terytorjum przechodzą.

Wydział krajowy może również inne gminy miejskie od obowiązku prestacyi uwolnić i oznaczyć warunki tego uwolnienia.

§. 23.

Jeżeli użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo jakiekolwiek przedsiębiorstwo — czasowe lub stałe — drogę więcej zużywa lub psuje — będą właściciele takowych lub przedsiębiorcy pociągnięci do osobnego dla utrzymania tej drogi datku w pieniądzech, prestacyach lub w materyałach.

§. 24.

Wysokość tego datku, niemniej natura jego uiszczenia oznaczone będą przedewszystkiem w drodze ugody.

Wrznie gdyby ugoda nie przyszła do skutku, datek ten wymierzony będzie w pieniądzech. O wysokości jego orzeka sąd polubowny, do którego

strona interesowana jednego, zarząd odnośnej drogi drugiego sędziego obierają.

Jeżeli strona interesowana, w 14tu dniach po zawezwaniu zarządu drogowego, wybranego przez się sędziego nie wymieni, ma zarząd drogowy prawo nominowania również drugiego sędziego. W następnych 14tu dniach, od doreczenia nominacji winni sędziowie wydać swe orzeczenie lub w razie sprzeczności zdań obrać superarbitra, który w przeciągu dalszych dni 14. sprawę przez przystąpienie do zdania jednego z sędziów rozstrzyga. Jeżeli sędziowie lub superarbitr w oznaczonych terminach powyższych czynności nie dopełnią, rozstrzyga sprawę Wydział krajowy.

Sąd polubowny uwolniony jest od obowiązku stósowania się do przepisów ustawy sądowej i wydaje wyrok wedle swej najlepszej wiedzy i przekonania. Przeciw wydanemu wyrokowi nie wolno występować ani w drodze prawa ani też w drodze odwołania się.

Wyrok obowiązuje na rok jeden; prestacyi w jednym roku nieodrobione przechodzą na rok następny. Po upływie roku może strona interesowana żądać ponownego osądzenia. Jeżeli tego przed 1. stycznia nie uczyni, pozostaje na rok następny obowiązek prestacyi w tym samym rozmiarze. Również może zarząd drogowy przed upływem roku zażądać ponownego ustanowienia wysokości prestacyi na rok następny.

III. Pokrycie kosztów budowy i utrzymania dróg krajowych powiatowych i gminnych.

§. 25.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponoszą: fundusz krajowy i powołani do prestacyi.

Przy uznaniu drogi za drogę krajową oznaczonem będzie w każdym pojedynczym wypadku, w jakiej mierze przyczyniać się mają do tych kosztów powiaty, przez które te drogi przechodzą. W każdym razie winni się do takowych przyczyniać

- a) właściciele zakładów przemysłowych lub przedsiębiorcy według zasad §§. 23 i 24.
- b) mieszkańcy nieuwolnionych od prestacyi miejscowości, przez których terytorjum droga krajowa przechodzi połową prestacyi pieszych i ciągłych w §. 15 wymierzonych.

§. 26.

Dopóki droga za krajową uznana, nie będzie zupełnie wybudowaną i do publicznego użytku oddana, będzie dawniejsza komunikacja utrzymywana kosztem tych, którzy do jej utrzymywania przedtem byli obowiązani.

§. 27.

Jeżeli droga krajowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę, i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruku i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

§. 28.

Jeżeli z powodu uwzględnionych życzeń mieszkańców, zatem w interesie pewnej osady, drodze krajowej miałby być wydany kierunek przerywający tę osadę, która inaczej bez uszczerbku powszechnego ruchu mogłaby być pominięta, natenczas osada ta ponosi sama nadwyżkę wydatków budowy, spowodowaną przez zmianę zamierzonego kierunku drogi.

§. 29.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych ponoszą:

- a) fundusze właściwego powiatu,
- b) właściciele i przedsiębiorcy w myśl przepisów §§. 23 i 24;
- c) mieszkańcy wszystkich gmin i obszarów dworskich, od drogi powiatowej nie więcej jak dwie mile oddalonych połową prestacyi pieszych i ciągłych §. 15. ustanowionych o ile do kosztów i budowy dróg krajowych nie konkurują.

§. 30.

Wydział powiatowy może gminom i obszarom dworskim, do konkurencyi dla dróg powiatowych powołanym, ze względu na ich oddalenie, na większą ilość dróg gminnych w ich terytorjum znajdujących się i na szczupłe ich siły robocze — opuścić część prestacyi na nich według §. 29. lit. c) przypadających. Wyjątkowo może Wydział powiatowy część prestacyi, na drogi powiatowe prze-

znaczonych użyć na budowę lub utrzymanie dróg gminnych. (§. 34).

§. 31.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych tak na gruntach gmin jakoteż obszarów dworskich ponoszą:

- a) mieszkańcy odnośnych miejscowości, resztą prestacyi ciągłych i pieszych §. 15. ustanowionych, pozostającą po obliczeniu tych prestacyj, które dla dróg krajowych lub powiatowych (§§. 25 i 29) uiszczone być mają.
- b) Właściciele zakładów przemysłowych i przedsiębiorcy według przepisów §§. 23 i 24.

§. 32.

O ile prestacye §. 31. oznaczone nie wystarczają na budowę i utrzymanie dróg gminnych, może rada gminna w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego uchwalić składkę pieniężną, do której tak obszar dworski, jakoteż każdy opłacający w gminie podatki bezpośrednie, obowiązany jest przyczyniać się w miarę opłacanych przezeń podatków bezpośrednich.

Składka pieniężna nie może, wyjąwszy wypadku niecierpiącego zwłoki, wynosić w ciągu jednego roku więcej jak 5 centów od jednego złotego reńskiego opłacanych w gminie podatków bezpośrednich. Składki te będą ściągane w ten sam sposób jak dodatki do podatków.

§. 33.

Jeżeli do budowy lub utrzymania drogi gminnej potrzebne są materiały lub takie roboty, które przez mieszkańców prestujących wykonane być nie mogą, a składki §. 32 ustanowione na pokrycie tych kosztów nie wystarczają, natenczas może za porozumieniem rady gminnej z przełożonym obszaru dworskiego odpowiednia potrzebie część prestacyi w naturze, stosunkowo być zamienioną na spłaty pieniężne według cen przez radę powiatową dla powiatu ustanowionych.

§. 34.

W razie gdyby wszystkie w pewnej miejscowości uiszczać się mające prestacye i składki do bu-

dowy i utrzymania znajdujących się w tej miejscowości dróg gminnych nie wystarczały, może Wydział powiatowy wyjątkowo jedną lub kilka z najbliższej położonych miejscowości do konkurencji dla budowy lub utrzymania tychże dróg przydzielić. Wydział powiatowy oznaczy dla każdej z przydzielonych miejscowości wysokość niścić się mających pomocniczych prestacyj; — nie mogą one wszakże łącznie z prestacyami dla dróg powiatowych przeznaczonemi przewyższać połowy prestacyi w §. 15. wymierzonych.

§. 35.

Do budowy drogi powiatowej lub gminnej ważnej pod względem komunikacji a zbyt dla powiatu lub gminy i obszaru dworskiego kosztownej, może być udzielone wsparcie z funduszu krajowego. Toż samo może mieć miejsce z funduszu powiatowego dla dróg gminnych.

§. 36.

Do sprzątania śniegów i nie cierpiącej zwłoki naprawy szkód, przez wypadki elementarne wyrządzonych na drogach krajowych, obowiązani są mieszkańcy osad najbliższych miejsca, w którym robota ma być wykonana. Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolej w jakiej osady te mają być powoływane do wykonania takich robót. Na drogach powiatowych i gminnych roboty te wykonywane będą przez mieszkańców do prestacyi dla tychże dróg obowiązanych. Obowiązani, którzy się następnego dnia po zawezwaniu służby drogowej do wykonania tych robót nie stawią, ukarani będą grzywną do dwóch zł.

IV. O zakresie działania krajowych reprezentacji i władz w sprawach drogowych.

§. 37.

Ustawa krajowa stanowi:

- 1) o potrzebie budowania nowej drogi krajowej jak i o przemianie drogi innej kategorii na drogę krajową;
- 2) o zaniechaniu drogi krajowej.
Sejm stanowi uchwałą;
- 3) o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymania dróg krajowych;

- 4) o wsparciu z funduszu krajowego na budowę dróg powiatowych i gminnych.

§. 38.

Wydział krajowy

- 1) prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych,
- 2) przeznacza z funduszu krajowego na wsparcie budowy dróg kwotę, którą do kosztów budowania poszczególnej drogi powiatowej lub gminnej fundusz ten ma się przyczyniać.

§. 39.

Wydział krajowy prowadzi naczelny nadzór nad budową i utrzymaniem nieeraryalnych dróg wszelkiej kategorii, wydaje rozporządzenia i instrukcje w granicach niniejszej ustawy i zarządza w razie zaniedbania na koszt obowiązanych, co uzna za stosowne.

§. 40.

Wydział krajowy przestrzega ścisłego wykonania istniejących przepisów i rozstrzyga w ostatniej instancyi wszystkie sprawy drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 41.

Rada powiatowa stanowi:

- 1) o budowie i kierunku drogi powiatowej, o zmianie kierunku lub zaniechaniu drogi istniejącej i zawiadania o tem Wydział krajowy;
- 2) o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymania dróg powiatowych;
- 3) o zasiłku z funduszu powiatowego do poszczególnych dróg gminnych;
- 4) o cenie, jaką corocznie robocizna piesza i ciągła do dróg spleconą być ma. Cenę tę winna rada powiatowa ustanowić na każdy rok z końcem października roku poprzedniego. Jeżeli tego nie uczyni, stanowi Wydział krajowy o cenie robocizny w powiecie;
- 5) zatwierdza ugody zawarte z obowiązującymi do datków dla dróg powiatowych w myśl §§. 23 i 24.

§. 42.

Wydział powiatowy :

- 1) prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych;
- 2) rozporządza prestacjami dotyczącymi gmin i obszarów dworskich do wysokości połowy w granicach §. 15.
- 3) nadzoruje urzędy gminne i obszary dworskie co do budowy i utrzymania dróg gminnych, a w razie zaniedbania zarządza na koszt obowiązanych co uzna za stosowne;
- 4) zarządza budową i utrzymaniem dróg krajowych, o ile ta czynność przez Wydział krajowy została mu poruczona;
- 5) rozstrzyga wszystkie spory dotyczące się dróg gminnych.

Dla załatwienia poszczególnych spraw drogowych może wydział powiatowy mianować swych delegatów lub komitety drogowe, oznaczając zakres ich działania.

§. 43.

Zwierzchność gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg gminnych, do nich należy staranie, aby drogi gminne w dobrym stanie były utrzymane.

§. 44.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. Wrazie takiego zaniedbania zażądają zarządzenia od organu sprawującego dozór bezpośredni, udzielając mu pomocy politycznej exekucyi — a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą naprawę drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezpośrednio o tem zawiadomią.

V. Postanowienie przechodowe.

§. 45.

Ustawa ta obowiązywać będzie od 1go stycznia roku następującego po jej ogłoszeniu.

§. 46.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach wniesionych w r. 1871 do wysokiego Sejmu, tyjących się zniesienia wolnego okręgu celnego brodzkiego.

Wysoki Sejmie!

Dnia 16. września 1871 r. złożył do łaski marszałkowskiej p. Józef Breuer, prezydent Izby handlowej i przemysłowej lwowskiej, tudzież poseł na Sejm krajowy petycję kilkudziesięciu mieszkańców wolnego okręgu brodzkiego upraszających, aby wysoki Sejm raczył swym wpływem skłonić c. k. rząd do zniesienia rzeczonoego okręgu.

Następnie dnia 23. września 1871 r. wnieśli niektórzy mieszkańcy miasta Brodów za pośrednictwem tamtejszego urzędu gminnego na ręce posła brodzkiego p. Natana Kallira petycję, w której na podstawie uchwały rady gminnej z dnia 21. września 1871 r. żądają, aby wysoki Sejm przeszedł do porządku dziennego nad petycją o zniesieniu wolnego okręgu brodzkiego.

W końcu wniosł 11. października 1871 r. komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego na ręce posła czortkowskiego p. Waleryana Podlewskiego petycję, w której przystępuje do petycji o zniesienie wolnego okręgu brodzkiego.

Wysoki Sejm przekazał powyższe petycje Wydziałowi krajowemu, do którego na kilka dni przedtem przeszło dwieście mieszkańców miasta Brodów wniosło było protest przeciw uchwale rady gminnej brodzkiej z 21. września 1871 r. żądającej utrzymania wolnego okręgu.

Wydział krajowy uznawszy przedmiot za nader ważny przedstawia wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

Za usilnem staraniem stanu kupieckiego miasta Brodów — miasto to wraz z okręgiem obejmującym wsie okoliczne odłączone zostało ces, król. uniwersałem z dnia 21. sierpnia 1779 r. od królestw Galicyi i Lodomeryi pod względem komercyjalnym i obdarzone wolnością handlu, zasadzającą się głównie na tem, że wszystkie z zagranicy przez Galicyę do Brodów, jakoteż w odwrotnym kierunku transito idące towary i płody podpadały tylko cłu przechodowemu, towary zaś i płody prosto do granic Rzeczypospolitej polskiej między Leśniowem i Podkamieniem z okręgu brodzkiego wychodzące, lub tą samą drogą do Brodów przychodzące z zupełnego od cła uwolnienia korzystać miały.

Z nadanego miastu Brodom przywileju wynikało dalej, że towary polskie „z państw Rzeczypospolitej“ do Brodów przychodzące, jeśli stamtąd do dziedzicznych krajów austriackich prowadzone były, w Galicyi od cła przechodowego wolne być miały, że od towarów z Galicyi do

Brodów idących zwyczajnie cło wychodowe opłacane być musiało, — i że od wszystkich towarów z Brodów do Galicyi idących, ustanowione podług taryfy „cudzoziemskie“ cło przychodowe uiszczane być miało.

W skutek tego przywileju poczęły napływać do Brodów wyroby ze wszystkich stron świata, z ziem Rzeczypospolitej polskiej, zaś głównie płody surowe, a handel skierowany sztucznie na Brody ożywał się coraz to bardziej w podwójnym kierunku na wschód i zachód.

Handel ten polegał w znacznej części na przemycaaniu tak do Rzeczypospolitej a po jej upadku do państwa rosyjskiego: dla uniknięcia opłaty cła tamtejszego, jakoteż do Galicyi i był bardzo korzystnym, gdyż cła w owym czasie były bardzo wysokie nikt nie mógł wytrzymać współzawodnictwa z tymi, którzy otrzymywali towary bez opłaty cła przychodowego i przemycali je następnie do miejscowości pozbawionych tego dobrodziejstwa.

Toż w krótkce stały się Brody miastem, do którego garnęli się ze wszystkich stron chciwi zysków ludzie, a fortuny tych kupców, którzy handlu swego nie opierali na dozwolonej podstawie, rosły szybko: w miarę tego jak przemykanie większe przybierało rozmiary.

Przemykanie to ujętem zostało w system, którego widomyim wyrazem był liczny, dobrze zorganizowany zastęp przemytników.

Przemytnicy ci, których dostarczała głównie ludność wiejska okoliczna, mieli swoich zwierzchników i używali nawet broni w walkach staczanych z strażnikami granicznymi, a straż skarbowa austriacka, jakkolwiek liczna, była bezsilną wobec zorganizowanej zgrai.

Niebawem też przekonał się c. k. rząd, że wolny okrąg brodzki, który nietylko usilnym staraniom kupców brodzkich, lecz także mylnym pojęciom ekonomicznym ośmnastego wieku zawdzięczał istnienie, a wedle słów przywileju służyć miał „ku wsparciu użytecznego do dalszych odległych prowincyj prowadzić mającego się handlu“ nastęrczał wiele szkód i niedogodności.

Mianowicie nie było tajnem, że przemykanie towarów do Galicyi odbywa się na wielką skalę, że większa część miast galicyjskich, a szczególnie Lwów, otrzymują towary z Brodów drogą niedozwoloną, że skarb traci w ten sposób znaczne dochody z ceł, że utrzymanie liczniejszej straży skarbowej połączone jest z wielkimi wydatkami, słowem, że zamiast korzyści wyrastają szkody.

Okoliczności te — zdaje się — były powodem, że c. k. galicyjskie gubernium krajowe w sprawozdaniu z dnia 12. sierpnia 1802 r. wystosowanem do c. k. kamery nadwornej w Wiedniu poruszyło sprawę zniesienia wolnego okręgu brodzkiego. C. k. kamera nadworna nie odpowiedziała na razie na rzeczzone sprawozdanie i dopiero w 35. lat dekretem z dnia 1. grudnia 1837 l. 46430 poleciła ze względu na stosunki, które od r. 1802 się zmieniły zbadać dokładnie pytania „czy i dla czego wolny okrąg brodzki ma być utrzymanym lub zniesionym“ i zdać o tym przedmiocie sprawę w ciągu sześciu miesięcy.

Poleceniu temu uczyniło c. k. gubernium krajowe zadość sprawozdaniem z dnia 24. sierpnia 1841 l. 52096, które atoli tak samo jak sprawozdanie z r. 1802 żadnego nie odniosło skutku.

Pismem z dnia 20. sierpnia 1852 r. l. 29539, wystosowanym do c. k. gubernium krajowego galicyjskiego przypomniała c. k. krajowa Dyrekcya skarbowa włokącą się od pół wieku kwestyę zniesienia wolnego okręgu brodzkiego.

Pismo to przedstawiło c. k. gubernium krajowe relacyą z dnia 15. października 1852 r. l. 36775 c. k. ministeryum handlu upraszając o ostateczne postanowienie w tej sprawie.

Dekretem z dnia 13. października 1853 l. 41902 zażądało c. k. ministeryum skarbu, aby c. k. Namiestnictwo galicyjskie w porozumieniu z c. k. krajową Dyrekcją skarbową objawiło ponownie opinię w sprawie zniesienia wolnego okręgu brodzkiego.

C. k. krajowa Dyrekcya skarbowa objawiła zdanie w przedstawieniu z dnia 26. września 1856 l. 30414, w którym dowodzi, że istnienie wolnego okręgu brodzkiego połączone jest przedewszystkiem ze szkodą skarbu państwa, że z powodu przemykania obcych wyrobów nagromadzonych w tym okręgu doznaje uszczerbku przemysł austriacki, że stan rolników, rzemieślników i rękodzielników w tym okręgu dzwignąć się nie może, będąc zamkniętym linią cłową od reszty kraju, a więc pozbawionym

swobody zbywania swych wyrobów poza okręgiem, że handel tego okręgu oparty na przemycaniu stał się powodem głębokiej demoralizacji ludności tamtejszej i że w razie zniesienia wolnego okręgu i nadania handlowi ruchu swobodnego nie ma najmniejszej obawy zmniejszania handlu przewozowego, lub zwrócenia go na inne szlaki, że handel pójdzie w każdym razie na Brody i niedozna żadnych przeszkód, jeżeli na uczciwych i rzetelnych oprze się podstawach, owszem podniesie się bardziej zyskując ważną podporę w kolei żelaznej, której wybudowanie niebawem nastąpi.

C. k. Namiestnictwo nie poparło atoli tego przedstawienia w relacji z 7. kwietnia 1857 l. 43766 przedstawionej c. k. ministeryum skarbu podając za główną przyczynę, że kolej żelazna do Brodów dopiero po kilku latach zbudowaną zostanie, że zatem nie wypada jeszcze wprowadzać tak radykalnej zmiany, któraby od razu obaliła oparte na długoletnim zwyczaju stosunki handlowe miasta Brodów.

W załatwieniu tej relacji uwiadomiło c. k. ministeryum skarbu reskryptem z dnia 1. sierpnia 1859 r. c. k. Namiestnictwo galicyjskie, że Najjaśniejszy Pan raczył najwyższem postanowieniem z dnia 18. lipca 1859 wstrzymać dalszy tok spraw zniesienia wolnego okręgu brodzkiego.

W roku następnym wniosło kilku właścicieli ziemskich zamieszkałych w okręgu brodzkim, prośbę do c. k. Namiestnictwa o wyłączenie ich posiadłości z tego okręgu, lub też o uwolnienie ich od opłaty cła od produktów wywożonych do okręgu celnego.

Prośbę tę przedstawiło c. k. Namiestnictwo ministerstwu spraw wewnętrznych relacją z dnia 27. października 1860. l. 16543.

Odnosnie do tej relacji oznajmiło c. k. ministeryum państwa reskryptem z 28. czerwca 1862 l. 6454 „że po przeprowadzeniu rokowań z c. k. ministeryami handlu i skarbu zgodzono się na odroczenie zniesienia wolnego okręgu brodzkiego aż do czasu, w którym połączenie rosyjskich kolei żelaznych z austriacką koleją w Brodach zapewnionem zostanie.

Mimo tego oświadczenia nie ustawały skargi producentów i przemysłowców wolnego okręgu brodzkiego, dla których ta wolność była prawdziwą niewolą. Mianowicie użalali się właściciele gorzelni nie mogąc wytrzymać konkurencyi ani z producentami rosyjskimi, którzy wyrabiając tanio wódkę wyprowadzali ją do okręgu brodzkiego bez opłaty cła austriackiego i za zwrotem podatku konsumcyjnego ze strony rządu rosyjskiego, ani też z producentami galicyjskimi, którzy mogli swobodnie swe wyroby zbywać, podczas kiedy producenci okręgu brodzkiego nie mogli swych produktów gorzelnianych bez opłaty cła poza ten okrąg wywozić.

Reskryptami z dnia 7. i 13. września 1866 l. 36591 i 37678 poleciło c. k. ministeryum skarbu c. k. Namiestnictwu galicyjskiemu, aby odpowiedziało petentom w myśl reskryptu ministerstwa spraw wewnętrznych z 28. czerwca 1862 l. 6424 t. j. aby im oznajmiło, iż zniesienie wolnego okręgu brodzkiego odracza się aż do połączenia kolei żelaznych rosyjskich z koleją brodzką.

Lecz rzecz była tak nagląca, dotykała tak żywotnych spraw gospodarzów i przemysłowców okręgu brodzkiego, że ci wnieśli ponownie zażalenie do c. k. ministeryum skarbu żądając zniesienia przywileju, który jak się petenci wyrażają wzbogacając nie wielu spekulantów ciągnących zyski z przemycania, wkłada tak ciężkie więzy na obywateli, którzy w uczciwej pracy szukają pomyślności, pragnąc używać tych samych swobód i praw, co inni obywatele państwa austriackiego.

Reskryptem z 10. i 13. października 1866 l. 24.727 i 44873 przesłało c. k. Ministeryum skarbu te petycje c. k. Namiestnictwu do ponownego objawienia opinii — nasuwając między innymi pytanie, czy wobec prośb wniesionych nie należałoby przystąpić bezzwłocznie do zniesienia wolnego okręgu brodzkiego.

C. k. Namiestnictwo odpowiedziało natychmiast relacją z dnia 23. października 1866 l. 51562, w której wykazując, że istnienie wolnego okręgu brodzkiego, przynoszące korzyść wyłącznie kilku spekulantom brodzkim i producentom rosyjskim, połączone jest z wielką szkodą skarbu państwa i z uszczerbkiem praw mieszkańców tamtejszych, zajmujących się produkcją rolniczą i przemysłową,

oświadczyło, iż zniesienie tego okręgu byłoby pożądanem, zwłaszcza wobec nastąpić mającego połączenia sieci kolei rosyjskich z koleją żelazną w Brodach.

Zniesienie wolnego okręgu brodzkiego, którego domagała się także izba handlowa i przemysłowa lwowska w interesie handlu i przemysłu krajowego — w przedstawieniu z dnia 10. stycznia 1854 l. 496 wniesionem do c. k. Ministerium handlu, zostało jeszcze w inny sposób poruszane.

Deputowany Alfred Skene wystąpił w Radzie Państwa przeciw wolnym okręgom i miastom austriackim w ogóle, przemawiając na posiedzeniu 25. września 1863. gorąco za ich zniesieniem i opierając wniosek swój na zasadach gospodarstwa społecznego, wewnętrznej polityki i równouprawnienia.

O brodzkim okręgu wyraził się deputowany Skene nie dość stanowczo, lecz niemniej przeto zaniepokojeni kupcy brodcy wnieśli na pierwszą wieść, za pośrednictwem tamtejszej izby handlowej i przemysłowej, przedstawienie z dnia 30. września 1863 l. 698, w którym upraszają, aby c. k. Ministerium handlu użyło całego swego wpływu potężnego i niedopuszcilo zniesienia przywileju z r. 1779.

Przerażenie, jakie ogarnęło kupców brodzkich na wieść o wniosku Skenego, pospiech, z jakim zanieśli protest — nie czekając nawet bliższego i dokładniejszego sprawozdania o przedmiocie protestu swego, świadczy wymownie, że kupcy brodcy czują sami, iż przywilej ich jest dziś anachronizmem, który zniknąć musi wobec zdrowych pojęć ekonomicznych i że jak za usilnem tylko staraniem został nadany, tak tylko sztucznymi środkami jeszcze jakiś czas utrzymywanym być może.

Reskryptem z dnia 12. lutego 1867 l. 1763 udzieliło c. k. Ministerium handlu przedstawienie izby brodzkiej do objawienia opinii izbom handlowym i przemysłowym: wiedeńskiej, lwowskiej, krakowskiej i czerniowieckiej.

Izby wiedeńska, lwowska i czerniowiecka oświadczyły się stanowczo i bezwarunkowo za zniesieniem, izba krakowska zaś, za utrzymaniem przywileju z r. 1779.

Mianowicie uwagi godną jest wszechstronna i gruntownie uzasadniona, na dokładnej znajomości przemysłowych i handlowych stosunków kraju oparta opinia izby handlowej i przemysłowej lwowskiej, która jak wspomniano powyżej poruszyła była tę sprawę jeszcze w roku 1864 a po objawieniu zdania o petycji izby brodzkiej w przedstawieniu z 22. maja 1867 l. 242 pisała następnie jeszcze dwukrotnie w tym przedmiocie do c. k. Ministerium handlu, a mianowicie pod dniem 18. marca 1868 l. 464 i 29. czerwca 1871 l. 1091.

Jak atoli c. k. Ministerium skarbu nie odpowiedziało dotąd na relację c. k. Namiestnictwa z dnia 23. października 1866, tak też i c. k. Ministerium handlu nie powzięło jeszcze ostatecznej decyzji w tym przedmiocie.

Tak więc sprawa tak ważna, przed siedmziesięciu laty poruszana nie zoatała do dziś dnia rozstrzygniętą mimo tego, że nauka i doświadczenie, władze rządowe i ludzie prywatni, właściciele ziemscy i przemysłowcy, izby handlowe i Towarzystwo gospodarskie głośno i natarczywie domagają się tego zniesienia.

Nie mówiąc o izbie handlowej i przemysłowej brodzkiej której zdanie jest tylko wyrazem opinii przywilejowanych, sama jedna tylko izba handlowa i przemysłowa krakowska wystąpiła w obronie przywileju brodzkiego w przedstawieniu z dnia 29. kwietnia 1867 l. 296 wniesionem do c. k. Ministerium handlu.

„Ktoby zniesienie wolnego okręgu brodzkiego“ pisze izba krakowska usprawiedliwił potrzebą protekcji przemysłu austriackiego, ten przemawiały w interesie zniesionych już cel protekcyjnych a przeto sprzeciwiałyby się zasadzie swobodnego handlu, zasadzie postępowej a która jest przyczyną, że Austria zawiera coraz to więcej wolnohandlowych traktatów z sąsiednimi państwami.

Wobec tych traktatów zaś płoną obawa, jakoby wolne okręgi i miasta w cesarstwie austriackim mogły znacznie szkodzić wewnętrznemu przemysłowi austriackiemu.

Z powyższych wyrazów wypływa, że izba handlowa i przemysłowa krakowska przyznaje się do zasady swobodnego handlu a potępia teorię o cłach protekcyjnych.

W tem zgodzi się z izbą krakowską, kto nie hołduje wstecznym pojęciom ekonomicznym lecz nie zgodzi się nigdy na konsekwencye, jakie izba ta wyprowadza z założenia swego. Jeżeli bowiem izba krakowska przyznaje w zasadzie swobodę handlowi w całym kraju i państwie, to sama znosi w zasadzie przywilej brodzki, albowiem w chwili, w którejby zniesiono w Austrii cła, znikłby sam przez się wolny okręg brodzki, którego podstawą i niezbędnym warunkiem istnienia są cła zagraniczne, bez względu na to, jaką specjalną nazwę im nadamy.

Jeżeli zaś przemawia za utrzymaniem tego okręgu, przeciwną jest swobodzie handlowej, bo swoboda handlowa i przywilej są pojęciami wręcz przeciwnymi, i kto za tem się oświadcza, potępia tamto w logicznym następstwie. Izba krakowska, która głosi zasadę swobody handlowej i równocześnie broni przywileju brodzkiego, popada zatem w sprzeczności, których żadna dyalektyka pogodzić nie potrafi.

Twierdzi dalej izba handlowa i przemysłowa krakowska, że Brody, położone na najdalszej północno-wschodniej granicy państwa, są naturalnym i dogodnym pośrednikiem handlu między Austrią a Rosyą, ściągają przedewszystkiem w wielkiej ilości towary wiedeńskie i styryjskie żelazo do Rosyi, a przeto ułatwiają zbycie produktów przemysłu krajowego, nie przeszkadzając przywozowi tych wyrobów zgranicznych, których handel i swobodny przywóz i bez tego opiera się na wzajemnych traktatach wolnohandlowych.

Ale jeśli Brody są naturalnym pośrednikiem handlu między Austrią a Rosyą, czemu zresztą nikt nie zaprzecza, mogą nim być i bez przywileju korzystając w całej pełni ze swego geograficznego położenia, z kolei żelaznych łączących je ze wschodem i zachodem i szukając zysków w szlachetnem współzawodnictwie — jak to i dotąd niektóre zaszczytnie znane i powszechnie poważane firmy brodzkie czyniły, a nie w przemycaniu ubliżającym godności stanu kupieckiego.

Co się zaś tyczy ściągania wyrobów przemysłu austriackiego do Rosyi, wynika z wykazów przedstawionych c. k. Ministeryum handlu w roku 1860 i 1863 przez izbę handlową i przemysłową brodzką, że oprócz wywozu towarów żelaznych mianowicie kos w ilości, wynoszącej rocznie około 25.000 centnarów, i wyrobów szklanych w ilości około 4000 centnarów, inne wyroby austriackie mają bardzo słaby odbyt do Rosyi — przedmiotem wywozu tą drogą są po największej części wyroby obce.

Izba brodzka schlebując przemysłowi austriackiemu twierdzi „że dzięki potężnemu wzrostowi ojczyzno-ego przemysłu w latach ostatnich“ wyroby austriackie nie potrzebują tak dalece lękać się konkurencyi z wyrobami obcemi. Lecz w takim razie niepotrzebnym jest skład dla towarów zagranicznych w Brodach, a rozsądek i ekonomia nakazują tem bardziej znieść wolny okręg brodzki, aby wyrobom austriackim, górującym nad wyrobami zagranicznymi taniością transportu, ułatwić przystęp do Rosyi na wielką skalę, a tym sposobem wykluczyć zupełnie wyroby obce.

Zaprzeczyć się nie da, że w takim razie zyskałby nietylko przemysł austriacki w ogóle, lecz i galicyjski przemysł krajowy, który jakkolwiek nie wyszedł jeszcze z kolebki, ma jednak wielką przyszłość przed sobą.

Wprawdzie pociesza nas izba handlowa i przemysłowa brodzka w przedstawieniu z dnia 6. grudnia 1871. l. 697. wniesionem do Wydziału krajowego, że Galicya nie ma takiej przemysłu, którejby zagrażały wyroby francuskie i angielskie, lecz na to odpowiedzieć można, że nie ma dla

tego, bo przemysłowi galicyjskiemu stawiano zawsze tysiące przeszkód — że jedną z takich przeszkód jest właśnie wolny okrąg brodzki, i że obowiązkiem naszym jest usuwać co rychlej wszystkie przeszkody i zdobywać środki, które kiedyś doprowadzą nas do celu.

Jeszcze na inną okoliczność zwraca izba handlowa i przemysłowa brodzka w przedstawieniu wniesionem do c. k. Ministerjum uwagę przemysłowców austriackich, wyjawiając, że wyroby austriackie idą dziś do Rosyi pod przybranymi nazwami i firmami, zamiast wyrobów obcych, że zatem „nie tylko handel brodzki, lecz i przemysł austriacki ucierpiałby na zniesieniu przywileju brodzkiego.“

Widocznie nie zastanowiła się izba brodzka nad znaczeniem powyższych wyrazów, które świadczą, że postępowanie niektórych kupców brodzkich, poczytywane im przez izbę za zasługą wobec przemysłu austriackiego, uwłacza przemysłowcom austriackim, którzy wyrobów swoich zapierać się nie chcą, i którym właśnie na tem zależy, aby firmy ich były wszędzie znane.

Wyjaśnieniem takiego postępowania scharakteryzowała izba brodzka istotę handlu brodzkiego prowadzonego przez tych spekulantów, którzy nie przebiegają w środkach, byle tylko trafić do celu.

Jeszcze inną korzyść dodatnią widzi izba brodzka w utrzymaniu przywileju brodzkiego, kładąc szczególny przycisk na to, że surowe płody przychodzące z Rosyi bywają w Brodach sortowane, przysposobiane i otrzymują kształt wymagany w handlu zachodnim. Ta manipulacja jednak dzieje się głównie w interesie płodów rosyjskich a po zniesieniu wolnego okręgu przemieni się tem łatwiej na zupełne przerabianie sprowadzonych płodów surowych, podniesie fabryczny przemysł krajowy otworzy wyrobom galicyjskim przystęp do Rosyi i przenosząc dziś korzyści niektórym tylko mieszkańcom miasta, wyjdzie kiedyś na pożytek kraju.

Zgodnie z izbą handlową i przemysłową brodzką twierdzi izba krakowska w drugim punkcie swej obrony, że od czasu zbudowania kolei do Warszawy i do Rosyi straciły Brody owo znaczenie, jakie dawniej miały, że najzamożniejsze rodziny przesiedliły się do Lipska, i że zniesienie przywileju skłoniłoby i resztę tych rodzin do opuszczenia miasta.

Że Brody straciły chwilowo swe dawniejsze znaczenie handlowe nie ulega wątpliwości, lecz upadek ten przypisać należy nie tyle zbudowaniu kolei do Warszawy i Rosyi, ile raczej połączeniu z niebezpieczeństwem straty przemycaniu, które sprawiło, że handel dzisiejszy odwraca się od Brodów szukając sobie dróg pewniejszych, a bardziej jeszcze powitanemu z powszechną radością niżnieniu cen od towarów zagranicznych.

Za niżnieniem ceł bowiem zmniejszyły się zyski, jakie dawniej mieli spekulanci brodcy z przemycania towarów tak do Rosyi, jakoteż do celnego okręgu galicyjskiego a okoliczność ta stwierdza, że to, co dla ogółu jest pożądanem i pożytecznem, przyprawiło niektórych kupców brodzkich o straty, że zatem ich dobro jest w sprzeczności z dobrem ogółu.

Że upadek spekulacji przemycniczej był jednym z głównych powodów do przesiedlenia się za granicę tych spekulantów, dla których Brody straciły dawniejsze znaczenie, świadczy jeszcze i to, że wszystkie firmy uczciwe i poważne, które nie szukały nigdy zysków w handlu niedozwolonym pozostały w Brodach a prawdopodobnie i po zniesieniu przywileju nie będą miały powodu do opuszczenia miasta.

Izba krakowska twierdzi dalej, że korzyści kolei lwowsko-brodzkiej byłyby złudnemi, gdyby Brody utraciły swe znaczenie dla ruchu handlowego.

Argument ten atoli jest w sprzeczności z twierdzeniem izby, że Brody są naturalnym i dogodnym pośrednikiem handlu między Austrią a Rosyą, że zatem pośrednictwo to zawdzięczają nie tylko przywilejowi, lecz także geograficznemu położeniu swojemu.

Jakoż istotnie bliskie otwarcie kolei żelaznej z Brodów do Radziwiłowa ma dla Brodów większe znaczenie, aniżeli dotąd przypuszczano. Linia ta bowiem otwiera bezpośrednią, najkrótszą komunikację pomiędzy Austryą a wschodnią Moskwą, Brody zaś są najważniejszym punktem pośrednim na tej linii.

Również nieuzasadnioną jest obawa izby krakowskiej, że w razie zniesienia wolnego okręgu brodzkiego nie zaniedba Rosya przyswoić sobie korzyści, któreby tu niepotrzebnie z rąk puszczone. Komentarza do tych słów izby krakowskiej szukać należy w przedstawieniu izby brodzkiej wniesionem do Wydziału krajowego. „Znieść wolny handel Brodów“ — pisze rzeczona izba — „znaczy podnieść zabójczą rękę na siebie samego; znaczy zrzec się korzyści bez uzasadnionego powodu, bez wynagrodzenia; znaczy w końcu uczynić zadość życzeniu państwa rosyjskiego, które od kilku lat uderza na ten handel pod pozorem wykonywanego tamże przemysłnictwa, w rzeczy samej zaś dla tego tylko, ażeby podobny wolny okrąg utworzyć na swoim terytorjum.“

Na to odpowiadamy:

Rosya odstąpiła już dawno od teorii tworzenia wolnych okręgów cłowych, czego najlepszym dowodem jest zniesienie wolnego portu odeskiego.

A gdy nawet była tyle nieogłębłą — i dziś, kiedy w całej prawie Europie zniesiono okręgi wolne i teoria sztucznego ściągania handlu do pewnych punktów za pomocą przywilejów okazała się w skutkach mylną a nawet zgubną — otóż, gdyby mimo tego chciała dziś Rosya utworzyć gdziekolwiek na granicy austriackiej okrąg wolny, mogłaby to uczynić nie czekając na zniesienie przywileju brodzkiego i nikt nie wzbroniłby jej tego.

A co do korzyści, jakieby zdaniem izb krakowskiej i brodzkiej puszczone z rąk bezpotrzebnie, rzecz się ma odwrotnie nie tylko ze stanowiska gospodarstwa społecznego, lecz także ze stanowiska wyłącznie fiskalnego.

W sprawozdaniu z dnia 26. września 1856 r. l. 30414 wykazała c. k. krajowa Dyrekcya skarbowa, że skarb państwa tak z powodu ubytku cel wskutek przemycania towarów, jakoteż z powodu ubytku podatku konsumcyjnego w okręgu wolnym, jak nareszcie z powodu utrzymywania liczniejszej straży skarbowej traci rocznie przeszło 200.000 złr. w. a. — Przyzna zapewne izba krakowska, że byłoby daleko użyteczniej i ekonomiczniej, gdyby Państwo używało tej kwoty corocznie n. p. na wykonanie budowli wodnych w Galicyi, których brak tak nieobliczone sprowadza klęski.

Jeszcze kilka innych względów podnosi izba krakowska.

„Okres, w jakim się obecnie Austrya znajduje“ — pisze izba — „nie nadaje się wcale do experimentów, w skutek których znikłaby zamożność miasta, liczącego tysiące mieszkańców, upadłaby jeszcze bardziej siła podatkowa kraju. Kosztem upadających Brodów wzbogaciłyby się inne obce miasta. Losy krajowe są najlepszym tego przykładem. Miasto zubożało od czasu, kiedy przestało być wolnym miastem a Wrocław, który umiał z tego korzystać wzbogaca się z dniem każdym.“

Na to odpowiadamy.

Zniesienie przywileju nie może być szkodliwym experimentem, jak to przyzna każdy, kto wie, że nauka ekonomii społecznej potępiła już dawno przywileje, kto wie, że każdy przywilej nadany jednemu, jest w znaczeniu ekonomicznym ujęciem praw drugiego, aktem dowolności i niesprawiedliwości, że przywilej znosi swobodę w produkcji, wyklucza emulację, której zawdzięczamy dzisiejsze najważniejsze odkrycia, a której brak wywołałby we wszystkich stosunkach społecznych stagnację.

Również nieuzasadnioną jest obawa, że się wydatki zmniejszają. Owszem one się zwiększą, bo ze zniesieniem przywileju brodzkiego dzwignie się przemysł, produkcya pójdzie raźniej, właścianin

demoralizowany łatwym zarobkiem, który daje przemycanie, weźmie się do pracy uczciwej, a to wszystko podniesie produkcję a z nią i siłę podatkową.

Nietylko teoria, lecz i doświadczenie przekonuje o tem. W wolnym okręgu brodzkim nie daje przemysł śladów życia a tuż u granicy tego okręgu na terytorium celnem powstają fabryki jak n. p. młyn parowy i przędzalnia lnu. Stąd wnioskować można, że po zniesieniu przywileju powstawać będą fabryki w dzisiejszym okręgu wolnym. A co do losu Krakowa, jest rzeczą powszechnie wiadomą, że przywilej Krakowa bynajmniej rozwoju Wrocławia nie wstrzymywał, owszem, iż handel krakowski opierając się na nienaturalnych podstawach, już pierwej znacznie podupadał — podczas kiedy dzisiaj Kraków nietylko nie upada, lecz owszem podnosi się z dniem każdym. Dowodem tego jest ciągle napływ ludności do Krakowa, jak o tem świadczą także dzisiejsze nader wysokie i ciągle w górę idące ceny pomieszek tamtejszych. Co się zaś tyczy Wrocławia, miasto to wzbogaca się w miarę tego, jak rośnie i potężnieje przemysł pruski, a w szczególności przemysł na Szląsku tamtejszym — i tej, a nie innej okoliczności przypisać należy dzisiejsze znaczenie Wrocławia w świecie handlowym.

Zresztą, gdyby nawet tak było, gdyby w skutek emigracyi spekulantów Brody miały upaść chwilowo: to i ten wzgląd nie może bynajmniej zaważyć na szali postanowień dobro powszechnie na celu mających.

W obronie swej nie odpiera izba krakowska dwóch zarzutów, które powszechnie czynią przywilejowi brodzkiemu a mianowicie zarzutu ucisku ekonomicznego, wobec którego upadają gospodarze, przemysłowcy i rękodzielnicy okręgu brodzkiego tudzież demoralizacyi, w którą popadła ludność tamtejsza używana do przemycania.

A jednak są to bardzo ważne względy, których milczeniem pominąć nie można.

Gospodarz w okręgu brodzkim jest ekonomicznie odciętym od świata, jest niewolnikiem ograniczonym na okrąg, gdyż w nim tylko swe produkta zbywać może, chcąc je bowiem sprzedać poza okręgiem brodzkim: cło przywózowe opłacać musi.

Takiego samego ograniczenia doznaje, gdy przerabia płody surowe. A dodać do tego potrzeba, że robotnik jest drogi, znajduje łatwy zarobek w przemycaniu i nie potrzebuje jąć się pracy rzetelnej. Równego ucisku doznaje przemysłowiec i rękodzielnik.

Łatwo więc zrozumieć, jak wielce stoi przywilej brodzki na przeszkodzie rozwojowi rolnictwa, przemysłu i rękodzielnictwa w tamtejszym okręgu. — Natomiast zaś jest ten przywilej źródłem demoralizacyi ludności tamtejszej, której tysiące oddają się przemycaniu. „Przemycnictwo na wewnątrz ustało zupełnie w skutekniżenia cel“ pisze izba brodzka. Temu stanowczo zaprzeczają cyfry, W r. 1870 przydybano 2363 przemycników a pomiędzy nimi dzieci po 10 lub 12 lat mające. Liczba przydybani staje się wymowniejszą, gdy się zważy, że wedle urzędowego zdania, na dziesięć zaledwie jedna wysetka dostaje się w ręce straży celnej. Tak więc upadają wszystkie argumenta, przytoczone w obronie przywileju brodzkiego a natomiast przemawiają wszystkie względy za zniesieniem tego przywileju.

Zważywszy zatem, że istnienie wolnego okręgu celnego brodzkiego sprzeciwia się zasadom gospodarstwa społecznego, zasadom sprawiedliwości i równouprawnienia, naraża państwo na bezpożrebne ofiary a połączone jest z demoralizacją ludności, ze szkodą nietylko gospodarzy, przemysłowców i rękodzielników w okręgu brodzkim, lecz także ze szkodą przemysłu i rzetelnego handlu w ogóle, szczególnie zaś ze szkodą produkcji krajowej a przeto ze szkodą kraju; — zważywszy, że c. k. Rząd uznał już w zasadzie konieczność zniesienia tego okręgu a mianowicie reskryptem ministerjalnym z dnia 28. czerwca 1862, opartym na zgodnem zapytywaniu c. k. ministerstwa spraw wewnętrznych, skardu i handlu;

Zważywszy nareszcie, że wkrótce nastąpić mające otwarcie kolei żelaznej, łączącej Brody z państwem rosyjskim, sprowadzi po siedmudziesięciu latach oczekiwania tę chwilę, do której wspomnianym reskrytem ministeryalnym zniesienie wolnego okręgu brodzkiego odroczone zostało:

Wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy następującą powziąć uchwałę:

I. Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego księstwa Krakowskiego wyraża przekonanie, że istnienie wolnego okręgu celnego brodzkiego połączone jest ze szkodą kraju;

II. Sejm wzywa c. k. Rząd krajowy, aby poczynił odpowiednie kroki celem zniesienia przywileju nadanego miastu Brodom, ces. król. uniwersałem z dnia 21. sierpnia 1779, mocą którego miasto to od królestwa Galicyi i Lodomeryi pod względem komercyjnym odłączonem zostało;

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czuwał nad dopełnieniem żądań w niniejszej uchwale wyrażonych.

We Lwowie dnia 15. października 1872.

W zastępstwie JO. ks. Marszałka
Oktaw z Siemuszowy Pietruski
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca
Piotr Gross
Członek Wydziału krajowego.

THE STATE OF TEXAS, COUNTY OF DALLAS, ss. I, J. W. [Name], a Notary Public in and for said State, do hereby certify that the within and foregoing is a true and correct copy of the original of the same as the same appears from the records of said County.

Witness my hand and the seal of said County at Dallas, Texas, this [Date] day of [Month], 19[Year].

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

Sprawozdanie

względem zaprowadzenia wyrobu soli bydłowej,niżenia cen soli w ogóle i pozwolenia na bezpłatne używanie źródeł solnych.

Wysoki Sejmie!

Gdy c. k. Rząd wniósł do Rady państwa projekt do ustawy z dnia 7. czerwca 1868. nr. 70. Dz. p. P., mocą którego fabrykacya soli bydłowej zniesioną być miała, wystosowano natychmiast z całej Austrii i prawie od wszystkich Towarzystw gospodarczych petycye do Rady państwa, aby zatrzymano i nadal wyrób soli bydłowej.

Pomiędzy innemi wniósł o galic. Towarzystwo gospodarcze we Lwowie takąż samą petycye do Rady państwa.

Głosy delegatów ze Sejmu galicyjskiego popierały usilnie powyższe petycye, a na wniosek posła Piotra Grossa uchwały obydwie Izby Rady państwa obok ustawy z dnia 7. czerwca 1868. nr. 70. znoszącej fabrykacyę soli bydłowej także i rezolucyę w treści następującej:

„Wzywa się Rząd, ażeby postarał się o to, iżby sprzedaż soli bydłowej stała się na przyszłość możebną.“

Rada państwa uznała więc sama wielką wagę, doniosłość i potrzebę soli bydłowej.

W skutek tej rezolucyi rozpisano Ministerstwo rolnictwa jeszcze pod dniem 4. czerwca 1868. konkurs i wyznaczyło premię 3000 zlr. na wypalenie nowego dotąd nieużywanego sposobu denaturowania soli kuchennej tak kamiennej jak warzonki i soli morskiej, a to w celu takiego sporządzania właściwej soli bydłowej, ażeby dla użytku ludzkiego była nieprzydatną

Rezultat tego konkursu nie przyniósł pożądaných skutków; — wprawdzie wpłynęły do Ministerstwa liczne podania w ilości 223., które rozpoznawała komisya złożona z ludzi fachowych pod przewodnictwem Ministra rolnictwa, jednakże komisya ta orzekła: iż żaden z przedłożonych projektów nie zasługuje na premowanie, gdyż żaden nie odpowiada warunkom ogłoszonym przez Ministerstwo ani też do zamierzonego celu posłużyć nie może, — że dalej rozpoznanie nowego konkursu nie doprowadziłoby do również pomysłnego rezultatu, przeto też wyraziła komisya rzeczona swe zdanie:

iż najstosowniejsem byłoby ogólne i znaczne niżenie ceny soli, ponieważ jednakże tego wniosku ze względu na finansowe stosunki państwa stawiać nie może, zatem wniosła komisya propozycyę, ażeby Ministerstwo rolnictwa ze względu na wysoką ważność użytku soli dla bydła, wyjednało u Ministerstwa skarbu, by przeznaczyło na niższe ceny pośledniejsze gatunki soli do wyrobu soli bydłowej, aby tę sól znanemi dotychczas i już doświadczonemi sposobami denaturowało, tudzież aby sól bydłowa w ten sposób zfabrykowana we formie kamieni do lizania (Locksteine) rozsprzedawana była.

Gdy więc rezultat rzeczonyj komisji doszedł do wiadomości publicznej, wystosowało galic. Towarzystwo gospodarcze we Lwowie pod d. 16. stycznia 1870. do l. 260 prośbę do Ministerstwa rolnictwa, ażeby sprzedawano omokę i sól posledniejszych gatunków z przymieszaniem ingrediencyj już dawniej fabrykowanych, a to dla hodowców bydła i po cenach przystępnych; zaś dla uniknięcia nadużyć, ażeby sól tę z kopalń lub warzelnii tylko za pośrednictwem wydziałów powiatowych lub rad oddziałów Towarzystwa gospodarczego, a to wyłącznie dla hodowców bydła wydawano.

C. k. Ministerstwo rolnictwa odmówiło tej prośbie pod dniem 28. lntego 1870. do l. 419/150., a to tylko z tego jedynego powodu, iż według wszelkiego prawdopodobieństwa c. k. Ministryum skarbu nie dałoby się nakłonić do uwzględnienia tej prośby.

Rzeczony towarzystwo nie ustając w swych chwalebnych chęciach wniosło następnie takąż samą petycyę do Rady państwa pod d. 20. marca 1870., a nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi, ponowiło tę petycyę pod d. 23. maja 1871.

Ponieważ wreszcie Towarzystwo agronomiczne w Karyntyi wniosło w roku 1871. petycyę do Rady państwa o zniesienie monopolu soli, ponieważ dalej Wydział krajowy w Salzburgu i Towarzystwo rolnicze w Schwatz, Klagenfurt, Opawie, w Krakowie i we Lwowie, wreszcie i Izba handlowo - przemysłowa we Wiedniu wniosły również do Ministerstwa rolnictwa prośby o znizenie ceny soli o tańsze ceny dla posledniejszych gatunków soli, wydało Ministerstwo rolnictwa pod d. 6. grudnia 1871. do l. 4056/1290. okólnik do wszystkich Towarzystw agronomicznych z wezwaniem, ażeby aż do dnia 15. stycznia 1872. przedłożyły swe zdania i wnioski oparte na pozytywnych danych i cyfrach dowodzących ten fakt, iż w skutek zniesienia dawniejszej fabrykacyi soli bydłeczej hodowla bydła cofa się wstecz i trzymanie bydła doznaje znacznego uszkodzenia.

Na tym trudnym punkcie stanęły rokowania Ministerstwa rolnictwa z Towarzystwami agronomicznymi, gdyż Ministryum kładąc tak krótki termin narzuciło towarzystwom prowadzenie dowodu, którego one dostarczyć nie mogą, zwłaszcza, iż wszystkie dane statystyczne, z których podobny dowód namacalnie dałby się zestawić, znajdują się w biurze centralnym we Wiedniu, a zatem są właśnie w rękach samego c. k. Ministryum.

Z tego też względu i Wydział krajowy nie może dostarczyć podobnych dat i cyfer dowodzących, gdyż brak biura statystycznego dla Galicyi dotkliwie uczuć nam się daje a to w każdym względzie

Udaliśmy się wprawdzie do c. k. Prezydium Namiestnictwa z wezwaniem, ażeby poleciło starostwom zestawienie wykazów co do wszystkich chorób bydłeczych i zaraz, jakie według aktów okazały się w każdym odnośnym powiecie w ciągu peryodu od roku 1860. aż do 1872. a zatem w ciągu lat 12

Albowiem w aktach władz politycznych znajduwać się powinny dokładne wiadomości o każdej wybuchłej zarazie bydłeczej, a porównanie stanu chorób bydłeczych od 1860. aż do 1868. to jest przed zniesieniem fabrykacyi soli bydłeczej z latami następującymi gdzie już nie było tej soli bydłeczej, okazałoby zapewne, iż hodowla bydła doznaje znacznego poszkodowania.

Z drugiej jednak strony nadmienić musimy, iż zestawienie powyż wzmiankowanych wykazów wymaga dłuższego czasu, tudzież bardzo troskliwego i sumiennego badania po aktach, iż czynność tę przedsięwziąć mają władze rządowe, bez żadnego udziału władz autonomicznych, że przeto pewności mieć nie możemy, czy wszystkie dane znajdują się rzeczywiście w aktach rządowych i czy przedstawione będą w sposób podający pogląd wyczerpujący na wszystkie w tej mierze zachodzące stosunki. Załatwienie tej sprawy w sposób odpowiedni potrzebom kraju jest jednak rzeczą nader nagłą — albowiem tak jak z jednej strony jest pewnością, w nauce i doświadczeniu uzasadnionym, że zyskowy chów bydła nie może się obejść bez dostatecznego używania soli, tak też z drugiej strony nie podpada wątpliwości, że obecna wysoka cena soli jest nieprzystępną dla rzeczonyj użytku.

Na poparcie tego zdania przytaczamy tu dosłowne wyrazy c. k. Ministryum rolnictwa, które w okólniku swym z d. 6. grudnia 1871. do l. 4056/1290. wyraźnie nadmieniło: iż skargi na zbyt wysokie ceny soli są powszechne, a odnośnie do hodowli bydła uzasadnione. Ustęp ten opiewa w języku niemieckim następują-

co: „Die Klage über die hohen Salzpreise sind allgemein und gegenüber den Interessen der Viehzucht nicht „unbegründet“; „doch liesse sich eine erfolgreiche Ingerenz auf eine Herabsetzung der Salzpreise erst dann „erwarten, wenn das Ackerbau-Ministerium den Rückgang der Viehzucht, eine beträchtliche Schädigung der „Viehhaltung in den letzten Jahren in folge der Aufhebung des Verschleisses von Viehsalz durch Zahlen und „eine grössere Reihe von Beispielen und eingehender Vorlagen nachweisen könnte“.

Podnieśliśmy już powyżej trudności zachodzące pod względem dostarczenia owych przez c. k. Ministerstwo zażądanych dowodów, — lecz i bez tych dowodów pogląd ogólny na stosunki kraju naszego usprawiedliwia dostatecznie żądania ulgi w tej mierze, i tak przytoczyć musimy: iż kraj nasz jest najprzód ubogim. Podczas gdy c. k. Rządłożył tyle starań i usilnej troskliwości dla podniesienia dobrobytu w innych krajach Austrii i rozwinął tamże sprężystą działalność dla podzwignięcia oświaty, dla rozprzestrzenienia dobrych komunikacyj i dla ożywienia handlu i przemysłu, kraj nasz nie doznał bynajmniej tej troskliwości; w szczególności zaś co do majątkowych stosunków stoimy pod każdym względem bardzo daleko od dobrobytu, jaki panuje w innych krajach Austrii.

Powtóre kraj nasz jest przedewszystkiem krajem rolniczym.

Rolnictwo i chów bydła oddziaływują na siebie wzajemnie, a to w ten sposób, iż kwitnący stan gospodarstwa rolniczego zawisłym jest od kwitnącego chowu bydła.

Po trzecie klimatyczne nasze stosunki, powietrze zimniejsze i wilgotniejsze wymagają dostateczniejszego używania soli, a z drugiej strony wpływają one bardzo szkodliwie na produkcję pożywienia dla bydła. Grunty nasze nie są jeszcze należycie osuszone, pastwiska zaś rzadko gdzie zasiewane, a jak wiadomo na mokrych polach i samorodnych pastwiskach natrafia bydło zbyt często na niezdrową paszę. Prócz tego mamy zbyt częste peryody nieustannych ueszców w skutek czego wydarzają się co roku wylewy wielkie zamulające łąki i pastwiska, pasza przed zbiorem jest zazwyczaj w wielkiej części nadpsuta i zakwaszona, musi być zatem przesuszana, przerzucana i solą zaprawiona, ażeby służyć mogła dla pożywienia bydła.

Po czwarte kraj nasz jest bardziej wystawionym na zarazy bydłce niż wszystkie inne kraje Monarchii; prawie rok rocznie zjawiają się u nas rozmaite zarazy, często wybuchnie księgosusz, lub zapalenie śledziony, a w ostatnich czterech latach po zniesieniu fabrykacji soli bydłce nie wychodziny wcale ze zarazy pyska i racie, która jest u nas tak ciągłą i ustawiczną, jakby się u nas stale i na zawsze zagnieździć miała.

Wreszcie chów bydła, koni i owiec jest u nas najważniejszą gałęzią gospodarstwa; znaczną przestrzeń kraju naszego zajmują górzyście okolice, gdzie plony rolnicze są bardzo szczupłe i niedorodne a gdzie chowanie bydła jest jedynym majątkiem całej ludności, która tylko tym sposobem znajduje środki do lichego utrzymania swego. W ogóle śmiało twierdzić możemy, iż hodowla bydła stanowi u nas prawie połowę całego majątku krajowego!

Wszystkie te względy przemawiają więc najusilniej zatem, ażeby sól była u nas tańszą, jak w innych krajach Monarchii, — nie ma kraju koronnego, któryby nie domagał się to zniesienia monopolu soli, to znacznego zniżenia cen soli wszelkiego gatunku, jak to świadczą liczne petycje w tej mierze do Rady państwa wniesione.

O ile dotkliwszemi przedstawiają się dla kraju naszego stosunki pod względem używania soli zachodzące, jeżeli w krajach koronnych pod względem dobrobytu nie równie wyżej stojących, niedostępność cen soli nieustannie tak żywo podniesioną zostaje.

Wydział krajowy nie ustawał w domaganiu się ulgi w tej mierze. Usiłowania jednak Wydziału krajowego, które podnosiliśmy w ciągu lat po zniesieniu fabrykacji soli bydłce, nie odniosły dotąd skutku pożądanego.

Na wniesione przez nas w listopadzie 1869. dwukrotne przedstawienia nasze do c. k. Ministerstwa skarbu, ażeby przywrócono na nowo dla kraju naszego rozsprzedaż omoków, tudzież ażeby cena tych omoków na 2 złr. 50 ct. zniżoną została, tudzież na liczne nasze dalsze w 1870., 1871. i 1872., roku na ręce c. k. Prezydium kraj. dyrekcji skarbu wnoszone przedstawienia, w których popierałismy usilnie wnioski

posłów Hoppena i Mandyczewskiego, rady powiatowej w Kałuszu i innych petycji sejmowych, nie otrzymaliśmy dotąd żadnej stanowczej odpowiedzi, zaś na ciągle nasze przypominania otrzymujemy zwyczajnie z Prezydium dyrekcji skarbowej odpowiedź, iż c. k. Ministerjum skarbu nie załatwiło jeszcze tej sprawy.

Jedyny skutek jaki dotąd osiągnęliśmy, jest ten, iż Ministerstwo skarbu pod d. 7. grudnia 1870. przyzwoliło na powrót dawniejszą rozsprzedaż omoków. której zaprzestano z dniem ogłoszenia ustawy z dnia 7. czerwca 1868. jednakże po cenie 4 zlr. 70 ct. za cetnar w nieopakowanym stanie, co się równa prawie cenie soli kuchennej, podczas gdy dawniej sprzedawano je u nas po cenie 3 zlr. 46 ct. a dawniej fabrykowaną sól bydłęcą po 1 zlr. 36 ct w. a. za cetnar. Prosililiśmy już kilkakrotnie c. k. Prezydium krajowej dyrekcji skarbu, ażeby wyjednało w Ministerstwie niższenie zbyt wysokiej i nieprzystępnej ceny omoków na 2 zlr. 50 ct., jednakże i na to nie mamy dotąd żadnej stanowczej odpowiedzi.

Nadmieniamy nareszcie, że w skutek domagań Wydziału krajowego c. k. Dyrekcyja finansowa przyzwoliła w 52. gminach na bezpłatne używanie surowicy dla bydła pod pewnemi ostrożnościami i warunkami, i że każde podobne żądanie gmin usilnie popieramy, ileż wszystkie źródła słonne znajdują się tylko w górach i u podnóża gór, gdzie grunta są nieurodzajne, chów bydła stanowi główną część gospodarstwa, a ludność w ogóle biedna, przeczo też nie ma przyczyn żadnych, dla których jakakolwiek gmina miałaby być wykluczoną z dobrodziejstwa korzystania z bogactwa znajdującego się na własnym gruncie gminy, skoro już uwzględniono podobne prośby w tylu takich samych przypadkach.

We wszystkich więc powyż pomienionych względach nastąpiła zatem nieodzowna potrzeba, ażeby wysoki Sejm podniósł swój głos w tej tak żywotnej sprawie.

Z uwagi przeto:

że ceny soli są zbyt wysokie, ażeby ten dla życia i zdrowia ludzkiego i dla należytego chowu bydła niezbędny artykuł mógł być dostatanio używany;

że przeto cena soli winna być tak znacznie niższą, iżby i dla biednego ogółu mieszkańców była przystępną;

że dla osobliwych kraju naszego stosunków fabrykacja taniej soli bydłczej, w szczególności okazuje się nieodzowną;

że najpewniejszym dla osiągnięcia tych celów środkiem byłoby zupełne zniesienie monopolu soli, — gdyż nie tylko teoretycznie uzasadnionem jest, lecz i doświadczenie w tej mierze poucza, że industria prywatna dostarcza wszelkie gatunki soli kuchennej, bydłczej, nawozowej i do użytku chemicznego, nierównie dostataniej i taniej a to bez uszczerbku dla skarbu publicznego

stawia Wydział krajowy wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić rezolucyę treści następującej:

I. Sejm uznaje potrzebę zniesienia monopolu soli.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak długo jeszcze trwa monopol soli:

a) ceny obecne soli kuchennej i omoków dla bydła znacznie niższe zostały;

b) zarządzoną została fabrykacja taniej soli bydłczej.

III. Sejm uznaje potrzebę, ażeby wszystkim gminom, które mają źródła słonne (surowicę) na swych gruntach, dozwolono korzystania z takowych dla bydła pod warunkami i zastrzeżeniami zachowanemi dotąd przez władze rządowe.

We Lwowie dnia 20. października 1872.

Alegat XXXI

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić co następuje:

1.

Celem ostatecznego uregulowania w kraju sprawy oświaty ludowej, Sejm wypowiada postanowienie, wygotować już w ciągu sesji obecnej ustawę, dotyczącą zakładania i utrzymywania szkół ludowych, niemniej unormowania stosunków prawnych stanu nauczycielskiego.

A ponieważ odpowiednie przeprowadzenie tej sprawy wymagać będzie większych funduszków, aniżeli obecnie: Sejm postanawia równocześnie obmyśleć takie do funduszu krajowego przypływy, przez któreby szkolnictwo ludowe w kraju, tam gdzie środki gmin miejscowych nie wystarczają, było stale rok rocznie zapomagane.

2.

Ma być wybrana już na najbliższym posiedzeniu osobna z 5. członków się składających komisya, która:

1. przedłoży projekt do rzeczonej ustawy szkolnej,
2. zaproponuje ogólną zasadę, podług której należałoby rok rocznie tworzyć taki subwencyjny fundusz szkolny z źródeł dochodów krajowych.
3. oznaczy wysokość tego funduszu na przeciąg roku pierwszego po udzieleniu Najwyższej Sankcyi ustawom ze sprawą tą w związku będącym.

3.

Poleci się tej komisji, aby najdalej za półtora tygodnia od dnia wyboru jej licząc, przedłożyła rezultat pracy swojej w zwyż wytkniętym kierunku.

Lwów dnia 6. listopada 1872.

Antoni Małecki m. p.

1917

1917

L. 72/S.

Alegat XXXIX

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby koszta szpitalne na kraj cały rozłożono.

X. Król.
Spławinssi.
Hoszard.
Szumańczowski.
Antoni Siwiec.
M. Włodek.
Antoni Michalski.
Jan Wiśniewski.
Władysław Szott.
Chrapek.
Kocyłowski.
Bodnar.
Dunajewski.
Pohorecki.
Teodor Hajdamaszczuk.
Józef Baum.

Wniosek

o uchwale ustawy zawierającej dodatek do Sejmowej ordynacji wyborczej i znoszącej postanowienie ustawy z dnia 20 września 1866 L. 26. Dz. u. kraj.

Zważywszy, że powszechnie uznana jest potrzeba zmienienia dzisiejszej Sejmowej ordynacji wyborczej a peryod sześćo-letni postanowiony ustawą z dnia 20 września 1866. do uchwalenia zmian w niej prostą większością głosów i w zwykłym komplecie upływa z obecną sesją Sejmową, zważywszy, że wysoka Izba uchwaliła na dzień 12 października 1866. projekt ustawy przedłużającej to prawo na dalszych sześć Sesi Sejmowych a dotąd nie otrzymaliśmy wiadomości o tej do Najwyższej Sankeji przedłożonej ustawie,

wnoszę,

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę:

„Wciągu bieżącego peryodu Sejmowego, jakoteż w ciągu następujących po tym peryodzie sześciu sesji sejmowych, potrzebną jest do powzięcia uchwał odnoszących się do zmian Sejmowej ordynacji wyborczej, obecność więcej niż połowy całej liczby członków Sejmu, a zmiany te mogą być uchwalone bezwzględną większością głosów obecnych.”

„Po upływie tych sześciu sesji Sejmowych, wspomniane zmiany mogą być uchwalone tylko w obecności przynajmniej trzech czwartych całej liczby członków sejmu, i za przyzwoleniem przynajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

Skwarczyński.
Spławiński.
Józef Jasiński.
Wesołowski.
Wereszczyński.
Antoni Michalski.
Józef Baum.
K. Król.
Horodyski.
Czerkawski.
Hoszard.
Dąbrowski.
Golejewski.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem zwinięcia krajowych zakładów podrzutek w Lwowie i Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Na 19. posiedzeniu z dnia 11. października 1871. powziął wysoki Sejm uchwałę, która Wydziałowi krajowemu polecona została:

„Ażeby stopniowo przygotował zupełne zwinięcie zakładów podrzutek w Lwowie i w Krakowie, o ile to nastąpić może, bez naruszenia praw, wpływających z dotychczasowych aktów fundacyjnych.“

Wywiązując się z tego polecenia, zdajemy wysokiemu Sejmowi w tym przedmiocie sprawę, jak następuje:

Zaraz po odebraniu tych zakładów pod nasz zarząd, uznaliśmy potrzebę zwinięcia takich, a przy sprawozdaniu naszym z dnia 7. września 1869. do l. 8153 (allg. XVIII. stenogr. sprawozd. sejm. z r. 1869.) przedstawiliśmy wysokiemu Sejmowi wnioski, do tego zmierzające.

W powołanem sprawozdaniu naszym przytoczyliśmy liczne, na historycznych i statystycznych danych oparte dowody, iż podobne zakłady nie odpowiadają celowi, dla którego założone zostały, a szczególnie, że nie zmniejszają wypadków dzieciobójstwa i spędzania płodu, że pomnażają śmiertelność dzieci, że zwalniają lub zupełnie niszczą naturalne węzły rodzinne, że nie zabezpieczają moralnych i materyalnych interesów podrzutek i że do demoralizacji wszystkich warstw społeczeństwa przyczyniają się.

Od tego czasu wykryliśmy wiele nowych, przedtem uam nieznanych nadużyć, co nasze dawne przekonanie o potrzebie zwinięcia tych zakładów wzmocniło i utwierdziło.

Odkrycia te porobiliśmy przy zarządzanej przez nas w roku 1871. nadzwyczajnej rewizji podrzutek obydwu zakładów.

W sprawozdaniach rewizji tej przytoczyli delegaci nasi fakta, które rażące światło rzucają na zaniedbany stan fizycznego i moralnego wychowania podrzutek, tudzież na demoralizację tych warstw społeczeństwa naszego, które z podrzutekami mają styczność, szczególnie w okolicach Lwowa.

I tak sprawdzili delegaci nasi między innymi, iż żywicielki, które przeważnie tylko z spekulacji i w chęci zysku, podrzutków na utrzymanie biorą, fizyczne wychowanie ich zupełnie zaniedbują, tak dalece, że w czasie robót polnych, małe dzieci bez dozoru i pokarmu w domu zostawiają, lub dają im wódkę, ażeby tym sposobem oszołomione cały dzień spały. W jednej miejscowości powiatu lwowskiego natrafili nawet na żywicielkę, która nie chcąc mieć kłopotu z małym dzieckiem, zamykała je przez trzy miesiące na cały dzień do kojca.

Podobne obchodzenie się jest powodem wielkiej śmiertelności dzieci.

W jednej miejscowości sprawdzono, że z ośmiorga tamże umieszczonych dzieci, w przeciągu roku — siedmioro umarło.

Przy tak zaniedbanem fizycznym utrzymaniu, nie może być mowy o dobrem moralnem wychowaniu podrzutków.

Przy rewizji sprawdzono, że w 50. miejscowościach, w których znajdują się szkółki, na 544 podrzutków zdolnych do nauki, tylko 73. do szkoły chodziło, a to najwięcej przez 13. dni w roku. Dzieci chodzące do szkoły nie umiały po większej części abecadła, a jeżeli takowe umiały, to nie z książki, tylko na pamięć.

Sprawdzono również, iż zaledwo 60% dzieci, które pacierz umieć powinny, umieją takowy, a trafiły się nawet dzieci dziesięcioletnie, nie umiejące się przeżegnać.

W czasie rewizji zbierano doświadczenia, iż matki oddawszy dziecko do zakładu, porzucają takowe na zawsze i udają się na służbę za mamki. Służba taka jest dla nich tak ponętną, że starają się co roku w ciężę zachodzić, a akta wykazują, iż niektóre z nich po kilkoro a nawet 10. i 14. dzieci do zakładu oddały. — Obojętność tych kobiet dla swoich, do zakładu oddanych dzieci jest tak wielką, iż matki żyjące w tej samej miejscowości, gdzie ich dzieci są umieszczone, po kilka lat takowych nie odwiedzają.

Istnienie tych zakładów nastęrcza sposobność do popełniania różnych nadużyć.

Żywicielki podrzutków lwowskiego okręgu zносиły skargi, iż naczelnikom gmin i zawiadomcom parafii za czynności urzędowe, które według obowiązujących przepisów prawnych, bezpłatnie uskuteczniiane być powinny, bądź płacić, bądź odrabiać muszą. — Żeby temu zgorzeniu zapobiedz, udaliśmy się do władz rządowych i duchowuych, (akt. W. k. L. 2610/72)—tutaj przytaczamy zaś to nadużycie, żeby okazać, iż instytucya podrzutków zły wpływ wywiera nawet na tych, którzy są powołani do czuwania nad nią.

C. k. Sądy sprawdziły, iż żywicielki wyładzały od proboszczow świadectwa życia zmarłych podrzutków, przedstawiając im inne dzieci. — Sprawdziły także, że pisarze gminni podobne poświadczenia fałszowali. — Na podstawie takich poświadczeń pobierano z kasy należytości za utrzymanie zmarłych dzieci. Dalej sprawdzono, że jedne i te same kobiety dla spekulacji, pod przybranemi nazwiskami po kilkoro dzieci z zakładu na utrzymanie brały, i odstępowały je innym kobietom za pewnem wynagrodzeniem (akt. W. kr. L. 13.410/71.)

Przy tak głęboko sięgającej i tak rozpowszechnionej demoralizacji, której tylko niektóre przykłady przytoczyliśmy, niepodobna myśleć o skutecznej reformie zakładów podrzutków, i zachodzi potrzeba zwinięcia ich ze względu na moralność publiczną. Tego wymagają również względy ekonomiczne.

Mimo oszczędności osiągniętych w tej gałęzi gospodarstwa krajowego, które w ogólnem sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego wykazaliśmy, wydatki na utrzymanie tych zakładów są przecież jeszcze bardzo wygórowane.

Wydatki te wynosiły w roku zeszłym za pielęgnowanie 1.496 podrzutek krakowskiego zakładu kwotę 28.463 zł. zaś za pielęgnowanie 2.241 podrzutek lwowskiego zakładu, kwotę 51.549 zł. przeto razem przeszło 80.000 zł. Do wydatków tych przyczyniają się niesłusznie, opodatkowani całego kraju.

Według najnowszych dat statystycznych, zaczerpniętych z rocznika wydanego w bież. roku przez c. k. centralną komisję statystyczną w Wiedniu, rodzi się w Galicyi rocznie przeszło 19.000 nieślubnych dzieci.

Mimo tak znacznej ilości nieślubnych porodów w kraju, korzystają z tych zakładów według urzędowych dokumentów przyjęcia podrzutek, przeważnie tylko dzieci przynależne do Lwowa i Krakowa, lub pochodzące z napływowej, lecz stale w tych miastach zamieszkałej ludności.

Powiaty sąsiednie korzystają już rzadziej z tych instytucyj, a gminy odległe od tych miast stołecznych, nie odstawiają nigdy do tych zakładów dzieci nieślubnych.

Ażeby wielkie miasta miały stosowne składy dla płodów rozpusty i rozwiązłości swoich mieszkańców, moralna część obywateli całego kraju, musi więc swoim kosztem podobne instytucje utrzymywać.

Występujący w obronie zakładów podrzutek utrzymują zwykle, iż przez ich zniesienie, powiększyłaby się liczba wypadków podrzucania dzieci i dzieciobójstw.

Według powołanego rocznika statystycznego zdarzają się wypadki podrzucania dzieci w Galicyi bardzo rzadko, a w roku 1871. zdarzyło się tylko sześć wypadków podobnych.

Z tego okazuje się, iż lud nasz w ogóle nie jest skłonny do podrzucania dzieci — i chociaż zaprzeczyć się nie da, że we Lwowie i Krakowie podrzucano więcej dzieci, gdyby zakłady podrzutek zostały zwinięte, nie może to jednak przemawiać za ich utrzymaniem, ponieważ dzieci podrzucane znajdują zawsze opiekę i to lepszą jak w tych zakładach.

Również nieliczne są wypadki dzieciobójstwa. — Według pomienionego rocznika statystycznego zdarzyło się w Galicyi w 1869. i 1870. roku 29. wypadków podobnych, — a od czasu jak wysoki Sejm ograniczył przyjmowanie podrzutek nie dało się spostrzedz powiększenie zbrodni tego rodzaju. — Dzieciobójstwa dopuszczają się tylko takie kobiety, które chcą poród zataić.

Mimo dotychczasowej łatwości przyjęcia do zakładu położnic, tudzież mimo łatwości umieszczenia dzieci w zakładzie podrzutek, nie korzystały te kobiety z tych zakładów, ponieważ podobne instytucje nie odpowiadają ich intencjom i prowadzą do odkrycia tego, co one ukryć pragną.

Obawa powiększenia liczby dzieciobójstw nie może więc być powodem, do utrzymywania zakładów podrzutek, ponieważ zakłady te nie przyczyniają się do ich zmniejszenia.

Dalszym powodem utrzymywania zakładów podrzutek była chęć przysporzenia materiału naukowego członkom położnictwa. — Przyjmowanie dzieci do zakładów robiono bowiem zależnem od warunku, żeby ich matki poddały się praktyce klinicznej.

Jest to niewątpliwie wzgląd ważny, zwłaszcza w kraju naszym, w którym wielki jest brak akuszerki i w którym niezmiernie stosunkowa ilość kobiet i dzieci ginie przy porodzie. — Cel ten może jednak być osiągnięty w sposób mniej kosztowny, a mianowicie przez bezpłatne przyjmowanie ubogich kobiet bez różnicy stanu, już w ósmym miesiącu ciąży, tudzież przez udzielanie zezwolenia, ażeby każda położnica, która sobie tego życzy, w Zakładzie położniczym wraz z dzieckiem jeszcze przez cztery tygodnie po odbytem porożu bezpłatnie pozostać mogła.

Ponieważ według dotychczas obowiązujących przepisów prawnych, przyjęcie ciężarnej do zakładu położnicy jest zawisłem od tego, czy jest bliską rozwiązania czy nie, dalej z uwagi, iż teraz

położnica najpóźniej dziewiątego dnia po odbytych położeniu, zakład opuścić musi, powyższe ulgi wpłynęłyby niewątpliwie bardzo korzystnie na liczną frekwencję zakładów położniczych i dostarczyłyby obfitego materiału dla celów naukowych, przez co by uchylono wszelkie obawy kraju i c. k. rządu, że zniesienie zakładów podrzutek grozi upadkiem zakładom położniczym jako instytucjom naukowym.

Zwracamy nakoniec uwagę wysokiego Sejmu na to, że także reprezentacje innych krajów koronnych, kierując się zasadami, jakie w niniejszym sprawozdaniu wyłuszczyliśmy, a mianowicie Sejmowy wyższej Austrii, Krainy i Styrii, uchwały już zupełne zwinięcie tamtejszokrajowych zakładów podrzutek, a Najjaśniejszy Pan raczył dotyczącym ustawom krajowym najwyższej sankcji udzielić.

Wykazawszy w ten sposób nietylko bezużyteczność tych zakładów, lecz nadto ich szkodliwość dla kraju tak ze względów moralnych, jako też społeczno-ekonomicznych, przedstawiamy wys. Sejmowi w załączeniu stosowne wnioski zmierzające do uwolnienia funduszu krajowego od obowiązku dalszego utrzymywania tych zakładów we Lwowie i w Krakowie.

Uwolnienie to można osiągnąć tylko przez zupełne zwinięcie tych instytucyj, lub przez odjęcie im cechy zakładów krajowych.

Lwowski zakład był dawniej utrzymywany z środków gminy lwowskiej, później z środków Państwa a nakoniec z funduszy krajowych. Zakład ten nie ma własnego majątku. — Jedyną fundacją dla tego zakładu przeznaczoną, stanowi kwota 3.500 zł. w papierach wartościowych, która w r. 1859 przez Jej Excel. Maryą hr. z przedstawień teatralnych i dobroczynnych datków uzbieraną została na wybudowanie własnego budynku dla zakładu.

Zakład ten może przeto być zupełnie zniesionym, co jednakże musi nastąpić w sposób nie uszczuplający praw tych dzieci, które w zakładzie już są pomieszczone.

Inaczej ma się rzecz z krakowskim zakładem, który wspólnie z zakładem położniczym posiada własny majątek, składający się z dóbr i kapitałów, przynoszący obecnie 3.020 zł. rocznego dochodu.

Zakładu tego nie można przeto zupełnie zwinąć, można mu tylko odjąć cechę zakładu krajowego.

Instytucja ta wzięła początek od zapisu Biskupa krakowskiego Iwona z r. 1220, który nadał wieś Krowodrze i młyn na Prądniku białym, tudzież inne jeszcze fundusze konwentowi św. Ducha pod tym warunkiem, ażeby przełożony wraz z konwentem swoim biednych chorych, sieroty i kobiety ciężarne do szpitalu klasztorowego przyjmowali, tamże ich żywili i według zasad reguły swojej inne akty dobroczynne dla nich wykonywali (cum ea unica conditione, ut harum ratione ipse praepositus cum suo conventu pauperes infirmos, orphanos, praegnantes mulieres ad hospitale sui conventus suscipere, nutrire, ac in eos juxta profesionem suae regulae alia pietatis opera impendere teneretur.)

W czem te akty dobroczynne polegać miały, określały słowa statutu rzeczzonego konwentu, potwierdzonego przywilejem Zygmunta Augusta, króla polskiego, z dnia 20. Maja 1569: „Quae conditio nutriendi et aliorum operum pietatis impendendorum in eo consistit, quod praepositus hospitalis et conventus cracoviensis, miserabiles personas in hospitali cracoviensi circa conventum suum, pane majori singulis diebus providere teneatur, ex universis monasterii bonis etc.“

Pierwiastkowe te zapisy nie miały wybitnej cechy fundacji zakładów podrzutek, były to dary dobroczynne, mające na celu niesienie pomocy chorym, kobietom ciężarnym i sierotom, które już to sierotami opuszczonemi, już też podrzuconemi mianowano (infantumque projectorum, expositorum, jacentium in plateis etc.)

Dopiero Michał Książę Poniatowski, Prymas królestwa polskiego przy sposobności inkorporowania szpitali św. Rocha i św. Sebestyana do szpitala św. Łazarza i przeniesienia tamże Sióstr Miłosierdzia, tudzież podrzutek i położnic przedtem w klasztorze św. Ducha pielęgowanych, ordynacją z dnia 8 kwietnia 1788. nadał zapisem tym cechę fundacyi w ścisłym znaczeniu tego słowa, orzekając najwyraźniej, że szpital ten raz na zawsze szpitalem św. Łazarza zwanym być ma, że takowy dla chorych płci obojga, tudzież kobiet ciężarnych i podrzutek przeznacza, że dochody z dóbr i funduszków szpitalowi przekazanych tylko na ten cel użytemi być mają, a co do sposobu zarządu szpitalem, przyjęciu chorych, kobiet ciężarnych i podrzutek, ich wyzwolenia, zdawania rachunków i t. p. osobny postanowi regulamin (in eodem conventu hospitale seu xenodochium infirmorum sexus utriusque, infantum expositorum, orphanorum pariter sexus utriusque, nec non mulierum praegnantium, constituimus, fundavimus, exercimus, ac illud titulo hospitalis st. Lazari insignimus, sicque vocari statuimus.)

W szczególności zaś co do dóbr Krowodrzy i młyna na Prądniku białym, przyłączonych do funduszków szpitala św. Łazarza, postanowiono rzeczoną ordynacją, żeby dochody używane były wyłącznie na pielęgnowanie i utrzymanie podrzutek obojga płci i żywicielek ich, tudzież kobiet ciężarnych (villam Krowodrza ac molendinum in Prądnik cum agro molitoris, juxta suos limites ita longe et late . . . in dotem praememorato hospitali seu xenodochii St. Lazari in Wesoła assignavimus, et in vim et titulum proprietatis et perpetui domini dedimus . . . et statuimus eodemque proventus, redditus in alimoniam nutrimentum, sustentationem infantum expositorum sexus utriusque ac mulierum praegnantium pro expediendo partu confugientium receptionem, seu infantum projectorum, nutricum ac mulierum praegnantium obsequiis, servitiis necessariorum, item suplectilis oportune conservationem converti debere statuimus.

Według tej ordynacji zakład podrzutek w Krakowie nie jest zakładem samoistnym, lecz tylko oddziałem (sekcją) szpitala Św. Łazarza, wszakże z własnymi dla tej sekcji przeznaczonemi funduszami.

Zasadę tę stwierdził statut urządzający szpitale krakowskie pod dniem 23 grudnia 1839 wydany i przez trzy Państwa opiekuńcze zatwierdzony.

Według § 72. statutu zatrzymano podział szpitala Św. Łazarza na trzy główne sekcye, pierwszą dla chorych, drugą dla instytucji porodów i kliniki położniczej, trzecia zaś do przyjmowania podrzutek i sierot tudzież dla ich mamek, przyczem zarazem postanowiono, że fundusze instytucyjne szpitali krakowskich z jakiegokolwiek źródła wynikłe, nie mogą być odwrócone od swojego przeznaczenia, przeciwnie, że dochody ich mają jedynie do tego szpitala należyć i w ten sposób być użytemi, jak to fundatorowie mieć chcieli, dla czego każdy szpital tylko tego rodzaju chorych przyjmować może, którzy przeznaczeniu jego odpowiadają i nie więcej jak tylko tyle, ile własnymi środkami w swoim obwodzie wygodnie i przyzwoicie opatrzyć może. (§§. 43, 56 i 155. stat.)

Postanowienia powołanego statutu co do oddziału chorych szpitala Św. Łazarza zostały rozporządzeniami ministeryalnemi z dnia 6 marca 1855 L. 6.381 i z dnia 4 grudnia 1856 L. 26641 częściowo zmienione, zaś co do oddziału położnic i podrzutek niezmieniono takowy ch.

Przeciwnie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych postanowiło rozporządzeniami z dnia 7 września 1855 L. 15.022 (ogłoszonym rozporządzeniem byłego c. k. Rządu krajowego w Krakowie dnia 12 października 1855. Nr. 31 Dz. u. kr.) iż względem tych zakładów dotychczasowe tak ogólne jakoteż i specjalne przepisy nadal, w mocy prawnej utrzymać należy.

Krakowską instytucję podrzutek należy przeto nadal pozostawić, jednakże w warunkach odpowiednich prawom wypływającym z powołanego aktu fundacyjnego i z statutu z r. 1839. a szczególnie jako oddział szpitala Św. Łazarza, z przeznaczeniem przyjmowania i utrzymywania podrzutek i sierot tudzież ich mamek, a to w ilości, na jaką dochody własnego majątku na to wystarczą.

Żeby kraj zakład ten w tej rozciągłości jak obecnie dzieje się i nadal z swoich funduszów utrzymywać miał, do tego nie ma, jak już wyżej wykazaliśmy, żadnej słusznej przyczyny, ani obowiązku takiego narzucać mu nie można,

Na podstawie niniejszego sprawozdania wnosimy zatem:

Wysoki Sejm raczy:

- 1.) uchwalić załączoną pod A. ustawę o zniesieniu zakładów podrzutek w Lwowie i w Krakowie jako zakładów krajowych.
- 2.) udzielić moc obowiązującą postanowieniom wyrażonym w załączonej pod B. uchwale sejmowej co do przeprowadzenia powyższej ustawy.

Lwów dnia 20 października 1872.

Zastępca Marszałka krajowego
Oktaw z Siemuszowy Pietruski.

Sprawozdawca
Cezary Haller,
Członek Wydziału krajowego.

A/

U s t a w a

z dnia _____ dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Od dnia 1-go lipca następującego po ogłoszeniu niniejszej ustawy, ustaje przyjmowanie dzieci do lwowskiego zakładu podrzutek, a po wystąpieniu z zakładu ostatniego, przed powyższym terminem przyjętego podrzutka, zakład ten istnieć przestaje.

Art. II.

Od dnia 1-go lipca następującego po ogłoszeniu niniejszej ustawy, wstrzymuje się przyjmowanie dzieci do krakowskiego zakładu podrzutek na tak długo, dopóki liczba dzieci w tym zakładzie zostających nie zmniejszy się do tej ilości, jaka z dochodów własnego majątku tej instytucji utrzymaną być może.

Po wystąpieniu z zakładu ostatniego, kosztem funduszu krajowego utrzymywanego podrzutka, przestanie zakład ten istnieć, jako zakład krajowy.

Art. III.

Od dnia 1-go lipca następującego po ogłoszeniu niniejszej ustawy, będą przyjmowane do zakładów położnic we Lwowie i w Krakowie bezpłatnie kobiety brzemiennie już w 8-ym miesiącu ciąży, skoro tylko wykażą się legalnem świadectwem ubóstwa.

Kobiety przyjęte na bezpłatny oddział położnic, są obowiązane poddać się praktyce klinicznej

w celach naukowych, a w razie potrzeby winne
pełnić służbę mamek, przy dzieciach znajdujących
się w zakładzie.

Każdej położnicy wolno pozostać wraz z dziec-
kiem w zakładzie przez cztery tygodnie po położu.

Art. IV.

Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych po-
lecam wykonanie niniejszej ustawy.

B/•

Uchwała

Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego księstwa Krakowskiego, względem przeprowadzenia ustawy o zwinięciu zakładów podrzutek w Lwowie i w Krakowie.

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby równocześnie z wejściem w życie ustawy ogłosił co następuje:

a) Dzieci położnic, które z powodu krótkotrwałych słabości z zakładu położnic do szpitala powszechnego na kurację przeniesione zostały, mogą być utrzymywane kosztem funduszu krajowego przez czas choroby matki.

b) Dzieci, których matki z powodu długotrwałej lub umysłowej słabości po upływie czterech tygodni, w szpitalu na kuracyi pozostawione być muszą, tudzież dzieci, których matki umarły, będą odesłane właściwej gminie w celu dalszego ich zaopatrzenia i utrzymania.

Koszta transportu, tudzież koszta utrzymania dziecka, jakie od czasu wydalenia jego z zakładu położnic, aż do czasu oddania go właściwej gminie urosną, ponosi fundusz krajowy.

e) Dyrekcyje szpitali powszechnych w Krakowie i we Lwowie, mogą matkom, które w przeciągu dwóch tygodni po położeniu, zakład wraz z dzieckiem chcą opuścić, tudzież matkom, które z powodu kalectwa nie są zdolne do pracy i zarobku, a po upływie czterech tygodni zakład z dzieckiem opuszczają, udzielać zapomogi do wysokości 5 zł. na rachunek funduszu krajowego.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z właściwymi władzami względem przyjmowania dzieci obcokrajowych do zakładów podrzutek w Lwowie i w Krakowie, na czas ich istnienia, tudzież względem ich

wydalenia i oddania właściwym gminom lub krajom, po zniesieniu tych zakładów krajowych.

III. Nakoniec poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby względem odpowiedniego użycia majątku, stanowiącego wspólną własność krakowskiego zakładu położnic i podrzutków, na utrzymanie krakowskiej instytucji dla sierot i porzuconych dzieci, w swoim czasie Sejmowi stosowne wnioski przedstawił.

L. 127.

S.

Wniosek.

Wedle istniejących przepisów stypendya, jeżeli się temu nie sprzeciwiają ograniczenia samychże fundatorów, pozostawiane bywają uczniom Uniwersytetu na rok jeden po ukończeniu obowiązkowych kursów, pod warunkiem składania rygorozów w tymże roku.

Ze względu na interes gimnazyów krajowych a mianowicie na potrzebę jak największej liczby egzaminowanych nauczycieli należałoby to dobrodziejstwo zapewnić także kandydatom stanu nauczycielskiego pod warunkiem tymże samym t. j. złożenia egzaminu nauczycielskiego w ciągu roku.

Podpisany wnosi:

Aby Sejm krajowy drogą ustawodawczą rozszerzył przepis wzwyż wspomniany na kandydatów stanu nauczycielskiego.

J. Szujski, wnioskodawca.

Leon Chrzanowski, Dunajewski, Kamiński, Szumańczowski, Małecki, Majer, Sawczyński, Paszkowski, Kabat, Piotrowski, Józef Baum, Serwatowski, Czerkowski, Gniewosz.

Wniosek

Wniosek o przyznanie... (faint text)

Wniosek o przyznanie... (faint text)

Wniosek o przyznanie... (faint text)

1. Wykaz...

Wykaz... (faint text)

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wybraną będzie komisya hipoteczna złożona z 5 członków, która ma rozpoznać sprawę ksiąg hipotecznych i przedłożyć Wysokiej Izbie dwa projekta do ustaw :

- I. o zaprowadzeniu, urządzeniu i prowadzeniu ksiąg hipotecznych dla posiadłości nie wchodzących w skład tabuli krajowej, ksiąg hipotecznych w Krakowie lub istniejących tabuli miejskich.
- II. o reformach potrzebnych w urządzeniu i prowadzeniu istniejących ksiąg hipotecznych.

K a b a t

Marceli Madejski
Maciej Zenon Serwatowski
Ławrowski
Dąbrowski
Szemelowski
Jasiński Aleksander
Wesołowski
Józef Jasiński
Kowalski
J. Czartoryski
Pfeiffer
Trzecieski
Wereszczyński
Dunajewski

Wykład z historii nauki

- I. Wykład z historii nauki, obejmujący:
 - 1. Wzrost nauki w starożytności i w średniowieczu.
 - 2. Wzrost nauki w nowym świecie.
 - 3. Wzrost nauki w XIX wieku.
 - 4. Wzrost nauki w XX wieku.
- II. Wykład z historii nauki, obejmujący:
 - 1. Wzrost nauki w starożytności i w średniowieczu.
 - 2. Wzrost nauki w nowym świecie.
 - 3. Wzrost nauki w XIX wieku.
 - 4. Wzrost nauki w XX wieku.

Wykład

- 1. Wzrost nauki w starożytności i w średniowieczu.
- 2. Wzrost nauki w nowym świecie.
- 3. Wzrost nauki w XIX wieku.
- 4. Wzrost nauki w XX wieku.

Alegat XXXVII

Sprawozdanie

**Wydziału krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Podhajcach,
względem uznania tamecznego szpitalu powiatowego za powszechny
i publiczny.**

Wysoki Sejmie !

Rada powiatowa podhajecka wniosła w roku 1871. do wysokiego Sejmu przez posła Emila Torosiewicza petycyę o uznanie szpitalu w Starem Mieście przy Podhajcach za powszechny i publiczny.

Petycyja ta przekazana Komisji szpitalnej nie doczekała się załatwienia, mimo przygotowanego w Komisji sprawozdania i wniosku tej treści :

„Wysoki Sejm zechce upoważnić Wydział krajowy do uznania szpitalu w Starem Mieście przy Podhajcach powszechnym i publicznym, skoro Rada powiatowa podhajecka wszystkim wymogom prawa zadość uczyni.“

Mając sobie oddaną tą petycyę wraz z innymi petycyami przez wysoki Sejm niezadowolonymi, wezwaliśmy Radę powiatową podhajecką do dopełnienia warunków, od których wedle obowiązujących ustaw, zależną jest możność uznania szpitalu za powszechny i publiczny.

Rada powiatowa wezwaniu temu zadość uczyniła, a mianowicie : wygotowała formalny akt fundacyi, w którym pomienionemu szpitalowi jako zakładowi powiatowemu oddała na własność

zakupioną realność wraz z nowo-wystawionym piętrowym budynkiem murowanym i z całym inwentarzem i przyjęła na siebie obowiązek zarządu i wypływające z tego ciężary pod warunkiem, iż szpital ten uznany zostanie za powszechny i publiczny.

Zarazem ułożono statut organizacyi zarządu szpitalu i preliminarz dochodów i wydatków, uzasadniający potrzebę ustanowienia tacy leczenia na 50 ct. wal. austr. dziennie od jednego chorego.

Według twierdzenia Wydziału powiatowego budynek wraz z gruntem przedstawia wartość przeszło 20.000 zł. w. a., zawiera miejsca na 40 chorych a prócz tego kancelaryę dla lekarza, mieszkanie dla rządcy, aptekę, łazienki, trupiarnię, pralnię, kuchnię, spiżarnię piwnicę i skład na drzewo opałowe. Prócz tego otrzymał już szpital gotowe urządzenie w bieliźnie, pościeli i sprzętach na 20 chorych i zasilany pożyczką przez byłego prezesa Rady powiatowej Wn. Emila Torosiewicza został otwarty w dniu 2. Czerwa r. b. Od tego czasu do 15. Października b. r. leczono się w nim 18 osób przez 12 dni t. j. średnio biorąc po 5 chorych dziennie. Zważywszy jednak, iż to był czas najniższej frekwencyi chorych, którzy dopiero w zimowej porze gromadnie do szpitalów napływają, zważywszy dalej, że jak świadczy przedstawienie Wydziału powiatowego z dnia 15. Października r. b. l. 626 przyjmowano tylko takich chorych, za których zwrot kosztów był poręczony, a wiadomo, że takich zaledwo $\frac{1}{10}$ część zgłasza się do szpitalów powszechnych: można być pewnym, że średni stan chorych w tym szpitalu, gdyby był uznany za powszechny i publiczny, wynosiłby najmniej 15 osób dziennie, t. j. więcej jak w szpitalach śniatyńskim (11), zaleszczyckim (14), a niemal tyle jak w szpitalach wadowickim i żółkiewskim, na które średnio po 16—18 dziennie wypada.

Na tej podstawie uprasza Rada powiatowa podhajecka o uznanie tego szpitalu za powszechny i publiczny, co w myśl art. II. p. 1. „Ustawy krajowej“ z dnia 12. grudnia 1869 r. (Nr. 8. dz. z r. 1870) nie może nastąpić bez zezwolenia Wysokiego Sejmu. Prośby samej, którą wraz z statutem i aktem fundacyi c. k. Namiestnictwu jako władzy fundacyjnej do zatwierdzenia udzielono — nie może Wydział krajowy w tej chwili przedłożyć. Atoli już z powyższego zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż przy wykazanem uposażeniu i przy zaufanym zarządzie Wydziału powiatowego szpital ten mógłby mieć być zapewniony i że tym samem zasługiwałyby na uznanie go za powszechny i publiczny, zwłaszcza, że istnieją takie szpitale bez żadnego majątku zarodowego w nieruchomościach lub kapitałach jako to: w Brzeżanach, w Drohobyczy, w Sanoku, w Śniatynie, w Stryju, w Samborze i w Wadowicach.

Wrazie przychylenia się Wysokiej Izby do prośby powyższej, należałoby zdaniem Wydziału krajowego powziąć rezolucyę treści następującej:

„W myśl art. II. p. 1. ust. kraj. (o nadzorze nad szpitalami) z dnia 12. Grudnia 1869 r. (Nr. 8. dz. ust. kraj. z r. 1870) Sejm zezwala, ażeby szpital powiatowy w Starem Mieście przy Podhajcach uznany został za szpital powszechny i publiczny w myśl rozporządzenia c. k. Mi-

nisterstwa spraw wewnętrznych z dnia 6. Marca 1855 r. l. 6382, obwieszczonego okólnikiem c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 19. Kwietnia 1855 r. do l. 8880.“

Atoli nie przesądzając Wysokiemu postanowieniu, Wydział krajowy uważa jedynie za swój obowiązek złożyć Wysokiej Izbie to sprawozdanie z prośbą odesłania go komisji administracyjnej, której też w drodze jak najkrótszej odstąpione zostaną odnośne akta fundacyjne, skoro takowe przez c. k. Namiestnictwo zwrócone będą.

Lwów dnia 1. Listopada 1872.

Marszałek krajowy :

Leon ks. Sapieha m. p.

Sprawozdawca :

Cezary Haller m. p.

Członek Wydziału krajowego

Odpis.**Wysoki Wydziale krajowy!**

Odpowiadając szanownemu wezwaniu wysokiego Wydziału krajowego z dnia 5 b. m. do l. 14.186, przedkłada podpisany Wydział powiatowy w załączeniu % wykaz leczonych po dzień dzisiejszy chorych w nowo za staraniem Rady powiatowej tutejszej założonym szpitalu w Starem Mieście przy Podhajcach z uprzejmą uwagą, że nieotrzymawszy dotąd koncesyi do otwarcia tego szpitalu dla publicznego użytku, a tem samem nie mogąc korzystać z przysługującego szpitalom publicznym prawa pod względem exekwowania zwrotu kosztów leczenia, musiał się Wydział powiatowy jako zarządzający tymże szpitalem, w przyjmowaniu zgłaszających się doń chorych ograniczyć na takich tylko, od których otrzymał zapewnienie co do zwrotu rzeczonych kosztów — takim zaś którzy nie mogli dać pewnej rękojmi w tym względzie odmówić przyjęcia, aby nie narazić na stratę funduszu szpitalnego, którym sposobem liczba zgłaszających się do szpitalu chorych o większą połowę zmniejszoną została. Skoro szpital ten zakładem powszechno-publicznym uznany i jako taki ogłoszony zostanie, nie ulega wątpliwości, że liczba chorych w nim znaczną osiągnie wysokość, albowiem na kilkomiłowej gęsto zaludnionej przestrzeni w okolicy, nie ma podobnego zakładu, ani jakiegokolwiek przytułku dla chorych, i głośnie z powodu tego są narzekania.

Na tem też przeświadczeniu się opierając, ponawia Wydział powiatowy wniesioną w imieniu Rady powiatowej tutejszej prośbę, o łaskawe uznanie szpitalu w mowie będącego, zakładem powszechno-publicznym.

Prezes Rady Powiatowej:

Juliusz Koziński.

Z Wydziału Rady powiatowej w Podhajcach 15. Października 1872.

Sekretarz:

Stanisław Czezowski.

Numer	Imię i Nazwisko chorego	Wiek	Stan lub zatrudnienie	Miejsce urodzenia	Miejsce zamieszkania	Rodzaj choroby	Dzień		Skutek leczenia			U w a g i
							przyjęcia	wydalenia	wyzdrowiał	w polepszeniu	niewyleczony	
1	Michał Schloss	30	Wyrobnik	Podhajce		Wrzody syfilityczne	2. Czerwca 1872	26. Czerwca 1872		1		
2	Marya Drozdecka	25	Córka sukiennika	Podhajce		Róża zgangrenowana na nodze	13. Czerwca	12. Sierpnia	1			
3	Salka Słobodzian	19	Służąca	Wiszniowczyk		Zapalenie błony brzusznej	18. Czerwca	17. Września	1			
4	Nechy Feuerstein	46	Żona wyrobnika	Podhajce		Zgangrenowanie kości w nodze (Necrosis)	14. Lipca	8. Październ.		1		
5	Anna Czapij	36	Żona gospodarza gruntowego	Nasów		Nabrzmienia macicy (Infaretus uteri)	26. Lipca	31. Sierpnia	1			
6	Ryfka Maas	36	Żona wyrobnika	Podhajce		Zapalenie ocz	2. Sierpnia	22. Września		1		
7	Marya Luźna	50	dtto	Wierzbów		Gastryczna febra	26. Sierpnia	18. Września	1			
8	Marya Pańczyszyn	28	Służąca	Kalne		Zapalenie i nabrzmienie warg płciowych (vulvitis)	26. Sierpnia	20. Września	1			
9	Marya Koziar	40	Żona gospodarza gruntowego	Kupczyńce pow. Tarnopolski		Zapalenie macicy	1. Września	16. Września		1		
10	Marya Drozdecka	25	Córka sukiennika	Podhajce		Karbunkuł na brzuchu	6. Września	24. Września	1			
11	Władysław Seidel	19	Lokaj	Tuberezec powiat Tarnopolski		Woda w jelitach, był operowany (Hydrokele)	11. Września	6. Październ.	1			
12	Katarzyna Kamińska	15	Służąca	Podhajce		Jątrzenie nóg	20. Września	10. Październ.				
13	Wasył Kościów	73	Gospodarz gruntowy	Uwsie		Rak na dolnej wardze, był operowany	28. Września					
14	Majer Top	33	Wyrobnik	Podhajce		Nabrzmienie śledziony	28. Września					
15	Nastka Michałowska	30	Wyrobnica	Helenków		Zapalenie płuc	1. Październ.					
16	Marya Gawińska	50	Właścicielka domu	Hnilcze		Gruzoły syfilityczne	3. Październ.					
17	Mikołaj Baczyński	64	Właściciel gruntu	Nowosiołka		Złamanie dolnej szczęki	14. Październ.					
18	Katarzyna Feisel	50	Wyrobnica	Staremiasto		Zaniedbane niebezpieczne rany na nogach	14. Październ.					

Staremiasto przy Podhajcach dnia 15. Października 1872.

Jan Schenker m. p.
lekarz szpitalny.

W

1000000
1000000

WYKAZ

leczonych chorych

nowozałożonym szpitalu w Staremmieście
przy Podhajcach

w czasie od 1. Czerwca do 15. Października 1872.

S p r a w o z d a n i e

przy którym Wydział krajowy a) przedkłada Wysokiemu Sejmowi projekta dróg, których budowa za nagłą uznana została; b) czyni wnioski wykonania tejsze budowy się tyczące.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 14. października 1871. roku. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektów, planów i kosztorysów trzynastu dróg w tejsze uchwale wyszczególnionych i za krajowe uznać się mających. W wykonaniu tego polecenia, zarządził Wydział krajowy przy pomocy trzydziestu sześciu do tej pracy powołanych techników nietylko wy-studyowanie wskazanych szlaków komunikacyjnych, ale zarazem po ukończeniu pierwszej niwelacyi, powtórna jej rezultatów rewizye, i jest w stanie, dzięki niezwykłej gorliwości tak inżynierów, jako też ich pomocników, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dokładne plany, niemniej przeciętnie obliczone kosztorysy dróg następujących:

- 1) drogi Zatorsko-Suskiej,
- 2) Szczucińsko-Tarnowskiej,
- 3) Rzeszowsko-Nadbrzeziańskiej,
- 4) drogi ze Szklar, na Przeworsk, Sieniawę do Majdanu,
- 5) Lubycko-Sokalskiej w połączeniu z Krystynopolem,
- 6) Krystynopolsko-Dołhobyczewskiej,
- 7) Lwowsko-Stojanowskiej,
- 8) Brzeżańsko-Chodorowskiej,
- 9) Krasne-Buskiej,
- 10) Zborowsko-Załościeckiej,
- 11) Smykowiecko-Kopeczynieckiej,
- 12) Tarnopolsko-Zbaraskiej,
- 13) Borszczowsko-Husiatyńskiej.

Głównem zadaniem Wydziału krajowego było dla budować się mających dróg takie oznaczyć kierunki, któreby

- a) umożliwiły odpowiednią technicznym wymaganiom budowę tychże dróg,
- b) pociągnęły za sobą jak najmniejsze wydatki tak budowy, jakoteż i przyszłego utrzymania a przytem
- c) odpowiedziały najlepiej nietylko ekonomicznym potrzebom okolic, przez które przechodzą, ale zarazem ogólnemu ruchowi handlowemu kraju.

Celem dokładnego zbadania tych warunków utworzył Wydział krajowy za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w odnośnych powiatach komitety nadzorcze z miejscowych obywateli złożone, których zadaniem było z jednej strony udzielać inżynierom potrzebnych wskazówek przy oznaczeniu trasy, z drugiej zaś propozycje inżynierów jako też i wniesione przez strony interesowane reklamacje oceniać, i Wydziałowi krajowemu ze swą opinią przedstawiać, można bowiem było przewidzieć, iż tam, gdzie interes publiczny tak przeważnie na interesu prywatnego oddziaływa, a często tymże sprzeciwić się musi, różnorodne powstaną żądania i skargi.

Uznając, iż ostateczna w tym względzie decyzja Wysokiemu Sejmowi przysługuje, przygotował Wydział krajowy w kilku exemplarzach plany sytuacyjne, uwidoczniające możliwe kierunki, dróg budować się mających, w niniejszem zaś sprawozdaniu wykazuje Wydział krajowy przyjęte przez siebie trasy oznaczając miejscowości, przez które według jego zdania każda z projektowanych dróg ma przechodzić i ocenia w ogólnych zarysach wniesione przeciw tymże trasom reklamacje. Rzec przedstawia się jak następuje:

I. Droga Zatorsko-Suska.

Droga ta przechodzić będzie z Suchej przez Skawce, Mucharz, Swinną, Porębę, Gorzeń, Mikołaj, Wadowice, Tomice, Radoczę, Graboszyce, Rudze, Zator.

Długość drogi równa się 34 kil. 963 metr. czyli 4 milom i 2.431 sążniom.

Droga przechodzi z małemi wyjątkami istniejącym gościńcem. Na trasę tę zgodzili się tak delegaci odpowiednich powiatów, jakoteż i okoliczni mieszkańcy, zatem żadnej protestacyi nie wniesiono.

II. Droga Tarnowsko-Szczucińska.

Droga wychodząc z Tarnowa, przechodzi między Łysą Górą i Śmigłą przez Dąbrowę Gruszów, Smęgorzów, Radwan do Szczucina.

Długość drogi równa się 35 kil. 794-55 metr. czyli 4 milom 2874⁵/₁₀ sążniom.

Kierunek istniejącej drogi zachowanym został na całej prawie przestrzeni dla nowej drogi z małą zmianą tylko w mieście Dąbrowie i we wsi Radwaniu.

Pierwszą zmianę uczynić musiano dla otrzymania odpowiedniej szerokości i mniejszego spadku, drugą dla skrócenia drogi o 200 sążni na przestrzeni $\frac{1}{4}$ mili.

Proponowana zmiana kierunku drogi w Radwaniu jest tylko zastąpieniem trzech boków czworokąta, bokiem czwartym, a ponieważ cały ten czworokąt w dolinie rzeki Brni położony częstym wylewom podpada, przeto nie ulega wątpliwości, iż koszta koniecznego podwyższenia drogi ze skróceniem jej znacznie zmniejszyć się muszą.

III. Droga Rzeszowsko - Nadbrzezińska.

Droga ta począwszy od ulicy Sandomierskiej w Rzeszowie pozostaje według trasy przez inżyniera oznaczonej aż poza wieś Staromieście w kierunku drogi powiatowej, wiodącej od Rzeszowa ku Głogowu, później zwraca się na prawo i przechodzi przez Trzebowniska-Jasionkę, Stobierną, Nienadówkę, Trzebusko, Sokołów, Kamień, Jerzów, Kończyce, Nowosielec, Nisko-Pławo, Rozwadów, Charzewiec, Turbie, Zbydniów, Zaleszany, Motycze, Gorzyce, Zalesie do Trześni.

Długość drogi równa się 93 kil. 853·43 metr., czyli 12 mil 1487·97 sążni.

Przeciw tej trasie w części od Rzeszowa do Sokołowa wniesione następujące protestacje:

- a) delegaci Wydziału powiatowego Rzeszowskiego i gmina Staromieście oświadczyli się przeciw użyciu drogi Głogowskiej, i przemawiają za zatrzymaniem starej drogi przez Ruską Wieś i Staromieście wiodącej, popierając swój wniosek następującymi powodami:
- 1) że projektowana droga przecina środkiem pola mieszkańców Staromieścia, utrudnia im przeto gospodarstwo i naraża ich na znaczne wydatki z powodu budowy i utrzymania licznych mostków, któreby dla połączenia rozdzielonych części pól stawiać wypadało,
 - 2) że nowa droga będzie dłuższą,
 - 3) że przez zabranie drogi Głogowskiej i znajdującego się na niej intratnego myta zmniejszą się fundusze powiatu — nareszcie
 - 4) że pozostawiona stara droga używana będzie przez wszystkie gminy za Wisłokiem, przezco fundusz krajowy w dochodach myta znacznego zmniejszenia dozna.
- b) Gmina Trzebowiecka prosi o zatrzymanie starej drogi z powodu utraty gruntów i kosztów budowy mostków na rowach.

ad a. Zatrzymując starą drogę potrzeba również wywłaszczeń, które będą znacznie kosztowniejsze, gdyż stara droga prowadzi w wykopie 2 do 3 metrowym na długości 2 kilometrów pomiędzy zabudowaniami gospodarskimi i ogrodami — sama budowa drogi byłaby zatem nierównie droższą, wymagałaby bowiem znacznych robót ziemnych około Ruskiej Wsi i mokrych nizin około Staromieścia. Na wytyczonej przez inżyniera trasie zaś zmniejszają się koszty budowy już przez to, iż się zużytkowuje część drogi Głogowskiej, która jest dobrą, i że odległość od tej drogi do Trzebowisk wynosi tylko 2270 metrów, gdy przeciwnie dawny kierunek spowodowałby budowę na długości 5000 metrów.

Zatrzymanie tejże drogi gminnej pociąga zresztą za sobą potrzebę budowy mostu na rzece Młynówce i znacznej ilości przepustów.

Co się zaś tyczy uwag odnoszących się do stosunków mytniczych, zauważać musimy, iż przez zajęcie drogi Głogowskiej dochody powiatu wprawdzie się zmniejszą, natomiast jednak uwolnionym będzie powiat od kosztów utrzymania tej drogi, i zyska ważniejszą nierównie komunikację.

ad b. Zatrzymanie terazniejszej drogi gminnej jest niemożliwem, takowa bowiem przedstawia rozliczne załamania, które wyprostowane być muszą.

Przeciw kierunkowi na dalszej przestrzeni nie podniesiono żadnych reklamacyj, a że projekt inżyniera łączy najwięcej zaludnione wsie z miastami Tarnobrzegiem i Rozwadowem, że tym kierunkiem omija się budowę dwóch mostów 50 metrowych, uznać wypada ten kierunek za najodpowiedniejszy.

IV. Droga ze Szklar na Przeworsk, Sieniawą do Majdanu.

Droga z Dynowa przechodzi przez Szklary, Jawornik, Hadle, Monasterz, Siedleczkę, Kańczugę, Nieziaczyn, Urzejowice, Przeworsk, Gorliczynę, Gniewczynę, Wulkę Małkowską, Ubieszyn, Sieniawę, Wylewę, Cieplicę, Adamówkę, Majdan.

Długość tej drogi jest 71 kil. 494·33 metr. czyli 9 mil 1698·25 sążni.

Protestacje przeciw tej trasie były małoważne.

Delegat Wydziału powiatowego Rzeszowskiego Wny Jędrzejewicz, opierając się na zażaleniach mieszkańców Szklar i Jawornika, których grunta zostały przecięte na Łysej Górze pod Szklarami i na górze Jawornicko-Hadelskiej pod Jawornikiem przez dwie wężownice, proponował dla uniknięcia tych niedogodności dla dogodności kilku osób, zwiększenia spadków do $\frac{10}{100}$ co jest szkodliwym dla dobra publicznego. Wydział krajowy nie mógł przychylić się do tej propozycji.

Dla omińnięcia górki Jawornickiej proponował delegat Wydziału powiatowego trzymać się między Jawornikiem i Hadłami Szklarskimi kierunku strumyka wpadającego do rzeki Mleczi.

Kierunek ten wymagałby dla przejścia wąwozów pod Hadłami nadzwyczajnych nasypów, zatem Wydział krajowy do tej propozycji również się nie przychylił.

Ze strony delegatów Wydziału Łańcuckiego były propozycje zmienienia trasy przecinającej dwa razy grunta dwóch mieszkańców wsi Siedleczy. Proponowana trasa wymagałaby znacznych wykopów na górze wyższej i bliższej rzeki niż górka, przez którą trasa inżyniera przechodzi, co zarazem zwiększyłoby spadek przed mostem.

Trasa przechodzi przez jedną z ulic Kańczugi o 125 metrów od Rynku; delegaci żądali, by przechodziła w innym miejscu, lecz to pociągnęłoby za sobą większe roboty ziemne, tak przed, jakoteż i za miastem, a w mieście znaczne wywłaszczenia. Dla oszczędności nie można uwzględnić tej propozycji.

Z powodów estetycznych wyrazili delegaci życzenie, aby trasa we wsi Urzejowice przechodziła starą drogą obok dworu i pięknego parku. Ponieważ jednak droga wypadłaby dłuższa, wymagałaby wywłaszczenia zabudowań i przechodziłaby przez miejscowość niską i błotnistą, przeto tego żądania przy oznaczeniu trasy nie uwzględniono.

V. Droga Lubyczo - Sokalska, z najkrótszym połączeniem jej z Krystynopolem.

Podług uchwały Wysokiego Sejmu rozpoczęto trasę od Lubyczy idąc po lewym brzegu Sołokii. Ponieważ c. k. Namiestnictwo zawiadomiło Wydział krajowy o zezwoleniu na budowę tej drogi, lecz pod warunkiem prowadzenia jej po prawym brzegu Sołokii, musiano zatem wyjść z innego punktu, a mianowicie z miasteczka, idąc przez Podubice, Uhnów, Leśniczówkę, Prusinów, Bełz, Zuzel, Zabcze murowane, Zawiszną, Babiniec do Sokala.

Długość tej drogi wynosi 62 kilom. 434·48 m. czyli 8 mil 921 sążni.

Połączenie zaś tej drogi z Krystynopolem przez Madziarki¹ w Boratynie jako najkrótsze wynosi 7064·35 m. czyli 3725 sążni.

Przeciw powyższej trasie wniesiono następujące reklamacje:

A) Gmina Machów prosiła o przeprowadzenie drogi przez wieś.

B) Rada powiatowa Rawska żąda, aby zaniechać część drogi Lubycza - Sokal między Miasteczkiem i Uhnem, a poprowadzić natomiast z Rawy do Uhnowa, popierając swój wniosek tem, że wszelkie grunta pszenne znajdują się po lewym brzegu Sołokii, zatem dla ich posiadaczy nie przyniesie to żadnego uszczerbku.

C) Reprezentacya miasta Sokala i Krystynopola żąda zachowania kierunku drogi Cłowej na Dobraczyn do mostu w Sokalu popierając, że kierunek ten jest krótszym, że projekt inżyniera omija miejscowości zaludnione i miasto Sokal, że wymaga wywłaszczeń i zwiększenia kosztów budowy.

ad A) Zawiadomienie Namiestnictwa na wstępie przytoczone, niepozwała zadosyć uczynić żądaniom gminy Machów.

ad B) Słuszne są żądania powiatu Rawskiego, lecz tylko w przypuszczeniu, że trasa z Sokala przez Rawę byłaby przedłużoną przez Lubaczów do drogi Bełzecko-Jarosławskiej; ponieważ zaś uchwała Wysokiego Sejmku wymaga połączenia Lubyczy z Sokalem, zatem kierunek przez inżyniera wytknięty, wobec rozporządzenia Namiestnictwa najlepiej tej uchwale odpowiada.

Nadto w braku połączenia Rawy z Lubaczowem przeprowadzanie trasy do Rawy byłoby z uszczerbkiem dla powiatu Sokalskiego, którego ruch handlowy skierowany jest głównie ku kolei Karola Ludwika w Jarosławiu.

ad C) Zatrzymując trasę inżyniera

- 1) czyni się zadość uchwale sejmowej, żądającej najbliższego połączenia drogi Lubycza-Sokal z Krystynopolem ;
- 2) zaoszczędza się koszta budowy a następnie utrzymania $\frac{1}{4}$ mili, co w okolicy pozbawionej kamienia jest ważnym argumentem ;
- 3) zmniejsza się koszta budowy przez wzgląd na grunt lepszy, niż na niektórych częściach drogi cłowej ;
- 4) okolice na północ od zaprojektowanej drogi położone, zyskują na łatwości skomunikowania się ze Lwowem.
- 5) Krystynopol zyskuje na skomunikowaniu się z Bełzem, ku któremu cały ruch handlowy jest zwrócony ;
- 6) różnica wyłączeń nie wielka, albowiem starej drogi z powodu wielu zakrętów całkowicie zachowaćby nie można.

VI. Droga Krystynopol - Dołhobyczów,

Droga ta z uwagi na uchwałę sejmową, dotyczącą najbliższego połączenia Krystynopola z drogą Lubycza-Sokal, winna by pomijać miasto Sokal idąc wprost do granicy.

Przez wzgląd jednak na ważność tego miasta dla okolic na północ położonych, trasa wychodzi z Sokala i ciągnie się przez Opólsko, Chorobród, Nuśmice, Uhrynów do Dołhobyczowa.

Długość tej drogi od Sokala do Dołhobyczowa wynosi 21·657 kil. czyli 2 mile 3.420 sążni.

Wyjawszy żądania, by droga przechodziła przez samo miasto nie było żadnej reklamacji.

Przeprowadzenie drogi przez miasto wymagałoby dwóch wielkich mostów, a nadto miejscowości odpowiedniej dla postawienia drugiego mostu niema, zatem żądania tego uwzględnić nie można.

VI. Droga Lwowsko - Stojanowska.

Droga ta wychodzi ze Zboisk i przechodzi przez Malechów, Żydatycze, pomiędzy Podliskami i Zapytowielem ku Jaryczowu staremu przez Kukizów, Rudańce, Kłodno wielkie, Pieczechost, Czystyn, Derniowce, Supieżankę, Kamionkę Strumiłową, Jasienicę, Chołojów, Terpinia obok Radziechowa do Stojanowa.

Długość drogi 85 kil. 384·9 metr. czyli 11 mil 1022·60 sążni.

Na części od Zboisk do Kamionki Strumiłowej były następujące protestacje:

- a) Właściciel obszaru dworskiego w Jaryczowie oświadczył się za trasą: Zboiska, Laszki, Sroki, Prusy, Jaryczów nowy, Ceperów, Kukizów, Kamionka Strumiłowa lub Zboiska, Malechów, Żydatycze, Jaryczów stary, Kukizów, Kamionka Strumiłowa.

Do tego zdania przystąpiła Zwierzchność gminy Jaryczowa.

- b) W. p. Strusiewicz, dyrektor zakładu Dublańskiego przemawia za trasą następującą:

Malechów-Dublany przeszedłszy błotami między Dublanami a Siecichowem. Podliski, Zapytów, dalej drogą starą do Kukizowa.

- c) Właściciel obszaru dworskiego w Podliskach przemawia za trasą następującą:

Malechów, Żydatycze, Podliski, Zapytów, obok Jaryczowa starego, Kukizów.

Przeciw wnioskowi sub a) przemawia większa długość drogi oraz znaczne powiększenie kosztów budowy z powodu potrzeby przebycia dłuższej przestrzeni bagnistej; za projektem inżyniera krótkość trasy i mniejsze koszta budowy.

Za tym projektem przemawia także z powodu najwięcej osuszonych na tej trasie bagien, niezupełne omińnięcie miasteczka Jaryczowa, wreszcie połączenie odciętych dotąd od wszelkiej komunikacji ważniejszych miejscowości poza błotami.

Prócz powyższych korzyści przedstawia ten projekt inżyniera i tę, iż można będzie później dobudować odnogę do miasteczka Jaryczowa przez Jaryczów stary i przedłużyć takową z korzyścią dla ruchu handlowego Kamioneckiego powiatu do dworca kolei w Barszczowicach.

Reklamacja *ad b)* nie mogła całkowicie być uwzględniona, przechód bowiem błot pod Dublanami wymagałby daleko większych kosztów niż wybudowanie tej świerci mili, któraby zakład rolniczy z projektowaną przez inżyniera na Podliski drogą łączyła.

Budowa jej powinna być z funduszu krajowego subwencyonowaną, a w takim razie będzie gmina w możności ją uporządkować.

ad c) Reklamacje obszaru dworskiego w Podliskach uwzględniono w części. Droga zaprojektowana nie przechodzi wprawdzie środkiem wsi, ale zawsze przez pola Podliskie na zachodniej końcówce położone.

Przeciw wytyczonej przez inżyniera trasie dalszej drogi od Kamionki Strumiłowej ku Stojanowie nie wniesiono żadnych reklamacyj.

VIII. Droga Brzeżańsko-Chodorowska.

Wychodząc od stacji kolei w Chodorowie przechodzi droga przez Wołczatycze, Wygodę, Knihynicze, Zagórze, Folwark Gorbki, przysiółek Sołoniec i wieś Żałuże do drogi rządowej Rohatyńsko-Bursztyńskiej.

Z Rohatyna jest ona prowadzoną przedmieściem Babińce przez Puków, Cześniki, Łopuszną, Demnice, Kurzany, Leśniki do Brzeżan.

Długość drogi równa się 68 kil 698m = 9 mil 223· 76sażni.

Na części z Chodorowa do Rohatyna wniosła tylko gmina Rohatyńska prośbę o opuszczenie trasy z Żałuża przez pastwisko gminne do gościńca eraryalnego i o poprowadzenie drogi przedmieściem Nowe-Miasto, twierdząc, iż droga tamtędy wiodąca połączy najważniejsze przedmieście z

miastem i przyczyni się znacznie do podwyższenia jego dobrobytu, podczas kiedy droga przez inżyniera zaprojektowana samym środkiem pastwiska gminnego, wymagałaby znacznego nasypu, któryby nie tylko użytkowanie pastwiska bardzo utrudnił, lecz zarazem w czasie wylewów rzeki Lipy zgnieł wstrzymywał wody, i przez to zatapiał część miasta. Na poparcie swej prośby deklarowała się gmina Rohatyńska ponosić kosztów wszystkich wywłaszczeń, któreby się potrzebnymi okazały, oraz z własnego kamieniołomu odstąpić 100 stożów kamienia.

Za projektem inżyniera przemawia znaczne niżenie kosztów budowy i utrzymania tej drogi z powodu :

- a) iż według tego projektu droga będzie krótszą o 1561 metrów (822·6 sążni).
- b) iż użytkując z mostu eraryalnego nie trzeba budować przeszło 20 sążniowego mostu na Gnilej Lipie.
- c) iż idąc przedmieściem wypadłoby dla zabezpieczenia drogi od wylewów budować o 105·5 sążni dłuższą groblę.

Przedstawiając z powyższych powodów projekt inżyniera, Wydział krajowy zauważa, iż tu zachodzi wypadek § 20 ustawy drogowej przewidziany.

Więcej nierównie reklamacyj pojawiło się na części z Rohatyna do Brzeżan, mianowicie :

- 1) Gmina miasteczka Stratyn żąda prowadzenia drogi na Stratyn i przytacza na poparcie swej prośby, że jest pozbawioną wszelkiej komunikacji; że droga tym kierunkiem wiodąca, byłaby najkrótszym połączeniem Rohatyna z Brzeżanami, nareszcie, że z powodu wielkiej obfitości kamienia budowa byłaby najtańszą. Prośba ta nie powinna być uwzględniona; droga bowiem prowadzona na Stratyn pomijałaby wszystkie ważniejsze miejscowości idąc lasami i okolicą zupełnie niezamieszkałą; prócz tego nadmienić wypada, że trasa przez inżyniera zaproponowana idzie wszędzie gruntem w kamień obfitującym.
- 2) Gmina Płuchów prosi, aby budować się mająca droga szła kierunkiem dotychczasowej drogi gminnej, ponieważ przez to staje się krótszą i nie będzie wymagać kosztownych wywłaszczeń. Przeciw temu żądaniu przemawia ważna okoliczność, iż dotychczasowa droga gminna idzie głębokimi wertepami, które zawsze zawiejom śnieżnym podlegają i na wszelki wypadek nierównie większymi kosztami pominięteby być musiały.
3. Gminy Łopuszna, Podwysokie, Demnia uskarżają się, że zaprojektowana droga ich ogrody przecinać będzie, i że przez to najlepsze części swych posiadłości tracą. Twierdzeniu temu nie da się zaprzeczyć, prośby te nie mogą jednak być uwzględnione, gdyż w tej wąskiej kotlinie żadnej nie znajdzie trasy, którąby droga nawet ze spadkiem 0·08 prowadzona być mogła.
4. Takie same zażalenie zanoszą mieszkańcy gminy Leśniki pod Brzeżanami, które również jak i żądanie tamtejszego obszaru dworskiego o przedłużenie drogi do istniejącej tamże karczmy uwzględnionem być nie może. Trasa istniejącej tamże drogi, która co najmniej ze spadkiem 15 cali na sążen jest urządzoną, musi być pominięta, łagodniejsze zaś przejście góry, dzielącej Leśniki od Kurzan, wymaga kilku rozleglejszych wężownic, które bez opuszczenia teraźniejszej drogi w oddaleniu kilkudziesięciu sążni przed karczmą i bez zajęcia gruntów włościańskich żadną miarą urządzone być nie mogą.
5. Obszary dworskie w Danilczu i Putiatyńcach domagają się, aby droga wszedłszy na górę między Łopuszną a Cześnikami, zesłała na równinę koło rzeki Lipy i przez terytoria tych gmin prowadzoną była ku Rohatynowi. Przeciw temu żądaniu wystąpiły nie tylko Wydział powiatowy Rohatyński ale i gmina tegoż miasta. Wydział krajowy zaś zauważać

musi, iż droga tym kierunkiem prowadzona byłaby dłuższą, oddaliłaby się co najmniej o pół mili od kamieniołomów i wymagałaby na całej swej długości nietylko wywłaszczenia gruntów, ale zarazem dość znacznych nasypów i wykopania długich rowów odpływowych.

Z powyższych powodów przemawia Wydział krajowy za projektem inżyniera.

IX. Droga Krasne-Busk-Mierówka.

C. k. Namiestnictwo zakomunikowało Wydziałowi krajowemu, że budowie tej drogi sprzeciwiają się względy strategiczne. Trasowanie było rozpoczęte, ograniczono się więc na trasie, ważnego nadzwyczaj dla okolicy dojazdu z Buska do Krasnego w długości 5 kilom. 100 m. czyli 2690 sążni.

X. Droga Zborowsko-Założecka.

Droga zaczyna się od przecięcia istniejącej drogi starej z szosą wybudowaną przez towarzystwo kolei żelaznej przed stacją Młynowce, przechodzi przez Kudobińce, Berymowce, Olejów, Trościance Wielkie i dochodzi do czerwonej karczmy pod Załościami.

Długość drogi równa się 23 kil. 500 metrów czyli 3 milom 380 sążniom.

Trasa drogi począwszy od stacji Młynowce aż do Olejowa idzie teraźniejszą drogą z małymi zmianami już to dla wyprostowania tejże już to dla obejścia przykrych spadków.

Rewizya sporządzonej pierwotnie niwelacyi okazała, iż spadki zaprojektowanej przez inżyniera trasy z Olejowa ku Załościom znacznie złagodzone być mogą. Wydział krajowy zarządził przeto nowe wystudyowanie tej części.

Przedtem nie było żadnych reklamacyj, dopiero dnia 3. października r. b. wniósł Wydział powiatowy Brodzki reklamacyę, w której występując przeciw przyjętemu przez inżyniera końcowym punktom to jest przy stacji kolejowej w Młynowce i przy czerwonej karczmie pod Załościami żąda z jednej strony połączenia budować się mającej drogi z eraryalnym gościńcem w Zborowie, z drugiej zaś przedłużenia tej drogi do traktu powiatowego Brodzko-Tarnowskiego. Inżynier rewidujący trasę silnie popiera to żądanie.

XI. Droga Smykowiecko-Kopeczyńska.

W skutek propozycyi inżyniera trasującego tę drogę Wydział krajowy przyjął trasę ze Smykowiec na Chorostków do Suchostaw a nie bezpośrednio do Kopeczyniec. Trasa ta będąc krótszą i nie czyniąc uszczerbku Kopeczyńcom ułatwia zarazem komunikacyę Suchostaw z Chorostkowem.

Droga wychodząc z Smykowiec przechodzi przez Borki wielkie, Chodaczków, Kołodziejówkę, Skałat, Zarubińce, Grzymałów, obok Kluwiniec, przez Chorostków do Suchostaw.

Długość drogi wynosi 60 kil. 117·9 m. = 7 mil 3699·58.

Na przestrzeni od Grzymałowa ku Kopeczyńcom były reklamacye przeciw projektowi inżyniera.

A) Wydział powiatowy Skalański jest przeciwny połączeniu Chorostkowa z eraryalną drogą w Suchostawie i żąda bezpośredniego połączenia Chorostkowa z Kopeczyńcami. Żądanie swe popiera Wydział powiatowy głównie tem, iż w skutek obranej trasy komunikacja między powiatem Zbaraskim a Husiatyńskim przedłużoną zostanie, przezco interesa handlowe tych dwóch powiatów ściśle ze sobą złączone, ucierpieć muszą.

B) Właściciel dóbr Kluwińce i gmina Kluwieniecka żądają zatrzymania dawnego duktu przez wieś Kluwińce prowadzącego.

ad A) Korzyści jakie przedstawia projekt inżyniera są następujące:

1. Zmniejszenie długości o $\frac{3}{4}$ mili i dogodniejsze warunki budowy — przezco się koszta budowy o 30.000 złr. niżą a dalsze utrzymanie zawsze mniejszych nakładów wymagać będzie;
2. droga łącząca Chorostków na Suchostaw z Kopeczyńcami jest około 80 sążni dłuższą od dzisiaj istniejącej drogi. Wobec tego znika główny zarzut czyniony zaprojektowanej trasie;
3. z drogi zapronowanej korzystać będą Suchostaw, Jabłonów i inne na zachód od drogi tarnopolskiej położone miejscowości, podczas kiedy dzisiejsza droga prawie wszystkie przyległe włości pomija.

ad B) Wydelegowany członek Wydziału krajowego przekonał się na miejscu, że droga krajowa w żaden sposób dzisiejszym traktem przez wieś Kluwińce iść nie może, ponieważ tenże prawie co 20 sążni się skręca i bardzo znaczne spadki posiada. Idąc tym kierunkiem powiększono by długość drogi przeszło o 1000 sążni, a koszta budowy w trójnasób i ściągnięto by na siebie słuszny zarzut, iż przy założeniu drogi interes publiczny widocznie ustąpił prywatnie.

XII. Droga Tarnopolsko - Zbaraska.

Droga ta prowadzi od Tarnopola przez Szlachciniec, Werniaki, Załucze do Zbaraża. Długość całkowita 21 kil. 100 metrów czyli 2 mile 3125·82 s.

A) Reklamacje z powiatu Tarnopolskiego.

1. Członkowie gminy Szlachcinieckiej proszą o zatrzymanie drogi dotychczas główną komunikację stanowiącej z przyczyny — że trasa przez inżyniera obrana — prowadząc drogą gminną koło wsi byłaby dla gminy uciążliwą i wymagałaby nietylko wywłaszczeń niektórych budynków, ale nadto zwiężenia obejść niedogodnych dla podróżujących.
2. Delegowani Wydziału powiatowego Tarnopolskiego nie zgadzają się z trasą inżyniera tylko przy wyjściu tejeż z Tarnopola. W reklamacji swej uważają za odpowiedniejszy punkt wyjścia środek ulicy Nowo-Zbaraskiej, lub ulicy prowadzącej po przed dworzec kolei żelaznej aniżeli most ukośny na drodze Tarnopolsko-Brodzkiej położony

ad 1. Prowadzenie drogi starym gościńcem jest niemożliwem, kierunek ten bowiem wymagałby zwiększenia i tak już głębokich wykopów istniejących, które będąc prawie zawsze zimową porą śniegiem zawiane przerywają komunikacje a znaczniejsze pogłębienia dla osiągnięcia odpowiednich spadków zwiększyłyby jeszcze bardziej te niedogodności;

ad 2. Wydział krajowy zarządził wypracowanie projektu w myśl żądania Delegatów powiatowych musi jednak zauważać, iż obowiązek budowy tej części ciąży właściwie na gminie miasta Tarnopola.

B) Reklamacje z powiatu Zbaraskiego.

Powiat Zbaraski był za zatrzymaniem kierunku starej drogi przez wieś Czernichowce albo poza lasy czernichowskie z ominięciem Szlachciniec.

Żądaniu temu nie można było zadość uczynić z następujących przyczyn:

- a) Zatrzymując starą drogę przedłużyła się trasa przynajmniej o 1000 sążni a długość ta musiałaby nawet być zwiększoną przez rozwinięcie przy wejściu i wyjściu ze wsi dla otrzymania łagodniejszych spadków.
- b) Koszta budowy byłyby nierównie znaczniejsze z przyczyny, że droga istniejąca wchodząc do wsi jest w wykopie 300 metrów długości i 3 m. 00 głębokości przy spadku 1 na 8, rozwinięcie przeto zwiększyłoby wykop, a z powodu zabudowań gospodarskich po obu stronach drogi wymagałoby znacznych wywłaszczeń.
4. Wychodząc z tego wąwozu a chcąc się dostać na drugą stronę wsi Czernichowiec przejść potrzeba przez groblę długości 150 metrów później wąwozem o spadku 1 na 9, w którym rozwinięcie jest niemożliwe.
5. W dalszym ciągu tejsze trasy przedstawiają się te same niedogodności przy wejściu do Zbaraża — z tą tylko różnicą, że stara droga nie przechodzi groblą stawową.
6. Nowy kierunek nie przedstawia żadnych z powyższych niedogodności jest krótszy i przechodzi tuż obok kamieniołomów — przeto tak budowa jak i konserwacja staje się o 50% tańszą.
7. Zarzucone w reklamacji łamanie się drogi wywołane są częścią górzystym położeniem częścią bagnistością gruntów.
8. Projektowana trasa drogi przechodzi przez liczniejsze miejscowości, — korzystać będą mogły z niej wsie Stachnikowa i Iwaszkowa.

XIII. Droga Borszczowsko-Husiatyńska.

Trasowanie tej drogi, przez Wysoki Sejm punktami Borszczów, Jezierzany, Kołędziany Krzyweńkie i Husiatyn oznaczonej, nie wywołało na przestrzeni od Borszczowa do Jezierzan żadnych remonstracyj — dopiero gdy chodziło o połączenie Jezierzan z pobliską drogą krajową Skalsko-Czortkowską, powstały w sąsiednich powiatach dwa wręcz przeciwne zdania. Mieszkańcy i delegat powiatu Borszczowskiego zażądali, aby dalsza droga prowadzoną była od granicy Jezierzan na Zalesie do Szańkowczyk, twierdząc stanowczo, iż droga na Kołędziany interesom powiatu wcale nie odpowiada. Gdy prócz tego inżynier trasujący, znaczne korzyści techniczne i finansowe żądanego kierunku wykazał, zarządził Wydział krajowy dalsze trasowanie w myśl prośby Wydziału Borszczowskiego. Powody tego postanowienia, wyłuszczy najdokładniej wydane w tej sprawie rozporządzenie, które brzmi jak następuje:

„Droga z Borszczowa na Jezierzany, Kołędziany ku Husiatynowi, aczkolwiek w uchwale „sejmowej jedną nomenklaturą objęta, musi być ze względu na swój cel uważana jako złączenie dwóch dróg, dążących do drogi krajowej Skala-Czortkowskiej — bezpośrednio połączenie bowiem „Husiatyna z Borszczowem wymagałoby nadania zupełnie odmiennego tej drodze kierunku. Jedna „połowa główną ma ważność dla mieszkańców powiatu Borszczowskiego, druga zaś dla powiatu „Husiatyńskiego. — Zważywszy więc, iż trasa przez inżyniera wytknięta z Borszczowa na Łanowce, „Jezierzany, Zalesie ku Szmańkowczykom, jak to liczne do Wydziału krajowego wniesione prośby „mieszkańców powiatu Borszczowskiego i sprawozdanie delegata tegoż powiatu świadczą najwięcej „jego interesom odpowiada, — zważywszy iż droga ta głównie przez mieszkańców od strony Borszczowa używana będzie, dla powiatu Husiatyńskiego, zaś drugorzędne ma tylko znaczenie — „zważywszy nareszcie, że budowa w mowie będącej drogi z pominięciem Zalesia wprost na Kołędziany nierównie więcej kosztów wymaga, uznał Wydział krajowy za stosowne przyjąć proponowaną „przez Borszczowski Wydział powiatowy wariantę Borszczów-Szmańkowczyki.“

Rozporządzenie to wywołało tak liczne remonstracye ze strony mieszkańców i delegatów powiatu Husiatyńskiego, iż Wydział krajowy uznał potrzebę wysłania referenta drogowego na miejsce dla zbadania stanu rzeczy. Według otrzymanego sprawozdania zachodzi w tej sprawie kwestya, w którym z trzech punktów ma być połączoną droga z Jezierzan budować się mająca, z drogą Skalsko-Zaleszczycką to jest w Szmańkowczykach, Kołędzianach lub też w Dawidkowcach?

Za wyjściem ze Szmańkowczyk przemawiają prośby, najwięcej w tej drodze interesowanego powiatu Borszczowskiego, obliczenia inżyniera, według których koszt budowy w tym kierunku najmniejsze wypadną, głównie zaś ta ważna okoliczność, iż po ukończeniu zezwolonej budowy żelaznej kolei, ku Husiatynowi wiodącej, powiat Borszczowski drogą tą w najkrótszej linii połączony będzie z dworcem tejże kolei w Czortkowie.

Za połączeniem w Dawidkowcach przemawia jedynie to, iż droga tamtędy wiodąca połączyłaby nieprzerwaną i najkrótszą trasą Borszczów z Husiatynem, co by może interesom zaopatrzonego koleją powiatu Husiatyńskiego, bynajmniej zaś interesom handlowym powiatu Borszczowskiego odpowiadać mogło. Kierunek na Kołędziany ma najpierw to za sobą, że jest położony po środku między powyższkazanemi, przezco korzyści i niedogodności obu tych kierunków na powiat Borszczowski i Husiatyński równo się rozdziela. Prócz tego zauważać wypada, iż najgłówniejszemi punktami handlowemi tamtejszej okolicy są miasteczka Husiatyn, Chorostków, Kopeczyńce, Probuźna, Czortków, Jezierzany, Borszczów, a dalej Korolówka, Tłuste itd., i że wkrótce tamże budowaną będzie kolej, łącząca kolej Czerniowiecką z Husiatynem, która bez wątpienia swe stacje w Czortkowie i w Kopeczyńcach założy. Połączyć jak największą ilość wyżej wspomnianych punktów handlowych najkrótszą linią między sobą, jako też ze stacyami przyszłej kolei jest zatem właściwym zadaniem budować się mającej drogi krajowej. Temu postulatowi zaś odpowiadałaby najwięcej droga, któraby idąc z Jezierzan na Kołędziany obok Probuźny prowadzoną była do eraryalnego gościńca i przyszłej stacji kolejowej w Kopeczyńcach. Droga ta stanowiłaby prócz tego część tego wielkiego, prawdziwą cechę drogi krajowej mającego szlaku handlowego, który idąc od Smykowiec na Grzymałów, Chorostków, Kopeczyńce, Jezierzany, Borszczów, Krzywce, Mielnicę i Okopy do granic Bukowiny i Besarabii, przecinałby w kierunku prostopadłym wszystkie inne po największej części od zachodu na wschód wiodące komunikacye, tak koleje jakoteż gościńce bite i odpowiadałaby, na co się zresztą delegaci powiatu Borszczowskiego i Husiatyńskiego zgodzili, potrzebom i życzeniom obu w sporze zostających powiatów.

Nie ulega wątpiwości, iż w takim razie droga z Dawidkowiec — do Husiatyna zaniechaną być powinna, co by się jednak bez wszelkiego uszczerbku tem łatwiej stać mogło, że droga

ta żadnych handlowych punktów między sobą nie łączy i według uznania delegatów cechy drogi krajowej nie posiada.

Wydział krajowy przedstawia tę sprawę sporną Wysokiemu Sejmowi do rozstrzygnięcia, reasumując w krótkości, iż trasa Jezierzany-Dawidkowce Husiatyn jest najkrótszem połączeniem Borszczowa z Husiatynem,

Trasa Jezierzany-Szmańkowczyki najwięcej odpowiada interesom powiatu Borszczowskiego, — nareszcie

Trasa Jezierzany-Kołodziany-Kopeczyńce interes obu powiatów z interesem ogólnym zespala.

W razie przyjęcia jednej z pierwszych dwóch tras wypada w myśl przeszłorocznej uchwały sejmowej połączyć także Husiatyn ze Skalsko-Czortkowską drogą, co by albo od Kołodzian na Zwalikąt, Czarnokońce itd. albo od Dawidkowiec na Czarnokońce itd. nastąpić mogło. Przeciwnemu duktowi przemawia głównie wielki nakład, jakoby fundusz krajowy z powodu pagórkowatego terenu między Kołodzianami a Czarnokońcami, jakoteż z powodu konieczności budowania nowego mostu ponosić musiał, wobec którego mała różnica w oddaleniu Husiatyna od Jezierzan i Borszczowa, żadnego nie może mieć znaczenia.

Skreśliwszy szczegółowe stosunki, mogące wpłynąć na oznaczenie kierunku zaprojektowanych dróg, przechodźmy do oceny ważniejszej nierównie strony projektu, to jest: do oceny kosztów budowy. Obliczone na podstawie przeciętnych cen robotnika i materiałów przedstawia je Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w załączonym % sumarycznym kosztorysie. Porównanie pojedynczych pozycji, umieszczonych w ostatniej kolumnie a wykazujących przeciętnie koszt budowy jednej mili dla każdej drogi z osobna, przekonywa, co się zresztą już naprzód przewidzieć dało, iż najwyższymi są koszty budowy w tych częściach kraju, które pozbawione prawie zupełnie przydatnego materiału kamiennego, takowym z dalszych stron zaopatrzone być muszą. Do tych należą północna część Żółkiewskiego i Złoczowskiego, niegdyś obwodu, niemniej okolica od Rzeszowa ku Wiśle.

Budowa dróg zaprojektowanych na pierwszej przestrzeni, w długości 18 mil, mianowicie z Lubiczy do Sokala, z Krystynopola do Dołhobyczowa nareszcie z Kamionki do Stojanowa kosztowałyby co najmniej 2,868.000 złr. — konserwacja zaś wymagać będzie, przyjmując zużycie materiału kamiennego w $\frac{1}{10}$ a budowli sztucznych w $\frac{1}{15}$ części rocznego wydatku 268.600 złr. Doliczywszy do tej ostatniej 5 procentowe odsetki od kapitału zakładowego w ilości 143.400 złr. i kosztu administracyjnego w kwocie 15.000 złr. okaże się iż nakład roczny dla wyżej wspomnianych dróg dosięgnie sumy 427.000 złr. a więc takiej, jaka dotychczasowymi budżetami na utrzymanie 165 mil dróg krajowych nigdy przeznaczoną nie była — nakład zatem na jedną milę wyniesie 23.700 złr

Wobec takiego stanu rzeczy a niezaprzeczonej przecież konieczności, nadania tej produkcyjnej okolicy chociaż jednej głównej jej stosunkom handlowym najwięcej odpowiedniej komunikacji nasuwa się najpierw pytanie: czyliby zaprojektowane tamże gościńce bite nie mogły i nie powinny być zastąpione drogami żelaznymi wąsko-kolejowymi, czyli tak zwanymi kolejami wicynalnymi. Chcąc na to pytanie odpowiedzieć musimy choć w przybliżeniu wykazać koszt budowy tego rodzaju kolei. Przyjmując jako warunki główne:

Szerokość kolei 30 cali.

Spadki i wniesienia największe $\frac{2}{100}$.

Promienie najmniejsze 25 sążni

Ciężar lokomotywy pełnej 215 cetnarów.
 Prędkość największa 2 mile na godzinę.
 Waga jednej stopy bieżącej szyny Vignoléa 10 funtów wiedeńskich.
 Największa ilość wagonów w pociągu 20.
 Obliczają się koszta budowy jednej mili jak następuje:

Studia	1500	złr.
Wywłaszczenie gruntu 4 s \times 4000 s = 16.000 = 10 morgów po 250 złr.	2500	„
Wykopy, nasypy i darnowania	40.000	„
Mosty, przepusty i przejścia popoziome	20.000	„
Sztachety i poręcze	8000	„
Szyny po 12 złr. cetnar	57.600	„
Łączniki szyn 5333 sztuk po 0 złr. 50	2666	„
Szuby do łączników 10.666 sztuk po 0 złr. 10	1066	„
Gwoździe do przymocowania szyn 53.332 po 0 złr. 08	4266	„
Progi 13,333 sztuk po 1 złr.	13.333	„
Zwir (balast) 1000 sążni sześciennych po 20 złr.	20.000	„
Ułożenie progów i szyn	5000	„
Budynki i rozszerzenie drogi dla wymijania pociągów	5500	„
Przyrządy specjalne	2000	„
Kierownictwo, nadzór i wydatki nieprzewidziane	16.569	„
	<hr/>	
Razem	200.000	złr.

Koszta materiału ruchomego dla linii od 15 do 18 mil długiej.

6 lokomotyw po 15.000	90.000
12 wagonów osobowych po 3000	36.000
72 wagonów towarowych po 2500	180.000
	<hr/>
Razem	306.000 złr.

czyli na jedną milę około 17.000 złr.

Założenie więc i urządzenie jednej mili kolei wycynalnej kosztowałoby najwyżej do 220.000 złr. a do tego przypuszczenia upoważnia nas doświadczenie czynione w innych prowincjach monarchii, gdzie te koleje pod nierównie trudniejszymi warunkami budowano.

Gdyby budowa tych kolei wykonaną być miała kosztem kraju, dług na ten cel zaciągnięty oprocentowany nawet na 7 od sta mógłby być w przeciągu 30 lat spłacony za każdą milę kwotą 18.000 złr. a więc mniejszą o 5700 złr. od wydatku wymaganego rok rocznie na utrzymanie jednej mili bitego gościńca. Gdyby zaś budowę i eksploatację tej kolei oddano przedsiębiorstwu akcyjnemu za gwarancją 5procentowego dochodu wystarczyłaby powyż obliczona kwota kosztów rocznego utrzymania jednej mili drogi na zabezpieczenie kapitału akcyjnego w wysokości 474.000 złr. dla takiej samej przestrzeni kolei wycynalnej.

Jeżeli wreszcie porównamy znaczny dochód kolei z małoznaczącym dochodem myt drogowych, jeżeli zważymy, iż dochód tak przydatnej kolei prawdopodobnie i odsetki i kwotę amortyzacyjną kapitału nakładowego pokryje, przyznać należy, iż zastąpienie wyż wspomnianych dróg kolejami już ze względów czysto finansowych się zaleca.

Obok tego nie można pomijać innych ważniejszych korzyści, które stąd nietylko dla te-rozległej przestrzeni ale zarazem dla kraju wyniknąć muszą.

Wyobraźmy sobie kolej, któraby wychodząc z Jarosławia lub z innego pobliskiego punktu kolei Karola Ludwika przecinała powiat Jarosławski, Cieszanowski, Rawski, Sokalski, łączyła kolej tę z ziemią Hrubieszowską, czyż można wątpić, iżby ta droga żelazna, umożliwiając producentom doraźną dostawę większych ładunków na targowice europejskie, nie absorbowwała całego ruchu handlowego tych żywych okolic, iżby nie ożywiła wzmagającego się tamże coraz silniej przemysłu, iżby wreszcie dostarczając z dalszych stron materiału budowlanego nie umożliwiła budowy innych niezbędnych komunikacyj.

Połączenie rzeczonych powiatów z koleją, ku której cały ruch handlowy jest skierowany, byłoby nietylko żywotnym ich interesem, lecz interesem kraju — a ponieważ, jakto już przedtem wykazano, gościniec bity tym łącznikiem być nie może, przeto nie waha się Wydział krajowy wyznać, iż do budowy takiej kolei co rychlej przystąpić wypada.

Równie prawie kosztowną jest droga zaprojektowana z Rzeszowa na Sokółów, Nisko ku Nadbrzeziu. Budowa jednej mili wymaga wydatku 112.420 złr., a roczny nakład wraz z konserwacją, obliczony w sposób powyż zastosowany wynosić będzie na milę rocznie do 17.000 złr. A więc i ta komunikacja należy do rzędu tych, które żelaznemi kolejami zastąpione być winne. Gdy atoli sprawa budowy kolei wicynalnych, występując po raz pierwszy, z należytą dokładnością dotąd zbadaną być nie mogła, przeto oględność nakazuje, ograniczyć się z początkiem na budowę jednej tylko kolei, a więc tej, która najlepszą daje gwarancję, iż dochodami swemi zdoła pokryć koszt założenia. Uznając jako taką, komunikację od Jarosławia ku Sokalowi, Wydział krajowy jest zdania, iż budowa drogi z Rzeszowa ku Nadbrzeziu na teraz wstrzymaną być winna.

Również widzi się Wydział krajowy spowodowany zaproponować pominięcie budowy drogi z Krasnego, która nie mogąc ze względów strategicznych być budowaną w dalszym ciągu ku Mirowce straciła cechę drogi krajowej i stała się tylko drogą dojazdową do kolei.

Niezaprzeczamy bynajmniej ważności takim dojazdom — przyznać wszelako trzeba, iż przy ich budowie interes osób prywatnych przeważa, że zatem ci interesowani, nie wykluczając kolei odnośnych, słusznie do odpowiedniej konkurencji pociągnięci być powinni. Według zdania Wydziału krajowego jest sprawa budowy dróg dojazdowych do kolei, odrębnym przedmiotem uregulowania naszych komunikacyj krajowych a zadaniem Wydziału krajowego będzie, przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesji nietylko techniczne nad niemi studia, nietylko zasady, na podstawie których ta piękąca sprawa załatwioną być winna, ale zarazem specjalne wnioski co do utworzenia konkurencji pojedynczych stron, które do współdziałania przy budowie każdej poszczególnej drogi dojazdowej pociągnięte być mają.

Po drogach, których budowa i utrzymanie dla braku materiału kamiennego największych kosztów wymaga, następują w drugim rzędzie drogi, których założenie z powodu trudnego terenu połączone jest ze znacznymi robotami ziemnymi i budowlami sztucznymi. Do tych należą część drogi Zatorsko-Suskiej z Wadowic do Zatora i droga z Szklar na Przeworsk, Sieniawę do Tarnogrodu.

Wydział krajowy jest zdania, iż budowa drogi Zatorsko-Suskiej w całości, budowa zaś drogi Szklarsko-Tarnogrodzkiej w części od Przeworska do Tarnogrodu na czas późniejszy odłożoną być powinna.

Część drogi Wadowicko-Suskiej jest już drogą powiatową i może przy użyciu środków ustawą drogową wskazanych, w przydatnym dla ruchu handlowego stanie, nadal z łatwością być utrzymaną — drugiej jej części zaś w długości 1 m. 3430 s, nie można uznać za tak dalece ważną, aby kraj na jej budowę i utrzymanie rok rocznie przeszło 15.000 złr. wydawał — a to tem mniej, że jak wiadomo, w okolicy tamtejszej ma być budowaną kolej żelazna, której kierunek dotąd nie

jest wytknięty, a która wszelako nie pozostanie bez wpływu na oznaczenie kierunku proponowanej drogi krajowej.

Budowa części drogi Szklarsko-Tarnogrodzkiej od Przeworska do Tarnogrodu winna być również na teraz zaniechana. Za tym wnioskiem przemawia, nie tylko nieproporcjonalna do użytku kosztowność jej budowy i utrzymania, ale zarazem jej równoległy bieg w oddaleniu kilku mil od drogi Jarosławsko-Cieszanowskiej, wreszcie i ta okoliczność, iż zaprojektowana przez Wydział krajowy kolej wycynalna Bełzko-Sokalska, z powodu za nadto wielkich trudności, jakie się przy jej połączeniu z dworcem Jarosławskim okazują prawdopodobnie od Przeworska wychodzić będzie.

Wydział krajowy jest dalej zdania, iż prócz wyżej wspomnianych dróg, zaniechana być winna na teraz także droga zaprojektowana z Rohatyna do Chodorowa, aczkolwiek budowa jej nierównie mniejszych kosztów wymaga.

Rohatyn połączony jest z koleją Czerniowiecką drogą eraryalną, 2½ mili długą, wiodącą do Bursztyna, podczas kiedy zaprojektowana droga z Rohatyna do Chodorowa 3¼ mili wynosić będzie. Wydział krajowy nie miałby nic do zarzucenia budowie rzeczonyj drogi, gdyby wykonana być mogła zwykłymi zasobami funduszu krajowego musi jej jednak zaprzeczyć takiej ważności, aby kraj na jej odbudowanie zaciągał pożyczkę.

§. 11. ust. drog. postanawia, iż przy uznaniu drogi za drogę krajową w każdym pojedynczym wypadku oznaczonem będzie ustawą krajową, w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do kosztów budowy. Wydział krajowy jest zdania, iż to postanowienie zastosowaniem być winno przy uznaniu dróg zaprojektowanych i wnosi, aby powiaty, zyskujące nowe, kosztem funduszu krajowego budowane gościńce, obowiązane były opłacić należności za grunta czy to na zawsze pod drogę zajęte czy też w czasie budowy używane. Zważywszy znaczne korzyści, jakie powiaty te z budowy przechodzących przez ich terytoryum dróg krajowych bezpośrednio zyskują — zważywszy, iż korzyści te opłacają inne a nawet takie powiaty, które dróg krajowych wcale nie posiadają, Wydział krajowy mniema, iż warunek ten zasadom słuszności zupełnie odpowiada.

W razie uwzględnienia wniosków przez Wydział krajowy powyżej wyłuszczonych pozostałoby 37 mil 3850° dróg krajowych do wybudowania, których koszta w całości 2.386.700 zł. a zatem na milę w przecięciu 62870 złr. wynoszą.

W projekcie budować się mających dróg pominąć nie można także tych dróg, które uznane dawniej za drogi krajowe, ukończenia swego wyczekując, już z tego powodu niejako na pierwszeństwo zasługują.

Drogami temi są drogi: z Borszczowa do Krzywca, z Tarnobrzegu do Nadbrzezia, z Mostów do Krystynopola, z Halicza do Monasterzysk i z Zakluczyna do Tarnowa.

O budowie drogi Halicko-Monasterzyskiej nie może być tak długo mowy, dopóki trasa kolei, łączącej kolej Czerniowiecką z Husiatynem, nie będzie ostatecznie ustalona, łatwo bowiem stać się może, iż droga ta natenczas wszelką swą ważność utraci.

Droga z Tarnobrzegu do Nadbrzezia nie może być teraz budowaną — musi ona bowiem łączyć się z jedną ze stacji kolei, która według zapadłej w Radzie państwa uchwały od Tarnowa do Sandomierza poprowadzoną będzie, a której trasa dotąd nie jest oznaczoną. Przedłużając drogę z Mostów ku Krystynopolowi wchodzimy w teren, pozbawiony zupełnie materiału kamiennego, przezco koszta budowy tej drogi nadzwyczaj się pomnażają. Zachodzi więc pytanie, czyby ze względu na budować się mającą kolej wycynalną nie było odpowiedniej poprowadzić drogę krajową do najbliższego punktu tej kolei to jest do Bełza.

Droga Tarnowsko-Sądecka po wykończeniu rozpoczętej budowy części z Paleśnicy do Zakluczyna wejdzie w bity gościniec militarny, który się z jednej strony bezpośrednio z koleją Tarnowsko-Leluchowską a za pośrednictwem powiatowej drogi Gromnicko-Tarnowskiej z Tarnowem z drugiej strony zaś z drogą krajową do Słotwiny wiodącą, połączy. Droga więc, któraby jako dalszy ciąg drogi Tarnowsko-Sądeckiej z Zakluczyna do gościńca eraryalnego o pół mili przed Tarnowem prowadzoną być miała — taką bowiem trasę wykazały przedsięwzięte studia techniczne — szła by ledwo w dwumilowym oddaleniu równoległe z drogą Brzesko-Sądecką i Gromnicko-Tarnowską, z czego wynika, iż takowa więcej prywatnym niż krajowym interesem odpowiada. Wydział krajowy uważa zatem, iż budowa tego dalszego ciągu na teraz odroczoną być winna.

W załączeniu przedkładamy wykaz kosztów nieukończonej budowy tych za krajowe uznanych dróg, które rzeczywiście mają cechę ogólnego interesu. Koszta te wynoszące razem około 303.700 złr. obliczone są na podstawie wypracowanych projektów wyjąwszy wystudytowanej przestrzeni z Parhacza do Krystynopola, dla której cyfry przy pojedynczych pozycjach w przybliżeniu dodano.

Ponieważ Wydział krajowy w myśl polecenia Wysokiego Sejmu projekt pokrycia wykazanych na budowę potrzeb w osobnem sprawozdaniu przedkłada — przeto stawia tutaj następujące z powyższego wywodu bezpośrednio wynikające wnioski:

I. Wysoki Sejm zechce uchwalić projekt następującej ustawy:

Ustawa

z dnia
w sprawie uznania niektórych dróg za krajowe.

Zgodnie z Sejmem Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Drogi wiodące

- 1 z Tarnowa do Szczucina
- 2 ze Szklar do Przeworska
- 3 ze Lwowa do Kamionki Strumiłowej
- 4 z Rohatyna do Brzeżan
- 5 ze Zborowa do Załoziec
- 6 z Tarnopola do Zbaraża
- 7 ze Smykowiec na Grzymałów, Chorostków do Kopeczyniec
- 8 z Borszczowa do Husiatyna

uznaje się za drogi krajowe.

§. 2.

Powiaty, przez których terytoryum drogi te przechodzić będą, obowiązane są opłacać wszelkie wynagrodzenia za grunta czy to stale pod drogę zajęte, czy też na cele budowy czasowo używane.

II. Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Sejm poleca swemu Wydziałowi, aby

- po 1. poczynił wszelkie przygotowawcze kroki celem uzyskania od Wysokiego Rządu koncesyi na budowę drogi żelaznej wąsko kolejowej, wiodącej od jednego koła Jarosławia położonego punktu kolei Karola Ludwika ku Beżowowi, Sokalowi i ku granicy Królestwa.
- po 2. aby postarał się o zawiązanie Towarzystwa akcyjnego, któreby się budowy i eksploatacy tejże kolei podjęło
- po 3. aby o wyniku swych czynności zdał Sejmowi szczegółową sprawę na najbliższem posiedzeniu.

Lwów dnia 6. listopada 1872.

Marszałek krajowy :
Leon ks. Sapieha m. p.

Sprawozdawca :
Piotr Gross,
Członek Wydziału krajowego.

Koszta budowy dróg uznanych za nagłe.

	Nazwa drogi	Długość		Wywłaszczenie	Roboty ziemne	Piasek szuter	Roboty sztuczne	Admini- stracja i służba technicz.	Koszta budowy		
		w kilo- metr.	w milach sążniach						Całko- wite	jednego kilome- tra	jednej mili
1	a) Sucha-Wadowice	21. ₄	2m ₃ . ₃₀₀	—	—	—	—	—	140.000	6.540	49.580
	b) Wadowiec-Zator	14. ₁	1m ₃ . ₄₃₀	7.216	62.288	39.217	63.136	5.080	176.957	12.550	95.120
2	Tarnów-Szczucin	37. ₇	4m ₃ . ₈₇₀	1.716	30 260	331.345	19.315	13.570	396.206	10.510	79.770
3	Rzeszów-Nadbrzezie	93. ₉	12m ₁ . ₄₉₀	24.677	129.086	1,141.775	61.486	33.800	1,390.824	14.810	112.420
4	a) Dynów-Przeworsk	37. ₇	4m ₃ . ₈₇₀	19.780	97.102	163.515	42.108	13.570	336.075	8.910	67.660
	b) Przeworsk-Tarno- gród	33. ₈	4— ₁ . ₈₁₀	9.087	34.752	458,071	13.524	12.170	527.604	15.610	118.560
5	Lubycza-Sokal	62. ₄	8— ₈ . ₈₀	29,430	111.871	793.576	30.040	22.460	987.377	15.820	120.070
6	Krystynopol-Dołho- byczów	28. ₇	3— ₃ . ₁₂₀	10.656	43.284	692.252	14.881	10.330	771.403	26.880	204.000
7	a) Lwów-Kamionka- Strumiłowa	41. ₁	5— ₁ . ₆₆₀	22.249	100.992	273.175	21.811	14.800	433.027	10.540	79.970
	b) Kamionka-Strumił- wa Stojanów	44. ₃	5— ₃ . ₃₄₀	20.350	63.284	994.123	15.452	15.940	1,109.146	25.040	189.800
8	a) Chodorów-Roha- tyn	24. ₇	3— ₁ . ₀₀₀	3.144	53.497	92.321	16.533	8.900	174.395	7.060	53 510
	b) Rohatyn-Brzeżany	32. ₀	4— ₈ . ₈₀	13.290	60.117	98.947	25.755	11.510	209.619	6.580	49.880
9	Krasne - Busk	5. ₁	0m ₂ . ₆₉₀	768	5.555	57 200	2.409	1.840	67.772	13.290	100.780
10	Zborów - Załósce	23. ₅	3— ₃ . ₈₀	4.900	60,056	123.860	11.776	8.460	209.032	8.900	67.550
11	Tarnopol-Zbaraż	21. ₁	2— ₃ . ₁₂₀	11.753	71.558	80.083	28.323	7.600	199.317	9.450	71.730
12	a) Smykowce-Grzyma- łów	34. ₈	4— ₂ . ₃₄₀	600	53.533	132.912	30.751	12.530	230.326	6.620	50.180
	b) Grzymałów-Kope- czyńce	25. ₄	3— ₁ . ₃₉₀	3.717	36.989	95.430	16.918	9.140	162.194	6.390	48.440
13	Borszczow-Szmańkow- czyki	24. ₃	3— ₈ . ₁₀	1.016	45.267	83.592	15.524	8,750	154.149	6.340	48.120
14	Dawidkowce-Husiatyn	10. ₅	1— ₁ . ₅₃₀	371	10.683	37.534	4.375	3.780	56.743	5.400	40.990
	Summa poz.: 2, 4 a 7a 8a 10, 11, 12, 13, 14,	288. ₁	37— ₃ . ₅₅₀	—	—	—	—	—	2,386.708	8.284	62.870
	Summa poz.: 1, 3 4 b 5, 6, 7 b 8 a 9	328. ₄	435— ₁ . ₀₆₀	—	—	—	—	—	5,345.478	16.277	123.550
	Summa ogólna	616. ₅	81— ₉ . ₁₀	—	—	—	—	—	7,732.186	12.540	95.190

Wykaz kosztów nieukończonej dotąd budowy dróg za krajowe uznanych.

Droga Żółkiew-Krystynopol długości 9.081 s. b.

a) Roboty ziemne		14.899 + 7.917
b) Mosty		7.945 + 6.981
c) Kamień, dowóz z kamieniołomu Pietraszówka średniej odległości 18.000 s. b.		98.507 + 66.632
obliczono według formuły $\frac{84 + 2(18.000 + 1.000 \frac{18}{60})}{12 + 10}$	$\frac{1.000}{1.000}$	16.47
d) potłuczenie, wydobycie i rozsypanie		10.287 + 5.462
Razem		131.638 + 85.992
		217.630

Droga z Krzyweza do Borszczowa.

a) Roboty ziemne		19.401
b) Mosty i mury		19.642
c) Kamień z wydobyciem, potłuczeniem i rozsypaniem przy dowozie 3000 przyzm. średniej odległości 2300 s. b., 1000 przyzm. średniej odległ. 1300 sąż. b. i 4283 przyzm. średn. odl. 2600 s, b.		44.740
Razem		83.783

Fundusz indemnizacyjny

Kraj koronny: **Galicja wschodnia**

Rok 1871.

Zamknięcie rachunku.

Lwów, dnia 20. Lipca 1872.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Rzeczywisty dochód.								
	Pokrycie.								
	<i>I. Od obowiązanych stron:</i>								
8	Wpłaty na kapitały:								
	<i>a)</i> w 20 rocznych ratach	45.594	44 ¹ / ₂)	66.651	—	11.605	65	205.841	44 ¹ / ₂)
	<i>b)</i> w ratach umarzających (anuitetach)	32.662	20 ¹ / ₂)					136.912	31 ¹ / ₂)
9	Wpłaty na renty.								
	<i>a)</i> renty bieżące	1.553	72)					1.737	62 ¹ / ₂)
	<i>b)</i> raty procentowe od kapitałów w 20 rocznych ratach	14.935	28 ¹ / ₂)	13.198	—	3.291	¹ / ₂	13.335	14 ¹ / ₂)
	<i>c)</i> odsetki od zakupionych obligacyj	—	—	—	—	—	—	—	—
	<i>d)</i> gotówka za wylosowane obligacje	—	—	—	—	—	—	—	—
	<i>e)</i> zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Inne rozmaite przychody	—	—	—	—	—	—	—	—
	Odsetki zwłoki od spłaconych:								
	<i>a)</i> kapitałów i rent	6.259	95 ¹ / ₂)						
	<i>b)</i> zwrot kosztów podróży	15.229	58)						
	<i>c)</i> za sprzedane druki indemnizacyjne	128	4						
	<i>d)</i> taxa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych	598	—						
	<i>e)</i> Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	11.069	41 ¹ / ₂)	19.504	—	14.195	65	21.736	26
	<i>f)</i> dochód ze sprzedaży pustek	—	—						
	<i>g)</i> dochód z dzierżawy pustek	60	—						
	<i>h)</i> zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	89	62						
	<i>i)</i> zwrot nadebranych płac etatowych	68	10						
	<i>k)</i> zwroty rachunkowe	—	—						
	<i>l)</i> inne zwroty	196	94						
	do przeniesienia	128.445	30 ¹ / ₂)	99.353	—	29.092	30 ¹ / ₂)	379.562	78 ¹ / ₂)

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	przeniesiona suma	128.445	30 ¹ / ₂	99.353	—	29.092	30 ¹ / ₂	379.562	78 ¹ / ₂
	II. Od kraju.								
11	Dodatek indemnizacyjny od podatków . . .	2,528.998	24	2,085.057	—	443.941	24	974.885	35 ¹ / ₂
12	Wpłaty uprawnionych	—	—	—	—	—	—	—	—
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbaryalne udzielone nie zachowane	—	—	—	—	—	—	236	—
	Suma rzeczywistych przychodów	2,657.443	54 ¹ / ₂	2,184.410	—	473.033	54 ¹ / ₂	1,354.684	14
	III. Od rządu.								
15	Zaliczki								
	a) subwencje ze skarbu państwa . . .	1,490.773	—	1,490.773	—	—	—	—	—
	b) zaliczki oprocentowane ze skarbu państwa	733.404	52 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
	Suma	2,224.177	52 ¹ / ₂	1,490.773	—	—	—	—	—
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	14.946	92 ¹ / ₂	—	—	—	—	7.825	77
	Tymczasowe przychody	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Cudze pieniądze	50	—	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta	1.613	8 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
22	Suma przebieżnych przychodów	16.610	1	—	—	—	—	7.825	77
23	Suma wszelkich przychodów	4,898.231	8	—	—	—	—	1,362.509	91
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	186	52	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	4,898.417	60	3,675.183	—	—	—	—	—
26	Zapas z końcem roku 1871 w gotówce	—	—	—	—	—	—	487	2 ¹ / ₂
	Suma aktywów z końcem roku 1871	—	—	—	—	—	—	1,362.996	93 ¹ / ₂

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
	Rzeczywiste wydatki.												
	A. Potrzeby.												
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji) na ostatniej stronie	95.181	2 ¹ / ₂	102.806	—	7.624	97 ¹ / ₂	8.447	77 ¹ / ₂				
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych :												
	a) w skutek wylosowania	941.724	—	929.250	—	12.474	—	414.456	—				
	b) w skutek zniszczenia	—	—	—	—	—	—	—	—				
	c) obligacje niewylosowane	—	—	—	—	—	—	50.562.697	50				
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych :												
	a) w kwotach wyrównawczych.	703	20 ¹ / ₂	678	—	25	20 ¹ / ₂	—	—				
	b) kapitały zlikwidowane a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	820.271	85				
	c) zakupno obligacyj.	—	—	—	—	—	—	—	—				
4	Odsetki dla uprawnionych :												
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	2,440.939	7	2,642.449	—	144.082	3	718.777	8 ¹ / ₂				
	b) podatek dochodowy od odsetek	268.003	6 ¹ / ₂					—	—	—	—	—	—
	c) renta roczna od nie asygnowanych kapitałów	76.098	89 ¹ / ₂					—	—	—	—	29.357	56 ¹ / ₂
	d) urbaryalne zaliczki	—	—					—	—	—	—	4.032	39 ¹ / ₂
	e) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	1.490	—					—	—	—	—	—	—
	f) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane.	—	—					—	—	—	—	13.669	56
29	Rozmaite wydatki :												
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyj.	149.475	69	—	—	150.489	75 ¹ / ₂	—	—				
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	899	65 ¹ / ₂					—	—	—	—	—	—
	c) zwroty rachunkowe	114	41					—	—	—	—	—	—
	do przeniesienia	3,974.629	1 ¹ / ₂	3,675.183	—	299.446	1 ¹ / ₂	52,571.709	73				

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			przeniesiona suma	3,974.629	1 ¹ / ₂	3,675.183	—	299.446	1 ¹ / ₂
	<i>d</i>) inne przypadkowe zwroty	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Suma rzeczywistych wydatków	3,974,629	1 ¹ / ₂	3,675.183	—	299.446	1 ¹ / ₂	52,571.709	73
7	Zwroty zaliczek pobranych ze skarbu państwa.	—	—	—	—	—	—	—	—
	<i>a</i>) Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	27,462.175	98 ¹ / ₂
	<i>b</i>) Oprocentowanych	906.048	38 ¹ / ₂	—	—	—	—	1,122.831	29 ¹ / ₂
	<i>c</i>) Odsetki od zaliczek pod <i>b</i>)	—	—	—	—	—	—	36.323	86
	<i>Przebieżne.</i>								
31	Zaliczki zwrotne	15.940	59 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przychodów	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	50	—
33	Depozyta	1.312	58	—	—	—	—	487	2 ¹ / ₂
34	Suma przebieżnych wydatków	17.253	17 ¹ / ₂	—	—	—	—	537	2 ¹ / ₂
35	Suma wszelkich wydatków	4,897.930	57 ¹ / ₂	—	—	—	—	81,193.577	89 ¹ / ₂
36	Zapasy kasowy z końcem roku 1871	487	2 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	4,898.417	60	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu pasywów z aktywami	—	—	—	—	—	—	1,362.996	93 ¹ / ₂
	pozostaje ostateczne czyste pasywum w kwocie	—	—	—	—	—	—	79,830.580	96

Wykaz obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników	Przychód	Nominalna wartość	
			złr.	ct.
I.		Zapas z roku przeszłego	20.890	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne w roku 1871	282.560	—
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacji indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	98.450	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	1,615.780	—
V.		Obligacje indemnizacyjne } wykupione	896.880	—
		} zniszczone	—	—
VI.		<u>Suma przychodu</u>	2,914.560	—
Rozchód.				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	234.510	—
VIII.		" " w rentach zaległych	14.400	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemnizacyjnych na kaucye wojskowe	110.700	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	1,615.780	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	896.880	—
XII.		<u>Suma rozchodu</u>	2,872.270	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje podług dziennika głównego z końcem grudnia 1871 ostateczny zapas	42.290	—

Załączniki.

Załącznik Nr. 1.

do pozycyi zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanych.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20roczone raty kapitału		5% odsetki		Anuitety	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1870	7.597	16	2.482	39	238.913	26 ¹ / ₂	16.517	87 ¹ / ₂	166.960	31
Przybyło w roku 1871:										
a) wskutek przypisań nowych	3.276	90	—	—	8.005	—	2.989	12	2.614	20
b) wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należność rent i odsetek	—	—	808	95	—	—	9.566	18 ¹ / ₂	—	—
<u> Razem</u>	<u>10.874</u>	<u>6</u>	<u>3.291</u>	<u>34</u>	<u>246.918</u>	<u>26¹/₂</u>	<u>29.073</u>	<u>18</u>	<u>169.574</u>	<u>51</u>
Z tego odpada:										
a) wskutek kompensacyi	—	—	—	—	6.356	43 ¹ / ₂	802	75	—	—
b) wskutek sprostowania przypisanych należności	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należność	10.874	6	3.291	34	240.561	83	28.270	43	169.574	51
Na to wpłynęło w gotówce	4.483	97 ¹ / ₂	1.553	72	41.110	47	14.935	28 ¹ / ₂	32.662	20 ¹ / ₂
Zaległość z końcem roku 1871	6.390	8 ¹ / ₂	1.737	62	199.451	36	13.335	14 ¹ / ₂	136.912	31 ¹ / ₂

Załącznik Nr. 2.

do pozycyi 10. 29. włącznie 32. VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgródzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemn uprawnionym	39,485.355	—	12,137.496	—	51,622.851	—
Do tego przybyło w roku bieżącym	296.026	50	—	—	296.026	50
Razem	39,781.381	50	12,137.496	—	51,918.877	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacyj i anulowanie	941.724	—	—	—	941.724	—
Stan z końcem roku 1871 (zaległości poz. 2)	38,839.657	50	12,137.496	—	50,977.153	50
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	1,044.663	95	16.835	15 $\frac{1}{2}$	1,061.499	10 $\frac{1}{3}$
W roku bieżącym z likwidowano	29.956	29	12.154	90 $\frac{1}{2}$	42,111	19 $\frac{1}{2}$
Suma zlikwidowanych należności	1,074.620	24	28.990	6	1,103.610	30
Wypłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po potrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycye 3 i 4)	1.756	45 $\frac{1}{2}$	200	50	1.956	95 $\frac{1}{2}$
Ze zaliczek skompensowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacye indemnizacyjne pokryto (Pozycye VII. i VIII. obrotu kredytowego)	246.235	50	15.120	—	261.355	50
Odpada wskutek kompensacyi dziesięciny i kapitałów wykupna	6.356	43 $\frac{1}{2}$	—	—	6.356	43 $\frac{1}{2}$
Suma pokrytych należności	254.348	39	15.320	50	269.668	89
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności (zał. poz. 3)	820.271	85	13.669	56	833.941	41

Załącznik Nr. 3.

do pozycyi wydatków 31. i VII. zaległ. pozyc. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligach indemnizac.		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nie skompensowanych zaliczek	—	—	236	—	236	—
Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31)	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	236	—	236	—
Odpada wskutek kompensacyi (Załącznik Nr. 2.)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompensowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	236	—	236	—

Załącznik Nr. 4.

do pozyc. wyd. 35.

Wyszczególnienie

kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	dla Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszów indemnizacyjnych i krajowej komisji		dla komisji lokalnych		Razem			
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
Płace urzędników	15.353	87	16.050	15	31.404	2	813	9 ¹ / ₂
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	837	79	9.206	64	10.044	43	558	36 ¹ / ₂
Dodatki na pomieszkanię urzędnikom	1.037	15	312	50	1.349	65	—	—
Płace sług	148	36	164	99 ¹ / ₂	313	35 ¹ / ₂	46	83 ¹ / ₂
Zapomogi i remuneracye	1.697	17	817	14	2.514	31	—	—
Dyurny	3.443	77	6.609	70 ¹ / ₂	10.053	47 ¹ / ₂	1.147	18 ¹ / ₂
Czynsze za najem pomieszczeń dla urzędów	907	87 ¹ / ₂	1.002	6	1.909	93 ¹ / ₂	58	—
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	1.058	12 ¹ / ₂	33.368	20 ¹ / ₂	34.426	33	5.680	57
Potrzeby kancelaryjne	1.784	75	1.277	48 ¹ / ₂	3.062	23 ¹ / ₂	129	43 ¹ / ₂
Różne wydatki	43	20	60	8 ¹ / ₂	103	28 ¹ / ₂	14	29
Razem	26.312	6	68.868	96 ¹ / ₂	95.181	2 ¹ / ₂	8.447	77 ¹ / ₂

Załącznik Nr. 5.

Sprawdzenia

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu przebiernych rubryk.

	Kapitały czynne		Kapitały biernie		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.
Zaległość z początkiem roku	—	—	27,234.859	7 ¹ / ₂	8.819	44	—	—	186	52
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, 19, 20 i 21)	—	—	2,224.177	52 ¹ / ₂	14.946	92 ¹ / ₂	50	—	1.613	8 ¹ / ₂
Razem	—	—	29,459.036	60	23.766	36 ⁵ / ₂	50	—	1.799	60 ¹ / ₂
Odpada w roku bieżącym (poz. 7, 31 i 33.)	—	—	906.048	38 ¹ / ₂	15.940	59 ¹ / ₂	—	—	1.312	58
Zaległość z końcem roku 1871 (7, 19, 33 i 32)	—	—	28.552.988	21 ¹ / ₂	7.825	77	50	—	487	2 ¹ / ₂
a po doliczeniu odsetek kapitalizowanych za r. 1870			32.019	6 ¹ / ₂						
dtto dtto dtto dtto 1871			36.323	86						
właściwie			28,621.331	14						

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba poz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o 7.624 zł. 97½ ct.

a) Płaca urzędników, dodatki służbowe i osobowe urzędników,
potem płace sług.

Wynik

Budżet

41.762 zł.

49.630 zł.

41.762 „

mniej o . 7.868 zł.

Oszczędzono przy tej rubryce z przyczyny, ponieważ tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych preliminowana kwota 2.200 zł. w roku 1871 wcale użyta nie została, albowiem urzędnicy tegoż oddziału płace swe z etatu politycznego pobierali; nieużyta została także całkowicie kwota 3.258 zł. preliminowana na możliwe podwyższenie płac dla urzędników c. k. Namiestnictwa i komisji lokalnych ze wschodniej Galicyi, a prócz tego oszczędzono jeszcze znaczną część kwoty preliminowanej przez obsadzenie wielu posad służbowych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, jakoteż i lokalnych komisjach urzędnikami z mniejszemi placami.

b) Dodatki na pomieszkanie urzędników.

Wynik

Budżet

1.350 zł.

1.204 zł.

1.204 „

o 146 zł. więcej nad budżet, albowiem w roku 1871. dwie należitości tytułem niniejszym dla zastępcy prezydenta i jednego referenta zaasygnowane zostały.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

c) Dyurny.

Wynik	Budżet
10.053 zł.	10.686 zł.
	<u>10.053 „</u>
	mniej o . 633 zł.

ponieważ z 17tu dla c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszków indemnizacyjnych i Komisji krajowej na rok 1871. preliminowanych dyetaryuszów nie wszyscy przez cały rok 1871. bez przerwy służbę pełnili.

d) Czynsze za najem pomieszczeń dla urzędów.

Wynik	Budżet
1.910 zł.	1.696 zł.
<u>1.696 „</u>	

o 214 zł. więcej ponieważ czynsz za najem ubikacyi dla c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszków indemnizacyjnych i Komisji krajowej w roku 1871. z rocznych 820 zł. na 1171 zł. podwyższony został.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik	Budżet
34.426 zł.	31.280 zł.
<u>31.280 „</u>	

o 3.146 zł. więcej nad preliminarz przez częstsze jazdy urzędników i rzeczoznawców w celu oddania ekwiwalentów serwitutowych stronom, jakoteż i przez wypłatę w roku 1871. należących się dyet za przeszłe lata zastępcom obowiązanych jako to: Dr. Janowi Czajkowskiemu, Dr. Marcelemu Tarnawieckiemu, Jakóbowi Wiktorowi i ś. p. Felicyanowi Laskowskiemu. Większy wydatek kompensuje się całkowicie z kwotami, które strony tytułem zwrotnych kosztów podróży w sprawach serwitutowych w roku 1871. spłaciły. Podług l. poz. 10. zamknięcia rachunków wpłynęły tytułem powyższym od stron 27.439 zł.
 a po potrąceniu większego wyniku w kwocie 3.146 „
 pozostała właściwie oszczędność w kwocie 24.293 zł.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik	Budżet
3.062 zł.	4.592 zł.
	<u>3.062 „</u>
	mniej o . 1.530 zł.

ponieważ należytość za dostarczone materiały kancelaryjne w IVtym kwartale 1871. należytości za dostarczone druki i roboty litograficzne w IIgim półroczu 1871. należytości za inseraty w sprawach indemnizacyjnych w urzędowej części „Gazety lwowskiej“ w IV. kwartale 1871 roku, nareszcie należytości za opał lokalu c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszków indemnizacyjnych za zimowe miesiące 1871 roku dopiero w roku 1872. wypłacone zostały.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
103 zł.	1.204 zł.
	<u>103 „</u>
	mniej o . 1.101 zł.

ponieważ wydatki na mniejsze potrzeby kancelaryjne w roku 1871. w daleko mniejszej ilości się wydarzyły niż podług preliminarza przypuszczono.

Poz. Nr. 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
941.724 zł.	929.250 zł.
<u>929.250 „</u>	
o 12.474 zł. więcej, ponieważ znaczna ilość obligacyj w przeszłych latach wylosowanych przez strony dopiero w roku 1871. wymienione zostały.	

Poz. Nr. 3. Kwoty wyrównawcze kapitałów indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
703 zł. 20½ ct.	678 zł.
<u>678 „ — „</u>	
o . 25 zł. 20½ ct. więcej, albowiem w roku 1871. więcej kapitałów indemnizacyjnych przez sądy stronom przyznanych — asygnowano, niż przy załatwieniu budżetu przypuszczono.	

Poz. Nr. 4. Odsetki dla uprawnionych.

Wynik	Budżet
2,786.531 zł.	2,642.449 zł.
<u>2,642.449 „</u>	
o 144.082 zł. więcej. — Potrzeba na niniejsze wydatki na rok 1871 wymierzona została podług stanu długu obligacyj indemnizacyjnych z końcem roku 1870. gdy tymczasem wynik zawisł od ilości kuponów, które strony za bieżący rok, jakoteż i za przeszłe lata wymieniają, co przy zestawieniu budżetu na rok 1871 uwzględnione być nie mogło.	

Poz. Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik	Budżet
150.489 zł. 75½ ct. więcej, ponieważ kolejne dodatki indemnizacyjne spłacają do urzędu podatkowego we Lwowie, który takowe w funduszu indemnizacyjnym Galicyi wschodniej zachowuje i które po rozdzieleniu na 3 fundusze, funduszowi Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego zwrócone być muszą, tudzież ponieważ nadpłaty dodatków stronom zwrócone być musiały.	

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały..

Wynik	Budżet
78.257 zł.	66.651 zł.
<u>66.651 „</u>	

o 11.606 zł. więcej, albowiem przez ścisły dozór ze strony c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszków indemnizacyjnych zaległe kapitały w znacznej ilości spłacone zostały.

Poz. Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik	Budżet
16.489 zł.	13.198 zł.
<u>13.198 „</u>	

o 3.291 zł. więcej, z przyczyn przy pozycyi Nr. 8. przytoczonych.

Poz. N. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
33.700 zł.	19.504 zł.
<u>19.504 „</u>	

o 14.196 zł. korzystniej nad preliminarz, gdyż wpłynęła znaczna część odsetek z przyczyn już przy poz. Nr. 8. przytoczonych, jakoteż z powodu, że od stron tytułem zwrotnych kosztów podróży z powodu oddania ekwiwalentów serwitutowych, przez exekwowanie znaczne kwoty wpłynęły.

Poz. Nr. 11. Dodatki indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
2,528.998 zł.	2,085.057 zł.
<u>2,085.057 „</u>	

o 443.941 zł. korzystniej nad preliminarz ponieważ tytułem powyższym prelininowana kwota na rok 1871. na podstawie sprawdzonej należności podatków za rok 1870. wymierzona została, gdy tymczasem takowa po-
dług sprawdzonych rezultatów podatkowych za rok 1871 właściwie sumę 2,322.715 zlr.
wynosi. Powtóre, że dodatek od podatku dochodowego kolei Karola Ludwika za rok 1870. spłacony, — przez
c. k. kasę funduszków indemnizacyjnych dopiero w roku 1871. jako przychód zarachowany został, nareszcie, że
ta kwota obejmuje także dodatki spłacone dla innych funduszków przez koleje żelazne

Lwów dnia 20. Lipca 1872.

Fundusz indemnizacyjny

Kraj koronny: **Wielkie Księstwo Krakowskie**

Rok 1871.

Zamknięcie rachunku.

Lwów, dnia 20. Lipca 1872.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Rzeczywisty przychód.								
	Pokrycie.								
	<i>I. Od obowiązanych stron:</i>								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	12.266	24	52.338	—	8.993	71½	56.079	4
	b) w ratach umarzających	49.065	47½					177.119	7
9	Wpłaty na renty.								
	a) renty bieżące i zaległe	33	78½	3.800	—	210	68½	1	58
	b) raty procentowe od 20 rocznych kapitałów.	3.976	90					6.813	20
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	6.564	89	6.550	—	14	89	—	—
	d) gotówka za wylosowane obligacje	2.100	—	—	—	2.100	—	—	—
	e) zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	188.232	39
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych kapitałów i rent	2.181	30½	2.000	—	964	33½	810	61½
	b) zwrot kosztów podróży	90	16					—	—
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne	6	87½						
	d) taxa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych	21	10						
	e) Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	651	80						
	f) dochód ze sprzedaży pustek	—	—						
	g) dochód z dzierżawy pustek	—	—						
	h) zwrot nienależnie pobranych kapitałów i rent	—	—						
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	—	9						
	k) zwroty rachunkowe	—	—						
	l) inne zwroty	3	57						
	do przeniesienia	76.971	62½	64.688	—	12.283	62½	429.055	89½

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	przeniesiona suma	76.971	62 ¹ / ₂	64.688	—	12.283	62 ¹ / ₂	429.055	89 ¹ / ₂
	II. Od kraju.								
11	Dodatek indemnizacyjny od podatków . . .	221.150	39	148.146	—	73.004	39	74.200	15 ¹ / ₂
12	Wpłaty uprawnionych :								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zaliczki urbarjalne udzielone a nie zarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów	298.122	1 ¹ / ₂	212.834	—	85.288	1 ¹ / ₂	503.256	5
	III. Od rządu.								
15	Zaliczki								
	c) subwencye ze skarbu państwa	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) zaliczki oprocentowane ze skarbu państwa	6.534	48 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
	Suma	6.534	48 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	2.363	22	—	—	—	—	289	37
	Tymczasowe przychody	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Suma przebieżnych przychodów	2.363	22	—	—	—	—	289	37
23	Suma wszelkich przychodów	307.019	72	—	—	—	—	503.545	42
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	1.691	40 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	308.711	12 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
26	Zapas z końcem roku 1871 w gotówce	—	—	—	—	—	—	80	9 ¹ / ₂
	Suma aktywów z końcem roku 1871	—	—	—	—	—	—	503.625	51 ¹ / ₂

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Rzeczywiste wydatki.								
	A. Potrzeby.								
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie)	1.636	1/2	2.138	—	501	99 1/2	50	97 1/2
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych :								
	a) w skutek wylosowania	59.682	—	52.500	—	7.182	—	27.195	—
	b) w skutek zniszczenia	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) obligacje niewylosowane	—	—	—	—	—	—	2,138,523	50
3	Wypłata kapitałów zlikwidowanych :								
	a) w kwotach wyrównawczych.	1	5	100	—	98	95	—	—
	b) kapitały zlikwidowane a nieasygnowane	—	—	—	—	—	—	820.271	85
	c) zakupno obligacyj.	66.071	78	—	—	66.071	78	—	—
4	Odsetki dla uprawnionych :								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	161.796	85	154.634	—	25,044	27 1/2	145.600	57
	b) podatek dochodowy od odsetek	17.881	42 1/2						
	c) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) urbaryalne zaliczki	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) kwoty wyrównawcze przy wypłacie rent zaległych	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) renty zaległe i likwidowane, a nieasygnowane.	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Rozmaite wydatki :								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyj.	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) zwroty rachunkowe	—	—	—	—	—	—	—	—
	do przeniesienia	307.373	72 1/2	209.372	—	98.001	72 1/2	3,311.370	4 1/2

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			przeniesiona suma	307.373	72 ¹ / ₂	209.372	—	98.001	72 ¹ / ₂
	d) inne przypadkowe zwroty	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Suma rzeczywistych wydatków	307.373	72 ¹ / ₂	209.372	—	98.001	72 ¹ / ₂	3,311.370	4 ¹ / ₂
7	Zwroty zaliczek pobranych ze skarbu państwa.	—	—	—	—	—	—	—	—
	a) Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) Oprocentowanych	—	—	—	—	—	—	6.534	48 ¹ / ₂
	c) Odsetki od tych zaliczek	—	—	—	—	—	—	—	—
	<i>Przebieżne.</i>								
31	Zaliczki zwrotne	1.257	30 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przychodów	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Depozyta	—	—	—	—	—	—	80	9 ¹ / ₂
34	Suma przebieżnych wydatków	1.257	30 ¹ / ₂	—	—	—	—	80	9 ¹ / ₂
35	Suma wszelkich wydatków	308.631	3	—	—	—	—	—	—
36	Zapas kasowy z końcem roku 1871	80	9 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	308.711	12	—	—	—	—	3,317.984	62 ¹ / ₂
38	W porównaniu aktywów z pasywami	—	—	—	—	—	—	503.625	51 ¹ / ₂
	pozostaje ostateczne czyste pasywum w kwocie	—	—	—	—	—	—	3,814.359	11

Wykaz obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników	Przychód	Nominalna wartość	
			złr.	ct.
I.		Zapas z roku przeszłego	—	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	80	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	35.020	—
V.		Obligacje indemnizacyjne a) wykupione	56.840	—
		b) zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu	91.940	—
Rozchód.				
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	80	—
VIII.		„ „ w rentach zaległych	—	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	35.020	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	56.840	—
XII.		Suma rozchodu	91.940	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje podług dziennika głównego z końcem grudnia 1871 ostateczny zapas	—	—

Wykaz

obrotu własnego majątku funduszu indemnizacyjnego wielkiego Księstwa Krakowskiego:

P r z y c h ó d.		zł.	ct.
Zapas z roku przeszłego w obligacjach		93.940	—
i książeczka kasy oszczędności		1	26
Zakupione i wymienione obligacje indemnizacyjne		108.450	—
i książeczka kasy oszczędności		47	94
Suma przychodu		202.439	20
 R o z c h ó d. 			
Wydane obligacje indemnizacyjne z powodu wymiany i wylosowania		23.150	—
i książeczka kasy oszczędności		18	81
Suma rozchodu		23.168	81
W porównaniu przychodu z rozchodem podług dziennika głównego z końcem grudnia 1871 r. ostateczny zapas		179.270	39

Załączniki.

Załącznik Nr. 1.

do pozycyi zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanvch.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20roczone raty kapitału		5% odsetki		Raty umarzające	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1870	131	28	1 69	1/2	68.128	95	8.214	77	226.184	54 1/2
Przybyło w roku 1871:										
a) wskutek przypisań nowych	85	5	—	71	—	—	—	—	—	—
b) wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należytość rent i odsetek	—	—	32	96	—	—	2.575	33	—	—
Razem	216	33	35	36 1/2	68.128	95	10.790	10	226.184	54 1/2
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania przypi- sanych należytości	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należytość	216	33	35	36 1/2	68.128	95	10.790	10	226.184	54 1/2
Na to wpłynęło w gotówce	41	52 1/2	33	78 1/2	12.224	71 1/2	3.976	90	49.065	47 1/2
Zaległość z końcem roku 1871	174	80 1/2	1	58	55.904	23 1/2	6.813	20	177.119	7

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10. 29. włącznie 32. VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgródzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemn. uprawnionym	2,666.170	50	559.146	—	3,225.316	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	84	—	—	—	84	—
Razem	2,666.254	50	559.146	—	3,225.400	50
Odpada przez wypłatę w gotówce za wylosowane i anulowane obligacje	59.682	—	—	—	59.682	—
Stan z końcem roku 1871 (zaległości poz. 2)	2,606.572	50	559.146	—	3,165.718	50
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	105	—	182	75	287	50
Po odrączeniu w skutek rozp. z d. 21/3 1867 do l. 771 odpisanych	105	—	182	75	287	50
pozostaje	—	—	—	—	—	—
W roku bieżącym zlikwidowano	—	85	—	—	85	5
Suma zlikwidowanych należności	85	5	—	—	85	5
Wpłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po odrączeniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycje 3 i 4)	—	15	—	—	15	—
Ze zaliczek skompensowano	—	—	—	—	—	—
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (Pozycje VII. i VIII.)	84	—	—	—	84	—
Odpada wskutek kompensacji dziesięciny i kapitałów wykupna	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należności	85	5	—	—	85	5
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacyami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	—	—	—	—	—	—

Załącznik Nr. 3.

do pozycji wydatków 31. i VII. zaległ. pozyc. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizac.		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nieskompensowanych zaliczek	—	—	—	—	—	—
Przybyło w roku bieżącym (Pozycja wyd. 31)	—	—	—	—	—	—
Razem	—	—	—	—	—	—
Odpada wskutek kompensacji (Załącznik Nr. 2.)	—	—	—	—	—	—
Stan nieskompensowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	—	—	—	—

Wyszczególnienie

kosztów zarządu.

	W y p ł a c o n o						Pasywa z końcem roku	
	dla Namiestnic- twa jako Dyrek- cyi funduszów in- demnizacyjnych i krajowej komisji		dla komisji lokalnych		Razem		złr.	ct.
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.		
Płace urzędników	688	66	177	19 ¹ / ₂	865	85 ¹ / ₂	13	63
Dodatki służbowe i osobowe urzędników	38	31	98	45 ¹ / ₂	136	76 ¹ / ₂	7	57 ¹ / ₂
Dodatki na pomieszkanie urzędnikom	47	13	—	—	47	13	—	—
Płace sług	6	73	—	—	6	73	—	62
Zapomogi i remuneracye	77	13	37	16	114	29	—	—
Dyurny	156	51	66	34 ¹ / ₂	222	85 ¹ / ₂	24	55
Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów	41	26 ¹ / ₂	—	—	41	26 ¹ / ₂	—	—
Koszta podróży i diety rzeczoznawców	8	42 ¹ / ₂	87	66	96	8	—	—
Potrzeby kancelaryjne	85	2 ¹ / ₂	17	99	103	1 ¹ / ₂	4	60
Różnaita wydatki	1	92	—	—	2	2	—	—
Razem	1.151	10	484	90 ¹ / ₂	1.636	¹ / ₂	50	97 ¹ / ₂

Sprawdzenia

obrotu kapitałów czynnych i biernych, jakoteż obrotu.

	Kapitały czynne		Kapitały biernie		Zaliczki		Obce pieniądze		Depozyta	
	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.	złr.	cnt.
Zaległość z początkiem roku	98.638	26	—	—	1.395	28 ¹ / ₂	—	—	80	9 ¹ / ₂
Przybyło w roku bieżącym (poz. 15, 31, i 21)	113.920	44	6.534	48 ¹ / ₂	1.257	30 ⁴ / ₂	—	—	—	—
Razem	212.558	77	6.534	48 ¹ / ₂	2.652	59	—	—	80	9 ¹ / ₂
Odpada w roku bieżącym (poz. IX ¹ / ₂ i 19.)	24.326	31	—	—	2.363	22	—	—	—	—
Zaległość z końcem roku 1871 (poz. XIII. 7, 19, 33)	188.232	39	6.534	48 ¹ / ₂	289	37	—	—	80	9 ¹ / ₂

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba porz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o

501 zł. 99½ ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe i osobowe urzędników, potem płace sług.

Wynik

Budżet

1.009 zł.

1.265 zł.

1.009

mniej o . 256 zł.

Oszczędzono przy tej rubryce z przyczyny, ponieważ tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych prelimitowana kwota . . . 100 zł. w roku 1871 wcale użyta nie została, albowiem urzędnicy tegoż oddziału płace swe z etatu politycznego pobierali, nieużyta została także całkowicie kwota . . . 94 zł. prelimitowana na najmożliwe podwyższenie płac dla urzędników c. k. Namiestnictwa jakoteż i lokalnej komisji w Krakowie a oprócz tego oszczędzono jeszcze znaczną część kwoty prelimitowanej przez obsadzenie wielu posad służbowych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, jakoteż i przy rzezczonej komisji urzędnikami z mniejszymi płacami.

b) Dodatki na pomieszkanie urzędników.

Wynik

Budżet

47 zł.

34 zł.

34 ..

o 13 zł. więcej nad budżet, albowiem w ciągu roku 1871. dwie należności tytułem niniejszym dla zastępcy prezydenta i jednego referenta zaasygnowane zostały.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

c) D y u r n y.

Wynik

223 zł.

Budżet

237 zł.

223 „

mniej o . 14 zł.

ponieważ z 17tu dla c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszów indemnizacyjnych i Komisji krajowej na rok 1871. preliminowanych dyetaryuszów nie wszyscy przez cały rok 1871. bez przerwy służbę pełnili.

d) Czysze za najem lokalności urzędowych.

Wynik

41 zł.

Budżet

50 zł.

41 „

mniej o . 9 zł.

ponieważ czynsz dla krakowskiej c. k. Komisji lokalnej na rok 1871. preliminowany użyty nie został, a czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa od roku 1871. podwyższony jest.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawców.

Wynik

96 zł.

Budżet

240 zł.

96 „

mniej o . 144 zł.

z przyczyny, że komisje bez rzeczoznawców przeprowadzone były.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik

103 zł.

Budżet

138 zł.

103 „

mniej o . 35 zł.

ponieważ należytość za dostarczone materiały kancelaryjne w IVtym kwartale 1871. należytości za dostarczone druki i roboty litograficzne w IIgim półroczu 1871. należytości za inseraty w sprawach indemnizacyjnych w urzędowej części „Gazety lwowskiej“ w IV. kwartale 1871 roku, nareszcie należytości za opał lokalu c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszów indemnizacyjnych za zimowe miesiące 1871 roku dopiero w roku 1872. wypłacone zostały.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik

2 zł.

Budżet

60 zł.

2 „

mniej o . 58 zł.

ponieważ wydatki na drobne potrzeby kancelaryjne w roku 1871. w daleko mniejszej ilości się wydarzyły niż podług preliminarza przypuszczano.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

Poz. Nr. 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik

59.682 zł.
52.500 „

Budżet

52.500 zł.

o 7.182 zł. więcej, ponieważ wiele w przeszłych latach wylosowanych obligacyj przez strony dopiero w roku 1871. wymieniane zostały.

Poz. Nr. 3. Kwoty wyrównawcze kapitałów indemnizacyjnych.

Wynik

1 zł.

Budżet

100 zł.

1 „

mniej o . 99 zł.

z przyczyny, że w roku 1871. tylko jeden kapitał indemnizacyjny asygnowany został, od którego kwota wyrównawcza tylko 1 zł. 5 ct, wynosiła.

Poz. Nr. 4. Odsetki od uprawnionych.

Wynik

179.678 zł.
154.634 „

Budżet

154.634 zł.

o 25.044 zł. więcej. — Potrzeba na mniejsze wydatki na rok 1871. wymierzona została podług stanu długu obligacyj indemnizacyjnych z końcem roku 1870. gdy tymczasem wynik zawisł od ilości kuponów, które strony za bieżący rok, jakoteż i za przeszłe lata wymieniają, co przy zestawieniu budżetu na rok 1871 uwzględnione być nie mogło.

Poz. Nr. 3. c. kwoty za kupno obligacyj.

Wynik

66.072 zł.

Budżet

więcej o 66.072 zł. Wydatek powyższy powstał ze zakupienia obligacyj indemnizacyjnych częściowo ze zapasu kasowego funduszu indemnizacyjnego wielk. Księstwa Krakowskiego, częściowo zaś z odsetków od zakupionych obligacyj.

Poz. Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik

305 zł. niekorzystnie o 305 zł. przez uskutecznione zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych stronom, który to wydatek jako nieprzewidziany preliminowany nie był.

Budżet

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. Wpłaty obowiążanych na kapitały.

Wynik	Budżet
61.332 zł.	52.338 zł.
<u>52.338 „</u>	

o 8.994 zł. więcej, albowiem przez ścisły dozór ze strony c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszów indemnizacyjnych zaległe kapitały w znacznej ilości wpłacone zostały.

Poz. Nr. 9. Wpłaty obowiążanych na renty.

Wynik	Budżet
4.011 zł.	3.800 zł.
<u>3.800 „</u>	

o 211 zł. więcej, z przyczyn przy pozycyi Nr. 8. przytoczonych.

Poz. N. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik	Budżet
2.964 zł.	2.000 zł.
<u>2.000 „</u>	

o 964 zł. korzystniej nad preliminarz, z przyczyn już przy poz. Nr. 8. przytoczonych.

Poz. Nr. 9. c. Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik	Budżet
6.565 zł.	6.550 zł.
<u>6.550 „</u>	

o 15 zł. więcej z przyczyny, że należność odsetków podług stanu po koniec maja 1870 r. zakupionych obligacyj indemnizacyjnych prelininowana została i przypadające odsetki od obligacyj po tym czasie zakupionych uwzględnione być nie mogły.

Poz. Nr. 9. d. Gotówka za wylosowane obligacje indemnizacyjne.

Wynik	Budżet
2.100 zł. Więcej o 2.100 zł. Powyższy przychód, jako przypadkowy, przy zestawieniu preliminarza na rok 1871 uwzględniony być nie mógł.	

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

Poz. Nr. 11. Dodatek indemnizacyjny.

Wynik

221.150 zł.

148.146 „

Budżet

148.146 zł.

o 73.004 zł. korzystniej nad preliminarz ponieważ tytułem powyższym prelimitowana kwota na rok 1871. na podstawie sprawdzonej należności podatków za rok 1870. wymierzona została, gdy tymczasem takowa podług sprawdzonych rezultatów podatkowych za rok 1871 właściwie sumę 196.379 zł. wynosi. Powtóre, został wpłacony dodatek indemnizacyjny od podatku dochodowego kolei cesarza Ferdynanda za rok 1870. przez c. k. kasę funduszków indemnizacyjnych dopiero w roku 1871. jako przychód zarachowany.

Lwów dnia 20. Lipca 1872.

Zapiski rachunkowe.

Lwów dnia 20. Lipca 1872.

Fundusz indemnizacyjny

Kraj koronny: **Galicyi zachodniej.**

Rok 1871.

Zamknięcie rachunku.

Lwów, dnia 20. Lipca 1872.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Rzeczywisty przychód.								
	Pokrycie.								
	<i>I. Od obowiązanych stron:</i>								
8	Wpłaty na kapitały:								
	a) w 20 rocznych ratach	85.127	90	91.200	—	51.964	68	406.164	43½
	b) w ratach umarzających	58.036	78						
9	Wpłaty na renty.								
	a) renty bieżące i zaległe	1.162	74½	26.800	—	5.369	85½	666	13½
	b) raty procentowe od 20 rocznych kapitałów.	31.007	11						
	c) odsetki od zakupionych obligacyj	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) gotówka za wylosowane obligacje	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) zakupione obligacje	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Inne rozmaite przychody:								
	a) odsetki zwłoki od spłaconych kapitałów i rent	5.607	40	9.250	—	11.935	84	10.452	74
	b) zwrot kosztów podróży	7.406	10½						
	c) za sprzedane druki indemnizacyjne	76	79						
	d) taxa za przepisywanie obligacyj indemnizacyjnych	314	20						
	e) Zwrot za brakujące kupony od obligacyj	5.243	30½						
	f) dochód ze sprzedaży pustek	—	—						
	g) dochód z dzierżawy pustek	—	—						
	h) zwrot nieuależnie pobranych kapitałów i rent	—	—						
	i) zwrot nadebranych płac etatowych	183	86½						
	k) zwroty rachunkowe	2.331	—						
	l) inne zwroty	23	17½						
	do przeniesienia	196.520	37½	127.250	—	69.270	37½	660.585	56½

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie przychodów w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Zaległości w aktywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	przeniesiona suma	187.520	37½	127.250	—	69.270	37½	660.585	56½
	II. Od kraju.								
11	Dodatek indemnizacyjny od podatków . . .	1,043.475	42½	821.417	—	213.058	42½	217.483	96½
12	Wpłaty uprawnionych :								
	a) do zaokrąglenia kapitałów w obligacjach indemnizacyjnych	31	50	—	—	31	50	—	—
	b) zaliczki urbarjalne udzielone a nie zarachowane	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rzeczywistych przychodów	1,231.027	30	948.667	—	282,360	30	878.069	53
	III. Od rządu.								
15	Zaliczki								
	c) subwencje ze skarbu państwa	1.134.227	—	1,134.227	—	—	—	—	—
	d) zaliczki oprocentowane ze skarbu państwa	185.376	89½	—	—	—	—	—	—
	Suma	1,319.603	89½	1,134.227	—	—	—	—	—
	Przebieżne.								
19	Zwrócone zaliczki	6.189	94	—	—	—	—	2.109	6½
	Tymczasowe przychody	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Depozyta	7.128	44	—	—	—	—	—	—
22	Suma przebieżnych przychodów	13.318	38	—	—	—	—	2.109	6½
23	Suma wszelkich przychodów	2,563.949	57½	—	—	—	—	880.178	59½
24	Zapas z przeszłego roku w gotówce	1.205	89	—	—	—	—	—	—
25	Całkowity przychód	2,565.155	46½	—	—	—	—	—	—
26	Zapas z końcem roku 1871 w gotówce	—	—	—	—	—	—	727	96½
	Suma aktywów z końcem roku 1871	—	—	—	—	—	—	880.906	56

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Rzeczywiste wydatki.									
A. Potrzeby.									
1	Koszta zarządu (podług specyfikacji na ostatniej stronie)	41.574	80	50.384	—	8.809	20	3.588	55
2	Splata obligacyj indemnizacyjnych :								
	a) w skutek wylosowania	513.544	50	499.800	—	13.744	50	216.152	—
	b) w skutek zniszczenia	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) obligacje niewylosowane	—	—	—	—	—	—	29.596.056	—
3	Wyplata kapitałów zlikwidowanych :								
	a) w kwotach wyrównawczych.	1.067	95	600	—	467	95	—	—
	b) kapitały zlikwidowane a nieasygnowane	—	—	—	—	—	—	71.960	9
	c) zakupno obligacyj.	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki dla uprawnionych :								
	a) 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych	1,452.798	29½)	1,531.110	—	81,995	55	454.158	16
	b) podatek dochodowy od odsetek	160.307	25½)	—	—	—	—	—	—
	c) renta roczna od nieasygnowanych kapitałów	—	—	—	—	—	—	—	—
	d) urbaryalne zaliczki	—	—	—	—	—	—	—	—
	e) kwoty wyrównawcze przy wyplacie rent zaległych	831	81½)	1.000	—	168	18½)	—	—
	f) renty zaległe i likwidowane, a nie asygnowane	—	—	—	—	—	—	3.786	29
29	Rozmaite wydatki :								
	a) zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyj.	7.515	9	—	—	7.753	37	6	44½)
	b) zwroty nadpłaconych kapitałów rent i odsetek	238	28	—	—				
	c) zwroty rachunkowe	—	—	—	—				
	do przeniesienia	2,177.877	98½)	2,082.894	—	94.983	98½)	30,345.687	53½)

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie wydatków w gotówce	Wynik w roku 1871		Zezwolony budżet na rok 1871		W porównaniu z budżetem więcej lub mniej		Ostateczne zaległości w pasywach z końcem roku 1871	
		zl.	ct.	zl.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
			przeniesiona suma	2,177.877	98 ¹ / ₂	2,082.894	—	94.983	98 ¹ / ₂
	d) inne przypadkowe zwroty	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Suma rzeczywistych wydatków	2,177.877	98 ¹ / ₂	2,082.894	—	94.983	98 ¹ / ₂	30,345.687	53 ¹ / ₂
7	Zwroty zaliczek pobranych ze skarbu państwa.	—	—	—	—	—	—	—	—
	a) Nieoprocentowanych	—	—	—	—	—	—	18,835.384	56
	b) Oprocentowanych	372,298	73	—	—	—	—	435.744	43 ¹ / ₂
	c) Odsetki od tych zaliczek	—	—	—	—	—	—	18.799	98
	<i>Przebieżne.</i>								
31	Zaliczki zwrotne	6.644	42	—	—	—	—	—	—
	Zwroty tymczasowych przychodów	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Cudze pieniądze	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Depozyta	7.606	36 ¹ / ₂	—	—	—	—	727	96 ¹ / ₂
34	Suma przebieżnych wydatków	14.250	78 ¹ / ₂	—	—	—	—	727	96 ¹ / ₂
35	Suma wszelkich wydatków	2,564.427	50	—	—	—	—	49,636.344	47 ¹ / ₂
36	Zapas kasowy z końcem roku 1871	727	96 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
37	Całkowity rozchód	2,565.155	46 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—
38	W porównaniu aktywów z pasywami	—	—	—	—	—	—	880.906	56
	pozostaje ostateczne czyste pasywum w kwocie	—	—	—	—	—	—	48,755.437	91 ¹ / ₂

Wykaz obrotu obligacyj indemnizacyjnych.

Liczba porządkowa	Liczba załączników	Przychód	Nominalna wartość	
			złr.	ct.
I.		Zapas z roku przeszłego	50	—
II.		Nowo wystawione obligacje indemnizacyjne	11.300	—
III.		Nowo wystawione obligacje zamiast złożonych i zniszczonych obligacji indemnizacyjnych z kaucyi wojskowych	22.000	—
IV.		Przepisane obligacje indemnizacyjne	629.550	—
V.		Obligacje indemnizacyjne a) wykupione	489.090	—
		b) zniszczone	—	—
VI.		Suma przychodu	1,151.990	—
		R o z c h ó d.		
VII.		Zaspokojenie uprawnionych w kapitale	7.770	—
VIII.		„ „ w rentach zaległych	3.500	—
IX.		Wypłata dewinkulowanych obligacyj indemniz. z kaucyi wojskowych	22.000	—
X.		Przepisane obligacje indemnizacyjne 629.550 zł. a z dopłatą na kapitał kwoty 30 zł., właściwie	629.580	—
XI.		Do zniszczenia wydane obligacje indemnizacyjne	489.090	—
XII.		Suma rozchodu	1,151.910	—
XIII.		W porównaniu przychodu z rozchodem pozostaje podług dziennika głównego z końcem grudnia 1871 ostateczny zapas	50	—

Załączniki.

Załącznik Nr. 1.

do pozycji zamknięcia 1. włącznie 5.

Uwidocznienie

wpłat kapitałów, rent i odsetek ze strony obowiązanvch.

	Przed rozpoczęciem wpłat podług planu umorzenia				Podług planu umorzenia					
	Kapitały		Renty		20roczne raty kapitału		5% odsetki		Raty umarzające	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Zaległość z końcem roku 1870	430	68 ¹ / ₂	1697	90	489.919	85	17.366	38	292.195	58
Przybyło w roku 1871:										
a) wskutek przypisań nowych	61	80	7	51	880	—	—	—	256	80
b) wskutek sprostowania	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bieżąca należność rent i odsetek	—	—	123	47	—	—	22.527	38 ¹ / ₂	—	—
Razem	492	48 ¹ / ₂	1.828	88	490.799	85	39.893	76 ¹ / ₂	292.452	38
Z tego odpada:										
a) w skutek kompensacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) w skutek sprostowania przypisanych należności	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeczywista należność	492	48 ¹ / ₂	1.828	88	490.799	85	39.893	76 ¹ / ₂	292.452	38
Na to wpłynęło w gotówce	215	40	1.162	74 ¹ / ₂	84.912	50	31.007	11	58.036	78
Zaległość z końcem roku	277	8 ¹ / ₂	666	13 ¹ / ₂	405.887	35	8.886	65 ¹ / ₂	234.415	60

Załącznik Nr. 2.

do pozycji 10. 29. włącznie 32. VII. i VIII.

W y k a z

zlikwidowanych należności uprawnionych, pokrycie i wypłata tychże.

	Kapitały wynadgródzenia		Renty zaległe		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan wydanych obligacyj indemn. uprawnionym	23,810.251	50	6,503.616	—	30,313.867	50
Do tego przybyło w roku bieżącym	8.190	—	3.675	—	11.865	—
Razem	23,818.441	50	6,507.291	—	30,325.732	50
Odpada przez wypłatę wylosowanych obligacji i anulowanie	513.544	50	—	—	513.544	50
Stan z końcem roku 1871 (zaległości poz. 2)	23,304.897	—	6,507.291	—	29,812.188	—
Pierwotny stan zlikwidowanych a obligacjami indemnizacyjnymi nie pokrytych należności	78.237	64	4.234	89	82.472	53
W roku bieżącym zlikwidowano	2.948	90	4.189	99	7.138	89
Suma zlikwidowanych należności	81.186	54	8.424	88	89.611	42
	85	5	—	—	85	5
Wpłaty w gotówce wynosiły w kwotach wyrównawczych po odtrąceniu kwot przez uprawnionych wpłaconych (Pozycje 3 i 4)	1.067	95	831	81½	1.899	76½
Ze zaliczek skompensowano	—	—	131	77½	131	77½
Odsetki od zaliczek na kapitały zarachowano	—	—	—	—	—	—
Przez nowo wystawione obligacje indemnizacyjne pokryto (Pozycje VII. i VIII.)	8.158	50	3.675	—	11.833	50
Odpada wskutek kompensacji dziesięciny i kapitałów wykupna	—	—	—	—	—	—
Suma pokrytych należności	9.226	45	4.638	59	13.865	4
Ostateczny stan zlikwidowanych a obligacjami indemnizacyjnymi niepokrytych należności	71.960	9	3.786	29	75.746	38

Załącznik Nr. 3.

do pozycji wydatków 31. i VII. zaległ. pozyc. 10.

Uwidocznienie

zaliczek udzielonych uprawnionym stronom.

	W obligacjach indemnizac.		W gotówce		Razem	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Pierwotny stan nieskompensowanych zaliczek	52	50	79	27½	131	77½
Przybyło w roku bieżącym (Pozycya wyd. 31)	—	—	—	—	—	—
Razem	52	50	79	27½	131	77½
Odpada wskutek kompensacji (Załącznik Nr. 2.)	52	50	79	27½	131	77½
Stan nieskompensowanych zaliczek z końcem roku (Zał. poz. 16.)	—	—	—	—	—	—

Uzasadnienie różnic między wynikiem a zezwolonym budżetem.

I. Rozchód.

Liczba porz. 1.

Koszta zarządu

mniej podług zezwolonego budżetu o 8.809 zł. 20 ct.

a) Płace urzędników, dodatki służbowe i osobowe urzędników,
potem płace sług.

Wynik

Budżet

17.434 zł.

22.227 zł.

17.434 „

mniej o . 4.793 zł.

Oszczędzono przy tej rubryce z przyczyny, ponieważ tytułem płac dla urzędników oddziału rachunkowego w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych preliminowana kwota . . . 1.200 zł. w roku 1871 wcale użytą nie została, albowiem urzędnicy tegoż oddziału płace swe z etatu politycznego pobierali, nieużyta została także całkowicie kwota 1.684 zł. preliminowana na możliwe podwyższenie płac dla urzędników c. k. Namiestnictwa i lokalnych komisji w zachodniej Galicyi a oprócz tego oszczędzono jeszcze znaczną część kwoty preliminowanej przez obsadzenie wielu posad służbowych przy c. k. Namiestnictwie w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, jakoteż i lokalnych komisjach urzędnikami z mniejszemi płacami.

b) Dodatki na pomieszkanie urzędników.

Wynik

Budżet

566 zł.

412 zł.

412 „

o 154 zł. więcej nad budżet, albowiem w ciągu roku 1871. dwie należności tytułem niniejszym dla zastępcy prezydenta i jednego referenta zaasygnowane zostały.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

c) Dyurny.

Wynik

4.574 zł.
4.535 „

Budżet

4.535 zł.

o 39 zł. więcej z powodu, że dyurny przez lokalną komisję w Nowym Sączu za czas od 1. kwietnia 1870. r. do końca grudnia 1870 r. wypłacone, przy c. k. kasie funduszów indemnizacyjnych dopiero w roku 1871. zarachowane zostały.

d) Czynsze za najem pomieszkań dla urzędów.

Wynik

671 zł.

Budżet

704 zł.
671 „

mniej o . 33 zł.

ponieważ czynsz preliminowany dla lokalnej Komisji Nr. I. w Nowym Sączu w kwocie 100 zł. z powodu, że ta komisja w lokalnościach Magistratu umieszczona była, w roku 1871 użyty nie został, tudzież że czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyr. fuud. ind. i komisji krajowej od roku 1871 podwyższony jest.

e) Koszta podróży i diety rzeczoznawcy.

Wynik

15.434 zł.

Budżet

18.180 zł.
15.434 „

mniej o . 2.746 zł.

z powodu, że komisje w sprawach serwitutowych w miejscu siedziby c. k. lokalnych komisji w znacznej części przeprowadzone zostały, dalej ze względu na zaległości bierne pozostałe z końcem roku 1871.

f) Potrzeby kancelaryjne.

Wynik

1.451 zł.

Budżet

2.298 zł.
1.451 „

mniej o . 847 zł.

ponieważ należytość za dostarczone materiały kancelaryjne w IVtym kwartale 1871. należytości za dostarczone druki i roboty litograficzne w IIgim półroczu 1871. należytości za inseraty w sprawach indemnizacyjnych w urzędowej części „Gazety lwowskiej“ w IV. kwartale 1871 roku, nareszcie należytości za opał lokalu c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych za zimowe miesiące 1871 roku dopiero w roku 1872. wypłacone zostały.

g) Rozmaite wydatki.

Wynik

73 zł.

Budżet

656 zł.
73 „

mniej o . 583 zł.

ponieważ wydatki na drobne potrzeby kancelaryjne w roku 1871. w daleko mniejszej ilości się wydarzyły niż podług preliminarza przypuszczano.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

Poz. Nr. 2. Spłata wylosowanych obligacyj indemnizacyjnych.

Wynik

513.544 zł.
499.800 „

Budżet

499.800 zł.

o 13.744 zł. więcej, ponieważ znaczna ilość obligacyj w przeszłych latach wylosowanych przez strony dopiero w roku 1871. wymieniana została.

Poz. Nr. 3. Kwoty wyrównawcze kapitałów indemnizacyjnych.

Wynik

1.068 zł.
600 „

Budżet

600 zł.

o 468 zł. więcej, albowiem w roku 1871. więcej kapitałów indemnizacyjnych przez sądy stronom przyznanych asygnowano jak przy zestawieniu budżetu przypuszczano.

Poz. Nr. 4. Odsetki od uprawnionych.

Wynik

1,613.937 zł.
1,532.110 „

Budżet

1,532.110 zł.

o 81.827 zł. więcej. — Potrzeba na mniejsze wydatki na rok 1871. wymierzona została podług stanu długu obligacyj indemnizacyjnych z końcem roku 1870. gdy tymczasem wynik zawisł od ilości kuponów, które strony za bieżący rok, jakoteż i za przeszłe lata wymieniają, co przy zestawieniu budżetu na rok 1871 uwzględnione być nie mogło.

Poz. Nr. 29. Rozmaite wydatki.

Wynik

7.753 zł. niekorzystnie o 7.753 zł. przez skutecznie zwroty nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych stronom, który to wydatek jako nieprzewidziany preliminowany nie był.

Budżet

II. Przychód.

Poz. Nr. 8. Wpłaty obowiązanych na kapitały.

Wynik

143.165 zł.
91.200 „

Budżet

91.200 zł.

o 51.965 zł. więcej, albowiem przez ścisły dozór ze strony c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych zaległe kapitały w znacznej ilości wpłacone zostały.

Poz. Nr. 9. Wpłaty obowiązanych na renty.

Wynik

32.169 zł.
26.800 „

Budżet

26.800 zł.

o 5.369 zł. więcej, z przyczyn przy pozycyi Nr. 8. przytoczonych.

Poz. N. 10. Odsetki za zwłokę i inne rozmaite przychody.

Wynik

21.186 zł.
9.250 „

Budżet

9.250 zł.

o 11.936 zł. korzystniej nad preliminarz, z przyczyn już przy poz. Nr. 8. przytoczonych, jakoteż z powodu, że od stron tytułem zwrotnych kosztów podróży z powodu oddania ekwiwalentów serwitutowych przez exekwowanie znaczne kwoty wpłynęły.

Poz. Nr. 11. Dodatek indemnizacyjny.

Wynik

1.034.475 zł.
821.417 „

Budżet

821.417 zł.

o 213.058 zł. korzystniej nad preliminarz ponieważ tytułem powyższym prelimitowana kwota na rok 1871. na podstawie sprawdzonej należytości podatków za rok 1870. wymierzona została, gdy tymczasem takowa podług sprawdzonych rezultatów podatkowych za rok 1871 właściwie sumę . . . 902.924 złr. wynosi. Powtórnie, został wpłacony dodatek indemnizacyjny od podatku dochodowego kolei cesarza Ferdynanda za rok 1870. przez c. k. kasę funduszków indemnizacyjnych dopiero w roku 1871. jako przychód zarachowany.

Uzasadnienie różnic między wynikiem a budżetem.

Poz. Nr. 12. Wpłaty uprawnionych do zaokrąglenia kapitałów
w obligacjach.

Wynik

Budżet

31 zł.

więcej o 31 zł., gdy ten przychód jako przypadkowy przy zestawieniu preliminarza na rok 1871. uwzględniony być nie mógł.

Lwów dnia 20. Lipca 1872. r.

Sumaryczny preliminarz funduszu indemnizacyjnego dla Galicyi wschodniej na rok słoneczny 1873.

Lwów dnia 23 maja 1872.

Liczba porządk. i załączników	A. P o k r y c i e				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871	Prelimi- nowano na rok 1872	Wniosek c k. rządu na rok 1873.	
		zł wal austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1/1	Wpłata kapitałów	78.257	56.732	51.260	
2/2	„ rent	16.489	10.271	8.860	
3/3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	33.700	16.960	30.477	
	II. Od kraju.				
4/4	Dodatki indemnizacyjne od podat- ków	2.528.998	2.102.442	2.322.715	
5	Danny od zboża i soli	—	—	—	
	III. Ze skarbu Państwa,				
6	Wynagrodzenie laudemialne	—	—	—	
7	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
8	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu Państwa	—	—	—	
9	Ze Skarbu Państwa :				
	a) subwencya	1.490.773	1.520.102	1.443.143	
	b) zaliczki oprocentowane	733.405	—	—	
	razem	4.881.622	3.706.507	3.856.455	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	—	3.856.455	
	Pozostaje do lokowania	—	—	—	

B, p o t r z e b y

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	Wniosek c. k. rządu na rok 1873.	U w a g i
		zł. wal. austr.			
1/5	Koszta zarządu	95.181	96.409	111.542	
2/6	Splata kapitałów :				
	a) przez losowanie	941.724	991.200	1,031.200	
	b) przez wykupno obligacyj . . .	—	—	—	
3/7	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	703	1.340	1.750	
4/8	" " w rentach	1.490	480	400	
5/9	Renty dla uprawnionych	2,785.041	2,594.078	2,686.563	
6	Wynagrodzenie laudemiałne . . .	—	—	—	
7	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
8	Zwroty zaliczek ze Skarbu Państwa	906.048	—	—	
9/10	Nadzwyczajne wydatki	150.49	23.000	25.000	
	razem	4 880.677	3,706.507	3 856.455	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł wal. austr.			
1	<p style="text-align: center;">Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1871. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie 342,754 zł.</p> <p>do tego przybędzie prawdopodobnie w roku 1872 kwota 9,500 „ razem: 352,254 „</p> <p>z tej kwoty spłacą prawdopodobnie obowiązani w roku 1872 kwotę . . . 50,100 zł.</p> <p>zatem pozostanie kwota 302,154 „</p> <p>z której prawdopodobnie w roku 1873 wpłynie kwota . . . 51,260 „</p>	78257	56732	51260	<p>Różnica między wnioskiem na rok 1873 a wynikiem za rok 1871 polega na tem, że wpłata niektórych kapitałów z końcem roku 1872 się kończy, jakoteż i na tem, że wynik z roku 1871 obejmuje także znaczną część spłaconych rat z poprzednich lat.</p>

A. Załącznik 2, do pokrycia.

1	<p style="text-align: center;">Wpłata rent.</p> <p>Od kapitału wykupna według załącznika 1. pokrycia w kwocie 302,154 zł.</p> <p>wykazanego, wnosi się przychód tytułem 5cjo procentowych odsetków na rok 1873 w kwocie 8860 zł.</p>	16489	10271	8860	<p>Przyczyny różnicy między wynikiem z roku 1871 a wnioskiem na rok 1873 podane, są już w załączniku N. 1 pokrycia.</p> <p>Nadmienia się także, że znaczna część kapitałów spłaconych była w ratach unarzających dlatego też na odsetki prelinuje się mniejsza kwota, niżby wypadała podług kwoty spłacić się mających kapitałów.</p>
---	---	-------	-------	------	---

A. Załącznik 3. do pokrycia

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Złr. wal. austr.			
1	Odsetki za zwłokę i inne dochody.				Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w roku 1871.
a)	odsetki za zwłokę od rat w terminie niespłaconych	6.260	5.400	5.400	
b)	zwrot kosztów podróży w sprawach serwitutowych i indemnizacyjnych	15.230	8.7.0	13.953	
c)	dochód ze sprzedaży książek pła-tnicznych i druków indemniza-cyjnych	128	50	24	
d)	Taxy za przepisanie obligacyj in- demnizacyjnych	598	350	480	
e)	Zwrot za brakujące kupony od obligacyj indemnizacyjnych	11.069	2.290	10.420	
f)	Czynsze dzierżawne z pustek ru- stykalnych	60	20	—	
g)	zwrot nienależnie wypłaconych ka- pitałów i odsetek	90	30	—	
h)	zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	68	—	—	
i)	zwroty rachunkowe i inne	197	100	200	
	razem	33.700	16.960	30.477	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne od podatków.</p> <p>Podług wykazów c. k. urzędów podatkowych Galicji wschodniej wynosiła sprawdzona należność w dodatkach dla funduszu indemnizacyjnego w roku 1871 kwotę 2.322,715 zł.</p> <p>Gdy sprawdzona należność za rok 1872 dopiero z początkiem roku 1873 wykazaną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższa kwota jako prawdopodobny dochód na rok 1873.</p>	2,528.998	2,102.442	2,322.715	<p>Przy tym wniosku przyjmuje się dodatek ustanowiony rozporządzeniem wysokiego Ministeryum z d. 19. grudnia 1871 r l. 17898 na rok 1872 po 51 cnt od jednego zł. reńskiego podatku</p>
---	--	-----------	-----------	-----------	---

Wykaz

sprawdzonej należności dodatków od podatków stałych na fundusz indemnizacyjny
Galicyi wschodniej za rok 1871.

Liczba po- rządkowa	Urzędy podatkowe	Kwota w W. A.	
		Złotych	kr.
1	Bircza	24.327	41 ¹ / ₂
2	Bóbrka	41.359	44 ¹ / ₂
3	Bohorodczany	16.834	74 ¹ / ₂
4	Borszczów	35.894	69 ¹ / ₂
5	Brody	69.386	55 ¹ / ₂
6	Brzeżany	46.916	85 ¹ / ₂
7	Brzozów	26.738	40 ¹ / ₂
8	Buczacz	42.675	37 ¹ / ₂
9	Cieszanów	33.102	93
10	Czortków	30.431	11
11	Dolina	30.679	31 ¹ / ₂
12	Drohobycz	46.443	25
13	Gródek	37.973	44 ¹ / ₂
14	Horodenka	35.742	72
15	Husiatyn	35.073	20
16	Jarosław	67.669	21
17	Jaworów	40.011	74 ¹ / ₂
18	Kałuż	22.813	71
19	Kamionka	44.185	94
20	Kołomyja	38.644	2 ¹ / ₂
21	Kossów	19.487	47 ¹ / ₂
22	Krosno	6.331	15
23	Lwów	475.106	27
24	Lisko	27.353	93
25	Mościska	37.204	35
26	Nadwórna	15.828	20
27	Podhajce	42.480	98
28	Przemysł	67.280	12
29	Przemysłany	39.782	4
30	Rawa	41.073	74 ¹ / ₂
31	Rohatyn	47.104	52 ¹ / ₂
32	Rudki	33.845	62
33	Sambor	52.476	48
34	Sanok	37.450	91 ¹ / ₂
35	Skałat	32.208	83 ¹ / ₂
36	Śniatyn	27.962	75 ¹ / ₂
37	Sokal	42.839	5 ¹ / ₂
	zniesienie	1,812.728	53 ¹ / ₂

Liczba po- rządkowa	Urzędy podatkowe	Kwota w W. A.	
		Złoty	kr
	przeniesienie	1,812.728	53 1/2
38	Stanisławów	36.820	15 1/2
39	Stryj	32.107	18
40	Stare miasto	20.188	86
41	Tarnopol	67.342	70
42	Tłumacz	34.748	62 1/2
43	Trembowla	21.860	67
44	Turka	21.285	41
45	Zaleszczyki	36.261	58
46	Zbaraż	32.505	75 1/2
47	Złoczów	66.071	54 1/2
48	Zółkiew	40.484	15 1/2
49	Zydaczów	30.744	29
50	Lwów za kolej żelazną	69.565	61 1/2
	Razem	2,322.715	7 1/9

Nazwa wydatku	Wzrost	Ujemność	Wzrost	Wzrost	Wzrost
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Preliminarz

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisji lokalnych dla spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi Wschodniej pokryć się mających na rok słoneczny 1873.

A. C. k. N a m i e s t n i c t w o

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimi-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1871.	nowano na rok 1872.	c k. rządu na rok 1873.	
		zł wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	16.340	19.977	23.563	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministerjalnego z dnia 1. października 1867. do l 15 871 podług którego fundusz Galicyi wschodniej ponosi ² / ₃₅ części wszystkich wydatków
2	Dodatki lokalne	1.037	943	1.131	
3	Dyurny	3.444	3.681	3.671	
4	Remuneracye i zapomogi	2.514	2.514	2.514	
5	Potrzeby kancelaryjne	1.785	2.096	9.583	
6	Czynsze na mieszkania	908	516	736	
7	Koszta podróży	1.058	880	880	
8	Rozmaite wydatki	43	904	904	
	razem	27.129	31.511	42.982	
	Do tego wydatki dla komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	68.052	64.898	68.560	
	Suma ogólna	95.181	96.409	111.542	

e. k. l o k a l n e k o m i s y e

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimi-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1871	nowano na rok 1872.	c k rządu na rok 1873	
		zł. wal. austr.			
9	Płace i dodatki	25.422	25.700	25.740	
10	Dodatki lokalne	313	360	210	
11	Dyurny	6.610	6.588	5.840	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	Koszta na remuneracye i zapomogi dla komisij miejscowych są pod pozycją 4 przy c. k. Namiśtnictwie prelininowane.
12	Potrzeby kancelaryjne	1.277	2.500	2.250	
13	Koszta podróży i diety rzeczoznawców	33.368	28.100	32.850	
14	Czynsze za mieszkania	1.002	1.350	1.400	
15	Rozmaite wydatki	60	300	270	
	Suma	68.052	64.898	68.560	

Alegat 1. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Płace, dodatki i wynagrodzenia dla służby w c. k. Namiestnictwie.				Wniosek na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871. większy dla tego, że dodatk na drożyznę dla poszczególnionych urzędników w kwocie 4 755 zł. w r. 1871 nie istniał, jako też dla tego, że urzędnicy oddziału rachunkowego dla spraw indemnizacyjnych w r. 1871. swoje płacy z etatu politycznego pobierali.
1	1 zastępca prezesa z roczną płacą 2.700 zł. i z dodatkiem 400 „				
	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą 2.200 „				
	1 starosta powiatowy z roczną płacą 2.000 „				
	3 starostów powiatowych z roczną płacą po 1600 4.800 „				
	1 sekretarz referujący z roczną płacą 1.300 „ i z dodatkiem 250 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.200 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.000 „				
	1 komisarz II klasy z roczną płacą 900 „				
	6 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 800 zł. 4.800 „				
	5 konceptowych adjunktów z roczną płacą po 400 zł. 2.000 „				
	Remuneracye dla 3 konceptowych adjunktów po 300 zł. 900 „				
	Oddział rachunkowy.				
2	1 oficyał I. klasy z roczną płacą 1.000 „				

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1812.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	2 oficyałów I klasy z roczną płacą po 900 zł. 1800 „				
	1 oficyał II. klasy z roczną płacą 700 „				
3	Oddział manipulacyjny.				
	2 oficyałów z roczną płacą po 700 zł. . . . 1.400 zł				
	1 oficyał z roczną płacą 600 zł				
4	Służba				
	1 woźny z roczną płacą 350 zł.				
	2 stróżów z pewnem wynagrodzeniem po 216 432 „				
5	na możliwe podwyżki płac 2.000 „				
6	na dodatki drożyzny dla powyższych urzędników i sług 4.755 „ razem . . . 37 487 zł.				
	z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 23.563 zł	16 340	19 977	23 563	

Alegat 2. do załącznika 5. do potrzeb

1	Dodatki lokalne. Dla zastępcy prezesa, 1 radcy Namiestnictwa i dla 4 starostów rocznie po 300 zł. 1 800 zł. z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 1.131 zł.	1 037	943	1 131	Wniosek na rok 1873 stawia się podług obecnego stanu urzędników którzy dodatki lokalne pobierają.
---	--	-------	-----	-------	---

Alegat 3. do załącznika 3. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelunowano na rok 1872	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Złr wal. anstr			
1	<p>Dyurny.</p> <p>3 dyurnistów po 1 zł. 20 c. dziennie 1.314 zł.</p> <p>1 dyurnista po 1 zł 15 c dziennie 419 „ 75 c</p> <p>1 dyurnista po 1 zł. 5 c. dziennie 3-3 „ 25 „</p> <p>7 dyurnistów po 1 złr. dziennie 2 555 „</p> <p>4 dyurnistów po 80 kr. dziennie 1.168 „</p> <p>razem 5.840 zł.</p> <p>z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ w kwocie 3.671 zł.</p>	3.444	3.681	3.671	Wniosek stawia się podług obecnego stanu dyurnistów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1873

Alegat 4. do załącznika 5 do potrzeb

1	<p>Remuneracye i zapomogi.</p> <p>Dla c. k. Namiestnictwa i wszy stkich komisyj miejscowych w całej Galicyi i w wielkiem Księstwie krakowskiem 4.000 zł.</p> <p>z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 2.514 zł</p>	2.514	2.514	2 514	Wniosek stawia się podług kwoty przez wysokie Ministeryum jakoteż i Sejm krajowy na lata 1871 i 1872 dozwolony.
---	--	-------	-------	-------	---

Alegat 5. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				
a)	Na opał lokalu 600 zł.				Kwota preliminowana na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871. dlatego daleko większa, ponieważ wyjątkowo w roku 1873. koszta za druki nowych arkuszy kuponowych do oblig indemniz. jakoteż i koszta za wkładanie nowych kartek do urny wypłacone będą.
b)	Na papier i potrzeby do pisania 600 "				
c)	Na druki, litografie i efekta kredytowe 800 "				
d)	na roboty introligatorskie 100 "				
e)	na czyszczenie lokalu 250 "				
f)	na sprzęty kancelaryjne 100 "				
g)	na oświetlenie lokalu i scho- dów 50 "				
h)	inne potrzeby i koszta lo- sowania 700 "				
i)	ryczałtowa kwota na przy- bory do pisania 134 "				
	razem 3 334 zł.				
	z tych wypada na fundusz indem. Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie 2.096 zł.				
	do tego koszta za druk nowych arkuszy kuponowych do obliga- cyj indemnizacyjnych w kwocie 7.287 zł i wydatki za wkładanie nowych kartek do urny w kwocie 200 zł				
	razem 9583 zł	1.785	2.096	9.583	

Alegat 6. do załącznika 5. do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				
1	Czynsz za lokal c k Namiestnic- twa jako Dyrekcyi funduszków indemnizacyjnych i komisji kra- jowej serwitutowej wynosi ro- cznie 1.171 zł.				Wniosek stawia się podług rze- czywiście opłacanego czynszu.
	z tych wypada na fundusz inde- mnizacyjny Galicyi wschodniej ²² / ₃₅ części w kwocie 736 zł.	908	516	736	

Alegat 7. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr			
	Koszta podróży.				
1	Koszta podróży c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i ewitutowych 600 zł.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby. Wynik w roku 1871. jest w porównaniu z wnioskiem na r. 1873. dla tego większy, ponieważ diety i koszta podróży zastępców obowiązanych za przeszłe lata aż po koniec grudnia 1870. r. dopiero w roku 1871 zarachowane i wypłacone zostały.
2	Dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych 800 „ razem . . . 1 400 zł				
	z tych wypada na fundusz Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 880 zł	1.058	880	880	

Alegat 8. do załącznika 5. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				Kwoty tych wydatków nie mogą być dokładnie oznaczone dla tego prelinują się wykazane kwoty na pokrycie możliwych wydatków.
1	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł. z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej $\frac{22}{35}$ części w kwocie 754 zł.	6	754	754	
2	Koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych razem	37		150	
		43	904	904	

Alegat 9. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Płace i dodatki dla komisyj miejscowych,				Wniosek stawia się podług te- razniejszego stanu urzędników przy komisjach lokalnych.
a)	1 starosta z roczną płacą 1.600 zł. i z dodatkiem . . . 600 „				
	2 komisarzy I. klasy z rocz. płacą po 1.200 zł. 2.400 „ dtto z dodatkiem po 600 zł. 1.200 „				
c)	2 komisarzy I. klasy z rocz. płacą po 1.000 zł. 2.000 „ dtto z dodatkiem 1 po 600 zł, 1 po 500 zł. 1.100 „				
d)	2 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 900 zł. 1.800 „ dtto z dodatkiem po 500 zł. 1.000 „				
e)	6 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 800 zł. 4.800 „ i z dodatkami po 500 zł. 3 000 „				
f)	2 adjunktów koncepto- wych z roczną płacą po 400 zł. 800 „ i z dodatkami po 500 zł. 1.000 „				
g)	Na możliwe podwyższe- nie płac 2.000 „				
h)	Na dodatki drożyzny dla powyższych urzędników 2 440 „				
	razem . . . 25.740 zł.	25.422	25.700	25.740	

B. Alegat 10. do załącznika 5 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
1	Dodatki na mieszkanie. Dla starosty przy komisji miejscowej we Lwowie . 210 zł	313	360	210	Wniosek ten obejmuje systemi zowane kwaterowe dla kierownika komisji we Lwowie.

B. Alegat 11. do załącznika 5. do potrzeb.

	Dyurny. Dla 16 dyurnistów po 1 zł. dziennie 5.840 zł.	6.610	6.588	5.840	Kwota niniejsza obliczona podług stanu obecnie zatrudnionych dyurnistów.
--	---	-------	-------	-------	--

B. Alegat 12. do załącznika 5 do potrzeb.

1	Potrzeby kancelaryjne. Dla 9 komisji miejscowych na potrzeby kancelaryjne, na opał, na usługę, na utrzymanie i czyszczenie lokalu, na posłańców, na wynagrodzenia świadków i na inne wydatki urzędowe po 250 zł razem	1.277	2.500	2.250	Wniosek stawia się w stosunku wydatków preliminowanych dla 10 komisji miejscowych na rok 1872. Wynik w roku 1871 jest dla tego znacznie mniejszy, ponieważ kosztą potrzeb kancelaryjnych kilku komisji miejscowych z roku 1871 c k kasa funduszków indemnizacyjnych we Lwowie dopiero w roku 1872 zarachowała.
---	---	-------	-------	-------	--

B. Alegat 13. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi.
		Zł. Wal austr			
1	<p align="center">Koszta podróży.</p> <p>Milowe dla 15 komisarzy, strawne dla 15 dyurnistów, jako też diety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów</p>	33.368	28.100	32.850	<p>Wniosek stawia się z uwzględnieniem wyniku za rok 1871 i z uwzględnieniem okoliczności że w roku 1873. znaczną ilość ekwiwalentów serwitutowych oddać wypadnie.</p> <p>Z preliminowanej kwoty większa część od stron funduszowi zwróconą zostanie.</p>

B. Alegat 14. do załącznika 5. do potrzeb.

1	<p align="center">Czynsz za lokal.</p> <p>Dla komisji miejscowej we Lwowie rocznie . . . 600 zł. dla 8 komisji miejscowych rocznie po 100 zł. . . 800 „ razem . . . 1.400 zł.</p>	1.002	1 350	1.400	<p>Wniosek niniejszy stawia się z uwzględnieniem prawdopodobnego podwyższenia czynszów w r. 1873</p>
---	--	-------	-------	-------	--

B. Alegat 15 do załącznika 5. do potrzeb.

1	<p align="center">Różne wydatki.</p> <p>Na różne potrzeby dla 9 komisji miejscowych po 30 zł. rocznie</p>	60	300	270	<p>Wniosek przy tak zmiennej rubryce stawia się wyżej dla tego że potrzebna kwota nie da się oznaczyć</p>
---	--	----	-----	-----	---

B. Załącznik 6. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł wal. austr.			
	Splaty kapitału.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 29. grudnia 1857 r. l. 11.881 ma być wylosowany z długu funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej w II-giem półroczu 1872 kwota 472.000 zł.</p> <p>a w I. półroczu 1873 kwota 472.000 „</p> <p>a zatem razem kwota 944.000 zł czyli wal aust 991.200 „</p> <p>która podług §. 19. instr. losowania dopiero po upływie pół roku wypłacona być ma, a mianowicie kwota za 2 półrocze 1872 r. dnia 1. maja 1873 r. a kwota za 1. półrocze 1873 dnia 1. listopada 1873. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota . . .</p>	941.724	991.200	991.200	<p>Kwota prelimitowana jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871 dla tego większą ponieważ kwota do losowania w roku 1871 oznaczona tylko 929.250 zł. wynosiła i ponieważ w roku 1873 znaczniejsza część dawniej wylosowanych obligacyj wykupiona zostanie.</p>
2	<p>do wykupna już wylosowanych ale jeszcze niewykupionych obligacyj indemnizacyjnych, prelimituje się kwota</p> <p>gdyż znaczna część takich obligacyj z powodu, że ostatni kupon 1. listopada 1873 jest płatny, zostanie wykupiona.</p>	—	—	40.000	
	razem . . .	941.724	991.200	1,031.200	

B. Załącznik 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Zł. wal austr.			
1	<p>Kwota wyrównawcza w kapitale.</p> <p>Kapitały obligacyami indemnizacyjnymi niepokryte wynosiły z końcem roku 1871 kwotę 781.211 zł. do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w roku 1872. kwota 18 009 „ co czyni razem . . . 799.220 zł z tej kwoty prawdopodobnie wypłacone zostanie w roku 1872. 269 990 „ pozostaje zatem jeszcze 529 230 zł z której to sumy prawdopodobnie w roku 1873. 200 000 zł wypłacone będą. Wnosi się zatem na pokrycie kwot wyrównanych w gotówce przy wypłacie powyższych 200.000 zł kwota</p>	703	1.340	1 750	Wniosek stawia się na podstawie wyniku z r. 1871. i z uwzględnieniem wypłat możliwych w roku 1873.

B. Załącznik 8. do potrzeb.

1	<p>Kwota wyrównawcza w rentach zaległych.</p> <p>Prawdopodobnie będą w roku 1873. jeszcze obrachunki rent zaległych przeprowadzone, przeto wnosi się na pokrycie kwot wyrównawczych w gotówce od już obliczonych i jeszcze się obliczyć mających rent zaległych z uwzględnieniem wyniku za rok 1871. kwota 400 zł.</p>	1.490	480	400	
---	---	-------	-----	-----	--

B Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł wal. austr.			
	Renty dla uprawnionych.				
1	<p>Z końcem roku 1871. wynosił dług w obligacjach indemnizacyjnych 48,154.950 zł.</p> <p>a po potrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie: 30 paździer- nika 1871 472.000 zł.</p> <p>a 30.kwietn.1872. 472.000 zł.</p> <p>razem 944.000 zł.</p> <p>zmniejsza się t n że na 47,210.950 zł</p> <p>a gdy w r 1872 przybędą prawdo- podobnie nowo wystawione obli- gacje indemniza- cyjne w kwocie 300.000 zł.</p> <p>zatem wynosić bę- dzie dług z koń- cem roku 1872 47,510.950 zł</p> <p>od której to sumy na pokrycie odsetek na rok 1873. wnosi się kwota . . . 2,375.547 złr 30 kr.</p> <p>czyli wal. au. 2,494.324 zł 87 c.</p>	2 708.942	—	2,494.325	<p>Wynik w roku 1871. był dla tego większy, ponieważ zaległe kupony, jakoteż i renta w go- tówce z przeszłych lat w r. 1871 w wielkiej ilości zapłacone zostały</p>
2	<p>prawomocnie przyznane kapitały i renty zaległe obligami indemnizacyjnymi nie pokryte wynoszą z końcem r. 1871 794.230 zł.</p> <p>a po doliczeniu pra- wdopodobnie w roku 1872 przyznać się mających kwot . . . 35.000 zł.</p> <p>wynosić będą ta- kowe 829.230 zł.</p> <p>która kwota przez prawdopodobną a- sygnację w roku 1872. kwoty 300.000 zł</p> <p>zmniejszy się na . . . 529.230 zł.</p>				

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr			
3	od tej sumy 5cjo-procentowa renta w gotówce na rok 1873 preliniuje się w kwocie 26,461 złr. 30 kr czyli wal. austr. 27 784 zł. 52 ¹ / ₂ c.	76.099	—	27.785	
	Zaległość w odsetkach z końcem roku 1871. wynosi 718.777 zł. z której to kwoty ze względu na wynik ostatnich 3 lat prawdopodobnie wypadnie wypłacić kwotę 164.453 zł.	—	—	164.453	
	Suma	2,785.041	2,594.078	2,686.563	

B Załącznik 10 do potrzeb

1	Nadzwyczajne wydatki.				
	Zwrot wypłaconych dodatków indemnizacyjnych, nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych kwot	150.490	23.000	25.000	Kwota na wydatki niniejsze dokładnie oznaczoną być nie może Wynik w roku 1871. jest dla tego tak wielki, ponieważ c. k. kasa funduszów indemnizacyjnych dodatki indemnizacyjne wpłacone przez kolej Karola Ludwika w c. k. urzędzie podatkowym we Lwowie od podatku dochodowego, wyłącznie jako przychód dla funduszu indemn. Galicyi wschodniej zarachowała, przezco z wypłaconej kwoty fund. ind. Galicyi zachodniej kwota 95.666 zł. z fund. ind. W. Księstwa Krakowskiego kwota 33 820 zł. zwrócone być musiały.

**Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Galicyi zachodniej
na rok słoneczny 1873.**

Lwów dnia 23 maja 1872.

Liczba porządk. i załączników	A. P o k r y c i e				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	Wniosek c. k. rządu na rok 1873.	
		zł. wal austr.			
	I. Od obowiązanych.				
1/1	Wpłata kapitałów	143.165	100.540	98.680	
2/2	„ rent	32.170	18.930	17.810	
3/3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	21.186	9.400	17.488	
	II. Od kraju.				
4/4	Dodatki indemnizacyjne od podat- ków	1,034.475	898.941	902.924	
5	Daniny od zboża i soli	—	—	—	
5 ¹ / ₂	Wpłaty uprawnionych do zaokrą- glenia kapitału	31	—	—	
	III. Ze skarbu Państwa,				
6	Wynagrodzenie laudemialne . . .	—	—	—	
7	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—	
8	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu Państwa	—	—	—	
9	Ze Skarbu Państwa:				
	a) subwencya zaliczki	1,134.227	1,104.898	1,181.857	
	b) oprocentowane	185.377	—	—	
	razem	2,550.631	2,132.709	2,218.759	
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	—	2,218.759	
	Pozostaje do lokowania	—	—	—	

Liczba porządk. i załączników	B, P o t r z e b y				U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	Wniosek c. k. rządu na rok 1873.	
		zł. wal. austr.			
1/5	Koszta zarządu	41.575	45.681	56.185	
2/6	Spłata kapitałów:				
	a) przez losowanie	513.544	571.200	601.200	
	b) przez wykupno obligacyj . .	—	—	—	
3/7	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	1.068	800	1.000	
4/8	„ „ w rentach .	832	1.000	1.000	
5/9	Renty dla uprawnionych . . .	1,613.106	1,505.228	1,550.974	
6	Wynagrodzenie laudemialne . .	—	—	—	
7	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
8	Zwroty zaliczek ze Skarbu Państwa	372.299	—	—	
9/10	Nadzwyczajne wydatki	7.753	8.800	8.400	
	razem . .	2,550.177	2,132.709	2,218.759	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1871. pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za zniesioną dziesięć, me-szne, i czynsze emfiteutyczne, w kwocie 640.580 zł. do tego przybędzie pra-wdopodobnie w ro-ku 1872 1.735 „ będzie przeto razem 642.315 zł. z tej kwoty prawdopo-dobnie spłacą obo-wiązani w roku 1872 kwotę 100 540 „ a zatem pozostanie kwo-ta 541.775 zł. z której prawdopodo-bnie w roku 1873. wpłynię 98 680 zł.</p>	143.165	100.540	98.680	Różnica między wnioskiem na rok 1873 a wynikiem za rok 1871 polega na tem, że wpłata niektó-rych kapitałów z końcem roku 1872 się kończy, jakoteż i na tem, że wynik z roku 1871 obejmuje znaczną część spłaconych rat z poprzednich lat.

A. Załącznik 2, do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitału wykupna według za-łącznika 1. pokrycia w kwo-cie 541 775 zł. wykazanego, wnosi się przychód tytułem 5cio procentowych od-setków na rok 1873 w kwo-cie. 17.810 zł.</p>	32.170	18.930	17.810	<p>Przyczyny różnicy między wy-nikiem z roku 1871 a wnioskiem na rok 1873 podane, są już w za-łączniku.</p> <p>Nadmienia się także, że zna-czna część kapitałów spłaconą by-wa w ratach umarzających dla-tego też na odsetki prelininuje się mniejsza kwota, niżby wypa-dała podług kwoty spłacić się ma-jących kapitałów.</p>
---	---	--------	--------	--------	--

A. Załącznik 3 do pokrycia

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Złr. wal. austr.			
1	Odsetki za zwłoki i inne dochody.				Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w roku 1871.
a)	odsetki za zwłoki od rat w terminie niespłaconych	5.607	4.400	4.300	
b)	zwrot kosztów podróży w sprawach serwitutowych i indemnizacyjnych	7.406	2.760	8.570	
c)	dochody ze sprzedaży książeczek płatniczych i druków indemnizacyjnych	77	10	8	
d)	Taxy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	314	210	260	
e)	Zwrot za brakujące kupony obligacyj indemnizacyjnych	5.243	1.920	4.300	
f)	zwrot nienależnie wypłaconych kapitałów i odsetek	—	—	—	
g)	zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	184	—	—	
h)	zwroty rachunkowe i inne	2.355	100	50	
	razem	21.186	9.400	17.488	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

1	<p>Dodatki indemnizacyjne od podatków.</p> <p>Podług wykazów c. k. urzędów podatkowych Galicji zachodniej wynosiła sprawdzona należność w dodatkach dla funduszu indemnizacyjnego w roku 1871 kwotę 902 923 zł.</p> <p>Gdy sprawdzona należność za rok 1872 dopiero z początkiem roku 1873 wykazaną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższa kwota jako prawdopodobny dochód na rok 1873.</p>	1,034.475	898.941	902.924	<p>Przy tym wniosku przyjmuje się dodatek ustanowiony rozporządzeniem wysokiego Ministerium z d. 19 grudnia 1871 r. l. 17898 na rok 1872 po 51 cnt. od jednego zł. reńskiego podatku.</p>
---	--	-----------	---------	---------	---

2. Zaliczenie 3 do gozycia

Lpowa	Wzrost		Wzrost w 1871 1872	Wzrost w 1873 1874	Wzrost w 1875 1876	Wzrost w 1877 1878	Wzrost w 1879 1880
	1871	1872					
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							
58							
59							
60							
61							
62							
63							
64							
65							
66							
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							
82							
83							
84							
85							
86							
87							
88							
89							
90							
91							
92							
93							
94							
95							
96							
97							
98							
99							
100							

3. Zaliczenie 4 do gozycia

Lpowa	Wzrost		Wzrost w 1871 1872	Wzrost w 1873 1874	Wzrost w 1875 1876	Wzrost w 1877 1878	Wzrost w 1879 1880
	1871	1872					
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							
58							
59							
60							
61							
62							
63							
64							
65							
66							
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							
82							
83							
84							
85							
86							
87							
88							
89							
90							
91							
92							
93							
94							
95							
96							
97							
98							
99							
100							

Wykaz

sprawdzonej należności dodatków od podatków stałych na fundusz indemnizacyjny
Galicyi zachodniej za rok 1871.

Liczba po- rządkowa	Urzędy podatkowe	Kwota w W. A.	
		Złoty	kr.
1	Biała	47.503	31 ¹ / ₂
2	Bochnia	46.038	87 ¹ / ₂
3	Brzesko	45.604	37
4	Brzozów	2.917	95
5	Dąbrowa	28.930	4 ¹ / ₂
6	Gorlice	31.021	51
7	Grybów	16.928	27 ¹ / ₂
8	Jarosław	664	92 ¹ / ₂
9	Jasło	35.148	33
10	Kolbuszów	27.458	11
11	Krosno	30.044	43
12	Łańcut	47.432	66
13	Limanów	23.132	14 ¹ / ₂
14	Mielec	27.748	33 ¹ / ₂
15	Myślenice	28.210	5
16	Nowy - Targ	19.461	13 ¹ / ₂
17	Nowy - Sącz	40.864	33 ¹ / ₂
18	Nisko	23.958	62 ¹ / ₂
19	Pilzno	32.772	98 ¹ / ₂
20	Ropczyce	27.322	94 ¹ / ₂
21	Rzeszów	60.349	50 ¹ / ₂
22	Tarnobrzeg	24.096	32
23	Tarnów	51.938	32 ¹ / ₂
24	Wadowice	45.665	86
25	Wieliczka	59.385	94
26	Żywiec	28.799	46 ¹ / ₂
27	Lwów kolej żelazna	49.525	7 ¹ / ₂
	Razem	902.923	84

Lwów dnia 23. Maja 1872.

Wykaz

Ciebień zachodniej za rok 1871.
 (Ciebień zachodniej za rok 1871.)

Lp. porządkowa	Nazwa miejscowości	Wzrost w stopniach i kł.	Wzrost w stopniach i kł.
1	Biała	47.808 31	1/2
2	Białobruno	46.038 87	1/2
3	Białobruno	45.804 37	1/2
4	Białobruno	5.917 98	1/2
5	Białobruno	22.930 4	1/2
6	Białobruno	41.021 91	1/2
7	Białobruno	46.028 27	1/2
8	Białobruno	604 92	1/2
9	Białobruno	32.148 33	1/2
10	Białobruno	37.488 11	1/2
11	Białobruno	30.044 43	1/2
12	Białobruno	47.482 08	1/2
13	Białobruno	23.122 14	1/2
14	Białobruno	27.148 33	1/2
15	Białobruno	22.210 2	1/2
16	Białobruno	10.081 13	1/2
17	Białobruno	40.204 33	1/2
18	Białobruno	22.028 82	1/2
19	Białobruno	82.172 08	1/2
20	Białobruno	47.322 04	1/2
21	Białobruno	10.248 20	1/2
22	Białobruno	24.008 32	1/2
23	Białobruno	21.082 22	1/2
24	Białobruno	27.082 00	1/2
25	Białobruno	20.222 04	1/2
26	Białobruno	12.122 40	1/2
27	Białobruno	40.222 1	1/2
Razem		905.938 24	

Lp. pozycji	Nazwa wydatku	Wzrost	Ujemność	Saldo	Lp. pozycji
1	Wydatki na wydział	1000	1000		
2	Wydatki na wydział	1000	1000		
3	Wydatki na wydział	1000	1000		
4	Wydatki na wydział	1000	1000		
5	Wydatki na wydział	1000	1000		
6	Wydatki na wydział	1000	1000		
7	Wydatki na wydział	1000	1000		
8	Wydatki na wydział	1000	1000		
9	Wydatki na wydział	1000	1000		
10	Wydatki na wydział	1000	1000		
11	Wydatki na wydział	1000	1000		
12	Wydatki na wydział	1000	1000		
13	Wydatki na wydział	1000	1000		
14	Wydatki na wydział	1000	1000		
15	Wydatki na wydział	1000	1000		
16	Wydatki na wydział	1000	1000		
17	Wydatki na wydział	1000	1000		
18	Wydatki na wydział	1000	1000		
19	Wydatki na wydział	1000	1000		
20	Wydatki na wydział	1000	1000		
21	Wydatki na wydział	1000	1000		
22	Wydatki na wydział	1000	1000		
23	Wydatki na wydział	1000	1000		
24	Wydatki na wydział	1000	1000		
25	Wydatki na wydział	1000	1000		
26	Wydatki na wydział	1000	1000		
27	Wydatki na wydział	1000	1000		
28	Wydatki na wydział	1000	1000		
29	Wydatki na wydział	1000	1000		
30	Wydatki na wydział	1000	1000		
31	Wydatki na wydział	1000	1000		
32	Wydatki na wydział	1000	1000		
33	Wydatki na wydział	1000	1000		
34	Wydatki na wydział	1000	1000		
35	Wydatki na wydział	1000	1000		
36	Wydatki na wydział	1000	1000		
37	Wydatki na wydział	1000	1000		
38	Wydatki na wydział	1000	1000		
39	Wydatki na wydział	1000	1000		
40	Wydatki na wydział	1000	1000		
41	Wydatki na wydział	1000	1000		
42	Wydatki na wydział	1000	1000		
43	Wydatki na wydział	1000	1000		
44	Wydatki na wydział	1000	1000		
45	Wydatki na wydział	1000	1000		
46	Wydatki na wydział	1000	1000		
47	Wydatki na wydział	1000	1000		
48	Wydatki na wydział	1000	1000		
49	Wydatki na wydział	1000	1000		
50	Wydatki na wydział	1000	1000		
51	Wydatki na wydział	1000	1000		
52	Wydatki na wydział	1000	1000		
53	Wydatki na wydział	1000	1000		
54	Wydatki na wydział	1000	1000		
55	Wydatki na wydział	1000	1000		
56	Wydatki na wydział	1000	1000		
57	Wydatki na wydział	1000	1000		
58	Wydatki na wydział	1000	1000		
59	Wydatki na wydział	1000	1000		
60	Wydatki na wydział	1000	1000		
61	Wydatki na wydział	1000	1000		
62	Wydatki na wydział	1000	1000		
63	Wydatki na wydział	1000	1000		
64	Wydatki na wydział	1000	1000		
65	Wydatki na wydział	1000	1000		
66	Wydatki na wydział	1000	1000		
67	Wydatki na wydział	1000	1000		
68	Wydatki na wydział	1000	1000		
69	Wydatki na wydział	1000	1000		
70	Wydatki na wydział	1000	1000		
71	Wydatki na wydział	1000	1000		
72	Wydatki na wydział	1000	1000		
73	Wydatki na wydział	1000	1000		
74	Wydatki na wydział	1000	1000		
75	Wydatki na wydział	1000	1000		
76	Wydatki na wydział	1000	1000		
77	Wydatki na wydział	1000	1000		
78	Wydatki na wydział	1000	1000		
79	Wydatki na wydział	1000	1000		
80	Wydatki na wydział	1000	1000		
81	Wydatki na wydział	1000	1000		
82	Wydatki na wydział	1000	1000		
83	Wydatki na wydział	1000	1000		
84	Wydatki na wydział	1000	1000		
85	Wydatki na wydział	1000	1000		
86	Wydatki na wydział	1000	1000		
87	Wydatki na wydział	1000	1000		
88	Wydatki na wydział	1000	1000		
89	Wydatki na wydział	1000	1000		
90	Wydatki na wydział	1000	1000		
91	Wydatki na wydział	1000	1000		
92	Wydatki na wydział	1000	1000		
93	Wydatki na wydział	1000	1000		
94	Wydatki na wydział	1000	1000		
95	Wydatki na wydział	1000	1000		
96	Wydatki na wydział	1000	1000		
97	Wydatki na wydział	1000	1000		
98	Wydatki na wydział	1000	1000		
99	Wydatki na wydział	1000	1000		
100	Wydatki na wydział	1000	1000		

P r e l i m i n a r z

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej pokryć się mających
na rok słoneczny 1873.

A, C, k. N a m i e s t n i c t w o					
Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	Wniosek c k. rządu na rok 1873.	U w a g i
		zł wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	8.795	10.897	12.853	Podział kosztów dla c k Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nasąpił na podstawie dekretu ministerjalnego z dnia 1. października 1867. do l. 15 871. podług którego fundusz Galicyi zachodniej ^{12/35} części wszystkich kosztów ponosi
2	Dodatki lokalne	566	514	617	
3	Dyurny	1.878	2.008	2.002	
4	Remuneracye i zapomogi	1.372	1.372	1.372	
5	Potrzeby kancelaryjne	974	1.143	5.512	
6	Czynsze na mieszkania	495	281	402	
7	Koszta podróży	450	480	480	
8	Różne wydatki	19	512	512	
	razem	14.549	17.207	23.750	
	Do tego wydatki dla komisji miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	27.026	28.474	32.435	
	Suma ogólna	41.575	45.681	56.185	

c. k, l o k a l n e k o m i s y e

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimi-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1871.	nowano na rok 1872.	c k. rządu na rok 1873.	
		zł. wal. austr.			
9	Płace i dodatki	8.639	9.573	11.905	
	Dodatki lokalne	—	—	—	
10	Dyurny	2.696	2.129	2.464	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	Kwota na remuneracye i zapomogi dla komisij miejscowych jest pod pozycyą 4 przy c k. Namieśtnictwie prelininowana.
11	Potrzeby kancelaryjne	477	1.205	1.437	
12	Koszta podróży i diety rzeczo- znawców	14.984	15.000	16.000	
13	Czynsze za mieszkania	176	423	457	
14	Rozmaite wydatki	54	144	172	
	Suma	27.026	28.474	32.435	

B. Alegat 1. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Place, dodatki i wynagrodzenia dla służby w c. k. Namiestnictwie.				Wniosek na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871. większy dla tego, że dodatek na drożyznę dla poszczególnionych urzędników w kwocie 4.755 zł. w r. 1871. nie istniał, jako też dla tego, że urzędnicy oddziału rachunkowego dla spraw indemnizacyjnych w r. 1871. swoje płacy z etatu politycznego pobierali.
1	1 zastępca prezesa z roczną płacą 2.700 zł. i z dodatkiem 400 „				
	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą 2.200 „				
	1 starosta powiatowy z roczną płacą 2.000 „				
	3 starostów powiatowych z roczną płacą po 1600 4.800 „				
	1 sekretarz referujący z roczną płacą 1.300 „ i z dodatkiem 250 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.200 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.000 „				
	1 komisarz II klasy z roczną płacą 900 „				
	6 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 800 zł. 4.800 „				
	5 konceptowych adjunktów z roczną płacą po 400 zł. 2.000 „				
	Remuneracye dla 3 konceptowych adjunktów po 300 zł. 900 „				
	Oddział rachunkowy.				
2	1 oficyał I. klasy z roczną płacą 1.000 „				

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1812.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	2 oficyałów I. klasy z roczną płacą po 900 zł. 1800 „				
	1 oficyał II. klasy z roczną płacą 700 „				
3	Oddział manipulacyjny.				
	2 oficyałów z roczną płacą po 700 zł. . . . 1.400 zł.				
	1 oficyał z roczną płacą 600 zł.				
4	Służba.				
	1 woźny z roczną płacą 350 zł.				
	2 stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 432 „				
5	na możliwe podwyżki płac 2.000 „				
6	na dodatki drożyzny dla powyższych urzędników i sług 4.755 „ razem . . . 37.487 zł.				
	z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 12.853 zł	8 795	10 897	12.853	

B. Alegat 2. do załącznika 5. do potrzeb.

	Dodatki lokalne.			Wniosek na rok 1873 stawia się podług obecnego stanu urzędników którzy dodatki lokalne pobierają.
1	Dla zastępcy prezesa, 1 radcy Namiestnictwa i dla 4 starostów rocznie po 300 zł. . 1 800 zł. z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 617 zł.	566	514	617

B. Alegat 3. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Złr. wal. anstr.			
1	<p align="center">Dyurny.</p> <p>3 dyurnistów po 1 zł 20 c. dziennie 1.314 zł 1 dyurnista po 1 zł 15 c. dziennie 419 „ 75 c 1 dyurnista po 1 zł. 5 c. dziennie 383 „ 25 „ 7 dyurnistów po 1 złr. dziennie 2.555 „ 4 dyurnistów po 80 kr. dziennie 1.168 „ razem 5.840 zł</p> <p>z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ w kwocie 2.002 zł.</p>	1.878	2.008	2.002	Wniosek stawia się podług obecnego stanu dyurnistów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1873

B. Alegat 4. do załącznika 5. do potrzeb.

1	<p align="center">Remuneracye i zapomogi.</p> <p>Dla c. k. Namiestnictwa i wszystkich komisij miejscowych w całej Galicyi i w wielkiem Księstwie krakowskiem 4.000 zł. z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej $\frac{12}{35}$ części w kwocie 1.372 zł.</p>	1.372	1.372	1.372	Wniosek stawia się podług kwoty przez wysokie Ministerjum jakoteż i Sejm krajowy na lata 1871 i 1872 zezwolony.
---	---	-------	-------	-------	---

B. Alegat 5. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Kwota preliminowana na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem na rok 1871. dlatego daleko większa, ponieważ wyjątkowo w roku 1873. koszta za druki nowych arkuszy kuponowych do oblig. indemniz. jakoteż i koszta za wkładanie nowych kartek do urny wypłacone będą.
a)	Na opał lokalu	600 zł.			
b)	Na papier i potrzeby do pisania	600 „			
c)	Na druki, litografie i efekta kredytowe	800 „			
d)	na potrzeby introligatorskie	100 „			
e)	na czyszczenie lokalu	250 „			
f)	na sprzęty kancelaryjne	100 „			
g)	na oświetlenie lokalu i schodów	50 „			
h)	inne potrzeby i koszta losowania	700 „			
i)	ryczałtowa kwota na przybory do pisania	134 „			
	razem	3,334 zł.			
	z tych wypada na fundusz indem. Galicyi zachodniej ¹² / ₃₅ części w kwocie	1 143 zł.	974	1.143	1.143
	do tego koszta za druk nowych arkuszy kuponowych do obligacji indemnizacyjnych w kwocie	4 219 zł.			4 219
	i wydatki za wkładanie nowych kartek do urny w kwocie 150 zł.				150
	razem	5 512 zł.	974	1.143	5.512

B. Alegat 6. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
1	Czynsz za lokal.				
	Czynsz za lokal c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszów indemnizacyjnych i komisji krajowej serwitutowej wynosi rocznie	1,171 zł.			
	z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej ¹² / ₃₅ części w kwocie	402 zł.	495	281	402
					Wniosek stawia się podług rzeczywiste opłacanego czynszu.

B. Alegat 7. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Koszta podróży.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1873.
1	Koszta podróży c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych 600 zł.				
2	Dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych 800 „ razem . . . 1 400 zł.				
	z tych wypada na fundusz Galicyi zachodniej ¹² / ₃₅ części w kwocie 480 zł.	450	480	480	

B. Alegat 8. do załącznika 5. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				Kwoty tych wydatków nie mogą być dokładnie oznaczone, dla tego preliminują się wykazane kwoty na pokrycie możliwych wydatków.
1	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł. z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Galicyi zachodniej ¹² / ₃₅ części w kwocie 412 zł.	19	412	412	
2	Koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych	—	100	100	
	razem	19	512	512	

B. Alegat 9. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Place i dodatki.				Preliminuje się większa kwota w porównaniu z wynikłością r. 1871. z powodu ustanowienia jednej nowej komisji miejscowej i z powodu dodatków drożyzny.
a)	1 komisarz I. klasy po 1.200 zł. z rocznym dodatkiem 600 „	1.800	—	1.800	
b)	2 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 900zł. 1.800 „ i rocznym dodatkiem po 500 zł. 1.000 „	2.800	—	2.800	
c)	2 komisarzy z roczną płacą po 800 zł. 1.600 „ i dodatkiem po 500 zł. 1.000 „	2.600	—	2.600	
d)	1 konceptista z roczną płacą 800 „ i dodatkiem 500 „	1.300	—	1.300	
e)	Na możliwe podwyższe- nie płac 1.000 „	—	—	—	
f)	na dodatek drożyzny przypadający na rok 1873. dla urzędników wyżej wykazanych . . . 980 „ razem . . . 10.480 zł.	—	8.100	10.480	
	Do tego wydatki komisji miejsco- wej w Krakowie . . . 1.900 zł. z czego wypada na zachodnią Ga- licję $\frac{3}{4}$ w kwocie razem 8.639	—	1.473	1.425	
		8.639	9.573	11.905	

B. Alegat 10. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Dyurny.				
1	Dla 6 dyurnistów po 1 zł. dziennie. za 365 dni	—	1.830	2.190	Ta kwota obliczona podług stanu obecnie zatrudnionych dyurnistów.
2	dla 5 komisji miejscowych tudzież dla komisji miejscowej w Krakowie i dyurnista po 1 zł.			365 „	
	z czego wypada na Galicyę zachodnią ³ / ₄ w kwocie	—	299	274	
	razem	2.696	2.129	2.464	

B. Alegat 11. do załącznika 5. do potrzeb.

	Potrzeby kancelaryjne.				
1	Dla 5 komisji miejscowych na potrzeby kancelaryjne na opał, na rąbanie drzew, na stróża, na utrzymanie i czyszczenie lokalu, na posłańców i inne wydatki urzędowe po	—	1.000	1.250	Ta kwota preliniuje się na r. 1873 według potrzeby dla 5 komisji miejscowych. Wynikłość w roku 1871 jest dla tego mniejsza, ponieważ wydatki urzędowe i kancelaryjne komisji miejscowych z ostatnich miesięcy roku 1871 c. k. kasa funduszu indemniz. dopiero w roku 1872 zarachowała.
	Do tego wydatki komisji miejscowej w Krakowie			250 „	
	z czego wypada na zachodnią Galicyę ³ / ₄ w kwocie	—	205	187	
	Razem	477	1.205	1.437	

B. Alegat 12. do załącznika 5. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi.
		Zł. Wal. austr			
1	<p align="center">Koszta podróży.</p> <p>Milowe dla 6. komisarzy, strawne dla 6 dyurnistów tudzież dyety i milowe dla rzeczoznawców i inżynierów</p>	14.984	15 000	16.000	<p>Wniosek stawia się z uwzględnieniem wynikłości r. 1871 tudzież ze względu na komisye w r 1873 z powodu oddawania ekwiwalentów serwitutowych przeprowadzić się mające.</p> <p>Znaczna część kwoty preliminowanej zostanie funduszowi indemniz. od stron zwróconą.</p>

B. Alegat 13. do załącznika 5. do potrzeb.

Czynsz za lokal.					
1	<p>Dla 1 komisji miejscowej</p> <p>rocznie 100 zł.</p> <p>dla 2. dto po 72 zł . . . 144 „</p> <p>dla 2. dto „ 50 zł. . . . 100 „</p> <p>razem 344 „</p> <p>nareszcie dla komisji miejscowej w Krakowie rocznie . 150 „</p> <p>z czego wypada na zachodnią Galicyę $\frac{3}{4}$ w kwocie</p> <p>razem</p>	—	300	344	<p>Ta kwota preliminaruje się według prawdopodobnej potrzeby.</p> <p>Wynikłość roku 1871. jest dla tego mniejszą, ponieważ komisya miejscowa w Krakowie była w budynku rządowym umieszczona, a powtóre, że w ostatnich miesiącach r. 1871. płacone czynsze za komisye miejscowe dopiero w r. 1872. przy c. k. kasie funduszowej zarachowano.</p>
		176	423	457	

B. Alegat 14. do załącznika 5. do potrzeb.

Różne wydatki.					
1	<p>Na różne potrzeby urzędowe dla 5 komisji miejscowych rocznie po 30 zł.</p> <p>razem 150 „</p> <p>do tego $\frac{3}{4}$ części komisji miejscowej w Krakowie</p> <p>razem</p>	—	120	150	<p>Wniosek robi się wyższy z powodu, że potrzebna kwota nie da się oznaczyć.</p>
		54	144	172	

B. Załącznik 6. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
Splaty kapitału.					
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 29. grudnia 1857 r. l. 11.881 ma być wylosowany z długu funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej w II-gim półroczu 1872 kwota 272.000 zł.</p> <p>a w I. półroczu 1873 kwota 272.000 „</p> <p>a zatem razem kwota 544.000 zł czyli wal. austr. 571.200 „</p> <p>która podług §. 19. instr. losowania dopiero po upływie pół roku wypłacona być ma, a mianowicie kwota za 2 półrocze 1872 r. dnia 1. maja 1873 r. a kwota za 1. półrocze 1873 dnia 1. listopada 1873. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się zatem powyższa kwota . . .</p>	513.544	571.200	571 200	<p>Kwota preliminowana jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871 dla tego większą ponieważ kwota do losowania w roku 1871 oznaczona, tylko 499.800 zł. wynosiła i ponieważ w roku 1873 znacznie szła część dawniej wylosowanych obligacyj wykupiona zostanie.</p>
2	<p>do wykupna już wylosowanych ale jeszcze niewykupionych obligacyj indemnizacyjnych, preliminuje się kwota</p> <p>gdyż znaczna część takich obligacyj z powodu, że ostatni kupon 1. listopada 1873 jest płatny, zostanie wykupiona.</p>	—	—	30.000	
	razem	513.544	571.200	601.200	

B. Załącznik 7. do potrzeb

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wało na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Zł. wal austr.			
	Kwota wyrównawcza w kapitale.				
1	<p>Kapitały obligacyami indemnizacyjnymi niepokryte wynosiły z końcem roku 1871 kwotę 68.533 zł.</p> <p>do tej kwoty przybędzie prawdopodobnie w roku 1872. kwota 6.907 „</p> <p>co czyni razem 75.440 zł.</p> <p>z tej kwoty prawdopodobnie wypłacone zostanie w roku 1872. 18.900 „</p> <p>pozostaje zatem jeszcze 56 540 zł.</p> <p>z której to sumy prawdopodobnie w roku 1873. 16.200 zł. wypłacone będą.</p> <p>a zatem na pokrycie kwot wyrównawczych spłacić się mających w gotówce przy wypłacie powyższych 16.200 zł</p> <p>wnosi się kwota 1.000 „</p>	1.068	800	1 000	Wniosek stawia się na podstawie wyniku z r. 1871. i z uwzględnieniem wypłat możliwych w roku 1873.

B. Załącznik 8. do potrzeb

	Kwota wyrównawcza w rentach zaległych.				
1	<p>Prawdopodobnie będą w roku 1873. jeszcze obrachunki rent zaległych przeprowadzone, przeto wnosi się na pokrycie kwot wyrównawczych w gotówce od już obliczonych i jeszcze się obliczyć mających rent zaległych z uwzględnieniem wyniku za rok 1871 kwota</p>	832	1.000	1.000	

B. Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Z końcem roku 1871. wynosił dług w obligacjach indemnizacyjnych 28,186.720 zł. a po potrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie: 31 października 1871. 272.000 zł. a 30. kwietn. 1872. 272.000 zł. razem 544.000 zł.</p> <p>zmniejszy się tenże na 27,642 720 zł. a gdy w r 1872. przybędą prawdopodobnie nowo wystawione obligacje indemnizacyjne w kwocie 18.900 zł. zatem wynosić będzie dług z końcem roku 1872 27,661.620 zł od której to sumy na pokrycie odsetek na rok 1873. wnosi się kwota 1,383.081 zł czyli wal. austr. 1,452 235 zł.</p>	1,610.780	1,505.228	1,452.235	Wynik w roku 1871. był dla tego większy, ponieważ zaległe kupony, w większej ilości wymieniane zostały
2	<p>prawomocnie przyznane kapitały i renty zaległe obligacjami jeszcze nie pokryte wynoszą z końcem r. 1871 72 139 zł. a po doliczeniu prawdopodobnie w roku 1872 przyznać się mających kapitałów i rent w kwocie 10 294 zł. wynosić będzie takowa 82.433 zł która kwota przez prawdopodobną asygnację w roku 1872. kwoty 25.900 zł zmniejszy się na 56.533 zł.</p>				

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr			
3	od tej sumy wynoszą procenta za przeszłe lata do końca roku 1873 w kwocie 50.879 zł. 42 kr czyli wal. austr. 53.423 zł. 68 $\frac{1}{2}$ c. z której kwoty w roku 1873 prawdopodobnie na renty i procenta wyrównawcze wypłaci się suma 23.862 zł.	2.326	—	23.862	
	Zaległość w odsetkach z końcem roku 1871. wynosi 454.158 zł. z której to kwoty ze względu wyniku w ostatnich 3 latach prawdopodobnie wypadnie wypłacić kwotę	—	—	74.877	
	razem	4,613.106	1,505.228	1,550.974	

B. Załącznik 10 do potrzeb

1	Nadzwyczajne wydatki.				Kwota na wydatki niniejsze nawet w przybliżeniu oznaczoną być nie może, przeto takowa z uwzględnieniem wyniku z roku 1871 się preliminuje.
	Zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych kwot	7.753	8.800	8.400	

Liczba	Wzrost		Wzrost z roku 1871	Liczba z roku 1872	Wzrost z roku 1878
	N. w. g.				
1	1 018 108	1 002 222	1 018 108	1 002 222	1 000 000
2	2 320	2 320	2 320	2 320	2 320
3	1 018 108	1 002 222	1 018 108	1 002 222	1 000 000

II Zaliczenia 100 do gotówki

Liczba	Wzrost		Wzrost z roku 1871	Liczba z roku 1872	Wzrost z roku 1878
	N. w. g.				
1	1 018 108	1 002 222	1 018 108	1 002 222	1 000 000
2	2 320	2 320	2 320	2 320	2 320
3	1 018 108	1 002 222	1 018 108	1 002 222	1 000 000

Wzrost w zaliczeniach dochodzi do
 1 018 108 z roku 1871
 1 002 222 z roku 1872
 1 000 000 z roku 1878

Wzrost w zaliczeniach dochodzi do
 1 018 108 z roku 1871
 1 002 222 z roku 1872
 1 000 000 z roku 1878

**Sumaryczny preliminarz
funduszu indemnizacyjnego
dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego
na rok słoneczny 1873.**

Lwów dnia 23 maja 1872.

Liczba porządk. i załączników	A. P o k r y c i e			U w a g i
	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	
		zł. wal austr.		
	I. Od obowiązanych.			
1/1	Wpłata kapitałów	61.332	53.270	49.800
2/2	„ rent	4.011	2.180	1.850
3/3	Odsetki za zwłokę i inne dochody	2.964	2.100	2.133
	II. Własne dochody.			
4/4	Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	6.565	6.524	8.729
5/5	Dochód za sprzedane obligacje indemnizacyjne	2.100	—	—
	III. Od kraju.			
6/6	Dodatki indemnizacyjne od poda- tków	221.150	157.466	196.379
7	Daniny od zboża i soli	—	—	—
	IV. Ze skarbu Państwa,			
8	Wynagrodzenie laudemiałne	—	—	—
9	Odsetki od ulokowanych nadwyżek funduszowych	—	—	—
10	Zwroty kapitałów od c. k. Skarbu Państwa	—	—	—
11	Zaliczki ze Skarbu Państwa:			
	a) nieoprocentowane	6.534	—	—
	b) oprocentowane	—	—	—
	razem	304.656	221.540	258.891
	W porównaniu z potrzebą w kwocie	—	—	258.891
	Pozostaje do lokowania	—	—	—

B. P o t r z e b y

Liczba porządk. i załączników	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimi-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1871.	nowano na rok 1872.	c. k. rządu na rok 1873.	
		zł. wal. austr.			
1/7	Koszta zarządu	1.636	2.116	2.863	
2/8	Spłata kapitałów :				
	a) przez losowanie	59.682	55.650	65.500	
	b) przez wykupno obligacyj . .	—	—	—	
3.9	Kwoty wyrównawcze w kapitale .	1	—	—	
4/10	" " w rentach .	—	—	—	
5/11	Renty dla uprawnionych . . .	179.678	151.883	190.128	
6/12	Wynagrodzenie za zakupione obli- gacje indemnizacyjne	66.072	—	—	
7	Odsetki od kapitałów dłużnych Skarbowi Państwa	—	—	—	
8	Zwroty zaliczek ze Skarbu Państwa	—	—	—	
9/13	Nadzwyczajne wydatki	305	400	400	
	razem . .	307.374	210.049	258.891	

A. Załącznik 1. do pokrycia.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł wal. austr.			
1	<p>Wpłata kapitałów.</p> <p>Z końcem roku 1871 pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za zniesioną dziesięć, zniesione powinności poddańcze i czynsze emfiteutyczne w kwocie 233.198 zł. w roku 1872 prawdopodobnie spłacona zostanie kwota 50 820 „ przeto pozostanie kwota 182.378 zł. z której prawdopodobnie w roku 1873 wpłynie . . . 49.800 zł.</p>	61.332	53.270	49.800	Różnica między wnioskiem na rok 1873 a wynikiem za rok 1871 polega na tem, że należytość z przeszłych lat w r 1871 zapłacone były. jako też że wiele systemizowanych wpłat z końcem roku 1872 ustaje

A. Załącznik 2, do pokrycia.

1	<p>Wpłata rent.</p> <p>Od kapitału wykupna według załącznika 1. pokrycia w kwocie 182 387 zł. wykazanego, wnosi się przychód tytułem 5cio procentowych odsetek na rok 1873. w kwocie 1.850 zł.</p>	4.011	2.180	1.850	<p>Przyczyny różnicy między wynikiem z roku 1871 a wnioskiem podane, są już w załączniku 1. pokrycia.</p> <p>Nadmienia się także, że znaczna część kapitałów spłacona była w ratach umarzających, dlatego też na odsetki prelinuje się mniejsza kwota, niżby wypadała podług kwoty spłacić się mających kapitałów.</p>
---	---	-------	-------	-------	--

A. Załącznik 3. do pokrycia

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Złr. wal. austr.			
1	Odsetki za zwłoki i inne dochody.				Niniejszy wniosek stawia się podług wyniku w roku 1871.
a)	odsetki za zwłoki od rat w terminie niespłaconych	2.181	1.700	1.500	
b)	zwrot kosztów podróży w sprawach serwitutowych i indemnizacyjnych	90	100	85	
c)	dochody ze sprzedaży książeczek płatniczych i druków indemnizacyjnych	7	10	3	
d)	Taxy za przepisanie obligacyj indemnizacyjnych	21	20	20	
e)	Zwrot za brakujące kupony obligacyj indemnizacyjnych	652	265	520	
f)	zwrot nienależnie wypłaconych kapitałów i odsetek	—	—	—	
g)	zwrot nienależnie wypłaconych płac etatowych	10	—	—	
h)	zwroty rachunkowe i inne	3	5	5	
	razem	2.964	2.100	2.133	

A. Załącznik 4. do pokrycia.

1	Podług najwyższego postanowienia Jego ces. król apost. Mości z dnia 13 października 1857 i podług dekretu ministerjalnego 22. października 1857 L 9809 mogą nadwyżki przy funduszach indemnizacyjnych obrócone być na zakupno obligacyj indemnizacyjnych Na podstawie tego postanowienia, za porozumieniem się z Wydziałem krajowym zakupiono do końca grudnia 1871 obligacyj indemnizacyjnych w				Wniosek na rok 1873 stawia się na podstawie wymienionego stanu kapitałów z końcem maja 1872 w kwocie 184.740 złr. monetą konwencyjną i od tego wypadających odsetek
---	--	--	--	--	---

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	kwocie . . . 179.240 złr m. k. a w maju 1872 w kwocie . . . 5.500 " " " czyli razem 184.740 złr. m. k. Od powyższych obligacyj należęć się będą odsetki płatne 1. maja i 1. listopada 1873 wynoszące po odtrąceniu 10% podatku dochodowego kwotę . 8.729 zł. która to kwota na rok 1873 jako dochód się prelinuje.	6.565	6.524	8.729	

A. Załącznik 5 do pokrycia.

1	Za wylosowane obligacje na dniu 29 kwietnia i 1. listopada 1871 do liczb 2.525 i 3.094 po 1.000 zł.	2.100	—	—	Ponieważ wylosowanie obligacji przypadkowo tylko nastąpić może, przeto na rok 1873 nie się nie prelinuje.
---	---	-------	---	---	---

A. Załącznik 6. do pokrycia.

1	Dodatki indemnizacyjne. Podług wykazów c. k. urzędów podatkowych Wielkiego Księstwa Krakowskiego, wynosiła sprawdzona należność w dodatkach dla funduszu indemnizacyjnego w roku 1871 kwota 196.378 zł. 73 c gdy sprawdzona należność za rok 1872 dopiero z początkiem roku 1873 wykazaną być może, przeto w braku innej podstawy przyjmuje się powyższa kwota, jako prawdopodobny dochód na rok 1873	221.150	157.466	196.379	Dodaiek od podatków na rok 1872 był w skutek uchwały sejmowej i ministeryalnego rozporządzenia z d. 19 grudnia 1871. 17 898 tylko 41 centów od 1 zł podatku wyznaczony. Przy przyjęciu tego dodatku wypadłoby ze sprawdzonej należności dodatków na rok 1871. w kwocie 196.379 zł. na rok 1873 tylko kwota 157.872 " a zatem mniej o . . . 38.507 zł. Gdy zaś z końcem grudnia 1871. już wylosowane a przez właścicieli
---	--	---------	---------	---------	--

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
					<p>do wypłaty nie przedłożone obligacye, kwotę . . . 27.195 zł. a zaległe odsetki od obligacyi kwotę 145.795 zł. 57 c. czyli razem kwotę 172.795 zł. 57 c. wynoszą a z powodu wydania nowych kuponów w roku 1872 z tej kwoty znaczna część będzie musiała być spłacona, przeto wnosi się na rok 1873 dodatek indemnizacyjny po 51 cent. od jednego złotego podług sprawdzonej należytości za rok 1871 w kwocie 196379 zł a to z następujących powodów:</p> <p>a) że powyższa różnica w kwocie 38507 zł. nie wystarczy nawet na pokrycie jednej czwartej części wspomnianej kwoty 172.795 zł. 57 kr.</p> <p>b) że w roku 1874 częściowo, a w roku 1875 zupełnie wpłata kapitałów ustanie przeto dochody funduszu zmniejszą się, gdyż w kapitałach i annuitetach kwota 49.800 zł. w procentach kwota 1.850 zł. i w odsetkach za zwłokę kwota . . . 1.500 zł. czyli razem kwota 53.150 zł. odpadnie.</p> <p>c) że z obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu w kwocie 184.740 zł. kwota 84.000 zł. na pokrycie niedoborowe obrócona być nie może, ponieważ o tę kwotę plan amortyzacyjny przekroczony został, a pozostałą kwotą 100.740 zł. w obligacyach indemnizacyjnych powyższa kwota 172.795 zł. 57 c. nawet w połowie nie może być pokryta.</p>

Wykaz

sprawdzonej należyłości dodatków od podatków stałych na fundusz indemnizacyjny
Księstwa Krakowskiego za rok 1871.

Liczba po- rządkowa	Urzędy podatkowe	Kwota w W. A.	
		Złotyeh	kr.
1	Chrzanów	32.307	51 ¹ / ₂
2	Kraków	128.556	95
3	Lwów za kolej żelazną . .	35.514	26 ¹ / ₂
	Razem . .	196.378	73

Wykaz

Krajowa Karkowska za rok 1871
 sprawozdanie należności podatku od podatku w starych na fundusz indemnizacyjny

Lp. numer wzrostu	Trzeci podatkowe	Kwota w W. A
1	Orzanow	35.207 81 ¹⁰
2	Karkow	128.226 02
3	Lwów za kolej żelazną	35.214 26 ¹⁰
	Razem	198.648 10

Wyszczególnienie wydatków				Wyszczególnienie przychodów
1873	1872	1871	1870	1871
1	1071	908	184	1071
2	52	43	47	52
3	187	187	187	187
4	114	114	114	114
5	82	82	82	82
6	280	211	180	280
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				
70				
71				
72				
73				
74				
75				
76				
77				
78				
79				
80				
81				
82				
83				
84				
85				
86				
87				
88				
89				
90				
91				
92				
93				
94				
95				
96				
97				
98				
99				
100				

Preliminarz

wydatków c. k. Namiestnictwa jako Dyrekcyi funduszy indemnizacyjnych, tudzież c. k. Namiestnictwa, jako komisji krajowej i komisyj lokalnych dla spraw odkupu i regulacyi ciężarów gruntowych z funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego pokryć się mających
na rok słoneczny 1873.

A, C. k. N a m i e s t n i c t w o

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista wynikłość z roku 1871.	Prelimi- nowano na rok 1872.	Wniosek c k. rządu na rok 1873.	U w a g i
		zł wal. austr.			
1	Płace, dodatki i wynagrodzenie dla służby	734	908	1.071	Podział kosztów dla c. k. Namiestnictwa na wszystkie trzy fundusze indemnizacyjne nastąpił na podstawie dekretu ministeryalnego z dnia 1. października 1867. do l. 15 871 podług którego fundusz Wielkiego Księstwa Krakowskiego 1/35 części wszystkich kosztów ponosi.
2	Dodatki lokalne	47	43	52	
3	Dyurny	157	167	167	
4	Remuneracye i zapomogi	114	114	114	
5	Potrzeby kancelaryjne	85	95	468	
6	Czynsze na mieszkania	41	23	33	
7	Koszta podróży	8	40	40	
8	Rozmaite wydatki	2	54	54	
	razem	1.188	1.444	1.999	
	Do tego wydatki dla komisij miejscowych dla spraw odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych	448	672	864	
	Suma ogólna	1.636	2.116	2.863	

c. k. l o k a l n e k o m i s y e

Numer załącznika	Wymienienie rubryk	Rzeczywista	Prelimi-	Wniosek	U w a g i
		wynikłość z roku 1871.	nowano na rok 1872.	c k. rządu na rok 1873.	
zł. wal. austr.					
9	Płace dodatki i wynagrodzenia dla służby	276	327	475	
	Dodatki lokalne	—	—	—	
10	Dyurny	66	67	91	
	Remuneracye i zapomogi	—	—	—	Kwota na remuneracye i zapomogi dla komisij miejscowych jest pod pozycyą 4 przy c k. Namieśtnictwie prelininowana.
11	Potrzeby kancelaryjne	18	45	63	
12	Koszta podróży i diety rzeczoznawców	88	200	190	
13	Czynsze na mieszkania	—	27	37	
14	Rozmaite wydatki	—	6	8	
	Suma	448	672	864	

B. Alegat 1. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Place, dodatki i wynagrodzenia dla służby w c. k. Namiestnictwie.				Wniosek na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871. większy dla tego, że dodatki na drożyznę dla poszczególnych urzędników w kwocie 4.755 zł. w r. 1871 nie istniał, jako też dla tego, że urzędnicy oddziału rachunkowego dla spraw indemnizacyjnych w r. 1871. swoje płacy z etatu politycznego pobierali.
1	1 zastępca prezesa z roczną płacą 2.700 zł i z dodatkiem 400 „				
	1 radca Namiestnictwa z roczną płacą 2 200 „				
	1 starosta powiatowy z roczną płacą 2.000 „				
	3 starostów powiatowych z roczną płacą po 1600 4.800 „				
	1 sekretarz referujący z roczną płacą 1.300 „ i z dodatkiem 250 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.200 „				
	1 komisarz I. klasy z roczną płacą 1.000 „				
	1 komisarz II klasy z roczną płacą 900 „				
	6 komisarzy II. klasy z roczną płacą po 800 zł. 4.800 „				
	5 conceptowych adjunktów z roczną płacą po 400 zł. 2.000 „				
	Remuneracye dla 3 conceptowych adjunktów po 300 zł. 900 „				
	Oddział rachunkowy.				
2	1 oficyał I. klasy z roczną płacą 1.000 „				

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	2 oficyałów I. klasy z roczną płacą po 900 zł. 1800 „				
	1 oficyał II. klasy z roczną płacą 700 „				
3	Oddział manipulacyjny.				
	2 oficyałów z roczną płacą po 700 zł. . . . 1.400 zł.				
	1 oficyał z roczną płacą 600 zł.				
4	Służba.				
	1 woźny z roczną płacą 350 zł.				
	2 stróżów z rocznem wynagrodzeniem po 216 432 „				
5	na możliwe podwyżki płac 2.000 „				
6	na dodatki drożyzny dla powyższych urzędników i sług 4.755 „ razem . . . 37.487 zł.				
	z tych wypada na fundusz Księstwa Krakowskiego w $\frac{1}{35}$ części 1.071 zł.	734	908	1.071	

B. Alegat 2. do załącznika 7. do potrzeb.

	Dodatki lokalne.				
1	Dla zastępcy prezesa, 1 radcy Namiestnictwa i dla 4 starostów rocznie po 300 zł. . 1 800 zł. z tych wypada na fundusz Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . 52 zł.	47	43	52	Wniosek na rok 1873 stawia się podług obecnego stanu urzędników którzy dodatki lokalne pobierają.

B. Alegat 3. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Złr. wal. anstr.			
1	<p>Dyurny.</p> <p>3 dyurnistów po 1 zł 20 c. dziennie 1.314 zł.</p> <p>1 dyurnista po 1 zł 15 c. dziennie 419 „ 75 c</p> <p>1 dyurnista po 1 zł. 5 c. dziennie 383 „ 25 „</p> <p>7 dyurnistów po 1 złr. dziennie 2.555</p> <p>4 dyurnistów po 80 kr. dziennie 1.168 „</p> <p>razem 5.840 zł.</p> <p>z tych wypada na fundusz Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie 167 zł.</p>	157	167	167	Wniosek stawia się podług obecnego stanu dyurnistów i prawdopodobnej potrzeby na rok 1873.

B. Alegat 4. do załącznika 7. do potrzeb.

1	<p>Remuneracye i zapomogi.</p> <p>Dla c. k. Namiestnictwa i wszystkich komisij miejscowych w całej Galicyi i w wielkiem Księstwie krakowskiem 4.000 zł.</p> <p>z tych wypada na fundusz Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie. 114 zł.</p>	114	114	114	Wniosek stawia się podług kwoty przez wysokie Ministerstwo jakoteż i Sejm krajowy na lata 1871 i 1872 zezwolonej.
---	--	-----	-----	-----	---

B. Alegat 5. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
	Potrzeby kancelaryjne.				Kwota preliminowana na rok 1873. jest w porównaniu z wynikiem na rok 1871. dlatego daleko większa, ponieważ wyjątkowo w roku 1873. koszta za druk nowych arkuszy kuponowych do oblig. indemniz. jakoteż i koszta wkładania nowych kartek do urny wypłacone będą.
a)	Na opał lokalu . . . 600 zł.				
b)	Na papier i potrzeby do pisania . . . 600 „				
c)	Na druki, litografie i efekta kredytowe . . . 800 „				
d)	na roboty introligatorskie 100 „				
e)	na czyszczenie lokalu . . . 250 „				
f)	na sprzęty kancelaryjne 100 „				
g)	na oświetlenie lokalu i scho- dów 50 „				
h)	inne potrzeby i koszta lo- sowania 700 „				
i)	ryczałtowa kwota na przy- bory do pisania . . . 134 „				
	razem . . . 3.334 zł.				
	z tych wypada na fundusz indem. Wielkiego Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . . 95 zł.	85	95	95	
	do tego koszta za druk nowych arkuszy kuponowych do oblig- cyj indemnizacyjnych w kwoc- cie 323 zł.	—	—	323	
	i wydatki na wkładanie nowych kartek do urny w kwocie 50 zł.	—	—	50	
	razem . . . 468 zł.	85	95	468	

B. Alegat 6. do załącznika 7. do potrzeb.

	Czynsz za lokal.				Wniosek stawia się podług rze- czywiście opłacanego czynszu.
1	Czynsz za lokal c k. Namiestni- ctwa jako Dyrekcji funduszków indemnizacyjnych i komisji kra- jowej serwitutowej wynosi ro- cznie 1.171 zł.				
	z tych wypada na fundusz inde- mnizacyjny W. Ks Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . . . 33 zł.	41	23	33	

B. Alegat 7. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. wal. austr			
	Koszta podróży.				Wniosek stawia się podług prawdopodobnej potrzeby na rok 1873.
1	Koszta podróży c. k. Namiestnictwa w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych 600 zł.				
2	Dyety i koszta podróży zastępców obowiązanych i uprawnionych 800 „ razem . 1.400 zł.				
	z tych wypada na fundusz Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie . 40 zł.	8	40	40	

B. Alegat 8. do załącznika 7. do potrzeb.

	Rozmaite wydatki.				Kwoty tych wydatków nie mogą być dokładnie oznaczone, dla tego prelinują się wykazane kwoty na pokrycie możliwych wydatków.
1	Dla c. k. Namiestnictwa 1.200 zł z tych wypada na fundusz indemnizacyjny W. Ks. Krakowskiego $\frac{1}{35}$ część w kwocie 34 zł.	2	34	34	
2	Koszta insercyjne za ogłoszenie edyktów sądowych w sprawach indemnizacyjnych razem	— 2	20 54	20 54	

B. Alegat 9. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi.
		Zł. wal. austr.			
1	Płace i dodatki dla komisji miejscowej.				Komisya niniejsza ustanowiona jest dla dawnych obwodów Bochnia, Kraków i Tarnów jakoteż i część Wadowickiego, przeto wykazane koszta podług ilości dotychczasowych starostw rozdzielają się na fundusz indemniz. Wielkiego Księstwa Krakowskiego w $\frac{1}{4}$ części, a na fundusz rew. Galicyi zachodniej w $\frac{3}{4}$ częściach.
	1 komisarz II. klasy z roczną płacą 1000 zł. i dodatkiem 500 „				
2	na możliwe podwyższenie płac 200 „				
3	na dodatek drożyzny dla powyższego komisarza 200 „				
	razem 1.900 zł.				
	z tych wypada na fundusz indemnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{4}$ część w kwocie 475 zł.	276	327	475	

B. Alegat 10. do załącznika 7 do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
1	<p align="center">Dyurny.</p> <p>1 dyurnista po 1 zł. dziennie za 365 dni 365 zł. z tych wypada na fuudusz inde- mnizacyjny Wielkiego Księstwa Krakowskiego $\frac{1}{4}$ część w kwocie 91 zł</p>	66	67	91	Wniosek stawia się podług praw- dopodobnej potrzeby w roku 1873

B. Alegat 11. do załącznika 7. do potrzeb.

1	<p align="center">Potrzeby kancelaryjne i urzędowe</p> <p>Na potrzeby kancelaryjne, na o- pał, na usługę, na utrzymanie i czyszczenie lokalu, na posłań- ców, na wynagrodzenie świad- ków i na inne wydatki urzędo- we 250 zł. z tego wypada $\frac{1}{4}$ część na Kra- ków</p>	18	45	63	Wynikłość r. 1871. jest dlatego tak mała, ponieważ w roku 1871. tylko wydatek na potrzeby kance- laryjne i część na opał przezna- czonej kwoty zarachowano.
---	--	----	----	----	---

B. Alegat 12. do załącznika 7. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi.
		Zł. Wal. austr			
1	<p align="center">Koszta podróży.</p> <p>Milowe dla 1 komisarza strawnego dla 1. dyurnisty, tudzież diety i koszta podróży rzeczoznawców</p>	88	200	190	Niniejszy wniosek stawia się według wynikłości r. 1871 i z uwzględnieniem potrzeby komisji w r. 1873 z powodu oddawania ekwiwalentów z wydatków na rok 1873 preliminowanych znaczna część od stron zwróconą zostanie funduszowi indemnizacyjnemu.

B. Alegat 13. do załącznika 7. do potrzeb.

1	<p align="center">Czynsz za lokal.</p> <p>Za dwa pokoje dla komisji miejscowej 150 zł. z tego wypada na Kraków $\frac{1}{4}$ część w kwocie</p>	—	27	37	W roku 1871 nie było żadnej wynikłości ponieważ komisja lokalna umieszczona była w zabudowaniu c. k. Starostwa.
---	---	---	----	----	---

B. Alegat 14. do załącznika 7. do potrzeb.

1	<p align="center">Rozmaite wydatki.</p> <p>Na inne potrzeby dla komisji miejscowej w Krakowie rocznie 30 zł. z tego przypada $\frac{1}{4}$ część na Kraków</p>	—	6	8	W roku 1871 nie było żadnej wynikłości. Ponieważ wydatki tej rubryki nie dadzą się oznaczyć, więc na pokrycie tychże w roku 1873 preliminuje się kwota obok wykazana
---	--	---	---	---	--

B. Załącznik 8. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wal. austr.			
	Splaty kapitału.				
1	<p>Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 29. grudnia 1857 r. l. 11.881 ma być wylosowano z długu funduszu indemnizacyjnego Wielk. Księstwa Krakowskiego w II. półroczu 1872. kwota . . . 28.000 zł.</p> <p>a w I. półroczu 1873 kwota 28.000 „</p> <p>a zatem razem kwota 56.000 zł. czyli wal. aust. 58.800 „</p> <p>która podług §. 19. instr. losowania dopiero po upływie pół roku wypłacona być ma, a mianowicie kwota za 2. półrocze 1872 r. dnia 1. maja 1873 r. a kwota za 1. półrocze 1873 dnia 1. listopada 1873. Na pokrycie tej wypłaty wnosi się kwota 58.800 zł.</p>	59.682	55.650	58 800	<p>Kwota preliminowana jest w porównaniu z wynikiem za rok 1871 dla tego większą ponieważ kwota do losowania w roku 1871 oznaczona, wynosiła tylko 52.500 zł. i ponieważ w roku 1873 znacznie-sza część dawniej wylosowanych obligacyj wykupiona zostanie.</p>
2	<p>do wykupna wylosowanych, ale dotąd nieprzedłożonych obligacyj indemnizacyjnych, preliminuje się kwota</p> <p>gdyż znaczna część tych obligacyj z powodu, że ostatni kupon 1. listopada 1872 jest płatny, wykupiona zostanie.</p> <p>razem</p>	—	—	6.700	
	razem	59.682	55.650	65.500	

B. Załącznik 9. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	i relimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873	Uwagi
		Złr. wal. austr.			
1	Ponieważ już wszystkie kapitały w r. 1871. asygnowane zostały, przeto na zapłacenie kapitałów wyrównawczych na rok 1873. nic nie prelinuje się . . .	1	—	—	

B. Załącznik 10. do potrzeb.

1	Ponieważ już wszystkie obrachunki ukończone zostały, przeto na zaspokojenie rent nic nie prelinuje się w roku 1873. . .	—	—	—	
---	---	---	---	---	--

B. Załącznik 11. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł wal. austr.			
1	<p>Renty dla uprawnionych.</p> <p>Z końcem roku 1871. wynosił dług w obligacjach indemnizacyjnych 2,989.070 zł. a po odtrąceniu wylosowanych kwot, a mianowicie: 31 paździer- nika 1871 26 000 zł. a 30. kwietn. 1872. 27.000 zł. razem 53.000 zł.</p> <p>zmniejsza się ten- że na 2,936 070 zł. od której to sumy na pokrycie odsetek na rok 1873. wnosi się kwota 146.803 złr. m. k. czyli wal. austr. 154.143 zł. 67 $\frac{1}{2}$ c.</p> <p>Zaległe odsetki z końcem grudnia 1871. wynoszą 445.600 zł. 57 c. z której to kwoty ze względu na wynik ostatnich 3 lat w r. 1873. wypadnie wypłacić kwotę</p> <p>razem</p>	179.678	151.883	154.144	<p>Wniosek na rok 1873. w poró- wnaniu wyniku z roku 1871. jest większy, ponieważ w r. 1873. z powodu wydania nowych arkuszy kuponowych znaczniejsza część nie wypłaconych kuponów, wymienio- na zostanie.</p>
	razem	179.678	151.883	190.128	

B. Załącznik 12. do potrzeb.

Liczba porządkowa	Przedmiot	Wynikłość z roku 1871.	Prelimino- wano na rok 1872.	Wniosek rządu na rok 1873.	Uwagi
		Zł. wál. austr.			
1	Na zakupienie obligacyj indemnizacyjnych w roku 1871. w nominalnej wartości . 87.300 zł. monetą konwencyjną, była kwota potrzebna.	66.072	—	—	Ponieważ według uchwały wysokiego Sejmu krajowego dodatki indemnizacyjne na rok 1872. tylko 41 kr. od jednego reńskiego wynoszą, przeto na zakupno obligacyj w roku 1873. nic się nie prelinuje.

B. Załącznik 13. do potrzeb.

1	Nadzwyczajne wydatki. Zwrot nadpłaconych dodatków indemnizacyjnych, nadpłaconych kapitałów, rent, odsetek i innych kwot	305	400	400	Kwota na wydatki niniejsze nawet w przybliżeniu nie da się oznaczyć, dla tego wnosi się takowa z uwzględnieniem wyniku za rok 1871.
---	---	-----	-----	-----	---

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem częściowej zmiany postanowień drugiego ustępu §. 35. lit. b) statutu miejskiego królewskiego stołecznego miasta Lwowa stanowiących o komplecie potrzebnym do ważności niektórych uchwał Rady miejskiej.

Wysoki Sejmie !

Sprawozdaniem z dnia 3. listopada 1872 r. do L. 1334 Pr. przedłożył prezydent miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu uchwałę lwowskiej Rady miejskiej, powziętą w myśl §. 42. lit. g statutu na dwóch posiedzeniach, odnoszącą się do częściowej zmiany statutu.

Wedle obowiązujących postanowień §. 35. statutu uchwała Rady miejskiej odnosząca się do nabywania nieruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za nieruchomość, do zbywania majątku gminy, do przyjmowania zobowiązań wieczystych, do przyjmowania obowiązków służebnictwa, zastawu i poręczenia, do zaciągania pożyczek i do operacji kredytowych, tylko wtenczas ważną jest, jeżeli powzięta była na dwóch, nie prędzej jak w ośm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej trzech czwartych części członków całej Rady miejskiej.

Lwowska Rada miejska składała się ze stu członków, do prawomocnego powzięcia podobnej uchwały potrzebnem jest przeto zebranie się dwa razy po 75 członków Rady, co tem trudniejszym jest, gdy Radni zastępców nie mają, a w myśl §. 24. wybory uzupełniające dopiero wówczas rozpisane być mogą, gdyby przed końcem peryodu wyborczego ubyłoby dwudziestu Radnych.

Dla tego też prawie niepodobnem okazało się zebrać komplet 75 radnych nieodzowny do powzięcia uchwał powyżej wyliczonych. Od wejścia w życie obowiązującego statutu nie zebrał się jak tylko trzy razy taki komplet, a odtąd wszelkie sprawy tego rodzaju, sprawy bardzo ważne, jak zakupno gruntów pod budowę miejskich szkół ludowych, regulacye ulic, sprzedaż niektórych realności miejskich i t. p., nie mniej sprawy pojedynczych mieszkańców podlegające temu przepisowi, zalegają od roku.

Z tych względów uchwaliła Rada miejska wniosek do zmiany powyższego postanowienia statutu w ten sposób, ażeby do ważnego uchwalenia spraw tego rodzaju zamiast kompletu trzech czwartych, komplet połowy członków całej Rady miejskiej wymaganym był.

Wydział krajowy podziela zapatrywanie Rady miejskiej w tej sprawie, upatruje dostateczną rękojmię zachowania w całości majątku miasta i zakładów miejskich w postanowieniach nadal

moc obowiązującą zachowujących, że podobne uchwały dwa razy powzięte być muszą na posiedzeniach nie prędzej jak w ośm dni po sobie następujących, że ważniejsze z nich wymagają prócz tego do ważności swojej zatwierdzenia przez Wydział krajowy, jakoteż w ogólnym w §. 102. Wydziałowi krajowemu zastrzeżonym nadzorze nad majątkiem miasta i zakładów miejskich.

Wydział krajowy wnosi przeto :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt do ustawy pod %/ przedłożony.“

We Lwowie dnia 4. listopada 1872.

Marszałek krajowy :

Leon ks. Sapieha m. p.

Sprawozdawca :

Paweł Skwarczyński m. p.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie postanowień drugiego ustępu §. 35. lit. b. statutu miejskiego królewskiego stołecznego miasta Lwowa z dnia 14 października 1870. co do kompletu potrzebnego do ważności uchwał w sprawach w tym ustępie wyliczonych:

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Ustęp drugi §. 35 lit. b. statutu miejskiego, królewskiego, stołecznego miasta Lwowa z dnia 14 października 1870 znosi się w teraźniejszym brzmieniu, a w jego miejsce ma odtąd obowiązywać następujące postanowienie:

„W sprawach w tym ustępie określonych, „uchwała, aby miała ważność, musi być powzięta „na dwóch, nie prędzej, jak w ośm dni po sobie „następujących posiedzeniach w obecności przynajmniej pięćdziesięciu członków Rady miejskiej.”

Art. II.

Ustawa ta obowiązuje od dnia ogłoszenia takowej.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

W sprawie...

W sprawie...

Art. I

W sprawie...

W sprawie...

Art. II

W sprawie...

Art. III

W sprawie...

Cyberkapsle!

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

**urządzająca szkoły ludowe i określająca stosunki nauczycieli pod
względem ekonomicznym i służbowym.**

Projekt.

**Ustawa urządzająca szkoły ludowe i określająca stosunki nauczycieli pod
względem ekonomicznym i służbowym.**

T y t u ł I.

O zakładaniu, kategoriach i podziale szkół
ludowych.

Art. 1.

W każdym miejscu, gdzie przeciętne z lat pięciu obliczenie wykaże 40 przynajmniej dzieci w wieku szkolnym będących, należy założyć publiczną szkołę ludową, jeżeli w półmilionowym promieniu nie ma takiej szkoły.

Art. 2.

Szkoły ludowe, zakładane i urządzane według niniejszej ustawy, są etatowymi, i dzielą się na niższe czyli elementarne i wyższe czyli wydziałowe. Kategorię pierwszych oznacza liczba nauczycieli, umieszczonych stale przy każdej, a kategorię drugich ilość klas czyli kursów.

Wydziałowe są przytem albo samoistne albo połączone ze szkołą elementarną.

Art. 3.

W razie potrzeby miejscowej można ze szkołą ludową połączyć zakład wychowawczy dla dzieci, nie będących jeszcze w wieku szkolnym, a nie mniej kursa przygotowujące młodzież do zawodów praktycznych jak rolnictwo, rękodzielnictwo, i t. p.

Art. 4.

Przyjmuje się jako normę, że nad 80 dzieci nie może przypadać na jednego nauczyciela. Wolno jednakże każdej gminie pomnożyć przy swej szkole liczbę nauczycieli nad tę normę, byle się zobowiązała, że wszelkie nakłady na szkołę sama będzie ponosiła.

Art. 5.

Każda rada szkolna okręgowa winna się postarać, aby jej okręg miał przynajmniej:

- a) jedną zupełną szkołę wydziałową o 8 klasach;
- b) tyle szkół elementarnych o 4 najmniej nauczycielach, ile do okręgu szkolnego wcielono powiatów politycznych a w końcu
- c) podwójną od poprzedniej liczby szkół o 3 a poczwórną o 2 nauczycielach.

Szkoły te należy zakładać ile możliwości w większych i ludniejszych miastach i miasteczkach z uwzględnieniem jednakże potrzeb miejscowych.

Art. 6.

Oprócz szkół ludowych etatowych można zakładać i filialne, które się porucza nauczycielom i pomocnikom szkoły sąsiedniej, nauczycielom nietatowym albo też nauczycielom wędrującym.

Na zakładanie takich szkół pozwala się w 2 tylko wypadkach, a mianowicie:

- a) jeżeli najbliższa szkoła ludowa nie jest wprawdzie nad pół mili odległa, lecz miejscowe przeszkody utrudniają do niej przystęp czy to stale czy też przez dłuższy przeciąg czasu, środki zaś majątkowe mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły etatowej, i
- b) jeżeli wprawdzie odległość od najbliższej szkoły przenosi pół mili, a tem samem w myśl art. I. należałoby osobną otworzyć szkołę, lecz ani liczba dzieci nie jest stosunkowo wielką, ani środki gminy potemu, fundusze

zaś publiczne użyte na szkoły w gminach ludniejszych i więcej ofiarujących, nie wystarczają na razie do utrzymywania tam szkoły osobnej.

Art. 7.

Szkoła filialna jest zawsze w związku z jedną z najbliższych szkół etatowych i pod nadzorem dyrygującego teźże nauczyciela. Do tego związku może należeć kilka szkół filialnych, zwłaszcza jeżeli ten sam nauczyciel wędrujący w nich udziela nauki.

Art. 8.

Gdzie środki są potemu a szczególnie w gminach ludniejszych, należy dzieci podzielić według płci i urządzić osobną szkołę żeńską dla dziewcząt. Podział taki jest koniecznym w szkołach gdzie jest więcej niż 6 nauczycieli.

Należy również rozdzielić szkołę na 2 osobne, jeżeli przez 5 po sobie następujących lat musiano z większej połowy klas tworzyć po 2 oddziały współrzędne.

Art. 9.

Zakładaniem i urządzeniem szkół ludowych kieruje naczelnie rada szkolna krajowa, która też wydaje podwładnym organom swoim szczegółowe w tej mierze instrukcje. Rady szkolne okręgowe zawiadują tem bezpośrednio w myśl otrzymanych instrukcyj a w razie potrzeby mogą swe czynności załatwiać przez komisye delegowane.

Rada szkolna krajowa przepisze w osobnej instrukcyi skład i postępowanie tych komisyi, władze zaś polityczne winne w razie wezwania udzielać pomocy w tych czynnościach.

Art. 10.

Rady szkolne okręgowe mają przedewszystkiem opisać dokładnie wszystkie szkoły ludowe swych okręgów, przeświadczyć się o ich stanie, sprawdzić ich uposażenie, uzdolnienie nauczycieli i liczbę dzieci tak będących w wieku szkolnym jako też uczęszczających do szkoły, zbadać środki majątkowe każdej gminy szkolnej, aby na tej podstawie oznaczyć, co taż gmina może łożyć na szkołę, a w końcu wskazać, gdzie i jakiej kategorii szkoły potrzeba zakładać, a gdzie gminy lub części gminy połączyć z sobą w taki sposób, aby każda gmina i osada do pewnej należała szkoły,

Wszystkie te szczegóły dotyczące tej samej szkoły lub kilku szkół w tej samej gminie należy spisać w osobnym akcie, na którym będzie mogła opierać się w swych orzeczeniach rada szkolna okręgowa lub krajowa. Na podstawie powyższych dochodzeń należy sporządzić dokładny spis wszystkich szkół ludowych każdego okręgu szkolnego.

Art. 11.

Rady szkolne i władze wykonawcze winne zawsze mieć na uwadze, że nie należy mnożyć szkół z uszczerbkiem lepszemu urządzeniu już istniejących, i że w tej samej kategorii takiej szkole przyznać trzeba pierwszeństwo, której utrzymanie najmniej obciąża fundusze publiczne. Konieczność jedynie uwzględnienia ważnych stosunków i okoliczności miejscowych może usprawiedliwić wyjątki z tego pravidła.

Art. 12.

Zwinięcie etatowej szkoły ludowej zależy wyłącznie od przyzwolenia rady szkolnej krajowej.

T y t u ł II.

O kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Art. 13.

Na gminach ciąży obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych, a gdy ich zasoby nie wystarczają, spada ten obowiązek w części lub całości na okręg szkolny i na kraj cały.

Każda gmina winna utworzyć osobny fundusz szkolny miejscowy, aby sobie ułatwić utrzymanie swej szkoły.

Każdy również okręg będzie miał swój osobny fundusz szkolny okręgowy, a prócz tego ma być jeszcze i fundusz szkolny krajowy.

Art. 14.

Do miejscowego funduszu szkolnego należą grunta nadane szkole, zabudowania szkolne, kapitały, zapisy i datki prywatne, czyli słowem to wszystko, co stanowi jej majątek.

Do tego funduszu wpływają :

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego;
- b) dochód z opłat szkolnych;

- c) kary pieniężne, nakładane na rodziców za nieposyłanie dzieci do szkoły;
- d) spłaty za to, co miano dawać nauczycielowi w naturze;
- e) dodatki pieniężne od gmin i stron konkurencyjnych na utrzymanie nauczycieli i
- f) wszystko w ogóle, co albo gminy i ci, którzy utrzymują szkołę albo osoby prywatne ofiarują na utworzenie i pomnożenie miejscowego funduszu szkolnego.

Art. 15.

Rada szkolna okręgowa ustanawia opłaty szkolne na żądanie lub na podstawie wniosków gminy.

Opłata nie może być wyższą nad 3 centy tygodniowo w szkołach elementarnych o 1, 2, lub 3 nauczycielach, a nad 5 centów we wszystkich innych szkołach ludowych, z wyjątkiem 3 klas ostatnich szkół wydziałowych tak samoistnych, jak z elementarnymi połączonych, w których tygodniową opłatę można podnieść do 10 nawet centów.

Na wniosek rady szkolnej miejscowej pobiera zwierzchność gminna opłatę szkolną tygodniowo, miesięcznie lub półrocznie. Od tej opłaty uwalnia pojedynczych uczniów częściowo lub całkowicie, rada szkolna okręgowa na wniosek miejscowej, jeżeli ciż udowodnią swe ubóstwo.

Uwalniać od niej może i sama gmina, byle zastąpiła ubytek w dochodach z własnych funduszy gminnych. Rada zaś szkolna miejscowa może wtedy tylko uwalniać od tej opłaty, jeżeli ma osobne i na ten cel wyłącznie przeznaczono fundusze.

Art. 16.

Poborem opłatszkolnych i przelewaniem ich do miejscowego funduszu szkolnego zajmuje się zwierzchność gminna.

Zaległości w opłatach szkolnych ściągają się w taki sam sposób, jak inne należitości gminne. Oprócz powyższej opłaty nie wolno żądać innej pod jakimkolwiek pozorem.

Art. 17.

Rada szkolna miejscowa zarządza miejscowym funduszem szkolnym, przyjmuje wszystkie dochody, czuwa nad ich regularnem wpływaniem, wypłaca należitości, jeżeli jest do tego upoważnioną (art. 20) i układa coroczny preliminarz.

Kasowość i rachunki załatwia kasa gminna, gdy ją do tego wezwie rada szkolna okręgowa.

Nadzór i kontrolę nad miejscowemi funduszami szkolnemi mają rady szkolne okręgowe i krajowe. Ostatnia wyda potrzebne w tej mierze instrukcje i przepiše sposób, w jaki rady szkolne miejscowe winne niemi zarządzać.

Art. 18.

Czynności wymienione w artykule poprzednim alin. 1. lub niektóre z nich może rada szkolna okręgowa na czas odjąć radzie szkolnej miejscowej, i albo powierzyć je czy to innej radzie szkolnej miejscowej czy też organowi władzy publicznej, albo załatwić je bezpośrednio.

Art. 19.

Z dochodów miejscowego funduszu szkolnego należy przedewszystkiem opłacać nauczycieli. Można ich zaś użyć i na inne cele tak za przyzwoleniem rady szkolnej okręgowej, jak niemniej wówczas, gdy na to były przeznaczone, albo jest nadwyżka w dochodach.

Art. 20.

Dochody funduszu szkolnego miejscowego przeznaczone na płace nauczycielskie, należy w terminach przepisanych odesłać do kasy funduszu szkolnego okręgowego, albo do innej, którą wskaże rada szkolna okręgowa. Wyjątkowo może też rada upoważnić radę szkolną miejscową do wypłacania nauczycielowi należności wprost z miejscowego funduszu szkolnego, a wtedy nie odsyła się dochodów tegoż do kas zamiejscowych.

Art. 21.

Wszelkie wydatki na stawianie lub najem, na utrzymywanie, wewnętrzne urządzenie, opalanie, oświetlanie i obsługę budynków szkolnych, dalej na stawianie i utrzymywanie albo najem pomieszkania dla nauczycieli, jeżeli im przysługuje prawo do tego, a w końcu na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki i pola na szkołę owocową i pasiekę a niemniej miejsca na ćwiczenia gimnastyczne, ponoszą w całości dotyczące gminy, jeżeli inne korporacje, osoby prywatne lub skarb publiczny nie są do tego obowiązane na podstawie wyraźnych zapisów, albo gdy nie ma osobnych na to funduszków.

Dochody miejscowego funduszu szkolnego można obracać na te wydatki pod zastrzeżeniem jedynie zawartem w art. 19.

Zasiłki udzielane na nie gminom z funduszy szkolnych w wypadkach wyjątkowych należy uważać jako zaliczki, które po upływie pewnego czasu mają być zwrócone albo na raz albo ratami.

Rady szkolne okręgowe będą wpływać na gminy, aby starały się zebrać na takie wydatki osobne fundusze, z których utworzy się odrębny dział miejscowego funduszu szkolnego.

Art. 22.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkolne przepisze osobno instrukcja rady szkolnej krajowej, która może zażądać w każdej potrzebie pomocy technicznych urzędów państwa, kraju i gmin dotyczących.

Art. 23.

Gdy zapisy prywatne, o których wspominają artykuły poprzednie, nie zawierają dokładnego określenia jakości i ilości datków (prestacy), wówczas oznacza je rada szkolna okręgowa według dotychczasowego zwyczaju, a gdy i ten wątpliwy, rozstrzyga sąd. W razie sporu sądowego może rada szkolna okręgowa lub krajowa wezwać prokuraturę skarbu bo obrony majątku szkoły, lub gdyby się to w pewnych wypadkach zdało mniej stosownem, może zażądać od właściwego sądu, aby szkole przyznał prawo ubogich, uwalniające ją od opłacania taks i stęplów i aby jej wyznaczył obrońcę z urzędu, skoro gmina utrzymująca szkołę udowodni niemożność ponoszenia tych wydatków, co przecież nie uwalnia jej od późniejszego zwrotu tychże.

Art. 24.

Gminy, osady i obszary dworskie, należące do jednej szkoły, ponoszą wszelkie na nią wydatki według liczby swych mieszkańców z których znów każdy przyczynia się do nich w takim samym stosunku jak do innych opłat na cele gminne.

Art. 25.

Osobne szkoły wyznaniowe poczytuje się za prywatne, a dla tego nie może ich utrzymywanie uwalniać od obowiązków względem szkół publicznych, jakie niniejsza ustawa wkłada na wszystkich

mieszkańców kraju bez różnicy wyznań i obrzędów. Jeżeli zaś szkole takiej przyznano charakter publicznej, wówczas są członkowie gminy, należący do wyznania, dla którego przeznaczono tę szkołę, wolni od opłat na utrzymywanie innych szkół ludowych w tej samej gminie.

Szkolę wyznaniową zastępującą szkołę gminną, obowiązują wszystkie przepisy w tej ustawie zawarte.

Art. 26.

Wszelkie sprawy wymienione w art. 17. należą do zakresu rady szkolnej miejscowej, której atrybucye i obowiązki określa ustawa o nadzorach szkolnych.

Przeciw jej rozporządzeniom można wnosić zażalenia do rady szkolnej okręgowej, która nie tylko w tym wypadku, ale niemniej w razie zaniedbywania się w obowiązkach rady szkolnej miejscowej ma prawo zarządzić, co potrzeba, a wykonanie poruczyć albo delegowanej komisji na koszt winnych albo wezwać do tego starostwo.

Art. 27.

Nauczyciele szkół ludowych pobierają swe płace z funduszu szkolnego okręgowego, który ma przytem dostarczać środków na przybory szkolne biblioteki konferencye okręgowe nauczycieli i na wszystkie inne wydatki potrzebne dla wspólnego dobra szkół całego okręgu.

Do funduszu tego wpływają:

- a) dodatki pieniężne od gmiu i stron konkurencyjnych przeznaczone na płace nauczycieli,
- b) zapisy i datki prywatne,
- c) część z podatku szkolnego, który nałoży równocześnie osobna ustawa sejmowa,
- d) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego, i
- e) dodatki do podatków uchwalone przez rady powiatowe na cele szkolne.

Art. 28.

Rada szkolna krajowa wyznaczy dla każdego okręgu szkolnego kasy które w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zajmą się pobieraniem dochodów i wypłatą należności im wyłącznie przekazanych.

Można do tego użyć tak kas rządowych, jak niemniej gminnych.

Stosunek wzajemny tych kas z jednej a kasy funduszu szkolnego okręgowego z drugiej strony

określi osobna instrukcja rady szkolnej krajowej.

Art. 29.

Spłatę reluciyą wszystkiego, co nauczycielowi uiszczano w naturze, oznaczy rada szkolna okręgowa według cen przeciętnych z 3 lat ostatnich.

Art. 30.

Datków, zapisów i fundacyj prywatnych przeznaczonych na pewne tylko szkoły lub poczynionych pod wyraźnie zastrzeżeniami warunkami, nie wolno używać inaczej lub na inne cele i dla tego należy je wliczać do prestacyi w art. 27. pod lit. a) wymienionych, wyjąwszy gdyby dawca lub fundator rozporządził inaczej.

Art. 31.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza rada szkolna okręgowa pod nadzorem krajowej i według jej instrukcyi:

Kasowość załatwia kasa rządowa, będąca w miejscu jej siedziby,

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prerogatywy publicznego, a należności jego wypływające z ustawy można ściągać drogą exekucyi politycznej.

Art. 32.

Tak zwany fundusz szkół normalnych, rozdzielony dotąd na galicyjski i krakowski, tworzyć będzie od 1. stycznia roku następującego po wejściu w wykonanie niniejszej ustawy wspólny fundusz szkolny krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

To połączenie nie ma jednakowoż uwłaczać prawom i obowiązkom wypływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art 33.

Z dochodów funduszu szkolnego krajowego mają się załatwiać takie wydatki na szkoły ludowe, do których według niniejszej ustawy nie są obowiązane ani fundusze gminne, ani fundusze szkolne okręgowe. Do tych należą :

- a) dodatki do płacy przyznawane co lat 5 nauczycielom szkół ludowych ;
- b) zasiłki udzielane funduszowi emerytalnemu, z którego wypłacać się będą emerytury i zapomogi nauczycielom a oraz pensye ich wdowom i sierotom ;

- d) potrzeby szkół całego kraju ogólnej natury, i
- d) zasiłki udzielane funduszom szkolnym okręgowym.

Art. 34.

Fundusz emerytalny należy zasilać kwotą, wyrównyującą przynajmniej wydatkowi przeciętnemu, jaki w 3 latach ostatnich musiano ponieść na cele tego rodzaju.

Art. 35.

Rada szkolna krajowa wyznaczy corocznie z funduszu szkolnego krajowego sumę stosowną na potrzeby szkół ludowych ogólnej natury, jako to: na wzory książek, przyborów i okazów szkolnych, na nadzwyczajne nagrody i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli, wysyłanych w celach naukowych za granicę, na wynagrodzanie wędrujących nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa, jedwabnictwa i t. d. na krajowe konferencje nauczycieli i t. p.

Art. 36.

Rada szkolna krajowa uwzględniwszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych, ich własne fundusze, liczbę ich mieszkańców i szkół, udziela im stosownego zasiłku. Nadzwyczajne potrzeby niektórych gmin mogą być powodem do udzielenia jednemu okręgowi większego w stosunku zasiłku niż przyznano innym.

Celem uzyskania takiego zasiłku winna każda z rad szkolnych okręgowych ułożyć wcześniej preliminarz roczny swych dochodów i wydatków i przesłać go radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia,

Dokładniejsze w tej mierze szczegóły wskaże instrukcja rady szkolnej krajowej.

Art. 37.

Równocześnie z utworzeniem funduszków szkolnych okręgowych, ustaną wszelkie dotychczasowe zaliczki stale udzielane gminom, zakładom, korporacjom i osobom z rozporządzenia władz państwowych i krajowych lub na mocy ustawy o konkurencji szkolnej.

Art. 38.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają:

- a) dochody z majątku zakładowego,
- b) zasiłek ze skarbu państwa, i

- c) część podatku szkolnego zbywająca nad to, co wejdzie do funduszków szkolnych okręgowych i do funduszu emerytalnego.

Art. 39.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a rada szkolna krajowa rozporządza dochodami jego w granicach zakreślonych rocznym preliminarzem.

Art. 40.

Przeciw rozporządzeniom rad szkolnych okręgowych w sprawach przekazanych im niniejszą ustawą można się odwoływać do rady szkolnej krajowej.

T y t u ł III.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 41.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegłym szóstym, a kończy z upłynionym 12tym rokiem życia.

Wszystkie dzieci będące w tym wieku winne uczęszczać do szkoły publicznej.

Wolne są od tego dzieci, które

- a) albo uczęszczają do szkół wyższych,
- b) albo dla ułomności czy to cielesnych, czy też umysłowych nie mogą korzystać z nauk udzielanych w szkole publicznej,
- c) albo w końcu pobierają stosowne nauki w domu lub jakim zakładzie prywatnym.

Jeżeli w tym względzie zachodzą jakie wątpliwości ma je sprawdzić rada szkolna miejscowa i postąpić według przepisów art. 44. i 45. niniejszej ustawy.

Dzieci, które skończyły rok piąty, można na żądanie rodziców przyjąć do szkoły publicznej.

Art. 42.

Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej ustaje z ukończonym 12 rokiem życia pod warunkiem jedynie, jeżeli uczeń wykaże się dostateczną biegłością w naukach przepisanych dla szkół ludowych. Wolno jednakże każdemu i po upłynionym 12. roku życia jeszcze uczęszczać do szkoły, chociaż dopełnił warunku powyższego. Po skończe-

niu zaś szkoły ludowej winien każdy 2 jeszcze lata uczęszczać na naukę niedzielną.

Art. 43.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego, rozporządza rada szkolna miejscowa wykaz dzieci w wieku szkolnym będących i to bez względu na przynależność do gminy lub na różnicę wyznania albo obrządku, i zestawia w nim osobno te, które według artykułu 41 są uwolnione od uczęszczania do szkoły. Do wykazu należy wciągnąć i te dzieci, które skończyły wprawdzie rok 12ty lecz nie użyły świadectwa z nabytych nauk elementarnych.

Najdalej w 4 tygodnie po rozpoczęciu roku szkolnego, przedłoży nauczyciel odpis tego wykazu radzie szkolnej okręgowej, i będzie czuwał nad ścisłym przestrzeganiem przepisów dotyczących uczęszczania do szkoły.

Art. 44.

Rodzice, ich zastępcy i opiekunowie winni posyłać dzieci do publicznej szkoły ludowej, a gdyby nie dopełniali tego obowiązku, należy użyć przymusu i karać opornych grzywnami lub w razie ubóstwa aresztem, i tak:

- a) kto ukrywa dziecko przed spisem lub poda okoliczności nieprawdziwe, aby je uwolnić od uczęszczania do szkoły ulegnie grzywnom od 1 do 10 złr. albo karze aresztu od 1 do 3 dni,
- b) kto w przeciągu dni 14 po rozpoczęciu roku szkolnego niepostara się o przyjęcie dziecka swego do szkoły, zwłaszcza, gdy tegoż nieumieszczono w rubryce uwolnionych, tego wykaże nauczyciel radzie szkolnej miejscowej, która go upomni najprzód, a gdy to nieskutkowało, zasądzi go po upływie 3 dni na zapłacenie 1 do 10 złr. lub na areszt od 1 do 3 dni, w razie zaś dalszego oporu na grzywny aż do 50 złr. lub więzienie do dni 14. Ostatecznie należy postąpić podług przepisu §§. 176 i 177 ustawy cywilnej.
- c) kto w ciągu roku szkolnego dziecka bez słusznego powodu nie posyła do szkoły, tego należy upomnieć a za każdą następną przerwą nieusprawiedliwioną w uczęszczaniu dziecka jego do szkoły karać grzywnami od 50 ct. do 5 złr. albo aresztem od 1 lub 2 dni,

którą karę można podwoić, jeżeli przerwy wydarzają się częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Wyjątek stanowi przesiedlenie się rodziców dziecka w ciągu roku szkolnego do innej gminy. W takim wypadku należy dzieci wciągnąć do spisu szkolnego gminy, w której się właśnie osiedlili ich rodzice i uwiadomić o tem radę szkolną gminy, w której zamieszkiwali przedtem.

Art. 45.

Nauczyciel winien co miesiąc przynajmniej wykazywać dzieci zaniedbujące szkołę radzie szkolnej miejscowej, która przekonawszy się o winie rodziców lub opiekunów, karze ich według artykułu 44. grzywnami lub aresztem.

Wykonanie kary na winnych należy do zwierzchności gminnej.

Co dwa miesiące przynajmniej zdaje rada szkolna miejscowa sprawę okręgowej z dołączeniem wykazu wyżej wspomnianego, a oraz wykazu kar wymierzonych i wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te sprawozdania i zarządza w razie zaniebdywania obowiązków ze strony władz gminnych stosowne przeciw tymże kroki,

Przeciw postanowieniom rady szkolnej miejscowej można wnosić zażalenia do okręgowej.

T y t u ł IV.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 46.

Rada szkolna krajowa nadaje posady rzeczywistych nauczycieli i pomocników przy publicznych szkołach ludowych na podstawie prezenty udzielonej kandydatom ze strony gmin lub rad szkolnych miejscowych.

Prawo prezentowania nie może jednak uwłaczać zastrzeżeniom artykułem 54. prawu rady szkolnej krajowej przenoszenia nauczycieli z jednej posady na drugą, jeżeli to ze względu na dobro szkół uzna za potrzebne. Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do rad szkolnych okręgowych.

Art. 47.

Jeżeli gmina własnym nakładem i bez współudziału gmin innych a oraz bez pomocy funduszu szkolnego okręgowego utrzymuje publiczną szkołę ludową, wówczas wykonuje prawo prezentowania nauczycieli sama wyłącznie. We wszystkich innych wypadkach przysługuje to prawo radzie szkolnej miejscowej.

Nauczycieli utrzymywanych z funduszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio rada szkolna krajowa.

Osoby prywatne, korporacje i obszary dworskie przyczyniające się stałymi datkami rocznymi do utrzymywania szkoły, rozrządzają przy udzielaniu prezenty taką ilością głosów, jaka odpowiada stosunkowi wartości pieniężnej ich datków do sumy nakładów na szkołę. Każdy zaś z uczestników, który zalega od 2 lat z datkiem swoim lub w chęci uwolnienia się od niego wytoczył spór sądowy, traci prawo powyższe aż do uiszczenia zaległości lub rozstrzygnięcia sporu na korzyść szkoły.

Wszelkie inne prawa prezentowania, wynikające z jakichbądź tytułów, ustają z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy.

Art. 48.

Skoro zawakuje posada nauczycielska, winna rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem radę okręgową, która zajmie się rozpisaniem konkursu.

Obwieszczenie konkursowe należy umieścić w dzienniku urzędowym a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli rada szkolna okręgową uzna to potrzebnem.

W konkursie należy:

- a) Wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, jakoć uzdolnienia wymaganego, a oraz władzę szkolną, do której ma się wnosić podania,
- b) oznaczyć termin miesięczny przynajmniej, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym,
- c) oznajmić, że kandydaci, będący już w służbie, powinni podania swe wnosić za pośrednictwem swych przełożonych do rady szkolnej okręgowej, i że podań spóźnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dowody, nie będzie się uwzględniać.

Art. 49.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania, odrzuca wprost niezaopatrzone w potrzebne dowody lub wniesione przez kandydatów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne, lub czyny narażające ich na usunięcie z posady mianowanego już nauczyciela, a resztę podań udziela wykonawcom prawa prezenty do wyboru wymieniając trzech takich, których ze swej strony uzna za najdogodniejszych na opróżnioną posadę. Jeżeliby się o jaką posadę niezgłosiło 3 nawet kandydatów uzdolnionych, należy się odnieść do Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, czy można przystąpić do prezentowania nauczyciela, czy przeciwnie nowy rozpisać konkurs.

Art. 50.

Listę kandydatów wraz z ich podaniami i dokumentami odsyła Rada szkolna okręgowa do tych, którzy mają prawo prezentowania, a zatem w myśl art. 47. alin. 1. do gminy iub Rady szkolnej miejscowej.

Art. 51.

Gmina, Rada szkolna miejscowa lub pojedyncze osoby, mające prawo prezentowania, powinny najdalej w 4 tygodnie zwrócić owe podania wraz z prezentą Radzie szkolnej okręgowej, która akta te przesła Radzie szkolnej krajowej.

Art. 52.

Rada szkolna krajowa zamianuje przedstawionego kandydata, jeżeli nie ma przeciw niemu nic do zarzucenia, wyda mu patent nominacyjny i poleci równocześnie, aby nowo mianowany nauczyciel lub pomocnik wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej roty, i aby mu wypłacano należność.

Przewodniczący zaś Rady szkolnej miejscowej lub jego zastępca wprowadzi go do szkoły.

Jeżeli zaś Rada szkolna krajowa uzna, że dokonany wybór nie jest odpowiedni, w takim razie zwróci dotyczące akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu odmawia nominacyi i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam, czy też inny mniej uzdolniony na tę posadę zostanie przedstawiony natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jedne-

go z trzech poleconych przez Radę szkolną okręgową,

Art. 53.

Jeżeli mający prawo prezentowania nie oświadczy się w terminie przepisany (art. 51.) może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 54.

Każde mianowanie nauczyciela lub pomocnika, dokonane w sposób powyższy, jest stałem. Nie wyklucza to przecieży możliwości przenoszenia nauczycieli ze względów służbowych na inne posady.

Art. 55.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych mianuje Rada szkolna okręgowa w opisany powyżej sposób, lecz bez poprzedniego rozpisania konkursu. Tak samo mianuje nauczycielki robót ręcznych tam, gdzie albo nie ma osobnej szkoły żeńskiej, albo ją powierzono osobom płci męskiej i przedstawia do potwierdzenia Rady szkolnej krajowej.

Bez konkursu również przyznaje się nauczycielom cc 5 lat dodatki do płacy i posuwa się ich na wyższe stopnie płacy w szkołach tej samej kategorii.

T y t u ł V.

O płacach nauczycieli i innych służbowych korzyściach.

Art. 56.

Roczne płace nauczycieli przy szkołach ludowych różnej kategorii będą następujące :

- a) przy szkołach wydziałowych samoistnych i w wyższych trzech klasach szkół tych, połączonych z elementarnymi 700 i 800 zlr.;
- b) w niższych klasach szkół tych i przy szkołach elementarnych o czterech lub więcej nauczycielach 500 i 600 zlr.;
- c) przy szkołach elementarnych o 3 lub 2 nauczycielach 400 i 500 zlr. a
- d) przy wszystkich innych szkołach ludowych 300 zlr.

Art. 57.

Przy parzystej liczbie stałych posad otrzymuje połowa, przy nieparzystej większa połowa wyższą a reszta niższą płacę.

Art. 58.

Oprócz powyższej płacy będzie Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rad okręgowych przyznawać nauczycielom za każde pięć lat nienaganej przy publicznych szkołach ludowych służby osobny dodatek pięcioletni, który dla nauczycieli w art. 56. pod a) i b) wymienionych ustanawia się 50, dla nauczycieli pod c) tego art. na 30 a dla reszty na 20 złr.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której należy nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać.

Art. 59.

Dyrektor szkoły wydziałowej 8 klasowej pobiera oprócz stałej płacy nauczycielskiej 200, nauczyciel dyrygujący przy szkole wydziałowej samostnej lub przy elementarnej o 4 przynajmniej nauczycielach 100, a przy szkole o 3 lub 2 nauczycielach 50 złr. rocznie za swe urządowanie. Dodatek ten wlicza się tylko rzeczywistym dyrektorom przy wymierzaniu emerytury.

Art. 60.

Każda szkoła ludowa w której nauka religii wymaga 17 przynajmniej godzin tygodniowo, będzie miała osobnego katechetę.

Rada szkolna krajowa wyznaczy mu stosownie do zajęć jego płacę roczną 300—500 złr.

Art. 61.

Płaca pomocnika nauczycielskiego bądź stale, bądź tymczasowo umieszczonego wynosi 6% przeciętnej płacy nauczyciela rzeczywistego szkoły, przy której pomocnik pełni służbę.

Płacę pomocnika zawiadującego stale szkołą filialną ustanawia się na 200 złr. rocznie.

Art. 62.

Każdemu dyrektorowi, nauczycielowi dyregującemu, tudzież nauczycielom przy szkołach jednoklasowych i filialnych, należy się wolne pomieszkanie o ile możliwości, w budynku szkolnym, a składa-

jące się dla pierwszego z 3 pokoi, a dla reszty z 2 pokoi prócz kuchni i spiżarni.

W braku pomieszkania należy się im wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku.

Art. 63.

Płaca nauczycielek wymierza się według tej samej skali, jak płaca nauczycieli, lecz z potrąceniem 20%.

Art. 64.

Nauczyciele przybrani i nauczycielki robót ręcznych będą pobierać stałe wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku.

Art. 65.

Nauczycielom i pomocnikom tak rzeczywistym jak i tymczasowym nie wolno przyjmować takich zajęć pobocznych, któreby uwłaczały ich stanowi lub czyniły uszczerbek ich obowiązkom służbowym.

Przepis ten obowiązuje i nauczycielki.

Organistwo, dziakowstwo, pisarstwo gminne i pokątne, a niemniej udzielanie korepetycyj szkolnych są bezwarunkowo wzbronione.

Rada szkolna okręgowa wyznaczy przekraczającym ten zakaz termin sześciotygodniowy, w którym mają albo porzucić zatrudnienie wzbronione, albo ustąpić z posady.

Art. 66.

Czysty dochód z ogrodu, pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do szkoły, wykazany według zasad katastralnych, wlicza się po straceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami do płacy nauczyciela. Zanim będzie oszacowanie katastralne, ma rada szkolna okręgowa przy zakładaniu szkół lub przeistaczaniu ich w etatowe obliczać te dochody według orzeczenia znawców.

Art. 67.

Pensye nauczycieli i dyrektorów wraz z dodatkami wypłaca się z góry, emerytura zaś z dołu.

T y t u ł VI.

O karach dyscyplinarnych i wydalaniu ze służby.

Art. 68.

Nauczyciela wykraczającego w czemkolwiek przeciw swym obowiązkom skarci sam dyrektor

szkoły ustnie a w ważniejszych wypadkach rada szkolna okręgowa pisemnie, przyczem należy mu wskazać następstwa, na jakieby się naraził powtór-
nem przewinieniem. Rada zaś szkolna krajowa karze wykraczających nauczycieli według okolicz-
ności w drodze dyscyplinarnej.

Kary dyscyplinarne są następujące :

- a) nagana ;
- b) odjęcie dyrekcyi lub przeniesienie na inną posadę i
- c) zupełne oddalenie od służby.

Art. 70.

Naganę należy dawać na piśmie z groźbą użycia surowszych środków w razie nowej przewiny. Po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela traci dana mu nagana prawną doniosłość swoje.

Art. 71.

Za karę można również usunąć nauczyciela od dyrekcyi lub z posady dyrygującego, a tem samem zaliczyć go w poczet zwykłych nauczycieli.

Art. 72.

Tak w tym wypadku, jak niemniej w razie przeniesienia za karę na inną posadę należy oznaczyć w wyroku stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono.

Art. 73.

Zanim zapadnie wyrok w sprawie dyscyplinarnej, należy zbadać dokładnie istotę czynu, co uskuteczni albo rada szkolna okręgowa, czy to z własnej inicjatywy, czy też z polecenia rady szkolnej krajowej, albo dydelegowana przez ostatnią komisya śledcza.

Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu.

Tłumaczenie się jego ustne ma się wciągnąć do protokołu, a gdyby je podał na piśmie, załączyć do aktów.

Jeżeli tłumaczenie się to będzie uznane dostatecznem, należy go uwiadomić na piśmie, że jest niewinnym co do zarzuconego mu przewinienia.

Art. 74.

W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów stałych i prowizorycznych tudzież nauczycieli i pomocników rzeczywistych, a niemniej w sprawach

dotyczących przyznania, odroczenia lub odmówienia dodatków pięcioletnich orzeka rada szkolna krajowa.

Wszelkie zaś sprawy dyscyplinarne nauczycieli i pomocników tymczasowych należą do zakresu rad szkolnych okręgowych.

Art. 75.

Na zupełne usunięcie z posady skazać można tylko nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania dopuścił się ponownie opieszałości w służbie lub zaniedbywania swych obowiązków.

Art. 76.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej usunie rada szkolna krajowa z posady bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 77.

Gdyby tego wymagała powaga stanu nauczycielskiego, może rada szkolna krajowa odjąć obwinionemu nauczycielowi podczas śledztwa dyscyplinarnego urządzenie i płacę.

Również należy postąpić, jeżeli nauczyciel jest w śledztwie karnem o zbrodnię lub przestępstwo hańbiące.

Odwołanie się przeciw temu postanowieniu nie wstrzymuje wykonania.

Art. 78.

W ciągu takiego odjęcia urzędowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przy czem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby. Uniewinnionemu ma się zwrócić cała niewypłacona należność.

T y t u ł VII.

O pensjonowaniu i emeryturze nauczycieli i o zaopatrywaniu wdów i sierót po nauczycielach.

Art. 79.

Nauczyciela można spensjonować na jego własną prośbę lub z urzędu, jeżeli po nienagannej służbie dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków.

Art. 80.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie pozbawia prawa do emerytury.

Art. 81.

Z końcem jedynie roku lub kursu szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady lub pójść na pensję, wyjąwszy, gdyby rada szkolna krajowa w szczególnych wypadkach osobnem pozwoleniem zarządziła inaczej.

W tym samym czasie ma się odbyć oddawanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków nie zebranych z pól i ogrodu należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela (art. 90).

Art. 82.

Stale umieszczeni nauczyciele, nauczycielki, i pomocnicy mają prawo do emerytury, a wdowy i sieroty po nauczycielach i pomocnikach prawo do zaopatrzenia.

Art. 83.

Wymiar emerytury zależy z jednej strony od wysokości płacy, a z drugiej od lat służby. Co do pierwszego będzie skalą płacy wraz z wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, które nauczyciel pobierał w chwili spensjonowania. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata strawione przy szkołach etatowych poczynając od pierwszego mianowania na posadę rzeczywistego nauczyciela lub pomocnika.

Przerwa w służbie, zasza bez winy nauczyciela, nie pozbawia go prawa policzenia lat przedtem wysłużonych.

Art. 84.

Nauczyciel lub pomocnik rzeczywisty, który niewysłużył lat jeszcze 10, nie ma prawa do emerytury, i dla tego otrzyma jedynie odprawę, równającą się półtorarocznej należitości, obliczonej według artykułu poprzedniego. Po wysłużonych 10 latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należitości, obliczonej jak wyżej.

Art. 85.

Wdowy i sieroty po nauczycielach i pomocnikach rzeczywistych mają wtedy tylko prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury.

Wdowy przeto i sieroty po nauczycielach lub pomocnikach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10,

dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część, a jeżeli wdowa ma dzieci, otrzyma połowę należyłości męża, obliczonej według art. 84.

Art. 86.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10, lub więcej należy się roczna pensya wynosząca $\frac{1}{3}$ część płacy jego ostatniej, o ile takowa miała się liczyć przy wymiarze emerytury.

Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po spensjonowaniu nauczyciela lub z winy żony nastąpił rozwód sądowy, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia.

W razie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzedz pensję na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniej pensyi swojej.

Art. 87.

Wdowa mająca prawo do pensyi otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzać, aby pensya wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższała połowy ostatniej płacy męża.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko skończy lat 20 lub inne dostanie utrzymanie,

Art. 88.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje, lub według art. 86. nie ma prawa do zaopatrzenia, wówczas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat 20, i nie mają innego utrzymania, zasiłek na wychowanie, obliczony według tego, czy wdowie dostałaby się w myśl art. 85. tylko odprawa, czy też w myśl art. 86. zaopatrzenie.

W pierwszym wypadku dostają dzieci taką samą odprawę, a w drugim pobierają corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 83.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób nie zaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Art. 89.

Jeżeli wdowa po nauczycielu pójdzie ponownie za mąż, dostają dzieci zamiast dodatku na wychowanie zaopatrzenie według wymiaru art. 88.

Art. 90.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze

pomieszkaniu jego, lub dostają najbliższą ratę pobieranej przezeń spłaty za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. czerwca a 31. października. W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot nakładów na uprawę poczynionych.

Art. 91.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela wraz z dodatkami pięcioletnimi nie przenosi 600 złr. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i potrzeby, należy się spadkobiercom $\frac{1}{4}$ część owej płacy jako kwartał pośmiertny.

Art. 92.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dotychczasowych szkół w etatowe utracą swe posady, a niemniej ich wdowy i sieroty mają prawo do takich jedynie zapomóg, jakie się im należą według ustaw dotąd obowiązujących.

Staraniem będzie władz szkolnych, aby umieszczać takich nauczycieli tymczasowo przy szkołach nieetatowych i filialnych.

Art. 93.

Nauczycieli dotychczasowi, którzy po przeistoczeniu teraźniejszych szkół w etatowe przejdą na nowy etat, uważać się będą pod względem prawa do emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierot z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby rozpoczęli służbę dopiero z tem przejściem na nowy etat.

Art. 94.

Celem uzyskania środków na emerytury dla nauczycieli szkół ludowych i na zaopatrywanie wdów i sierót po nich pozostałych, utworzy się osobny fundusz emerytalny, do którego będą wpływać:

- a) dochód z majątku zakładowego;
- b) stały dodatek z funduszu szkolnego krajowego udzielany corocznie w myśl art. 34;
- c) oszczędzone kwoty, pozostające przy zamknięciu corocznych rachunków funduszu szkolnego krajowego;
- d) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone;
- e) część podatku szkolnego, osobną ustawą na to przeznaczona;

- f) stałe wkładki samych nauczycieli, które po pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą $\frac{1}{3}$ część otrzymanej płacy a przy każdym podwyższeniu płacy $\frac{1}{3}$ część nadwyżki, z reszty zaś 5% od rocznej płacy, i
- g) dodatki od gmin w myśl art. 96.

Art. 95.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należytości funduszowych, o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego, i ogłasza co roku zamknięcie rachunków.

Art. 96.

Dochody funduszu emerytalnego należy przede wszystkim obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany, a z resztą kapitalizować je i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 97.

Jeżeli dochody bieżące z wyjątkiem wymienionych pod d. i f. art. 94. pozwolą na to, może rada szkolna krajowa policzyć wyjątkowo nauczycielom w art. 93. wzmiankowanym dawniejsze lata służby w części lub w całości.

Art. 98.

Wymiar większej niż przepisuje art. 93. emerytury może wtedy jedynie nastąpić, jeżeli gminy szkolne, którym służył nauczyciel, nie zdołają z własnych funduszków opędzić tej nadwyżki.

W przeciwnym razie należy zmusić gminy aby w stosunku do lat służby, które nauczyciel w każdej z nich spędził bądź przed, bądź po przestoczeniu szkół, zwracały funduszowi emerytalnemu każdorazową nadwyżkę tego rodzaju, lub spłaciły ryczałtowo całą sumę, której wysokość oznaczy zarząd tego funduszu w każdym szczególnym wypadku.

Spłacić można od razu lub ratami, jakie oznaczy zarząd funduszu.

Art. 99.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie równocześnie z ustawą o podatku szkolnym, wszelkie zaś dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, dotyczące stosunków przez nią określonych, nie obowiązują już nadal.

Art. 100.

Wprowadzenie tej ustawy poleca się Ministrowi oświaty.

We Lwowie dnia 8 listopada 1872

Czerkawski.
Małecki.
Zygmunt Sawczyński.
St. Tarnowski.
J. Szujski.
Z. Mayer.
Józef Jasiński.
Smarzewski.
Wereszezyński.
A. Sapiecha.
L. Chrzanowski.
J. Kirchmayer.
Józef Baum.
Garbaczyński.
Bodnar.
Jasiński Aleksander.
Szemelouski.
Dąbrowski.
Szeptycki.
Bogdanowicz.
Wolański Mikołaj.
Zawadowski.
Eust. Ryłski.
August Łoś.
Wesołowski.
Bartoszewski.
Piotrowski.
Gross.
Hoszard.
Weismann.
Hoppen.
Smolka.
L. Wolski.

L. 18.868.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o pożyczce krajowej, zaciągnąć się mającej:

- a) na budowę i rekonstrukcję dróg, b) celem zapobieżenia niedostatkowi, spowodowanemu tegorocznym nieurodzajem i klęskami elementarnymi.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu o wydatkach, preliniowanych w Rubr. X. budżetu na budowę i utrzymanie dróg, wykazał Wydział krajowy niezbędną potrzebę radykalnej dróg istniejących naprawy.

Nakład na ten cel obliczono w kwocie	1,210.000 złr.
koszta zaś budowy dróg przez Wysoki Sejm na przeszłorocznej sesji jako nagłe wyszczególnionych, oraz tych dróg, które aczkolwiek od dawna za drogi krajowe uznane, dotąd jeszcze nie są wykończone, wynosić będą według odnośnego sprawozdania	2,608.729 złr.
razem więc okazuje się na ten cel potrzeba	3,818.729 złr.
czyli w okrągłej liczbie	3,900.000 złr.

Nadzwyczajny ten wydatek pokrytym być może nadzwyczajnymi tylko funduszami, to jest pożyczką.

Przyjmując stopę procentową obligacyi długu krajowego w stosunku 6. do 100. — rozłożwszy na lat 25. ich umorzenie, przez półroczne losowanie odbyć się mające — spodziewać się należy po terażniejszym stanie targu pieniężnego, iż się obligacye te po cenie 85 za sto spieniężyć dadzą.

W skutek tej straty emisyjnej podniesie się cyfra pożyczki, któraby preliniowaną powyż kwotę w całości pokryła, do wysokości 4.588.235 złr. Ze względu na możliwe zaoszczędzenia przy budowie zaś ustanawiamy ją w okrągłej liczbie 4,500.000 złr. według nominalnej wartości obligów.

Amortyzacya pożyczki tej oraz półroczna opłata odsetków wymagać będzie rocznego wydatku 350.000 złr.

Zważywszy, iż rekonstrukcyja dróg krajowych odbywać się będzie w roku przyszłym kosztem wypożyczonego funduszu, suma ta pokrytą być może bez podwyższenia dodatków do podatków częścią tej kwoty, która w budżecie na rok przyszły w Rubr. X. lit. C. na utrzymanie dróg w wysokości 436.850 złr. jest wstawioną.

Zobaczmy atoli, jak się ukształtuje gospodarstwo drogowe w następnych czterech latach, które niejako epokę budowy dróg zaprojektowanych stanowią.

Z roku 1873. pozostanie najpierw przewyżka z kwoty na utrzymanie dróg przeznaczonej w ilości	85.000 złr.
oprocentowaniem dwóch milionów złr., które w pierwszym roku zużytkowane nie będą uzyska się	120.000 złr.
podwyższenie myt uczyni około	5.000 złr.
czyli stan kasy wykaże z końcem roku 1873. zapas	210.000 złr.

W następnych czterech latach wpłyną dalej :

a) z przewyżki kwoty na utrzymanie dróg w budżecie przeznaczonej nad roczną spłatę długu	340.000 zhr.
b) z kwoty preliminowanej w Rubr. X. lit. B. tegorocznego budżetu na budowę dróg ukończyć się mających	580.000 zhr.
c) z podwyższenia dochodów z myt wynikającego częściowo z ich regulacyi, częściowo z omycienia nowo wybudowanych dróg około	30.000 zhr.
Pomijając więc możliwe dalsze oprocentowanie funduszków pożyczkowych uzyska się w latach 1873. do 1878. kwotę	1,150.000 zhr.

która rozdzielona na 4. lata, rocznie około 288.000 zhr. a więc tyle uczyni ile w pierwszych latach po dokładnie uskutecznionej rekonstrukcyi na utrzymanie dróg krajowych prawdopodobnie wystarczyć powinno.

Nie ulega wszakże żadnej wątpliwości iż po ukończonej epoce budowy nowo zaprojektowanych dróg, utrzymanie tychże w powiększonej do 220 mil długości kilkucentowego podwyższenia dodatków do podatków, zaś dalsza budowa nowych dróg krajowych pomocy kredytu wymagać będą musiały.

Zwracamy się teraz do drugiej potrzeby kraju, spowodowanej niedostatkiem, jaki wskutek nieurodzajów i klęsk elementarnych wielu jego mieszkańcom zagraża.

Wykazując w załączonem piśmie $\%$ powody i rozmiary tej klęski, uznaje c. k. Namiestnictwo za najwłaściwszy środek zapobieżenia złemu następczenie ludowi sposobności do zarobkowania przy budowie dróg krajowych i powiatowych, przyznaje wszelako, iż z początkiem roku przyszłego na zakupno potrzebnego do zasiewu zboża, również zapomogi lub zaliczki zwrotne udzielane być muszą.

Zgadając się z zapatrywaniem c. k. Namiestnictwa, Wydział krajowy mniema, iż wobec zarządzenia tak znacznych robót około dróg krajowych, zadaniem Reprezentacyi krajowej być powinno, umożliwić powiatom, w których niezwykle niedostatek sprawdzonym będzie, dogodnie wypożyczenia kapitałów, które pod zarządem Wydziałów powiatowych, czy to na budowę dróg powiatowych, tam, wałów wodnych etc., czy też na udzielenie czasowej zapomogi użyte być mogą.

W tym celu wypada wspomnianą sumę zaciągnąć się mającej pożyczki krajowej podwyższyc o nominalną kwotę 1,500.000 zł. — uzyskaną zaś tym sposobem gotówką w przybliżonej kwocie 1,250.000 zł. obdzielić dotyczące powiaty za pośrednictwem Władz autonomicznych pod warunkiem dostarczenia odpowiedniej poręki. Powiaty obowiązane będą opłacać 6% od wziętych w gotówce funduszków oraz spłacać takowe od 1. stycznia 1874 począwszy, w pięciu rocznych ratach. Strata z różnicy kursu wynikła, powinna pójść na rachunek kraju, nie tylko z powodu, iż kraj z tych produkcyjnych robót przez podwyższenie podatków, pośredni zysk czerpie; ale zarazem z tej przyczyny, iż strata rzeczona w skutek różnicy między czasem przeznaczonym na amortyzację długu krajowego, a czasem ustanowionym na spłatę udzielonych powiatom pożyczek i tak znacznie zmniejszyć się musi. Kwota amortyzacyjna wraz z procentami tej pożyczki wynosić będzie rocznie 116.600 a ponieważ się spodziewać nie można, aby w roku niedostatku i nędzy procenta przypadające regularnie spłacane być mogły, dalej ze względu, iż spłata pierwszej raty dopiero z pierwszym styczniem 1874. nastąpi, musi w razie, gdyby Wysoki Sejm na zaciągnięcie pożyczki tej się zgodził wstawioną być w budżecie na rok 1873 kwota 116.600 zł. na pokrycie połączonych z tą pożyczką pierwszorocznych wydatków.

W myśl powyższego wywodu Wydział krajowy stawia wniosek :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną $\%$ Ustawę.“

We Lwowie dnia 12 listopada 1872.

Marszałek krajowy :

Leon książę Sapieha.

Sprawozdawca :

Piotr Gross,

Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy

c. k. Prezydyum Namiestnictwa

z dnia 25. października 1872. r. do l. 7.654/pr.

wystosowanej do Wydziału krajowego we Lwowie.

Liczne doniesienia zachodniej części kraju o klęskach elementarnych jakie nawiedziły tego roku owe strony i o prawdopodobieństwie niedostatku między ludem wiejskim, spowodowały mnie zażądać dokładnych sprawozdań o stanie rzeczy, tembardziej, że mieszkańcy tamtejsi już roku zeszłego nieurodzajem dotknięci zostali. Z otrzymanych relacyj okazuje się, że w ogóle większa połowa żyta została na wiosnę zaoraną, ponieważ śniegi spadły na niezamarzniętą i zupełnie mokrą ziemię, przeto plon wygnił, że zasiewy wiosenne jakkolwiek wiele obiecywały, przez nieustanną słotę nadzwyczaj ucierpiały, że w ogólności zbiory tak co do ilości jakoteż i jakości są daleko gorsze aniżeli były w roku zeszłym, w którym także uległy licznym klęskom. Niemniej okazuje się w ogóle wielki brak paszy dla bydła, gdyż w skutek długotrwałej słoty podczas sianozbiorów wiele siana i koniczu zgniło. Najmocniej zaś dotknięty został lud wiejski przez to, że ziemniaki, ten najważniejszy artykuł wyżywienia włościan w skutek przeciągłej słoty gniją nietylko w polu ale nawet w kopcach.

Według otrzymanych sprawozdań przedstawia się więc ogólny stan zbiorów jako nader niepomyślny i niewystarczający nawet na własną potrzebę ludności, gdyż mniej niż średni zbiór jęczmienia, owsa, grochu, fasoli, bobu i jarzyn nie może pokryć ubytku w życie, pszenicy a szczególnie w ziemniakach.

W nader zatwarzający sposób przedstawia się jednak stan rzeczy tam, gdzie zasiewy w zupełności zniszczone zostały przez nawalne grady i wylewy wód. Ulewne deszcze w Sierpniu spowodowały bowiem wezbranie wszystkich potoków, rzeczek i rzek do niesłychanej wysokości. Wody pozrywały całe kawałki gruntów, poznosiły glebę uprawną, zabrały późniejszą na pokosach będącą krescencyę, tudzież koniczynę i siana, zamuliły lub piaskiem zasypały łąki, tak że drugi zbiór siana zupełnie przepadł. Ziemniaki zaś tam gdzie je woda zatopila albo zostały zabrane przez wodę albo zgniły zupełnie w ziemi i nie opłaciłoby się było ani ich kopanie ani wyorywanie. Co do tych okolic jest rzeczą niewątpliwą, że między ludem wiejskim a w pierwszym szeregu w klasie tak zwanych zagrodników okaże się już około nowego roku niedostatek, który gdy wzrośnie z wiosną zapanuje głód i sprowadzi różne choroby i znaczną śmiertelność.

W gminach położonych nad rzekami a dotkniętych powodzią, niedostatek dosięgnie nawet zamożniejszych posiadaczy gruntowych, gdyż wody dostały się po największej części i do stodół, a nagromadzona tam krescencya gnije. Powiaty, które najbardziej dotknięte zostały są: powiat Wadowicki, Wielicki, Limanowski, Nowo-Sądecki, Tarnowski, Grybowski, Jasielski, Pilzneński, Mielecki, Bocheński, Rzeszowski, Myślenicki, Nowotarski, Jarosławski, Kolbuszowski, Tarnobrzeski, Birecki, Bielski i Żywiecki. W powiecie Wadowickim ucierpiało 42 gmin przez wylewy wód a między temi jest pięć gmin, które poniosły prócz tego szkodę przez gradobicie.

W powiecie Wielickim zniszczył grad w 18 gminach prawie zupełnie jęczmień i owies, a gdzie indziej także przenicę i żyto.

*

W 24 gminach zaś zabrały wody rzek Wisły i Raby zboże będące na pokosach i zniszczyły wszelką jarzynę.

W sposób podobny dotkniętych jest przeszło 30 gmin powiatu Limanowskiego.

Niektóre z tych gmin poniosły szkodę od gradu i od wylewu wód.

W powiecie Nowosądeckim ucierpiało 29 gmin przez wylewy wód w czasie od 17. do 21. Sierpnia.

Szkody dotyczą płodów w ówczas jeszcze na polach pozostałych, mianowicie owsa, jęczmienia, kapusty i paszy dla bydła, w powiecie Tarnowskim wyrządził grad wielkie szkody w 31 gminach mianowicie uległy najbardziej zniszczeniu jare pszenice, owsy, jęczmiona, grochy, boby i prosa. Tak samo ucierpiała większa część powiatu Grybowski, Jasielskiego i Pilzneńskiego.

Ogromne straty poniósł powiat Mielecki. Prawie wszystkie gminy ucierpiały przez powódź, niektóre z nich zalała woda trzykrotnie w Lutym, Marcu i Sierpniu, oprócz tego spadł wielki grad w 10 gminach. Tożsamo można powiedzieć o powiecie Bocheńskim, który w drugiej połowie Sierpnia prawie zupełnie został zalany wodą.

Szkoda jaką ponieść mieli włościanie obliczoną została na 154.067 zł. W powiecie Rzeszowskim dotknął grad 11 gmin, przez wylew wody ucierpiało zaś 12 gmin.

W powiecie Myślenickim upadł grad w 11 gminach, a 20 gmin ucierpiało znaczne szkody przez wylew wody.

W powiecie Jarosławskim nawiedzonych jest 18 gmin gradem a następnie powodzią, zaś w powiecie Bireckim uległo podobnej klęsce 35 gmin.

Liczba gmin dotkniętych gradobiciem dochodzi w powiecie Kolbuszowskim do 17, a w powiecie Tarnowskim do 36.

W powiecie Bielskim zalała woda 9 gmin, a w powiecie Żywieckim 7 gmin.

W tych więc powiatach, gdzie prócz ogólnego nieurodzaju i klęski elementarne niepokojące przybrały rozmiary, zachodzi potrzeba użycia nadzwyczajnych środków dla zaradzenia grożącemu niedostatkowi, albowiem przy znanym usposobieniu i nieporadności gmin naszych nie można się po nich spodziewać, aby dla zaradzenia niedostatkowi okazały się gotowymi do poniesienia jakichkolwiek ofiar lub obmyślały sposób celem wyżywienia mnogich rodzin dotkniętych głodem; zresztą doznane klęski są zbyt wielkie, aby gminy własnymi siłami poddać mogły temu zadaniu.

Starostowie wezwani do podania środków dla zapobieżenia nieuchybne niedostatkowi, a w dalszym następstwie głodowi i śmiertelności nie przemawiają w ogóle za udzieleniem już teraz zapomóg zwrotnych lub niezwrotnych i uważają ze względu na znaną skłonność ludu naszego do opuszczania rąk i zdania się na obcą pomoc, tudzież ze względu na jego wstręt do pracy jako środek najwłaściwszy i najpewniej wiodący do celu nastęrczenie ludności sposobności do zarobkowania, i zapracowania sobie niezbędnych środków utrzymania tem bardziej, że przez to działa się zarazem na uobyczajanie ludu, gdyż każdemu daną jest pomoc w miarę jego pracy i własnej zasługi.

Wnoszą zatem pp. Starostowie, aby przyspieszyć o ile możności budowę niewykończonych dróg, krajowych, powiatowych, lub też rozpocząć budowę nowych dróg i innych robót publicznych i t. p.

Jakkolwiek środek udzielenia ludności pomocy przez nastęrczenie zarobku już i tem się zaleca, że wydane sumy przyniosłyby krajowi podwójny pożytek, nie będzie takowy w ogóle mógł być zastosowany a to dla tego że nie wszędzie dadzą się obmyślić i przeprowadzić podobne roboty tudzież że włościanie nie będą mieli na wiosnę potrzebnego zboża do zasiewu ani też funduszu do zakupienia takowego tem bardziej, że wielu z gospodarzy dla nikłości własnego ziarna już na zasiewy pod zimę zakupywali sobie zboże.

Zgadniają się więc pp. Starostowie w tem że w każdym razie zajdzie pod wiosnę konieczna potrzeba udzielania zapomóg lub zaliczek zwrotnych.

Przedstawiając świątnemu Wydziałowi krajowemu ten stan rzeczy mam zaszczyt upraszać aby zechciał sprawę tę wziąć pod światłą swą rozagę i na przyszłej sesyi sejmowej przedłożył wnioski celem zapobieżenia między ludnością wiejską wpomienionych powiatach.

Równocześnie polecam pp. Starostom, aby natychmiast zbadali jak najdokładniej szkody w każdej pojedynczej gminie wyrządzone i wykazali w przybliżeniu kwoty potrzebne przynajmniej na razie do wsparcia mieszkańców dotkniętych i zapobieżenia nędzy głodowej a względnie do umożliwienia zasiewów wiosennych.

D. j. w.

Gołuchowski. m. p.

PROJEKT.

Ustawa

Z dnia _____ w sprawie zaciągnięcia pożyczki krajowej :

- a) na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych ;
- b) celem zapobieżenia niedostatkowi, spowodowanemu tegorocznym nieurodzajem i klęskami elementarnymi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeyi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje :

Art. 1.

W celu pokrycia kosztów budowy i rekonstrukcji dróg krajowych jakoteż w celu zapobieżenia niedostatkowi, zagrażającemu niektórym okolicom z powodu nieurodzaju i doznanych klęsk elementarnych upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki imieniem kraju.

Art. 2.

Na oprocentowanie i spłacenie tej pożyczki przeznaczają się przez przeciąg lat 25 z dochodu krajowego roczna kwota 470.000 zł.

Art. 3.

Z gotówki otrzymanej z zaciągniętej pożyczki mocen jest Wydział krajowy nie przekraczając ogólnej sumy 1,250.000 złr. w. a. w pierwszym roku po sankcyonowaniu niniejszej ustawy udzielać powiatom, których ludność zagrożoną jest niedostatkami 6 procentowe pożyczki w gotowości dla dostarczenia tej ludności :

- a) przedewszystkiem zarobku przy budowie dróg powiatowych, przy budowie wałów ochraniających od wylewów, wreszcie przy regulacji rzek ;

b) w razie koniecznej potrzeby na zakupno nasienia na wiosenny zasiew i żywności niezbędnej dla ochrony jej od głodu.

Art. 4.

Powiaty, które otrzymają pożyczkę, obowiązane będą opłacać prowizję po 6 od sta, obliczoną od dnia 15. Lutego 1873 r. bez względu na dzień rzeczywistego podniesienia pożyczki i zwrócić otrzymaną pożyczkę według warunków z Wydziałem krajowym umówionych najdalej w przeciągu 8 lat.

Art. 5.

Z pozostałej gotówki użyje Wydział krajowy na pokrycie kosztów rekonstrukcyi dróg krajowych kwotę w wysokości 1,210.000 złr. resztę zaś na budowę nowych dróg, przez Sejm za krajowe uznanych.

L. 179.

S.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Droga z Rawy na Niemirów Jaworów do Sądowej Wiszni prowadząca uznaje się za drogę krajową i ma być wzięta ze względu na jej ważność do pierwszej kategorii budować się mających dróg krajowych.

J. Szeptycki,

Smarzewski, Piotrowski, Podlewski, Wereszczyński, Jasiński, Zawadowski, J. Szujski, Ed.
Dzwonkowski, Pohorecki, Wesołowski, Kaszewko, J. Paszkowski, Tetmajer, Hoppen, A. Za-
kliński, Pfeiffer, L. Chrzanowski.

Wiasek.

Wjasi Sijn wazy obelid:

Duzo z dawny na Niamioe-lasowia in Egdowj Wiazni przewiezacz uznaje sie za drogy
krowe i tak dyc wiedz ze waznosc na jic waznosc na gic waznosc na gic waznosc na gic waznosc
dug krajow.

J. Szapczycki

Smaczowski, Potrowski, Polowski, Wazowski, Jaskolki, Jaskolki, Kawalowski, A. Szajski, Ed.
Dawakowski, Potowski, Wazowski, Kowalski, A. Szajski, Tarnowski, Hoppen, A. Szajski,
Kowalski, Potowski, A. Szajski.

Sprawozdanie

komisyi drogowej o wnioskach Wydziału krajowego do zmian obowiązującej uchwały sejmowej o etacie służby drogowej.

Wysoki Sejmie!

Komisyja drogowa w skutek polecenia Wysokiego Sejmu przedstawia wnioski Wydziału krajowego do zmian obowiązującej uchwały sejmowej o etacie służby drogowej, mianowicie:

- a) co do stabilizowania dwóch pomocników przy oddziale technicznym Wydziału krajowego i udzielenia im dodatku na pomieszkanie po 150 zł. rocznie;
- b) co do podwyższenia płac rocznych inżynierom okręgowym bez powiększenia ich liczby;
- c) co do zwiększenia dotychczasowej liczby droźników przy drogach krajowych.

Komisyja uznała powody przez Wydział krajowy co do ustępu a) i b) przytoczone za słuszne, osobiście wobec wzmagającej się drożyzny i niemożności utrzymania w służbie krajowej inżynierów i techników przy zbyt małych na dzisiejszy czas wynagrodzeniach.

Co do ustępu c) o zwiększeniu liczby droźników przy drogach krajowych, jest to zmiana na pozór z większym połączona wydatkiem, która jednakowoż znaczną oszczędność w najmie robocizny przy drogach przynieść powinna. Zwiększenie jak na teraz liczby droźników o 50 i przydzielenie ich do niektórych z dróg krajowych dla wypróbowania systemu, o którym mówi wniosek Wydziału krajowego, uznaje komisyja drogowa za słuszny.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

1. Pomocnicy stali przy oddziale technicznym Wydziału krajowego, mogą być stabilizowani na zasadach ogólną instrukcją wskazanych, i pobierać będą dodatek na pomieszkanie każdy po 150 zł. rocznie.
2. Dotychczasowe płace inżynierów okręgowych, zwiększają się w stosunku:
dla czterech z nich po 1 500 zł. rocznie
„ trzech zaś „ 1.200 „ „
3. Liczba droźników obecnym etatem objęta wzmacnia się o 20 z płacą po 150 zł. rocznie
a o 30 „ „ 120 „ „
4. Rzeczone zmiany wprowadzone być mają do budżetu krajowego na rok 1873.

Przewodniczący komisji:

J. Kirchmajer.

Sprawozdawca:

Stefan Zamojski.

Spis treści

Wstęp
I. Wykaz przedmiotowy
II. Wykaz alfabetyczny

Wykaz przedmiotowy

1. Wykaz przedmiotowy - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

2. Wykaz alfabetyczny - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

3. Wykaz przedmiotowy - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

4. Wykaz alfabetyczny - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

5. Wykaz przedmiotowy - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

6. Wykaz alfabetyczny - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

7. Wykaz przedmiotowy - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

8. Wykaz alfabetyczny - jest to spis przedmiotów, które w danym dziele zostały omówione, z podaniem ich miejsca i strony. Służy on do szybkiego odnalezienia danego przedmiotu w dziele. Wykaz ten może być sporządzony w formie tabeli lub listy.

Wydawnictwo...

Warszawa

Wydawnictwo
Książki

Sprawozdanie komisji edukacyjnej z wniosku Wydziału krajowego o władzach nadzorczych dla szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Po raz trzeci w przeciągu lat czterech przychodzi Wys. Sejmowi uchwalać ustawę o władzach nadzorczych dla szkół ludowych w roku 1868, wezwany do tego przedłożeniem rządowym, uchwalił był Sejm na wniosek komisji edukacyjnej ustawę taką, która mając na względzie szczególne krajowe potrzeby i stosunki znacznie się od projektu rządowego różniła, i dla tego sankcyi cesarskiej nie dostała.

Zajął się więc Sejm sprawą tą powtórnie w roku 1869. i uchwalił ustawę od pierwotnej odmienną, w której zbliżał się znacznie do przedłożenia rządowego z roku 1868.

Przecież i tej zmienionej uchwale odmówiono sankcyi.

Głównym punktem spornym pomiędzy dążeniem Sejmu a zapatrywaniem się Rządu na tę sprawę było to, że podług uchwały sejmowej, przewodniczący w Radach szkolnych okręgowych, ustawą tą zaprowadzić się mających mieli być przez członków tychże Rad wybieranymi — projekt rządowy zaś oddawał przewodnictwo ich naczelnikom władzy politycznej (starostom powiatowym) tego miasta, w którym Rada szkolna okręgowa miałaby swoje siedzibę.

Na tem więc zatrzymała się sprawa nadzorów szkolnych i zostawała w zawieszeniu.

Że jednak ustawa państwowa z dnia 25. maja 1868. nakazywała zaprowadzenie nadzorów szkolnych, przeto na mocy najwyższego postanowienia z dnia 28. listopada 1870. wydało Ministerium wyznań i oświaty na dniu 1. grudnia tegoż roku rozporządzenie, którem prowizorycznie ustanowiło władze nadzorcze dla szkół ludowych w kraju naszym.

Na mocy tego rozporządzenia powstały istniejące u nas Rady szkolne miejscowe i okręgowe.

Stan ten prowizoryczny i faktyczny prawidłowym nie jest: organizacja władz nadzorczych dla szkół ludowych musi opartą być na zasadzie prawnej.

Z tego powodu podczas ostatniej sesyi sejmowej z roku 1871. wniósł Wydział krajowy nowy projekt do ustawy o nadzorach szkolnych. A zważywszy, że po dwukrotnem odmówieniu sankcyi, nie można było liczyć na to, iż Rząd od zasady swojej odstąpi i zważywszy, że jest istotnym interesem kraju, ażeby byt i organizacja nadzorów szkolnych opierały się nie na prowizorycznym fakcie tylko i na administracyjnych rozporządzeniach, ale na prawie, Wydział krajowy w pomienionym zeszlórocznym wniosku swoim odstąpił od stanowiska dawniej przez Sejm w sprawie tej zajętego, i prezydencyę Rad szkolnych okręgowych oddawał naczelnikom dotyczących władz politycznych.

Projekt ten Wydziału krajowego, w komisji edukacyjnej podówczas już przedyskutowany i do sprawozdania przygotowany, z powodu krótkiego trwania przeszłorocznej sesji, już przed Wysoką Izbę wniesionym być nie mógł.

Ponowił go zatem Wydział krajowy na sesji bieżącej, w texcie prawie niezmiennym, a Wysoki Sejm oddał go do rozpoznania komisji edukacyjnej, która ma zaszczyt niniejszem wypowiedzieć o nim swoje zdanie.

Przedewszystkiem musi komisya zaświadczyć, że w przeważnej liczbie paragrafów swoich wniosek ten Wydziału krajowego zgadza się co do słowa z tym, który Wys. Sejm uchwalił był przed trzema laty. Nadzór nad szkołami ludowymi podzielony na dwa stopnie przez utworzenie Rad szkolnych miejscowych i okręgowych, skład jednych i drugich, ich atrybucye, obowiązki, ich wzajemny do siebie stosunek, liczba okręgów szkolnych, wszystkie te główne zarysy organizacji władz nadzorczych, zgadzają się zupełnie z temi, jakie Wys. Sejm raz już był uchwalił. Różnica zasadnicza pomiędzy ówczesną uchwałą Sejmu, a dzisiejszym projektem Wydziału krajowego, jest właściwie tylko jedna, a to ta, że jak mówi §. 22. wniosku (lit. a): „przewodniczącym w Radzie szkolnej okręgowej jest naczelnik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnej.

Ten punkt zasadniczy wypadło komisji edukacyjnej wziąć przedewszystkiem pod rozwagę. Kiedy Wysoki Sejm dwukrotnie uchwalił, że przewodniczącego w Radzie szkolnej okręgowej chce mieć wybieralnym, dał poznać myśl i wolę swoje bardzo wyraźnie. Istotnie mianowanie lub wybór tego urzędnika rozstrzygać musi o tem, czy Rada szkolna okręgowa podlegać będzie więcej władzom rządowym, lub władzom autonomicznym. To ostatnie byłoby oczywiście pożądansem. Zważywszy jednak, że dla tegr względu głównie, Rząd już dwa razy odrzucił ustawę Wysokiego Sejmu o nadzorach szkolnych, zważywszy, że na teraz przynajmniej nie ma żadnej nadziei, żeby Rząd zechciał życzeniom Sejmu być powolnym — zważywszy, że zabezpieczenie prawem tej Instytucji jest rzeczywiście potrzebnem, bo od niej zależne są Inspektoraty i choć nie w tej mierze jakbyśmy byli pragnęli, ale przecież czynny dozór kraju nad początkowem wychowaniem po wsiach, bez ustawy zaś stan faktyczny, jak powstał tak mógłby i ustać na mocy prostego administracyjnego rozporządzenia, zważywszy jeszcze, że wpływ kraju w Radach okręgowych, pomimo prezydencji urzędnika rządowego, jest przecież zabezpieczonym samym składem tych Rad, oraz tem, że zastępca przewodniczącego ma być z grona Rady i przez nią wybieranym, zważywszy to wszystko, komisya edukacyjna musiała się zgodzić ze zdaniem Wydziału krajowego, i uznała, że lepiej jest zejść ze stanowiska dawniej przez Sejm zajętego i do rządowego się przychylić, aniżeli przy swoim obstając, oporu Rządu nie przewyciężyć i sprawę nadzorów szkolnych nadal w zawieszeniu zostawić.

Łatwiej będzie później w zmienionych okolicznościach poprawić jeden punkt ustawy, aniżeli teraz zgola się bez niej obejść.

Skoro w tym punkcie zdanie Wydziału krajowego zostało jednomyślnie przez komisye przyjętem, to zresztą musiała się ona godzić na wniosek Wydziału w tych wszystkich jego postanowieniach, które były żywcem wzięte z dawnej uchwały sejmowej. Różnice są bardzo nieliczne i mało znaczące. I tak wprowadza Wydział krajowy tę zmianę, że właścicielowi obszaru dworskiego nawet kiedy on nie jest patronem szkoły przyznaje prawo zasiadania w Radzie szkolnej miejscowej, jeżeli tylko on przyczynia się co najmniej w jednej dziesiątej części rocznych wydatków do utrzymania szkoły i nauczyciela. Komisya sądziła, że wypada jej zmianę tę przyjąć i Sejmowi do przyjęcia zalecić.

W innem miejscu (§. 36.) komisya odstąpiła od wniosku Wydziału krajowego. Ten bowiem, orzekając, że Inspektorowie szkolni mają być urzędnikami Państwa, oznaczał zarazem płacę, jaką oni ze Skarbu Państwa pobierać mają.

Komisya z obawy nowych podejrzeń, jakoby Sejm chciał się wdzierać w zakres cudzej kompetencji i z obawy nowego jeszcze odmówienia sankcyi, uznała za potrzebne usunąć to oznaczenie kwoty, jako Inspektorowie pobierać mają.

Te są jedyne zmiany znaczniejsze, jakie komisya w wniosku Wydziału krajowego zrobiła. Wszystkie inne są jeszcze drobniejsze. Ale zanim poleci Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia wniosek Wydziału z poczynionemi przez siebie poprawkami, uważa komisya za potrzebne wytłumaczyć się, dlaczego nie próbowała zaprowadzić w tym projekcie do ustawy zmian ważniejszych a niewątpliwie korzystnych.

Przedewszystkiem jest jedna, której domagają się często zdania bardzo poważne w samej nawet komisji objawione.

Liczba okręgów szkolnych mówią, jest za mała, a ich przestrzeń za wielka. Inspektor mający pod sobą parę set szkół w kilkudziesięciu milach obwodu, nie może ani zwiedzać ich tak często, żeby stan ich znał zawsze dokładnie, ani czynności administracyjnych Rady szkolnej okręgowej należycie prowadzić. Wypadałoby zatem liczbę okręgów powiększyć.

Większość komisji widzi dobrze ten niedostatek i słusność takiego żądania; wszelako nie może teraz jeszcze doradzać Wysokiemu Sejmowi pomnożenia liczby okręgów, a to z dwóch głównie powodów.

Mniejszej choć nie małej wagi, jest ten powód: w ostatnich latach wiele czynności urzędowych przeszło u nas na ciała z biorowe i wybieralne, ciał takich tworzy się co raz więcej, a wszystkie w jednym i tym samym powiecie składają się z jednych i tych samych ludzi, którzy, częścią przeciążeni zajęciem, częścią rozerwani pomiędzy zatrudnienia różnorodne, rzadko kiedy mogą wszystkiemu podołać, a czasem zniechęcają się i zaniedbują. Zachodzi więc obawa, czy mnożąc Rady okręgowe nie pomnożyłoby się liczby ciał nieczynnych i nieprodukcyjnych. Kiedy przeciwnie, jeżeli na jedną Radę szkolną okręgową składać się będą siły kilku powiatów, wtedy w większej liczbie łatwiej znajdą się ludzie tacy, którzy zadaniu swemu z pożądaną energią oddać się będą mogli i umieli.

Ale ważniejszym jest drugi wzgląd, przeciw natychmiastowemu już dziś pomnożeniu okręgów szkolnych, a tym jest brak inspektorów.

Inspektor, któremu się przeznaczy rola tak ważna w sprawie wychowania powinien być oczywiście dobrym inspektorem, zdolnym szkoły i nauczycieli kontrolować i podnosić pod względem naukowym i pedagogicznym. Tymczasem w skutku dłuższego zaniedbania, w jakim zostawały sprawy edukacyjne, mamy nader mało nauczycieli, zdolnych sprawować urząd inspektorski godnie z pożytkiem dla szkół i kraju. Jest ich tak mało, że dziś, kiedy okręgów szkolnych mamy tylko dwadzieścia, niektóre z nich obchodzić się muszą inspektorami niezdolnymi, niedołącznymi, bo nie ma tych dobrych, którzyby ich zastąpić mogli. Czy wobec tego nie byłoby rzeczą nierozważną mnożyć odrazu liczbę okręgów i inspektorów? czy nie lepiej poczekać aż wpływ lepszego systemu wychowania dostarczy ludzi pedagogicznie i naukowo lepiej do tego uzdolnionych? Większość komisji sądziła, że tak jest.

Co do tego przystępuje jeszcze jeden powód. Oto ten, że inspektorowie okręgowi biorą się po większej części z pomiędzy nauczycieli szkół średnich. Odrywając znaczną liczbę takowych od ich zajęcia i powołania, możnaby zadać szkodę tym szkołom, możnaby w gronach profesorów gimnazjalnych sprowadzić luki do zapełnienia trudne, a w razie gdyby liczba okręgów szkolnych miała być znacznie pomnożoną, możnaby prawie dezorganizować szkoły średnie.

Z tych powodów, komisya edukacyjna, jakkolwiek uznaje słusność zarzutów, jakie się podnieść dadzą przeciw małej liczbie, a wielkiej przestrzeni okręgów szkolnych nie sądzi, żeby na teraz pomnożenie takowych Wys. Sejmowi sumiennie mogła doradzać.

Widząc atoli niedogodność takiego stanu rzeczy i chcąc tylko ile możności zaradzić, komisya uprasza Wysoki Sejm o przyjęcie jednej zmiany w projekcie Wydziału krajowego. Okręgi szkolne zostałyby jak są w liczbie dwudziestu — ale tam gdzie okaże się potrzeba, gdzie jeden inspektor obowiązkom swoim nie mógłby uczynić zadosyć, tam Rada szkolna krajowa miałaby prawo ustanowić dwóch inspektorów. Liczba ich nie wzrosłaby przez to tak znacznie, gdyż byłoby to zawsze

wyjątkiem, złemu zaradziłoby się tym sposobem choć w części, a rząd prawdopodobnie sprzeciwić się takiemu postanowieniu nie zechce, skoro takie mianowanie podwójnych inspektorów jest i ustawą państwową dozwolone i w innych krajach Monarchii praktykowane.

Z pomienioną opinią o potrzebie pomnożenia okręgów szkolnych spotyka się poniekąd inna, także dość rozpowszechniona, jak świadczą wnoszone w tej myśli do Wysokiego Sejmu petycje, żądające zniesienia Rad szkolnych okręgowych a przeniesienia ich atrybucyi na Rady powiatowe.

Zwolennicy tego zapatrywania twierdzą, że wielka liczba różnych Rad, komitetów, posiedzeń i wyborów, sprowadza pewne zamieszanie, przykrzy się ludności wiejskiej, a do sprężystego działania nie pomaga, owszem szkodzi, skoro we wszystkich tych instytucjach występują najczęściej zawsze ci sami ludzie, tylko w coraz innym urzędowym charakterze,

dla tego najlepiej byłoby, czynność tych różnych ciał zbiorowych ile możności połączyć w jednym najprostszym i najpotrzebniejszym, którem jest Rada powiatowa.

Komisya edukacyjna nie przeczy, że w zdaniu tem nie może być wiele słuszności i praktycznego doświadczenia, wszelako w propozycjach swoich do Wysokiego Sejmu uwzględnić go nie mogła.

Najprzód połączenie Rad okręgowych szkolnych z powiatowemi; stworzyło by zaraz potrzebę siedmdziesięciu czterech inspektorów, a tych wynaleść byłoby dziś po prostu niepodobieństwem. A gdyby na to znalazła się rada, w przeznaczeniu jednego inspektora do powiatów kilku, to i to jeszcze nie usunęłoby przeszkody większej i niezwyczężonej, która zmiany takiej, choćby ona była i najlepszą, nie dopuszcza.

Tą przeszkodą jest ustawa Państwowa, która zna tylko osobne Rady szkolne okręgowe, a z powiatowemi wcale ich nie łączy.

Tej ustawy w głównych jej zasadach trzymać się musimy; odstąpić od niej byłoby to narazić uchwałę Sejmu na nowe odrzucenie, a organizację nadzorów szkolnych na dalsze prowizoryum.

Z tych powodów komisya edukacyjna nie uważała za rzecz na teraz możliwą, ani pomnożenia liczby okręgów szkolnych, ani przeniesienia atrybucyi Rad okręgowych szkolnych na Rady powiatowe, ale wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wniosek Wydziału krajowego o władzach nadzorczych dla szkół ludowych, z uwzględnieniem załączonych poprawek.

Lwów dnia 15. Listopada 1872.

Przewodniczący
Dr. J. Majer.

Sprawozdawca
St. Tarnowski.

§. 6.

Reprezentantów gminy wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacja gminna; w razie zaś, gdy do tej samej szkoły należy gmin więcej, w całości lub częściowo, wybiera ich zgromadzenie wszystkich reprezentacyj gminnych, które w tej Radzie szkolnej miejscowej udział brać mają zwołane przez naczelnika gminy, w której jest szkoła, i pod jego przewodnictwem.

Reprezentantów gminy lub gmin w Radzie szkolnej miejscowej może być najmniej dwóch, najwięcej pięciu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa z uwagą na to, by każde wyznanie miało swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej. Oprócz członków Rady szkolnej miejscowej, wybiera także reprezentacja gminna dwóch ich zastępców.

Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa reprezentantów gminy, a jeżeli liczba ich jest nieparzystą, większa połowa Wybór ponowny jest dozwolony.

§. 19.

Wrazie opróżnienia posady nauczyciela w szkole miejscowej, Rada szkolna miejscowa zarządzi bezzwłocznie tymczasowe zastępstwo. Równocześnie poda swe tymczasowe zarządzenie do zatwierdzenia Radzie szkolnej okręgowej, i zawiadomi ją do rozpisania konkursu dla stałego obsadzenia posady.

Po upływie terminu nastąpi z listy ukwalifikowanych kandydatów, przez Radę szkolną okręgową Radzie szkolnej miejscowej udzielone, wybór stałego nauczyciela, przez uprawnionych do tego dokonać się mający. O wyborze tym zawiadomi Rada szkolna miejscowa Radę szkolną okręgową, i podda go pod zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej.

§. 22.

Rada szkolna okręgowa składa się:

- a) z przewodniczącego, którym jest naczelnik tej władzy politycznej powiatowej, której siedziba jest oraz siedzibą Rady szkolnej okręgowej;
- b) z duchownego każdego wyznania, liczącego w okręgu więcej niż 2000 dusz.

§. 6.

Reprezentantów gminy wybiera do Rady szkolnej miejscowej reprezentacja gminna; w razie zaś, gdy do tej samej szkoły należy gmin więcej, w całości lub częściowo, wybiera ich zgromadzenie wszystkich reprezentacyj gminnych, które w tej Radzie szkolnej miejscowej udział brać mają zwołane przez naczelnika gminy, w której jest szkoła, i pod jego przewodnictwem.

Reprezentantów gminy lub gmin w Radzie szkolnej miejscowej może być najmniej dwóch, najwięcej pięciu. Ilość ich oznacza Rada szkolna okręgowa z uwagą na to, by każde wyznanie miało swego reprezentanta w Radzie szkolnej miejscowej. Oprócz członków Rady szkolnej miejscowej, wybiera także reprezentacja gminna dwóch ich zastępców.

„Wybór dokonywa się absolutną większością głosów na lat sześć. Po trzech latach wszakże ustępuje z Rady szkolnej miejscowej połowa reprezentantów gminy: *a to za pierwszym razem losem, następnie kolejną.* Jeżeli liczba jest nieparzystą występuje większa połowa reprezentantów. Wybór ponowny jest dozwolony.”

§. 19.

„Wrazie opróżnienia posady nauczyciela w szkole miejscowej Rada szkolna miejscowa zarządzi bezzwłocznie tymczasowe zastępstwo. Równocześnie o tymczasowem zarządzeniu swoim da wiadomość Radzie szkolnej okręgowej, do dalszego urzędowego postąpienia.”

§. 22.

Rada szkolna okręgowa składa się:

(Ustępy a), b), c), d), jak we wniosku Wydziału krajowego).

Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej.

Reprezentanta religii izraelskiej wybierają przełożenia gmin konfesyjnych w okręgu ;

c) z dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego : jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest dyrektor seminarium nauczycielskiego, jeżeli się zakład taki w okręgu znajduje ; w przeciwnym razie dyrektor jednej ze szkół średnich, w okręgu szkolnym znajdujących się, a gdy i szkoły średniej nie ma, kierownik jednej ze szkół ludowych, którego wyznaczy Rada szkolna krajowa ;

d) z delegatów Rad powiatowych, okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie : po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej ;

e) z inspektora szkolnego okręgowego.

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa bezwzględną większością głosów ze swego grona.

§. 31.

Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister Wyznań i Oświecenia na podstawie ternu, przez Radę szkolną krajową przedłożonego, osobnego inspektora okręgowego, który ma być z grona nauczycieli na urząd ten powołany.

Naukę religii pod względem dogmatycznym nadzoruje władza duchowna.

§. 33.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnej okręgowej z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których na miejscu udzielili.

Sprawozdania te mają być przedłożone wraz z uchwałami, w skutek nich zapadłemi Radzie szkolnej krajowej, która ogłaszając sprawozdania szkolne, powinna mieć na nie wzgląd należyty.

§. 36.

Inspektorowie szkolni okręgowi są urzędnikami Państwa i pobierają ze skarbu Państwa płacę roczną w kwocie 1.000 zł. w. a. z prawem postą-

Wniosek Wydziału krajowego. Poprawka komisji edukacyjnej.

Mianowanie duchownego członka Rady szkolnej okręgowej należy do wyższej władzy kościelnej. Reprezentanta religii izraelskiej wybierają przełożenia gmin konfesyjnych w okręgu ; z dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego : jednego z nich wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest dyrektor seminarium nauczycielskiego, jeżeli się zakład taki w okręgu znajduje ; w przeciwnym razie dyrektor jednej ze szkół średnich, w okręgu szkolnym znajdujących się, a gdy i szkoły średniej nie ma, kierownik jednej ze szkół ludowych, którego wyznaczy Rada szkolna krajowa ; z delegatów Rad powiatowych, okręgiem szkolnym objętych, a mianowicie : po jednym reprezentancie każdej Rady powiatowej ; z inspektora szkolnego okręgowego.

c) Z „inspektora szkolnego okręgowego, a względnie inspektorów szkolnych okręgowych.“

Zastępcę przewodniczącego wybiera Rada szkolna okręgowa bezwzględną większością głosów ze swego grona.

§. 31.

„Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister Wyznań i oświaty, na podstawie ternu przez Radę szkolną krajową przedstawionego, osobnego inspektora okręgowego, a w razie potrzeby dwóch lub więcej inspektorów ; inspektorowie mają zazwyczaj powołani być na ten urząd z grona nauczycieli.“

Naukę religii pod względem dogmatycznym nadzoruje władza duchowna.

§. 33.

Inspektorowie szkolni okręgowi mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnej okręgowej z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których na miejscu udzielili.

„Sprawozdania te mają być przedłożone, wraz z uchwałami wskutek nich zapadłemi, Radzie szkolnej krajowej do właściwego użytku.“

§. 36.

„Inspektorowie szkolni okręgowi są urzędnikami Państwa, i pobierają ze skarbu Państwa płacę, na właściwej drodze oznaczyć się mającą. Oprócz

Wniosek Wydziału krajowego.

pienia o 100 zhr. po każdych pięciu latach odbytej w tym zawodzie służby, tudzież 400 zhr. w. a. rocznie jako ryczałt dyet. Oprócz tego otrzymują ryczałtową kwotę roczną do opędzenia kosztów podróży.

Wysokość tych kwot oznacza Minister Wyznań i Oświecenia na wniosek Rady szkolnej krajowej.

§. 39.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie, i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady.

Reprezentantom zawodu nauczycielskiego w Radzie szkolnej okręgowej (§. 22. c.), jeżeli nie są w siedzibie Rady zamieszkali, zwraca koszta podróży skarb Państwa, delegaci Rad powiatowych mogą żądać zwrotu tychże kosztów z funduszków powiatowych.

Poprawka komisji edukacyjnej.

tego otrzymują roczny ryczałt dyet i ryczałtową kwotę do opędzenia kosztów podróży.“

§. 39.

Członkowie Rady szkolnej okręgowej sprawują swoje czynności bezpłatnie, i mają tylko prawo do zwrotu kosztów podróży z powodu posiedzeń tejże Rady.

„Reprezentantom zawodu nauczycielskiego w Radzie szkolnej okręgowej (§. 22 lit. e) jeżeli nie są w siedzibie Rady zamieszkali, zwraca koszta podróży Skarb Państwa, *na mocy ustawy państwowej z dnia 17. Kwietnia 1872 r.*

(Gesetz v. 17. April 1872. betreffend die Vergütung der Reise- und Zehrungsauslagen des Mitgliedes der Landes- und Bezirksschulräthe).

Delegaci Rad powiatowych mogą żądać zwrotu tychże kosztów z funduszków powiatowych.

Wzrost o 100 zł. po każdym pięciu latach odby-
wał w tym zakresie między 400 zł. w. a.
rocznie jako wzrost doch. Oznacza to, że
wzrost ten ma być do opłacenia kosztów
podatku.

Wzrost: 100 zł. wzrostu doch. Wz-
rost i Osiemnaście na wzrost doch. wzrost
100 zł.

§ 30

Oznacza to, że wzrost doch. wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost

Wzrost o 100 zł. po każdym pięciu latach odby-
wał w tym zakresie między 400 zł. w. a.
rocznie jako wzrost doch. Oznacza to, że
wzrost ten ma być do opłacenia kosztów
podatku.

§ 30

Oznacza to, że wzrost doch. wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost

Wzrost o 100 zł. po każdym pięciu latach odby-
wał w tym zakresie między 400 zł. w. a.
rocznie jako wzrost doch. Oznacza to, że
wzrost ten ma być do opłacenia kosztów
podatku.

Wzrost: 100 zł. wzrostu doch. Wz-
rost i Osiemnaście na wzrost doch. wzrost
100 zł.

Oznacza to, że wzrost doch. wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost
wzrostu doch. wzrostu doch. i wzrost

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem przekroczenia uchwalonego na rok 1872 budżetu żandarmeryjnego, tudzież z dodatkowym preliminarzem do kwaterunkowego żandarmeryi na rok 1873.

Wysoki Sejmie!

I. Uchwalone przez Wys. Sejm w rubryce IX budżetu na rok 1872, „kwaterunkowe c. k. żandarmeryi krajowej” wynosiło ogółem kwotę 34.347 złotych a. w.

Jednakże ten w powyższej rubryce na rok 1872 przyzwolony kredyt nie wystarczył do pokrycia wszystkich odnośnych potrzeb i wydatków, a to z powodów następujących: wskutek rezolucyi Wys. Sejmu z dnia 17. Października 1871. i odezwy Sejmowej do l. 479 s. przyzwolił c. k. Rząd pod d. 13: Listopada 1871. na powiększenie liczby żandarmów w kraju naszym o 202 ludzi i począwszy od d. 1 Stycznia 1872 utworzył 16 nowych posterunków żandarmeryjnych, z których 15 składały się z jednego komendanta i trzech żandarmów, zaś 16-ty (w Winnikach) z jednego komendanta i czterech żandarmów.

Nowe te posterunki, których urządzenie nie było obmyślanem w budżecie na rok 1872 weszły w życie a mianowicie: w Winnikach z dniem 1 Stycznia 1872, w Zatorzu, Żabnie, w Rożnowie i w Zakluczynie z dniem 1 Lutego 1872; w Rybotyczach i w Krukienicach z dniem 1 Marca 1872; w Podwołoczyskach i Jasiennicy z dniem 1 Kwietnia 1872; w Smoczcu, Mogile czyli raczej w Pleszowie, Łapanowie, Korolówce, Korszowie i Bołszowcach z dniem 1 Maja 1872; w Błażowej zaś z dniem 1 Czerwca 1872.

Oprócz tego wzmocnił c. k. Rząd prawie wszystkie już istniejące posterunki o jedno go lub dwóch żandarmów.

W miesiącu Kwietniu r. b. postanowił c. k. Rząd utworzyć nowe posterunki w Raniszowie i Siedleszowicach, z których ostatni wszedł w życie 1 Lipca, zaś w Raniszowie 1 Sierpnia r. b.

W miesiącu Lipcu r. b. postanowił c. k. Rząd utworzyć trzy nowe posterunki w Przecławiu, Sędziszowie i Oleszycach składające się jak dwa poprzednie z jednego komendanta i trzech żandarmów. Przy tych ostatnich trzech posterunkach zwiększyło c. k. Ministerjum etat żandarmeryjny w kraju naszym o *ośm* ludzi, obok których przydzielono do rzeczonych trzech posterunków czterech żandarmów z innych i dawniejszych już posterunków. Posterunki w Przecławiu i w Sędziszowie weszły w życie w dniu 1 Września, zaś w Oleszycach w dniu 1 Października r. b.

W tym ostatnim miesiącu otrzymaliśmy wiadomienie iż c. k. Rząd postanowił utworzyć nowy posterunek żandarmeryi w Narajowie z jednego komendanta i trzech żandarmów, zwiększając etat żandarmeryjny w kraju naszym o *czterech* ludzi; następnie zawiadomiono nas przy końcu października r. b. o postanowieniu utworzenia nowego posterunku w Czarnym Dunajcu mającego się również składać z jednego komendanta i trzech żandarmów.

Nareszcie pod dniem 5 Listopada 1872 do l. 18.377 doniosła nam c. k. komenda żandarmeryi, iż oprócz Czarnego Dunajca zamierza c. k. Rząd utworzyć jeszcze cztery nowe posterunki w Chorostkowie, Łopuszance, Chyrowie i Niżniowie mające się składać z jednego komendanta i trzech żandarmów i że z powodu powyższych pięciu posterunków etat żandarmeryjny w kraju naszym o *20 ludzi* powiększonym zostanie, dalej iż z powodu nastąpić mającej reorganizacji żandarmeryi powiększonym będzie etat oficerów żandarmeryjnych w kraju naszym o sześć oficerów, którzy w Brodach, Czortkowie, Stryju, Samborze, Nowym-Sączu i Lwowie stacyonowani być mają; wreszcie iż według tej reorganizacji zaprowadzone zostaną 15 oddziałowych komend oficerskich a to zamiast dotychczasowych komend szkrzydłowych i plutonowych.

Powiększono więc dotąd etat żandarmeryjny w kraju naszym o 202 + 8 + 4 czyli o 214 ludzi, z powodu zaś nowego posterunku w Czarnym Dunajcu postanowiono już dalsze powiększenie etatu o czterech ludzi, wreszcie według w toku już będących traktowań nastąpić ma z powodu nowych posterunków w Chorostkowie, Łopuszance, Chyrowie i Niżniowie nowe powiększenie etatu o 16 ludzi, zaś przy spodziewanej właśnie reorganizacji żandarmeryi ma być zwiększoną liczba oficerów żandarmeryjnych o sześć nowych.

Względem urządzenia powyż wspomnianych nowych posterunków, a mianowicie względem sprawienia pościeli, sprzętów koszarowych i kuchennych sprawdzaliśmy przedkładane nam przez komendę żandarmeryi kosztorysy, a to co do rodzaju i ilości sprzętów na podstawie rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 1. Sierpnia 1851 r. Nr. 256 dz. p. kraj. zaś co do cen na podstawie cen miejscowych według poświadczeń składanych nam tak przez miejscowe władze antonomiczne jak również przez odnośne Starostwa.

Oprócz tego o ile to tylko leżało w mocy naszej, staraliśmy się jak najusilniej o pozyskanie jak największych oszczędności na korzyść funduszu krajowego.

Względem posterunków w Czarnym Dunajcu, Chorostkowie, Łopuszance, Chyrowie i Niżniowie nie otrzymaliśmy do tej chwili szczegółowych kosztorysów. Na inne zaś potrzeby wynikłe z powodu pomnożenia żandarmeryi i nieprzewidzianych w budżecie na rok 1872 wydatków asygnowaliśmy w kasie krajowej według aktów naszych i zapisów oddziału rachunkowego kwoty następujące:

Do liczby		złotych	cent.
19.371 z r. 1871	Na sprawienie pościeli z powodu powiększenia etatu o o 202 ludzi kwotę	6.400	16
1.428 z r. 1872	Na sprawienie sprzętów koszarowych i kuchennych dla posterunków w Winnikach, Podwołoczyskach i Krukienicach i na włosień do 54 poduszek	829	7
1.915 z r. 1872	Na sprawienie sprzętów koszarowych i kuchennych dla posterunków w Jasienicy i Rybotyczach	299	9
2.530 z r. 1872	Na sprzęty podobne dla stacyi w Błazowej i na włosień do 56 poduszek pod głowę	437	60
2.685 z r. 1872	Na podobne sprzęty dla posterunków w Pleszowie, Zatorzu, Różnowie, Żabnie, Łapanowie, Zakluczynie i Smorzu, tudzież na włosień do 54 poduszek, wreszcie na zakupno krzeseł i szarag z powodu wzmocnionych 28 posterunków	1.126	68

Do liczby		złotych	cent
4.224 z r. 1872	Na sprzęty dla nowych stacyj w Korolówce, Bołszowcach, i Korszowie, tudzież dla wzmocnionych 28 posterunków 4go skrzydła, tudzież na włosień do 38 poduszek	753	98
5.725 z r. 1872	Na sprzęty dla wzmocnionych 40 posterunków 2go skrzydła	492	51
7.899 z r. 1872	Na sprzęty dla wzmocnionych posterunków 4go skrzydła w Tłumaczu i Tyśmienicy	11	30
8.044 z r. 1872	Z powodu podwyższonych czynszów najmu koszar w ogóle, a mianowicie przy 37 posterunkach tudzież najmu lokalności dla 16 nowych posterunków i przypadających ryczałtów	1.578	46
9.319 z r. 1872	Na sprzęty dla posterunków w Raniszowie i Siedleszowicach zaliczka a conto	160	—
14.505 z r. 1872	Na sprzęty dla nowych stacyj w Przeclawiu, Sędziszowie i Oleszycach, tudzież na pościel z powodu powiększenia żandarmeryi o ośm ludzi i włosień do 5 poduszek	634	41
18.376 z r. 1872	Na sprzęty, pościel i włosień do 4 poduszek dla nowej stacyj w Narajowie	295	3
18.377 z r. 1872	Z powodu podwyższonych czynszów najmu koszar przy 34 posterunkach, tudzież najmu lokalności dla posterunku w Ramiszowie, Siedleszowicach, Przeclawiu, Sędziszowie i Oleszycach na rok 1872	598	83
	czyli asygnowaliśmy razem .	13.617	12

Według odezwy komendy żandarmeryj ad Nr. 18.377 w 1872 r. wypadnie jeszcze potrzeba dalszego asygnowania za rok 1872, a mianowicie :

- A. Dla nowych stacyj w Korolówce, Bołszowcach i Korszowie tudzież dla wzmocnionych 28 posterunków 4go skrzydła (ad Nr. 4224 r. 1872 et vid. Nr. 8957 r. 1872) dodatkowej kwoty w ilości 146 zł. 2 ct.
 - B. Dla stacyj w Raniszowie i Siedleszowicach dodatkowej kwoty w ilości 61 zł. 2 1/2 ct.
 - C. Dalej wypadnie w przypuszczeniu iż posterunek w Narajowie w dniu 1. Grudnia 1872 w życie wprowadzonym będzie asygnować za najem lokalności a to za jeden miesiąc kwotę w przybliżeniu 12 zł.
 - D. Nareszcie komenda żandarmeryi może jeszcze słusznie domagać się o należące się jej prawnie ryczałty czyszczenia i świetenia koszar dla nowych posterunków w Raniszowie, Siedleszowicach, Przeclawiu, Sędziszowie, Oleszycach, Narajowie, tudzież za pranie pościeli dla 12 ludzi za rok 1872; ryczałty te wynosiłyby 49 „ 47 ct.
- czyli razem 268 zł. 51 1/2 ct.

	złotych	cent.
z przeniesienia	13.617	12
Kwoty pod A, B, C, i D wzmiankowane asygnowałybyśmy po sprawdzeniu przedłożonych nam rachunków ad A, B, C, tudzież na wniesione do nas żądanie, ad D zaś dorachowując rzeczony kwoty w łącznej ilości	268	51 1/2
okazuje się przekroczenie budżetu żandarmeryjnego na rok 1872 w łącznej sumie	13.885	63 1/2
z której sumy wypłaciliśmy już po nad uchwaloną na rok 1872 dotację kwotę 13.617 złotych 12 centów, używając na to pieniędzy z fundusów przeznaczonych na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie.		
II. Odezwa c. k. 5. komendy żandarmeryi krajowej, która nadeszła do nas pod dniem 5. Listopada 1872. do l. 18.377 wskazuje jednakże potrzebę dodatkowego sprawozdania do preliminarza rubryki IX. na rok 1873.		
Wydział krajowy na podstawie uchwały swej z dnia 18. Czerwca 1872. do l. 8.044 zapreliminował bowiem w rubryce IX. na rok 1873. czyli na kwaterunkowe żandarmeryi a to w pozycjach 49 aż do włącznie 64 łączną zaokrągloną sumę 37.742 zł.	37.742	—
w pozycyi 65 na urządzenie nowych stacyj utworzyć się mających 2.000 „ czyli razem . . . 39.742 zł.		
Jednakże wyjaśnienia nadesłane nam przez komendę żandarmeryi do l. 18.377/1872 wykazują stan następujący:		
a) Z powodu podwyższonych czynszów najmu koszar przy 34 posterunkach, tudzież najmu lokalności dla stacyi w Raniszowie, Siedliszowicach, Przecławiu, Sędziszowie, Oleszycach i Narajowie, tudzież za ryczałty czyszczenia i oświetlenia koszar i czyszczenia pościeli na rok 1873 wypadnie kwota	2.811	86
b) Z powodu wprowadzenia w życie 5 nowych stacyj w Czarnym Dunajcu, Chorostkowie, Łopuszance, Chyrowie i Niżniowie nastąpi zwiększenie etatu u 20 żandarmów dla których łózka żelazne, koce i pościel kosztować będą 677 zł. 90 ct.		
c) Urządzenie koszarowe i kuchenne licząc w przybliżeniu na jeden posterunek po 160 zł. wyniesie przy rzeczonych pięciu stacyach kwotę 800 „ — „		
d) Urządzenie pomieszkań z pościelą dla sześciu oficerów żandarmeryjnych licząc w przybliżeniu po 300 zł. dla jednego oficera wyniesie 1.800 „ — „ czyli razem w zaokrągleniu . . . 3.300 zł.		
e) Na czynsze najmu lokalności dla posterunków w Czarnym Dunajcu, Chyrowie i Niżniowie tudzież ryczałty na rok 1873 nareszcie na urządzenie i utrzymanie nowych stacyj utworzyć się mających, w zaokrągleniu 2.700 czyli razem 6.000		
Rektyfikując więc pozycję 49. aż do włącznie 64. budżetu w ten sposób, iż pozycye te wyniosą razem: 40.553 złotych 86 centów a. w. czyli w zaokrągleniu preliniujemy na pozycję 65-ą: „Na urządzenie i utrzymanie“ nowych stacyj utworzyć się mających, tudzież na urządzenie pomieszkań z pościelą dla sześciu nowo przybyć mających oficerów 6.000	40.554	—
według czego rubryka IX. na rok 1873. wyniesie razem	46.554	—

Upraszając więc o przydzielenie niniejszego sprawozdania do komisji finansowej stawia Wydział krajowy wniosek:

I. Wysoki Sejm raczy uznać przekroczenie uchwalonego na rok 1872. budżetu żandarmeryjnego za usprawiedliwione, tudzież przyzwolić Wydziałowi krajowemu dodatkowego kredytu na rok 1872. w kwocie 13.885 zł. 63 ct.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić rubrykę IX. „kwaterunkowe żandarmeryi“ na rok 1873. w ogólnej sumie 46.554 złotych.

Lwów, dnia 14. Listopada 1872.

Marszałek krajowy:

Leon książę Sapieha, w. r.

Sprawozdawca:

Franciszek Smolka, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

1888

Sprawozdanie komisji adresowej.

Komisyja wybrana na wniosek posła księcia Jerzego Czartoryjskiego składa Wysokiemu Sejmowi załączony projekt adresu do Najjaśniejszego Pana.

Lwów dnia 21. Listopada 1872.

Przewodniczący :
Alfred Potocki.

Sprawozdawca :
Kornel Krzczunowicz.

W. H. & A. Co.

Spangenberg -komisij i vobrazovatel'no- pedagogičeskogo

Spangenberg - komisij i vobrazovatel'no-pedagogičeskogo
Spangenberg - komisij i vobrazovatel'no-pedagogičeskogo

1911 g. 12. 12. 1911 g.

Spangenberg
Spangenberg

Spangenberg
Spangenberg

Najjaśniejszy Panie! Najmiłościvszy Cesarzu i Królu!

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem składa u stóp Tronu Waszej Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości wyraz uszanowania i wierności, a ufny w Twoją Najmiłościvszy Panie! tylekroć okazaną dla kraju Monarszą łaskawość, oczekuje od Ciebie opieki i pomocy.

Przed czterema laty wypowiedział Sejm w uchwalonym dnia 24. Września 1868. wniosku, co uważa za podstawę i warunek rozwoju i pomyślności kraju, i powtarzał to dotąd za każdym zebraniem się, oczekując napróżno ziszczenia swych życzeń.

Słowa Twoje Najjaśniejszy Panie! wypowiedziane przy otwarciu Rady Państwa w mowie tronowej dnia 28. Grudnia roku zeszłego, ożywiły w nas nadzieję, że życzenia nasze spełnione narreszcie zostaną. Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczyłeś bowiem wymienić tę sprawę pomiędzy pierwszorzędnymi potrzebami Państwa, a warunki, jakie, Najjaśniejszy Panie! wskazałeś: jedność i potęgę Monarchii, mają w nas zawsze gotowych i głęboko przekonanych obrońców.

Z tem większem ubolewaniem widzimy, że pomimo nieprzerwanych starań naszych, sprawa tak ważna dla kraju naszego jak i dla całego Państwa, napotyka na uprzedzenia i trudności, które stanąć mogą na przeszkodzie wspaniałomyślnym Waszej Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości zamiarom i zaspokojeniu potrzeb naszych.

Tymczasem coraz większemi stają się szkody, jakich kraj nasz doznaje z powodu, że ciasne granice samorządu jego nie pozwalają wprowadzenia ustaw i urządzeń, stosunkom, obyczajom i potrzebom tego kraju odpowiednich, a ciągle tymczasowość, sprzeczność w tłumaczeniu ustaw niejasnych, i spory o kompetencję tamują działania prawodawcze i czynności władz administracyjnych.

Zapowiadane wnioski o bezpośrednich do Rady państwa wyborach wywołały w kraju naszym różnorodne domysły i obawy. Sejm nasz ma prawo wybierania posłów do Rady Państwa, przez Ciebie Najjaśniejszy Panie! statutem krajowym poręczone. Naruszyć to prawo lub odjąć je Sejmowi, bez jego zezwolenia, byłoby to zachwiać wiarę w prawa konstytucyjne i podkopać podstawy opartego na tych prawach porządku.

Przekonani głęboko o Twojej sprawiedliwości i łasce Monarszej, poruczamy Tobie Najmiłościvszy Panie! prawa i życzenia nasze i prosimy Boga, aby Waszą Cesarską i Królewską Apostolską Mość strzegł i ochraniał.

Wojna polsko-rosyjska 1863-1864

Wojna polsko-rosyjska 1863-1864, zwana również powstaniem styczniowym, była pierwszym wieloletnim powstaniem w historii państwa polskiego. Jej przyczynami były przede wszystkim polityczne i społeczne warunki panujące w państwie zaborczym, a także niezadowolony stan umysłu społeczeństwa polskiego.

Wojna rozpoczęła się 22 stycznia 1863 roku w powiatach łódzkiej guberni, a następnie rozprzestrzeniła się na inne części państwa polskiego. Jej przywódcami byli m.in. Józef Piłsudski, Jan Kiliński i Józef Dworzycki.

Wojna zakończyła się klęską powstania, a państwo polskie zostało przywrócone do podległości Rosji. Mimo to wojna przyczyniła się do budowy dumy i poczucia przynależności do wspólnoty państwowej, co miało wielkie znaczenie dla polskiej polityki w XX wieku.

Wojna polsko-rosyjska 1863-1864 była pierwszym wieloletnim powstaniem w historii państwa polskiego. Jej przyczynami były przede wszystkim polityczne i społeczne warunki panujące w państwie zaborczym, a także niezadowolony stan umysłu społeczeństwa polskiego.

Wojna rozpoczęła się 22 stycznia 1863 roku w powiatach łódzkiej guberni, a następnie rozprzestrzeniła się na inne części państwa polskiego. Jej przywódcami byli m.in. Józef Piłsudski, Jan Kiliński i Józef Dworzycki.

Wojna zakończyła się klęską powstania, a państwo polskie zostało przywrócone do podległości Rosji. Mimo to wojna przyczyniła się do budowy dumy i poczucia przynależności do wspólnoty państwowej, co miało wielkie znaczenie dla polskiej polityki w XX wieku.

Wojna polsko-rosyjska 1863-1864 była pierwszym wieloletnim powstaniem w historii państwa polskiego. Jej przyczynami były przede wszystkim polityczne i społeczne warunki panujące w państwie zaborczym, a także niezadowolony stan umysłu społeczeństwa polskiego.

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o przedłożeniu rządowem względem uchwalenia ustawy zawierającej postanowienia na wypadek, że członek Sejmu ulegnie kondemnacjii sądowej lub zostaje pod śledztwem karnem.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. listopada b. r. przekazał Wysoki Sejm komisji prawniczej wyżej powołanej przedłożenie do sprawozdania.

Komisja prawnicza upatrując w takowem słusznym uzupełnieniu ustawy z dnia 3. października 1861. l. 98 dz. pr. p. traktującej o nieodpowiedzialności członków Sejmów i Rady państwa zgadza się z tymże, proponując tylko niektóre mało znaczące zmiany, które treści projektu rządowego w niczem nie naruszają.

Komisja prawnicza przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod 1/. projekt ustawy.

Kabat
przewodniczący.

Splawiński
sprawozdawca.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
zawierająca postanowienia na wypadek, że członek Sejmu ulegnie kondemnacie
sądowej lub zostaje pod śledztwem karnem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uzupełniając ustawę z dnia 3. października 1861. r l. 98 dz. pr. p, rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Członek Sejmu, który za czyn karygodny ulegnie kondemnacie pociągającej za sobą według ustaw utratę prawa wyboru i obieralności do Sejmu, traci tem samem i prawo uczestniczenia w Sejmie.

Podczas śledztwa karnego nie może on wykonywać funkcji członka sejmowego, jeżeli Sejm w myśl ustawy z dnia 3 października 1861. dz. pr. p. l. 98 nie zażąda odroczenia śledztwa i uwolnienia z aresztu, jeśli takowy zarządzonym został.

§. 2.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

§. 3

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Alegat II

Wysoki Sejmie!

Komisya drogowa mając sobie przydzielonym wniosek Wydziału krajowego dotyczący zmiany ustawy drogowej z r. 1866. przedkłada Wysokiej Izbie niniejsze sprawozdanie, a następnie przez siebie wypracowany wniosek do zmiany teje ustawy.

Wydział krajowy w przedłożeniu swem dzielając zapatrywania zeszłorocznej komisji drogowej, co do nierówności i niesłuszności w ponoszeniu ciężarów drogowych z dotychczasowej ustawy płynących; przyjął proponowaną przez tę komisję zasadę; powołania w odpowiedniej mierze do współdziałania wszystkie interesa z dróg korzystające i drogi zużywające, a w następstwie jako środki budowy i utrzymania tych dróg, prestacye piesze i pociągowe, składki pieniężne i nadzwyczajne datki fabryk i przedsiębiorstw przemysłowych.

Między wnioskiem zeszłorocznej komisji jednak, a Wydziału krajowego ta według nas zasadnicza zachodzi różnica; że gdy tamta równoczesność i równorzędność prestacyi i składek pieniężnych w zasadzie przyjęła, Wydział idąc raczej za duchem ustawy z roku 1866. dopiero po wyczerpaniu prestacyi, składki pieniężne w drugim rzędzie na cele drogowe powołuje. Dalej — podnosząc zasadę stowarzyszenia przez zeszłoroczną komisję do budowy i utrzymania dróg gminnych za stosowną, Wydział krajowy również stworzył konkurencyje — lecz w tem się z zapatrywaniem teje komisji różni, że je jedynie do dróg krajowych i powiatowych powołał.

Komisya drogowa te zasadnicze różnice między wnioskami zeszłorocznej komisji a Wydziału krajowego, dla tego podnosi, że się również w dotyczących punktach z zapatrywaniem Wydziału nie zgadza, lecz raczej do zasad zeszłorocznej komisji przychyła, a to z następujących powodów:

Przyjęty przez Wydział krajowy sposób powoływania do udziału w ciężarach, jest z mądrymi odmianami ten sam, jaki w ustawie z roku 1866. jedną z głównych niesłuszności i niedostatków tej ustawy stanowił. Tak ustawa z r. 1866., jak i wniosek Wydziału, dopiero po wyczerpaniu robocizny w drugim rzędzie składki pieniężne powołuje. Kierunek ten w ustawie z r. 1866. w praktyce tem jeszcze usprawiedliwiłoby można, że potrzeby nierobocze dróg gminnych w części, obowiązek dostarczania przez dwory materyałów zaspokajał — przy zrównaniu obowiązków gmin i obszarów dworskich stworzyłyby on brak środków uzyskania materyałów, którego §. 33. wniosku Wydziału krajowego zdaniem naszym wypełnić nie byłoby w stanie. Oprócz tej praktycznej niedogodności, zasada Wydziału według nas, grzeszy jeszcze przeciw słuszności rozkładu ciężarów. Każda pojedyncza kategoria udziału w obowiązkach drogowych, jakimi są prestacye piesze, ciągle, i składki pieniężne, dotyka oddzielne interesa, których równorzędne powołania, ciężary drogowe na wszystkie

w równej rozkładając mierze, takowe dla każdego lżejszemi czyni. Powołanie w pierwszym rzędzie niektórych, psuje tę równowagę, zwalając cały ciężar na powołane, niepowołanemu zaś pozostawiając tylko niejako posiłkowe i ewentualne obowiązki.

Z tych powodów komisya, zasadę równorzędnego powoływania prestacyi i składek pieniężnych przyjęła.

Dalej Wydział krajowy zastosowuje zasadę konkurencyi wyłącznie do dróg krajowych i powiatowych, a na ich cele przedewszystkiem połowę maximum prestacyi wyczerpując, da niezawodnie popęd tym środkiem większej komunikacyi i utworzy w każdej okolicy parę główniejszych arteryi ruchu, gdy mniejsza miejscowa komunikacya równie jak dotąd, a może i więcej upośledzoną zostanie, bo po zwróceniu do dróg większych takiej ilości sił gmin i obszarów dworskich. Jaka dwa dni prestacyi pieszych i pociągowych wynoszą. nie możebnem będzie bez przeciążenia żądać od nich takich wysileń, jakich utrzymanie dobrych miejscowych komunikacyj wymaga. Komisya jest zdania, że krajowi przedewszystkiem licznych miejscowych a dobrych komunikacyj potrzeba — te drobniejsze żyłki pokrywające siecią kraj całą i roznoszące z najmniejszych i w najmniejsze jego zakątki, miejscowe produkta i bogactwo; ożywić jedynie mogą miejscowy dobrobyt i przemysł — które dopiero rozwijając się i wzrastając same potrzebę i kierunek dalszych komunikacyj wywołują i wskazują.

Dla takich miejscowych wymogów ruchu stowarzyszenie miejscowych sił, jedynie właściwem nam się zdaje, i z tych powodów, dla naszych dróg konkurencyjnych przedewszystkiem charakter gminny zachować pragniemy — a jeżeli Wydziałom powiatowym, przeważną ingerencyę tak w ich tworzeniu jak i zarządzie zostawiamy, to jedynie dla osiągnięcia pewnego systematycznego kierunku i sprężystości, bez których o dobrych drogach przy naszych stosunkach gminnych myśleć nie można.

Dalej idąc jesteśmy zdania, że drogi te rozwijając się zczasem w zupełności dotychczasowe drogi powiatowe zastąpią. a nawet w przyszłości i z rozwinięciem potrzeb, niektóre z nich stopniowo, przekształcić się mogą na drogi znaczenia krajowego, tem ważniejsza, że rzeczywisty interes i naturalna dążność handlowego ruchu, kierunek ich wskażą.

Te są zasadnicze myśli, które zdaniem komisyi drogowej kierowały — i które spowodowały ją od wniosku Wydziału krajowego odstąpić i w tym kierunku odmienny wniosek do ustawy drogowej Wysokiej Izbie do uchwały przedłożyć.

Przewodniczący i sprawozdawca:

J. Kirchmayer.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych, gminnych i gminno-konkurencyjnych.

§. 2.

Drogami krajowemi są te, które pod tą nazwą już dzisiaj istnieją, lub te, które ustawą krajową za drogi krajowe uznane będą.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi pod tą nazwą istniejące i te, które rada powiatowa za powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi są drogi w granicach gminy i obszaru dworskiego do publicznego użytku przeznaczone a §§. 2. i 3. nieobjęte.

Drogami gminno-konkurencyjnemi są drogi gminne, ważniejsze pod względem komunikacji, siłami więcej gmin i obszarów dworskich budowane i utrzymywane, które Wydział powiatowy po wysłuchaniu zdania dotyczących gmin i obszarów dworskich za takowe uzna.

§. 5.

Mosty, przewozy i budowy sztuczne, uważane będą za części tej drogi, na której się znajdują; — ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy może zrobić wyjątek od tego pravidła Sejm, przyjmując koszta budowy lub utrzymania na fundusz krajowy, lub Rada powiatowa na fundusz powiatowy.

§. 6.

Zakładanie nowych dróg krajowych winno poprzedzić co do względów politycznych i wojskowych, pozwolenie właściwych władz — zakładanie dróg powiatowych wymaga poprzednio zezwolenia Wydziału krajowego — zakładanie dróg gminnych postanawia rada gminna w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego.

Zakładanie dróg konkurencyjnych postanawia Wydział powiatowy po wysłuchaniu zdania dotyczących gmin i obszarów dworskich.

§. 7.

Własność nieruchoma, dla drogi publicznej przez władzę tą drogą zarządzającą za potrzebą uznana, winna być nabytą za wynagrodzeniem w drodze dobrowolnej ugody, lub jeżeli takowa do skutku nie przyjdzie w drodze wyłączenia według istniejących ustaw i przepisów.

§. 8.

Zaniechanie drogi krajowej, jako takiej, nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej — drogi powiatowej za uchwałą Rady powiatowej i za przyzwoleniem c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego — drogi gminnej za uchwałą Rady gminnej i w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego, za zezwoleniem Wydziału powiatowego i politycznej władzy powiatowej — drogi konkurencyjnej na wniosek dotyczących gmin i obszarów dworskich za uchwałą Rady powiatowej.

Częściowa zmiana kierunku istniejącej drogi (to jest taka, przy której żadna tą drogą połączona miejscowość pominięta nie zostanie) nie podlega tym wymogom i może być wykonaną na podstawie uchwały władzy tą drogą zarządzającej.

§. 9.

Zaniechana droga krajowa staje się powiatową, jeżeli ją rada powiatowa za taką uzna. Droga krajowa za powiatową nie uznana, również jak i zaniechana droga powiatowa, stają się drogami gminnymi, jeżeli ją Rada gminy, przez którą przechodzi w porozumieniu z obszarem dworskim, za drogę gminną uzna. W razie, gdyby i to uznanie nie nastąpiło, sprzedanym będzie grunt zaniechanej drogi na korzyść funduszu tej kategorii dróg, do której droga ta należała.

§. 10.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych zarządzi natychmiast po zadecydowaniu bezwzględnego zaniechania drogi, oszacowanie pozostałych gruntów przez znawców nieinteresowanych, następnie zawiadzi o zapłacenie szacunku tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli cena ta w przeciągu dni 60. od zawiadzenia złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

Przedmioty inne do zaniechanej drogi, należące, sprzedane będą w sposób najkorzystniejszy.

§. 11.

Zezwolenie na myta, jakoteż ustanowienie taryfy, należy do ustawodawstwa krajowego.

§. 12.

Oznaczenie miejsca, w którym rogatka ma być postawioną, jakoteż zezwolenie na jej przeniesienie, wreszcie, rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, należy do władz rządowych stosownie do istniejących przepisów.

§. 13.

Niniejsza ustawa nienarusza praw i obowiązków, opartych na specjalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkiej kategorii. Postanowienia władz administracyjnych nie mają znaczenia tytułów prawnych.

II. Pokrycie kosztów budowy i utrzymania dróg.

§. 14.

Drogi krajowe.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy.

§. 15.

Jeżeli droga krajowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę, i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruku i t. p. całą ztąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

§. 16.

Jeżeli z powodu uwzględnionych życzeń mieszkańców, zatem w interesie pewnej osady, drodze

krajowej miały być nadany kierunek przeryniająca tę osadę, która inaczej bez uszczerbku powszechnego ruchu mogłaby być pominięta, natenczas osada ta ponosi sama nadwyżkę wydatków budowy, spowodowaną przez zmianę zamierzonego kierunku drogi.

§. 17.

Drogi powiatowe.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych ponoszą fundusze właściwego powiatu.

§. 18.

Drogi gminne.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych tak na gruntach gmin, jakoteż obszarów dworskich, ponoszą mieszkańcy odnośnych miejscowości przez prestacje ciągłe i piesze i składki pieniężne.

§. 19.

Prestacje stanowią się jeszcze i pociągowe.

Do prestacyj pieszych obowiązany jest, wyjąwszy kalek i niedołącznych, każdy męski mieszkaniec gminy i obszaru dworskiego od skończonych lat 16 do ukończenia lat 50. Za niewłasnowolnych synów, czeladź służbową, rzemieślniczą i przemysłową odpowiadają ojcowie, chlebobawcy, majstrowie i przedsiębiorcy.

Do prestacyj pociagowych obowiązany jest każdy w gminie i na obszarze dworskim mieszkający właściciel sprzężaju pociagowego.

Za podstawę do obliczenia prestacyj, służy stan ludności i zwierząt pociagowych, jaki na dniu 15. marca każdego roku w gminie i na obszarze dworskim się znajduje.

§. 20.

Od jednej obowiązanej osoby więcej nad 4 dni pieszych, od posiadanego zwierzęcia pociagowego nad 4 dni pociagowych tegoż rodzaju zwierzęciem wymagać nie można.

Dzień pociagowy rozumie się jednym zwierzęciem zaprzężonym do wozu, jaki zwykle w gminie używanym bywa.

Dzień dwubydlany liczy się za dwa dni, furman przy zaprzęgu odrabia dzień pieszy.

Wyjątkowo może organ zarządzający część prestacji pociagowej zmienić na prestację pieszą a w takim razie odbyty dzień pieszy liczyć się ma za odbyty dzień pociagowy.

§. 21.

Pozostawia się woli zobowiązanego prestacye w naturze odrobić lub wartość jej w pieniądzach uiścić, z czem się najdalej do końca marca każdego roku zgłosić winien. Prestacya niewykupiona powinna ile możliwości być zamienioną na robotę wymiarową.

§. 22.

Zwierzchność gmin i przełożeni obszarów dworskich winni przedkładać Wydziałowi powiatowemu najdalej do dnia 15. kwietnia każdego roku spis ludności i bydła do prestacyi obowiązanego, jakoteż wykaz wykupić i w naturze odrobić się mających prestacyj.

§. 23.

Jeżeli obowiązani do przedłożenia spisów i wykazów ustanowionego terminu nie dotrzymają, może Wydział powiatowy nałożyć na nich karę do wysokości 20 zł. i równocześnie zarządzić na ich koszt wykonanie tej czynności przez delegata.

§. 24.

Wydział powiatowy ma prawo zarządzić kontrolę podanych spisów i wykazów. Jeżeli się przy tem okaże, że podania były fałszywe, nałoży Wydział powiatowy na winnych karę do wysokości 5 zł. od każdego zatajonego, do prestacyi zobowiązanego mieszkańca i od każdej zatajonej sztuki pociągowego bydła. Wszelkie ze spraw drogowych wynikające kary będą w drodze politycznej egzekucyi ściągnięte i wpływają na rzecz funduszu dróg gminnych i konkurencyjnych w powiecie.

§. 25.

Składki pieniężne uiszczają się od wszelkich w gminie i obszarze dworskim opłaconych podatków bezpośrednich.

Składki te, które 5 centów od jednego złr. przenosić nie mogą zawsze obok prestacyi i w tym samym stosunku uchwalane być winne.

§. 26.

Osoby ustawą gminną nwołnione od ciężarów gminnych tem samem wolne są od przyczynienia się do ciężarów do dróg.

§. 27.

Miasta mające własne statuta gminne lub przywilej pobierania kopytkowego wolne są od

prestacyj §. 14. oznaczonych, winne atoli utrzymywać w należyłym stanie kosztem swym prócz dróg gminnych te części dróg krajowych i powiatowych, które przez ich terytoryum przechodzą.

§. 28.

Drogi konkurencyjne.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminno-konkurencyjnych ponoszą powołane do konkurencyi gminy i obszary dworskie, których prestacye i składki pieniężne w §. 19. i 25. oznaczone aż do wysokości połowy tychże na ten cel użyte być mogą.

§. 29.

Jeżeli użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo jakiegokolwiek przedsiębiorstwo — czasowe lub stałe — drogę niezwykłym sposobem zużywa lub psuje — będą właściciele takowych lub przedsiębiorcy pociągnięci do osobnego na utrzymanie tej drogi datku w pieniądzech, prestacyach lub materyałach.

§. 30.

Wysokość tego datku, niemniej natura jego uiszczenia oznaczone będą przedewszystkiem w drodze ugody.

Wrazie, gdyby ugoda nie przysła do skutku, datek ten wymierzony będzie w pieniądzech. O wysokości jego orzeka sąd polubowny, do którego strona interesowana jednego, zarząd odnośnej drogi drugiego sędziego obierają.

Jeżeli strona interesowana w 14 dniach po zawezwaniu zarządu drogowego, wybranego przez się sędziego nie wymieni, ma zarząd drogowy prawo nominowania również drugiego sędziego. W następnych 14 dniach od doręczenia nominacyi winni sędziowie wydać swe orzeczenie lub wrazie sprzeczności zdań obrać superarbitra, który w przeciągu dalszych dni 14 sprawę przez przystąpienie do zdania jednego z sędziów rozstrzyga.

Jeżeli sędziowie lub superarbitr w oznaczonych terminach powyższych czynności nie dopełnią rozstrzyga sprawę Wydział krajowy.

Sąd polubowny uwolniony jest od obowiązku stosowania się do przepisów ustawy sądowej i wydaje wyrok wedle swej najlepszej władzy i przekonania. Przeciw wydanemu wyrokowi nie wolno występować ani w drodze prawa ani też w drodze odwołania się.

Wyrok obowiązuje na rok jeden ; po upływie roku może strona interesowana żądać ponownego osądzenia. Jeżeli tego przed 1. Stycznia nie zażąda, pozostaje na rok następny obowiązek w tym samym rozmiarze. Również może zarząd drogowy na rok następny zażądać ponownego osądzenia.

§. 31.

Do sprząwania śniegów i niecierpiącej zwłoki naprawy szkód przez wypadki elementarne wyrządzonych na drogach krajowych i powiatowych obowiązani są za wynagrodzeniem mieszkańcy osad najbliższych miejsca, w którym robota ma być wykonaną. Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolej, z jakiej osady te mają być powołane do wykonania takich robót.

O wysokości takich robót stanowi przy drogach krajowych Wydział krajowy, przy powiatowych Wydział powiatowy.

Obowiązani, którzy się następnego dnia po zawezwaniu służby drogowej do wykonania tych robót nie stawiają, ukarani będą grzywną do dwóch złr.

§. 32.

Do budowy drogi powiatowej konkurencyjnej lub gminnej ważnej pod względem komunikacji a zbyt dla powiatu lub gmin i obszarów dworskich kosztownej może być udzielone wsparcie z funduszu krajowego. Toż samo może mieć miejsce z funduszu powiatowego dla dróg gminnych i konkurencyjnych.

III. O zakresie działania krajowych reprezentancji i władz w sprawach drogowych.

§. 33.

Ustawa krajowa stanowi :

- 1) o potrzebie budowania nowej drogi krajowej, jak i o przemianie drogi innej kategorii na drogę krajową ;
- 2) o zaniechaniu drogi krajowej, Sejm stanowi uchwałą ;
- 3) o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymania dróg krajowych ;
- 4) o wsparciu z funduszu krajowego na budowę dróg powiatowych gminnych i konkurencyjnych.

§. 34.

Wydział krajowy :

- 1) prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;
- 2) przeznaczą z funduszu krajowego na wsparcie budowy dróg kwotę, którą do kosztów budowania poszczególnej drogi powiatowej gminnej lub konkurencyjnej fundusz ten ma się przyczyniać;
- 3) mianuje delegatów lub komitety drogowe dla poszczególnych spraw drogowych i oznacza zakres ich działania;
- 4) prowadzi naczelny nadzór nad budową i utrzymaniem nieeraryalnych dróg wszelkiej kategorii i wydaje rozporządzenia i instrukcje w granicach niniejszej ustawy.
- 5) Przestrzega ścisłego wykonania istniejących przepisów;
- 6) Rozstrzyga spory w sprawach drogowych między Radami powiatowymi, a w ostatniej instancji wszystkie sprawy drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 35:

Rada powiatowa stanowi:

- 1) O budowie i kierunku drogi powiatowej, o zmianie kierunku lub zaniechaniu drogi istniejącej i zawiadamia o tem Wydział krajowy;
- 2) o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymywania dróg powiatowych;
- 3) o zasiłku z funduszu powiatowego do poszczególnych dróg gminnych i konkurencyjnych;
- 4) o cenie, jaką corocznie prestacya piesza i ciągła do dróg spleconą być ma. Cenę tę winna rada powiatowa ustanowić na każdy rok przyszedły z końcem roku poprzedniego. Jeżeli tego nie uczyni, stanowi Wydział krajowy o cenie prestacyj w powiecie;
- 5) uchwała drogi konkurencyjne i postanawia, które gminy i obszary dworskie do konkurencyi poszczególnych dróg powołane być mają;
- 6) Zatwierdza ugody zawarte z obowiązany mi do datków dla dróg w myśl §§. 29 i 30.

§. 36.

Wydział powiatowy:

- 1) uchwała drogi konkurencyjne, i postanawia które gminy i obszary dworskie do konkurencyi do poszczególnych dróg powołane być mają;

- 2) prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych i konkurencyjnych;
- 3) po zasięgnięciu zdań [dotyczących zwierzchności gminnych i obszarów dworskich oznacza wysokość udziału tychże do dróg konkurencyjnych, rozporządza prestacyami i składkami pieniężnymi powołanych do konkurencyi gmin i obszarów dworskich według §. 28.
- 4) nadzoruje urzędy gminne i obszary dworskie co do budowy i utrzymania dróg gminnych a w razie zaniedbania zarządza na koszt obowiązanych co uzna za stosowne;
- 5) zatwierdza ugody zawarte z obowiązаныmi do datków dla dróg w myśl §. 29 i 30;
- 6) zarządza budową i utrzymaniem dróg krajowych, o ile ta czynność przez Wydział krajowy została mu poruczona;
- 7) rozstrzyga wszystkie spory dotyczące się dróg gminnych ;

Dla załatwienia spraw drogowych może Wydział powiatowy mianować swych delegatów lub komitety drogowe, oznaczając zakres ich działania.

§. 37.

Zwierzchność gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego prowadzą cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg gminnych, do nich należy staranie, aby drogi gminne w dobrym stanie były utrzymane.

§. 38.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie było narażone. Wrazie takiego zaniedbania zawezwą organ nadzorujący o zarządzenie odpowiednich środków zaradczych, udzielając mu pomocy politycznej exekucyi a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą naprawę drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezpośredni o tem zawiadomią.

IV. Postanowienia końcowe.

§. 39.

Ustawa ta obowiązywać będzie od 1. Stycznia roku następującego po jej ogłoszeniu.

§. 40.

Wykonanie tej ustawy polecam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

komisji budżetowej w sprawie budowy domu obłąkanych
w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy sprawozdaniem w sprawie budowy domu obłąkanych w Kulparkowie, powołując się na uchwały Sejmu zeszłorocznego przedkłada plan pożyczki amortyzacyjnej na dalsze prowadzenie budowy w Kulparkowie od funduszków samoistnych zaciągnąć się mającej.

Na pożyczkę tę składałyby się a mianowicie :

a) Fundusz domestykalny z kapitałem wartości nominalnej	86.102 zł. 50 ct.
b) Fundusz szkoły kucia koni z kapitałem wartości nominalnej	58.400 " — "
c) Fundusz kultury krajowej z kapitałem wartości nominalnej	58.600 " — "

Kapitały te wymieniane na gotówkę dałyby podług kursów dzisiejszych kwotę około złr. 156.000.

Na funduszach tych ciężą następujące obowiązki:

Fundusz domestykalny wypłaca subweneyi rocznej fundacyi hr. Alexandra Stadnickiego rocznie złr. 1.200.

Na pokrycie wydawnictwa Encyklopedyi Schneidra w myśl uchwały Sejmu z dnia 16go stycznia 1866 złr. 2.500.

Nadto cięży na funduszu domestykalnym obowiązek solidarnego poręczenia za galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie.

Dochody funduszu kultury krajowej przeznaczone zostały na subwencję dla szkoły rolniczej w Dublinach.

Dochody funduszu szkoły kucia koni, kapitalizują się na zbudowanie i urządzenie szkoły weterynaryi w ostatnich czasach jednakże rozpoczęto rokowania z Rządem o urządzenie szkoły weterynaryi z funduszków państwowych.

Plan amortyzacyi pożyczki złr. 150.000 przez Wydział krajowy jak obok % przedstawiony, zabezpiecza zwrot kapitałów od funduszków samoistnych, pożyczonych, w ciągu lat 21 a zarazem fun-

duszom tym zapewnia dochód dostateczny do uczynienia zadosyć zobowiązaniom na nich ciążyącym; przez przeciąg czasu zaś lat 21 budżet krajowy byłby obciążony sumą rocznie złr. 12.000.

Poręczenia solidarnego za Towarzystwo kredytowe ziemskie, ciężącego na funduszu dometykalnym nie poczytuje komisya budżetowa za przeszkodę do zawarcia powyżej wskazanego układu finansowego, Towarzystwo kredytowe udziela pożyczek jedynie na hypoteki bardzo pewne; nadto zabezpiecza go solidarne poręczenie wszystkich jego członków; nie ma tedy obawy, aby fundusz dometykalny mógł być kiedykolwiek z tego powodu do odpowiedzialności podciągniętym.

Co do stanu budowy, kosztorysów i zaprowadzić się mających oszczędności przedstawiła komisya budżetowa w roku zeszłym wysokiemu Sejmowi obszernie i wyczerpujące sprawozdanie. Sejm sprawozdanie to bez zatwierdzenia przyjął do wiadomości a wnioski komisji zamienił w uchwały. Teraz więc obowiązki komisji ograniczają się do zbadania i sprawdzenia czy uchwały wysokiego Sejmu przez naczelną zarząd budowy ściśle są przestrzegane i stosowane.

Od przeszłego roku do 19. listopada r. b. wydano gotówką na koszta budowy złr. 176.922 ct. 20. Ponieważ jednak wartość materiałów przygotowanych a do budowy dotychczas nieużytych wynosi podług ścisłego obliczenia sumę złr. 52.501 istotnie w ciągu tego roku wydano na budowę złr. 124.421 ct. 20. Za tę sumę wystawiono na skrajnych częściach budynku głównego mury drugiego piętra, dach związano i pokryto blachą, część środkową budynku podniesiono z fundamentów do pierwszego piętra, na murach pierwszego piętra ułożono belkowanie.

Środek ten został rozszerzony i jest znacznie większy od planów w przeszłym roku komisji budżetowej przedłożonych. Wschodnią część frontu podniesiono od połowy głębokości piwnic do dachu, dach blachą pokryto, wysadzono gzymsy.

Część frontu od zachodu podniesiono od piwnic aż do wagi pierwszego piętra.

Budynek ekonomiczny zewnątrz otynkowano w całości, wewnętrzne tynki są na ukończeniu, gzymsy ocynkowano, robota stolarska wykończona w trzech czwartych, częściach okucia i oszklenie w $\frac{1}{2}$ ogólnej potrzeby budowli.

Kanałów wymurowano i zasklepiono 84 sążni bieżących, nadto wykończono wiele robót podrzędnych jako to: plantowanie, szutowanie, sadzenie drzew i klombów i t. p.

Zestawienie kosztu pojedynczych robót z kosztorysami ogólnymi niezmiernie jest trudne, gdyż wiele robót zgodzone są i wykonywane hurtownie, jedne materiały spotrzebowane były z dawnych zapasów, inne znowu zakupione są na przyszłość. O ile jednak w przybliżeniu osądzić można rzeczywiste wydatki, dosyć ściśle trzymają się kosztorysów, podług których w roku zeszłym komisya budżetowa sprawozdanie swoje ułożyła, zmniejszając preliminarze wydatków, przez Wydział krajowy przedłożone z 885.234 złr. 52 ct. na 587.670 złr. 93 ct.

Dwie uwagi tylko nasuwają się tutaj co do sposobu prowadzenia budowy: komisya budżetowa w sprawozdaniu z 1871 r. opierała pomiędzy innymi projektowane umniejszenie preliminarznych wydatków, na zaniechanie, o ile tylko być może wszelkiej ornamentyki, a mianowicie przy głównej facyacie. Tymczasem komisya zastała na stronie frontowej wykończone już lub na ukończeniu będące roboty ciosowe bardzo znacznych rozmiarów, a mianowicie: słupy wchodowe, okna w kaplicy, okna wystające w dachu, gzymsy działowy i gzyms górny; zaprzeczyć się nie da, że ornamenta te trwalsze są i ozdobięjsze, niż roboty wykonane z cegły lub blachy, nie odpowiadają one jednakże warunkom bezwzględnej oszczędności, jakie przeszłorocznymi uchwałami zastrzeżone były.

Powtóre Wydział krajowy zezwolił na zaprojektowaną przez zarząd budowniczy zmianę pierwotnych planów, wskutek której nastąpiło rozszerzenie dosyć znaczne środkowej części budynku głównego, koszta ogólne budowy zwiększą się tym sposobem w przybliżeniu o 25.150 złr.

Wprawdzie rozszerzenie to z wielu względów da się usprawiedliwić, gdyż małym stosunkowo kosztem otrzymano pomieszczenie na biura i kancelarye zarządu na dole, na górze zaś cele na 60ciu chorych obłąkanych; przez odpowiednie spożytkowanie tego miejsca będzie można odłożyć w daleką przyszłość budowę domu dla urzędników i domów chorych furiatów, zawsze jednakże komisya budżetowa, która wnioski swoje w roku zeszłym wys. Sejmowi przedłożyła na podstawie planów i kosztorysów w porozumieniu z Wydziałem krajowym i zarządem budowniczym, obstawać musi, ażeby planów tych i kosztorysów ściśle się trzymano, a jeżeli ważne względy zmianę jaką znaczniejszą wskazują jako potrzebną lub konieczną winno sprawozdanie Wydziału na najbliższej sesyi sejmowej zawierać wyszczególnienie, w jaki sposób i w jakiej mierze od planów odstąpiono, jaka stąd różnica wyniknie w preliminarzu wydatków, oraz przytoczenie i usprawiedliwienie przyczyn, które postanowienie Wydziału krajowego w tej mierze spowodowały.

Zważywszy, że przedłożenie Wydziału opiera się wyłącznie na uchwałach przez wys. Sejm w roku zeszłym powziętych;

że przyjęcie przez kraj poręczenia za galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie, jakie dotychczas ciąży na funduszu domestykalnym nie przedstawia żadnego niebezpieczeństwa;

że budowa zakładu prowadzona jest starannie i z małemi wyżej wskazanemi wyjątkami uchwałą Sejmu odpowiednio;

komisya budżetowa uprasza, wysoki Sejm raczy wnioski jak obok './. './. zamienić w uchwałę.
Lwów dnia 23. listopada 1872.

Przewodniczący

Alfred Potocki.

L. Wodzicki
Sprawozdawca.

Wprawdzie rozszerzenie to z wielką wagą...
kowi kosztom utrzymania pomieszczenia na biurach i kancelaryjnych...
Głównie chorzy obywateli; przez odpowiednie spożytkowanie...
w zakresie przyszłości budowę domu dla urzędników i...
mieszki budżetowa, która wnioski swoje w roku...
planów i rozporządzeń w porozumieniu z Wydziałem...
musi, żeby planów tych i rozporządzeń...
zuscześniejszą wskazując jako podstawę lub...
szereżonej wykładni wyszczególnienie, w jaki sposób...
jaka stała różnica wykonania w preliminarzu...
które postanowienie Wydziału krajowego w tej...
Zwłaszcza, że przedłożenie Wydziału opinii...
w rokueszłym powziętych;

że przyjęcie przez kraj...
dość czasu, niż na...
uchwatom Sejmie...
Komisja budżetowa...
12 dni 28 listopada 1872.

Przewodniczący
Aleksander Potocki
12. Wiedeń
Przewodniczący

Plan umorzenia

wypożyczyć się mającego kapitału w kwocie 150.000 złr. w. a.,
a spłacić się mającego wraz z 5°/_o odsetkami w latach 21 po
12.000 złr. rocznie.

W roku	Na kapitał		5 ^o / _o odsetki		Razem	
	złr.	ct.	złr.	ct.	złr.	ct.
1.	4.500	—	7.500	—	12.000	—
2.	4.725	—	7.275	—	12.000	—
3.	4,961	25	7.038	75	12.000	—
4.	5.209	31	6.790	69	12.000	—
5.	5.469	78	6.530	22	12.000	—
6.	5.743	27	6.256	73	12.000	—
7.	6.030	43	5.969	57	12.000	—
8.	6.331	95	5.668	05	12.000	—
9.	6.648	55	5.351	45	12.000	—
10.	6.980	98	5.019	02	12.000	—
11.	7.330	02	4.669	98	12.000	—
12.	7.696	53	4.303	47	12.000	—
13.	8.081	35	3.918	65	12.000	—
14.	8.485	42	3.514	58	12.000	—
15.	8.909	70	3.090	30	12.000	—
16.	9.355	18	2.644	82	12.000	—
17.	9.822	93	2.177	07	12.000	—
18.	10.314	08	1.685	92	12.000	—
19.	10.829	79	1.170	21	12.000	—
20.	11.371	27	628	73	12.000	—
21. reszta	1.203	21	60	16	1.263	37
Razem	150.000	—	91.263	37	241.263	37

U c h w a ł a

z dnia

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim księstwem
Krakowskiem.

1. Przyjmuje do wiadomości projekt pożyczki 150.000 złr. w. a. na budowę zakładu obłąkanych w Kulparkowie, zaciągnąć się mającej z funduszków: 1) domestykalnego; 2) szkoły kucia koni; 3) kultury krajowej, wraz z planem jej umorzenia w 21 latach.

2. Przyjmuje na fundusz krajowy obowiązek spłacenia funduszowi domestykalnemu kapitału na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie pożyczonego, gdyby przed umieszczeniem tej pożyczki zaszła potrzeba użycia tego kapitału z tytułu gwarancyi w art. 75. b. Statutów galicyjskiego Towarzystwa kredytowego zapisanej.

3. Poleca umieszczać corocznie w budżecie krajowym pod rub. VI. kwotę 12.000 złr. w. a. na spłatę pożyczki 150.000 złr. na budowę zakładu obłąkanych projektowanej, aż do całkowitego jej umorzenia.

U c h w a l a

z dnia

Sejm Królestwa Galicji i Lodomerji i Wielkimi Księstwami
Krajkowskimi.

1. Wzajemnie do siebie nie mogą być przyjęte
18000 zł. w. w. na budowę budynków
w Galicji, w których mieszkać będą
1) domykalni: 2) szkoły, 3) kul-
tury krajowej, w tym w tym celu w
latach.

2. Wzajemnie nie mogą być przyjęte
budowle domów obywatelskich w Galicji, w których
niezależnie od mieszkalnictwa obywatelskiego
sąby posiadać także zapisać w tym celu
w art. 75. b. Statutu Galicyjskiego
krajowego zapisać.

3. Polowa unowocześnienia w Galicji
przebiega pod ręką VI. Ktoś 12000 zł. w. w.
na cele budowy 10000 zł. na budowę
do obywatelskich projektów, na do
jej unowocześnienia.

Allegat LHM

Sprawozdanie

komisji administracyjnej z wniosku Wydziału krajowego o ustanowieniu Syndykatu prawniczego.

Wysoki Sejmie!

Komisja administracyjna nie mogła powziąć przekonania o potrzebie ustanowienia Syndykatu; przedstawia zatem W. Sejmowi następujący wniosek do uchwały:

Z uwagi, że Wydział krajowy ma prawo żądać prawniczej pomocy od c. k. Prokuratorji skarbowej; z uwagi, że służy również Wydziałowi krajowemu prawo w razie potrzeby użyć pomocy prawniczej adwokatów i opędzać koszta stąd wynikające z właściwych funduszów.

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego o ustanowieniu Syndykatu prawniczego.

przewodniczący

Grocholski

sprawozdawca

Dunajewski

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia biura statystycznego przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Komisya administracyjna zgadza się zupełnie z Wydziałem krajowym do pożytku a nawet konieczności dat statystycznych dla prac prawodawczych i ważniejszych administracyjnych. Nie może jednak komisya zalecać W. Sejmowi przyjęcie wniosków Wydziału krajowego a to głównie z powodu, że Wydział nie przedłożył szczegółowego planu organizacyi dla ustanowić się mającego biura statystycznego, nie może więc komisya obliczyć kosztów z tem urządzeniem połączonych; również nie jest komisya w stanie nabyć dokładnej wiadomości o kierunku, przedmiotach i środkach zamierzonych przez Wydział krajowy badań statystycznych.

Ułożenie jednakże takiego dokładnego planu nie może być zadaniem urzędników w skład Wydziału krajowego wchodzących; istota tego zadania wymaga gruntownego, specjalnego wykształcenia. Z tych powodów komisya administracyjna przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski do uchwały:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej dokładnego szczegółowego planu dla biura statystycznego.
2. Na koszta téj czynności otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu na rok 1873 kredyt do wysokości 2000 złr. w. a.

Grocholski

przewodniczący

Dunajewski

Sprawozdawca

1872. 1. 16.522

Sprawozdanie

komisji administracyjnej

o wnioskach Wydziału krajowego względem zwinięcia krajowych zakładów
podrzutków.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 20. Października
1872. l. 16.522 komisja administracyjna wnosi:}

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawę według załączonego projektu pod ¹/.
i powziąć uchwałę według załączonego projektu pod ²/.

Grocholski
przewodniczący.

Szmarzewski
sprawozdawca.

U S T A W A

z dnia

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem,

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Krajowy zakład podrzutków we Lwowie zostaje zwiniętym.

Art. II.

Dzieci znajdujące się w krajowym zakładzie podrzutków we Lwowie w dniu zwinięcia tego zakładu będą, począwszy od tego dnia, utrzymywane kosztem funduszu krajowego według przepisów obowiązujących dla rzeczzonego zakładu.

Art. III.

Zakład podrzutków w Krakowie pozostaje być zakładem krajowym.

Art. IV.

Dzieci znajdujące się w Krakowskim zakładzie podrzutków, w dniu, w którym niniejsza ustawa wejdzie w wykonanie będą, począwszy od tego dnia, utrzymywane według przepisów obowiązujących dla rzeczzonego zakładu. Do utrzymywania tych dzieci będzie się fundusz krajowy przyczyniać w miarę potrzeby.

Art. V.

Począwszy od dnia wejścia w wykonanie niniejszej ustawy przyjmowanie dzieci do krakowskiego zakładu podrzutków zostanie wstrzymanem. Dopiero wtenczas, kiedy ostanie potrzeba przyczyniania się funduszu krajowego do utrzymywania dzieci w tym

zakładzie, będą dzieci znów do zakładu przyjmowane
a to w miarę własnych jego funduszków.

Art. VI.

Niniejsza ustawa wejdzie w wykonanie we trzy
miesiące po jej ogłoszeniu.

Art. VII.

Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych polecam
wykonanie niniejszej ustawy.

Uchwała

Sejmu krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Art. I.

Począwszy od dnia, w którym wejdzie w wykonanie ustawa o zwinięciu krajowych zakładów podrzutków, będą utrzymywane kosztem funduszu krajowego.

- a) przez czas choroby matki dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i zostały ztamtąd do szpitalu powszechnego przeniesione.
- b) aż do dziesiątego roku życia dzieci tych położnic, które były bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i w jednym z tych zakładów pomarły.

Art. II.

Począwszy od dnia w którym wejdzie w wykonanie ustawa o zwinięciu krajowych zakładów podrzutków będzie udzielona jednorazowa zapomoga po 6 złr. tym położnicom, które zostały bezpłatnie do jednego z krajowych zakładów położnic przyjęte i z dzieckiem zakład opuścują.

Sprawozdanie

Komisji prawniczej o wniosku posła Skwarczyńskiego względem uchwalenia ustawy zawierającej dodatek do Sejmowej ordynacji wyborczej i znoszącej postanowienie ustawy z dnia 20. września 1866. r. L. 26. Dz. ust. kr.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 12. listopada b. r. przekazał Wysoki Sejm wyżej przytoczony wniosek posła Skwarczyńskiego komisji prawniczej do sprawozdania.

Komisja prawnicza, z uwagi iż rzeczywiście zachodzi konieczna potrzeba zmiany dziś obowiązującej sejmowej ordynacji wyborczej, tudzież iż postanowiony ustawą z dnia 20. września 1866 r. peryod sześcioletni do uchwalenia zmian tych prostą większością głosów i w zwykłym komplecie — z obecną sesją sejmową już upływa, nareszcie, iż nieznanym nam jest los ustawy tej samej treści, na dniu 12. października 1871 r. przez Wysoki Sejm uchwalonej, przystępuje w zupełności do wniosku posła Skwarczyńskiego i wnosi:

Wysoka Izba raczy uchwalić załączony tu pod % projekt ustawy.

Kabat
przewodniczący.

Splawński
sprawozdawca.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem uznania szpitalu powiatowego w Staremmieście przy Podhajcach za powszechny i publiczny.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa Podhajecka uchwaliła (U. R. P. z 7go Maja 1869.) założenie powiatowego zakładu szpitalnego w Staremmieście przy Podhajcach, a zebrawszy w drodze powszechnej składki potrzebne ku temu fundusze, zakupiła stosowny grunt, wybudowała budynek na pomieszczenie 40 do 50 łóżek dla chorych, wraz z niezbędnymi dla każdego szpitalu lokalnościami, nareszcie na pomieszczenie administracji i usługi, uposażyła go w potrzebne przybory na 20 łóżek i dnia 2go Czerwca r. b. otworzyła powiatowy zakład szpitalny.

Zanim jeszcze doprowadzono do skutku ten chwalebny zamiar, Rada powiatowa przez swój wydział poczyniła stosowne kroki celem uzyskania dla tegoż zakładu właściwości szpitalu powszechnego i publicznego, co wszakże przed dopełnieniem ustawami wymaganych warunków i formalności nastąpić nie mogło.

Warunki wymagane, aby zakład szpitalny mógł być uznanym za powszechny i publiczny są (Rozp. Min. z 6go marca 1866 l. 6382 dekr. Min. z 4go Grudnia 1856 l. 26.641):

1. Udowodnienie:

- a) że zakład jest właściwym zakładem leczenia chorych;
- b) że przyjmuje chorych nietylko miejscowych, ale i zamiejscowych.

2. Zobowiązanie:

- a) że zakład za żywienie i pielęgnowanie chorych pobierać będzie stałą taxę; —
- b) że wstrzyma się od zmiany ustanowionej taxy, która jedynie za zezwoleniem Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem uledeż może zmianom;
- c) że periodycznie przedkładać będzie rachunki z dochodów i wydatków Wydziałowi krajowemu, nareszcie
- d) że poddaje się nadzorowi Władzy politycznej pod względem sanitarno-policyjnym, a Wydziału krajowego co do kierownictwa i administracji zakładu.

Przez uznanie zakładu szpitalnego za powszechny nabywa on tę korzyść, że fundusz krajowy wypłaca kosztą kuracyi i pielęgnowania za ubogich chorych w tej kwocie w jakiej peryodycznymi rachunkami wykazywane bywają, a to jedną połowę stanowczo, a drugą zaliczkowo.

Ogłoszenie zakładów dla chorych powszechnymi i publicznymi następuje za przyzwoleniem Reprezentacyi krajowej (ust. kr. 12. grudnia 1869 dz. ust. i rozp. kr. N. 8.)

Gdy podhajecka Rada powiatowa powyższym warunkom zadość uczyniła, Wydział krajowy po otrzymaniu od niej dokumentów byt zakładu zapewniających, przedłożył wysokiemu Sejmowi w nadziei, że c. k. Namiestnictwo, jako najwyższa władza fundacyjna przychylnie do życzeń Rady powiatowej się oświadczy rezolucyą następnego osnowy do uchwalenia :

„W myśl artykułu II. Ustawy krajowej o nadzorze nad szpitalami z dnia 12 grudnia 1869 (N. 8. dz. ust. kraj. z r. 1870) Sejm zezwała, ażeby szpital powiatowy w Staremmieście przy Podhajcach uznanym został za szpital powszechny i publiczny w myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 6go marca 1855 l. 6382 obwieszczonego okólnikiem c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 19. kwietnia 1855 do l. 8880.“

W toku czynności komisji administracyjnej, której Wysoki Sejm poruczył zbadanie sprawy nadeszła odezwa c. k. Namiestnictwa z dnia 14. Listopada r. b. l. 52493 do Wydziału krajowego wystosowana, i tą odezwą oznajmia c. k. Namiestnictwo, iż przyzwala w myśl §. 2. lit. b. ust. z 30. kwietnia 1870 dz. ust. państ. Nr. 68, na otwarcie tegoż szpitalu, jako zakładu powiatowego, i że niema nic do zarzucenia, by ten szpital uznanym został powszechnym, niemniej, by w tym szpitalu ustanowioną była taxa od osoby dziennie na 50 centów, zaś od dzieci niżej lat siedmiu na 25 do 30 centów,

Komisya zbadawszy odnoszące się do tej sprawy akta i dokumenta, jakoteż oceniwszy okoliczności w sprawozdaniu Wydziału krajowego przywiedzione a przemawiające za uznaniem szpitalu, o którym mowa za powszechny i publiczny, wnosi, Wysoki Sejm raczy powziąć uchwałę jak następuje :

Sejm przyzwala na ogłoszenie powiatowego zakładu dla chorych w Staremmieście przy Podhajcach szpitalem powszechnym i publicznym.

Grocholski m. p.
przewodniczący.

Kraiński,
referent.

Aleksiander II

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące ustawy:

I.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego
zmieniająca §. statutu krajowego z d. 26. lutego 1861. r.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Naszego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, stanowimy co następuje:

Art. I.

Znoszą się postanowienia §. 3. statutu kraj. z d. 26 lutego 1861. i ustawy z dnia 20. września 1866. r. zawierającej dodatek do §. 3. statutu krajowego, a §. 3. statutu kraj. ma brzmieć, jak następuje: Sejm krajowy składa się z 163 członków, mianowicie:

- a) z trzech arcybiskupów lwowskich, biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego, a względnie aż do jego instalacji z gr. kat. sufragana lwowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator dyecezyi jest członkiem Sejmu krajowego;
- b) z rektorów uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego;
- c) z 153 posłów wybranych, jako to:
 - 1) z 44 posłów z klasy wielkich posiadaczy gruntowych;
 - 2) z 35 posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych, oraz izb handlowych i przemysłowych;
 - 3) z 74 posłów reszty gmin królestwa Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie przy pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborach posłów do Sejmu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, zmieniająca §§. 2. i 3. krajowej ordynacyi wyborczej z d. 26. lutego 1861. r.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Naszego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Ks. Krakowskiego, stanowimy, co następuje :

Art. I.

Znoszą się postanowienia §§. 2. i 3. krajowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861. w ich terażniejszej osnowie, i takowe mają brzmieć, jak następuje :

§ 2.

Dla wyboru posłów z miast tworzą miasta

1. Lwów, 2. Kraków, 3. Przemyśl, 4. Stanisławów, 5. Tarnopol, 6. Brody, 7. Jarosław, 8. Drohobycz, 9. Biała, 10. Nowy Sącz, 11. Tarnów, 12. Rzeszów, 13. Sambor, 14. Stryj, 15. Kołomyja, 16. Śniatyn, 17. Gródek, 18. Buczacz, 19. Tyśmienica, 20. Brzeżany, 21. Bochnia, 22. Złoczów, każdy jeden okręg wyborczy i są zarazem miejscami wyboru.

§. 3.

Lwów wybiera siedmiu, Kraków pięciu posłów, a każde inne miasto z wymienionych w §. 2. wybiera jednego posła. Wszyscy do wyboru uprawnieni w każdym mieście, tworzą jedno ciało wyborcze.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie przy pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborach do Sejmu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wnioskodawcy:
Leon Chrzanowski.
Ziemiałkowski.
Kabat.

Sprawozdanie

sejmowej komisji prawniczej

o wnioskach Wydziału krajowego w przedmiocie traktowania obszerniejszych projektów do ustaw.

Wysoki Sejmie!

Komisja prawnicza rozpoznała przekazane jej wnioski Wydziału krajowego w przedmiocie traktowania obszerniejszych projektów do ustaw i godzi się z Wydziałem krajowym w zapatrywaniu, że niedogodnościom dotąd w tym względzie zachodzącym może zaradzić uchwalenie wyjątkowych postanowień regulaminowych, tudzież zmiana ustępu lit. b) §. 35. Statutu krajowego.

^{1/} Proponowany przez komisję dodatek do regulaminu pod ^{1/} załączony, nie odbiega zasadniczo od przedłożenia Wydziałowego. Oprócz drobniejszych zmian w układzie i w stylizacji i oprócz uzupełnienia zawartego w §. 4. projektu doradza komisja dwie tylko ważniejsze zmiany:

I tak radzi najpierw komisja traktować według tej samej modły nie tylko projekta do ustaw, ale także projekta do uchwał i to nie tylko wtedy, jeśli przedmiot jest obszerniejszy, ale także i w tym razie, jeśli znaczną ma doniosłość.

Powtórnie nie godzi się komisja na to, aby w razie przyjęcia w drugim czytaniu jakichkolwiek poprawek uchwalony projekt musiał przed trzecim czytaniem wracać do komisji, gdyż we wielu wypadkach wynikałaby ztąd zwłoka zupełnie niepotrzebna. Zdaniem komisji wypadałoby nie stawiać tego jako prawidła lecz określić wypadki, w których to ma nastąpić. Określić je według natury przyjętych poprawek, nie zdawało się komisji rzeczą odpowiednią, bo w każdym danym razie odmienne pod tym względem mogą zachodzić zapatrywania. Dopuszczyć w myśl §. 45. prowizorycznego regulaminu w pełnym Sejmie bez przygotowawczego rozpoznania dyskusję nad tem, czy i o ile w obec uchwalonych zmian pojedyncze części projektu zostają w należytych ze sobą związku, wydało się komisji przy obszerniejszych projektach rzeczą mniej właściwą i ze znaczną stratą czasu połączoną. Tem mniej mogła komisja doradzać, aby nad tą kwestją bez poprzedniej dyskusji w Sejmie głosowano, gdyż narażałoby to jednolitość i wytrawność prac i powagę uchwał sejmowych.

Z tego wychodząc stanowiska, mniema komisja, iż najwłaściwszą będzie rzeczą pozostawić rozstrzygnięcie w tej mierze w pierwszej linii sprawozdawcy jako najlepiej z rze-

czą obeznanemu. Na wypadek niedopatrzenia się sprawozdawcy pozostaje korektura ze strony innych posłów, a mianowicie takiej ich ilości, jaka do postawienia lub poparcia wniosku wystarcza. Dozwolenie ustnego następnie sprawozdania i ograniczenie dalszej rozprawy tylko do tego sprawozdania jest dostateczną rękojmią, że prawo stanowczego w tym razie głosu, piętnastu posłom nadane, nie będzie nadużytem i że rzecz nie pójdzie w przewłokę.

2/. Co się tyczy projektu do ustawy przez Wydział krajowy przedłożonego, odnośny projekt komisji tu pod 2/. załączony zgadza się z projektem wydziałowym prócz niektórych zmian stylistycznych i terminologicznych; zastrzegła tylko komisja wyraźnie prawo Wysokiego Sejmu odwołać mandat komisji lub w miejsce jej nową wybrać.

Wcielenie artykułu II. ustawy w dodatek do regulaminu nie wydało się komisji rzeczą konieczną; zaniechaliśmy przeto tego wcielenia, zwłaszcza, że przemawia przeciwko niemu odmienna rozciągłość przedmiotów w ustawie wspomnianych od tych, o których dodatek do regulaminu traktuje.

Wnosi przeto komisja:

Wysoki Sejm raczy projekta 1/. i 2/. uchwalić.

Lwów dnia 21. listopada 1872.

Kabat
przewodniczący.

Ludwik Wolski
sprawozdawca.

Drugi dodatek

do prowizorycznego regulaminu sejmowego z dnia 27. listopada 1865.

Sejm może uchwalić, że z pewnym projektem do ustawy lub uchwały znacznej objętości albo doniosłości, postąpić należy jak następuje:

§. 1.

Sejm może polecić komisji (specjalnemu wydziałowi), aby przedwstępnie o zasadach projektu oddzielne przedłożyła sprawozdanie; wolno jednak komisji wnieść takie sprawozdanie i bez osobnego od Sejmu polecenia.

W obu przypadkach postąpić należy z przedwstępnem sprawozdaniem według ogólnych postanowień obowiązującego regulaminu.

§. 2.

Na posiedzeniach komisji każdy z posłów może być obecnym. każdemu z nich wolno przedkładać komisji wnioski lub poprawki na piśmie i uzasadniać je pisemnie lub ustnie; w dalszych wszakże rozprawach może brać udział tylko za zezwoleniem komisji.

Komisja obowiązana jest poddać te wnioski i poprawki rozprawom, powziąć nad nimi uchwały, a nawet na żądanie wnioskodawcy, przytoczyć w sprawozdaniu swem powody, które ją skłoniły do odrzucenia wniosku lub poprawki.

§. 3.

Jeżeli w drugim czytaniu Sejm przyjął poprawki, natenczas na żądanie sprawozdawcy lub 15 posłów uchwalony projekt wraca do komisji, która przed trzecim czytaniem, może przedstawić i w ustnem sprawozdaniu uzasadnić zmiany, jakie z powodu przyjęcia powyższych poprawek za odpowiednie uzna.

Rozprawa nad tem sprawozdaniem ogranicza się tylko do zmian projektu przez komisję zaproponowanych.

Po powzięciu uchwał nad wszystkimi przez komisję wniesionymi zmianami, albo gdy komisja żadnych zmian nie wnosi, następuje trzecie czytanie projektu.

§. 4.

Pod wszystkimi innymi względami należy zastosować postanowienia projektu z 27. listopada 1865.

USTAWA

z dnia

dla królestwa Galicyi i Łodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem,

zmieniająca ustęp lit. b) §. 35. statutu krajowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Naszego królestwa Galicyi i Łodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, stanowimy co następuje:

Artykuł I.

Uchyla się postanowienie ustępu lit. b) §. 35. statutu krajowego:

„Pojedyncze przedmioty obradowania wchodzi przed Sejm krajowy:

b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego lub Wydziału specjalnego, przez wybór ze Sejmu krajowego i podczas funkcji jego utworzonego;“

a natomiast obowiązuje odtąd jako ustęp lit. b) §. 35. statutu krajowego, następujące postanowienie:

„Pojedyncze przedmioty obradowania wchodzi przed Sejm krajowy:

„b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego, lub specjalnego Wydziału przez Sejm krajowy z własnego grona wybranego, który bądź to podczas funkcji sejmowej został utworzony, bądź też na jednej z poprzedzających sesyj tegoż samego perjodu sejmowego mocą osobnej uchwały otrzymał polecenie do ułożenia obszerniejszego projektu ustawy.“

Artykuł II.

Zamknięcie posiedzeń Sejmu zawiesza jedynie czynności specjalnego Wydziału, który do ułożenia obszerniejszego projektu ustawy został powołany. — Równocześnie z otwarciem posiedzeń Sejmu zbiera się rzeczony Wydział w dotychczasowym swym składzie i jeżeli Sejm inaczej nie postanowi, zajmuje się przerwana pracą tak długo, dopóki nie wywiąże się zupełnie z poruczonego sobie zadania.

Tylko tych członków Wydziału należy nowym zastąpić wyborem, którzy przestali być posłami, lub z jakichkolwiek przyczyn przez dłuższy czas nie mogą uczestniczyć w pracach Wydziału.

Z upływem sześcioletniego perjodu sejmowego, albo też z chwilą rozwiązania Sejmu ustaje czynność Wydziału, chociażby nie dokończył swej pracy.

Artykuł III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Władysław Cegiński

Władysław Cegiński

Władysław Cegiński

Artykuł I.

Władysław Cegiński

Artykuł II.

Władysław Cegiński

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o przedłożonym przez wysoki Rząd projekcie do ustawy względem zwrotu kosztów szupasowych, wzmiankowanych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 r. (dz. u. p. N. 88.) o policyjnym wydaleniu i odsyłaniu pod strażą.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. Listopada b. r. przekazała wysoka Izba komisji administracyjnej do rozpoznania rządowy projekt do ustawy o zwrocie kosztów szupasowych, które na zasadzie ustawy państwowej z dnia 27 lipca 1871 r. ponoszą gminy będące stacją szupasową i fundusz krajowy.

Komisya zbadala dzieje sprawy szupaŃnictwa w kraju naszym i na podstawie tych dziejów następujace wysokiej Izbie przedkłada sprawozdanie:

Cała legislacya odnoszaca się w kraju naszym do instytucji szupaŃnictwa zawiera w sobie Uniwersał ces. z dnia 3go listopada 1786 (Zbiór Pillera str. 391) tudziez długi szereg rozporządzeń gubernialnych, zawartych w zbiorze ustaw prowincjonalnych, które republikując od czasu do czasu z powodu szczególnych wypadków postanowienia powyższego Uniwersału dawały objaśnienia pod względem wykonywania zawartej w Uniwersale normy szupaŃnictwa.

Według tych postanowień przypadają wszystkie ciężary i koszta szupaŃnicze na gminy przez które szupaŃnicy przechodzą. Fundusz zaś krajowy na mocy powyższych przepisów prowincjonalnych, równie jak na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa stanu z d. 8 marca 1861 Nr. 1775/148, c. k. Namiestnictwa z d. 24 kwietnia 1862 do l. 25914, Reskryptu c. k. Ministerstwa stanu z d. 10 marca 1865 do l. 1247, wreszeie na mocy uchwały wysokiego Sejmu z d. 13 kwietnia 1866 nie ponosił wcale kosztów szupasowych, dlaczego stosownie do rzeczonej uchwały wysokiego Sejmu z roku 1866 wypuszczono raz na zawsze z budżetu krajowego rubrykę „kosztów szupasowych.“

W tem położeniu rzeczy ogłoszoną została ustawa państwowa z dnia 12 maja 1868 r. Nr. 41 dz. u. p., i c. k. Namiestnictwo zapytało Wydział krajowy, jakie ma wydać rozporządzenia do władz rządowych względem ściągania kosztów szupasowych, w myśl §. 1 i 2 powyższej ustawy należących.

Wydział krajowy opierając się na postanowieniu §. 18 i 21 statutu krajowego, według którego prawo nakładania nowych ciężarów lub kosztów na fundusz krajowy służy wyłącznie tylko wysokiemu Sejmowi, odpowiedział c. k. Namiestnictwu, iż ustawa państwowa z d. 12 maja 1868 r. Nr. 41 dz. u. p. nie może być zastosowaną do galicyjskiego funduszu krajowego, albowiem §. 1 pomienionej ustawy mówi o tych funduszach krajowych, które dotąd ponosiły koszta szupasowe, galicyjski fundusz krajowy zaś nie ponosił nigdy kosztów szupaśnictwa, a nie ponosił je na podstawie przepisów i rozporządzeń ministerjalnych w kraju obowiązujących.

Zdanie Wydziału krajowego zatwierdził wysoki Sejm uchwałą dnia 9 października 1869 powziętą, i w dalszym onej toku wezwał równocześnie wysoki Rząd, ażeby przedłożył projekt do uregulowania szupaśnictwa w kraju naszym na najbliższej sesyi sejmowej.

Najbliższe zebranie Sejmu nastąpiło w sierpniu 1870 r., c. k. Rząd nie wniósł wszakże żadanego projektu do ustawy. Natomiast wniósł Triestyński Wydział krajowy d. 22 września 1870 r. przeciw galicyjskiemu funduszowi krajowemu pozew do Trybunału państwowego o zwrot kosztów szupasowych w kwocie 2 zlr. 35 ct. zalikwidowauych, a Trybunał państwa skazał wyrokiem z dnia 30 Stycznia 1871 r., pomimo usilnej obrony ze strony galicyjskiego Wydziału krajowego, galicyjski fundusz krajowy na zapłacenie rzeczonych kosztów pod zagrożeniem exekucyi.

Wydział krajowy broniąc przyjętej zasady uchwalił dopuścić do exekucyi wyroku Trybunału państwowego i równocześnie odniósł się do wszystkich Wydziałów krajowych z przedstawieniem konstytucyjnego stanowiska swojego i wezwaniem tychże Wydziałów, ażeby aż do ustawodawczego uregulowania szupaśnictwa w Galicyi wstrzymano się z likwidacją zwrotów szupasowych przeciw gal. funduszowi krajowemu.

Rzeczony okólnik osiągnął ten skutek, że trzy Wydziały krajowe zapewniły zupełną wzajemność, cztery oświadczyły, iż powstrzymają się z likwidacją kosztów szupasowych, które tymczasem prenotują; sześć Wydziałów krajowych nie odpowiedziały wcale, Szląski zaś Wydział krajowy pozwał pod dniem 14 marca 1872 gal. fundusz krajowy przed Trybunał państwowy o zwrot kosztów szupasowych w ilości 1113 zlr. 80 ct. Trybunał państwowy opierając się na ustawie z d. 12 maja 1868 Nr. 41 dz. u. p., i ustawie państwowej z 27 lipca 1871 r. Nr. 88. dz. u. p., skazał wyrokiem z d. 11 lipca 1872 nasz fundusz krajowy na zapłacenie powyższych 1113 zlr. 80 ct. pod zagrożeniem exekucyi. Nie jest rzeczą komisji zastanawiać się nad treścią i motywami wspomnianych wyroków Trybunału państwowego, nie możemy wprawdzie nie wypowiedzieć przekonania naszego, że aczkolwiek ustawodawstwo w sprawach odnoszących się do obowiązków pojedynczych krajów koronnych i stosunku tych krajów między sobą należy na mocy §. 11 n. zasadniczej ustawy państwowej z d. 21 grudnia 1867 r. do zakresu działania Rady państwa, to ustawa państwowa z d. 27 lipca 1871 r. Nr. 88 nie zatrzymała ściśle tych granic, bo regulując co do zwrotu kosztów szupasowych te tak zwane międzyprovincjonalne stosunki pojedynczych krajów koronnych, uregulowała oraz stanowczo i wewnętrzne sprawy tych krajów co do obowiązków gminnych i obowiązku funduszków krajowych w przedmiocie szupaśnictwa do czego państwowa ustawa zasadnicza nie nadaje prawa.

Dziś atoli ustawa rzeczona ma moc obowiązującą, a wobec dwukrotnych wyroków Trybunału państwowego, wobec zapowiedzianej przez obce Wydziały krajowe likwidacji zwrotów szupasowych, wobec nagłej i nieodzownej potrzeby uporządkowania i wprowadzenia w ład tej sprawy tak pod względem oznaczenia stacyj szupasowych, jak pod względem sposobu konwojowania, prowadzenia kontroli i wydawania rozporządzeń administracyjnych, nakoniec pod względem możności postawienia się na tej drodze, ażeby nasz fundusz krajowy był mocen domagać się zwrotu kosztów szupasowych od obcych funduszków krajowych, komisya jest zdania, iż należy przystąpić do uchwalenia ustawy o zwrocie kosztów szupasowych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z r. 1871. wzmiankowanych, a

Wydział krajowy wezwać do zajęcia stanowiska ustawą państwową z d. 27. lipca 1871 r. Nr. 88. dz. u. p. wskazanego, i do czynnej inicjatywy w celu stanowczego uregulowania szupaśnictwa w kraju naszym. Co do Wydziałów krajowych, które wygrały procesa o koszta szupasowe, i exekucji się domagają, niepozostaje oczywiście jak upoważnić Wydział krajowy, ażeby te kwoty z funduszu krajowego zapłacił; gdy jednak zapowiedziane przez inne Wydziały krajowe koszta szupasowe z lat 1868, 1869, 1870 i 1871 wynoszą według nadesłanych wykazów zwyż 7.000 złr., gdy dalej na koszta szupaśnictwa w kraju wypadnie łożyć wydatki ustawą państwową z r. 1871 na fundusze krajowe przekazane, należy zamieścić, na rubrykę kosztów szupasowych w budżecie krajowym pewną kwotę, którą komisya ze względu na zaległości z lat dawnych na rok 1873 w ilości 20.000 złr. przedstawia. Z tych powodów komisya wnosi:

I. Wysoki Sejm uchwali następującą Rezolucyę:

Z uwagi, że według §§. 18 i 21 statutu krajowego tylko Sejm kraj. ma prawo nakładać nowe ciężary i koszta na gal. fundusz krajowy, zaś ustawa państwowa z dnia 27. lipca 1871 (dz. u. p. Nr. 88.) o policyjnym wydalaniu i odstawianiu pod strażą nietylko wydatki szupaśnictwa na fundusz krajowy nakłada, (§. 15.) ale zarazem sposoby i środki regresu oznacza, (§§. 14 i 16) wyraźnie zatem w wewnętrzne sprawy krajowe sięga, do czego §. 11. zasadniczej ustawy państwowej z dnia 21. grudnia 1867 r. nieupoważnia, Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem widzi w tem ściśnienie zakresu ustawodawstwa krajowego, i przeciw ściśnianiu praw swoich konstytucyjnych najuroczyściej się zastrzega.

II. Wysoki Sejm uchwali załączony tu pod % projekt do ustawy o zwrocie kosztów szupasowych.

III. Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wszedł w porozumienie z c. k. Namiestnictwem względem ustanowienia stacyj szupasowych i sposobu konwojowania szupaśników, tudzież stanowczego uregulowania szupaśnictwa w kraju.

IV. Na pokrycie kosztów szupaśnictwa przez obce Wydziały krajowe należycie likwidowanych, tudzież na koszta szupaśnictwa w kraju wyznacza Wysoki Sejm na rok 1873 kwotę 20.000 złr. wal. austr.

Przewodniczący:

Grocholski.

Sprawozdawca:

Madejski.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zwrocie kosztów szupasowych wzmiankowanych w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 roku
(Dz. ust. pań. N. 88.)

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi rozporządzam co następuje:

Art. I.

Wydatki, które na mocy postanowienia §. 14. ustawy z dnia 27. lipca 1871 r. o policyjnym wydalaniu i odstawieniu pod strażą (dz. u. p. N. 88.) ponosi gmina będąca stacją szupasową, mają być jej zwrócone z funduszu krajowego.

Art. II.

Wydatki, które według §. 15go powołanej ustawy państwowej ponosi fundusz krajowy na szupasników, którzy nie pierwszy raz do gminy do której przynależą są dostawieni (rewertenci) mają być przez tęż gminę zwrócone funduszowi krajowemu.

Art. III.

Wydział krajowy oznaczy co roku dla każdego powiatu z osobna kwoty ryczałtowe, według których obliczane i zwracane będą wydatki w Art. I. i II. wskazane.

Art. IV.

Spory bądź o obowiązek, bądź o wysokość należącego się funduszowi krajowemu zwrotu kosztów szupasowych rozstrzygają władze polityczne i ściągają te należitości.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

komisji drogowej o wnioskach Wydziału krajowego wynikających z poglądu na rubr. X. budżetu krajowego (Wydatki drogowe).

Wysoki Sejmie!

Komisja drogowa po zbadaniu przytoczonych przez Wydział krajowy powodów i po przejrzeniu dołączonych obrachunków w sprawie rekonstrukcyi dróg krajowych, zgadza się na rychłe uskutecznienie wskazanych robót przy tych drogach i potwierdza potrzebę nadzwyczajnego nakładu w sumie 1.473.434 złr.

Stan większej części dróg krajowych usprawiedliwia potrzebę konieczną tego nakładu w myśl wyczerpujących motywów Wydziału krajowego, a raz dokonana rekonstrukcyja szybka i gruntowna, umożliwi opędzanie dalszej konserwacyi zwykłemi a nawet i tańszemi kosztami.

Z tą sprawą wiąże Wydział krajowy, propozycyie wykluczenia z rzędu dróg krajowych, dróg tych które według jego zdania, z powodu nowoutworzonych kolei żelaznych, straciły charakter komunikacyi krajowych.

Drogi tego rodzaju są:

1. Droga prusko - szlązka,
2. „ Zimnowoda - Hoszany,
3. część drogi Lwowsko - Rohatyńskiej z Bóbrki do Lwowa,
4. Droga Bursztyńsko - Stanisławowska,
5. „ Tyśmienicko - Kołomyjska,
6. część drogi Brzeżańsko - Podwołoczyskiej z Tarnopola do Podwołoczysk,
7. część drogi Sędziszowskiej.

Długość tych dróg wynosi razem 32 mil 2965 sążni.

Koszta utrzymania tychże dróg na r. 1873 preliniowano	83 975 złr.
Dochód z myt	26 416 „
Okazuje się niedobór	<u>57.559 złr.</u>

Wykreśleniem tych dróg otrzymuje się z ogólnej sumy na rekonstrukcyie powyżej preliniowanej oszczędność jednorazową 278.142 złr., a w budżecie na konserwacye, na rok 1873 preliniowanym, po odtrąceniu dochodów z myt oszczędność roczną w sumie 57.559 złr.

Te względy li tylko, oszczędności, i to nie tak znacznej, niezdolały nakłonić komisję drogową do

zdania Wydziału krajowego. Przeciwnie, komisya czuje się w obowiązku uważać te drogi jako cenny majątek krajowy nabyty po większej części znacznymi kosztami konkurencyjnymi okolic, przez które przechodzą i dla których pomimo już istniejących kolei żelaznych nie przestają zawsze być środkami znacznej komunikacji, a zatem i środkami bogactwa i dobrobytu; świadczą o tem liczne petycje i głosy, które z wszech stron dopominają się gorąco o utrzymanie tych dróg.

Nie ulega zresztą wątpliwości, że przy coraz wzrastającej budowie projektowanych kolei żelaznych, jeżeli jeszcze przyjdzie do skutku budowa kolei wicynalnych, to prawie wszystkie drogi krajowe, jako takie, tracą swój charakter w ścisłem tego słowa znaczeniu, bynajmniej jednakowo nie tracą wielkiego swego znaczenia, jako drogi koniecznej i znacznej komunikacji powiatowej.

Drogi te murowane, pozbawione wszelkiej konserwy stałyby się wkrótce nie do przebycia, gorszymi od wszelkich dróg gminnych, gdyż ani powiaty a tym mniej gminy nie podjęłyby się i nie byłyby w stanie stosownie je utrzymywać.

Proste więc zaniechanie obecnie proponowane, musi komisya uznać jako marnowanie już nabytego dobra krajowego z wielką szkodą okolic dotkniętych taką uchwałą. Komisya przypuszcza że Rady powiatowe chętnie odebrałyby te drogi na własność przy pewnej subwencji z funduszu krajowego, z dodatkiem myt na tych drogach istniejących. Byłyby to pierwszy krok zrobiony ku oddaniu, w dalszej a nie zbyt oddalonej przyszłości, wszystkich dróg krajowych odnośnym powiatom, przez co bez wątpienia koszta administracyi i konserwacyi dróg o wiele by się zmniejszyły.

W razie przyjęcia przez Wysoką Izbę tego planu załatwienia tymczasowego, kwestyi dróg do zaniechania proponowanych, wypadłoby wstrzymać się z rekonstrukcją tych dróg, przez co i suma 278.142 złr., zostałaby oszczędzoną. Jedyny więc wydatek na konserwę tych dróg wyżej wykazany w sumie 57.559 złr., trzebaby w preliminowanym budżecie na r. 1873. zatrzymać.

Komisya przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z funduszów nadzwyczajnych w drodze pożyczki uzyskać się mających przeznacza Sejm do dyspozycji Wydziału krajowego na rekonstrukcję dróg krajowych sumę okrągłą 1,250.000 złr.
2. Wydziałowi krajowemu poleca się dalsze utrzymanie z funduszu krajowego dróg do zaniechania proponowanych, a równocześnie zająć się przeprowadzeniem układów z odnośnymi Radami powiatowymi co do odstąpienia im tychże dróg, na podstawie subwencyonowania z dodatkiem myt na tych drogach istniejących. Drogi za zgodą Rad powiatowych na własność im odstąpione, winne być im oddane w dobrym stanie.
3. Wydział krajowy złoży na przyszłej sesyi sprawozdanie z tych rokowań i przedstawi wysokiemu Sejmowi motywowane w tym względzie wnioski.

J. Kirchmayer w. r.
Przewodniczący.

Stefan Zamojski w. r.
Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej o wnioskach posła Czerkawskiego, Wydziału krajowego i rektora Uniwersytetu lwowskiego Dra Małeckiego względem urządzenia szkół ludowych w kraju.

Wysoki Sejmie!

Przekazane komisyi edukacyjnej wnioski posła Czerkawskiego i Wydziału krajowego, dotyczące stanowczego urządzenia stosunków szkolnictwa ludowego w naszym kraju, były łącznie z mającym na oku tę samą sprawę wnioskiem rektora Uniwersytetu lwowskiego dra Małeckiego przedmiotem szczegółowych i wyczerpujących jej obrad. Pragnąc Wysokiemu Zgromadzeniu przedstawić pracę, ile możności jasną i gruntowną, postanowiliśmy ująć ją w dwa projekty do ustaw, z których jeden podaje przepisy co do zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych, jakoteż obowiązku posyłania do nich dzieci, drugi skreśla stanowisko nauczycieli, ich płace i sposób ich zaopatrzenia w przypadku niemocy i starości. Poszliśmy tym razem za przykładem sejmów innych krajów koronnych cesarstwa i zdawało nam się, że taki rozdział kwestyj dość odrębnych tylko ułatwić może przegląd i dokładniejsze zglębienie rzeczy.

Obecnie przedkłada Wam, Panowie, komisya edukacyjna pierwszą część swojej pracy, druga będzie przedmiotem osobnego sprawozdania.

Ustawa o „zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o obowiązku posyłania do nich dzieci“ dzieli się wedle załączonego projektu na trzy tytuły.

W pierwszym z nich mowa jest o zakładaniu, kategoriach i podziale publicznych szkół ludowych, w drugim o kosztach ich utrzymania i funduszach do tego potrzebnych, w trzecim o obowiązkowym uczęszczaniu dzieci do szkoły.

Co do pierwszego, projekt stosownie do niezmiennych pod tym względem postanowień ustawy szkolnej przez Radę państwa uchwalonej wymaga, aby wszędzie założono publiczną szkołę ludową, gdzie w obwodzie jednej godziny drogi znajduje się przynajmniej 40 dzieci w wieku do pobierania nauki szkolnej obowiązany będących.

W myśl tej samej ustawy państwowej szkoły ludowe mają się dzielić na pospolite i wydziałowe. Pospolite będą podawały wiadomości początkowe wszelkiego stanu ludziom w życiu towarzyskiem nieodbitnie potrzebne, wydziałowe zaś mają specjalne zadanie, uzupełnić i zaokrąglić

udzielone w szkołach pospolitych oświecenie stosownie do potrzeb tych klas ludności, które nie mogą lub nie zamierzając korzystać z instrukcyi szkół średnich tak gimnazyów jakoteż szkół realnych pragną jednak rozszerzyć zakres swej wiedzy poza ciasne granice początkowego wychowania, aby w zwyczajnych stosunkach podołać warunkom praktycznego życia.

Komisya sądziła, że kraj nasz powinien dążyć do tego, aby przynajmniej tyle posiadał szkół wydziałowych na ile podzielony jest okręgów szkolnych. Nadto nieodzowną zdawało nam się być potrzebą, aby teraz już w każdym powiecie administracyjnym co najmniej jedna znajdowała się szkoła o czterech nauczycielach a względnie klasach, z którejby wychodziła młodzież dostatecznie do szkół średnich przygotowana. Reszta szkół otrzymałaby ze względu na szczupłość zasobów materialnych na ich utrzymanie przeznaczyć się mogących organizację nieco skromniejszą wszelako na teraz do potrzeb okolic, w którychby istniały i jej ludności ile możliwości zastosowaną.

Znając stosunki naszego kraju nie można się spodziewać, aby już teraz nawet w skromnych rozmiarach szkół o jednym nauczycielu i oddziale zaprowadzić można wszędzie szkoły etatowe. W tem przekonaniu projekt otwiera możliwość zaprowadzania tymczasowo szkół filialnych z sąsiednimi szkołami etatowymi połączonych, w którychby pod nadzorem swych kierowników naukę udzielali wysyłani do niej nauczyciele młodszy i dochodzący. Z drugiej zaś strony nie przeszkadza, aby ze szkołami ludowymi, nawet o jednym nauczycielu i oddziale łączyły się ochronki, ogródki freblowskie i t. p. inne zakłady wychowawcze, albo, prócz nauki niedzielnej między innymi także potrzeby specjalne zawodów praktycznych na względzie mającej, udzielano nadto w osobnych lekcjach wiadomości do pomienionych zawodów jak n. p. rękodzielniczego, rolniczego i t. d. powszechnie lecz niezbędnie potrzebnych. Przez takie uzupełnienia stać się może szkoła ludowa w korzystnych okolicznościach tu i ówdzie ogniskiem nietylko rozleglejszego oświecenia lecz także głębszego zajęcia umysłowego.

Drugim tytuł naszego projektu usiłuje rozwiązać najtrudniejsze może ze wszystkich w tej gałęzi ustawodawstwa krajowego zadanie: wskazać środki, któreby materialny byt zabezpieczyły naszym szkołom a tem samem powszechne oświecenie umysłowe w kraju, jego rozwój i pomyślność na trwałych oparły podstawach.

Podług urzędowych wykazów obecnie znajduje się w kraju	6.088 gmin
Szkół zaś ludowych tylko	2.476
Pozostaje przeto	3.612 gmin

nie posiadających weale szkół ludowych.

Z powyższych 2.476 szkół przeważna liczba powstała na podstawie dobrowolnych zobowiązań gmin lub osób prywatnych, utrzymanie innych ciąży na budżetach gmin, a w małej tylko części płynie z tak zwanego funduszu szkół normalnych. Ogół ich obecnego uposażenia wynosi do	480.000 zł.
dodawszy do tego roczny dochód funduszu szkół normalnych w kwocie	83.000 „
otrzymujemy sumę	563.000 zł.

którą obecnie kraj wydaje rocznie na cele oświaty ludowej.

Projekt komisji przyjmuje zasadę, że wszystkie dotychczasowe zobowiązania dotyczące się utrzymania szkół ludowych pozostać winny i nadal w swej mocy. Są one w każdym razie dowodem żywotności narodu, które jak się spodziewać możemy jeszcze w przyszłości stać się mogą wzorem godnym naśladowania a zbawiennym dla wzrostu i postępu oświaty.

Wiadomo jednak powszechnie, że terazniejsze uposażenie szkół ludowych w naszym kraju jest z małymi wyjątkami wręcz niedostateczne. Ztąd pochodzi, że nowe ustawodawstwo ma dwojakie przed sobą zadanie; stworzyć szkoły tam, gdzie ich dotąd nie ma, tudzież ulepszyć byt tych, które

w prawdzie już utworzone, jednak dla braku dostatecznych środków utrzymania nie są w stanie odpowiedzieć należycie swemu powołaniu.

O nakładzie jakiegoby wymagało mniej więcej szkolnictwo ludowe w naszym kraju powziąć można wyobrażenie z następującego obliczenia.

Szkół wydziałowych	35 każda po 6.000 zł.	rocznie 210.000 zł.
„ pospolitych o 4 nauczycielach	54 „ „ 2.000 „	„ 108.000 „
„ „ o 3 „	148 „ „ 1.200 „	„ 177.600 „
„ „ o 2 „	300 „ „ 700 „	„ 210.000 „
<hr/>		
Przeto szkoły mające więcej niż po jednym nauczycielu w liczbie 522 kosztowałyby rocznie do 705.600 zł. w. a.
Pozostaje reszta przeszło 5.000 gmin, w których szkoły miałyby tylko po jednym nauczycielu. Przypuściwszy, że połowa z nich byłaby szkołami etatowymi a nauczyciele z nich mieliby roczną płacę po 300 zł., a połowa szkołami filialnymi roczna zaś w nich płaca nauczycieli po 200 zł. w. a., koszt pierwszych wynosiłby rocznie 750.000 zł.
„ drugich „ „ 500.000 „
<hr/>		
	r a z e m	1,250.000 zł.
a jeżeli dodamy do tego koszt wyższych szkół ludowych w kwocie 705.600 „
<hr/>		
okazuje się, że ogół potrzebnego na szkolnictwo ludowe nakładu wynosi w przybliżeniu rocznie		1,955.600 zł.
Odciągnąwszy od tej sumy fundusze, któremi w tej chwili oświata ludowa już rozporządza w rocznej kwocie 563.000 zł.
<hr/>		
pozostaje niedobór		1,392.600 zł.
czyli w okrągłej cyfrze		1,400.000 zł. w. a.
który z innych źródeł winien być pokryty.		

Gdyby cały ten ciężar chciano przenieść na fundusz krajowy, okazałaby się potrzeba nałożenia nowych dodatków do podatków bezpośrednich przynajmniej po 28 ct. od 1 złotego w. a. Pominąwszy niewątpliwe niedogodności, jakieby wynikać musiały z takiego podwyższenia dodatków krajowych niepodobna utaić przed sobą, że zaopatrzenie szkół jak to wykazuje powyższe obliczenie byłoby nader skąpe a tem samem pozostałoby niedostatecznem. Prócz tego musiałyby stąd wynikać dla kraju pewne moralne szkody, których ani przeoczyć ani lekceważyć nie można. Zwalniając bowiem gminy z ciężącego na nich tak z natury rzeczy jakoteż w myśl ustawy państwowej obowiązku względem wychowywania dorastającego wśród nich młodszego pokolenia wyrugowanoby z piersi ludu poczucie, które z czasem stać się może bardzo ważnym czynnikiem jego moralnej samodzielności a oraz wyrwanoby byt szkoły ludowej z właściwego jej gruntu życia gminnego i przeciętoby węzły, które ją z niem łączyć powinny. Jeżeliby przytem dawniejsze zobowiązania gmin utrzymano w swej mocy, byłoby to niejako premią dla tych, co się mniej pochopnymi okazali do ofiar na rzecz oświecenia powszechnego; przeciwnie ich unieważnienie nietylko zwiększyłoby o pół miliona zł. ciężar funduszu krajowego, ale oraz zachwiałoby na przyszłość wiarę w trwałość przyjętych jakichkolwiek na podobie cele powinności.

Wasza komisya, Panowie, uznała przeto za stosowne, wypowiedzieć, że obowiązek zakładania i utrzymywania szkół ludowych ciąży i nadal w pierwszym rzędzie na gminach, dodając jednak, że szersze koła powszechności krajowej przyjdą im w pomoc, gdyby miejscowe zasoby nie wystarczały

do spełnienia tego obowiązku. Staraliśmy się wskazać warunki pod jakimi wspomniana pomoc może lub winna być udzielona.

Przedewszystkiem zajmował komisję stosunek obszarów dworskich do gmin rustykalnymi zwanymi. Zdawało jej się, że dotychczasowe wyłączenie pierwszych od ścisłych obowiązków względem szkół w gminach istniejących nie jest usprawiedliwione. Chociaż bowiem właściciele obszarów dworskich nie korzystają zwykle dla swych dzieci z nauk udzielanych w szkole gminnej, i nie mogą w ogóle być pociągnięci do ponoszenia ciężarów, ze związku gminy jako politycznej całości wynikających, wszelako nie może im być obojętny stopień oświaty, na jakim się znajdują ich najbliżsi sąsiedzi. Ponieważ więc z trzech względów, które członków gminy obowiązywać mogą do utrzymywania szkół, jeden tylko zastosowany być może do właściciela obszaru dworskiego, słuszną przeto mniemaliśmy być rzeczą, iżby trzecią przynajmniej część na cele szkolne gminy ponosił tego, coby na niego przypadło gdyby sam był jej członkiem.

Gdyby jeszcze większe z tego tytułu chciano nałożyć ciężary na obszary dworskie wytworzyłyby się ztąd stosunki nienaturalne, a może nawet tak dla jednej jak dla drugiej strony szkodliwe. Oprzeć zaś wymiar w mowie będącego obowiązku jedynie na stosunku ludności, w gminie i na obszarze dworskim zamieszkałej, nieodpowiadałoby ani rzeczywistym stosunkom i potrzebom kraju ani nie dawałoby szkołom gminnym dostatecznej ręką ich bytu.

Prócz tego należało skreślić granicę wysień pieniężnych, jakie gmina podjąć winna, nim nabędzie prawa do żądania od powiatu lub kraju przynależnej jej pomocy. Za najstosowniejszą miarę oznaczyć się mającego w tym względzie maksimum wysień gminy na pokrycie niedoborów w dochodach swej szkoły uważa komisya 12 krajcarów dodatków gminnych, a względnie 4 krajcary dodatków ze strony obszaru dworskiego za 1 zlr. podatków bezpośrednich.

Ponieważ podatki bezpośrednie po odtrąceniu dodatku wojennego i innych przez kasy rządowe pobieranych dodatków według obliczeń urzędowych wynosiły w naszym kraju w roku 1870 jak następuje :

Podatki obszarów dworskich	1,423.065 zł. 30 ct.
„ miast i miasteczek	1,608.439 „ 05 „
„ posiadłości rustykalnych	2,839.067 „ 57 „
	<hr/>
Razem	5,870.571 zł. 92 ct.

powyższe maksimum dodatków miejscowych na szkoły gminne rozciągnięte na cały kraj, wydałoby następującą wynikłość ; a mianowicie :

4% ze strony obszarów dworskich	56.920 zł.
12% „ „ miast i miasteczek	193.008 „
12% „ „ posiadłości rustykalnych	320.680 „
	<hr/>
Razem	570.608 zł.

Gdyby w ten sposób gminy i obszary dworskie zadość uczyniły swemu miejscowemu obowiązkowi, a mimo to niedobory budżetu szkolnego nie byłyby jeszcze pokryte miałyby im dostarczyć zasiłku powszechność całego powiatu administracyjnego, do którego należą drogą zwyczajnych dodatków powiatowych ; których maksimum na cele szkolne mogłoby zdaniem komisji wynosić 4% podatków bezpośrednich i przedstawiałoby w całym kraju sumę 234.820 zł.
które dodane do powyższych 570.608 „

czynią 805.428 zł.

jako ogół dochodów na rzecz oświaty ludowej, któreby się na tej drodze dały osiągnąć.

Pozostawałby jeszcze niedobór 580.000 do 590.000 zł. w. a, któryby ostatecznie miał być zastąpiony z funduszu krajowego, naprzód tylko w części, a całkowicie dopiero wtenczas gdyby zakreślona w niniejszem sprawozdaniu organizacja szkolnictwa ludowego w zupełności została przeprowadzona.

Co do tak zwanego przymusu szkolnego czyli obowiązku posyłania dzieci do szkół publicznych, projekt przyjąwszy ogólne zasady szkolnej ustawy państwa zamknął w granicach między ukończonym szóstym a ukończonymi dwunastym rokiem życia wieku, w którym każdy winien pobierać naukę początkową — jakiej mają udzielać szkoły ludowe. Komisya poszła w tej kwestyi za wskazówkami doświadczenia, uwzględniając z drugiej strony jak najściślej warunki, w jakich szkoły ludowe mogą istnieć i rozwijać się w naszym kraju.

Komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić

„Ustawę o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci,“

We Lwowie, dnia 25. Listopada 1872 r.

Przewodniczący,

Dr. J. Majer.

Sprawozdawca,

Dr. E. Ozerkowski.

Ustawa

z dnia

o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych, i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomerji łącznie z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje.

Tytuł I.

O zakładaniu, kategoriach i podziale publicznych szkół ludowych.

Art. 1.

Szkoła publiczna ludowa ma być wszędzie zaprowadzona, gdzie w obwodzie jednej godziny drogi, po przeciętnem z pięciu lat obliczeniu, znajduje się przynajmniej 40 dzieci w wieku do pobierania nauki szkolnej obowiązanych będących, któreby w razie przeciwnym musiały chodzić do szkoły więcej niż pół mili od miejsca ich pobytu oddalonej.

Art. 2.

Szkoły ludowe w myśl niniejszej ustawy urządzone, są etatowemi, i dzielą się na pospolite i wydziałowe.

Wydziałowe są albo osobne albo w połączeniu ze szkołą pospolitą.

Art. 3.

W razie gdy tego wymaga miejscowa potrzeba, można ze szkołą ludową połączyć zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze do wieku szkolnego (ochronkę, ogródek Freblowski i t. p.), jak niemniej kursa, w których udzielać

się będzie wiadomości, w zawodach praktycznych, jakoto rękodzielniczym, rolniczym i t. d. powszechnie potrzebnych.

Art. 4.

Liczba nauczycieli w każdej szkole ludowej stosować się będzie do liczby jej uczniów. — Jeżeli liczba uczniów przez trzy po sobie następujące lata dosięga 80, należy bezwarunkowo postarać się o drugiego nauczyciela, o trzeciego, gdy ta liczba dojdzie do 160 i w tym stosunku dalej. Wolno jednakże gminie podnieść w swej szkole liczbę nauczycieli poza ten wymiar, byle przyjęła na siebie obowiązek opędzania z własnych środków w całości stąd wynikającej zwyczajki nakładu.

Art. 5.

W każdym okręgu szkolnym ma być przynajmniej:

- a) jedna zupełna szkoła wydziałowa o ośmiu klasach,
- b) tyle szkół pospolitych o czterech najmniej nauczycielach, ile politycznych powiatów wcielono do okręgu szkolnego.

Art. 6.

Oprócz szkół ludowych etatowych zakładać można szkoły filialne. W tych naukę udzielać będą nauczyciele szkoły sąsiedniej lub jej nauczyciele młodszy, nauczyciele nadetatowi albo też nauczyciele dochodzący. Na utworzenie takich szkół dane być może pozwolenie w dwóch tylko przypadkach, a mianowicie:

- a) jeżeli najbliższa szkoła ludowa nie jest wprawdzie więcej nad pół mili odległa, lecz w skutek miejscowych przeszkód, czy to stale, czy też na dłuższy przeciąg czasu mniej dostępna, majątkowe zaś środki mieszkańców nie wystarczają na założenie osobnej szkoły etatowej;
- b) jeżeli odległość od najbliższej szkoły przynosi wprawdzie pół mili, a tem samem należałoby w myśl art. 1. osobną założyć szkołę, lecz ani liczba dzieci nie jest stosunkowo znaczna, ani zasoby gminy potemu, przeznaczone zaś na cele szkolnictwa ludowego fundusze okręgowe i krajowe nie wystarczają, aby z nich można tam utrzymać osobną szkołę.

Art. 7.

Szkoła filialna winna być w związku z jedną z najbliższych szkół etatowych, i pod nadzorem jej kierownika. Do tego związku należeć może kilka szkół filialnych zwłaszcza, jeżeli ten sam nauczyciel dochodzący w nich udziela naukę.

Art. 8.

Gdzie tylko zasoby wystarczają, a szczególnie w gminach ludniejszych, mają dziewczęta oddzielnie pobierać naukę lub urządzić się osobne szkoły żeńskie.

Podział taki nastąpić musi w szkołach, w których więcej niż sześciu nauczycieli jest zatwierdzonych.

Niemniej podzielona ma być szkoła na dwie osobne, jeżeli napływ uczniów do niej w pięciu ostatnich po sobie następujących latach był tak wielki, że musiano z większej połowy klas tworzyć po dwa współrzędne oddziały.

Nauczycielki tylko na najniższym stopniu nauki szkolnej ludowej, pierwsze trzy lata obejmującym, pełnić mogą obowiązki nauczycielskie w klasach, w których chłopcy, bądź osobno, bądź łącznie z dziewczętami, pobierają naukę.

Art. 9.

Rada szkolna okręgowa ma obowiązek prowadzić potrzebne w sprawie zakładania szkół ludowych rokowania i podawać wnioski o sposobach, zabezpieczenia ich trwałego i pomyślnego bytu.

Art. 10.

Wszystkie okoliczności założenia lub urządzenia szkoły dotyczące, sprawdzi komisja po wysłuchaniu stron interesowanych, a jeżeli tego wymagać będzie potrzeba, przez oględziny na miejscu; wywód słowny (protokół) komisji będzie podstawą następujących orzeczeń.

Art. 11.

Rady szkolne okręgowe mają opisać dokładnie wszystkie szkoły ludowe swych okręgów, przeświadczyć się o ich stanie, sprawdzić, jakie jest ich uposażenie, uzdolnienie nauczycieli i liczba będących w wieku szkolnym jakoteż uczęszczających do szkoły dzieci, zbadać zasoby majątkowe każdej gminy szkolnej, aby można na tej podstawie ozna-

czyć, ile gmina jest w stanie łożyć na szkołę, a w końcu wskazać, gdzie i jakiej kategorii szkoły zachodzi potrzeba, a gdzieby należało gminy lub ich części połączyć ze sobą w taki sposób, aby każda gmina lub osada do pewnej należała szkoły.

Art. 12.

Rady szkolne i Władze wykonawcze będą zawsze miały na uwadze, iż nie należy powiększać liczby szkół z uszczerbkiem lepszemu urzędzenia już istniejących, i że pomiędzy szkołami tej samej kategorii takiej należy przyznać pierwszeństwo, której utrzymanie najmniej obarcza fundusze okręgowe lub krajowe, na cele szkół ludowych przeznaczone. Jedyne ważne stosunki miejscowe usprawiedliwić mogą wyjątki od powyższego pravidła.

Art. 13.

Etatowa szkoła ludowa zwinęta być może jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Tytuł II.

O kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.

Art. 14.

Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół ludowych ciąży w pierwszym rzędzie na gminach miejscowych do obrebu jednej szkoły wcielonych.

Obszary dworskie, należące z nimi lub z jedną z pomiędzy nich do tej samej gminy katastralnej, przyczyniają się tak do zakładania jakoteż utrzymania szkół gminnych, w stosunku niniejszą ustawą bliżej określonym, jeżeli nie utrzymują w swoim obrebie własnym nakładem publicznej szkoły ludowej.

W razie gdy zasoby miejscowe nie wystarczają przychodzi im w pomoc powszechność okręgu szkolnego, a względnie całego kraju.

Każda gmina winna utworzyć swój własny fundusz szkolny miejscowy, aby sobie ułatwić utrzymanie swej szkoły.

Również każdy okrąg szkolny będzie miał swój osobny fundusz szkolny okręgowy a

prócz tego ma być także fundusz szkolny krajowy.

Art. 15.

Do miejscowego funduszu szkolnego należą grunta nadane szkole, zabudowania szkolne, kapitały, zapisy i darowizny prywatne.

Do tego funduszu wpływają:

- a) wszystkie dochody z majątku szkolnego,
- b) ofiary, do których się zobowiązały kiedykolwiek na rzecz szkoły miejscowej gminy, korporacje, instytucje, lub osoby prywatne, jakoteż datki dobrowolne,
- c) dochód z opłat szkolnych, gdzie będą ustanowione,
- d) kary pieniężne, ściągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły;
- e) dodatki pieniężne od gmin, obszarów dworskich czyli w ogóle od stron konkurujących na utrzymanie nauczycieli.

Art. 16.

Dawniejsze zobowiązania gmin, korporacji, instytucji, lub osób prywatnych do ofiar na rzecz szkoły miejscowej pozostają nadal w swej mocy.

Ofiary wyznaczone na utrzymanie nauczyciela w naturze zamienione być mogą na ofiary pieniężne, a to na zasadzie dobrowolnego układu pomiędzy stronami obowiązanymi a Radą szkolną okręgową.

Art. 17.

Nauka w szkołach ludowych pospolitych udziela się dzieciom do gminy i do obszaru dworskiego należącym bezpłatnie.

Co do dzieci, do gminy a względnie do obszaru dworskiego nienależących, i co do szkół wydziałowych w ogólności, orzeka Rada szkolna okręgowa na podstawie wniosków gminy, czy i w jakiej wysokości opłaty szkolne mają być uiszczane.

Te opłaty nie mogą być wyższe nad 3 krajcary tygodniowo od ucznia w szkołach ludowych pospolitych o jednym dwóch lub trzech nauczycielach, a nad 5 krajcarów tygodniowo od ucznia we wszystkich innych szkołach ludowych z wyjątkiem najwyższych trzech klas wydziałowych, tak osobnych, jakoteż z pospolitemi połączonych,

w których tygodniową opłatę od ucznia podnieść można do 10 krajcarów.

Od powyższych opłat w części lub całkowicie uwalnia Rada szkolna okręgowa uczniów, którzy udowodnią ubóstwo; a to na podstawie wniosków Rady szkolnej miejscowej.

Art. 18.

Poborem opłat szkolnych i przelewaniem ich do miejscowego funduszu szkolnego zajmuje się zwierzchność gminna. Zaległości w opłatach szkolnych ściągane będą w taki sam sposób, jak inne należności gminne.

Oprócz tych opłat nie wolno żądać żadnej innej i pod żadnym pozorem od dzieci do szkoły obowiązanych.

Art. 19.

Niedobór w dochodach miejscowego funduszu szkolnego pokrywany być ma w taki sam sposób, w jaki się pokrywają inne wydatki na gminie ciążące.

Obszar dworski przyczynia się do pokrycia wspomnianego niedoboru w trzeciej części tego, do czego by w miarę swych podatków bezpośrednich był na mocy ustaw obowiązany, gdyby należał do związku gminy miejscowej.

Zasiłku z funduszy szkolnych okręgowych a względnie krajowych na pokrycie niedoboru w dochodach na utrzymanie nauczycieli przeznaczonych, gmina żądać dopiero wtenczas ma prawo gdy wykaże, że na ten cel już poświęca ze swej strony ogół dodatku przynajmniej 12%, a obszar dworski 4% podatków bezpośrednich wynoszącego.

Art. 20.

Rada szkolna miejscowa zarządza miejscowym funduszem szkolnym, pobiera wszystkie dochody, czuwa nad ich regularnem wpływaniem, wypłaca należności, jeżeli do tego jest upoważniona i układa jego roczny preliminarz.

Kasowosc i rachunki załatwia kasa gminna, jeżeli ją do tego wezwie Rada szkolna okręgowa.

Nadzor i kontrolę nad miejscowymi funduszami mają Rady szkolne okręgowe i Rada szkolna krajowa, która wyda potrzebne w tej mierze instrukcje i przepisze sposób, w jaki Rady szkolne miejscowe winny niemi zarządzać.

Art. 21.

Czynności wymienione w artykule poprzednim ustępu 1. lub niektóre z nich może Rada

szkolna okręgowa na jakiś czas odjąć Radzie szkolnej miejscowej i bądź powierzyć je innej Radzie szkolnej miejscowej, bądź załatwić z własnego ramienia.

Art. 22.

Z dochodów miejscowego funduszu szkolnego ma się przedewszystkiem opłacać nauczycieli. Na inne cele można ich użyć jedynie za przyzwoleniem Rady szkolnej okręgowej, gdy się okaże nadwyżka w dochodach, albo w razie, gdy część ich już na mocy zapisu lub ustawy była na inne cele przeznaczona.

Art. 23.

Dochody miejscowego funduszu szkolnego przeznaczone na płace nauczycielskie należy w terminach przepisanych odsyłać do kasy funduszu szkolnego okręgowego, albo do innej, którą oznacza Rada szkolna okręgowa.

Wyjątkowo może Rada szkolna okręgowa upoważnić Radę szkolną miejscową do wypłacania nauczycielom należności wprost z miejscowego funduszu szkolnego, w którym to razie ustaje obowiązek odsyłania jego dochodów do kas innych.

Art. 24.

Wszystkie wydatki na wystawienie lub najem, na utrzymanie, wewnętrzne urządzenie, opał, oświetlenie i obsługę budynków szkolnych, jakoteż na wystawienie i utrzymywanie albo najem pomieszczeń dla nauczycieli, o ile nauczycielom służy do tego prawo, wreszcie na zakupno lub dostarczenie gruntu pod budynki i pola na szkółkę owocową lub pasiekę, a niemniej miejsca na ćwiczenia gimnastyczne ponoszą właściwe gminy, po dopełnieniu zobowiązań prawomocnych trzecich osób, korporacyj, funduszków albo zapisów.

Obszar dworski w obrębie gminy położony przyczynia się do opędzenia tych wydatków w stosunku w artykule 19. za zasadę przyjętą.

Zasiłki na nie mogą w razach wyjątkowych udzielane być gminom z funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego w formie zaliczek, które po upływie pewnego czasu naraz lub ratami mają być zwrócone.

Dochodów miejscowego funduszu szkolnego można użyć na ten cel tylko pod warunkami w artykule 22. wymienionymi. Zresztą Rady szkolne

okręgowe wpływać będą na gminy, aby te starały się zebrać na takie wydatki osobne fundusze, z których się utworzy odrębny dział miejscowego funduszu szkolnego, wyłącznie na ten cel przeznaczony.

Art. 25.

Jak należy stawiać i urządzać i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkolne, przepiszą osobne instrukcje Rady szkolnej krajowej, która ku temu zażądać może w razie potrzeby pomocy technicznych urzędów państwa, kraju i gmin, w których obrębie szkoła się znajduje.

Art. 26.

Utrzymanie konfesyjnych albo innych szkół prywatnych nie uwalnia od obowiązków, które niniejsza ustawa wkłada na wszystkich mieszkańców kraju bez różnicy wyznania lub obrządku.

Art. 27.

Nauczyciele szkół ludowych pobierają swe place z funduszu szkolnego okręgowego, który nadto dostarczać będzie środków na przybory szkolne biblioteki, na opędzenie wydatków konferencyj nauczycielskich okręgowych i na inne wydatki, których wymaga wspólne dobro szkół całego okręgu.

Do tego funduszu wpływają:

- a) dodatki pieniężne od gmin, obszarów dworskich, w ogóle stron konkurujących na place nauczycieli przeznaczone;
- b) zapisy i darowizny;
- c) zasiłki z funduszu szkolnego krajowego.
- d) dodatki do podatków przez Rady powiatowe na cele szkolne uchwalone.

W gminie stanowiącej przez się okrąg szkolny miejscowy, fundusz szkolny jest oraz funduszem szkolnym okręgowym.

Art. 28.

Do zasiłków na rzecz pojedynczych powiatów z funduszu szkolnego krajowego ma fundusz szkolny okręgowy dopiero wtenczas prawo, jeżeli powiat dla którego szkół potrzeba zasiłku, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 4% podatków bezpośrednich wynoszący.

Art. 29.

Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zająć się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należności im wyłącznie przekazanych, określa ustawa państwowa z d. 11. maja 1871 r. (D. U. P. Nr. 47.)

Art. 30.

Darowizn, zapisów i fundacyj prywatnych przeznaczonych na pewne tylko szkoły lub uczynionych pod wyraźnie zastrzeżeniami warunkami nie wolno używać w inny sposób, lub na inne cele i dlatego należy je wliczać do prestacyj w art. 27. lit. b. wymienionych, wyjąwszy gdyby dawca lub fundator rozporządził inaczej.

Art. 31.

Funduszem szkolnym okręgowym zarządza Rada szkolna okręgowa pod nadzorem krajowej i według jej instrukcyi.

Fundusz szkolny okręgowy ma wszelkie prawa funduszu publicznego, a należności jego wpływające z ustawy, można ściągać drogą egzekucyi politycznej.

Art. 32.

Fundusz szkół normalnych rozdzielony dotąd na galicyjski i krakowski, tworzyć będzie od 1. Stycznia roku po wejściu w wykonanie niniejszej ustawy następującego, wspólny fundusz szkolny krajowy królestwa Galicyi i Lodomerji, łącznie z Wielkiem Księstwem krakowskiem.

To połączenie nie ma jednakowo uwłączać prawom i obowiązkom wpływającym ze specjalnych tytułów jednego lub drugiego funduszu.

Art. 33.

Do funduszu szkolnego krajowego wpływają

- a) dochody z majątku zakładowego,
- b) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych ze skarbu państwa wypłacany,
- c) zasiłek z funduszu krajowego jaki na ten cel zamieszczany będzie rocznie w budżecie krajowym,
- d) dochody z innych źródeł na to osobnemi ustawami przeznaczonych,
- e) zapisy i darowizny osób prywatnych, korporacyj lub instytucyj.

Art. 34.

Wydział krajowy zarządza funduszem szkolnym krajowym, a Rada szkolna krajowa rozpo-

rządza jego dochodami w granicach corocznym preliminarzem zakreślonych.

Art. 35.

Z dochodów funduszu szkolnego krajowego mają się załatwiać takie wydatki na szkoły ludowe, do których według niniejszej ustawy nie są obowiązane ani fundusze gminne ani fundusze szkolne okręgowe.

Do tych należą:

- a) dodatki do płacy przyznawane co lat pięć, nauczycielom szkół ludowych,
- b) zasiłki udzielane funduszowi emerytalnemu, z którego wypłacać się będą emerytury i zapomogi nauczycielom, a oraz pensye ich wdowom i sierotom,
- c) potrzeby szkół całego kraju ogólnej natury,
- d) zasiłki udzielane funduszom szkolnym okręgowym.

Art. 36.

Krajowy fundusz szkolny wypłacać będzie szkolnemu funduszowi emerytalnemu, coroczny zasiłek w kwocie równającej się przynajmniej przeciętnemu wydatkowi, jaki w trzech ostatnich latach ponosił fundusz szkół normalnych na cele tego rodzaju.

Art. 37.

Rada szkolna krajowa użyje corocznie z funduszu szkolnego krajowego sumy stosownej na potrzeby szkół ludowych ogólnej natury, jakoto: na zakupno mających służyć za wzór książek, przyborów i okazów szkolnych, na nadzwyczajne nagrody i zapomogi, na koszta podróży dla nauczycieli wysyłanych w celach naukowych za granicę, na wynagradzanie wędrownych nauczycieli sadownictwa, pszczelnictwa, jedwabnictwa i t. d., na krajowe konferencje nauczycielskie itp.

Art. 38.

Rada szkolna krajowa, uwzględniwszy potrzeby pojedynczych okręgów szkolnych, udziela im stosownego zasiłku w razach ustawą przepisanych.

Celem uzyskania takiego zasiłku, winna każda z Rad szkolnych okręgowych ułożyć wcześniej preliminarz roczny swych dochodów i wydatków i przesłać go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia. Dokładniejsze w tej mierze szczegóły wskaże instrukcja Rady szkolnej krajowej.

W przypadkach, szczególnie na uwzględnienie zasługujących, Rada szkolna krajowa może z funduszu szkolnego krajowego udzielać nadzwyczajnych zapomóg funduszom szkolnym miejscowym.

Art. 39.

Równocześnie z utworzeniem funduszków szkolnych okręgowych, ustana wszelkie dotychczasowe zaliczki, stale udzielane gminom, zakładom, korporacyom i osobom z rozporządzenia władz centralnych i krajowych lub na mocy ustawy o konkurencyi szkolnej.

Tytuł III.

O uczęszczaniu do szkoły.

Art. 40.

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegłym szóstym, a ustaje z upłynionym dwunastym rokiem życia.

Wszystkie dzieci, będące w tym wieku, winny uczęszczać do szkoły publicznej.

Wolne są od tego dzieci, które

- a) albo uczęszczają do szkół wyższych,
- b) albo dla ułomności, czy to cielesnych, czy też umysłowych, nie mogą korzystać z nauki udzielanej w szkole publicznej,
- c) albo pobierają stosowną naukę w domu lub w jakim zakładzie prywatnym.

Jeżeli w tym względzie zachodzą jakie wątpliwości, ma je sprawdzić Rada szkolna miejscowa i postąpić według przepisów art. 43. i 44. niniejszej ustawy.

Art. 41.

Obowiązek uczęszczania do szkoły ludowej ustaje z ukończonym 12. rokiem życia jedynie pod warunkiem, jeżeli uczeń udowodni dostateczną biegłość w przepisanych dla szkół ludowych gałęziach nauki. Wolno jednak każdemu także po upłynionym 12. roku życia uczęszczać do szkoły, chociaż dopełnił powyższego warunku.

Po ukończeniu szkoły ludowej winien każdy jeszcze przez dwa lata uczęszczać na naukę niedzielną.

Art. 42.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządza Rada szkolna miejscowa wykaz dzieci w wieku

szkolnym będących, i to bez względu na ich przynależność do gminy lub na różnicę wyznania albo obrządku, i zestawi w nim osobno te, które według art. 40. są uwolnione od uczęszczania do szkoły. Do wykazu należy zaciągnąć także te dzieci, które skończyły wprawdzie rok 12. lecz nie uzyskały potrzebnego z nabytych nauk szkoły ludowej świadectwa.

Najdalej w cztery tygodnie po rozpoczęciu roku szkolnego, nauczyciel przedłoży odpis tego wykazu Radzie szkolnej okręgowej i będzie czuwał nad ścisłym przestrzeganiem dotyczących uczęszczania do szkoły przepisów.

Art. 43.

Rodzice, ich zastępcy i opiekunowie, winni posyłać dzieci do publicznej szkoły ludowej; przeciw tym, którzyby nie dopełniali tego obowiązku należy użyć przymusu, a opornych karać grzywnami, lub wrazie ich ubóstwa aresztem, a w szczególności:

- a) kto ukrywa dziecko przed spisem lub poda okoliczności nieprawdziwe, aby je uwolnić od uczęszczania do szkoły, ulegnie grzywnom od 1 do 10 zł. a. w. albo karze aresztu od 1 do 3 dni;
- b) kto w przeciągu 14 dni po rozpoczęciu roku szkolnego nie postara się o przyjęcie swego dziecka do szkoły, zwłaszcza gdy tegoż nie umieszczono w rubryce uwolnionych, tego doniesie nauczyciel do Rady szkolnej miejscowej, która go naprzód upomni, a jeżeli to nie odniesie skutku, skaże go po upływie trzech dni na zapłacenie grzywny 1 do 10 zł. w. a. lub na areszt od 1 do 3 dni; w razie zaś dalszego oporu na grzywny aż do 50 zł. w. a. lub areszt do dni 14. W przypadkach w §. 176 i 177 ustawy cywilnej przewidzianych należy do właściwych sądów uczynić doniesienie;
- c) kto w ciągu roku szkolnego bez słusznych powodów, nie posyła dziecka do szkoły, tego należy upomnieć; a za każdą nieusprawiedliwioną następną w uczęszczaniu jego dziecka do szkoły przerwą, karać grzywnami od 50 krajcarów do 5 złr. a. w., albo aresztem od 1 do 2 dni, którą to karę podwoić można, jeżeli przerwy powracają częściej w tem samym półroczu szkolnem.

Stanowi się wyjątek na przypadek, jeżeli rodzice dziecka w ciągu roku szkolnego przesiedlą się do innej gminy. W tym razie, należy dzieci wciągnąć do spisu gminy, w której się osiedlili właśnie ich rodzice, i uwiadomić o tem Radę szkolną gminy, w której mieszkali przedtem.

Art. 44.

Nauczyciel winien raz przynajmniej w miesiąc przedłożyć wykaz dzieci szkołę zaniehbujących, Radzie szkolnej miejscowej, która przekonawszy się o winie rodziców lub opiekunów, karze ich w myśl artykułu 43. grzywnami lub aresztem.

Wykonanie kary na winnych należy do zwierzchności gminnej.

Co dwa miesiące przynajmniej, zdaje Rada szkolna miejscowa o tem sprawę Radzie szkolnej okręgowej z dołączeniem powyżej wspomnianego wykazu, a oraz wykazu kar wymierzonych i wykonanych.

Rada szkolna okręgowa bada te sprawozdania i wrazie, gdyby władze gminne zaniehbowały swe obowiązki, zarządza stosowne przeciw nim kroki.

Art. 45.

Rekurs wniesiony przeciw orzeczeniom w sprawie nierozpoczętego, zaniehbanego lub przedwczesnie przerwaneo ucześnieania do szkoły zapadłym, nie ma odraczająceo skutku, jeżeli nie jest przeciw nałożeniu kar wymierzony.

Art. 46.

Z wnijsciem niniejszej ustawy w wykonanie tracą moc obowiązującą wszystkie dawniejsze ustawy i przepisy, które z jej postanowieniami nie są zgodne, albo których miejsce ona ma zająć.

Art. 47.

Polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświecenia wykonanie niniejszej ustawy.

Alegat LXII

Sprawozdanie

komisyi prawniczej z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wykupna mesznego, skopczyzny i innych tej natury danin kościelnych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 6. listopada r. b. przekazał Wys. Sejm komisyi prawniczej wypracowany przez Wydział krajowy projekt do ustawy tyczącej się wykupna mesznego, skopczyzny, proskurnego itp. danin, uiszczanych w naturaliach i gotówce kościołom i plebanom, a polegających na osobnych od dziesięciny niezawisłych tytułach.

Powołując się na dotyczące sprawozdanie Wydziału krajowego pod względem przedstawienia przebiegu tej sprawy w naszym Sejmie jako też godząc się na zasady przez Wydział krajowy w §. 1. Projektu swego podniesione, tj. iż daniny o których mowa, mają być na żądanie bądź to zobowiązanych bądź uprawnionego wykupione, i że ustawa odnosić się winna nie tylko do danin w naturaliach, lecz także do danin w gotówce — widziała się komisya Warszawska spowodowaną, jeszcze o krok pójść dalej i do wykupu pociągnąć nie tylko pewne świadczenia, które z natury swej tutaj należą, ale także i wartości dochodów już zrełouwane w celu sprowadzenia tychże na kapitał stały.

Z tych danin kościelnych zasługują na główniejszą uwagę **meszne** i **skopczyzna** a poniekąd i **proskurne**; takowe bowiem jako rubryki dochodów stałych wchodzi w inwentarz plebanom a ciż opłacają od nich podatki. Nie od rzeczy zatem będzie zastanowić się bliżej nad naturą tych danin i wyłuszczyć powody, przemawiające za zniesieniem onychże w szczególności jako też im podobnych w ogóle.

Meszne, według jednych, pochodzi od łac. słowa „missa“ (msza) i dla tego jako danina przychodzi także pod nazwą „missalia“ — a według drugich, od łac. słowa „messis“ (żniwo) a jako danina pod nazwą „messalia“ znana. Początek swój ma meszne już w pierwszych czasach chrześcijaństwa i oznaczało pierwotnie dar w naturaliach, przeznaczanych na ofiarę (oblatę, ztąd opłatek) przy mszy św. spożywaną — a kiedy wierni w większych ilościach ofiarować zaczęli, obracano niespożytą resztę ofiar na utrzymanie świątyn i dotację plebanów; i tak z dobrowolnych darów powstała danina stała, bądź to jako ciężar gruntowy, bądź jako osobista prestacya, uprawnionym klasztorom, kościołom i plebanom uiszczana.

Pisarze polscy jako to: Dudziński pod 44 nazywa dochody za mszę, mesznem; Czacki (Pr. 1.348 N. Pam. 12.348) wspomina, że meszne, mszowe czyli missale ztąd wzięło początek,

że przy układzie z plebanem o dziesięcinę pleban brał obowiązek odprawiania mszy — zaś Ostrowski w Pr. Cyw. 1.301 zapisał: Na Rusi meszne zastępuje w wielu miejscach dziesięcinę i jest pewną kwotą pieniężną, którą wsie składają na msze, za należące z **krescencyj** swych dziesięciny.“

Meszne przychodzi także pod nazwą „osep“ „małdry“ czyli „małdraty“ lub „maldraty“. — I tak Skrzetuski w Pr. Pol. 2.32 wyraźnie wspomina, że dziesięcinę w ziarnie zsypaną, a nie w snopach dawaną, nazywano mesznem. Małdratami zaś nazywano meszne dla tego, ponieważ mierzono tę daninę według pewnej miary, już w jedynastym wieku pod nazwą *maldrum* (*das Malter*) znanej. Na Rusi zaś są małdraty, **osepy**, które miejsce wytycznych dziesięcin zastępują (Ostr. Pr. Cyw. 1.301). A w Vol. Leg. 2.662 czytamy: „Małdrat znaczy dwie ćwierćnie, tj. tyle jak cztery korce miary dzisiejszej. Po dziesięć groszy poboru płacić mają, bądź gdzie są snopowe dziesięciny, albo meszne, spy albo małdry“. — Także Czacki (Pr. 1.307) pisze: Zamiast dziesięcin w snopie; zaczęto się godzić na pewną ilość zboża i te osypy nazywano małdratami.

Takim więc sposobem zastąpiło z czasem meszne miejsce dziesięciny. — Że wszelako meszne według pojęcia prawnego nie jest dziesięciną — nie będąc pewną częścią przychodu gruntowego w plonie — ale raczej niezmienną daniną kościelną i częstokroć w miejsce pieniężnej ilości uiszczaną, o tem można się przekonać z erekcyi księcia Wacława *de dato Cracoviae ante Catedram st. Petri anno 1454*, jako też z erekcyi Piotra i Jędrzeja Szamotułów *Feria IV. festo St. Valentini anno 1470*, potwierdzonych następnie przez króla Władysława na dniu 5. grudnia 1646, według której to erekcyi właściele Jaworowa zapisując **dziesięcinę** ze swoich ogrodów, łąk, pól, młynów i stawów dla farnego kościoła Jaworowskiego zgodnie postanawiają *item de hominibus omnibus, qui sunt in jure theutonico, debent dare irrecuse ad quodlibet quatuor tempus per unum grossum usque ad decem annos, post decem vero annos, debent dare annonas alias meszne, et grossum quatuor temporum non dabunt; tunc de quolibet laneo debent dare unum truncum de seligine et unum de avena*. A więc miasto pieniędzy „4 groszy“ byli kmiecie zobowiązani dawać z każdego łanu po kłodzie żyta i owsa, tj. pewną stałą daniną przyczyniać się do utrzymania fary w Jaworowie. Zresztą to samo wypływa także z Konstytucyi z r. 1635 T. III. fol. 1857, która jak najwyraźniej stanowi: „dziesięciny z tych gruntów iść nie mają, z których idą małdraty, a *vice versa*, z których dziesięcina idzie, z tych małdraty nie pójda — chyba gdzieby o tem jasne funduszów i zapisów dyspozyeje były produkowane.“ Zachodzi więc różnica między dziesięciną i małdratami a to tem większa, o ile dziesięcinę zwykle dawano tylko z dóbr szlacheckich, meszne zaś z gruntów sołtyckich i poddańczych, chociaż z drugiej strony są, choć nieliczne przypadki, że także z dóbr tak królewskich jako też szlacheckich miasto dziesięcin dawano „meszne bez wszelkiej dyfferencyi *cum spiritualibus*“; o czem wspomina wyżej pomieniona Konstytucya i oraz stanowi, „że przy tym zwyczaju te dobra zostawać mają, tj. że krom dziesięciny także i meszne uiszczają się winne.“

Meszne zatem należy na wszelki przypadek zaliczyć do stałych danin kościelnych, które według §. 5. ces. patentu z dnia 15. sierpnia 1849 wykupione być mają.

Również należy do tej kategorii danin **skopczyzna** (której nazwa pochodzi się zdaje od kopy zboża). Przez tę daninę rozumiemy prestacę pewnej ilości kóp lub snopów zboża na rzecz kościołów i plebanów uiszczaną — a różni się ta danina od mesznego głównie tem, iż nie bywa jak meszne w ziarnie lecz w plonie dawaną, — również nie jest skopczyzna dziesięciną, bo nie przedstawia pewnej części przychodu gruntowego w plonie, ale raczej jest tylko pewną **ilością** plonu.

Najwięcej zbliża się do mesznego danina zwana **Proskurne**, którego nazwa pochodzi od greckiego wyrazu *Προσφορα*, a ten ostatni wyraz po dziś dzień w cerkwiach zatrzymany, oznacza **proskurkę**, tj. chleb, z którego wykrawują się proskury przeznaczane na ofiarę przy mszy świętej. Jest to również zabytek z czasów Apostolskich, kiedy wierni przybywając na odprawienie mszy świętej, przynosili mąkę, zboże (najczęściej pszenicę), wino lub pieniądze, za które zakupywano *prospheromena*, tj. posiłki dla obdzielania wszystkich uczest-

niczących w mszy św. (przeznaczników czyli komunikantów). Ztąd też weszły w zwyczaj na Wschodzie *agapae dilectionis*, a co ze stołu (wieczery Pańskiej) pozostało, służyło na pokrycie dalszych potrzeb świątyni i ich kapłanów. Z razu przynoszono te dary na ofiarę, a następnie zamieniły się one w stałe daniny, w cerkwiach naszych tem potrzebniejsze, o ile obrzęd cerkiewny wymaga chleba i wina do błogosławienia darów ziemiopłodnych i do podawania tychże wiernym przy rozdzielaniu po mszy św. w uroczyste święta i rozdawanie artosa w Niedzielę św. Tomasza.

W przypadkach pomienionych, w których właściwie nie masz prawnego przymusu do dawania tych ofiar, nie zaliczano proskurnego do rubryki stałych dochodów *beneficiatom*. Przeciwnie dekret kancelaryi nadwornej z dnia 11. stycznia 1820 Nr. 29/23, jako też rozporządzenie komisji dla gruntowych podatków z dnia 26. stycznia 1820 Nr. 1874 wyraźnie stanowią: że **takie proskurne**, dostarczane na cele liturgiczne nie jest ani daniną urbaryalną ani też dziesięciną, albowiem nie ciąży na gruncie. Mimo to jednak proskurne jest także niekiedy ciężarem gruntowym, bo na pewnych erekcyach oparte, jak np. przy cerkwi w Hawłowicach. Pod względem takich stałych, bo na pewnych tytułach opartych danin normuje rozporządzenie gubernialne z dnia 3. października 1793, dalej dekret kancelaryi nadwornej z dnia 3. maja 1794 N. 587 i rozporządzenie gubernialne z dnia 31. maja 1794 Nr. 13 304: iż tego rodzaju proskurne jest częścią funduszu dochodów dla gr. kat. kapłanów, a jako takie, należy już w myśl wyżej powołanego cesarskiego patentu z r. 1849 do wykupu.

Przez prestacę **stołowe** czyli *mensalia* rozumiemy w różnych miejscowościach, jak to w Staromieście, Głogowie, Sędziszowie, Rzeszowie, Zbarażu i t. d. stałe deputaty w soli, zbożu, maśle, serze, piwie i t. p. a dostarczane na rzecz klasztorów lub innych zakładów — podlegają one zatem również wykupowi.

W zachodnich częściach naszego kraju weszło w zwyczaj zapisywać na kościół krowę i ztąd powstała danina znana pod nazwą **krowa kościelna** czyli **krowa żelazna**. Gospodarz przyjmujący taką na kościół zapisaną krowę lub też pewną kwotę pieniężną, za którą ma krowę zakupić, zobowiązuje siebie i swoich następców na gruncie, płacić kościołowi pewną kwotę co rok. Dla gospodarza jest ta dogodność, że otrzymuje krowę na swój pożytek a płaci za takowy małą daninę dla kościoła, dla kościoła zaś jest ta korzyść, że krowa na rzecz jego zapisana nigdy dla niego nie ginie. Gdy jednakże takiego rodzaju daniny do stałych należą, mogą być także do wykupu pociągnięte.

Pobór drzewa, o ile takowy nie opiera się na tytule służebności, lecz pochodzi z innego tytułu prawnego i jest prestacą stałą, podlega również wykupowi.

Nie mniejszej wagi są także **robocizny**, których prestacyi domagają się uprawnieni plebani bądź to od swoich bądź od cudzych parafian. O ile takowe są stałemi i mogą być w drodze prawa wymagane, podlegają już niezaprzeczenie wykupowi, a to tem więcej, że tego rodzaju prestacę noszą na sobie poniekąd cechę pańszczyzny.

Prawo mlewa najczęściej na dobrach zainstalowane, nie jest czystą służebnością, albowiem beneficjaci przywożąc swoje zboże do młyna, domaga się z mocy szczegółowego zobowiązania zmelcia onego. Jest to już zatem rodzaj świadczenia pewnego, a jako takie należy do tych danin, które wykupowi podlegają.

Wszystkich tego rodzaju danin i świadczeń w kraju naszym praktykowanych, trudno na razie wyliczyć; wszelako oceniając je według właściwej ich istoty nie może być wątpliwem, o ile takowe do kategorii wykupu pociągnąć należy.

Wypada nam jeszcze tylko zastanowić się nad tem, czy ustawa normująca te i podobne stosunki byłaby pożądaną dla kraju naszego.

Tytuły, na których uiszczanie danin i świadczeń pomienionych uzasadnia się, są prywatnej natury i w bardzo rzadkich przypadkach znajdują się dotyczące zapisy w należytem porządku, a jeszcze rzadziej jest dotyczące prawo poboru na rzecz uprawnionych hipotekowane. Bogobojność i ofiarność przodków naszych były zaiste najpewniejszą rękojmią dawania tychże, a gdy je uświęciły wieki, nie godzi się nam, którzy powinniśmy szanować pamięć

prajców naszych i poczuwać się do obowiązków przez nich przejętych i nam przekazanych, pomimo zmiany stosunków, uszczuplać dochodów kościelnych; ale owszem według słuszności stanąć w ich obronie; zwłaszcza że zmiana okoliczności podaje prawa i obowiązki w niepewność i zagraża dochodom kościelnym.

Doświadczenie nas uczy, że beneficjaci zbyt często w spodziewanych dochodach doznają zawodu i że oni dla tego tylko, że przysięgą do chronienia i utrzymywania dochodów kościelnych są zobowiązani, uciekają się, jakkolwiek najczęściej bezskutecznie, o pomoc do władzy świeckiej. Częstokroć jednak i obowiązanych trzeba wziąć w obronę, mianowicie jeżeli w skutek przypadków elementarnych lub w razie nieurodzaju, nie ma zkład uścić się z obowiązku. A ileż to jeszcze z jednej strony większa żądza, a z drugiej niechęć, najczęściej jednak z obu stron nierozwaga wzniecają wzajemną nieprzyjaźń, która nawet dochodzi do pogroźek i obelg? Sprawy, któreby należało w interesie ogólnego umoralnienia zaraz w zarodzie stłumić, wytaczają się niestety ku wielkiemu zgorszeniu wiernych, przed trybunały świeckie i z zaciętością toczą się tutaj przez długie lata, a nieraz przez całe wieki! W tej mierze wystarczy powołać się na smutną egzekucję łąc. parochii Radymniańskiej przeciw gminom w Sośnicy i w Świętem — niemniej na głośny proces gmin Jaworowskich wytoczony łąc. beneficjatom i funduszowi religijnemu o zmniejszenie mesznego z 4 korcy na 24 garncy żyta i owsa od każdego łanu, na którą to redukcję jako jedynie słuszną, jakkolwiek już Wielki Marszałek koronny i Starosta Jaworowski Jan Sobieski pod dniem 12. września 1673 r. zawyrokował, przecież ta sprawa aż dopiero w roku 1869 przez nasze sądy ostatecznie została załatwioną. Podobne zatargi zakłócają koniecznie tak wielce pożądany mir między kapłanami i ich parafianami, podkopują zaufanie jednych do drugich i przyczyniają się głównie do rozkładu społeczeństwa. To też jest w interesie obu stron, aby dotyczące stosunki według słuszności czym rychlej uregulowane były. A domagają się tego tak uprawnieni jakoteż zobowiązani; jedni z powodu trudności w poborze, drudzy z powodu nadmiaru pretensyi i niestosowności wymagań dla wzrastającej wartości ziemiopłodów i powstającej ztąd szkody w gospodarstwie.

Nie stoją nam tutaj wcale na przeszkodzie przepisy Konkordatu z r. 1855. a mianowicie nie zawadza nam tegoż artykuł XXIX., który postanowił: *Ecclesia jure suo pollebit, novas justo quovis titulo libere acquirendi possessiones ejusque proprietates in omnibus, quae nunc possidet, vel imposterum acquirat, inviolabilis solemniter erit.* Wszakże ces. pat. z d. 15. sierpnia 1849, którym stałe kościelne daniny do wykupu pociągnięto, istniał już natenczas i był w pełnej mocy a w najnowszym czasie w roku 1869 w Czechach na skutek osobnej ustawy został zastosowany. Zresztą zaś i Konkordat przewidując możliwe zmiany, w artykule XXVI. postanowił: *Parochiis, quae congruam pro temporum et locorum ratione sufficientem non habeant, dos, quam primum fieri poterit, augetur et parochis catholicis ritus orientalis eodem ac latini modo consuletur.* Z czego wypływa, że ubytki, jakichby z jakiegokolwiek bądź przyczyny, kościoły parafialne doznać mogły, fundusz religijny zastąpi. A jeżeliby i zachodziły jakie trudności, to takowe już dla pożądanego spokoju i porządku w kraju, mogą zawsze we właściwej drodze być załatwione.

A przeto wypada nam przystąpić do samej sprawy wymagającej tym więcej rychłego załatwienia, o ile artykuł 9. międzywyznaniowej ustawy z d. 25. maja 1868. N. 49. Dz. pr. p. nas do tego znagła. Artykuł ten jest treści następującej: „Należący do pewnego kościoła albo stowarzyszenia religijnego, mogą do dania w pieniądzech i naturaliach albo do prestacyi w robocie na cele wyznaniowe i dobroczynne innego kościoła albo stowarzyszenia religijnego tylko wtedy być pociągani, jeżeli na nich ciąży obowiązki rzeczowego patronatu, albo jeżeli obowiązania do takich prestacyj na dowodach prawnie prywatnych, dokumentami dających się wykazać, polegają, albo są tabularnie zabezpieczone.“

„Żaden duszpasterz nie może od przynależnych obcego mu wyznania wymagać taks, opłat *jura stolae* i t. p., z wyjątkiem za czynności, które na ich żądanie spełnił, i to jedynie według wymiaru prawnego.“

Dziś w obec wolności dzielenia gruntów i nieograniczonego prawa nabywania nieruchomości, jakże łatwo mogą się uważać za zwolnionych od prestacyi ci, którzy będąc innego wyznania, nabywają grunta od dotychczas zobowiązanych? A natenczas cały ten ciężar spadłby na fundusz religijny, którego przeciążyć nie można.

Tak wykazawszy potrzebę i konieczność uregulowania pomienionych stosunków, i przyjąwszy zasady główne, przy postępowaniu indemnizacyjnem dotychczas przestrzegane, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony tu pod .|. projekt ustawy.

Lwów dnia 27. listopada 1872.

K a b a t,
Przewodniczący.

B. K o w a l s k i,
Sprawozdawca.

USTAWA

z dnia

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem,

tycząca się wykupu robocizny, prawa mléwa, mesznego, skópczynny, proskurnego i t. p. świadczeń jako też danin uiszczanych w naturaliach i pieniądzech klasztorom, kościołom i plebanom, a polegających na osobnych od dziesięciny niezawisłych tytułach.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Robocizny, prawo mléwa, daniny w pieniądzech nie pochodzące z reluicyi dziesięciny, niemniej daniny w naturaliach, które nie w skutek prawa do dziesięciny, jako pewna część przychodu gruntowego w plonie, lecz jako niezmiennie świadczenia lub daniny dla klasztorów, kościołów i plebanów na podstawie osobnych tytułów bywają uiszczane, mają być wykupione według postanowień następujących.

Do świadczeń tego rodzaju należą: dostarczanie robotnika podczas żniw (na obżynki), zwożenie zboża, dostarczanie podwód celem sprowadzenia drzewa z lasów, tyczenie i gradzenie płotów, jeżeli nie pochodzi z obowiązku konkurencyi, prawo mléwa i t. p. Do danin w naturaliach zaliczają się: meszne i odsypy (*messalia, missalia*) czyli maldraty, skópczynna, proskurna, stołowe (*mensalia*), krowy kościelne czyli żelazne, pobór drzewa o ile nie opiera się na tytule służebności i t. p. Daniny zaś w pieniądzech czy to pierwotnie jako takie ustanowione, czy to w zamian

za różne prestacje uiszczane, albo też w skutek re-
luicyi opłacane.

§. 2.

Wykupienie tych świadczeń lub danin może tylko wtenczas nastąpić, jeżeli albo uprawniony do ich pobierania, albo gmina lub korporacya, do ich uiszczania obowiązana, a jeżeli zobowiązanie nie zawisło od związku gminnego, pojedynczy obowiązany lub z niepodzielnie zobowiązanych chociażby jeden zażądał wykupu.

Żądający wykupu winien zgłosić swoje żądanie w przeciągu roku po wejściu tej ustawy w życie. Po upływie tego czasu, zgłaszający ponosić będzie sam koszta przeprowadzenia likwidacyi.

§. 3.

Żądanie wykupu świadczeń lub danin wnieść mogą:

- a) za gminy, przełożeni gminy, na podstawie uchwały rady gminnej;
- b) za bezwłasnowolnych, prawni ich zastępcy, a oświadczenia tychże tudzież ugody przez nich zawarte nie potrzebują do prawomocności zatwierdzenia instancyj opiekuńczych lub kuratelarnych;
- c) za zgromadzenie duchowne, przełożony i trzech członków zgromadzenia;
- d) za świeckie osoby prawne, korporacye i stowarzyszenia, ich przełożeni;
- e) za kościoły i fundacye, patronowie i przełożeni;
- f) za dobra skarbowe, funduszowe i fundacyjne, przełożony władzy, która ma nad niemi w kraju nadzór;
- g) za powierźnictwa (fideikomisy), kuratorowie tychże;
- h) za powierźnicze substytucye, kurator substytucyi lub osoba do własności powołana.

Wszystkie te osoby mogą być zastąpione przez pełnomocników opatrzonych pełnomocnictwem do wszelkich czynności z likwidacją połączonych.

§. 4.

Miarę wynagrodzenia uprawnionych stanowić ma prawnie oznaczona wartość świadczeń i danin.

§. 5.

Wyjąwszy te przypadki, gdzie już nastąpiła re-
luicya na mocy ustaw o uwolnieniu gruntu od ciężarów,

wartość danin w naturze ma się oznaczać według ceu miejscowych, a mianowicie:

- a) co do naturaliów, zapisywanych w cenniku targowym, według ceny przeciętnej z 10 lat, t. j. od roku 1859. do 1870 r. włącznie, wypuszczając jednakże z obliczenia rok z najwyższymi i rok z najniższymi cenami;
- b) co do naturaliów nie zapisywanych w cenniku targowym, i których ceny w sposób wiarogodny oznaczyć się nie dadzą, niemniej co do robocizny i prawa mléwa, na podstawie orzeczenia znawców z uwzględnieniem powyższego okresu lat.

§. 6.

W przypadkach, w których znawcy mają orzekać, wolno obydwom stronom zgodzić się na jednego znawcę, a jeżeli się nie zgodzą, wybiera każda strona znawcę osobnego, obie zaś strony wybiorą znawcę przewodniczącego, którego orzeczenie w granicach różniących się zdań znawców, jest rozstrzygające.

Jeżeli jedna ze stron znawcy nie wybierze, lub jeśli się obie strony nie zgodzą na znawcę przewodniczącego, natenczas dopełnia wyboru za nich komisya likwidacyjna.

§. 7.

W celu gruntownego rozpoznania przedmiotu mogą strony czynić znawcom swoje uwagi i dostarczać im materyałów do zbadania sprawy.

Na żądanie jednej ze stron mają być znawcy przed wydaniem orzeczenia zaprzysiężeni.

Od orzeczenia znawców nie ma odwołania.

§. 8.

Daniny w pieniądzech mają być na walutę austryacką obliczone.

§. 9.

Od wartości rocznej prestacyi potrącić należy tytułem kosztów poboru przy naturaliach 5%, a przy daninach pieniężnych 2%, tudzież świadczenia wzajemne, jeżeli takowe nie polegają na funkcjach religijnych.

Wymiarkowanie rocznej wartości potrąceń oznacza się według postanowień w §§. 5—8 tej Ustawy zawartych.

Pozostała po tém odliczeniu czysta wartość, 20 razy wzięta, stanowi kapitał wynagrodzenia, a pięcioprocentowa renta dochód uprawnionego.

§. 10.

Dniem wykupu jest dzień 1. stycznia, który nastąpi po prawomocności wyroku likwidacyjnego; aż do tego dnia mają być wypełniane dotychczasowe zobowiązania.

Splata kapitału relucyjnego rozpoczyna się z 1szym listopada tegoż samego roku.

§. 11.

Od kapitału wynagrodzenia należy odliczyć kwotę w centach w. a., jeżeli takowa przy obliczeniu wypadnie, i tym sposobem zaokrąglić go na całe złote w. a.

Kapitał wynagrodzenia mają obowiązani spłacić najdalej w przeciągu lat 20 rocznie ratami na dniu 1. listopada każdego roku w tej c. k. kasie podatkowej, która w wyroku likwidacyjnym będzie oznaczoną. Wraz z pierwszą ratą ma się także spłacić odliczona od kapitału wynagrodzenia kwota w centach w. a.

§. 12.

Obowiązanemu służy prawo spłacić każdego czasu czyto kilka rat, czy cały kapitał na raz.

§. 13.

Wraz z każdą ratą kapitału, na dniu 1. listopada płatną, mają być spłacane całoroczne 3% odsetki za czas od 1. stycznia do końca grudnia tego samego roku, i to od całej ilości kapitału, która z końcem roku ubiegłego była do spłacenia.

W razie spłacenia rat kapitału w wcześniejszych terminach w ciągu roku, należy także za przeciąg całoroczny odsetki obliczyć i równocześnie spłacić.

§. 14.

Z końcem każdego roku wydaje c. k. kasa podatkowa uprawnionemu odsetki, spłacone od pozostałego kapitału, jako przypadającą mu roczną rentę, raty zaś kapitału wydaje temu, do kogo według obowiązujących przepisów nadzór nad całością majątku

należy, które je fruktyfikować i dochody uprawnionemu wypłacać będzie.

§. 15.

Rozpoznawczemi i orzekającemi komisjami pierwszej instancji są te c. k. Starostwa powiatowe, w których obrębie znajdują się uprawnione klasztory, kościoły i plebanie.

Dalszemi instancjami są c. k. Namiestnictwo i c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 16.

Podania o wykup należy wnosić na piśmie do c. k. Namiestnictwa.

§. 17.

W razie zażądania wykupu przez jednego z niepodzielnie zobowiązanych, komisya zawezwie wszystkich interesowanych i poleci im w przypadku, gdyby się porozumieć nie mogli, obranie spólnego pełnomocnika w przeciągu dni 30, w przeciwnym bowiem razie komisya na ich koszt i stratę takowego ustanowi.

§. 18.

Do rozprawy wzywa komisya strony interesowane lub ich pełnomocników a ci obowiązani są stawieć się i udzielić ustnie komisji żądanych wyjaśnień. W razie nieusprawiedliwionego niestawienia lub odmówienia wyjaśnień, komisya przeprowadzi dochodzenie z urzędu i na podstawie aktów wyda orzeczenie.

Później wniesione oświadczenia uwzględnionemi nie będą.

Znawcom, którzy orzekać mają (§§. 5. i 9.), udzieli komisya wszelkiej pomocy i wyjaśnień.

§. 19.

Po rozprawie przeprowadzonej wyda komisya wyrok i doręczy takowy obydwom stronom.

Gdyby między stronami nie było przyszło do skutku porozumienie, do którego zawsze dążyć należy, a mianowicie w przypadkach, w którychby prawu pobierania danin lub świadczeń albo wysokości tychże zaprzeczano, ma komisya wymiarkować wynagrodzenie na podstawie faktycznego stanu rzeczy, t. j. na podstawie zgodnych oświadczeń stron, dokumentów, zaprzysiężonych zeznań świadków lub orzeczenia

znawców z wyłączeniem jednak przysięgi stron samych i wydać wyrok. Wyrok ten należy obu stronom doręczyć z tém zawiadomieniem strony zaprzeczającej, że jej wolno w nieodrączalnym terminie trzech miesięcy udać się do drogi prawa, i w tymże terminie przed komisją się wykaza, że pozew wytoczyła; w przeciwnym bowiem razie prawo do wyniesienia pozwu za zgasłe a orzeczenie komisji co do wynagrodzenia za prawomocne uważaném będzie.

Jeżeliby faktyczne pobieranie danin nie dało się sprawdzić, odeszle komisya uprawnionego do drogi prawa z tém, że niewyniesienie pozwu w powyższym terminie będzie poczytaném za zrzeczenie się prawa poboru.

§. 20.

Pozwy, wyniesione w należytym terminie, mają sądy załatwiać według przepisów o sumarycznym postępowaniu i z możliwym pospiechem.

Prawomocny wyrok sądowy będzie podstawą dalszego postępowania komisji likwidacyjnej

§. 21.

Od orzeczenia komisji mogą się strony odwołać do c. k. Namiestnictwa, a w razie, gdyby c. k. Namiestnictwo orzeczenia tego nie zatwierdziło, do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Rekurs ma być w prekluzyjnym terminie dni 30. i zawsze na ręce komisji wniesiony.

Od orzeczenia zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo nie ma miejsca dalsze odwołanie.

§. 22.

Wynagrodzenie za świadczenia i daniny, nieruchomości obciążające, wstępuje w ich miejsce i nabywa tego samego rzeczowego przedmiotu, jaki miały prestacje zniesione.

Prawomocny wyrok likwidacyjny udzieli komisya sądowi w celu zainstabulowania prawa zastawu dla kapitału wynagrodzenia z procentami na realności zobowiązanej przed wszystkimi już wpisanymi ciężarami hipotecznymi, a jeżeliby obowiązek był już pierwiej hipotecznie ubezpieczony, w celu zainstabulowania tego prawa zastawu w porządku i w miejsce wykupionego prawa a wykreślenia wykupionego obowiązku.

§. 23.

Prawomocny wyrok likwidacyjny ma być udzielony właściwej (§. 11.) c. k. kasie podatkowej, która

według przepisów określających pobór c. k. podatków, ściągnąć ma raty kapitału wynagrodzenia i odsetki od obowiązanych, a kwity na nie do intabulacji wykreślenia zdolne, wyda c. k. Namiestnictwo.

§. 24.

Skoro wykup na podstawie niniejszych przepisów zostanie przeprowadzonym, roszczenia uprawnionych mają być uważane za zupełnie zaspokojone — a potrącone świadczenia wzajemne ustają.

§. 25.

C. k. Starostwa powiatowe (§. 15.) przeprowadzają wszelkie w tej ustawie im przydzielone czynności o ile możności w miejscu swoich siedzib a koszta ponosi fundusz likwidacyjny.

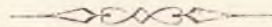
Strony ponoszą wspólnie tylko te koszta, które znawcom prawomocnie przez komisye rozpoznawcze przyznane zostaną.

§. 26.

Przepisy, sprzeciwiające się niniejszej ustawie znoszą się.

§. 27.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, oświaty i wyznań, sprawiedliwości i skarbu.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego; Lwów, 1872,
pod zarządem St. Huczowskiego.

Alecsat LXIII

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej o wnioskach posłów Pietruskiego, Szujskiego, Dunajewskiego względem udzielania z funduszu krajowego zasiłków szkołom ludowym publicznym i dodatków do płac nauczycieli w tychże szkołach, i o licznych petycyach dotyczących się tej sprawy.

Wysoki Sejmie!

Ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych publicznych, oraz ustawa o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego w tychże szkołach, zaprojektowane przez Twoją komisję edukacyjną, zapewnią należyte utrzymanie szkół ludowych i odpowiednią płacę czynnym, emeryturę zaś wysłużonym nauczycielom, lecz dopiero, gdy po ich zatwierdzeniu wejdą w wykonanie. Wówczas na corocznym budżecie wydatków krajowych, zamieszczana być musi suma na rzecz szkół ludowych, odpowiednia zobowiązaniom nałożonym przez wspomniane ustawy na skarb krajowy.

Lecz zanim projektowane ustawy szkolne otrzymają zatwierdzenie i w życie wprowadzone zostaną, co nietylko od woli Sejmu zależy, może jeszcze wiele czasu upłynąć, a przecież wszyscy czujemy potrzebę podźwignienia na razie wychowania początkowego i szkół ludowych, polepszenia choć tymczasowo uposażenia tych nauczycieli, którzy mają należyte do nauczania dzieci uzdolnienie. Powszechnego poczucia tej potrzeby dowodzą wnioski wysokiemu Sejmowi przedłożone i komisji edukacyjnej do zbadania przekazane; dowodzi wielka liczba petycyj ze wszystkich stron kraju do wysokiej Izby wniesionych, a podpisana przez wiele Rad powiatowych, przez Rady miejskie obu stolic, przez kilkadziesiąt Rad gminnych, wreszcie petycje zbiorowe kilkunastu tysięcy obywateli. We wszystkich tych petycyach Rady powiatowe, gminne i obywatele upraszają, aby wysoki Sejm przyszedł funduszem krajowym w pomoc gminom, mianowicie wiejskim, w celu podźwignienia szkół ludowych, publicznych i polepszenia płac uzdolnionych nauczycieli, zanim płace te podwyższone i uregulowane zostaną przez ustawę. W wielu petycyach podpisujący oświadczają gotowość do ponoszenia większych na ten cel ofiar, tj. opłat publicznych; albowiem wiedzą, że, aby można użyć cząstki funduszu krajowego na zasiłki szkół ludowych, choćby najogledniej i najroztropniej rozdzielane przez Radę szkolną krajową — należy podwyższyć podatek krajowy.

Podnieść tu muszę ważną okoliczność. tyczącą się tych petycyj. Jakkolwiek obie stolice naszego kraju i gminy miast większych nie potrzebują prawie wcale zasiłków ze skarbu krajowego na podźwignienie swoich szkół ludowych, a wykształceńska część ludności dla wychowania swoich

dzieci, i chociaż zasiłki z tego funduszu krajowego szłyby w pomoc małym miasteczkom, przede wszystkim zaś ubogim gminom wiejskim do utrzymania szkół ludowych; jednak właśnie ludność miast wielkich oraz Rady powiatowe oświadczają gotowość ponoszenia większych ciar t. j. większych podatków krajowych, aby umożliwić większy wydatek ze skarbu krajowego na podźwignienie szkół ludowych publicznych.

Pragnąc uczynić zadość tej powszechnie uczutej potrzebie podniesienia wychowania początkowego w kraju naszym i w celu dostarczenia skarbowi krajowemu pieniędzy na zasiłki dla szkół ludowych i na podwyższenie płacy nauczycieli uzdolnionych, przedłożył poseł Pietruski na posiedzeniu sejmowym 10. listopada b. r. wniosek następującej treści:

W celu „subwencyonowania szkół ludowych i podwyższenia płac nauczycieli“, Sejm uchwali ustawę, rozpisującą na rok 1873 oddzielny na potrzeby tych szkół dodatek w wysokości $2\frac{1}{2}$ centa od każdego zł. a. pobieranego w podatkach bezpośrednich. Dodatek ten będzie pobierany w ten sam sposób, jak inne dodatki na potrzeby krajowe. Suma z tego dodatku powstała, ma być oddana pod rozporządzenie Rady szkolnej krajowej, która jej używać będzie na rzecz szkół ludowych i zda z tego sprawę Sejmowi za pośrednictwem Wydziału krajowego.

Wprzód jeszcze p. p. Dunajewski, Szujski i kilkunastu innych posłów przedłożyło Sejmowi wniosek następujący:

„Każdy nauczyciel szkoły początkowej, który po ukończonym kursie w seminaryum nauczycielskiem odbył examin dojrzałości z dobrym postępem, winien pobierać płacę nauczycielską najmniej 300 zł. a. wynoszącą. Jeżeli gmina do utrzymania szkoły i nauczyciela obowiązana, nie jest w stanie podołać w zupełności wzywż wymienionemu obowiązkowi, fundusz krajowy uzupełni płacę nauczyciela do wysokości 300 zł. a. w.“

Wnioski powyższe przekazał wysoki Sejm do zbadania komisji edukacyjnej, która roztrząsnąwszy je, uznała, iż żądania w nich wypowiedziane są całkiem słuszne, lecz sposób ich zaspokojenia, projektowany przez posła Pietruskiego, niezupełnie odpowiedni. Rozważyła także komisja liczne petycje do niej przez wysoką Izbę odesłane, upraszające o podwyższenie dodatkiem ze skarbu krajowego niskich płac nauczycieli w szkołach początkowych. Zbadawszy całą tę sprawę, widzi potrzebę dawania w pewnych razach zasiłków z funduszu krajowego szkołom ludowym, niedostatecznie uposażonym, który to obowiązek nałożyły na skarb krajowy ustawy we wszystkich krajach monarchii austriackiej uchwalone i ustawa przez komisję obecnie zaprojektowana. W skutek tego komisja ma zaszczyt przedłożyć wysokiemu Sejmowi do przyjęcia uchwałę załączoną.

Komisja mniema, iż cel do którego zmierzały wnioski p. p. Pietruskiego, Szujskiego i Dunajewskiego, łatwiej i zupełnie osiągnięty zostanie; powszechnie uznana potrzeba niesienia z funduszu krajowego pomocy niezamożnym gminom w utrzymywaniu lub założeniu szkół ludowych, prędzej i snadniej zaspokojoną będzie, gdy Sejm powźmie projektowaną uchwałę w miejsce ustawy, o której uchwalenie wnosił poseł Pietruski. Albowiem ustawa rozpisująca oddzielny dodatek na szkoły na r. 1873, nie mogłaby wejść w życie przed jej zatwierdzeniem przez drugi czynnik ustawodawczy. Powtórę zachodzi wątpliwość, czy taka ustawa otrzymałaby sankcję; w każdym zaś przypadku nie zaspokoiliby narazie potrzeby powszechnie uznanej.

Nareszcie komisja edukacyjna sądzi, iż zamieszczenie wprost na budżecie wydatków krajowych sumy potrzebnej na zasiłki ze skarbu krajowego dla szkół ludowych publicznych, i pokrycie tego wydatku ogólnym dochodem z powiększonego stosownie podatku krajowego, jest całkiem odpowiednie zasadam budżetowym i dobremu zarządowi groszem publicznym.

Oprócz przytoczonych powyżej przyczyn, jest jeszcze jeden ważny powód, wymagający zamieszczenia na budżecie wydatków na rok 1873. znacznej sumy na zasiłki dla szkół ludowych publicznych. Dwie ustawy zaprojektowane przez komisję edukacyjną, t. j. ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych, oraz ustawa o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego w tychże

szkołach, nakładają na fundusz krajowy pewne względem tych szkół obowiązki. Ustawy te może zostaną zatwierdzone i wejdą w wykonanie przed 1874 r.; gdyby zaś w budżecie wydatków na r. 1873 nie znajdowała się żadna kwota potrzebna na wypełnienie przez skarb krajowy zobowiązań nałożonych na niego wspomnianymi ustawami, nie mogłyby ustawy te wejść w życie, chociażby otrzymały sankcję.

Pozostaje jeszcze uzasadnić wysokość sumy, którą komisya edukacyjna zamieścić proponuje na budżecie wydatków na r. 1873. Gdybyśmy przy obliczaniu wysokości tej sumy mieli wzgląd na wszystkie potrzeby szkół ludowych, któreby z funduszu krajowego zaspokoić wypadało; w takim razie należałoby zamieścić na budżecie kwotę nierównie wyższą od projektowanej. Lecz komisya musiała się liczyć także z możliwością kraju, z wielkością podatków już go obciążających, i mniemała, że w celu niesienia pomocy gminom do lepszego w r. 1873. utrzymania szkół ludowych, można podnieść podatek krajowy przynajmniej o 3 ct. na każdym zł. a. płaconym w podatkach bezpośrednich. Otóż kwota, z takiej zwyczajki podatku krajowego zebrana, równa się właśnie sumie 150.000 zł. w. którą komisya na budżecie zamieścić proponuje. Ta suma wraz z kwotą zebraną z taxy od spadków na rzecz szkół ludowych, postanowionej ustawą, którą komisya edukacyjna równocześnie projektuje, oraz z dochodem funduszu szkolnego normalnego, zaspokoićby mogła przynajmniej najnaglejsze potrzeby szkół ludowych i uczynić zadość przybliżeniu obrachowanym obowiązkom, które na skarb krajowy nałożą nowe ustawy szkolne.

Z tych powodów komisya edukacyjna wnosi:

- 1) Wynosi Sejm raczy powziąć uchwałę załączoną %.
- 2) Sejm uważa tą uchwałę za załatwione powyższe wnioski posła Pietruskiego, posłów Szujskiego i Dunajewskiego, wreszcie petycję Towarzystwa pedagogicznego z 6. listopada i wszystkie inne petycje upraszające o dodatki do płac nauczycieli szkół ludowych z funduszu krajowego.

We Lwowie dnia 27. listopada 1872 r.

Przewodniczący :
Dr. J. Mayer.

Sprawozdawca :
Leon Chrzanowski.

Uchwała

Sejmu królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

1. Sejm poleca zamieścić na budżecie wydatków na rok 1873 sumę 150.000 zł. a. na zasiłki dla szkół ludowych publicznych.

2. Z sumy tej 150.000 zł. a. ma być co trzy miesiące oddawana czwarta jej część przez Wydział krajowy pod rozporządzenia Rady szkolnej krajowej, która kwoty tej używać będzie na rzecz szkół ludowych publicznych według następujących przepisów:

- a) Osobom, które po ukończeniu nauk w seminarjum nauczycielskiem i po zdaniu egzaminu dojrzałości i egzaminu kwalifikacyjnego, otrzymają posady rzeczywistych nauczycieli przy szkołach ludowych publicznych, udzieli Rada szkolna krajowa z funduszu wyżej wymienionego taki dodatek roczny, aby wynagrodzenie roczne przywiązane do ich posady, wynosiło wraz z tym dodatkiem 300 zł. a.
- b) Nauczycielom i nauczycielkom w szkołach ludowych publicznych nienależącym do powyższej kategorii, lecz których Rada szkolna krajowa uzna za szczególnie godnych podwyższenia płacy, udzieli też Rada zasiłek roczny lub jednorazowy w kwocie jaką za stosowną osądzi, lecz nie wyższą nad 300 zł. a.
- c) Szkołom ludowym zakładanym lub istniejącym może Rada szkolna krajowa wyznaczyć jednorazowy zasiłek, według własnego uznania, w celu lepszego uposażenia szkoły istniejącej lub aby przynieść pomoc gminie zakładającej nową szkołę.

3. Rada szkolna krajowa z użycia sumy oddanej pod jej rozporządzenie niniejszą uchwałą, zda liczbę Wydziałowi krajowemu, który złoży sprawozdanie Sejmowi.

4. Jeżeli w ciągu roku 1873, wejdzie w wykonanie nowa ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych publicznych oraz nowa ustawa o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego w tychże szkołach, w takim razie reszta powyższej sumy 150.000 zł. a, pozostała w dniu wejścia w życie ustaw wyżej wspomnianych, przelaną będzie do funduszu szkolnego krajowego.

Sprawozdanie

komisji hipotecznej o wniosku posła Kabata w przedmiocie ksiąg hipotecznych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w d. 13. listopada b. r. uczynił poseł Kabat następujący wniosek: Wybraną będzie komisja hipoteczna złożona z 5. członków, która ma rozpoznać sprawę ksiąg hipotecznych i przedłożyć wysokiej Izbie dwa projekta do ustaw:

I. O zaprowadzeniu, urządzeniu i prowadzeniu ksiąg hipotecznych dla posiadłości nie wchodzących w skład tabuli krajowej, ksiąg hipotecznych w Krakowie lub istniejących tabuli miejskich.

II. O reformach potrzebnych w urządzeniu i prowadzeniu istniejących ksiąg hipotecznych.

W dniu 15. b. m. wybrał wysoki Sejm komisję hipoteczną z 5 członków, zaś w dniu 22. listopada zmienił wysoki Sejm skład tejże komisji przez obiór posła Rydzowskiego w miejsce posła Kabata, który z tej komisji wystąpił.

Komisja w tym nowym składzie uznała przedewszystkiem rzeczą potrzebną, zastanowić się nad powodami, dla których zeszlórocznej ustawie hipotecznej przez wysoki Sejm uchwalonej odmówioną była sankcyja Monarchy, a to w celu, aby sformułować sobie wskazówki, według których ułożyćby należało projekt ustawy nowej z nadzieją uzyskania jej sankcyi. Badając tedy te powody, komisja znalazła jeden tylko zarzut jasnym, a tym zarzutem jest, że Rząd uważa założenie ksiąg gruntowych przy sądach tylko kolegialnych, za urządzenie dla większej części ludności za zbyt uciążliwe; wszędzie bowiem, gdzieby zachodziła potrzeba przejrzania księgi gruntowej dla informacji, sądy i strony byłyby ustawicznie utrudzane i wstrzymywane. Z powodu skoncentrowania ksiąg hipotecznych wszystkich gruntów w obrębie sądu kolegiального leżących, utrudniłoby się — powiada Rząd — prowadzenie tychże a nadto Sądy kolegialne potrzebowałyby znacznego pomnożenia sił, by podołać nawałowi nowych czynności.

Z tego zarzutu wynika tylko to, że Rząd pragnąłby mieć urządzone księgi tylko przy sądach powiatowych jeżeli nie dla wszystkich już, to przynajmniej dla mniejszych posiadłości, dalej że Rząd pragnie zarazem uniknąć pomnożenia sił roboczych, a tem samem kosztów z tem pomnożeniem sił połączonych.

Komisya winna jest tak wysokiemu Sejmowi jak Rządowi odpowiedzieć na ten zarzut. Już zeszłoroczna komisya wyłuszczyła, że księgi gruntowe nie mogą być powierzone pojedynczym Sądom, bo siły jednego człowieka z nieznacznym zasobem pomocników nie są w stanie podołać i pracom dotychczasowym i nadto sprawom hipotecznym, któreby przybyły; tam zaś, gdzie siły niewydo-
łają, o odpowiedzialności mowy być nie może. Księgi hipoteczne są tego rodzaju urządzeniem dla praw własności i kredytu, iż zostawać muszą pod pieczę organów, któreby dawały dostateczną gwarancję pod względem ich wiarygodności.

Gdy przeto ustawa państwowa z dnia 25 lipca 1871 Nr. 95 D. p. P. nie ścieśnia w tej mierze kompetencyi sejmów krajowych, uważała zeszłoroczna komisya za takie organa zwierzchności hipoteczne przy sądach kolegialnych, a zwierzchności te mogłyby być albo oddzielnym urzędem hipotecznym albo też wydziałem sądu kolegialnego zajmującym się wyłącznie sprawami hipotecznymi. Projekt zeszłoroczny pragnął mieć i dlatego księgi gruntowe przy sądach kolegialnych, że rząd nie tylko nosi się ciągle z myślą zniesienia sądów pojedynczych a zaprowadzenia sądów kolegialnych, lecz nawet zatrzymując sądy powiatowe, będzie musiał koniecznie pomnożyć znacznie liczbę sądów kolegialnych w naszym kraju z powodu nowego postępowania w sprawach karnych i zaprowadzenia sądów przysięgłych. To też rząd nie uczynił zeszłorocznemu projektowi zarzutu, jakoby założenie ksiąg gruntowych przy sądach jedynie kolegialnych naruszało w czemkolwiek ustawę powszechną o księgach gruntowych; jeżeli zaś Rząd mniema, że takie urządzenie byłoby uciążliwe dla większej części ludności, to komisya mniema, że właśnie pod tym względem rząd powinien był iść za zdaniem Sejmu jako reprezentanta wszystkiej ludności w kraju. W każdym bowiem razie lepiej mieć księgi pewne i wiarygodne chociażby nieco mniej dogodne, jak nie mieć żadnych. Dla informacji, strony przedkładałyby zawsze sądowi albo wyciągi hipoteczne albo uchwały lub też sąd zażądałby w drodze rekwi-
zycji potrzebnych wyjaśnień. I dziwna rzecz, kiedy potrzeba takiej informacji zdarzyć się może zawsze w każdym sądzie co do większych posiadłości, to Rząd przecież utrzymuje nienaruszenie Tabulę lwowską jedyną na całą Galicyę instytucyę hipoteczną dla większych posiadłości. Wobec tego projekt zeszłoroczny nie zasłużył sobie wcale na zarzut zbytnej koncentracyi ksiąg hipotecznych.

Jeżeli zaś Rząd czyniąc ten zarzut powiada, że takie urządzenie wymagałoby i to zdaje się być głównym a raczej najgłówniejszym zarzutem — pomnożenia sił a zatem kosztów — to komisya wyznaje jawnie, że jeżeli Rząd nie zamierza nic lub tylko bardzo mało wydać na założenie i utrzymanie ksiąg hipotecznych w naszym kraju, to wszelkie jej projekta musiałyby pozostać bez skutku czyli innemi słowy, żadna komisya nie jest w stanie ułożyć projektu po myśli rządu.

I gdy Rząd nie daje nam żadnej wskazówki, czy chce mieć urządzone księgi gruntowe dla wszystkich bez różnicy posiadłości przy sądach powiatowych czy też tylko dla posiadłości mniejszych i gdy dalej zarzucając nam zbytnią koncentrację nie powiada, czy w razie zakładania ksiąg dla mniejszych posiadłości decentralizować zamierza także Tabulę krajową na sądy kolegialne czy też pozostawić ją statu quo, przeto komisya nie była w stanie wyrozumieć, jakiby projekt odpowiadał w tym względzie zamiarowi Rządu. Sejm nie miałby nic przeciwko temu, by Rząd zaprowadził księgi gruntowe przy sądach powiatowych, ale w takim razie musiałyby one zostawać pod zarządem oddzielnych zwierzchności hipotecznych (Grundbuchsbehörden czyli Grundbuchgerichte), na których czele stałby examinowany sędzia, zarządzający samodzielnie sprawami hipotecznymi, pod nadzorem Naczelnika powiatowego.

Komisya nie mogła wyrozumieć myśli Rządu i dlatego, że Rząd nie wykazał nam także środka, według którego możnaby założyć księgi gruntowe bez pomnożenia sił czyli bez kosztów.

W ościennych Prusach ogłoszono kilka dopiero temu miesięcy ustawę hipoteczną z dnia 5 maja 1872 r., która dopiero od 1 października b. r. obowiązywać zaczęła. Według tej tedy ustawy, która pod każdym względem jest wzorową, zaprowadzono tam w każdym obrębie Sądu obwodowego trzy oddzielne, samoistne od sądów niezależne urzędy hipoteczne (Grundbuchsämter) a mianowicie jeden przy każdym Sądzie obwodowym, jeden przy każdym Sądzie miejskim, jeden przy każdej deputacyi Sądu obwodowego, a każdy z tych urzędów składa się z examinowanego sędziego jako naczelnika, z urzędnika prowadzącego księgi (Buchführer), kilku pisarzy i kilku niższych urzędników. (§. 1 i 20 der Grundbuchordnung). W jednym przeto obwodzie zaprowadza rząd pruski trzy oddzielne urzędy hipoteczne, każdy z sześcioma co najmniej urzędnikami i co więcej ustawa pruska orzeka w §. 21 wyraźnie, że dla większych miast i obwodów minister założyć może więcej takich urzędów hipotecznych.

Jasną tedy jest rzeczą, że taka instytucya w Prusiech jest bardzo kosztowna i że rząd nasz na mylnej jest drodze mniemając, że mu się uda bez pomnożenia liczby urzędników a więc bez kosztów znacznych zaprowadzić i utrzymywać u nas księgi gruntowe. Pewną jest z drugiej strony rzeczą, że gdyby rząd przy każdym sądzie kolegialnym pomnożył etat urzędników już nie o 18 indywidualów, lecz nawet o liczbę nierównie mniejszą, toby ten nawał pracy z łatwością dał się pokonać. Kwestya kosztów wydaje się komisyi rzeczą tak mało znaczącą, że takowa nawet w rachubę wchodzić nie powinna. Księgi bowiem gruntowe staną się tak obfitem źródłem dochodów skarbowych, że już w pierwszych latach swego bytu opłacą rządowi sownie wydatki na nie wyłożone.

Wracając do urzędzeń pruskich dodać tu musi komisya jeszcze i to, że takie urzędy hipoteczne w Prusiech zakładają same z urzędu księgi gruntowe dla tych posiadłości, które dotychczas nie są w księgach publicznych zapisane, a to według rozporządzeń dla każdej prowincyi wydanych.

To nas prowadzi do zarzutu drugiego, jaki rząd uczynił naszej zeszłorocznej ustawie.

Ustawodawstwo co do wewnętrznego urządzenia ksiąg gruntowych pozostawiła ustawa zasadnicza z d. 21. grudnia 1867 zmieniającą ustawę o reprezentacyi Państwa z dnia 26-go lutego 1871. ejmóm krajowym.

Sejm nasz opierając się na tem prawie, ustanawiał w projekcie swoim ze względu na to, że u nas samoistnych urzędów hipotecznych niema, oddzielne przy każdym sądzie kolegialnym komisye, których zadaniem być miało sporządzić pierwsze wpisy do ksiąg gruntowych i w tym celu sprawdzać projekta tych wpisów przez delegowanego komisarza zrobione, i zadecydować o nich stanowczo, poczem dopiero komisya oddałaby urządzone w ten sposób księgi w całości lub częściowo Sądóm do użytku a przedewszystkiem do sprawdzenia wpisów przez komisye dokonanych w drodze postępowania sądowego według przepisów ustawy z d. 25. lipca 1871 N. 96 DPP. (§. 57. projektu).

Otóż, jeżeli projekt wyraźnie powiada, że to sądowe sprawdzanie wpisów komisyi ma się odbywać według przepisów ustawy wymienionej przez Sądy, to jasną jest rzeczą, że projekt nasz uszanował granice wskazane tą ustawą powszechną, że zatem komisya projektowana mając decydować stanowczo o wpisach pierwszych — mogła to czynić tylko jako komisya administracyjna a nie jako instancya tabularna.

Rząd jednak powiada iż projekt zeszłoroczny nie uwzględnia granic ustawy z d. 25, lipca 1871 N. 96 a to dlatego, iż projekt — są to słowa Rządu — oddzielając ściśle zakres działania komisyj kolegialnych od zakresu delegowanych jej komisarzy, normuje całe to postępowanie w taki sposób, jak gdyby po ułożeniu pierwszych wpisów hipotecznych nie miało już następować sprawdzanie a

ewentualnie sprostowanie takowych, gdyż zamiast zbadać tylko faktyczny stan, komisye te mają wydawać decyzye na podstawie dostarczonych im przez strony dokumentów tak, jak się załatwia podania tabularne. Jestto oczywiste niezrozumienie projektu naszego. Komisya hipoteczna przy sądzie kolegialnym a delegowany przez nią komisarz, to nie są dwa oddzielne organa, ale jeden organ administracyjny, tak iż każdy członek komisyi może być takim komisarzem delegowanym; komisya jednak jako kolegium bada, sprawdza i uzupełnia projekta pojedynczego komisarza i decyduje o nich stanowczo — bież dalszego odwołania — zawsze jednak jako władza administracyjna a nie jako instancya tabularna, a ta jej decyzya zmienioną i sprostowaną być może jeszcze zawsze w drodze postępowania sądowego według ustawy powszechnej z d. 25. lipca 1871, N. 96., o czem wyraźnie w §. 57 projektu jest mowa. A ponieważ właśnie to wrzekome nieuwzględnienie granic tej ustawy miało być według oświadczenia p. Komisarza rządowego w d. 26. b. m. w wysokim Sejmie złożonego głównym powodem niesankcjonowania projektu zeszłorocznego, to z żalem tylko skonstatować należy, że powód ten wyniknął jedynie z mylnego zrozumienia naszego projektu, a to nie jest już winą ani zeszłorocznej komisyi ani wysokiego Sejmu, bo §. 57 jest tak jasnym, iż już trudniej byłoby się zdobyć na jaśniejszą stylizacyą. Wszakże i do tego drugiego zarzutu domieścił rząd uwagę o kosztach i o owych siłach, bez których radby mieć urządzone księgi, na co jednak żadna komisya nieporadzi.

Dalszym zarzutem Rządu jest, że projekt nasz przyznaje Wydziałowi krajowemu przy ustanawianiu owych komisyj hipotecznych pewien współdział i wpływ, który mu z powołania jego w tych sprawach nie należy. Projekt zeszłoroczny uważając założenie ksiąg gruntowych za rzecz sądowo administracyjną kraju, zastrzegał Wydziałowi krajowemu mianowanie członków komisyj hipotecznych w porozumieniu z prezydentem Sądu wyższego, tudzież wyznaczenie dnia, w którym komisya hipoteczna czynność swą ma rozpocząć, lecz również w porozumieniu z prezydentem Sądu wyższego (§. 31. i 33. projektu), więcej nic. Jeżeli zaś takie niemal obojętne zastrzeżenie dla Wydziału krajowego w rzeczy administracyjnej krajowej ma przechodzić już zakres jego działania, to zaprawdę zamiarem jest chyba rządu założyć księgi gruntowe bez wiedzy Wydziału krajowego. Gdyby się to przynajmniej stało, ale cóż, kiedy rząd zrobiwszy nam ten zarzut nie zaprowadza tych ksiąg, a nawet nie raczył żadnego przedłożyć nam projektu lepszego; a trzeba wiedzieć, że Stany galicyjskie jeszcze w r. 1843, a następnie w r. 1844 prosiły o zaprowadzenie ksiąg gruntowych dla włościan, że nawet w r. 1845 wybrały one ad hoc komisję, że jednak ówczesny rząd zakazał jej aż do dalszego rozporządzenia przystępować do czynności; następnie, że w Sejmie naszym od r. 1865 stoi ta sprawa ciągle na porządku dziennym, i że rząd w innych krajach jak w Vorarlbergu i Bukowinie przedłożył takie projekta z swej strony. Szczególniejszym a oraz najbezzasadniejszym jest zarzut uczyniony projektowi zeszłorocznemu, jakoby nie zgadzał się on pod względem nowo utworzonej i w nim użytej terminologii z powszechną ustawą o księgach hipotecznych.

Otóż w tej mierze ma się rzecz tak. Ustawa powszechna z d. 25. lipca 1871 L. 95 D. P. P. ułożona jest w języku niemieckim. Nasza ustawa ułożona była w języku polskim, a w Namiestnictwie przetłumaczono ją na język niemiecki. Komisya chcąc się przekonać, na czemby polegał ów zarzut Rządu co do terminologii, zażądała tego tłumaczenia i przysłała do tego przekonania, że tłumaczenie to było rzeczywiście takie, iż się niezgadzało co do terminologii z ustawą powszechną. I tak n. p. w §§. 1. i 29. zamiast tłumaczyć wyraz „zwierzchność hipoteczna“, Grundbuchsbehörde albo Grundbuchsgericht, jakby to należało trzymając się textu niemieckiego ustawy powszechnej, przetłumaczono go na wyraz „Hypothekeninstanz“, którego to wyrazu ustawa powszechna nie zna. W §§. 4, 5, 6, 8, 12 i w dalszych zamiast tłumaczyć wyrazy „księga wykazów hipotecznych (księga główna)“ przez wyraz Hauptbuch albo Buch der Grundbucheinlagen, tłumaczono Hypothekenausweise, którego to wyrazu także ustawa powszechna nie zna.

W §. 2. i dalszych wyraz „nieruchomość“ tłumaczono unbewegliche Sache, zamiast Liegenschaft.

W §. 8. wyrazy „Stan i części składowe nieruchomości,“ tłumaczono *Beschaffenheitsstand und die Bestandtheile der unbeweglichen Sache*, zamiast *Stand und die Bestandtheile der Liegenschaft*.

Otoż te i inne niewłaściwości w tłumaczeniu projektu zeszlórocznego popełnione przez tłumacza stały się między innymi przyczyną owego zarzutu, zarzutu — jak wykazano zupełnie bezasadnego, bo projekt żadnej nowej nie tworzył i niewprowadzał terminologii, lecz tylko tłumacz projektu naszego nie trzymając się terminologii ustawy powszechnej, tłumaczył zupełnie dowolnie naszą ustawę. Przypuściwszy jednak, że zarzut ten zaczerpnięty był nie z owego tłumaczenia na język niemiecki naszego projektu, lecz z oryginału naszego projektu, a to na podstawie, jakoby terminologia projektu naszego nie zgadzała się z terminologią polską przez tłumacza ustawy powszechnej w Ministerstwie sprawiedliwości przyjętą — to w tym razie chodziłoby już tylko o to, która terminologia polska jest lepsza, czy naszego projektu, czy też owego tłumacza w Ministerstwie.

Komisya zestawiała i porównywała tedy obiedwie te terminologie i przysłała znowu do tego przekonania, że tłumaczenie ustaw powszechnych dokonywane w Ministerstwie nie tylko nie zgadza się z duchem języka polskiego, lecz jest prawie zawsze pogwałceniem kardynalnych jego zasad. Tłumacz wytwarza sobie terminologią sam, nie radząc się nigdzie ani dzieł prawniczych polskich ani terminologii, czy to w Królestwie polskiem, czy w byłej Rzeczypospolitej Krakowskiej używanej, tłumaczy bez skrupułu wyraz za wyrazem, niezważając na szyk języka polskiego, nie znając nawet jego gramatyki i tworzy w końcu ustawodawcze dzieło, którego nikt w kraju zrozumieć nie zdoła. Ztąd to pochodzi, że prawie nikt w kraju nie sprowadza, chyba dla ciekawości, dziennika praw państwa w języku polskim, bo z tłumaczenia tego niema żadnego pożytku i prawie każdy woli raczej mieć tenże dziennik w języku niemieckim, bo ten łatwiej zrozumie.

Ustawy o księgach gruntowych z d. 25. lipca 1871 Nr. 95 i 96 nie stanowią w tej mierze wyjątku na lepsze. Tłumacz użył tam terminologii złej i językowi ustawodawczemu polskiemu nieznaney. I tak n. p. w §. 2. zamiast powiedzieć księga główna składa się z wykazów hipotecznych (*Grundbuchseinlagen*) — tłumacz powiada: księga główna powstaje z kart hipotecznych; w §. 4. tłumacz nazywa *Aufhebung der bürgerlichen Rechte*, uchYLENIEM, zamiast zniesieniem praw hipotecznych; w §. 8. wpis hipoteczny (*Eintragung*) nazywa tłumacz wniesieniem hipotecznem w §. 20. wyraz *Anmerkung* nazywa tłumacz zamiast adnotacya, zapisaniem hipotecznem; w §. 31. i dalszych nazywa *Einverleibung* i *Vormerkung* zamiast intabulacją i prenotacją, wpisem i zastrzeżeniem i t. p.

Taka terminologia wprowadza tylko zamęt w polskiej terminologii prawniczej, bałamuci umysły, a język polski tak poważny, tak jędrny, tak ścisły i wyrobiony w prawnictwie staje się przez niesumienną fabrykację wyrazów i przez nadawanie mu zwrotów i szyku języka niemieckiego, niejasnym i niezrozumiałym, dziwaczny, jednym słowem, niepolskim.

Jeżeli więc Ministerstwo zestawilo nasz text polski, z owym przekładem ustawy powszechnej na język wrzekomo polski w Ministeryum dokonany, toć naturalnie, o zgodności jednej terminologii z drugą również nie mogło być mowy. Sejm nasz, nie uchwali nigdy takiej nstawy, któraby brała sobie za wzór owo tłumaczenie dziennika praw państwa.

Z tego się okazuje, że zarzut, co do niewłaściwej terminologii wychodzi raczej na spór o lepszość języka, a w tej mierze Wiedeń nie może być dla nas żadną powagą.

Wszelako wszystkie te zarzuty nie byłyby komisji hipotecznej wstrzymały od wejścia w rozbiór ponowny sprawy ksiąg gruntowych, a wszczególności od zajęcia się in merito wnioskiem posła Kabata, gdyby nie uwaga, jaką uczyniło Ministerstwo na końcu szeregu swoich zarzutów.

Ministerstwo sprawiedliwości wyznaje, że nie mogąc się zgodzić na podstawę naszego projektu, którą uważa za niewłaściwą, nie wchodziło szczegółowo w ocenianie pojedynczych jego postanowień. Dodatek ten znaczy poprostu tyle, że Ministerstwo nie uznało nawet za rzecz potrzebną, a może i siebie godną zastanowić się nad szczegółami naszego projektu.

Wobec takiej odprawy ogólnikowej, komisya pozbawioną była wszelkiej dalszej wskazówki, w czemby jej projekt dawniejszy zmienić, uzupełnić lub uprościć należało. Nie chcąc przeto wysokię o Sejmu narażać na ponowne odrzucenie jego pracy, a niemogąc dla braku wskazówek jasnych sformułować sobie swego zadania, postanowiła przedłożyć wysokię Sejmowi wniosek zawierający w sobie, najprzód wezwanie Namiestnictwa, ażeby niniejsze sprawozdanie Ministerstwu Sprawiedliwości w całej jego osnowie zakomunikowało, następnie wezwanie Rządu, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył projekt do ustawy hypotecznej dla naszego kraju.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić :

Sejm wzywa :

1. C. k. Namiestnictwo, ażeby niniejsze sprawozdanie Ministerstwu Sprawiedliwości w całej jego osnowie zakomunikowało.

2. C. k. Rząd, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi projekt do ustawy, o założeniu ksiąg gruntowych w królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Czajkowski,

Przewodniczący.

Rydowski

Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisyi edukacyjnej w przedmiocie ustawodawstwa szkolnego.

Wysoki Sejmie!

Załączony obok projekt ustawy „O stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych“ odnosi się do drugiej połowy elaboratu Rady szkolnej krajowej, wniesionego przez posła Czerkawskiego i towarzyszków, tudzież przez Wydział krajowy, jako substrat do ustawy mającej w kraju naszym uporządkować szkolne stosunki ludowe na podstawie zasad przyjętych przez ustawę państwową z dnia 14. maja 1869. r. Elaborat ten Rady szkolnej krajowej uznała komisya edukacyjna z różnych przyczyn za potrzebne rozdzielić na dwie osobne ustawy. Jedną z nich — „O zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o uczęszczaniu do szkoły“ — przedłożyła już komisya wysokiej Izbie wraz z sprawozdaniem posła Czerkawskiego; drugą ma zaszczyt przedłożyć wysokiej Izbie obecnie, a zarazem podać kilka wskazówek względem stosunku, jaki zachodzi między terażniejszą ustawą tej redakcją, a elaboratem Rady szkolnej krajowej w jego pierwotnej postaci, począwszy od artykułu 46. do końca.

Różnice między jedną a drugą redakcją ograniczają się (pominąwszy dwie ważne okoliczności) po większej części do mało znaczących odmian. W odmianach tych chodziło komisyi edukacyjnej o dokładniejsze określenie i dobitniejsze sformułowanie orzeczeń, osnowę ustawy stanowiących — o usunięcie stylizacji, któraby mogła przez niższe organa wykonawcze czasem i mylnie być rozumiana — tu i owdzie nakoniec o sprostowanie szczegółów, które ze strony wysokiego Rządu wskazano jako rzeczy potrzebujące modyfikacji lub większego do ogólnych zasad zbliżenia. Za wskazówkami temi poszła komisya tem chętniej, że nie tyczyły one wewnętrznej istoty rzeczy, lecz tylko formy.

W niektórych względach okazała się jednakże konieczność uzupełnienia materiału komisyi przekazanego nowo dodanemi określeniami: takimi są mianowicie artykuły 9, 32, 39, 50 i 52. Konieczność tych uzupełnień zostawia sobie komisya okazać, jeżeli tego potrzeba będzie, przy ustnej rozprawie.

Również odkłada do szczegółowego ustnego sprawozdania uzasadnienie mniej znaczących odstępień od przedłożonego Rady szkolnej projektu, jakie za potrzebne uznała w artykułach: od 3 do 6, 8 i 37. Do tejsze kategorii mniej zasadniczych odmian należą zastrzeżenia, dołączone do osnowy artykułu 33 (dawniejszego 79), 34 (80) i 43 (88); nakoniec zupełne wypuszczenie dawniejszego artykułu 63.

Jedynie ważne, bo istotnej zasady dotyczące zmiany przedłożonego elaboratu znajdzie wysoka Izba w artykułach 11 — 13 i 15 (dawniejsze art. 56 — 59 i 61), a następnie w artykułach 48 i 49, które wchodzą na miejsce dawniejszych artykułów 93, 97 i 98, tudzież 94.

Pierwsze (t. j. art. 11 — 13 i 15) odnoszą się do płac rocznych nauczycielskich, drugie (t. j. art. 48 i 49.) do przepisów emerytalnych.

Elaborat Rady szkolnej krajowej normuje wyższe płace, aniżeli niniejszy projekt komisji edukacyjnej, i opiera je jedynie na stopniowej różnicy szkół, a raczej na ilości klas czyli na liczbie nauczycieli w tychże szkołach nauczających. Komisja edukacyjna, nie chcąc kraju obarczać zbyt wielkimi ciężarami, zniżyła w projekcie swoim te płace, ale je oparła na sprawiedliwszej postawie, t. j. na stosunkach liczby ludności i odpowiednich temu cenach potrzeb życia i tym sposobem do płac nauczycielskich zastosowała zasady, które się więcej liczą z rzeczywistością stosunków wpływających na dolę każdego nauczyciela.

Zmiany poczynione w przepisach emerytalnych wychodzą wszystkie na korzyść stanu nauczycielskiego i zostały podyktowane życzeniem poprawienia ile możności i w tej mierze losu osób do niego należących.

W taki sposób dokonawszy zlecenia sobie poruczonego, przedkłada komisja edukacyjna wysokiej Izbie uwagi powyższe z prośbą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić obok załączoną ustawę.

Lwów dnia 27. listopada 1872. r.

Przewodniczący
Dr. J. Majer.

Sprawozdawca
Malecki.

Ustawa

z dnia

O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi rozporządzam co następuje:

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

Art. 1.

Rada szkolna krajowa nadaje posady rzeczywistych tak nauczycieli w ogóle, jak i młodszych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych na podstawie prezenty Rad szkolnych miejscowych, gmin albo osób do tego uprawnionych.

Prawo prezentowania nie może jednak uwłączać zastrzeżeniom artykułu 8. przyznającego Radzie szkolnej krajowej prawo przenoszenia nauczycieli z jednej posady na drugą, jeżeli się to ze względu na dobro szkół okazuje potrzebnem.

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Jeżeli gmina własnym nakładem, t. j. bez współdziałania obszaru dworskiego lub też gmin innych i bez pomocy funduszu szkolnego okręgowego lub krajowego, utrzymuje publiczną szkołę ludową: wówczas wykonywa prawo prezentowania nauczycieli sama wyłącznie. We wszystkich przeciwnych razach służy to prawo Radzie szkolnej miejscowej.

Nauczycieli utrzymywanych z funduszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa.

Osoby prywatne, korporacje, instytucje i obszary dworskie, przyczyniające się stałą prestacyą

roczną do utrzymywania szkoły, rozrządzają przy udzielaniu prezenty taką ilością głosów, jaka odpowiada stosunkowi wartości pieniężnej ich prestacyi do sumy nakładów na szkołę. Każdy zaś z uczestników, który zalega od dwóch lat z uiszczeniem należności swojej, traci prawo powyższe, dopóki zaległej należności nie uiści, albo też uwolnienia od niej w drodze właściwej sobie nie wyjedna.

Wszelkie inne prawa prezentowania, wynikające z jakichbądź tytułów, ustają z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy.

Art. 3.

Skoro zawakuje posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tem Radę szkolną okręgową, która zajmie się ogłoszeniem konkursu.

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym, a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgową i to uzna za potrzebne.

W konkursie należy :

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej ;
- b) oznaczyć termin przynajmniej sześciotygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym ;
- c) oznajmić, że kandydaci będący już w służbie mają podania swoje wnosić za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem. Podania spóźnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dowody nie będzie się uwzględniać,

Art. 4.

Rada szkolna okręgową zbiera wszystkie podania. Jeżeli się znajdują takie pomiędzy nimi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody lub też pochodzą od kandydatów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania takie przedewszystkiem odrzuca. Resztę podań najdalej w trzy tygodnie po upływie konkursowego terminu udziela wykonawcom prawa prezenty (art. 2.) do wyboru,

wymieniając tych kandydatów, których uznaje za najgodniejszych opróżnionej posady.

Jeżeliby się o jaką posadę nie zgłosiło dwóch nawet kandydatów uzdolnionych, należy się odnieść do Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, czy można przystąpić do prezentowania nauczyciela, czy przeciwnie nowy ogłosić konkurs.

Art. 5.

Gmina, Rada szkolna miejscowa lub pojedyncze osoby, prawo prezentowania mające, powinny najdalej w cztery tygodnie przesłać Radzie szkolnej okręgowej prezentę wraz z wszystkimi podaniami sobie doręczonemi, poczem akta te niezwłocznie przedkładają się Radzie szkolnej krajowej.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa wyda patent nominacyjny przedstawionemu kandydatowi, jeżeli nie ma przeciw niemu nic do zarzucenia i poleci równocześnie, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej roty, i aby mu wypłacano należność. Przewodniczący zaś Rady szkolnej miejscowej lub jego zastępca wprowadzi go do szkoły.

Jeżeli zaś Rada szkolna krajowa uzna, że dokonany wybór nie jest odpowiedni, w takim razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia, i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam, czy też inny mniej uzdolniony na tę posadę zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową.

Art. 7.

Jeżeli ci, którzy mają prawo prezentowania, nie oświadczą się w terminie przypisanym (art. 5), może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 8.

Każde mianowanie nauczyciela, jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza to przecież możliwości przeniesienia nauczycieli ze względów służbowych na inne

posady, byleby przytem (w razie, jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem ich winy art. 22) nie ponosili nauczyciele uszczerbku w pobieranej przez nich płacy.

Przy przenoszeniach z urzędu przestrzegać należy, równie jak przy mianowaniu, praw przedstawiania i prezentowania.

Art. 9.

Powyższe zasady mianowania nauczycieli tyczą się także nauczycielek.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych mianuje Rada szkolna okręgowa w opisany powyżej sposób, lecz bez poprzedniego ogłoszenia konkursu. Tak samo mianuje nauczycielki robót ręcznych tam, gdzie albo nie ma osobnej szkoły żeńskiej, albo ją powierzono osobom płci męskiej.

Bez konkursu również przyznaje się nauczycielom co lat 5 dodatki do płacy i posuwa się ich na wyższe stopnie płacy w szkołach tej samej kategorii.

Tytuł II.

O płacach nauczycieli i innych służbowych korzyściach.

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych dzielą się na następujące klasy :

A. W szkołach pospolitych :

- I. klasa, w gminach z ludnością przechodzącą 20.000, 500 zł. a. w.
- II. klasa, w gminach z ludnością od 10 do 20.000 400 zł. a. w.
- III. klasa, z ludnością od 2 do 10.000, 350 zł.
- IV. klasa, z ludnością niżej 2.000, 300 zł.

B. W szkołach wydziałowych :

- I. klasa, w gminach z ludnością wyższą od 20.000, rocznie 700 zł. a. w.
- II. klasa, z ludnością od 10 do 20.000, 600 zł.
- III. klasa, z ludnością niższą od 10.000, 500 zł.

Wszystkie powyższe kwoty uważać trzeba za minimum rocznych stałych płac nauczycielskich.

Art. 12.

Oprócz powyższej płacy będzie Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rad okręgowych przyznawać z funduszu szkolnego krajowego nauczycielom za każde 5 lat nienagannej przy publicznych szkołach ludowych służby osobny dodatek pięcioletni, który dla wszystkich rzeczywistych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. ustanawia się na 50 zł., dla nauczycieli gmin klasy II. na 40 zł., dla nauczycieli gmin klasy III. na 30 zł., na koniec dla nauczycieli gmin klasy IV. na 25 zł. a. w.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem tej ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy 5-letni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez 15 lat w publicznej szkole ludowej nieprzerwanie i nienagannie służyły. Wszystkim innym już dawniej stale zamianowanym nauczycielom przyznawać się on będzie dopiero z ukończonym piętnastym rokiem służby.

Art. 13.

Niemniej pobiera oprócz stałej płacy nauczycielskiej, dyrektor szkoły wydziałowej 8-klasowej dodatek do płacy w ilości 200 zł.; kierownik każdej szkoły wydziałowej osobnej, jakoteż starszy nauczyciel szkoły ludowej pospolitej, wyżej w klasie I. objęty, dodatek w ilości 100 zł. a. w., tudzież nauczyciel klasy II. i następnych 50 zł. a. w. rocznie, a to z funduszu szkolnego miejscowego.

Dodatek ten wlicza się tylko rzeczywistym dyrektorom, względnie starszym nauczycielom, przy wymierzaniu emerytury.

Art. 14.

Każda szkoła ludowa, w której nauka religii wymaga przynajmniej 17 godzin tygodniowo, będzie miała osobnego katechetę.

Rada szkolna krajowa wyznaczy mu stosownie do zajęć jego płacę roczną 300—500 zł.

Art. 15.

Płaca młodszego nauczyciela, bądź stale, bądź tymczasowo umieszczonego, wynosi 60% płacy nauczyciela rzeczywistego szkoły, przy której młodszemu ten nauczyciel pełni służbę. W żadnym jednak razie nie może być niższą od 200 zł.

Płacę młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą filialną, ustanawia się na 250 zł. a. w. rocznie.

Art. 16.

Każdemu dyrektorowi, starszemu nauczycielowi, tudzież nauczycielowi, który sam jeden w szkole naucza, należy się wolne pomieszkanie, ile możliwości w budynku szkolnym, a składające się dla pierwszego z 3 pokoi, a dla reszty z 2 pokoi prócz kuchni i spiżarni.

W braku pomieszkania należy im się wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku.

Art. 17.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych będą pobierać stałe wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym szczególnym wypadku.

Art. 18.

Osobom zajmującym posady nauczycielskie tak stałe jak i tymczasowe, niewolno przyjmować takich zajęć ubocznych, któreby uwłaczały ich stanowi lub czyniły uszczerbek ich obowiązkom służbowym.

Organistostwo, dziakostwo, pisarstwo gminne i pokątne, a niemniej udzielanie korepetycyj szkolnych jest im bezwarunkowo wzbronione.

Rada szkolna okręgowa wyznaczy przekraczającym ten zakaz termin 6-tygodniowy, w którym mają albo porzucić zatrudnienie wzbronione albo ustąpić z posady.

Art. 19.

Czysty dochód z pól ornych, łąk, pastwisk i innych gruntów przydanych do szkoły, wykazany

według zasad katastralnych, wlicza się po straceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami, do płacy nauczyciela.

Dopóki oszacowanie katastralne nie będzie przeprowadzone, ma Rada szkolna okręgowa przy zakładaniu szkół lub przeistaczaniu ich w etatowe obliczać te dochody według orzeczenia znawców.

Art. 20.

Płace wraz z dodatkami pobierają nauczyciele i dyrektorowie z góry, emerytury zaś z dołu.

Tytuł III.

O karach dyscyplinarnych i wydalaniu ze służby.

Art. 21.

Nauczyciela wykraczającego w czemkolwiek przeciw swym obowiązkom skarci sam kierownik szkoły ustnie, a w ważniejszych wypadkach Rada szkolna okręgowa piśmiennie, przyczem należy mu wskazać następstwa, na jakieby się naraził powtórnem przewinieniem, Rada zaś szkolna krajowa karze wykraczających nauczycieli według okoliczności w drodze dyscyplinarnej.

Art. 22.

Kary dyscyplinarne są następujące :

- a) nagana;
- b) odjęcie kierownictwa szkoły lub przeniesienie na inną posadę i
- c) oddalenie od służby.

Art. 23.

Naganę należy dawać na piśmie z groźbą użycia surowszych środków w razie ponownej przewiny. Po upływie 3 lat dobrego zachowania się nauczyciela traci dana mu nagana swoje znaczenie.

Art. 24.

Za karę może także urzędowanie dyrektora albo starszego nauczyciela być odjęte, przez co ukarany zostaje napowrót zaliczony do kategorii zwykłych nauczycieli.

Art. 25.

Tak w tym wypadku, jak niemniej w razie przeniesienia za karę na inną posadę, należy oznaczyć w orzeczeniu stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono.

Art. 26.

Zanim zapadnie orzeczenie w sprawie dyscyplinarnej, należy zbadać dokładnie istotę czynu. Uskuteczni to bądź Rada szkolna okręgowa, jużto z własnej inicjatywy, już z polecenia Rady szkolnej krajowej, bądź wydelegowana przez ostatnią komisya śledcza.

Sprawdzoną istotę czynu należy przedstawić obżałowanemu.

Usprawiedliwienie się jego ustne ma się wciągnąć do protokołu, a gdyby je podał na piśmie, załączyć do aktów.

Jeżeli usprawiedliwienie się to będzie uznane za dostateczne, należy go uwiadomić na piśmie, że jest niewinnym co do zarzuconego mu przestępstwa.

Art. 27.

W sprawach dyscyplinarnych stale lub tymczasowo zamianowanych dyrektorów i starszych nauczycieli, tudzież nauczycieli rzeczywistych wszelkiej kategorii, a niemniej w sprawach dotyczących przyznania odroczenia lub odmówienia dodatków pięcioletnich, orzeka Rada szkolna krajowa.

Wszelkie zaś sprawy dyscyplinarne nauczycieli tymczasowych należą do zakresu rad szkolnych okręgowych.

Art. 28.

Na usunięcie z posady skazać można tylko tego nauczyciela, który mimo poprzedniego w drodze dyscyplinarnej ukarania, dopuścił się ponownie opieszałości lub innych wykroczeń w służbie.

Art. 29.

Nauczyciela skazanego sądownie na karę, połączoną z utratą prawa obieralności do reprezentacji gminnej, usunie Rada szkolna krajowa z posady bez śledztwa dyscyplinarnego.

Art. 30.

Gdyby tego wymagała powaga stanu nauczycielskiego, może Rada szkolna krajowa odjąć obwi-

nionemu nauczycielowi podczas śledstwa dyscyplinarnego urzędowanie i płacę.

Tak samo należy postąpić, jeżeli nauczyciel jest w śledztwie o zbrodnię lub przestępstwo hańbiące.

Odwołanie się przeciw temu postanowieniu nie wstrzymuje wykonania.

Art. 31.

W ciągu takiego odjęcia urzędowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby. Uniewinnionemu ma się zwrócić cała niewypłacona należność.

Art. 32.

O każdym oddaleniu ze służby szkolnej ma się donosić Ministrowi wyznań i oświecenia celem uwiadomienia o tem władz innych krajów reprezentowanych w Radzie Państwa.

Tytuł IV.

O przenoszeniu nauczycieli w stan spoczynku, wyznaczaniu im pensyj wysłużonych, i zaopatrywaniu wdów i sierot po nauczycielach.

Art. 33.

Nauczyciela (nauczycielkę) można przenieść w stan spoczynku na jego własną prośbę albo z urzędu, jeżeli po nienagannej służbie dla podszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków.

Po 40-letniej nienagannej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku na jego własne żądanie.

Art. 34.

Dobrowolne zrzeczenie się posady lub samowolne jej opuszczenie pozbawia prawa do emerytury.

Do zawarcia ślubów małżeńskich przez starszą nauczycielkę lub nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela nie mającego stałej posady, potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej okręgowej. Śluby bez

takiego przyzwolenia zawarte, będą uważane za dobrowolne zrzeczenie się posady.

Art. 35.

Tylko z końcem kursu lub roku szkolnego można dobrowolnie zrzec się posady albo przejść w stan spoczynku, wyjąwszy, gdyby Rada szkolna krajowa w szczegółowych wypadkach osobnem pozwoleniem zarządziła inaczej.

Równocześnie z tem ma się odbyć oddanie budynków i gruntów należących do uposażenia szkoły.

Co do pożytków niezebranych z pól i ogrodów należy postąpić jak w razie śmierci nauczyciela (art. 45.)

Art. 36.

Stale umieszczeni nauczyciele, nauczycielki i młodsi nauczyciele mają prawo do emerytury, a wdowy i sieroty po nauczycielach i młodszych nauczycielach prawo do zaopatrzenia.

Art. 37.

Wymiar emerytury zależy z jednej strony od wysokości płacy, a z drugiej od lat służby. Co do pierwszego będzie skalą płaca wraz z wszystkimi dodatkami pięcioletnimi, jakoteż dodatkami za kierownictwo (art. 13.) które nauczyciel pobiera w chwili przeniesienia w stan spoczynku. Co do drugich policzy mu się wszystkie lata spędzone przy szkołach etatowych, począwszy od pierwszego, choćby tymczasowego mianowania na posadę nauczyciela lub młodszego nauczyciela.

Przerwa w służbie zaszła bez powodu ze strony nauczyciela nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych.

Art. 38.

Nauczyciel rzeczywisty i młodszy nauczyciel rzeczywisty, który nie wysłużył lat jeszcze dziesięć, nie ma prawa do emerytury i dlatego otrzyma jedynie odprawę, równającą się półtorarocznej należności, obliczonej według artykułu poprzedniego. Po wysłużonych 10 latach dostaje emeryt $\frac{1}{4}$ część, a za każdy rok dalszy jeszcze $\frac{1}{40}$ część należności, obliczonej jak wyżej.

Art. 39.

Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe.

W ostatnim razie, jeżeli przyczyna, dla której przeniesienie to nastąpiło, została uchylona, powinien ten, którego to dotyczy, na wezwanie Rady szkolnej krajowej albo wstąpić na nowo do służby szkolnej, albo też musi zrzec się emerytury.

Art. 40.

Wdowy i sieroty tak po rzeczywistych nauczycielach jak i rzeczywistych młodszych nauczycielach mają wtedy tylko prawo do zaopatrzenia, jeżeli ich mężowie lub ojcowie mieli prawo do emerytury.

Wdowy przeto i sieroty po nauczycielach lub młodszych nauczycielach, którzy nie wysłużyli jeszcze lat 10, dostaną tytułem odprawy $\frac{1}{4}$ część, a jeżeli wdowa ma dzieci, otrzyma połowę należytości męża, obliczonej według art. 38.

Art. 41.

Wdowie po nauczycielu, który służył lat 10, albo więcej, należy się roczne zaopatrzenie, wynoszące $\frac{1}{3}$ część rocznej płacy jego ostatniej, o ile takowa miała się liczyć przy wymiarze emerytury.

Jeżeli zaś małżeństwo było zawarte już po przeniesieniu w stan spoczynku nauczyciela, lub z winy żony nastąpił rozwód sądowy, nie ma wdowa prawa do zaopatrzenia.

Wrazie ponownego małżeństwa może sobie wdowa albo zastrzedz zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

Art. 42.

Wdowa mająca prawo do zaopatrzenia otrzyma na każde po zmarłym mężu pozostałe dziecko dodatek na wychowanie, który tak należy wymierzać, aby zaopatrzenie wdowy wraz z wszystkimi dodatkami nie przewyższało połowy ostatniej płacy męża.

Wysokość dodatku na wychowanie każdego dziecka oznacza Rada szkolna krajowa.

Dodatek na wychowanie ustaje, gdy dziecko skończy lat 20 lub inne uzyska utrzymanie.

Art. 43.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela także już nie żyje lub nie ma prawa do zaopatrzenia, wów-

czas należy się dzieciom zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat 20 i nie mają innego utrzymania, zasiłek na wychowanie, obliczony według tego, czy wdowie dostałaby się tylko odprawa, czy też zaopatrzenie.

W pierwszym wypadku dostają dzieci taką samą odprawę, a w drugim pobierają wszystkie razem corocznie $\frac{1}{6}$ część ostatniej płacy ojca według wymiaru art. 38.

Udzielanie tego zasiłku ustaje wtedy dopiero, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka, które nie doszło lat 20.

Powyższe zasady stosują się i do sierót po nauczycielce mającej prawo do emerytury.

Art. 44.

Jeżeli wdowa po nauczycielu pójdzie ponownie za mąż, dostają dzieci zamiast dodatku na wychowanie zaopatrzenie według wymiaru art. 43.

Art. 45.

Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego, lub dostają kwartalną ratę pobieranej przezeń spłaty za pomieszkanie.

Jeżeli do uposażenia szkoły należą grunta, dostają się pożytki z nich spadkobiercom zmarłego w czynnej służbie nauczyciela wtedy jedynie, gdy śmierć zaszła między 1. czerwca a 31. października. W każdym innym czasie należy im się tylko zwrot wydatków poniesionych dla osiągnięcia owych pożytków.

Art. 46.

Jeżeli ostatnia płaca nauczyciela wraz z dodatkami pięcioletniemi nie przenosi 600 zł. a. w. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i potrzeby na pogrzeb, należy się spadkobiercom $\frac{1}{4}$ część owej płacy jako kwartał pogonny.

Art. 47.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dotychczasowych szkół w etatowe utracą swe posady, a niemniej ich wdowy i sieroty, mają prawo do takich jedynie zapomóg, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dotąd obowiązujących.

Art. 48.

Nauczyciele dotychczasowi, którzy po przestoczeniu teraźniejszych szkół w etatowe przejdą na nowy etat, uważać się będą pod względem prawa do emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierot z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu pod tym etatem służbę swoją rozpoczęli. Zapłacić jednakże mają funduszowi owe mu jednorazową kwotę, równającą się 2 procentom od każdorocznej płacy przez wszystkie lata poprzedniej służby nauczycielskiej. Spłata tej kwoty uiszczana być może ratami za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

Art. 49

Celem uzyskania środków na emerytury, dla nauczycieli szkół ludowych i na zaopatrywanie wdów i sierot po nich pozostałych, utworzy się osobny krajowy fundusz szkolny emerytalny do którego będą wpływać :

- a) dochód z majątku zakładowego,
- b) stały corocznie udzielany dodatek z funduszu szkolnego krajowego,
- c) oszczędzone na wydatkach zwyczajnych kwoty, pozostające przy zamknięciu corocznych rachunków funduszu szkolnego krajowego,
- d) zapisy i darowizny na ten cel przeznaczone,
- e) Intercalaria od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, starszego nauczyciela lub nauczyciela w ogóle (art. 45. 46.) albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela,
- f) spłaty kwot dwuprocentowych powyżej oznaczonych w art. 48,
- g) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu tejże 10% nadwyżki, oprócz tego zaś corocznie 2% od rocznej płacy,
- h) dodatek z funduszu krajowego, o ile wpływy z powyższych źródeł nie starczą na pokrycie rocznych wydatków.

Art. 50.

Jeżeli nauczyciel przed ukończeniem 10 lat służby, do emerytury dającej prawo, umrze albo też odprawiony zostanie, należy mu lub spadkobiercom jego zwrócić wkładki, jakie do funduszu emerytalnego uiszczył.

Art. 51.

Zarząd funduszu emerytalnego należy do Rady szkolnej krajowej, która wyda szczegółowe instrukcje o wybieraniu należytości funduszowych i o ich obrocie.

Zarząd winien zbierającym się co 3 lata krajowym konferencyom nauczycielskim przedkładać wykaz stanu majątkowego i obrotu funduszu emerytalnego, i ogłasza co rok zamknięcie rachunków.

Art. 52.

Miasta rządzące się własnym statutem mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny, mają jednakże przy wymierzaniu odpraw i emerytur nauczycieli, jakoteż zaopatrzeń pozostałych po nich, wdów i sierot postępować w myśl artykułów powyższych.

W takim razie wpływy w art. 49 od *d* do *g* wymienione, mają się wnosić do ich własnej kasy.

Art. 53.

Dochody funduszu emerytalnego należy przede wszystkim obracać na wydatki bieżące, do których fundusz ten w myśl niniejszej ustawy jest obowiązany, resztę kapitalizować i wcielać do majątku zakładowego.

Art. 54.

Ustawa niniejsza staje się prawomocną równocześnie z ustawą o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych.

Z wniściami w wykonanie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotów w tej ustawie objętych, o ile się orzeczeniom jej sprzeciwiają lub też niemi zostały zastąpione.

Art. 55.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Ministrowi wyznań i oświecenia.

Alecsat LXVI

Sprawozdanie

Komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego a) projektu dróg, których budowa za nagłą uznana została i b) o wnioskach Wydziału krajowego wykonania teŝe budowy się tyczących.

Wysoki Sejmie!

Podczas przeszłorocznej Sesi uznał Wysoki Sejm w skutek wniosku Wydziału krajowego i odnośnego sprawozdania komisji drogowej uchwałami z dnia 14. i 16. Października 1871. czternaście dróg krajowych za takie, które przed wszystkim innemi mają być budowane.

W tym celu polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu :

1. aby jak najspieszniej wypracował projekta, plany i kosztorysy tych dróg, tudzież, by przedsięwziął potrzebne kroki do uzyskania wymaganego ustawą do zakładania nowych dróg krajowych przyzwolenia władz politycznych i wojskowych ;

2. aby zbadał kwestye budowania dróg ŝelaznych tak zwanych wicynalnych w okolicach w których materyał dla dróg murowanych staje się zbyt kosztownym ;

3. aby na podstawie kosztorysów przeprowadził rokowania celem zaciągnięcia pożyczki krajowej w kwocie czterech milionów, a wyniki tych rokowań Sejmowi na najbliższej Sesi do zatwierdzenia przedłożył.

Z poleconych mu czynności wywiązał się Wydział krajowy w sposób ze wszech miar uznania godny.

Instrukcyja trasującym inżynierom z biura technicznego Wydziału krajowego przed rozpoczęciem robót wydana — odznacza się szczególnie co do bliższego określenia kierunku dróg w każdym ustępie dążnością, by drogi przy zachowaniu koniecznych wymogów dróg krajowych, jak najmniejszym kosztem zbudowane być mogły, a raporta peryodyczne przez inżynierów składane, a przez przełożone im organa ściśle badane, niemniej akta, tyczące się tych dróg świadczą, że dążeniem inżynierów było, w każdym względzie zastosować się do instrukcyi otrzymanej. Co do zezwolenia do budowy nowych dróg u władz politycznych i wojskowych — takowego w dwóch odmówiono wypadkach, mianowicie: przy drodze z Mierówki do Krasnego, gdzie nie dozwolono ze względów strate-

gicznych prowadzić drogi prawym brzegiem Bugu i przy drodze Lubycza — Uhnów — Bełż — Sokal, gdzie z tych samych względów nie dozwolono prowadzić drogi prawym brzegiem Sołokii.

Na wezwanie wysokiego Sejmu, by c. k. Rząd budowę drogi ze Zboisk do Stojanowa — z Tarnowa do Szczucina — z Krystynopola do Dołhobyczowa i z Nadbrzezia do Rzeszowa kosztem skarbu Państwa w drodze właściwej wyjednał, otrzymano odpowiedź odmowną z powodu, że Pan Minister spraw wewnętrznych, ani wobec Najjaśniejszego Pana, ani wobec Rady Państwa za budowaniem rzeczonych dróg z funduszków państwowych przemawiaćby nie mógł.

Komisya drogowa z ubolewaniem konstatuje takie zapoznanie interesów krajowych i państwowych ze strony c. k. Rządu i rezolucyę w tym względzie wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Przystępując do zbadania pojedynczych tras przez Wydział krajowy proponowanych, komisya drogowa w celu przedłożenia wys. Sejmowi odnośnych projektów do uchwał, trzymała się ile możliwości granic uchwałami wysokiego Sejmu z 14. i 16. października 1871. określonych mianowicie: A. wskazanych uchwaloną kwotą czteromilionowej pożyczki na budowę dróg zaciągnąć się mającej, B. poszczególnionemi za nagłe uznaniami drogami.

ad A. W czasie tegorocznej Sesijsy sejmowej przedstawił Wydział krajowy potrzebę rekonstrukcyi dróg krajowych i zażądał na ten cel sumy 1,473.434 zł. — Komisya drogowa, której wysoki Sejm zbadanie tego wniosku polecił, przedłożyła osobne sprawozdanie w tym względzie, w którym wchodząc w słuszne powody i umotywowaną potrzebę wysokiego Sejmu o powzięcie dotyczącej uchwały uprasza.

A że według sprawozdania i wniosku Wydziału krajowego rekonstrukcyja ta uskutecznić się ma ze sumy 4.500.000 złr. nominalnej, a w przybliżeniu 3.900.000 zł. rzeczywistej wartości wynoszącej, od sumy więc tej żadaną na rekonstrukcyę kwotę 1,473.434 zł. odtrącić wypada — pozostaje zatem na budowę nowych dróg 2,426.566 złr. i to jest owa kwota, w obrębie której komisya drogowa budowę nowych dróg proponować może.

Wzgląd na możliwe zaoszczędzenie przy budowie nowych dróg, w przybliżeniu 10% a zatem 240.000 wynosić mogące, na tę okoliczność, że najkrótsze i najkosztowniejsze drogi wycynalnemi kolejami zastąpione być mogą, i ze względu na nadzwyczajną drogość materiału kamiennego zastąpione być muszą, których budowa osobnej operacyi finansowej wymagać będzie, względ na możliwe zmniejszenie kosztów rekonstrukcyi, przy której zastosowanie scislej potrzeby Wydziałowi krajowemu szczególnie się poleca, a które według 10% przypuszczenia także 14 0000 zł. wynieść może, wreszcie względ na osobną pożyczkę głodową w sumie 1,500.000 zł. której peryodyczne wpłaty może spowodują wysoki Sejm do uchwały użycia jej na budowę dróg nowych, to wszystko powodowało komisję drogową nie przedkładać wysokiemu Sejmowi wniosku o zwiększenie zaciągnąć się mającej pożyczki na teraz — zostawiając Wydziałowi krajowemu inicjatywę, by w swoim czasie, gdyby tego bądź dla budowania lub subwencyi kolei wycynalnych, bądź dla budowy dróg nowych potrzeba się okazała, odpowiednie wnioski wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Lecz i ta do dyspozycyi pozostała suma nie wystarczy na pobudowanie tylu dróg ileby się według zeszłorocznych przypuszczeń spodziewać można, dla tego komisya drogowa uchwalone w zeszłym roku drogi Chodorów — Brzeżany i Dynów — Tarnogród do granic koniecznej potrzeby skrócić była zniewolona.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego raczy się wysoki Sejm przekonać, że preliminowana na pobudowanie wszystkich 14. dróg kwota czterech milionów prawie o połowę jest niższą, jakby przez Wydział krajowy wykazana potrzeb tego wymagała; średnica bowiem mili drogi w ze-

szłorocznem sprawozdaniu służąca za podstawę do obliczenia potrzebnej kwoty wynosiła 56.000 zł. średnica kosztów mili przez Wydział krajowy wykazana wynosi 95.190 zł.

Przyczynę tej sprzeczności upatruje komisya drogowa w tem, że średnicę z roku zeszłego wyprowadzono z kosztów dróg dotychczas przez władze rządowe budowanych, szczególnie w okolicach, gdzie kamień blisko i obficie się znajduje, a koszta budowy dlatego nie były wielkie. — Wydział krajowy zaś przystępuje do budowy dróg w warunkach po największej części wręcz przeciwnych.

Dalej raptowne podwyższenie cen wszystkich produktów osobliwie robót ręcznych w ostatnich latach; wreszcie system budowania dróg przez oddawanie w przedsiębiorstwo, powiększa znacznie koszta.

O ile preliminowane koszta od rzeczywistych się zmniejszą, komisya drogowa nie jest w możności ściśle określić, jest jednakże tego przekonania, że koszta te znacznie zmniejszyć się mogą. Aby jednakże ten cel osiągnąć potrzeba ograniczyć wykonanie robót do najściślej potrzebnej, unikać wszelkich kosztownych budowli, nasypów, drogociągów i t. p. oznaczyć spadki i szerokość drogi do koniecznego maximum, słowem uwzględnić wszystkie nawet najdrobniejsze szczegóły, któreby drogę czyniły mniej kosztowną.

Jednym z najważniejszych czynników w tym względzie jest: komu się budowa drogi porucza. Nie podlega wątpliwości, a stwierdza to doświadczenie, jak przy drodze Weldzirskiej i Tarnów-Niedzieckiej, że najtańszy sposób jest budowanie własnym zarządem. Lecz potrzeba do tego ludzi z rzeczą obznajomionych a przy prawym charakterze chętnych i gorliwych do zajęcia się taką pracą. Trudność znalezienia takich osobistości przy absorbowaniu ich ciąglem do innych czynności autonomicznych i obywatelskich — jest niewątpliwą; jednakże gdziekolwiek się sposobność nastreczy, że się znajdują ludzie chcący poświęcić swój czas i trud zaoszczędzeniu grosza krajowego, a pośrednio i własnego, skwapliwie niech Wydział krajowy z tego środka korzysta, zachęcając takich udziałem pewnego procentu z kwoty zaoszczędzonej.

Gdzie się to osiągnąć nie da, postarać się trzeba przy wypuszczeniu budowy w drodze przedsiębiorstwa o wzniecenie najsilniejszej konkurencji.

Wreszcie może Wydział krajowy wedle okoliczności użyć obydwóch sposobów przez ich połączenie.

W uchwale z dnia 16. października 1871. polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby kwestye kolei wicyalnych zbadał, i swe sprawozdanie w tym względzie przedłożył.

Wydział krajowy w swem sprawozdaniu obszernie i wyczerpująco tę rzecz przedstawił, a wynik porównania kosztów budowy drogi bitej z kosztami budowy i materiału ruchowego kolei wicyalnych najsilniej za temi przemawia.

Podzielając więc zupełnie zdanie Wydziału krajowego, komisya drogowa, w przekonaniu że okolicom pozbawionym wszelkiej komunikacji trzeba iść jak najrychlej w pomoc, że koszta budowania dróg bitych tamże obciążą zbytecznie fundusz krajowy, że frekwencya na tych kolejach znaczną będzie, że koszta utrzymania mili drogi bitej przewyższą prawdopodobnie koszta amortyzacji i możliwej gwarancji kolei wicyalnych nie waha się w tym względzie przedłożyć wysokiemu Sejmowi odpowiednich wniosków.

Drogi te, które wedle zdania komisji drogowej zastąpione być winny kolejami wicyalnymi są:

- a) droga ze Lwowa przez Kamionkę, Chołojów, Radziechów do granicy w Stojanowie.

Nie masz z pewnością żadnej części kraju naszego, gdzieby obok ogromnej produkcyjności taki był brak wszelkich środków komunikacyjnych, jak okolica Kamionki-Radziechowa i Stojanowa. Za lasami Kamioneckimi, Buskimi i Łopatyńskimi do granicy, od Buga pod Krystynopolem za Łopatyń aż prawie pod Brody w przestrzeni kilkudziesięciu mil kwadratowych ciągnie się jeden nieprzerwany kawał ziemi najżyźniejszej, w najdogodniejszym położeniu klimatycznym, równy, bez bagien, rzek itp. przeszkód. Wsie bogate w ziemiopłody, kolonie kwitnące, produkcja zboża, wełny, spirytusu, chmielu ogromna — lasy Łopatyńskie, Buskie, Kamioneckie, ze swym nieprzebrany pyszny drzewostanem i z produktami leśnymi jak deski, gąty, maź, terpentyna — materiał najwyborniejszy budowlany, to wszystko marnieje ze stratą własną i ze stratą kraju. Bliski Wołyń dostarcza do Stojanowa rocznie krocie tysięcy korcy zboża, które nieraz dla złych dróg nie mogą być odstawione do Kamionki lub Lwowa — gnije na składach w Stojanowie. Żadna okolica kraju tak nie jest ogołociona ze środków komunikacyjnych jak ta, żadni mieszkańcy kraju nie dali tyle dowodów cierpliwości i ofiarności dla kraju jak tej okolicy, gdzie płacąc dodatki do podatków na drogi krajowe o tychże istnieniu tylko z opłacanych podatków wiedzieli.

Utworzyć jak najspieszniej dla tej okolicy drogę, jest koniecznością, jest świętym kraju obowiązkiem.

Że dotychczas tego nie uczyniono, przyczyna leży w kosztowności budowania dróg bitych także z powodu zupełnego braku kamienia. Dlatego trzeba dołożyć wszelkich starań a nie szczędzić i ofiar w celu ułatwienia także budowy kolei wicynalnych, do czego właśnie wniosek komisji drogowej zdąży.

b) drogi w Żółkiewskim: Lubycza-Belz-Sokal-Dołholbyczów-Krystynopol.

Zupełnie to samo co wyżej o potrzebie drogi Stojanowskiej powiedziano i tutaj się stosuje, tem bardziej, że ta okolica jest dalszy ciąg równiny północno-złoczowskiej, gdzie obok ogromnej produkcji i rozwiniętego przemysłu brak wszelkich środków komunikacyjnych.

Dosyć będzie powiedzieć, że jest to sławna ziemia Belzka, której pszenica znana jest na wszystkich targach Europy, dla której komisja drogowa o ułatwienie środków komunikacyjnych przemawia, i odnośny wniosek wysokiemu Sejmowi przedkłada.

c) droga z Rzeszowa na Nisko do Nadbrzezia:

Przez wysoki Sejm za nagłą uznana, a dla braku komunikacji w kraju między Wisłą a Sanem konieczna, natrafia ta droga także na przeszkody z powodu kosztowności — budowa tej drogi bowiem blisko półtora miliona zł. by kosztowała. Dlatego komisja drogowa i tu budowę kolei wicynalnej proponuje.

Subwencja na koleje wicynalne zaspokoi słuszne żale tych opuszczonych powiatów, zachęci ich do zespolenia swych sił i do ujęcia takiego przedsięwzięcia w własne ręce, aby przez stosowne ułożenie taryfy przewozu pobudzić frekwencję, aby się koleje stały nie tylko wyborym środkiem komunikacyjnym, lecz oraz środkiem szerzącym przemysł — wreszcie korzystnym przedsięwzięciem.

Na budowie kolei wicynalnych fundusz krajowy tylko zyskać może:

Jedna mila bitego gościńca kosztowałaby w przecięciu 160.000 zł., a dodać do tego wypada ogromne koszty konserwacji. Budowa tych dróg jeszcze w zeszłorocznej Sesji sejmowej uznana została za nagłą, a projektowana pożyczka czteromilionowa zostałaby zupełnie na budowę tych dróg wyczerpana. Subwencyonując zaś koleje wicynalne, ledwie trzecią częścią kosztów budowy tych dróg bitych, stwarza się środek komunikacji daleko lepszy nie pociągający za sobą kosztów konserwacji.

Zresztą i to bardzo ważny wzgląd, że ułatwia się tym powiatom budowa dróg bitych, wracające bowiem próżne wozy przywoziłyby materiał kamienny, którego w tych okolicach zupełnie brakuje.

ad B. Drugą podstawą komisji drogowej są uchwały Wysokiego Sejmu z d. 14. i 16. Października 1871. orzekające, które drogi krajowe przed wszystkimi innymi mają być budowane.

Komisja drogowa ściśle trzymała się wytkniętej dlań granicy, o ile to dopuszczaly środki pieniężne do dyspozycji możliwe, skracając pewne drogi ze względu na większe lub mniejsze potrzeby komunikacji.

Obraz przeto dróg, których konieczność budowy Komisja drogowa wysokiemu Sejmowi przedkłada, jest następujący:

I.	Droga Sucha-Zator	mil 4—2730 ⁰	koszta 316.957 zł.	w przecięciu mila 70.434 zł.
II.	„ Tarnów-Szczucin	„ 4—3870 ⁰	„ 396.206 „	„ „ 79.770 „
III.	„ Dynów-Przeworsk	„ 4—3870 ⁰	„ 336.075 „	„ „ 67.660 „
VI.	„ Rohatyn-Brzeżany	„ 4—880 ⁰	„ 209.619 „	„ „ 49.880 „
V.	„ Krasne-Busk	„ 0—2690 ⁰	„ 67.772 „	„ „ 100.780 „
VI.	„ Zborów-Założce	„ 3—380 ⁰	„ 209.032 „	„ „ 67.550 „
VII.	„ Tarnopol-Zbaraż	„ 2—3120 ⁰	„ 199.317 „	„ „ 71.730 „
VIII.	„ Smykowiec Kopyczyńce	„ 7—3730 ⁰	„ 392.520 „	„ „ 49.000 „
XI.	„ Borszczów-Husiatyn	„ 4—2000 ⁰	„ 210.892 „	„ „ 45.000 „
<hr/>				
Razem dróg nowych mil 37—3270 ⁰		za 2,338.390 zł.		wypadnie mila w przecięciu na 64.500 zł.

Dodać do tego należy:

Wykończenie drogi Żółkiew Krystynopol	217.630 zł.
„ „ Krzywce-Borszczów	83.783 „
<hr/>	
okazuje się potrzeb na	2,639.803 zł.

I. Droga Sucha-Zator.

Ważność tej drogi wykazana w sprawozdaniu zeszłorocznej komisji drogowej, spowodowała wysoki Sejm uchwalić uznanie za nagłą drogi z Suchej do Zatora.

W skutek tego przedsięwziął Wydział krajowy przedwstępne roboty, wyznaczając trasę przeciw której ani delegaci powiatowi, ani okoliczni mieszkańcy nie protestowali. Jednakże w swem sprawozdaniu odmawia Wydział krajowy tej drodze nie tylko warunków nagłości, lecz także do dróg krajowych zaliczyć jej nie chce.

Powody, które Wydział krajowy do tego skłaniają są: trudność terenu, w skutek tego wymagane roboty ziemne, sztuczne budowle, wreszcie kierunek kolei żelaznej w tamtejszej okolicy budować się mającej.

Komisja drogowa innego jest zdania.

Droga ta obecnie w następującym jest stanie:

- Przestrzeń ze Suchy do Wadowic 2 mil i 3.300⁰ zbudowana w ubiegłych latach przez konkurencyę za sumę 84.000 oddaną została Wydziałowi powiatowemu i istnieje teraz jako droga powiatowa.
- Przestrzeń z Wadowic do Zatora jest drogą gminną. Władze rządowe wykończyły w roku 1866. zupełnie plany do budowy tej drogi przez powołanie konkurencyi, oznaczające kosztą budowy tej 1. mili 3.430⁰ wynoszącej drogi na 62.000 zł.

Ze względu że kierunek przyszłej kolei mały bardzo wpływ na ruch i frekwencye tej drogi wywrze, a ona nawet przy niepomysłnym kierunku ważność swą jako łącznik drogi eraryjalnej Sucha-Węgry z Oświęcimem i Prusami zachowa, przecinając trzy drogi wzdłuż kraju idące; że koszt budowy przestrzeni Wadowice-Zator w przedłożeniu Wydział krajowego na 176.957 zł. podane za wysokie być się zdają w porównaniu z wyrachowaniem rządowem — że trudności terenu nie są tak wielkie, aby się bez wiaduktów i sztucznych budowli ominąć nie dały — jak to i zdanie Wydziału krajowego w piśmie do trasującego inżyniera stwierdza; że koszty rekonstrukcyi przestrzeni Wadowice-Sucha także o wiele od preliminowanych się zmniejszą, gdyż według relacyi trasującego inżyniera droga ta jako powiatowa w dobrym znajduje się stanie i w zeszłym roku most nowy 16⁰ długi pobudowano — że cała okolica, którą ta droga przerzyna dotkniętą została powodziami i grudem a czterdziestu kilku gminom zniszczonym, najsroższy grozi niedostatek; z tych względów komisya drogowa nagłość budowy tej drogi jako krajowej uznaje.

II. Droga z Tarnowa do Szczucina.

Uchwałami z dnia 3. października 1868. i 9. października 1869. polecił wysoki Sejm uwzględnienie jej przy sporządzeniu sieci dróg, a potwierdzona przez Wydziały powiatowe w Tarnowie i Dąbrowej, przez Izbę handlową i Towarzystwo rolnicze krakowskie ważność i potrzeba jej, spowodowały wysoki Sejm do uchwały aby droga uznana została za nagłą.

Ze względu jednak, że droga ta wszelkie ma warunki drogi państwowej, starano się o wyjednanie budowy tej drogi kosztem skarbu Państwa.

Gdy temu żądaniu odmówiono i zwyż przytoczonych względów ważności i potrzeby komisya drogowa przemawia za pobudowaniem tej drogi z funduszków krajowych.

III. Droga z Dynowa do Przeworska.

Komisya drogowa zupełnie się zgadza z zapatrywaniem Wydziału krajowego że jak na teraz z uchwalonej trasy Dynów, Śreniawa, Majdan tylko część jej do Przeworska wybudować wypada. Przestrzeń bowiem ta jest pod względem komunikacyj daleko ważniejszą, a pod względem kosztów daleko tańszą jak część od Przeworska do Majdana.

IV. Droga Rohatyn, Brzyżany.

Równie jak u poprzedniej tak i przy tej drodze musiała komisya drogowa proponować skrócenie trasy, opuszczając przestrzeń Rohatyn, Chodorów. Przestrzeń Brzeżany, Rohatyn jest tańsza i pod względem komunikacyi, a przy drogach w tej okolicy już istniejących i bliskości kolei żelaznej odpowie dostatecznie potrzebom frekwencyi i handlu.

Trasa przez Wydział krajowy obrana jest w przestrzeni od Brzeżan do Cześnik zupełnie odpowiednia, co do dalszej części od Cześnik do Rohatyna, są dwie odmiany, jedna na Puków, Babiniec do Rohatyna, druga na Danilcze, Putiatyńce do drogi rządowej.

Wydział krajowy obrał pierwszą, komisya drogowa zwraca uwagę Wydziału krajowego, czy na trasie Puków zawieje śnieżne nie będą przeszkodą i czyby nie można obrać trasę na Danilcze Putiatyńce nie pomijając Rohatyna, w którym to razie powiat Rohatyński korzystałby z ofert obszarów dworskich Putiatyńce i Danilcze udzielenia gruntów pod drogę bezpłatnie.

V. Droga Krasne-Busk.

Niedozwolona ze względów strategicznych budowa drogi z Mierówki do Krasnego pozbawiła mieszkańców części powiatu Złoczowskiego, Kamioneckiego nadziei dostania się do dworca kolejowego w Krasnem. Komisya drogowa sądzi, że idzie tylko w myśl uchwały zeszłorocznej wysokiego Sejmu gdy w niemożności dania tym okolicom całej drogi choć część jej i to najtrudniejszą, której pół milowe przebycie czasem i całego dnia wymaga, jako drogę krajową zbudować proponuje.

Ewentualne przedłużenie jej ku Glinianom odpowiedziałoby najwyższym potrzebom tej nader produkcyjnej okolicy. bliskość stolicy, dworca kolejowego nastęczyłaby Wydziałowi krajowemu wypróbować na tej małej przestrzeni pod własnym okiem systemu budowania własnym zarządem, a okoliczni właściciele chętnie Wydział krajowy w tej pracy wesprą, tak, że się spodziewać można, że droga ta znacznie mniejszym kosztem jak preliminowano, zbudowaną zostanie.

Właściciel Buska ofiarował na ten cel 3.000 zł. a. w.

VI. Droga Zborowsko-Załoziecka.

Na podniesione przez Wydział powiatowy Brodzki żądanie z 3. października 1872 aby drogę tę z jednej strony z gościńcem eraryalnym w Zborowie, z drugiej strony z traktem powiatowym Brodzko-Tarnopolskim złączyć, za którą i inżynier trasujący przemawia, komisya drogowa najchętniej przystaje i takowe usilnie popiera.

Zresztą nie było żadnych reklamacyj, komisya drogowa przeto budowę tej drogi zwyż wspomnianemi zmianami poleca.

VII. Droga Tarnopol-Zbaraż.

Z trasą przez Wydział krajowy dla tej drogi projektowaną komisya drogowa zupełnie się zgadza. a gdy Wydział krajowy zarządził wypracowanie projektu w myśl żądania delegatów powiatowych przyjmując punkt wyjścia tej drogi w Tarnopolu, komisya drogowa uznaje, że warunek, aby w takim razie obowiązek budowy części tej drogi w Tarnopolu ciążył na gminie miasta Tarnopola, jest zupełnie uzasadnionym.

VIII. Droga Smykowce-Kopyczyńce.

Wysoki Sejm uznał w zeszłorocznej Sesji nagłość budowy drogi, ze Smykowiec na Grzymałów, Chorostków do Kopyczyniec.

Komisya drogowa równie jak Wydział krajowy usilnie przemawiają za tą drogą, która żyźne i handlowe okolice Podola między Husiatynem, Wołoczyskami z jednej a Kopyczyńcami, Trembowłą z drugiej strony przerznie gościńcem bitym, którego brak tak się dotychczas czuć dawał.

Znaczne dobrowolne zobowiązania właścicieli większych posiadłości powiatu Skałackiego i Husiatyńskiego, i taniość materiału kamiennego ułatwią bardzo budowę tej drogi, a zbudowana podniesie handel i rozwinie przemysł w tych okolicach bogatych w produkta surowe. Z tego stano-

wiska zapatrując się jest ona częścią głównej arteryi od południowo zachodnich kończy kraju na północny wschód do kolei Karola Ludwika ciągnącej się.

Wytyczenie kierunku tej drogi wywołało mnogie protesta.

Na przestrzeni Chorostków, Kopyczyniec znał Wydział krajowy potrzebę nieprowadzenia drogi do Kopyczyniec, lecz tylko do Suchostawu, gdzieby się zetknęła z drogą rządową; motywuje zaś swe żądania względami zmniejszenia długości o $\frac{3}{4}$ mili, zmniejszenia tem samem kosztów o 30.000 zł., dalej, że tylko o 80 sążni droga z Kopyczyniec na Suchostaw do Chorostkowa będzie dłuższą, jak prosta linia z Kopyczyniec do Chorostkowa, wreszcie, że z tej drogi korzystać będzie Suchostaw, Jabłonów i inne miejscowości.

Powody te jednakże nie zdołały komisji drogowej przekonać.

Uchwała Sejmowa wyraźnie orzeka „drogę ze Smykowiec na Skalał, Grzymałów, Chorostków do Kopyczyniec“, od którego kierunku tylko wtenczas odstąpićby można, jeśliby ważne przeszkody budowy lub prąd frekwencyi tego wymagały.

Przeszkód budowy nie ma, idzie tylko o zmniejszenie długości, ależ ta droga nie jest do Suchostawu i dla Suchostawu lecz dla całej zachodnio południowej części Podola i Pokucia,

Zaoszczędzenie 30.000 wyrówna się zaoszczędzeniem wywłaszczenia, którego prowadząc drogę z Chorostkowa starym traktem wcale nie potrzeba.

Co więcej prowadząc drogę na Suchostawy cały ruch jeśli tylko droga będzie cokolwiek przystępną odbywać się będzie tak, jak dotychczas, starą drogą z Kopyczyniec do Chorostkowa, a tem samem upadnie na przestrzeni Suchostaw Chorostków dochód z myta, zachowując zaś trasę dawną przez zwiększenie się dochodu z myta pokryje się sownie przewyżkę kosztów nawet w sumie przez inżyniera na 30.000 podanych, a stworzy się na każdy sposób drogę krótszą, a stosunkom handlowym i frekwencyi odpowiedniejszą.

Że Suchostaw z drogi w Suchostawie będzie korzystać rzecz jasna, lecz już Jabłonów chociaż mało znaczący przystępu do Suchostawu nie ma, gdy zresztą i Wydziały powiatowe Husiatyński i Skalałcki za duktem prostym z Kopyczyniec do Chorostkowa się oświadczyły, komisya drogowa za trasą prostą z Kopyczyniec do Chorostkowa się oświadcza.

Podobnie rzecz się ma na przestrzeni z Chorostkowa do Grzymałowa Wydział krajowy chce ominąć dawny gościniec prowadzący na Kluwińce, z powodu, że się droga o 1.000 sążni ($\frac{1}{4}$ mili) przedłuża.

Lecz względ, że na Podolu, jeżeli droga ma celowi odpowiedzieć, ile możliwości sadyb ludzkich dotykać trzeba, które są rzadkie ale zwykle kilka tysięcy dusz wynoszące, względ na znaczne przybliżenie kamieniołomów, względ na ogromne koszta wywłaszczenia, na podwyższenie dochodu z myta, jeśli drogę się poprowadzi na Kluwińce na ciężary gminom krajową drogą pominiętym urosłe, to wszystko zniewala Komisję drogową polecić Wydziałowi krajowemu, by przy budowie przestrzeni Chorostków, Grzymałów te okoliczności dobrze zbadał, i ile możliwości do nich się zastosował.

IX. Droga Borszczów-Husiatyn.

Podzielając zdanie Wydziału krajowego prowadzenie drogi z Jezierzan do Kolendzian, z Kolendzian drogą rządową Skalsko-Czortkowską do Dawidkowie, zaś z Dawidkowie na Czarnokońce Krzywenkie do Husiatyna i wchodząc w słuszne powody, które Wydział krajowy skłaniają do dania pierwszeństwa tej trasie, komisya drogowa nie może, jak tylko najusilniej za trasą Jezierzany, Kolendziany i Dawidkowie, Czarnokońce, Krzyweńkie, Husiatyn przemawiać.

Obok interesów krajowych, dogodniejszej i tańszej trasy, powoduje komisję drogową jednogodnie objawione zdanie Wydziałów powiatowych Czortkowskiego i Husiatyńskiego, delegatów tychże powiatów, wielkiej części właścicieli dóbr, wreszcie i ta okoliczność, że interes i życzenie powiatu Borszczowskiego choć w części uwzględnione zostały.

Wysoki Sejm uchwalił 16. Października 1871. by droga Weldzińska w sposób dotychczasowy i pod dotychczasowym kierownictwem nieprzerwanie była budowana, i przeznaczył na ten cel w roku 1872 sumę 18.000 z funduszków krajowych. Przy budowie tej drogi korzyści budowy własnym zarządem okazały się najwybitniej, jeżeli taką budowę powierza się osobom sumiennym sprężystym i gorliwym. Za te 18.000 zł. zbudowano w tym roku tak słotnym i niedogodnym do budowy w terenie najtrudniejszym przeszło 3.000 sążni i most na rzece Mizuńce, budowa ta jest ukończoną: to więc co za zaasygnowaną na tę drogę kwotę wybudować zamierzono, zostało istotnie zbudowane tak że teraz od Weldzicza aż do granicy Węgier droga ta jest gotową, również i most na rzece Świcy 56 sążni długi, razem mil $4\frac{1}{2}$.

Brakuje tylko na połowie pierwszej mili w r. 1866 w czasie głodu zbudowanej oszutrowania. Do zupełnego wykończenia tej drogi i doprowadzenia jej do dworca kolei arcyksięcia Albrechta w Dolinie zostaje do wybudowania $1\frac{1}{2}$ mili, z tego miasto Dolina zobowiązało się przez swoje terytorium wybudować drogę własnym kosztem t. j. przeszło 1.000 sążni; po odliczeniu tych 1.000 sążni zostanie jeszcze do zrobienia $1\frac{1}{4}$ mili — które w roku 1873 za podobną kwotę jaka w roku 1872 udzieloną była, wybudować będzie można.

A gdy droga ta pod względem swej ważności wszelki warunki drogi krajowej posiada pod względem budowy zaliczyć się da do najlepszych dróg krajowych, a zbudowana konserwacji, ustaowienia stacyi mytnicznych i jako w górskiej okolicy położona, szczególnego nadzoru technicznego wymagać będzie, komisya drogowa wniosek uznania tej drogi jako krajowej po jej zupełnem wykończeniu, oraz wniosek uchwalenia potrzebnych funduszków wysokiemu Sejmowi przedstawia.

Liczne petycye zostały do wysokiego Sejmu podane, a komisji drogowej ho zbadania przekazane w sprawie uznania drogi powiatowej z Rzeszowa na Głogów — Kolbuszowę — Majdan do Tarnobrzegu. Są to petycye:

- L. 234 gminy Kolbuszowa górna,
- L. 335 gmin Trzesówka, Siedlanka, Kossowa, Jagodnik. Ostrowy baranowskie;
- L. 240 Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego,
- L. 241 gminy Niwiska i Huciska ad Góra,
- L. 269 gminy Kupno,
- L. 271 gminy Kolbuszowa
- L. 272 gminy Płazówka,
- L. 273 gminy Kolbuszowa dolna,
- L. 274 gminy Porąb dymarskich,
- L. 349 gmina Widełki,

wreszcie wniosek posła Kobylarza,

„o uznanie drogi z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszowa, Majdan do Tarnobrzegu” za krajową.

Komisya drogowa nie widki powodów uznania tej drogi za krajową jednakże ze względów na ważność jej jako powiatowej, na to, że część jej przez powiaty Rzeszowski i Kolbuszowski przy subwencji z funduszków krajowych zbudowaną została, a mając wzgląd i na potrzebę przyjscia powiatom w pomoc i ulżenia ludności zagrożonej niedostatkami odpowiednio wnioski wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada

Komisya drogowa uprasza przeto:

Wysoki Sejm raczy w sprawie sieci dróg kwajowych 1° uchwalić następującą ustawę:

Ustawa

z dnia

w sprawie uznania niektórych dróg za krajowe

§. 1.

Drogi wiodące: 1. z Suchej do Zatora, 2. z Tarnowa do Szczucina, 3. ze Szklar do Przeworska, 4. z Rohatyna do Brzeżan, 5. z Krasnego do Buska, 6. ze Zborowa do Załoziec, 7. z Tarnopola do Zbaraża, 8. z Kopyczyniec do Smykowiec, 9. z Borszczowa do Husiatyna — uznaje się za drogi krajowe.

§. 2.

Powiaty, przez których terytoryum drogi te przechodzić będą, obowiązane są opłacać wszelkie wynagrodzenia za grunta, czy to stałe pod drogę zajęte, czy też na cele budowy czasowo używane.

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powyższą ustawą załatwia się wniosek posła Bauma o uznanie drogi z Suchy do Zatora za krajową.

3. Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Sejm wyraża przekonanie, że przez odmówienie budowy drogi Tarnowsko-Szczucińskiej, Zboiska-Stojanowskiej, i Rzeszów-Nadbrzeziańskiej z funduszków państwowych zapoznano interesa krajowe i państwowe i wzywa c. k. Rząd, by budowę dróg w Galicyi kosztem Państwa więcej jak dotychczas uwzględniano.

4. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- a) poleca się Wydziałowi krajowemu, by droga z Kopyczyniec do Smykowiec prowadzoną była nie na Suchostaw, lecz w prościejszej dyrekcyi z Kopyczyniec do Chorostkowa,
- b) by na tej samej drodze uwzględniono ile możności trasę na Kluwińce,
- c) by droga z Borszczowa do Husiatyna prowadzoną była na Kolendziany.

W sprawie zakładania kolei wycynalnych raczy Wys. Sejm powziąć następującą uchwałę:

1. Na budowę kolei wycynalnych:

- a) ze Stojanowa do Lwowa,
 - b) z jednego z punktów pomiędzy Żółkwią a Bełzem ku Sokalowi i ku granicy królestwa Polskiego lub Wołynia,
 - c) z Rzeszowa do Nadbrzezia,
- przyznaje się z funduszu krajowego po 100.000 zł. na milę; z tych 50.000 zł. jako subwencyą bezzwrotną, 50.000 zł. jako pożyczkę pięcioprocentową zwrotną, pod warunkiem, że powiaty odnośne zobowiążą się uzyskać od c. k. Rządu koncesyę do budowy do 1. stycznia 1874 i postarają się o pokrycie resztującej kwoty.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by na najbliższej Sesyi sejmowej

- a) przedłożył wyniki układów w tym kierunku przeprowadzonych:
- b) wykazał, o ile zaoszczędzenie przy budowie lub przy rekonstrukcyi dróg krajowych wpłaty z pożyczki głodowej, lub osobna, zaciągnięsię mająca pożyczka funduszowi krajowemu na ten cel środków dostarczy.

3. przedłożył projekta dotyczących uchwał.

W sprawie drogi Wełdzirskiej raczy wysoki Sejm uchwalić :

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zupełnem wykończeniu drogi z Wyszkowa do Doliny Sejmowi projekt do ustawy uznającej tę drogę jako krajową przedłożył.
2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby droga tak zwana Wełdzirska w sposób dotychczasowy i pod dotychczasowem kierownictwem nieprzerwanie aż do ukończenia jej do Doliny była budowaną i przeznacza na ten cel w roku 1873 sumę 18.000 zł. z fundusów krajowych.

W sprawie budowy drogi z Rzeszowa na Głogów do Machowa raczy wysoki Sejm uchwalić :

1. Nad wnioskiem posła Kobylarza: „droga prowadząca z Rzeszowa na Głogów, Kolbuszową i Majdan do Machowa uznaje się za krajową“ przechodzi Sejm do porządku dziennego ;
2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zbadać, w jakim sposobie dotychczas udzielone zasiłki z fundusów krajowych, zostały na budowę drogi z Rzeszowa na Głogów do Machowa użyte;
3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu udzielić z fundusów krajowych z tytułu subwencji dla dróg powiatowych, zasiłek pieniężny w miarę potrzeby aż do wysokości 8.000 zł, a. w.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. nad wnioskami:
 - a) posła Torosiewicza, by budowa drogi Halicko-Manasterzyskiej w przestrzeni od Halicza do Horożanki rozpoczęta była ;
 - b) posła Iwana Kerepin, by droga powiatowa Baligrod, Lisko, Lutowiska, Ustrzyki uznana została za krajową ;
 - c) posła Siwca „by droga powiatowa Międzyborska i Podhorska jakoteż, Paleśnicka za krajową uznana została“ — przechodzi Sejm do porządku dziennego.
2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by petycje L. 77, 88, 91, 101, 144, 200, 260, 281, 292, 293, 300, 301, 304, 306, 350, 351, 362, 378, 379, 426, 428, 437, 443, 449, 457, 466, 471, 477, 491, 492 o ile się tyczą prośb o uznanie dróg gminnych lub powiatowych za krajowe załatwił, w myśl powyższej ustawy, o ile zaś się tyczą subwencji z funduszu krajowego do dróg gminnych i powiatowych, takowe zbadał i ile możliwości uwzględnił.

Przewodniczący :

Julian Kirchmayer, m. p.

Sprawozdawca :

Apolinary Jaworski, m. p.

Sprawozdanie

komisji finansowej o wniosku posła Erazma Wolańskiego względem powiększenia dyet poselskich.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16go listopada poseł Erazm Wolański uczynił wniosek następującej treści:

„Uchwałą z dnia 20 kwietnia 1861 na 3 zlr. ustanowione dyety posłów, podnoszą się na 5 zlr. wal. austr. dziennie od dnia 5go listopada 1872 roku.“

We wniosku tym bardzo licznymi podpisami popartym, przytacza wnioskodawca w uzasadnieniu go, że od roku 1861 ceny mieszkań i innych potrzeb życia podniosły się niemal w dwójnasób, że krótko trwające Sesyje sejmowe nie pozwalają posłom urządzać pobytu swego we Lwowie w sposób oszczędniejszy, że dotychczasowe dyety na skromne nawet utrzymanie nie wystarczają.

Komisya finansowa, której w mowie będący wniosek do rozpoznania udzielony został, uznaje go z przytoczonych powyżej powodów za uzasadniony, wnosi przeto:

Wysoki Sejm uchwali:

Uchwałą z dnia 20go kwietnia 1861 roku na trzy zlr. ustanowione dyety poselskie, mają być od dnia 5go listopada 1872 roku na pięć złotych reńskich podniesione.

Lwów dnia 2go grudnia 1872.

Przewodniczący
P o t o c k i.

Sprawozdawca
Zybliekiewicz.

Sprawozdanie komisji finansowej

z wniosku Wydziału krajowego, udzielenia urzędnikom i sługom przy Wydziale krajowym z powodu drożyzny dodatku do płac.

Wysoki Sejmie!

Komisya finansowa, mając sobie uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. listopada b. r. przekazane do opinii sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 27. września b. r. L. 14.820 tyczące się udzielenia urzędnikom i sługom przy Wydziale krajowym — z powodu drożyzny — dodatku do płac etatowych, ma zaszczyt następujące wnieść sprawozdanie.

Płace urzędników i sług przy Wydziale krajowym sięgają roku 1866.

Od tego czasu ceny żywności i mieszkań we Lwowie podniosły się bardzo znacznie; udzielenie więc urzędnikom i sługom przy Wydziale krajowym dodatków z powodu drożyzny, nie tyle jest podniesieniem płac, ile raczej koniecznem dopełnieniem, choć częściowem, niedostatecznych funduszów do życia.

Przyznawanie urzędnikom i sługom wszelkich stopni z tego powodu dodatków do płac, jest obecnie prawie wszędzie na porządku dziennym.

Rada Państwa uchwaliła - jak wiadomo — z tego samego powodu w r. 1872 dla urzędników Państwa dodatek do płac; pomimo, że skarb Państwa, zarówno jak skarb krajowy, zniewolony jest do największej oszczędności.

Dodatek rządowy, z powodu drożyzny, nietylko ma być zatrzymany i na pierwsze półroczcie 1873°, ale owszem zapowiedziana jest stała reforma i podniesienie płac, urzędników rządowych.

Również Sejmy wyższej Austrii i Styryjski uchwały najnowszemi czasy dodatki do płac z powodu drożyzny, dla urzędników Wydziałów tancznych; a Sejm morawski przyznał urzędnikom Wydziału krajowego znaczne stopniowanie płac, za każde pięciolecie czynnej służby krajowej.

Nie maż nadto zakładu kredytowego lub kolejowego, nie maż zgoła prawie miasta, o jakim takim budżecie, któreby nie starało się złagodzić niedostatek, wywołany wzrastającą rok w rok drożyzną, za pomocą dodatków do płac etatowych.

Wobec tego i reprezentacya kraju nie może być obojętną na niedostateczne uposażenie urzędników Wydziału krajowego, nie mających przed sobą ani widoków szybkiego awansu, ani możności zrównania wydatków z przychodami, przez podniesienie ceny swej pracy; wśród walki o byt,

odbywanej wobec wzrastającej drożyzny mieszkań, artykułów żywności i wymagań przyzwoitego utrzymania, siebie i rodziny.

Nim przeto stanowcze uregulowanie płac urzędników i sług Wydziału krajowego nastąpi, niesienie pomocy tymże i zaradzenie ich niedoli, staje się obowiązkiem Reprezentacji kraju.

Komisya finansowa zgadzając się więc zupełnie z powodami Wydziału krajowego, przemawiającemi za udzieleniem dodatku do płac urzędników i sług, przy Wydziale krajowym; sądzi jedynie, że należy w przyznaniu tego dodatku zaprowadzić, w miarę większej lub mniejszej płacy, odpowiednie stopniowanie; a to z uwagi, iż wzmaganie się cen najpierwszych potrzeb życia najdotkliwiej uczuwać się daje, niżej uposażonym urzędnikom i sługom.

Komisya finansowa skutkiem tego wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. aż do ostatecznego uregulowania płac urzędników i sług przy Wydziale krajowym, udziela się tymże od pierwszego Stycznia 1873 r. dodatek do płacy etatowej, bez policzenia dodatków na mieszkanie lub jakichkolwiek remuneracji i emolumentów; wynoszący :
 - a) od 3.000 zł. w. a. do 1.600 zł. włącznie, 15 od sta — rocznej płacy;
 - b) poniżej 1.600 zł. do 1,000 zł. w. a. włącznie, 20 od sta — rocznej płacy, a
 - c) niżej 1.000 zł. w. a. 25 od sta rocznej płacy.
- 2) Przyjmuje się z tego tytułu wstawienie do budżetu łącznej sumy zł. 12.298 w. a.
- 3) Uchwała niniejsza nie odnosi się do dyetaryuszów wszelkiej kategorii przy Wydziale krajowym, Zostawia się wszakże Wydziałowi krajowemu wolność wynagradzania szczególnie zasługujących się z funduszu remuneracji i zapomóg corocznych; ileże fundusz ten, skutkiem uchwalonych powyżej dodatków dozna znacznej ulgi i oszczędności.

Lwów, dnia 1. grudnia 1872 r.

Przewodniczący :

Alfred Potocki.

Sprawozdawca :

Dr. Weigel.

Sprawozdanie komisji finansowej

z wniosku Wydziału krajowego do L. 16.975 o udzielenie urzędnikom i sługom zarządu przy szpitalu powszechnym we Lwowie, tudzież przy szpitalu św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie dodatków do płac z powodu drożyzny.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą wys. Sejmu z dnia 6. listopada b. r. przekazano komisji finansowej sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 18. października b. r. L. 16.975, dotyczące się dwudziesto-procentowego z powodu drożyzny dodatku, do płac urzędników i sług zarządu przy szpitalu powszechnym we Lwowie, tudzież przy szpitalach św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie.

Komisja finansowa z tych samych powodów, dla jakich zgodziła się na dodatki do płac urzędników Wydziału krajowego, uwzględniając nadzwyczajną drożyznę mieszkań i artykułów żywności w miastach stólcicznych i w zastosowaniu tych samych zasad, co do stopnia tych dodatków, różniących się w miarę większej lub mniejszej płacy urzędników i sług — zarządu, postanowiła przedłożyć wysokiemu Sejmowi następujący do przyjęcia wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Urzędnikom i sługom zarządu przy szpitalu powszechnym we Lwowie, tudzież przy szpitalu św. Łazarza i św. Ducha w Krakowie udziela się z powodu drożyzny od 1. stycznia 1873 r. — aż do odwołania — dodatek do płac etatowych, bez policzenia dodatków na mieszkanie, lub wszelkich innych „ad personam“ remuneracyj lub dodatków funkcyjnych; wynoszący od 1000 zł. — 20 od sta — zaś od wszelkich innych płac niżej tysiąca zł. 25 procent, płac etatowych.
2. Przyjmuje się z tego tytułu wstawienie do budżetu łącznej sumy 2.888 zł. 50 c. w. a.

Co do petycji lekarzy powyższych szpitali, w dniu 19. i 21. listopada b. r. do L. 357 i 394 na ręce posła Dr. Hoszarda podanych, z powodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 18. października b. r. L. 16.975 wyluszczonech, komisja finansowa wnosi:

„Wysoki Sejm nad temi petycjami przechodzi do porządku dziennego.“

Lwów dnia 1. grudnia 1872.

Przewodniczący:
Alfred Potocki.

Sprawozdawca komisji:
Dr. Weigel.

Zprávovalání komisijsi činnosti

Činnost komisijsi v období od 1. 1. 1918 do 31. 12. 1918 byla zaměřena především na přípravu a provedení voleb do ústřední a územní samosprávy. Komise se účastnila všech stadií volebního procesu, od výběru volebního území až po kontrolu volebního průběhu a výsledků.

Wysocki Betmiej

Wysocki Betmiej, narozený 15. 12. 1885 v... (faint text describing the individual's background and role in the commission's work).

Wysocki Betmiej byl jmenován členem komisijsi... (faint text detailing his appointment and responsibilities).

Wysocki Betmiej se podílel na... (faint text describing his specific contributions and activities).

Wysocki Betmiej

Sprawozdanie

komisji budżetowej o wnioskach Wydziału krajowego w sprawie zaciągnięcia pożyczki na potrzeby szpitalu lwowskiego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 15 października Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek o zaciągnięcie z funduszków krajowych, pożyczki amortyzacyjnej na 160.000 złr. w celu uporządkowania stosunków szpitalu lwowskiego.

Tak uzasadnienie wniosku jak i przeznaczenie kwoty drogą pożyczki uzyskać się mającej, rozkłada się na dwie zupełnie różne części, które w tym jednym zostają pomiędzy sobą związku, że obydwie spraw i potrzeb szpitalu lwowskiego dotyczą.

Co do pierwszej: Wydział krajowy wykazuje 72.168 złr na potrzeby budowy i rekonstrukcyi w gmachu szpitalnym, a do sumy tej dochodzi następującem zestawieniem:

Na podniesienie drugiego piętra i postawienie nowego dachu	63 250 zł.
na trupiarnię i prosektoryum	18.000 „
na kanały i wentylacyę	12.800 „
na pralnie i łazienkę	15.000 „
razem	109 050 zł.

Wszystkie te roboty Sejm przeszłoroczny uznał za potrzebne i osobną uchwałą upoważnił Wydział krajowy do użycia na ten cel kapitałów będących własnością lwowskich zakładów chorych, obłąkanych i położnic, koszt jednakże tych robót miał nieprzenieść łącznej sumy 48.183 złr. 55 ct. Reszta do wysokości 48.163 zł 55 ct. jaka zabraknie po spieniężeniu wyżej wspomnianych kapitałów zakładowych, miała być uzupełnioną, nasamprzód przez oszczędności z roku 1871., a następnie z funduszu krajowego.

Późniejsza dodatkowa uchwała w Sejmie z roku zeszłego stanowi, że w razie niedostateczności tych funduszków nadwyżka kosztów budowy i rekonstrukcyi gmachu szpitalnego pokryta być ma za pomocą kredytu, koszta tych robót nie mogą jednakże przenosić sumy 30.000 zł. w. a.

Przedewszystkiem zauważyć potrzeba, że nadzieja pokrycia jakiegokolwiek części wydatków oszczędnościami z r. 1871. okazała się złudną, zamknięcie rachunków w tej rubryce nie tylko nie wykazuje nadwyżki, lecz przeciwnie niedobór w kwocie 14.330 zł. 91 ct.

Zspieniężenie kapitałów zakładowych dało następujący rezultat:

Dla oddziału chorych	35.666 zł. 48 $\frac{1}{2}$ c.
" " położnic	1.216 " 40 $\frac{1}{2}$ "
" " obłąkanych	5.727 " 9 $\frac{1}{2}$ "
Czyli łącznie	42.609 zł. 98 $\frac{1}{2}$ c.

Od tego jednakże odtrącić trzeba sumę 5.729 zł 9 $\frac{1}{2}$ ct. funduszu obłąkanych jako postanowieniem Sejmu przeznaczony na budowę zakładu w Kulparkowie, tak że pozostaje na koszt budowy i rekonstrukcji gmachu szpitalnego 36 882 zł. 89 ct. w. a., a tę odciągając od zestawienia kosztów obliczanych przez Wydział krajowy na zł. 109.050 otrzymuje się sumę przez Wydział preliniowaną zł. 72.167 c. 11 (w obliczeniu Wydziału krajowego zaszła nie znacząca pomyłka o 1 zł.) Z sumy uzyskanej do rozporządzenia Wydziału krajowego 36.882 zł. 89 ct. wydano dotychczas na budowę i urządzenie nowej trupiarni, prosektoryum i laboratorium chemicznego 18.000 zł tak że pozostaje jeszcze w zapasie 18.882 zł 89 ct., zwrócić jednakże uwagę należy, że budowa ta wykonana została zbyt kosztownie i że przy większej uwadze na konieczną w danych warunkach oszczędność gdzie tylko zaoszczędzić można, za mniejszą sumę wystawiona trupiarnia byłaby może mniej dla oka przyjemną lecz równie praktyczną i celowi odpowiednią

Dalsze wydatki przez Wydział krajowy na budowę w gmachu szpitalnym preliniowane obejmują: na podniesienie drugiego piętra i postawienie nowego dachu zł 63 250. Rokowania jakie Wydział krajowy przeprowadził z przedsiębiorcami hurtownymi okazują, że na tym wydatku nic wcale albo bardzo mało zaoszczędzić można.

Komisyja budżetowa sądzi jednakowoż, że z robotą tą przez pewien czas jeszcze wstrzymać się należy, a to z następujących powodów:

- a) Wprawdzie dach na gmachu szpitalnym jest już istotnie tak zniszczony, że budowa nowego dachu staje się konieczną, ale nie ma obawy zawalenia na razie, mury nadzwyczajnej grubości nie ulegają zniszczeniu, stan obecny bez szkody i niebezpieczeństwa może jeszcze stać przez parę lat.
- b) Budowa dachu i podniesienie drugiego piętra natrafiają na bardzo wielkie trudności przy dzisiejszem przepełnieniu szpitalu, albo by chorzy umieszczeni być musieli w dolnej części gmachu z pominięciem do najwyższego stopnia wszystkich względów sanitarnych i humanitarnych, albo musiano by wynajmować bardzo obszerne lokale w mieście, co wcale nie jest łatwym przy braku pomieszczeń jaki okazuje się we Lwowie, a nadto podniosłoby znacznie koszt budowy i utrudniło wykonanie służby lekarskiej.

Wszystkie te trudności stanowczo usunięte będą, skoro przeszło 300 chorych obłąkanych, przeniesieni zostaną do zakładu w Kulparkowie.

- c) Wzgląd na stopniowe podnoszenie się cen materiałów i robocizny, przytoczony w sprawozdaniu Wydziału krajowego, nie może być uważany za stanowczy, gdyż podniesienie się cen nawet przez lat kilka, z pewnością nie osiągnie wysokości sumy odsetków, jakieby opłacać trzeba od pożyczki przez Wydział krajowy zaprojektowanej.
- d) Dopóki stosunek z miastem w sprawie szpitalu lwowskiego ostatecznie urządzony nie zostanie, należy o ile tylko być może unikać wszelkich wydatków nadzwyczajnych a tem bardziej obciążenia zakładu jakąkolwiek operacją finansową.

Te same wyżej przytoczone powody a mianowicie względy lit b objaśnione, skłaniają komisję budżetową do przekonania, że urządzenie wentylacji w gmachu szpitalnym do późniejszego czasu odłożyć należy a to tem bardziej, że niema dotychczas ani planów wyrobionych ani nawet uwidocznienia systemu podług jakiego wentylacja miałaby być zaprowadzoną.

Za roboty nagłe i bez szkody odłożyć się nie dające poczytuje komisya budżetowa:

- a) przebudowanie kanałów, które są w stanie groźnym natychmiastowym zawaleniem, koszt tej roboty obliczone są na złr. 3.800.

b) Budowę pralni i łazienek, która jest nagłą tak z powodu oszczędności, gdyż pranie ręczne jest bez mała dwa razy tak kosztowne, jak przy umiejętnym zastosowaniu maszyny parowej a połączenie pralni z łazienką znacznie wydatek na opał zmniejszy, jak i ze względów czystości, porządku i uniknięcia wilgoci, która przez tymczasowe pomieszczenie pralni w piwnicach, rozchodzi się po całym budynku, szkodliwie działa na stan zdrowia mieszkańców zakładu a niszczy mury i sklepienia gmachu.

Wydział krajowy podaje koszty ogólne wystawienia pralni i łazienek na zł. 15.000, cyfry tej jednkże nie usprawiedliwia żadnym planem ani kosztorysami, a przeciwko takiemu przedkładaniu wniosków do uchwały Wysokiemu Sejmowi przy nowych budowlach, komisya budżetowa stanowczo zastrzedz się musi.

Tylko wnioski oparte na dokładnych planach i kosztorysach dają możność sumiennego zbadania przedmiotu i uchwał odpowiednich potrzebom a z uwzględnieniem warunków całości budżetu krajowego, wydatki zaś na takie roboty przygotowawcze, które bardzo znaczne być nie mogą, pokryje Wydział krajowy z funduszu dyspozycyjnego

Na ten raz jeden, wyjątkowo, a to z powodu że budowa pralni jest rzeczą równie nagłą jak i niezbędną, wnosi komisya budżetowa o zezwolenie na pokrycie kosztów budowy pralni i łazienek w kwocie zł. 15.000

Doliczając do tej sumy przeznaczony na budowę kanałów zł. 3 800 otrzymuje się łączna suma 18 800 zł czyli o zł. 882 ct. 89 mniej niż suma pozostająca do rozrządzenia Wydziału krajowego za spieniężone kapitały zakładu szpitalu powszechnego.

Na wykonać się więc mające w ciągu roku budowle, nie zachodzi potrzeba projektowanej przez Wydział krajowy pożyczki.

Przechodząc do wywodów jakimi Wydział krajowy uzasadnia dalsze podniesienia pożyczki z 72.168 zł. na zł. 159.720 ct. 73. czyli okrągiło na 160.000 zł. znajdujemy następujące cyfry:

na pokrycie niedoboru	1871 r.	14.330 zł.
„ „ „	1872 r.	10.000 „
na zwrot zaliczek funduszowi krajowemu		53.221 zł. 82 ct.
na kapitał obrotowy		10.000 „
Razem		87.551 zł. 82 ct.

Tu przedewszystkiem uderza, że wszystkie te sumy, albo należą się funduszowi krajowemu, albo z funduszu krajowego podniesione być muszą, pożyczka zaś jaką Wydział kraj. wnosi, także miałyby być zaciągniętą od funduszu krajowego. Jest to więc raczej zmiana manipulacji rachunkowej niżeli operacya finansowa, bezpotrzebne dodanie jeszcze jednego kółka do tak już zkomplikowanej maszyny rachunkowości Wydziału krajowego. Korzyść, jaką sobie Wydział kraj. z tej zmiany obiecywał była, że uniknie się tym sposobem wstawiania za każdą razą zaliczek zwracanych. lub na nowo pobieranych w rubryki rozchodu i przychodu funduszów szpitalnych, i że przez to samo uniknie się podnoszenia nad miarę sum w budżecie wykazanych, cyframi pozornymi, które ani rzeczywiście wpłynęły, ani rzeczywiście wydanymi były.

Zdaniem komisji budżetowej korzyść ta daleko prościej osiągniętą być może przez utworzenie osobnego konta dla zaliczek z funduszu krajowego pobieranych lub funduszowi krajowemu zwracanych, tak aby przez osobne zestawienie tych sum nie mieszały się ze zwyczajnymi rozchodami i przychodami funduszów szpitalnych.

Przechodząc do pojedynczych pozycji, z których się ta suma 87.551 zł. 82 ct. składa, pozostaje 53 221 zł. 82 ct. jako dług w miarę możliwości funduszowi krajowemu zwrócić się mający. Spłacanie stopniowe długów stanie się możliwym już przez zaprowadzone i zaprowadzić się mające oszczędności, a chociaż rok ten wykazuje jeszcze niedobór, pochodzi to ztąd przeważnie, że przy zmianie systemu zaszła potrzeba zakupienia wielu przedmiotów jak na przykład wszystkich przyborów kuchennych. W innych latach wydatki te nie powtórzą się, a po wyprowadzeniu chorych obłąkanych do zakładów w Kulparkowie ubędzie z rubryki rozchodów bardzo znaczna suma za czynsz najmu na filie szpitalne przeszło 7.000 zł. rocznie.

Uzasadnienie niedoborów z lat 1871 i 1872 tak co do ich przyczyn jako i natury, nie jest przedmiotem niniejszego sprawozdania, ponieważ jednak niedobór istnieje, pokryty być musi zaliczką z funduszu krajowego.

Jeżeli zasady powyżej określone przyjęte będą, odpada tem samem potrzeba tworzenia dla zakładów szpitalnych kapitału obrotowego.

Z tych wszystkich powodów komisya uprasza, Wysoki Sejm raczy uchwalić wnioski jak obok umieszczone.

Lwów dnia 29. Listopada 1872.

Potocki
Przewodniczący.

Wodzicki
Sprawozdawca.

Uchwała

z dnia

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem:

1. Nad wnioskiem Wydziału krajowego pożyczki 160.000 zł. z funduszu krajowego na potrzeby szpitalu powszechnego przechodzi na teraz do porządku dziennego.
 2. Poleca zamieszczenie w budżecie na rok 1873. sumy 24.000 zł. w. a. tytułem zaliczki do funduszu szpitalu lwowskiego na pokrycie niedoborów z lat 1871. i 1872. bez przesądzania praw funduszu krajowego do zwrotu przez gminę miasta Lwowa należności jakie okażą się przy ostatecznem tej sprawy załatwieniu.
 3. Upoważnia Wydział krajowy do użycia sumy 18.800 zł. w. a. pozostałej ze sprzedaży kapitałów funduszu oddziałów chorych i położnic szpitalu lwowskiego do przebudowania kanałów i wystawienia nowej pralni i łazienek przy gmachu szpitalnym z uwzględnieniem w wykonaniu tych robót warunków jak największej oszczędności.
 4. Poleca Wydziałowi krajowemu utworzenia osobnego conta dla zaliczek dawanych lub spłacanych funduszowi krajowemu.
 5. Poleca Wydziałowi krajowemu, aby wszelkie przedłożenia uzasadniające potrzebę nowych budowli lub rekonstrukcyi przenoszących kwotę 10.000 zł. uzupełnione były planem robót wykonąć się mających, i dokładnymi kosztorysami.
 6. Poleca Wydziałowi krajowemu podjęcie na nowo i przeprowadzenie rokowań, celem ostatecznego uporządkowania stosunków z miastem, w sprawie szpitalu powszechnego we Lwowie.
-

Alegat LXXI

Sprawozdanie

komisyi finansowej o funduszu zapomogi z roku 1866. w kwocie
3,000.000 złr. w. a.

Przedmiot niniejszem sprawozdaniem objęty dostatecznie Wys. Sejmowi jest znany.

Wnoszony on był co roku na stół Izby to w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego, to jako szczegół w sprawozdaniu komisji budżetowej. Za rachunek osobny z tego funduszu przedstawiony otrzymał Wydział krajowy osobne absolutorium za lata 1866. i 1867., następne absolutoria dla tego funduszu znajdujemy w uchwałach Wys. Sejmu, na wnioski komisji budżetowej coroczne — wydawanych.

Tak więc co do sposobu zaciągnięcia pożyczki jak użycia i rozdzielenia i ściągania zwrotów, Sejm wydał swoje orzeczenie.

Sądziła jednak komisja finansowa, że jest jej obowiązkiem przy tem sprawozdaniu do zbadania jej przydzielonem, podać ogólny pogląd na tę sprawę, zestawić sumarycznie główne cyfry tak, aby je każdemu przystępniejszemi uczynić, wytknąć mimowolne błędy, jakie w przeprowadzeniu całego zadania popełnione być mogły, a w końcu przedłożyć Wys. Sejmowi wnioski, któreby do ostatecznego załatwienia tej sprawy doprowadziły. Krótkie zestawienie cyfer jest następujące:

Uzyskano ze skarbu Państwa 5% pożyczkę	500.000 złr.
Ze sprzedaży obligacyj 2,500 000 po 93 za 100	2,325.000 „
Razem	2,825 000 złr.

Z tej sumy wydano na pożyczki zwrotne 1,749 873 zł. 80 c.
do tej sumy dodawszy koszta zakupna i transportu zboża i strat magazynowych 39.363 „ — „
znajdujemy sumę podaną przez Wydział krajowy jako rzeczywiście na pożyczki zwrotne udzieloną 1,789.236 zł. 80 c.

Suma zaś wzięta za podstawę do oprocentowania składa się:

z sumy pierwszej jak wyżej	1,749 873 zł. 80 c.
koszta emisji	131 665 „ 9 „
koszta transportu i zakupna zboża przypisane gminom do zwrotu	27 020 „ 31 „
2% kosztów administracyi	37.298 „ 32 „
Razem	1,945 857 zł. 52 c.

Pozostaje czysty zysk z całego obrotu 126 542 „ 31 „

Kończąc rzecz obliczeń przy zestawieniu tego rachunku wyraża komisya życzenie, aby raz do systematycznej przyjść można w Wydziale krajowym rachunkowości.

Obrachowanie przedstawione przez Wydział krajowy nie może być jasno zrozumiane nawet przez fachowych ludzi — bez długiej i mozolnej pracy do której żadna komisya podczas sesyi sejmowej czasu, — a nie będąc z biegłych w rachunkowości złożona i możności nie ma. Cyfrowej dokładności i zgodności

cyfer z rachunkami komisya nie zaprzecza, jasnego tylko i do zrozumienia łatwego zestawienia rachunku domaga się komisya

Pogląd na całą operacyę finansową pozwala twierdzić, że była ona przeprowadzoną z ostrożnością, z zabezpieczeniem się na wszelkie złe ewentalności, że kraj za poręczenie swoje na żadne straty narażony nie był, że choć w części zapobieżono gwałtownym potrzebom ludności niedostatkiem zagrożonej, że wreszcie nie dopuszczono zawieszenia produkcji rolniczej przez podanie możliwości uskutecznienia zasiewów wiosennych.

Niekorzystną stroną operacyi nazwać należy zakupywanie zboża przez jeden zakład bankowy. Cena zboża i jego gatunek, koszta zakupna i straty na magazynowaniu zboża zbyt wysokie — wywołały ugruntowane krytyki i narzekania

Straty na tej operacyi tem były dotkliwsze, iż rozłożone być musiały na tych, którzy pożyczkę w zbożu brali i przez nich też zwrócone.

Na usprawiedliwienie jednak Wydziału krajowego służyć może to, że przeważna część Izby była tego przekonania, że należy jak najwięcej zapomogi dawać w ziarnie, a jak najmniej w pieniądzu. Przy tem owładnęło także umysły błędne zdanie, że skupując zboże, w pewnych okolicach podniesie się przez to samo jego cena. Przy ułatwionych środkach przewozu w obec zawsze gotowej spekulacyi i współzawodnictwa handlujących, obawy te nie były ugruntowane, również jak obawy, że grosz na zasiewy przeznaczony strwonionym będzie.

Jeżeli ten szczegół podnosi tu komisya, to w celu, aby doświadczenie przebyte nie było bezowocnem, gdyby kraj na nową tego rodzaju konieczność, t. j. obmyślanie zapomogi z powodu nieurodzaju był wystawiony.

Przychodzimy wreszcie do ostatecznego rezultatu całej pożyczki t. j. do cyfry pozostałości i wniosków Wydziału krajowego.

Cyfry wprawdzie nie mogą być jeszcze obecnie ściśle ustalone z powodu zaległości na dłużnikach ciężających i z powodu kosztów administracyi, które jeszcze opędzić przyjdzie — z powodu wreszcie że suma pozostałości odsetkami się jeszcze zwiększy, — sądzymy jednak, że gdy tylekrotnie sprawa ta przed wys. Sejm wprowadzaną była, — można w obecnym jej stanie ostatecznie ją załatwić, a jeżeli wnioski komisyi przyjęte zostaną, Wydział krajowy na rok następny przyjdzie do Sejmu z ustaloną kwotą do tego funduszu należąca, znając jego przeznaczenie przez wys. Sejm już teraz uchwalone.

Zanim przystąpimy do postawienia wniosku, co do samego funduszu, należy pierwiej usunąć wątpliwości co do kwot fundusz ten składających.

Komisya nie zgadza się ze zdaniem Wydziału krajowego, aby kwotę opłacaną przez zapomożonych tytułem zwrotu kosztów administracyjnych wydzielić od innych istotnych zysków z obrotu czysto finansowego wynikłych, komisya nie dopatrzyła żadnego ugruntowanego powodu do takiego wydzielenia, koszta bowiem administracyjne są częścią całej operacyi, a ponieważ spłacone zostały, należeć powinny do tego funduszu, nie widzi więc komisya dla czego by ta część własności funduszu na inny cel przeznaczoną być miała.

Tu zachodzi atoli inne jeszcze do rozwiązania pytanie.

Koszta administracyi rzeczywiste wynosiły	27.778 zł. 44 1/2 ct.
dochód zaś przypisany od zapomożonych wynosi o	37.298 „ 32 „
właściwie więc zapłacili oni	9.519 zł. 87 1/2 ct.

więcej, niżeli koszta administracyi wynoszą, zachodzi więc tu pytanie, czy tę nadwyżkę należy zapomożonym zwrócić, coby się na pierwszy rzut oka słusznem wydać mogło — komisya jest zdania że tego zwrotu czynić nie należy.

Naprzód zapomożeni zobowiązali się biorąc pożyczki wypłacić 2% na koszta administracyi, więc im się żadna nie nadkłada opłata nad tę, do której się zobowiązali, — powtóre że koszta zakupna przewozu i rozdania zboża wynosiły rzeczywiscie	39.363 zł.
a zapomożonym policzył fundusz	27.020 „
zapłacił więc za nich	12.342 zł. 69 ct.

Nakoniec, gdyby nawet uznano zwrot ten za słuszny, stałby on się z powodu wielkiej ilości zapożyczonych a małej do rozdzielenia kwoty, materyalnie niepodobnym. Jeżeli zważymy, że nie rachując pojedynczych osób 1711 gmin zaciągało pożyczki choćby tylko przyjąc na gminę 50 kilku ludzi, co jest zapewne za mało, dochodzimy do cyfry koło 100.000 osób, między które stosunkowo do wysokości ich pożyczek należałoby czynić zwroty. Same koszta rozliczenia, prasełki i wręczenia zredukowałyby cząstkowe zwroty do nieznaczących a może i ułamkowych wartości.

Z tych to powodów uważać musimy owe 9.519 zł. 87 $\frac{1}{2}$ za integralną część pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866. Należy nam tu umieścić jeszcze jedną uwagę. Ponieważ Wydział krajowy nie myślał ostatecznie sprawy funduszu zapomogi z r. 1866 w obecnej sesji sejmowej załatwić, proponuje on wydzielenie z nieustalonej jeszcze sumy tego funduszu 50.000 zł. na pożyczki dla Rad powiatowych imieniem całych powiatów zaciągać się mających na cele produkcyjne okolic dotkniętych elementarnymi wypadkami, gdzie ludność uboższa zarobku potrzebuje.

Wydział krajowy użył już w tym właśnie celu części pozostałego funduszu rozdzielając tytułem pożyczki oprocentowanej 19.500 zł. srodze w tym roku nawidzonym powiatom

Gdy atoli suma ta jest dana na 5 $\frac{0}{10}$ i z zastrzeżeniem wcześniejszego, doraźnego zwrotu, nic nie ma komisya do nadmienienia przeciw temu użyciu części funduszu, gdyż pod takimi warunkami dana pożyczka, nie wiąże w niczem postanowień wys. Sejmu co do całego funduszu.

Mamy więc przed sobą sumę 126.542 zł. 31 ct. o użyciu i przeznaczeniu której ma wys. Sejm orzec, suma ta zwiększy się przed ostatecznym jej ustaleniem, własnymi odsetkami, zmniejszy się nieznacznymi kosztami administracyjnymi.

W zastosowaniu w sprawozdaniu niniejszem wyrażonych myśli komisya finansowa ma zaszczyt polecić Wys. Sejmowi powzięcie następującej uchwały:

1. Z sumy pozostałej z pożyczki przez kraj w kwocie 3,000.000 zł. a. w. w r. 1866. zaciągnionej; utworzony zostaje osobny fundusz pod nazwą „fundusz zapomogi r. 1866.“

2. Fundusz ten przeznaczony jest na udzielanie pożyczek zwrotnych oprocentowanych Radom pow. w imieniu całych powiatów działającym, na roboty użytku publicznego.

Pierwszeństwo przy tem mieć będą te powiaty, w których by uboższa ludność z powodu przypadkowych klęsk nazdwyczajnego potrzebowała zarobku.

3. Odsetki roczne tego funduszu doliczać się będą do kapitału i wraz z nim stanowić będą każdorocznie powiększony fundusz, który znowu całkowicie na cele pod 1. 2. wskazane użytym być może.

4. Sejm o zmianie przeznaczenia funduszu tego stanowi.

Alfred Potocki
Przewodniczący.

H. Wodzicki
Sprawozdawca.

Sprawozdanie

komisji prawniczej z wniosku Wydziału krajowego do ustawy
o Sądach pokoju.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 6. listopada r. b. przekazał wysoki Sejm komisji prawniczej projekt do ustawy o sądach pokoju, wypracowany przez osobną komisję fachową, a przez Wydział krajowy z małemi zmianami przyjęty.

Projekt ten był już na przeszłorocznej sesji komisji prawniczej przekazany, która wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z wniosku Wydziału krajowego przedłożyła lecz takowe, z powodu wczesnego zamknięcia Sesi sejmowej, pod obrady wysokiego Sejmu nie przyszło.

Komisya Wasza, rozpatrzywszy tak projekt Wydziału krajowego jak i projekt zeszłorocznej komisji, które obadwa na tych samych zasadach są oparte, przystąpiła prawie w całości do projektu zeszłorocznej komisji prawniczej, wprowadzając li niektóre zmiany, jakie z powodu postępu na polu ustawodawstwa za stosowne uznała a przedkładając swą pracę wnosi:

„Wysoki Sejm raczy załączony projekt ustawy uchwalić.“

Przewodniczący:

Kabat.

Sprawozdawca:

Wesołowski.

Ustawa

o Sądach pokoju,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

I. Cześć ogólna.

§. 1.

Ustanowienie Sądów pokoju.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanowione będą Sądy pokoju.

§. 2.

Siedziby i okręgi Sądów pokoju.

Wydział krajowy, porozumiawszy się z c. k. Namiestnictwem i c. k. wyższym Sądem krajowym i zasiągnąwszy zdania Wydziałów Rad powiatowych, wyznaczy miejsca siedziby Sądów pokoju, i określi rozległość terytoryalną każdego okręgu; przyczem będzie miał na względzie położenie geograficzne, rozległość miejscowości, ludność i stosunki handlowe i przemysłowe.

§. 3.

Skład Sądu pokoju.

Dla każdego Sądu pokoju ustanowieni będą dwaj Sędziowie pokoju, którzy urzędować mają przez trzy lata kadencyami oznaczonemi przez c. k. wyższy Sąd krajowy po wysłuchaniu życzeń Sędziów pokoju.

Jeżeli sędzia pokoju z kolei urzędować obowiązany, dla jakiegokolwiek przeszkody obowiązek ten czasowo wypełniać nie może, urzęduje drugi, dla tegoż Sądu ustanowiony a w przypadku gdyby i ten urzędować nie mógł, Sąd wyższy wyznaczy jednego z sąsiednich Sędziów pokoju.

Kadencye i zastępstwo poda Sąd wyższy krajowy do publicznej wiadomości.

Każdemu Sądowi pokoju przyznano miejsce p pokoju tudzież

Sąd pokoju używa pieczęci z orłem cesarskim i napisem: c. k. Sąd pokoju okręgu

§. 4.

Mianowanie Sędziów pokoju.

Sędziów pokoju mianuje Cesarz.

Prezes Rady powiatowej, we Lwowie i Krakowie zaś Prezydent miasta z c. k. Starostą właściwego powiatu i z Prezydentem c. k. Sądu kolegiального właściwego obwodu, a w miastach mających ludności wyżej dziesięciu tysięcy, także z burmistrzem czyli naczelnikiem miasta, ułożą na każdy okrąg listę, przynajmniej sześciu kandydatów uzdolnionych na Sędziów pokoju. Lista ta ma być przesłaną do Prezydium c. k. Sądu wyższego. Prezydent tegoż Sądu wraz z Namiestnikiem i Delegatem Wydziału krajowego przedstawia z tej listy za pośrednictwem c. k. Ministerstwa sprawiedliwości Cesarzowi na każde miejsce trzech kandydatów.

§. 5.

Kwalifikacya Sędziego pokoju.

Na Sędziego pokoju ten tylko może być powołany, który

- a) jest obywatelem Państwa Austriackiego;
- b) ma lat najmniej 30;
- c) używa w pełni praw cywilnych;
- d) stale zamieszkuje w obrębie tegoż samego Sądu pokoju, a przynajmniej w jednym z przyległych okręgów;
- e) jest mężem światłym, nieskażonej sławy i zaufania.

§. 6.

Obowiązek przyjęcia urzędu i wyjątki.

Każdy Sędzia pokoju mianowany, lub do zastępstwa powołany obowiązany jest przyjąć ten urząd i sprawować go przez przeciąg czasu określony.

Prawo wymówienia się od tego obowiązku służy tylko następującym osobom :

- a) tym, którzy już sześćdziesiąt lat życia skończyli;
- b) tym, którzy już piastowali urząd Sędziego pokoju, na następne trzechlecie;
- c) tym, którym ułomności cielesne albo ciągle trwające nadwężenie zdrowia nie pozwalają sprawowania tego urzędu ;
- d) tym, którzy z powodu swego zwyczajnego zatrudnienia bardzo często, albo na dłuższy przeciąg czasu koniecznie wydalac się muszą z miejsca swojego mieszkania.
- e) tym, którzy zostają w obowiązkach zakładów i funduszków publicznych tudzież obowiązkach prywatnych.
- f) duchownym wszelkiego wyznania, tudzież profesorom i nauczycielom publicznym.

Kto niemając prawa wymówienia się, bez jednej z powyższych przyczyn usprawiedliwiających wzbrania się przyjąć ten urząd, albo go sprawować przestaje, podpada karze pieniężnej do wysokości 500 zł. w. a. na rzecz funduszu krajowego

Nie mogą zaś być Sędziami pokoju urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, tudzież Państwa lub kraju, jakoteż osoby stanu wojskowego, jak długo w czynnej służbie pozostają.

§. 7.

Przysięga służbowa.

Zamianowani Sędziowie pokoju wykonują przysięgę służbową według załączonej roty Nr. 1. przed Prezydentem c. k. wyższego Sądu krajowego, który wszelako na żądanie Sędziego pokoju delegować może do odebrania tej przysięgi Prezydenta dotyczącego c. k. Sądu kolegiального.

Sędziowie pokoju, na bezpośrednio następujące trzechlecie na nowo powołani, są wolni od wykonania powtórnej przysięgi.

§. 8.

Stanowisko słuźbowe.

Sędzia pokoju ma te same obowiązki i podlega tej samej odpowiedzialności, co każdy inny c. k. Sędzia.

Jego instancją dyscyplinarną jest c. k. wyższy Sąd krajowy.

§. 9.

Pobory i dotacya.

Urząd Sędziego pokoju jest honorowym; pobierać on będzie tylko dyety ze skarbu publicznego za każdy dzień audyencyi, tudzież ryczałtową kwotę na koszta podróży, na potrzeby kancelaryjne i na opłacenie posługacza.

Koszta te, jakoteż koszta umieszczenia i urządzenia Sądów pokoju ponosi skarb publiczny, a wysokość tychże oznaczona będzie oddzielnem rozporządzeniem.

Koszta podróży spowodowane przez strony, poniosą strony same według taryfy dla notariuszów przepisanych.

§. 10.

Ustanie i zawieszenie władzy.

Władza Sędziego pokoju ustaje:

- a) z upływem czasu, na przeciąg którego jest powołany, jeżeli na nowo nie został zamianowany: — w tym razie wszelako winien tak długo sprawować urząd Sędziego, dopóki następcą jego urzędu tego nie obejmie;
- b) z dniem, w którym przestaje stale zamieszkiwać w okręgu Sądu swego, lub przynajmniej w okręgu przyległym;
- c) z dniem objęcia czynnej służby cywilnej lub wojskowej, która według niniejszej ustawy (§. 6.) wyklucza możliwość sprawowania urzędu Sędziego pokoju.
- d) z dniem otwarcia upadłości albo utraty praw cywilnych, choćby tylko częściowej;
- e) z dniem uznania go winnym zbrodni lub takiego czynu karygodnego, który utratę urzędów gminnych albo prawa udziału w reprezentacji gminnej za sobą pociąga.

Zawiesza się władzę Sędziego pokoju: jeżeli z powodu czynu popełnionego z chęci zysku lub obrażającego moralność publiczną, chociażby z pozostawieniem na wolnej stopie pociągnięty został do odpowiedzialności sądowej, lub gdyby go za jakikolwiek inny czyn karygodny uwieziono.

§. 11.

Powody wyłączenia się.

Sędzia pokoju musi się uchylić od urzędowania:

- a) gdy w zachodzącej sprawie będzie miał interes osobisty pośredni lub bezpośredni;
- b) w sprawach swojej żony, swoich krewnych w linii wstępnej lub zstępnej swego rodzeństwa wujecznego, stryjecznego lub ciotecznego, oraz tych, którzy w tych samych stopniach są z nim spowinowaceni;
- c) w sprawach swoich wychowanców, pupilów i kurandów;
- d) w sprawach swoich dłużników lub wierzycieli.

§. 12.

W przypadkach paragrafami 10. i 11. niniejszej ustawy objętych urzęduje 2gi Sędzia pokoju tegoż okręgu, a jeżeliby i ten nie mógł urzędować, deleguje dotyczący c. k. wyższy Sąd krajowy jeden z sąsiednich Sądów pokoju.

§. 13.

Pisarz sądu pokoju.

Pisarz Sądu pokoju musi mieć kwalifikacyę na Sędziego dla Sądów zwykłych i wchodzić będzie w skład etatu urzędników sądowych do tego okręgu c. k. wyższego Sądu krajowego, w którym leży Sąd pokoju, przy którym ma urzędować. Przydzielenie pisarza do Sądu pokoju należy do Prezydenta wyższego Sądu krajowego. Pisarz Sądu pokoju trzymać ma pióro i być pomocnym Sędziemu pokoju we wszystkich czynnościach; będzie nadto Dyrektorem biura, osobiście odpowiedzialnym za należyte prowadzenie wszelkich czynności manipulacyjnych.

§. 14.

Woźny.

Przy każdym Sądzie pokoju ustanowieni będą woźni przysięgli, ze Skarbu publicznego płatni, i nosić będą odpowiednie oznaki.

§. 15.

Audyencye.

Sędzia pokoju wyznacza najmniej dwie audyencye na tydzień, i ogłasza publicznie dzień i godzinę tychże.

Dla nagłośności rzeczy powinien nawet w dniu świąteczne dać stronom posłuchanie.

W szczególnych przypadkach może w przydzielonym mu okręgu urzędować także po za obrębem siedziby swego urzędu.

§. 16.

Rozprawy przed Sądem pokoju są jawne. Tylko dorosłe osoby mają wolny wstęp do sali sądowej.

Wykluczona jest jawność:

- a) ze względu na obyczajność i publiczne bezpieczeństwo;
- b) w postępowaniu ugodowem.

Wolno wszakże i w tych razach każdej stronie wybrać sobie trzy osoby zaufania, którym obecność dozwoloną będzie.

Postępowanie jest ustne. Protokół audyencyonalny ma być prowadzony, prócz w przypadkach w których niniejsza ustawa wyraźnie tego wymaga, także jeżeli Sędzia pokoju uzna tego potrzebę, lub jeżeli strony wyraźnie żądają.

Protokół taki ma zawierać krótko streszczone wnioski stron i zaszłe podczas audyencyi działania.

§. 17.

Księgi.

Każdy Sąd pokoju prowadzi następujące księgi:

- 1) „księgę wpisów“ (rejestr) wykazującą przebieg sprawy;
- 2) „sentencyonaryusz“, zawierający dosłowną treść ugod, wyroków i orzeczeń Sędziego pokoju;
- 3) „index“ według nazwiska stron i przedmiotów dla wyszukania sprawy.

Księga wpisowa i sentencyonaryusz mają być przez c. k. wyższy Sąd krajowy parafowane.

§. 18.

Dobry kresu władzy jurysdykcyjnej Sądów pokoju należy.

- 1) jednanie stron;
- 2) rozstrzyganie sporów cywilnych.

Od wyroków i orzeczeń Sądu pokoju nie ma apelacji; o innych środkach stanowi §. 62.

§. 19.

**Sprawy sądowo-nie-
sporne.**

Zakres działania i postępowania Sądów pokoju w sprawach sądowo-nie-spornych oznaczy osobna ustawa.

II. Część szczególna.

A. Postępowanie ugodowe.

§. 20.

Strony mogą we wszystkich sporach cywilnych o rzeczy, mogące być przedmiotem transakcyi, tudzież we wszystkich sprawach karnych, które wedle ustawy karzącej nie z urzędu, lecz tylko na żądanie stron prywatnych dochodzone być mają, udać się przed któregokolwiek Sędziego pokoju o zgodzenie sprawy, czy to przed, czy to po wytoczeniu sporu. Wszakże przedmiotem ugody w sprawach karnych nie może być kara prawem karzącem zagrożona lecz jedynie zagładzenie winy i zadość uczynienie we względzie wynagrodzenia szkody lub utraconych zysków.

§. 21.

Sędzia pokoju wezwany do czynności ugodowej przez obydwie strony, winien przedewszystkiem zbadać, tożsamość osób, ich własnowolność, a w razie stawania zastępców tychże legitymacye i npoważnienie do zawierania ugód, poczem przystępuje bezzwłocznie do ich wysłuchania i pogodzenia. Wezwany przez jedną tylko stronę, winien z urzędu zawezwać drugą a stawające strony przestrzegając powyższych formalności, będzie się starał pogodzić. Niestawienie się wezwanej drugiej strony ma być uważane jako oświadczenie jej przed Sądem, że w żadną ugodę wchodzić nie chce.

§. 22.

Strony stawają osobiście lub przez zastępców do zawarcia ugody uprawnionych.

Tylko osoby własnowolne płci męskiej mogą być jako zastępcy stron dopuszczone.

Zastępcami być nie mogą adwokaci, notaryusze, ajenci publiczni i pomocnicy tychże.

Pisarze pokątni wykluczeni są od zastępstwa i wszelkich czynności imieniem stron przed Sądami pokoju.

§. 23.

Strony mogą zagodzenie sprawy zawisłem uczynić od przysięgi, przez jedną z nich na pewne fakta lub okoliczności złożyć się mającej; w tym razie ułoży Sędzia pokoju za zgodą stron rotę przysięgi, i odbierze takową z zachowaniem formalności, ustawą o postępowaniu sądowem przepisanych.

Ważność ugody zawartej, nie można uczynić zawiśłą od żadnych innych warunków lub następnych wydarzeń.

§. 24.

Każda ugoda ma być zaraz do sentencyonaryusza wpisana, przez strony, Sędziego i pisarza Sądu pokoju podpisaną a w wypadkach §. 23, wykonanie przysięgi, przez Sędziego pokoju i pisarza w sentencyonaryuszu stwierdzone. Każdej stronie należy na jej żądanie wydać wypis ugody.

Wypis taki podpisuje pisarz Sądu pokoju.

§. 25.

Ugody w Sądzie pokoju zawarte, mają powagę rzeczy ostatecznie osądzonej i są wykonalne według przepisów zawartych w §§. 74 — 84.

B. Postępowanie sporne.

§. 26.

Właściwość sądownictwa.

Sędzia pokoju rozstrzyga spory:

- a) o należitości pieniężne do 50 zł. w. a. bez ograniczenia do 200 zł. w. a. zaś, jeżeli żądanie opiera się na dokumencie publicznym albo sądownie lub notaryalnie legalizowanym.
- b) o rzeczy ruchome, osobiste świadczenia albo wynagrodzenie szkody, jeżeli powód żąda zarazem w miejsce ich zapłacenia kwoty pieniężnej, nie przenoszącej 50 zł. w. a. Do tej kategorii należą także skarg o dopełnienie zobowiązań wynikających ze stosunku służbowego i najmu, między pryncypałami i najmującymi a służbą, czeladzią, najemnikami, furmanami i t. p.

Do powyższych kwot nie wlicza się procentów i ubocznych należitości.

Spraw Sądom pokoju przekazanych, nie wolno jest stonom poddawać rozsądzeniu innych władz sądowych.

§. 27.

Spory o procenta, pożyczki, renty i jakiekolwiek inne powtarzające się świadczenia, mogą pod warunkami w §. 26. wyrażonymi, tylko wtenczas przez Sędziego pokoju być rozpoznawane, jeżeli strona przeciwna nie zaprzecza prawa samego, z którego strona powodowa pobieranie onych wywodzi

§. 28.

W postępowaniu spornem jest ten Sąd pokoju właściwym, w którego okręgu pozwany, lub z pomiędzy kilku pozwanych, głównie obowiązany zamieszkuje. albo przebywa, jeżeli stałego zamieszkania nie ma.

Dla spraw zaś o wynagrodzenie szkody wyrządzonej, jest właściwym albo ten Sąd pokoju, w którego okręgu pozwany zamieszkuje lub przebywa. albo w którego okręgu szkoda wyrządzoną została.

Podróźni i w ogóle wszyscy, którzy w pewnem miejscu chwilowo się zatrzymują, mogą przed ten Sąd pokoju być pozywani, w którego okręgu się zatrzymują, jeżeli ich obowiązek w skutek umowy lub ustawy lub też wedle samej natury rzeczy w tym miejscu wypełniony być powinien.

§. 29.

Nie należą do kompetencji Sądów pokoju sprawy :

- a) przydzielone Sądom realnym i kausalnym;
- b) o części pretensyj, przenoszących kwoty w §. 26. wskazane.

§. 30.

Spory o zapłacenie większych nad kwoty w §. 26. wyrażone, niemniej spory prowizoryalne i rumacyjne mogą tylko wtenczas przez Sędziego pokoju być rozpoznawane i rozstrzygane, jeżeli obydwie strony poddadzą się dobrowolnie jurysdykcyi Sędziego pokoju, i to swoje oświadczenie w sentencyonaryuszu podpiszą.

§. 31.

Sędzia pokoju mocen jest orzekać i wykonywać kary :

- a) za nieposłuszeństwo przeciw jego poleceniom i nakazom urzędowym;
- b) za obraźliwe lub krnąbrne zachowanie się w czasie jego urzędowania.

W obu przypadkach może skazać winnego na karę pieniężną do wysokości 10 zł. w. a. na fundusz ubogich miejsca siedziby Sądu pokoju, którą ściągnie woźny.

Orzeczenie to należy uwidocznnić w protokóle audyencyonalnym z wymienieniem powodów kary.

W razie pod a) mocen jest sędzia pokoju w skutek przedstawienia usprawiedliwiającego odwołać albo zniżyć nałożoną karę; — w drugim razie kara ma być bezwzględnie wykonaną.

Jeżeli popełnione zostało w obec Sądu przestępstwo przeciw ustawie karzącej, spisany będzie protokół i odstąpiony Sądowi karzącemu do właściwego urzędowania, a w cięższych przestępstwach zarządzi Sędzia pokoju przytrzymanie i odstawienie winowajcy.

Czynność tę należy także uwidocznnić w protokóle audyencyonalnym.

**Władza dyscyplinarna
Sędziego pokoju.**

§. 32.

**Uprawnienie do stawiania
w Sądzie.**

W Sądzie pokoju mogą strony stawać osobiście lub przez pełnomocników. Pełnomocnikiem może być tylko osoba własnowolna płci męskiej, dokładnie obznajomiona z przedmiotem sporu. Pełnomocnictwo musi obejmować umocowanie do zawarcia ugody i być na piśmie zeznane.

Ustne takie pełnomocnictwo jest ważne, jeżeli je strona osobiście przed Sędzią pokoju zezna a zastępca oświadczy, że przyjmuje. Zeznanie i oświadczenie takie mają być do protokołu audyencyonalnego wniesione i podpisane.

Nie mogą być pełnomocnikami osoby od zastępowania stron w zawieraniu ugód przy Sądach pokoju wyłączone (§. 22).

Jeżeli Sędzia uznaje tego potrzebę wolno mu także wezwać i przesłuchać strony same.

§. 33.

Koszta z powodu zastępstwa wynikłe, nie mogą być żądane od strony przeciwnej, chociażby w sprawie upadła.

§. 34.

Tok sporu.

W sprawach, których przedmiot sporu jest tego rodzaju, że według ustawy powszechnej cywilnej nieletni dowolnie nim rozrządzać jest mocen, może także sam nieletni jako powód lub pozwany w Sądzie pokoju stawać i nawet ugody zawierać.

§. 35.

Skarga może być wniesioną na piśmie lub ustnie.

Ma ona zawierać imiona, nazwiska, powołanie i zamieszkanie powoda i pozwanego, przedmiot sporu, tytuł pretensyi i żądanie stanowczo oznaczone, wreszcie imiona, nazwiska, powołanie i zamieszkanie świadków.

§. 36.

Gdy obie strony razem stawają, Sędzia pokoju przystąpi do rozpoznania sprawy.

Jeżeli sam tylko powód ze skargą przychodzi, Sędzia po przekonaniu się o swej właściwości, wyznacza jak najkrótszy termin do rozprawy, na które obie strony wzywa.

§. 37.

Wezwania do stawienia się w Sądzie pokoju zawierać winny imiona i nazwiska stron, przedmiot sprawy, tudzież dzień i godzinę rozprawy. Wezwanie dla pozwanego nadto ostrzeżenie, że w razie jego niestawienia się będzie sprawa ze samym powodem przeprowadzoną i rozstrzygniętą.

Wezwania doręczone być mają stronie powodowej i każdemu pozwanemu.

Niestawający współpowozany uważany będzie za przystępującego do obrony tego, który odpowiada.

§. 38.

W przypadkach nagłych Sędzia pokoju może wezwać strony, ażeby natychmiast stawiły się do rozprawy.

§. 39.

Wezwanie doręczone będzie samej stronie za rewersem.

Gdyby pozwany przyjęcia wezwania odmówił, woźny przybije wezwanie na drzwiach jego mieszkania; gdyby zaś pozwanego w mieszkaniu nie zastał, wręczy je domownikom, a w braku tychże przybije na drzwiach i o tem zda Sądowi sprawę, który dla niego ustanowi kuratora.

Wrazie nie zastania powoda w jego mieszkaniu, woźny doręczy zawezwanie jego domownikom, a w braku tychże przybije je na drzwiach.

Jeżeliby strony odmawiały podpisu, lub podpisać nie mogły, woźny potwierdzi na rewersie datę i miejsce doręczenia, z wymienieniem osoby, której wezwanie doręczył.

Wszystkie te czynności woźnego mają prawny skutek rzeczywistych doręczeń, woźny winien jednak zdać o nich natychmiast sprawę Sądowi.

§. 40.

Sprawy przywoływane będą z zachowaniem ścisłego porządku kolejnego, jak są zapisane w księdze wpisów (w rejestrze).

Sprawy nagłe mają pierwszeństwo.

§. 41.

Gdy się obie strony w terminie wyznaczonym stawiają, Sędzia pokoju, po wysłuchaniu stron co do przedmiotu sporu, przystępuje przedewszystkiem do jednania ich. W tym względzie winien się trzymać postanowień §§. 21., 22. i 23. a jeżeli ugoda przyszła do skutku, należy do niej zastosować §. 24.

§. 42.

Jeżeli ugoda do skutku nie przyszła, Sędzia pokoju przystępuje do zbadania sprawy.

§. 43.

Odroczenie terminu rozprawy w tym tylko razie miejsce mieć może, gdy według uznania Sędziego pokoju taka zaszła przeszkoda, dla której bezzwłoczna rozprawa stała się niemożliwą, lub gdy obie strony wyraźnie się tego domagają.

W takim razie Sędzia pokoju wyznacza nowy termin i ogłasza go stronom obecnym.

§. 44.

Jeżeli powód w terminie do rozprawy naznaczonym po przywołaniu sprawy nie stawa, skarga jego spada z rejestru sądowego, a Sędzia przysądza pozwanemu na żądanie kosza, na które z przyczyny niestawienia się powoda narzony został.

Wolno wszakże powodowi wnieść swoją skargę powtórnie, na którą jednakże pozwany tak długo odpowiadać nie jest obowiązany, dopóki mu kosza przyznane zapłacone nie będą.

§. 45.

Gdy pozwany nie stanie, Sędzia pokoju sprawdziwszy, iż wezwanie należy i w czasie doręczone było (§. 39.), na żądanie powoda uznaje i ogłasza niestawiennictwo pozwanego, i przystępuje do rozpoznania sprawy z samym powodem.

Uznanie niestawnictwa traci moc swoją, jeżeli pozwany jeszcze podczas rozpoznania sprawy staje i obronę wnosi, jednakże Sędzia może za spóźnienie skazać go w drodze porządkowej na karę pieniężną do wysokości 10 guldenów na fundusz ubogich, co w protokole audyencyonalnym uwidocznić należy. Jeżeli zaś wezwanie w sposób przepisany pozwanemu nie było doręczone, należy je ponowić z wyznaczeniem nowego terminu do rozprawy,

§. 46.

Dowód z dokumentów.

Strona opierająca swoje twierdzenie na dokumencie, winna takowy przedłożyć.

Jeżeli strona nie ma oryginału, lub jeżeli dokument znajduje się prawdopodobnie w posiadaniu strony przeciwnej, a ta na wezwanie Sędziego takowego nie przedkłada, Sędzia oceni według okoliczności, o ile twierdzenie stron na wiarę zasługuje.

§. 47.

Jeżeli dokument do dowodu potrzebny znajduje się w przechowaniu władzy publicznej, Sędzia może wezwać tę władzę o udzielenie takowego.

§. 48.

Dowód ze świadków.

Gdy strony odwołują się do świadków, winne są podać ich zaraz z imienia, nazwiska, powołania i zamieszkania.

Sędzia pokoju, jeśli wysłuchanie tychże uważa za konieczne, lub jeżeli z urzędu przesłuchanie niepowoływanych świadków uzna za potrzebne, wyznacza na tej samej audyencji termin dla tychże świadków, na który ich wzywa.

Nakaz ten dla stron spór wiodących, przytem obecnych, zastąpi miejsce ich wezwania.

§. 49.

Świadcami być nie mogą:

1. Duchowni co do zeznań na spowiedzi im uczynionych.
2. Urzędnicy państwa, jeżeliby ich zeznanie naruszało tajemnicę urzędową, do której są obowiązani, o ile z tego obowiązku przez swego przełożonego nie są zwolnieni.

§. 50.

Świadek odmówić może zeznania:

1. Na pytania, na którą odpowiedź ściągnąć mogłaby hańbę lub niebezpieczeństwo śledztwa karnego na świadka samego, jego małżonka, osobę z którą świadek w linii wstępnej lub zstępnej albo w linii pobocznej do drugiego stopnia jest spokrewniony lub spowinowacony albo adopcją połączony;

2. na pytania, na które odpowiedź mogłaby spowodować bezpośrednio szkodę majątkową świadkowi samemu lub osobom w ustępie poprzednim wymienionym. Nie może jednakowo nikt uchylać się od świadectwa co do interesów prawnych, w których jako świadek dokumentu był użyty, ani co do własnych czynności, które spornej sprawie dotyczą;

3. na okoliczności, których świadek bez naruszenia tajemnicy, do której z zawodu swego jest obowiązany wyjawiać nie może, o ile z tego nie jest zwolniony.

§. 51.

Świadców nie stawających skazuje Sędzia pokoju na grzywnę, lub też zarządza ich przymusowe przystawienie.

W razie usprawiedliwionej przeszkody, mogą być od grzywny uwolnieni. Świadcowie, którzy chociaż staną lecz odmówią zeznania, nie będą do tego ustawą uprawnionymi, ma Sędzia karami pieniężnymi do uczynienia zeznania zniewolić.

Czynności te mają być w protokole audyencyonalnym uwidocznione.

§. 52.

Gdy świadek zamieszkuje w obrębie innego Sądu pokoju, może być przez tenże Sąd pokoju, lub swojego osobistego Sędziego przesłuchanym.

§. 53.

Dowód przez biegłych.

Jeżeli Sędzia uzna potrzebę zasiągnąć zdania jednego lub więcej biegłych, zawezwie takowych.

§. 54.

Biegłym służy prawo odmówienia swego zdania we wszystkich tych przypadkach, w których wolno jest świadkom odmówić zeznania.

§. 55.

Świadcowie i biegli są obowiązani dać świadectwo sumiennie wedle swej wiedzy i przekonania. Od uznania Sędziego pokoju zależy, czy od nich odebrać przysięgę przed złożeniem świadectwa lub po niem, czy też poprzestać na ich zaręczeniu przez podanie ręki: „że zeznają szczerą i rzetelną prawdę bez dwuznaczności, stronniczej życzliwości lub nienawiści, i bez oglądania się na jakąkolwiek korzyść“. Świadcowie słuchani będą oddzielnie w obecności stron, jeżeli te się stawiają. Strony nie będą przerywały świadkom. Po złożeniu zeznania, Sędzia będzie mógł na żądanie stron a nawet z urzędu czynić świadkom stosowne zapytania. Może także Sędzia świadków, których zeznania są sprzeczne; przeciwstawić.

Świadcowie lub znawcy za fałszywe świadectwa odpowiedzialni są wobec prawa karzącego.

§. 56.

Świadkom lub biegłym żyjącym z dziennego zarobku, lub za którymi inne względy słuszności przemawiają, przyznaje Sędzia pokoju według swego

uznania od stron dotyczących wynagrodzenie i tę swoją decyzję zaciąga do sentencyonaryusza.

§. 57.

Gdy zajdzie potrzeba czy to obejrzenia przedmiotu, czy to ocenienia wartości poszukiwanego wynagrodzenia, Sędzia pokoju obejrzy przedmiot sporny w przytomności stron, a jeżeli przedmiot oględzin lub oszacowania wymaga wiadomości obcych Sędziemu, wezwie biegły, którzy z nim obejrzenia dopełnią i zdania swego udziela.

W takich przypadkach może Sędzia wydać wyrok zaraz na miejscu.

Jeżeli ma być obejrzany przedmiot, który według twierdzenia strony dowodowej znajduje się w posiadaniu strony przeciwnej lub władzy publicznej, Sędzia postąpi podług przepisów §§. 46 i 47.

§. 58.

Przesłuchanie stron jako świadków

W braku innych dowodów może Sędzia także strony na okoliczności stanowcze jako świadków przesłuchać i zaprzysiądz.

Strony jako świadka niemoże Sędzia zmuszać ani do stawienia się ani do złożenia świadectwa. Czy i o ile takie uchylenie się od świadectwa wpłynąć ma na wynik sprawy, Sędzia oceni po troskliwym rozważeniu wszystkich okoliczności.

§. 59.

Wyrok.

Po ukończonej rozprawie Sędzia pokoju ocenia wynik tejże jedynie tylko wedle swej najlepszej wiedzy, sumienia i przekonania; wydaje wyrok, wciąga go do sentencyonaryusza i ogłasza obecnym stronom na poczekaniu, lub najdalej na następującej audyencji, nieobecnym zaś każe bezzwłocznie doręczyć wypis wyroku.

§. 60.

Sędzia pokoju wydaje wyrok w Imieniu Jego Cesarskiej i Królewskiej Mości. Wyrok winien zawierać:

- a) nazwę Sędziego i Sądu pokoju;
- b) imię, nazwisko, powołanie i mieszkanie tak stron jak i zastępców z wymienieniem legitymacji do zastępstwa;
- c) przedmiot sprawy;
- d) dzień audyencji;
- e) dokładną treść orzeczenia, z oznaczeniem czasu, w którym obowiązek wyrokiem nałożony, ma być dopełniony,
- f) orzeczenie co do kosztów sporu;
- g) treściwe upowodowanie wyroku;
- h) datę wyroku;
- i) podpis Sędziego i pisarza Sądu pokoju.

§. 61.

Czas dopełnienia obowiązku (§. 60. lit. e.) rozpoczyna się z dniem ogłoszenia wyroku, a w razie wydania tegoż zaocznie, z dniem doręczenia jego wypisu stronie pozwanej.

§. 62.

Od wyroku Sądu pokoju nie ma apelacji, dozwoloną jest jedynie opozycja (§. 65.) i kasacya (§. 69—73).

§. 63.

Wyrok staje się prawomocnym z chwilą ogłoszenia stronom obecnym, lub doręczenia wypisu stronom nieobecnym.

§. 64.

Każdej stronie należy na jej żądanie wydać wypis wyroku z sentencyonaryusza.

Wypis taki podpisuje pisarz Sądu pokoju.

§. 65.

Opozycja.

Stronie zaocznie skazanej służy prawo założyć opozycję od wyroku w tym Sądzie, który takowy wydał.

Opozycję można wnosić aż do udzielenia klauzuli wykonawczej.

§. 66.

Opozycję można wnosić ustnie lub na piśmie.

Strona oponująca winna równocześnie przytoczyć powody obrony, jeżeli je posiada, a w razie powołania się na świadków, podać ich imiona, nazwiska, powołanie i zamieszkanie.

§. 67.

Jeżeli Sędzia pokoju przyjął opozycję, co w sentencyonaryuszu uwiidocznic należy, zarządza nowe postępowanie, i albo utrzymuje swój wyrok, albo go zmienia.

Przyjęta opozycja wstrzymuje wykonanie wyroku.

§. 68.

Oponujący, któryby dopuścił powtórnego przeciw sobie zaocznego wyroku, nie będzie już mógł zakładać nowej opozycji, a samo ogłoszenie wyroku czyni go prawomocnym.

§. 69.

Kasacya.

Kasacya wyroku może być wniesioną przed Sąd kasacyjny w następujących tylko przypadkach:

- a) z powodu niewłaściwości Sądu;
- b) z powodu, że Sędzia wydał wyrok, chociaż jego władza wedle §. 10. ustała lub dla przyczyn niniejszą ustawą w §. 11. wytkniętych, miał obowiązek wyłączyć się od sądenia;
- c) z powodu nieuprawnionego wykluczenia jawności;
- d) z powodu, że strona, która w Sądzie stawiała, niebyła do stawania uprawnioną;
- e) z powodu, że nieprawnie odjęto stronie możność stawania w Sądzie;

f) z powodu, że wyrokiem stronę jaką na zapłatę większej kwoty zasądono lub większe obowiązki jej nałożono, jak strona przeciwna żądała.

§. 70.

Do wniesienia kasacyi wyznacza się termin 8 dni od dnia ogłoszenia a względnie doręczenia wyroku temu, który ją wnosi. Później wniesiona kasacya, nie może być przyjęta.

§. 71.

Jak długo dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem niebędzie utworzony Sąd kasacyjny dla spraw wspólnych, c. k. Sądy wyższe krajowe pełnić będą czynności Sądów kasacyjnych.

§. 72.

Kasacyę wnosić należy na piśmie lub ustnie w Sądzie pokoju, który wyrok wydał. Sędzia pokoju uwidocznwszy wniesienie kasacyi w sentencyonaryuszu przedłoży takową najdalej w przeciągu dni 8 po jej wniesieniu Sądowi kasacyjnemu ze swojemi uwagami i dotyczącymi aktami.

§. 73.

Wrazie uznania skargi kasacyjnej za uzasadnioną, Sąd kasacyjny znosi wyrok zaskarżony wraz z postępowaniem, które go poprzedziło i wyznacza w przypadku §. 69. lit. b) inny Sąd pokoju.

Sędzia pokoju uwidoczni wynik wniesionej kasacyi w dzienniku i sentencyonaryuszu.

§. 74.

Exekucya.

Jeżeli strona w przeciągu trzech miesięcy po upływie terminu dopełnienia obowiązku w wyroku lub ugodzie wyrażonego zażąda od Sędziego pokoju klauzuli exekucyjnej, Sędzia pokoju zaopatrzy wypis wyroku lub ugody w tę klauzulę, i zanotuje tę czynność w sentencyonaryuszu.

Później wniesione takie żądanie nie może już być uwzględnionem. Przez umieszczenie klauzuli exekucyjnej wyrok lub ugoda stają się wykonalnemi.

§. 75.

Wniesienie kasacyi nie wstrzymuje exekucyi, może jednak Sędzia pokoju lub też i Sąd kasacyjny w takim przypadku, gdyby przez exekucyę stronie szkoda nie do powetowania groziła, takową li do zabezpieczenia ograniczyć.

§. 76.

Klauzula exekucyjna ma opiewać :

„Wyrok (ugoda) powyższy jest wykonalny. W imieniu Jego Ces. i Król. Mości c. k. Sąd pokoju w okręgu wzywa wszelkie Sądy, aby na żądanie strony exekucyi tego wyroku (ugody) udzieliły, wszelkie władze administracyjne, aby przy przeprowadzeniu exekucyi były pomocnemi i poleca wszelkim organom sądowo-wykonawczym, aby exekucyę tego wyroku (ugody) w sposób prawem przepisany przeprowadziły.“

Następują data i podpis Sędziego pokoju i pisarza, tudzież pieczęć sądowa.

§. 77.

Jeżeli nie znajdzie się u dłużnika rzecz ruchoma, którą oddać jest obowiązany (§. 78); jeżeli dłużnik nie posiada żadnych ruchomości zajęcia podlegających (§. 79); jeżeli wierzyciel nie został całkowicie zaspokojony (§. 80); jeżeli wierzyciel chce egzekucję innym sposobem, jak w §§. 78—80. wskazanym, lub na inny majątek dłużnika prowadzić, ma się udać z żądaniem egzekucyi do zwykłego Sędziego egzekucyjnego; we wszystkich innych przypadkach ma być egzekucya wykonana przez woźnego Sądu pokoju na podstawie wyroku lub ugody klauzulą egzekucyjną zaopatrzonej.

§. 78.

Jeżeli strona winna jest oddać rzecz ruchomą, woźny takową od niej odbierze, i wręczy uprawnionemu za potwierdzeniem odbioru na wyroku lub ugodzie.

Jeżeli woźny tej rzeczy nie znajdzie u dłużnika, zda o tem sprawę Sędziemu pokoju.

§. 79.

Wrazie skazania strony na zapłacenie sumy pieniężnej, woźny odbierze od niej tyle, ile na zaspokojenie pretensyi i kosztów egzekucyi jest potrzebnem, i straciwszy koszta egzekucyi, wręczy należytość wierzycielowi za potwierdzeniem odbioru na wyroku lub ugodzie.

Gdy woźny nie znajdzie dostatecznej gotowizny u dłużnika, przystąpi do zajęcia jego ruchomości i sporządziwszy na to protokół, zda sprawę Sądowi pokoju, który bezzwłocznie zarządzi sprzedaż publiczną zajętych ruchomości.

Miejsce i czas tej sprzedaży ogłosi Sąd pokoju przez przybicie obwieszczenia w zabudowaniu Sądu pokoju, i w miejscu, w którym się sprzedaż odbędzie.

§. 80.

Do sprzedaży publicznej należy rozpiścić tylko jeden termin. Cenę wywołania stanowi przy akcie sprzedaży publicznej biegły, przez Sędziego pokoju do tego naznaczony, a woźny odbywa sprzedaż choćby niżej ceny wywołania, i postępuje w niej tak długo, dopóki kwota, na zupełne zaspokojenie wierzyciela i kosztów egzekucyi potrzebna, nie zostanie uzyskana.

Przy sprzedaży trzymać się będzie woźny ile możliwości porządku przez dłużnika wskazanego.

Z uzyskanej ze sprzedaży sumy, woźny po strąceniu kosztów egzekucyi, wręczy wierzycielowi jego należytość za potwierdzeniem odbioru na wyroku lub ugodzie, nadwyżkę zaś, jeżeliby jaka pozostała, zwróci dłużnikowi.

§. 81.

Gdy wierzyciel odbierze zaspokojenie swoje, czy to częściowe, czy całkowite, winien wręczyć natychmiast kwit dłużnikowi, nadto w razie zupełnego zaspokojenia zwrócić dłużnikowi pierwotny obowiązek, i złożyć do jego rąk wyrok lub ugodę, w razie zaś częściowego tylko zaspokojenia, wręczyć te dokumenta woźnemu, który częściowe zaspokojenie na nich zanotuje i zwróci wierzycielowi.

Bez złożenia wyroku lub ugody woźny nie zaspokoi wierzyciela, i zda o tem sprawę Sądowi pokoju.

§. 82.

Nie ulegają zajęciu :

- a) ziarno na obsiew i żywienie inwentarza, bydło robocze, narzędzia i sprzęty, które są do prowadzenia zwyczajnego gospodarstwa rolnikowi niezbędnie potrzebne;
- b) pościel, suknie i odzież tak dłużnikowi, jakoteż jego rodzinie wraz z nim mieszkającej — niezbędnie potrzebne;
- c) narzędzia i sprzęty, bez których dłużnik nie mógłby swego rzemiosła prowadzić, lub w ogóle swego zatrudnienia wykonywać;
- d) rzeczy do służby religijnej, wojskowej lub urzędowej należące, a w ogóle z których jakości lub widocznych cech poznać można niewątpliwie, że nie są własnością dłużnika.

§. 83.

Wszelkie spory w postępowaniu egzekucyjnem zachodzące, jak np. że egzekucya nie powinna być przedsięwziętą, że rzeczy nie należy podciągać pod egzekucję, że rzecz podciągnięta pod egzekucję stanowi cudzą własność, ile, od kogo i komu należy kosztów wypłacić? itd. itd., jak niemniej wszelkie zażalenia przeciw postępowaniu woźnego i biegłych, rozstrzyga Sędzia pokoju jako sprawy nagłe nieodwoalnie i orzeczenia wciaga do sentencyonaryusza.

Spory te i zażalenia należy wytoczyć w przeciągu dni 8, inaczej strona słuchaną nie będzie.

§. 84.

O wszystkich swoich czynnościach winien woźny zdać sprawę Sądowi pokoju, który uwidoczni je w dzienniku, powołując się na sprawozdanie woźnego, jako alegat.

§. 85.

Do przeprowadzenia czynności organizacyjnych tą ustawą objętych, postanawia się termin sześciomiesięczny, od dnia ogłoszenia tej ustawy liczyć się mający, po którego upływie Sądy pokoju rozpocząć mają swoje czynności.

§. 86.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Rota przysięgi.

Przysięgniesz Panu Bogu Wszechmogącemu, że Najjaśniejszemu Monarsze, Najmiłociwsze mu Panu naszemu, Franciszkowi Józefowi I., Cesarzowi Austryackiemu, Królowi Apostolskiemu Węgier, Królowi Galicyi, Lodomeryi itd. itd. i wszystkim od Niego pochodzącym w Rządzie Następcom wiernym i posłusznym będziesz, że gdy najwyższem postanowieniem z dnia Najjaśniejszy Pan raczył Cię mianować Sędzią pokoju dla okręgu , do konstytucyjnych ustaw Monarchii, a w szczególności naszego kraju ściśle się stosować, i włożone na Ciebie obowiązki gorliwie wypełniać będziesz, że mianowicie przekazane sobie ustawami urzędowe czynności bezstronnie i spiesznie załatwiać, istniejących ustaw i przepisów służbowych przestrzegać, że każdemu bez różnicy stanu i osoby, ubogiemu jak bogatemu zarówno wedle Twojej najlepszej wiedzy, sumienia i przekonania sprawiedliwość wymierzać będziesz, że żadnych jakichkolwiek podarunków, lub pod jakimkolwiek pozorem ukrytych korzyści, któreby się do urzędowania twojego odnosić mogły bądź pośrednio, bądź bezpośrednio nigdy przyjmować nie będziesz i w ogólności tak postępować, będziesz, jak na człowieka honoru i rzetelnego Sędziego pokoju przystoi.

To co mi teraz właśnie przeczytano, wszystko dobrze i dokładnie zrozumiałem. i według tego wiernie postępować będę.

Tak mi Panie Boże dopomóż!

Sprawozdanie

Komisji edukacyjnej względem zaprowadzenia taksy spadkowej i taksy od ślubów małżeńskich, na rzecz szkół ludowych publicznych.

Wysoki Sejmie,

Na posiedzeniu Twojem w dniu 11. listopada r. b. przekazany został komisji edukacyjnej wniosek posła Pietruskiego następującej osnowy:

„Projekt. Ustawa z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o podatku na utrzymanie szkół ludowych.

Art. I. Na utrzymanie szkół ludowych opłacany będzie podatek szkolny według następujących trzech działów: a) jako taksa od ślubów małżeńskich, b) jako taksa od spadków; c) jako niezmienny dodatek do podatków stałych.

Art. II. Opłata taksy od ślubów małżeńskich ciąży przedewszystkiem na nowożeńcu a uiszczenie onej winno być udowodnione kwitem właściwej kasy przed zawarciem ślubu. Po zawarciu ślubu może być poszukiwaną na osobie powołanej ślub dawać.

Art. III. W celu wymierzenia taksy od ślubów, złoży każdy nowożeniec u władzy do tego przeznaczonej dobrowolne i żadnej dalszej kontroli niepodlegające oświadczenie, w którym ma zeznać, według której z czterech następujących kategorii dochodu lub majątku zobowiązuje się opłacić takse od ślubu. Do pierwszej klasy, która tytułem taksy od ślubu na utrzymanie szkół ludowych opłacać winna 1 zł. a. należą ci nowożeńcy, którzy nie posiadają żadnego dochodu lub majątku, jakoteż tacy, którzy zeznają, że ich całkowity roczny dochód nie sięga 1000 zł. a. lub też, że ich majątek nie wynosi 10.000 zł. a.

Do drugiej klasy, która ma płacić taasę 5 zł. a. należą nowożeńcy posiadający 1000 do 4.000 zł. rocznego dochodu lub też 10000 do 50000 zł. a. majątku.

Do trzeciej klasy opłacającej 15 złr. taksy należą ci, którzy posiadają rocznego dochodu 4000 do 10000 zł. a. lub też majątku nad 50000 do 100000 zł. a.; nakoniec do czwartej klasy, która opłaca takse w kwocie 50 zł. a. należą wszyscy posiadający nad 10000 zł. a. rocznego dochodu lub też nad 100.000 majątku.

Czyli taksa na utrzymanie szkół ludowych ma być wymierzona według rocznego dochodu, czy zaś według majątku, pozostawia się wyborowi strony.

Art. IV. Taksa spadkowa dla funduszu szkolnego (tak zwany dodatek do funduszu szkół normalnych) opłacaną będzie na przyszłość bez względu na osobę spadkodawcy, w ilości $\frac{1}{5}$ części centa od każdego zł. a. który w myśl istniejących przepisów, podlega opłacie skarbowej od spadków.

Art. V. Dodatek niezmienny do podatków stałych opłacany będzie w wysokości $5\frac{1}{2}$ centa od każdego zł. a. wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ i ściągany na tej samej podstawie i w taki sam sposób, jak dodatek krajowy.

Art. VI. Wykonanie niniejszej ustawy, która wchodzi w życie z dniem 1 stycznia po jej sankcjonowaniu polecam Memu Ministrowi skarbu.“

Komisya edukacyjna czuje głęboko, że, aby można podzwignąć wychowanie początkowe w kraju naszym, potrzeba na ten cel środków pieniężnych, których dostarczyć powinny z jednej strony gminy dla swoich szkół początkowych, z drugiej strony skarb krajowy w ogóle, a względnie fundusz krajowy szkolny dla udzielania zasiłków tym gminom, które nie są w stanie szkół swoich należycie utrzymywać, lub dla spełnienia tych obowiązków względem wychowania początkowego, które tylko z funduszu szkolnego krajowego spełnionemi być mogą. Ustawy szkolne zaprojektowane właśnie przez komisję edukacyjną odpowiednio zasadom orzeczonym w ustawie państwowej z 14. maja 1869 r., określiły obowiązek tak gmin jak funduszu krajowego szkolnego względem szkół ludowych publicznych. Lecz aby ten fundusz zdołał wykonać zobowiązania nałożone na niego ustawami, należy starać się otworzyć dla niego nowe trwałe źródła dochodów lub uczynić obfitszemi źródła dotychczas istniejące.

Jednym z dotychczasowych źródeł dochodów dla funduszu szkół normalnych, który obecnie ma przemienić się w fundusz szkolny krajowy, jest tak zwany dodatek od spadków zaprowadzony w Galicyi dekretem kancelaryi nadwornej w 1808. r. Lecz na wymiar tego dodatku nie ma żadnego wpływu wielkość majątku spadkowego, jeżeli tylko majątek ten przewyższa 300 zł. a. bo dodatek jest już wówczas jednaki od wszelkiej sumy spadkowej, a natomiast na wymiar wpływa tylko podział na stany, nieznanym dzisiejszemu ustawodawstwu podatkowemu. Albowiem od każdego spadku przenoszącego 300 zł. a. bez względu czy spadek po za tą granicą jest większy lub mniejszy, dodatek wynosi jeden zł. a. od spadku po osobach stanu nieszlacheckiego, 2 zł. a. po osobach stanu szlacheckiego, a 4 zł. a. po baronach, hrabiach i książętach. Niezważając już na niestosowność takiego sposobu wymiaru, wymiar ten nie mający żadnego względu na ilość majątku spadkowego, jest z jednej strony niesprawiedliwy dla płacących, z drugiej strony niekorzystny dla funduszu szkolnego, który go pobiera.

Z tego powodu już dwa sejmy krajowe w monarchii austriackiej, mianowicie sejm niższoaustriacki ustawą z 18. grudnia 1871 r., a teraz sejm czeski, zniosły tak zwany dodatek dla funduszu szkół normalnych, a w jego miejsce zaprowadziły „taksę spadkową na rzecz szkół ludowych“, wymierzaną odpowiednio wielkości spadku oraz stosownie do stopnia pokrewieństwa spadkobierców z osobą, po której biorą majątek spadkowy.

Komisya edukacyjna uważa za rzecz zupełnie słuszną i dobrą znieść dotychczasowy nie właściwy i niesprawiedliwy w wymiarze, a małą sumę dla szkół przynoszący dodatek od spadków na rzecz funduszu szkół normalnych, aby w jego miejsce zaprowadzić taksę spadkową na rzecz tychże szkół ludowych, wymierzaną odpowiednio do majątku spadkowego, według takiej samej normy, jaką

w ustawie swojej przyjął Sejm niższo - austriacki. Powtóre sądzi że przez taką słuszną przemianę, suche prawie źródło dochodu dla szkół, stanie się obfitem. Z tych powodów wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę, która zaprowadza na rzecz szkół ludowych publicznych taksę od spadku, a znosi przepisy dotyczące się tak zwanego dodatku spadkowego dla funduszu szkół normalnych.

Co się tyczy postanowienia oddzielnej taksy od ślubów małżeńskich, na rzecz szkół ludowych publicznych, komisya jest przeciwną temu projektowi, i nie wnosi uchwalenia przez Sejm odpowiedniej ustawy, a to z następujących głównych powodów :

Po 1-sze. Dobro społeczności wymaga, aby niczem nie utrudniać zawierania ślubów małżeńskich, bardzo już utrudnionych w terażniejszych stosunkach społecznych. Po 2-gie. Pobór tego podatku narazić może kontrybentów na trudności i koszta nieraz większe niż sam podatek, który nie wielki przyniósłby funduszowi szkolnemu dochód, mianowicie gdyby stanowiąc wymiar tego podatku i sposób poboru, miano wzgląd na sankcyonowanie ustawy. Po 3-cie. Ustawodawca powinien liczyć się w sprawie podatkowej z wstrętem społeczności do pewnego rodzaju podatków, z wstrętem, jak w tym razie zupełnie usprawiedliwionym. Albowiem oprócz powodów wyżej przytoczonych, wstręt ten także stąd pochodzi, że opłacający np. taksę od spadku, uważać może za rzecz słuszną, iż składa stosunkowo drobną opłatę na rzecz publiczną, gdy dla siebie osiąga znaczną korzyść, której używanie społeczność mu poręcza: przeciwnie, ustawa o taksie od ślubów małżeńskich nakazywałaby kontrybuentowi składać na rzecz publiczną opłatę, wprawdzie niewielką, lecz w chwili, gdy ma najwięcej wydatków prywatnych.

Co się tyczy trzeciej części projektu posła Pietruskiego wnoszącego, aby Sejm osobną ustawą postanowił na utrzymanie szkół ludowych oddzielny dodatek szkolny *niezmienny*, w ilości $5\frac{1}{2}$ centów od każdego zł. a. opłacanego w podatkach bezpośrednich, — ta część projektu została załatwiona przez ustawę o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych publicznych, zaprojektowaną przez komisję edukacyjną.

Przypomnę tutaj, że wspomniana ustawa orzeka, co ma dawać gmina i obszar dworski na założenie lub utrzymanie własnej szkoły (gmina ma dawać coroczną składkę mogącą wynosić do 12%, obszar 4% podatków bezpośrednich, to jest 12 lub 4 centy od każdego zł. w. a. podatku) jeżeli szkoła nie ma dostatecznego uposażenia; następnie jakim zasiłkiem ma przyjść w pomoc gminom cały powiat w razie potrzeby (zasiłek ów może wynosić 4% podatków bezpośrednich.) Nakoniec ustawa ta określa obowiązek włożony na kraj cały czyli na fundusz krajowy, zbierany drogą opodatkowania całego kraju; przeto odpowiednia temu obowiązkowi suma ma być zamieszczana corocznie na budżecie wydatków krajowych i pokrywana dochodem z podatku krajowego rozpisywanego przez Sejm corocznie w wysokości stosownej do ogólnej sumy wydatków. Zamiast więc uchwalać osobną ustawę stanowiącą *niezmienną* niedostateczny dodatek szkolny tylko $5\frac{1}{2}$ centów od zł. a., to jest $5\frac{1}{2}$ % podatków bezpośrednich dla pokrywania *wzrastać* mających wydatków na szkoły ludowe — ma być coroczny wydatek z funduszu krajowego na rzecz szkół ludowych zaspakajany w ten sam sposób jak każdy inny wydatek, t. j. dochodem z ogólnego podatku krajowego rozpisywanego przez Sejm corocznie a odpowiednio wszystkim wydatkom na potrzeby krajowe.

Z tych powodów komisya edukacyjna wnosi :

Wysoki Sejm raczy uważać wniosek posła Pietruskiego za załatwiony uchwaleniem ustawy zaprowadzającej na rzecz szkół ludowych takse od spadków, oraz ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych publicznych.

We Lwowie dnia 29. listopada 1872.

Przewodniczący,

D. J. Majer.

Sprawozdawca,

Leon Chrzanowski.

Ustawa

z dnia

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem księstwem Krakowskiem, zaprowadzająca na rzecz szkół ludowych publicznych takse od spadków.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem księstwem Krakowskiem, ustanawiam co następuje :

Art. 1.

W miejsce dotychczasowego tak zwanego dodatku dla funduszu szkół normalnych, pobierana będzie od każdego spadku otwartego w królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z w. ks. Krakowskiem, taksa na szkoły publiczne, według wymiaru oznaczonego następującym artykułem, jeżeli czysty majątek spadkowy przynosi 300 zł. a.

Art. 2.

Jeżeli czysty majątek spadkowy nie przynosi 500 zł. a., opłaca się stała taksa 1 zł. a.

Jeżeli zaś czysty majątek spadkowy przynosi 500 zł. a., natenczas przy wymiarze taksy zastósować należy następującą taryfę:

Taksa szkolna od czystych majątków spadkowych większych :

a)	nad 500 do 3000 zł. włącznie,	wynosi po 25 c.	} od każdy ch stu zł.
b)	„ 3000 „ 6000 „ „ „	„ „ 30 „	
c)	„ 6000 „ 10000 „ „ „	„ „ 35 „	
d)	„ 10000 „ 20000 „ „ „	„ „ 40 „	
e)	„ 20000 „ 30000 „ „ „	„ „ 45 „	
f)	„ 30000 zł. a. po 50 c.	od każdy ch stu zł. a.	

O ile czysty majątek spadkowy nie spada na małżonka, ani małżonkę, ani na osoby, które mają

prawo do legitymy, będzie spadkowa taksa szkolna podwyższoną o 50% powyższego wymiaru.

Ułamki niżej stu zł. a. mają wpływ na zastosowanie pozycji taryfy, lecz pomijają się przy obliczaniu należności.

Art. 3

Przy obliczaniu czystego majątku spadkowego, nie wchodzi w rachunek wartość nieruchomości położonych po za obrębem kraju, ani też długi, które na tych nieruchomościach w ten sposób ciążą, iż reszta majątku spadkowego nie może za nie odpowiadać. Lecz długi, za które odpowiada cały majątek spadkowy, należy potrącić bez względu na to, czy są na owych nieruchomościach hypotecnie zabezpieczone, czy nie.

Art. 4.

Przy obliczaniu spadkowej taksy szkolnej należy od niej potrącić wartość legatów zapisanych na rzecz tych szkół, dla których przeznaczony jest dochód z taksy spadkowej.

Art. 5.

Spadkową takse szkolną wymierzać i pobierać będą na rzecz krajowego funduszu szkolnego, te same urzędy, do których należało wymierzanie i pobór dotychczasowego dodatku spadkowego dla funduszu szkół normalnych.

Art. 6.

Jeśliby wymierzona taksa spadkowa szkolna nie została zapłaconą w przeciągu dni 30 po doręczeniu nakazu płatniczego, pobierany będzie nadto od należności taksowej 5% za zwłokę, licząc od dnia następnego po upływie naznaczonego terminu.

Jednak te 5% za zwłokę nie będą pobierane od należności nie przenoszącej 1 zł. a.; przy wyższych zaś należnościach nie będą pobierane od ułamków jednego zł. a.

Art. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia i odnosi się do wszystkich spadków, które się po tym dniu otworzą.

Z dniem wejścia jej w wykonanie, przestaną obowiązywać dotychczasowe przepisy odnoszące się do tak zwanego dodatku spadkowego dla funduszu szkół normalnych, mianowicie zaś dekret kancelaryi nadwornej z dnia 8. lipca 1808 r.

Art. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim ministrom: skarbu, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, wyznań i oświecenia.

Sprawozdanie

Komisji finansowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych z roku 1871.

Wysoki Sejmie!

Na tegorocznej sesji rząd po raz pierwszy przedłożył sejmowi rachunki indemnizacyjne, a mianowicie zamknięcie rachunków z roku 1871. Przedstawione w tem przedłożeniu rządowem wyniki okazują się bardzo niepomyślne, pomijając bowiem fundusz indemnizacyjny W. księstwa Krakowskiego, który na odrębnych zupełnie warunkach oparty, sam sobie wystarcza, powołane zamknięcie rachunków wykazuje pasywa dwóch innych funduszków w uderzającej wysokości, a mianowicie funduszu indemnizacyjnego:

Galicji wschodniej w sumie	79,830.580 złr..
Galicji zachodniej „	48,755.437 „
obu razem w sumie	128,586.017 złr. wal. austr., i to po strąceniu wszelkich aktywów.

Wyniki te potrzebują wyjaśnienia; również należy ich sprowadzić do właściwego znaczenia.

Cały kapitał indemnizacyjny wynosi:

w Galicji wschodniej	47,716.038 złr.
w Galicji zachodniej	27,655.600 „
razem	75,371.638 złr. mon. konw.

czyli walutą austr. 79.140.220.

Sumy te nie są z wszelką ścisłością obliczone, zostały bowiem dla sporządzenia planów amortyzacyjnych jeszcze w roku 1857, a zatem wówczas ustanowione, kiedy nie wszystkie kapitały były wylikwidowane; sumy więc owe opierają się na prawdopodobnym tylko rachunku, wszelako nie wiele im braknie do zupełnej ścisłości, wszelkie bowiem kapitały po roku 1857 aż po koniec roku 1871 wylikwidowane, zmieściły się w owej ogólnej sumie 75,371.638 złr. mon. konw. czyli 79,140.220 złr. wal. austr. — również i resztki nie wypłaconej dotąd indemnizacji zmieszczą się w niej także, a jeżeliby ją przekroczyły, to różnica nie będzie sięgać milionów, lecz ograniczy się na krociach.

Już blisko lat 24, jak powinności urbaryalne w kraju naszym zniesione zostały. Gdyby rząd wkrótce po ich zniesieniu przystąpił był do likwidacji, wypłaty i amortyzacji kapitałów indemnizacyjnych, jak to względy ekonomiczne i finansowe wymagały, byłaby z ogóln-

nej owej sumy 79,140.220 wal. austr. znaczna część już umorzona, i nie pozostawałoby do umorzenia jak pięćdziesiąt kilka milionów, a nadto amortyzacya na lat 40 rozłożona, byłaby w latach 1888 do 1890 ukończoną. Lecz rząd inaczej postąpił. Z likwidacją indemnizacyi ociągał się nieustannie, wypłaty rozpoczął zaledwie w roku 1855, a do amortyzacyi przystąpił dopiero w roku 1858, to jest, w 10 lat po zniesieniu powinności włościańskich. Pomijamy nieobliczone szkody wynikłe dla większej własności stąd, iż za ubytek zniesionych powinności urbaryalnych przez tak długi przeciąg czasu żadnego ekwiwalentu nie tylko w kapitale nie otrzymała, ale nawet całkowitego procentu od kapitału nie pobierała, gdyż jak wiadomo, zamiast całkowitej renty pobierali właściciele dóbr małą tylko jej część przez potrącanie im części podatku gruntowego. Daleko szkodliwsze następstwa wynikły dla całego kraju i dla następnej nawet generacyi stąd, że wskutek opóźnionej operacyi finansowej rosły zalegające renty od kapitałów indemnizacyjnych, jakoż doszły one do takiej wysokości, iż w roku 1857 przy układaniu planów amortyzacyi prelininowane być musiały w Galicyi wschodniej na 10,957.179 złr.

w „ zachodniej na 6,013.760 „

razem na 16,970.939 złr.

mon. konw. — a kiedy przystępowane do amortyzacyi nie pozostało nic innego, jak zaległe owe renty skapitalizować, obligami indemnizacyjnymi pokryć, do samych kapitałów je doliczyć, i planami amortyzacyi nie tylko pierwotne kapitały, lecz i zaległe renty objąć. Weszły więc do planów amortyzacyi: w Galicyi wschodniej rzeczywisty kapitał 47,716.038

zaległe renty . 10,957.179

razem okrągło 58,674.000

w Galicyi zachodniej rzeczywisty kapitał . 27,655.600

zaległe renty . . 6,013.760

razem okrągło . . . 33,669.000

w obu częściach kraju razem . . . 92,343.00 złr.

mon. konw. Otóż opieszałość długoletnia rządu w likwidacyi i w wypłacie indemnizacyi oprócz szkód zrzędzonych własności większej i to także sprawiła, że ciężar indemnizacyjny rzeczywiście tylko 75,371.638 złr. wynoszący podniósł się do 92,343.000 złr. mon. konw., że przeto zamiast 75,371.638 złr., obecnie 92,343.000 złr. mon. konw. amortyzować potrzeba.

Amortyzacya rozpoczęła się w Galicyi wschodniej w pierwszym, a w Galicyi zachodniej w drugim półroczu 1858 roku. Ciężkie są ofiary, jakie kraj cały dla niej ponosi, płacimy bowiem obecnie po 51 centów od każdego reńskiego stałych podatków państwowych. Dodatki indemnizacyjne nałożone zostały na kraj jeszcze w roku 1853, a zamieszczony tu wykaz przedstawia każdoczesną ich wysokość

W roku	W Galicyi wschodniej:		w zachodniej:	
	mon. konw.	kr.	kr.	
1853		8 ³ / ₄	8	kr.
1854	„	11 ² / ₄	11 ² / ₄	„
1855	„	11 ³ / ₄	4	„
1856	„	14	12	„
1857	„	33 ² / ₄	33 ² / ₄	„
1858	„	30	30	„
1859	wal. austr.	50 centów	50	cent.
1860	„	44	43	„
1861	„	50 ¹ / ₂	50	„
1862	„	50	50	„
1863	„	50	50	„
1864	„ dotychczas po	51	51	„

Rezultat dotychczasowy tej amortyzacji jest podług zamknięcia rachunków z roku 1871 przeprowadzonego w walucie austr. następujący:

Pozostaje w końcu roku 1871 do umorzenia:

W Galicji wschodniej:	
Niewylosowanych obligów	50,562.697 zł. w. a.
Zlikwidowanych lecz nie wypłaconych kapitałów	820.271
	51,382.968 zł.
W Galicji zachodniej:	
Niewylosowanych obligów	29,596.056
Zlikwidowanych lecz nie wypłaconych kapitałów	71.960
	29,668.016 zł.
pozostaje w obu częściach kraju do umorzenia walutą austr.	81.050.884 zł.

Smutny to bardzo rezultat, albowiem po czternastoletniej amortyzacji pozostało do umorzenia o 1,910.764 złr. wal. aust. więcej, aniżeli cała pierwotna i rzeczywista indemnizacja wynosiła, gorzej atoli, że i na taki rezultat nie wystarczały dodatki indemnizacyjne, które kraj cały podług powyżej umieszczonego wykazu od roku 1853 płaci. I rząd także łożył ze skarbu państwa znaczne sumy.

Powinności urbarjalne zostały bowiem u nas patentem z dnia 17. kwietnia 1848 na koszt skarbu państwa zniesione, zaczęło poszło, że początkowe potrzeby indemnizacyjne skarb państwa sam bez udziału kraju zaspokajał. Później dopiero nastąpił zwrot w zapatrywaniach rządu; w roku 1853 nałożono na kraj dodatki indemnizacyjne, następnie uznano wydatki poczynione ze skarbu państwa na naszą indemnizację nie za wydatki państwowe, lecz za zaliczki krajowi naszemu tytułem pożyczki, i to pożyczki procentowej udzielone, a gdy w dalszych latach coraz to większe dodatki indemnizacyjne na kraj nakładane więcej przynosiły, aniżeli zaspokojenie ówczesnych potrzeb indemnizacyjnych wymagało, rząd zabierał nadwyżki dla skarbu państwa bądź na zaspokojenie zaliczek które dawniej czynił, bądź tytułem procentów od tych zaliczek. Przed rozpoczęciem amortyzacji nastąpiła konieczność obmyślenia pewnej i stałej dotacji dla funduszków indemnizacyjnych, bez niej bowiem plan amortyzacji nie mógłby być wykonany. Wtedy Naj. Pan najwyższem postanowieniem z dnia 13. października 1857 rozporządził, iż funduszom naszym indemnizacyjnym ma być na pokrycie ich potrzeb płacona ze skarbu państwa roczna subwencya w m. k. 2,500.000 zł. mon. czyli 2,625.000 zł. w. a. że zaś reszta powinna być pokryta dodatkami do podatków. Zarazem polecił Naj. Pan powstrzymać się na teraz z żądaniem zwrotu wydanych dotychczas zaliczek, i kazał zaniechać dalszego ich procentowania. Subwencya owa 2,500.000 zł. m. k. wraz z dodatkami do podatków nie zawsze wystarczała na zadośćuczynienie planom amortyzacji, w takich razach zasilął Skarb państwa nasze fundusze indemnizacyjne nowemi zaliczkami, a rząd poczytywał je za pięcio-procentowe pożyczki. Otóż według zamknięcia rachunków wyłożył skarb państwa do końca roku 1871.

W Galicji wschodniej:		
Subwencji nieoprocentowanej	27,462.175	} 28,621.329
Zaliczki oprocentowanej	1,122.831	
Procentów żąda	36.323	
W Galicji zachodniej:		
Subwencji nieoprocentowanej	18,835.383	} 19,289.927
Zaliczek oprocentowanych	435.744	
Procentów żąda	18.799	
razem w obu częściach kraju		47,911.256 zł. w. a.

Tak więc obligi indemnizacyjne do losowania i umorzenia pozostałe w wysokości	81,050.984
wraz z wkładami rządu	47,911.256

czynią podług zamknięcia rachunków pasywa w sumie 128,962.240 zł. w. a.

Oprócz tych wykazuje zamknięcie rachunków inne jeszcze pasywa, jak n. p. obligi wylosowane, a nie wypłacone, tudzież kupony już zapadłe, a do zapłaty dotąd nie prezentowane, tak że ogólne pasywa wynosić mają:

W Galicyi wschodniej	81,193.577	} 130,829.921
w „ zachodniej	49,636.344	

lecz odtrąciwszy od nich aktywa, jak n. p. zaległości w dodatkach indemnizacyjnych (w Galicyi wschodniej 974.885 zł. lub w zachodniej 217.483) i inne aktywa wynoszące razem w Galicyi wschodniej 1,362.996

w „ zachodniej	880.906	} 2,243.902
----------------	---------	-------------

zamknięcie rachunków przychodzi do wyniku, iż czysty stan bierny obu funduszków indemnizacyjnych wynosi na samym wstępie podaną sumę

128,586.000 zł. w. a.

Zdaniem komisji, Sejm przedłożonego mu zamknięcia rachunków zatwierdzić nie może, raz dla tego, że obrot funduszków indemnizacyjnych i ich rachunki z lat poprzednich nie są mu wiadome, głównie zaś dla tego, że sporna między krajem a rządem kwestya, kto i o ile na wynagrodzenie za zniesione powinności urbaryalnełożyć winien, nie jest dotąd rozstrzygnięta. Komisya poczytuje sobie za obowiązek streścić tu dotychczasowe zapatrywanie się sejmu na tę kwestyę, objawione w licznych uchwałach sejmowych, a szczególnie też w uchwale z dnia 28. lutego 1856.

Sejm stał zawsze przy zasadzie, że nie kraj, lecz skarb państwa obowiązany jest do ponoszenia ogólnych kosztów wynagrodzenia za zniesione powinności urbaryalne, a to z powodów:

że powinności urbaryalne w Galicyi patentem z dnia 17. kwietnia 1848 zniesione, zniesione zostały wedle ustępów 7. 8. i 11. tego patentu za wynagrodzeniem ze skarbu państwa,

że okólnik ówczesnego c. k. Gubernium z dnia 22. kwietnia 1848 l. 34563 przez władze obwodowe byłym poddanym obwieszczony, który to okólnik poczytać należy za komentarz i nawiąbitniejszy wyraz myśli samego patentu, zapewniał uwłaszczonych, iż powinności urbaryalne znoszą się kosztem skarbu państwa —

że rząd postępując w tym duchu, ekwiwalenta za służebności pierwotnie na zasilenie funduszu wynagrodzenia przeznaczone, później funduszowi temu odebrał, i uwłaszczonym je przekazał,

że prowadząc dalej dzieło uwłaszczenia zawsze w tym samym duchu, rząd rozkładając ciężar wykupna indemnizacji na odpowiednie czynniki, nie trzymał się u nas zasad w innych krajach praktykowanych,

że nareszcie rząd poczuwając się do obowiązku patentem z dnia 17. kwietnia 1848 przyjętego, pokrywał aż do roku 1853 koszt indemnizacji funduszami państwowymi.

Sejm orzekł także, że wszystkie sumy, które kraj do funduszków indemnizacyjnych wnosi, w znaczniejszej części prawnie się nie należą, i że krajowi zwrócone być winny.

Takie stanowisko zajmował Wydział krajowy i Sejm pod względem prawnym ile razy chodziło o odebranie funduszków indemnizacyjnych w zarząd reprezentacji krajowej, lub o dotację tychże funduszków. Mimo to nie uchylał się Sejm od wykazanych powyżej dodatków indemnizacyjnych, bo pragnął i spodziewał się, że ważna ta sprawa na drodze ugody jako najkorzystniejszej dla rządu i kraju, załatwioną zostanie. Zresztą nie dążył kraj nasz w kwestyi indemnizacji do korzystniejszego w obec innych krajów monarchii stanowiska, lecz domagał się tylko równego z innymi.

Z uwagi przeto, że każdy inny kraj ponosi połowę kosztów wypłaconej właścicielom dóbr indemnizacji, Sejm nasz na podobnej podstawie był skłonny do ugody.

Jakoż gdy podczas sesyi sejmowej z roku 1865 na 1866 komisarz rządowy na 23. posiedzeniu objawił zdanie, aby Sejm względem dotacji funduszków indemnizacyjnych ze skarbu państwa uczynił jasny i określony wniosek, Sejm uchwałą dnia 28. lutego 1866 zapadłą, popieszył z propozycją ugody na następujących głównych warunkach:

- 1) że skarb państwa płacić będzie funduszom indemnizacyjnym połowę każdorocznych potrzeb aż do umorzenia długu indemnizacyjnego,
- 2) że się zrzeknie wszelkich pretensyj do kraju z tytułu udzielonych dotychczas subwencji i zaliczek,
- 3) że w wypadkach, gdyby funduszom indemnizacyjnym nie dopisały dodatki do podatków, skarb państwa pożyczkami oprocentowanymi przychodzić im będzie w pomoc.

Z ówczesnym rządem, jakkolwiek on sam propozycję ugody wywołał, ugoda do skutku przyjść nie mogła, albowiem Sejm do powyższych warunków i ten także dołączył, iż zobowiązania przez rząd dla naszych funduszków przyjęte być mające, powinny być przez radę państwa potwierdzone, wówczas zaś rada państwa nieistniała, i za ówczesnego rządu wcale nie przysłała do skutku. Dopiero w roku 1868 odpowiedział rząd na powyższą propozycję i to wprost Sejmowi przedłożeniem rządowym, którego treść pozwalamy sobie dosłownie tutaj przytoczyć:

I. „Funduszom indemnizacyjnym wschodnio- i zachodnio-galicyjskiemu razem dotychczas udzielana bezprocentowa zaliczka ze skarbu państwa w łącznej kwocie 2,625.000 złr. wal. austr., rocznie dla obu funduszków, ma być wypłacaną tym funduszom począwszy od 1. stycznia 1868 r. już nie tytułem zaliczki, ale tytułem bezzwrotnej subwencji, aż po koniec roku 1897.“

II. „W roku 1898 ma być udzieloną połowa tej subwencji zważywszy, że spłata wylosowanych obligacyj funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego kończy się z rokiem 1897, obligacyj zaś funduszu indemnizacyjnego zachodnio-galicyjskiego z rokiem 1898.“

III. „O ileby w skutek niedoboru w przychodach z dodatków do podatków, fundusze indemnizacyjne galicyjskie nie były w możności zupełnego zadość uczynienia swym zobowiązaniom, udzielać im będzie państwo zwrotne i pięćią od sta oprocentowane zaliczki ze skarbu państwa.“

IV. „Zarząd funduszków indemnizacyjnych będzie oddany Wydziałowi krajowemu ściśle w tych samych warunkach, w jakich te fundusze oddane zostały w innych prowincjach w zarząd Wydziałów krajowych.“

Jakkolwiek więc rząd w przywiedzionem tu przedłożeniu rządowem nie chciał wziąć na skarb państwa całej połowy kosztów indemnizacyjnych, jak się Sejm tego domagał, lecz tylko do płacenia rocznej stałej subwencji w sumie $2\frac{1}{2}$ miliona m. k. czyli 2,625.000 zł. w. a. się zobowiązywał, to jednak subwencję tę już od roku 1868 poczytywał za bezzwrotną, gdy tymczasem zamknięcie rachunków zalicza ją ciągle do pasywów naszych funduszków indemnizacyjnych.

Powtórę, Sejm w propozycji swojej domagał się umorzenia wszystkich zaliczek ze skarbu państwa funduszom naszym w dawniejszych latach udzielonych. Rząd w odpowiedzi swojej nic nie wspomina o tem żądaniu Sejmu, lecz samo już milczenie dowodzi, że mu nie jest przeciwny, zaś komisarze rządowi oświadczały w Sejmie, i przy rokowaniach z Wydziałem krajowym mających w mowie będący kompromis na celu, iż rząd żądaniu owemu Sejmowi nie jest przeciwny, lecz że zaliczki te są aktywami wspólnymi z krajami korony węgierskiej, że przeto rząd poprzednio z rządem węgierskim porozumieć się musi. Mimo to zaliczki i z czasów dawniejszych znajdują się w rachunkach jako pasywa funduszków indemnizacyjnych.

Otóż czy zajmujemy stanowisko prawne, jakie Sejm w sprawie dotacji funduszków indemnizacyjnych zajmował, czy też stanowisko kompromisu, który dotąd zerwany nie jest, Sejm zamknięcia rachunków nam przedłożonych potwierdzić nie może.

Co do obrotu pieniężnego i bilansu z roku 1871 nadmienić należy, iż dodatki indemnizacyjne po 51. centów od złr. podatków stałych wraz ze stałą subwencją 2,625.000 złr. nie tylko wystarczyły na opędzenie wszystkich wydatków, lecz że pozostała nawet nadwyżka. Przy funduszu wschodnio-galicyjskim jest wprawdzie kwota 733.404 zł. jako zaliczona ze skarbu państwa po nad ową, stałą subwencję wykazana, lecz natomiast wynosiła ogólna nadwyżka w przychodach sumę 906.048 złr. $38\frac{1}{2}$
od której odtrąciwszy 733.404 złr. $52\frac{1}{2}$

pozostała czysta nadwyżka 172.643 złr. 86

Tak samo przy funduszu zachodnio-galicyjskim.

Ogólna nadwyżka wykazana jest na 372.298 złr. 73

odtrąciwszy od niej 185.376 złr. 89

które chwilowo ze skarbu państwa po nad stałą subwencję zaliczone zostały, pozostała czysta nadwyżka w kwocie 186.921 złr. 84

W obu więc funduszach razem było czystej oszczędności — 359.565 złr. które niestety! nie pozostały w kasach naszych jako gotowy zapas na rok 1872, lecz odwiezione zostały do skarbu państwa.

Nie mogąc Wysokiej Izbie doradzać potwierdzenia w mowie będących rachunków, komisya finansowa nie zapuszcza się w szczegóły pojedynczych pozycji, lecz ogranicza się do ogólnej swej wzmianki o bilansie, wyraża jednak życzenie, aby następne zamknięcia rachunków przedkładane były Wysokiemu Sejmowi w formie więcej szczegółowej, a mianowicie.

Aby w pokryciu w pozycji „dodatek indemnizacyjny do podatku“ było uwidocznione, ile z ogólnej sumy dodatków przypada na dodatki bieżące, a ile na zaległości — tudzież aby w wydatkach na wylosowane obligi również jak na kupony do zapłaty przypadłe, było widocznym, ile wydano na amortyzację i na kupony roku bieżącego, a ile na zaległości.

Co do istoty rzeczy komisya w obec przedstawionego stanu rzeczy wnosi:

Wysoka Izba uchwala:

Sejm przyjmuje przedłożone mu zamknięcie rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. Księstwa Krakowskiego z roku 1871 do wiadomości, a zastrzegając krajowi prawa należące mu z patentu Cesarskiego z dnia 17. kwietnia 1848 roku względem zaspokojenia wynagrodzenia za zniesione powinności urbaryalne kosztem skarbu państwa, odracza ostateczne załatwienie zamknięcia rachunków aż do oddania funduszków indemnizacyjnych w zarząd reprezentacyi kraju.

Lwów dnia 1. grudnia 1872.

Przewodniczący

Potocki.

Sprawozdawca

Dr. Zyblikiewicz.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego; Lwów, 1872,
pod zarządkiem St. Huczковского.

Sprawozdanie

Komisji finansowej o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1871.

Wysoki Sejmie!

Komisya finansowa, mając sobie przekazane sprawdzenie zamknięcia rachunków za rok 1871, — porównywała przedewszystkiem cyfry wynikłości tych rachunków z cyframi budżetem na ten rok prelinowanemi.

Gdzie między temi cyframi okazała się różnica, sprawdzono dotyczące, w osobnem sprawozdaniu Sejmowi przedłożone „Wyjaśnienia“, które Wydział krajowy, gdzie tego zaszła potrzeba, ustnem tłumaczeniem i przedłożeniem osobnych wykazów uzupełnił.

Pod tym względem naznaczono różnicę dość uderzającą między kwotą prelinowaną a kwotą wydaną w pozycjach „Nowe budowy dróg“, „Przebudowanie dróg“ i „Utrzymanie dróg“. Zważywszy jednak, że ta różnica tyczy się tylko pojedynczych pozycji jednej rubryki, że w całej rubryce dróg ostatecznie tylko 500 zł. nad prelinarz wydano, że Wydział krajowy miał w r. 1871 dozwolenie przenoszenia wydatków z jednej rubryki na drugą, zważywszy nareszcie, że zmiany w spomnionych pozycjach spowodowane były po największej części przez wypadki elementarne, komisya uznała te różnice za usprawiedliwione.

W dalszym ciągu sprawdzenia rachunków zastanowiła się komisya nad rubryką XII „Rozmaite“.

W tej rubryce Sejm prelinował:

do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000
na utrzymanie słupów granicznych.	300
różne nieprzewidziane wydatki	907
dla pogorzalców w Dobromilu.	6.000
na odprawę dla Anny Bortnikowej.	100
Razem	37.307

Z tej sumy Wydział krajowy wydał 29.579 zł. 4 cnt., zaoszczędził więc 7.727 zł. 96 cnt. Jednakowoż nie znalazłszy ani w właściwej rubryce zamknięcia rachunkowego, ani w „Wyjaśnieniach“ żadnego wykazu i żadnego uzasadnienia poczynionych z tej rubryki wydatków, — co nastąpić było powinno w myśl §. 9 Instrukcyi dla Wydziału krajowego, zażądała komisya finansowa osobnego usprawiedliwienia,

W skutek tego dowiedziała się komisya, z przedłożonych jej szczegółowych wykazów, że wspomniona kwota 29.579 zł. 4 cnt. użytą była w następujący sposób :

dodatek do płacy z powodu drożyzny urzędnikom Wydziału krajowego	4.411 zł. 70 ct.
zasiłki i zapomogi urzędnikom i sługom Wydziału krajowego	3.607 „ 91 „
zapomogi innym pojedynczym osobom	610 „ — „
gminom dotkniętym pożarem i t. p.	9.290 „ — „
subwencye i zasiłki na cele naukowe	7.593 „ 11 ¹ / ₂ ct.
dotatkowo na drogi	2.204 „ 70 „
różne wydatki	1.861 „ 61 ¹ / ₂ „
	<hr/>
Razem 29.579 zł. 4 cnt.	

Komisya znajduje, że wymienione powyżej wydatki na zasiłki i zapomogi dla urzędników Wydziału krajowego i dla innych osób są dość znaczne, — wszelako nie widzi powodu, aby w tej mierze jakąś uchwałę Sejmowi przedłożyć.

Dalej zaś dowiedziała się komisya finansowa, że kwota 6.000 zł. budżetem dla pogorzalców w Dobromilu przeznaczona, a którą w zamknięciu rachunkowem jako wydatek w całości umieszczono, rzeczywiście nie była w zupełności wydana. Rozdawszy już poprzednio na własną odpowiedzialność 2.150 (z pozycyi „do rozporządzalności“) dla pogorzalców w Dobromilu, Wydział krajowy, w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. Października 1871, z uchwalonych 6.000 zł. rozdał tylko 4.500, resztujące zaś 1.500 przeniósł do depozytów. Komisya uznaje słusność powodów, które skłoniły Wydział do wstrzymania się od dalszej pomocy, skoro przekonał się, że istotna potrzeba wspomnienia ustala. Jednakowoż, co do formy, nie może komisya pominąć milczeniem owego faktu, zapisania do wydatków kwoty w rzeczywistości nie wydanej i przeniesienia tej kwoty do depozytów, do których ona wcale nie należała. Komisya musi tem więcej podnieść tę okoliczność, że Wydział krajowy ani w zamknięciu rachunkowem, ani w „Wyjaśnieniach“, nie wyłuszczył powodów swego w tej mierze postępowania, a że nareszcie także inne kwoty, które rzeczywiście stanowiły zaoszczędzenia do depozytów doliczone zostały, pomimo, że w myśl §. 8. Instrukcyi dla Wydziału krajowego miały być jako zaoszczędzenia na rok 1872 przeniesione, albo nieprzeniesienie miało być usprawiedliwione. Tak samo musi komisya finansowa podnieść w ogóle niewłaściwość wciągnięcia razem do jednej rubryki — t. j. do zaległości biernych — różnych pozycyi, które czy jako depozyta w właściwem znaczeniu, czy jako zaliczki, czy nakoniec jako zaoszczędzenia powinny mieć każda swoje osobne konto, coby o wiel ułatwiło przegląd zestawień i kontrolę manipulacyi.

Dla usprawiedliwienia Wydziału krajowego jednakże nadmienić trzeba, że Wydział krajowy zastosował się w zestawieniach rachunkowych do dawanych mu w dawniejszych różnych uchwałach sejmowych wskazówek, głównie zaś do wskazanego mu uchwałą sejmową z dnia 9. października wzoru zestawień rządowych — dalej, że nakaz zamknięcia rachunków z dniem 31. grudnia pod niejednym względem utrudnia i kępuje manipulację rachunkową. Nie jedna suma bowiem już asygnowana, nie może być do 31. grudnia rzeczywiście wypłaconą, nie jedno konto na tym dniu nie może być całkowicie sprawdzonem, przeniesienie zaś tylu, czasem drobnych pozycyji na budżet następnego roku, czy to w dochodach jako zaoszczędzenia, czy w wydatkach jako zaległość z roku ubiegłego sprowadza za sobą liczne niedogodności, a mianowicie utrudnia zestawienie budżetu następnego roku. Dla tego też, zdaniem komisyi, wypadałoby upoważnić Wydział krajowy do wydawania asygnacyi na rachunek roku ubiegłego jeszcze przez 2 miesiące, do ostatecznego zamknięcia rachunków zaś

z końcem marca. Przeprowadzaniem tej manipulacji odpadłyby wyżwspomnione niedogodności, każdy dochód i każdy wydatek mógłby być zestawiony według rzeczywiście już dokonanego użytku, i sprawdzenie rachunków, a mianowicie porównywanie wydatków z preliminarzem byłoby o tyle ułatwionem. — Komisya pozwala sobie w tej mierze przestawić Sejmowi dotyczącą uchwałę.

Oprócz tej zmiany w instrukcyi dla Wydziału krajowego komisya finansowa sądzi, że nastąpić powinna zasadnicza i gruntowna reforma rachunkowości. Przygotowania ku zaprowadzenie takowej, według oświadczeń Wydziału krajowego, są w toku, komisya też nie wątpi, że w obec coraz więcej dającej się uczuć potrzeby tej reformy, Wydział krajowy nie omieszka na następnej Sesyi z dotyczącemi projektami wystąpić. Z tej przyczyny komisya nie proponuje Sejmowi żadne dotyczącej uchwały.

Wypowiedziawszy zatem swoje zdanie, tak co do szczegółowych niedogodności i niejasności zestawień, jakoteż co do potrzeby zreorganizowania całej rachunkowości, komisya finansowa, uznając zresztą zgodność zamknięć rachunkowych rachunkami szczegółowemi przez Wydział krajowy przedłożonemi, niemniej zgodność wykazanych remanentów z dotyczącemi pozycjami dziennika kasowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. wydaje się Wydziałowi krajowemu absolutoryum rachunkowe z rachunków r. 1871;
2. upoważnia się Wydział krajowy do wydawania asygnacyi na rachunek budżetu z ubiegłego roku administracyjnego jeszcze przez dwa miesiące, po upływie tego roku, t. j. do końca lutego każdego roku; po upływie tego terminu już żadna asygnacya na rachunek ubiegłego roku wydaną nie będzie; asygnacye takie realizuje kasa krajowa, aż do końca marca na rachunek ubiegłego roku.

Przewodniczący :

Potocki.

Sprawozdawca :

Jerzy Czartoryski.

Sprawozdanie

komisyi wyborczej do zbadania czynności Wydziału krajowego za czas od Sierpnia 1871 po koniec Lipca 1872.

Wysoki Sejmie!

Zanim komisya przystąpi do uwag nad pojedynczemi czynnościami Wydziału krajowego winna oświadczyć, że wobec ogromnego do zbadania materiału, krótkości czasu i prac członków do innych komisji powołanych, ograniczyć się musiała do szczegółów ważniejszych, a mianowicie tych, które z dobrem służby publicznej i możebnem jej ulepszeniem połączone są.

Jeżeli zaś komisya w rozbiorze czynności Wydziału krajowego tu i ówdzie dochodzi do wniosków nie zawsze zgodnych z zapatrywaniami Wydziału krajowego, jeżeli komisya według swego przekonania podnosi niektóre braki lub usterki w pewnych gałęziach administracyi krajowej, to z drugiej strony miłego tylko dopełnia komisya obowiązku oświadczając, że w ogóle administracya Wydziału krajowego i niezwykła gorliwość w dostarczaniu Wysokiemu Sejmowi projektów do ustaw, na wszelkie zasługują uznanie.

Sprawy gminne, powiatowe, sprawy rozkładu dodatków do podatków, sprawy dotyczące się gospodarstwa krajowego, sprawy dróg załatwiane są w Wydziale krajowym z energią i gorliwością.

Kapitały przyznane za zniesione serwituta przyjmuje Wydział krajowy w swój depozyt; kapitały te składane bywają w obligacyach i w gotówce, narosłe procenta i kwoty powstające przez wylosowanie obligacyi zostają skrzętnie fruktyfikowane przez zakupywanie nowych obligacyi i lokowanie nadwyżek w kasie oszczędności.

W sprawie dróg krajowych byłoby bardzo pożądanem prowadzenie ciągłej ewidencyi o stanie budowy ich i o raportach peryodycznych; gdyż taka ewidencya dałaby możność dokładnego zbadania w krótkim czasie przeprowadzonych i potrzebnych jeszcze czynności. Dzisiejsze jednak siły bióra dla komunikacyi krajowych nie są na to wystarczające; z tego zatem już powodu, jak również i ze względu na liczne nowe i ważne budowy dróg krajowych okazuje się konieczna potrzeba przydzielenia więcej sił roboczych temu departamentowi.

Ważną jeszcze przeszkodą w załatwieniu spraw tych stanowi niezależność Wydziałów powiatowych, któremi się Wydział krajowy szczególnie w sprawach drogowych głównie posługiwać musi; a chociaż wielka część Wydziałów powiatowych z całą gorliwością i sumieniem

nością włożone nań obowiązki wykonywa, zdarzają się jednak pojedyncze wypadki szkodliwych scysyi, co się staje powodem opóźnienia pilnych robót, a nawet strat, na jakie fundusz krajowy często jest narażony.

Co do fundacyi i stypendyów podnieść wypada pilność, ścisłość i sumiennosc w zarządzie.

Dla spraw stypendyów prowadzone są w biurze dokładne księgi wykazujące historję każdego stypendysty. Przy udzielaniu stypendyów układane tabele dają rękojmią sumiennego rozdawnictwa.

Kapitał stypendyów wzrósł od czasu istnienia Wydziału krajowego o 660.000 złr., co chociaż jest zasługą dawców, świadczy jednak o zaufaniu kraju do administracyi Wydziału krajowego.

Fundacya Skarbkowska zostaje pod zarządem Rady administracyjnej i kontrolą Wydziału krajowego.

Podnieść tu należy, że Radą administracyjną tej fundacyi pomimo nalegań Wydziału krajowego zamknięcia rachunków za rok 1871 i preliminarza na rok 1872, dopiero 29. listopada 1872 przedłożyła; Wydział krajowy wiedziony jednak chęcią podania Wysokiemu Sejmowi obrazu o obrocie finansowym fundacyi za rok 1871 wyciągnął cyfry, które w swem sprawozdaniu podał, w krótkiej drodze ksiąg administracyi; wykazany zatem obrót finansowy fundacyi tej za rok 1871, nie mógł być jeszcze przez Wydział krajowy urzędownie sprawdzony.

Dobra i realności we Lwowie do fundacyi tej należące nie są dotąd inwentarialnie oszacowane. Oszacowanie to, jakkolwiek połączone z kosztami, któreby obecnie wstrzymać mogły tyle upragnione dokończenie zakładu Drohowyżkiego jest jednakże koniecznem, i życzyć należy, aby Wydział krajowy całego swego wpływu użył, iżby zinwentowanie to dóbr i realności fundacyjnych w stosownej chwili dokonaniem zostało.

Zakład Drohowyżki, na który od roku 1857 do roku 1872 wydano 291.930 złr. ma być w r. 1874 dokończony i tym sposobem raz przecie wola fundatora wykonaną. Przyznać jednakże trzeba, że literalne wykonanie woli fundatora na liczne napotyka trudności; atoli Wydziałowi krajowemu służy prawo na mocy statutów fundacyi w drodze właściwej pożądanę zmiany uzyskać.

Pożądanem by także było, aby Wydział krajowy użył swego wpływu na podniesienie dochodów z tej fundacyi przez zmiany w gospodarstwie, których przeprowadzenie może wymagać zmian w składzie i urządzeniu Rady administracyjnej.

Niewłaściwy stosunek służbowy naczelnika oddziału rachunkowego przy Wydziale krajowym do fundacyi Skarbkowskiej ustał według podania tegoż naczelnika dnia 12. listopada 1872.

Co do fundacyi Pelagii Russanowskiej przytacza Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu, że dopiero po otrzymanej od kuratora wiadomości, ile suma fundacyjna wskutek przeprowadzonego działu między legataryuszów wynosić będzie, do spisania aktu fundacyjnego przystąpi. Kurator jest zaś tego zdania, że do spisania aktu tego nie koniecznie jest potrzebną tą wiadomością, i że do spisania aktu fundacyjnego już obecnie przystąpić można.

Gdy bowiem masa spadkowa przeważnie z listów zastawnych galicyjskich się składa, to jasną jest rzeczą, że suma fundacyjna przed wydzieleniem jej z ogólnej masy spadkowej nigdy dokładnie wiadomą nie będzie, bo procenta od listów zastawnych galicyjskich przyrastają ciągle ogólnej masie, a więc i pojedynczym legataryuszom. Gdy jednak pewną jest rzeczą, że suma ta przenosić będzie wraz z narosłemi od 11. sierpnia 1864 procentami sumę zapisaną 180.000 złp. czyli 45.000 złr. w. a., to akt fundacyjny może, a nawet powinien opiewać na tę kwotę zapisową, a zwyżka mogłaby być odrazu na cele fundacyjną użytą. Komisya poczytuje

za swój obowiązek wyrazić życzenie, ażeby Wydział krajowy bezzwłocznie zawiązał c. k. Sąd krajowy w Krakowie o polecenie notaryuszowi Muczkowskiemu dokonania rozrachowania masy spadkowej pomiędzy legataryuszów ś. p. Pelagii Russanowskiej.

Jeden z członków Wydziału krajowego jest na mocy właściwych statutów członkiem Rady szkolnej. Władza ta niepodlega wprawdzie Wysokiemu Sejmowi, gdy jednakże fundusz krajowy ponosi część kosztów na władzę tę, a gdy z drugiej strony żywotnej dla kraju doniosłości sprawy, któremi się Rada szkolna zajmuje przez Wysoki Sejm pominięte być nie mogą, byłoby pożądanem, aby Wydział krajowy w sprawozdaniach ze swych czynności dotknął choć w główniejszych zarysach tych spostrzeżeń i doświadczeń, jakie reprezentant jego w Radzie szkolnej uczynił i dał tym sposobem Wysokiemu Sejmowi możliwość przekonania się, o ile wielkie nadzieje, jakie kraj powziął z powodu powstania tej instytucji, choć w części urzeczywistnione zostały.

Ze spraw szpitalnych wymienia sprawozdanie z czynności Wydziału za czas od Sierpnia 1871 po koniec Lipca 1872 na pierwszym miejscu utworzenie i obsadzenie posady Inspektora szpitalów po rozpatrzeniu sprawozdań i przedstawień tegoż jako fachowego lustratora i doradcy, po rozpoznaniu rezultatów przyjętych przez Wydział krajowy wniosków jego w kierunku ulepszeń pomocy lekarskiej, opieki nad chorymi i zgodnej z dobrem chorych oszczędności na lekarstwach i żywności, powzięła komisya przekonanie, że instytucya Inspektorata szpitalów już w tym krótkim przeciągu czasu istnienia swego dobre owoce wydała.

Z wniosków Inspektora szpitalów pozostał w zawieszeniu wniosek urządzenia Rady opiekuńczej dla Lwowskiego powszechnego szpitalu; gdy jednak sprawa zarządu oddziału chorych jeszcze nie jest załatwioną, odłożył słusznie Wydział krajowy rozpatrzenie wniosku tego na czas późniejszy.

W sprawie zarządu zakładu chorych w Lwowskim powszechnym szpitalu nie przeprowadzono dotąd rokowań z Rządem i gminą miasta Lwowa, które uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 9. października 1871 Wydziałowi krajowemu poleczone zostały. Komisya uznaje trudności tak w istocie i treści zadania, jakoteż w formie rokowań, z uwagi jednak że koszta utrzymywania szpitalów w stanie odpowiednim tegoczesnym humanitarnym wymogom z wrażliwą drożyzną potrzeb życia powiększyć się musiały, a tem samem i niedobory zakładu chorych Lwowskiego powszechnego szpitalu w obec zakwestyonowanego przez gminę miasta Lwowa obowiązku utrzymania tegoż zakładu do utrudniających załatwienie sprawy tej rozmów dochodzą; komisya ma nadzieję, że chwilowa nieobecność pojedynczych członków do rokowań tych ze strony Rządu z Wydziału krajowego i z Rady miejskiej delegowanych, którzy zastępców swoich mają, nie stanie się powodem dalszej zwłoki.

Tu należy nadmienić, że dzielnik przychodów i wydatków lwowskiego powszechnego szpitalu rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. Marca 1854 l. 43.945 potwierdzony stanowi dotąd podstawę, według której Wydział krajowy uważając ją za obowiązującą, dochody i wydatki na pojedyncze oddziały tego szpitalu rozkłada.

Dzielnik ten ustanawia pięć różnych stosunków podziału szczegółowych pozycji wydatków i dochodów.

Pierwszy stosunek odpowiada częściom własności w jakich pierwotny majątek tegoż powszechnego szpitalu dekretemi kancelaryi nadwornej z dnia 14. Grudnia 1820 l. 35381 i z dnia 22 lutego 1821 l. 3721 pojedynczym zakładom, a mianowicie oddziałowi chorych w $\frac{125}{195}$ częściach, oddziałowi obłąkanych w $\frac{56}{195}$ częściach, a oddziałowi położnic w $\frac{13}{195}$

częściach przyznanym został; drugi stosunek ułożonym został według ówczesnej rzeczywistej potrzeby, trzeci według ówczesnej ilości łóżek, czwarty według objętości lokalów, a piąty według ówczesnej ilości pokoiów dla chorych użytej.

Gdy jednak wobec zaszłych zmian w umieszczeniu pojedynczych oddziałów, a szczególności wobec umieszczania oddziału położnic i części oddziału chorych w wynajętych domach, tudzież wobec zmienionego stosunku ilości łóżek każdego z oddziałów dzielników dzisiejszym stosunkom odpowiadać nie może, życzyć należy aby rozkład dochodów i wydatków oparty został na podstawie odpowiadającej dzisiejszym stosunkom.

Wydaniem przez Wydział krajowy odpowiednich instrukcyj dla Inspektora szpitalów, dla Dyrektora, dla lekarzy ordynujących, lekarzy pomocników i pełniących służbę dozoru dziennego, dla prosektora, dla chemika patologicznego i dla Sióstr Miłosierdzia, tudzież przepisów odnoszących się do utrzymania i pielęgnowania chorych i o zachowaniu się tychże zostały obowiązki wszystkich czynników służby zdrowia i ich wzajemne stosunki prawidłowo uregulowane.

Pod względem czysto administracyjnym jednak brak prawnego określenia zakresu działania rządu Lwowskiego powszechnego szpitalu spowodował opóźnienie w składaniu peryodycznych rachunków i zwłokę w ściąganiu zwrotów kosztów leczenia, jest zatem pożądanem, aby Wydział krajowy w najkrótszym czasie obowiązki i stosunki służbowe zarządu wymienionego szpitalu odpowiednią instrukcją unormował.

Po wglądnięciu w sprawozdania szpitalów, w protokoła posiedzeń domowych lekarzy lwowskiego powszechnego szpitalu, w protokoła licznych dochodzeń, w wydane przez Wydział krajowy rozporządzenia, w wykazy ruchu chorych, tudzież po odwiedzeniu lwowskiego powszechnego szpitalu poczytuje komisya za swój obowiązek, wyrazić powzięte przekonanie o postępie szpitalów powszechnych a w szczególności powszechnego szpitalu we Lwowie w kierunku naukowym, humanitarnym i ekonomicznym.

Podnieść tu wypada zaprowadzenie miesięcznych posiedzeń lekarzy w szpitalu powszechnym we Lwowie, uorganizowanie i zasłże przestrzeganie lekarskich dyżurów pomimo napotykaných trudności w szpitalach we Lwowie i w Krakowie, przestrzeganie spisywania historii chorób i przedkładania naukowych sprawozdań, zaprowadzenie przez nową normę ordynacyjną z dozwoleciem zapisywania lekarstw i farmakopeą nieobjętych — zgodnej z rzetelną pomocą lekarską oszczędności, zaprowadzenie nowej diety i objęcie we lwowskim powszechnym szpitalu w własny zarząd kuchni, przez co nie tylko stosowne i dobre wyżywienie chorych ale, mimo wyższych cen wiktuałów i oszczędności uzyskano, jakto niżej umieszczone zestawienie odnośnych cyfr wykazuje.

Czystość sal, pościeli, bielizny i kuchni w tutejszym powszechnym szpitalu nie pozostawia nic do życzenia.

Wzorowe pielęgnowanie chorych w porównaniu z dawniejszem — pod wieloma względami nieodpowiedniem — jest niewątpliwą zasługą Sióstr Miłosierdzia.

Wyżej wspomniany rezultat oszczędności na lekarstwach i żywności w lwowskim powszechnym szpitalu uwidoczni następujące zestawienie :

	W r o k u			od 1. Stycznia do ostatniego Lipca 1872
	1869	1870	1871	
Ilość dni leczenia na wszystkich oddziałach lwowskiego powszechnego szpitalu	235.972	238.432	258.899	124.595
Wypłacono za lekarstwa	16.338 zł.	17.885 zł.	13.655 zł.	4.233 zł.
(Należność za lekarstwa za ostatnie kwartały 1871 r. i za obydwie kwartały 1872 r. nie jest jeszcze sprawdzoną, może się zatem po scenzurowaniu mniejszą okazać).				
Kosztowały zatem lekarstwa za jeden dzień leczenia	6. ₉ ct.	7. ₅ ct.	5. ₂ ct.	3. ₄ ct.
Żywność dzienna z pieczywem i winem za je- dnego chorego kosztowała	50. ₄ ct.	53. ₆ ct.	42. ₈ ct.	35. ₁ ct.

Czyni się tu uwagę, że w wykazie wydanych zaliczek na wikt, jako alegat do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego dodatkowo przedłożonym, w działach do strącenia, w pozycji 7. za wikt Sióstr Miłosierdzia nie po 15 zł. lecz tylko po 10 zł. miesięcznie strącić wypada, albowiem każdej Siostrze Miłosierdzia oprócz wikt dołącza się rocznie po 80 zł. do wyrównania umowionej należności w kwocie 200 złr.

W powyższym zestawieniu kosztów żywności uwzględniono już tę okoliczność.

Byłoby pożądanem, ażeby w załączonym do sprawozdania Wydziału krajowego wykazie ruchu chorych w lwowskim szpitalu powszechnym, także dni leczenia celem ocenienia wydatków na lekarstwa i żywność podawane były.

Nie można jeszcze pominąć zwrócenia uwagi na potrzebę przyspieszenia ściągania zaległości w zwrotach kosztów leczenia, i wyrażenia życzenia, aby Wydział krajowy wykazał przyczyny mnożenia się tych zaległości a mianowicie czy i jakich przeszkód przy ściąganiu ich doznaje?

Przekroczenia uchwał Wysokiego Sejmu przy wystawieniu nowej trupiarni przy gmachu szpitalnym i przy prowadzeniu budowy domu obłąkanych w Kulparkowie zostały w oddzielnych sprawozdaniach komisji budżetowej podniesione, na które się komisya odwołuje.

Przy sprawozdaniu o czynności Wydziału krajowego w sprawach szpitalnych nie należy wreszcie i tej okoliczności pominąć, że Wydział krajowy wszelkie dostrzeżone nieprawidłowości w postępowaniu wszystkich czynników w tej tak ważnej gałęzi swej administracji dochodził i karcil, że jednak co do takich nieprawidłowości opinia publiczna często przez spaczenie faktów w błąd wprowadzaną bywała; jeden z tak rażąco wykrzywionych faktów był nawet w wydziale konstytucyjnym Rady państwa przeciw rozszerzeniu samorządu kraju naszego podniesionym. — Gitla Salamander ani jej potomek nie umarł.

Faktem jest, że Gitla Salamander po zawiadomieniu ze strony do tego niepowołanej iż ma za leczenie w szpitalu zapłatę uiszczyć, zakład położnic 3. lutego b. r. opuściła, lecz według urzędowego świadectwa lekarza powiatowego, i lekarza miejskiego wydanego na podstawie lekarskich oględzin dnia 22. lipca b. r. — żyje i nigdy brzemienną nie była.

Wchodząc w szczegóły ocenienia rezultatów administracji krajowej nie mogła komisya pominąć zbadania zamknięcia rachunków za rok 1871 jakkolwiek unikała wkraczania

w zakres zadania komisji budżetowej, której Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków do rozpoznania przekazał.

W kierunku założonego sobie zadania nieznalazła jednak komisya w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków odpowiedniego poglądu już to z powodu niewłaściwego zestawienia cyfer, już to z powodu niezgodności niektórych pozycji przedłożonych wyjaśnień do zamknięcia rachunków ze sprawozdaniem o zamknięciu rachunków i tak:

1. Dochody oddziału chorych lwowskiego powszechnego szpitalu wykazano jako w ogóle o 887 złr. korzystniejsze, gdy tymczasem w rzeczywistości z właściwych źródeł o 13454 złr. mniej od preliminowanej kwoty wpłynęło, a gdy i wydatki o 877 złr. od preliminowanych są większe, powstał ztąd niedobór w kwocie 14331 złr. który niepreliminowaną zaliczką z funduszu krajowego pokryto i tę zaliczkę w rubryce korzystniejszych zwyczajnych dochodów umieszczono.

2. W wyjaśnieniach do rubryki V. poz. 15 tegoż zakładu podano, że należytość zwrotu kosztów leczenia od funduszu krajowego w kwocie 27.715 złr. 54. c. do kasy szpitalnej nie wpłynęła, gdyż na częściowe pokrycie jeszcze w roku 1870 udzielonej w sumie 55.618 złr. 26 c. zaliczki z funduszu krajowego użytą została, a jednak należytość ta 27.715 złr. 54 c. jest między dochodami tegoż zakładu w rubryce V pozycji 15 umieszczoną, wydatki zaś zakładu tego nie wykazują, aby kwotę tę funduszowi krajowemu na częściowe umorzenie zaliczki uiszczono. Zresztą i w rachunku zaliczek udzielonych szpitalom Galicyjskim alleg. N. sprawozdania z czynności Wydziału krajowego cała suma 55.618 złr. 26. c. jest jako zaległość z końcem roku 1871 wykazaną.

3. Suma wydatków zakładu obłąkanych we Lwowie jest w sumaryuszu w kwocie 68.776 zł. 63 c. w rachunku szczegółowym zaś w kwocie 67.905 zł. 33. c. wykazaną.

Z ksiąg rachunkowych przekonano się że ta ostatnia cyfra jest właściwą, albowiem w sprawozdaniu o zamknięciu rachunków zaszła pomyłka w rubryce XVIII. wydatków tegoż zakładu.

4. Nie zgadza się także zestawienie cyfr depozytów w zamknięciu rachunków

a) w zakładzie chorych podano początkowy zapas depozytów i depozyta otrzymane w kwocie	18.729 zł. 41 ct.
wydatki w depozytach	8.494 zł. 6 ct.
ostateczny zapas tych depozytów powinien wynosić	10.235 zł. 35 ct.
gdy tymczasem takowy jest wykazany w kwocie	11.620 zł. 6 ct.
b) w funduszu podrzutek początkowy zapas depozytów i depozyta otrzymane wykazane są w kwocie	635 zł. 36 ct.
wydatki w depozytach	407 zł. 66 ct.
ostateczny zapas powinien zatem wynosić	227 zł. 70 ct.
wykazany jest jednak tylko w kwocie	13 zł. 70 ct.
c) w oddziale chorych szpitalu św. Łazarza w Krakowie wynosi początkowy zapas depozytów z depozytami otrzymanymi	57.571 zł. 22 $\frac{1}{2}$ ct.
zwrócono w depozytach	44.897 zł. 10 "
ostateczny zapas powinien wynosić	12.674 zł. 12 $\frac{1}{2}$ ct.
wykazany zaś jest w kwocie	12.989 zł. 75 "
d) w oddziale sifilistycznych w szpitalu św. Ducha w Krakowie wykazane są depozyta otrzymane z zapasem początkowym w kwocie	1.359 zł. 41 ct.
zwrócono w depozytach	80 zł. 10 ct.
ostateczny zapas powinien wynosić	1279 zł. 31 ct.
a wykazany jest w kwocie	542 zł. 40 ct.

Niezgodne te wyniki w depozytach spowodowane zostały według danych wyjaśnień skumulowaniem z zaliczkami.

W obec tej i innych jeszcze niejasności w zestawieniu rachunków — niemając w swoim gronie biegłych uznała komisya potrzebę celem dokładnego zbadania sposobu prowadzenia rachunkowości przy Wydziale krajowym zasięgnąć zdania biegłych, a po wysłuchaniu ich przysłała komisya do przekonania o konieczności zmiany, a właściwie zaprowadzenia pewnego systemu rachunkowości w Wydziale krajowym.

Już uchwałą z dnia 9. października 1871 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłość zamknięcie rachunkowe układane było porządkiem budżetu, wedle wzoru przyjętego w zamknięciu rachunkowym, jakie przez władze rządowe corocznie dla Rady państwa sporządzane bywa. Uchwała ta pociąga za sobą radykalną zmianę rachunkowości zaprowadzonej w oddziale rachunkowym odnośnie do funduszków samodzielnemu zarządowi Wydziału krajowego powierzonych.

Wydział krajowy — jak świadczy sumaryczny wykaz wydatków i dochodów krajowych i główne zestawienie wynikłości majątku obrotowego wedle poszczególnych funduszków za rok 1871 użył rzeczywiście wzorów dla władz rządowych przepisanych i wykonał literalnie polecenie Wysokiego Sejmu, lecz według danych wyjaśnień nie mógł dla krótkości czasu zmienić systemu rachunkowości i już za rok 1871 przedłożyć w rachunkowości rządowej używanych wykazów pomocniczych, które są potrzebne dla przedstawienia obrazu całego obrotu pieniężnego każdego funduszu, dla jasności i łatwego zrozumienia, a tem samem dla możności wykonania kontroli administracyjnej.

Według zdania biegłych w oddziale rachunkowym Wydziału krajowego nie ma żadnego systemu rachunkowości, a to ani w księgach dawniejszych, ani w księgach w bieżącym roku prowadzonych. Księgi te według zdania biegłych nieodpowiadają wymogom ani metody kupieckiej, ani kameralistycznej.

Księgi kontowe powinny — zdaniem ich — na głównych kontach pojedynczych rubryk zawierać czyste wynikłości tychże i zgadzać się w swoich rezultatach ostatecznych z odnośnemi zamknięciami rachunkowemi tak, iżby na jeden rzut oka zgodność ta skonstatować się dała.

Zamknięcia rubryk w księgach kontowych oddziału rachunkowego Wydziału krajowego nie przedstawiają jednak w taki sposób ostatecznych rezultatów, co czynność sprawdzania zamknięć rachunkowych znacznie utrudnia, ponieważ sprawdzanie wynikłości głównych na podrzędne rubryki podzielonych tytułów (rubryk) rachunkowych skutecznie można dopiero za pomocą zestawienia rezultatów podrzędnych rubryk, lub za pomocą utrzymywanych po za księgami wykazów pomocniczych czyli szkontrów, które nie mają znaczenia i wartości głównych ksiąg rachunkowych. Cała manipulacya buhalteryzna jest według zdania biegłych skomplikowana i ociężała.

Do ksiąg na rok bieżący nie przeniesiono najpierwej pozostałych z końcem roku zaległości, lecz zapisano przed tem pewną ilość należności i uiszczeń z r. 1872 przez co pozabawiono się ewidencji, w której zaległość oddzielnie od bieżących należności utrzymywać należy aby szybko i łatwo sporządzić można wykazy celem zarządzenia ściągnięcia dawniejszych zaległości.

Nieprawidłowem jest i usuniętem być winno zapisywanie na kontach roku 1871 konta dopiero w r. 1872 zrealizowane, z których niektóre w ubiegłym roku, inne zaś dopiero w roku bieżącym asygnowane zostały, co się sprzeciwia §. 8 instrukcyi dla Wydziału krajowego. Jeżeli zaś ściśle przestrzeganie przepisu tego nie da się pogodzić z wymaganiami administracyjnego, co z resztą komisya przyznaje, to jest rzeczą Wydziału krajowego stosowne wnioski Wysokiemu Sejmowi przedłożyć.

Wszystkie te uwagi w przedmiocie rachunkowości tyczą się wyłącznie systemu i sposobu prowadzenia ksiąg; konstatowanie rzeczywistego stanu funduszków jest zadaniem komisji finansowej. Komisja zwraca uwagę na to, że Wydział krajowy nie trzymał się tak co do rodzaju posad, jako też i co do płac, postanowień etatu przez Wysoki Sejm uchwalonego. Akta Wydziału krajowego usprawiedliwiają zmiany te względami zatrzymania zdolnego urzędnika służbie krajowej; życzyliby jednak należało, ażeby unikano zmian podobnych, gdyby jednak nieuniknione były ze względów na dobro służby, aby przynajmniej Wysokiemu Sejmowi do potwierdzenia przedstawiane były, a to tem bardziej, że suma w preliminarzu uchwalona nie upoważnia jeszcze do zmian w etacie.

Uwagi, które się komisji nasunęły co do funduszu zapomogi z roku 1866, będą w skutek porozumienia się z komisją budżetową przez tę komisję w odnośnem sprawozdaniu przedłożone, tu tylko życzenie wyrazić należy, ażeby Wydział krajowy przy ostatecznem zamknięciu rachunku tej operacji finansowej szczegółowe i jasne zestawienie cyfr Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności za czas od Sierpnia 1871 po koniec Lipca 1872 wraz z poczynionemi uwagami, komisji przyjąć do wiadomości.

Przewodniczący
H. Wodzicki.

Sprawozdawca
Józef Jasiński.

Sprawozdanie

komisyi finansowej o budżecie funduszu krajowego na
rok 1873.

Wysoki Sejmie,

Wydział krajowy prelininuje wydatki na rok 1873. w sumie	
1,652.618 zł. Komisya finansowa podnieść musiała wydatki te do sumy	1,908.286 zł.
a ponieważ dochody własne przynoszą	132.941 „
przeto pozostaje do pokrycia dodatkami do podatków suma	<u>1,775.345 zł.</u>

Szczegółowe sprawozdania wykazują, w jakich rubrykach wydatki podług projektu komisyi mają być podwyższone, tu wszakże nadmienić musimy, że na cele naukowe i wychowania publicznego prelininowana przez Wydział krajowy suma 62.510 zł. w projekcie naszym podniesioną została do sumy 247.560 zł.

Dla pokrycia sumy 1,774.345 zł. dodatkami do podatków potrzeba z uwagi, że podatki bezpośrednie w okrągłej liczbie 6,100.000 zł. wynoszą, — po 29 centów od każdego złotego reńskiego.

Komisya wnosi, aby wysoki Sejm załączony tu projekt preliminarza na rok 1873 przyjąć raczył.

Lwów dnia 3. grudnia 1872.

Przewodniczący
Potocki.

Sprawozdawca
Zyblikiewicz.

Dział I.

Fundusze i zakłady pobierające dotacye z funduszu krajowego.

I. Preliminarz funduszu krajowego.

DOCHODY:

(Str 20. Referent P. Dr. Zyplikiewicz).

1. Odnajem ubikacyj sejmowych	1.300 zł.
2. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000 „
3. Dochody z myt na drogach krajowych	120.000 „
4. Nadwyżka dochodów od zakładów dotowanych z funduszu krajowego	1.953 „
5. Zapas kasowy z roku 1871	4.688 „
Suma dochodów	<u>132.941 zł.</u>

WYDATKI.

Rubryka I.

Koszta reprezentacji kraju.

A. Sejm krajowy.

1. Czynsz najmu sali i ubikac,j sejmowych	4.000 zł.
2. Koszta podróży posłów	6.000 „
3. Dyety posłów na dwa miesiące po 5 zł.	42.900 „
4. Koszta druków	9.000 „
5. Spisywanie sprawozdań	6.000 „
6. Urządzenie sali, pisarze dzienni, opał, oświetlenie etc.	3.200 „

B. Wydział krajowy.

7. a) Marszałek krajowy	4.200 „
b) Sześciu członków Wydziału krajowego po 3.000 zł.	18.000 „
c) Zastępcy	3.000 „
Suma rubryki I.	<u>96.300 zł.</u>

Rubryka VI.

Zasiłki dla Zakładów dobroczynności.

Dla szpitalu Sióstr Miłosierdzia we Lwowie preliniuje Wydział krajowy 840 złr., a dla szpitalu Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie 158 zł. Tym dwom szpitalom bywają preliniowane zasiłki oddawna udzielane.

Wizytatorka Sióstr Miłosierdzia wniosła w tym roku do Wydziału krajowego przedstawienie, że i szpital w Rozdole potrzebuje zasiłków, że zaś Siostry Miłosierdzia we Lwowie łatwiej obejść się bez subwencji mogą, aniżeli szpitale w Czerwonogrodzie i Rozdole, prosi przeto, aby fundusz dotąd siostrom miłosierdzia we Lwowie udzielany, był przeznaczony na Rozdół i Czerwonogród. Przedstawienie to wizytatorki nie dąży przeto do podwyższenia zasiłków lecz jedynie do stosowniejszego rozdzielenia go między pomienione trzy szpitale. Komisya mniema, że należy dotychczasowe zasiłki w kwotach 840 i 158 zł. czyli razem 998 zł. i nadal w budżecie pozostawić, a repartyce tej kwoty pomiędzy szpitale we Lwowie, w Czerwonogrodzie i Rozdole Wydziałowi krajowemu pozostawić. Komisya wnosi przeto:

Wysoki Sejm uchwali:

Dla szpitali sióstr Miłosierdzia	998 „ — „
--	-----------

Repartyce tej kwoty pomiędzy szpitale sióstr miłosierdzia we Lwowie, w Czerwonogrodzie, i w Rozdole, pozostawia Sejm Wydziałowi krajowemu.

Dom ubogich i sierot w Krakowie	5.424 „ — „
Suma Rubryki VI.	6.422 zł.—ct.

Rubryka VII.

Zasiłki dla Zakładów naukowych i wychowania publicznego.

A. Stypendya.

1. Dla dwóch uczniów weterynaryi po 200 zł. i na koszta podróży 60 zł.	460 „ — „
2. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublanach	1.000 „ — „
3. Dla uczniów seminariów nauczycielskich	16.000 „ — „
4. Zygmuntowi Sidorowiczowi wskutek uchwały sejmowej z dnia 15. listopada b. r. na podróż za granicę dla kształcenia się w sztuce historyczno-malarskiej datek jednorazowy	500 „ — „

B. Zasiłki.

5. Szkoła rolnicza w Dublanach	5.000 „ — „
6. Szkoła rolnicza w Czernichowie	5.000 „ — „
7. Zakład głuchoniemych we Lwowie	1.000 „ — „
8. Zakład ciemnych we Lwowie	1.000 „ — „
do przeniesienia	29.960 zł.— „

Do tego działu weszła do Sejmu petycja Stanisławowskiego Wydziału powiatowego o jednorazową subwencyę 2.000 zł. dla tamtejszej szkoły rolniczej.

Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Rubryka II.

Koszta zarządu.

Na koszta zarządu preliniuje Wydział krajowy we wszystkich działach razem (pag. 4 do 8) sumę 149.030 zł.

Z powodu podwyższenia płac urzędników w osobnym sprawozdaniu wysokiej Izbie przedłożonemu podniosła się ta suma o kwotę 535 zł.
zmniejsza się zaś o 420 „

w dziale „pensye“ z powodu zaszłej śmierci emerytki p. Bojarskiej; — podwyższa się przeto o 115 zł. = 115 „
Maryi Tomaszewskiej wdowie po woźnym szpitalu dar z łaski jednorazowy 100 „

Komisya wnosi przyjęcie razem 149.245 zł.

Do tej rubryki do działu „pensye i zaopatrzenia“ weszły następujące petycje: Petycja l. 386 Julii Szczęsnowiczowej matki ś. p. Juliusza Szczęsnowicza archiwisty Wydziału krajowego o wyznaczenie rocznego datku na utrzymanie i wychowanie dwóch synów małoletnich po zmarłym pozostałych.

Komisya wnosi odesłanie tej petycji do Wydziału krajowego do uwzględnienia.

Petycja Karola Iwanickiego adjunkta rachunkowego przy Wydziale krajowym o zaliczkę z kasy krajowej. Komisya wnosi, aby wysoki Sejm uważnił Wydział do załatwienia tej petycji po myśli petenta.

Rubryka III.

Koszta leczenia ubogich.

Na wydatki tej rubryki preliniuje Wydział krajowy (pag. 9.)
sumę ogólną 209.450 zł.
a w niej pod pozycyą 28 dla szpitalu Sióstr miłosierdzia 1.950 „

Pozycya ta weszła niewłaściwie pomiędzy wydatki tej rubryki, wy-
mazawszy ją przeto, pozostaje suma 207.500 zł.
którą to sumę do zamieszczenia w budżecie komisya wnosi.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia ospy.

Stosownie do preliminarza Wydziału krajowego (pag. 10) komisya
wnosi sumę ogólną 21.326 zł. — ct.
do przyjęcia.

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

Preliminowaną przez Wydział krajowy (pag. 11.) ogólną kwotę 30.000 zł. — ct.
wnosi komisya do przyjęcia.

C. Na cele naukowe.

	z przeniesienia	29.960 zł. — ct.
9. Komisya fizyograficzna w Krakowie		1.500 zł. — ct.
10. Czasopismo „Szkola“		500 „ — „
11. Szkoła gimnastyczna „Sokół“		1.000 „ — „
12. Teatr polski w Krakowie		5.000 „ — „
z zastrzeżeniem, że Wydział krajowy nie wypłaci tej subwencji komu innemu jak obecnej Dyrekcji artystycznej.		
13. a) Teatr polski we Lwowie		4.200 „ — „
b) Oprócz tej subwencji stałej, wnosi komisya jednorazowy zasiłek dla sceny polskiej we Lwowie w kwocie		8.000 „ — „
a to na skutek petycyi komitetu założycieli „akcyjnego Towarzystwa przyjaciół sceny narodowej we Lwowie l. 331, którzy o subwencję 15.000 zł. proszą; — wszelako komisya wnosi zasiłek jednorazowy 8.000 zł. z zastrzeżeniem, że Wydział krajowy wypłaci go wtedy dopiero, jak się akcyjne Towarzystwo sceny narodowej we Lwowie“ ukonstytuje.		
14. Teatr ruski we Lwowie		3.000 „ — „
15. a) Towarzystwo muzyczne we Lwowie		1.000 „ — „
„ b) Na skutek petycyi Towarzystwa muzycznego l. 557 o podwyższenie subwencji do 2.000 zł., tudzież o jednorazowy zasiłek 800 zł. na sprawienie organów, komisya wnosi oprócz powyższej rocznej subwencji 1.000 zł. jednoroczny zasiłek		800 „ — „
na sprawienie organów, z tem zastrzeżeniem, że Towarzystwo udzielać będzie nauczycielom i uczniom seminaryum nauczycielskiego bezpłatnej nauki muzyki i śpiewu kościelnego.		
16. Sześciu członkom Rady szkolnej po 1.200 zł.		7.200 „ — „
Członek Rady szkolnej pan Juliusz Starkel w petycyi l. 409, prosi o podwyższenie płacy z 1.200 zł. na 1.800 zł.		
Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.		
17. Do dyspozycyi Rady szkolnej na cele wychowania i oświaty w myśl projektu komisji sejmowej edukacyjnej		150.000 „ — „
18. Gimnazjum żeńskie w Tarnowie ;		800 „ — „
19. „ „ w Rzeszowie		400 „ — „
20. „ „ w Stanisławowie		400 „ — „
	do przeniesienia	213.760 zł. — ct.

Nad petycją zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie l. 188 o podwyższenie subwencji dla trzech powyższych gimnazyów, tudzież o subwencję dla gimnazjum żeńskiego w Jarosławiu 300 zł. i w Złoczowie 200 zł. — również nad petycją tegoż Towarzystwa l. 380, o ile żąda znaczniejszych subwencyj dla miast i korporacyj utrzymujących średnie szkoły żeńskie

wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

Co do ostatniej petycyi zaś l. 380, o ile żąda zakładania szkół po miastach liczących wyżej 10.000 mieszkańców,

z przeniesienia 213.760 zł. — ct.

komisya wnosi:

przesłanie tej petycyi Radzie szkolnej krajowej do wiadomości.

21. Na skutek petycyi grona nauczycieli gimnazjum Wadowickiego, o subwencyę dla szkoły średniej żeńskiej w Wadowicach l. 84.

Komisya wnosi:

dla żeńskiej szkoły średniej w Wadowicach 300 „ — „

22. Na skutek petycyi reprezentacyi miasta Krakowa l. 187. o stałą subwencyę dla ośmioklasowej szkoły żeńskiej w Krakowie,

Komisya w myśl petycyi wnosi:

dla ośmioklasowej szkoły żeńskiej w Krakowie rocznie 2.500 „ — „

Na proźby trzech komisyj wystawowych, lwowskiej, krakowskiej i brodzkiej o subwencyę na cele wystawy powszechnej w Wiedniu.

Komisya wnosi jednorazowe zasiłki:

23. dla komisji wystawowej w Brodach 6.000 „ — „

24. „ „ we Lwowie 5.000 „ — „

25. „ „ w Krakowie 4.000 „ — „

Nad petycyą grona profesorów c. k. Akademii technicznej we Lwowie l. 365. o subwencyę dla pięciu profesorów celem zwiedzenia wystawy powszechnej w Wiedniu,

Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Toż samo nad podobną petycyą l. 560 słuchaczy akademii technicznej we Lwowie.

26. Na mocy uchwały sejmowej z dnia 22. listopada b. r. panu Ferdynadowi Koestlich na rozwinięcie szkoły wojskowej 1.000 „ — „

27. Na skutek petycyi Towarzystwa Proświta l. 270 o subwencyę na cele naukowe, Komisya wnosi dla Towarzystwa Proświty datkę jednorazową 5.000 „ — „

28. Na mocy uchwały sejmowej z dnia 28. listopada b. r. Wydziałowi krajowemu na szczegółowe plany dla bióra statystycznego 2.000 „ — „

Petycyę gminy Wielickiej o subwencyę dla szkoły wydziałowej w kwocie 2.000 zł. l. 366,

Komisya wnosi odstąpić radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Toż samo co do petycyi l. 385 gminy Winniki o subwencyę dla tamecznej szkoły ludowej.

Petycyę Wydziału rady powiatowej Nowosandeckiej l. 592 o subwencyę dla trzech nauczycielek szkoły żeńskiej P. P. Klarysek w Starym Sączu:

Odstąpić Wydziałowi krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

Na skutek petycyi ksieni zakonu pp. Benedyktynek w Przemyśle l. 467 o bezprocentową pożyczkę 8,000 zł. na rozszerzenie i przebudowanie gmachu szkolnego w 16. latach umorzyć się mającej,

do przeniesienia 239.560 zł. — ct.

Z przeniesienia 239.560 zł.

Komisya wnosi:

29. Klasztorowi PP. Benedyktynok w Przemysłu udzielić bezprocentową pożyczkę na rozszerzenie i przebudowanie gmachu szkolnego do wysokości wszelako z zastrzeżeniem, że Wydział krajowy znajdzie dostateczne zabezpieczenie zwrotu.	8.000 „ — „
Suma rubryki VII.	247.560 zł. — „

Rubryka VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

1. Na odnowienie Sukiennic w Krakowie stosownie do preliminarza Wydziału krajowego (strona 14) wydatek nadzwyczajny...	5.000 zł. — ct.

Na restauracye pomników w ogóle preliminarzuje Wydział krajowy 3.000 zł. Kwota ta nie ma dotychczas szczegółowego przeznaczenia, lecz miałaby być zostawiona konserwatorom do użycia.

Z uwagi jednak, że w Krośnie spalił się w tym roku kościół Franciszkański, który jak wiadomo należy do niepospolitych i pomnikowych budowli w naszym kraju, a nadto mieści w sobie wiele pamiątek i zabytków narodowych,

z uwagi także, że ksiądz prowincyał OO. Franciszkanów wniósł prośbę do Sejmu l. 295 o wsparcie na odbudowanie kościoła i ocalenie pomników narodowych, komisya uchwaliła, przeznaczyć z 3.000 zł. przez Wydział na pomniki w ogóle preliminowanych,—kwotę 2000 zł, na pomieniony kościół, kwotę zaś 1000 zł. pozostawić na pomniki w ogóle.

Komisya wnosi przeto:

2. Na odbudowanie kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, i ocalenie także pomników narodowych	2.000 zł. — ct.
3. Na restauracyę pomników w ogóle	1.000 zł. — ct.

Dalej proponuje komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

4. Na badanie i ocalenie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych:	
a) Dla Tow. naukowego krakowskiego	250 zł. — ct.
b) Dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich	250 zł. — ct.

Suma rubryki VIII	8.500 zł. — ct.
-------------------	-----------------

Rubryka IX.

Kwaterunkowe Żandarmeryi.

(Stron. 15.) Referent p. hr. H. Wodzicki.

W budżecie na r. 1872 znajdujemy sumę na tę rubrykę według propozycji Wydziału wyznaczoną 34.347 zł. — ct.

Wydział krajowy z powodu nowo zaprowadzonych posterunków i wzmocnienia dawnych, a to w skutku przychylenia się c. k. rządu do rezolucyi Sejmowej z dnia 17. października 1871. r. przekroczył preliminowaną na tę rubrykę kwotę o 13.885 zł. 63 ct. i w osobnem sprawozdaniu przekroczenie to usprawiedliwia.

Wydział wnosi, aby na rubrykę tę wstawić do budżetu r. 1873 sumę 40.554 zł. — ct.

oprócz tego w temże sprawozdaniu wykazuje Wydział krajowy, że z powodu nowo jeszcze utworzyć się mających 5-ciu stacyj żandarmeryi, urzędzeń koszar i pomieszczeń dla oficerów, z powodu dalej podwyższonych kosztów najmu, potrzeby tej rubryki zwiększą się jeszcze o 6.000 zł. — ct.

tak że cała kwota na tę rubrykę wstawić się mająca wyniesie ma 46.554 zł. — ct.

W obec coraz wzmagającej się ilości przestępstw i zbrodni w naszym kraju, w obec coraz mniejszego bezpieczeństwa osób i mienia, w obec postępowania karnego, które w wielkiej części a mianowicie w sprawach naruszenia cudzej własności, jest prawie bezkarnością, w obec usług przez Żandarmeryą oddawanych i wzorowego pełnienia swojej powinności, mimo powiększających się kosztów z tej rubryki na kraj spływających, komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, uznaje przekroczenie budżetu za usprawiedliwione, a podwyższenie kwoty w preliminarzu na rok 1873 za uzasadnione i wnosi:

Wosoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje przekroczenie uchwalonego na rok 1872 budżetu Żandarmeryi za usprawiedliwione i przyzwala Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na r. 1872 w kwocie 13.885 zł. 63 ct.

2. Sejm uchwala rubrykę IX. „kwaterunkowe Żandarmeryi“ na rok 1873 w ogólnej sumie 46.554 zł. — ct.

Rubryka X.

D r o g i k r a j o w e.

(St. 16 Sprawozdawca referent p. L. Skrzyński).

A. Na koszta zarządu, które obejmują: Płace i renumeracye urzędników, koszta podrózne, koszta na sprawienie instrumentów,

wzorów i naczyń potrzebnych dla oddziału technicznego wydatki kancelaryjne i nadzwyczajne administracyjne, oraz koszta przygotowawczych robót, preliminuje Wydział krajowy 114.150 zł. — ct.

Wydatki te w poz. 66—72. wyszczególnione, są należycie uzasadnione. Komisya przeto wnosi, aby je w budżecie zamieścić w kwocie preliminowanej.

B. Na budowę dróg preliminuje Wydział krajowy 145.000 „ — „

mianowicie na drogi :

Dębicko-Tarnobrzeską	80.000 zł.
Tarnów-Niedziecką	30.000 „
Sniatyn-Załucze	15.000 „
Most w Szczawnicy	20.000 „
r a z e m	<u>145.000 zł.</u>

Zważywszy, iż dokończenie drogi Tarnów-Niedzieckiej na przestrzeni $\frac{3}{4}$ mili, a Sniatyn-Załucze na przestrzeni $\frac{1}{4}$ mili, — oraz rozpoczętego w Szczawnicy mostu jest niezbędnie potrzebne, a że co do drogi Dębicko-Nadbrzeźniańskiej wydatki już zrobione i zobowiązania przyjęte całą preliminowaną na nią kwotę pochłaniają, komisya wnosi, aby pozycyę tę jako uzasadnioną w budżecie zamieścić w preliminowanej kwocie 145.000 zł.

C. Na utrzymanie dziś istniejących 30 dróg krajowych preliminuje Wydział krajowy 436.850 „ — „

Sejm uchwałą z dnia 30. listopada b. r. przeznaczył z funduszków nadzwyczajnych w drodze pożyczki uzyskać się mających na rekonstrukcyę 23 dróg krajowych sumę 1,250.000 zł. Oraz polecił Wydziałowi krajowemu dalsze utrzymanie z funduszu krajowego, 7 dróg do zaniechania proponowanych a to tak długo, dopóki w drodze układów z odnośnemi Radami powiatowemi rzecz o nich rozstrzygnięta nie będzie. Drogi wprawdzie te, których rekonstrukcyja podjęta będzie, nie potrzebowalyby w pierwszym roku żadnego funduszu na utrzymanie,—a przeto preliminowane przez Wydział krajowy na ten cel kwoty mogą być oszczędzone. Zważywszy jednak, iż postanowiona pożyczka może z powodu różnych okoliczności późno dopiero, lub wcale nie przyjdzie do skutku w p. r., — dalej iż choćby do skutku przyszła to znowu dla nieprzewidzianych okoliczności może rekonstrukcyja jeżeli nie wszystkich to wielu dróg być do następującego roku odłożoną a na żaden wypadek przypuścić nie można, aby wszystkie drogi mogły w ciągu 1go roku być zrekonstruowane, utrzymanie zaś dróg nierekonstruowanych zaniechane bez szkody być nie może, Komisya przeto sądzi, iż preliminowany wydatek na utrzymanie dróg krajowych winien być w budżecie na rok 1873 zamieszczony z tem jednak zastrzeżeniem, iż co do dróg, które w r. 1873 rekonstruowane będą,—kwoty na utrzymanie ich uchwalone wydane już na ten cel nie będą, lecz na pokrycie kosztów pożyczki zaciągniętej obrócone, lub jako zaoszczędzenia do p. r. budżetu przeniesione zostaną.

Komisya zatem wnosi :

Wysoki Sejm uchwali:

1. Na utrzymanie dróg krajowych zamieszcza się w budżecie na rok 1873 preliniowana przez Wydział krajowy kwota 436.850 zł. — ct.

2. Kwoty na utrzymanie przeznaczone a zaoszczędzone przy drogach które w r. 1873 rekonstruowane będą, użyte zostaną na pokrycie kosztów pożyczki zaciągniętej lub przeniesione będą jako zaoszczędzenie do budżetu następnego.

D. Na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych preliniuje Wydział krajowy 60.000 zł. Ryczałtowa ta kwota na dwojakie zasiłki przeznaczona, również jest p. r. na ten cel uchwaloną, i także zaledwie wystarcza na najpotrzebniejsze zasiłki dla dróg gminnych i powiatowych. Zwążywszy do tego iż takie, szczególnie też dróg gminnych subwencyonowanie przyczynić się może skutecznie i to stosunkowo małym kosztem do rozszerzenia środków komunikacyjnych w kraju, komisya wnosi, aby preliniowaną na ten cel kwotę w budżecie zamieścić.

Budżet zatem drogowy na rok 1873 przez Komisya finansową przyjęty, byłby :

1. Koszta zarządu	114.150 zł.
2. Budowa dróg	145.000 „
3. Utrzymanie dróg	436.850 „
4. Zasiłki dla dróg gminnych i powiatowych	60.000 „
O g ó ł e m	756.000 zł.

Komisya wnosi aby na drogi wydatek w budżecie na rok 1873 był zamieszczony w ogólnej sumie 756.000 „ — „

Komisya wnosi zarazem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu aby ponownie upomniał się u c. k. Namiestnictwa o jak najspieszniejsze przeprowadzenie i przedłożenie rachunków ze wszystkich zaległości konkurencyjnych drogowych, a zarazem aby do rozstrzygnięcia starał się przyprowadzić rzecz w niepewności pozostawioną, czy i o ile nadwyżki należności konkurencyjnych, które do dyspozycyi Wydziału krajowego pozostawione zostały, mogą jako własność niczem nie obciążona funduszu drogowego krajowego, być uważane i według tego użyte.

Rubryka XI.

Dotacya dla zakładów krajowych.

(Sprawozdawca Dr. Kamiński.)

Rubryka ta w porównaniu z preliniarzem budżetu na rok 1873. uległa zmianie.
Wydział krajowy preliniuje na rok 1873 sumę 243.938 zł.

Rubryka ta podniosła się :

1. Przez uchwalenie dodatku z powodu drożyzny dla urzędników i służby zarządu wszystkich szpitali pod zarządem Wydziału krajowego zostających, co wynosi sumę	2.889 zł.
2. przez uchwalenie sumy	24.000 „
która na pokrycie niedoborów z lat 1871, 1872 szpitalu głównego we Lwowie jest przeznaczoną, a której uzasadnienie w osobnym sprawozdaniu komisji finansowej o proponowanej przez Wydział krajowy pożyczce 160.000 na potrzeby szpitalne jest zawarte.	
3. do poz. 55 ua instrumenta chirurgiczne o	200 „
3. przez dar z łaski dla sierot po Dr. Bobrzyńskim w sumie	100 „

Rubryka ta zaś spadła:

1. przez obniżenie wydatków na wszystkich trzech oddziałach szpitalu głównego we Lwowie a mianowicie:	
a) przy oddziale chorych przy pozycjach 27, 50 a, 51, 53, 54, 56	9.349 zł.
b) „ „ położnic przy poz. 44	42 „
c) „ „ obłąkanych przy poz. 44 lit. b, c, 45, 47	924 „
Suma obniżenia	10.315 zł.

Uwzględniwszy powyższe zmiany wnosi komisya w tej rubryce następujące dotacje:

1. Szpital główny we Lwowie:	
a) Oddział chorych	76.795 zł.
b) „ położnic	12.251 „
c) „ obłąkanych	58.416 „
2. Zakład podrzutek	54.995 „
3. Szpital św. Łazarza w Krakowie oddział położnic i podrzutek	29.038 „
4. Szpital św. Ducha w Krakowie:	
a) Oddział obłąkanych	2.535 „
b) „ syfalistycznych	563 „
5. Na pokrycie niedoborów szpitala głów. we Lwowie z lat 1871 i 1872	24.000 „
6. Dar z łaski dla sieroty po Dr. Bobrzyńskim	100 „
Suma Rubryki XI.	258.693 zł.

Komisya finansowa wnosi:

„Wysoki Sejm zechce uchwalić: Na dotacje zakładów krajowych przeznaczona się kwota 258.693 „

Rubryka XII.

Rozmaite.

(Str. 24 Referent Dr. Zyplikiewicz).

1. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000 zł. — ct.
2. Utrzymanie sępów granicznych	300 zł. — ct.
Do przeniesienia.	30.000 zł. — ct.

	Z przeniesienia	30.000 zł. — ct.
3. Na mocy uchwały sejmowej z dnia 26. listopada b. r. na cele Towarzystwa opieki narodowej zasiłek jednorazowy		1.000 zł. — ct.
4. Na mocy uchwały sejmowej z dnia 30. listopada b. r. na kosztą szupacnictwa		20.000 zł. — ct.
5. Różne nieprzewidziane		3.000 zł. — ct.
6. Na amortyzacye pożyczki w sumie 150.000 na budowę domu obłąkanych w Kulparkowie na sesyi bieżącej uchwalonej		12.000
	Suma rubryki XII .	66.300 — ct.

Do tej rubryki należą

Przedewszystkiem wnioszek posła Krzczunowicza następującej treści :

„polecić Wydziałowi krajowemu, ażeby z funduszów pozostałych z pożyczki głodowej, udzielił według możności pod warunkami jakie uzna za stosowne pożyczkę pogorzelncom Jaryczowskim na odbudowanie.“

Komisya z uwagi, że inicjatywa pożyczki musiałaby wyjść koniecznie od samej reprezentacyi miasta wnosi :

aby Wysoki Sejm przeszedł nad wnioskiem posła Krzczunowicza do porządku dziennego.

Dalej należą tu następują petycye :

a) Petycya komitetów pomocy dla pogorzelnców miasta Jaryczowa l. 193 o udzielenie tymże większej sumy pieniężnej z funduszów krajowych, celem odbudowania miasta.

Komisja wnosi przejście do porządku dziennego.

b) Petycya komitetu niesienia pomocy pogorzelncom dobromilskim l. 391, z żądaniem, aby Wydział krajowy wypłacił pogorzelncom resztę przeznaczoną dla nich sumy 6.000 złr. w kwocie 1.500 zł. następnie o dodatkowe bezzwrotne wsparcie, nareszcie o bezprocentową pożyczkę.

Komisya z uwagi, że prośba ta nie pochodzi nawet od samej reprezentacyi miasta, wnosi przejście do porządku dziennego.

c) Petycya gminy miasta Krosna l. 381 o zapomogę z powodu pożaru, lub o pożyczkę 15.000 złr. na odbudowanie, zwrotna w 10 latach za poręczeniem miasta.

Komisya nie mogąc dla braku funduszów doradzać Wysokiemu Sejmowi udzielania pożyczek w podobnych wypadkach, mniema że Sejm może da rękojmię za miasto Krosno instytucji kredytowemu, któryby miastu żadaną pożyczkę chciał udzielić, pod warunkiem wszelako, że gmina miasta Krosna przedstawiać będzie dostateczne bezpieczeństwo zwrotu, co Wydział krajowy należy zbadac powinien.

W tym duchu komisya wnosi, Wysoki Sejm uchwali :

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia gwarancyi w imieniu reprezentacyi kraju za pożyczkę do wysokości 15.000 złr., gdyby jaki

instytut kredytowy miastu Krosnu na odbudowanie miasta był gotów ją udzielić;

2. Gwarancję tę przyjmie Wydział krajowy pod warunkiem, że gmina miasta Krosna przedstawi dostateczne bezpieczeństwo, iż na tej rękojmi kraj straty nie poniesie.

Uchwałą tą byłaby załatwiona także

d) petycja reprezentacji powiatu Krośnieńskiego w tym samym przedmiocie.

e) petycja reprezentacji miasta Rohatyna l. 589 o wsparcie pogorzalcóm przedmieścia Babince — ewentualnie o pożyczkę bezprocentową.

Komisya wnosi takie same załatwienie tej petycji jak petycji gminy miasta Krosna.

f) Pogorzelcy z Uwsia ze starostwa Podhajeckiego l. 397 proszą o pożyczkę procentową 1.250 zł. zwrótną w pięciu latach ;

Komisya z uwagi, że nie gmina solidarnie, lecz pojedynczy jej członkowie żądają tej pożyczki wnosi przejście do porządku dziennego.

Szpital główny we Lwowie.

a) Oddział chorych.

Sprawozdawca Dr. Kamiński.

Dochody tego funduszu, obliczone częścią według wyników stałych, a częściowo na podstawie przecięcia trzechletnich zamknięć rachunkowych, poleca komisya finansowa Wysokiej Izbie bez zmiany w kwocie . . . 68 190 zł. — „

WYDATKI.

1. Wydatki w rubrykach od poz. 1. do poz. 49 z pominięciem rubryki 27. o której niżej mowa będzie, wnosi komisya finansowa do przyjęcia bez zmiany w Sumie	47.822 zł. — „
2. (poz. 27.) z prelimitowanej Sumy 1.200 zł. obniża się na sumę	900 „ — „
3. (poz. 50. lit. a.) wnosi komisya w miejsce prelimitowanej sumy 48.000 na obniżenie w sumie	46 000 „ — „
4. (poz. 50 lit. b. c.) wnosi komisya do przyjęcia bez zmiany w łącznej sumie	5,190 „ — „
5. (poz. 51.) w miejsce prelimitowanej sumy 5.838 wnosi komisya na obniżenie w sumie	5,254 „ — „
6. (poz. 52) bez zmiany	480 „ — „
7. (poz. 53.) w miejsce prelimitowanej sumy 15.000 obniża się na sumę	9,500 „ — „
8. (poz. 54) w miejsce prelimitowanej sumy 2,800 zł. wnosi komisya na zmniejszenie w sumie	2,000 „ — „
do przeniesienia	<u>117.146 zł.</u>

	Z przeniesienia	117.146 zł.
9. (poz. 55.) w miejsce preliminowanej sumy 400 zł. wnosi komisya na podwyższenie o sumie		600 „ — „
10. (poz. 56.) w miejsce preliminowanej sumy 3.000 zł. wnosi komisya na obniżenie o sumie		2.000 „ — „
11. (od poz. 57. do poz. 66. włącznie) wnosi komisya do przyjęcia bez zmiany w sumie		23.944 „ — „
12. Dodatek z powodu drożyzny dla urzędników i sług szpitalu o sumie		1.295 „ — „
	Razem	<u>144.985 zł. — ct.</u>
W porównaniu z sumą dochodów o sumie		68.190 „ — „
Okazuje się niedobór w kwocie		<u>76 795 zł. — ct.</u>

który pokrywa fundusz krajowy zaliczkowo na rachunek i zwrot od gminy miasta Lwowa.

Szpital główny we Lwowie.

b) Oddział położnic.

W tym oddziale pozostaje preliminowany przez Wydział krajowy dochód w sumie	991 zł. — „
---	-------------

WYDATKI.

1. Wydatki od poz. 1. do poz. 43. lit. a. b. i c. podaje komisya bez zmiany do przyjęcia w sumie	9.677 „ — „
2. (poz. 44.) w miejsce preliminowanej sumy 417 zł. wnosi komisya na obniżenie w sumie	375 „ — „
3. (poz. 45 do 58) wnosi komisya bez zmiany do przyjęcia w sumie	3.190 „ — „
	Ogółem
	<u>13.242 „ — „</u>
W porównaniu z preliminowaną kwotą dochodów w sumie	991 „ — „
Wynosi niedobór	<u>12.251 zł. — ct.</u>

który w całości pokrywa fundusz krajowy dotacją.

Szpital główny we Lwowie.

e) Oddział obłąkanych.

W tym oddziale pozostaje bez zmiany preliminowany przez Wydział krajowy dochód w sumie	12.171 „ — „
--	--------------

WYDATKI.

1. Wydatki od poz. 1. do poz. 44. lit. a. pozostaje bez zmiany w sumie	47.983 „ — „
2. (poz. 44 lit. b i c) w miejsce preliminowanej sumy 6.400 obniża się na	6.000 „ — „
3. (poz. 45) obniża się z preliminowanej sumy 745 zł. na sumę	671 „ — „
4. (poz. 46) pozostaje bez zmiany w sumie	452 „ — „
5. (poz. 47) w miejsce preliminowanej kwoty 1.950 zł. wnosi komisya na obniżenie w sumie	1.500 „ — „
6. (poz. 48 do 60) pozostają bez zmiany w sumie	13.981 „ — „
	Ogółem
	<u>70.587 zł. — ct.</u>

W porównaniu z preliminowaną kwotą dochodów w sumie	12.171 zł. — ct.
Okazuje się niedobór	58.416 zł. — ct.

który w całości fundusz krajowy pokrywa.

Gmach szpitalny pod Lk. 394⁴/₄ jest własnością trzech zakładów, a mianowicie zakładu chorych w ¹²⁵/₁₉₅, zakładu obłąkanych w ⁵⁶/₁₉₅ i zakładu położnic w ¹⁴/₁₉₅ częściach, z których dwa ostatnie są zakładami krajowymi; zaś zakład chorych jest zakładem lokalnym gminy miasta Lwowa, czyli też zakładem krajowym;

Już z tego powodu, jakoteż i dla uwidocznienia, ile każdy z tych zakładów kosztuje, nie należy przychodów i wydatków tych trzech zakładów mieszać ze sobą. A nadto norma dotąd obowiązująca, (rozporządzenie c. k. Namiest. z dnia 17go marca 1854 l. 43945) rozdziela wspólne przychody i wydatki na każdy zakład według pięciu działów czyli kategorii, według różnych odsetek, wylicza przy każdej kategorii wspólne przychody i wydatki — i stanowi, że odrębne przychody i wydatki dotyczą tylko odnośnego oddziału.

Jakkolwiek norma ta jest przestarzałą i nie odpowiada zmienionym faktycznym stosunkom, to jednak należy się do niej zastosować tam, gdzie ona odpowiada faktycznym stosunkom, a wprowadzić zmiany tam, gdzie stosunki zmienione innych norm wymagają.

Norma ta przyjęła pięć działów czyli kategorii, według których przychody i wydatki wspólne między te trzy zakłady w różnych odsetkach mają być rozdzielane.

Dział I opiera się na zasadzie prawa własności do gmachu szpitalnego.

Przychody wspólne tej kategorii są:

1. Dodatek z kasy miejskiej do trupiarni;
2. Dodatek z c. k. Skarbu państwa 200 sągów drzewa opałowego;
3. Czynsz najmu za klinikę od skarbu państwa.

Wydatki wspólne tego działu są:

- a) Wydatki na kominiarza i straż ogniową;
- b) Nowe budowle;
- c) Reparacje budynku szpitalnego.

Te wspólne przychody i wydatki rozdzielają się na te trzy zakłady na zasadzie prawa własności do gmachu szpitalnego w następujących odsetkach, które stanowią przyjęty w budżecie dzielnik:

Fundusz chorych	64 ¹⁰ / ₁₀₀
„ obłąkanych	28 ⁷² / ₁₀₀
„ położnic	7 ¹⁸ / ₁₀₀

Do wydatków z tytułu własności dolicza się jeszcze wydatek na odzwiernego, lecz koszt ten ponoszą tylko dwa zakłady

Fundusz położnic w	10 ⁷ / ₁₀₀ ‰
„ chorych w	89 ⁹³ / ₁₀₀ ‰

ponieważ fundusz obłąkanych ma osobnego odzwiernego, którego sam opłaca.

Dział II. Wspólne wydatki tej kategorii obliczają się według rzeczywistej potrzeby pracy.

Wspólne wydatki tego działu obejmują następujące rubryki:

1. Płaca Dyrektora i koszty zarządu;
2. Dodatki do płac powyższych;
3. Dodatki osobiste dla tychże;
4. Odprawy;
5. Pensye i dodatki na wychowanie dzieci;
6. Prowizye, zaopatrzenia i dary z łaski;
7. Adjuta;
8. Płace służby wspólnej;
9. Substytucye urzędników wspólnych;
10. Dyurna;
11. Alimentacye;
12. Dodatki na pomieszkanie;
13. Remuneracye;
14. Wydatki kancelaryjne;
15. Wsparcia i zapomogi.

Te wydatki wspólne rozdzielają się według następującego dzielnika:

na fundusz chorych	83 ⁴⁰ / ₁₀₀ ⁰ / ₁₀
„ „ obłąkanych	10 ⁶⁴ / ₁₀₀ „
„ „ położnic	5 ⁹⁶ / ₁₀₀ „

Wspólnych przychodów w tej kategorii niema. — Dział ten nie odpowiada obecnie faktycznym rzeczywistym stosunkom.

Dział III. — Dzielnikiem dla tej kategorii jest liczba łóżek.

Dochody wspólne tej kategorii są;

- a) sprzedaż zużytych sprzętów i bielizny.

Wydatki wspólne:

1. za naprawę bielizny;
2. sprawianie sprzętów i ich naprawa;
3. pościel i bielizna nowa;
4. słoma do leży;
5. wydatki kapliczne.

W owym roku, w którym wydano tę normę było:

a) w funduszu chorych wraz z klinikami łóżek	346
b) w funduszu obłąkanych łóżek	143
c) w funduszu położnic łóżek	10
Razem łóżek	499

Według tej skali przypadły z wydatków wspólnych:

ad a) na fundusz chorych	69 ³⁴ / ₁₀₀ %
ad b) na fundusz obłąkanych	28 ⁶⁶ / ₁₀₀ "
ad c) na fundusz położnic	2%

Dzielnik ten nie odpowiada dziś faktycznym stosunkom i wymaga zmiany podług przecięcia ostatnich lat.

Dział IV. jest unormowany według pojemności kubicznej, używanych przez każdy Zakład lokalności.

W owym roku normalnym zajęte były:

a) przez fundusz chorych sążni kubicznych	1405° 1' 1''
b) przez fundusz obłąkanych sążni kubicznych	671° 2' 9''
c) przez fundusz położnic	139° 3' 3''
d) wspólnie przez wszystkie trzy zakłady zajmowane lokalności obejmowały sąż. kub.	762° 5' 9''
Razem sąż. kub.	2979° —' 10''

Wedle tej zasady mają być obliczane:

- a) Wspólne wydatki na opał;
- b) a w przychodach wspólnych zwrot za 15 sągów drzewa opałowego od klinik.

Stosunek funduszków według tej zasady w procentach wyrażony, jest następujący:

a) fundusz chorych	63 ⁴⁰ / ₁₀₀ %
b) „ obłąkanych	30 ³⁰ / ₁₀₀ "
c) „ położnic	6 ³⁰ / ₁₀₀ "

Stosunek ten nie odpowiada również obecnie faktycznym stosunkom.

Nakoniec Dział V. unormowany jest stosunkiem przez każdy oddział pokoi.

W normalnym roku zajmowały:

a) fundusz chorych wraz z klinikami	44 pokoi
b) „ obłąkanych	16 „
c) „ położnic	5 „
Razem	65 pokoi.

Według tej kategorii obliczają się wydatki wspólne na oświetlenie w następujących procentach:

a) w funduszu chorych	67 ¹⁹ / ₁₀₀ %
b) „ „ obłąkanych	25 — "
c) „ „ położnic	7 ⁸¹ / ₁₀₀ "

I ten stosunek do gruntu się zmienił. Nakoniec przyjęć należy jako kategoryę VI. (ilość dni liczenia.) Komisya wypracowała wzór do preliminarza funduszu chorych ze wszystkimi rubrykami, zastosowany do obecnych faktycznych stosunków i do kategoryj powyższych, który Wydziałowi krajowemu za wskazówkę przy zmianie tych działów i przy ułożeniu budżetów na lata przyszłe posłużyć może. Wzór ten oddaje się Wydziałowi krajowemu.

- I. Zważywszy, że budżet szpitalu powszechnego na rok 1873. złożony z budżetu trzech oddzielnych funduszków, funduszu chorych, obłąkanych i położnic,
 1. nie przedstawia należnej ewidencji pod względem wydatków i dochodów wspólnych, a wydatków i dochodów oddzielnych każdego funduszu,
 2. że na niektórych pozycjach wydatków wspólnych jedne fundusze tracą, drugie zyskują niesłusznie z powodu, że w kategoryach objętych rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. Marca 1854. l. 43945, według których wydatki wspólne rozdzielać się mają, obliczenia w procentach są z faktycznym stanem dzisiejszym niezgodne,
 3. że z zbiegiem czasu przybyły nowe wydatki wspólne, działami czyli kategoryami powyższymi nie objęte,
 4. że w kilku punktach stosunki faktyczne o tyle się zmieniły, że z kategoryami dawnymi podziału się nie zgadzają.
- II. Zważywszy zaś, że skumulowanie (złanie) wszystkich dochodów i wydatków szpitalu powszechnego, tak długo jest niemożliwym, jak długo z trzech składowych jego funduszków dwa tylko są krajowemi;
- III. Zważywszy, że w obec rokowań ugodnych z gminą miasta Lwowa względem szpitalu chorych, ewidencya dochodów i wydatków wspólnych, a dochodów i wydatków oddzielnych każdego funduszu jest nieodzowną.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu,

1) ażeby w zamknięciu rachunków szpitalu głównego Lwowskiego za rok 1873. i w preliminarzu tegoż na rok 1874, wydatki i dochody wspólne trzech składowych jego funduszków, od dochodów i wydatków oddzielnych dokładnie rozłączył i według tej zasady tak zamknięcia rachunkowe, jak i następne preliminarze układał.

2. Aby stosunek procentowy, poszczególniony w kategoryach, rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. marca 1854 l. 43945 objętych, a mianowicie w kategoryi II. (rzeczywista ilość pracy) w kategoryi III. (ilość łóżek) kategoryi IV. (pojemność sześcienna zajętych lokalności) i w kategoryi V. (ilość pokoi) i nareszcie w kategoryi VI. (wedle ilości dni leczenia) na nowo wedle faktycznego stanu obliczył i wedle nowych obliczeń i nowego dzielnika po poprzedzeniu rokowaniu z Rządem, o ile to jest potrzebne, wydatki wspólne rozdzielił.

3. Nareszcie, aby wedle tak obliczonych dochodów i wydatków każdego z tych trzech funduszów obrachował, czy obecna taxa za leczenie chorych każdego z tych trzech funduszów jest odpowiednią.

4. Aby odnośnie do poz. 59. wydatków funduszu chorych, poz. 53. wydatków funduszu obłąkanych i poz. 51. wydatków funduszu położnic, obejmujących koszta drzewa opałowego w łącznej kwocie 11.700 złr. w. a. zbadał, czyby zaprowadzenie użycia węgla kamiennego, jeśli już nie dla opalenia całego gmachu szpitalnego, to przynajmniej na opał do kuchni, łazienek i pralni, nie byłoby korzystniejszym dla wszystkich trzech funduszów.

5. Aby odnośnie do poz. 60. wydatków funduszu chorych, poz. 54. wydatków funduszu obłąkanych, obejmujących koszta oświetlenia w łącznej sumie 1490 złr. w. a. zbadał, czy zaprowadzenie oświetlenia gazowego w gmachu, nie byłoby odpowiedniejszym i tańszem od nafty, i czyby oświetlenie gazowe nie było środkiem pomocniczym do wentylacji, dla szpitala tak niezbędnej.

6. Aby odnośnie do poz. 11. wydatków funduszu chorych, do poz. 11. wydatków funduszu obłąkanych, i poz. 12. wydatków funduszu położnic, zawierających koszta służby domu w sumie 17.475 złr. wszelkie możliwe zaprowadził oszczędności.

7. Aby z funduszów w poz. 63. wydatków funduszu chorych w poz. 56. wydatków funduszu obłąkanych, w łącznej sumie 5.646 złr. na konserwację i reperację budynków przeznaczonych, część odpowiednią ze względów higienicznych i sanitarnych, na wyłożenie wychodków trwałym nieprzepuszczalnym materiałem obrócił.

3. Fundusz podrzutków we Lwowie.

Preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę ogólną :

a) dochodów	200 zł. — ct.
b) wydatków	54.788 „ — „
c) do czego przybywa dodatek z powodu drożyzny w sumie	407 „ — „
d) niedobór z funduszu krajowego, pokryć się mający w kwocie	54.995 „ — „

przedstawia komisya Wysokiej Izbie do przyjęcia bez zmiany.

3. Szpital św. Łazarza w Krakowie.

a) Oddział chorych.

Dochody tego funduszu, obliczone częściowo na podstawie wyników stałych, częściowo na podstawie przecięcia trzechletniego z zamknięć rachunkowych, przedstawia komisya Wysokiej Izbie bez zmiany do przyjęcia w sumie 50.683 zł. — ct.

1. Wydatki od poz. 1. do 44. wnosi komisya bez zmiany do przyjęcia w sumie	48.822 „ — „
Oprócz tego komisya wnosi :	
2. Dla prosekatora z rocznych 800 zł.	400 „ — „
3. „ chemika patologii z rocznych 800 zł.	400 „ — „
4. Dar z łaski dla sieroty po Drze Bobrzyńskim	100 „ — „
5. Dodatek z powodu drożyzny dla urzędników i sług	712 „ 50 „
Suma wydatków	<u>50.434 zł. 50 ct.</u>

W porównaniu przychodów z wydatkami okazuje się przewyżka dochodów w sumie 249 „ 50 „

Szpital św. Łazarza w Krakowie.

b) Oddział położnic i podrzutków.

Dochody tego funduszu obliczone częściowo na podstawie wyników stałych, częścią na podstawie trzechletniego przecięcia zamknięć rachunkowych, wnosi komisya bez zmiany do przyjęcia w sumie 11.833 zł. — ct.

Również wydatki od poz. 1. do 28. wnosi komisya do przyjęcia bez zmiany w sumie 40.871 „ — „

Z porównania okazuje się niedobór w sumie 29.038 zł. — ct.

Szpital św. Ducha w Krakowie.

a) Oddział syfilitycznych.

Dochody tego funduszu obliczone częścią wedle stałych wyników, częścią na podstawie trzechletniego przecięcia zamknięć rachunkowych, przedstawia komisya bez zmiany do przyjęcia w sumie 25.939 zł. — ct.

Wydatki od poz. 1. do 20. wnosi również komisya do przyjęcia bez zmiany w sumie 25.227 „ — „

Oprócz tego wnosi komisya dla prosekatora z rocznych 800 zł. 400 „ — „

Dla chemika patologii z rocznych 800 zł. 400 „ — „

Dodatek z powodu drożyzny dla urzędników i sług 475 „ — „

O g ó ł e m 26.502 zł. — ct.

W porównaniu dochodów z wydatkami okazuje się nie dobor w sumie 563 zł. — ct.

Szpital Św. Ducha w Krakowie.

b) Oddział obłąkanych.

Według wyników stałych i trzechletniego przecięcia zamknięć rachunkowych, okazuje się dochód tego funduszu w sumie 13.814 zł. — ct.

Którą to sumę przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia bez zmiany.

Wydatki preliminowane od poz, 1 do 19 w sumie	16.349 zł. — ct.
I tę sumę zaleca komisya Wysokiej Izbie do przyjęcia bez zmiany.	
W porównaniu dochodów z wydatkami, okazuje się niedobór w sumie	<u>2.535 zł. — ct.</u>

Zebranie sumaryczne.

1. Fundusz krajowy.

DOCHODY.

1. Z odnajmu ubikacyj sejmowych	1.300 zł.
2. Odsetki od chwilowo lokowanych pieniędzy	5.000 „
3. Dochody z myt na drogach krajowych	120.000 „
4. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	1.953 „
5- Zapas kasowy z roku 1871.	4.688 „
Suma dochodów	<u>132.941 zł.</u>

WYDATKI.

1. Koszta reprezentacji kraju	96.300 zł.
2. „ zarządu	149.245 „
3. „ leczenia ubogich	207.500 „
4. „ szczepienia ospy	21.326 „
5. „ sanitarne	30.000 „
6. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	6.422 „
7. „ „ naukowych i wychowania publicznego	247.560 „
8. Na utrzymanie pomników historycznych	8.500 „
9. Kwaterunkowe żandarmeryi	60.400 „
10. Drogi krajowe	756.000 „
11. Dotacje dla zakładów	258.693 „
12. Rozmaite	66.300 „
Suma wydatków	<u>1,908.286 zł.</u>

W porównaniu z dochodami 132.941 „

okazuje się niedobór w kwocie 1,775.345 zł.

Wykazany niedobór w kwocie 1,775.345 „

należy pokryć dodatkami do podatków, wynoszących w zaokrągleniu 6,100.000 zł.

Jeden cent dodatków przynosi 61.000 zł. — Komisya zatem przedkłada wysokiej Izbie do uchwalenia następujące wnioski :

„Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok administracyjny 1873.“

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok administracyjny 1873. uchwała Sesya dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, po 29 centów od każdego złotego austriackiego.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki na potrzeby drugiej, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Na skutek tej uchwały dochód z dodatków do podatków przyniósłby 1,769.000 zł.
a z porównania tej sumy z kwotą niedoborów 1,775.345 zł. okazuje się brak 6.345 „

1	Podatek dochodowy	1,769,000
2	Podatek konsumpcyjny	1,775,345
3	Podatek od nieruchomości	1,775,345
4	Podatek od czynności cywilno-prawnych	1,775,345
5	Podatek od spadków i darowizn	1,775,345
6	Podatek od wycieczek	1,775,345
7	Podatek od gier i loteryj	1,775,345
8	Podatek od zakładów ubezpieczeń	1,775,345
9	Podatek od przedsiębiorstw	1,775,345
10	Podatek od przemysłu i handlu	1,775,345
11	Podatek od transportu	1,775,345
12	Podatek od komunikacji	1,775,345
13	Podatek od służby publicznej	1,775,345
14	Podatek od służby wojskowej	1,775,345
15	Podatek od służby cywilnej	1,775,345
16	Podatek od służby sądowej	1,775,345
17	Podatek od służby policji	1,775,345
18	Podatek od służby więziennej	1,775,345
19	Podatek od służby zdrowia	1,775,345
20	Podatek od służby oświaty	1,775,345
21	Podatek od służby kultury	1,775,345
22	Podatek od służby sportu	1,775,345
23	Podatek od służby rekreacji	1,775,345
24	Podatek od służby turystyki	1,775,345
25	Podatek od służby ochrony środowiska	1,775,345
26	Podatek od służby ochrony zabytków	1,775,345
27	Podatek od służby ochrony przyrody	1,775,345
28	Podatek od służby ochrony zwierząt	1,775,345
29	Podatek od służby ochrony roślin	1,775,345
30	Podatek od służby ochrony powietrza	1,775,345
31	Podatek od służby ochrony wody	1,775,345
32	Podatek od służby ochrony klimatu	1,775,345
33	Podatek od służby ochrony energii	1,775,345
34	Podatek od służby ochrony bezpieczeństwa	1,775,345
35	Podatek od służby ochrony zdrowia publicznego	1,775,345
36	Podatek od służby ochrony zdrowia zwierząt	1,775,345
37	Podatek od służby ochrony zdrowia roślin	1,775,345
38	Podatek od służby ochrony zdrowia powietrza	1,775,345
39	Podatek od służby ochrony zdrowia wody	1,775,345
40	Podatek od służby ochrony zdrowia klimatu	1,775,345
41	Podatek od służby ochrony zdrowia energii	1,775,345
42	Podatek od służby ochrony zdrowia bezpieczeństwa	1,775,345
43	Podatek od służby ochrony zdrowia zdrowia publicznego	1,775,345
44	Podatek od służby ochrony zdrowia zwierząt	1,775,345
45	Podatek od służby ochrony zdrowia roślin	1,775,345
46	Podatek od służby ochrony zdrowia powietrza	1,775,345
47	Podatek od służby ochrony zdrowia wody	1,775,345
48	Podatek od służby ochrony zdrowia klimatu	1,775,345
49	Podatek od służby ochrony zdrowia energii	1,775,345
50	Podatek od służby ochrony zdrowia bezpieczeństwa	1,775,345

Dział II.

Fundusze samoistne niedotowane z funduszu krajowego.

(Str Referent p. Weissman).

7. Fundusz domestykalny dochody	4.111 zł.
wydatki	3.810 „
nadwyżka do skapitalizowania	311 zł.
8. Fundusz kultury krajowej dochody	5.490 „
wydatki	5.527 „
nadwyżka dochodów	413 zł.
9. Fundusz stanowy sierociński dochody	1.500 „
wydatki	1.410 „
nadwyżka	90 zł.
10. Fundusz A. hr. Stadnickiego dochody	1.335 „
wydatki	1.287 „
nadwyżka	48 zł.
11. Fundusz szkoły kucia koni dochody	2.475 „
wydatki	
nadwyżka równa dochodowi.	2.475 zł.

Komisya finansowa wnosi :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić preliminowane kwoty tych funduszków“.

Komisya finansowa zbadawszy oraz dokładnie wyniki obrotów, kapitałów, funduszków samoistnych i stypendyjnych, poczytuje w ogólności lepszą fraktyfikacyą tychże za wskazaną, a przede-wszystkiem wnosi : Wysoka Izba raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by dewinkulacyę renty państwowej w właściwej drodze przeprowadził.

Allegat LXXVIII

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej z wniosku p. Weissmana o zapobieżeniu wyniszczaniu lasów.

Sejm przekazał komisyi administracyjnej wniosek p. Weissmana, brzmiący jak następuje:

Wysoki Sejm uchwalić raczy, ponieważ to jest przedmiotem kultury krajowej:

1. Wzywa się c. k. Rząd aby ściśle przestrzegał dotychczas obowiązującą ustawę lasową, zarazem jednak:

2. aby zarządził rewizyę jej przepisów i zechciał przedłożyć Sejmowi projekt do nowej ustawy lasowej, któraby stosunkom krajowym więcej odpowiadała.

Wniosek ten ściąga się do szkód pochodzących z niszczącego gospodarstwa lasowego, a nie do szkód i przestępstw przez szkodników w lasach wyrządzanych, z tej więc strony do której się ściąga głównie zbadanym być powinien.

Że lasy bywają niepomahowane niszczone, i że zachodzi niebezpieczeństwo ogólnych ztąd szkód, zwłaszcza w okolicach górskich i piaszczystych, [niepodlega wątpliwości, przykłady są łatwe do dostarczenia, i mało kto zapewne nie zna takich wypadków, gdzie lasy w krótkim przeciągu czasu, w taki sposób są wycinane, iż z tego powodu wynikają straty niepowrotne, zmiana klimatycznych stosunków i elementarne szkody krajowe.

Czy prawo lasowe austriackie obowiązujące w Galicyi przewidziało takie wypadki, i podało środki aby im tamę położyć, to jest pytanie głównie wypływające z postawionego wniosku.

Prawo to w §§. 2—8, zawiera postanowienia według których władza powinna wglądać w podobne postępowanie zagrażające lasom zniszczeniem, przymuszać do zalesienia na powrót wyciętej przestrzeni lasu, obkładać karami pieniężnymi do wysokości 5 zł. a w razie nieposłuszeństwa do 10 zł. od morga; przestrzegać stosownego dokonywania wyrębów ze względu na własność sąsiada i na położenie gruntu, przyczem szczególna uwaga zwrócona jest na lasy górskie, i w tych razach kary oznaczone są od 20 do 200 zł, zaś w §. 22. wkłada ta ustawa na właścicieli większych lasów obowiązek utrzymywania uzdolnionych, przez Rząd za takich uznanych gospodarzy lasowych Zarządzenie planu gospodarstwa lasowego lub wpływanie bezpośrednio na takowy przez Władzę, tylko w lasach gminnych lub obciążonych serwitutami postanawia w §. 9tym

Mimo tak wyraźnych postanowień ustawy, zwiększa się podniecana przez liczne przedsiębiorstwa i spekulacye szkodliwa i niszcząca eksploatacyja lasów, tak że zgodnie z ustawą następne zalesienie wyciętych przestrzeni staje się albo przechodzącym siły właściciela, albo całkiem niepodobnym, a góry i wydmy

piaskowe pozostają zupełnie огоłoczone, co sprzeciwia się wręcz przepisom §. 6. ustawy zupełnego wycięcia zabraniającym, i wskazuje dowodnie, że przepisy ustawy nie są dość ściśle przestrzegane

Aby więc na bliższą przyszłość, wszelkimi możliwymi środkami zapobiedz większym szkodom zagrażającym pojedynczym okolicom i całemu krajowi, jest zupełnie na swoim miejscu aby c. k. Rząd wezwać o ściśle przestrzeganie obowiązującej ustawy lasowej.

Druga część wniosku p. Weissmana odnosi się do rewizji ustawy lasowej i żąda przedłożenia projektu nowej, więcej stosunkom krajowym odpowiadającej. Przy rozbiorze tej części wniosku nasuwa się pytanie, czyli dla zapobieżenia szkodliwej eksploatacji lasów zaprowadzone być mogą przepisy skuteczniej prowadzące do celu, bez naruszenia prawa własności. Ustawa bowiem lasowa stanowiąc o przypadkach w których władza ma prawo zapobiegać niszczącemu użytkowaniu z tej gałęzi gospodarstwa krajowego est obecnie i powinna być zawsze nader baczną aby niezaprowadzać ograniczeń kępujących właściciela w racjonalnem użytkowaniu ze swej własności. Ważne wskazówki ze względu na to coby uczynić można w tym przedmiocie obejmują rozprawy komisji złożonej przez Rząd w r. 1868 do zbadania jakieby reformy w ustawie lasowej dla Galicyi zaprowadzone być mogły, — w której to komisji ze strony Wydziału krajowego Członek Wydziału Haller, a ze strony Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego Członek komitetu tegoż Towarzystwa Strzelecki udział brali. Rozprawy tej komisji szczegółowo i pracowicie prowadzone, doprowadziły co do tych paragrafów ustawy lasowej, które zapobiedz mają wyniszczaniu lasów, tylko do takiego sformułowania zmian, że pozostawiając to samo oznaczenie przypadków w jakich władza miałaby prawo do działania, komisya proponowała podwyższenie kar na przekraczających z 1 na 5 a z 5 na 10 zł. od morga, przy czem z drugiej strony dla ułatwienia praktycznego wykonania proponowała termin 8letni zamiast 5letniego dla obowiązku zalesienia na nowo. W tym zaś razie jeśli kary okażą się bezskuteczne, proponowała komisya postępowanie z urzędu w celu naprawy złego, i dopełnienia na koszt właściciela wszystkiego co należy dla zadość uczynienia ustawie i powstrzymania dalszego niszczenia lasów.

Komisya o której mowa, wskazała także na niedostateczność władz, którym obecnie powierzonom jest wykonanie ustawy lasowej i proponowała z tego powodu inne organa do zadania tego usposobione.

Rozprawy jej podniosły, że istnieje dotąd znaczna niepewność co do samego oznaczenia co jest lasem, albowiem wykazy przygotowane przez kadastr nie dają dostatecznej co do tego pewności. Są grunta nazwane w kadastrze lasem które nim nie są, i nie kwalifikują się na las, może nim nawet nigdy nie były — objęte innym rodzajem uprawy gruntu jedynie na las byłyby przydatne. Ustanowienie osobnego kadastru lasowego, tymczasowo chociaż biorąc za podstawę pomiary kadastralne istniejące, wydawało się komisji pożądanem. Sądziła niemniej że istniejące w wielu lasach anklawy wielce przeszkadzające do dobrego gospodarstwa lasowego mogłyby być poddane pod obowiązkową kommassację, która zresztą w dawniejszem prawie lasowem, była nakazaną i tylko w Galicyi przeprowadzoną nie została. Doradzano zaprowadzenie nawet dla właścicieli mniejszych lasów obowiązku wspólnego utrzymywania zdolnych gospodarzy lasowych, jakich § 22. teraźniejszej ustawy tylko większym właścicielom lasów utrzymywać nakazuje. Życzono rozciągnąć obostrzenie teraz tylko do lasów gminnych zastosowane, dające możność do większej ingerencji władzy, także na lasy będące własnością korporacji i instytucyj, które zwykle nieudolnie zarządzane bywają. Wreszcie proponowano ulepszenia odnoszące się do obowiązku ludności w niesieniu pomocy przy pożarach leśnych i tępieniu owadów szkodliwych, do rozszerzenia nieco atrybucyj straży leśnej zaprzysiężonej, ku ściganiu złoczyńców leśnych, do uproszczenia postępowania przy dochodzeniu i karaniu szkód leśnych i zastosowania właściwszego kar do usposobienia tutejszych mieszkańców i t. d.

Wskazane tu przedmioty poruszone przez wyczerpujące rozprawy w komisji zajmującej się rewizją ustawy lasowej, i wnioski przez nią czynione służyć mogą za wystarczające objaśnienie, iż znajdują się ważne niedostatki w obowiązującej teraz ustawie lasowej, i spowodować to zdanie iż ustawa lasowa teraźniejsza powinna być poprawioną w wielu punktach i do obecnych stosunków kraju naszego lepiej zastosowaną.

Z tych powodów komisya administracyjna wnosi :

Wysoki Sejm zechce uchwalić :

1. Sejm wzywa c. k. Rząd o ścisłe przestrzeganie obowiązującej ustawy lasowej.
2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy lasowej. stosunkom krajowym odpowiednej.

Grocholski
przewodniczący.

Paszkowski
sprawozdawca.

Alegat LXXIX

Sprawozdanie

Komisji finansowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych na rok 1873.

Wysoki Sejmie!

Na rok 1873 preliminuje Rząd dla funduszu indemnizacyjnego

A. Galicyi wschodniej	.	.	3,856.455 zł.
B. „ zachodniej	.	.	2,218.754 „

tak tytułem pokrycia jak tytułem wydatków.

Preliminarz ten jest nieco wyższy od preliminarza roku 1872, gdyż na rok 1872 uchwałała wysoka Izba dla funduszu indemnizacyjnego

Galicyi wschodniej tylko	3,706.507 zł.
„ zachodniej tylko	2,132.709 „

Większe wydatki preliminuje rząd na rok 1873 w porównaniu z rokiem 1872 dlatego, że w następnym roku wyjątkowo potrzeba będzie wszystkie obligacje indemnizacyjne, w nowe kupony zaopatrzyć, co pociągnie za sobą koszta na druk arkuszy kuponowych, powtóre przy wyjściu dotychczasowych kuponów a przy zaopatrywaniu obligów w nowe kupony bywa bardzo znaczna ilość obligów już wylosowanych a dotąd na gotówkę niewymienionych, do wymiany prezentowana — narzecie w epoce takiej bywa także znaczniejsza daleko ilość kuponów do zapłaty już przypadłych a jeszcze niewypłaconych, do wypłaty prezentowana.

Komisya finansowa znajduje z tych powodów podwyższenie preliminarza usprawiedliwionem, wnosi przeto,

aby Wysoki Sejm wszystkie pozycye potrzeb i pokrycia funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej zgodnie z projektem rządowym na budżecie zamieścił.

Na potrzeby funduszu indemnizacyjnego krakowskiego równie jak i na pokrycie preliminarzu Rząd na rok 1873 sumę 258.892 zł., a zatem o 48.841 zł. więcej jak na rok 1872, w którym wydatki tylko 210.049 zł. wynosiły.

Wyższe wydatki w roku 1873 są usprawiedliwione wyjątkowością tego roku, w którym z powodu, że do obligów indemnizacyjnych nowe kupony dodane być muszą, zwiększą się wydatki, gdyż jak wyżej powiedziano znacznie większa liczba już wylosowanych a jeszcze niezapłaconych obligów również jak i do zapłaty przypadłych kuponów będzie musiała być wypłaconą. Z tych powodów dodatki do podatków, które w roku 1872 tylko po 41 centów od zł. wynosiły, muszą być w Wielkim Księstwie Krakowskim podniesione do 51 centów od zł.

Komisya wnosi przeto

aby Wysoki Sejm zgodnie z preliminarzem rządowym przyjął pokrycie i wydatki funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w sumie 258.892 zł. w. a.

Na pokrycie wydatków każdego z trzech funduszy indemnizacyjnych potrzeba będzie oprócz podanych w preliminarzu rządowym źródeł dochodów po 51 centów dodatków indemnizacyjnych, dlatego komisya wnosi do przyjęcia następującą uchwałę finansową:

Na pokrycie potrzeb funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1873, Sejm ustanawia dodatek do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części, po 51 centów od każdego złotego reńskiego wal. austr.

Najżywotniejsza pod względem materialnym sprawa naszego kraju, to jest, kwestya dotacyi funduszy indemnizacyjnych, czyli kwestya, ile Skarb Państwa, a ile kraj na wyposażenie funduszy indemnizacyjnych łożyć winni, nie jest dotąd ostatecznie załatwioną. W sprawozdaniu naszym, o zamknięciu rachunków indemnizacyjnych z r. 1871. przedstawiliśmy, jakie były pierwsze kroki do ugody kraju z rządem w tej sprawie, i podaliśmy warunki z jednej i z drugiej strony stawiane. W najtrudniejszym do porozumienia punkcie, a mianowicie: czy Skarb Państwa ma wziąć na siebie połowę ciężarów, czy też kraj zadowolnić się ma tylko sumą 2,625.000 zł. jako stałą roczną i bezzwrotną subwencją. Wydział krajowy upoważniony przez Sejm ustąpił w ciągu rokowań rządowi, również i w innych punktach mniejszej wagi nastąpiło zupełne prawie zbliżenie się obu stron tak, iż Sejm przeszłoroczny nie miał już Wydziałowi krajowemu nic innego do polecenia, jak aby poczynił u rządu odpowiednie kroki ku ostatecznemu załatwieniu tej sprawy, ostateczne zaś załatwienie na tem polega, aby rząd wyjednał w Radzie Państwa zatwierdzenie ugody, tudzież, aby z rządem węgierskim porozumiał się co do umorzenia zaliczek, któremi fundusze nasze do roku 1868 były zasilane. Pod tym jednak względem ze strony rządu nic dotąd nie zdziałano, Z tych powodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Sejm wzywa c. k. rząd, aby w sprawie uposażenia funduszków indemnizacyjnych galicyjskich i oddania ich w zarząd reprezentacji kraju, w myśl rokowań z Wydziałem krajowym przeprowadzonych poczynił odpowiednie kroki do ostatecznego załatwienia tej sprawy.

Przewodniczący:

Potocki.

Sprawozdawca:

Zyblikiewicz.

Alegat LXXX

Wnioski komisji finansowej o pożyczce na drogi i pożyczki powiatom.

Lwów dnia 6. Grudnia 1872.

Przewodniczący:
Alfred Potocki.

Sprawozdawca:
H. Wodzicki.

(Projekt.)

Ustawa

z dnia w sprawie zaciągnięcia pożyczki krajowej:

- a) na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych;
- b) celem zapobieżenia niedostatkowi, spowodowanemu tegorocznym nieurodzajem i klęskami elementarnymi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. 1.

W celu pokrycia kosztów budowy i rekonstrukcyi dróg krajowych, jakoteż w celu zapobieżenia niedostatkowi, zagrażającemu niektórym okolicom z powodu nieurodzaju i doznanych klęsk elementarnych upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki imieniem kraju, w sumie 5,200.000 zł. a. w.

Art. 2.

Z zaciągniętej pożyczki mocen jest Wydział krajowy nie przekraczając ogólnej sumy 1,300.000

zł. w. a. w pierwszym roku po sankcyonowaniu niniejszej ustawy udzielać powiatom, których ludność zagrożoną jest niedostatkami 6 procentowe pożyczki w gotowiznie dla dostarczenia tej ludności:

- a) przede wszystkim zarobku przy robotach użytek publiczny na celu mających;
- b) w razie koniecznej potrzeby na zakupno nasienia na wiosenny zasiew i żywności niezbędnej dla uchronienia ludności od głodu.

Art. 3.

Powiaty, które otrzymają pożyczkę, obowiązane będą opłacać prowizję po 6 od sta, obliczoną od dnia 1. Marca 1873 r. bez względu na dzień rzeczywistego podniesienia pożyczki i zwrócić otrzymaną pożyczkę według warunków z Wydziałem krajowym umówionych najdalej w przeciągu 8 lat.

Art. 4.

Z pozostałej gotówki użyje Wydział krajowy na pokrycie kosztów rekonstrukcyi dróg krajowych kwotę w wysokości 1,250.000 zł. resztę zaś na budowę nowych dróg krajowych.

Uchwała.

Wysoki Sejm zechce powziąć uchwałę:

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby poczynił stosowne kroki, ku wyjednaniu uwolnienia wszystkich dokumentów, podań i protokołów, które dostarczanie wsparć i pożyczek przez fundusz krajowy z powodu tegorocznego nieurodzaju wywoła, równie jak i wpisów hipotecznych tych wsparć i pożyczek dotyczących, od opłaty stemplowej i bezpośrednich opłat, ustanowionych prawem z dnia 2. Sierpnia 1850 r. ur. dz. pr. §. 329 i prawem z d. 13. grudnia 1862 r. ur. dz. pr. §. 89.

Uchwała

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z początkiem następnego roku wprowadził w wykonanie traktat z Królestwem Polskiem o regulację i spławność rzek Wisły, Sanu i Dunajca zawarty, tudzież aby wewnątrz kraju zajął się robotami około regulacji rzek, celem dostarczania zarobku okolicom głodem dotkniętym.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wnioskach Wydziału krajowego
w przedmiocie wykupna prawa propinacyi.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą na posiedzeniu dnia 12. Listopada b. r. powziętą przekazała Wysoka Izba projekt Wydziału krajowego do ustawy o wykupnie prawa propinacyi komisji administracyjnej do rozpoznania i zdania o nim sprawy.

Komisya uznaje potrzebę rozwiązania kwestyi propinacyjnej, atoli sposób przez Wydział krajowy proponowany nieodpowiada zdaniem komisyi ani interesom uprawnionych, ani interesom kraju.

Jeżeli ostatecznie zgodzić się potrzeba, że prawo propinacyi, jako prawo wyłącznego wyrobu i wyszynku napojów propinacyjnych, w obec panującej zasady wolności gruntów i wolności zarobkowania nielicuje z nowym porządkiem społecznego ustroju, to z drugiej strony przyznać należy, że prawo to będące własnością uprawnionych, własnością pod sankcją ustaw nabytą, niemoże ustać jak tylko za wynagrodzeniem uprawnionych, czyli za wykupem.

Dotąd byłaby rzecz łatwą, ale że pojęcie wykupna łączy w sobie konieczności oznaczenia ceny przedmiotu i dostarczenia kapitału na jej zapłacenie, powstaje niemała trudność jak przeprowadzić pierwsze, jak pozyskać drugie? — O te dwa szkopyły rozbijają się zwykle wszelkie projekta.

Zniesienie prawa propinacyi, za wynagrodzeniem ma nastąpić dla dobra ogółu, konsekwentnie zatem ogół powinien dostarczyć kapitału na wykupno prawa propinacyi.

Ogół w społeczeństwie unormowanym jest albo Państwo albo kraj. Państwo niedostarczy nam potrzebnych na wykupno propinacyi funduszków, bo sprawa propinacyi zasadniczą ustawą państwową z 21. Grudnia 1867 r. uznana za sprawę krajową.

Kraj nasz ubogi, przeciężony podatkami i opłatami na umorzenie wynagrodzenia za uchylone powinności poddańcze, niezniesie oczywiście nowego ciężaru wykupna propinacyi, i ztąd

też wyrobiła się już opinia, że prawo propinacyi musi się same wykupić, to jest, że fundusze na wynagrodzenie uprawnionych potrzebny ma być zebrany z dochodów, jakie aż do umorzenia wartości swojej nieść będzie prawo propinacyi, właściwie wyłączne prawo wyszynku propinacyjnych napojów; — a obowiązek kraju ograniczyć wypada jedynie do dostarczenia niezbędnej przy takiej operacyi gwarancyi.

Komisya godząc się z tem zdaniem zastanawiała się nad sposobami wytworzenia kapitału wykupna, a przy wszechstronnem badaniu rzeczy przyszła do przekonania, że najłatwiej, najodpowiedniej da się kwestya propinacyjna rozwiązać, jeżeli działania nasze zwrócimy ku temu, ażeby wynagrodzenie uprawnionym wypłacone było z góry gotowemi pieniędzmi.

Przy dzisiejszym ruchu świata finansowego, przy napływie kapitałów w ościennym Państwie, przy pojawiającej się zresztą dążności kapitalistów zwrócenia swych kapitałów do interesów opartych więcej na rzeczywistości, niż na giełdowych tylko kombinacyach, przeprowadzenie tej myśli nie może ulegać zbyt trudnościom.

Zapewne niemożna dziś przesądzać, pod jakimi warunkami dałoby się uzyskać gotowy kapitał, to wszakże pewna, że dając uprawnionym wynagrodzenie w gotowiznie, uchyli się wiele trudności pod względem oznaczenia ceny wykupna, — i można będzie wynagrodzenie to pokryć znacznie mniejszym kapitałem, niż gdyby uprawnionych spłacano obligacyami. Wprowadzenie tak znacznej gotowizny do kraju miałyby także dla nas znaczenie ekonomiczne niemałej doniosłości, boć przecież wiadomą jest rzeczą, że jeżeli gospodarstwo nasze rolnicze nie stoi na równi z rolnictwem w innych krajach koronnych Monarchii Austryjackiej, jeżeli pod względem Przemysłu zostaliśmy daleko za niemi, to głównej ku temu szukać przyczyny w zużożeniu kraju, który od wieku przeszło wyzyskiwany dla innych, niema zasobów na nakłady i koszta, bez jakich w stosunkach dzisiejszych nie dźwignie się ani przemysł ani rolnictwo.

Myśl więc wypłacenia uprawnionym wynagrodzenia za prawo propinacyi gotowemi pieniędzmi ma podwójną korzyść, i dla tego sądziła komisya że może ją przedstawić Wysokiej Izbie, z wnioskiem na polecenie Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się rokować z Instytutami finansowemi w celu pozyskania gotowymi pieniędzmi kapitału na wykupno prawa propinacyi w kraju, i na najbliższem zebraniu Sejmu zdał o tem sprawie.

Od skutku tych rokowań zawisło, w jakich warunkach przeprowadzonym będzie stanowczo wykupno prawa propinacyi. Niebyło wszakże komisyi podobnem wypracowanie projektu do ustawy według wskazanych powyżej myśli, najprzód z powodu krótkości czasu dla obrad Sejmowych wymierzonego, powtóre że z rokowań przez Wydział krajowy podjętych wypłynąć mogą warunki na treść ustawy oddziaływające.

Ażeby jednak rokowania mogły się odbywać na pewnej podstawie, wypracowała komisya zasady do wykupna prawa propinacyi, równie jak do umorzenia kapitału wykupna.

Zasady tę niewykluczają wykupna Obligacyami.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- A.
- I) załączone 1/. pod A. zasady wykupna prawa propinacyi.
 - II) Z uwagi, że wypłacenia kapitału wynagrodzenia uprawnionym gotowemi pieniędzmi jest odpowiedniejszem, i już z tego powodu ułatwia wykupno, iż kapitał wynagrodzenia może być mniejszy, gdy uprawnionym będzie spłacony gotówką, niż gdyby miał być spłaconym obligacyami, — Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rokować z Instytutami finansowemi w celu pozyskania gotowych pieniędzy dla spłaty wynagrodzenia propinacyjnego.

Wydział krajowy ma przy tych rokowaniach mieć na uwadze.

- a) że kapitał wynagrodzenia, który ma być wypłacony uprawnionym w gotowych pieniądzech nie może być mniejszy od jedynastorazowego dochodu obliczonego na podstawie zasad wskazanych w punkcie 5. i 6. uchwały pod I.
- b) że ten kapitał ma być wypłacony każdemu z uprawnionych albo zaraz po prawomocności wyroku przyznającego mu wynagrodzenie, albo też zaraz po obliczeniu i przyznaniu wynagrodzenia w całym kraju.

Pzewodniczący

Grocholski.

Sprawozdawca

Dr. Madejski.

Zasady wykupna prawa propinacyi.

1. Prawo propinacyi t. j. prawo wyłącznego wyrobu i wyszynku gorących napojów propinacyjnych służące właścicielom dóbr tabularnych, lub innym osobom bądź pojedynczym bądź zbiorowym ma być wykupione za odpowiednem wynagrodzeniem.

2. Opłaty konsumcyjne przez niektóre gminy pobierane od wyrobu i wprowadzenia gorących napojów pozostają nienaruszone.

3. Opłaty w niektórych miastach na rzecz gminy z tytułu prawa propinacyi pobierane od wyrobu i wprowadzenia trunków, od konsensów na wyszynki, i za pozwolenie zakładania fabryk wyrabiających trunki, pozostają nienaruszone; lecz od czasu wejścia w życie ustawy o wykupnie prawa propinacyi, będą nadal pobierane jako opłaty konsumcyjne, lub jako opłaty za dozór policyjny.

4. Wynagrodzenie za prawo propinacyi otrzymają uprawnienie w gotowych pieniądzach, albo w obligacjach.

5. Podstawą do obliczenia wynagrodzenia za prawo propinacyi stanowi czysty dochód z propinacyjnego prawa wyszynku; propinacyjne prawo wyrobu nie wchodzi w szacunek wynagrodzenia.

6. Podstawę do obliczenia czystego dochodu z propinacyjnego prawa wyszynku stanowi przeciętna cyfra dochodu z ostatnich lat sześciu od r. 1867 włącznie do 1872. r. przyjętego do wymiaru podatku, z potrąceniem wszakże przeciętnej cyfry opłacanego w tych latach podatku dochodowego z dodatkami.

7. Kapitał wynagrodzenia ma być każdemu z uprawnionych w takiej wysokości oznaczony, ażeby z funduszu poniżej w punkcie 14. wymienionego kapitału wykupna propinacyi wcałym kraju wraz z oprocentowaniem najpóźniej w trzydziestu latach był umorzony. (15.)

8. Wynagrodzenie wstępuje pod względem praw rzeczowych w miejsce prawa propinacyi, — prawa trzecich zatem równie jak prawa wierzycieli hipotecznych pozostają nienaruszone.

9. Równocześnie z wypłaceniem kapitału wynagrodzenia uprawnionemu wyda mu Wydział krajowy Certyfikat na wyłączny wyrób i wyszynk napojów propinacyjnych w całym obrębie tej miejscowości w której prawo propinacyi dotychczas wykonywał, na czas dopóki kapitał wykupna propinacyi w całym kraju umorzonym nie będzie.

10. W Certyfikatach wydawanych tym uprawnionym, którzy swoje prawo propinacyi wykonywali na wsi, oznaczone będą karczmy i szynki do wykonywania prawa wyszynku, a uprawnionym nie wolno przez czas trwania spłat na umorzenie kapitału wykupna propinacyi, bez pozwolenia Wydziału Krajowego nowych karczem lub szynków otwierać, albo zmieniać miejsca już istniejących.

11. Przy udzielaniu pozwolenia na otwieranie nowych lub zmianę miejsca dawnych karczem czy szynków przestrzega Wydział krajowy, aby dochód sąsiednich uprawnionych nie był uszczuplonym, winien przeto przed wydaniem takiego pozwolenia zasięgnąć ich zdania.

12. Każdy uprawniony będzie obowiązany po wypłaceniu mu kapitału wynagrodzenia opłacać na umorzenie kapitału wykupna propinacyi rocznie kwotę równą temu dochodowi, który był podstawą do obliczenia kapitału wynagrodzenia jego. Tę kwotę obowiązany opłacać dopóty, dopóki kapitał wykupna propinacyi w całym kraju umorzonym nie będzie.

13. Należytość coroczna w punkcie poprzednim wymieniona będzie pobierana przez te same władze i ściągana za pomocą tych samych środków jak podatki krajowe do podatków, a także w drodze politycznej egzekucyi przez sekwestracje dochodu z prawa wyłącznego wyszynku propinacyjnych napojów wraz z karczmami, zajazdami i wszelkimi zabudowaniami, w których to prawo wykonywano.

14. Fundusz na oprocentowanie i umorzenie kapitału wykupno propinacyi powstaje z corocznych opłat za wydana uprawnionym Certyfikaty na wyrób i wyszynk napojów propinacyjnych. (9.)

15. Opłata coroczna, jaka z powyższego funduszu (14.) będzie uiszczana na oprocentowanie i umorzenie kapitału wykupna niemoże przenosić 95%

procentu tych kwot, które opłacają uprawnieni za Certyfikaty w punkcie 12. określone.

16. Z funduszu wykupna prawa propinacyi mają być pokryte koszta administracyi.

17. Nadwyżka funduszu wykupna pozostająca po całkowitem umorzeniu kapitału wykupna propinacyi przechodzi na fundusz krajowy.

18. Za oprocentowanie i umorzenie kapitału wykupna prawa propinacyi gwarantuje kraj.

19. W ustawie o wykupnie prawa propinacyj mają być zawarte postanowienia względem uregulowania i zabezpieczenia propinacyjnego prawa wyszynku.

Z drukarni Instytutu Stauropegińskiego; Lwów, 1872,
pod zarządem St. Huczowskiego.